ଡଗର

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗର

'ଡଗର'ର ପାଠକ ପାଠିକା ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁକ ମାନଙ୍କୁ ଅତି ଆନନ୍ଦର ସହିତ ଜଣାଉଛୁଁ ଯେ ଆସନ୍ତା ୧୫ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟ ପରଠାରୁ ଡଗର ସାପ୍ତାହିକ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଏହାର ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡର ମୂଲ୍ୟ ୦/୧ ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହ ୬।୧୮ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ୩।୮ ହେବ । ମୁଦ୍ରଣ ସଂଖ୍ୟା ପରିମିତ ଥିବାରୁ ଗ୍ରାହକମାନେ ପୂର୍ବରୁ ପଇସା ଦେଇ ଗ୍ରାହକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ମାସିକ 'ଡଗର'ର ଗ୍ରାହକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଚାନ୍ଦା ଅନୁପାତରେ ସାପ୍ତାହିକ ପାଇବେ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ତାଙ୍କର ଚାନ୍ଦାକାଳ ପୂରିଗଲେ ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ । ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ ହେବ:—ଚାନ୍ଦୁକବିଙ୍କର ଧାରାବାହିକ ଉପନ୍ୟାସ **କଣାମାମୁଁ**

ସଂପାଦକୀୟ— ସାପ୍ତାହିକୀ— ହେଁଯାଳି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ।

ମୂଲ୍ୟ:—ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସ୍ୟୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲିଃ—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି ଲାଗି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ଚଳିତ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୭ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ୍, ବି. ଏସ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକ୍ଚୁଅରି
ହେଡ ଅଫିସ—ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ଏହି ନିଦାରୁଣ ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ
'ଆଟାଲାଣ୍ଟା ଫେନ'
ଆପଣଙ୍କର
ଅବସାଦ ଦୂର କରିବ ।

ଏହି ଫେନର ବିଶେଷତ୍ୱ ଯେ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତି ଖରଚ ହୁଏ ।
ଜାଣନ୍ତୁ—ଏହି କମ୍ପାନିଟି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓ ପରିଚାଳିତ।

ପରିବେଷକ:—
ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଏଣ୍ଡ କୋ',
୪ ନଂ ଫାଲଗୁନ ଦାସ ଲେନ୍,
କଲିକତା ୧୨

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଜୁଳି ବିତାନ

୧୧ଶ ବର୍ଷ—୧ମ ସଂଖ୍ୟା | **ଆଷାଢ଼ ପ୍ରଥମାଙ୍କ**

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ନୂଆ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲୁ ହେବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ, ଭାଷା ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ବା ସୀମା ଅଦଳ ବଦଳ ହେବାରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ବସିଲାଣି ଏକ କମିଟି । ସେ କମିଟିରେ ଯେ ଉଡ଼ିଆ ରହିଛନ୍ତି—ଏହା ବାହାକୁ ପଡ଼ୁ ନଥିବା ଅସଲ କଥା । ଏଥିରୁ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ବାରିହେବା କଥା, ଭାଗ୍ୟ ଯାହାକୁ ପଡ଼ିଲେଣି ନଥି । ମାତ୍ର ସେମାନେ ଯେ ଏକଥା ବୁଝନ୍ତି ଯେ କମିଟି କଥାରେ ମାନିବ ସଜନ, ପ୍ରସାଦ, ଅନ୍ୟ କମିଟିରେ ଦେଖନ୍ତି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଦାବି ପୂରଣ ହେବ, ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ରହୁନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦେଶ ନେତା ବା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ସେଠ ବୋଲିଲେ, ଓଡ଼ିଶାରେ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାର ନାମ ବା ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ହୋଇନ୍ତି, ତା ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ବୋଲିଲୁ କାହାର ବଡ଼ପ ଏଥିରେ ଭୁଲ ହୋଇଛି ! ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣିକାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ କଥା ଏବେ ବା ପଡ଼ିଥିରେ ପଡ଼ାଇଛି !

× × ×

ଏ ବର୍ଷଧିରେ ଅନେକ ଯଦି କୃଷିଭର ହେବା ନ ହୁଏ, ଦେଶର ଅନ୍ନ ସମସ୍ୟା ମନ୍ତ୍ରୀ, ନେତାଙ୍କ, ଉନ୍ନତ ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିକା ଦେଖିବ ଆଜି, ଆରକା ଜୟପୁର, ଏପରିକି ବରହମପୁର ସହିତ ନେଇଗି ବାହାର କରାଇଦେ । ସମ୍ବଲପୁର ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ହୋଇଛି । ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ଯୋଗରେ ସେଠ ତୋଳି ସନ୍ଧି, ସେଥିରୁ ବାନ୍ଧି ଅନିଷ୍ଟ ଅସମ୍ଭବ । ବିଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ ବାଲେଶ୍ୱରର ଅଧୁନା ସମ୍ଭବପର । ଝିଅବୁଡ଼ି କଥା ଓ ପୁଅ । ଦାବ ବଢ଼ିବ, ପୁଅ ଯୋଗାଏ ଜଳ ମିଶି ଗୋଟାଏ ପ୍ରଦେଶ ହେବାଠାରୁ ବଙ୍ଗ ବା ଅନ୍ଧ୍ର ସାମିଲ ହେଉଥିବା ମଙ୍ଗଳ ଓ ସହଜ । ଭୁବନେଶ୍ୱରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ, ଓଡ଼ିଶୀ କଳା, ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ହୃଦୟ ନ ବନ୍ଧ ଅମର ବଙ୍ଗାଳ ଭାରତରେ ବିଲୀନ ହେଉଥିଲେ ନବୀନ ମୁକ୍ତି । ଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଚିନ୍ତା ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଅଶୋଭନ ।

× + ×

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଚାହାନ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶାଇ ଦେବାର ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଥିବାର ଦେଖିଲେ । ଜନ୍ମଭୂମିର ବଡ଼ ସ୍ୱପ୍ନ ଛାଡ଼ି ସ୍ଥିର ବରିଲେଣି ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧକାର ଗୋଷ୍ଠି ବାନ୍ଧି ରହିବେ ବୋଲି । ସେମାନେ ଯେ ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଛକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ପ୍ରଜାମାନେ ବା ପ୍ରଜା ପରିଷଦର କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ଭବତଃ ବା କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲୋକ ତଥା ଧର୍ମରୁ, ଜେବେ ରାଜୁଥିଲେ ଏ ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶା ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବାକୁ ମଙ୍ଗିଲେ । ମାତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ତାଙ୍କ ନେତାମାନେ ବୁଝି ପାରିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶିଗଲେ ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଭାବ ପ୍ରତିପତ୍ତି ମଉଳ ବା ଲୋପ ହୋଇଯିବ । ସେଇ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନେ ଠିକ ବାଟ ବଣ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଏବେ କହୁଛ । ମେଘ୍ନାଦଙ୍କ ପଣ୍ଡା ବା ମୁକ୍ତିର ହେବା ଭଲ କଲୁ ସଂଗ୍ରାମ ପଛ ହେବା ଭଲ କଲୁ । ନଅ ଭୂବିତରେ ସାରା କଥା—ଛେଲ ସ୍ୱଭାବ । ଅସଲ ଉଠିଲା କଥା । ତାଙ୍କର ଅତି ଅସ୍ୱର ଅନ୍ୟ ରଜାମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଉ ଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ଜଣ ଏହିଭଳି ଦେଖାଇ ଯେ ଅପଣା ଗଳା ଭିଡ଼ ପଡ଼ିଆରେ ଅଟକ ହେଇ ବସିଲେ ! ଓ ମାଇ ପୁଞ୍ଜାର ଜମିଦାର ହେଇ ରହିବେ ? ପୁଣି ଏତା ବରମସାଇବ ଦେଖି ତନ ସେଠବ ର ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ—ଜୋପର ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାରଙ୍କର ହେଲେ ! ତାଙ୍କ ଦୁଃଖରୁ ସେମାନେ ଠିକ ବଉଳନ୍ତି ତୋଳିବାକୁ ହେବ ।

ଦାମ୍ଭିକତା, ଦେଶପ୍ରେମ, ଉଦାରତା, ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା ହେଉଛି ଯାହାଙ୍କ ଦେହ ଉତ୍ସୁକରେ ଯେ ସବୁ ନେତାଙ୍କ ମୂଳର ଘଟି ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦିନେ ହେବର ହେବ । ସ୍ୱାର୍ଥର ଅଧ ଜଗତରେ ସବ ନାହାନ୍ତି— ବଢ଼େଇବା ମଣିଷ ଜାଣେନ୍ତି । ମହାତ୍ମା ସମସ୍ତିଙ୍କୁ ଅପଣାପଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗୀ, ଦେଶପ୍ରେମୀ, ଉଦାର ବୋଲି କହି ଦେବାରେ ପ୍ରଥମେ ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମ ମନେ ହୁଏ ।

× × ×

ମହାତ୍ମା ପ୍ରଥମେ ଏଇ ବଡ଼ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କୁ ଧର୍ଦ୍ଦନ କରିବେ ବୋଲି ଧମକ ଦେଇଥିଲେ । ତାପରେ ଲୋଭୀ ନାମ ଦେଇଥିଲେ ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ—ଜମିଦାର-ଧର୍ଦ୍ଦନ । ଏବେ ଅଧ ଉପର ସେ ନାମର ତା ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ନେବାର ସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ନାହିଁ । ସେ ଜଣେ ଯଦି ଲଭିଥିଲେ, ଯେମିତି କଲା ଡ଼ଣ୍ଡା ସହିଲେ, ତଥାପି ଅଟକ ନଥିଲେ । କେବଳ ଅର୍ଥଃ ହଠାତ୍ ଭାବ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ 'ଜମିଦାର, ଧର୍ଦ୍ଦନ' ଅର୍ଥରେ ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଯେ ଧର୍ଦ୍ଦନ କରେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଚଢ଼ୁଥିବା ସ୍ଥାନରେ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ଯୋଗ ଦେଇ ଯାହା କହିଲେ ଜବାବ ପୁରୁଷ ଅର୍ଥାତ୍ ମହାତ୍ମା ଓ ସରଦାର ପଟେଲ ଉଭୟେ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ।

\+ + +

ଦେଶର ପଚାଶ କ୍ରୋଡ଼ ଜନସଂଖ୍ୟା ସମସ୍ତଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଉ ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥିଲେ । ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ବେ ପଇସା ପଣ ଦେଇ ଦେଇ ପାଇଲେ— ନୂଆ ଓଡ଼ିଶା—ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଆ । ଦୁଃଖ ଓଡ଼ିଶା ଉପରେ ବାଳ ସାଧିବାକୁ ଅଟାଞ୍ଚି ନେଇଗଲା ଗୋଟାଏ —ଦେଶ ହେଉ ।

\+ + +

ତା ପରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଟଳ ଯୋଗଦେଲେ ଭାରତର ସହାୟକ ତୋପ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ— ସେଠେ ଦେଲେ ଅଦ୍ଭୁତ ମହାତ୍ମା ଅଭିଯିକ୍ତ ଦେଶେ—ବାଘ ହୋଇ ଉଠିଲେ—ଅଟା ଅଟା—ଅଟା— ଅଭ ପାଠ ନ ଅନ୍ତର ଭୋଜନ ତାପା ! ଅବଶ୍ୟ ସେ ପୁଣି ଦେଇଗଲେ ଜବାବ, ଚେ, ତାଙ୍କ ଅଟକ ଏହା ହେବା କଥା—ଏଭଳି ଥିଲେ । ଏଣିକି ଯେତେବେଳେ ପାଇବା ନେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ସାଥି ହେଇ ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତାନ୍ତର । ତାଙ୍କ ଲୋକ ନୁହଁ ହେବା ଠିକ ମନ୍ତ୍ରୀ; ସେମାନେ ଭଲ ଅନେକ ନିଜେ ଭାବନ୍ତି ଭଲ ବୋଲି ।

× + +

ଏହି ଲୋକମାନେ ଏବେ ଏବେ ଶାସନ ଉଠିଲା ଯାଇଛନ୍ତି—ତାଙ୍କର ଜନ୍ମକାଳି । ଶାସନ କରିବା ନୁହେଁ—ଜନବଳ ଉଠିବା ପଥ ଦେଖାଇ ଯାଉ । ପ୍ରଜାଏ ଯଦି ସରକାରର ଉପରେ ଅଭ ଦେଖିବାକୁ ପାଇନାହିଁ । ଲୋକ ବେଳେ ଦେଖନ୍ତି ହୋଇ— ବିପୁଳ ବଳ୍ପ ଦରେ ଧର ମୁଣ୍ଡ ଜୟଧ୍ୱନି । ମୁଁ ଦାଏ ଟିକ ତାଲେ ଭାବେବ ନ ଜାଣିବ—ଜନେ ଖବରକାଗଜର ସେ କିଠା ମିଠା ଭୁଲ ମାଡ଼ି ଅଛି ।

\+ + ×

ଏଥର ଅଣ୍ଡୁ ପାଣିରୁ ଭୂବନ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ଦୁଇ ରାଜ୍ୟବେଶ ହେଉଥିଲେ । ବିଲାତର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଭଳ ଘୋଷଣା କରିଦେଲେ । ମଣା ତଥା ଏଥର କଲା ହେଲେ ପାକିସ୍ଥାନରେ ବସିଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଅଭ ଲିଗ୍ ଭିତରେ ଆପ୍ ହେଉଥିଲେ ଯେ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୪୮ ଜୁନ ଯାଏ, ଦୁଇ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜ ଶାସନ ରହିବେ—ସେ ହେଲେ

ଯେ ହେବେ ମାଣ୍ଡବାଳେ । ଏଣୁ ମୋ ବି ଏଥି ନେଇଣ ଟ୍ରେନଟା ବସେ ତା' ମାଡ଼ି ଚଳିଲେ । ପୁଣି ବାଜି କି ପ୍ରେଷ୍ଟ ନେଇ ଚାରି ଦଣ୍ଡ ଚଳିଲେ ବି । ବାବା—

ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ରଚନ,
— କେ ଜାଣେ କୋଉଠି ଭଲ ।

+ × +

ଓଡ଼ିଶା ଜମି ଜମା ଆଇନ ହେଲା ଚକ୍ରର ଗୋଳ ଘଣ୍ଟା ସ୍ୱରୂପ । ଖାଲି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାଶ ବ୍ୟକ୍ତି । ଜମିଦାର ଉଠିବା ହେଲା ମୂଳକଥା । ତନ୍ତୁ ମୂଷ୍ଟି ଦୃଢ଼ତା ସରକାରଙ୍କର କମିଟି ଉଠିଲା । ଜମିଦାର ହୁଏତ ଜମିର ସାଲିସ୍ ହେବ । ମଧ୍ୟସ୍ୱତ୍ୱଭୋଗୀଙ୍କର ହୁଏତ ବିଭିନ୍ନ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ । ମଜାର ଏହି କଥା ସବୁ ଅନ୍ତରରେ ବସୁଛନ୍ତି—

ଏତ ସବୁ ନୂଆ ଯନ୍ତ୍ରର
ତାକୁ ଜଳରେ ପାଣିରୁ ଧର
ସେଇ ବୁଦ୍ଧିମାନୀ ସୁଧା ଚର ।

ଜମିଦାର ଉଚ୍ଛେଦ ବିଲ୍ ବହୁତ ଦିନ ଲାଗିଲା । ଅନ୍ତତଃ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେବା ପାଇଁ ୨୭ ବର୍ଷ ଲାଗିଲା—୧୯୨୧ ଠାରୁ—ଏବର ସଂଶୋଧନ ଜମିଦାରି ଯିବାକୁ ୬୦ ବର୍ଷ ହେଲେ ତ ଲାଗିବ । ପ୍ରଜାମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଦେ—ଜମିଦାର ଉଠିବେ—ତ ହେଲେ ଅଳ ଗୁଣ ନାହିଁ । କେବଳ ଏତ ଅଧିକ ସ୍ୱତ୍ୱ ବଦଳ ହୋଇଗଲା । ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଭିତରେ କ୍ଷେତ୍ରମାନେ କେବଳ ହେବ ତାକୁ ଟଙ୍କାର ପରଶ । ସ୍ୱରାଜ ଲାଭ ପରେ ପରିଚୟ ହେଲା ଶାସନ ହେଲା; ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହେବା ଅବଶ୍ୟ ହେଲା ଅବହେଳିତ ହେଲା । ଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ ବାକ୍ସ ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଯେଉଁ ବାଦ୍ୟିକୁ ଧରି ସେ ବାଦ୍ୟିଙ୍କ ଭିଜି ଦଶଟିରା ବ୍ୟାପୃ ହେଲା, ତଥାପି ଜନ୍ମିଲେ ସେ ଉଦ୍ବେଗ ହେବା ଏଠାରେ ସେ ପୁଣି ଜାଣିଜି କଥାରେ ଚାଳିଶି ଭାରତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପାଇଲେ—ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେଲେ—ତନ୍ତୁ ଜମିଦାର ଅନ୍ତ ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ଉଠି ପାରିଲା ନାହିଁ—ତ ହୁଏତ ସାହାଯ୍ୟ ହେଉ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ମୁଁ ତ ବଚନ ବହିଲି ଛିଡ଼ି ଟୋ
ମା ଠ ବଳମ ଖାଇବ ।

+ + +

ଲେଖକ ସବୁ ଦେଖା—ଗ୍ରାଣ୍ଡା ଗୋଲ ଦେଖା—ଏପାର ହାଠ ଦେଖିଲାରେ ବାରହାଠ ଠାକୁର ଦେଖା—ଯାହାଙ୍କ ସୂତ୍ର ଯାଇତ ଦେଖୋ—ରାମ ରାଜ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖା—ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଜୁଲୁମ୍ ଦାମ ଦେଖା—ସ୍ୱରାଜ ବନ୍ଦ ଦେଖୋ—ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ରାଜ ଉଛୁ ଦେଖା—ଉଜଳ ସୁଧାକର ଦାନବାଳା ଦେଖା— ସ୍ୱଦେଶର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖା—ପୂର୍ବଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ ଦେଖୋ । ଏଣୁ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଦେଖୋ ଅଚେତନ ଅନ୍ଧାରର ଜଡ ଦାଡ଼ି ।

+ + +

ଯିବା ବାଟ ଚାଲୁ ଘୋଡ଼ା—ଛଅ ବାଟେ ଥୋଡ଼ା ଥୋଡ଼ା । ଭଗବାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆମେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଠାରୁ ସନ୍ଧାନ ପାଇଲୁ । କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଶାସନ ନେଉଛନ୍ତି ଏବ ଏତ ବର୍ଷ ଦେଖାଇ ନ ଦେଲେ ଦାମଙ୍କୁ ଲୋକେ ନା ଚାଲ ଚଳିବେ । ଅତଏବ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଭଜନ ଯାଇ ଦାନବ ଦାମର ଦେଉଳମାନ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ହବ ।

× × ×

ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ ପୁଲିସ ମୁନାଫା ହେଉଥିଲେ । ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରି ବ ସେଠି ବ ଅନ୍ୟା ତେଲ୍ଗୁବାଳ ଯାଇ ମୁନାଫା ଗର ଫେର ଅସିଲେ । ସେଠି ପୁଲିସ ନେମାସ ବଡ଼ାକୁ ଅଗଣି ଦେଇ ଥିଲେ ବୋଲି ସରକାର ତନ୍ତୁ ତ ତନ୍ତୁ ଆମେ ଧରୁ ନେଇଛୁଁ । ଜମିଦାର ମାନେ ସେଠି ନାହିଁ ଲାଗେ ଦେଉ ଯେତେବେଳେ ପୁଲିସଙ୍କ ନାମର ଦୂରବାର ହେଲେ ହେଉଛନ୍ତି ସେ ପ୍ରେମର ସାମାନ୍ୟ କଦର୍ଯ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖା ଦେଉଥା ଲେଖିବାର କଥା । ଜମିଦାରଙ୍କ ମାନଙ୍କର ସତ୍ୟକଥା ଯେତେ ସେଥିରୁ ତାଙ୍କର ବଦନାମୀ ହେବେ ସବ ହୋଇଥିବ ତା ମା ଗଣା ଭାଇଙ୍କ ଜଣା । ତଥାପି ଆମ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାର ତାଙ୍କ ପୁଲିସ ପୃଥକ କରା ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବଡ଼ ବାଜାପ୍ତ । ଚିନ୍ତା ପ୍ରସ୍ତବକୁ ଯିବ ଏବେ ତରେ ସେ ସବୁ ବେଳେ ଡରୁ ନଥିବ ।

× + ×

ପୁଣି ନୂଆ ଭାବେ ବାହାରର ପୁଲିସ ଅଧ୍ୟାୟରର ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉଅଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଏଇ ପୁଲିସ ଗ୍ରାମକୁ ଦେଖି ଆମ ଛଡ଼ ଟାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରେ ଲେଖାଏ ମୋଟ ହେଉ ଯାଉଛି । ଅମୃତ ବଜାର ବ ସେଦିନ ଲେଖିଲ—ଆମ ପୁଲିସଭାଇଙ୍କ ନାମ ସହରରେ ସମ୍ଭବତଃ ଅଫିସରରେ ତେଣେ ବଦମାସ ଚୋରା ବେପାରୀ ଯାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଉଛନ୍ତି । ଏ ସବୁ ଗତ ନୁହେଁ । ପୁଲିସ ଅର୍ଥ ସେବକ । କଂଗ୍ରେସ ଚେଷ୍ଟା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ଦେଇ ଏ କଥା ପୋଷି ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ସତ ତେ ଅଗ୍ର ଦେଇ ଥିବାରୁ ସତ କଥା ତାହାକୁ ଧନ । ଏବେ ତ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସତକୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ବାନ ହଜମ କରି ଦେବାକୁ ବଢ଼ିଲେଣି—ତେଣୁ ସେ ଯା ହେଉ ସେ ସତ—ସେ ଯାହା ଭଲ ଭାବିଲେ ତାହା ହେବ । ତଥାପି ଦୁଃଖ ହୁଏ ଯେ, ସେ ବାହାବାହାପ୍ତ ହେଉ ସବୁ, ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ନାଲି ସୂତ୍ରରେ ଚାଲି ସନ୍ତରେ ଥିଲେ ତାଙ୍କର ଜଡ଼ ବୁଦ୍ଧିକୁ ସବୁ ଠାକୁର ଆଦର୍ଶ ଯାଇ ଲେ ନେବାପାଇଁ ନୁହଁ ଜାଣେ ।

× ×

ଆମକୁ ଜଣ ଜଣ ପୁଣ୍ୟ ବର୍ତ୍ତା ପାଇଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାର ଏଇ ସୁଯୋଗ ଅଧ୍ୟାୟ, ଯେଉଁଥିରେ ପୁଲିସ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ହଁ ଣ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବା ଦରକାର । ସେତେବେଳେ ପୁଲିସ ନେଇ କଂଗ୍ରେସ ଭାଇଙ୍କୁ ନେଇ ଖେଳ ରେ ବଡ଼ ବଳ ଉଠୁଥିଲେ—ପୋଲିସ ପୋଷାକ ତେଜ—ଖଣ୍ଡା ସିନ୍ଦୂର ତ ଅଭାବ ଥିଲା । ଏବେ ତ ସବୁ ଓଲଟି ଯାଉଛି । ପୁଲିସଙ୍କ ଉପର ବରଷ ଦେଖା ନାମ ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରଙ୍କର । ଏଥର ନେତାଙ୍କରେ ଯେ ପୋଲିସ ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଜାନଶୁଣା ସବୁ । ଗୁରୁଜନ ଦର୍ପ ଯାନ୍ତି ବୋଲି ବଡ଼ ମଜାର ପୁଲିସ ଜନା ଅଛ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଭ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି । ଶେଷରେ ଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେଇ ଶାନ୍ତି ପୁଲିସକୁ ଦେଖି ସେ ଗର ଶଯ୍ୟା ନ ଦେଲୁ—ଭଗବାନଙ୍କୁ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ।

+ + +

ଦେଶରର ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ରୂପ ବଦଳିଛି । ଆକାର ବଦଳିଛି । ତନ୍ତୁ ମହଲ୍ଲ ବଶେଷ ବଦଳି ନାହିଁ ବା ଅବୌ ବଦଳ ନାହିଁ ବୋହିଲେ ଚଳେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବାବଦ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଆମେ ୭ ମାସ ହେବ ବାଗଜ କୋଟା ନପାଇ ଖେଷରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ପୋଷ ବାଗଜରେ ଛାପି ପଥ ବଣାଇଲେ ଆମ ମାନ ଓ ପାଠକଙ୍କ ମାନ ରଖୁଛୁଁ । ଯଦାକୁ ମାଟିଅ ରଙ୍ଗ ହେବ ବାରଣ—ତେଣେ ସ୍ଥିର ମୂଲ୍ୟ ବା ମଙ୍କ ମଣ୍ଡଳ ବାବଦ ହୋଇଯିବ । ତେବେ ସାପ୍ତାହିକ ହେବା ଦୂରରୁ ଏହା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଯୋଜନା ! ଯଥା—ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର । ସାପ୍ତାହିକର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ଯାତ୍ରା ହେବ ଏ ସଂଖ୍ୟା ଉପରର ଲମ୍ବା ଚଉଡ଼ାକୁ ଠିକ ସେଇ ଆକାର ଥିବ । କେବଳ ରଙ୍ଗ ଓ ଗୁଣ ବଦଳ ନାହିଁ । ପରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲେ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ରୂପ ନେବ—ସାପ୍ତାହିକ ଆକାରରେ । ଏବେ ଖାଲି ତୋର ସରକାର ସ୍ଥାନରେ ବଡ଼ା ସରକାର ହୋଇଛି ମାତ୍ର । +

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

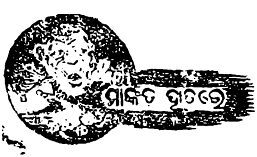

ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି

ନିବେଦିକା — ଜ ମ

ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ? ବଲ ଟେଲିକ ଏ । ଡାକ ଡାକ ମଲ ମଣିଷ । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ।

ମୋ ଘଣ୍ଟା ଘର ଅଭ ଅଳ୍ପ ନାଁକୁ ଟେଲିଫୋନରେ । ଭଗବାନ ସବୁଦିନେ ଏ ଅବସ୍ଥା ରଖିବେ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ଯିବ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ ବଡ଼ା ହେବ । ଅଭ ଦରଖାସ୍ତ ଦିଅ ନାହିଁ । ଏକ କଂଗ୍ରେସର ଲୋକ ଉପରେ । ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଦିନ ଓଆରଜାରେ ଠିକ ହେଉଛି—ଷଠୀ ଯୋଗୀ ତା' ଅଧ କାଟି ଦେଉଛି—ସେ ଦିନରୁ ଅଭ ଗୋଟେ ସେଣ୍ଟିମେଣ୍ଟ ବି ଅର ତାରିଖକୁ ଯିବ ନାହିଁ । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ?

କିନ୍ତୁ ଏ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଘର ଭାଙ୍ଗୁ—ଗାଡି ଛାଡ଼ିଗଲେ ବି ତା ମଜା କଥା କହିବ । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ? ତମ ଗାଁ ସେପାଖ ମାହାନ୍ତ, ଗାଁ ସାଇଙ୍କୁ ଡ ଉଠାଇଥିଲା ପଟଉଥିଲା—ମଲ ଯଦରେ ପୁଅକୁ ନିଟୋଳ ହୋଇ ପଞ୍ଚାୟତ କଲା ଯାଉ ବିଚ ଦାଣ୍ଡରେ ତା ମଣ୍ଡାଠାକୁ ଠିଆ କରିଦେବା ପାଇଁ । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ? ମନେ ଅଛି ତମର ? ତମ ଗାଁ ସାଇ କି ହରକତ ନ ହେଲା ଦୋକାନ କୋଣରେ । ତମ ବାପର ତା ସଙ୍ଗରେ । ତମ ଘରର ମୁଣ୍ଡିଆ ଏଣି ଥିଲା ପରା ? ତମକୁ ଧରାଧରି କରୁନାହୁଁ ତ ?

ସବୁଦିନ ? ମୋ ଘଣ୍ଟା ଘର । ମଲ ମ ! ଏମିତି ସୁହଁ—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା । ସେଇମିତି ଜାଣିମ ଏ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରକୁ । ଯା ମଜାର କଥା କହତ । ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ଅଧ ଶୁକ୍ରବାର ପୁଣି ସେ ତାରିଖଠାରୁ ଶନିବାର—ଏମିତି ପଡ଼ୁଛି ଯେ—ସେଥିପାଇଁ ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା—ଟେଲିଫୋନ ନ ଲଗି ଗଲା ଅଧା ଦେବ ପାଦ ପୁଅର ଦେହେ—ଛୁଟିଛୁଟି—ପୁରବଜା ଲାଗିଲେ—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ? ଜଳ ନାହିଁ—ଛାଡ଼ି ଦଉଡ଼—ଥାଉ । କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ହେଲେ ତାକୁ ଦେଖିଥିଲ ଏମିତି ଷଣ୍ଢ ଭଳି ଶିଙ୍ଘ—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ମୁଁ କଣ କହୁଛି ?

କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ମାନେ ହେଲେ ଚୋର । ତମକୁ ଦୁନିଆ ଜାଣେ । ଠିକ୍ କଥା ଲୋ ଟିକେ ଉଡ଼ । କଂଗ୍ରେସବାଲା ମରେ ଚୋର ଛୋଟେ ଦୁନିଆକୁ ଉଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗରିବ ମଲେ କି ଶ୍ରୀ ବଡ ଶିଖ !

ହିଁ, ହିଁ, ସେ ଦଳ ଦୁଅନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତୁ—ମହାରାଜ ହୁଅନ୍ତୁ ରାଜରେ ସେ ହୁଅନ୍ତୁ—ତାଙ୍କ ଘରେ ପିତାଙ୍କ ହୋଇଲ ଛୋଟର ଛୋଟ ଦିଲି ଯିବାକୁ ହେବ । ତାହେଲେ ସେଦିନ ଭୂତ ପ୍ରେତ ନଦୀ ହାରିଗଲେ ମଧ ଶୁଣ ଅଛନ୍ତି—ଆରପାରି—ଶୁଭୁଛି ନା ! ସେ ଅଉ ତପିଲା ଅଉ ନାହିଁ ଏ ସେ ପିଲାଦିନ ହେଲେ ହେଉ ନାହିଁ ।

ଉଠାଣି ଶଣା, ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ?—ଅମ ବପାଳ ପେଉସିବ । ଘଣ୍ଟା ମୁଦାମାଙ୍କୁ ଡ ଗୁହଁ ଖଲେ । ମହାରାଜ ଟୋଟେ ନ ଲାଗନ୍ତୁ—ମୋର ଭଡ଼ିଲୁ ଗୁହଁରେ । ସେଇ ଉ ରଜା ହେବେ । ନ ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ—ନହେଲେ ନରବରୁ—ଡ ହେବ ବାଦଶାହ । ଏତା ସାଙ୍ଗରେ ଉ ଟେଳ ଟେ ବାଲ କାଠ । ସେ ରଜା ହେଲେ ଯେ ମୁଁ ରଜା ହେବିନି ସେ । ତାଙ୍କ ଅଫିସ ଟିକ୍ ଟିକ୍ ।

ହି ଯଦି ଘଣ୍ଟା ନ ହେଉଛୁ । ଘାଇ ଏ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରର ପୁଅବୁଢ଼ା ଦୋସ୍ତ ଯାଉ । ପିତାଙ୍କୁ ଲଟିତ ଭଣେଇଣ ଶଳ ଅଂଶୁଡ଼ଣ ମସିବା ଭୂତ ମାଇ । ସେତେ ଟେଲକୁ ଟିକ୍ ଚୋର ଦଶମାଙ୍କ ହୋଇଥିବ । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ? ତୋ ପୁଅ ଏତ କୁମାର—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା !

ସବୁଦିନେ ବଡ଼ାଇ ସେଇ କଥା ସବୁ ନାହିଁ । ମୁଁ କଣ କେଉଁ ପୋଷାକ ଲୋକ ନାଇଁ ? ଏବେ ବଲ ଝଲ ଲାଟି ଘାଉ—ଏତା ଏତା ହେଲା ଅଗଛେ ଠିଆ ହେଉଛି । ଏଣେ ହେଲେ ଲୋକ ହେଉଛି କଥା ଘାଟା । ବଂଶ ଛନ୍ତି । ଘର ଦେଖନ୍ତି ଡାଇ ଛଡ଼ ଛନ୍ତି, ପୁଅ ଛଡ଼ିଛନ୍ତି, ମରେ ଝିଅ । ଦେଉ ଛାଡ଼ିଛନ୍ତି ବାଲ୍ୟ ଛାଡ଼ିଛନ୍ତି—ଏମିତି ସେଦିନ କଲେ ! ଝଣ୍ଡା କେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ ଭଳା ହେବେ । କାହିଁକି ନାଗା ଭୁଆଁରେ ଭଜା । ହେବେ ଶୁଭୁଛି—ଉଠମ ଛଡ଼ିଲା । ଅମ କଂଗ୍ରେସବାଲା ଉଠାଇ ହେଲି ଦଳରୁ ଯାଏ କଂଗ୍ରେସବାଲା ଏବେ ଏଭେଇଁ ଏ ଛଡ଼ ମନ୍ତ୍ର—'ଜଗନ୍ନାଥ' । ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଖ ଜଗମ ଭୂମି ଦାଉଡ । ଜନତାଙ୍କ ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସବାଲା ଛଡ଼ିଲେ ଛଡ଼ା ଦେଲେ । ଛଣରେ ମାନେତ ପାଇଁ ବ ଯେ ଅମର ଛଡ଼ା ଦଉଡ଼ାଇ ପାଉ—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ? କ ହେଲେ ଛଳ କ ? ଛାଡ଼ ଯଉକ ଛଡ଼ା ଦେଲେ ଦେଶ ହ—ଉତ୍କଳ—ଜାତିର—ଲୋକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ, ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ, ଡେମୋକ୍ରାଟିଷ୍ଟ ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା—କମିଶ ମନ୍ତ୍ରି କହିବ କଲି, ତମେ କାହିଁରେ ଚେଲ ଦେଇ ଖୋଲିଛ କଣ ?—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ? ଉଠ, ଜଗନ୍ନାଥ !

ଶୁଭୁଛି ନା ? ଶୁଣ ! ତମେ କହୁଛ ମୁଁ କଣ ହେଇ ନାହିଁ ! ନହେଲ ମୋର ଛଇଦ ହେଉଛି । କଂଗ୍ରେସ ବାଲଡ ହେଉଛି । ସେଉ ଝୋଳଥା ତମର ଘର ନାହିଁ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ସେଥିପାଇଁ କମିଟିରେ ପଶିଲେ କଣ ସମସ୍ତେ ହ'ପଇସା ଦାନ ଦେଇ ପାରିବେ ? ମୋ ଦେଉ ସେ ପାଠ ଦୃଢ ନାହିଁ । ସେଠି ଖାଇ ମାଉ ପାଇବା ଷାଉ । ମୋ ମହତ ଦ'ଅଣ୍ଡା କଡ଼ା ଉ ରମ ମହତ ବୁଝିବେ ହୋଇଗଲ । ଛାଡ଼ୁଥିବ ରେଜ ଅଧିକାରୀ ଧ୍ରୁବାଶ୍ରୀ—ଦେଉ ମ ବାହେ ଅପହେଁ ଯାହାକୁ ଅଗନା ଦଉ ଘରେ ବ ଖୁଣ୍ଟ—ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ? ବୁଝିବ ନାହିଁ—ଟେଡ଼ା ଘର ବାଉଳ ଧୁବମାନ ଅନ୍ୟ ଘର କହୁଛନ୍ତି ଟେଲିମାନେ କମିଟି ଦୁଆ ଦ୍ଵାରା ହୋଇ ଗାଡ଼ି, ଦଶଟ ହଜାର କମିଟି ଦେଶ ହୋଇ ଖଣ୍ଡିଆ ଗୋଟିଏ ଟୋପରିର ପାଇ ହେଉଛି—ଖାଇ ଅମର ଉପରେ ଦେଉ କଷ୍ଟ କହୁଛି—ଶୁଭୁଛି—ହେଉଛି—ଜେନ ଟେଲି ଦେଶ ଭଲ ?—ହେଉଛି, ଉଠାଇ ଛିଣ୍ଡା ପାଉ ଟୁଙ୍କିବାକୁ ଭାଇ—ଟୁଙ୍ଗି ଅଧିକ ଉପୁ । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ? ଟୁଙ୍ଗି ଦୁଆ—ଟଙ୍କା—ତମେ ତ ପାଇ—ପାଇ ସେଇଠି ବାହାରିଲେ—ମୁଁ ତ ପାଇବି । ଭୋଟଖାଇ ନାକ-ବାଡ଼ି ଦଉଡ଼—ଖାଇବ—ଖାଇବ ।

ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି ନା ? କମିଟି ହୁଅନ୍ତୁ—ମାଇକୁ ଦିନେ ଘଣ୍ଟ ହେଲା ବଡ଼ମା ନିଜ—ଜାମ କେ ପାଇ—ଆଉ ପାଣି ଦୁଇ ଦୋହା—ନାହିଁ ନାହିଁ ସ୍ତ୍ରୀ ଘାସ୍ତ୍ରୀ କହିବାକୁ ଉଚ । ତୁମି ଧାରୁଣା ? ଦଳ ତ ଝଣ୍ଡା ଦାନ ଅଜମ ଘାତ । ଦଳ ଅଣିଛି—ଯାହାଙ୍କ ଦଶ ବାହାରୁ ଅଛି ହେଉଛି ପାରୁଛି—ହେଉ ସ୍ତ୍ରୀ ଘାସ୍ତ୍ରୀ । ତାଙ୍କ କୋ—ହାଡ଼ୁରୁ ଦାନ ଉଦାରତ ।

ତାଙ୍କ ହେବ ରହି ଯା । ହେଉଛି ଶୁଭୁଛି । ଅଉ ଦଶା ହେଉଥିବ । ଅଧିକାରୀ ଛଡ଼ସ—ଟାଉନ—ଓ—ଭ । ଏହା ଦେଖ ଜନସ କହିବ । ଏହା କହିବ କହିବ । ଅଧିକାର ଅମଳମାନେ ସବୁ ଅମ ଛଡ଼ି ଘାନ ଛୁଟି ହୋଇ ଜାନ ଯୁଗରେ କହିଛି—

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରେମ—ପ୍ରେମ—ପ୍ରେମ ଜନୁଦା—ଗରମ ସ୍ନେହ ।

ତାହା ହେଲେ କଅଣ ମିଛ ? ସଂସାର ଚାଲି ଅଛେ—ଅଛେ ମିଛ କଥାରେ ତ ସତ୍ୟତ । ... ... ଲୋକ ଦେଖି ... ... —ଅସ ... ମିଛ ... ... ? ... କଥା କହତ ନାହିଁ— ... ... —ଅଜ ... ... ।

... ... ? ଅସ ସଂସ୍କାର ... ... ? ଅସେ ... ... ।

ଅସମ ଯେତେ ସବୁ ... ... ମନ୍ତ୍ରୀ ... ... ? ... ? ... ... । ... ... । ... ... , ... । ... ... । ... ... , ... । ... ... । ... ... ମୁଁ ... ... । ... ... ? ... ... — ... ... —... ... !

... ... । ... ... ମୁଁ ... ... । ... ... । ... ... । ... ... । ... ... — ... ... । ... ... ? ... ... ମୁଁ ... ... । ... ... — ... ... — ... ... — ... ... ମୁଁ ... — ... — ... — ... — ... ... — ... ... ମୁଁ ... ... — ... ... । ... ... !

—*—

କୁତ୍ କୁତ୍

"ମୋ ସ୍ୱାମୀ କହନ୍ତି ମୁଁ ମରିଗଲେ ସେ ଆଉ ବାହା ହେବେ ନାହିଁ ।"

"ବୋଧହୁଏ ତୋ ଭଳି ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କୁ ମିଳିବ ନାହିଁ ।"

"ନା-ନା—ଅନେକ ମିଳିବେ ସେ. ବାଛିବା ମୁସ୍କିଲ ହେବ । କାହା ମନ ରଖିବେ, କାହାର ମନ ନ ରଖିବେ ।"

\+ \+ \+

ରେଲ୍‌ଗାଡ଼ି ଗୋଟାଏ ଟନେଲ ଭିତର ଦେଇ ଦଶ ମିନିଟ ଧରି ଗଲା । ସବୁ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା । ପୁଣି ଆଲୁଅ ହେବାରୁ ସ୍ୱାମୀ ତାର ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା—"ଟନେଲ୍‌ଟା ଏତେବଡ଼ ବୋଲି ଜାଣିଥିଲେ ମୁଁ ଗୋଟେ ଚୁମା ଦେଇଥାନ୍ତି ।"

ସ୍ତ୍ରୀ—"ତେବେ ସେ ଚୁମାଟା ତମର ନୁହେଁ ?"

× ×

ଜଜ୍—ଏ ଲୋକର ଅପରାଧ ।

ପୁଲିସ—ଏ ମାତାଲ ହୋଇ ଗୋଟା ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ି ବାଲାକୁ ବାଡ଼େଇ ଥିଲା ।

ଜଜ୍—ତେବେ ସେ ଗାଡ଼ି ବାଲାକୁ ଡାକ ।

ପୁଲିସ୍—ଗାଡ଼ି ବାଲାତ ସେଠି ନ ଥିଲା ।

\+ \+ \+

ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ମୁହଁ ଅଣ୍ଡିଆ ହେବାର ଦେଖି ତାଙ୍କ ବାଳଙ୍ଗା ବନ୍ଧୁ କହିଲେ—ଉପର ଭୁଲ୍ ହେଉଛି । ତମେ ସବୁ କଥା ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ଆଗରେ କହିଦିଅ । ମାଇପ ମାନେ ବଡ଼ ଈର୍ଷାଳୁ ତାଙ୍କ ପୁରୁଷ ଅନ୍ୟ କାହା ସଙ୍ଗେ କଥା କହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସହ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଫଳରେ ଏ ଦଶା । ତମ ସ୍ତ୍ରୀ ବଡ଼ ଉଗ୍ରଚଣ୍ଡୀ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଏମିତି ମାରନ୍ତି ନା ?"

"ନା-ନା—ତମେ ଭୁଲ ବୁଝୁଛ । କଥାଟା ଠିକ୍ ତାର ଓଲଟା । ମୁଁ ଯଦି ତମ ପାଖକୁ ଆସୁଛି ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି ତେବେ ସେ ମୋତେ କେବେ ଘର ନ ଛାଡ଼ନ୍ତେ—ଏବେ ମୁଁ ତ ସାଇକଲରୁ ପଡ଼ି ମୁହଁକୁ ଏହିଭଳି ଚୂର୍ଣ୍ଣ କରିନଥାନ୍ତି ।

× × ×

ଜଣେ ସମାଜ ସଂସ୍କାରକଙ୍କ ଘରେ ଗୋଟିଏ ଦାସୀ ଥାଏ । ହଠାତ୍ ଦିନେ ସେ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲା । କାରଣ କିଛିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ପୁଅଟିଏ ସହିତ ତାର ଭାବ ହୋଇଥିଲା । ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ବାଧାଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପିଲାଟିକୁ ପାଳିବେ କହିବାରୁ ସେ ରହିଲା । ଯଥା ସମୟରେ ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଆଉ କିଛି ଦିନପରେ ସେ ପୁଣି ବାହାରିବାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସେ ଅନ୍ୟଜଣକ ସଙ୍ଗେ ଭାବ କରିଛି । ସଂସ୍କାରକ କହିଲେ ଭଲ ହେଲା—ପୁଅଟି ସାଙ୍ଗରେ ଖେଳିବାକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦରକାର । ସେ ପୁଣି ରହିଲା । କିଛିଦିନ ପରେ ପୁଣି ବାହାରିଲା । ସଂସ୍କାରକ ପଚାରିଲେ—ଏଥର କଣ ମେହନ୍ତର ସାଙ୍ଗରେ ଭାବହେଲା ହୋଇଯାଉଛ ?

ଦାସୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା—ନା ଏଥର ତୁଅଙ୍କର ଚାକର ମୁଁ ଏକା ସମ୍ଭାଳି ପାରିବି ନାହିଁ ।

\+ \+ \+

Digitized by srujanika@gmail.com

କାଲି ଓ ଆଜି

ଲେଖକ—

—ଶ୍ରୀ ବିମଳ କାନ୍ତ ମିଶ୍ର

ସୁମା ଟୋକା ବୟସ ଛେଣ୍ଡା, ବୟସ ଅଠର ଉଣେଇଶ ହେବ । ଗଳି ମୁଣ୍ଡ ... ପାନ ଦୋକାନ । ଯେତେ ରିକ୍ସାବାଲା ଏହି ବାଟେ ଯାଆନ୍ତି ସମସ୍ତେ ତା ପାଖରେ ଗୁଆ ପିଅନ୍ତି । କନ୍‌ସେସନ୍ ରେଟ୍‌ରେ ... ମିଳିବାର ସୁବିଧା ମିଳେ ବୋଲି ଝଞ୍ଜି ସକାଳ ସବୁବେଳେ ସେଇଠି ରିକ୍ସା ରଖି ରିକ୍ସାବାଲା 'ଗୁ' ପିଇବାର ଦେଖାଯାଏ ... ପାଖରେ ମୋହନା ଘୁଡ଼ଅର ବର ଗୁଲ୍‌ଗୁଲା ଦୋକାନ । ବଡ଼ ଗୁଲ୍‌ଗୁଲା ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରି ହୁଏ । ଗରମ ଗୁ ଆଉ ବଡ଼ ଗୁ... ...ରା ମଜା ସବୁ ରିକ୍ସାବାଲା ବୁଝନ୍ତି । ମୋହନା ମିଷ୍ଟାସ ଖୁବ୍ । ରିକ୍ସାବାଲାଙ୍କ ମିଷ୍ଟାସ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ।

ହେଲେ ମୋହନା ସହିତ ସୁମାର ଏତେ ବେଶୀ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ ଯଦି ଦୁ'ଜଣଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରା... ...ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ସେଇଥି ପାଇଁ ସୁମା ଯେତେବେଳେ ବଡ଼ ପାଟିରେ ବୋଲେ, "ସୁ—ର—ସୁ ହୋ......" ମୋହନ ... ...ନ୍ଦିବା ଢଙ୍ଗରେ କହେ "ଓ ହୋ......ଓହୋ" ମୋହନ ବୋଲେ "ଏଥିଁ ମିଳାଇବ, ଚଳେଇ ନାହିଁ ଜାଣ ।" ସୁମା ... ... ରିକ୍ସା ବାଲା ଗୁ ବର ଖାଉଁ ଖାଉଁ ଓଁ ଓଁ କରି ମୁହଁରେ ସୁର ଧରେ । ଏଇ ପାଲା ଗୁଲେ ସବୁଦିନ ।

ସେଇବାଟେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ନଜର ମାରି ବଡ଼ପାଟିରେ ସୁମା ବୋଲେ, 'ସୁ... ର—ସୁ—ହୋ" ମୋହନ ବୋଲେ "ଓହୋ...ଓହୋ ।" ମୋହନା ହବେ ସୁମା ହବେ ।—ଏଇଟା ତାଙ୍କର ଦୋଷ ନୁହେଁ ବୟସର ଦୋଷ—ଛେଣ୍ଡା ଟୋକା—ମନତ ସହଜେ ଚଞ୍ଚଳ ହେବା କଥା ଅତଏବ ଆଖି ମାରିବା, କିମ୍ବା ଗୀତ ଗାଇବାର ଦୋଷ ମୋହନା କିମ୍ବା ସୁମା ଅଟରେ ଦଣ୍ଡ ନଥିଲା, ବୟସ ଉପରେ ଯାହା ଲୋକ କିଛି କହୁ ନ ଥିଲେ ବରଂ ଉତ୍ସାହ ଦେବା ପାଇଁ କହୁଥିଲେ "ଆମ ବସ୍ତିର ଲୋକ୍ ଅଣ୍ଡିରି ଅଛୁ ?" ମୋହନା ଓ ସୁମାର ଏଇ ଅଭିନୟ ବେଶୀ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ରିକ୍ସାବାଲା । କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଗଲାପରେ ଯେଉଁ ଉତ୍ସାହ ଫୁର୍ତ୍ତି ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା ତା ବିଷୟରେ, ସେଇଟା ବେଶୀ ଲକ୍ଷ କରିବା କଥା । ଅପାଦ ମସ୍ତକ, ତାର ସମସ୍ତ ବିଷୟ, ତାର ଚିନ୍ତା ଛାତିରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ତାର ଦେହର ଗଠଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖିନ୍ ଖିନ୍ କରି ଆଲୋଚନା ଚାଲେ ।—କେମିତି ଗୋରା ଦେହ—ଫୁଟାଲପି ଓଠ । ଶେଷରେ ପଡ଼େ କେମିତି ସେ ସୁମାକୁ କଣେଇ କଣେଇ ଚାହିଁଲା । ମୋହନା କହେ "ଆରେ ଓଲୁ ମୋର ଫେରିକଟା ବାଳ ଦେଖି ତାର ଭ୍ରମ ପଡ଼ିଛି । ମୋତେ ସେ ଆଖି ଠାରୁ ମାରିଛି । ମୋହନା ତାର ପକେଟରୁ ନାଲି ରୁମାଲ କାଢ଼ି ମୁହଁ ପୋଛେ । ଏଇଥିରେ ରିକ୍ସାବାଲା ମନ ମାତି ଉଠେ । ଏଥର ଗରମ "ଗୁ" ଆଉ କପେ ତାର ଦରକାର ହୁଏ । ସେ ମାଗେ "ସୁମା ଭାଇ କପେ ଗୁ ଦେଲୁ ।" ସୁମା ଗୁ ଦିଏ । ଏଇମିତି ସୁମାର ବିକ୍ରି ହୁଏ । ସୁମା ଭାବେ ତାର ଦିନ ଏମିତି କଟି ଯିବ ମଉଜରେ । × ×

ସୁମାର ମା ସୁମାକୁ ବାହା କରିବା ପାଇଁ ବହୁତ କହିଲା । ସୁମା ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ମଙ୍ଗ୍ ନଥିଲା । ଶେଷକୁ ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ରାଜି ହେଲା । ବାହାଘରର ସବୁ ଠିକ୍ ହେଲା । ମୋହନା ପଚାରିଲା 'ସୁମା ବାହା ହେଉଛୁ କରେ ?" ସୁମା ସର୍ମ ... ... କହିଲା—"ହଁ ଭାଇ, ଭଡ଼ା ଦେବାର କଥା ଚାଲି-ବାକୁଇ ହେବ ।"

"ଆରେ ଦେଖିବା ତାହେବୁନା" ମୋହନା କହିଲା । ସୁମା କହିଲା "ଏ ମୋହନା ଭାଇ, ଏ ଠୋଟାଏ କଥା ନା ।" ପୂର୍ବଭଳି ... ... ଯାଇ ମୋହନା ତୁଆର ମୁହଁରୁ ବାହାରିଲା "ସୁ—ର—ହୋ" ସୁମା ଭିତରୁ ଉତ୍ତର ଦେଲା "ଓହୋ... ଓହୋ" । ସେତେବେଳ ଯାଏଁ ସୁମାର ସଂସାର ଠିକ୍ ଚାପରେ ସ୍ଥିର ଥିଲା । × ×

ଅନେକ ଦିନ କଟି ଯାଇଛି । ସୁମା ଓ ମୋହନା ର ଦିନ ପାଣିପରି ବହି ଯାଉଛି । ମୋହନା ଅଡ଼ଡ଼ାର ସୁମାକୁ ଟୋକାରେ ବାହରେ ମାରିଲା ପରେ ସୁମା ଓ ମୋହନା ଗୀତ ବୋଲନ୍ତି । ସୁମାର ନୂଆ ଅଧ୍ୟାୟ ପାଇଛି । ସୁମାର ଦୁ'ପଇସା ହାତରେ ହେଲାଣି । ସୁମାକୁ ଓ ମୋହନାକୁ ... ... ଲାଗେ ।

× × ×

ସୁମାର ଭାର୍ଯ୍ୟା ମରି ଯାଇଛି ... ।

\+ + +

... ମାଇକିନିଆ ସେଇବାଟେ ... ଯାଉ-ଥିଲେ । ରିକ୍ସାବାଲା ଦୁ' ... ... ଥିଲେ । "ଯେତେ ... ..." ମୋହନା ... ... "ସୁ—ର—ସୁ ହୋ" । ଏଥର କିନ୍ତୁ ସୁମା ଉତ୍ତର ଦେଲାନି । ... ... ସୁମାକୁ ... ... । ... ... ସୁମାଟି ... ... ସୁମା ... ... କଥା ... । ... ... ।

ରିକ୍ସାବାଲା ସୁମା'ର ... ... । ... ... । ସୁମା ... ... । ... ... କହି ଉଠିଲା "ଏଇଟା କମୁଛି ।"

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-ଲଢେଇ

ସଂଗ୍ରାହକ— ପଞ୍ଚାନନ୍ଦ

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା—ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଅବର ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଏମି ଅନୁରୋଧ କଲେ ବାର୍ଷିକ ବଣିଜ୍ଜ ପୋଷାକୀ ଯଥାର୍ଥ ସ୍ୱାର୍ଥୀନ ସ୍ୱଭିଜଙ୍କ ବାସ୍ତବରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅବର କବିତାମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଜାଗ୍ରତ ଓ ମୃତ କବିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ନଗର୍ ଜବାବ ସ୍ୱଜକ ପାଇଲେ ତାହା ଡେଟଭକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ କ୍ରମାନୁସାରେ ପାଉଛି । ତଥିମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ଛେସ୍ତ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ଦେଲ । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ପାଞ୍ଚୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

(ମରମ ବୃତ୍ତେ)

ଧୀର ଧୀର ବହେ ପ୍ରଭାତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା
ଉଦୟ ଅଚଳେ ଉଙ୍କିମାରେ ଅଜ ରବି,
କାଙ୍କଟିଏ ପଥେ ସଖି ତୁ କଳସୀ ସହ
କେତେ ଦୂରେ ଯାଉ, ମରମ ମୋ ପଡ଼େ ଦବି ।

ବାର ବାର ପର କହୁଚି ସଜନୀ ତୋଟେ
ନାଉ ଏଡୁ ପଥେ ଅଛିଲୁ ତୋ ଲୁହ ଧାର୍,
ସରସୀ ସଲିଳେ ପାଇବୁ ଗୋ ତୁହୁ ମୋତେ
କମଳ ହୋଇ ମୁଁ ଫୁଟିଥିବ ତୋର ପାଇଁ ।

ତୋହର ବରଷେ ଗ୍ରହିର ମୁଁ ଯାମ ଯାମ
ମରମରେ ଲେଖି ମୁଁ ତୋହରି ପ୍ରତିଛବି,
ତୋ ରୂପ ମୋହର ନୟନର ଅଭିରାମ
ସଖିରେ ତୋ ଲାଗି ହୃଦୟ ବସିଛି ଯୁଝି ।

କମଳିନୀ ମୁଖେ ବୋଲୁଛୁ ଥର ଥର
ବାଞ୍ଛିତ ଚାର ଜୀବନହୁଁ ଡ଼ିଦ୍ଦରେ ।

ବୈକୁଣ୍ଠନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଯେଉଁ ବଂଶ ବନ ଜଟା ଅଙ୍କୁଶ ଅଙ୍ଗାର
ମଳୟ ତାଙ୍କର ମୋହନ ଯେବେହେ ସ୍ୱପ୍ନ ଅବତାର ।

ସ୍ୱପ୍ନ ଦୈନ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତି ମର୍ମର ଚେତ,
ବଞ୍ଚେ ବରବର୍ଣ୍ଣା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦେ ଅତି ।

ସ୍ୱଳନି ନୂଆଦେଙ୍କ ଆହା ! ଜିଯେ ପଥେ ବାଲା
କଷ୍ଟି ପଡ଼େ ଭାବ ବନ୍ଧ ବସ ସ୍ୱୟମ୍ବର ।

ଶୂନ୍ୟ କଳ୍ପିତି ମୁର୍ତ୍ତି ଯୌବନର ଚାରଣ
ବିଧାତାର କରିଛି ସୁଖ ସମ୍ଭାଇବା ଅଶେଷ ।

କ୍ଷେତ୍ର କ୍ଷମା ତାଙ୍କ । ହାୟ । ନିଷ୍ଠୁର ସେ ବାଣୀ
କ୍ରୂର ଚିତିଲି ଲେଖି; ତାଙ୍କ ନୟନ ଦେବ ଡାକି

ସ୍ମୃତି ଯଦୁ । ନଡ଼ାଳ ଦେବୁ ସୁକୁମାର ଅଛିଲ
ବାତାସ୍ଥିର ମୁକ୍ତ ନୃତ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନେ ଛାଡ଼ିଲି ।

କହିଛେ କବିତା ବଦ 'ଅନୁରାଗ' ବାସ୍
ସ୍ନେହ ତା' ରଙ୍ଗୁଳ ଲେଖି ନାନ୍ଦୀ ଜୋଡ଼ିଛି ।

— କ୍ରମଶଃ

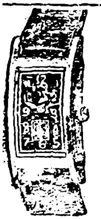

ଜୁବୁଲି ସ୍ପକ୍ତ ହାତବନ୍ଧା ଘଡ଼ି ।

ଠିକ୍ ସମୟ ରଖେ । ସୁନ୍ଦର ଓ ଅଭି ମଜବୁତ ଓ କ୍ଲେ । ଲାଭର ସୁଯୋଗ । ୫ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ସୁନ୍ଦର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କ୍ରୋମିଅମ ଘଡ଼ି ଟ ୨୦୯ ଡିଲକ୍ସ ଟ ୨୫୯ ସୁପିରିଅର ଟ ୩୦୯ ରେକ୍ଟାଙ୍ଗୁଲର କ୍ରୋମିଅମ ୫ ଜୁଏଲ୍ ଯୁକ୍ତ ଘଡ଼ି ଟ୮୦୯ ଡିଲକ୍ସ ୭ ଜୁଏଲ୍ ଯୁକ୍ତ ଟ୩୨; ରୋଲଡ ଗୋଲଡ ୧୦ବର୍ଷ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଟ୪୫; ୧୫ ଜୁଏଲ ଯୁକ୍ତ କ୍ରୋମିଅମ ଘଡ଼ି ଟ୬୮୯ ରୋଲଡ ଗୋଲଡ୍ ଟ୮୫୯ । ପୋଷ୍ଟେଜ ଟ୦୫ । ଅଧିକା ୨ଟି ଘଡ଼ି ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ନେଲେ ଗୋଟିଏ କ୍ରୋମିଅମ ଚେନ ଗାଲି ମିଳେ । କାଟଲଗ ପଠାଯାଉଛି ।

JUBILEE WATCH Coy. Post Box No. 12213. Calcutta. (D. G.)

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠାକଥା

ହୁଡ୍‌ଗ୍ରାମର ପାଗଳ କେତେଟା ମିଠା କଥା ଅଭ୍ୟାସ କରୁ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ହୁଡ୍‌ଗ୍ରାମ କେବଳ ସାମାଜିକ ସଂସ୍ଥା—ଉପରେ ତାଙ୍କର ଚାଲିଛନ୍ତି—ରାଜନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସହସ୍ରସ ଜାଳରେ ସେଥିରୁ ପଛେ ଅଥ ଟଗେଇଲେ ନାହିଁ ?

କଥା କେହିଛ, ସମାଜର ସଂସ୍ଥାର ବା ଲୁଷଂସ୍ଥାରୁ ଏମିତ ଟେଇମାତ୍ର ଜମିଛ ଯେ ସେ ଲୁଷଂସ୍ଥାରୁ କେତେ ଖଣ୍ଡ ବୋଲି ଜାଣିଲେ ତାଙ୍କ ଅଟେଲ ବେଯୋନ୍ତି—ନର୍ବିବାର ସେଉଟେ—ଅପଣାର ସାମାନ୍ୟ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ମତ ଦେଉନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ହୁଡ୍‌ଗ୍ରାମ ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ—ବା ମିଠା କଥା ଦପଦ ଶୁଣାଇ ବ୍ୟଙ୍ଗ ପରିହାସ ସୃଷ୍ଟି କରୁ ଥାଏ; ସୃଷ୍ଟି କରିବାପାଇଁ ଅବକାଶ ପାଏ ବୋଲି । କେବେ ଅପଣା କର୍ମରୁ ଅଟକ ନ ଦେଖିବା ଯାଏ ସେଥିରୁ ନବୃତ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ । ଏହା ସାମାଜିକ ଦୁର୍ବଳ କଥା ।

ରାଜନୈତିକ ଦୁର୍ବଳତାର କଥା ଟଳଇଲ ଭଲହା ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଚଳନ୍ତି । ରାଜନୀତିରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହେବାହାର ବୋଲିକ । ସଭ୍ୟର ତଳ ଦେଶେ କନ୍ତାର ଛଡ଼ ପୁରୁଷଟେ । ରାଜନୀତିକମାନେ ଜାଣନ୍ତି—ଲୁଚନ୍ତି ଯେ ସେ ଲୁଷଂସ୍ଥାରରେ ଚର୍ଚ୍ଚି—କିନ୍ତୁ ସେଇ ଲୁଷଂସ୍ଥାରେ ତଳର କ୍ଷମତା ରାଜନୀତି (power politics) ର ବୃତ୍ତାସ୍ତ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଲୁଷଂସ୍ଥାର ଯିବାକୁ ସ୍ୱୀକାରିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ କରନ୍ତି । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ କେବଳ ସ୍ୱରୂପ, ଝିଟି ଅଙ୍କସାରରୁ ନିର୍ଥକ ହୁଏ । ଜଣେ କଷ୍ଟ କହନ୍ତି କବଳରେ କାହିଁ ନାହିଁ ଲିଖାଇଦେଇ କହନ୍ତି ସ୍ୱୀକାର । ଟଙ୍କା ଦାତର ମିଳ୍ ହେବ୍ ? ଅହିଂସା ଦାତର ହିଂସା ଲୁଚେ । ଅବୋପଜନ୍ମ ସଚ୍ଚାଳନ ବୋଲି ମିଥ୍ୟା ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର—ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ହେଲ ଦଳଗତ ପଣତର ମିଶ୍ରଣ, ସଙ୍ଗୀ କର୍ମୀ ପ୍ରତି ଦ୍ୱେଷ, ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ ସ୍ୱୀକାର । ଏତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତୀତ ହେଉଛି ଲୁଚନ୍ତି ଯେ ସେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହେଉଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେ ମାନବାତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ହେବାହାର ତାଙ୍କର ଭୂଷଣ—କେହି ପାଇଁ କଥର ଅନୁଶୋଚନା କେଣ ? ଅଧିକନ୍ତୁ ସର ଦବ ।

ଚେଷ୍ଟା ରାଜନୀତି ଓ ଦୂରନୀତି ଧ୍ୱଂସ କ୍ଷେତ୍ରର ନାତ୍ର ଓ କ୍ଷେତ୍ରର ସରକାରର ନିଯ୍ୟାକଲାପରୁ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ବୋଲି କହିଲେ ଏହି ନୂଆ କଥା ହେବ ନାହିଁ, ବା ସେମାନେ ଲଜ୍ଜିତ ହେବେ ନାହିଁ ବରଂ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେ କରିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଧରଯାଉ ଏ ଜୁନ * ତାରିଖ ଘୋଷଣା—ମେ ୨୦ ତାରିଖ ଘୋଷଣା— କେବିନେଟମିସନ ଘୋଷଣା, ସବୁଠାଁ ଏକାଙ୍ଗରେ ଜମ୍ବୁ କଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ କ୍ଷେତ୍ରର ଭାରତର ସବୁ ଯିବାହା ସେହିଁ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ କଥା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ପାତ୍ରା କରୁଛନ୍ତି । କଣ ତା ମୁହିଁକୁ ନୈଶିକ ଛତ୍ରଦଳ ମଧ୍ୟ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ କଥା । ତଥାପି ଯେତେବେଳେ ତାକ ସତ୍ୟ ସେତେବେଳେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ତା ଲାଗିଲେ ଅଳ ଏକ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ପରଣା ଥିବ । ତାକ ଯୁକ୍ତ କର, ମନରେ କଷ୍ଟ କର, ଅହିଂସା ଧର୍ମ ପାଳନ କରିବ ବୋଲି ସାଂବଲ୍ଲ କର କରଣୀରୁ ଗଢ଼ ନାହିଁ । କେତେଣ କର୍ଣ୍ଣା, ଏଣେ ସାତ, ପଛପଟେ ଡାଏଥ ସବୁକୁ ସହ ସେ ସଜାଗରୁ ବାଧ ହୋଇ ତା ପଛର ପଦ୍ଧଳ କରିବା—ମୁଁ ଇଉଁ ଅଦେଶରୁ ଅହିଂସା ଧର୍ମ ଶକଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କଲି ।

କେବଳ ଭାରତ ସହ ନୁହେଁ—ଭାରତକୁ ଭାଗ ଭାଗ—ପୁଣି ଦେଶ ସବୁକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ଦିବା ମୂଳରେ ସେଇ ଲକ ସ୍ୱାର୍ଥର ସ୍ୱପାକୁ ଅପ ବାଧ ହୋଇ ପଛର ସେବଙ୍କ ଦାବୀ ଗ୍ରହଣ କରି ଦିବାର ଚଳନା କରଯାଉଛି । ତଥ୍ୟର କରେ ଦେଖାଯିବ କେବେଳେ ଦାବୀ ଅବୋଁ ଶୁଣାଯାଉ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ଭାରତକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରିବା କଥା ଦେଖାଯାଉ । ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଭାରତର ଜନମତ ଏଥିପାଇଁ କେବା ଇଚ୍ଛା । କିନ୍ତୁ ତା ବଦଳରେ ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା ଲଘିଷ୍ଠ ସଂପ୍ରଦାୟର ଦାବୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରଯାଇ ଭାରତକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରଗଲା । ଏଠି ଯଦି ସଂଖ୍ୟାଲଘିଷ୍ଠର ଦୂର୍ଣ୍ଣ ତାଙ୍କ ସହାନୁଭୂତି କର ଯାଏ ତେବେ ତାହାଠାରୁ ସଂଖ୍ୟାଲଘିଷ୍ଠ ଶିଖ୍, ଖ୍ରୀଷ୍ଟାନ ବା ଆଂଗ୍ଲୋଇଣ୍ଡିଆନଙ୍କ ମତର ଉପେକ୍ଷା କରଗଲା କାହିଁକି ? ପ୍ରଦେଶର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚେଷ୍ଟା ନଅଗଲା କିନ୍ତୁ କେନ, ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଦ ପଟର ଭାରତ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ହେଲା । ଚେଷ୍ଟା ନେଇଥିଲେ ଏତ୍ତ ଜଣାଦେଇଥାନ୍ତା ଯେ ଭାରତ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ହେବାକୁ ସଦେହିଁ ନା ।

ପୁଣି ଦୁଇଟି ପ୍ରଦେଶ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ହେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚେଷ୍ଟା ନେବାର ମତ ଅବସା ହେଲା । ସେଠାରେ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟା ଲଘିଷ୍ଠଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ । ତା ହୋଇଥିଲେ ହୁଏ ତ ଶିଖ୍‌ମାନଙ୍କ ମତାନୁସାରେ ବଙ୍ଗ ଓ ପଞ୍ଜାବ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ନ ହୋଇ ଯୁକ୍ତ ଭାରତ ସଙ୍ଗରେ ରହିଥାନ୍ତା ।

ପ୍ରାଦେଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ପୁଣି ଦୁଇଟିର କରଗଲା । ଗୋଟିଏ ଭାଗରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘିଷ୍ଠ ଓ ଅନ୍ୟ ଭାଗରେ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ । ଏଠି ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ ଭାଗ ଅଧିକ ମତରେ ଠିକ୍ କଲେ ଯେ ପ୍ରଦେଶ ଅଖଣ୍ଡ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସଂଖ୍ୟା ଲଘିଷ୍ଠ ମତ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହେବାକୁ ସ୍ୱୀକାରରୁ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠଙ୍କ ମତ ଉଡ଼ିଗଲା । କାରଣ ଏହା ଜଣାଥିଲା ଯେ ଏ ଦୁଇ ପ୍ରଦେଶର ସଂଖ୍ୟା ଲଘୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଯୁକ୍ତ-ଭାରତରେ ରହିବାକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇ ଯିବାକୁ ସ୍ୱୀକାରନ୍ତି । ଚେଷ୍ଟା ତ୍ରିଶ ସରକାର ଭାରତ ଓ ପ୍ରଦେଶ ଦୁଇଟିକୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରିବାକୁ ପ୍ରଥମେ ସ୍ଥିର କରି ସାରି ତା ପରେ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ଗଢ଼ି ଦେଲେ ଯେ ଭାଗ ଭାଗ ନ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ଏ ଦେଶର ଗତି ନ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଜନମତ ନେବାରେ ଗୋଟିଏ ନକ୍ସା ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ—କା' ଭଳିରେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିବା ଠିକ୍ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ କରଗଲା ଯେ ଏପରି ଜନମତର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଭାବ ଏଥିରୁ କଲି ।

ଏ ତ ଗଲା ଇଂରେଜଙ୍କ କଥା । ଏଥର କଂଗ୍ରେସ ରାଜନୀତିର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତା ଦେଖାଯାଉ । କହିଲେ କଳ ଲୁହାକୁ ଲାଠି—ନ କହିଲେ କଳ ଲୁଣି ଯାଉଛି । କଂଗ୍ରେସ ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମରୁ ନୀତି (princip'e) ନ ହୋଇ ପନ୍ଥା (Policy) ମାତ୍ର ହେଲା କାହିଁକି କହିଲ ? ଲାଭ ମତରେ ଅହିଂସାକୁ ନିଷ୍ଠାନ୍ ପନ୍ଥାବାଦୀଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ ଲହେଉ କେବେ ହିଂସା ପୁଣି ୧୯୨୧ ଅହିଂସା ୧୯୪୨ ପୁଣି ଖଣ୍ଡାଇରେ ଉଦ୍ଭବରେ ହିଂସା । ଏ ସବୁ କଣ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ନୁହେଁ ? ନଉଁ ଦେଶର ହିଂସା ଅତ୍ୟାଚାର ଅସମ୍ଭବ ତାଙ୍କି କଂଗ୍ରେସ ସାନ୍ଧ ଓ ସାନ୍ଧି ଅହିଂସାକୁ ମୁଠା କରୁଥିଲେ । ନ ଯାଉଁଲେ ସର୍ବାନ୍ତର ଦେଶର ବୋଲି ଅନେ ସମସ୍ତ ଅହିଂସ ବୈଷ୍ଣବ ଶକ୍ତ ହୋଇସଲ୍ । ସେହିପରି ପ୍ରକାଶ, ସତ୍ୟପାଳନ କୃଷକ ଲଢ଼ାଇ ସବୁ । ବଙ୍ଗଳାରେ ଅଛି—ସାଟେ ଓ ଦାନ୍ତ ଦଳେ ଭାତ—ସୁଟେଲାର ଇଚ୍ଛା । ଲଢ଼୍ ସହରରେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସର ବାରବାର ସେଇ "ନିଶ ପୁଅ—ନା ଦପ ଦପ ।" ବର୍ତ୍ତମାନ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ କହିବେ ଯେ ସେ ସବୁ ଅଫିସରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁସଲମାନଙ୍କ ଦେଖିଲେ—ପାକିସ୍ଥାନ । କିନ୍ତୁ ସୀମାନ୍ତର ଗାନ୍ଧି ଖାନ ପୁଅ ଓ ଅନ୍ୟ ଜାତୀୟତାବାଦୀମାନେ ଯେତେବେଳେ କାନ୍ଦିଲେ—କଂଗ୍ରେସ ଆମକୁ ଉଷ୍ଟମ ଦେଇ ଦେ—ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁହ ବୋହିଲା ନାହିଁ କାହିଁ । ସ୍ୱରଦେବ ଭାଷା ବାଣିବା ଉଚିତ ବୋଲି ମହତାବ ସେଠା ଜନମତ ଭ୍ରମ ସ୍ୱଜନ କହିବା ଉଚିତ ହୋଇ ପାରେ ଏବଂ ତାକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଭାରତକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରିବା ଅନୁଚିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ଏଥିରେ ସାନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ ରହିଲେ—ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ମୂଳରେ ଅଛି ଅନେ କଣ ତା ପରେ ଭାବୁଛ । ଗୋଟିଏ ଦାନ କରି ସାରିବା ପରେ ତାକୁ ଯୁଦ୍ଧ ଦେଖାଇ ସାଧୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଉଚିତ ବା ନ୍ୟାୟକୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧରି ରଖିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ନାହିଁ—ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ତାହାର ନାମ ରାଜନୀତି—ବା ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ନୀତି ।

ଲଟ ବା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ତ ଉପର—ତାଳ ବା ତାଳର କେତେ ହୁଡ୍‌ଗ୍ରାମ । କେବଳ ସେ ତଙ୍ଗର ଭିତରର ପରି କହିବ—ହି—ହି ଏହି ଭିତ୍ତାନ ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିନୟ ପୁରଃସର ନିବେଦନ ମିଦଂ

ରାଜଧାନୀ ଗହ୍ୱରରେ

ମହାଶୟ,

ଶୁଣିବାକୁ ସାବଧାନ ହେଉ ! ଏ ଥରରେ ରାଜଧାନୀ ତଳେ ନାନା ଗରମା ଗରମ ଗପସପ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥିଲା । ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କରେ ତାହା ସଭାରେ ତେବେ ପଡ଼ିବ ସେଇ ଆଲୋଚନା ହିସାବ କିତାବ ରଦ୍ଦ ଗଦ ହୋଇ ଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିଲା ଲାଟ ପଦନେଇ । କିଏ ଲାଟ ବା ଗଭର୍ଣ୍ଣର ହେବ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶର । ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସଙ୍କ ନାମ ଲୋକେ ପ୍ରଥମେ ଉଠେଇଲେ । ଦାସେ ଆପଣେ ପ୍ରଥମେ କହିଲେ ଲାଟ ପଦରେ ମୋ ଠା ନାହିଁ । ସେ ଗୋଲ ଗୋଲ କଥା ଦର୍ପ । ତାଙ୍କ ଅତରେ ଲୋକ ଲଗାଇ ଠୋ ଠା କରି ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ସାହୁକ ଉଠାଇ ନେବେ ।

ସେ ଯାହାହେଉ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସେ ଜଣେ ଶାସନ ଦକ୍ଷ ଲୋକ ବୋଲି ଲୋକେ ଏକମତ ରଚନା କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ତେଣେ ତାହା ମୁଣ୍ଡରେ ଶିକା ଛିଣ୍ଡିବ ତାର ମଧ୍ୟା ଉଦମେ ଅନେ ସଧାରଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ନାହିଁ । କାହାର ହୋଇ ଏ ଛିନୋଟି ଘରର ବୃନ୍ଦାବନ ବାରଟି ବାଜୁ ଓ ଗୁଡ଼ାଟି ଛପରମଣ୍ଡୁ କଡ଼ ବଟେ । ଛି । ସେ କଥା କୁଅ ଦେଇ ... ଜଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସେଇ ମହଲାରେ ଉଠିଲା, ଶାସନ ଅଭିଜ୍ଞ ଲୋକଟାଏ ଯଦି ଦରକାର ତେବେ କନିକା ରାଜାଙ୍କୁ ଅଣାଯାଉ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାନପ୍ରସ୍ଥରେ ଅଛନ୍ତି, ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ତପସ୍ୱୀ ହୋଇ । ଅନେକ ଧନ ଓଡ଼ିଶା ଉଦ୍ଧାର ଶାସନ କରିଛନ୍ତି । ଯଦି ନାହିଁ । ସେ ତ କନିକା ରଜା ରହିବେ ନାହିଁ—ସାଧାରଣଙ୍କ ପ୍ରଥମ ସେବକ ହେବେ । ତପସ୍ୱିଣି କାମ୍ୟ ହେଲୁ ବଳ ତାଙ୍କ କାମ୍ୟ ହେବ । ସେ ସେଥା ଅପମାନ ମନେ ନ କରି ବରଂ ଗୌରବ ଅନୁଭବ କରିବେ । ସେ ଶିଆ ତାଙ୍କର ଅଛି । ସେ ... ଉପରେ ରଜା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସାହେବ ଲାଟମାନଙ୍କର ଧ୍ୱଜା ଉ ବହନ କରିଛନ୍ତି । କନିକା ରଜା ହେଲେ କଂଗ୍ରେସ କାଳଙ୍କ କଳଭିତରେ ଯେଉଁ ମାତ୍ର ଗୋଳ, ଛାଡ଼ି ଗଲା, ଓ ନିଜ୍ଜଳ ବଳାଛ ତାହା ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ଚଷଧର ବେହେରାଙ୍କ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଏହାକୁ ପସନ୍ଦ କରି ନପାରନ୍ତି—ଏବଂ କନିକା ରଜା ଲୋକଙ୍କ ମନକୁ ପୂରାପୂରି ନେଇପାରି ନାହିଁ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା ହେବାରୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ । ଆପାତତଃ ସ୍ଥଗିତ ହେଲା ।

ତାପରେ ନା ଉଠିଲା ଲାଟ ସହେବ ଚନ୍ଦୁଲାଲଙ୍କର । ସେ ଶୀଘ୍ର ଫାଲତୁ କାମ ସାରି ଅସନ୍ତୁ । ଅଗତ୍ୟା ମହତାବ ଅବସ୍ଥାଂ କରିବେ ମନ୍ତ୍ରୀରେ । ସେ ଅସି ପରେ ଶାସନ ଭାର ନେବେ । ତାଙ୍କ ନାମ ପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି ହେଲା—ମାଉଣ୍ଟ ବେଟେନ ଚେଙ୍ଗ ଲେ ... ରହିଲେ ସେ ବାହିନ୍ଦ ... କି ହେବେ ? ତଦ୍ୱାରା ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କର ବଦ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ସେମ ଜଣାଇବାକୁ ହେବ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ସାର୍ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଣେ ବେଷଣ ବାଙ୍ଗୁ । ... ସନ୍ତର୍ପଣ ଓ ସମ୍ଭାଷଣାରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ... । ଲବଦ୍ଧୁର୍ଗ ... ସଦାନ ... ଓ ... ଛଡ଼ା ଅନ୍ନ କେହି ଚାଣି ନଥିଲେ । ସେ ଯେତେଦିନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲାଟ ରହିଲେଣି ସେଦିନୁ ଓଡ଼ିଶା ଅନେକ ଆଗେଇ ଯାଇଛି । ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସମର୍ଥନ କରିବେ । ମହତାବଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଆପତ୍ତି ରହିବ ନାହିଁ । ଅସହଣି ଲୋକ ଗୁଜବ ଉଠେଇ ଛନ୍ତି ଯେ ଛନଗି ଲାଲ ବା କେଉଁ ସିବେବୀ ମହତାବଙ୍କୁ ମହାପ୍ରସାଦ ଦେଇ ଧରମଭାଇ କରିଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଏତେବଡ଼ ପାହୁଯାଃ ଏମନ୍ତ ଉପରେ ଉପରେ ଯିବ । ଆମ ତ୍ୟାଗୀ ପୁରୁଷଙ୍କ ହାତରୁ ତାହାର ହାତରେ ଦେବ ନାହିଁ ? ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ନ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ଜଣ ଲୋକପ୍ରିୟ କେହି ନାହାନ୍ତି । ତାହାରୁ ନ ହେଲା ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଭିତରୁ କେହି... । ମହତାବ କେମନ୍ତେ ମନା କରୁଛନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ବି ସେ ମନା କରୁଥିଲେ । ଲୋକେ ଜୋର କଲେ ବୋଲି ସେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀରନ ପୁଣି ହେଲେ ତ । ଏ ହେତୁରେ ପଦ ନେଇ ରହିବେ ଏକପରି ପ୍ରଜାବଳର ଲୋକ ନବକିଶୋର ବାବୁ । ସେ ଉଛଲେ ଅନ୍ୟ ବାଣ ନାହିଁ । ତେବେ ନେ ତ ଶେଷ ବେଳର କଥା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ୟ ଓ କଣା ଉଠୁଥାଉ । କଥା ରହିବ ବୁ—କନ୍ୟାଡାନ କରୁ (ମହାପାନ କରିବା ବୁଦ୍ଧିମାନ୍—କନ୍ୟାକରଣ) ତ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ନବବାବୁଙ୍କ ଘଟଣାଏ ଟିକ୍ ଦେଇ ରହିଛି । ସେ ଗୋପ-ଲିଷ୍ଟ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ଟାଣି ନେବେଣି ନବକିଷ୍ଟ । ମତ ମେଳ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ବସ ଉଠା ଶିଅଧିଆ ମେଳ ଅଛି । କଏ ଜାଣେ ସଙ୍ଗ ଦୋଷରେ କେତେବେଳେ କୋଉ କଥା । ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀ ସଧାପ୍ରାନ ସଭାରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେଣି । ତଥାପି ନବବାବୁ ସିଧାସିଧା ଲୋକ, ଗୋଳ ଦେଖି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କଥା ଏ ଦର୍ଶନ୍ତୁ ଗୋଳଅ ରହି ଯାଉଛି—ମାଳତୀ ଦେବୀ ତାଙ୍କର ସହ ଧର୍ମିଣୀ କି ନବବାବୁ ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କର ସହଧର୍ମୀ ତେଣୁ କ ସନ୍ଦେହ କଂଗ୍ରେସ ଭାଇ ବୁଝି ନପାରି ମହାଗୋଳରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ତେଣୁ ପଦଟା ଗଡ଼ ଗଡ଼ ହାବୁଡ଼ିଛି ବାନଗୁରଙ୍କ ଉପରେ । ତାଙ୍କ ରୂପ ଗୁଣ ଖାତି ଗଢ଼ିଲୁ ପଦଟା ଦେଶ ମାନନ୍ତା । ତାଙ୍କ ଧୀରବୃଦ୍ଧି ସ୍ଥିର ଚିତ୍ତ, ଦୃଢ଼ ଚିନ୍ତା, ଗାଢ଼ କଳନା ସବୁକୁ ମଣାଇ ଏଗ୍ରଗେଠ କଷିଲେ ସେ ଲାଟପଦ ପାଇବାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଲାଟ ହେବାକୁ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ସମର୍ଥନ କରି ନିଜେ ଦାବି ପ୍ରସ୍ତାପନ କରି ଦେବେ । ଏବଂ ମହତାବ ମଧ୍ୟ ହରେକୃଷ୍ଣ ବାବୁଙ୍କୁ ତତ୍‌କାଳ ଲାଟ କରି ଦେଲେ ସେ ଶାସନ ଭଲ ଚଳାଇ ପାରିବେ । ନିତ୍ୟାନନ୍ଦଙ୍କ କଥାକୁ ମହତାବ ମଧ୍ୟ କାଟି ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତରେ ପାଦୁକା ଥାପି ମଧ୍ୟ କାମ ଚଳାଇ ନେଇ ପାରିବେ ।

ଦୈବାତ ଯଦି ସେ ମନା କରନ୍ତି ତେବେ ଅବସ୍ଥା ସଙ୍ଗୀନ ହୋଇଯିବ । ମହତାବଙ୍କୁ ହିଁ ଶେଷରୁ ଚାପ ଧରିବାକୁ ହେବ ।

(ଶେଷ-ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଶିଶୁଙ୍କର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ାଇବା ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା। ୨। 'ଝଙ୍କାର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଜନମନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭିତର ଅବାଧ ଯୋଗ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ଓ ସାହସ ଅହିଂସା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।
(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଗଦୀଶଚନ୍ଦ୍ର ବସୁ ଓ ବସୁ ବିଜ୍ଞାନ ମନ୍ଦିର।

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର ବସୁ ହେଉଛନ୍ତି ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନୀଷୀ। ତାଙ୍କର ନବ ନବ ଉନ୍ମେଷଶାଳିନୀ ବୁଦ୍ଧିର ମୁକ୍ତକଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି— ଉଦ୍ଭିଦ ତତ୍ତ୍ୱର ପଣ୍ଡିତ ପ୍ରବର ସୋଭିଏଟ୍ ରୁଷିଆ ନିବାସୀ ଉଦ୍ଭିଦ ଜୀବନବୃତ୍ତ ଅଧ୍ୟାପକ ଟିମିରି-ଅଜେଫ୍, ଇଂଲଣ୍ଡର ଏହି ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତିଭାକୁ ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା କରିଅଛନ୍ତି— ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଜଗତ ବିଖ୍ୟାତ ଅଇନ ଷ୍ଟାଇନ ଓ ମନୀଷୀ ଦାର୍ଶନିକ ତାହାଙ୍କୁ "greatest Biologist" ବୋଲି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜ୍ଞାପନ କରନ୍ତି— କିନ୍ତୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଗଦୀଶଙ୍କର ଏହି ସକଳ କୀର୍ତ୍ତି ଅପେକ୍ଷା ବହୁଗୁଣରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେ ତାଙ୍କର ଅପୂର୍ବ ତେଜୋଦୃପ୍ତ ଜୀବନ ଅନ୍ତଃସଲିଳା ଫଲଗୁ ନଦୀପରି ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି, ତାହାର ସନ୍ଧାନ ଖୁବ୍ କମ ଲୋକ ଜାଣନ୍ତି— ଯେଉଁମାନେ ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ବିଜୟୀ ହେବାର ଦୁର୍ଦ୍ଦମନୀୟ ଆକାଂକ୍ଷା ହୃଦୟରେ ପୋଷଣ କରିଥାନ୍ତି, ସେହିମାନେ କେବଳ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାଲାଭ କରନ୍ତି— ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହି ସ୍ଥଳରେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଗଦୀଶଙ୍କର ଜୀବନରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ— ବାଲ୍ୟକାଳରେ ମହାଭାରତର କର୍ଣ୍ଣ— ଚରିତ୍ର ତାହାଙ୍କର ସର୍ବାପେକ୍ଷା ପ୍ରିୟ ଥିଲା— ଏହି ମନୀଷୀ ଜୀବନର ସକଳ ଲୋଭ, ସୁଖ, ଶାନ୍ତି, ସବୁକୁ ତୁଚ୍ଛ କରି ଅଦୃଷ୍ଟର ପରିହାସ ଗୌରବରେ ସହ୍ୟ କରି ସତ୍ୟର ମହିମା ପ୍ରଚାର କରିଯାଇଛନ୍ତି—

୧୮୮୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର କଲିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ— ସେ ସମୟରେ ଭାରତବାସୀ ଯେ କୌଣସି ଅଧ୍ୟାପକ ୟୁରୋପୀୟ ମାନଙ୍କର ଅଧା ବେତନ ପାଉଥିଲେ— ଭାରତବାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ଘୋର ଅପମାନ ଜଗଦୀଶଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ନିକଟରେ ଅସହ୍ୟ ବୋଧ ହେଲା— ତେଣୁ ସେ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ, ଯେଉଁଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଅନୁଚିତ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦୂରୀଭୂତ ନ ହେବ, ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରୂପ ସେ ବିନା ବେତନରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବେ— କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଭଲ ନ ଥିଲା— ବହୁ ବ୍ୟୟସାଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି ସେ ବିଲାତରୁ ଫେରିଛନ୍ତି, ପିତୃଋଣ ପରିଶୋଧ ହୋଇନାହିଁ, ତଥାପି ସେ ବେତନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇ ନିଜର ସଂକଳ୍ପରୁ ବିଚଳିତ ହେଲେନାହିଁ— ତିନି ବର୍ଷ ପରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତାହାଙ୍କୁ ସ୍ଥାୟୀ ଅଧ୍ୟାପକ ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ଓ ଏହି ତିନି ବର୍ଷର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେତନ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ— ଏହି ଅବସ୍ଥାରୁ ସେ ବୁଝି ପାରିଲେ ଯେ, ସ୍ୱାଧୀନତା ନରହିଲେ କେବଳ ପରଦେଶ ବାସୀମାନଙ୍କର ମୁଖାପେକ୍ଷୀ ହେଲେ ବିଜ୍ଞାନ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାରେ ଭାରତୀୟ ମାନଙ୍କର ସଫଳତା ଲାଭ ହେବ ନାହିଁ— ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ତାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେତନ ଓ ତାଙ୍କ ସଞ୍ଚିତ ସମଗ୍ର ଅର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପାଇଁ ନିୟୋଜିତ କଲେ।

ସତ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ନ୍ୟାୟର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷାପାଇଁ ନିର୍ଭୀକ ତେଜସ୍ୱିତା ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଜୀବନରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଛୁ— ଦୁରତିକ୍ରମ୍ୟ ବାଧା ବିଘ୍ନ ତାହାଙ୍କୁ କେବେ ହୀନବଳ କରିପାରି ନାହିଁ, ବରଂ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ବିକ୍ରମରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାର ଉତ୍ସାହ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛି— ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନରେ ଲବ୍ଧକୀର୍ତ୍ତି ଜଗଦୀଶଚନ୍ଦ୍ର ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗରେ ତାଙ୍କର ପରିକଳ୍ପିତ ବିଦ୍ୟୁତରଙ୍ଗ ଉତ୍ପାଦକ ବେତାର ଯନ୍ତ୍ରର ବାର୍ତ୍ତା ଗ୍ରାହକ ଅଂଶଟି ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ କରୁ ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଯେ, ଏହା କ୍ରମଶଃ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ୁଅଛି— ଅଜୈବ ପଦାର୍ଥ ନିର୍ମିତ ଗ୍ରାହକ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଏହିପରି କ୍ଳାନ୍ତିର ନେଇ ବୋଧ ଘଟିତ ଧାରାବାହିକ ଇତିହାସ ଆଲୋଚନା କରି ସେ ଦେଖିଲେ, ଏହାର ଚଳଣି ପ୍ରାଣୀ ପେଶୀର ଅନୁରୂପ— ଉଦ୍ଭିଦ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅନୁରୂପତା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳରୂପେ ପ୍ରତିଭାତ ହେଲା— ୧୯୦୧ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ମେ ମାସ ୧୦ ତାରିଖରେ ସେ ତାଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ ଜୀବବିଜ୍ଞାନର ଅଭିନବ ତଥ୍ୟ ରୟାଲ୍ ସୋସାଇଟିରେ ପରୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣ କଲେ— ଏହି ସମୟରେ ଅନେକ ଲୋକ ତାଙ୍କପ୍ରତି ଶତ୍ରୁତା ଆଚରଣ କରିଥିଲେ— ଦିନେ ସେ ନିଜର ପୁରୁଷତ୍ୱ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ 'ଯା' କେହି କେବେ ବୃହତ କାର୍ଯ୍ୟରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଜ୍ଞ ହୁଅନ୍ତୁ, ତେବେ ତାଙ୍କର ଫଳାଫଳ ନିରପେକ୍ଷ ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ। ଯଦି ଅସୀମ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଥାଏ, ତେବେ ସେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ବିଶ୍ୱାସ ଲୋଚନରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ, ବାରମ୍ବାର ପରାଜିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ପରାଙ୍ମୁଖ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି, ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରିତା।"

ବିଜ୍ଞାନ ବସ୍ତୁତଃ ସାର୍ବଭୌମିକ କିନ୍ତୁ ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରିକି କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ଯାହା ଭାରତ ସାଧନା ବ୍ୟତୀତ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିବ? ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ବସୁ ଏକ ଦୀର୍ଘ ବକ୍ତୃତା ଦେଇଥିଲେ।

ବସୁ ବିଜ୍ଞାନ ମନ୍ଦିରରେ [illegible] ନାନାବିଧ ଗବେଷଣା ଫଳରେ ପଦାର୍ଥ ବିଦ୍ୟା, ଉଦ୍ଭିଦ ବିଦ୍ୟା, ପ୍ରାଣୀ ବିଦ୍ୟା, ଏପରିକି ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ବିଦ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଆସି ଏକ କେନ୍ଦ୍ରରେ ମିଳିତ ହୋଇଅଛି— ଯଥାର୍ଥ ଉକ୍ତ ହୋଇଅଛି ଯେ "ବିଧାତା ଯଦି କୌଣସି ବିଶେଷ ତୀର୍ଥ ଭାରତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ ସାଧକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି "ତ୍ରିବେଣୀ ସଙ୍ଗମ" ହିଁ ସେହି ମହାତୀର୍ଥ— ଏହି ମହାତୀର୍ଥର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ପରମ ସାଧକ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଗଦୀଶ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ପ୍ରତିକୂଳ ଅବସ୍ଥାର ସହିତ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସଂଗ୍ରାମ ଫଳରେ ଆଜି ବିଜ୍ଞାନର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଣ୍ଡି ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଛି। ଇତି

କୁମାର ଶାରଦା ଦେଈ
ନଂ ୭୯୧ ନାଗ

ସ୍ନେହର ଅଜା,

ତୁମେ କହିଥିଲ ନୂଆ ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାକୁ ହେବ। ଓଡ଼ିଶାର ସମୃଦ୍ଧି ଉନ୍ନତି କରିବାକୁ ଗଲେ ପାଠାଗାର ସ୍ଥାପନ ତାହାର ଅନ୍ୟତମ ପନ୍ଥା। ସୁତରାଂ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଓ ଜଣେ ଆମ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ ପାଠାଗାର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଲେଖିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତର ନପାଇ ଅନେକ ନିରାଶ— ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ଯାଇଛୁ। କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା ଆମେ ଉକ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ଦେବାରେ ହେଳା କରିଥିଲୁ। ଯେହେତୁ ନାଗମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ବୁଧ ଦାନ୍ତ ଉଠିଛି।

ଆମର ଏହି ରସୁଲ୍‌କୋଣ୍ଡାର ହାଇସ୍କୁଲରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ମୋର ସମ୍ପାଦନାଧୀନରେ ଏକ ପାରିଜାତ ନାମକ ପାଠାଗାର ପ୍ରାୟ ବର୍ଷେ ହେବ ଖୋଲିଛୁ। ଏବଂ ନିକଟସ୍ଥ ବେଲଗୁଣ୍ଠ ନାମକ ଗ୍ରାମରେ ବି ବର୍ତ୍ତମାନ ନୂଆକରି ଏକ ପାଠାଗାର ଖୋଲିଛୁ। ସାହାଯ୍ୟ ଅଭାବରୁ ଉକ୍ତ ପାଠାଗାରଟି ନାମରେ ମାତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୋଇଛି। ବେଶି ୫ ପତ୍ରିକା ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଅଣାଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ। ଆଜି ଏହି ଦୁଇଟି କଥା ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ କହୁଛି ପରେ ଅଧିକ କହିବି।

ବୈଦ୍ୟନାଥ ପାଣିଗ୍ରାହୀ
ନଂ ୮୦୧ ନାଗ

ଅଜା,

ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକାଶିତ ୨୮ ସଂଖ୍ୟା ଡଗରରେ ପୁସ୍ତକାଳୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ କିଛି କହିବାକୁ ଚାହେଁ। ଗଲା ଜୁନ୍ ମାସ ୯ ତାରିଖରେ ମୁଁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଛାତ୍ରଙ୍କର ବନ୍ଧୁଅଁ ଛାତ୍ରସମିତି ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପୁସ୍ତକାଗାର ସ୍ଥାପନ କରିଛୁଁ। ବନ୍ଧୁଅ ଛାତ୍ରସମିତିର ସଭ୍ୟମାନେ ଏହି ପୁସ୍ତକାଗାରକୁ ୨୦୦ ପୁସ୍ତକ ଦାନ କରିଛନ୍ତି। ପୁସ୍ତକାଗାରର ବେଶୀ ପାଣ୍ଠି ନାହିଁ। ତେଣୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନୂତନ ପୁସ୍ତକ କିଣିବା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି। ଆମ୍ଭେ ଏହି ପୁସ୍ତକାଗାରଟିକୁ ବନ୍ଧୁଅଁ ସାଧାରଣ ପୁସ୍ତକାଗାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଁ। ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ୁଛୁଁ [illegible]

ଆଶାକରୁଁ ଆପଣ ଅନ୍ୟ ଏ[illegible] ବିଦ୍ୟାମନ୍ଦିର ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ। ଇତି

ସ୍ନେହର
ଶ୍ରୀ ଜଗଦାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର
୮୨୮ ନମ୍ବର ନାଗ

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୦୪। ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଧର ମଜୁମଦାର, ୧୦ ଶ୍ରେଣୀ [illegible] ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଃ [illegible] ଜିଃ କଟକ। ୮୦୫। କୁମାରୀ ଶାନ୍ତିଲତା ମହାନ୍ତି (ସ୍ଥାୟୀ) C/o ସଦାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି, ଗ୍ରାଃ [illegible] ପୋଃ ଅଳ ଜିଃ କଟକ। ୮୦୬। ଶ୍ରୀ [illegible] ବିଶ୍ୱନାଥ (ସ୍ଥାୟୀ) ବୈକୁଣ୍ଠନାଥ ହାଇସ୍କୁଲ— [illegible] ବସ୍ତା ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ—ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର। ୮୦୭ [illegible] ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଶତପଥୀ (ସ୍ଥାୟୀ) ସଦାନନ୍ଦ ପୁର [illegible] ବସ୍ତା ଜିଲ୍ଲା ବାଲେଶ୍ୱର।

୧୦ ପୃଷ୍ଠା ପରରୁ

ସେତେବେଳେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପା[illegible] ଅଭ ମାତ୍ର ଗେଲ ହେବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନଥିବ। ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ବାବୁ ଯେତେବେଳେ ହରିଜନ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିଛନ୍ତି [illegible] ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ। ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ସ୍ୱୀକାର [illegible] ଅଧିକା ଉଚିତ। ନହେଲେ କଥାଟା ଅସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ। ବାବୁମାନେ— ଲାଟ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ପଦ [illegible] ଭୂଷିତ; ନ ଲଭିଲେ ସେହି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ?

ବାସ୍ତବରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାର ଦାବି ଥିଲା। ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ କହିବେ— କେନ୍ଦ୍ରରେ ମୁଁ ନ ରହିଲେ ସବୁ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀ [illegible] ହୋଇ ଯିବ— ଓଡ଼ିଶା କେନ୍ଦ୍ରୀୟତ ହୋ[illegible] ପ୍ରଳୟ ଘଟିବ ଅତଏବ ସେ କେନ୍ଦ୍ର [illegible] ଦୁର୍ଗସ୍ଥ ହୋଇ ରହି— ଏଣେ ରାଜ୍ୟର [illegible] ଥାନ୍ତୁ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କଥା। ତେଣେ ଯା[illegible] କରିବେ ସାଇଁ, ତାହା କାହାର ମନରେ ନାହିଁ। ତେଣେ ପଟେଲ ବାବାଙ୍କ ବଶ୍ୟ [illegible] ଅଛି— ରାଜକୁମାରୀ କହିବେ ଅସିବେ କି ମିର[illegible] ଲହମାଇଲ ଅସିବେ ତା ସେଇ ଜାଣନ୍ତି।

——*——

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅତିରିକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା

ଡଗର

୨/୧ ଏ. ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବଡ଼ାଲ ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକତା

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗର

'ଡଗର'ର ପାଠକ ପାଠିକା ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁକ ମାନଙ୍କୁ ଅତି ଆନନ୍ଦର ସହିତ ଜଣାଉଛୁ ଯେ ଆସନ୍ତା ୧୫ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟ ପରଠାରୁ ଡଗର ସାପ୍ତାହିକ ରୂପେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତି ଖଣ୍ଡର ମୂଲ୍ୟ ୫୦୮ ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହ ୫୬୮ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ୫୨।୧ ହେବ । ମୁଦ୍ରଣ ସଂଖ୍ୟା ସୀମିତ ଥିବାରୁ ଗ୍ରାହକ-ମାନେ ପୂର୍ବରୁ ପଇସା ଦେଇ ଗ୍ରାହକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ମାସିକ 'ଡଗର'ର ଗ୍ରାହକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜମା ଅନୁପାତରେ ସାପ୍ତାହିକ ପାଇବେ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ତାଙ୍କର ଗ୍ରାହକକାଳ ପୂର୍ବରୁ ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ । ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ ହେବ:—କାନ୍ତକବିଙ୍କର ଧାରାବାହିକ ଉପନ୍ୟାସ କଣାମାମୁ, ସଂପାଦକୀୟ— ସାପ୍ତାହିକୀ— କବିତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ।

ମୂଲ୍ୟ:—ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ ଏସ୍ୟୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲିଃ—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ - ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୭ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ଚଳିତ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଗଡ଼ଜାତରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ
ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ, ବି. କମ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଓ ଏକ୍ଚୁଆରି
ହେଡ଼ ଅଫିସ— ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ଏହି ନିଦାରୁଣ ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ
'ଆଟଲାଣ୍ଟା ଫେନ'
ଆପଣଙ୍କର
ଅବସାଦ ଦୂର କରିବ ।

ଏହି ଫେନର ବିଶେଷତ୍ୱ ଯେ
ସବୁଠାରୁ କମ୍ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଶକ୍ତି
ଖରଚ ହୁଏ ।
ଜାଣନ୍ତୁ—ଏହି କମ୍ପାନିଟି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ
ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓ ପରିଚାଳିତ।

ପରିବେଷକ:—
ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଏଣ୍ଡ, କୋ',
୪ ନଂ ଫାଲଗୁନ୍ ଦାସ ଲେନ୍
କଲିକତା ୧୨

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଜୁଆ ବିଡ଼ା

୧୧ଶ ବର୍ଷ —

ଅତିରିକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା

ପୁରୀରେ ବେଢେବ ବଜାର ୨୪ଟା ଶ୍ରୀନନ୍ଦନ ଘଡ଼ି ଅରବ୍ ଦୋକାନ କରେ । ତାଙ୍କ ନଡ଼ ଝଲମ ସବୁଦ୍ ଲଗା ଭାଇଥରେ ଚଢ଼ି ଯାଉଥିଲ । ଇନ୍‌କ୍ଲାବ୍ ଦେଖନ ଢୋଳେଇ ନା ପରବଭଥିବେ— ଏରବ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ଦାହରେ ହରି ନାମ ପଡ଼ା- ଇବେ । ନାମ ଘ ଅନ୍ତ । ତାଙ୍କରି ବଡ଼ ଦେଖନ ବେଢ଼ା ଭାଡ଼ ଶର୍ଟରେ ଦୁର୍ଗି ମରୁଛୋ ଭଟେଡ ।

\+ \+ \+

ବେନୁ ଚାଟ୍ ଅଶ୍ମର ଭାଷ୍ଟ ଅମ ବଙ୍ଗାଳ ଭୁଲଙ୍କ ବେଷ୍ଟନି ଦେଶି । ଯେଉଁ ମା ମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଷ୍ଟ ପୁଅଙ୍କର ଅସତ୍ ଅଚରଣ ଦେଖିନକ ସେମାନେ ଚାଉ ବ ଟୁଷ୍ଟିବାର ଭୁଟେଲ୍ଲି ଅଟେମ ଜାଣୁ ନାହୁଁ । କିନ୍ତୁ ଯେ ଦେବଳ ବଙ୍ଗାଳି ମାତା ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବଙ୍ଗାଳ ଦାଦାମାନଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁସଲିମ୍ ଲିଗ୍ ସରକାରରେ ହିନ୍ଦୁ ଟେଣି ସୁନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ଚୋର ସେମାନେ ଏବେ ବଙ୍ଗ- ଳାରେ ନଷ୍ଟ ଉଡ଼ିଶା ଉପରେ ଧନ୍ଧେଶାଧ ସ୍ୱରୂପ ଅଧ୍ୟାଗ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସେହି କଥା ଅଶରୁଁପା ଭଟରଣ ନାହିଁ ।

\+ \+ \+

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଏ ଷ୍ଟେଥିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କେତେ ଟେଣ ଭଲବଟା ବଙ୍ଗାଳି ଗ୍ରନ୍ଥ ଛାପଦନ କରିଛନ୍ତି । ତା ଶୁଣି ନୂଆ ଯେଉଁ ଦରର ବ ନବେ- ଦନ ଭିଡ଼ର ଚୋଲ ଭଟେ—

ଷଷ୍ଠ ବର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଦାହିନ

ବେନ୍‌କୁ ଉଭରୁ ଏଡ଼ି ସରବ

ଯା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଜ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରସରୁ

'ଭଟେ' 'ନନ୍ଦଉ' 'ବେମଟେ' ଭ୍ରାନ୍ତ

ଅଳ ଦଳ ଯାବେ ପୁଷ ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଭେଳ

(ବେଜାଷ) ମନନ ପଢ଼ନ ଦାହିନ ?

ଷଷ୍ଠଷେ !

\+ \+ ×

କୁଣ୍ଡଳର ବୈଧାନିକ ସଭା କ୍ଷେତ୍ରର ଭାଙ୍ଗନ୍ ପଡ଼ାବାର ରୂପ ଦେଉଛନ୍ତି । କଂଗ୍ରେସ ଯେଉଁ ଭାଙ୍ଗନ୍ ପଡ଼ାବା ଲଟେ ଯୁଦ୍ଧ ନିହ୍ନି ଜନ୍ମଭର ଶର ସେଷର ଚୋଟାରୁ ଦେଖା ଯାଉଛି । କେବଳ ତା ଉଭରୁ ଚଉଗାହାଳୁ ବାହିନ୍ଦ ଯାଇ ଗୋହାଏ ଅଟୋଳ ହେଇ ଥା ଯାଉଛି । ଭଲା ଯାଉଛି ଯେ ଏହା ଟେଖାର ହେଉ ମଧ୍ୟ ବୁଝାଉ, ଏବଂ ଏ ଚଳ ସାଲମଙ୍କର ଉଦ୍ଧାର ହେଉ ।

ଜମ୍ବୁର ଜମ୍ବୁର ସାଲ ଶରତ ଯାଉଛି
ଜମ୍ବୁର ଜମ୍ବୁର ସାଲ ଦାମ ଲବାଇଶ
ଚୋର ଭଣ୍ଡାଗାରଙ୍କର ସାଲ ବଢ଼ନା ଭଗବ
ବୈଧାନିକ ସଭାରେ ଶୁଣାଇ ମଧ୍ୟ ଦେବେ ।

ଖଲ୍ଷ ବିଷୟରେ ବେଶାଭାବ ଯେ ଏ ଚଳଣା ବେଦଳ ଚଳଣା ଚଳ ଚୋର ଶାମାଜିକ ବିଷ ଛୀବା ବଲେ ଅମ ମନର ସୁଦୃ ଚରିତ୍ରର ପ୍ରମାଣ ଭବଲା । ତେଣୁ ଏ ଚଳ ଅନେକ ଏକର ଅର୍ଥକ ହୋଇ ଯାଉ ନଅଁସାଙ୍ଗ ପାଠର । ଅଟେମ ଭଗାହ ସୋଟ ଦର ଦେଉଁ—

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ସମ୍ଭାର ଚଳ—ଭାବୀ

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ Cyclic ବୈଚି—ବଚ୍ଛନ

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ଚଳବଢ ପରିବର୍ତ୍ତନ
ଦୁଃଖାନ୍ତ ସୁଖାନ୍ତ—ଦର୍ଶନ

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ କାନ୍ଦଣି ଚେଟାର
ଚଳ—ଭାବିତା

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ବଡ଼ big industry
—ହିନ୍ଦୁ

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ବସ୍ତୁବାଦ ର
ହିନ୍ଦୁ ________________ ବୁଦ୍ଧିର ଶିଳ୍ପ

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ବେଶାର୍ଦ୍ଧ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡଳର ଚଳ—ଜଳା

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ କ୍ରେଡ଼ରେଲ ଚଳ ବା ଗୋରୁଙ୍କର ବେଙ୍ଗଲା ନବାଇବା —ଋଷି

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ଦଧି ମନ୍ଥନ ଦଣ୍ଡର ଅନ୍ତ
ଗୁଣ—ଚଗାଭଶା

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ power politician ବା କ୍ଷମତା ନାର ଦଳ ରାଜନୈତିକ ମାନଙ୍କ ଦୁଇ ବୃତ୍ତି
ବା ଚେଷ୍ଟାଙ୍କ—ଚଳନାଥ

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥ ହେଉ ଧର୍ମଚକ୍ର—ନାନଚକ
ବା ଗ୍ରନ୍ଥଙ୍କର ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର—ଧର୍ମାତ୍ମା

ଏ ଚଳର ଅର୍ଥହେଉ ହଙ୍ଗା ଅଧିକ ମୂଢ଼ ପଦରା
—ଅର୍ଥଜିତ୍,

ଶେଷରେ ନବାଗବାମୀ ପଟୋଳ ଲେକ ସାଉଟେ ଅଭୟମନ୍ତ୍ରକାବାରଂ ବ୍ୟାପ୍ରଯେନ ଚେଟଙ୍ଗ
—ଶ୍ରୁଣଂବାଦ

"ଚଳ" ଶବ୍ଦଟା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବଡ଼ ବେଶି ପ୍ରଚଳ । ଚେଇଁପାଇଁ ଅଭ ଓଡ଼ିଆ ସରକାରଙ୍କର ବେଶେଷତଃ ତାଙ୍କ ପୁଲିସର "ଚଳ" ପ୍ରେମ ଚରମ ବଢ଼ୁଛି । ଚଳାଯିବ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳଙ୍କ ଜଳ ମଧ୍ୟ ବେଲଚଳ ବଢ଼ାଇ ଦଳଛି । ତାହାଙ୍କର ବାର୍ତ୍ତା ସରକାରଙ୍କ ଶରର ସାଲମାରେ ଚଳଗଲା ତାରୁ ଶୋଧ କ ଦର ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଅର୍ଥ ?

ଅଭିଭଳନର ପୁଲିସ ଅଧ୍ୟାସର ପରର ବେଷ୍ଟି- ଜନ ଶରି ଗଭଳ । ଏହା ତାର ସରକାରଙ୍କ ଭଣ୍ଡାଗାର ଚାଲିବ ଚରିତ୍ର ପ୍ରାଣରୁ କଂଗ୍ରେସ ସଭା- ପତିଙ୍କ ଉଠି ମଧ୍ୟ ଶୋଷିତ । ତେଣୁ ଚେଷ୍ଟର ଟେଳଗଯାଇ ଏକେ ନୁହନ୍ତି ବେଳା ପୁଲିସର ନା ଭାଷ ସରକାର ହେଉନ୍ତି । ଏଥିର ନେଇଁ ତୀ ଭାଷାର ପାଇଁ ଭାଗାଇବ ହେଉନ କହିନ ନାହିଁ ।

ଦୁଃଖ ବେଳର ଯେ ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁମିଷ ଖାସନ ବଳରେ ଏଣି ଅନର କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଦ୍ଧିର ଦେଇଛି । ବାତା, ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଯଙ୍କ ଏହାର ଅମ ହୃଦୟ ଅର୍ଥ ଯା ପୁଲିସ, ଜୁଆଡ଼ିଆ, ଅତ୍ୟାଚାର ରେ—ଜାଗର ଶରତ ଭୁଲାଇ ଦେଇ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏଥିର ସରକାରୁ ଉଠିମା ପଶ୍ଚା ଉଷ ପଡ଼ିବ ପୁଲିସ ମଣ୍ଡଳ ଭାଷ ଚୋର ଅମାକୁ ଖାଳକୁ ନେଇ 'ବଗନ'ର ନିଟେବନ ।

\+ \+ \+

ଅଭ ଏବ ବୃଷ୍ଟି ମୂଲ୍ୟର ବାଗର ସାଧ୍ରାଙ୍କ ପଡ଼େ ଖାଉଛି । ଗୃହ ଓ ମୂଲ୍ୟ ରୂପ ହେବ ହୋଇଗଲା ଏଣ୍ଡିଷ୍ଟି ଏହ ଦରନ ଗୃହେମଲ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ଭାବରେ ମୁଦ୍ରଣ ଖାଇବ ? ବୈଦିକ ଦେଖାଇ ବୈଷ୍ଣବ ଘଟେଇ । ତା ପଛାର ଥିବ ସୁଦ୍ଧ ଭଗବିନ ମହାନ । ତାହିଁର ଜମ୍ବୁରେଳ ଭଞ୍ଜ ଳକ୍ଷ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଲେଖ ଭଲଙ୍କ ବେଷ୍ଣବଗାର । ଚାନ୍ଦିଷ୍ଟା ତା ପର ଅବଧି ଦେଇ ଦେଇ ଜାଗ ଭାଗ ଦେଇ । ସମ୍ଭବ ବୈଷ୍ଣବ ବୃଷ୍ଟି ମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ଗ୍ରନ୍ଥ ଦେଖିବ ଦାହା ଭୁଟେଇ ଦେଉଛି ପଡ଼ିବ ଭାଗ ସରକାର ସ୍ଥାନିଷ୍ଟ ବିଷ୍ଣୁ ନବୋଦ ଉପରୁ ।

ପ୍ରଥମରେ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ଭଲା ମୂଲ୍ୟ ଜନତା । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଭଣ୍ଡାରଙ୍କ ବୃଷ୍ଟି ନେଇ ମୁଦ୍ରଣ । ତୃତୀୟରେ ଚୋରାଲଣ୍ଡଙ୍କ ବୃଷ୍ଟି ମୂଲ୍ୟ ରହିବ । ଚତୁର୍ଥରେ କଂଗ୍ରେସ ନାମୀ ଓ ଗାନ୍ଧୀମାନ ଦଳର ବୃଷ୍ଟି ମୂଲ୍ୟ—ପ୍ରତାପ । ତାର ସମାଜ ଏବର ବାସ୍ତବ ସ୍ୱାଧୀନ ବେଶ ନମାଜ ପଢ଼ନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଏକତା କରନ୍ତୁ ।

ବୃଷ୍ଟି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିର ସମ୍ଭବ ନାଇପ ଚୋର ସମସ୍ତ ଅପଷାର କର ସଂଶୋଧନ କରୁଛନ୍ତି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ନେହେରୁଙ୍କ ଏଷ୍ଟ ଠାବ ଯୋଗେ ବାଃ ସଫା ବର୍ତ୍ତମ ନେଇ ସେଠେ ନେହେରୁ ଓ ନେହେରୁ ସେଠେ ଦେଖା କରୁଥିଲେ ।

× + ×

ଅଲ୍ପ ବେତନ ଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବେତନ ବୃଦ୍ଧି ନେଇ ପିଲ ବାହୁବଳୀ ଦେବାର ଦାବି କରିବା ସଙ୍ଗେ ବାମ କରିବାକୁ କହିବାକୁ ବଡ଼ ଅପଦ୍ରୁ ଲଜ୍ଜା । ଏଃ ଯେ ଅନ୍ୟାୟ ଏକଥା ବଡେ ସର-କାର ବୁଝୁଥିବେ । ତଥାପି ସରକାର ଯେ ଏଇ ନୂଆ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତିର ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ନାହାନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ୱରାଜ ସ୍ୱର୍ଗ ନାହାନ୍ତି– ତାର ବାଧ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମନରେ ସୋହାଏ ନେ ସେଇକୁ ଉଚ୍ଚ ଯାଉଥିବ । ଏ ଦିନ ବାବତରୁ ବାଂସବା କରାଇ ସରକା ବାମତା ବଡ଼ ବାବେ ମାନେ କରାନ୍ତି ଓ ବାବେ ମେମସାହେବ ମାନେ ବଢ଼ାନ୍ତି ? ସରକାର ହିତା ବଡ଼ ବାବୁମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱରେ ଲଗିଛନ୍ତି–ତାଙ୍କ ଭବ୍ୟରେ ଯାହା ବଢ଼ାଇ କରିବେ । ଏବୁ ବାବୁଙ୍କ ମେମ୍ ସାହେବଙ୍କୁ ସରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉଷ୍ଣ ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ଉପରେ ବସ୍ତ୍ରକ୍ଷେତ୍ର ବଢ଼ ପାଇବେ ନାହିଁ । ଆମର ଦେଶ ସରକାର ଏପରି ଏକ ନୂତନ ପ୍ରକାଶ କରି ଦେଲେ ତାଙ୍କ ଭୂଷଣ ନ ମରୁ ବାହାରକୁ ଯାଉନ୍ତା ନାହିଁ ବଥାଃ ।

× + ×

ଚପରାଶୀ ମାନଙ୍କ ଦଧ–ଅହାହା କ୍ଷମାକରିବେ ଭୁଲ ହୋଇଗଲା–ଅଭିନ ସରକି ଦେଇ ଲେଖ ସଙ୍ଗେ ଏଇ ଦ୍ୱିଲ ବେତନ ଭୋଗୀ ମାନଙ୍କ ଦରମାରେ କହୁଛ ଯେ ସେମାନେ ଏହିତ ଲୋକର ଦାଉ ସ୍ୱରାଜ ପାଇଁ ଥିଲେ ଓ ମେମ୍ ସାହେବ ସେବା କରିବେ ଯେଉଁଠି ସାହେବ ଯେପରି ବା ନାଇଲ ସେଠି ମେମସାହେବ ମାନଙ୍କ ଦରଖାସ୍ତ ବାନ୍ଧ ଦାସର ସମତେ କରିଥାନ୍ତି । ଏ କଥାଃ ହେବା ଯାଏ ମେମ୍ ସାହେବ ମାନଙ୍କର ଛିବେ ଅଧିକ ଅପଣାର କରିବା ବା ସ୍ନେହ କରିବାର ଅଧିକାର ଃ। ନ ସହିବେ କେମିତ ?

\+ + +

ଆପଣ ଯେଉଁ ବାବୁମାନେ ଅଲ୍ପ ବେତନ ଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ କହୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମର ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଅଛି । ଅଲ୍ପ ବେତନ ଭୋଗୀ ନେହାର ସଂଶୋଧନ ସେମାନେ ଅଣନ୍ତୁ । କେବଳ ଅଙ୍କଃ। ବେତନ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଦାବିମ କମ୍ପା ନଦେଲ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦରମା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କର ଯାଇ ପାରେ । ଯଥା ବଢ଼ବାର ଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀ— ଅଲ୍ପ ଦ: ଏସ । ବୃଦ୍ଧାରେ ଭୋଗୀ ସ୍ୱରାଜ ପାଇଁ ଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏରତ ଭୂତା ମ ଦଶାରେ । କ୍ଷମା କରିବେ । ଭୁଲ ହେଲାନ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଏ ଅବସ୍ଥାରୁ ବାହାରେ ରହିବେ । ବାବେ ସେଠି ଲେଖି ନବଦ ତ୍ୟାଗୀ କହଁବା ଦେଖନ୍ତୁ । ଯଥା:—ବୃଦ୍ଧାରେ ତ୍ୟାଗି କର୍ମଚାରୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଅଲ୍ପ ଦ୍ୱିଲ ବେତନ ଓ ଭୋଗୀ ଏ ଯୋଗକ ଶବ ପଦେଶ ଉରେଧୀ । ଯଥା ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦାସ ସାମ୍ୟବାଦୀ । ଯଥା ଚଳିଲ ବାସ ସ୍ଥାନ । ତନା ବ·ସ ଗ:ଛ ବା ପାଛ ବାସ ମହଠାବ । ଆମର ଦେଶ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସମ୍ପାଦକମାନେ ଏଥିପ୍ରତି ସଚେତନ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ।

\+ + ×

ନେହେରୁ ନେହେରୁ କହନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ମୁସଲମାନ ଦେଶକୁ ସୋହାଏ ଭୂମ ନେଇ ଦେଶତ ସେଠି ପାକିସ୍ଥାନ ଯିବାକୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମିଳିବେ । ଏପରି ଓ କଂଗ୍ରେସବାଦୀ ମୁସଲମାନ ଦଧ ସେହି ଘୋଷିତ୍ଥ । ତାହା ଉପରେ ଯିବାକୁ ଦେଶ ମୁକ୍ତିକର ପାକିସ୍ଥାନ, ଅଛ ତାହା ଲେଖିକ ପେଶୱାରଠୁ ସାଗରେ ଏବେ ଓ ହୋଇ ସ୍ୱଦେଶ– ଏଇ ଉପାଠ ମାତ୍ର । ଉଦା-ହରଣ ସ୍ୱରୂପ ସୀମାନ୍ତ ଓ ସିନ୍ଧୁ ଅଣ ବୋଝ । ସମସ୍ତେ ପାକିସ୍ଥାନ ଚାଷ ହେଲେ ।

କହିଃ। ଯାଇ ଏଥିପାଇଁ ନାହିଁକେ ଅପର ପକ୍ଷ କଥାଃ। ଓ ସତ କଣାଯାଇଛି ଯେ କୌଣସି ମୁସଲମାନ କଂଗ୍ରେସବାଦୀ ଠାରୁ ଦେଶ ପ୍ରେମ ନେଇ ସେଠି ଦେଶ ସେଥିରୁ ଅଖଣ୍ଡ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ପାକିସ୍ଥାନ ଯିବାକୁ ମିଳିବ । ତା ହୋଇଥିବେ ହିନ୍ଦୁ-ସ୍ଥାନର ବନ୍ଧୁତା ନେଇ ହିନ୍ଦୀ ବନ୍ଧୁତା କରିବା ପାଇଁ ଏବେ ଦ୍ୟାବକଳା ଦେଖ । ଅଶୋକ ସ୍ତମ୍ଭ ଓ ଅଶୋକ ଚକ୍ର ହିନ୍ଦୁ ସ୍ୱଅନ୍ୟା ଦେଖ ।

ଫଳରେ କଂଗ୍ରେସବାଦୀ ସୀମାନ୍ତଗାନ୍ଧୀ ସାହେବ ଏହିତ କହିଲେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ସାଙ୍ଗରେ ମିଳିବା ଅମ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହେବୁ କେବେ ପାକିସ୍ଥାନ ପକ୍ଷରେ ଭୋଟ ଦେବେ । ପୁଣି କହିଲେ—ଇଦ୍ ଓ ମୁହାର-ମଦ୍‌ମଦ୍‌ଗାର ମିଶି ଅନନ୍ତ ୧୯ ଦୀନର ପାଳନ କରନ୍ତୁ । ଅଛ ପାକିସ୍ଥାନ ଯେ ଭାରତ ଭିତରକୁ ଅଛିବ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ସିଏ ଦେଖୁଥିବ ସେମାନେ । ସେଥି-ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ କହିଲେ— ମୋତେ ଲମ୍ବରା— ପାକିସ୍ଥାନ ଦେଇଦିଅ ଭାଇ ।

ଅପଣା ଦେଶ ହିନ୍ଦୁ ଲେଖ
କେ ପୁଣି ତାର ପ୍ରତିବାଦ ?

\+ + + +

ଲର୍ଡ଼ ମାଉଣ୍ଟବେଟନ ରଜାମାନଙ୍କୁ ଡାକ କହୁଛ ନିଜ ବେଳ କହିଛନ୍ତି— ଶଂଖାଳିରେ ଅମ୍ଭ ଭାରତ ଭିତରକୁ ଯୋଗଦେଅ । ନହେଲେ ଆମକୁ ପାଗଳ କଏ ? ମୁଁ ପଚାରେ ଭାରତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସରକାରଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହନ୍ତୁ —ଏ ନାଗର ଜନକୁ ଲଗ ପଙ୍କ ମୁଗ । ବାଉଣ ନରେନ୍ଦ୍ରୀ ପ୍ରବଳ୍ଲ ଲଦମ୍ଭ ମୁଗ—ଲଭିକୁ ଭଗିନୀର ପାଳନ ସୁଗ । ବଡ଼ଲାଟ ମୂର୍ତ୍ତିରେ କଥାଃ। ଶୋଭା ପାଇଲା ଏହା । ଲଡ଼ାଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ଜଙ୍ଗା ଦଲ ଏବ ? ପୁଣି ସିଧା କରର ବାଲୁ ଘେଉ କରୁଛ ଏବ ? ଗଛକୁ ବାଉଁଶେ— ଯାହାର ବଛା ଯୋଗ୍ୟ ଯା ହେବ କି ଭାବରେ ସେ କଥ ସହଜେ ଯୋଗିବ । ଖଳିକଃ ମନେ ମନେ ଜପୁ କରବର ସବୁ ସୋତୁଥିବେ ।

ଜର କରୁଣ ଥାଏ ମୂର୍ତ୍ତି
ମୋ ତନୁ ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ।

\+ + +

ଢେଙ୍କାନାଳ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତା ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳୀ, ଓଡ଼ିଶାର ସୁଷ୍ଟପୋଷକ, ସାମ୍ୟବାଦ ଦଳର କର୍ମୀ ଶ୍ରୀ ଦଶରଥରର ଗୃହିଣୀଙ୍କର ଓଡ଼ିଶା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମୁଖପାତ୍ର ନବଭାରତ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଯାହା ବାହାରିଛ ତାକୁ ବାଛିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଗୁଡ଼ାକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ଭଲ ଲଗୁନାହିଁ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଥିଁ ନେହେରୁ ନବଭାରତ ପୁଣି ମଞ୍ଚରୁ ଏମିତ କହିବେ । ସେ ରଜାମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାପନା କରିବା ପାଇଁ ଦେଶକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ । ଏଡ଼ିକଳ ପାପ ବାମ କହିପାରିଲେ । ସେ ତ କେବେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଧ୍ୱଂସ କରିବ ବୋଲି କହ ଚଉଁଲ ହୁଗ୍ନା କର ତାହାନ୍ତି— ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ମୁକ୍ତିକୁ ଭଲ ମୁଦ ବୋଲି କହନାହାନ୍ତି— ଆମ୍ଭ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଯୁଦ୍ଧକୁ ଜନ ଜାଗୃତ ନାମ ବୋଲି କହନଥିଲେ । ଏଣେ ଏ ବୁଝି ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିଲ ଲଢ଼ିଛ । ତାଙ୍କର ଯଉଁ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ହଟପାଳିଠଙ୍କ ତାଲେ ସଙ୍ଗ କରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପଢ଼ ନାହାନ୍ତି ତ ?

× × ×

କଟକର ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ସଂଗୀତ ବିଶାରଦ ୬ମନମୋହନ ସାହୁ ଆଜ ଇହଜଗତରେ ନାହାନ୍ତି । ସଂଗୀତର ସବୁ ବିଭାଗରେ ସେ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଅସୀମ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ନୂତନ କିଛି ପାଇଲେ ତାହା ଆୟତ୍ତ କରିନେବାର କ୍ଷମତା ତାଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ଥିଲା । ଦେଶରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ସେ ଖାଲି କରି ଗଲେ ଭଗବାନ ତାହା କେବେ ପୂରଣ କରିବେ କେଜାଣି । ତାଙ୍କ କନ୍ୟା ଶ୍ରୀମତୀ ଶାନ୍ତି, ଶ୍ରୀମାନ ଧ୍ରୁବ ସାହୁ ଏମ୍,ଏଲ୍,ଏ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଆମେ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ତାଙ୍କ ଆତ୍ମାର ସଦ୍‌ଗତି ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛୁଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

କି-ଳା-ପୋ-ତେ-ଇ

ଲେଖକ:—ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ଦୀକ୍ଷିତ

ଗୋକୁଳ ଗୁନ୍ଦବାବୁ—ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲେ ଗଢ଼େଇ ଦେବ, କଣ କିଛି ଭାଙ୍ଗିଛି ?

ମୁଁ—ନା—

ଗୋକୁଳ ଗୁନ୍ଦବାବୁ—ହଜି ଯାଇଥିଲେ ଖୋଜେଇ ଦେବ, କଣ କିଛି ହଜିଛି ?

ମୁଁ—ନା—

ଗୋକୁଳ ଗୁନ୍ଦବାବୁ—ପାଖରେ ନଥିଲେ ଅଣେଇ ଦେବ, କଣ କିଛି ଦରକାର ?

ମୁଁ—ନା—ନା—ନା—

ଅପଣ ଯେ ମୋତେ ଏତେ ଫଟେଇ ଫଟେଇ ପଚାରୁଛନ୍ତି, କହନ୍ତୁ ଭଲ; କାହିଁକି ? ମୁଁ ତ ଅଫିସରୁ ଅସି ଏ ଛୋଟ ଛୁଡ଼ାଖଟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି, ଏଇଯା ଦେଖି କଣ ଅପଣଙ୍କର କଷ୍ଟ ହେଉଛି ନା ମୋର ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ସବୁ ସବୁ ଭାବନା ଦେଖି ଅପଣଙ୍କର ଛାତି ବାରୁଦ ଫୋଟକା ଭଳି ଫାଟି ଯାଉଛି ? ଯଦି ଅପଣ ପ୍ରକୃତରେ ଦୁଃଖିତ, ଯଦି ଅପଣ ପ୍ରକୃତରେ ମୋର ମନ କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଛନ ଛନ ହେଉ ଥାଅନ୍ତି ତାହା ହେଲେ ଶୁଣନ୍ତୁ ।

କି—ଳା—ପୋ—ତେ—ଇ

ମାନେ ପାନଖିଆ, ଅଣ୍ଟାଗୁଞ୍ଜା, ଘୁଷ, Bribe ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଲାଞ୍ଚ, ଉପରଫଟ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହା କହନ୍ତୁ—ତାହା ସେଇ କି—ଳା—ପୋ—ତେ—ଇ ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏହାକୁ କହେଁ—ସତ, ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅର୍ଥ, ଯାହାର ମାନେ ହେଉଛି Devine money ଅପଣ ତାକୁ ଯୋଉ ଭାଷାରେ, ଯୋଉ ଅର୍ଥରେ, ଯୋଉ ସ୍ଥାନରେ ଏପରିକି ଯୋଉ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ତାର ନାମ ସେଇ କି—ଳା—ପୋ—ତେ—ଇ । ଏହାର ପ୍ରଚଳନ ଅଗେ ଥିଲା. ଆଜି ଅଛି, କାଲି ରହିବ, ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ବି ଥିବ । କିନ୍ତୁ ତାର ନାମ ବଦଳି ନ ହୋଇ, ରହିବ କି—ଳା—ପୋ—ତେ—ଇ ।

ମୁଁ ଏଇ କଳାପୋତେଇ ଲେଖିଟି ଉପରେ କାହିଁକି ଏତେ ଯୋର ଦେଉଛି, ଏହାଭିତ୍ରି ଅପଣ ବୋଧହୁଏ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ କହୁଛି, ମୋତେ ଅମାଶୟ ହେଉ ବା ଉଦରାମୟ ହେଉ ମୁଁ ସହିବି—ମୋତେ ଦୁଇ ଗୁଣ୍ଡା ପିଟନ୍ତୁ, ମୁଁ ସହିବି—ମୋତେ ବିଚ ବଜାରରେ ଅପମାନ କରନ୍ତୁ ମୁଁ ସହିବି ମୋର ଉଆରଫ୍ ଦାନ ଗୁଣ୍ଡଟାରେ ଘଟୁ ବାହାରି ଯାଉ ଗୁଡ଼ ଗୁଣ୍ଡା ବେଳେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ସହିବି, କିନ୍ତୁ ମୋର ଅଖି ଆଗରେ, ମୋର ଟେବୁଲ ପାଖେ ବସି ଜଣେ କଳାପୋତେଇ ପଇସାରେ ପକେଟ ଭର୍ତ୍ତି କରିବ, ଅଉ ମୁଁ ଅଫିସ ଘରର କାନ୍ଥ ଡରକା ଚାହିଁଥିବି—ଏଇଟା ମୋର ଅଦୌ ସହ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

କହନ୍ତୁ ଭଲ, କଣ ଅପଣଙ୍କର ସହ୍ୟ ହେବ । ପୋଉଦିନ ଅପଣ କଚେରୀ ନ ଅଣି ଅଫିସରୁ ଫେରି ଆଥନ୍ତି—ସେଦିନ ଶୈଳ ମା'ର ଓ ଅପଣଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏକି ? ଯଦିବା ହୁଏ ତାହାହେଲେ ତା ଉତ୍ତରେ ଧମକ ଥାଏ କି ? ନିଶ୍ଚୟ ନା—ଏଇ ଭଳିଅ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ନେଇ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ।

ଅପଣ ପଚାରିବେ, କଳାପୋତେଇ ଜଣକ କିଏ ? ତାକୁ କେମିତି କହନ୍ତି ? ଏବଂ ଲୋକମାନେ କହନ୍ତି ?

ତା' ମଧ୍ୟ ବୁଝେଇ ଦଉଚି, ଶୁଣନ୍ତୁ :—

କଳା ପୋତେଇର ହେଲେ ଅର୍ଥ ହେଲା "ଉପୁରି"— । ଦରମା ବାଦ ଯୋଉ ପଇସା ହାକିମକୁ ଲୁଚେଇ ପଛ ଅଡ଼କୁ ହାତ ଦେଖାଇବା ବା ଟଙ୍କାକାର ସାଇଡ ପକେଟ ଦେଖାଇ ନିଆଯାଏ । ତହାକୁ ଠୋକାଏ ଏବେ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି, "ଶାଣ୍ଡବଳ ଯୋଗୁଡ"।

ବରେଜ ବଉସର ମନରେ, ହିନ୍ଦୁ ସମାଜ ଅଫିସ ପଦ୍ଧତିଃ ଅଧାବଳ ମନ୍ଦିରର ଓ ପୁରୁଷ ଅଫିସର ତାଙ୍କରଖାନା ପାଇ ସବରେ ଏହାର ବିଶେଷ ଅବାଳ ପ୍ରଦାନ ହୁଏ ।

ମୋଟା ମୋଟି ଏଇତ ବହୁ ଯାଇ ପାରେ ଯେ କଂଟ୍ରୋଲ ଦୋକାନ ଠାରୁ ଏହାର ବିଶେଷ ଜାତିଭାଇ ସାହାଯ୍ୟ ଅଫିସ ଦାନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସାଙ୍ଗସାଥି ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ।

ପ୍ରଥମେ ଏଇ ହିନ୍ଦୁ ସାହାସ ଅଫିସ ଯୋଗଟି ଏ ସୁବର ନାହିଁ ସତ୍ୟ କଥା । ପୋଟଭଇର ଜନ୍ମ । ଏବେ ମୁଁ ମାତ୍ର କେଜି ଜେଠାଙ୍କ Accountant ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ଏହି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଭିତର କେ ବଡ଼ ନେଉଛି । ସେଠାବାର ଲୀ । ଦୁର୍ଘଟଣା କହୁଛି ଶୁଣନ୍ତୁ । ଅଫିସ କେବଳ ଦେଉଛି ଘରା ଦୋକାନ ଓ ଦେଉଛି ମୋଟ୍ଟର ଚାବି ଉଡ଼ା ଅଛି ହାତରେ । ଦୋକାନ ମାନେ ସେମାନଙ୍କର ମାଲିକ 'ଦୋକାନ' ନେଇ ଓ ତୁମାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତି ଘଣ୍ଟାକ ପାଇଁ ନହେ ଦେବେ । ସମସ୍ତେ ପ୍ରଥମେ ଏଇ କହାକ ମନେ—"ଜେଜେ ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ—ତାହାକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ଅଛି ନାହିଁ ।" ତାପରେ ସେମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ, ଘୋଡ଼ା ଟାଣି ଚଢ଼, ନା ନା ଉପାୟରେ ଚାଲିଥିଲେ ନିଜର କହିବେ—ଠିକ ଏଇ ବେଳକୁ ହେଲେ ମାନେ, ବେଳା—ତାଙ୍କର ନିଜର ସାଙ୍ଗ ସଙ୍ଗେ ଦେଇ ଦେଲା—ପୋତେଇ ନିଜ ଠିକ । ଅଉ ତାପରେ ଇନ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ଉପର ବା ପାଇବାକୁ ମିଳିଯିବ—ଅଉ ଯୋଉମାନେ ଏହି ଦରବେରେ ପାରିବେ ସେମାନଙ୍କୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉପରେ ତେଲ ଭାସୁଥାଏ ଛାଡ଼ ଲେଖିଦେବେ— ଭୋଟାନ୍ ଛେଡ଼ିବାର ସେତେବେଳେ ବଢ଼ିବ ବା ପାଇବାକୁ ପାଇବ । ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ ଦେଖିଲେ ଶେଷ ଉପାୟ ଦୁଇଟା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଉପଦେଶ । ମୋତେ ମାତ୍ର ଶେଷ ସ୍ଵଭାବ ଭଲ ମିଳିବ ଏବଂ ଓ ବୁଝେ ଭଲ ଲୋକମାନେ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦମ୍ ପାଇ ବସୁଛନ୍ତି ଓ ଏହି ୧୦୫ ଟଙ୍କା ୧୧୪ ଦିଅନ୍ତି ଦେଖ ଘଣ୍ଟା ଚାର ମଧ୍ୟରେ ଭୁଲମାନଙ୍କର ଭାଗୀ ୧୦, ୧୨ ଦିନ ଉତ୍ସବରେ ଥାଆନ୍ତି— । ଏହିପରି ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଛି ଯେ ଏ ଭଳି ଦେଶୀୟ ସୁବେଶ ମଧ୍ୟ, ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲା ଯାହା ଯୋଗଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ମାଟିରୁ ଉଠି ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ପ୍ରତିମାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି—ଆଉ ମୁଁ ମୋର ବାପ ଦେବତାଙ୍କୁ ଅଲଗା ଉପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।

କେବଳ ଏହି ଯେପରି ମୁସଲମାନ ମାନେ ହାତ ଉପରେ ଚାଲନ୍ତି—ଆଉ ଓଡ଼ିଆମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପୋଷାକ ଚାଲି ଉପଦେଶ ଦେଇ ଦେଖାଇ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରରେ କୋଟ ପେଣ୍ଟ ଅଦାଲତରେ କରି ଯାଉଛନ୍ତି ଏଠା—ମୋର ଉପରେ ସୁନ୍ଦର ବାବୁ—, ବାଲା ଭାଙ୍ଗି ଚାଲାଇବ ଦିବାର ଅଦ୍ଭୁତ ଜଗତ ଦେବା ପରେ ପରେ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଭଳି ବାବା ହୋଇଗଲେ । ସେହି ସୁନ୍ଦର ବାବୁ—ଆଉ ନଅ ଦିନ ତେଣିକି ଅଭିଯୋଗ କରିଲେ କି ! ! ହେଲେ ନମସ୍କାର ଜଣାଇବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା ଦେଇ—ଏହା— ମୋତେ ତାଙ୍କ ଦେଇ । ସେ କଥା ଆପଣ ମନେ ରଖିଛନ୍ତି —ଏହି ଦିନ ପରେ ଦିନ ହୋଇଗଲା ! ତାଙ୍କ ବୋଉକୁ କେହିବି ଅଲଗା କରି ନାହିଁ ବା ତାଙ୍କ ବାପ ପରେ ଉଠିଲା ବେଳ ଗଲା ଛୁଟି ନାହିଁ । ଯଦି କହିବ ତ ଦେଶରେ ଦେଖ — ।

ଏହି ସବୁ ଦେଖି ଦେଖି ମୋର ମନ ଦୁଃଖ — ଅକ୍ଷରେ ଲେଖିଲା । ଲଜ୍ଜାରେ ଲଜ୍ଜା — ଏମାନେ ଏତେ ସବୁ ଦେଖି ରହିଛନ୍ତି ଆଉ ମୋର ଘର ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରଦେଶ ଓ ପ୍ରାନ୍ତ ଲଭିଲେ । ପାଞ୍ଚଥର ଝରି — ଆଉ ମୋର ମନ୍ଦିରା ସ୍ବର୍ଗ ନୂତନ ଭୋଜନ — ଗୋଟିଏ ଚିଠି ପାଇ ।

ଚିଠିରେ ଲେଖାଥିଲା —

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା
ତା ୮।୬।୪୭

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାବୁ

ସ୍ନେହାଶିଷ

ତୁମେ ଅଫିସ ମାଷ୍ଟର୍ ହୋଇଥିବେ ଶୁଣି ଆଉ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ । ତୁମେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଦମ୍ପତି ହେଉ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତ, ତୁମେ ଗୋଟିଏ ସୁଖୀର ମିଠା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ବା କମାଇ । ତୁମ ତେଲେଙ୍ଗ ଦେଶୀ ମାନଙ୍କ ଉଚ୍ଚ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତୁମେ ସୁନ୍ଦର, ତୁମ ବଂଶ ଓଡ଼ିଆ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଏକ ଏମ ଅଫିସରେ ପଦ ଲାଭ କିମ୍ବା ପଞ୍ଚାଶ ଟଙ୍କା ସାଙ୍ଗରେ—ତୁମ ତେଲେଙ୍ଗ ଘର ଦାମ ୫ ୨୦୧୧ ହେଉଛି ମଧ୍ୟ ୨୦ ମାସ ମାସକୁ ୫୦୦.......

ଉତ୍କଳ ଭାଷା ସୁଦା ମୋର ଇଚ୍ଛା,—ସୁନ୍ଦରୀ, ଲୋକଲଜ୍ଜା, ଲଜ୍ଜା, ସୁଦର, ୧୯୪୭, ଗମନ ସୁନ୍ଦରୀ । ମନ୍ତ୍ରଙ୍କ ତୁମ ଦାୟରେ ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ ଅଛ । ବାହିଁ ଜାଣ ???

କେବଳ କୋ ଯୋଗରେ ବାବୁ ଲଗାଇ ପାଇବା ପାଇଁ । ତୁମ ଜାଣ ଯେ ମୋର ବୋଉ ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ଲୀଡ଼ର, ନେ, ଓ କେଉଁଠିକର ଦୋକାନ । ଏଣୁ ତୁମ ଏଠାରେ ତୁମ ଅଭିମାନ ପରମେଶ୍ୱର ଜାଣିବ । ଏଥିପାଇଁ ଉପରେ ମହିଳା ସୁନ୍ଦର ପରିମାଣ ଦେଖି କବର ହେବ ଓ ଅପମାନ ଭାବେ ମାଗିବ ପାଇ-ବାକୁ ମୁକ୍ତିଯୋଗ୍ୟ କଷ୍ଟ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅମଳରୁ ଅନ୍ତତଃ ସ୍ଵଚ୍ଛ ଭାବରେ କଷ୍ଟ ଉପଯୋଗରେ ଯେ ଦଳ ବୋଉକୁ ଦେବନାହିଁ—ତାହା ସବ-ଜାଣ ଭାବରେ ଅଦେଖ କଷ୍ଟ ଦେଇ, ଅଭ ବୋଝକୁ ନେଇ । ନମସ୍କାର

ତୁମ୍ଭର
ବଡ଼ଶଳା

× + +

ଇତ୍ୟାଦି ଚାରୁ ବଂଶାଳ ଅଭିନୟ ଉପସ କରନ୍ତି । ଗଳ୍ପ ଅନୁସାରେ ନେ ସେ ହିନ୍ଦୁ— ବାର ପରିଶ୍ରମ କରିଛନ୍ତି । ଅଛି ଗୋଟି ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଶଶୁର ଘର ଯାଉଛୁ ଏ ଚରିତ୍ର ଅଭିନୟ । ଦେଖିବାର ମୋ ହାତରେ ପଡ଼ିଗଲା ।—

ଏ 'ଡଗର'ର ଅନୁସରଣ ପାଠକ ପାଠିକା ଶୁଣ !—ଏଣେ ମୁଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ଗମ୍ଭୀର ଅଫିସ ର ହେଡ଼କ୍ଲର୍କଙ୍କ ଗୋଟିଏ ନିମନ୍ତ୍ରଣ—

Dear, ଯୋଗେନ, ବାବୁ

(Head clerk. C. S. Office.)

ଯାହା ସାଗରର ଅଫିସର ଦେଖ ସାଧାରଣ ଲୋକ—ଏହି ଉପର ଲିଖିତ ଚିଠି ଚକାଟୋଟରର ପାଏ—ଦେଇବ ସେହି ଅଫିସର ହେଡ଼କ୍ଲର୍କ ପଦ ପାଇବା ଠାରୁ ଅଭ ସୁଦା ଅର୍ପଣ ପାଇଁ ବେଳେ ଅଭ୍ୟ ଗେଲ ବୈବାହିକ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ତାହା ସଙ୍ଗ ଜଣ୍ଡାଇବା ???

———※———

କୁତୁକୁତୁ

ବୋଲି ଧାରିଣୀ—ପ୍ରକୃତ ସାହେବ ଏହି ବଦମାଶ ମୋତେ ଅଖିଠାରୁ ଥିଲା ।

ସାହେବ—ତମେ ସବୁ ବଙ୍ଗାଳୀ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛ :?

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମନା କରିଛନ୍ତି ।

ସୁନ୍ଦା—ହଜୁର—ମ୍ରାଙ୍କ ଘର କଣ ବଙ୍ଗଳା ? ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ମାଡ୍ରେସ

ଅନ୍ତଃପୁରରେ ରହନ୍ତା—ଅଜକାଲି ବଙ୍ଗଳାର ନିହ ଲେଣିକି ? +

ଥ୍ରୀ ଚିଅର୍ସ ଟୁ ଅଜ୍ଅର୍. କଟକୀ କଂଗ୍ରେସ ବାଘ ଦଳ,—"ହୁଡ଼ ହୁଡ଼ ହୁରେ" ବୋଲି ରାସ୍ତାରେ ଦଉଡ଼ି ଯାଉ ଥିଲେ । ପଣ୍ଡିତବାବୁ ବୁଝା ଗଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଦଳଙ୍କ ଭିତର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚାଲିଥିଲା କିଏ କେତେ ଉଠିବ ଟିପିପାରେ—ପ୍ରତିଯୋଗିତାର

କଟକୀ କଂଗ୍ରେସ ବାଘ ଦଳ ଜାଣିଛୁ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗିଲ୍‌ଡ଼ ଦେଇଛନ୍ତି ।

\+ × +

ଅନେକ—କମ୍ରେଡ଼ ଲଲ ସଲାମ । ଏ କଣ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ନୀ ।"

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ—ନାଇଁ ଆଜି ସେ ମୋ ପତ୍ନୀ ନୁହନ୍ତି ସହ୍ରପତ୍ନୀ—ମାତ୍ର ଆମ ପାର୍ଟି— × + +

Digitized by srujanika@gmail.com

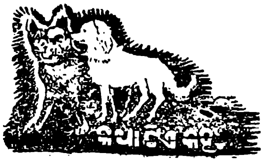

କାହାଣୀ

କୋରକ-କୀଟ

ଲେଖକ—

—ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗାମାଧବ ମିଶ୍ର

କଲେଜରେ ପଢିବା ଦିନର କଥା । ରହି ରହି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ତାର ଥରେ ବଶ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଉଠେ । ମୁଁ ବି, ନିଃଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦ କରି ଟେବୁଲ୍ ଲାଇଟ୍‌ରେ ବାହୁ-ଛାୟା ତଳେ ଅଶ୍ରୁ ଗଡ଼ାଇଲିଣି ଅନେକ ଥର— । ତା' ବିଷୟ ଭାବିବାକୁ ଆଉ ଇଚ୍ଛା ହୁଏନା । ଫାଇଲ୍‌ର ଆବର୍ଜନା ଭିତରେ ହେଉ କି ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ନାଲି ପଟିର କଡ଼ା ପତ୍ରବନ୍ଧରେ ଆଉ ରେମିଙ୍ଗ୍‌ଟନ୍ ମେସିନ୍‌ର ଖଟଖଟ୍ ଶବ୍ଦ ତଳେ—ତାକୁ ଆଉ ଖୋଜି ପାଉନା—ନାକ ଫୁଲାଇବାକୁ ମନ ନାହିଁ ମୋର । ସନ୍ଧ୍ୟା ହାତେ ଟଙ୍କାରେ ଧନ୍ଦା ଚାଲିଛି ଅଫିସରୁ ଫେରି କାଠଯୋଡ଼ିର ହାଓ୍ୱା ଖାଇଲାବେଳେ, କେତେବେଳେ କମିତ ତାର ମୂର୍ତ୍ତି ଅଙ୍କି ଥରରେ ନାଚିଯାଏ—ଘୋର ସ୍ମୃତିଟି ମୂର୍ଚ୍ଛି ଉଠେ ଭିତରେ—ରୁମ ମୋର ଠାକୁର ଭିତରେ—ନୀରସ ଯନ୍ତ୍ରବଦ୍ଧ ଜୀବନରେ ରସ ଆଉ ତରଙ୍ଗର ଦୃଶ୍ୟ ଦିଏ ମୋ'ର ।

ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ପରି ପୁଣି ତାକୁ ମନରୁ ଝାଡ଼ି ପକାଏ—ଧୁଳିର ସୁଲଭ ଚିହ୍ନରେଖା ମୋ'ର ମାତା ଦେଇଯାଏ ଅନ୍ତ ଅନ୍ତ—ମୋ'ର ଅଜାଣତରେ ।

ସେତେବେଳେ ମୋ'ର ବୟସ ଅଠର । ରେଭେନ୍‌ସା କଲେଜରୁ ଆଇ, ଏ, ପରୀକ୍ଷା ସମ୍ମାନର ସହିତ ପାଶ କରି—ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ କି ସୌଭାଗ୍ୟକୁ କେଜାଣି ହଷ୍ଟେଲରେ ରହିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ନ କରି—ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ମେସ୍‌ରେ ରହିଲି—ଠିକ୍ କଲେଜ ଛକ ଉପରେ—ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ନାମଜାଦା ମେସ୍ ।

ମିଲଟନ୍‌ରୁ ମୁଁ ଟିକିଏ କାବ୍ୟ-କଳ୍ପନା ଶିଖିଥିଲି—କଲେଜରେ ସେହି ଜୀବନର ନିଦ୍ରାଗତା ବିଷୟ ଭାବି ଭାବି ଜୀବନକୁ ଅନ୍ତଃସାରଶୂନ୍ୟ କରିବାର ଅଦୃଷ୍ଟ ମୁଁ ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହେଁ— ସେତେବେଳେ ବି ନ ଥିଲି—ନ ଥିବାର ତ କଥା । ଜୀବନର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ମନେକର ଲେଙ୍ଗୁଟି ମାରି, ଜଟା ଲମ୍ବାଇ, ଜଙ୍ଗଲରେ ଯାଇ ରହିବାକୁ ମୁଁ ମିଲଟନ୍‌ରୁ ପଢ଼ି ନ ଥିଲି—କାରଣ ସେହା ମୁଁ ଭାବେ ଗୋଟାଏ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମନୋବୃତ୍ତି—ଦୁନିଆର ଝମେଲା ଜାଗାରେ ରହି ନ ପାରି, ଡୋର ଛିଣ୍ଡିଯିବ ବୋଲି ଅଳ୍ପରୁ ଡର କୁମ୍ଭାରେ ହାତ ଲଗାଇବାଠୁଁ ନିଜର ନୈତିକ ସାହସର ଅଭାବ ସୂଚାଇଦିଏ—ମୁଁ ସେଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ କରେନା । ମୋ ମତରେ ଯାବି ହ ଜୀବେଦ ସ୍ୱର୍ଗ ଜୀବେଦ ।

ସେଦିନ ରବିବାର—କଲେଜ ଛୁଟି—ଟିପି ଟିପି ବର୍ଷାର ସୁଲଳିତ ସଙ୍ଗୀତ ମୋ ପ୍ରାଣରେ ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଆଣି ଦେଉଥିଲା ମୋର ସ୍ପନ୍ଦନମୟ ପ୍ରାଣରେ ଘୋର ସ୍ପନ୍ଦନ ଆସିଥିଲା । କାଗଜ ପେନସିଲ୍ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ କବିତା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଲି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଅଧା ଲେଖା କାଗଜରେ ଧୂସି କବିତାଟି ଲେଖି ଯାଉଛି···

ଏତିକିବେଳେ ମୋ ଆଡ଼େ ଟିକିଏ ଚୋରି ଚାହାଣୀରେ ଦେଖିଲେ—ଭରି ଭରି ଲାଗିଲେ ଯେତେ । ସେଇଠୁ ବାରିଠି ଆମ୍ଭକୁ ରହି ରହି ଦେଖିଲି—ରହି ରହି ପଢ଼ିଲି ସେ ବି । ସେଥିରେ ଗୋଟିଏ ରୂପସୀ ଅଭିସାରିକାର ଗୁପ୍ତ ଗତି ମୋ' କବିତାରେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା ।—ଠିକ୍ ତାର ପ୍ରତିକୃତି—ଅବିକଳ ଅନୁବାଦ । ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ହେଲି ମନେ ମନେ ସନ୍ଧ୍ୟା ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ସେମିତି ଏକାଗ୍ର ମଧୁର ଦୃଷ୍ଟିରେ ମତେ ଚାହିଁ ରହିଛି ।

ମନେ ମନେ ଭାବିଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି । ଅନେକ ଦୂରରୁ ଉଡ଼ି ଆସିଲା, ଓଠ ଦୁଇଟି ଫାଟି ଯାଉଥିଲା—ହୃଦୟ ଥରିଉଠିଲା—କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ନୁହେଁ—ବାସ୍ତବ—ଜଣେ ଷୋଡ଼ଶୀ ମୋ ନିକଟରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ସଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ମଲ୍ଲୀଫୁଲ ପରି ସେ ଧୂସର ବନ୍ଧୁ ମଲ୍ଲୀ ଫୁଲର ମାଦକତା ଭରି ମଧୁରିମା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ [illegible] ନେଇ ଠିଆ ହୋଇ, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଓ ସ୍ନିଗ୍ଧ । ସେ [illegible] ଥରେ ମୋ ଆଡ଼େ, ସ୍ୱାଧୀନତା ନାହିଁ—ମାତୃତ୍ୱ ଅଛି— [illegible] ।

କେଉଁ ସମୟ ତା ଆଡ଼େ [illegible] । ମୋ ଚଂକ୍ରମ ଉପରେ ସନ୍ଦେ [illegible] ଜବେଳେ । କବିତା ପଢ଼ା ଶେଷ [illegible] ଜଣ ମୁଁ ତାହାକୁ ଭଲ ଭାବେ ପଢ଼େ—ଏ ଭାବନାର ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଅଧିକାର ମୋ'ର ଅଛି ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ତା ଅଙ୍ଗର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇବାକୁ ସନ୍ଦେହରେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ ଓଠ ଯାଉଥିଲା ତଳେ ଝୋଟିଏ ଲଜ୍ଜିତ ହୋଇଯିବା ଦେଖି ପାରିଲି । ତା ଜୀବନର ମାଦକତା ନିହିତ କି'ଣ ଜୀବନ—ନିଜ ମଧୁରତା ।

ସେ ବୁଝିଲା—ତାର ସମସ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନରୁ ଜାଗରେ ଆସିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଉପରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ପଡ଼ି ସେ ରହିଲା—କେତେ ଅଥା ରହିଲା ।

କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାର ଏପରି ଯୋଗ୍ୟ ବାଳିକା ପ୍ରତିବାଦ ଦେଲା—ସେ ବୋଧ ଥିଲା ଅଚିନ୍ତ : ତାକୁ ପରି ମୁଁ ଦେଖିଲି ତାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିବା—ତାକୁ ଭଲ ପାଇବାର ସୁବିଧା ଦେଲା ।

ବର୍ଷାର ଅନୁରାଗ ଲାଗେ । ମନ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବା ପାଇଁ କ୍ଲେଶ ଅନେକ ଦୂର ସୁନ୍ଦର ।

ତହିଁ ଅନେକ ଦିନ ହେଲାଣି ଦେଖିଲି ଅନାଇ ରହିଛି—ମିଛରେ ଗୋଟାଏ ଭାବନା ପରି କେତେ ବେଶି ବାହାରରେ । କେତେ କୋଉଠି ମନର ଅନୁଭୂତି । ମନରେ ଉଠାଇ ରହିଥିବା ଭୂଷଣ ଭରି କରି କେତେ ଆସିବାର [illegible] ପାଠ

Digitized by srujanika@gmail.com

—ତୁଷାରର ଅସମ୍ଭବ । ଚିର୍ ଶେଷବେଳେ ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ପଥରେ ଝଲ୍ସି ଉଠେ ସେହି ରୂପସୀ—ଦେହରେ ସେହି ଧଳା ଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡ—ଏଥରେ ରୁମାଲ ନାହିଁ—ଓ ଶାଢ଼ୀ ପଣତ ନାହିଁ । ନାହିଁ—ଅଣ୍ଟାଯାଏ ଲମ୍ବିଥିବା ତାର ଚୁଟି ନାହିଁ । ଦୂର ପ୍ରସାରିତ ଦିଗନ୍ତ ଧୂସର ଅସୀମ ସ୍ମୃତି ସେ—ଅନ୍ତରରେ ଉଠେ ତାର ଝଲକ—ସମ୍ଭବ ପର ଲଗାମ ନ ରହେ ଓ ମନ୍ଥର ନୃତ୍ୟ । କାହାଣୀର ଏହି ମନ ପଦର । ଅସୀମ ସ୍ୱପ୍ନ କଥାବାର୍ତ୍ତା—ଦୁଇଦିନ ପରେ ଦୁଇଜଣ ହେଲେ ପ୍ରଥମ ଚିହ୍ନା ପରିଚୟ । ସେହି ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ପରିଚ୍ଛେଦ—ନାହିଁ ନାହିଁ—ମୁଖବନ୍ଧ, ଭୂମିକା ।

ଦିନ ଗଲେ ଦିନ ଆସେ—ତା' ସହିତ ଆମ ଜୀବନର ... ଚୋଟିଏ କୁଆଁ ଉଠେ ଉଠେ ଆସେ । ଯୁବକର ଅତୃପ୍ତ ଯୌବନର ଶିହରଣ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଅବ୍ୟକ୍ତ ହେଲା । ଦିନୁ ମହେଶ୍ୱର ବାଧା ଦେଲେ ଦେଇ—ନିର୍ଜୀବ ଅନ୍ଧକାରରେ ଦୋଳା ଝୁଲିବା । ସେହି ଦୋଳ ଦଶିକ ଆମ ଜୀବନରେ ମନ୍ତ୍ର ଦଣ୍ଡ ବାଧା—ହିମାଳୟର ଚୂଡ଼ାରୁ ଖସି ଆସିଲା ।

ଆମ ଦୋହଠରୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ତାଙ୍କର ଘର । ଛୋଟିଏ ଖୋଲା ମାଟି ଘରର ଚାଳ । ସେଇ ଘରର ଅଗଣାରେ ବସି ସେ ଗଲେ—ସେଇ ଘରର ମଣ୍ଡନ ବସର ବାଲି ଦେଖୁଥିଲି ଯୌବନ—ଜୀବନ ପରିଣତର ଅନ୍ଧାର ରାତିର ସ୍ୱପ୍ନ— ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାର ପରିଶରେ ନିତି ଅନ୍ଧାରର ମଳିନ ମୁଖର ରେଖାପାତ ।

ଦିନକୁ ଦିନ ଅନ୍ତରର ଅଗ୍ନି ସୃଷ୍ଟିକଲେ ତାର ଦାଗିବା ଦରକାର । ବାସନ୍ତୀ ସନ୍ଧ୍ୟା ପଥରରେ କହି କୋକିଳ ବାସନ୍ତୀ ସେ ମାତୁଥାଏ । ମଳୟ ବୋଲି କିଏ ଜାଣିଛି ସେଥିରେ ତାର ନାଚି ପାରେ ସେହି ପାଗଳମାନଙ୍କ ହାତରେ—ଅଦର୍ଶ ହୁଏ ନାହିଁ—ଦୃଶ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ—ମାଟିର ଅନୁପମ ଜଗତର ଭିତରେ । ମାଟି ମାଟି ହିଁ ବିଷ ଭଳି ଛିଟିକି ପଡ଼ି ତାର ଧୂଳି ଉଡ଼ି ଯାଏ—ଭସ୍ମ ମୁଠାଏ ପଡ଼େ ସେ ସେଠାରେ । ମେଘ ଗର୍ଜନ ଆର ଅବାଧ ନଭମଣ୍ଡଳରୁ ଜଳ ଝରେ ରହେ ସେ ପଥ ପଡ଼ିରହେ ଲେଖି- ଯାଏ—ସବୁ ଦିଗର ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଯାଏ— ମୁଁ ସବୁ ଅଳ୍ପ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ।

ପରିଶ୍ରମ ଯୋଗୁ ଦେହ ଦେହ ଝାଳ ତା ମୁହଁର ଉପର ମାଡ଼ି—ତା ଚିତ୍ତ ଉପରେ ଚାନ୍ଦ ଜଳ ଦେଇ ପରିଆନ୍ତି—କାହାର ହେଉ ମୋ'ର ଝଲକ ଅନ୍ତର ସ୍ୱର୍ଗ—ସ୍ୱର୍ଗ ତାର ନିଜର ଦେହ—ଉଲ୍ଲାସ ସଜନୀରେ ସୋଣାର ଫୁଲର ଅଞ୍ଜଳି ଧରେ—ତାର ଦେହ—ମୁଁ ଓ ।

ପୁଲକ ଭରତ—

—ବାବୁ ଗାଇବେ ଆଉ ବଜେଇ ଶିଖେଇବ ?

—ଆଉ ଶିଖଣ୍ଡ ଅଛି ମୋ ପାଇଁ କାହିଁକି ଗାଇ ଜାଣ ।

ତାର ଚମତ୍କାର ପ୍ରତିଭାର ମୋର ଏଥି ଦେଖି ଯାଇ ପାରେ ନା କହି ଉଠେ ।

ସନ୍ତୋଷ—

ଦେବାର ଅଳ ସୌଖ ଓଷ ଝରକାର ଦୁଇ ଚାକରେ ଦୁହେଁ ବସି ବର୍ଷାର ଝରକାକୁ ଅନୁଭବ କରୁଥାଉଁ । ଝରକାର ଉଦାସ ଉତ୍ତପ୍ତ ତନ୍ଦ୍ରା ବହେ । ତରୁଣୀର ହାତର ସ୍ପର୍ଶ—ଦୁହେଁ ଦୁଇ ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗ ଆଉ ଅପେକ୍ଷାରେ ।

ଯାଉ ଟୁମ୍ପୁ ବୈଷ୍ଣବ ବାବୁ କହନ୍ତି—

—ଅଳ ଗାଉ ଦେଖିବ ବଢ଼ିଆକି ବାବୁ ?

ଚମତ୍କାର ।

—ଅସନ୍ତ, ଶିକ୍ଷାମା ଶିଖା ।

ମନେ ମନେ ଭାବେ, ଏଇଠି ଜୀବନ ସିନେମା ଦେଖିବି—ପରସା ଦେଇ ସିନେମା ଦେଖିବା କାହିଁକି ? ଉତ୍ତର ଦଏ—

—କ୍ଷମା କରିବେ ଆଜ ଜଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ—ଅଳଦ ନେ ଶିବା—

ସେ ଟୁଙ୍ଗ୍ କହନ୍ତି—ମୁଁ ତ ଦେଖି ନହେଁ ନାହିଁ ।

ସମସ୍ତ—ଚେଷ ଦୁଃଖରେ—ସଙ୍ଗୀତକୁ ସାଥିରେ ନେଇ ।

ବୃତ୍ତାନ୍ତ—

ଉପାଧ୍ୟାୟଙ୍କୁ ଏଠି ଅଶିକ୍ଷ—ସମସ୍ତ ଭରସ ଅଛିକୁ । ଏଇଠି ଅମର ଦୁର୍ଗାପୂଜା ହେବ । ତାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶଅନ୍ତୁ । ଜନ୍ମ ଦୋଷ ବସ୍ତୁଠ ସଣ ନନ୍ଦନ ପବାର ଅଶିକାର ନେଇଛି—ମୁଁ ବିଶ୍ୱରେ ତାର ମୂର୍ତ୍ତିରଖି—ନୂଆ ସାଥିଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ମାଉସି—ତାର ଆଜ ମନେ ପଡ଼ୁଛି—ଏମିତି ଦେଖେ ଅଭି- ମାନୀ ବଧୁ—ଶ୍ରୀ ଦୃଶ୍ୟ ଲଗିଲା । ଯୋଉଠିଟିକେ ମା ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଜନ ଦେଉଛି—ତା କଥା ଅମାନ୍ୟ କରିବ କେମିତି ? ସେଇଦିନ ସବୁ ଠାକୁରେର ଭୋଗ ଧରିଲ ।

ପଦ୍ମା ପଡ଼ିର ଉପରେ ଦେଖାଯାଏ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ସହସା ପୂର୍ବରୁ ସବୁ ଅଛିଲ ସ୍ନାନ କରି ଉଦ୍ୟାପନ କରିବାକୁ ବସିଲେ । ମାନବଜାତି—ଅଦର୍ଶ ଛାତ୍ର ପଢ଼ାପଢ଼ିର ଝିଅ ଖାତା ଦେଖି ସେଠି ତୋଳ ଶିବାର ସମ୍ଭାବନା—ଉମତ୍ତ ଜମ୍ବୁ ଦେଖାଇ ବାହାର ଅଧିକ ।

ସେମିତି ଅଛି ମନ ମନ ଚୋଟେ ତାର ଝରକା ପାଖେ ଯୋଉଠି ସ୍ୱର୍ଗ ବ ତାର ଅଣ୍ଡ ଲେଖି ଦେଇଛି । ତାର ଅନୁମତି କର୍ମ ମର୍ମ ଅନୁଭବ କଲ । ମୁଁ ଗୋଟେ ପଦ୍ମର ବାହାକୁ ? ଭିତ ଜଳ ଉଠେଲ କିମାଠେ ।

ବର୍ଷଣର ପରେ ଝରକାଟା, ପଲ । ବେଳ- ବେଳେ ନୀଳ ଗଗନ ଓଷ ଗଛ ଉଚ୍ଚ ଦେ ଚେହେରା ତାର ପାଦର ପାଣିଘର ଲୁ ଲୁ ଦେ ଅନୁମାନ କରି ଝରକା ପିଣ୍ଡାର ସ୍ୱର୍ଗ—ଦେହର ଗନ୍ଧ —ଅଦେଖା ଦେଶ ଯୁବକ—ସବୁ ଭିତରର ବର୍ଣ୍ଣ ବୁଝିଲି—ଆଉ ତାକୁ ଦେଖିବ ନ—ନଇଁ ପଡ଼ି —ପୁଣି ଉଠିଲା ଖେଳିଲ, ପୁଣି ସନ୍ଧ୍ୟା ଦେଖିଲ ଚୋଟାଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭଜନର ଦୋହର ରୂପ ଦେଇ ।

ତଥି ପାଇବ ନ—ଅନ୍ତ ପଶ୍ଚିମରେ— ମୁଣ୍ଡରେ ଦାଉ ନୟନ ଝରିଲା—ଦେହର ସବୁ ଅଂଶ ଯନ୍ତ୍ରର ସହିତ ଅଛି । ପାଦରୁ ଚଳିଗଲା ଲୁଣ୍ଠନ ସେ କରି ଚୋଟାଏ ଉଦାସିଆ ଗୀତ ଗାଇ । ସେ ମୁହଁ ଟେକ ଝରକା ଅନ୍ଧାର ନ ସ୍ୱର୍ଗ ଶୁଣିଯାଇଥିଲ ଭାବେ—ନିଷ୍ଠୁର !

ସାଉଁଳିଲେ ଦେହ ନିଜ ଦେହକୁ ସେ ଶିଖିଲା ଭଡ଼ ଭୂ ଅଃପ ଯାଏ, ସେ ସେମିତି ରହିଯାଏ ଝରକାକୁ ଟିକିଏ ଟେକ ମୋ ଅନ୍ତର ଅନ୍ଧାରରେ । ମୁଁ ଉଷ୍ଣ ଦେଖିଲ, ମୋଠେ ସ୍ୱର୍ଗ ଦେଇ ତା ମୁହଁ ଜଳା ଉଷ୍ଣତା—ପରିଚୟ—

ପୃଥିବୀର ଦୋହଥ ଏକାଦଶୀର ଅନୁରାଗରେ ସେ ବହିଲା ।

ଅଭାବର ପରିଚୟକୁ ଉଚ୍ଚ ଦେଲ । ସେ ସେଠି ଅନେକ ସମସ୍ତ ଚିହ୍ନାଇବ ଦେହ—ତା ଅଧିକ ଲୁଚ ଯୋଗରୁ ବଶ ହେବାକୁ ଶୀଘ୍ର ଫେରି ଶିଖିଲ ତାର ଦେହରା ସେ ବଢ଼ ପରାଣ—ଜନ୍ମ ଦେହ ଜଣେ ତାକୁ ଜୋର କରି ଟେଣ୍ଟି ପାଖରେ ବସି ଧରୁଛି ।

କହ ବହିଲ ନ ଯାଉ ସେ ମୋଠେ ପ୍ରେମରେ ରଜ ପରଶ, ଠେଲ ତା'ର ହୃଦୟ ମୋ'ଠେ ଗୋଲ ଦେବାରେ ବାଧା ଅଛି କି ? ଯଦି ଅଛି. ତେବେ ସେ ମୋଠେ ଧରିଲେ ରଜ ପାଇବ— ମୋଠେ ଅଯୋଗ୍ୟ ଠିକ୍ ଅଛି ।

ମୁଁ କହ ବହିଲ ନ—ସେ ବ କହ ବହିଲନି । ଉମିତ କହ ସମସ୍ତ ଗଲ ।

ତା' ପରେ ସେ ଗୋଟିଏ ସ୍ରୋତ—ବୋଝ ବୁଝ ବୁଝିଦେଇ ସ୍ୱପ୍ନ !!

ମଧ୍ୟରେ ଉଭୟ ପାଖରେ ମୋର ଦେହ ଲୁଷ୍ଠନ ଦେଇ ମୋ ଜୀବନ ପଥ ଉଜାଡ଼ିଲ ।

— ❊ —

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-ଲଢେଇ

ଲେଖକ— ଚତୁରାନନ୍ଦ

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା —ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଅର୍ବଚୀନ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଅସି ଅନୁରୋଧ କଲେ କାର୍ତ୍ତିକ ଉଣୟିତ ପୋଖରୀକୁ ଯାଉଥିବା ସ୍ନାନାର୍ଥିନୀ ଯୁବତୀଙ୍କ ବିଷୟରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅର୍ବଚୀନ ବେତାଳମାନଙ୍କୁ ପେଶି ଜୀବିତ ଓ ମୃତ କବିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ନହର୍ତ୍ତି କବିତା ସଂଗ୍ରହ କରି ପାଇଲେ ତାହା କେତେକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ କ୍ରମାନୁସାରେ ପାଉଛି । ତଥିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ରହିଲା । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଛଅଗୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

୮ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ

ଶୁଣ ପରୀକ୍ଷ ନରନାଥ,
ଦେଇ ଶ୍ରବଣ ମନ ଚିତ୍ତ ।
ଏକ ଯେ ଅବଳା ଯୁବତୀ,
ସ୍ନାନ କାରଣେ କରେ ଗତି ।
କାଖରେ ଜଳ କୁମ୍ଭ ଘେନି,
ଚଳାଏ ମୃଦୁ ପାଦ ବେନି ।
ଅଳପ ବକ୍ର ଅଙ୍ଗ ଠାଣି,
ଚାହିଁଲ ଅପାଙ୍ଗ ସୁହାଣି ।
ପୃଥୁ ନିତମ୍ବ କୁଚଭାର,
ମଧ୍ୟ ସିଂହକୁ ପରାଭର ।
କଟି ମେଖଳା ଅସମ୍ଭାଳ,
ଲୁଟିଛି ମଦନ ଜଞ୍ଜାଳ ।
ଅଗ୍ରତେ ଦେଖି ବଣବନ,
ବାଳା ହୁଅଇ ଛନ ଛନ ।
ସୁଲଳ ପୁଷ୍କରିଣୀ ମୁଖେ,
ଅବଗାହନ ଅତି ସୁଖେ ।
କୂଳରେ ଥୋଇଣ କଳସି,
ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ପରବେଶି ।
ଦେଖିଲ ଫୁଟିଛି କମଳ,
ଅତି ସୁନ୍ଦର ଶତଦଳ ।
ଝଟିଲ ଅଗ୍ର ଧିରେ ଆଖି,
ବାଳା ଚଳଇ ଗୁଳଧାଣି ।
କମଳ କର ପ୍ରସାରିଣ,
କରଇ ମୃଣାଳ ଛେଦନ ।
ଆଦ୍ର ବସନ କର ଭେଦ,
କୁଚ ମଣ୍ଡଇ ପରମାଦ ।
ସେ ବାଳା ପୁଷ୍ପ ଧିରେ ତୋଳି,
ମସ୍ତକେ ଚନ୍ଦ୍ର ପରେ ଖୁଳି ।
କରଇ ନାୟକ ସ୍ମରଣ,
ଚମ୍ପକ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପାଦନ ।
ନିଶ୍ୱାସ ବହେ ଖରତର,
ଶୁଖିଲ ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର ।
ଦଶନେ ଅଧର କାଟମାଡ଼ି,
କର ଯୁଗଳ ଶିରେ ତାଡ଼ି ।
ଚରଣ ଅଙ୍ଗୁଳିର ଅଗ୍ରେ,
ଭୂମି ଖେଳଇ କାମ ବ୍ୟଗ୍ରେ ।
କମ୍ପଇ ସକଳେ ଶରୀର,
ବେନି ଲୋଚନୁ ବହେ ନୀର ।
ଅଞ୍ଜନ ଜୁଙ୍କୁମର ସଙ୍ଗ,
ଲହ ପଡ଼ଇ କୁଚ ଯୁଗ ।
ଏକାଳେ ଶୋଭା ନିରେ ଚନ୍ଦ୍ର,
ମଦନ ହୋଇବେ ମୋହିତ ।
ଧୀର ମାନବ କେତେ ସବୁ,
ଯେ କାହୁଁ ଯିବଟି ଉଦ୍ଧାର ।
ଏଥିକୁ ହୋଇ ସାବଧାନ,
କୃଷ୍ଣ ଚରଣ କର ଧ୍ୟାନ ।
ନିରତେ କୃଷ୍ଣ ନାମ ସ୍ମର,
ମାୟାରୁ ଥାଅ ଅପସର ।
ଏମନ୍ତେ ଏହି ପରମାର୍ଥ,
କହଇ ଦାସ ଜଗନ୍ନାଥ ।

—:::—

୮ ବ୍ରଜନାଥ ବଡଜେନା

ସମର ତରଙ୍ଗ ରଚୟିତା

(ପାହାଡ଼ିଆ କେଦାର)

ରାତି ଖତମ୍ ଅସିଲ ଭୋର,
କୁଅ, କୁକୁଡ଼ା ଛେଲି, ମୟୂର
ଛାଡ଼ିଲେ ସ୍ୱର, କାଶିଣ ଭୋର, ଉଠି,
କଟିର, ଜେ
ଦାଦନର ମଳିକର କୁକୁର
ଝଙ୍କୁଳ କଟା ବୋହାଉଛି ତାର
ମଇର୍ ମାର କୁହାଟ ଦେଇ ଉଠ
ସର୍ଦ୍ଦାର ଯେ
ନାସ୍ତଏ ଗାଟ୍ୟାରବ ବୋଲି ବାହାର ମେ
ବେଲଗିଁ ବଣ ବାଟକୁ ଯାଏ ଧୀର ଦେ
ସେବିକାଇ ବୋଡ ଅଣ୍ଟି କାଖରେ
କସ୍ତା କସା ହୋଇଛି କମରେ
କାଳିଆ କୁଡ଼ା ଭଲ ମାନ୍ଟି ଶିରକୁ
ତାର ଯେ (୧)

ସ୍ବଚ୍ଛେ ଝଟକେ ରଙ୍ଗୀ ସ୍ବନ୍ଦ ର
ଟର୍ଦ୍ଦନ ହଟ୍ଟି ଧୀର ଧୀର
ବଟକ ପ୍ରାସ୍ତ କରଇ ଗତି ବଢ଼ି
ବିଚାର ଯେ
ମସ୍ତର ବର୍ଣ୍ଣ ଅବାଜ୍ ତାହାର
ସାଇଁ ସାଇଁ ଟଇଁ କରି ବାର ବ
ଭ୍ରମର ହାଉଅ ହୋଇ ଧାଉଅ ବହେ
ପ୍ରଖର ଯେ
ନାରୀ ଚୋଉକୁ ଥୋଇ ପୋଖରୀ
ତାର ଯେ
ଜଳେ ପଶି ଟର୍ଦ୍ଦନ ଘସେ ଧପାର ଯେ
ମୁଲକେ ଦେଖି ସେଠାର
ଜୁଡ଼ା ସମ୍ଭାଳି ବଢ଼ାଇ କର
ବର୍ଚ୍ଛିଆ ଫୁଲ ତୋଳିଲ ଏକ ପୁରବି
ସ୍ବର ସେ (୨)

(କ୍ରମଶଃ)

—:::—

ଡାଟେର ଡାଟେର ଟାନା ନାନା—

ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବାଦ ଦେଇ ସମାଜ ଲେଖିଲେ—ଅମୁକ ସ୍ଥାନରେ ଦଶେ ଅପଟଣ ।'

ଫଳରେ ସେଇ ସ୍ଥାନରେ ଯେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଭୂତ ଲାଗିଛି, ତାହା ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ସମ୍ପାଦକ ରଥଙ୍କ ପାଖକୁ ଗନ୍ତାଘର୍ଘା ଓ ଭୂଣ୍ଡଥ ପାଉଣା ଦିଆଯାଉଛି ।

× × ×

ସନ୍ତୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରେଜେଷ୍ଟ୍ରିକୃତ ଅଭ ପାକିସ୍ତାନ ଚିହ୍ନାଯାଉନାହିଁ !—ଏହାହିଁ ଏବେ ରେଜେଷ୍ଟନ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ଯାହାର ସବୁଯାକ କାଳ ପାଶ ଯାଉଥିବ ଏବଂ ସରକାର ଯା ସବୁଯାକକୁ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରି କରନ୍ତି ତାହେଲେ ବେଧଡ଼କ ଅଉ କାଳ ଅଦୌ ରହିବ ନାହିଁ । ଏଥିକୁ ଊଷାଯ ଦରିଦ୍ର ଉପାୟ କରୁଛନ୍ତି ।

× + ×

"ତଠ, ଡ.ଠ, ମାଳକଣ୍ଠ, ଡ.ଠ ଗୋଦାବରୀଶ, ଡ.ଠ ପାରଳା, ଲଙ୍କା ଖଲକୋଟ" ବୋଲି କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ କାଗଜ ଅଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଛନ୍ତି —ଏ ମହତାବ ଘ..କାଚିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ପାଇଁ ।

ସାଧୁ ସାଧୁ । 'ଡଗର'କହେ, ତା ସାଙ୍ଗରେ ସ୍ୱର ମିଳାଇ—ମହାଦ, ବୋମ୍ବ କଛ ହେଲା ଓଡ଼ିଆ ରେ କଥା ।

+ + +

ଟ . . ଥିଏଟରରେ 'କାଦମ୍ବରୀ' ଗୁଳିକ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ଥିଏଟରରେ କବଳ କବଚମ୍ଭୁ ଖାଲି ଚାଲିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀରେ 'ଟିକ୍ରମାଣ୍ଟ' ଗଲାଣି । ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା କଳନାଟ (ଟାଟା) ରୁ ଏଣିକି ଟ୍ରେନ୍ଦା କରନ୍ତୁ ।

× × × ×

ଓଡ଼ିଶା ମଣ୍ଡଳ ଗୁଣରେ ଛାତ୍ରମାନେ ଏବେ ହଜାର କଲ ଟଙ୍କା ଦେଶିତ କଲ୍ପତରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଖୁଲି କଲେଣି 'ଜନତା' ଲେଖିଛନ୍ତି । ଯାହା ସବୁ ହେଉ ନା—

ଓଡ଼ିଶା ଦେଶ, ଭଗବାନ ଥଟ ଏଠ ଏକ ଟଙ୍କାର ଉପଟିକା ତଥା । ଖାଲି ଚଷ୍ଟନାୟକେ ଚେତୁକଲ ଉତ୍ତରକୁ ଦେବେ । ମହତାବ କହିଲେ—ମୁଁ ଯାଉଥିଲି ଘଣ୍ଟି—

× × × ×

କଂଗ୍ରେସର ଚଢ଼ି ହୁଅନ୍ତେ ? ବୋଲି 'ଜନତା' ପଚାରିଛନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥାକୁ ଧରି ।

ଶୁଣୋ ! ବାଂପ ନପେଖନଂ ପ୍ରକୃତୁଷେ ?
କିଂ ତେବ ମଦୀୟଂ ଧନା !
ମଦୀୟାନପି ତବ ପିଏଂ ?
କ୍ଷମ ହୋ ବାବୁଙ୍କାରଃ ସଦ୍ଧ !
ବେଣ୍ୟା ରୂଣଚବ ହତସ୍ତିବ ଟନଂ ?
ଭୁଂଜତେନ ଶ୍ରୈଯେଶ ବା !
ଦ୍ରୁଗତଂ ନୈରୀ ମହୋ ତବାପି ଭବତଃ ?
"... ... ..."

+ + + +

'ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଅନେକ ବର୍ଷରେ ଶୃଙ୍ଖଳ ଜୁଟାଇଛ ।' ଶୀର୍ଷରେ ମୁକ୍ତପୃଷ୍ଠ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

ପିତାମହ ନମଂ, ନଷ୍ଟ କର ଶ୍ରୀଗଣେଶ ଛଡ଼ାଇଲ ହେ ।

+ × × +

"ପାଇକ ଜମି ବେଦଖଲ କରି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜାଙ୍କ କୁତ୍ସିତ କୌଶଳ"—ଶୀର୍ଷକ ସମ୍ବାଦ ମୁକ୍ତପୃଷ୍ଠ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଷଡ଼ ନାହିଁ— ମାଙ୍ଗୀ ତେବେ ପାଇକ ମୁକ୍ତିଅ ହୋଇ ଲଙ୍କଳ ଧରିବେ ଓ ପାଇକ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ ।

+ × × +

୩୦ଟଙ୍କା ଭଡ଼ାଙ୍କ ଟି.ଫ. ଟେଲ ସବୁ ଶେଷହୋଇଯିବା ବନ୍ଦ ଲାଗି ହୁକୁମ— ସମ୍ବାଦ ଶିରୋନାମା ।

କିନ୍ତୁ ସଂବାଦରେ ଅଛି ଟିଫ କେତ ନୁହେଁ—ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବନ୍ଦ । ଏହାର କାରଣ ଅଠାବର୍ଷ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଗୁଣ୍ଡାଗିରି କରିହେଉ ସ୍ୱାମିତ୍ୱ ଅଛି କିନ୍ତୁ ବାଚଂଶପତି ପୁଣି ଫେରି ପାଉଛନ୍ତି ।

× + + ×

"କୃଷି ମୁକ୍ତିଅ ଏବେକୁ ହୁଅ ।" ନୂଆ ଢଙ୍ଗ ଶିଖ 'କୃଷକ'ର ଅନୁରୋଧ ।

ଏଣିକି ଓଡ଼ିଶାରେ ବେଶି ଶୋଷ ଗୃହ ନକଲେ କିଛି ହବନାହିଁ ।

× × + ×

"ଶେଷ ସଂଗ୍ରାମ ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ"— ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରଧାନଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ ।

ଲୋକୋପକାର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ନାମ ଶୁଣୁଛି ହୋଇନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଅନୁଗ୍ରହରେ ସ୍ୱର୍ଗବାସ ହୋଇପାରେ ।

× × × ×

"ଓଡ଼ିଆ ବୈମାନିକଙ୍କ ସାହସ" ସମାଜ ସମ୍ବାଦର ହେଡ ଲାଇନ ।

ବୈମାନିକ କେଉଁ ଦେଶର ଶବ୍ଦରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି କି ବେମାନ ଶବ୍ଦରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି— ଡାଇ-ରେକ୍ଟ ଦେଖାଯାଉ ।

× × × ×

ପଟ୍ଟନାୟକବାବୁଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ— ଖବର କାଗଜ ହେଡିଂ ।

କିନ୍ତୁ ପଟ୍ଟନାୟକବାବୁ କହନ୍ତି ଯେ ସେ ତାଙ୍କଠାରେ ରାଜାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ମାଗିନାହାନ୍ତି ।

+ + × +

କାମ ଲାଗି କର୍ମୀଙ୍କ ନିଦେଶ— ଖବର ହେଡିଂ ଟାଙ୍କା— ଜୀବନ ଅର୍ଥ ଦିଲ୍ଲୀ କଣ୍ଢେଇବା । ତେଣୁ ମୁକ୍ତପୃଷ୍ଠ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱଳ୍ପ ବେତନ ଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀ ସଂଗଠନ କରୁଛନ୍ତି....

× × + +

କଲିକତାରେ ୧୦୧ ଜଣ ଆହତ । ସଂବାଦ ଖଣ୍ଡପୂରଣ ସ୍ୱାଭାବିକ କଥା ।

+ + +

କଲିକତାରେ ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗାଳୀ ବିଦ୍ରୋହ... ସଂବାଦ କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣା ଯାଉଛି ଯେ କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ ପୂଜାରୀ ଏ ଦାଙ୍ଗାରେ ବନ୍ଧୁଆ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି—ଅତଏବ ସଂବାଦ ମିଥ୍ୟା ।

× × ×

ଅନ୍ଧ୍ରକେଶରୀ ଦ୍ୱାରା ଜନ୍ମଭୂମି ବଢ଼ଯିବ— ମହତାବ । ଅନ୍ଧ୍ରମାନେ ଏ ଉପଦେଶ ନେବ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋପ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଅବଧାନକୁ ଆଣୁଛି ।

+ + +

"ଗନ୍ଧ ଓ ଉଲ୍ଲୁକ"— ଗୋପବାବୁଙ୍କ ବହିର ନାମ ।— ଯଥା ଟଡାଟେଲ ଓ ମେଣ୍ଢା ବାଳ ଇତି— ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟ ହରହର ।— ଯଥା ଗୋଲ ଗାଡି ଓ ଚଉଖୁଣ୍ଟା ପିଣ୍ଡ— ଇତି

ମହତାବ

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଜଗତର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଭାରତର ସବୁ ସଭ ବଢ଼ାଇବା ଜାତୀୟତାବୋଧ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଜହର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଶିଶୁ ପତ୍ରିକା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ଓ ସାହସ ଅହିଂସା ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗଢ଼ିବା ।

(୧୮ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଗୋଟିଏ ନିଗ୍ରୋ ପିଲାର ଆତ୍ମକାହାଣୀ

(ସଂଗୃହୀତ)

ପ୍ରିୟ ଭାଇ ଭଉଣୀମାନେ,
ନମସ୍କାର !

ନ୍ୟୁୟର୍କର ଭର୍ଜିନିଆ ଜିଲ୍ଲାର ଫ୍ରାଙ୍କଲିନ୍ ଗ୍ରାମରେ ଗୋଲାମ ପିଲା ହୋଇ ଜନ୍ମ ହେଲି । ମୁଁ କେତେବେଳେ, କେଉଁଠି ଜନ୍ମ ହେଲି ଜାଣେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ମୋ ମା'ଠାରୁ ଶୁଣିଛି ଯେ କାମ କରୁଥିବାବେଳେ ଗୋଟିଏ ବଗିଚାରେ ମୋର ଜନ୍ମ ହେଲା । ମୋର ଅତି ପିଲାଦିନର କଥା କିଛି ମନେ ନାହିଁ । କେବଳ ମନେ ଅଛି ସେହି ଗୋଲାମ ଖାନା ଓ ବଗିଚା କଥା । ସେ ଗୋଲାମଖାନା ବଗିଚାରେ ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଥିଲା, ସେଥିରେ କଣ ଗୋଲାମମାନେ ରହନ୍ତି ।

ମୁଁ ତ ଗୋଲାମ ପିଲା, ଗୋଲାମମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ବୋଲି କିଛି ନ ଥିଲା, ଥିଲା କେବଳ ଦୁଃଖ ଓ ଯାତନା, ମୋର ବାପା କିଏ ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ ? ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ସଂସାରରେ ମୁଁ, ମୋ ମା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ମୋର ଭାଇ ଥାଏ । ଘରଟି ନିହାତି ଛୋଟ, କାଠରେ ତିଆରି, ତା'ଉପରେ ମଇଳା ଓ ଛିଣ୍ଡାକନା । ଘରଟିରେ ପବନ ଟିକେ ବାହାରିବାକୁ ବାଟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କଣ କରିବୁ ? କର୍ମକୁ ଆଦର ଦେଇଥିବେ ପଡ଼ି ରହିଲୁ । "ଏହି ହେବ ନାହିଁ" କହିବାକୁ ସାହାସ ନ ଥିଲା । ଯଦି କେହି କହିଦିଏ । ମାଲିକ ଯଦି ଶୁଣେ ତାହାହେଲେ ଆଉ କଣ ଘଟିବ କହି ହେଉ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ଆମେ ଖାଲି ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଥିଲୁ "ହେ ଭଗବାନ ଗୋଲାମ କରି ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲ କଣ ଏହି ଦୁଃଖ ଯାତନା ସହିବାକୁ"?

ଆମର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଆମ ମା'କୁ ବେଳ ନ ଥାଏ । ସେ ସକାଳୁ କାମ କରିବାକୁ ଯାଇ ରାତି ଦଶଟାରେ ଫେରନ୍ତି । ଫେରିଲାବେଳେ ସେ ଲୁଚାଇ ଚୋରାଇ ଯେଉଁ ରୁଟି ଖଣ୍ଡେ ବା ଅଣ୍ଡାଟିଏ ଆଣିଥାନ୍ତି । ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତି ଓ ଆମ ଖବର ବୁଝନ୍ତି । ପାଠ ପଢ଼ା କଥା ବୁଝନ୍ତି କିଏ ? ସେତେବେଳେ ଗୋଲାମ ପିଲାମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିପାରୁ ନ ଥିଲେ । କାମ କରି କରି ପିଲା ଦିନରୁ ସମସ୍ତେ ଅଣ୍ଟା ଭାଙ୍ଗି ଥିଲେ । ପାଠ ପଢ଼ାଉଛି କିଏ ?

ଶୁଣିଛି ମୋ ବାପା ଜଣେ ଗୋରା ଲୋକ ଥିଲେ । ଆମକୁ ତ ପେଟପୁରା ମୁଠାଏ ଖାଇବାକୁ ମିଳୁ ନ ଥିଲା । ପାଠ ପଢ଼ା କଥା କିଏ ଚିନ୍ତା କରେ । ସକାଳୁ ଆମକୁ କାମ କରିବାକୁ ହୁଏ ଅବଶ୍ୟ ସେଥି ଭଲ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଟିକେ ଭୁଲ ହେଉଥିଲା ସେଠି ଖାଲି ଦେବା ଦୂରରେ ଥାଉ, ଆମକୁ ମାର ମାର ପକାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଓଃ କି ନିଷ୍ଠୁର ! ସେମାନେ ଆମ ଦୁଃଖ କଥା କେବେ ଟିକିଏ ବୁଝିଲେ ?

ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆଉ ପଢ଼ାଇବ କିଏ ? ଆମର ମାଲିକମାନେ ଆମପ୍ରତି ବଡ଼ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଆମେ ଟିକେ ବସି ପାରୁ ନ ଥିଲୁ କି ହସିପାରୁ ନ ଥିଲୁ । ଆମକୁ ଦିନ ତମାମ ଖଟିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ମୋର କାମ ଥିଲା ମୁଁ ସକାଳୁ ଉଠି ଗହମ ବଳଦ ପିଠିରେ ଲଦି ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଦେଇ ଏଠାରୁ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ମାଇଲ ଦୂର କଲକୁ ନେଇ ସେଠାରୁ ମଇଦା କରି ଆଣେ । ଦିନେ ୨ ଆସୁ ୨ ରାତି ହୋଇଯାଏ । କେତେ ଥର ଏ ଅଣ୍ଟ ଲହୁ ସେ ଅଣ୍ଟରେ ମରେ, କିନ୍ତୁ କିଏ ମୋ ଦୁଃଖ କଥା ବୁଝୁଛି ? ଅଧିକ ବେଳକୁ ଡେରିରେ ମୋ ହଂସା ଉଡ଼ିଯାଉଥାଏ ଆସି ଦେଖେ ଆଉ ଘରେ ଚାଉଳ କିଛି ନ ଥାଏ । କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଶୋଇ ପଡ଼େ । ଆମ ମାଲିକ ଟିକେ ଆମକୁ ଅତି ଅଣ୍ଟରେ ଚାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମ ମାଲିକ ଅନ୍ୟ ମାଲିକଙ୍କଠାରୁ ଟିକିଏ ଦୟାଳୁ ଥିଲେ । ଏଥିରୁ ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ଅନ୍ୟ ମାଲିକମାନେ କେତେ ନିଷ୍ଠୁର ।

ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଶୀତ ବୋଲିବା ବହି ଦେଖା ଦେଖେ ମୋର ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଖୁବ୍ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ମୋତେ ଗୋଲାମ ଘରେ ଜନ୍ମ ଦେଇ ସେ ଇଚ୍ଛାକୁ ଦବାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ମୋର ପଢ଼ିବାର ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ସୁଖ ସୁବିଧା ନାହିଁ । ବହିଖଣ୍ଡିଏ କିଣିବାକୁ ପାଖରେ ପଇସା ନାହିଁ ! ତଥାପି ଭାବିଲି ମୁଁ ଯେଉଁ ପଇସା ରୋଜଗାର କରିବି ସେଥିରୁ ନ ଖାଇ ପଛକେ କିଛି କିଛି ରଖି ବହି ଖଣ୍ଡିଏ କିଣିବି । ସେତେବେଳକୁ ଗୋଲାମମାନଙ୍କୁ ରାତିରେ କାମରୁ ଆସିଲାପରେ ଜଣେ ପଢ଼ାଉଥିଲେ । ମୁଁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପଢ଼ିଲି । କିନ୍ତୁ ଏମିତି ଦିନେ ଦିନେ ହୁଏ କାମ କରି କରି ଏତେ ବେହାଲ ହୋଇ ଯାଇ ଥାଏ ଯେ ଆମ ମାଲିକଙ୍କ ଘରୁ ଆଉ ଗୋଲାମଖାନାକୁ ଆସିବାର ବାଟରେ ଝୋପଝାଡ଼ର ଧୂଳି ମାଟିରେ ଶୋଇ ପଡ଼େ ।

ଏଣେ କଷ୍ଟପାଇ ସୁଦ୍ଧା ପଢ଼ିବାର ଇଚ୍ଛା ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ମୁଁ ଯେଉଁ ରୋଜଗାର କରୁଥିଲି ସେଥିରୁ କିଛି କିଛି ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖିଥିଲି ପଢ଼ିବାପାଇଁ, ଗୋଲାମ ଖାନାରୁ ୧୦୦ । ୧୫୦ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ସ୍କୁଲ ଥିଲା । ମୋର ସେ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବାର ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା ହେଲା । ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ପଇସାଏ ପଇସାଏ ରଖୁଥିଲି । ଯେତେବେଳେ ବାଟଖର୍ଚ୍ଚକୁ କିଛି ପଇସା ହୋଇଗଲା ମୁଁ ପଢ଼ିବାକୁ ବାହାରିଲି । ମୁଁ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଯାଉଛି ଶୁଣି ଆମ ଗୋଲାମ ଖାନାରେ ସମସ୍ତେ ହସିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ ଗୋଲାମମାନଙ୍କର ପାଠ ହେବ ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ ବାହାରିଲି ବାଟରେ ଯେତିକି ପଇସା ନେଇଥିଲି, ସରିଗଲା । ମୋ ପାଖରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଲୁଗା ଓ କାମ, ଛିଣ୍ଡା ଆଉ କିଛି ନ ଥାଇ । ଉପାୟ ଉପାୟରେ ହେ

ତିନି ବର୍ଷରେ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଥିଲି । ସ୍କୁଲରେ ଗରିବ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳୁଥିଲା । ଗରିବ ମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ କିଛି ସମୟ ଅଧିକା କାମ କରୁଥିଲେ । ସେହି କାମର ଉତ୍ପନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଯାହାକିଛି ନିଅଣ୍ଟ ପଡୁଥିଲା ସେ ଅଭାବ ସ୍ଥାନୀୟ ସାହାଯ୍ୟରୁ ମେଣ୍ଟି ଯାଉଥିଲା । ମୁଁ ସବୁବେଳେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକୁଥିଲି କିମିତି ସେ ସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ି ପାରିବି କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍କୁଲ ଯେମିତି ଦେଖିଛି ମୋର ଆଶା ନୈରାଶ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ସେ ଘର ସେ ପିଲାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଭାବିଲି ସତେ କଣ ମୋତେ ସେମାନେ ସଙ୍ଗରେ ବସାଇବେ ? ଗଲି, ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ଦେଖାକଲି । ମାଷ୍ଟର ମହାଶୟ, ମୋ ଭେଟହେବାକୁ ଦେଖି ପଚାରିଲେ କୁଆଡ଼େ ? "ଅଙ୍କ ଶିଖିବାକୁ ଆସିଛି ।" ତୁମେ ଆଗେ କେଉଁ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଥିଲ ? ନାଁ ମୁଁ ଗୃହକାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଚେତନ ହେଉ ତୁମେ ଯାଅ ଏହି ଘରଟିକୁ ସଫାକରେ ପରୀକ୍ଷା ସ୍ୱରୂପ । ସେ ଯେଉଁ ଭଲ ଭାବରେ ଝାଡ଼ୁ ଦେଇ ପାଣି ଛଟାରେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଭାବରେ ପୋଛି ଆସି କହିଲି, ଅଙ୍କ ପଢ଼ାକରି ଆସିଲି । ମୋ କାମରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ମୋତେ ସ୍କୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କଲେ । ସେ ସ୍କୁଲରେ ଆନନ୍ଦରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲି । କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ମୁଁ ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ଲୋକରେ ଗଣ୍ୟ ହେଲି ।

ଏହି ଠାରୁ ମୋ ବାଲ୍ୟ ଅବସ୍ଥା, ଦୁଃଖ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଶେଷ ଏଣିକି ମୋର ଭବିଷ୍ୟତ ସୁଖମୟ ଜୀବନର କଥା ।

ସଂଗ୍ରାହକ—
ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବର ଦାସ
ସେହି ୭୩୪ ନମ୍ବର ନାଗ

ବିପଦ-ସାଥୀ

ବିପଦ-ଅନ୍ଧକାରେ ଜୀବନ ଭରି ଯା'ର,
ବକ୍ଷରେ ଜୁଟେହିଁ ତାର ସମ୍ବଳ ହା-ହାକାର
ବିଷାଦେ ସାଥୀକଲେ, ଚଳିବ
କେସନେ ସେ ?
ପଡ଼ିବ ଥକ୍କା ପାଦ, କାରଣ—
ଦୁଃଖ—କ୍ରନ୍ଦନ ।
ବିଷାଦ ବଦଳରେ ହର୍ଷକୁ ସାଥୀକର,
ଜୀବନ-ପଥେ ଦୁଃଖୀ ପାଇବ
ଯେବେ ଚଳି—
କରେ ତା' ସନ୍ଧ୍ୟା-ଗୀତ—
ରହିବ ଅମଳିନ,
ସଖୀରେ ମିଳ ଘଣ୍ଟି ବିପଦ – ଦୂରୀଭୂତ ।
ବିଜୟ – କେତନ ସେ
ଆନନ୍ଦେ ହସିହସି—
ପାରିବ ତେବେ ଟାଳି
ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦୁଃଖ ମସୀ ।
ଶୈଳବାଳା
୧୭ ନମ୍ବର ନାଗବେଗ୍ଗ

ନୂଆନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୩୮ ଶ୍ରୀ ଜଗବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତି, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଗାଁ ମୌଳିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ: ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଗାଁ ପୋ: ଅ: ବାଙ୍କୀ ଜେଲା ଜି: କଟକ । ୮୩୯ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ନାୟକ, କୁଆଁରଙ୍କ ବାଡ଼, ନବରଙ୍ଗପୁର, କୋରାପୁଟ୍ ୮୪୦ । ଶ୍ରୀ ହରିହର ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ନାରାୟଣ ପାଠଶାଳା ଜି: କୋରାପୁଟ୍ (ଓଡ଼ିଶା) । ୮୪୧ । ଶ୍ରୀ ବନାରସ ମିଶ୍ର, କଳାମ୍ବର ପାଠଶାଳା, ରାୟଗଡ଼, କୋରାପୁଟ୍ । ୮୪୨ । ଶ୍ରୀ କେଶବ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ୩/୨ କୈଳାସ ସାହାଲେନ୍ ପୋ: ଅ: ବଡ଼ବଜାର, କଲିକତା, (ସ୍ଥାୟୀ) । ୮୪୩ । ଶ୍ରୀ ହରିଶଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅରଡ଼ାଥାମ ପୋ: ଅ: ଗୁଡ଼ବାଲି ଜି: ବାଲେଶ୍ବର, । ୮୪୪ । ଶ୍ରୀମାନ ରମାଶଙ୍କର ମହାପାତ୍ର, (ସ୍ଥାୟୀ) C/o ରାୟ ସାହେବ ଜଗବନ୍ଧୁ ମହାପାତ୍ର, Under Secretary, Supply & Transport, Old College Lane. P.o. Chandinichak Cuttack. ୮୪୫ । ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ବେହେରା ସ: କୃଷ୍ଣ ଶାସନ ପୋ: ଅମା ଜି: ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୪୬ । ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ ଦାସ ସ: ଯମୁନାଦାସୀ ମଠ ପୋ: ଦୋଳଗ୍ରାମ ଜି: ବାଲେଶ୍ୱର ।

—*—

ଅବସର ବିନୋଦନ ।

ପଚାଶଲକ୍ଷ ଅଙ୍କ ହେ ନାଗ ଭାଇ
ପଚାଶଲକ୍ଷ ଅଙ୍କୁ ଫେଡ଼ନ୍ତି ଯାଇ ।
ପଚାଶଲକ୍ଷ ଅଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ରହିବ
ନଅ କୋଟି ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟେ ଠାରେ ଥିବ ।
ଆସନ୍ତା ସଂଖ୍ୟା 'ଡଗର' ପତ୍ରିକାରେ
ଉତ୍ତର ଲେଖିବା ହର୍ଷ ମନରେ ।
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀପତି ସାହୁ ।
ନାଗ ନମ୍ବର ୬୨୭
ମୁ: ଛାଟଦୋବାହାଲ ।

ନାଗବର୍ଗ କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ନାମ—ତା । । ମସିହା । ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବର୍ଗ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୮ / ଅଗ୍ରୀମ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୪ ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ____________

ତାରିଖ ____________

* ଏହି କୁପନର ନକଲ ଦ୍ୱାରା କାଗଜରେ ଲେଖି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ସଂସ୍କରଣ

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	୧୮ । ୮ । ୪୭	ତୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟା

ଲେଖା ଓ ଲେଖକ

ମଜାକଥା—	୰ ସତ୍ୟଗୋପାଳ
କାହାଣୀ—	ଶ୍ରୀ ନଟବର ପ୍ରଧାନ
ମଜା କବିତା—	'ଫ ୁରଗନନ୍ଦ'
ଡାକରେ ଡାକରେ—	'ଓସ୍ତାଦ୍'
କୁହୁ କୁହୁ—	'ଛାଲିଆ ବଳଦ'
ସାପ୍ତାହିକୀ—	'ପଞ୍ଚୁକର'
ମିଠା କଡ଼ା—	'ବୁଦ୍ଧୁରାମ'
କବିତା—	ଶ୍ରୀ ବିନୋଦଚନ୍ଦ୍ର, ଶ୍ରୀ ଗୌର ଚନ୍ଦ୍ର
ହଂସଦୂତ—	ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ
କଳାକମ—	(ସଂଗ୍ରହ)
ବାଲୁଆ ବିକୁର —	ପ୍ରଧାନ ବାଲୁଆ
ନାଚବସ୍ତୁ—	ଅଜ୍ଞା

କାନ୍ତକବିଙ୍କର ଉପନ୍ୟାସ ଭର୍ତାମାମୁଁ ୨ୀଠ. ଅଧୁଛନ୍ତି ।

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩।

ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କା ୫ । ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କା ୩ । ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା **ପରିଷ୍କାର** ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ପାଖକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସୋରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ

ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।

ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ—

ନୂଆ ଆୟ ୬୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାଫଣ୍ଡ ୨ କୋଟି ୯୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୮୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଦେଶୀୟରାଜ୍ୟରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମନ୍ୟମ, ବି. କମ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚ୍ୟୁଅରି
ହେଡ ଅଫିସ—ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ—

୩ୟ ସଂଖ୍ୟା

ଭାରତ ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କଣ ? ଲୋକ ସଭାରେ ଏକଥା ଉଠେ ଗୌ+ଏଷଣା ସୂଚକ । ଜଣେ ସଭ୍ୟ କହିଲେ ଭରତ ନାମଟା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସର୍ଜନା ବେଳର କଥା । ତା ପରେ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ସର୍ଜନା କାଳ ଆସିଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣକ କହିଲେ—ପୁଅ ପ୍ରଶଂସା ହେଲ, ତା ପରେ ଅନେକ କଥା ଉଠି ଚାଲିଲା । କଳିଯୁଗରେ ଉଭୟ ଭଣ୍ଡା ଗୁରୁ । ଯଥା କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ, ଜଣେ ପ୍ରଜାଙ୍କ ଭଳି, ମାଲିକ ଭଳି ସାହେବ ହେଲେ, ଶିଳ୍ପପତି ମାଲିକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଭୃତି ହେଲେ, ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ସୁତରାଂ ଭାରତ ନାମର ଉଦ୍ଭବ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲ । ଭରତ ଏହି ଶବ୍ଦ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲ ।

ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ—ନାମ ନାହିଁ—ଭାରତ ନ ହୋଇ ଭରତ ଅର୍ଥରେ ରହିବ । ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଠାଇନେବା ସରକାର ଅଭିଧାନର ଏହା ନୂତନ ଶବ୍ଦ ପ୍ରସ୍ତାବ କହିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଯୁଗରେ ଭରତର ଗୋଟାଏ ଅର୍ଥ କରିଯାଉ । ଭରତ ଅର୍ଥ ଭର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ସରକାର ସ୍ୱଜନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଶାସନର ଏଯାଏ ସେପାଇ ହେବାରୁ ନାହିଁ । ଭରତ ଶାସ୍ତ୍ର ହବ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜଳ ସହର କଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ କେବେ ବୁଝି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହାର ନାମ ଭରତ ବୁଝି ଯାଉ ।

ଭରତର ଆଉ ଏକ ଅର୍ଥ ବାହାରିଛି । ଭରତ ବାହାରିଛି ପର ଖାଉ । ଖାଦ୍ୟ ଭିତରେ ଯାଉ ଏହା ଦୋଷୀ ଲୋକଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶାସ୍ତି ହବ । ଏହାର କାରଣ ଦାନ୍ତ ଉପରେ । ଦାନ୍ତ ଲୋକର ଦାନ୍ତ ଝଡ଼ାଇ ଦେବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ—ଦାଶନ ସବୁ କୌଣସି ଦେଶ ବା ସହର ନାମରେ ହେବା ଉଚିତ । ଯେପରି ନବଦ୍ୱୀପରୁ ନବଦ୍ୱୀପର ଓଡ଼ିଶା ଦାଣ୍ଡୁ—ନବ ଓଡ଼ିଶା । ସେମିତି ନଈ କୂଳ ଦେବା ଉଚିତ । ଅତଏବ କୁହାଯାଉ ଯେ ଭରତ 'ନବଭାରତ' ଏଥିରେ । କାଳ ଦଶ ବର୍ଷ ପରେ ଏହା ଆଉ ନବ ନ ଥିବାରୁ କେବଳ ଭରତ ହୋଇ ଥାଉ ।

ଆଉ ଜଣେ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତର ନାମ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ରଖାଯାଉ ହେଲେ, ପାକିସ୍ଥାନର ନାମ ପାକସ୍ଥାନ ହେଲେ ଭାରତର ନାମ ସେପରି ଭାରତସ୍ଥାନ ବା ଆଉ ଗୋଟାଏ ହେଉ ।

ସଭାପତି ଏହା ଅନୁସାରେ କହି ନାମନ୍ତ ରଖିଲେ, କାରଣ ଲୋକମାନେ ସମସ୍ତେ ଭରତ ନାମ ରଖି ଆଉ ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ଯୋଗ କରି ନାମକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାର ପକ୍ଷପାତୀ ହେଲେ । ସଭାପତି ପ୍ରସ୍ତାବ ମାଗିବାରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ କମ୍ପିତ ମତେ ଆସିଲା—ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ମତ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।—

ଧନୀ ଭାରତ—ମତ—ପୁଞ୍ଜି ପତିଙ୍କ ସମାଜବାଦ

ଭାରତବର୍ଷ—ମତ—ସାମାଜିକ ପୁଞ୍ଜିବାଦ

ସାମାଜିକ ଭାରତ—ମତ—କ୍ଷମତା ଶିଖିବା ଅଦ୍ୱୈତ ବାଦ ।

ଭାରତ ମାତୃକା—ମତ—ସନ୍ନ୍ୟାସ ଭୂମିବାଦ ।

ମୁକ୍ତ ଭାରତ—ମତ—ସାମ୍ୟବାଦୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବାଦ

ଭାରତ ଜନତା—ମତ—ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବାଦ ସାମ୍ୟବାଦ

ଭାରତ ଲକ୍—ମତ—ସାମ୍ୟବାଦୀ ଅଧିକାର ଗଣତନ୍ତ୍ର ବାଦ

ଓଡ଼ିଆ ଭାରତ—ମତ—ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଧିକାର ବାଦ

ଭାରତବାଣୀ—ମତ ଧର୍ମ ବନ୍ଧନ ବାଦ

ଭାରତ ଲକ୍ଷ୍ୟ—ମତ—ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରବାଦ,

ଭାରତ ତନ୍ତ୍ର—ମତ—ପ୍ରଜାନିର୍ବାଚିତ ସଭାପତିବାଦ

ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ—ମତ—ବାହାରେ ଅଲଗା ବାଦ

ଭାରତ ଗଣ୍ଡ—ମତ—ବେଦୀଗ୍ରାହ୍ୟ ଶୁଣ୍ଡି ଗଣ୍ଡ ମୋଦକ ବାଦ ।

ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଠକଙ୍କ ଆଗରେ ରଖୁଅଛୁ । ପାଠକମାନଙ୍କ ଭୋଟ ବା ଅନୁମତି ନେଇ ଭାରତର ନାମ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବ ।

× + ×

ସଂଯୁକ୍ତ ଜନା ସାହେବ ଏବେ ଜୋରରେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ସେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନର ଲୋକ । ପାକସ୍ଥାନ ତାଙ୍କ ସେବା ଗ୍ରହଣ କରୁ ସେ ସେବକ ହିସାବରେ ଯାଉଛନ୍ତି । ଯଥା ମାଉଣ୍ଟବେଟନ ଭାରତର ଲୋକ—ଭାରତକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ୧୯୪୭—ମଧ୍ୟ ୧୯୪୭ ନୁହେଁ । ଜନା ସାହେବ ସେଦିନପରି କହୁଥିଲେ ସେ ଭାରତୀୟ (Indian) ନୁହନ୍ତି । ଆଜ ପାକସ୍ଥାନର ଲାଟ ହୋଇ ଗୋଟାଏ ଭଲ ବୁଦ୍ଧିଆ କଥା କହୁଅଛନ୍ତି । ଜନ୍ମ ଏହାର ଭିତରେ ମୂଷକ ରହିଛି ।

ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକ ମନୁଷ୍ୟରେ ପଛରେ ଜଣା ପଡେ ପାକିସ୍ତାନୀ ହିନ୍ଦୁ ଜନ୍ମ ପରି ଜନା ଯେ ପୁଣି ଭାରତରେ ଗୋଳମାଳ ଲଗାଇ ଦେବେ ତାର ସୂଚନା ମିଳି ଯାଉଛି ।

ସ୍ୱାଗତ ଜନା ଜୟ ହୋଇ,

କାହାକୁ ଉଦାହରଣ ନ ଜାଣଇ ।

\+ + +

କଂଗ୍ରେସ ପୁଣି ଦେଶ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବୋର୍ଡ ଗଢ଼ି ବସିଲା । ଦେଶ ମିଶୁ ବା ନ ମିଶୁ—ମିଶ୍ରଣଟା ହେଉଥାଉ । ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପ୍ଲେଟଫର୍ମ ତ ହେଲା । ନେତାମାନେ କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବେଳରେ ପାଞ୍ଚ ଭୂଷଣ କରିଥାନ୍ତି । ଗଜପତି ଖଣ୍ଡାଇତ ଓ ଖଣ୍ଡେ ଦେମାନେ ଯେତେବେଳେ ସୁବିଧା ଦେଖୁଥିବେ ସେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ । ଦେଶ ମିଶ୍ରଣଟା ଯଦି କଂଗ୍ରେସର ହାତ ଦେବାରେ ହେଉ ଥିବ ତେବେ ଭାରତ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି କହି ପାରେ ଏବଂ ମାଡ୍ରାସ ଯାଉ ଜନ୍ମ କରି କହି ପାରେ ଯେ ଏହିପରି ସବାଳ ସମ୍ୟାରେ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସର ହାତ ଦେଇ ଯାଉଥାଉ । ମାତ୍ର ଦେଶମିଶ୍ରଣ ହେଉ ।

\+ × +

ସେଇ ସଭାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସିଂହଭୂମ ଅଞ୍ଚଳ ବାସୀ ବୋଲେ ଓଡ଼ିଶା ସଙ୍ଗେ ମିଶିବାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଲେଣି କିନ୍ତୁ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଭାବୁଛନ୍ତି ବାଳେ ତାଙ୍କ ଆସନକୁ ଦେଖି ଅଞ୍ଚଳ ବାସୀ ନାହିଁ କଲେ ଯିବ ନା । ଅତଏବ ସିଂହଭୂମ ନ ଆସିବା ଭଲ । ଅଞ୍ଚଳବାସୀମାନେ କଣ ବୁଝାନ୍ତି ନ ବୁଝାନ୍ତି ଅନେକ ସଚିବ ଜାଣୁନା । ତେବେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ଲୋକ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କର ସଙ୍କୋଚ ହେବ ବୋଲି ଯାଉଥିବ । କାରଣ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ବୁଝି ଯାହା ଅଞ୍ଚଳବାସୀମାନେ ତା ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଯିବା ଭଳି ନୁହେଁ । ଅର୍ଥ୍ୟ କ୍ଷମ ଅନ୍ତଃକରଣ କରୁ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ନାସ୍ତିବା ଛାଡ଼ିଥିଲେ । ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ନିଜ ବୁଦ୍ଧି ଶାର୍ଯ୍ୟ ଓ କଳର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ସେହିପରି ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀ ଉପାୟ କଲେ ଅଞ୍ଚଳବାସୀ ଆଉ ଶାଢ଼ ମାଡ଼କରିବାର ଉପାୟ ନ ଥାନ୍ତା । କେବଳ ମଧ୍ୟ ସଂପର୍କ ରହିଯାନ୍ତା ମାତ୍ର । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସିଂହଭୂମି ମିଶ୍ରଣ ହୁଅନ୍ତା ।

\+ + +

ସିଂହଭୂମି ଓଡ଼ିଶା ସଙ୍ଗେ ମିଶିବାର ଆଉ ଏକ ଉପାୟ ଅଛି । ଭାରତର ସମ୍ରାଟ ତ ଅଶୋକ ସ୍ତମ୍ଭ ହେଲାଣି । ଏହିପରି ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ତାଙ୍କ ନାମ ପଛରେ ଗୋଟାଏ ସିଂହ ଯୋଗ କରନ୍ତୁ ତେବେ ସିଂହଭୂମି ଲୋକେ ଆକର୍ଷିତ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ସିଂହର

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିନ୍ଧ୍ୱା କଲେ ପୁଣି ବୋମ୍ବାଏଙ୍କୁ ଘୃଣା କଲ ତେବେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଘୃଣା କରିବାର ଭୟ ଅଛି ।

ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ ସିଂହକୁ' ସିନ୍ଧ୍ୱା ବୋଲି କାଗଜ ପତ୍ର ଲେଖିଲେ ସେ ତାଙ୍କର ସମ୍ଭାବ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସିନ୍ଧ୍ୱା ଏବଂ ଲର୍ଡ ସିନ୍ହାଙ୍କ ସହିତ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ଦେଖ ଦେଲେଣି । ତଥାପି ଜାତୀୟ କଲ୍ୟାଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମସ୍ତେ ଏଣିକି ସିଂହ ବୋଲି ଲେଖନ୍ତୁ । ପଞ୍ଜାବ ଭଳି କେଶରୀ ନ ବୋଲିଲେ ଉତ୍କଳ ସିଂହ ବୋଲନ୍ତୁ ।

× + × +

ସେ ସବୁରେ ଅଦ୍ଭୁତ ଏକ ଛଳ Sentiment ପ୍ରଚଳିତ ଥାଇଛି ଯେ ପରଜା ରଜା ସଦେଶ ଡେକ୍ରି—କଂଗ୍ରେସ ଯେତେବେଳେ ଛୋଟ ପ୍ରଦେଶ ଦେବ ନାହିଁ ବୋଲି କହୁଥିଲ କିନ୍ତୁ ପରେ ପୁଣି ସେହି ମଜା ମାଉଛି— ପ୍ରଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ି । ଅବେ ବହୁ ଏଇଥାଇ ଭୁଲିଅଛି କିସ୍ମ ।

ଦାଳ ଛଡ଼ାଏ ଜଣେ ବଳ ଖାଏ ଅନ୍ୟ ଜଣେ । କଂଗ୍ରେସ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରି ଭିତରୁ ଇଂରେଜକୁ ତଡ଼ିଲ । କିନ୍ତୁ ଜିନ୍ନା ଓ ତାଙ୍କ ଲିଗ୍ ପାକିସ୍ଥାନ ପାଇଲେ । ଅଥଚ ଜର୍ମାନ ସହ ବାହାର ବଳ୍ କର୍ମୀ—କିନ୍ତୁ ଆମେରିକା ନେଇ ଜାପାନ ଉପରେ ପକାଇ ଯୁଦ୍ଧ ଜିତିଲ । ଏତେ କଥା କାହିଁକି ଆମ ଓଡ଼ିଶା ଉଦାହରଣ ନିଅ । ଶେଷରେ ମହତାବ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବହୁ ଚିନ୍ତା କରି ଜଣ ମାଷ୍ଟର ମାନଙ୍କ ଦରମା ବଢ଼ାଇ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଜୀବନ୍ତ ସ୍ମୃତି ମନ୍ଦିର ହେବ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କର । ହୁଏତ ରାଧାନାଥ ବାବୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମେଳନୀର ଜଣେ ପୁରୋଧା ରୂପେ ଏ କଥା ଜାଣି ଖୁସି ହେବେ । ଏବଂ ସମ୍ଭବତ ତାଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଯୁକ୍ତ ବାଗ୍ମୀଙ୍କ ଲେଖକ ମୁଖରୁ ଏ ଯୁକ୍ତି ଶୁଣା ଯାଇପାରେ ଯେ—କନ୍ୟା ପାଳିତ ହୁଏ ପିତା ଗୃହରେ କିନ୍ତୁ ଭୋଗ କରେ ତାର ସ୍ୱାମୀ ।

× × × ×

ଆମ୍ଭେମାନେ କୌତୁକ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣି ଥାଉଁ ଯେ— ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଓ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ତ ତାଙ୍କ ନିଜ ନିଜର ଚରିତ୍ର ଶୁଦ୍ଧି କରିନେଲେ । ଅର୍ଥାତ ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ ଓ ଯେମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଇପାରିଲେ । ପୁଣି ଜେଲ୍ ଯିବା ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଥିଲେ କାହାର କେତେ ପ୍ରକାର ଚରିତ୍ର ଦୋଷ ଲୁଚିଗଲା । ସେମ ଅମଲା ଗୁଡ଼ିକ କି ଦୋଷ କଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଫର୍ଦ ବା Character roll ସେଇ ଇଂରାଜ ଅମଳରୁ ରହିଥିବ ?

ପୁଣି ସେତେବେଳେ ଅନେକ ଓଲଟା ଦଳରୁ ଦେଖା ହେଉଥିଲା । ଯିଏ କଂଗ୍ରେସ ବା ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସାହାଯ୍ୟ ସହାନୁଭୂତି କରୁଥିଲା ସେ ହେଉଥିଲା ଦୁଷ୍ଟଚରିତ୍ର ଯେ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ଉପରେ ଯେତେ ଚାବୁକ ମାରୁଥିଲା ସେ ସେତେ ବାହାଦୁର । ତେବେ ଅତ ଏ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାରରେ ସେ ଚରିତ୍ର ଦୋଷକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାରେ ଆପତ୍ତି କ'ଣ । ଆଶାକରୁଁ ପଣ୍ଡିତ ପବନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ପତିତ ଅମଲା ମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ । କାରଣ ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି—

ଶୁଣିଅଛୁ ଅଦ୍ଭୁତ କଥାଏ ଚରିତ୍ର କରି
ସ୍ୱମେବୁ ସନ କରୁ ଦେଖ ।

କେମ୍ଭା ପତିତଜନ ମୁକ୍ତି ଉଠି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବେ—କର କଳମକୃତଂ ବା କ୍ଲାୟକଂ କର୍ମଜଂ ବା ଶ୍ରବଣ ନୟନଜଂ ବା ମାନସଂ ବା ପରାଧଂ, ବିହିତ ମବିହିତଂ ବା ସର୍ବ ମେତଦ୍ କ୍ଷମସ୍ୱ ଜୟ ଜୟ କରୁଣା ଦେବ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ !

× × + ×

ଆମ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସମସ୍ତେ ଯେ ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଭ ହେବାର ହେଲେ ବଡ଼ ଲାଟ ସଭାର ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲେ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ କେହି ବି ହେଲେ ନାହିଁ । ତା'ର ଉତ୍ତର ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ବା ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳଙ୍କ ମୁଖପତ୍ର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶରେ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଲାଟ ପଦଟା ସେକ୍ରେଟାରୀ ଙ୍କ ଠାରୁ । ସେଥିପାଇଁ ବାର ଓଡ଼ିଶା କେହି ଭଲ ଯୁକ୍ତ ନୁହନ୍ତି । ବାସ୍ତବିକ ଲାଟ ପଦଟା ଗୋଟାଏ ପଦବୀ ମାତ୍ର । ତେଣୁ ଅସଲ କ୍ଷମତା ପ୍ରିୟ ଲୋକ କେବେ ଲାଟ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛାକ ନୁହେଁ । ଆମର କ୍ଷମତା ଦରକାର—ଯେପରି ଦଣ୍ଡ ଦରକାର ଉପାଧିରୁ ବଳିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ଗଠନ ଏହି ପଦକରୁ ବେଶ, ବୁଝା ପଡ଼ୁଛି,

ବଳୁଆଣୀ ମାନେ ଗାଉଛନ୍ତି—
ଅଟାଳେ ପାଉଛୁ ଇଲିସି—

+ × + ×

ଲେଖୁଅ ସବୁର ମତ ଯେ ଆମ ପ୍ରଦେଶରେ ଯେଉଁମାନେ ଉପରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ଅଧିକ ଉପରକୁ—ପଦେଶ ବାହାରକୁ ଚାଲ କରିବାକୁ ଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କାରଣ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ପୂରଣ ହେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉପରକୁ ଯିବୁ ନାହିଁ—କି ତଳେ କାହାକୁ ଯାଗା ଛାଡ଼ିବୁ ନାହିଁ ମଝି ଠାଇ ଶ୍ରେୟ । ମେଣ୍ଢା ଦଳର ପଣ୍ଡା ପଛକେ ହେବା ସିଂହର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ହେବାରେ ଲାଭ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବା ସେ ଭଲ କିନ୍ତୁ ନିଖିଳ ଭାରତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରେ ନପୁଂସକ ହୋଇ ଲାଭନାହିଁ । ଏକାରଣ ସ୍ଥାନ ବିଶେଷରେ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରଷ୍ଟାଃ ନ ଶୋଭନ୍ତେ ଦନ୍ତାଃ କେଶାଃ ନଖାଃ ନରାଃ + ×

ଲୁଚ୍ କୁଚୁ

ବେଜାମିଅଁ ର ପୁଅଟା ଯେତେ ଥର ଗାଡ଼ ଚଢ଼ାଇ ନେଲା ସେତେଥର ଧକ୍କା ଲଗାଇଲା—ପାଞ୍ଚଥରରେ ପଡ଼ କରମାନା ଦେଲା । ଶେଷକୁ ସେ କରଜକରିଲା ।

ଦିନେ ଜଣେ ଆସି ଖବର ଦେଲା— ମିଅଁ ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଦଶ୍ରକୁ ରେଜାମିଅଁ ଘରକୁ ଯାଉଥିଲା, ମଟରଟାଏ ତା ଉପରେ ଚଢ଼ିଗଲା । ତା'କୁ ହସପାତାଲ ନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ରେଜାମିଅଁ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି 'କହିଲା—ୟା ଖୁଦା, ଇସ୍‌ବାର୍ ନସିବ୍ ବଦଲଗିଅ—ଅଲ ଛପର ଫାଡ଼ିଲା ।

+ + + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

ବଡ଼ଲୋକର ଗୋଟିଏ ବୋଲ୍ ପୁଅ

ଲେଖକ:— ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟଗୋପାଳ ନାୟକ

ଗୋଟେ ଅଇନ ହେବା ଦରକାର ଯେ ବଡ଼ଲୋକ ଘରେ ଗୋଟିଏ ବୋଲ ପୁଅ ହେଲେ ସେ ପୁଅଟା ବଡ଼ ହୋଇ ଟଙ୍କା ଉଠେଇବା ବିଦ୍ୟାଟା ହାସଲ ନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାପ ମା ମରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ତମେ କହିବ କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ କଣ କା' ହାତର କଥା ? ମାନିଲି, କିନ୍ତୁ ମଣିଷମରା ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟର ମାଲିକ ତ ଜଣେ ଅଛି ? ସେ ଜଣକୁ—ଭଗବାନ କି ଯାହା କହ—କୁହ ଯାଇ ଏବଂ ମଣିଷମରା ବିଭାଗକୁ କଡ଼ା ହୁକୁମ ଦେଇ ଦେବେ ଯେ ବଡ଼ଲୋକ ଘରେ ଗୋଟିଏ ବୋଲ ପୁଅ ହେଲେ ସେ ପଇସା ଉଠେଇବା ବିଦ୍ୟାଟା ନ ଶିଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାପ ମା ମରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଗୋଟେ ଅଇନ କରି ଦେଇ ପାରିଲେ ଅଉରି ଭଲ ।

ନାଁ । ଗଞ୍ଜେଇ ଖାଇ ନି । ମୋ କଥା ଶୁଣିଲେ ତମେ ବୁଝିବ ମୁଁ ଝାଞ୍ଜି କଥା କହୁଛି କି ନାହିଁ ।

କି ଅସୁବିଧା ଦେଖ ତ ?

ଶୁଣିଛି, ମୋର ଏ ଦୁନିଆରେ ପାଦ ଦେବାର ଦୁଇବର୍ଷ ନ ପୂରୁଣୁ ମା ମରିଗଲେ । ବାପାଙ୍କ କଥା ବି ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ବାପାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ—ଜଣେ ଗରିବ ଘର, ପିଲାଦିନୁ ଆମଘରେ ରହି ମୋ ଅଜାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାପାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପାଠ ପଢ଼ିଥିଲେ; ବଡ଼ ହେଲା ପରେ ବି ଆମ ଘରେ ରହି ବାପାଙ୍କ ଜମିଦାରୀ, କାରବାର ବୁଝୁଥିଲେ—ବାପାଙ୍କ ପରେ ମୋର ଅଭିଭାବକ ହେଲେ । ତାଙ୍କରି ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଛି ବାପା କୁଆଡ଼େ ମୋ ମା ମଲାପରେ ଝୁରିଝୁରି ମରିଗଲେ । ମା ମଲାପରେ ଦୁଇବର୍ଷ ବି ତିଷ୍ଠି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ହାତରେ ମୋତେ ସମର୍ପି ଦେଇଗଲେ ।

ସେ ଯାହାହେଉ ମୋ ଅଭିଭାବକ ଭାରି ମହାତ୍ମା ଲୋକ ମୋ ବାପ ମା କଥା କହିଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ି ଯାଏ । ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିବାର ମୁଁ ଦେଖିନି ତେବେ ଲୁହ ଗଡ଼ୁ ନ ଥିଲେ ଏତେ ଜଲଦି ଜଲଦି—ମାନେ ପ୍ରତି ଅଧ ମିନିଟରେ ଥରେ ଲେଖାଁଏ ଆଖି ଦୁଇଟାକୁ ରୁମାଲରେ ପୋଛନ୍ତେ କାହିଁକି ?

ହଁ । ତା ପରେ ?—

ପିଲାଦିନୁ ତ ମୋ ଅଭି-ଭାବକ ମୋ ଦେଖା ଶୁଣା କଲେ । ଯେତେବେଳେ ଯାହା ମାଗେ ମିଳି ଯାଉଥାଏ । କ୍ଲବରୁ ଯେତେ ଡେରିରେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ବି ସେ ମନା କରନ୍ତି ନାହିଁ ବରଂ ମନେହୁଏ ବେଶ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ ବୋଲି । ଇସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିଲି ବେଳୁ ସିନେମାର ପ୍ରଥମ ଶୋ'ଟା ନାବାଳକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ମୁଁ ବରାବର ଦ୍ୱିତୀୟ ଶୋରେ ଯାଉଥିଲି । ଏମିତି ମୋଟରେ ମୁଁ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଦ୍ରୁତ ପଦ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ଏ ଶୁଦ୍ଧ ଜୀବନର କଳଙ୍କ ଥିଲେ ପଞ୍ଚାନନ ପଣ୍ଡିତେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ବାପାଙ୍କୁ ପଢ଼େଇଥିଲେ । ସେଇଥି ପାଇଁ କୁଆଡ଼େ ବାପା ତାଙ୍କ ଉଇଲରେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ କିଛି ନଗଦ, ଖଣ୍ଡ ଜମି ଆଉ ଗୋଟାଏ ଘର ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ମୋର ସନ୍ଦେହ ହୁଏ ବାପା ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ ବୋଲି । ମୋର କିନ୍ତୁ ଭକ୍ତି କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି କେବେ ହୋଇନି । ହେବ ବା କେମିତି । ପଞ୍ଚାନନ ପଣ୍ଡିତେ ଗାଳି ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ପାଞ୍ଚଜଣ ଲୋକ ଏକା ସଙ୍ଗେ ଜଣକୁ ଗାଳି ଦେଲା ପରି ମୋତେ ଲାଗେ । ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ନାଁ ଏଇଥିରେ ସାର୍ଥକ ହୋଇଥିଲା । ଥରେ ଏକଥା ତାଙ୍କୁ କହି ପକେଇଥିଲି ବୋଲି ସେ ମୋତେ ପଞ୍ଚାନନର ପାଞ୍ଚ ଯୋଡ଼ା ଆଖିରେ ପାଞ୍ଚଜଣ ବୋଲି ଭାବିଲେ ନା କଣ ଏମିତି ମାଡ଼ ଦେଲେ ଯେ ମାଡ଼ତକ ପାଞ୍ଚଜଣଙ୍କୁ ଭାଗ କରି ଦେଇଥିଲେ ବି ସେମାନେ ସମ୍ଭାଳି ପାରି ନ ଥାନ୍ତେ । ତେବେ ମୁଁ କେମିତି ସମ୍ଭାଳି ନେଲି କେଜାଣେ । ବୋଧହୁଏ ବଡ଼ ଘରେ ବଡ଼କଥା ବୋଲି ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲି । ତେବେ ସମ୍ଭାଳି ନେବାର ଆଉ ଗୋଟିଏ କାରଣ ଥିଲା ।

ଅସଲରେ କହିଲେ ମୋ ଅଭିଭାବକ ଭୁଲ ଭୁଲ ଟଙ୍କା ପଇସା ବିଷୟରେ ମୋତେ ଏକାବେଳକେ ଢିଲା ଲଗାମ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଗୋଟେ ଦୋଷ ଥିଲା । ମୋତେ ମାଡ଼ ଦେବାର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିବାକୁ ମୋଟେ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନ ଥିଲେ । ସବୁବେଳେ ସୁଯୋଗର ଅପେକ୍ଷା କରି ରହୁଥିଲେ । ବାପ ମା ଛେଉଣ୍ଡ ପିଲାଟାକୁ ମାଡ଼ ଦେବାର ଗୋଟାଏ ବାହାନାତ ଦରକାର ? ତାଙ୍କ ମତରେ ପଞ୍ଚା ପଣ୍ଡିତ ଯେଉଁ ଦିନ ମୋତେ ବାଡ଼େଇଲେ ତାଙ୍କର ବି ସେ ଦିନ ମୋତେ ବାଡ଼େଇବାର ମାହେନ୍ଦ୍ର କ୍ଷଣ । ସେଦିନ ମାଡ଼କଥା ତାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲାକ୍ଷଣି ସେ ମୋର ଦେଖା ଶୁଣା ଏମିତି ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତେ ଯେ ମୋତେ ଏକାବେଳେ ଜଣ ର ମାଡ଼ ଭୁଲେଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା । ଅସହ୍ୟା ଯୁପିସଲ୍ ।

ସେଇଥି ପାଇଁ ପଞ୍ଚାପଣ୍ଡିତ ଉପରେ ମୋର କଣିକାଏ ଦ୍ୱେଷ ଭାବ ନ ଥିଲା । ଏମିତି ମାଡ଼ ଖାଇବାର ମାଷ୍ଟର ଉପରେ କା'ର ରାଗ ହେବ କହତ ? ଏଇଥି ପାଇଁ ସିନା ପଞ୍ଚାପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଉପରେ ଉପରଠାରୁ ନା ମୋତେ ମାଡ଼ ଦେବ ବୋଲି ବାପା ଏତେବଡ଼ ବାହାନା କରିଥିଲେ । ମୁଁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକ କରି ପାରିନି । ଉଃ !!!

ପଞ୍ଚା ପଣ୍ଡିତ (ଏ ନାଁଟା ମୁଁ ଦେଇଥିଲି) ହାତରେ ମୋତେ ମେଟ୍ରିକୁଲେସନ ପାସ କରିବାକୁ ହେଲା । ପାସ କଲା ବେଳକୁ ମୋର ବୟସ ହୋଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁଏ ଅଠର ବର୍ଷ ହେଲାଣି । ଏଣୁ ସ୍ୱଭାବତଃ ହିସାବରେ ପଡ଼ଇ । ଏତେ ବଡ଼ ଲୋକର ପୁଅ ତା ପରେ ଅଗାଧ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ଏତେ କମ ବୟସରେ ମେଟ୍ରିକୁଲେସନ ପରୀକ୍ଷା ପାସ କରିଲି ଏ କଣ କମ କଥା ? ତା ଉପରେ ତାଙ୍କୁ ଯେ ପଢ଼ାଇଲେ ସେ କଣ କମ ବାହାଦୁର ? ଲୋକେ ଏ କଥା ଭାବିବା ତ ଦରକାର । ପଣ୍ଡିତେ ଚେଷ୍ଟାଚରିତ୍ର କରି ଖବର କାଗଜରେ ମୋ ଫଟୋ ସମେତ ଛାପି ଦେଲେ । ପାଶ କରିଥିଲି ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଏଣୁ ଛପା ହେଲା ମୁଁ କୃତିତ୍ୱ ସହିତ ପାଶ କରିଛି ବୋଲି । ପଣ୍ଡିତ ସଦାନନ୍ଦ ଶର୍ମା ଆମମାନଙ୍କର ଗୃହ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ ବୋଲି ବି ଛପା ହୋଇଥିଲା । ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ଯେ କେହି ଫୁଲି ହେବାର କଥା । ମୋର ଏଣୁ ବେଶୀ ଖୁସି ହେଲି ପଣ୍ଡିତ ବାବୁଙ୍କୁ ବର୍ଷିଲି ବୋଲି ।

କଲେଜରେ ନାଁ ଲେଖାଇଲି ଖାଲି ଗୁରୁପଣ୍ଡିତ ଇଚ୍ଛାରେ ଓ ମୋର ଅଭିଭାବକଙ୍କର ଜବର ଯୋଗୁଁ ।

କଲେଜରେ ଦେଖିଲି ଅନେକ ଧାର କରି ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ତ ଅନେକ ପିଲା ପଢ଼ିବା ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରି କଲେଜ ହାଟର ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲାଉଛନ୍ତି । ଆଉ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ବାପ ମା ବୋଧହୁଏ ଭାବନ୍ତି ପୁଅମାନଙ୍କୁ କଲେଜରେ ପଢ଼େଇବା ଆଉ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗେଇବା ସେମାନଙ୍କର ପୁତ୍ରସ୍ନେହର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗର ଚରମ ପ୍ରମାଣ । ଆଉ ନ ହୋଇଥିଲେ ଜମିବାଡ଼ି, ଗହଣା ବ' ଭଳି ପୁଞ୍ଜି ଯୋଗ୍ୟ ଥାଇ ଥାଇଁ ପୁଅର କଲେଜ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗାନ୍ତା କେମିତି ? ସେ ଯୁଗର ଭଦ୍ର ବୋଧହୁଏ ସେମାନଙ୍କର ପୁଅ ଯୁଗୀୟ ମହାତ୍ମା । ମାତାପିତୃଙ୍କର ପବିତ୍ର ସ୍ନେହ ଭକ୍ତି ଶ୍ରଦ୍ଧାବଳରେ ଟିକେଟ ଦେଇ ଗଙ୍ଗାରୁ ପୁଅ ତାଙ୍କର କେବଳ ବ.ଭ୍ରମ ଭିତରକୁ ବୋହି ଆସି ଉଚ୍ଚ ପଦବି । କେତେ ନ ହେଲେ ବଡ଼ ବଜାରରୁ ଥୋକ ମିଳ ଯିବ । ଏମିତି ଟଙ୍କା ଲୁହାର ଏଣୁ ନମନ ଦାଗମ ନିକନ୍ତୁ । ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଶତକଡ଼ା ଅଠାନବେ ଜଣ କହିବ ପୋକ ଉଠ ଖଚନ ବାଟକୁ ଚାଡ଼ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ମୁଁ କହେଁ ବାହାଦୁର । ହାଠ ହେବନ୍ତି ନାହିଁ ଆଉ ମୋ ପରି ମିଳନ ଭିତରେ ସଦା ମାରି ବେଶ ସଜରେ କଲେଜ ଯିବନ୍ତା କହେ ଦଅନ୍ତି । ଯେତନରେ ଏମାନେ ଆଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ ବେଶୀ ଆଉ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ମିଳିଲା ସେଇଥିରେ ତୃପ୍ତି ହେବାର ଅଭିଜ୍ଞତା ଯୋଗାଡ଼ କରି ନିଅନ୍ତି ।

ଆଉ କହିଲା ହେଉନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୋର ଭାରି ଦୁଃଖ ହୁଏ । ଏଇ କଲେଜଟା ବଡ଼ ଲୋକର ପିଲା ହେଲେ ବି ମନଦେଇ ପାଠ ପଢ଼ୁଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୋର ଭାରି ଦୁଃଖ ହେଉଥିଲା । ହେବାର ତ କଥା ।

କିନ୍ତୁ ତାବୁ ବଡ଼ ଲୋକର ପିଲା ତମେ ! ତମର କଣ ଦରକାର ଅଛି ଯେ ଏତେ ପଢ଼ୁଛ ? ପଣ୍ଡିତ ହୋଇଗଲେ କଣ ହେବ ? ସବୁ ବାଟ ଥାଉ ଥାଉ ଏତେ ମେହେନତ କରିବା ଦରକାର କଣ ? ଥୋଡ଼େ ଟଙ୍କା ଗଲେ ତ କହ ତମ ଘରର ସବୁ ଶତ ବୋଠଗୋଟିଏ ପାଇବ ଆଉ ଟିକିଏ ଚଞ୍ଚଳ ନିଅ । ଗୋଟେ ଦୁଇ ତିନ୍ ଆଖର କରି ପାରିଲେ ଅଫିସର ହେବ । ସେ କାହାର ତଳୁ ଉପରୁ ଯୋଗ ମୋଟା ଟଙ୍କା ଦରମାର କହିଲେ ଠେଲି ନିଅ । ସ୍ୱଭାବ କହି ଦଅ କେହି ଦେଖା କରିବାକୁ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରେ ତମକୁ ଖୋଜିଲେ କହିବ "ବାବୁ ଲାଇବ୍ରେରୀରେ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି । ଅବ ଦେଖା ହେବ ନାହିଁ ।" ଯଦି କେହି ଜବର କରେ ଆଉ ତାର ଜବର କରିବା ମାତ୍ରା ହୁଏ କମ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ତେବେ କହିବ "ଆରେ ବାପ୍ରେ ଅବ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ମୋ ନୋକରୀ ରହିବ ନାହିଁ ।" ଏତକ କହିଲା ପରେ ବି ଯଦି କେହି ଜିଦ୍‌ଖୋର ଦେଖା କରିବାକୁ ସର୍ତ୍ତେ ସ୍ୱଭାବ ଆସି ତୁମକୁ ଖବର ଦେବ ଆଉ ତମେ ଲାଇବ୍ରେରୀକୁ ଯାଇ ଗମ୍ଭୀର ଓ ଚିନ୍ତାକୁଳ ମୁହଁ କରି ଦେଖିବ ଆଉ ଲୋକଟା ତମ ପାଖକୁ ଆସି ଯେପରି ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ମୁହଁକୁ ଦେଖି କଥା କହିବାର ନ କରୁ । କହି ଉପରେ ଏ ଥର ଅଷ୍ଟ ତୁଳାଇଥିବ । ତମେ କେବେ ଏମିତି କରି ପାରିଲେ କେଉଁଠି ପଣ୍ଡିତ ବହୁତ ଭିତରେ ତମ ନାଁରେ କାଗଜ ବାହାରିବ, ଶିକ୍ଷା ବିସ୍ତାର ପାଇଁ ଏତେ ଟଙ୍କା ଦାନ କରି ଦଅ ସଭାସମିତିରେ ଭାଷଣ ଦେବା କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା ସଭାପତିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ କରି କଲେଜ ପରିଚାଳନା ସମିତିର ସଭ୍ୟ, ସାହିତ୍ୟ ସଭାର ସଭାପତି ଏମିତି କେତେ କଣ ହୋଇପାର । ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟର ସଭ୍ୟ ହେବାଟା ଏଡ଼େ ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ । ଏଥିରେ କିନ୍ତୁ ଗୋଟେ ଅସୁବିଧା ଅଛି । ସମୟ ଅସମୟରେ ଏ ସବୁ ଯାଗାରେ ସଭା ସମିତିରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାର ଦରକାର ପଡ଼ିପାରେ; ଖବର କାଗଜବାଲା ଫଟୋ ନେବାକୁ ଆସି ପାରନ୍ତି ଆଉ ନିଜ ନାଁରେ ବେଳେଠାରେ କହି ଛପିବା ଦରକାର ହୋଇପାରେ । ଭଲ ସ୍କଲରଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ସେକ୍ରେଟେରୀ ରଖି ପକାଇଲେ ଏ ଅସୁବିଧା ତୁଟିଯିବ ।

ସଭାନେତୃତ୍ୱ ହେବାକୁ ସର୍ତ୍ତ ? ଭାଲ ପଇସା ଆଉ ଗୋଟେ ସେକ୍ରେଟେରୀ । ଦରକାର ଥାଉ ନଥାଉ କେହି ପଢ଼ୁ ନ ପଢ଼ୁ ଦରକାର ହୁଏ ସଭାନେତୃତ୍ୱ ଅଂଚଳକୁ ଯୋଗଦିଅ । କେଉଁଠି ବଢ଼ି ହେଲା, ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହେଲା, ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ରୋଗ ହେଲାଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସଭାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାନ୍ଦାଦାନ କରି ସେ ଯାଗା ଉପରେ ଭିଡ଼ରେ ଚଢ଼ କରଟାଏ ମାରି ଆମ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ, ଓଳିମ୍ପିକ, ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ମାରଶର୍ତ୍ତ ଭଳିଆରେ ଫଟୋଟାଏ ଛପେଇଦିଅ, ଚଳି ଯିବା ଦେଇଦିଅ ଅନେକ ଯିବା ମାଡ଼ି ପଡ଼ୁ । ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଦଳଟା ଶାସନ ଥିବ ସେଇ ଦଳରେ ଭିଡ଼ ଯାଅ; ତମର ମତ ବଦଳାଇବାର କାରଣ ଦେଖ ଜାତି ଦେଶ ଲୋକଙ୍କ ହିତରେ ଦିଅ । ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ପାରିଲେ ଅପର ପକ୍ଷର ପ୍ରଚାରଟା ଖବର କାଗଜରେ ନ ବାହାରିବାର ସମ୍ଭାବନାଟା ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ବେଶୀ । ତା ପରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଲଢ଼େଇ ଚାଲିଥିଲା ସେତେବେଳେ ମତ ବଦଳେଇବାର ସ୍ୱାଧୀନତାଟା ରହିବ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଦରମସ ଖବରକାଗଜଟାଏ କିଣି ପାରିଲେ ଭଲ ନ ହେଲେ ନିଜର ଖବରକାଗଜ ବାହାର । କେଣ୍ଟ ତା ପରେ ତମକୁ ଆଉ ପାଏ କିଏ ?

ଧର୍ମଧ୍ୱଜାଧାରୀ ହେବ ? ସେଇ ଏକା ଉପାୟ । ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କର । ମଠ ମନ୍ଦିର ମାଲିକ ଗୁରୁଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କର । ପାଇଲେ ନୂଆ ମଠଟାଏ କର । ଯାହା ଏକ ପୁରୁଣା ପ୍ରଥା ଆଉ ତାକୁ ଜୋରଧର । ଯେଉଁମାନେ ସମାଜ ସଂସ୍କାର କରିବାର ଧୂଆ ଧରିଛନ୍ତି ବା କରୁଛନ୍ତି ବା ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ପ୍ରାଣପଣ ଶକ୍ତିରେ ସେମାନଙ୍କ ସାତ ପୁରୁଷକୁ ଛପନ ପୁରୁଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାଳିଦେଇ ଅଭିଯୋଗ କିଅ । ସେମାନଙ୍କର ନିନ୍ଦା କର । ବାଟରେ ଘାଟରେ ତାଙ୍କ ନାଁରେ ଯାହା ପାରୁଛ ତାହା କହ । ଧର୍ମଧ୍ୱଜା କାଗଜ ଯଦି ଥାଏ ତେବେ ସେଥିରେ ସମ୍ମତ ଗାଳିଦିଅ; ସେମାନେ ଯଦି ତର୍କକରି ନଜର ଦେଖାଇ ତମକୁ ଜିଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ତେବେ ମୋଟେ ଶୁଣିବ ନାହିଁ । ଯଦି ସଂଜ୍ଞନ ଚନ୍ଦରେ ତେଡ଼ ଶୁଣିବାକୁ ନିତାନ୍ତ ବାଧ୍ୟ ହେଲ ତେବେ ହିଆ କହିଦିଅ ସେମାନେ ଅଗ ବେଦ ବେଦାନ୍ତ ଆଦି ଚଢ଼ି ଆସନ୍ତୁ ତା ପରେ ଯାଇ ତର୍କ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ହେବ ତର୍କ କରିବେ । ଯଦି ଏଥର ଚେଷ୍ଟା କରେ ତାକୁ କହ "ତମେ ପଢ଼ିଛ ସିନା ବୁଝି ନାହିଁ ।" ଏବେ ଯଦି କହେ "କଣ ପଢ଼ିବା ଦରକାର" ବିରକ୍ତ ହୋଇ କହିବ "ଏ ମୂର୍ଖଙ୍କୁ ନେଇ କେଉଁ ତର୍କ କରିବ ହୋ ! ଅଗାଧ ଶାସ୍ତ୍ର ଜ୍ଞାନରୁ କେତେ କହିବ । ମୋର ସମୟ ନାହିଁ ।" ତମେ ଏ ସବୁ ନ ପଢ଼ି ଆମ ପୁରୁଣା ସମାଜ ବିଷୟରେ ଏତେ ଜାଣି ପଣ୍ଡିତ କଣ କରିବ ?" ଯଦି କେହି ତମେ ପଢ଼ିଛ କି ନା ସନ୍ଦେହ କରେ ତାକୁ ବୁଝିବା ଦେବ ପରମାସରମ ଏତେ ତର୍କର ଦିଅ । ମୋଟକଥା ହେଲେ ନାଁ କହିବ ତୁମେ ଧର୍ମ ପାଇଁ ସମାଜ ପାଇଁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ତେବେ ଯୁବା ବୟସ କଟିବାକୁ ଢେର ଅଛି । ଏ ଯୁବାବସ୍ଥା ଯଦି ନ ହେଲା ତେବେ କୁ—ତେବେ—ପାପୀ ହେବେ— ଦୁଷ୍ଟ—ପାପ—କରୁଛି—କୁ— ନରକ— ବୁଦ୍ଧି— ପାପୀନ୍ଦ୍ର— ଏଣୁ—ତେଣୁ— କ୍ଷମା—କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ତା ଅର୍ଥକୁ ଅନେକ ଝିଅ ଦେଖିଛି । ସ୍ୱାଛନ୍ଦ୍ୟ ଜୀବନ ଯଦି ଅଉ କିଛି ଉପାୟ ଦେଖ ତେବେ ସେଥିର ବ କରିପାର; କିଛି କ୍ଷତି ନାହିଁ । ଉଚିତକୁ ବୁଝିଲେ ବେଳେ ଯେ ଉପାୟ ଜୀବନକୁ ଅଧିକ ତାର ଠିକଣା ନାହିଁ । ମୁଁ ଖାଲି ଚଳୁଥିବରେ କହୁଛି ସିନା । ହଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା । ନଇବାର ପଢ଼ିଲେ ମାଳା ଗଢ଼ୁଥିବ । ମାଛ ମାଂସ ମୂର୍ତ୍ତି କିଛି ଛାଡ଼ିବା ଦରକାର ନାହିଁ ତେବେ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଜଗମିଶାଣି ହୋଇ ଧାରଣା କରେଇ ପାରିଲେ ଅଭର ଭଲ ।

ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ହେବାକୁ ସ୍ୱର୍ଗ ? ତେବେ ଧର୍ମଧ୍ୱଜ ଯାତ୍ରା କରିବ ତାର ଠିକ ଓଲଟା କାମ କର । କିଛି ନ କର ପଛ କହ, ପ୍ରାଣପଣ ଶକ୍ତିରେ କହ । ତାଙ୍କ ଶୁଣିବ ଦେବ—ନାଁ ବ ହେବ ।

ବାବା ନାଁ କିଣିବ ? ବେଶ୍ । ଟଙ୍କା ଦିଅ କାମପଟେ । ତେବେ ଦୁଃଖିଅଛ । ହାତ ଖୋଲି ବସିଲେ ଲୋକେ ଭଗ ଥୋଇ ଦେବେ ନାହିଁ । ଏ ଗୋଟିଏ ବେଗ—ଥରେ ଧଇଲେ ତମ ସମ୍ପତ୍ତି ଶେଷ କରି ଛାଡ଼ିବ । ସମସ୍ତେ—ବମ୍ ହେ କମ ତମ ପୁଅ ନାତି—କହିବେ ଭୂମେ ବୋକା । ତେଣୁ ଜଗିବୁଝି, ବାଜ କହିବା କଥା । ଏବେ ସ୍କୁଲରେ ମନ୍ଦିର, ଏବେ ପାଠ ପଢ଼ିବାର ପର୍ବ ମାସୁଛ ଏବେ ସ୍କୁଲ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ଚାନ୍ଦା ମାସୁଛ ଏ ସବୁରେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ଦରକାର ନାହିଁ । ଲୋକ ସାହେବଙ୍କୁ କି ବଡ଼ ବଡ଼ ହାକିମଙ୍କୁ ସ୍ୱ ଭୋଜ ଦେବାର ଦରକାର ହେଲା, ଏଇ ଧରଣର ଲୋକ କୌଣସି କାମ ପାଇଁ ଚାନ୍ଦା ମାଗିଲେ କ ପ୍ରଦେଶ ବାହାରେ କ ବିଦେଶରେ କୌଣସି ବିପଦ ଆପଦ ପଡ଼ିଲା ଆଉ ସେଥିପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦରକାର ହେଲା ତ ହାତ ଖୋଲି ଦିଅ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଖବର କାଗଜରେ ନାଁଟିଏ ଛାପ ସେମାନଙ୍କୁ ପେଟେ ଖାଇବା ଦିଅ । ମୁଁ କହି ଦେଉଛି ଏ ସୁଯୋଗ ସବୁବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବ ନାହିଁ । ନଇଲେ ଚେଷ୍ଟାକରି ଏ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଡ଼ କରି ନେବ । ଯଦି ଏ ଜୀବନରେ ତମ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ଅନ୍ୟମାନେ ଯାହା! ହେବେ ତା ଉପରେ ଆଉ କିଛି ବେଶି ଦେଲେ ଦେଲେ ହେଲା ।

ଏମିତି ହେଲେ ଯେ ଉପାଧି ଆଉ ତାର ଛାଡ଼ିବା କେବେ ହେବ । ତମ ପରିଚୟରେ ସମସ୍ତେ କରି ଯାଉଛନ୍ତି । ଏ ଜୀବନରେ ଖାଲି ବୁଢ଼ାଲେ ହେଲା । ତାପରେ ବେଳେ ଯେ ଉପାଧି ଦେଖିବ ତାର ଇଲମ୍ବ ନାହିଁ । ଏଥିରୁ ବୁଝିପାରୁଥିବ ତମର ସବୁ ଅଣ୍ଟା ପୁଣ ହେବାର ଏତେ ସହଜ ଉପାୟ ଥାଉ ଥାଉ ମିଛରେ ମେହେନତ କରି ପାଠ ପଢ଼ିବ କାହିଁକି ? ଯେଉଁ ବୋକା ସ୍ୱଭାବ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ପଢ଼ନ୍ତୁ । ସହଜ କଥା ଯେ ବୁଝି ପାରେ ନାହିଁ ସେ ବୋକା ନୁହେଁ ଆଉ କଣ ?

ଦେଶଅଡ଼େ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ ଦରକାର କରେ ସତ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଏତେ ବଡ଼ ଦେଶରେ କଣ ଏମିତି ଲୋକର କେବେ ଅଭାବ ହୋଇପାରେ ?

ଯଦି ପାଠ ପଢ଼ିବ ତେବେ କହିବ ଗୋଟ କଲଟା କଣ କରିବେ ? ସମସ୍ତେ ତ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି ତମେ ପଢ଼ିଥା ବାକି କଲଟା ନ ପଢ଼ିଲେ କଣ ଲୋକସାନ ଅଛି ? ଆଉ ପଢ଼ିଲେତ ଅଧିକାଂଶ କଣ କରି ପାରେଇବ ?

ଆରେ ବାବୁ ! ଦେବେ ଜନ୍ମର ତପସ୍ୟାରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ମିଳେ । ତା ଉପରେ ଯଦି ତାପର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହେବାକୁ ହୋଇଛି ଏ ତ ହୋଇ ଅଧିକ ଜନ୍ମ ତପସ୍ୟା ଦରକାର ହୋଇଥିବ ବୋଧହୁଏ । ସୁଏତ ସ୍ୱାଟ ବେଶି ଦରକାର ହୋଇଥାଇ, ପାରେ । ଏତେ କଷ୍ଟକର ପରେ ଏ ସୁଯୋଗଟା ପାଇଛ । ଏ ସୁଯୋଗ ପାଇ ପାଠ ପଢ଼ାରେ କେତେଟା ବର୍ଷ କଟେଇ ଦେବାମାନେ କଣ ବୁଝୁଛ ? ଆମ ଦେଶରେ ୪୦ ବର୍ଷ ହେଉଁଲେ ତ ବୁଢ଼ା, ଏବେ ଏବେ ଅଧିକ ଜନକ ଖୁଡ଼ା ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ତା ଉପରେ ଆମ ଦେଶରେ ବାସହାର ଅପୂର୍ବ ତେଇଶ ବର୍ଷ ନା ହେବେ ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ଯେତେଦୂର ମନେହେଉ—ବେଶେ ପଚିଶିର ଉପରେ କଣ ମନେ ଅଛି ? ସତ୍ ! ମୋଟ ଉପରେ ଅଟ୍ଟକା ନହାଇ ବମ୍ । ଭୁବ ଦେଖିବ ଏଥିରୁ ଯଦି ପନ୍ଦର ଷୋଳ ବର୍ଷ ପାଠ ପଢ଼ାରେ କଟେଇ ଦେଲ ତେବେ ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବ, ଖେଳିବ ଦିନ ତମ ହାତରେ ରହିଲା ? ଏଥିରୁ ଫେର ଅଧା ଶୋଇବାରେ ଯିବ । ରାତିରେ ନ ଶୋଇଲେ ଦିନରେ ତ ଶୋଇବ ? ମୋଟ ଉପରେ ଶୋଇବ ତ ? ତେବେ ବାକି କଣ ରହିଲା ହିସାବ କର ?

ଏସବୁ କଥା ଭଲେଇରେ ଭଦ୍ରତ ଟୋକାଙ୍କୁ ବୁଝେଇବାର ଚେଷ୍ଟା କଲି । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି କୁହା-ଉଡ଼େ ଦଣ୍ଡନେ କଣ ବୋକା ଆଉ କାହା କଣ ଜଣରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ସତ୍ ସାହସ ନାହିଁ ସେଠି ମୋର ଗାଣ୍ଡି ତେଲ କହ କ ସଢ଼ା ଦୋସ୍ତ କହ ଗୋଟ କାହାର କରିବା କଣ ସହଜ କଥା ? ସାଙ୍ଗ ମିଳିଲେ ! ସେଥିକ ମୋର ହେଉ !

ସାଙ୍ଗ କଲଟା ମନ ନଥିଲେ । ମୋର ହାତାର ଉଦମର ଫାଇ ଫଇମାସ ଗାଟିବାକୁ ସବୁବେଳେ ତିଆରି । ସାର ମଣ୍ଡ ଦେବାର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ତ କଟା ହିସାବରେ ଦେଇ ଯାଉଥିଲି । ମୋର ଅଡ୍ଡା ଘର ସ୍ୱଭାବ ସେମାନେ ଜଗଦ୍ବନ୍ଧୁ କହ ତାର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ଖୁବ ଖୁସି ହେଉଥିଲେ । ତେବେ ସିନେମା, ଥିଏଟର ଓ ଯାତ୍ରା ବ୍ୟାପାରରେ ଏ ଦଳରୁ କହିବର ଉତ୍ତରେ ଖଣ୍ଡ ସାଙ୍ଗରେ ଥାନ୍ତି ବୋଲି ଖର୍ଚ୍ଚ ଦୁଏ ଟଙ୍କେ ହେଉ । ହେଉ । ମଜା ଉଡ଼ାଇବାକୁ ହେଲେ ଖର୍ଚ୍ଚ ନ କଲେ ଚଳେ କେମିତି ? ତାପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯଦି ନଗଦ ଟଙ୍କା ଥାଇ କେତେ ନ ଥାଇ କେତେ ? ନଇଲେ ରେଜ-ଗାର କରି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାରେ ମଜା ନଥାଏ ସେଥିରେ ଖର୍ଚ୍ଚଟା ବାପ ବୋଲି ଲେଖେ କହନ୍ତି । ରେଜ-ଗାର କରିବାଟା ଗୋଟେ ନିଶା ନୁହେଁ ତ ? ଏ ମାରକାଟ ସ୍ୱଭାବ କେଉଁନ ? ପୁଣି ଗୌଣରେ ଏମେ ରେଜଗାର କରି ସ୍ୱଲ୍ପରୁ ତ ସ୍ୱଲ୍ପରୁ । ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ଫୁରସତ୍ ନାହିଁ ! ମୋର ତ ସେ ଅଭ୍ୟାସ ନାହିଁ । ଘରର ରେଜଗାର କଲା ଥାଇ ଘରଚ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ କେତେ ଜଣଙ୍କ ମିଳେ ? ଏ ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇ ଯେ ତାର ମଜା ନ ଉଠେ ତାଠୁ ଅଧିକ ବୋକା ଦୁନିଆରେ ନ ଥିବେ । ମୁଁ ଆଉ ସବୁ ହୋଇପାରେ ବୋକା ନୁହେଁ ।

ମୋର ଯକୁତ୍ କଣ ଅସୁବିଧା କଣ ଥିଲା ଜାଣ ? ବାପାଙ୍କ ଦଖଲରୁ ମୁଁ ଅଗାଧ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକ ହୋଇଥିଲି ସତ କିନ୍ତୁ ମୋର ଏକୋଇଶ ବର୍ଷ ବୟସ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋ ଅଭିଭାବକଙ୍କ ବିନା ହୁକୁମରେ ସେଥିରୁ ପଇସାଏ ବି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ଅଧିକାର ନ ଥିଲା । କାଗଜ ପତ୍ରରେ ମୋର ବୟସ ଫେର ଅସଲ ବୟସରୁ ଛଅ ବର୍ଷ କମ । ଏକ ଗୋଟାଏ ଅଧିକା ଅଡ଼ୁଆ ।

କଲେଜରେ ବର୍ଷେ ଖଣ୍ଡେ କଟେଇଲା ପରେ ମୋର କପାଳ ଦିନ ଦେଖି ଟଙ୍କା ଦରକାର ହେଲା । ଏଣେ ଦେଖିଲି ଅଭିଭାବକ ମହାଶୟ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଟଙ୍କା ଦେବାରେ ହେଳା କରୁଛନ୍ତି । ଲୋକଟାକୁ କାହିଁକି କେଜାଣେ ମୋଟେ କପଟର ଭଲଲାଗେ । ସେଥିପାଇଁ ଟଙ୍କା ମାଗିବାରେ ନାହିଁ କ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଆଉ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଟଙ୍କା ନ ଦେବାର କାରଣ ଉଚିତ କ କହିପାରେ ନାହିଁ କେତେଟା ବର୍ଷର ତ କଥା ! ତା ପରେ ମୋତେ ପାଏ କିଏ ?

ଟଙ୍କା ଅଭାବରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଥମ ଟିକେ ଅସୁବିଧା ପଡ଼ିଥିଲା । ବଜାରରେ ସବୁ ଧାରରେ ମିଳୁଥିଲା ସତ କିନ୍ତୁ ତା ବାଦ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ତ ଦରକାର । ଏଇ ନଗଦ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଅସୁବିଧା ପଡ଼ିଥିଲା । ପରେ କିନ୍ତୁ

(୧୨ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

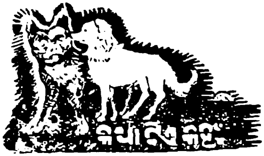

କବି ଓ କବିତା

ଲେଖକ—
—ଶ୍ରୀ ନଟବର ପ୍ରଧାନ

ସୁନ୍ଦର କବିତା—ବାସ୍ତବିକ କବିତା ସୁନ୍ଦର !!

.........କବି ମୁଁ । କବିତାର ନିଖୁଣ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରେଁ କଳ୍ପନା ତୂଳୀରେ । ତା'ର ଅବିକଳ ପ୍ରତିଛବି ଚିତ୍ରଣ କରିବାରେ ମୁଁ ତା'ର କମନୀୟ ଆଖି ଦୁଇଟି ନିମିତ୍ତ ନୀଳ ଆକାଶର ରଙ୍ଗ ଅପହରଣ କରେଁ; ଅଧରର ରଙ୍ଗ ଫୁଟାଇବା ପାଇଁ ଜବା କୁସୁମର ସହାୟତା ନିଏଁ, ତା'ର ନିଟୋଳ ମସୃଣ ଗଣ୍ଡଦେଶରେ ରକ୍ତ ଗୋଲାପର ବର୍ଣ୍ଣ ଢାଳି ଦିଏଁ । କବିତାର ନୟନ ଧାରେ ଧାରେ କଜ୍ଜଳ ଦାଗରେ ଗୋଧୂଳି ଗଗନର ସନ୍ଧ୍ୟାଛାୟା ଦେଇ ମୁଁ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରେଁ । ଅମାବାସ୍ୟାର ଘନ ତମିସ୍ରରଙ୍ଗ ତା'ର କୁଞ୍ଚିତ କେଶରେ ବୋଳିଦେଇ ମୁଁ ଚିତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେଁ, ଆଉ ଡାକେଁ 'କବିତା !'

କବିତା ଚପଳ ଚରଣରେ ଖେଳାଇ ଖେଳାଇ ଆସି ଠିଆ ହୁଏ—ପାଖା ପାଖି । ଗଙ୍ଗା—ଯମୁନାର ଧାର ଭଳି ଦୁଇ ପାଖରୁ ବ୍ୟସ୍ତ ଭାବରେ ଝୁଲି ପଡ଼ିଥାଏ ତାର ଯୁକ୍ତବେଣୀ । ଅପୂର୍ବ ମୁଖ ଶ୍ରୀ । ଦରସ୍ଫୁଟ ସରୋଜ-ନିନ୍ଦୀ ହସ ମିଶ୍ରିତ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ମୁଖ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହେଁ......ଚାହିଁ ରହେଁ......ମୋ ଆଖିରେ ଶତ ଉର୍ବଶୀର ନେଳଚିତ୍ର ଭାସିଯାଏ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ । କବି ମୁଁ ଚାହିଁ ରହେଁ ଭାବତନ୍ମୟରେ ସୁନ୍ଦରୀ ତନ୍ୱୀ କବିତାକୁ । କବିତା ମୋ ଗାଲରେ ହାତ ମାରି ମୋର ଭାବାବେଶ ହୃଦୟର ଅବଚେତନ ଅଂଶଟିକୁ ଆଘାତ ଦେଇ ସଚେତନ କରି ଦିଏ । ମୁଁ ପୁଣି ଡାକେ ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ଦରଦ ଦେଇ "କବିତା !" ଅକ୍ଷିରେ ମୁଁ ଭରିଦିଏଁ ଟିକେ ନିଶାର ରଙ୍ଗ । ମୋର ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି କବିତା ଦରଜା ଆଡ଼ୁଆଳରେ ଲୁଚି ଯାଉ ଯାଉ ପରଦା-କାନି ଧରି ଟାଣି ରଖେ । କବିତା କପଟ ଭର୍ତ୍ସନା କରି କହେ 'ଦୁଷ୍ଟ !' ମୁଁ ମୋର କବି ସୁଲଭ ବାତୁଳତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରେଁ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି କରି—

'ଦେହି ପଦ ପଲ୍ଲବ ମୁଦାରଂ'

କବିତା ଟିକିଏ ନରମି ଯାଇ କୁହେ—"ପାଗଳ !"

ତୁମକୁ ଭଲ ପାଇବା ଯଦି ପାଗଳାମି, ତା ହେଲେ ଏହି ପାଗଳାମିରେ ମୋର ଆନନ୍ଦ । କବିତା ଦବିଯାଏ । ସବୁବେଳେ ତାର ଆଖି ଦୁଇଟି କ୍ଷଣକ ମଧ୍ୟରେ ଥମିଯାଏ, ସେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଅର୍ଥଶୂନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରେ—ହୁଏତ, ଅଙ୍କିବାର ବ୍ୟର୍ଥତାର ଦୂର ଚକ୍ରବାଳକୁ ଚାହିଁ ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ପକାଏ । ଲାଜ ତାର ଫୁଟି ଉଠେ...... କବିତା ବାସ୍ତବତାକୁ ଜଗି ପାଦ ଚିପି ଚିପି ଚାଲିବାକୁ ଗୋପନରେ ଶିକ୍ଷା କରିଛି ଯେମିତି । ରୁକ୍ଷ ବାସ୍ତବତା ବାରି ବାରି ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କରେ ଆଘାତ କରେ, ମୋର କାନରେ ମାଲ୍-ଗାଡ଼ିର ହୁଇସିଲ ଫୁଙ୍କି ଦେଇଯାଏ । ମୁଁ ଦେଖି ନ ଦେଖିଲା ପରି ରହେଁ, ଶୁଣି ନ ଶୁଣିଲା ପରି କାନରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଇ ନିଜକୁ ନିଜେ ଠକେଁ । ଏହି ଆତ୍ମ ପ୍ରତାରଣାରେ ସୁଖ ନ ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ମନକୁ ମନ ବୁଝାଏ—କବିତା—ସୁନ୍ଦରୀ କବିତା ମୋର, ତା'ର ମନଟା ଉପରେ ମୋର ଯେପରି ଅଧିକାର, ଦେହଟା ଉପରେ ବି । ବିଳମ୍ବୀ ମନ ହୁଙ୍କାର ଗର୍ଜ୍ଜନ କରି ଉଠେ—ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ସମାଜ ଚୁକ୍ତି—ଜାତି ଚୁକ୍ତି—ଯାହା ଦୁଇ ମନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେହ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର କରି ଆସିଛି, ତାର କଣ ପ୍ରତିଶୋଧ ନାହିଁ ? ତା'ର କଣ ଶେଷ ନାହିଁ ?.. ...ଅଦୂରରେ ମୁଁ ଚିର ମୁକ୍ତିର ପଦଧ୍ୱନି ଶୁଣେ—ମୁଁ ସବଳ ହୁଏଁ—ମୁଁ ମୋର ମନ ମଧ୍ୟରେ ଆବିଷ୍କାର କରେଁ ଯୁଗ ଯୁଗର ବିଦ୍ରୋହ ଜନାଣୀ ଦେଇ ମହାପୁରୁଷ—ପଣ୍ଡିତ କାଳି ଘଟେ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ସମୂହ ଉଠିଥିବାର ସନ୍ଧାନ ପାଏଁ......ତାର ଦୀପ୍ତ ଅଳକାକୁ ମୁଁ ବା ହାତରେ ସଜାଡ଼ି ସଜାଡ଼ି କବିତା ନିଜକୁ ମୋର ଆଲିଙ୍ଗନ ପାଶରୁ ମୁକ୍ତ କରେ । ଶେଷରେ ପାଣି ଭରି, ବ୍ୟସ୍ତ ଚରଣରେ ଚାଲି ଯାଉଁ ଯାଉଁ କହେ "ତୁମେତ ପାଗଳ, ଅନ୍ୟକୁ ପାଗଳ ନ କରି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ ।" ସେହି 'ଅନ୍ୟ'ଟି ମନ ବୀଣାର ଅଣ କେହି ନୁହେଁ । ମୁଁ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରେ ନାହିଁ । କବିତା ଚାଲିଯାଏ । ମୁଁ ମୋର ଅସଂଲଗ୍ନ ଭାବ ନେଇ ଫେରେଁ......

......ସବା ରଜନୀରେ ଚନ୍ଦ୍ର-ଦେବ ମାରେ । ମୁଁ ମୋର ନୀରସ ଜୀବନର ବ୍ୟର୍ଥତା ନେଇ କବିତା ରଚନା କରୁଁ କରୁଁ ଭାବିବସେଁ ମୋର ଜୀବନବର୍ତ୍ତିକାର ପ୍ରେମର ଶେଷ କେଉଁଠି ? ପୁଣି କେଉଁ ଅନ୍ଧାରରେ ? ଯେତେବେଳେ ପାରେ କଳ୍ପନା ଚକ୍ଷୁ ମୋର ଭବିଷ୍ୟତ ଅନ୍ଧାରକୁ ଭେଦ କରେ କିନ୍ତୁ କଣ ନ ପାଇ ବ୍ୟର୍ଥ ମନୋରଥ ହୋଇ ଫେରେ । ବାସ୍ତବତା ଆସି ଦୂରତ୍ୱରେ ଅଙ୍ଗୁଠି ଦେଖେଇ ଦିଏ । ମୁଁ ପାଗଳ ପରି ଭାବେ—ଆଉ ଭାବେ........

......କେବେ କେବେ ମୁଁ କବିତାର ପ୍ରେମକୁ ସନ୍ଦେହ କରେଁ । ତାର ଅଯଥା ମୌନତା କଳ୍ପନାରେ ମୋର କୋମଳ ହୃଦୟ ଥରି ଉଠେ...ମୁଁ ସନ୍ଦେହ କରେଁ । ମୋତେ ଜଣା ପଡ଼େ ସେ ମୋ ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯିବାକୁ ଚାହେଁ ଅନେକ । ଅମର ପ୍ରେମ ଗୌରବରେ ମୁଁ ଯାହାକୁ ନିଜର କରି ପାଇଛି ବୋଲି କବିତା ପାଖରେ ଯେତେକ ଗର୍ବ କରେଁ, ସେ ତାଣି ତାଣି ମୋ ପାଖରେ ଅଧିକ ହୋଇ ସନ୍ଦେହରେ ସେତକ ଛଟ ଫଟ ମରେଁ । ମୋ ସାଥିରେ ସେ ତାଳ ମିଳାଇ ଯୋଡ଼ି ପକାଇ ପାରୁ ନାହିଁ କେବଳ ମୋର ଭାବ ଦୁଃଖ । ବେଷ୍ଟନୀକୁ ଭୁଲିବାର ମୋର ଅବସର ନ ଥାଏ । ଏହି ସନ୍ଦେହଟାକୁ ପ୍ରକାଶ କରି ନେବାକୁ ସେଦିନ କହିଲି "କବିତା, ଅସମ୍ଭବ ପାଖରେ ଏ ସବୁ ତୁମର ଦାନ !"

"ସବୁ ପାଇ ଅସବୁ ପାଇ କିଛିର କରିବାର ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ।" କବିତାର ମୁହଁରେ ଅଭିମାନ । କଣ୍ଠରେ ମୋଟା ସ୍ୱର । ମୋ କଥାର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଲାଗିଲା ବେଦନାର ପୁନର୍ବାର କଥା କହିଲି .....
"ମୋର କାହିଁକି ମନେହୁଏ, ଆମେ ବେଶୀ ଗଭୀର ଭାବରେ ଚିନ୍ତା ଅଗ୍ରସର ଯାଉଛେ । ଆମେ ଯେ ପଥ ଧରିଛେ, ତା'ର ଶେଷ ବୋଧହୁଏ ନାହିଁ... ଅସରନ୍ତ ! ଆମେ ଯାହା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛେ, ତାକୁ କେବଳ କୌଣସି ବସ୍ତୁର ପକ୍ଷ ଉପରେ ସୀମିତ ନାହିଁ କି ?" କବିତା କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ସେମିତି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଥାଏ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥିବା ଫୁଲଦାନୀରୁ କେତେ ଯେ ଫୁଲ ଝଡ଼ିପଡ଼ି ଗଲାଣି ତାର ଖିଆଲ ନାହିଁ ! ପୁଣି ମୁଁ କହିଲି—

"ଆମେ ଯେ ମସ୍ତବଡ଼ ଭୁଲ କରି ବସିଛେ, ତାକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ହେବ ନାହିଁ ?' ଏଥର ଟିକେ ହସି କବିତା କହିଲା "ତୁମର ଏହି ଭୁଲର ସଂଶୋଧନ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଆଉ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତବଡ଼ ଭୁଲ ହେବ"

ସେ ଏତିକି କହିଲା, ସେ ଯେପରି ଭୁଲ କରି ନାହିଁ । ଯାହା ଭୁଲ ହୋଇଥାଏ ମୋର, ପୁନର୍ବାର ଭୁଲ କରିବାକୁ ବସିଛି । କବିତାର ଆଖିରେ ପାଣି !!

ସନ୍ଦେହର ଛିନ୍ନ କିରଣରେ ଏ ମୋହ ଓ ମାୟାର ସମସ୍ତ ବନ୍ଧନ ତୁଟାଇ ଦେବି ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରିଥିଲି......ଅମର ସମସ୍ତ ହିସାବ ନିକାଶ କରି ଦେବାର ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ କରିଥିଲି । କବିତାର ଆଖିର ପାଣିରେ ସେସବୁ ଭାସିଗଲା ବୋଧେ । ବାସ୍ତବତାକୁ ଡେଇଁ ଯିବାର ତାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । କବିତାକୁ ଛାତି ଉପରକୁ ଟାଣି ଆଣି କହିଲି 'କବିତା କ୍ଷମାକର !'—ଦୂର ଅତୀତର ସ୍ମୃତିର ସଂସ୍କାରର ଶୋଷକ କ୍ରୂର ଘାତରେ ମୋର ବକ୍ଷର ପଞ୍ଜର ହାଡ଼ ଦୋହଲି ଉଠିଲା !......ଏହି ଭାବରେ ମୁଁ ସେ ଦିନ ବନ୍ଧନ ତୁଟାଇ ଦେଲି !!!........

......ଯୁବକ ପ୍ରାଣର ସମସ୍ତ ହାହାକାର, ସଞ୍ଚିତ ଉଷ୍ଣ ଅବରୁଦ୍ଧ ବେଦନାରେ ମୁଁ ଚୁପ କରି କବିତାକୁ ଦେଖେ । କବିତା ମୋତେ ଉତ୍ସାହ ଦିଏ । ବାସ୍ତବିକ ତା'ରଲାଗି ମୁଁ ଚଳିଥରେ । ସେଦିନ 'ଝଙ୍କାର'ରେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର 'କବିତା' ଗଳ୍ପ ପଢ଼ି କବିତାକୁ ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲି—

"ସତରେ, ସଂସାରରେ ହୃଦୟ କଣ ନାହିଁ ?"

"କିଏ କହିଲା ନାହିଁ ?

"ତେବେ ଆଜ ବଜାର-ବଜାରରେ ଯା'ର ଯେତେ ଟଙ୍କା ତା'ର ବେଶୀ ଖାତିର କାହିଁକି ?"

"ମିଛଟାକୁ ସତ ବୋଲି ଧରି ନେବାରେ ତାହାକୁ କଣ ମଜା ଅଛି ? ଆଜି ଯୁଗରେ କଣ କିଏ ଯାହା କହେ, ତାହା କଣ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ? ତାହା କଣ ଅନୁସରଣୀୟ ?" ପୁନର୍ବାର ମୁଁ କହିଲି 'ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଯେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମୃଗର ବଡ଼ କାଠହାରମୋନିୟମ ବୋଲି ଅବତାରଣା କରି ଅଛନ୍ତି, ତାହା କ'ଣ ସତ ନୁହେଁ ? ପଛରୁ ହାଓ୍ୱା ଦେଇଲେ ବାଜିବରେ'' କବିତା ଉତ୍ତର ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା । ମୁଁ ତାର ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି କହି ଗଲି—

ବାସ୍ତବିକ ବଡ଼ କାଠର ହାରମୋନିୟମ; ପଛରୁ ହାଓ୍ୱା ଦେଇଲେ ବାଜିବରେ । କିନ୍ତୁ ନାହିଁ—କବିତା—ତୁମେ ହିଁ ମୋ ପ୍ରାଣର ଏକମାତ୍ର ଅବଲମ୍ବନ; ତୁମେହିଁ ଭୁଲ ଧରିବାର ପ୍ରଧାନ ସହାୟକ । ମୋର ତ ମନେ ହୁଏ ନା କି ପ୍ରେମ ନ କରି ତା'ର ଲେଖାକୁ ଏତେ ସରସ କରି ପାରିଛି ବୋଲି । ତୁମରି ପ୍ରେରଣାରେ ହିଁ ମୁଁ କବିତା ଲେଖେ—ଶତ ଶତ ସ୍ୱର ମୋର ମୁଖରେ ଫୁଟେ । ତୁମ ବିନା ମୁଁ ଯେ ମୂକ । ହୃଦୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଶକ୍ତି ନ ଥାନ୍ତା ମୋର''......

......କବିତା ସଙ୍ଗେ ଏଇ ମୋର ସମ୍ବନ୍ଧ । କବିତା ମୋତେ ଭଲ ପାଏ । ଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ କବିତା ମୋତେ ତ୍ୟାଗକରି ଗୁଲିଯିବ ଏ ଡର ବିଶ୍ୱାସ ବି ମୋର ନ ଥାଏ !!!......

+ + +

କବିତା ମଥାରେ ସିନ୍ଦୂର ଟୋପା ଦେଇ, ଗୁଲିଗଲା କେଉଁ ଅଜଣା ରାଜକୁ । ଅନ୍ୟ କାର ବୋଲା ବାନ୍ଧିବାକୁ..........

କବିତାଠାରୁ ଆଜ ଆଉ ମୁଁ ସେହି ସ୍ନେହ ସୋହାଗ ପାଏ ନା, ସେ ମୋତେ ଭଲ ପାଏ କି ନାହିଁ ଜାଣିବାର ଯୁ ନାହିଁ ମୋର......

ଆଜ ମୋର ପରିସ୍ଥିତି ମନେ ପଡ଼ୁଛି—କବିତାର ମୁକୁଳା କେଶ ମୋତେ ଭଲ ଲାଗେ ବୋଲି; ସେ ଦିନ ଦିନଯାଏ ବେଣୀ ପକାଇ ନାହିଁ । ନାଲ ରଙ୍ଗର ଶାଢ଼ୀଟା ମୋର ଆଖିକୁ ଭଲ ଦେଖାଯାଏ ବୋଲି ସେ ଯୋଡ଼ା ଶାଢ଼ୀ ତାହା ନ ଦେଇ ସପ୍ତାହ ସପ୍ତାହ ପିନ୍ଧଇ .....ଏହା ମୋର ନିର୍ଭୁଲ ଅନୁମାନ !

ମୁଁ ଆଜ ନିଜକୁ ନିଜେ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛି—ହୃଦୟଟା ତେବେ ତୁଚ୍ଛା ମିଥ୍ୟା ?

ଆଜ ବି ମୁଁ ଭାବେ—ତାଜମହଲ ତିଆରି କରି ନଥିଲେ ମଧ, ଶୀର୍ଣ୍ଣ ସମାଧି ଉପରେ ବସି ଅଶ୍ରୁ ଗଡ଼ାଇବା କଣ ମନା ? ପୁରାତନ ଭଗ୍ନ ପୀଠ ଉପରେ ଥରେ ଥରେ ପାଦଦେଇ ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ପକାଇବା କଣ ଅପରାଧ ? ଅତି ଛୋଟ କଥା ? ......ସମାଧିକା-ସଙ୍ଗୀତ ଶୋଇବାର କଣ ଏଇ ସମସ୍ତ ? ଏହି ଅବସ୍ଥା—ନାଟକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ? ଏହିଠି କଣ ପର୍ଦ୍ଦା ପଡ଼ିଯିବ ଶେଷ ଥର ପାଇଁ !!! ପ୍ରେମର ସ୍ଥାନ ବା ଦୂରତ୍ୱ ଜ୍ଞାନ ନ ଥାଏ । ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ସତ୍ୟ ସେ ଚିରନ୍ତନ—ବାଧା ବିପତ୍ତିରେ କେବେ କମି ଯାହା ମିଥ୍ୟା ତାହା ମଉଳି ଯାଏ । ସତ୍ୟ ପ୍ରେମର ମନଟା ଉପରେ ଯୋର କେଣୀ ଅଥଚ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରେମ ଦେହଟାକୁ ବଳ ବୋଲି ଟେକିଧରେ । ପ୍ରେମ ପ୍ରତିଦାନରେ କେବେ ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ତା'ର ଅନ୍ତରର ଦୃଷ୍ଟି ବା ସ୍ଥାୟୀ ହୁଏ ନାହିଁ... ଶ୍ରାବଣର ପରସର ଝିଟିଯାଏ—ଝିଟିଯାଏ......

ଆଜ ତ ଇଚ୍ଛାହୁଏ କବିତାକୁ ପାଖାପାଖି ପାଇଲେ ହୃଦୟ ଖୋଲି ମୁହାଁମୁହିଁ କହନ୍ତି "କବିତା ! ତୁମରି ପାଇଁ ଅତୀତରେ ଯାହାଥିଲା ଏବେ ବି ଅଛି, ଭବିଷ୍ୟତରେ ବି ରହିବ; ତହିଁରୁ ମୁଁ ଖଣ୍ଡିଏ ସୂତା କମ୍ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।"

—※—

କୁତୁକୁତୁ

ରସାୟନ ଅଧ୍ୟାପକ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ହାତରେ ଧରି ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ—"ଏହି ଏସିଡ଼ ଗିଲାସରେ ଟଙ୍କାଟାକୁ ପକାଇଲେ ତାହା ମିଳାଇ ଯିବ କି ନାହିଁ ।"
ଜଣେ ଛାତ୍ର—ନା ।
ଅଧ୍ୟାପକ—କାହିଁକି ।
ଛାତ୍ର—ମିଳେଇ ଯାଉ ଥିଲେ ଆପଣ କଦାପି ଟଙ୍କାଟା ସେଥିରେ ପକାଇ ନଷ୍ଟ କରନ୍ତେ ନାହିଁ । + + +

ଶିକ୍ଷକ—ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ଓ ଉନ୍ନୟନ [illegible] ମନ୍ତ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ । ଦୁହିଙ୍କି [illegible] ଲଗାଇ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ।
ବୈଷ୍ଣବ ଛାତ୍ର—"ପ୍ରଭୁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଆମର ପ୍ରାଣ ହରେକୃଷ୍ଣ" × +

ସ୍ତ୍ରୀ—ଏଇ ତେଲଟା କେଶ ବର୍ଦ୍ଧକ ଓ ବାଳ ମୂଳ ଶକ୍ତ କରେ ବୋଲି ଲେଖିଛି ।
ସ୍ୱାମୀ—ଏ କଣ ତମ ପାଇଁ କିଣିଛ ?
ସ୍ତ୍ରୀ—ନାଁ । ଏ ତେଲଟି ତମର ସେଇ ବାଲ୍ୟ ବନ୍ଧୁ ମିସ୍ ମହାନ୍ତିଙ୍କି ଦେବ । କାରଣ ତମ ଜାମାରୁ ବାଳ ଝାଡ଼ି ଝାଡ଼ି ମୁଁ ହଇରାଣ ହେଲିଣି । × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକୀ

ଶୁଣିବାକୁ ଅବଧାନ ହେଉ ହେ

ନବ ଜନପଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ବା ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ କଥା ଖବର ଶୁଣନ୍ତି ଯେ ବା ଓଲନ୍ଦାଜମାନଙ୍କ ସହିତ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଯୁଦ୍ଧ ପୃଥିବୀର ଶାନ୍ତିରେ ବ୍ୟାଘାତ ଘଟିପାରେ ବୋଲି ଲୋକେ ଭାବୁଥିଲେ। ଏବେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ଭୂତପୂର୍ବ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡା: ସୁତାନ ଶାରିଅ ସିଙ୍ଗାପୁର ବାଟେ ଭାରତ ଆସି ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ସରକାରଙ୍କ ସହାନୁଭୂତି ପାଇଛନ୍ତି। ସେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ପ୍ରତି ସାରା ପୃଥିବୀର ସହାନୁଭୂତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି।

ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଭାରତ ମହାସାଗରର କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଦ୍ୱୀପର ସମଷ୍ଟି। ଯଥା—ବୋର୍ଣ୍ଣିଓ, ସୁମାତ୍ରା, ଜାଭା ଇତ୍ୟାଦି। ଏଗୁଡ଼ିକ ଏମାନଙ୍କର ମାତୃଭୂମି ହଲାଣ୍ଡ ବା ନେଦରଲାଣ୍ଡସ୍‌ର ଓଲନ୍ଦାଜଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସିତ ହେଉଥିଲା। ଗତ ମହାଯୁଦ୍ଧରେ ଏହା ଉପରେ ଜାପାନମାନେ ଆକ୍ରମଣ କଲାମାତ୍ରେ ଆଉ ନେଦରଲାଣ୍ଡ ଅଧିବାସୀମାନେ ପୁଣିଥରେ ଇଣ୍ଡୋନେସୀୟମାନଙ୍କୁ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଛାଡ଼ିଗଲେ। ଇଣ୍ଡୋନେସୀୟମାନେ ଜାପାନ ସହିତ ପାରୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲଢ଼ିଲେ। ସେହି ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସ୍ୱାଧୀନ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଜନ୍ମ। ମହାଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ଓଲନ୍ଦାଜମାନେ ଚାରି ମାସ ପୂର୍ବେ ହୋଇଥିବା ପରେ ପୁଣି ଇଣ୍ଡୋନେସିଆରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ଦବାଇବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ କଲେ। ଏହି କୁକର୍ମରେ ଆମ ବନ୍ଧୁ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ବି ବେଶ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ। କିନ୍ତୁ ତଥାପି ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ପଡ଼ିଲା ପରି ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନେଦରଲାଣ୍ଡ ସରକାର ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସ୍ୱାଧୀନଗଣତନ୍ତ୍ର ସହିତ ସନ୍ଧି କଲେ—ଲିଙ୍ଗାଜାଟି ବା ଲିଙ୍ଗାଜାଟିଠାରେ। କିନ୍ତୁ ଡଚ୍ ବା ନେଦରଲାଣ୍ଡ ସରକାର ସେଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ନାହିଁ। ସେ ଏକ ନୂଆ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଲେ ଯେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଦ୍ୱୀପରେ ଡଚ ଓ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ମିଳିତ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ରହୁ। ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ତାର ବିରୋଧ କଲେ। ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସ୍ୱାଧୀନଗଣତନ୍ତ୍ରର ଉପପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡା: ହଟ୍ଟା ଘୋଷଣା କଲେ, ସ୍ୱାଧୀନ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଡଚ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରାୟ ସବୁ ଦାବି ପୂରଣ କରୁଛନ୍ତି ମାତ୍ର ଯେଉଁଥିରେ ଆମର ରହିବ ସେ ବିଷୟରେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା କରାଯାଉ। ଏବଂ ଡଚ ଓ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ଏ.ବି. ଅନ୍ୟ ଦେଶର ନିରପେକ୍ଷ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଉ।

ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଗତ ମଇ ୨୭ ତାରିଖରେ ଡଚ ସରକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ଯେ ଲିଙ୍ଗାଜାଟି ସନ୍ଧି ଅନୁସାରେ ଅସନ୍ତା ୧ ଜାନୁଆରୀ ୧୯୪୯ ରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସଂଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର (ଯେଉଁଥିରେ ପୂର୍ବ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ବା ବର୍ଣ୍ଣିଓ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦ୍ୱୀପ ସମୂହ ମଧ୍ୟ ରହିବ।) ସ୍ଥାପିତ ହେବାର ସୁବିଧା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଡଚ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତୀ କାଳୀନ ସଂଘ ସରକାର ଗଠିତ ହେଉ। କିନ୍ତୁ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସ୍ୱାଧୀନ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କଲେ। ଫଳରେ ଡଚ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡାକ୍ତର ବିଲ୍ ହଲାଣ୍ଡ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ଡଚ ସରକାର ଇଣ୍ଡୋନେସିଆରେ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ କାମ ଚଳାଇବେ ଏବଂ କିଛି ଦିନ ପରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଡା: ବନମୁକଙ୍କ ଯୋଗାଡ଼ରେ ସେନା ପୁଲିସର ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦଖଲ ହେଲା। ତଦନୁସାରେ ଜନମତ ଗତ ଜୁଲାଇ ୨୦ ତାରିଖରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ। ଡାକ୍ତର ନେଡେଷ୍ଟୁମନ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ସବୁ ସରକାର ଉପରେ ଅଧିକାର କଲେ। ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଜାଭାର ସବୁ ମୁଖ୍ୟ ବେଦ ଉପରେ ବମ୍ ପକାଇଲେ। ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଆତ୍ମରକ୍ଷା (defence) ଧାଡ଼ି (line) ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲେ। ସମସ୍ତ ସରଳ ଯୁଦ୍ଧ ଚଳାଇଲେ। ଏ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ମଧ୍ୟ ହେଲା। ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ତାଙ୍କର ସବୁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ମାସେ ଛୁଟି ଦେଇ ଦେଲେ।

ଜନସାଧାରଣ ସବୁ ଯୁଦ୍ଧ ସ୍ଥିତି ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ୪ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟ ମସିହାଠାରୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି।

ଗତ ୧୯ ଜୁଲାଇରେ ବର୍ମାରେ ଏକ ଭୀଷଣ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ହୋଇଛି। ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ମନ୍ତ୍ରଣା ସଭା ଚାଲିଥିବା ବେଳେ କେତେକ ଆତତାୟୀ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ କରି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଙ୍ଗ୍ ସାନ ଓ ତାଙ୍କର ସହମନ୍ତ୍ରୀ ୫ ଜଣଙ୍କୁ ଯନ୍ତ୍ର ବନ୍ଧୁକରେ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି। ଏ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉସା ଓ ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି। ଅନ୍ୟତମ ଭୂତମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦୀ। ମୋକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଧୀନ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଥାକିନନୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହୋଇ ସାରିଲାଣି।

ବର୍ମା ୧୮୮୫ ଠାରୁ ଭାରତର ଏକ ଅଙ୍ଗ ଥିଲା। ୧୯୩୫ ଆଇନରେ ତାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରାଯାଇଥିଲା। ୧୯୩୯ ମହାସମର ପରେ ୧୯୪୧ରେ ବର୍ମା ଜାପାନ ହାତରେ ପଡ଼ିଲା। ବ୍ରିଟିଶ ବର୍ମାକୁ ଅରକ୍ଷିତ କରି ଛାଡ଼ି ଆସିଲେ। ବର୍ମା ଜାପାନ ଅଧିକୃତ ହେଲା। ଜାପାନର ପରାଜୟ ପରେ ପୁଣି ବ୍ରିଟିଶ ଯାଇ ହାଜର ହେଲେ। ଜାପାନରୁ ବର୍ମାକୁ ଉଦ୍ଧାରରେ ଫାସିଷ୍ଟବିରୋଧୀ ଦଳ ଇଂରେଜଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ। ନେହୁତ ଅଙ୍ଗ୍‌ସାନ ସେହି ଦଳର ନେତା। ବ୍ରିଟିଶ ଉପଯୁକ୍ତ ହେଲେ। ଯୁଦ୍ଧପରେ ଲେବରମତ ଆସରେ ସେ ଅଙ୍ଗ୍‌ସାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ବଳମନେକରି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ। ଅଙ୍ଗ୍‌ସାନ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ସରକାର ଗଢ଼ିଲେ। କିନ୍ତୁ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ କ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଓ ମୁସଲିମ ଲିଗର ଟିକେ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଇଂରେଜ ଭଳିରେ ଭଲରେ ସେଠି ସେଠା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କ ନେଇ ଦେଇ ଗୋଳମାଳ ସୃଷ୍ଟି କଲେ। ଜାପାନ ଅଧିକୃତ ବର୍ମାର ଅଧିପ ବାମଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ହାତକରି ଥିବାର ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏ। ଫଳରେ ଅଙ୍ଗ୍‌ସାନ ଶାସନ ଟିକେ ମଜବୁତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ।

ଭୂତପୂର୍ବ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉସାଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭରୁ ଜାପାନ ସହିତ ସହଯୋଗ ଅଭିଯୋଗରେ ବନ୍ଦୀ କରି ସେ ବନ୍ଦୀରେ ବ୍ରିଟିଶଙ୍କ ଅଧୀନ ଥିବାରୁ, ବର୍ମାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉଦ୍ୟମରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ, ତେଣୁ ସେ ଜାପାନ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କରିଥିବା ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ପରେ ସେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖେ ଏକ ନୂଆଦଳ ସୃଷ୍ଟି କଲେ। ଉସା ଅଙ୍ଗ୍‌ସାନଙ୍କ ବ୍ରିଟିଶ ପକ୍ଷପାତୀ ନୀତିର ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା ଯେ ଉସାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ନୂଆ ବର୍ମା ନୂଆ ରୂପ ନେବ।

ବ୍ରିଟିଶ ଆସନ୍ତା ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ବର୍ମା ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଲ ଆଗତ କରିବେ। ଠିକ୍ ଏହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଅଙ୍ଗ୍‌ସାନଙ୍କ ହତ୍ୟା ଓ ଉସାଙ୍କ ଗିରଫ। ଉସା ଏଥିସହ ସଂପୃକ୍ତ ଥାଆନ୍ତୁ ନା ଥାଆନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାରା ଲୋକମତ ତାଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ହୋଇ ଯାଉଛି। ବର୍ମାର ଏହି ଗଣ୍ଡଗୋଳର ବାହାନା ନେଇ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ସେଠି ଆଉ କିଛି ଦିନ ଗାଦି ମାଡ଼ି ବସି ଯାଇପାରେ।

ପାଲେଷ୍ଟାଇନ

ଗତ ମହାଯୁଦ୍ଧ ସମୟରୁ ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ଆରବମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଜାଗରଣ ଆସିଛି। ବ୍ରିଟିଶ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଲୋପ କରିବା, ପାଇଁ ସେମାନେ ଦୃଢ଼ ପରିକର। ତାଙ୍କର ଦାବି ପାଲେଷ୍ଟାଇନରେ ଏକ ସର୍ବମୟ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର। କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ପରେ ଆମେରିକା ଓ ଇଂଲଣ୍ଡ ଇହୁଦୀ ବା ଜୁମାନଙ୍କୁ ଆଣି ପାଲେଷ୍ଟାଇନରେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଭରି ଦେଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବଡ଼ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମଧ୍ୟ। ସେମାନେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ସର୍ବମୟ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ତଳେ ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟୂନ ଜାତି ରହି ପାକିସ୍ଥାନୀ ବୁଦ୍ଧିରେ ଖଣ୍ଡେ ଇହୁଦୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଆରବ ଇହୁଦୀ ସଂଘର୍ଷ ଓ ବ୍ରିଟେନର ଭେଦନୀତିର ଶୀକାର ।

ଶେଷ୍ଟଭୂଗଲାପରେ ଇହୁଦୀ ଅନେକ ତାହାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ସ୍ଥାନ ଓ ଷ୍ଟେସନ ଆକ୍ରମଣ କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟିଶ ସେନା ସେମାନଙ୍କୁ ଦବାଉଛନ୍ତି । ବିଦ୍ରୋହୀ ଇହୁଦୀମାନଙ୍କର ବହୁତ ଲୋକ ଧରା ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି । ଇହୁଦୀମାନେ ପାଳିବାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାପାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ ବନ୍ଦୀ ସେନାନାୟକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଧମକ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ପାଲସ୍ତିନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ରାଷ୍ଟ୍ର ସଂଘରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ତାହାର ବିଚାର ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରିଛନ୍ତି । ତାର ପ୍ରଥମ ଅଧିବେଶନ ଗତ ୨୨ ତାରିଖରେ ଲେକସକସରେ ହୋଇ ଯାଇଛି । କମିଟି ଅନେକ ନେତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ, ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଷ୍ଟର ବେଭିନ୍ ଟେଲିଗ୍ରାଫ ଅଫିସମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ମଧ୍ୟ ଦାଖଲ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ପାଲସ୍ତିନର ଅଖଣ୍ଡତା ରକ୍ଷା କରାଯିବା ଉଚିତ । ପାଲସ୍ତିନ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ନହେଉ । ଇହୁଦୀମାନେ ଏହାକୁ ଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରୁ ଆରବମାନେ ତାହାର ସମ୍ମତି ନ ଦେବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ଉଦ୍ୟୋଗ—

ଭିଏତନାମ

ବୋଷଣେ ମିଶନ ଯୋଜନାରେ ଏକ ଦେଶ ଯୁକ୍ତ ସଂଯୁକ୍ତ ଭାରତର କଳ୍ପନା କରି ସେହି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ପରିକଳ୍ପନା ଉପସ୍ଥାପିତ— ତାକୁ ପୁଣି ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କରିବାର ଯାଇ ଦଳୀୟ ତାହା ଉପରେ ମୁସ୍‌ଲିମ ଲିଗ୍ ପ୍ରଥମେ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପରେ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ଏବଂ ସେ ଯେ ଯୋଜନାର ଏକ ଅଂଶ ନୀତି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଲେ । ଦଳ ପରେ କରିବାରୁ ନୀତିକୁ ଦାବି ନୀତି ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ । ଭାରତ ଯୋଗ ଦେଇନଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ଦୁଇଟି ଆଇନ ପରିଷଦ ଗଠିତ ହେଲା । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥିଲା ଭାରତର ଓ ପାକିସ୍ତାନର ଉଭୟର ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତର ଓ ପାକିସ୍ତାନର ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବା ସ୍ଥିର ହେଲା । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଶାସନ ପରିଷଦରେ ସେହି ସମୟରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଓ ମିଷ୍ଟର ଜିନ୍ନା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ ।

ଭାରତର ଅନେକ ପ୍ରଦେଶରେ ଶାସନ ପରିଷଦର ମଧ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି—ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗଳାରେ ଡକ୍ଟର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘୋଷ— ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗଳା ପାଇଁ ଖ୍ୱାଜା ନାଜିମୁଦ୍ଦିନ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ପାଇଁ ପଣ୍ଡିତ ରବିଶଙ୍କର ଶୁକ୍ଳ, ଆସାମ ପାଇଁ ଗୋପୀନାଥ ବରଦୋଲଇ, ଯୁକ୍ତପ୍ରଦେଶ ପାଇଁ ଡା: ଗୋବିନ୍ଦ ବଲ୍ଲଭ ପନ୍ତ, ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ପାଇଁ ଖାନ ଡା, ଶାହ (ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଦେଶ) ଏବଂ ମାଦ୍ରାଜ ଓ ବମ୍ବେର ଆଧୁନିକ ସରକାରର ସାଙ୍ଗ ଏକ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରଦେଶରେ ଶାସନ ଚାଲିଛି ।

ଅବଶ୍ୟ ଏବର ଠାରୁ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ପଦବୀ ଉତ୍ସବ ପରେ ଲଭିବ । ମୁସଲିମ ଲିଗ ଓ କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନେ ଏକ ମତରେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବହୁ ପ୍ରଦେଶ ଏହା ଅନୁସାରେ ଶାସନ କରି ଆସୁଅଛନ୍ତି ।

ସେହିପରି ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଘଟଣାରେ ପ୍ରେରିତ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀପରିଷଦ ଗଠିତ ହେଲା ।

୧ । ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ—ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ପରରାଷ୍ଟ୍ର ସଚିବ ।
୨ । ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭଭାଇ ପଟେଲ—ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ସୂଚନା ବିଭାଗ ।
୩ । ଡକ୍ଟର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ—କୃଷି ଓ ଖାଦ୍ୟ ବିଭାଗ ।
୪ । ସର୍ଦ୍ଦାର ବଳଦେବ ସିଂ—ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗ ।
୫ । ସାର ଷଣ୍ମୁଖମ୍ ଚେଟି—ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ।
୬ । ଡକ୍ଟର ଶ୍ୟାମା ପ୍ରସାଦ ମୁଖାର୍ଜୀ—ଶିଳ୍ପ ଓ ଯୋଗାଣ ବିଭାଗ ।
୭ । ଡକ୍ଟର ଜନ ମାଥାଇ—ଯାତାୟାତ ଓ ରେଲ ବିଭାଗ ।
୮ । ଡକ୍ଟର ଅମ୍ବେଦକର—ଆଇନ ବିଭାଗ ।
୯ । ମି ଏଚ ଭାବା—ବାଣିଜ୍ୟ ବିଭାଗ ।
୧୦ । ରଫି ଅହମ୍ମଦ କିଦୱାଇ—ଡାକ ବିଭାଗ ।
୧୧ । ଜଗଜୀବନ ରାମ—ଶ୍ରମିକ ବିଭାଗ ।
୧୨ । ମଉଲାନା ଅବୁଲ କଲାମ ଆଜାଦ—ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ।
୧୩ । ରାଜକୁମାରୀ ଅମୃତ କଉର—ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ।
୧୪ । ଏନ୍ ଭି ଗାଡ଼ଗିଲ— କଳକାରଖାନା, ଖଣିଜ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ।

ପାକିସ୍ତାନ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ରହିଲେ—ଲିଆକତ ଅଲ୍ଲୀ, ଚୁନ୍ଦ୍ରିଗଡ଼, ସର୍ଦ୍ଦାର ନିସ୍ତାର, ଗଜନଫର ଅଲ୍ଲୀ ଯୋଗେନ, ମଣ୍ଡଳ

—୦—

ଅଗ୍ନ୍ୟୁତ୍ସବ

—ଶ୍ରୀ ବିକ୍ରମ ଦେବ ବର୍ମା ।

ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟେଷୁ,

ଫାଲ୍ଗୁନ ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀରେ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଅସ୍ମ ଦେଶେ ଯେଉଁ ବିଧାନମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ, ତଦ୍ୱିଷୟ "ଉତ୍କଳ" ୧୦ମ ବର୍ଷ ୨୧ ସଙ୍ଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ । ଅସ୍ମ ଦେଶୀୟ ପଞ୍ଜିକା ମାନଙ୍କରେ ମାଘ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ମାତ୍ର "ଅଗ୍ନ୍ୟୁତ୍ସବ" ବୋଲି ଲିଖିତ । କିନ୍ତୁ ଫାଲ୍ଗୁନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ "ଅଗ୍ନ୍ୟୁତ୍ସବ" ବୋଲି ଲିଖିତ ହୁଏ ନାହିଁ । "ମେଣ୍ଢାଘର ପୋଡ଼ା" ବୋଲି କହି ଫାଲ୍ଗୁନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ ତାହା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମେଣ୍ଢାସୁରକୁ ବଧ୍ୟଲ ସୂଚନା ବୋଲି ଶୁଣିବା ନିତାନ୍ତ ବିଧେୟ । ମେଣ୍ଢା ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ; ଅସୁର ଶବ୍ଦ ସଂସ୍କୃତ । ଅତଏବ ସେ ଦୁଇ ଶବ୍ଦ ସମ୍ମେଳିତ ହେବା ଅନୁଚିତ । ମେଣ୍ଢାକୁ ସଂସ୍କୃତରେ ମେଷ ବୋଲନ୍ତି । କହିବାକୁ ହେଲେ "ମେଷାସୁର" ବୋଲିବା ସମୁଚିତ । ମେଷାସୁରର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ମୃଗ୍ୟ । ତାକୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଧିଥିଲେ ବୋଲିବା ମଧ୍ୟ ଉଚିତ ନୁହେଁ । "ମେଣ୍ଢାଘର ପୋଡ଼ିବା" କୌଣସି ପ୍ରାଚୀନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭଳି ମନେ ହୁଏ ।

"ଅ କା ମା ବୈ ସ୍ନାତଃ" ବୋଲି ଥିବାରୁ ଆଷାଢ଼, କାର୍ତ୍ତିକ, ମାଘ ଏବଂ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ମାନଙ୍କରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ନାନ କରିବା ବିଧେୟ । ମାଘମାସ ଅଧିକ ଶୀତ ହୋଇ ଥିବାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦରିଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିକ ସୁଖୀ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଅଗ୍ନ୍ୟୁତ୍ସବକରଣ ପ୍ରଥା ଚଳିଲା ବୋଲି ମଦାଶୟେଷୁ । ଇତ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତକୀ ଜୟ

ବିଧାୟକ ସଭାର
ସଭାପତି
ଡ: ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ

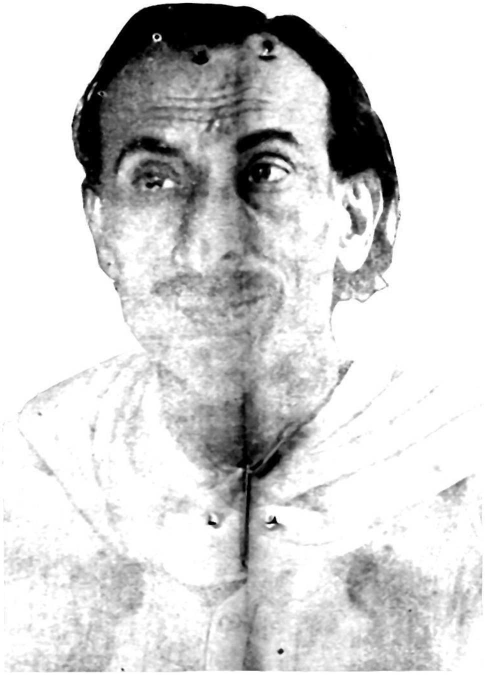

ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଲାନି

କାହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ?

ମୁକତ କହନ୍ତୁ ସ୍ୱା'ନ୍ତୁ ! ବନ୍ଧନର ନାମାନ୍ତର ଯାହା !
ବୈଫଲ୍ୟର ଘନାନ୍ଧାରେ ଲୁପ୍ତ ଯହିଁ ବଳଯୁକ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧା !

ଗର୍ଭିଣୀ ଉଦର ଚିରି ଯେ ଦେଶର ଧର୍ମାନ୍ଧ ଯବନ,
ଦବିଷାର ଶିଶୁରକ୍ତେ ରଞ୍ଜେ ତା'ର ହସ୍ତ ବଳୀୟାନ ।

ଯେଦେଶେ ସ୍ୱାମୀର ରକ୍ତେ ପାଟଳିତ ହୁଏ ବସୁନ୍ଧରା
କନ୍ୟାରତ୍ନ ନେଇ ଯହିଁ ଘନ ଘନ ବହେ ଅଶ୍ରୁଧାରା ।

ଯନ୍ତ୍ରଣାତଙ୍କ ହାହାକାରେ ଗଗନର ବକ୍ଷ ପଡ଼େ ଫାଟି,
କାର୍ଯ୍ୟଦେ ବଳାତ୍କ ଯହିଁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷର ଗଳା ଦିଏ କାଟି ।

ସଂଭ୍ରମ ଅବଳାର ଲଭିବାକୁ ରକ୍ଷା ଯହିଁ ନାହିଁ
ଦୁଗ୍ଧପୋଷ୍ୟ ଶିଶୁ ଛାଡ଼ି ସ୍ୱହସ୍ତରେ ରଚେ ଅଗ୍ନିବଳ ।

ଯେ ଦେଶରେ ଅପେକ୍ଷିତା ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ମାଗିଲେ ଶରଣ
ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦିଏ ତାକୁ ଘାତକର ଗର୍ବିତ କୃପାଣ ।

ଧର୍ମାନ୍ଧ-ସଂସ୍କାର ଯହିଁ 'ଉତ୍ସବ'ର ହୁଏ ଅଗ୍ରଦୂତ
ଧର୍ମତାର ଘୃଣ୍ୟ ମୋହେ ମାନବତ୍ୱ ଲଭେ ପରାଭୂତ ।

'ବନ୍ଦନା'ର ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ଅଟେ ଯହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଭ୍ରାନ୍ତ
ମୁକ୍ତର ଉଦୟ ଦ୍ୱାରେ କଳଙ୍କରେ ଯହିଁ ଭ୍ରାତୃବାନ୍ତ ।

ସେଦେଶର ମୁକ୍ତି କାହିଁ? କାହିଁ ଶାନ୍ତି କାହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା?
ବନସ୍ପୃର ଅସ୍ଥାଲନ ସେଦେଶର ବନ୍ଧ ବାତୁଳତା ।

ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର—

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତକୀ ଜୟ

ସଂଯୁକ୍ତ ଭାରତର
ପ୍ରଧାନ ସଚିବ
ପଣ୍ଡିତ ଜବାହର ଲାଲ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନଗରର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ସାପ୍ତାହିକ ନଗର

ନଗର ହାସ୍ୟ ରସ ପ୍ରଧାନ ପତ୍ର । ପ୍ରଥମେ ମାସିକ ହୋଇ ବାହାରୁଥିଲା । ସେ ଦଶ ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ସେତେବେଳେ ନଗରର ମୂଳଧନ ୪୦ ଟଙ୍କା । ନଗର ଠିଆ ହେଲା ତ ହାସ୍ୟ କର୍କଶ ନରମ ଗରମ ମତବାଦ ଉପରେ । ବିଦେଶୀ ସରକାରର ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ସେ ସହି ନାହିଁ—ଲୋକପ୍ରିୟ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ଭୁଲ ବିଶେଷର ଅନ୍ୟାୟକୁ ସେ ସମର୍ଥନ କରିନାହିଁ—କୌଣସି ପୁଞ୍ଜିପତିର ସାହାଯ୍ୟ ସେ ଆଶା କରିନାହିଁ—କୌଣସି ଦଳ ବିଶେଷ ସମର୍ଥନକୁ ସେ ଅପେକ୍ଷା କରିନାହିଁ; ସେ ଯେଉଁ ଲୋକଙ୍କର ସେବା କରୁଛି ତାଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ଧରି ଆଜି ସାପ୍ତାହିକ ରୂପ ନେଲା । ଆଜି ତାର ମୂଳଧନ ପାଠକଙ୍କ ଶୁଭ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ମନ ମୁତାବକେ ତାର କଳେବରକୁ ବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭବ କରି ହେଉ ନାହିଁ । ନୂତନ ନୂତନ ଛନ୍ଦରେ ଆକର୍ଷଣୀୟ କରି ହେଉ ନାହିଁ । ତଥାପି ଅତି ଉଚ୍ଚ ଆଶା ଓ ଅଭିଳାଷ ନେଇ ବାହାରିଛି । ଜନ ସାଧାରଣ ତାର ନିରପେକ୍ଷତା ଓ ନିର୍ଭୀକତାକୁ ବଜାୟ ରଖନ୍ତୁ—ସତ୍ୟ ଏବଂ ଧର୍ମ ତାର ସହାୟକ ହେଉ । ଅସମର୍ଥ ହେଲେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ସେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଦୋଷ ତାର ପରିଚାଳନାର—ଲୋକଙ୍କର ନୁହେଁ । ନଗରକୁ ଆଦର କରିବାର ଅଧିକାର ଲୋକଙ୍କର ଯେପରି ଅଛି, ଫିଙ୍ଗିଦେବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ସେପରି । ନଗର କବର ଦଣ୍ଡିଲଭ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନା ।

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର

ବ୍ରିଟିଶ ହାତରୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବ ଏଥର—ଭାରତୀୟ ହାତକୁ । ସେଥି ପାଇଁ ଏ ଦିନରେ ଜାତୀୟ ଉତ୍ସବ ହେବାର ଆୟୋଜନ ସବୁଠାରେ ମହଲର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଚାଲିଛି । କଂଗ୍ରେସ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛି ପାଳନ କରିବାକୁ । ପ୍ରାୟ ସବୁ ଦଳ ସେହି ମତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି—ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା ଛଡ଼ା । କିନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା ମତର କିଛି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । କଂଗ୍ରେସ ଏକ ଜାତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଜାତୀୟତା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁସଲିମ୍ ଲୀଗକୁ ତାର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ବୋଲି ମାନିନେଇ ଏବଂ ଭାରତକୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଭିତ୍ତିରେ ବିଭକ୍ତ କରିବା ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଅଗତ୍ୟା ରାଜି ହୋଇ ସେ ବାହ୍ୟତଃ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟରୂପେ ହିନ୍ଦୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ମୁଖପାତ୍ର ଦଳରୂପେ ଠିଆ ହୋଇ ଗଲାଣି ବୋଲି ଆଶଙ୍କା ହେଉଛି । ତେଣୁ ଧରିବାକୁ ହେବ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏହି ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା ପକ୍ଷରେ ।

କିଏ ପାଳନ କରିବ ?

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବ କିଏ ? ଦେଶବାସୀ—ଯିଏ ବ୍ରିଟିଶ ହାତରୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ । ସେଥିପାଇଁ ଉତ୍ସବ ପାଳନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆଜି ଚତୁର୍ଗାଁ ଗହଳିରୁ ନ ଆସି ଉପରୁ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟରୁ ଆସୁଛି । ଏହା ହିଁ ବିଡ଼ମ୍ବନା । ଯାହା ଏ ଦିନ ଆପେ ଆପେ ଲୋକ ସାଧାରଣ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରି ନାଚି ଉଠିଥାନ୍ତେ ଏବଂ ସେ ଉନ୍ମତ୍ତତାର ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତାକୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ସରକାର ଜାତିର ଏକ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ବୋଲି କ୍ଷମା କରନ୍ତେ—ଏବଂ ଏକ ଜାଗ୍ରତ ଜନଶକ୍ତିର ହୃଦସ୍ପନ୍ଦନ ବୋଲି ଉତ୍ସାହ ଦେଉଥାନ୍ତେ—ଯାହା ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାନ୍ତା—ସରକାର ଲୋକଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥାନ୍ତେ—ତେବେ ତାହା କେତେ ଗୌରବର କଥା ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ସତେ ?

ଦେଶ ସେବକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଆମ ମତରେ କୌଣସି ଦେଶ ସେବକ ମନରେ ଏ ଦିନ ଉତ୍ସବର ଦିନ ନୁହେଁ । କଂଗ୍ରେସ କେବଳ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଦେଶ ସେବକ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଏ ଦିନରେ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲସିତ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । କାରଣ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ—ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ସୈନିକ—ଭାରତ ଛାଡ଼ ପ୍ରସ୍ତାବର ସମର୍ଥକ—ଆଜି ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖରେ ସେ ବ୍ରିଟିଶ ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଯାଉ ନାହିଁ । ସେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛି ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ୧୯୪୨ ଠାରୁ—ଯେଉଁ ଦିନ ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ପୁରୋଧା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ—ଆଜିଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତବାସୀ ନିଜକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ବିଚାରିବା ଉଚିତ । ତାହାରି ଉପରେ ଠିଆ ହେଲା ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ । କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରି ନାନାଦି ନିର୍ଯାତନା ଭୋଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅତି ହୃଦୟର ରକ୍ତଧାରା ଦେଇ ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ସବ ସେହି ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ । ସୈନିକର—ବୀରର ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ସବ ରଣ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ, ଭୋଗ ଏବଂ ବିଳାସ ମଧ୍ୟରେ ନୁହେଁ । ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ଦିବସ ପାଳନ ହିଁ ତା ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଳନ; କାରଣ ସେହି ଦିନଠାରୁ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ତା ଛଡ଼ା ଆମ୍ଭମାନେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଆଜି ନାଚଉଠିବା ସମୟ ନୁହେଁ, ସୌଜନ୍ୟ ନୁହେଁ । ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଆନନ୍ଦରେ କଂଗ୍ରେସ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଉତ୍ସବ ଆମୋଦରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ହେବା ଗୋଚମନର ପରିଚାୟକ ।

ଭାବିବାର ଦିନ

ଆଜି ଭାବିବାର କଥା । ଏଭଳି ଏକ ଅଭିଶାପର ଦିନରେ ଭାରତରେ ଉତ୍ସାହ ବା ଆନନ୍ଦ ଉଦ୍ଗମ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ତେବେ କଣ ଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ନୁହେଁ—ସ୍ୱାଧୀନତାର ଛଦ୍ମନାମ—ମରୀଚିକା ? ସତ୍ୟର ଉପାସକ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ତାର ହୃଦୟର ଭାବକୁ ଲୁଚାଇ ପାରେନା । ଏ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଥା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଆଜି ଆପଣକୁ ପଚାରୁ—ତାର କଳ୍ପିତ ସ୍ୱପ୍ନ କେତେ ଦୂରରେ । ଭାରତ ଆଜି ଖଣ୍ଡିତ । ଭାରତର ଏକ ଅଂଶରେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଧର୍ମରେ ବଞ୍ଚିବା ଲୋକଙ୍କ ଅପରାଧରେ କେତେ ନରନାରୀ ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ ଧର୍ଷିତ ଅତ୍ୟାଚାରିତ । ଆମେ କଣ ତାଙ୍କର ଅଶ୍ରୁ ଉପରେ ପୁଷ୍ପ ବର୍ଷଣ କରିପାରିବା ? ତାଙ୍କର ରକ୍ତରେ ଉତ୍ସବର ପ୍ରଦୀପ ଜଳି ପାରିବ ? ଆଜି ମଧ୍ୟ ଜାତି ଉପରେ ଏକ ଅନଳ କନ୍ଦର ଭୀଷଣ ରୂପ—ଆଜି ମଧ୍ୟ ଅସଙ୍ଗତିର ପୂଜାର ନିର୍ମମ ନିର୍ବୋଧ ଶାସନ—ଲୋକ ପ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ରୀ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶ୍ରେଣୀୟ ଉପନ୍ୟାସ

(ସଂଗ୍ରହ)

ଉପନ୍ୟାସ ରଚନାରେ ଅନେକ ଯେଉଁ ବାଟେଇଲେ ଫଳତ, ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ତେବେ ଉପାୟ କହିବ ନାହିଁ ଯେ ଅନ୍ତ ଚମ୍ପୂକ ଓ'ରୁଚ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବେଳେ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ରଚନା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ହେଲେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲେଖକ ସାହିତ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅସ୍ତିତ୍ୱ, ଏବେ ମାନସ, ଅର୍ଥାତ୍ ମନେ ହେଉଛି ତା ର ଗ୍ରାମ୍ୟ ପାଠକର ଅବ ଉପନ୍ୟାସର ପରିଚୟ ଦେଇଥାଏ—"ପ୍ରତିଭ ମନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଓ ମୂର୍ଖମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଦିତ ।"

ସେ ଉପନ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟିର ଭାଷାଗତ ଏବଂ ସାଜି ତା ସୁଖ ପାଠ୍ୟ କହ ଯାହା ହେଲେ କଥା ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିତାନ୍ତ ଦେଖାଯାଇନ । ତଥାପି ତାହା ଇଂରେଜ ପାଠକମାନଙ୍କର ମନ ଭରେଇ ପାରିଥିଲା । କେବଳ ସୁନ୍ଦର ଭାଷାପୂର୍ଣ୍ଣ ରୋମାଞ୍ଚକର କଥା ଏବଂ ଅବସାଦ ବା ଶୋକ ଗାଥା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଏହା ଅନ୍ୟ କଣ ନୁହେଁ । ଏହାରି ଅନୁସରଣ କରି ଅନେକ ଗଳ୍ପ କଥାନକର ଏକ ନକଲ ରୂପ । ଏ କଥାନକର ଦୃଶ୍ୟପଟ କେବଳ ଅସମ୍ଭବ ଯୋଦ୍ଧା ଓ ପଣ୍ଡୁଆଳ ସଂକୁଳ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭରପୁର ନ ହୋଇ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭବନର ଚମତ୍କାର ସାଜସଜ୍ଜାରେ ବିଭୂଷିତ ହୋଇଥିଲା । ରକ୍ତ ମାଂସର ବର୍ଣ୍ଣ ବିନୋଦ ଓ ଦୁର୍ବଳତାରୁ ଯେଣୁ ସେ ତାର ପସରା ବାଢ଼ିଲା ।

ଏହାପରେ ଅନେକ ବୈଦେଶିକ ଅନୁପମଗ୍ରନ୍ଥ (masterpieces)ର ଇଂରାଜୀ ଭାଷାରେ ଚମତ୍କାର ଅନୁବାଦମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ପରିଚିତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଡେଲ୍‌ଟନଙ୍କର ଅନୁବାଦ 'ଡନ୍ କୁଇକ୍‌ଜୋଟ୍'। ଏଥିରେ ସଂସାର ଦେଖି ଧ୍ୱନି-ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ମୁଖରେ ମଧ୍ୟ ପଞ୍ଚ ସ୍ୱର୍ଗ ଦେଇ ଯେ ସବ କରିବ ମନୁଷ୍ୟ, ତା'ର ଗଳ୍ପ କଏ ସେ ଭୁଲିପାରିବ ? ତା ପରେ ସର୍‌ଭେଣ୍ଟିସ୍ ବେଶିରେ ଦୁଇଟି ନବଶ୍ରେଣୀଙ୍କର ଦୁଃସାହସିକତା—'ରବିନ୍‌ସନ କ୍ରୁଶୋ' । କିନ୍ତୁ ତାହା ଖୁବ ବେଶୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରି ନାହିଁ ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀୟ ଉପନ୍ୟାସରେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତମ ଶଦନ ଓ ବର୍ଣ୍ଣ ପଲ୍ଲବିତ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ତାର ରସ ଅନୁଭବ ସମସ୍ତ ସମୟରେ ଦୁଃସାଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ସେ ସମୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେତେବେଳେ ଅନେକ ବାସ୍ତବ ପୁସ୍ତକର ଏକାନ୍ତ ଅଭାବ ଥିଲା, ଏ ପୁସ୍ତକ ସୃଷ୍ଟିକ ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କର ଆଦରଣୀୟ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । 'ଡନ କୁଇକ୍‌ଜୋଟ'ର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ୧୬୦୫ ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ତାର ଅଠ ବର୍ଷ ଯାଏ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ପାରି ନ ଥିଲା । ଏଇ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ କୃତ୍ରିମ କୁଇକ୍‌ଜୋଟ୍ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏବଂ ସର୍ଭେଣ୍ଟିସ୍ ଏହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତେଜିତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଏହି ରୋମାଣ୍ଟିକର ଗଳ୍ପ ସ୍ପେନରେ ଏତେ ବେଶୀ ଅଭିନନ୍ଦିତ ହେଲା ଯେ ତାହା ଗୋଟିଏ ଅଭ୍ୟସ୍ତର ଜନ୍ମ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାର ପ୍ରତି ବିଦ୍ରୋହ ସ୍ୱାଭାବିକ ସମ୍ଭାବନା ହେଲା । ସେ ସମୟରେ ସ୍ପେନୀୟ ସମାଜ ଅସମ୍ଭବ ରୋମାଞ୍ଚକର ଲେଖକମାନଙ୍କ ହାତ ତଳେ ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇଥାଏ ଥିଲା ଏବଂ ତାର ଅନୁପଯୋଗିତା ରସଗ୍ରାହୀମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ାଇ ନ ଥିଲା । ରୋମାଞ୍ଚକର ଭାଙ୍ଗିବାର ଫଳରେ ବାସ୍ତବତା ଆସିଲା ଏବଂ ପ୍ରଚଳନ ହେଲା ସ୍ପେନର ଉପନ୍ୟାସ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ।

ନିମ୍ନ ଏବଂ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର ଲେଖକମାନଙ୍କ ଭିତରେ 'ସରଭେଣ୍ଟିସ୍ ଅଲ୍ଲିନତା ବା ଯାତନାର ଅନୁଭବ ନ ଥିଲା । ସ୍ପେନର ଯୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘାତ ଅସଂଖ୍ୟ ବନ୍ଦୀ ଜାତୀୟମାନ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗଦେଲେ । ଏବଂ ଅନ୍ୟ କତି ସ୍ଥାନ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନେ (ପିକାରୋ) ସାଧୁ ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଠାରୁ ଯେ କୌଣସି କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମନେ କଲେ । 'ପିକାରୋ'ମାନେ ମଧ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଅସତ୍ ଉପାୟରେ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ । ଗଳ୍ପର ମୂଳ ଆଧାର ଥିଲେ ଏମାନେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶୈଳୀର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମିଳେ ଯଥା—'ଗିଲ୍‌ବ୍ଲାସ' ତାହାର ଲେଖକ ସ୍ପେନୀୟ ଲେଖକଙ୍କ ନକଲ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ପୁସ୍ତକ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭଳି ବହୁ ହୋଇଛି କାରଣ 'ଲସେଜ' ସ୍ପେନରେ ପାଦ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଆଲବର୍ଟଙ୍କ 'ଟେଲେମାକ୍' ଏହି 'ଫୋଷ' ଜାତୀୟ ଉପନ୍ୟାସ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ । କୁହାଯାଏ ସେଥିରେ ଏହାର ପରିଚୟ । କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରକାର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜାତୀୟ ଉପନ୍ୟାସ ପ୍ରସୂତ ଏକମାତ୍ର ସେଠାରେ ହୋଇଥିଲା ।

ମଧ୍ୟ ଯୁଗର ଦାର୍ଶ୍ୟ ସେତେ ଚମତ୍କାରୀୟ ଶବ୍ଦୋପାନ୍ତ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରତା ଏବଂ ମୌଳିକତା ନ ଥିଲା । ଗଳ୍ପର କଥା ବସ୍ତୁର ସରୀଳ ଅଭାବ ଥିଲେ ଥିଲ କୌଣସି ନାଗର ଅପୂର୍ବ ଦତ୍ତ ସଂସ୍କାରର ପରିଶୋଧ । ଆମ୍ଭେମାନେ ନିଶ୍ଚୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ପାଉଁ । କେବଳ ଚୋସର ଏବଂ ଗୋଟିଫାଇଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କଥା ପ୍ରଶଂସା ଅଶ୍ୟାନ୍ୟିତାରେ ନୂତନ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଚ୍ୟ ପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟରେ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ନୂଆ ସବୁ ବେଳେ ବାସ୍ତବରେ ପୁରୁଣାର ସଂଶୋଧିତ ସଂସ୍କରଣ । ଏଥି ଉପରୁ କେତେକ କହିଥିବେ ଯେ ଏମେ ପ୍ରକୃତ ଅଣ୍ଡ ଟା ଗଳ୍ପ ଶୁଣିଲୁ ?

ବାସ୍ତବ ଗଳ୍ପ ରଚନା ଥାଉ ଯେଉ ସମଗ୍ର ତାହା ଦେଖିବାର ଅନୁଭବ ନାହିଁ । ଇଂଲଣ୍ଡ ପ୍ରଥମ ଗୋଟିଏ ଜାତି ଅନେକ ଅଭିଜ୍ଞତା ପାଇଥାଇ ଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ ଯେ କେବଳ ଅସ୍ୟାତ ଉଦାର ସମ୍ଭାବନାର କଥା କିନ୍ତୁ ନ ହୋଇ ପାରେ । ପ୍ରାଚୀନ ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିବାରେ ଗଳ୍ପ ନାୟକକୁ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପାଇ ନିଶ୍ଚୟ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ 'ପେରୀଛବାଦ' ମତ ଅନୁସାରେ ସଂସାରରେ କୌଣସି ଦୁରାତ୍ମା ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଉପନ୍ୟାସରେ ଚରିତ ପାଇଁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗଢ଼ କରିବାର କଥା ନାହିଁ ।

ଏମ ଯେଉଁମାନେ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟ ରଚନା ଗୋଟିଏ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରକରଣ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ଉପନ୍ୟାସର ଏହି ମୂଳର କଳ୍ପିତ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରଣା କରି ପାରିବା ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । କେତେକ କେତେ ସେ ଏମ ଏଗ ଏକସ ଯେତେକେତେ ଗୁଣ ବଙ୍ଗ ସ୍କୋନ ଧର୍ମିକ ଗୁଣ । ଅବଶ୍ୟ ଯେପରି ସୁକ୍ତ ଉପନ୍ୟାସରେ ଏପି ଅମ ଢାଳୁଛନ୍ତି ଦେଇଯାନ୍ତି ।

—*—

(ତଳରର ଶେଷ ଧାର ଆଗ ପୃଷ୍ଠା ଇଙ୍ଗିତରୁ)

ମଣ୍ଡଳ ଅମଳ ତନ୍ତ୍ରର ଦୁର୍ବଳ ଧାର ଓ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଅପୂରଧୀନ କରିବାର ନାହାନ୍ତି । ହୋଇ ପାରେ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ନିଜେ ସମର୍ଥନର ଅଭାବ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅସ୍ୱୀକାର କରି ହେବ ନାହିଁ ଯେ ଦେଶ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିକ କାଳ ଲୋକ ପ୍ରିୟ ଶାସନ ଲୋକର କଳ୍ପନାକୁ ଉଜ୍ଜୀବିତ କରିପାରି ନାହିଁ । ଅଛି କ୍ଷମତାର ଲଢ଼ାଇ ଦଣ୍ଡନୀତି (Power Politics)ର ମାର୍‌ପେଞ୍ଚ୍ ଗୁଡ଼ିକ । ଫଳରେ ଅଛି ଜନନାୟକ ପଦାଭିଳାଷୀ ବଂଶ ପୂଜାର ଦାସ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛି । ତାହାହିଁ ଅଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସିଦ୍ଧ, ଦାସ ଅବଳୁ ଦଣ୍ଡସ୍ୟ ଦେଉଛି ପରିଶେଷରେ । କେବେ ମଧ୍ୟ ନେତା ବା ପୂଜା ନ କରି ଅର୍ଥକୁ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଦେଶ ଅଧର୍ମକୁ ବଢ଼ୁ ଚାଲିଛି । କଂଗ୍ରେସକର୍ମୀ ବଗୁର କରୁ ତାର ଚିନ୍ତା କଏ ?

—※—

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୂପୁର

ବିଭାଘର କଥା

ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ

ଆଜିକାଲି ଆମ ଓଡ଼ିଶା ଏକା ନୁହେଁ, ଭାରତ ତମାମ ବାହାଘର ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟା ହେଲାଣି—ସୁଶିକ୍ଷିତ ଝିଅମାନଙ୍କ କଥା କହିଲେ ନ ସରେ। ସହର କେବଳ ନୁହେଁ, ଆମେ ଯେଉଁ ଗାଁକୁ ଯାଉ, ଦେଖୁ ସେ ଘର ଘରକେ ପ୍ରାୟ ଦି' ଚାରିଟି ବାଢ଼ୁଆ ଝିଅ, ପୁଅ ରହିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଝିଅ ବେଶି। ଏହାର କାରଣ କଣ? ଅନେକ କହନ୍ତି ଝିଅମାନେ ପାଠୋଇ ହେଲାରୁ ଏପରି ବାଢ଼ୁଆ ଗ୍ରହଦଶା ଭୋଗି ହେଉଛନ୍ତି। ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ପାଇଲାରୁ ଝିଅବିଭା ବାପମାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ସମସ୍ୟା ହୋଇଛି। କିନ୍ତୁ ଆମର ମନେ ହୁଏ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଅର୍ଥନୀତି ଓ ଯୌତୁକ ଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରଥା ବିଭାଘର ସମସ୍ୟାର ପ୍ରଧାନତମ କାରଣ। ସେଥିପାଇଁ ଏବେ ଦେଖୁଛୁଁ, ଝିଅମାନେ ବର ନ ମିଳିଲାରୁ ଚାକିରି କରୁଛନ୍ତି ବା କରିବେ, କାହିଁକି ନା ଆନ ଉପାୟ ନାହିଁ। ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଦେଖାଯାଉଛି, ପାତ୍ରୀ ପାତ୍ର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ କିନ୍ତୁ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ପାତ୍ରର ମନ୍ଦ; ସେଥିପାଇଁ ପାତ୍ରୀ ସେଇ ପାତ୍ରର ସ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ନାରାଜ। କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ଏଇ ଶ୍ରେଣୀର ଝିଅଙ୍କୁ ଦୋଷ ଦେବା ଠିକ ନୁହେଁ। ସେମାନେ ନିଜ ଭବିଷ୍ୟତ ଭାବି ଏପରି ବିଭାଘର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆପତ୍ତି କରିଥାନ୍ତି। ଏଠାରେ ଆମେ ନାରୀଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଶଂସା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ। ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଦେଖୁ, ପାତ୍ର ଧନୀ, କିନ୍ତୁ ପାତ୍ରୀର ବିଦ୍ୟା ବେଶୀ, ସେଥିପାଇଁ ଝିଅମାନେ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ବିଭା ହେବାକୁ ନାରାଜ। ଅବଶ୍ୟ ଏହା ସାଧାରଣ କଥା ନୁହେଁ। କେତେଠି ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ବି ରହିଛି।

ସେଥିପାଇଁ ପାତ୍ରୀ ଅମତରେ ବାପମା ଏପରି ବରକୁ ଝିଅ ବିଭା ଦେଉଥିବାର ଦେଖୁଁ। ସେଇ ଝିଅର ନିଜସ୍ୱ ମତାମତ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ପିତାମାତା କନ୍ୟାଦାୟରୁ ଉଦ୍ଧାର ହୁଅନ୍ତି। ଅଥଚ ଅନେକ ସମୟରେ ଦେଖୁଁ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଝିଅମାନଙ୍କ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ଅଶାନ୍ତିମୟ ହୋଇଥାଏ। କିନ୍ତୁ ଆମ ହିନ୍ଦୁ ଆଇନରେ ଯେତେବେଳେ ଛାଡ଼ପତ୍ର ନ ଥିଲା, ଝିଅମାନେ ମନର ଅଶାନ୍ତି ଓ ଜୀବନର ତିକ୍ତତାକୁ ମନରେ ମାରି ଦାଣ୍ଡ ମାନ ବଜାଏ ରଖି ଉପରେ ହସଖୁସି ଦେଖାଇ କୌଣସି ମତେ ଏପରି ମିଥ୍ୟାଚାରକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ଯାତ୍ରା ମୁହଁବୁଜି ସାରାଜୀବନ କଟେଇ ଦିଅନ୍ତି। ଯଦି କୌଣସି ଝିଅ ବା ବୋହୂ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି କହନ୍ତି କି ସତ୍ୟ ସରଳ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲନ୍ତି ତେବେ ଅଶାନ୍ତି ଆସି ଘର ଭାଙ୍ଗେ। ସେତେବେଳେ ସ୍ପଷ୍ଟବାଦିନୀ ପାଠୋଇ ଝିଅ ବା ବୋହୂର ଦୁର୍ନାମ ଘରେ ଘରେ ଘୋଷଣା କରାହୁଏ। ଅଭିଭାବକମାନେ ବିବେଚନା କରି ଦୂରରେ ଥାଇ, ଆଖିବୁଜି ଦିଅନ୍ତି। ଆଗେ ବାଲ୍ୟ-ବିବାହ ଚଳନ ବେଳେ ଝିଅଙ୍କୁ ମାଛ ଶୁଖୁଆ ଭଳି ଦରକର ବିକା ହେଉଥିଲା, ଆମ ହିନ୍ଦୁ ସମାଜରେ। ସେ ପିଲା ପୁଅ ଝିଅଙ୍କର ମତାମତର ମୂଲ୍ୟ ନ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଆମ ମନରେ ଆଜିକାଲି ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଯେ ବୟସ୍କା ଶିକ୍ଷିତା ଝିଅ ଓ ପୁଅଙ୍କର ପତି ବା ପତ୍ନୀ ନିର୍ବାଚନରେ ମତ ଦେବା ବା ଅମତ ଦେବାକୁ ଅଭିଭାବକଗଣ ଦାମ ଦେବେ ନାହିଁ କାହିଁକି?

ଯେଉଁଠି ବିବାହ ବ୍ୟାପାରରେ ବର ଓ କନ୍ୟାଙ୍କ ଭିତରେ ପୂର୍ବରାଗ ସଞ୍ଚାର ସେଠାରେ ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କ ତାଡ଼ନା ଲାଞ୍ଛନାରେ ସେ ପ୍ରେମ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯିବାର ଦେଖୁଛୁଁ। ସାଧାରଣ ଭାବରେ ପ୍ରେମ ତଥା ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ବି ଅଭିଭାବକ ମାନଙ୍କ ରୁଚି ପାଇଁ ବିବାହ ସମ୍ଭବ ହୁଏନି। ଏ ଦୋଷ ଅଭିଭାବକ ମାନଙ୍କର ଯେପରି ପାତ୍ର ଓ ପାତ୍ରୀଙ୍କର ସେପରି। କାରଣ ଆଜି ପାତ୍ରୀ ଜୀବନରେ ବିପଦ ବାଧା ଅତିକ୍ରମ କରି ଅଭିଭାବକମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିବାହ ହେବାର ସାହସ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ। ଯେଉଁଠି ନିର୍ବାଚନ କରିବାର ପ୍ରେରଣା ପୁଅ ବା ଝିଅର ଅନ୍ତରରୁ ଆସି ପରୀକ୍ଷିତ ହେବ, କଷ୍ଟି ହେବ, ସେ ପ୍ରବଳ ଆଗ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ଝିଅ ବା ପୁଅଙ୍କର ସାହାସ ରହିବା ଦରକାର। ତାପରେ ଯୌତୁକ ପ୍ରଥା ଆମ ଦେଶରେ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦିନକୁ ଦିନ ଯେପରି ପ୍ରବଳ ଆକାର ପ୍ରକାର ଧରୁଛି, ତହିଁରେ ଗରିବ କୁଟୀରେ ଶିକ୍ଷିତା, ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବତୀ ଝିଅମାନଙ୍କର ସତ୍-ପାତ୍ରରେ ବିଭା ହେବାର ଉପାୟ ନାହିଁ। ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ପୁଅ ଝିଅମାନେ ଯଦି ପଣ କରନ୍ତି—ଯୌତୁକ ନେଇ ଆମେ ବିଭା ହେବୁନି, ତେବେ ଯାଇ ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହେବ ନ ହେଲେ ନାହିଁ। ଭାବୀ ସ୍ୱାମୀର ମନେ କରିବା ଉଚିତ କାଲି ସକାଳେ ଯେ ମୋ ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଅଂଶ ହେବ ଓ ମୋ 'ସୁଖ ଦୁଃଖର ଭାଗିନୀ ହେବ, ତା ବାପାଠାରୁ ମୁଁ ସୁନାରୂପା ଟଙ୍କା ଯୌତୁକ ଦାବୀ କରିବା ଅସଭ୍ୟତା ଓ ଅଭଦ୍ରତା। ସେପରି ଭାବୀ ପତ୍ନୀର ମଧ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଚିନ୍ତା ଦରକାର। ଅତୀତ ଇତିହାସରେ ଏହିସବୁ କଥା ସମାଜର ପ୍ରତି ଝିଅ ପୁଅଙ୍କର ଚିନ୍ତା କରିବାର ବିଷୟ ହେବ। ନବ ଯୁଗର ମନୀଷୀ ମାନେ ବୁଝିବାକୁ ଶିଖିବେ ଯେ ପୁରାତନକୁ ଅବଜ୍ଞା ଅବହେଳା କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ, ପୁରୁଣାର ସଂସ୍କାର କରିବା ହେବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ। ବର୍ତ୍ତମାନ ପୁଅଝିଅମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରଗତି ଦେଖି ପୁରାତନପନ୍ଥୀ ମାନେ ବିଚଳିତ ହେବେ ଏଥିରେ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ—ବରଂ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ, ସମସ୍ତ ଘଟଣାରେ ସମ୍ମୁଖ ମାନଙ୍କର ଚିନ୍ତା ଉଚିତ—ନଚେତ୍ ଆମେ ଅଚଳ ହୋଇଯିବୁ। ଭାବୀ ସମାଜ ଯେଉଁମାନେ ଗଢ଼ିବେ ସେମାନେ ଆମକୁ ପୋଛିଦେବେ।—

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଲଗ୍ ଫ୍ଲରେନସ୍ ପ୍ରତି

ଲେଖକ: ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଏମ୍. ଏ.

(୧) ପରିଚ୍ଛଦ

ନୀଳ ସାଗରର ନିର୍ଜନ ବେଳାତଟେ
ପ୍ରଥମେ ତୁମରେ ବୋଧହୁଏ ଦେଖିଥିଲି ।
ଦୂରେ ଉପକୂଳ ତରୁଶ୍ରେଣୀ ଥିଲା ଛାୟା ମସିରେ ଲେଖା
ପଦତଳେ ଶତ ଫେନରୂପ ଉର୍ମିଦଳ ।
ଅଙ୍ଗରେ ଥିଲା ତୁମ
ସନ୍ତରଣର ସାମାନ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଦ,
ସ୍ତନତଟ ଜାନୁତଟ ସୂଚୁଥିଲା ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରକାଶ ରୂପ
ଦାନବୀ କୁମନ୍ତ୍ରଣା ରଚିଥିଲା ଅବା
ନିଟୋଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ରକ୍ତ ବହ୍ନି ସ୍ତୂପ ।

ବର୍ମ ମୁଖର ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଏ ଜୀବନର ବ୍ୟବଧାନେ
ଅଶରୀରୀ ଏକ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ "ଅପଣାରେ"
ସେଦିନ ହେ ସହଚରି;
କଲି ମୁଁ ଆବିଷ୍କାର ।

ସେହିଦିନ ସେହି ସନ୍ତରଣର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ କ୍ରୀଡ଼ା,
ସେଇ ନିର୍ଜନ ଦୋଳାୟମାନ ଜଳବୀଚି ଅବିରଣୀ ତଳେ
ସମସ୍ତ ତନୁ ଯୌନ ବୁଭୁକ୍ଷା ଦେଇ
ଅନ୍ତସ୍ତଳରେ ଶିହାର କରିଥିଲି
ଜଳପିଚ୍ଛିଳ ତୁମ ଅଙ୍ଗର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଲିଙ୍ଗନେ
ତୁମ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ରାଜିର ସଂଘର୍ଷଣେ
ଶତାୟୁ ଏଇ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଲଭିଲି ସଂଜୀବନୀ
ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଏଇ "ଅପଣାରେ" ଦେଖିଥିଲି ସେଇ ଦିନ
ତୁମରି ଅଙ୍ଗ ସଂଗ୍ଲନର କ୍ରୀଡ଼ନକ କ୍ରୀତ ଦାସ,
ଅସ୍ଥି କୃପଣ; ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଯୋଷା
ସେଇ ତୁମ ପ୍ରିୟ ପରିଚ୍ଛଦର ତଳେ
ଅନାବିଷ୍କୃତ ରହିଲା ଯେ ପରିତୃପ୍ତି
ହେ ଅପରିସୀମା ! ସେଇ ମୋର ପରିଚୟ ।

(୨) ନଗ୍ନିକା

ସେଇ ନିର୍ଜନ ରାତି
ଏକାଦଶ ତୋଷିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ।
ବାହାରେ ଝରେ ଲିଲି ଅର୍କିଡ୍ ଡେଲିଆର
ମଧୁର ପରାଗ ଗନ୍ଧ ।
ତୁମ ଫ୍ଲେଟର ରେଲିଂ ଜଡ଼ାଇ
ନୀଳ ସ୍ନାପ୍ ଡ୍ରାଗନ୍ ଲତାଟିରୁ ଝରିଥିଲା
ଦେଇଛି ଅଜସ୍ର କି ଫୁଲ୍ ।
ପ୍ୟାନ୍‌ସି ଓ 'ଜିନିୟାର ମିଶ୍ରିତ ଗନ୍ଧ
ଅଣୁଥିଲା
ଲାଇଲାକ୍ କୁଞ୍ଜ ଅନ୍ତରାଳୁ !
ତୁମେ ଢାଳିଥିଲ ପ୍ରିୟା ପାନ ପାତ୍ର ଭରି
ସୁରଙ୍ଗର ଲାଣ୍ଡ୍ରୀୟ ସୁରା
ନଗରୀର ବହୁ ଦୂରେ ଅବଲୁଣ୍ଠିତ ଚନ୍ଦ୍ରର
ହୀନପ୍ରଭ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ଲେଖେ
ତୁମେ କହିଥିଲ
ତୁମ ଅଙ୍ଗ ଲତା
ନଗ୍ନ ଅଜ ପରିଚ୍ଛଦ ହୀନ,
କାଚ ପାତ୍ରେ ସୁରା ସମ
ନଗ୍ନ ଅଜ ପରିଚ୍ଛଦ ହୀନ ।
କୁନ୍ଦ ଶୁଭ୍ର ସ୍ତନାଙ୍କୁର ନିଟୋଳ ଯୌବନ
ପରିତୃପ୍ତ କଲା ମୋର ବୁଭୁକ୍ଷା ଆକାଂକ୍ଷା,
ସେଇ ନୀଳ ଅନ୍ଧକାରେ
ଭୁଲିଗଲି "ଅପଣାରେ"
ପରିଚୟ ହୀନ କେଉଁ ସୀମାହୀନ ଅନାଗତ କୂଳେ
କେବଳ ରହିଲି ବଧୂ
ଅନାଦି ଶିବ ଓ ଶୁଭ୍ର ତବ ଅଙ୍ଗ ।
ମନେ ଅଛି ଦେଇଥିଲି ତୁମ ଅଙ୍ଗାହାରରେ
ଅଜସ୍ର ଚୁମ୍ବନ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଳରେ ଡାଳରେ ଡାନା ନାନା—

ମାନବର ମୌଳିକ ଅଧିକାର—ଇଏ ଅଣ୍ଡା ହେଉ ଲବନ…ମର୍କେଣ୍ଟ୍ସ ।

× + ×

ବସ୍ତ୍ରାଭାବ ଚାହିଁବ ?—ଇଏ ଅଣା ସଂପାଦକୀୟ…ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ ବସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇବାରୁ ଓ ତାଙ୍କୋ ଟିଏ କ୍ଲାଇବ ଜୁଟ୍ ମିଲ ଚଳାଇବାରୁ ।

\+ + + +

ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସାପ୍ତାହିକ —ଅଲ୍ ଅ…ବାହ୍ମି ଗଲଗଲ—ବାବାରେ…

× × × ×

ସ୍ଵାଧୀନ ଦେଶର ଗଣତନ୍ତ୍ରର ବିଳାପ… ଇଏ ମୁକ୍ତସ୍ଵପ୍ନ ଅଲେଖ ।

…ଯଥା ନିର୍ଜନ ଦ୍ଵୀପରେ ନିର୍ବାସିତର ବିଳାପ ।

ଏ ସ୍ଵତ୍ତ୍ଵ ବଟ୍ୟ ଚାହିଁବ ?—ଇଏ ମୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜ ହେଉଛଲଇନ…ଟ୍ରଷ୍ଟି ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୃଦ୍ଧି ।

× × × ×

ଜନତାର ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ—ଇଏ ଉକ୍ତ ପତ୍ରର ବିଭାଗ ।…ଦୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ କୁହନ୍ତି ? ଯଥା ଚତୁଷ୍କୋଣ ।

\+ × × ×

ଜନତାର ସ୍ତମ୍ଭରେ—ଇଏ ଉକ୍ତ ପତ୍ରର ବିଭାଗ ।…ନୃସିଂହ ଅବତାର ବାହାରିଲେ ।

\+ × + ×

ଗଚ୍ଛନ୍ତୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ— ଇଏ ଜନତାର ହେଡ଼ ଲାଇନ ।

…ନରେନ୍ଦ୍ର ଓ ମାନବେନ୍ଦ୍ର ଏକା ଅଛି ତେଣୁ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ଫଳ ରେଡ଼ବେଲ ଭୋଗିବେ ।

\+ + × +

ଜୀବନର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ—ଇଏ ଦୈବୀ ମୁଦ୍ରିକା ବିଜ୍ଞାପନ ।

…କିନ୍ତୁ ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ ମୁଦ୍ରିକା ଯଦି ହଜିଯାଏ ?

× + × +

ଚାକିରି ? ଇଏ ଦୁଇ ହସ୍ତର ଚୁଡ଼ି ବନ୍ଧନ ଯୁକ୍ତ ଛବି ସହ ଏମ୍ପ୍ଲଏମେଣ୍ଟ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ବିଜ୍ଞାପନ ।

…ବିଜ୍ଞାପନରେ କେବଳ ହସ୍ତଛନ୍ଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ—ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି କରିବାର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ।

\+ + + +

…ସୁନାର ଭାରତ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ହେବ—ଇଏ 'କୃଷକ' ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ ।

କୃଷକ ତେବେ ସେଠି ସୁନାର କୃଷି କରିବେତ । ମାଣକେ କେତେ ଟେଙ୍କି ସୁନା ଫଳିବ ?

ଖରାପ କାମ ଓ ଖରାପ ଲୋକର କଥା କଲେ ମନ ଖରାପ ହେବାର ଭୟ ଅଛି—ଇଏ କୃଷକେ ଲେଖୁଅ ।

…କେବଳ କୃଷକ କଥା ଲେଖିଲେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ମାନେ ଚମ୍ପା ହେଇଯିବା ଭୟରେ ସେ ଅଧୁନା ଲେଖିଛନ୍ତି—କୃଷକ ମଜଦୁର, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଓ ସହର ବାସୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ ମୁଖ ପତ୍ର ହେବ ।

× × × ×

କୃଷକ ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁଖପତ୍ର ହେବ— ଇଏ ଲେଖୁଅ । …ଅପେକ୍ଷାକୃତ, ମନସ୍କଙ୍କ ହାତରେ ଅଣ ପତ୍ରର ହେଉ ।

× × × ×

ମତାମତ—ଇଏ କୃଷକ ସଂପାଦନା ସ୍ତମ୍ଭ । ..ଏଥିରେ କିନ୍ତୁ କୃଷକର ମତ ଅଛି— ଅମତ ନାହିଁ ।

× × × ×

କଂଗ୍ରେସ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୃହିଁ ରୂପ ବଦେଇ ଲେଉ ହାରେ—ଇଏ ସଂପାଦକ ଶଙ୍କର ରାଓ

ଫେରେ କର୍ମ ଦେଖୁଛେ—ଯେବଣ ସ୍ଥାନେ ଯେ ବଗୁର—ଚାରି ପେଟେ ଛତା ତେଣେ ।

\+ + + +

କଂଗ୍ରେସ ଗୃହେଁ ସମାଜବାଦୀ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଯାହାର ଶାସନ ହେବ ଲୋକଙ୍କ ଶାସନ, ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସନ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଶାସନ—ଇଏ ଶଙ୍କର ରାଓ—

କିନ୍ତୁ ହେଉଛରେ ଦେଖାଯାଉଛି ପୁଲିସର ଶାସନ, ଫାଟୁଆଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଶାସନ ଏବଂ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଶାସନ ।

\+ + + +

ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ସାମ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏକ ସମାଜ ଗଠନ କରିବା କଂଗ୍ରେସର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଇଏ ଶଙ୍କର ଦେଓ ।

…କିନ୍ତୁ ଶର ସନ୍ଧାନ କରୁ କରୁ ଯେ ଲକ୍ଷ୍ୟଭ୍ରଷ୍ଟ ।

\+ + + +

"ମୁଁ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ।" —ଶ୍ରୀ ଛନ୍ନା ।

…ଅଜପା ମନ୍ତ୍ର ମୋର ମନ୍ତ୍ର—ଅହିଂସା ହିଂସା ମୋର ଅସ୍ତ୍ର, ଅଗୁଣ୍ଡା ଗୁଣ୍ଡା ମୋର କବଚ ।

\+ + + +

(ମତାକଥା ସ୍ମୃତି ଜନ୍ମରୁ)

କେତେ ଜଣ ସାଙ୍ଗଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ସେ ଅନୁଭବ ଥାଏ । ଓ ଗଲ । ବୁଝିଲି କଲେଜ ହେଲେ ଏଇ ଗୋଟାଏ ମସ୍ତ ସୁବିଧା ଅଛି । ସେ ସୁବିଧାଟା ହେଉଛି ଛୁଟି ପରି ଶ୍ରମରେ ଯାଇ ପାରିବା, ବାଗକ ପଣ୍ଡିତରେ ବସ୍ତକଟା ମାରିଦେଲେ ହେଲା । ଏହି ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେଖଣ, ଦୁଇଣ, ତିନିଣ ଲେଖେଇ ଜଣଅନ୍ତ ଥିଠ । ନଥିଲୁ । ସେଃ ଲେଖ ଗୁଡ଼ାକ । ଟଙ୍କାଠ କେତେ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ନଥିଲୁ, ନେଇ ନେଇ କେତେ ନେବେ ? ଏଇ ପାଠ୍ୟ ବର୍ଷରେ କଥା ତା ପରେ ମୋ ହାତକୁ ସବୁ ସମସ୍ତ ଆସିଲେ ଏକା ଦିନକେ ସବୁ ସବୁ କରି ଦେବ । କାଗଜ ପଣ୍ଡିତ ଲେଖେଇ ନେଲା ପରେ ସେମାନଙ୍କର ଏ ଆନନ୍ଦ !! କେମିତି ଗୋଟାଏ ଧୂସ ବସନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ଦେଖି ମୋର ମନ ହୁଏ ସେମାନେ ଯେମିତି ପବିତ୍ର ନା ପରୀକ୍ଷା ବର୍ଷ ତପସ୍ୟା ପରେ ଅମର ବର ପାଇଲେ ବୋଲି ମନେ କରୁଛନ୍ତି । ମୋତେ ସେ ଧୂସ ଦେଖି ଭାରି ମଜା ଲାଗେ, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ମୋର ଟଙ୍କା ଦରକାର ଥାଉ ନ ଥାଉ ପଂସ୍କର ଅସନ୍ତି ଟଙ୍କା ଦରକାର ଅଛି କି ନା । ନଜେ ନଥସି ପାରିଲେ ସୁମାସ୍ତା ପଠାନ୍ତି । ଏଇ ଭାଇ ଓମାନଙ୍କର ଏ ଜନମର ଧୂସ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମଜା ଲାଗେ ବୋଲି ଦରକାର ଥାଉ ନଥାଉ ଯାଉଥରେ । ଟଙ୍କା ପାଇଁ ତାଗାଦା କରୁ ନଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ପ୍ରଭାବ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଯାଉଥିଲା ।

ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲା ପରେ ମୋତେ ଏଇ ପାଏ ଦଶ ସାଙ୍ଗ ଗ୍ରହଣ କର୍ତ୍ତା ରହି ପନ୍ଥକଲେ । ଏଇ ଅସୁବିଧା ହୁଏନି । ସବୁବେଳେ ଦଳେ ସାଙ୍ଗ ମୋ ସଙ୍ଗେ ଥାନ୍ତି । ଭାରି ଫୁର୍ତ୍ତି ହୁଏ, ଭିଡ଼ଣକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ବରଷ ସେପାରିର ପ୍ରଭାବ ଦେଖିବ ଦେଖି ଅଛିଲି ।

ଏ ଭିତରେ ମୁଁ ଗୋଟାଏ କଲେଜରୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ କଲେଜ ଭୁଲ I.A. ପରୀକ୍ଷାଟା ଦେଇ ଦେଇ କଟିଗଲି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସମସ୍ତ ଉଡ଼ିଗଲା । ମୋର ଏବୋଲିଣ ବର୍ଷ ବୟସ ପୂର୍ବ ହେବାର ଆଉ ମାସ କେତେଟା ଥାଏ କଲେଜଗୁଡ଼ ଅଧୀର ଭାବରେ ମୋର ଅଭିଭାବକଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣକୁ ଚାହିଁ ରହିଲି ।

ଦିନେ ସେଇ ତାରବାର୍ତ୍ତା ଚଠି ଆସିଲା— ତାପରେ—

ଅଛ ଥାଉ । ତାପରେ କଣ ହେଲା ବାକି କହିବ ।

(କ୍ରମଶଃ)

——*——

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-ଲଡେରେ

ଲେଖକ—ଫଚୁରାନଂଦ

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା—ଜଣେ ଡାଙ୍କର ଅଜବ ବନ୍ଧୁ ଙ୍କୁ ଅସି ଅନୁରୋଧ କଲେ ବାଉଁଶ ବଣଘେରା ପୋଖରୀକୁ ଯାଉଥିବା ସ୍ନାନାର୍ଥିନୀ ଯୁବତୀଙ୍କ ବିଷୟରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅଜବ ବେତାଳମାନଙ୍କ ପେଶି ଜୀବନ୍ତ ଓ ମୃତ କବିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଲେ ତାହା କେତେକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ପାଉଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ରହିଲା । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ସାତଗୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

୰ ବିଶ୍ୱନାଥ ଖୁଣ୍ଟିଆ (ବିଚିତ୍ର ରାମାୟଣ ରଚୟିତା)

[ଅଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ]

ରବି ଅସ୍ତେ ଦିବା ହେଲା ପ୍ରକଟ
ରାତିଲେ କାକ ଡାହୁକ କୁକ୍କୁଟ
ଚେତନା ବଟର ପାରୁଶ ଦେଇ
ବାଳା ଏ ସଧୀରେ ଯାଏ ଗାଧୋଇ
କାଖେ ତା'ର କଳସୀ
ମୁଖ ନିନ୍ଦୁଅଛି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଶଶୀ । ୧ ।

ଫିଟିଛି କୁସୁମ ସଜ୍ଜିତ ବେଣୀ
କାଳିନ୍ଦୀରେ ଭାସେ କି ହଂସ ଶ୍ରେଣୀ
ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆସିଛି କିଏ ଉର୍ବଶୀ
ସରୋଜ ନୟନୀ ଯୌବନମତ୍ତ ଧନି
କରଇ ଗମନ
ବର୍ତ୍ତୁଳ କୁଚ୍ର ଖସଇ ବସନ । ୨ ।

ସରୋବର ତୀରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲା
କଳସୀ କାଖୁଁ ତଳେ ସେ ଥୋଇଲା
ନିର୍ମଳ ଜଳରେ ଅଙ୍ଗ ପଖାଳି
ନାନା କଉତୁକେ ଖେଳଇ ବାଳୀ
କମଳ ଦେଖିଣ
ବିଶିବୋଲେ ବାଳୀ ନେଲା ତୋଳିଣ

୰ କବି କର୍ଣ୍ଣ—

ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ପାଲା ରଚୟିତା

(ପାଲା ସୁର୍)

ପ୍ରଥମେ ବନ୍ଦିଲି ଅମି ଗଉରୀ ନନ୍ଦନ
ରାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ ବନମାଳି
ତା ପରେ ବନ୍ଦିଲୁ ଅମେ ସତ୍ୟ ନାରାୟନ ,,
ବଲିବୁ ଏଖନ ଅମ୍ଭେ ରସପୂର୍ଣ୍ଣ ଛନ୍ଦ ,,
ଏକ ଶତ ହସ୍ତାଙ୍ଗୁଳ ମଧୁର ପ୍ରବନ୍ଧ ,,
ଯବଫଲ ବନେ ଥାକେ ଏକ ସରୋବର ,,
ତାହିଁ ଯାଇଅଛି ଗ୍ରାମ୍ୟ ରାସ୍ତା ମନୋହର ,,
ସେ ଗ୍ରାମେତେ ବାସକରେ ଏକ ମହାଜନ ,,
ଅଛେ ତାର ଗୃହେ ଦିବ୍ୟ କନ୍ୟା ଯେ ରତନ ,,
ଭୋରବେଳା ସେହି କନ୍ୟା ସ୍ନାନ କରିଯାଏ ,,
କାଂଖେ ନୈୟା ଜଲ କୁମ୍ଭ ହସ୍ତିନୀ ପରାଏ ,,
ପାଛେ ତାର ଝୁଲୁଥାଏ ଘନ କାଲ ବେଣୀ ,,
ନାଗେଶ୍ୱର ଗାଛେ ଯଥା କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ଫଣୀ ,,
କୁମ୍ଭ ରଖିତାରେ କନ୍ୟା ଜଲାଶୟେ ପଶେ ,,
କାପଡ଼ାରେ କୁଚ ଅଣ୍ଟା ପିଠି ପେଟ ଘଷେ ,,
ସ୍ନାନ ସାରିୟା କନ୍ୟା ଫେର ଫେର ଗୃହେ ରାଧେ ଗୋବିନ୍ଦ
ଭାଲ ଏକ ପଦ୍ମ ଦେଖି ଚମତ୍କାର ହୋଏ ,,
ବାବା ସତ୍ୟପୀର ପୁଜିବାରେ ହୈଲ ମତ ,,
କବି କର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ କନ୍ୟା ତୋଲିଲ ତଡ଼ିତ ,,

—✻—

ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବ ପାଣି

(ଶ୍ରୀ କଷ୍ୟପ ଜନୁକରେ ବୃତ୍ତେ)

ଭାଇ ଭଉଣୀ କହିବାରେ ଯାହା ଦେଖିଲି ଆଜ ନେତ୍ରର
ଶୁଣିଲେ ଯେ ଘୋ ଛାତି ଦେବ ତା କରିବ ମଦନ ମାରିବ ଶର ॥ ଦେ
ବେଣୁ ବନ ଦେଇ ଯାଉଥିଲା ମାଈ ଟାନ୍ଧାଇବ ବୋଲି ଦର
ଭାଗରେ ମାଟିଆ ହୋଇଥିଲା ଥିଆ କାନି ଉଡ଼େ ଫର ଫର ॥
ଗଲା ହଲି ହଲି ମୁଣ୍ଡେ ଥିଲା ମଲ୍ଲୀ ପାଦରେ ଥିଲା ନୁପୁର
ତାର ଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି ମନ ଗଲା ଲାଖି କାମେ ହେଲି ଜରଜର ॥
ପୋଖରୀକୁ ଗଲା ମାଟିଆ ଥୋଇଲା ଜଳେ ପଶେ ଉରତର
ଗାଧୋଇ ସାରିଣି ପଦ୍ମୁ କ ଦେଖିଣି ତୋଳିଲା ବିଥାଇ କର ॥
ବାସ ଭେଦି କୁଚ ଦିଶେ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲିଗଲା ମୋର
ବଇଷ୍ଣବ ବୋଲେ ଏ ବାଳା ପାଇଲେ ପୁଜିବ ଶିବ ପଥର ॥

—✻—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠାକଥା

ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମର ଦେଖି ଅବ୍ୟର୍ଥ ଓ ଉଦ୍ଦାମ ଧାରା ଅପେକ୍ଷା ବେଳେ ଦୋଷ ବେଶି ଦେଖିଛନ୍ତି ସେ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ମନ ଯାଏ ଖାଲି ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ପାଖରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିଲେ ଦେଖା ଯାଏ—ଦୃଶ୍ୟ ମିଳନ୍ତି ନଷ୍ଟ ହେବା—ଯାହା କଳ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମର ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ ଶ୍ରେଣୀ ଦେଖାଇ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ଏବଂ ସେହି ଦେହ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସହିତ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମର ଗର୍ବ ସମ୍ବନ୍ଧଟାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବାର କ୍ଷମା ମଧ୍ୟ ଦୀର୍ଘକାଳ କରିବାକୁ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ! ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ଦେଶର ବଂଶ ପରମ୍ପରା—ଅଛି ମନ୍ତ୍ରମାନ ହୋଇ ମନ୍ତ୍ର ଅନ୍ତରେ କରିବାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତାର ନାହିଁ ? ସେ ଯାହ ମନ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ କହୁଥାନ୍ତି ତେବେ ବସ୍ତୁ ସୋପଦାନଙ୍କ ଅଗ୍ରମରେ ବସ୍ତୁତ ମନ୍ତ୍ର ପାଇବା ଦାବୀ ବଢ଼, ପ୍ରଥମାଣି । କାରଣ ସର୍ବ ସମାଜରେ ସର୍ବଦାର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହୋଇଛି ଅନ୍ୟର ଶୋଷଣ । ଚାରିଦାନ ମାନେ ଧର୍ମତଃ ମନିଷ ଶୋଷଣ ସହିବାକୁ ନିୟମ କରିଥିବାରୁ ସମସ୍ୟାର ଏହ ସମାଜର ଶୋଷଣ ଚଲିଛି ଯାହା ମନ୍ତ୍ରଣା ବା ମନ୍ତ୍ର ଚାହିଁଲେ ଦୂରେଇଯାଏ । ସେହି ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତ୍ରିକ ମାନେ ସନ୍ଦେହ କରି ପାରନ୍ତି ।

ସେ ଯାହାହେଉ, ମିଠାକଥାରେ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ତାହା ହେବ ନ ହେଉ, ବଦଳରେ ସେ ପ୍ରଶଂସା ଯେ କରି ନପାରେ ତା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ଯେତିକି ସହଜ ଏବଂ ପ୍ରଶଂସା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯେତେ ସହଜରେ ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ସମ୍ଭବ ସେ ପାଠ ଓଡ଼ିଶାର ଜାତୀୟ ମାନେ ଯେତେ ପଢ଼ାଇ ଦେଇ ସବୁ ଅମ ତଳ ତଳ ନେତାଙ୍କଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ସେଠଃ ସେଠଃ ନେତା ଯାଏଁ ଯେତେ ପଦ ଦେଖି ତାଙ୍କ ପୁଣି ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବା କଣ ଲୋଡ଼ା ହେବ ? ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ଏହ ଧରଣିରା ପ୍ରବୃତ୍ତି—, ଯେଉଁମାନେ ଅଦ୍ୟାପି ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଭଳି ସେଠେ ଥେଷ୍ଟ ଅପଣା ପ୍ରଶଂସାରେ ପ୍ରୀତ ହେବା ଲୋକ ଅଛି ନାହିଁ ନଥିବେ ବୁଦ୍ଧ-ଘରେ । ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ-ପ୍ରବରେ ଅପଣା ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେ ନାହିଁ କି ଅପଣା ପ୍ରଶଂସା କରେ ନାହିଁ । ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶାର ବହୁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ତାର ଗୁରୁ । ତଥାପି ସବୁ କାନପୁଞ୍ଜା ମନ୍ତ୍ରକୁ ସେ ଭଜ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

ତାହାଛଡ଼ା ଏହ ପ୍ରଶଂସାରେ ଅଛି ଗୋଟାଏ ବିପଦ ଅଛି । ଲୋକେ କହନ୍ତି ସାମାନ୍ୟ ଦୋଷକୁ ଘୋଡ଼େଇ ପକାଇଲେ ଲୋକ ମୁଧର ଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଦୋଷକୁ ଦୋଷ ବୋଲି ନାହିଁ ବୁଝିଲେ ଦୋଷୀ ସାହସ ପାଇଯାଏ ଏବଂ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୋଷ କରେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ଘର ଅନ୍ତର ଅଭିଜ୍ଞତା ଭିନ୍ନ । ଅମ ବୋଧୁହୁଏ । ହଟ ସାଥୀ ଟିକିଏ ଖେଳେଇ ଗଲେ । ବୋଧହୁଏ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମରେ ନିଶ୍ୱାସ ଦେଉଁ ଦେଉଁ ଟିକିଏ ଉଷ୍ଣୀ ହୋଇଯାଇଛି । ମୁଁ ଦେଖିଲି ହାତ ତ ଧରେନି । ସେଥିପାଇଁ ଅଜ କଥାକଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧ-ଦାନ୍ତ ସାର ହେବ ଭାବି, ତେଣୁ ମୁଁ ନାମ ଦେଲି ଶ୍ରୀମତୀ । ଶ୍ରୀମତୀ ! ଶ୍ରୀମତୀ ! ବୋଲି ଡାକିଲେ ଅଜ ଯା ଦେଖିବ ସେ ନିଶ୍ୱାସ ଉଙ୍ଗିମା । ଗୋଡ଼ ଖାଲି ବୁଲେଇ ବୁଲେଇ ପକେଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଅଜ ବଡ଼ ଦୋଷ ସମସ୍ତେ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମକୁ ଦେଉଛନ୍ତି— ଯେଉଁମାନେ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମକୁ ଜାଣନ୍ତି ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ପକ୍ଷରେ ତ ବୋଝେ ଦୁଧ—ସେ ପୁଣି ପକ୍ଷୀ ତଅ-ଚୁଛି । କଥାଟା ସତ । ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ପକ୍ଷରେ ଗୁଡ଼ ନଥିଲେ ସେ ଗୁଡ଼ର ଦୁର୍ଗୁଣ ଜାଣନ୍ତାନାହିଁ— ସେ ତ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଗୁଡ଼ ଦେଖି ଅମୃତ ଅମୃତ କହି ବୁଲୁଥାନ୍ତା । ଅଜ ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମର ଏଭ ସମାଲୋଚକମାନେ ତା ପାଖରେ ଗଡ଼ିଲ ଖଳବ ଯେଉଁ ଯୋଉ ତଳ ସରନ୍ତାନାହିଁ । ଚାଲ୍ଣି ଗାଣ୍ଡିରେ ଶହେ ଛିଦ୍ର ଥିବାରୁ ଯାଇ ଛୁଞ୍ଚ ଗାଣ୍ଡିରୁ ସେ ଗୋଟିଏ ଛିଦ୍ର ଖୋଜି ପାଇଲା । ଛୁଞ୍ଚ ତେବେ ଗୋଟିଏ ଛିଦ୍ରରେ ଦୁନିଆରେ ଅଜ କାହାର ମନ ଦେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ—ଫଳରେ ଅନ୍ଧହୋଇ ରହିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁନିଆରୁ ମନର ଗନ୍ଧ ଗଲା ନାହିଁ ।

କଥା ହେଉଚି, ବୃଦ୍ଧଗ୍ରମ ସମାଲୋଚନା କରେ କାରଣ ସେଟା ତାର ସ୍ୱଭାବ— ଅଜ ମଣିଷ ମାନେର ସ୍ୱଭାବ ସମାଲୋଚନା ନକରି ରହିପାରେନା । ଅମ ସମାଜରେ ସମାଲୋଚନା, ଖୁଣ୍ଟାଦେବା ଓ ଅଡ଼ିବା ସବୁକଥାରେ ଅଛି । ତେବେ ଲିଖିତ ଭାବରେ ବା ଛପିତ ଭାବରେ କେବେ ହୁଏନାହିଁ । ସମୟ ସମୟରେ ବାହୁପକ୍ଷର ସମାଲୋଚନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ପ୍ରଥମେ ସେଇଅଡ଼୍ ବିଗୁର କରାଯାଉ । କହି ସମାଲୋଚନାଟା ସମାଲୋଚନାର ସମାଲୋଚନା । କାହାରି ନିଜେ ସମାଲୋଚନା ମଣିଷ ଜୀବନର । ସେଥିପାଇଁ ସେ ସାହିତ୍ୟ । ସାହିତ୍ୟକୁ ଚେହେରା ଗାହକ ପୁଣି ଥିବା ଦରକାର— ସେଇ ଯେ ପ୍ରକୃତ ସମାଲୋଚକ It is easy to criticise but difficult to appreciate an auther. ସମାଲୋଚନା ସହଜ. କିନ୍ତୁ ଲେଖକଙ୍କ ଚଳିବା ବା ତାର ଚେହେରା ଗ୍ରାହକ ହେବା କଷ୍ଟ । ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ କହିଲେ ସମାଲୋଚନା କଥାଟା ବରଂ ନ ଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା— ଯେଉଁ ଅର୍ଥରେ ଅମେ ତାକୁ ବୁଝୁ ।

କେତେକ କହନ୍ତି ଅମର ଯେଉଁ ସବୁ ବହି ସମାଲୋଚନା ହେଉଚି, ତା କେବଳ ପ୍ରଶଂସା — ପ୍ରକୃତ ସମାଲୋଚନା କାହିଁ ? ବା ମାନ କାହିଁ ? ଖୁଣ୍ଟା କାହିଁ ?

କିନ୍ତୁ ବଡ ବଡ ମୁନିମାନେ ଅନେକ ସମାଲୋଚନାଟାକୁ ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଅର୍ନୋଲ୍ଡ ସମାଲୋଚନାକୁ କହୁଥିଲେ—ଭଲ ବିଗୁରର ମାନଦଣ୍ଡ — Standard of judging well . ଜଣେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପଣ୍ଡିତ କିଏ ଥରେ କହିଥିଲେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚମତ୍କାରିତାପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା ସମାଲୋଚନାର ଲକ୍ଷ୍ୟ—କାରଣ The bad will dig its own grave—ମନ୍ଦ ତାର ନିଜ ଗାତ ନିଜେ ଖୋଳେ ।

Longfellow କହିଛନ୍ତି—Doubtless criticism was originally benigrant pointiug out beauties of a work rather than its' defects . ଦୋଷ ଦେଖିବାଠାରୁ ଗୁଣ ଦେଖେଇ ଦେବା ଭଲ । The man who lives to find fault has a miserable mission —ଦୋଷଦ୍ରଷ୍ଟାର ସାଧନା ଅତି ହୀନ ସାଧନା — ଗୁଣମିଛନ୍ତି ମନୀଷୀଃ ।

କଥାଟା ସତ— କିନ୍ତୁ ସମାଲୋଚନା ବଡ଼ ସହଜ । ସେ ଗୋଟାଏ ସୃଷ୍ଟି କୁ ଭାଙ୍ଗି ଚୁର-ମାର— ଗଢ଼ିବା କିନ୍ତୁ କଷ୍ଟ । Gibson କହନ୍ତି God can form and paint a flower but any fatish child can pull it to pieccs . ଫୁଲ ଛିଣ୍ଡେଇ ଦେବା ପିଲା ପକ୍ଷରେ ବି କେଡ଼େ ସହଜ । କିନ୍ତୁ ଫୁଲ ଗଢ଼ାନ୍ତି କେବଳ ଈଶ୍ୱର ।

ସେଇ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅମ ସାହିତ୍ୟରେ ବେଶୀ ଭାଗ ପ୍ରଶଂସା କରୁ ଯେଉଁ ସମାଲୋଚନା—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୁଳିଛ ତାହା ମନ୍ଦ ନୁହେ । ବେଳେ ବେଳେ ମନେହୁଏ ଖରାପ ଦେଖେଇ ଦେବାଠାରୁ ଚୁପ୍ ରହିବା ଭଲ । ସେ ବି ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାର କଡ଼ା ସମାଲୋଚନା । ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ଓ ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ସମାଲୋଚନା ଏବେ ଆରମ୍ଭ ହେଉଛି । 'ଡଗର' ତା'ର ଅଗ୍ରଣୀ କହିଲେ ଚଳେ । ତା ପୂର୍ବରୁ ସମାଲୋଚନା ପ୍ରାୟ ନ ଥିଲା । ତାର କାରଣ ହୁଏତ ସମାଲୋଚନା ପାଇଁ କିଛି ନଥିଲା ବା ସମାଲୋଚନା କଲେ ଅଧିକାଂଶ ଖରାପ ଦଗଟାଇ ଦେଖେଇ ବାକୁ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତା । ତେଣୁ ସେଇ ନୀରବତାହିଁ କଠୋର ସମାଲୋଚନା ବୋଲି ବୋଲିବାକୁ ହେବ । Silence is sometimes the severest criticism.

ତଥାପି ବନାଶାସ୍ତ୍ରର ଦୁଷ୍ଟତମ୍—ବେଳେ ବେଳେ ସକ୍ରିୟ ସମାଲୋଚନାର ଅସ୍ତ୍ର ଧରିବାକୁ ପଡ଼େ । ମେହନ୍ତର ବୋଲି ଲୋକେ ଘୃଣା କରନ୍ତୁ ପଛେ, ନିଜ ହାତ ଅପରିଷ୍କାର ହେଉ ପଛେ ଅନିଷ୍ଟ ସଫା କରିବାକୁ ହୁଏ —ଅବଶ୍ୟ ସେବା ଭାବରେ । ସାହିତ୍ୟ କଳୁଷିତ ହେବା ବେଳେ ଏହିଳି ସମାଲୋଚନା ଦରକାର । ଯେଉଁ ଦେଶରେ କଲେଜ ବୟ, କଲେଜ-ଗାର୍ଲ ଭଳି ବହିର ପରେ ଦିନରେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ସଂସ୍କରଣ ସରେ ସେ ଦେଶରେ କଲ୍କି ଅବତାର ଦରକାର ପଡ଼େ ।

ସେତେବେଳେ ବଡ଼ ଲୋକେ କ ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି— Critics are asses—ସମାଲୋଚକ ଗଧ । ସେତେବେଳେ ଲୋକେ କହନ୍ତି —ନିଜର ତ କିଛି ଘେନପଣ ନାହିଁ, ପରକୁ କହିବ ବେଳକୁ— ଭାଗ ପାଲି । ବାସ୍ତବିକ କୌଣସି ଅଙ୍ଗରେ ଦେଖିଲେ ଯେ ନିଜେ କିଛି କରି ଦେଖେଇ ନ ପାରେ ତା'ର ସମାଲୋଚନା ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ— It is rediculous for any man to criticise the work of another if he has not distinguished himself with his own performances.

ତଥାପି ପାଠକଙ୍କର ସମାଲୋଚନାର ଅଧିକାର ଅଛି । ତମେ ଯାହାକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେବ—ସେ ମୂଲ ଦେଇ କିଣିବ, ଅଥଚ ତା ଭଲ ମନ୍ଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ପଦେ କହି ନ ପାରିବ କାହିଁ? Macaulay କହିଥିଲେ— The opinion of the great body of the reading public is very materially influenced even by the unsupported assertions of those who assume a right to criticise.

ଜଣେ ଲେଖକ ହିସାବରେ ମୁଁ କହିବି ନିଜର ସମାଲୋଚନା ନିଜେ କରି ନ ହେଲ ପଛେ, ନିଜର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ପ୍ରିୟାପ୍ରିୟ ବି ଅନେକଥର ନିରପେକ୍ଷ ଠିକ୍ ସମାଲୋଚନା କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଶତ୍ରୁ ହାତରେ ହିଁ ସମାଲୋଚନା ଭାର ଛାଡ଼ିଦେବା ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ । Pope ସେଥିପାଇଁ କହିଥିଲେ—Get your enemies to read your work in order to mend them. ଶତ୍ରୁର ସମାଲୋଚନାରେ ଲେଖକ ସୁଧୁରେ ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ସମାଲୋଚନା ଗୋଟାଏ ମାନଦଣ୍ଡ । ଭଲ ମନ୍ଦ ଉଭୟ ଦେଖିବାର କଥା—It takes from the tree caterpillars & blossems together. ଆଲୋଚ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଯାହା ତାହାକୁ ପ୍ରକୃତ ରୂପରେ ଦେଖେଇ ଦେବାକୁ ହେଲେ ଉଭୟ ଦିଗ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼େ । କେବଳ ଭଲ ବା କେବଳ ମନ୍ଦ ଦେଖାଇ ବାକୁ ଗଲେ ବରଂ ଆଲୋଚ୍ୟ ବସ୍ତୁ ଯାହା ନୁହେଁ ତାହାହିଁ ଦେଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ତାହା ନିନ୍ଦା, ସ୍ତୁତି ବୋଧହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ସମାଲୋଚକମାନେ Longfellowଙ୍କ କଥାରେ are the sentinels in the grand army of letters. ସାହିତ୍ୟର ରକ୍ଷୀ ସେମାନେ । ହୁଏତ ଏହା ଯେତେ ବେଶୀ ମନୀଷାର ପରିଚୟ ନ ଦିଏ ତାହାଠାରୁ ଦେଖିବାର ଓ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ବେଶୀ ଦକ୍ଷତାଠାରୁ ପରିଶ୍ରମର ଦାବି କରେ ବେଶୀ । ଏହି ଶ୍ରମ କୁଣ୍ଠା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସମାଲୋଚନାକୁ ପଛକୁ ପକାଇ ଦେଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ଏକମାତ୍ର ଦୈନିକ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ସମାଜ ପୁସ୍ତକ ସମାଲୋଚନା ସ୍ତମ୍ଭରେ ମଧ୍ୟ କରେ ନାହିଁ— ନିତାନ୍ତ ଜରୁର କହି ନ ହେଲେ । ଏବେ ନବଭାରତର ସମାଲୋଚନା ଗବେଷଣା-ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ଅନୁଭୂତିକୁ ମୁଁ ଏଠି ପ୍ରକାଶ ନ କହିଲେ ଅନ୍ୟାୟ କରିବ । ଡଗରର ମିଠାକଡ଼ା ଲେଖକ ହିସାବରେ ମୁଁ ମନ୍ମଥର ସମାଲୋଚନା କରିଛି ; କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ବସ୍ତୁର 'ମଧୁମୟ ଭାବରେ ସମାଲୋଚିତ ହେବାର ଆନନ୍ଦକୁ ସମାଲୋଚନାର ସ୍ପୃହା ଅତି ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ଛାଡ଼ି ନେଇଯାଏ ।

ତଥାପି ବୁଦ୍ଧିଭ୍ରମ ସମାଲୋଚନା କରେ । ନିଜେ ଅନେକ ସୁଖରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ । ତାର କାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିର ଅମଳ ଏତେ ଅସ୍ଥି ମଜ୍ଜାଗତ ହେଲାଣି ଯେ ଆମେ ତାକୁ ଠିକ୍ ବୋଲି ଧରିନେଉଛୁ ! ସେଥିପାଇଁ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ସମାଲୋଚନା କରେ । ଡଗର ସେଥିପାଇଁ ସବୁ ବଡ଼ବଡ଼ଙ୍କର ଅପ୍ରିୟ । ସବୁ ରାଜନୈତିକ ଦଳଙ୍କର ଚକ୍ଷୁଶୂଳ । ତାର ବିଷମୟ ଫଳ ଡଗର ଭୋଗୁଛି ।

ଡଗରର କଡ଼ା ମିଠା ଲେଖକ ବ୍ୟକ୍ତି-ଗ୍ରାମର no axe to grind. ସେଥିପାଇଁ ତାର ଯଶ ନାହିଁ— କିନ୍ତୁ ଭୋଗୁଛି କେବଳ ଡଗର । ସେଇଥିପାଇଁ ତାର ଦୁଃଖ । ହେଉ-ପାରେ କଡ଼ କଡ଼ାଙ୍କ ଅନୁକମ୍ପା ତ୍ୟାଗ ତା ମଳମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ।

କୁଟୁକୁଟୁ

"ଗୁରୁଦେବ, ବ୍ରଜରେ ମୁକ୍ତିଦାସ ହେବାପାଇଁ କଣ କୌଣସି ସୁପାରିଶ ବା ପ୍ରଶଂସା ପତ୍ର ଦରକାର ?"

"ନା-ନା-ଇନ୍ଦ୍ରଜଗତରେ କେବଳ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ କଲେ ସେ ଅଧିକାର ମିଳିବ ।"

× ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଆନନ୍ଦ ଓ ଉତ୍ସାହ ବଢ଼ାଇବା, ନୈତିକ ଚରିତ୍ର ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା। ୨। 'ଜଗତ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଶିଶୁମହଲ ତଥା ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପରର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ଓ ସାହସ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।
(୧୮ବର୍ଷରୁ ଉଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଜାଗ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ।

ଅନ୍ଧାର ନାହିଁ ଫାଟିଛି ସୂଲି
ଫଟିକୁଳି ଅଜ ବିଜୁଳି ରେଖା,
ଦାସ ଅପାରର ଲହରୀ ତଳେ
ସ୍ୱାଧୀନ ଅରୁଣ ଦେଲାଣି ଦେଖା।
ଲାଲକିଲ୍ଲାର ଝୁଙ୍କିଟିରେ
ଜାତୀୟ ଝଣ୍ଡା ଧରଛି ବେଶ,
ବିଦେଶୀ ହେଲେ ଜାଣି ଗଲେଣି ଯେ
ଜାଗରେ ଜାଗ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ।
ଜାଗରେ ଜାଗ ଗାନ୍ଧୀ ଦେଶ
ଜାଗରେ ତରୁଣ ତରୁଣୀ ଜାଗ;
ଜାଗରେ ବୃଦ୍ଧ ଶୁକ୍ଳକେଶ
ଅହିଂସା ଗାନ୍ଧି ମନ୍ତ୍ର ମାଗ।
ବହିବା ଭୂଟେ, ବାଜିଲାଣିରେ
ବିଜୟ ଡଙ୍କାର ବିଜୟ ତୁରୀ,
ଘର କଣିରେ ଥର କଣିରେ
ଡା' ଡାକେ ଦ୍ୱାର ଅଳକାପୁରୀ।
ବହନା ବସି, ଜାକୁଟି ଦେଶ
ସ୍ଥଳଅ ହିନ୍ଦ ବିଜୟୀ ବେଟ,
ଜାଗରେ ଜାଗ ତରୁଣୀ, ଯୁବା
ଜାଗରେ ଜାଗ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ।

କୁମାର ଯଦୁନାଥ ଦାସ ମହାପାତ୍ର।

ପାକିସ୍ତାନ

(୧)

ଇସ୍‌ଲାମ୍ ଅଜି ଖିପ୍ର ହୋଇଛି
ରକ୍ତ ପିଇବା ପାଇଁ,
ଢାଳି ଦେ ବନ୍ଧୁ ତପ୍ତ ଶୋଣିତ
ତୃପ୍ତ ହେଉରେ ପିଇ।
ସହନ୍ତୁ ତ କେତେ ଦୁଃଖ ଅତ୍ୟାଚାର;
ଦେଉନ୍ତୁ ତ ପ୍ରାଣ ବଳି ଅସୁମାର,
ମୁକ୍ତି ପଥରେ ଆଗେଇ ଚାଲନ୍ତି
ଶକ୍ତ କଦମ ଥୋଇ,
ଇସ୍‌ଲାମ ଯେବେ ରକ୍ତ ଚାହୁଁଛି
ତୃପ୍ତି ହେଉ ତା ପାଇଁ।

(୨)

ଇସଲାମ ଅଜି ଚିଙ୍କାର ମୁନେ
ଚେଉଁଛିରେ ପାକିସ୍ତାନ,
ଗ୍ରାମଗ୍ରାମ ପୋଡ଼ି ଅନେକ କରୁଛି
ଖୋଦା ବନ୍ଦା ଅପମାନ;
ସାର୍ଥକ କରୁଛି ଜେଜେମ୍ବର ବାଣୀ
ଅସଂଖ୍ୟ ନିରୀହ ମାନବଙ୍କୁ ହାଣି,
କୋରାନ୍ ଆଦେଶେ କାଫିରଙ୍କୁ ମାର
ହେବ ସବୁ ଇନସାନ,
ଇସଲାମ ଅଜି ଚିଙ୍କାର ମୁନେ
ଚେଉଁଛିରେ ପାକିସ୍ତାନ।

(୩)

ନଗ୍ନ ଦେଶର ନଗ୍ନ ପ୍ରତୀକ
ନଗ୍ନ ପାଅରେ ଚାଲ ତୁହି,
ଇସ୍‌ଲାମ ତର ରାସ୍ତାରେ ଚାଲ
ବାଧା ତାକୁ ଦେ—ନାହିଁ।
ଅହିଂସାର ଯେଥ ଦୁର୍ଜୟ ସୀମା
ତୋ ଜାତିରେ ଅଜି ଯେଉଁଠିରେ ସାଧନା,
ଧ୍ୱଂସ ନୁହେଁରେ ଗଠନ ତୋ କର୍ମ,
ଏ ଜାତି ଉନ୍ନତି ପାଇଁ;
ଇସ୍‌ଲାମ ଅଜି ଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି
ବୁଝାଉଛି ରକ୍ତ ନଈ।

ଗଜକିଶୋର ମହାରଣା (୨୫୦)

—*—

ସୁନ୍ଦର ଭୁବନ

ନୁହେଁ ମିଥ୍ୟା ଏ ଜୀବନ—
ନୁହେ ବୃଥା ନୁହେଁ ସ୍ୱପ୍ନ—
ସତ୍ୟ-ସତ୍ତ୍ୱର ଶିବ ସୁନ୍ଦରର ମୟ।
ହେ ପଥିକ କିପାଁ କ୍ଳାନ୍ତ—?
…ଉତ୍ସାହ—ପ୍ରଦୀପ ଧର,
ଚଳଚାଲ ହର୍ଷେ- 'ଯାହା କର୍ମ, ତାହିଁ ଜୟ'
ମହାଜ୍ଞାନ ଅସ୍ତ୍ର ଢାଳେ,
ତପ୍ତ ଧରଣୀ ବୁକେ,
ଯାଏ ହଜି ମସ୍ତିଷ୍କର ମିଳନ-ମନ୍ଦିରେ।
ପାଟୁଳା-ନୟନ ମେଳ,
ହସେ ଫୁଲ-ସୁକୁମାରୀ
ପାଗଳୀ ସମୀରଣର ମଧୁ ଚୁମ୍ବନରେ
ବାଂଶୀ ପିତା ପଦ-ତଳେ
ଉତ୍ସର୍ଗି ପରାଣ ମନ
ନେଉଛି ଜୀବନ-ତରଣୀ, ପୁଲକିତେ
ସୁନ୍ଦର ଭୁବନେ ମହା—
ସାର୍ଥକତା-ହର୍ଷ-ଭରି
ଯିବ ଖେଳି ଅମଳିନ ସୁନ୍ଦର ଏ ଶରୀରେ।

ଶୈଳବାଳା
୧୭ ନମ୍ବର ନାଗବସ୍ତି

ସାବୁଜ ପ୍ରୟାଣେ

ସଙ୍ଗୀତର ଲହରୀରେ
ଭସାଇଲ ବୁକୁ ମଣିପଦ୍ମ
ଚଳିଲ ଆଲୋକ ରେଖା
ଦୂର ହେଲା ଅମା ଅନ୍ଧକାର।
ନୀଡ ଯେ ବାନ୍ଧିଲ ତମେ
ସଙ୍ଗୀତର ଅମର ଆନନ୍ଦ
ସେ ଅନନ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗ ତୁମ
ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବି ହେଲା ହେ ସମ୍ପଦ।
ବୀଣାର ଝଂକାର ତୋଳି
କଣ୍ଠେ ଦେଇ ସୁମଧୁର ଗାନ
ଗୃହର ମମତା ତେଜି ଲଗାଇଲ
ବାଣୀ ପଦେ ଧ୍ୟାନ।
ଅଜି ନାହିଁ ତୁମେ ଅଉ
ଶୁଭେ ନାହିଁ ତମ ବୀଣା ତାନ
ଏ ମାଟିର ଦେହ ଛାଡ଼ି
ଲଭିଅଛ ଅନନ୍ତ ପରାଣ।
ତୁମର ବିଚ୍ଛେଦ ବନ୍ଧୁ
ଆଣିବ ଏ ଧରାର ସଙ୍ଗୀତ
ତରଙ୍ଗେ ତରଙ୍ଗେ ଅଉ
ନାହିଁ ଜାଗେ ସେ ସ୍ୱର ଲଳିତ।
ହେ ନାୟକ, ହେ ତପସ୍ୱୀ,
ହେ ଦେବତା ଉତ୍କଳକୁ ଭୁଲି
ଚାଲିଗଲ କେଉଁ ରାଜ୍ୟ
ଧରଣୀର ଦୈନ୍ୟ କ୍ଲେଶ ଭୁଲି।

ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା

Digitized by srujanika@gmail.com

ସେହି-ସ୍ମରଣୀୟ ଦିନ

ଅଙ୍କ ପୁଣି ସେହିଦିନ,
ଭସି ଆସିଥିଲା ଯେଉଁ ଦିନ, ଯେଉଁ କୋଣୁ
"ଭାରତ ଛାଡ଼" ଆହ୍ୱାନ ।
ଲଭି ପାଇଥିଲା ଭାରତ-ଆତ୍ମା
"ଅହିଂସା" ମହାବାଣୀ;
ଗର୍ଜି ଉଠିଥିଲା, ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ
ଫିରିଙ୍ଗିଙ୍କୁ ଧ୍ୱଂସ ବାଣୀ ।
ଦେଉଥିଲା ତା ଉତ୍ତର,—
ତୁମେ ମୁକ୍ତିବସନା, ଫିରିଙ୍ଗି ଆଗରେ
ଟେକି ଗର୍ବୋନ୍ନତ ଶିର ॥
ସେଦିନ ଆସିଛି ପୁଣି—
ନାହିଁ ନ କିଛି ଯାହାକୁ ଆଜି
(ଯେବେ) ଗୁଳିକି ବରିଲେ କାରା ।
ଭସି ଆସିଥିଲା ଯେତେ ମନ୍ତ୍ରଙ୍କ,
ମହାତ୍ମା ପବନ ତାଡନେ,
ପ୍ରଜ୍ୱଳିଲା ବାପୁଙ୍କ ସେ ମନ୍ତ୍ରକୁ
ନେବେ, ଭାରତର ପ୍ରତି କୋଣେ ।
ତା' ପରଦିନ ନେଲ ମାତ,
କୁଳଶ-ବର୍ଷର ବିଦେଶୀ ଶୃଙ୍ଖଳ
ଚିର୍ଗି ଉଠିଲା ଏ ଜାତି ॥
ତୁମେ ଲତ ଥିଲ ଆଗେ
ଢାଳି ଦେଇଥିଲ ବୁକୁର ରକତ,
ଦରବେଶ ଜନନୀ ଅଙ୍ଗେ ।
ହସି ଉଠିଥିଲ, ଅଧୀନେ ଜନନୀ
ତୁମ ବୁକୁ ରକ୍ତ ଟୀକା;
ଟେକିଥିଲ ଯେତେବେ, ଶଏ ବର୍ଷ ଆଗେ,
ପୁଣି ପଡ଼ିଥିଲା ଶୋଇ,
ତୁମେମାନେ ଅଟଳ ସେନା
ଉଡ଼ାଇଲ ପୁଣି ଗୌରବେ, ମନରେ
ସେଦିନ ବିପ୍ଳବ ବାନା ।
ସେ ଦିନ ଏହି ଶରତ,
କାଣ୍ଡି ଦେଇଥିଲ ସାରା ପ୍ରାଚ୍ୟତଟରେ
(ଏ) ସ୍ୱାଧୀନତା ନୂଆଗତ ।
ଦେଖିଥିଲ ପ୍ରାଚ୍ୟ,ପ୍ରଭାତ ଦେଖିଲା,
ଦେଖିଲା ସାରା ଜଗତ;
ତୁମ୍ଭମାନେ ଯେବେ ବରିଲ
ଗୋଲାବାଟି, ଅବିରତ ।
ସବୁକାଳ ଭାବଗାର
ଯେବେ ସୃଷ୍ଟିଥିଲ ଏ ମରତ-ସ୍ୱର୍ଗ,
ପୁତ-ଗନ୍ଧ-ନରକର ।
ତେବେବି, ନଥିଲ ଡର,
ମନର ସାଧନେ, ସ୍ୱାଧୀନ ସୈନ୍ୟରେ
ହସି ଦେଲ ଦେହ ଟାଣ,
ଗଢି ଦେଇଗଲ ସ୍ୱାଧୀନ କୋଟିଙ୍କୁ
ବିପ୍ଳବର ବହ୍ନି ଜାଳି,
ସେମୂର୍ତ୍ତି ଅଦ୍ଭୁତ ସମସ୍ତ ଜଗତ,
କାହିଁଅଛ ମହାବଳୀ ?
ଛାଡ଼ିଦେଇ ଅର୍ଦ୍ଧପଥେ;
ସରଗ ଅଲଭ୍ୟ ସାଥେ, କାହିଁ ବନ୍ଧୁ
ରହିଅଛ ଲୁଚାଇତେ ।
ଦେଖ ସମୁଖେ ଆଜି
ହୋଇଲେଣି ତବ ପ୍ରିୟ ନେତାଗଣ
ଦାଗଦ୍ୱାରିତ ଭାରତ ।
ଫେର ଆସିଲେଣି, ଆଜି ବାହୁନାରେ
ଭାରତର ଗାଉ ଜୟ;
ବହୁଛ ନୀରବେ କପଟ ଈଶ୍ୱର
ହୃଦକୁ ହୃଦେ ଅଥୟ ।
ତବ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ନୀରବ କମ୍ପାଇ
ଜାତିର ଏକ ଉତ୍ସବେ ।
କାଳ ।
କାରେ ଦେଉ ହୁଙ୍କାଳି ?
"ଯାଇଛନ୍ତି ସେହୁ ଜାତ-ଇତିହାସେ,
ସୁନା ଟାଳ ମହାଲ ତୋଳି"
ନାଁ,ନାଁ-ଏ ସ୍ୱପ୍ନ-ପୂଜା, ଯୁଗ ବିତେବୁ
ସେଦିନ ,ଯେଦିନ ପାଇବୁ ଫେର
ତାଙ୍କ ବୁକୁରକ୍ତ ପରେ ତୋର ରକ୍ତ;
ଏ ମାଟି ପରେ ମିଶାଇ
ବାଜିବରେ ଶୁଭ ଶଙ୍ଖ
ଅର୍ଘ୍ୟ ସଜାଇବ ଜନନୀ "ଅମର"
ବାଜଣ ବିଜୟ ଶଙ୍ଖ
ଶେଷେ ଜୟ-ହିନ୍ଦ୍ ଗାନ—
କୋଟି କୋଟି କଣ୍ଠ ନିର୍ଘୋଷ ନିନାଦେ,
ଦେଶକ ସାରା ଜୀବନ ।
ଶ୍ରୀମତୀ ରାଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ମାନସିଂ ମହାପାତ୍ର
ନାଗ ନଂ ୭୩୦, ୧୦ ଶ୍ରେଣୀ ଖଇରା ଗଡ଼ ।

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୪୭ । ଶ୍ରୀ ହରିହର ମହାନ୍ତି, ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ, ଖ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲ କଟକ । ୮୮୮ । ଶ୍ରୀ ରାମ ନାରାୟଣ ସାମନ୍ତରାୟ, H. L. M. P. ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର ପୋ: ବାହାଦୁର-ପେଠା । ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା । ୮୪୯ । ଚକ୍ରପାଣୀ ମିଶ୍ର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଏଲ୍, ଏନ୍, ଏସ୍, ଉ, ବଲାଙ୍ଗୀର ପାଠନା ଷ୍ଟୋର । ସ୍ଥାୟୀ । ୮୫୦ । ବୈଶ୍ୟର ପ୍ରେମ୍ଜି C/o ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଦୋଳ ମଣ୍ଡପ ସାହି—ପୁରୀ । ୮୫୧ । ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର, ଷଡ଼ିଯୁ-ଗରପୁର । ପୋ: ଅ: ଗୋବରା ଜି: ଗଞ୍ଜାମ (ଅସ୍ଥାୟୀ)

ନାଗବଗ୍ର କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସର୍ବ ସାହାଯ୍ୟ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବଗ୍ର ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ନୟା	ର ଡାକଟିକଟ
ସ୍ଥାୟୀ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୧	

ପଠାଇଲି ।

ତୁମ୍.ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା _______________

ତାରିଖ _______________

* ଏହି କୁପନର ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରେଷ୍ଠ "ଦାନ"!

କଲିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସି କଲେଜର ଶରୀର ବିଜ୍ଞାନର
ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ

ଆର୍ଯ୍ୟମିତ୍ରଙ୍କ
ଶ୍ରୀଜ୍ୱରାମ୍ପିନ ବା ଜ୍ୱରାନ୍ତକ ରସ

ଏହା ଭାରତର ବଢ଼ ମୂଳ ଓ ଏଲୋପେଥିକ ଦାହାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ। କୁଇନାଇନ ଠାରୁ ଶତ ଗୁଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଏଥିରେ ଖରାପ ଗୁଣ କିଛି ନାହିଁ। ଏତେ ବଡ଼ ଜ୍ୱରନାଶକ ଔଷଧ ଅଦ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ନାହିଁ। ସାତଟି ବଟିକାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୱର ଛାଡ଼ି ଦୁର୍ବଳ ଶରୀର ଫେରିଆସେ। ଏକବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ୱର ଆସେ ନାହିଁ। ପଥ୍ୟାପଥ୍ୟର ଦରକାର ନାହିଁ।

ଖିଶ୍ମୁଲୀନ

ଚର୍ମ୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

ଦାଦୁ, କୁଣ୍ଡିଆ, ଛାଉ, ମରଳା; ପାଚି ଘା ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ୍ମରୋଗ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ନାଶକରେ। ମୂଲ୍ୟ ଦାଗ ନକ୍ଷେପ କରେ।

ବିଳାସ ଓ ଭେଷଜ ଏକତ୍ର କରି ସମାବିଷ୍ଟ
ସାରା ଜଗତଠାରେ ଉତ୍କଳର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସାଧନ ଓ
ପ୍ରଶୋଧନ ସମ୍ଭାର

ସୁବାସିତ ଔଷଧ ତୈଳ

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିମା

ଦେହ ପୋଷଣ ଏବଂ ଦେହ ଶୋଷଣ ଉଭୟ କର୍ମ୍ମ ହିଁ କରେ।
ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁଦୃଢ଼, ସୁଗଠିତ ପେଶୀ ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ତ୍ୱକ୍; ସୁନାସ୍ଥିତ ଚର୍ମ,
ବାସନାର ଲୀଳା ଶୃଙ୍ଗ ଦେଇ ମନୋହର; ସ୍ତ୍ରୀ.ଙ୍କ କେଶ
ପୀନପୟୋଧର ଏବଂ ସୁଲମିତ କରେ।
ସ୍ୱଶକ୍ତିଶ, କୋମଳ, ଭ୍ରମରକୃଷ୍ଣ, କୁଞ୍ଚିତ କେଶଦାମ।

ବୈଦ୍ୟସୁଧା

ବା NECTORUM.

ପ୍ରମେହ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ—ବହୁ ବହୁ ଷ୍ୱର୍ଣ୍ଣରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ।
ଏହା ପ୍ରମେହ, ଶୁକ୍ର ତାରଲ୍ୟ ଓ ତତ୍‌ଜନିତ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗ, ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରୋଗ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ।

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ—
ବିଜୟ ଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ—ରସାୟନ ବିଭାଗ
ବାଲେଶ୍ୱର

କଥା ସାହିତ୍ୟରେ ନୂତନ ଅଭିଯାନ!
ସମସ୍ତଙ୍କର ଉପଭୋଗ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ!!

ଖଣ୍ଡକୁ ଏକଟଙ୍କା	ଉ–ଦ–ଯ଼	ବାର୍ଷିକ ପଞ୍ଚ ଟଙ୍କା

ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କଥା-ଶିଳ୍ପୀଙ୍କର ରଚନା-ଅର୍ଘ୍ୟ ଧରି ଉଦୟ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କଲା। ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଗୁଚ୍ଛ ଉପନ୍ୟାସ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ଏବଂ ବିଶିଷ୍ଟ ଚିତ୍ରରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ। ସବୁ ସହରର ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କଠାରେ ଏବଂ କଟକ, ବାଲେଶ୍ୱର, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ପୁରୀ ବ୍ରହ୍ମପୁର, ବିଜୟ ନଗର, ଗଞ୍ଜାମ ବହରମପୁର ଓ ଆନନ୍ଦପୁର ବଜାରର ଷ୍ଟେସନାରୀ ବହି ଦୋକାନରେ ମିଳେ। ବିଜ୍ଞାପନ ସଂଗ୍ରହ ଓ ବିକ୍ରୀ ନିମନ୍ତେ ଆବେଦନ କରନ୍ତୁ।

ଓଡ଼ିଶା ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିଃ, ନୟାସଡ଼କ, କଟକ

ଓଡ଼ିଶାର ଉପନ୍ୟାସ ଜଗତରେ ନୂତନ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ କରିଛି
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର

ଭୁଲ୍

ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ ଓ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ
ରଚିତ ମନୋଜ ଦାସଙ୍କ କାହାଣୀ କହୁଛି
"ଏଗାରଟା" ଓ "କ୍ଷଣିକା"
କାନ୍ତିଆ ଜୀବନର ଜୀବନ୍ତ ଗୀତାବଳି
"ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ"
ଭାରତର ପ୍ରତି କଣ୍ଠରେ ମୁଖରିତ ହେଉ

—ଫ—

(କଟକର ସବୁ ବହି ଦୋକାନରେ ପାଇବେ)

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

Orissa's Most Popular Weekly
of
Light, Lead & Laughter

—o—

ସାପ୍ତାହିକ ସଂସ୍କରଣ

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	୧୬।୮।୪୭	ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

ଓଟଙ୍କା ଲେଖା

—o—

ବଡ଼ଲୋକର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅ

୰ ସତ୍ୟଗୋପାଳ

—o—

କବି ଜନ୍ମନ୍ତି ; ତୈୟାରି ହୁଅନ୍ତି

ଶାରଳା ଦାସ

—o—

କାହାଣୀ କହିବାରେ ଆପଣଙ୍କ ପରିଚିତ କଥାକାର

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ

'ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର'

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗ ପୂର୍ବପରି

କଣାମାମୁଁଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କ ଦୁଃଖବେଦ—ଜଣାନ୍ତୁ ! ଅପେକ୍ଷା ।

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୭୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୲

ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୨୲ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୪ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସ୍ୟୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଅଳ୍ପ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ପ୍ରିମିୟମ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୬ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ବଙ୍ଗଳା ଉପରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ
ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ଗୋଲସୁବ୍ରମନ୍ୟମ, ବି. କମ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚ୍ୟୁଆରି
ହେଡ ଅଫିସ— ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଇମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗଡଗା

ବିଜୁଳି ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ—

୪ର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା

ଦୁଇ ଜଣ ବାହାରୁ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଶୋକ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ଏ ଓଡ଼ିଶା ସଂଗେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଶେଷ ଦାବି ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅନେକ ସ୍ନେହ ଓ ଦୟା।

ପାଃ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କ ଶାସନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭରେ ଗ୍ରହଣ କେବଳ କହିବେ ଏ ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ରିପୋର୍ଟରେ ଓଡ଼ିଶାର ଏ ଜନବସ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ଯାଇ ସେଥି ମଣ୍ଡ କରନ୍ତେ। ସତକୁ ସତ ଏହା ଯେ କେବଳ ତାର ସୂଚନା ମିଳ ତଳସ୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରୁ। ଏଣେ ଦେଶବର୍ଷ ଦାଗି ତାଙ୍କ ରକ୍ତ ଭିତରେ ଏତେ ଦୁଃଖ ସହିବାର ବଳ ଓ ତ ସଙ୍ଗେ ସବୁ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମ ଦେଖିଲେ ଯେ ଏହି ରୋଗରେ ଯାଇ କାମ ସ୍ୱରେ ଚେତେ ପଞ୍ଚବର୍ଷ ପୂରିଲା ଚୋଳବ ଦେଶସେବାସ ବୋଲି ଅଭ ଦେହ ନ ଥିବେ। ଦେଶର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଘାଣ୍ଟିବାର ଏହାଠାରୁ ସହଜ ଉପାୟ ଅଉ କଣ ହୋଇପାରେ!

ଏଥିରେ ଗୋଟାଏ ଗୌଣ ଲାଭ ହବ ଏହି ଯେ ଏଣିକି ଆଉ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଦାଲତ ଓ ପୁଲିସ ରଖିବାର ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ; କାରଣ ସବୁଲୋକ ସରକାରୀ ନୌକର ଥିବା ହେତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ବାଇ ପେଟର ଯେ ଯାହା ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଯିବ। ଏହି ଦୃଷ୍ଟା ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ କଷ୍ଟର ଉଠେ ଯଥନ୍ତେ ସରକାର ତହବିଲରେ ଟଙ୍କା ର ବଢ଼ୁଥ କହିଯିବ।

× + ×

ଦ୍ୱିତୀୟ ଲାଭ ଯେ ଏହି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ-ମାନଙ୍କ ଦୁନ୍ ଘଣ୍ଟେ ଘଣ୍ଟେ ପରେଡ୍ (Parade) କରାଇ ନେଲେ ଏହିମାନେହିଁ ଦେଶରକ୍ଷୀ ସେନା ହୋଇ ଦରକାର ବେଳରେ କାମରେ ଲାଗିବେ। ସେନା ବିଭାଗର ଖରଚଟା ବଞ୍ଚିଯିବ।

ତୃତୀୟତଃ ଏହି ନୌକର ବାହିନୀ ସର୍ବଦା ସରକାରର ଗୁଣଗାନ କରି ଅନୁପ୍ରାଣ କାମରେ ଲାଗିବେ ଓ ଖୋଃ ବେଳରେ ଅଧୀନ୍ଦ୍ରିୟ କାମ କରିବେ। ସରକାରୀ ପ୍ରଚାର ବିଭାଗର ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ବଞ୍ଚାଇ ପାରିବ।

ଏମନ୍ତେ ଜଣଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟାଏ ନୂଆ ଅର୍ଥନୈତିକ ପନ୍ଥା ଦେଖାଇ ଦେବ, ଯାହା ଅନୁସରି ଅନ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏବଂ ସଙ୍ଗୀନ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଓ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଯିବେ। ଜୟ ଉତ୍କଳ ଜନନୀର ଜୟ! × × ×

ଭାରତ ଉପନିବେଶ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା। ଇଂରେଜ ଚାଲିଗଲେ। ଉପନିବେଶଟା କାହାର? ବୋଲି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି। ମୂର୍ଖ ଓଡ଼ିଆ ଏତିକି ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି—ଉପନିବେଶ ହେଲା ଡ୍ରାଇ ସରକାରଙ୍କର ଉପନିବେଶ ନୌକର ମାନଙ୍କର। ସେମାନେ ଅତ ଯାଏ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ଭଳି ଭବ ସମ୍ପଦରେ ଓ ଏ ସଭାର ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭୋଗ କରୁଥିଲେ। ଏବେ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେବାରୁ ସେହି ସବୁ ପ୍ରତିନିଧି ଇଂରେଜଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ରୂପେ ଉପନିବେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ଶାସନ ପାଇଲେ। ତାଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ହେଲା। ପ୍ରଭାବ ଏଣିକି ଯାହାର ଯେତିକି ଉପାଜନ ତୋଷାମୋଦ ନୀତି ଦରଦୀ ପାଇବେ ଯାହାର ପାଠଶାଳା ମଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡିଆଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେଇ—ତାଙ୍କର ରକ୍ଷାକର। ଅଉ ଅମର ବଳେ ବଂଶଗ୍ରସ୍ତ ଭାଇ ଏଣିକି ଡେରି ମର୍ଦ୍ଦନର ଥାଇକି ଉଦଭୀଦ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ହେଡକ୍ୱାର୍ଟର ବିଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କାମରେ ଲଗାଇ ଦେଶ ପ୍ରାଣତାର ପରିକାଷ୍ଠା ଦେଖାଇବେ।

× × ×

ଏଥର କନ୍ଧମାଳ ଦରପଦ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି। ଏ ପଦମାନ ପୂର୍ବେ ପୁଂ ଲିଙ୍ଗରେ ଥିଲା। ତାର ମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶରେ ତାହାର ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ କରାଯିବ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯେବେ ତା ହେଉ ପରିଣତିରେ—ପୁଂ ଲିଙ୍ଗରୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ କରିବାର ନୂଆ ନିୟମ ବ୍ୟାକରଣରେ ସୃଷ୍ଟି ହିଁ ନା ନାହିଁ, ଏ ସବୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିବା ଦେଇ ଅଟେ। ଦେଖ ଗତ ଡାକ ପାଠକମାନଙ୍କ ମତ ନେବାକୁ ଯାହିଁ ଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ। ଯେଉଁମାନ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀବାଇ ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଉପମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ୍ମା କହି ଯିବ କି ନାହିଁ। ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭାରତର ଦୂତ ହୋଇ ରୁଷିଆ ଯାଉଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ସମ୍ଭ, ଦୂତ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ସମ୍ଭ, ଦୂତୀ କୁହାଯିବ କି ନାହିଁ। ତୃତୀୟରେ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଅମୃତ କଉର ଭାରତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀଣୀ ବା ସଚିବାଣୀ କହା ଯିବ କି ନାହିଁ। ଦେହାନ୍ତରେ ଶ୍ରୀମତୀ ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଗଭର୍ଣ୍ଣେସ କହାଗଲେ ଭୁଲ ଅର୍ଥ କରିବାର ଭୟ ନାହିଁ ତ? ଏ ସବୁ ବିଷୟରେ ପାଠକ ମାନେ ଧୀର ବୁଦ୍ଧି ସ୍ଥିର ଚିତ୍ତରେ ବିଚାର କରି ଦେଖନ୍ତୁ। ଏହି ସବୁ ଶେଷରେ ଏତିକି ଭାଷାକର କ୍ଷମା ମାଗୁଛୁ ଯେ ଏଣିକି ସାଧାରଣ ଜୀବନର ଦାସମାନଙ୍କୁ ସାଧାରଣ ସେବା ନରମାନଙ୍କୁ ଯେପରି public man କୁହାଯାଏ ସେପରି public woman କହିଲେ ଦେହ ଯେପରି ଭୁଲ ନ ବୁଝନ୍ତି ଏବଂ ଏ ପଦ୍ମାଙ୍କ ଉମେନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଠିଲେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ ସ୍ତ୍ରୀବାଚକ ଶବ୍ଦର୍ଥରେ ପ୍ରିୟା ବାଚକ ବୋଲି ଯେତିକି ଦେହ ଯୋଗର ପ୍ରେମ ଛଟି ମନେ ପକାନ୍ତୁ।

× × ×

ପୂର୍ବକାଳରେ ଢେଣ ପାଳକଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି। ତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିବୃତ୍ତି ସବୁବେଳେ ଏତେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଯେ ଘଡ଼ା ବାଧ ହୋଇ ପାଳିବଣ୍ଟା ମୁଣ୍ଡରେ ମାରି ଦେଲେ। ଦେଖିଲ କରିବାର ବେଳେ ବଣ୍ଟା ଟୋକି ଦେଇ ଯାଏ। ସେତେବେଳେ ସୁଖଂକ ହେଲେ। ବୁଝି ଦେଖି ବଢ଼ିବାର ନଥିଲା। ଯେବେ ଏତେ ଅବଳ ଥିଲେ ଯେ ବୁଝିଲି ଏ ଦେଶ ବା ଜଳ ବୁଝିଲି ବିଶେଷ ପ୍ରତ୍ୟୋଜନ ହେଉ ନଥିଲା। ଏବେ ତନ୍ତ୍ର ଯବେ ତେଣି ସ୍ୱଳ୍ପ ହେଲେଣି—ଏବଂ ତାହା ସମସ୍ୟା ଉପୁଜିଲାଣି। ଅତଏବ ଏବେ ପୂର୍ବର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସତ ବୁଦ୍ଧି ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି। ଯେଣୁ ଯଦି କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଳ୍ପ ବୁଦ୍ଧିଆ ହେବା କାରଣ ମୁଣ୍ଡରେ ବଣ୍ଟା ଦେଇଥାନ୍ତି ତାଙ୍କ ବଣ୍ଟା ଟୋକିବାକୁ ପଡ଼େ। ଯଦି ବଣ୍ଟାଟା ଭେଟିବାର ଗୋଲ ନ ଥାଏ ବା କିଛି କଷ୍ଟକର ଉଠିଲେ ହୋଇ ଅଚାନି ହୋଇଯାଇ ଥାଏ ତେବେ ବଣ୍ଟା ଗୋଲିବାର ସହଜ ଉପାୟ ହେଉଛି—ଗୋଟା ବାସନ କାଟି ତାହାର ଭିତରେ ଭରିଲ ବୁଦ୍ଧି ଦେଇଦେବା। ଆଣ୍ଡା କରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ କେଉଁ ସହର ଏ ବୁଦ୍ଧିରୁ ଅଭାବ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇବେ। + + +

ମହତାବ ପ୍ରଥମେ ବାଲେଶ୍ୱରର ଅବସ୍ଥାକୁ ନେଟ ଥିଲେ। ପରେ ସେ କଟକ ଯାଇ ଓଡ଼ିଶାର ଅବସ୍ଥାକୁ (ଅଉ ସମ୍ପାଦ ନୁହେଁ) ନେଲା ହେଲେ। ସେହିପରି ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ପ୍ରମୋସନ ନେଇ କଟକକୁ ଯାଉଛି। ଜଗର ଦ୍ୱାରତ କରୁଛି ଏପରି ପାଇଁ ଯେ ସମାଜର ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସ୍ମୃତି ଯୋଗକୁ ପୁଣି ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଉଚ୍ଚାରଣ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ନବେବେ ଅତଏ ଜଣେ ସ୍ମୃତି ସେହିପରି ବାଲେଶ୍ୱର ସମ୍ପାଦ ରକ୍ଷା କରି ଅଣ୍ଡା କରୁ ଯାଉଛି। ଆଜି ମାତ୍ର ଭୂମିରେ ସେଇପରି କଟକ ସମ୍ପାଦ ବାହାରିଲେ ତାହିଁରେ ମିଶି କଟକ ପୁଣି ବାଲେଶ୍ୱର କରୁଛନ୍ତି। ପଛରେ ସମ୍ବଲ ବୋଲପୁଃ ସମ୍ବଲପୁର କଥା ଦେଲକା ଡକାଇ ଅଡ଼ ଦେଖିବେ। ଅପେ କଥିଲେ କାହାର ନାହିଁ।

+ + ×

ଶଯୁକ୍ତ ମହତାବ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଅମଳ ମାନଙ୍କ

ନୋ ନ କର ବଡ଼ ପଦ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ । ଏସେମ୍ବ୍ଲିରେ ଓ ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତରେ ଥିବ ନେତା ନ ହୁଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ କେବଳ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଗାଦିପିଡ଼ା ପାଇଁ ଲାଗି ଯେ କହିଲେ ତାକୁ ଗାଳି ଦେଲେ— ସ୍ୱାର୍ଥପର ଶ୍ରେଣୀଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ କହନ୍ତି ଏ ଶୋଷ ଅଜଣା କଂଗ୍ରେସ ଗାଦି ଛାଡ଼ିଦେବେ—ଏବଂ ଜଣେ କର୍ମୀଙ୍କର ଶକ୍ତି ମନ୍ଦରେ ଅଥବା ନିଜର ଗୋଷ୍ଠୀ ଭାଗରେ ଲାଗିବେ । ଅଥବା ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦେଇ ପାରିବାର ଅଭ ଅନ୍ୟ ଚାରା ନାହିଁ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭୁତା ଜେଡ଼ୁଲ୍ ତଥ୍ୟ ଭଲ୍ଲୁକସ୍ତରଠାରୁ ହେବ ।

\+ + ×

ଓଡ଼ିଶା ଯେ ଦେବ ଦେଶ । ଏଠି ମନ୍ଦିର ବୋଡ଼ିଏ ଦେବତା କୋଡ଼ିଏ । ସମସ୍ତେ ଦେବତା । ତାହାକୁ ଦଣ୍ଡବତ କରିବୁ— ତାହାକୁ ପୂଜା ନ କରିବୁ ? ଅମ ବୁଦ୍ଧ ଲଃ ଚନ୍ଦ୍ରକଳ ଜ୍ୟୋତିଷ ପଣ୍ଡିତେଙ୍କ ଠାକୁର୍ ଦୋଳଃ ବେଦରେ ଜମ୍ବୁରଦ୍ୱୀପ ହିତେଷ କହିଲେ—ଚନ୍ଦ୍ର, ଉନେ ବିନ୍ଦୁର ଅସ୍ତି ର ମଣ୍ଡଳମନ୍ତ୍ର ଶେଷେ ଦେଶ ଥିଲ । ଉନେ ଜଳଦୁର୍ଗ ଅଠାଶ୍ୱରର ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ବୃନ୍ଦ ଦଳର ୧୪ ଉନେ ଯାଉଛ ମଣ୍ଡଳ । କେନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ତ- ଭରେ ଦେବତା ମନ୍ଦଭାବ ସ୍ଥାନ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ଲଭୁ ଦଳର ପୌରାଣିକ ଭଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ଲଭୁ ବଳ ହୃଦୟସ୍ତ୍ର ହୋଇ ପ୍ରେମ ଉପଭୋଗରେ ସଙ୍ଗରନ୍ଦ୍ର ବ ସୃଷ୍ଟି ଶ୍ରୀ କହିଲେ—ତାକୁ ଏ ଓଡ଼ି- ଶାରେ ଭଲଭା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ସେ କରି ଥିଲେ ବାଉଁଶ ତାଙ୍କ ଗୁଣ ଅଶେଷ—ସେ ଦେବପର୍ଯ୍ୟରେ ପଦ୍ମ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଭକ୍ତି କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁଣି କେଶେ ଥିଲେ ଥିଲେ—ନଟବାବୁ ଦାସ ଛାତ୍ର- ଦେଖିଲେ– ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ି ଦେଇଲେ—ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଳଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଦୃଢ଼ତ୍ୱ ସେ ଉଚ୍ଚ ପାହାଚ ପାଇଛନ୍ତି । ଏ ସବୁ ଦେବତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଲୋକଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ର ଅନ୍ଧ ଭୁଖ । ତେବେ ଦେବତାଙ୍କ ଦଣ୍ଡ ତଥାପି ?

× + ×

ନବବାବୁଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଶୁଣି ନାନାଜଣ ଗୋଦାବରୀଶ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ । ସେମାନେ କହନ୍ତି ଏଭଳି କଥା ହୋଇ ଦେବା ଭଲ କଥା । ଚନ୍ଦ୍ରଭଳ ଯଦି ଲଃ ହୋଇ ପାରିଲେ—ଅନେ କଣ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଅପରାଧୀ ? କିନ୍ତୁ କଥାଟା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ସାଁ ଭଲ ଶ୍ଳୋକ ଅଛି, ସୃଷ୍ଟିର ଅବହିଁ ସ୍ତବ । ତାର ଶାରିକ ଅର୍ଥ ବୁଝିବ ନବ ଭାଷର କେତେ କେତେ ହିଂସା କରନ୍ତି । ତାରପ ଚନ୍ଦ୍ରଭଳ୍ ଲଃ ସିନା

କହେ—ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭ ଦେଉ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

\+ × ×

ନବବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଚାରକ ସଂଗଠନ ପରେ ଓଡ଼ିଶା ସମ୍ବାଦ ଦାର୍ଶନିକ ମହଲରେ କଥା ଉଠିଲା—ଯଦି କେଉଁ କର୍ମୀଙ୍କ ମାନେ ଦଳୀୟ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଅନୁଗତ ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ଉପରେ ମାତ୍ର ଚାହିଁ ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଦୃଢ଼ ମନୋବଳର ଉଚ୍ଚ ଚାହିଁଥ ଦଣ୍ଡ- ଯାଏ ଓ ଯେଉଁମାନେ କଂଗ୍ରେସର ବିରୋଧ ସାହାଯ୍ୟ କରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସେବାରେ ନତର ଯାହା ଭାବ ମତ ଦିଲ ଦଳର ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ଜନସାଧାରଣ ତାହାକୁ ସେମାନଙ୍କ ଅପାରଗ ଶ୍ରେଣୀରେ ନଥିଯାଏ ତେବେ ଏଥି ତନ ଅନ୍ୟାୟ ଅଛ କଣ ହୋଇପାରେ ?

ତଥାପି ସଭାରେ ଏହାର ଉତ୍ତର ହେଲା ଯେ ମହାଶୟଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ଶାନ୍ତି । ଯେ କୌଣସି ଶାନ୍ତି ସରକାରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କାଣ୍ଡି ବାଢ଼ି ପିଟି ଦେବା ଓ ଶାନ୍ତି ରକ୍ଷିବା । ଏହାଦ୍ୱାରା ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସମୟରେ କଂଗ୍ରେସର ସାହାଯ୍ୟ କରୁ- ଥିଲେ ସେ ଦଳ ସାବଧାନ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତୁ ଯେ ସେମାନେ ଯଦି ଅମ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ବା କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ଭିତର ସାହାଯ୍ୟ କରୁ ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ଜନତାକୁ ଅସିଲେ ତାଙ୍କ ଦଶା କ ହେଉଥିବା ହେବ । ତେଣୁ ତୋର ଯୋଗରେ ସେମାନେ ଏହି ମନ୍ତ୍ରୀ ଦରେଡ଼ୀ ଦଳ ଓ ଦ୍ୟୁତି- ମାନଙ୍କ ଚାହିଁନ୍ତୁ ।

ବାବୁ, ସିଏ ଥରେ କହିଥିଲେ ପାଠକଟା ଗୋଟିଏ ସରକାର ସଙ୍ଗ କରନ୍ତି—ସେ ସବୁଦିନେ ଦୋଷ ପାଠକ ରହିବ । ତେଣୁ ଯେଉଁ ଅମଳ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସରକାର ଅମଳରେ ଆଉ କଂଗ୍ରେସର ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ତାଙ୍କ ପରଚେ ନାହିଁ । ଯଦି ସେମାନେ ଅଣାକରୁ ଥାନ୍ତି ଯେ ଅନ୍ତତଃ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଜନମତ ଧାରଣି ଭାଇଁର ମିଳିପାର ସେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଥା । ଅମର ଆଶା, ମହତାବ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସୁପାରିଶରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଯାଇ ଯେପରି ସୃଷ୍ଟିକର ତଟା ତାଳିଲେ ବୋଲି କହି ଯାଏ ପୁଣି ପାଠକଙ୍କ କଥାରେ ଡଙ୍କ ହୋଇ ପାଠକାଙ୍କ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ସେ ଯେପରି ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଲ୍ ଚଳ ସ୍ୱଜନ କଲେ ଏହି ନମସ୍କାରମ୍ଭଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିର ସହାନୁଭୂତି ହେବ ଓ ଦୃଷ୍ଟିର ସେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ।

× × ×

ନବବାବୁଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଶୁଣି ତାଙ୍କ ସଭାପତି ଜଣେ କହିଲେ ୧୯୪୬ ରେ ଗୃହ ବନ୍ଦ ଅଛି ପୂର୍ବର ଜଣେ ନେତା ଜାଲନ ମାଣେ ଯେଉଁ ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ୍ରେଣୀ ହୋଇ, ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଭିବାଦନ କରି କହୁଥାନ୍ତି— 'ଜାମାଲ ଚଳ' ଜାମାଲ ଚଳ' 'ସାହ୍ୱାସ,—'ସାହ୍ୱାସ "ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଇଛି—ଯେ ଅଧରେ ଉଦ୍ଧତ— ଗାଳିଦିଏ ।" ସେତେବେଳେ ତଳେ ସଭାପତି ଉତ୍ତର କହିଲେ—"ଉମର ଏ ସବୁ ପ୍ରମାଣରେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମର ଉତ୍ତର ହେବ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଏହି ଗୃହ ପିଅଙ୍କର ବୁଝି ଦିନ ଉମର ଦଣ୍ଡଦେବେ ।" ତାଙ୍କ ଉତ୍ତର ମିଳିଲା—ଶଳେ ଅଭ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବ— ଯଦି ସ୍ୱାଧୀନ ତଏ ହେବ ତ ଉମ ଦେଖା ହେବ— ସେ ଯଦି ପୁଣି ଅମର ସୋଡ଼ ନ ସ୍ୱଃନ୍ତି ଭ ଦେଖିବ ପୁଣି—ତଏ ଅମର ଉତ୍ତର ଦଲିବେ ?ହିଁ ଃ ଅସିଲେ ଜଳ୍ ସାହେବ—ସାକ୍ଷାତ୍ ଭଗବାନ !"

ତଥାପି ସଭା ସଭାପତିଙ୍କୁ କହିଲେ—ବାବୁ, କ୍ଷମାଠାରୁ ବଡ଼ ଗୁଣ ନାହିଁ । ସଭାପତିଙ୍କର ଗୀତା ଶ୍ଳୋକ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ସେ 'କ୍ଷମା' ସାଙ୍ଗକୁ 'ଶୌଚ' ଦେଇ ପଢ଼ ଲୁଗା ପିଃ । ସମ୍ମାନ 'ତପ' କରିବାକୁ ଅନେଇଲେ । ଏଣିକି ସମସ୍ତେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂଯମ ଶିକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।

× + +

ତୋ ସାହେବ ପାକିସ୍ଥାନ କଥା ସଭାରେ ଜଣେ ଦେଇ କହିଲେ—ପାକିସ୍ଥାନରେ ସ୍ୱଜନିତର ଅର୍ଥରେ ହିନ୍ଦୁ ଅଭ ହିନ୍ଦୁ ହୋଇ ରହିବେ ନାହିଁ ବା ମୁସଲମାନ ମୁସଲମାନ ବୋଲି ରହିବେ ନାହିଁ । ଧର୍ମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା ।"

ବାବୁ, ମଳ ତେଜଲୁ ହିନ୍ଦୁ ସତ କହେ । ଭଗ ବାନ କରନ୍ତୁ ଜିନ୍ନା ଏତେଦିନ ପରେ ଏ ସତ କଥାଟା କହିଲେ ବୋଲି ସେ ଶୀଘ୍ର ନ ମରୁ ଅନ୍ତର ଯୁଗେ ଯୁଗେ ପାକିସ୍ଥାନର ବାଦଶା ହୋଇଥାଆନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ କା'ରେ ଦରବ, ଏଇ କଥାଟା କଣ ଅପଣ୍ଡ ଭାରତ ପକ୍ଷରେ ସତ ନୁହେଁ । ସତ କଥାଟା କେବଳ ପାକିସ୍ଥାନରେ ଥାଏ—ହଟାଙ୍କ ବାଦଶା ପାକରୁ ବାହାରେ—ଅଭ ଉନବାଦ୍ଦ—ହନ- ସେବକ ହିସାବରେ ବାହାରେ ନାହିଁ ? ଗାନ୍ଧି- ଜୀରେ ଯଦି ହଠାତ ସତ୍ୟଟା ସତୀ ହୋଇଥାନ୍ତା ତେବେ ଭାରତର ଭାଗ କରିବାର ଦରକାର ପଡ଼ି ! ଅସଲ କଥାଟା ପାକିସ୍ଥାନ ନୁହେଁ ବା ହିନ୍ଦୁ- ନୁହେଁ—ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ—ଅପଣା ବାସ୍ତ୍ର ସତ୍ୟ ।

\+ + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

ବଡ଼ଲୋକର ଗୋଟିଏ ବୋଲ୍ ପୁଅ

ଲେଖକ:— ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟଗୋପାଳ ନାୟକ

ହଁ କଣ କହୁଥିଲି ? ଓ !! ମୁଁ ତ ଭାବି ନୂଆ ମଜାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥାଏଁ । ଏମିତି ସମୟରେ ମୋର ଅଭି-ଭାବକଙ୍କର ଚିଠି ଆସିଲା, ତମେ ଆସ ତମ ସମ୍ପତ୍ତି ବୁଝିନେବ । ଏ ଖବର ପାଇଲା ମାତ୍ରେ ସାଙ୍ଗମାନେ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇ ଭୋଜିର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ପକେଇଲେ । ଖର୍ଚ୍ଚଟା ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଦେଲି । ଦେବାର କଥା ।

ତା ପରେ ପୁଣି ଦେଖା ହେବ କହି ମେଲାଣି ଦେଲି । କିନ୍ତୁ ପରେ ଆଉ କାହାର ସଙ୍ଗେ ମୋର ଦେଖା ହୋଇନି । ମୁଁ ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ କରଛଡ଼ା ଦେଇଛି; ସେମାନେ ତ ଦେବାର କଥା । ମୋର ସାଙ୍ଗ ମୋର ମିଛାକର ଯେତେ ବଡ଼ଲୋକ ପିଲା ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୋର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଏଇଠି ଶେଷ ହୋଇଗଲା । ପରେ ଆଉ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହୋଇନି । ଖାଲି ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଖବର ପାଇଥିଲି, ଜଣେ ବୋକା ମଣିଷ ଜୀବନଟା ଶେଷ କରିଦେଲା ବିଷ ଖାଇ । ଅନ୍ୟଜଣେ ଗଲା ଜେଲ୍ ଭିତରେ— ଛାଡ଼ !!!

ଗତର ପହିଲି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ । ଷ୍ଟେସନକୁ ବଗିଟି ଟେକି ଟେକିଅ ମୋଟର ଟାଏ ଧରି ଅଭିଭାବକ ମହାଶୟ ମୋତେ ନେବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ହଁ ଆଗରୁ କେତେଥର ତ ଘରକୁ ଆସିଛି ମୋଟରେ ମୋଟର ଜଣେ ଲୋକ ସୁଦ୍ଧା ମୋତେ କେବେ ନେବାକୁ ଆସିନି । ଘରଟା ଷ୍ଟେସନଠୁ ତିନି କୋଶ ଦୂର । ମଫସଲ ଷ୍ଟେସନ । ସବୁବେଳେ କୁଲି ମିଳେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏମିତି ଅସୁବିଧାରେ ଲୋକଟାଏ କି ଗୋରୁ ଗାଡ଼ିଟାଏ ଯୋଗାଡ଼ କରି ନେବାକୁ ହୁଏ । କେତେ ଥର ଏମିତି ହୋଇଛି ଲୋକ କି ଗାଡ଼ି ଯୋଗାଡ଼ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ବୋଲି ମୋତେ ଚାଲି ଚାଲି ଘରକୁ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଏ କିନ୍ତୁ ବହୁତ ଦିନର କଥା । ସେତେବେଳେ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର ସୁବିଧା ଉପାୟଟା ଜାଣି ନ ଥାଏ ବୋଲି ମୋର ଅଭିଭାବକଙ୍କଠୁ ଟଙ୍କା ନେବାକୁ ମୋତେ ଭୁହୋଇ ଭୁହୋଇ ଘରକୁ ଆସି-ବାକୁ ହେଉଥାଏ । ପରେ ଏଇ ଅସୁବିଧା ଯୋଗୁ ଘରକୁ ଆସିବାର ପ୍ରାୟ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲି । ଆଜି ମୋଟର ସହିତ ମୋତେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବାକୁ ମୋ ଅଭିଭାବକ ମହାଶୟ ନିଜେ ଷ୍ଟେସନରେ ହାଜର । ମୋତେ ଭାରି ଖୁସି ଲାଗିଲା । ମୋଟରଟା ଦେଖି ଭାବିଲି ମୋର ବୟଃପ୍ରାପ୍ତି ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ ବୋଧ-ହୁଏ, ମୋଟରଟା କଣା ହୋଇଛି । ଏତେଦିନ ଯାଏ କିନ୍ତୁ ମୋର ଘରର ମୋଟର ନ ଥିଲା । ମଜାଟା ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଗଲା । ବୃଦ୍ଧଙ୍କଠାରୁ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସରେ ତାଙ୍କୁ ବସେଇ ଦେଇ ନାଚିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉ ଥାଏ । ଅଶୋଭନ ଦେଖାଇବ ବୋଲି ମୁଁ ସମ୍ଭାଳି ନେଉଥିଲି । ଅଗତ୍ୟା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସଟାକୁ ଚାପି ଦେଇ । ଖାଲି ପଚାରିଲି—"କେତେରେ କଣା ହେଲା ?"

ସେ କହିଲେ "ଆଠ ହଜାର ।"

ମାଲେଟା ପସନ୍ଦର ହେଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରଶ୍ନଟାକୁ ଆଉ ଟିକିଏ ଘୁରେଇ ପଚାରିଲି—"କେତେ ଦିନ ହେଲା ?"

ସେ—"ଏଇ ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ହେବ ।"

କଥାଟା ଠିକ୍ ବୁଝି ହେଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ସିଧା ପଚାରିଲି—"ମୋ ପାଇଁ କିଣିଛନ୍ତି ତ !!"

ସେ ବିଅରଟା ଚଳେଇଲେ ବେଶ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲେ "ନା ! ମୋ ପାଇଁ ।"

କଥାଟା କେମିତି ଅଡୁଆ ଅଡୁଆ ଲାଗିଲା । ଯାଏ ତ ସବୁ ଦିନେ ସରିବ । ମୋର ଅଭିଭାବକ ମୋର ଆଉ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଖା ଶୁଣା କରୁଛନ୍ତି ମୋର ବାପା ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯାଇଥିବା ସାମାନ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ତାହାର ମାସିକ ଦରମା ହିସାବରେ ଯାହା ପାଆନ୍ତି ସେଥିରେ ବାହ୍ୟ ଚଳେଇ ଜଣେ ଏମିତି ମୋଟରର ଦୂରର କଥା ମଟର ଚକଟାଏ ବି କିଣିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ବି ଦେଖିବା ଅସମ୍ଭବ ।

ଲୋକଟା କି ସ୍ୱଳ୍ପ !!! ସ୍ତି ଅଙ୍କଂ ଚଢ଼ି ଉପରେ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ମୋର ମୁହଁ ଦେଖି ବୁଝିଲା ନା କଣ, କହିଲା "ଏବେ ହଠାତ୍ ବଡ଼ଲୋକ ହେବାର ଯୁଗ । ଯୁଦ୍ଧ ଠିକାରେ ମୋର କେତେ ଲାଭ ହୋଇଛି ଜାଣ ? ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ବୁଝିଲ, ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ।

ସନ୍ଦେହଟା ମେଣ୍ଟିଗଲା । ତା ପରେ ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ତୁମେଙ୍କୁ ଭଟି ଅଶ୍ଳୀଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଭାରି ଖୁସି ଲାଗିଲା । ଘରର ଟଙ୍କା ଟିକିଏ ପ୍ରତି ଅଦ୍ଭୁତ । ସତ୍ତା ବଢ଼ିଗଲା ।

ସକାଳେ ଚୋଟେ କାଗଜପତ୍ର ନେଇ ଅଭି-ଭାବକ ମହାଶୟ ହାଜର ।

ପଚାରିଲି—ଏ ସବୁ କଣ ?

ସେ କହିଲେ—ହିସାବ । ତମ ବାପା ମଲା ଦିନରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ ବ୍ୟୟର ହିସାବ । ଏଥିର ଭୁଲ କଥା ତୁମେ ସମ୍ଭାଳିବ ପରା ?

ଏତେ ସବୁ କାଗଜ ଦେଖି ମୋ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲିଲା । ଏତେ କାଗଜ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ଭାବିଥିଲେ ମୁଁ ମୋର ପାଠ ପୂରା ପଢ଼ିଥାନ୍ତି । ସେଥିରେ ବି ମେଟ୍ରିକରୁ ପଢ଼ିଥାନ୍ତି । ପଚାରିଲି "ଏ ସବୁ କଣ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?"

ସେ—ଦେଖିବାର କଥା ।

ତମେ ତ ଭାରି ମୋ କଥା ସବୁ ଶୁଣିଲେଣି; ମୁଁ କେମିତିଆ ଲୋକ ଜାଣି ସାରିଲେଣି । ତମେ କହିଲ, ଏତେ କାଗଜ ଦେଖି ହିସାବ କରିବା କଣ ମୋ ଭଳିଆ ଲୋକର କାମ ? ଏତେ କାଗଜ ଦେଖି ଦେଖି ସାରା ସତରେ ଯାହା ଟିକିଏ ସନ୍ଦେହ ଥିଲା ଉଭେଇ ଗଲା । କହିଲି 'ମୋଟା ମୋଟି ହିସାବ ନାହିଁ ? ମୁଁ ଏତେ ବୁଢ଼ାଏ କାଗଜ ଦେଖି ପାରିବି ନାହିଁ । ମୋଟ ହିସାବଟା ଦେଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।"

ମୋ ମୁହଁର କଥା ସରିଲା କି ନାହିଁ ସେ ତଳୁ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ଟିକିଏ ଲେଖା ମୋ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଲେ । ମୁଁ ଆଖି ବୁଲେଇ ଗଲି । ଟିକିଏ ଏ ମୁଣ୍ଡରୁ ସେ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାର ଟଣା, ପାଉଣାର ହିସାବରେ ଉଣା । ତଳ ପାଖରେ ଦସ୍ତଖତ । ପଚାରିଲି "ଠିକ ଅଛି ? ମୁଁ ଆଉ କଣ ଦେଖିବି ।"

ପରୁ ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ—ପଣ୍ଡିତଟା କେତେବେଳେ ଆସି ସେଠି ହାଜର ମୁଁ ଲକ୍ଷ କରି ନ ଥିଲି—ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ—"ଆପଣ ବି ସେମିତି ! ବାପ ସମାନ ! ଏବେ

ତମ ଅଫିସର୍ ଅଫିସରୁ ଚଳୁଛି ଯେ ଆପଣ ହସାଇ ଲୁହାଏ ଦେଉଛନ୍ତି ?"

ମୁଁ କହି ଭଲ କଟି ପଡ଼ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଉପଦେଶାବଳୀ ଶୁଣି କହିଲି 'ଦେଖନ୍ତୁ ନା ମୋତେ ଯେଉଁ ହସାଇ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦିଅ ।"

ଅବିଶ୍ୱାସର ମହାରାଜ କହିଲେ—"ଏବେଠାରୁ ମୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଲା ଏଣିକି ହସିବ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିବ ନାହିଁ । ହଁ ପଢ଼ିଆ କଥା କେତେ-ବେଳେ ଯେଉଁ—

ମୁଁ କହେ—"ବୁଝ ବୁଝ ଠିକ ଅଛି ! ଆପଣ ଯେତେବେଳେ କହୁଛନ୍ତି ମୁଁ ଦୂରରୁ ଦେଖେ ଦେଖି ନେବ ଯେ ।"

ସେ କହିଲେ—"ତେବେ ଏ କାଗଜରେ ଦସ୍ତଖତ କରିଦିଅ ।"

ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନେକ ଦେଖିଲି ଧାଇଁ ଦେଇ କାଗଜଟିକୁ ଭଲେଭଲେ ଦେଖିଲେ ମୋ ଆସ୍ତବାର ମାଳକର 'ମୁହଁରେ ହସର' ଭଙ୍ଗୀର ବଦଳ ଥାଏ ମୋର ଅବିଶ୍ୱାସଙ୍କ ମୁହଁରେ ଠିକ୍ ସେହି ଭଙ୍ଗୀର ଭାବ । ଏଇ ଭଙ୍ଗୀର ଭାବ ଦେଖିଲେ ମୋର ମନେ ହୁଏ ଯେପରି ଯେମିତି କୋଣାର୍କ ବୁଦ୍ଧିଆଣୀ ଜାଲରେ ଚୋରଟାଏ ପଡ଼ିବାର ଦେଖି ତା ମୁହଁରେ ଚୋରଟାକୁ ବାନ୍ଧିବାର ନାଚର ଉତ୍ସବରେ ଅଧିକ ଅଭ ଦେଖା । ତେବେ ଦସ୍ତଖତ । ବୁଦ୍ଧିଆଣୀର ଖେଳଚଳଣର ବସ୍ଥା ଉଜ ମଣିଷ ମୁହଁରେ ଫୁଟ ଉଠନ୍ତା ତାହାରେ କେମିତି ଦଶନ୍ତା ? ଭୁଲ ମଜାବାଳ ଦଶନ୍ତା ନା ? ମଣିଷ ମୁହଁରେ ବୁଦ୍ଧିଆଣୀର ବସନ୍ତା ମୁହଁର ପ୍ରତିଛବି କଳ୍ପନା କରି ଲୋକେ ଭାବ ଦେଖି ନାହିଁ । ମୁଁ ସବୁ 'ଭୁଲିଯାଏ' । ଆଉ ମୁଁ ଦସ୍ତ ଦସ୍ତ ଦସ୍ତଖତ କରିଦିଏ ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ସଚିବ ଲୋକ, ଏବେଠାରୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବେ ବାଜ ଚଳେଇଛନ୍ତି । ଲୋକ ଦେଖା ସ୍ୱଭାବ । କି' ପଢ଼ିଆ ଉପରୁ ସେକ୍ରେଟାରୀ କହିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ କଏ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଭଏ ଭଲଥିବେ ? ଖାଇ ଥିବେ ତ ସେଇଥି ପାଇଁ ତାପା ଦାୟୀ । ଅଭିଜ୍ଞ ଲୋକ ଅପାର ଏବେ ଚଳି ଲୋକ ଥୋଇ ଦେବା ଅଦ୍ଭୁତ । କ୍ରୋଧି ଅଗରେ ଭାତ ଭଙ୍ଗ ଖାଇବୁ ନାହିଁ କହିବା ତୋବାମୀ ନୁହେଁ ? ଯେତେବେଳେ ସେ ବାପାଙ୍କ ବନ୍ଧୁ !! ଖାଇ ଖାଇ କେତେ ଯାଇ ଥିବେ ଯେ— ମୁଁ ସେଇଥି ପାଇଁ ହସାଇ ଦେବି କେତିପ୍ରତି ଠକେଇ କରିବ ? ଛ !! ମୁଁ ବଣ ଏବେ ଘୋଡ଼ାଲୋକ ?

ଏବେଠାରୁ ସ୍ୱଭାବଟାଏ ସ୍ୱଭାବଲ । ହୃଦୟର କେତେ—ଯା ସବୁ କାଟା ଖରେ ଚଳନ୍ତ— ସ୍ୱଭାବଟା ଭିତରେ ଟିକା ନେଇ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଟଙ୍କାର ଯୋଗାଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ଘଏଟା ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଖା ହଣା ଭଲ ତୁସ ସମସ୍ତ ଚୋଷାଯୁକ୍ତରେ ବସିଥିଲେ ତମ ଅଫିସ ଦେଖି ଉପରୋକ୍ତ କରି ନ ଥାନ୍ତେ ? ତାଙ୍କ ଏଏ ଅଚଳ ଥିଲ ? ଖାଲି ଅମ ଉତ୍ତରରୁ ଉପକାର ପାଉଛନ୍ତି ଲୋକ ଓ ସାଙ୍ଗର ପୁଅ ଲୋକ ମୋର ଭଲ ନେଉଥିଲେ । ଦେଖିଲେ ଏବେ ଓ'ପରେ ଉପରୁ ଦେଖିଲେ ସେଥିରେ କଣ ମୋର ଅବାଧ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି ଯାଉଛି ? ଯାହା ଦେଉଥିବେ ସେଠିକି ହସାଇ ତ ଚିତ୍ତରେ ଯୋଗଥିବେ । ହସାଇ କରି ସେ ମିଛ ଦେବ କାହାର କରି ମୋତେ ଏ ଯଶ ମିଳିବ ଯେ ଆପ ହସାଇ ପଡ଼ ନ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଦସ୍ତଖତ କରିବ ନାହିଁ ? ମୁଁ କଣ ଏତେ ଅପଦାର୍ଥ ହୋଇଛି ? ଛ !!!

ଅଭିଭୂତ ଦସ୍ତଖତ କରିଦେଲି ।

ଦୁଇ ପଣ୍ଡିତ ତ ସେଠି ବସିଥିଲେ । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାହାରକୁ ଯାଇ ଅଭ ବଡ଼ଣ ବୁଢ଼ା'ଙ୍କ ଡାକ ଆଣିଲା । ସେମାନେ ଦୋଯସ୍ତଏ ତାହାରେ ବସି ଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ସେଇ କାଗଜରେ ଦସ୍ତଖତ କଲେ ।

ଦୁଇ ପରେ କିନାବାରେ ସ୍ୱଭାବ—

ଚଉସଠରେ ଭଡ଼ ମଜାଟା ଛଃ ଛଃ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଭଦ୍ରଲୋକ ଏଠିକ'ର ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଇ ତାହାରେ ସେସବୁ ମାରି ଅଛି । କେଉଁଠି କଣ ଅଛି ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାହାର ଅନେକ ସବୁ ଲୋକ ଖାଇ ଦେଖିଲେ. କେଉଁଠି ଏବ ନ ପାଇ ମୋତେ କେମିତି ଅଡ୍ ଅଡ୍ ଲାଗିଲା । ଲଜ୍ଜା ଛିଦ୍ର ଭାବାଦ ଲୋକଙ୍କ ସେଠିକ ତ ଖାଲି । ବର୍ଷା କଣ ? ଭଦ୍ରଲୋକ ମଜା ରୂପା ପଡ଼ଣା ସାଣ୍ଡି ଯାହା ଥିଲା ସବୁ ତେଜରେ ଜମା ଦିଅ ହୋଇଛି । ତେଙ୍କ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାଖ ଚଢ଼ି ଖୋଲିଲ । ଅଦ୍ଭୁତ ଘୋଡ଼ାଟି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ବାଜେ ହସ ଉତ୍ତରେ କୋଲ ସ୍ୱରର କହିଲ ତାଙ୍କ ଡାକ ଅଣିବାକୁ ।

ଏଣ୍ଡାବ ପରେ ଗୃହର ଅଭି କହିଲା ଯେ ଉପନାଥ ବାବୁ ମୋତେ ଡାକୁଛନ୍ତି । ଗଲି । ଦେଖିଲି ଚମତ୍କାର କଥା ଘର । ଫେଷ୍ଟେସନ ଘରଟି ଛବି ଭଳି ଦିଶୁଛି । ଚଟିଗୁଡ଼ିକରେ ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀଚୂଡ଼ା ଗଛ ତଳେ ଅସଂଖ୍ୟ ଫୁଲଗୁଡ଼ାରେ ଲମ୍ବା ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ଶୋଇ ଚେଆରରେ ବସିଛାଏ ଅଭ ପିଲାଙ୍କର ଟିଣ ଓଆସିସ ଉଚ୍ଚା ହୋଇଛି । ସବୁଜ ଘାସ ଉପରେ କୃଷ୍ଣଚୂଡ଼ା ଫୁଲର ପାଖୁଡ଼ା ଗୁଡ଼ାକ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ପଡ଼ୁଛି ଅଭ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । କବି ହୋଇଥିଲେ କହିଥାନ୍ତା—କଣ କହିଥାନ୍ତା କବି ଜାଣେ, ମୁଁ କବି ନୁହେଁ । ପାଖରୁ ଗଲି ଚଉକା ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ଦେଖିଲି ଖାଲି

ଅଭ ଟଙ୍କା ପାଖକୁ ଗଲି । ଟାଙ୍କିଟାର ନେସାଇ କଲି । ତ ଭଦ୍ରଲୋକ କାଣିଲି । ଯୋଉଠି ଥିଲେ ଗୋଟିକେ ନାହିଁ କ କସ ଲୋକ କହିଲେ ନାହିଁ । ଭଦ୍ରଲୋକ ଚୋଯସ୍ତଏ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଅଭଯରର ଖଟ୍‌ଟର କାଟିଲି । "କହିଲ ମୋତେ ଡାକି-ଥିଲେ ।" ଯେଉଁଠି ଅଛି ମେଲ ହେଲ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ତଉଆଁକରେ ଯେଉଁ ପଶୁଗଳକୁ ଟେବି ଉଠି କହିଲେ "ଓଃ ଏ ଖଳା ସୁଦ୍ଧା ଟଙ୍କା ଅଧମ କରି ଦେଇଛ ନାହିଁ । ଖରଚ—"

ଭଦ୍ରଲୋକ ଚୋଯସ୍ତଏ ନେଇ କାଇଜାରେ ଭିଜ ଭୁଲିଛନ୍ତି । କହିଲି "ଅଣ୍ଡା ଖରଚ ନୁହେ । ମୁ ।"

ଉପନାଥ ବାବୁ ଅଭି ମଉ ମଉ ମୋ ଅଙ୍ଗେ ଅନେଇ କହିଲେ 'ଅବେ—ତମେ । ମୁଁ ଭଦ୍ରଲୋକ ଅଛି ଏବ । ଟଙ୍କା ଖରଚ ନାହିଁ । କାହିଁକି ଆସିଲ !"

ମୁ—ଅଣ୍ଡା ଆପଣ ମୋତେ ଡାକିଥିଲେ—

ସେ—ଡାକିଥିଲି ? ଏବ କହିଲ ? ତାଙ୍କ ? ଅବେ ହଁ ହଁ ମନେ ପଡ଼ିଲା, ଏବେ କଣ ଚକ୍ରି କରିଛ !

ମୁ—କଣ କରିବ ଅଭି ! ଏ ଅଫିସ ଭଦ୍ରଲୋକ କାଗଜ ଉପରେ ଦେଇ ବଟ ପେଉଛିବ ଚୋର ଛଡ଼ା ।

ଉପନାଥ ବାବୁ କହିଲେ । କହିଲେ "ଗୁରୁ ଦେବାର ଅଭ ଭଣ ଅଛ ଯେ ଦେବ । ପାଞ୍ଚ ଛଅବର୍ଷ ବାଳ ବଲେଜରେ ବୃତ୍ତି କରି ବସେଇ ଦେଲ । I. A. ଟା ବ ପାସ କରି ପାରିଲ ନାହିଁ । ପାଠଟା ପଢ଼ିକଣ କରିଥାନ୍ତ, ବଡ଼ ଜୋର ମାଷ୍ଟର ନହେଲେ କିରାଣୀ ଗୁଟେଏ ମିଳିଥାନ୍ତା ଟେଷ୍ଟା କଲେ ଏବେ ବ ମିଳି ଯିବ ।"

ମୁ—କଣ କହୁଛନ୍ତି ? ମୁ—ଅଭ ସ୍ୱଭାବ ।

ସେ—ରୋଜଗାର ନ କଲେ ଖାଇବ କଣ ?

ମୁ—କଣ ଦୁଃଖରେ ରୋଜଗାର ପାଇଁ ସ୍ୱଭାବ କରିବାକୁ ଯିବ ?

ସେ—ଦେଖ ଏଇ କଥା ପାଇଁ ତମକୁ ଡାକିଥିଲି । ପିଲାଳିଆ ଢଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ତମ ପାଇଁ ମୋର ଭାରି ଦୁଃଖ ହେଉଛି । ତୁମ ବାପା ମୋର ବନ୍ଧୁମାନ ଥିଲେ (ଅଭି ଦାଟା ଘନ ଘନ ରୁମାଲରେ ପୋଛିବାକୁ ଲାଗିଲେ) ତୁମେ ଏଏ ମୋ ପୁଅ ଏଏ । ତମେ କାହିଁ ଚିନ୍ତା କର ନାହିଁ । ମୁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେବ ।

ମୁ—ମୋତେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ନାହିଁ—କଣ କହୁଛନ୍ତି ମୁ ବୁଝି ପାରୁନ ।

ସେ—ତମ ବାପ ଯେତେ କଡ଼ଲୋକ ଥିଲେ ବୋଲି ଭାବିଛ ସେତେ ପଇସା ବାଲା ନଥିଲେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମନଟା ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗ୍ରହଣଶକ୍ତି ଥିଲା । କେତେ ତାଙ୍କୁ ମଜା କରନ୍ତି ! ସେ କେବେ ହେଲେ ଶୁଣିନାହିଁ ଖାଲି ଘୋଡ଼ଦଉଡ଼ ଆଉ—ଖେଳ । ତାଙ୍କର ଯେ ଏତେ ବଡ଼ ହୋଇ ଯାଇଛି ମୁଁ ତ ଜାଣି ନଥିଲି । ତା'ପର ଦିନ ମା ମଞ୍ଚପରେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥାଟା ଅଦ୍ଭୁତ ରକମ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ମଜା କରୁଛି କିନା ? ସେ ଯାହାହେଉ, ଗଳ୍ପକଥା ଖୋଜି ତାଙ୍କ ଭାବାର କଥା ନେଇ କଣ ? କାରଣ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଚୋଟ୍ ଲଗି ଦେଇ ଗଲେ । ସବୁ ହିସାବ ପତ୍ର କରି ଶୁଝିଲି ବେଳକୁ ଅଧିକାଂଶ ଗଳ୍ପ ତାହାର । ତମେ କେବେ ଲହସହ ଚଳନ୍ତାନ୍ତି ? ମୋତେ ନ ଜାଣେଇ କରନ୍ତି ଉପରେ କଥା କହସନ୍ତି । ନା, ନା, ମିଛ କହିବାର ଚେଷ୍ଟା କର ନାହିଁ । ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ । ଗାଈ ତୁମର ଗାଡ଼ିରରେ ସେମାନେ ଜାଲିସ କରି ତୁମକୁ ଅପମାନ ଦେବା ଅବଧି ମୁଁ ସେଇକ ଶୁଝିଛି । ଏ ମୋ ଦେଇଥିବା ହିସାବରେ ଲେଖାଅଛି ।

ମୁଁ—ତା' ହେଲେ ମୋର—

ସେ—ନା, ଆଉ କଛି ନାହିଁ । ଖାଲି ରହିବା ସରଟା ଅଛି । ତାକୁ ବନ୍ଦି କରିଦେଲେ ଭାବ କରିବ ଶୁଝି ଯିବ । କାଟଳ ତ ମୁଁ କାଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ।

ମୁଁ—ନା ସରଟା—

ସେ—କରିବ ନାହିଁ ନା ମୋତେ ଦେବ ନାହିଁ ?

ମୁଁ—କଣ ଦେଲେ ରହିବ କହିଠି ?

ସେ—ମୁଁ ଆଉ ଆଉ ତମର ଚନ୍ତା କଣ ? ସେଠେଇ ପାଖରେ ସୋଟାଏ ହୋଟେଲ ଖାଲି ଅଛି ସେଟି ରହିଯିବ । ମୋର ତ ବ୍ୟବସାୟ ଅଛି ସେଥିରେ ଚଳ ପଡ଼ । ଜାମ ଶିଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାସକୁ ମାସ ଦରମା ହିସାବରେ—

ମୁଁ—ରଘନାଥ ବାବୁ ? ମୋ'ର ଘୋର—

ସେ—ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି ? ବେଶ୍ । ତମେ ଓକିଲ ଠିକ କର । କାଗଜ ପତ୍ର ଧରି ମୁଁ ତମ ସଙ୍ଗରେ ଯିବି । ସେ ଜମ୍ମା ତୁମେ ପାଞ୍ଚଜଣ ଜାଣ ଅଛିବ । ସେମାନେ କାଗଜ ପତ୍ର ଦେଖି ଯଦି; ତୁମର ପାଉଣା ହେଉଛି ବୋଲି ଠିକ କରିଦେବେ ମୁଁ ଦେବି । ତମେ ତ ନେବ । ଆଉ କେହିତ ନୁହେଁ ? ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ମୋର ଯାହା ଅଛି ତମକୁ କଛି ଦେଇଦେଲେ ମୋର କଛି ସରି ଯିବ ନାହିଁ । ହେଉ, କେତେବେଳେ ଯିବା ? ତମ ମନରେ ଭାବେ ସନ୍ଦେହ ହେବ ବୋଲି ତ ମୁଁ ତୁମକୁ ଅଗେ ହିସାବ ଦେଇ ତା ପରେ ସେ କାଗଜ ସର୍ତ୍ତିକରେ ଦସ୍ତଖତ କରିବ ବୋଲି କହିଥିଲି । ସେତେବେଳେ ତ ମାନିଲ ନାହିଁ''

ମୁଁ—ଅପଣ କ୍ଷମାଦେବେ—

ସେ—ଅଚ୍ଛା ଅଉତ୍ କାହିଁକ ହେଉଚ । ମୁଁ ନା ତମ ବାପାଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ ? ବନ୍ଧୁଙ୍କ ପର ସୁଲ ହିସାବ ଦେଉଛେତା—ଓକିଲ ସଙ୍ଗେ ପରାମର୍ଶ କର ସେ ଯଦ ମୋର ଦୋଷ ଦାହାର କରିଦେବେ ମୁଁ ମାନିନେବ । ଏ ହେଲ ସିଧା କଥା ।

ମୁଁ—ପାଜି, ବଦମାସ—

ସେ—ବୁଝିଲ ! ମୋ ଦେହରେ ଆଉ ଯୋର ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ କେତେବେଳେ କଣ ଦରକାର ହେବ ବୋଲି ଗଉସର୍ଭ କ—ଗଉସର୍ଭ ?

ଡାକଶୁଣି ଜଣେ ରେବେହଗବାନକେବ ଆସି ତାଙ୍କ ପାଖେ ଠିଆ ହୋଇ ସଲାମ କଲା । କେନ୍ଦେଟାକୁ ଦେଖିଲେ ଡର ମାଡବା କଥା ।

ସେ—ଗଉସର୍ଭ ଖୁବ ବଦ୍‌ମାସୀ କେବ । ମୁଁ ହୁକୁମ ଦେଲେ ସେ ଖୁନ୍ କରିପାରେ । କରେ—?

ଗଉସର୍ଭ—ହଜୁର ।

ବୁଝିଲି ଲେକଟା ପକା ଜାମ କରଇ । ଧରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ତାପରେ ଖୁନ କରିବାର ଧମକ ଦେଲଣି । ମିଛଟାରେ ତା ସଙ୍ଗେ ଆଉ ଲଢି ଲଭ ନାହିଁ । ଚୁପଚାପ ସୁଣ୍ଡ ଅସିଲି ।

ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ନେଇ ମୋତେ ଖୁନ କରିବ ବୋଲି ଧମକେଇଲେ ମୋ ଦୁଃଖନାହିଁ । ବାପ ଅଜାଣଦରେ ସରଟା ବଚ୍ଛିବାର ହେଲେ ତାଙ୍କ ଲକ୍ଷଥାନ୍ତା ! ସବୁ ନେଇ ବୁଝେ ମୁଁ କଲେଜରେ ଥିଲି ବେଳେ ଯାହାକିଛି କରଇ କରିଛ ସ୍ୱାର ଲେକ ମୋ ଟଙ୍କା ମୋତେ କରଜ ହିସାବରେ ଦେଉଛନ୍ତି । ମଫସଲରେ ଏତେକଡ଼ ପୁରୁଣା ଘର କଣିବାକୁ କଏ ଅସିବ ? କେନ୍ଦେଟାକୁ ସଇଟା ଦେବାକୁହିଁ ପଡ଼ିବ । ତାପରେ ପେଟ ପୋଷିବା ପାଇଁ କଛି ଗୋଟାଏ ଉପାୟ ବାହାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ଭାବିଲି ଅନ୍ଦୋଳନ କରିବ । ପତ୍ରପତ୍ରିକ ପାଖକୁ ଗଲି । ଅନୁରୋଧ କଲମାଟେ ଲେଖିଦେଇଁ ଲଟିକି; କହିଲି "ଚୋରି କର ଚୋର କର । ଧର୍ମ ରହିଲ ନାହିଁ ହୋ ଧର୍ମ ରହିଲ ନାହିଁ । ବାପରଜ ପାଉଛନ୍ତି ସେ; ତାଙ୍କ ନାଁରେ ଅପବାଦ ଦେଉଛ ? ଏତେ ସାହାସ ତୋର । ତାଙ୍କ ଭଳ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା ଲେକ ଦୁନିଆରେ ଦଟା ହେବେ ନାହିଁରେ । ଧନ୍ୟ !!! କଣ ହେଲେ ଅସିଦାଲବା ଟୋକାଏ ।"

ଏଇ ଅଭିଜ୍ଞତା ପରେ ଅସବାଡଥ ଟୋକା ହିସାବରେ ଏକବାର ବୁଢାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ଆଉ ମନ ହେଲ ନାହିଁ । ଅସବାଡଥ ଟୋକାଙ୍କୁ ଅପ-ବାଡଥ ବୁଢାମାନେ ଭଲ ଚାଲିମ ଦେଇଥିଲେ; ତା ନ ହୋଇଥିଲେ ପତ୍ର ପତ୍ରିକର ଏତେ ଉଚ୍ଚଟ ଧର୍ମଜ୍ଞାନ ହେଉନ୍ଥି ଅସିଥାନ୍ତା ।

ଖୁବଲ । ହେ ଖୁବଲ । ଠିକ କଲ ପାହା ହେଲଣି ତ ହେଲଣି । ସକନଟା ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ମିଳଛି । ଫୁର୍ତ୍ତି କରିନେବା ।

ରଘନାଥ ବାବୁ, ମାନେ—ମୋ ଭୂତପୂର୍ବ ଧର୍ମଧ୍ୱଜ ଅଭିଭାବକ କହିଥିଲେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟରେ ଶିକ୍ଷା ନବିସ୍ ହିସାବରେ ଚୁକ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ । ସେ ସିଧା କହିଲେ ଯୁବଟିବା ନେଇ ହେଲେକ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି କାଲ୍ ମୁଁ ଭାବେ ବଡ଼ତ ବୁଝିଛ କ ବ୍ୟବସାୟ କରି ସେ ବଡ଼ଲେକ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ଯାହାହେଉ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ଶିଖିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି ସେ । ମହତ୍ ଲେକ !!! ମୁଁ ଏ ସୁଯୋଗ ଛାଡ଼ିବ କାହିଁକ ?

ମୁଁ ଖାଲି ଭାବୁଛି । ବୁଢା ବୟସରେ ତ ଟୋକାଏ ବୋଲି ଡାକାଳତ ପୁଅ । ମୋ ବେଳକୁ ଏତେ ଭଲତ ବାପ ମା ମଲେ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀ ନେଇକୁ— ଛଡ଼ ! ପତ୍ର ପତ୍ରିକ କହିଛନ୍ତି ଏମନ୍ତ ଖୁବକା ବ୍ୟବଟେଡ଼ ପାପ !

ମଝି ମଝିରେ ରଘନାଥ ବାବୁ ଦେଉଥିବା ହିସାବ ପତ୍ରର ବଡ଼ା ଘୁଡ଼ାକୁ ଖୋଲି ଦେଖୁଛି । ଯେଉଁଠି ପଢ଼ୁଛି ତାଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ଭକ୍ତି ବଢ଼ି ଯାଉଛି । ଭାବିଅଛି କଲେଜର ପ୍ରଧାନ ଅଧ୍ୟାପକ ହେବାର ଉପଯୁକ୍ତ ଲେକ ସେ । ପଢ଼ୁଛ କଲେ-ଜରେ ଥିଲାବେଳେ ତ ମୁଁ କହି ଛୁଇଁ ନି ଏତେ ଏ ଚତୁରତା ପଢ଼ୁଛ କଲେଜର ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ହିସାବରେ ହେବ୍ଛି ।

ପରୀକ୍ଷା ଦେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଗଲେ ଦେଖାଯିବ । ସେତେବେଳ ଯାଏ ତମର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଥିବତ ବାଜ କଥା ଶୁଣିବ ।

ସବୁ ତ ଶୁଣିଲ । କହିଲ—ଏମିତ ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ଯଦ କଟେ ବଡ଼ଲେକ ଘରେ ଏକମାତ୍ର ପୁଅ ହୋଇ ଜନ୍ମହେଲେ ସେ ପୁଅଟା ବଡ଼ ହୋଇ ଟଙ୍କା ଉଡ଼େଇ ନ ଶିଖିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାପ ମା ମରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଆଇନ ହେବା ଦରକାର, ମୁଁ ଅନ୍ୟାୟ ଦାବୀ କରୁଛି ବୋଲି କହିବା କଣ ଠିକ ହେବ ? ଏତେ ମେହେନତ କରି ଟଙ୍କା ଉଡ଼େଇ ଶିଖିଲି ପରେ ଦେଖିଲି ବେଳକୁ ଟଙ୍କା ନାହିଁ । ଭଗ ମହାନଗରେ ପହଁଚିବ ବୋଲି ଯୋଗଉଛି ପାଣ୍ଡୁଅରେ ପହଁଚି ଶିକ୍ଷ ସାରିଲ ବେଳକୁ ମହାନଗ ଶୁଖା—ଖାଲି ବାଲି ବାଲି । ତାହାକୁ ସଫଳ କଲଭିକ କହିବ ?

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର

ଲେଖକ—

— ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ଠିକ୍ ଦୁଇଦିନ ଆଗରୁ ମୁଁ ଘର ଭିତରୁ ଶୁଣିଲି, ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ—ମାଇପିଟିଏ କଥା କହୁଛି।

ସେ କହୁଚନ୍ତି—ପନ୍ଦରଦିନ ଇଂରେଜ ରାଜା ଚାଲିଯିବ। ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ହେବ। ସେଦିନ ସବୁ ଆମ୍ବଡାଳ ଦେବଦାରୁ ପତର ଦେଇ ଘର ସଜେଇବେ, ପତାକା ଦେବେ, କଳସ ବସେଇବେ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ। ସଞ୍ଜରେ ଦୀପାବଳି ଜାଳିବେ—ସ୍ୱରାଜ ହେବପରା।

ମାଇପିଟି କହୁଛି—ହଁ, ସ୍ୱରାଜ ହେଲେ—ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହେଲା ତ ଚୋର ରାଜା ହେଲେ—ଗଣ୍ଡେ ଖାଇବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ କି ଖଣ୍ଡେ କନିଆ ପିନ୍ଧିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ—ଖାଲି ସ୍ୱରାଜ ହଉଛି।

ମୁଁ ଘରୁ ବାହାରି ଗୁଡ଼ିଆଡ଼େ ବୁଲି ଆସିଲି—ମାଇପିଟି ମୋତେ ଦେଖି ତା ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା।

ଆମ ଘରକୁ ଲଗି—ଓଳିତଳେ କହୁଥିଲେ ଚଟଳ—ଗଣ୍ଡାଟିଏ—କେହି ନାହିଁ—ଧାନକୁଟି ଖାଏ। ଦରବୁଢ଼ୀ ମାଇପିଟିଏ। ସେଇ। ସେଇ କଥା କହୁଥିଲା ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ।

ମୁଁ ଘରୁ ବାହାରି ଗୁଡ଼ିଆଡ଼େ—ଗାଁଟା ଯାକ ବୁଲି ଆସିଲି। ଏ ମାଟିଟା ସେମିତି ଶୋଇଛି। ସମସ୍ତେ ଜାଣିଛନ୍ତି—ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମୁଁ କହୁଛି ସେକଥା—ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ହେବ—ଇଂରେଜ ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ କାହାରି ହୃଦୟ କି ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନାହିଁ। ଆମ ନେତାମାନଙ୍କ କଥାରେ ବି ସେମିତି ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ। କେବଳ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଥା ଉପରେ—ସେ ହେଉଛି ତାଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ। ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଛଡ଼ା ସତ ବୋଲି ସେ ଆଉ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ କିଛି ଦୁନିଆରେ। ତାଙ୍କ ଛୁଆ ପିଲା ଭାଇ ଭଉଣୀ ବି ସେ ଛାଡ଼ି ଯାନ୍ତି। ଛୁଆ ପିଲା ମରିଯାଉଛନ୍ତି, ହଜି ଯାଉଛନ୍ତି—ଉପାସ ଭୋକରେ—ରୋଗେ ଶୋକେ—ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ଛାଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କେବେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯାଇନାହିଁ—ଅବହେଳା କରିନାହିଁ। ଆଜି ସେ ତାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ରୋଗ ଶୋକର ପରମ ଶତ୍ରୁ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ କିମିତି!

ମୁଁ ଗାଁର ମୁଖିଆ ମୁଖିଆ ଲୋକ ଜଣକୁ ଡାକି କହିଲି। ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ପାଳିବାକୁ ହେବ। ସମସ୍ତେ କହିଚନ୍ତି—ତୋରଣ ବାନ୍ଧିବେ—ମହୋତ୍ସବ କରିବେ। ପତାକା ଉଡ଼ିବ, ସଭାସମିତି ବସିବ, ଶଙ୍ଖ ହୁଳହୁଳି ପଡ଼ିବ, ଯାତ୍ରା ହେବ, ନାଟକ ହେବ। ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ କରିବାର ଥିବ—ସମସ୍ତେ କରୁଛନ୍ତି—ସହରରେ ଆହୁରି ବଡ଼ ବଡ଼ କାମ ଲାଗିଗଲାଣି।

"ବାବୁ, ସହର ଲୋକେ ବଡ଼ ଲୋକ; ସେମାନଙ୍କ ଟଙ୍କା ଅଛି ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ମଉଜ କରୁଛନ୍ତି—ଆମ ଦଶା ଦେଖୁଛନ୍ତି—ଆମର ଏ ଦାନା ଜୁଟୁ ନାହିଁ।" ଜଣେ ଉତ୍ତର ଦେଲା।

ମୁଁ ଯୁକ୍ତି କଲି ନାହିଁ। କହିଲି ଆଉ ଗାଁରେ କରୁଛନ୍ତି। ଆମ ଗାଁ ପଛରେ ପଡ଼ିବ?

ଆଉଜଣେ ଟୋକା କହିଲା—ତେବେ ଆମ ଗାଁକୁ ପାରିବେ? ଦେଖିବା ତ ଏଥର କାହାର ଉତ୍ସବ।

ଜଣେ ବୁଢ଼ା କହିଲା—ହଉ ଯେତେବେଳେ ସେତେ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି—କରିବା। କେମିତି କରିବେ ତ? ପଚାରିଲେ।

"ତାଙ୍କ ସମସ୍ତେ କରୁଛନ୍ତି।" ମୁଁ କହିଲି—

"ହଉ, ଆମେ ତ କରିବା।"

ମୁଁ ଭାବିଲି, ସମସ୍ତେ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମେ କରିବା, ଆମେ ଦେଖି ସମସ୍ତେ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ଚିନ୍ତା ବି ଆମେ କରୁନାହିଁ।

"ଡାକରେ, ଗାଁ ଯାକ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଦିଅ—" କହି ଜଣେ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ବୁଢ଼ା ଉଠିଲା। ସମସ୍ତେ ଉଠିଗଲେ।

ଏଇ ତିନି ଦିନ ଭିତରେ ବଡ଼ ବଡ଼ କାଗଜ, ଖଦର ପଇସା ଆସିଲା। ଗାଁ ଯାକ ଏଥର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛନ୍ତି—କେତେ ଉପରେ କଂଗ୍ରେସ ପତାକା ଉଡ଼ିବ—ଥାନା ଉପରେ କଂଗ୍ରେସ ପତାକା ଉଡ଼ିବ—ଯେଉଁ ପୁଲିସ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ହାତରେ ଏଇ ପତାକା ଦେଖିଲେ ଧରି ନେଇ ଯାଉଥିଲେ ସେଇ ପୁଲିସ ପତାକାକୁ ଏବେ ସଲାମ ଦେବେ—ସଲାମ କରିବେ।

ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ଗାଁ ବୁଲି ଗଲି। କାଲି ସକାଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଳନ ହେବ। ଆଜି ରାତି ବାରଟାରେ ଥାନାରେ ରାମ୍ ଫୁଟିବ—ଥାନା ଆମ ଗାଁର ମାଇଲେ ବାଟ—ସେଇଠି ଦେଲେ ଇଂରେଜ ଆମ ଦେଶ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବେ—ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ଶଙ୍ଖ ହୁଳହୁଳି ଦେବେ—କୀର୍ତ୍ତନ କରିବେ।

ଚୁଲି ତଳ ଭିତରେ ଗାଁଟା ଚୁପ୍। ଏଇମାନେ କେବେ ମନେ ପକାଉଛନ୍ତି ଆମର ବଳ ବଢ଼ୁଛି? ଅଷ୍ଟପ୍ରହରୀ ନାମ କର। ଗାଁର ଆଉଜଣେ କହିଲା—ମୁଁ ଅଷ୍ଟପ୍ରହର କରିବି। ମୁଁ ଚୁପ୍ ରହିଲି।

ରାତି ବାରଟାରେ ମୋତେ ନିଦ ହେଉଛି—

ଦମ୍ ଦମ୍ ତୋପ ଫୁଟିଲା ପରି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲି—ମେଘ ଗର୍ଜିଲା—ଏଇ ଜାଣ। ତାପରେ ଆମ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ଯୁଗରେ ପାଦ ଦେଇଛି।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଶଙ୍ଖ ହୁଳହୁଳି ଶୁଭିଲା ପଡ଼ିଲା। ମୋ ଦେହ ଟିକିଏ ଉଷୁମ ଲାଗିଲା। ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଲା ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବର କଥା—ଅଗଷ୍ଟ ନ ଥାନ୍ତା। ସ୍ୱାଧୀନତାର ଉତ୍ସବରେ ଏ ଜାତି ସେ ଦିନକୁ ଭୁଲି ଗଲାଣି। ସେ ଦିନକୁ ଭୁଲିବା ମାନେ ସେଦିନ ଯିଏ ଏଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଦେଇଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବା। ମୁଁ ଭାବିଲି, ଯେଉଁ ଜାତି ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ମନାଇ (ପାଳି) ନ ପାରେ—ସେ କେମିତି ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ପାଳନ କରିବ?

ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ରାତି ୧୨ଟାରେ ଆମେ ୪।୫ ଜଣ ବସି ଆପଣା ହାତ କାଟି ସେଇ ରକ୍ତରେ ଟୀକା ଦେଇ କହିଲୁ—କରିବୁଁ ନା ମରିବୁ—ସ୍ୱାଧୀନତା ଆସିବା ନ ଦେଖି ମରିବୁଁ। ମୋ ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠିଲା। ରୋମମୂଳ ଠିଆ ହୋଇଗଲା। ସେଦିନ ତ ସେଇ ଘରେ ଏମିତି ଶଙ୍ଖ ବାଜି ନାହିଁ। ଆମେ କହିଥିଲୁଁ ସେଦିନ ଶଙ୍ଖ ବଜାଇବାକୁ। ବାଜିଲା ନାହିଁ। କେଉଁଠି ବାଜୁ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲେ ଠିକ୍ ହେବ। ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ବାଜେ—ସେଠି ସେ ଶବ୍ଦ ଚାପି ରଖିଦେଇ ଯାଉଛି—ସ୍ୱର ମାତୃର ଚୋଟ—ସେଇ ଗୋଳିର ଚୋଟ!

Digitized by srujanika@gmail.com

ଲୋକଙ୍କର ଆନନ୍ଦରେ ମୋର ଆନନ୍ଦ ! କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥା ଓ ପରିବେଶ ସେ ଭଳି, ମନର ବେଦନାକୁ ଲୁଚାଇ, ସେ ଶିହରଣ ଲୋକେ ଆଜ ମୋତେ ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଆଜ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିମ ଆନନ୍ଦ । ଆନନ୍ଦର ଗୋଟାଏ ଜୁଆର । ଏ ଉନ୍ମାଦନା, ଏ ଶୋଭାରଣ୍ୟ—ଏ ସକଳ ଉତ୍ସବ—ଏ ଜୟ ଧ୍ୱନି କାହିଁକି ? କାହା ପାଇଁ ! ମୋର ସବୁ ଘୋଳା ହେଉଛି । କିଏ ଆଣିଛି ? ଗାନ୍ଧି ? ନେହେରୁ ? ସର୍ଦ୍ଦାର ? କିଏ ? କେଉଁଠି ?

ଏ କଣ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଆନନ୍ଦ ? ହେଉଥିବ । ନା—ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇବାର ଆଶାରେ ଆନନ୍ଦ ଏ ! ଏଥିରେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତା କାହିଁ ? ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅପବ୍ୟବହାର କାହିଁ ? ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରମାଣ କେଉଁଠି !

ଗତ ୧୨ ବର୍ଷ ହେଲା—ସ୍ୱାଧୀନତା ହେବ ହେବ ବୋଲି କଂଗ୍ରେସ କହି ଆସିଛି । ଲୋକେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସତେ ଏ ଇଂରେଜ ଯିବେ ? ଅଙ୍ଗଦ ରାମଙ୍କଠାରୁ ବର ମାଗିଥିଲା, କଳିଯୁଗରେ ତାଙ୍କ ବଂଶଧର ଭାରତ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜୁତି କରିବେ । ଇଂରେଜ ସେହି ଅଙ୍ଗଦ ବଂଶଧର, ସେ କଣ ସହଜରେ ଯିବ ?

ତଥାପି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇ ନ ଥିଲେ—ଗାନ୍ଧି ସ୍ୱରାଜ ଆଣିଦେବେ । ଆଜ ସେହି ବିଶ୍ୱାସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି— ସ୍ୱରାଜ ହେବ । —ଏଇ ହେଲା ପଣ । ସ୍ୱରାଜ୍ୟର ଅନୁଭୂତି ନାହିଁ—ସ୍ୱରାଜ ଆଶାରେ ଖାଲି ଏତେ ଆନନ୍ଦ ।

ସେଦିନର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସ୍ୱରାଜ ଉତ୍ସବ ଲାଗିଗଲା । ଆମ ପିଲାଙ୍କର ଉତ୍ସବର ଶେଷ ଭାଗ ଥାଏ । ସେଇମାନଙ୍କର ବେଶୀ ଆନନ୍ଦ । ସ୍ୱରାଜ ତ ତାଙ୍କର । ଭବିଷ୍ୟ କେବଳ ଏଇମାନେ । ଆନନ୍ଦ ତ ତାଙ୍କରି ହେବାର କଥା ।

ଆମ ଘରକୁ ଲାଗି ସେଇ ବୁଢ଼ୀର କୁଡ଼ିଆଟିଏ । ବିଶେଷ କିଛି ହେଉ ନାହିଁ । ଘର ତ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଦେଖିଲି ତା ଦୁଆରେ ବି କଳସ; କଦଳୀଗଛ; ଆମ୍ବପତ୍ର ଝୁଲୁଛି ।

ଯାହାପାଇଁ ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଯୁଦ୍ଧ ଲଢ଼ିଥିଲୁ । କହୁଥିଲୁ ଗରିବ ଦୁଃଖୀଙ୍କର ସ୍ୱରାଜ ହେବ—ଏଇ ଦରିଦ୍ର ଭାରତରେ ସ୍ୱରାଜ ହେବ ବୋଲି ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଥିଲେ । ସେହି ସ୍ୱରାଜକୁ ଦୁଃଖୀଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ଏଇ ବୁଢ଼ୀ ଆଜ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି—ଏଇ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ।

ଗୋଟିଏ ଖଟ । ଦୁଇପଟେ ଦୁଇଟି ଦୀପ ଜଳୁଛି ମାଟିଆ ଦୀପ । ଏ କଦଳୀଗଛ— ଏ କଳସ ତ ଦୁଇଟି ମାଗି ଆଣିଥିବ । କାହା ଯାଚନା କରି ତା ସ୍ୱଜନଙ୍କୁ ଡାକି—

ବୁଢ଼ୀ ଖଟ ଉପରେ ଜୁହାର ହେଲା । ମୁଁ ରହିଥାଏ । ବୁଢ଼ୀ ପାଖକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲି—ମାଉସୀ, କାହାକୁ ଜୁହାର ହେଉଛୁ ?

“ଠାକୁରଙ୍କୁ ବାପା ?”

“କଉ ଠାକୁର—ଭାରତ ମାତା ?”

“ଭାରତ ମାତା ?” ବୁଢ଼ୀ ଆଖି ବାଟା କରି ଚାହିଁଲା ।

“ଆଉ କାହାକୁ ଜୁହାର ହେବି ?”

“ଧର୍ମ ଦେବତାଙ୍କୁ—ଭଗବାନଙ୍କୁ ।”

“କଣ କହି ଜୁହାର ହେଲୁ ?” ମୁଁ ଆଗ୍ରହରେ ପଚାରିଲି । ଭଲକି ଭାରତ ମାତା କଣ ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ—ଯାର ଧାରଣା ନାହିଁ, ଦେଶ ମାତୃକା କାହାକୁ କହନ୍ତି—ସେ କଣ କହି ଆଜ ଠାକୁରଙ୍କଠି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିବ— ସେ କଣ କହି ପାରିବ— ‘ଠାକୁରେ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ କର—?’

ବୁଢ଼ୀ କହିଲା—ଆଉ କଣ କହିବ ବାପା—କହିଲି—‘ଠାକୁରେ ଏ ଗାନ୍ଧି—ଏ ଜବାହରଲାଲ—ଏ ମହାତ୍ମାଙ୍କୁ ଠାକୁରେ ପରମାୟୁ ଦିଅ—ସେମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କର—ସେମାନଙ୍କର ଭଲ କର ଠାକୁରେ ।’

ମୁଁ ଆଉ ବୁଢ଼ୀ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋ ଶରୀରର ଲୋମ ଟାଙ୍କି ଉଠିଲା । ବୁଢ଼ୀ ମୋ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସୂର୍ଯ୍ୟର ତେଜପରି ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେ ତେଜକୁ ମୁଁ ସହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ଅତୀତ ୧୨ ବର୍ଷର ନିର୍ଯାତନା, ତ୍ୟାଗ ଏ ବୁଢ଼ୀର ପ୍ରେମ ହୋମରେ ଯେମିତି ଉଡ଼ି ଗଲା ଭଳି ଲାଗିଲା ।

ମୁଁ ଘରେ ଆସି ଦେଖିଲି—ଦୀପାଳି ଜଳୁଛି । ମୋର ମନେ ହେଲା, ବୁଢ଼ୀର ଘର କହିବାକୁ— ବୁଢ଼ୀ, ଏ ଦୀପାଳି ସବୁ ତୋର । ମୋର ଘର ନାହିଁ—ଦ୍ୱାର ନାହିଁ ଖଟ ନାହିଁ । ତୁ ସେ ସ୍ୱରାଜର ନିଆଁ ଲଗେଇ ଦେଇ ରଖିଥା । ଭାରତର ଲଜ୍ଜା, ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଲଜ୍ଜା ଏ ଦେଶପ୍ରେମୀଙ୍କ ଅଯଥା ଅଭିମାନ ସବୁ ସେଥିରେ ଜଳିଯାଉ ।

ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି । ଏ ତ କଣ ଦୁର୍ବଳତା ?

—✻—

କୁଟ୍‌କୁଟୁ

ପୁଲିସ—ତମ ଦୋକାନରୁ କାଲି ରାତିରେ ଚୋରି ହୋଇଛି ?

ଦୋକାନୀ—ଆଜ୍ଞା ହଜୁର ।

ପୁଲିସ—ଅନୁମାନିକ କେତେ ଟଙ୍କାର ଜିନିସ ?

ଦୋକାନୀ—କାଲି ଚୋରି ନ କରି ସେ ଯଦି ପଅରଦିନ ଚୋରି କରିଥାନ୍ତା—ଆହୁରି ଦେଢ଼ଶ ଟଙ୍କାର ଜିନିସ ମାରିନେଇ ଥାନ୍ତା

ପୁଲିସ—କାହିଁକି—କାଲି କଣ ବହୁତ ଜିନିଷ ବିକ୍ରି ହୋଇ ଯାଇଛି ?

ଦୋକାନୀ—ନା ବେଶି ବିକ୍ରି ହୋଇ ନାହିଁ । କଥା କଣ କି—କାଲି ମୁଁ ଜିନିସ ଗୁଡ଼ାକର ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କାରେ ଚାରିଅଣା କମେଇ ଦେଇଥିଲି । ପଅରଦିନ ଟଙ୍କାକ ଜିନିସର ଦାମ ପାଞ୍ଚ ସିକିଟା ଥିଲା ।

× × ×

“ଦେଖ ତମ ସାର୍ଟିଫିକେଟରେ ଲେଖା ଅଛି ତମେ ରଜାଙ୍କର ଷ୍ଟେନୋ ଟାଇପିଷ୍ଟ ଥିଲ । କିନ୍ତୁ ତମେ ଦରଖାସ୍ତରେ ଲେଖିଛ ଯେ ତମେ ରଜାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଥିଲ ।”

“ଆଜ୍ଞା ଅପଣଙ୍କର ବିଜ୍ଞାପନରେ ଥିଲା—ଯୁଦ୍ଧୋତ୍ତର ଯୋଜନା କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ପରିକଳ୍ପନା-ଶୀଳ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଲୋଡ଼ା । ମୋର କଳ୍ପନା କେତେ ଅଦ୍ଭୁତ ବୁଝିଲେ ଯାଇଥିଲି । ମୁଁ ଦରଖାସ୍ତରେ ଲେଖିଥିଲି ଯେ ମୁଁ ସେ ପ୍ରକାର ଗୁଣୀ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ଅପଣ ରଜା ନୁହନ୍ତି—ମନ୍ତ୍ରୀ ।

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାମ୍ପ୍ରତିକୀ

ଶୁଣିବାକୁ ଅବଧାନ ହେଉନ୍ତୁ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ (U. N. O.) ର କାର୍ଯ୍ୟବାହୀ ସମିତି ନିରାପତ୍ତା ସଭା [Security Council.] ର ଅଧିବେଶନ ଲେକସକସେସ୍ ଠାରେ ଚାଲୁରହିଛି—ସଭା ଅନେକ ଗୁରୁତ୍ୱ କଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଆସନ୍ତା ୧୬ ତାରିଖ ନଭେମ୍ବରରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ମହା ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନ ହେବ । ସେଥିରେ ପ୍ରାୟ ୫୫ ଟି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯୋଗ ଦେବେ । ସଂଘର ସାଧାରଣ ସଂପାଦକ [Secretary] ଶ୍ରୀ ଲିଏ କହୁଛନ୍ତି ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଶାଜନକ ହେଲେ ହେଁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଶକ୍ତି ମାନଙ୍କର ରାଜନୈତିକ କଳିଗୋଳରୁ ସଂଘର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଫଳ ହୋଇଯାଉଛି ।

ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିରାପତ୍ତା ସଭା ବୈଠକରେ ଓଲନ୍ଦାଜ ଓ ଗଣତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା ସଂଗ୍ରାମର ବିରତି ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବା ପରେ ସଂଗ୍ରାମ ଭାରତ ଓ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଉକ୍ତ ସଭାରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଠାରୁ ତାଙ୍କ ଆପତ୍ତି ଶୁଣିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ଶୁଣାଣିରେ ସୁଦାନ ଶାହରିଅ ଉପସ୍ଥିତ ଆନ୍ତରିକ କଥା କହିଛନ୍ତି । ଓଲନ୍ଦାଜ ବା ଡଚ୍ ମାନଙ୍କ ତାଙ୍କ ଛତ୍ରଛାୟା ତଳେ ଗଠିତ ପୂର୍ବ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ବର୍ଣ୍ଣିଓ ଦ୍ୱୀପ ମାନର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଣା ହେଉ ବୋଲି ବେଲଜିଅମ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଜରିଆରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ପେସ କଲେ । ରୁସିଆ ଓ ଭାରତ ଆପତ୍ତି କଲେ । କାରଣ ଏହା ସ୍ୱାଧୀନ ରାଜ୍ୟ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟେନ ଓ ଆମେରିକା ସମର୍ଥନ କଲେ । ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ସରକାର ପକ୍ଷରେ ଅଦ୍ୟାବଧି ଲଢ଼ୁଥିବା ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ମଧ୍ୟ ବ୍ରିଟେନ ପକ୍ଷ ନେଲା । ଶେଷେ ବେଲ୍‌ଜିଅମର ପ୍ରସ୍ତାବ ନାକଚ ହୋଇଗଲା ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ଆଇନ-ଧୁରୀଣ [legal experts] ମାନେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲେ ଯେ ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ପରେ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସିତ ଭାରତର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରତିନିଧି ଭାରତ ଡୋମିନିଅନ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇଥିବାରୁ ତାକୁ ନୂତନ ସଭ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ସାନ ଦରଖାସ୍ତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତଦନୁସାରେ ପାକିସ୍ତାନର ଦରଖାସ୍ତ ନିୟମାନୁଯାୟୀ ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ପଡ଼ିଲା । ଭାରତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଓକାଲତି ପରେ ସଭା ପାକିସ୍ତାନକୁ ନୂଆ ସଭ୍ୟ କରାଯାଉ ବୋଲି ସଂଘକୁ ସୁପାରିଶ କରିଛନ୍ତି ।

ଗତ ବର୍ଷ (୧୯୪୬) ଡିସେମ୍ବର ୧୪ ତାରିଖରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସାଧାରଣ ସଭା ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକାର ଦାବି ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲେ ଯେ ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମ ଅଫ୍ରିକା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୈବର୍ଣ୍ଣାଗିର (Trusteeship ଅଧୀନରେ ରହିବ । କିନ୍ତୁ ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକା ତାହା ମାନିବାକୁ ନାରାଜ କାରଣ ତା ମତରେ ଅଧିକାଂଶ ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଅଫ୍ରିକାର ଆଦିମ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଓ ତତ୍ରସ୍ଥ ୟୁରୋପୀୟଙ୍କର ସର୍ବସମ୍ମତ କ୍ରମେ ତାହା ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକାରେ ରହିବା ବିଧେୟ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକା ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ମଟସ୍ ସାହେବ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ତତ୍ରସ୍ଥ ଭାରତୀୟ ମାନଙ୍କ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ସେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତ ସରକାର ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିପାରିବେ ନାହିଁ କାରଣ ତାହା ତାଙ୍କର ଏକ ଘରୋଇ ସମସ୍ୟା ।

ଇଂଲଣ୍ଡ

ବ୍ରିଟେନର ଅର୍ଥ ନୈତିକ ସଂକଟ ଘେନି ଏ ମାସ ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଯେଉଁ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା ସେଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ୧୯୩୮ ଠାରୁ ଶତକଡ଼ା ୧୧୧ ହାରରେ ୧୯୪୭ ର ରପ୍ତାନି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଜୋର ଜୋରରେ କାମରେ ଲଗାଯାଇଛି । ଇଂଲଣ୍ଡ ତାର କରଜ ଧନକୁ ଉଡ଼େଇ ଦେଉ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଟ୍‌ଲି କହିଲେ । ଏ ଆଲୋଚନାରେ ଜଣା ହେବା ପରେ ପରେ ଶ୍ରମିକ ସରକାର ଆଉ ଏକ ସଙ୍କଟରେ ପଡ଼ିଲେ । ସଙ୍କଟ ଆଶଙ୍କା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଲୌହ-ଶିଳ୍ପକୁ ଜାତୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି Nationalisation) କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଯେଉଁ ମତ ଧରିଲେ ତାହା ସହିତ ଏକମତ ନ ହୋଇ ଦୁଇଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ଇସ୍ତଫା ଦେବାର ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିବାର ଖବର । ଏବଂ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ଏକ ଅଙ୍ଗ ଦରଣା ଅଦଳ ବଦଳ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।

ବର୍ମା

ଅଙ୍ଗସାନ ଓ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀ ମାନଙ୍କ ହତ୍ୟା ପରେ ବର୍ମା ଶାନ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ସଭ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି ଏବଂ ହତ୍ୟାର ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିଛି । ବର୍ମାରେ କ୍ରିପସ ମିଶନ ବା ବ୍ରିଟିଶ ଡିଫେନ୍‌ସ [ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା] ମିଶନକୁ ବର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ବର୍ମାର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି ।

ଭାରତ

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖଦିନ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର ଉତ୍ସବ ଖୁବ୍ ସମାରୋହରେ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସେହି ଦିନ ଭାରତ ଦୁଇଟି

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡୋମିନିୟନ ବା ଔପନିବେଶିକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହେଲା—ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ । ଭାରତର ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମରେ ଅନନ୍ଦ ଉତ୍ସାହ ଖେଳିଯାଇଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନର ଲୋପ ହେବା ସୂଚନା ଓ ଚିହ୍ନ ସ୍ୱରୂପ—ସରକାରୀ ବେସରକାରୀ ସବୁ ଗୃହ ଉପରେ ଜାତୀୟ ତ୍ରିରଙ୍ଗ ପତାକା ଭାରତ ଡୋମିନିୟନ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ର ତାରକା ଖଚିତ ଶ୍ୱେତ ସବୁଜ ପତାକା ପାକିସ୍ଥାନ ଡୋମିନିୟନରେ ଉଡୁଥିଲା । ଅତି ଶାନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଏ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହେବା ଏହାର ଅଜ ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

ପରାଧୀନତାର ପ୍ରତୀକ ବ୍ରିଟିଶ ସେନାମାନେ 'ଭାରତ ଛାଡ' ଚାଲିଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟେନର ଶାନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପସାରଣ ଇତିହାସରେ ଏକ ନୂଆ କଥା ଏବଂ ବିଚିତ୍ର ତଥା ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ ଅଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଅଦ୍ଭୁତ ନବ ନୂତନ ଘଟଣାର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଛି ଏହି ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଦିନ—କଲିକତା ସହରରେ ଭଗବାନ୍ କୃପାରୁ ପ୍ରାୟ ଏକବର୍ଷ ବ୍ୟାପୀ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସଂଘର୍ଷର ଅବସାନ ହୋଇଛି । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଯାଦୁକରୀ ସ୍ପର୍ଶହିଁ ସ୍ପର୍ଶମଣି ଲୁହାକୁ ସୁନାରେ ପରିଣତ କଲାପରି ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ଭାଇରେ ପରିଣତ କରିଛି—ଦୂରକୁ ନିକଟର କରିଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସହରାବର୍ଦ୍ଦୀଙ୍କ ଠାରେ ଦେଶ ଏଥିପାଇଁ ଋଣୀ । ସେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ନୂଆଖାଲି ଯିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରି ସହରରେ ଉପଦ୍ରୁତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜୀବନ ସଙ୍କଟ ମୁଖରେ ଥୋଇ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସହିତ ବାସକରି ଏକତ୍ର ଦଳରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସହକର୍ମୀ ହେବାପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିବାରୁ ଏହିଭଳି ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ମିଳନ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଗତ ୧୮ ତାରିଖରେ କଲିକତା ମହମେଡାନ ସ୍ପୋର୍ଟିଂ ମଇଦାନରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭା ଏତେ ବିରାଟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ତାହା ମୁଁ ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ଭାରତରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରଦେଶ ବଙ୍ଗ ଓ ପଞ୍ଜାବ ବିଭାଗ ପାଇଁ ଦୁଇ ଦୁଇ ଜଣ ହିନ୍ଦୁ ଓ ଦୁଇ ଦୁଇ ଜଣ ମୁସଲମାନ ଜଜଙ୍କ ଉପରେ ଜଣେ ଇଂରାଜ ସଭାପତିଙ୍କ ମିଶାଇ ଯେଉଁ ଦୁଇଟି ପୃଥକ ବଙ୍ଗ ଓ ପଞ୍ଜାବ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣୀ କମିଟି ବସିଥିଲା ସେ ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୁଣାଇଛନ୍ତି । ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସଭ୍ୟମାନେ ଉଭୟ କମିଟିରେ ଏକମତ ନହେବାରୁ ସଭାପତି ଉଭୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ନିଜର ରାୟ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି—

ତଦନୁସାରେ ପଞ୍ଜାବରେ ଲାହୋର ଶିଖଙ୍କ ଗୁରୁଦାସପୁର ଓ ଲାହୋର ଜିଲ୍ଲାକୁ ବଣ୍ଟନର ଉଭୟ ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ପଞ୍ଜାବକୁ ଦିଆ ଯାଇଛି । ଏ ଦୁଇଟି ଜିଲ୍ଲା ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ ପଞ୍ଜାବ ବା ପାକିସ୍ଥାନ ଭାଗରେ ପଡିଥିଲା । ବଙ୍ଗଳାରେ ସମଗ୍ର ଖୁଲଣା ଜିଲ୍ଲା ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରୁ ଯାଇ ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗ ବା ପାକିସ୍ଥାନ ବଙ୍ଗରେ ମିଶିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗର ସମସ୍ତ ମୁର୍ସିଦାବାଦ ଜିଲ୍ଲା ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରେ ମିଶିଲା । ଜଲ ପାଇଗୁଡ଼ି ଜିଲ୍ଲାର ୫ଟି ଥାନା ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗରୁ କାଟି ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗକୁ ଦିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗର ଯଶୋର, ମାଲଦା, ଦିନାଜପୁର ଓ ନଦିଆ ଜିଲ୍ଲା ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଗଲା ଦୁଇ ପ୍ରଦେଶ ମଧ୍ୟରେ । ଚଟ୍ଟଗ୍ରାମ ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୁସଲମାନ ଶତକଡା ୩ ଜଣ ଥିଲେହେଁ ତାହା ପାକିସ୍ଥାନ ବଙ୍ଗରେ ରହିଲା । ସିଲହଟର ପଥର କାଣ୍ଡି, ରତାବାଡ଼ି, କରିମଗଞ୍ଜ ଓ ବଦରପୁର ଥାନା ଛଡା ବାକି ସବୁ ପାକିସ୍ଥାନରେ ମିଶିଲା ।

ରାଜୁଡା ରାଜ୍ୟ

ଭାରତର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ରାଜୁଡା ରାଜ୍ୟ ଭାରତ ୟୁନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ପୂର୍ବରୁ ତ୍ରିବାଙ୍କୁର ଓ ଇନ୍ଦୋର ମଧ୍ୟ ଭାରତ ସହ ସହଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ତ୍ରିବାଙ୍କୁରର ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଦେୱାନ ସାର୍ ସି, ପି, ରାମସ୍ୱାମୀ ଅୟାର ସନ୍ତୋଷରେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହାଇଦରାବାଦର ନିଜାମ ଏକମାତ୍ର ଗଣ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଯେ କି ଭାରତରୁ ଅଲଗା ରହି ବ୍ରିଟିଶ ଉପନିବେଶୀ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ରହିବେ ବୋଲି ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । କାଶ୍ମୀର ଉଭୟ ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ସହିତ ସମ୍ବନ୍ଧ ସୂତ୍ର ଖଞ୍ଜୁଛି—ଦୁଇ ନାବରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇ ପରି । ମହାତ୍ମାଜୀ ସେଠୁ ଫେରିବା ପରେ ଜଣା ପଡୁଛି ଯେ ରାଜ୍ୟରେ ଜନମତ ନେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିରିକୃତ ହେବ, କାଶ୍ମୀର ପାକିସ୍ଥାନକୁ ଯିବ କି ଭାରତରେ ଥିବ । ପଞ୍ଜାବର ଗୁରୁଦାସପୁର ଅଧ ଜିଲ୍ଲାର ବିଭାଗ ଫଳରେ କାଶ୍ମୀର ଓ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୋଗ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି । ଏବଂ କାଶ୍ମୀର ବାହାର ସମାଜକୁ ବାଟ ଫିଟି ଯାଇପାରେ । ରାମପୁର ନାମଧେୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ମୁସ୍‌ଲିମ୍ ଲିଗ ଗୋଳ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେଠିକାର ରାଜା ଭାରତରେ ମିଶିବା ପାଇଁ ସାର କରିବାରୁ ଲିଗ୍ ପନ୍ଥୀମାନେ ହାଣ କାଟ ଲଗାଇ ଥିଲେ । ଭାରତ ସରକାର ଶାନ୍ତିସ୍ଥାପନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ରଜ୍ଜବ ମିର୍ଜା ନାମକ ଜଣେ ଯୁବକ ହଠାତ୍ ନିଜକୁ ଅଯୋଧ୍ୟାର ରାଜା ବା ନବାବ ବା ନବାବଙ୍କ ନାତି ବୋଲି ନିଜକୁ ଘୋଷଣା କରି ଅଳ୍ପ ଏକ ଅଶାନ୍ତ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର କଳାହାଣ୍ଡି ରାଜା ମଧ୍ୟ କଳାହାଣ୍ଡି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏକ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀ ଦଉଡିଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିନ ସେ ଜାତୀୟ ପତାକା ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟର ପତାକା ମଧ୍ୟ ଉଡାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା

ଡାକ୍ତର କାଟଜୁ ଓଡ଼ିଶାର ଲାଟ ଗାଦିନସିନ ହୋଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସମ୍ବାଦ ମାନଙ୍କ ସମ୍ପାଦକ ବର୍ଗଙ୍କୁ ଭରଣ ପୋଷଣ କରିବାପାଇଁ ମନସ୍ଥ କରିଛନ୍ତି । ମୟୁରଭଞ୍ଜ ମହାରାଜା ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଭିତ୍ତିରେ ଶାସନ କରିବା ପାଇଁ ଘୋଷଣା ଦେଇ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତର ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଡାଳେ ଡାଳେ ଡାକା ନାନା—

"ଟାଙ୍କବାର୍ଣ୍ଣ"— ଇଏ ମହତାବ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ଧାରାବାହିକ ଲେଖାର ଶିରୋନାମା ।

......ହରି ହରି ବୋଲ— ବେଷ୍ଟା ମାଷ୍ଟର ମାଛେର ଝୋଲ ।

+ + + +

"ଜାହେଲା ହାଟ ତେଲ"— ଇଏ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ବିଜ୍ଞାପନ ।

......ବଂଶିଧରବାବୁଙ୍କ ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ ଅଫିସରେ ମସଜିଦ ଅଛି । ସେ ସେଥିରେ ନେଇ ନମାଜ କରିପାରିବ ।

× × ×

"ଭୋଲାନାଥ ଧାମ"— ଇଏ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ବିଜ୍ଞାପନ ।

ପୁଣିକୁ ନେଗାଡର ଜଟି ଅଭିଲା ପର ଲଗୁଛି ।

× × ×

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଖାପ୍ କର ମୁକ୍ତିଶୀତରେ ପୂର୍ବକୃତ ସବୁ ଲୋପ କରିଦେବାର ଉଦ୍ୟମ ହେବା ଉଚିତ—ଇଏ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଟିପ୍ପଣୀ ।

...ଏଣେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେଉଳ ଅଡ଼ୁ ଅରଣ୍ୟ ହେଇ ନୂଆ ସ୍ମୃତିରେ—କେଶୁନାଚାନ୍ଦ ରେଭେନାସ, ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ—ନାହେଲା ଜବନର ନାମ ବଡ଼ ଦେଉଳ—ମହତାବଙ୍କ ନାମ ବଢ଼ାକୁଳ ହେଉ ।

+ + +

"ହେଉଁ କଉଁଛ"— ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ବିଶେଷ ଶିରୋନାମା ।

...ମୋତେ ଯେତେ ଚହଟାଇ ଚହଟା
ମୁଁ ସେଇ ନଲା ମୁହଁ ଗୁହଟା
ଛତୁଫୁଟା ମୋର ମୁହଁଟା
ମୁଁ ତ ସେଇ ନଲା ଛାଣି ପୁଅଟା ।

× × ×

ପୁଲିସ ସାହେବ ନେତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି ନେତ୍ର ହେଲେ—ଇଏ 'କୃଷ୍ଣାବ' ସମ୍ବାଦ ।

...ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ହରିଜନ ସ୍ତ୍ରୀର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ି ପୁଲିସ ସାହେବ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ବୋଲି ଶ୍ରୀଦେଓ ସଂବାଦରୁ ପ୍ରକାଶ ।

× ×

ନେତ୍ର ନେପଥ୍ୟକୁ ସାତଖଣ୍ଡି ମାଫ—ଇଏ ମୁକ୍ତି ପଥ ସଂବାଦ ।

...ଆଉ ନେତ୍ରଙ୍କ ଖୁନ୍ତି ମାଫ ହେଲେ ନେତ୍ର ନେପଥ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ହେଇ ପାରିବେ ?

+ × +

"ନେହେରୁ-ମାଳ ଗାଙ୍ଗୀର ଗୁଳି"— ଇଏ ମୁକ୍ତି ପଥ ଲେଖା ।

...ରତ୍ନୀକ ଗୁଣୀ ଚାହାନ୍ତି—ମୁଣ୍ଡି କି ମୁଣ୍ଡି ଚାହାନ୍ତି ।

× ×

ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାଗରିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲେଡ଼ା—('ଲ' ରେ ଦୀର୍ଘ ଇକାର) ଇଏ ମୁକ୍ତି ପଥ ଶୀର୍ଷ ପଂକ୍ତି ।

...ଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ମୁଦ୍ରା ପ୍ରମାଦ ଘଟି 'କ' ହେବାର ଆଶଙ୍କା । ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କର ଦଳବୃଦ୍ଧି ହେବା ସୁବିଧା ହୋଇପାରେ ।

× + ×

ଅତ୍ୟାଗ୍ରହର ଅଭିଯୋଗ— ଇଏ ମୁକ୍ତିପଥ ।

..ଉଦାସୀ ହୋଇ ମାଡ଼ି— ଗୁଣିଆ ହୋଇ ଝାଡ଼ି ।

+ × +

ଡାକେ ତୋ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ—ଇଏ ମୁକ୍ତିପଥ ଲେଖା .....ନାଇ ଝଣ୍ଡା ଉଡାଇବା ପାଇଁ— ଝଣ୍ଡା ଉଡ଼ା ରହେ ।

+ × +

ଜମିଦାର ମହାଜନ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜାଙ୍କ ଲୋପ ଦରକାର— ଉତ୍କଳ ପୁନର୍ଗଠନ କମିଟି— ଇଏ ଶ୍ରୀ ଶରତ ପଟ୍ଟ— ... ...

କେବଳ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ
ରୂପରୁ ଅଣିବେ ମୂଳ
ପୃଥିବୀ ହେବାପାଇଁ ଶଲ ।

+ + +

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଖି ପଡ଼ି— ଇଏ 'କୃଷକର' ଗୁହାରି । .... ଅଖିରୁ ଚଷମା କିଏ ଖୋଲିବ ?

+ + +

ଅମର ନେତ୍ର କିଏ ?—
'ନକେ ସେ କାଳର ଶତ୍ରୁ'

+ + +

ହଠାତ୍ କରାଟନାରୁ କାଗଜ ସଂପର୍କ କାଟିଲ ଶିଲୋନ୍ନତରେ ବାଧା ଘଟିବ— ଇଏ ମାଟରନ୍ ମିକ ।

.....କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କଲେ ସବୁ ସିଧା ହେଇଯିବ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଆ ବୋଲନ୍ତେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଦେଶର ମଦ୍ର ସ୍ଥାୟୀ ଅଧିବାସୀ— ଇଏ ମହତାବ୍ ।

..ସ୍ଥାୟୀ ବୋଲନ୍ତେ ମହତାବଙ୍କ ସ୍ୱୟାରଣ୍ ।

+ + +

ଧର୍ମ ଜଗର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ—ଶ୍ରୀ ମହତାବ

......ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗ ବାସ ଜନ ।

+ × ×

କୁତୁକୁତୁ

ପତୋଇ ସ୍ତ୍ରୀ କହୁଛି—ମଣିଷ କ'ଣ ନ କରିପାରେ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଜାଣେ ପଚିଶ ବର୍ଷ ଯାଏଁ ସେ ଗଜମୂର୍ଖ ଥିଲା । ପଚିଶରେ ସେ ବାହା ହୋଇ ୨ ବର୍ଷ ଭିତରେ ସେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ହୋଇଗଲା । କେବଳ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଯୋଗୁ ।

ସ୍ୱାମୀ—ଏ ତ ଅତି ସହଜ କଥା । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଦେଖିଛି, ଯେ ପଚିଶ ବର୍ଷ ଯାଏ ଦେଶରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ଖ୍ୟାତି ଲଭିଥିଲା । ପଚିଶ ବର୍ଷରେ ବାହା ହେଲା ପରେ ସେ ମୂର୍ଖ ହୋଇ ଯାଇଛି ଗଲା— କାହା ଯୋଗୁ ତମେ କହୁନା ।

+ + ×

ପ୍ରେମିକା— ମୁଁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲି, ଦିନ ଦିନ ଧରି ସଂକେତ ଦେଲି, ତଥାପି ସେ ନିଷ୍ଠୁର ଦରଜା ବନ୍ଦ କରେ ମୋତେ କହୁନାହିଁ "ମୁଁ ତୋତେ ଭଲ ପାଏ ।"

ବୃଦ୍ଧା— ଏଣିକି ରାତି ରାତି ଧରି ଚେଷ୍ଟା କର ।

+ + +

କନ୍ୟା ପିତା—ତୁ ପରା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ପଣ କରିଥିଲୁ, ଯେ ତୁ ସେ ଛଉଳ ଟୋକା ସାଙ୍ଗରେ ସାଙ୍ଗ ହେବୁ ନାହିଁ ।

କନ୍ୟା—ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ସିନା ସାକ୍ଷୀ ରଖିଥିଲି— ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ତ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ନାହିଁ ।

+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିଠାକଡ଼ା

"ଅଉ, ଶ୍ରୀମତୀ ସୀତା ଦେବୀଙ୍କର ଘର ଏ ?"

ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—"ଏଟା ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଘର।"

"କିଏ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ? ସୀତା ଦେବୀଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ।"

ଲଜ୍ଜାରେ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ହୋଇଗଲା। ଧିକ୍ ଏ ଜୀବନକୁ—ଧିକ୍ ଏ ପୁରୁଷ ପଣକୁ। ବୁଦ୍ଧୁରାମ ସେଦିନ ଘରକୁ ଆସି କହିଲେ—ହେଇଟି ଶୁଣୁଛ—ମୁଁ ଆଉ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଦେବି। ବୁଦ୍ଧୁ ସୀତା ଦେବୀ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଦୁକ ଗିନାରେ ଗିନାଏ ପାଣି ଆଣି କହିଲେ—ହେଇଟି ପାଣି। ବୁଝିଲ, ଲୋକ ମଲା ବେଳକୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ସପନ ଦେଖନ୍ତି ବୋଲି ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ କହୁଛି। ତମେ ବୁଝିଲେ, ହେଇଟି ମୋ ଗୁଣ ମୋତେ ସପନ ଦେଖିବଟି। ମୁଁ ଯଦି ସତୀ ହୋଇଥିବି ତେବେ ତମେ ନିଶ୍ଚେ ସପନ ଦେଖିବ।

ବୁଦ୍ଧୁରାମ କହିଲା—ମୁଁ କଣ ତମ ହାତ ଧରି ଥିଲି ଏଇ ହଟହଟା ହବାକୁ। ତମେ ମୋତେ କହିବୋକି ବାହାରକୁ ବାହାରିଲ—ତମକୁ ମୁଁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଟିକିଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇଛି କି ନାହିଁ—ତମେ ହୋଇଗଲ ଏ ଘରର ମାଲିକ, ଦୁନିଆ ଲୋକ ଧମକେ ତମକୁ ଜାଣିଲେ, ମୋତେ ଭୁଲିଲେ, ମୁଁ କିଏ ? କଣ ନା—ମୋର ନା ନାହିଁ—ମୁଁ ସୀତା ଦେବୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ।

ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—ଯିଏ କଣ ? ପୁଣି ଆଗ ସୀତା ପରେ ରାମ, ଆଗେ ରାଧା ପରେ କୃଷ୍ଣ ଆଗେ ଶଚୀ ପରେ ଇନ୍ଦ୍ର—ଏ ତ ଆମ ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର କହୁଛି।

"ତା ହେଲେ କୃଷ୍ଣ ରାମ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କଠୁ ରାଧା ସୀତା ଶଚୀ ବଡ ହେଲେ। ମାଲତୀ ଦେବୀ, ରମା ଦେବୀ ସରଳା ଦେବୀ କଣ ନାଁ କରିନାହାନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାରେ ? ପୁଣି ନବ ବାବୁ, ଗୋପ ବାବୁ ହରି ବାବୁ ତାଙ୍କ ବଳ ତାଙ୍କ ବଳ ବଳସ୍ତାର ହୋଇଛନ୍ତି। ତା—ତାଙ୍କୁ କଣ କେହି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗିରସ୍ତ ହିସାବରେ ଚିହ୍ନନ୍ତି ?"

"ରମା, ମାଲତୀ, ସରଳା ଯଦି କଂଗ୍ରେସ ନାହାନ୍ତି ସେବା କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ତମକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଥାନ୍ତି।"

"ତେବେ ଯଦି ଏ କଥା ତମେ ଆଗରୁ କହିଥାନ୍ତ—"

"କହିଥିଲେ ଏ ମଜା ରହନ୍ତା କେଉଁଠି ?"

ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଶଚୀହଟା ନୂଆ ଢଙ୍ଗରେ ହୋଇଥିଲା। ଆମର ଠିକ ପ୍ରେମ ବିବାହ ନୁହେଁ—ପ୍ରଜାପତି ନୁହେଁ କିମ୍ବା ଗାନ୍ଧର୍ବ ନୁହେଁ। ଏଟାକୁ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରୀ ବା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିବାହ କୁହାଯାଇ ପାରେ। ସୀତା କାହିଁ ବୁଦ୍ଧୁରାମଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କରି ବିବାହ ହୋଇଛନ୍ତି। ବିବାହ ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ବୁଦ୍ଧୁରାମଙ୍କ ସହ ସୀତାଙ୍କର ବିବାହ ଲେଖା ନ ଯାଇ ସୀତାଙ୍କ ସହ ବୁଦ୍ଧୁରାମଙ୍କ ବିବାହ ଲେଖା ଯାଇଥିଲା। ଏବଂ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ବର ସାଜି ବିବାହ ହେବାକୁ ନ ଯାଇ ସୀତା କନ୍ୟା ହୋଇ ବର ଘରକୁ ବିବାହ ପାଇଁ ବିଜେ କରିଥିଲେ। ଧନୁଭଙ୍ଗ କରିଥିଲେ ସେ; ରାମ ନୁହେଁ। ଅବଶେଷେ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ବର ହୋଇ କନ୍ୟା ଘରେ ଆସି ରହିଛନ୍ତି।

ଏମନ୍ତେ କିଛିଦିନ କଟିଲା ପରେ—ସୀତା ଘରର ଓ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ବାହାରେ ନାଁକୁ ମାତ୍ର ଥିଲେ। ସ୍ୱାଧୀନତା ହାତଆରେ ସୀତା ବାହାରକୁ ବାହାରିଲେ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ପଡ଼ିଗଲା ପଛେ।

ଦୁଇ ଦିନ ମନ ଦୁଃଖରେ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଯୋଗକୁ ଦାନା ନ ପିବାରୁ ବୁଦ୍ଧୁରାମ ଗୃହିଣୀ ତାଙ୍କୁ ଆସି ବୁଝାଇ କହିଲେ—ଦେଖ, ତମର ଦୁଃଖ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଯଦି ଦୁଃଖ କର ତେବେ ଜାଣିବି ତମ ଭିତରେ ପୁରୁଷତ୍ୱ ଆସିଲାଣି ଅତଏବ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତମକୁ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେଇ ଏ ଘରୁ ତଡ଼ି ଦେବି।

ମୁଁ କହିଲି—ତମେ ଏତେ ଲୋକ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ମୋତେ କଣ ପସନ୍ଦ କରି ବିବାହ ହୋଇଥିଲ ତମର ଗୋଲାମ ହେବାପାଇଁ ?

ଉତ୍ତର ଆସିଲା—"ଅଲବତ୍ !—ମୋତେ କଣ ସୁପୁରୁଷ ସୁନ୍ଦର ବିଦ୍ୱାନ ବର ମିଳି ନ ଥାନ୍ତେ ? ମୋର ଏତେ ସମ୍ପତ୍ତି—ମୋ ବାପ ଅଜାଙ୍କର ନାମ—ମୁଁ ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ିଛି—ମୋ ପଛରେ ପଚାଶ ପଚାଶ ଜଣ ଲୋକ ଯୋଡ଼ହାତ କରି ଧରେ—ଆମ ଘରର ହିଁ ଆଜ୍ଞାବହ ହେବା ପାଇଁ ଏତୁଡ଼ା ପଡ଼ିଥିଲେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ତମ ଭଳି ମାଇଚିଆ ଗୋବରଗଣେଶ କିଆଁ ବାଛିଲି ? ମୋ ଗୋଲାମି ନ କରିବା ପାଇଁ କି ଆଉ କେଉଁଥି ପାଇଁ ?"

ମୁଁ ଚୁପ୍ ହୋଇ ରହିଲି।

"ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ସବଳର କ'ଣ ? ଗଣତନ୍ତ୍ର, ଶକ୍ତି ରାଜନୀତି (power politics) ପଢ଼ିଛ ? ତାର ମୂଳମନ୍ତ୍ର କଣ ଜାଣିଛ ?"

ମୁଁ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ନାହିଁ କଲି।

କହିଲେ—ତମକୁ କହିଲେ ତମେ ବୁଝିବ ନାହିଁ। ତଥାପି ଯିଏ ମାଉଁସିଆ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ ସେ ସବୁବେଳେ ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ଶାସନ କରେ। ଶାସନ ଯଦି ଚାହାନ୍ତି ଦେଶ ଅତଳ ଚିତ୍ର ନାହିଁ। ଶୁଣ—ଗଣତନ୍ତ୍ର କହେ ଯେ କ୍ଷମତା ହାତକୁ ନେ—ତାର ପ୍ରଥମ କଥା କଣ ? ଯିଏ ତାର ଶାସନରେ ବସାଇବ ତାର ଦେଶରେ ଭଲ ହେବ ତା ନୁହେଁ। ତାର ମତ ଶାସନ କରିବ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ସେଇଥି ପାଇଁ ଦେଶ। ଯତ ଜନକୁ ଜନତା, ପ୍ରଜାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ବଳେ ଶାସନ ଉନ୍ନତ ହେବ ତା ହେଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଚାହିଁ ଦେଶ ବାହାରିବା ଉଚିତ।

ତା ଅର୍ଥ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର ଶାସନ ହେବ ? ମୁଁ ପଚାରିବାରୁ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—ଶାସନର ଅର୍ଥ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା। ଅନ୍ୟର ଶାସନ ବଦଳାଇ ଅର୍ଥ, ଜଣକର ସ୍ୱାଧୀନତା ଅପହରଣ କରିବା। କୋଟିଏ ଲୋକରେ କୋଟିଏ ମତଭେଦ ଅର୍ଥ କୋଟିଏ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର ହେବ। ଏଟା ଜାଣି ପୁଣି ତମେ କଣ କହୁଛ। ପୁଣି ବୁଝିନ କଣ ?

"ନା—ନା—ଆମର ଏଟା ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର।"

"Free Governments have Committed more flagrant acts of Tyranny than the most perfectly despotic Governments we have ever known—Burke.

"ତାହେଲେ ତ ଅରାଜକ ହୋଇ ଯାନ୍ତା।"

Tyranny and anarchy are never far asunder—ଏଟା କଥା। ତମର ରାଜତ୍ୱ ଦେଖୁଛ ଜଳ ଥିଲା—କଲୁ ଭିତରେ ବଡ ଗଣ୍ଡଗୋଳ—ମାରପିଟ ବଡ଼ କଣ୍ଡ ହେଉଛି।"

"ତମର ଏ ସବୁ ବଡ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା। ପାଠ ପଢ଼ାଏ ଦେଉଛ—ଗୁଡ଼ିଆ ପଡୁଛ। ସତ୍ୟତା ଜଣ ଚାହିଁ ଏଥିରେ। ତମେ ଆମ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଭଳି ଦେଶ ନେତାଙ୍କୁ Tyrant ଅତ୍ୟାଚାରୀ ବୋଲି କହିବ ?, ଯେ ଦେଶପାଇଁ—"

(୧୫ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗରର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ସ୍ୱାଗତମ୍

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଜୟ ହେଉ ! ତିରଙ୍ଗା ପତାକାର ଜୟ ହେଉ ! ଅମର ଶହୀଦଙ୍କର ଜୟ ହେଉ । ଅମର ନେତା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଜୟ ହେଉ ! ସତ୍ୟର ଜୟ ହେଉ । ଧର୍ମର ଜୟ ହେଉ । ସଙ୍ଘର ଜୟ ହେଉ !

ସ୍ୱସ୍ତିଃ ପ୍ରଜାଭ୍ୟଃ ପରିପାଳୟନ୍ତାଂ
ନ୍ୟାଯ୍ୟେନ ମାର୍ଗେଣ ମହୀଂ ମହୀଶାଃ
ଗୋ ବ୍ରାହ୍ମଣେଭ୍ୟଃ ଶୁଭମସ୍ତୁ ନିତ୍ୟମ୍
ଲୋକାଃ ସମସ୍ତାଃ ସୁଖିନୋ ଭବନ୍ତୁ ।

ଏତିକି କହି ଡଗର ଆଜି ନବ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଗତ ସମ୍ଭାଷଣ ଜଣାଉଛି । ଭାରତ ତାର ନିଜତ୍ୱ ଫେରି ପାଉ ଏହାହିଁ କାମନା ।

ସ୍ୱାଧୀନତାର ଭୟ

ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅନେକ ସହିତ ଭୟ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । ସେ ଭୟ କେବଳ ଦାୟିତ୍ୱର ଭୟ ନୁହେଁ । ସେ ଭୟ ଅତିରିକ୍ତ ଆତ୍ମ ପ୍ରତ୍ୟୟର ଭୟ । ଆତ୍ମ ପ୍ରତ୍ୟୟର ନିର୍ଭରତା ସହିତ ଆସିଯାଏ ଆତ୍ମ ପ୍ରବଞ୍ଚନାର ଭ୍ରାନ୍ତି । ସ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରାଣୀ ଯେତେବେଳେ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱଳ୍ପ ପରିଜନ ହାତରେ କ୍ଷମତା ଦିଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜକୁ ଶାସନ କରୁଛି ବୋଲି ଭାବି ନିଜର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଯଦି ଶକ୍ତି ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ବୋଲି କଳ୍ପନା କରେ ତେବେ ତାର ସ୍ୱନିର୍ବାଚିତ ଶାସକହିଁ ହୁଏ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅତ୍ୟାଚାରୀ । ଜନତା ଯଦି ତାର ଶାସକ— ସ୍ୱାଧୀନତାର ରକ୍ଷକ ଆଗରେ ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରକାଶ କରେ — ଏବଂ ଅସହାୟତା ପ୍ରକାଶ କରେ ତେବେ ତାର ନେତାମାନେ ଜନତାର ନ୍ୟସ୍ତ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଅପବ୍ୟବହାର କରିବାର ଭୟ ଯଥେଷ୍ଟ ରହୁଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା କାହାର

ସ୍ୱାଧୀନତା କାହାର ? ଆଜି ନିର୍ମଳ ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ଏକଥା ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ ।

ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେବ ଗତ ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଥିଲେ ଏଦେଶର ମଧ୍ୟବିତ୍ତ— ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏମାନେଇ ସର୍ବାଧିକ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ— ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯଥେଷ୍ଟ କଳ କାରଖାନା ନଥିଲା ଏବଂ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟ ସମାଜର ନୂତନ ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥ ବ୍ୟବସାୟଗତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନଥିଲା । ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଗ୍ରଣୀ ଏଇ ଅଳ୍ପ ମୂଳ କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁଞ୍ଜି ଅଧିକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଶିକ୍ଷିତ ଅର୍ଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷିତ ଦଳ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେବାରେ ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତ୍ୟାଗ କାଳରେ ଏମାନେ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚ ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇ ଆସିଛନ୍ତି, ଭୋଗ କାଳରେ ବା କ୍ଷମତା ଓ ଦଣ୍ଡ ହାତକୁ ନେବା ବେଳେ ସେ ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇ ପାରିବେ କି ନା ସନ୍ଦେହର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଅଛି । ଗତ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ବେଳେ ଯେଉଁ ଦଣ୍ଡନୀତି ଓ (power politics) କ୍ଷମତା ପାଇଁ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଈର୍ଷା ଦ୍ୱେଷ ବହୁ ତଥା-କଥିତ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ପୁଙ୍ଗବମାନେ ଯେଉଁ ନୀଚ ଘୃଣ୍ୟ କ୍ରିୟାର କାରଣ ହେଲେ ତାହାହିଁ ସନ୍ଦେହ ଆଣିବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ।

ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ବାହାରର ଶତ୍ରୁଙ୍କୁ ଯେତେ ଭୟ ନାହିଁ—କୌଣସି ଦଳ ବା ମତ ଏଦେଶର ସ୍ୱଦେଶୀ ବା ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ ମତ ବାଦ—ସେ ରେଡ଼ିକେଲିଜମ୍ ହେଉ ସୋସାଲିଜମ ହେଉ ବା କମ୍ୟୁନିଜମ୍ ହେଉ,ତାକୁ ଯେତେଭୟ ନାହିଁ—ବେଶି ଭୟ ହେଉଛି—ଆପଣାକୁ ଏବଂ ଏଇ ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥ ନେତୃତ୍ୱକୁ ।

ଏଇ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳେ ଅନ୍ୟ ଏକ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଗୋଷ୍ଠୀ ସହ ସଂଘର୍ଷରେ ଆସିଥିଲା— ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଇଂରେଜୀ ଅମଲ ଓ ପୁଲିସ । ସେ ସଂଘର୍ଷର ଅବସାନ ପରେ ଯେତେବେଳେ ଉଭୟେ ଏକସ ହୋଇ ଶାସନ ଭାର ହାତକୁ ନେଲେ ସେତେବେଳେ ଶୋଷଣ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରର ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ବଢ଼ିବାର ଆଶଙ୍କା ରହୁଛି । ଆଜି ତାର ସୂଚନା ଯେ କୌଣସି ନଗ୍ନ ରୂପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ।

ନୂତନସ୍ୱାର୍ଥ

ଏ ଦୁଇ ସ୍ୱାର୍ଥ ମିଳି ଆଜି ଏକ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦେଶରେ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି । ସେ ହେଉଛି ପୁଞ୍ଜି ପତିଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ । ବା ଅନ୍ୟ କଥାରେ ମିଲ ମାଲିକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ । ଦେଶକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବା ନାମରେ ବା ଛଳନାରେ ଦେଶକୁ ଶୋଷଣ ଏହି ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କର ଗୋଲାମ କରି ରଖିବାର କୌଶଳ ଖଞ୍ଜା ହେଉଛି । ଏ କୌଶଳରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରୀ ଏହି ତିନି ଗୋଷ୍ଠୀ—ପୁଞ୍ଜି ପତିର ଧନ, ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର କର୍ମ ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ନେତୃତ୍ୱର ବୁଦ୍ଧି ଏକତ୍ର ହୋଇ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶୋଷଣ କଳ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ଯାହା ଫଳରେ ଜନତାର ଗୋଲାମି ଅତି ସୁନିଶ୍ଚିତ ମନେହୁଏ । ସ୍ୱାଧୀନତା ତେଣୁ ଏକ ମରୀଚିକା ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରିବା ନିତାନ୍ତ ଅଯୌକ୍ତିକ ନ ହୋଇପାରେ ।

ଜନତାର ମୁକ୍ତି ମାର୍ଗ

ଏଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଅତି ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ଏଟା ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟ ଯେ ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥ କେବଳ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଯୁକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । ତା'ପରେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷ ସୁନିଶ୍ଚିତ । କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ହେବା ମାତ୍ରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଧର୍ମଘଟ ଏହାର ଗୋଟିଏ ସୂଚନା । ଗୋଟିଏ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅନ୍ୟ ଏକ ନ୍ୟସ୍ତ-

(୧୫ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-କଳ୍ପତରୁ

ଲେଖକ—ଫକୁରାନନ୍ଦ

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା—ଜଣେ ତାଙ୍କର ଅଜବ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅସି ଅନୁରୋଧ କଲେ ବାର୍ଜିତ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପୋଖରୀକୁ ଯାଉଥିବା ସ୍ନାନାର୍ଥିନୀ ଯୁବତୀଙ୍କ ଶପଥରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅଜବ ବେତାଳମାନଙ୍କ ଠେଣି ଜୀବିତ ଓ ମୃତ କବିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଲେ ତାହା କେତେକ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଓ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ପାଉଛି । ତଥିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ରହିଲା । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଅଠଗୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଶୂଦ୍ରମୁନି ଶାରଳା ଦାସ

ବୈବସ୍ୱତ ମନୁ ପୁଚ୍ଛା କଲେ ଅଗସ୍ତିଙ୍କି
କହ ବଶ ବନବାଳା ବର୍ଣ୍ୟଗସ ଗୁରୁଙ୍କି ।
ଅଗସ୍ତି କହନ୍ତି ଏବେ ମୁନିବର ଶୁଣ
ଭରତଖଣ୍ଡେ ଉତ୍କଳଦେଶ ଏକ ବଣ ବଣ
ବୈଶାଖ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱିପଦା ନକ୍ଷତ୍ରରେ
ଦ୍ୱିଜା ମେଷରାଶି ଭୋଗକରେ ସେ ଦିନରେ
ତୈତିଳ ନାମେ କରଣ ଧୃତି ନାମେ ଯୋଗ
ଏଥିରୁ ହୋଇଛି କେତେ ଦଣ୍ଡ ମାତ୍ର ଭୋଗ
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଅଛଇ ସାତ ଦଣ୍ଡ ବଳ
ପ୍ରଭାତେ ନେଇ ତହିଁ ତ୍ରାମର ଦୁହିତା
କ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୋତ୍ର ତାର ସେ ନବୀନା ବାଳୀ
କେଶରାଣି ସେ ଟୋପାମଣି କା ମଧ ଦୁଅଳୀ
କୁଙ୍କୁମ କସ୍ତୁରୀ ତାର ଲେପନ ଶିରରେ
ମୃଗନାଭି ସଉରଭ ସମୃଦ୍ଧ ଶସ୍ତାରେ
ପଟ୍ଟାନ ତାର ଶୀନ ଅତି ଝୀନ ବାସ
ଅଳଙ୍କ ତାଳ ଶ୍ରୀଅ ଶରିଛ ସେ କେଶ
ଛାଇ ଯୁଇ ମଲ୍ଲୀମାଳ ଯେତେ ପାଖୁଡ଼ା
ମାଳତୀ କୁସୁମ ଦେଇ ବାନ୍ଧିଛି ସେ ଜୁଡ଼ା
ସୁଗନ୍ଧ ଟକ୍କ ଲଗାଇ ସଜାଛି କବରୀ
ଝଞ୍ଜିଛି ସେ ବାଳ ଖୋପ ଖୋସିଦେଇ କର
ନାନାଦ କୁସୁମ ଝଞ୍ଜି ବାନ୍ଧି ସାର କେଶ
ଗନ୍ଧ ଲୋଭରେ ଭ୍ରମର ନ ଛାଡନ୍ତି ପାଶ ।
ଯେ ଶିର ଖୋପ ଚାଳର ଉପରେ କ ମଣି
ଇନ୍ଦ୍ର ପଟରେ ଝୁଲେ ସୁନ୍ଦର ଝଞ୍ଜଣି
ତାଟକ ବେଣ୍ଟ ଯେ ହାଦେ ଶୋଭୁଅଛି କର୍ଣ୍ଣେ
ବାଳ ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳେ ନାନା ବର୍ଣ୍ଣେ
ନାସାରେ ପିନ୍ଧିଛି ବାଳା ଫୁଲଯେ ବସୁଣୀ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ପାଖରେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଉଇଁଲେ କି ପୁଣି
ହୃଦଯେ ଲମ୍ବିଛି ହାର ସତ ସତ କର
ଗଡନେ ତାରକା ପଡ଼ି ଉଦେ ହେଲା ପର
ଭୁଜରେ କଙ୍କଣ ପୁଣି ଶୋଭେ ଗରୁ ଚୂଡ଼
ବାହୁରେ ତାଡ଼ ଅଙ୍ଗୁଳେ ଶଦ ମୁଦ ଯୋଡ଼
ପାଦରେ ନୂପୁର ପୁଣି ବାଙ୍କିଅ ପହଁର
ସହକ ଚେମନ୍ତେ ଅତା ଅଳଙ୍କାର ଭର ।
କୁଞ୍ଚିତ କେଶ ତାହାର କେତେ ମନୋହର
ବହନ୍ତି ପୁଷ୍ପଗନ୍ଧ ପାଇ ମଧୁକର
ରସାଣିଙ୍କ ପଦ ଟ୍ରାଟ୍ୟେ କଳ୍ପଂର ପାଶି
ବଧୂଳି ଡାଳମ୍ବ ବିମ୍ବ ପାସୁ ଓଷ୍ଠଯୁଟି
ଭ୍ରୂଲତା କଳପି ଗ୍ରୀବ କଣ୍ଠାଗ୍ର ତା ବାଣ
କମ୍ପିତେକ ନେବ ଯୁବା ଜନଙ୍କର ପ୍ରାଣ
ସୁନ୍ଦର ରଞ୍ଜିତ ଭାମ କମଳାସୁ କୋଳା
ରୋମାବଳୀ ରେଖାରେ ଏ ସାକ୍ଷାତ ଚପଳା
ଅରକ୍ତ ନୟନ କ ସେ ନୀଳ ଉତ୍ପଳ
କଞ୍ଜିତ ମାନେ ଗୃହିଲେ ଚଳନେ ସକଳ
ଗୃହାନ୍ତେ ବକ ନୟନ କୁଦପିବ ଫନ୍ଦି
ଇନ୍ଦ୍ରହତେ ପ୍ରଥିବାରେ ରଖିଅଛି ଦୃଷ୍ଟି
ନାସାକୁ ତା ପଟାନ୍ତର ନୋହେ ତିଳ ଫୁଲ
ଦନେକ ଛଳରେ ଝଡ଼ ପଡ଼େ ଭୂମିତଳ
ଅତୁଳ ଶୋଭା କନକ ପଦ୍ମକୁ ଏ ଜିଣି
ଶୀତଳ ପବନ କ ପଳମ୍ବ ନୀଳ ମଣି
ଏତା ନାସିକାରୁ ଯେତେବ ବହିବ ପବନ
ନସ୍ୟ ସାଦ ଦାରେ ଲାଗି ହୋଇବ ଚଳନ
ତାମ୍ବୁଳ ଶ୍ୟାମଳ ରାଗ ଅଧରେ ପଡ଼ନ୍ତି
ବାଳାରନ୍ୟ ଜ କୁସୁମ ଫଳ ଅଛି ଫୁଟି
ବିମ୍ବ ଫଳ ସଡନୋହେ ବଧୂଳି ଅଧରେ
ସେ କାହିଁ ତୁଲ୍ୟ ହୋଇବ ଝଡ଼େ ରସାତଳେ
ଯେତେବ ଦନ୍ତ ଶୁଭ୍ର ଦାଡ଼ିମର ପନ୍ତି
କେତକ ମଦାନ୍ତର ଏଷ୍ଟ ଦ୍ୱିଜ ଗୋଟି
ମୁକ୍ତା ନଟଛନ୍ତି ଏତା ଦନ୍ତ ପନ୍ତି
ପଦ୍ମାନନେ ସେ ସ୍ମରୂଗ ମାନ ବିକାଶନ୍ତି
ମରକତ ଷୂଦ୍ର ମୋତି ସୁନ୍ଦର କ କାଣି
ବଣଶ କଳା ଯେନ କ ବିଦଳ ନଣାମିଣି
ଇନବତୀ ଏ ସୁଦଣ୍ଡ ନ କହଇ ବାଣୀ
ପିକବନ ଉଦ୍ଭେଷିବେ ଏତା ବାକ୍ୟଶ୍ରେଣୀ ।
ଯେବଣ ପୂରୁଷକୁ ଏ କହିବ ବଚନ
ଶର୍ବର ଧରିବାକୁ ସେ ନୋହିବ ଭାଜନ
ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ବଦନା ବୋଇଲେ ତ ହେଲା,
ସିନ୍ଧୁ ତେଜ ଲଗି ଯେହ୍ନ କଳଙ୍କ ବହିଲା !
ନିଷ୍କଳଙ୍କ ବଦନଟି ଏହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶି
ତେଣୁ ଏହା ପଟାନ୍ତର ନୋହେ ପୂର୍ଣ୍ଣଶଶୀ
ସୁବର୍ଣ୍ଣର ପଟରେ କ ଦଶେ ବାଳ ଅର୍କ
ଷୂଦ୍ର ମୁକ୍ତା ଟହିକି ପଡ଼ିଲି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ
ଦଳ କୁଞ୍ଚିତ କେଶରେ ବଦନ ମଣ୍ଡଳୀ
କୃଷ୍ଣ ମେଘେ ସୌଦାମିନୀ ତଳଇ କ ଝଳ ।
ହୃଦୟ ବସ୍ତ୍ରାର ତହିଁ ନବ ଯଉବନ
କେଶରୀ ମଧ୍ୟର ସେ କି ଅଟଇ ଉଦ୍ୟାନ
ପୃଥୁଳ ଅତି ସୁନ୍ଦର ତାର ଦ୍ୱିଜ ବେନି
ଧବଳ କମଳନାଳ ମୁକୁତା କି ଯେନି
ସରସିଜ ପଟାନ୍ତର ବେନି କର ତୁଳି
ଚମ୍ପା କୁସୁମ କଢ଼ା ଯେ ତାହାର ଅଙ୍ଗୁଳି
କାଠ କୁସୁମ ପାଖୁଡ଼ା ଜିଣି ନଖରେଖ
ଦୁଅଇ ଶଶରେଖ ସେ ନୃତ୍ୟକୁ କଳାକ
ଉଲଗ ରମ୍ଭ ରମ୍ଭାରୁ ଜାନୁ ଜଙ୍ଘ ବଳ
ରକତ କୁମୁଦ ଜିଣି ଦିଶେ ପାଦତଳ ।
ପାଦ ମୋହିଲାକୁ ଜିଣି ପାଦନଖ ରେଖ
ଥିରବ ଦର୍ପଣ ମାନ ହୋଇଲେ ନିରେଖ
କ ବର୍ଣ୍ଣିବ ଏକ ମୁଖେ ତାର ଶୋଭାଗୁଣ
କିଞ୍ଚିତେ କହି ଶାରଳା ଯେଣୁ ପରସନ୍ନ
ଏମନ୍ତେ ସଜିମୀ ତଟେ ଚଳନ୍ତି ତରୁଣୀ
ସରୋବରରେ ପଶିଲେଟ ପୂରିଲା ପାଣି ।
ଘଟକୁ କୂଳେ ଥୋଇଣ ସାରଳାଙ୍କ ସ୍ନାନ
ଦେଖିଲି ଫୁଟିଛି ତହିଁ ପଦ୍ମଫୁଲ ମାନ
ବଦନ ସମାନେକ ସେ ଦିଶେ ରୁଚିମନ୍ତ
ତାଙ୍କର ଗଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳି କରନ୍ତେ ଅମନ୍ତ ।
ସୁନ୍ଦରୀ ସେ କାକଦର୍ଶ ସହି ନପାରିଲା ।
ଶତେକ ପଦ୍ମ ସେ ପଦ୍ମ କରରେ ତୋଳିଲା
କୂଳକୁ ଅସି ସେ କଳ୍ପ ଧନ ପ୍ରହରଣ
ମୃଣାଳେ ଭିଡ଼ ସେ ବାନ୍ଧି କଟିର ବସନ
ପଦ୍ମଫୁଲ ଗୋଟି ଗୋଟି ତହିଁରେ ଖଞ୍ଜିଲା
ନୀଳ ଅକାଶେ କ ତାରାଗଣ ବସାଇଲା ।
ମଥାରେ ସେ ବସାଇଲା ପାଣି ଘଟ ଗୋଟି
ଛର ଛର ହୋଇ ବାଟେ ଅସଇ ବମ୍ଭୋଟି
ଜୟତୁ ଜୟତୁ ମାଗୋ ଜୟ ମାହେଶ୍ୱରୀ
ଜୟତୁ ଶାରଳେ ତୋର ପଦକୁ ମୁଁ ସ୍ମରି
ତୁ ଯାହା କହୁ ମୁଁ ତାହା କରଇ ଲେଖନ
ଜନ୍ମରୁ ମୂରୁଖ ମୋର ନାହିଁ ଜ୍ଞାନ ଧ୍ୟାନ
ମୋଠାରେ ସୁଦୟା ଏବେ କର ମହାମାଈ
ଶାରଳା ଦାସ ମୁ ତୋର ଶରଣ ମାଗଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିବନ୍ଧ

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଓ ଜାତୀୟତାବାଦ

(ସଂଚୟ)

ଜାତୀୟ ଭାରତ ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନ। ଆଜି ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଜଣକର କଥା, ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ପୁରୋଧା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ଯାହାଙ୍କୁ ଗୁରୁଦେବ ବୋଲି ସଂବୋଧନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେଦିନ ସେ ଯେଉଁ ଏଇ ସ୍ୱର୍ଗୋଦ୍ୟାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯେ ଲେଖିଥିଲେ— "ଅଚିହ୍ନ ଅଚିହ୍ନ ସେଇ ଗୋଷ୍ଠିତ ବନ୍ଧୁ ମୋର।"

ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥଙ୍କ ସପ୍ତମ ବାର୍ଷିକ ତିଥି. ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଯାଇଛି। ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିଛି—କିନ୍ତୁ ପରାଧୀନତାର ଗ୍ଳାନି ଯାଇ ନାହିଁ। ମନେ ହେଉଛି ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଆଜି ଯେପରି ଆୟୁ ମାତ୍ରେ। ଯେଉଁମାନେ ଏ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତାର ପଥ କଣ୍ଟକ ବ୍ରିଟିଶକୁ ଭାରତରୁ ତଡ଼ିବାରେ ତାଙ୍କୁ ତାଡ଼ି ମଣାଇ ଜୀବନପଣ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ହେଉଛି ସେମାନେ ଆଜି କ୍ଳାନ୍ତ ସ୍ୱପକ୍ଷର ଅବଜ୍ଞା ହୋଇ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇ ପାରନ୍ତି। ମନେ ହେଉଛି ବ୍ରିଟିଶ ଚାଲିଯିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅମର ବିପ୍ଳବ ସ୍ପୃହା କମି ଆସୁଛି। ଏହିବେଳେ ସେହି କଥା ରବୀନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ମନେପଡ଼େ—

ଯଦି ଡାକ ଦେଲେ କେହି ନ ଆସେ ପାଶେ
ଏକାକୀ ଚାଲରେ
ଏକାକୀ ଚାଲ, ଏକାକୀ ଚାଲ, ଏକାକୀ ଚାଲରେ
\+ + + +
ନ ଜ୍ୱଳେ ଯଦି ଆଲୋକ ଶିଖା ତୋର
ଯଦି ଝଡ଼ ହୁଅର
ଝଞ୍ଜା ବରଷା ଅନ୍ଧାର ଘନଘୋର
ତେବେ ବଜ୍ରାନଳ ଧରି
ଆପଣା ବୁକୁର ପଞ୍ଜର ଜାଳି
ଚାଲ ଏକାକୀ ଅଗ୍ରସର
ଏକାକୀ ଚାଲରେ
\+ + + +

ଭାରତ ଆଜି ଯେତେବେଳେ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ, ଭାଇ ଭାଇକୁ ହତ୍ୟା କରୁଛି, ସବଳ ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛି ଯେତେବେଳେ ଧର୍ମ ଆଜି ଅତି ଗ୍ଳାନିରେ କମ୍ପିତ ସେତେବେଳେ ଏହି ସଂକଟ ବେଳରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଦେବବାଣୀ ଶୁଭୁଛି—

ସଙ୍କୋଚର ବିହ୍ୱଳତା ଆପଣା ଅପମାନ
ସଙ୍କଟର କଳ୍ପନାରେ ନହୁଅ ମ୍ରିୟମାଣ
ମୁକ୍ତ କର ଭୟ
ଆପଣା ଦେହେ ଶକ୍ତି ଧର ନିଜକୁ କର ଜୟ
ଦୁର୍ବଳକୁ ରକ୍ଷା କର ଦୁର୍ଜନରେ ହାଣି
ନିଜକୁ ଦୀନ ନିଃସହାୟ ଭାବ ନ ପାର ବୁଝି
ମୁକ୍ତ କର ଭୟ
ନିଜକୁ କର ଭରସା କେବେ ନ ରଖି ସଂଶୟ
ଧର୍ମ ଯେବେ ଶଙ୍ଖରବେ କରିବ ଆହ୍ୱାନ
ନୀରବ ହୋଇ ନମ୍ର ହୋଇ କରିଦେ ପ୍ରାଣପଣ
ମୁକ୍ତ କର ଭୟ
ଦୁରୂହ କାର୍ଯ୍ୟେ ଆପଣାରେ ନିଜ କଠିନ ପରିଚୟ

ଭାରତର ଜାତୀୟ ଭାବ ଧାରାର ପ୍ରବାହ ବୁଝିବେ, ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ପ୍ରଚାରକୁ ଉନ୍ମେଷିତ କରିବାରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଦାନ ଅତୁଳନୀୟ।

୧୪ ବର୍ଷ ବୟସରେ ହିନ୍ଦୁ ମେଳାର ଉଦ୍ୟୋଗୀ କର୍ମୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର ଲେଖିଥିଲେ—

ହା'ରେ ଭାରତ କପାଳ କହ ବୁଦ୍ଧି;
ପୁଣି ହସମୁଖ, ହସିବାର ଦିନ
ଅନ୍ଧକାରେ ଆଜି ଏ ଘୋର ଦୁଃଖେ।

ଆଜି ଭାରତ ପ୍ରକୃତ ହସ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାବେଳେ ସେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ନାହାନ୍ତି। ଆଜି ଆମ୍ଭମାନେ ତାଙ୍କୁ ଜଳ ତର୍ପଣ ଦେଇ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛୁ ମାତ୍ର।

କଲିକତାରେ କଂଗ୍ରେସର ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ବେଳେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଲେଖିଥିଲେ—

ଆଜି ଏ ମିଳନ, ମିଶିଛୁଁ ରେ ଆଜି
ମା'ଅର ଡାକେ
ଆପ'ରେ ହୋଇ ପର ପରି ଆରେ
ଭାଇଙ୍କ ଛଡ଼ା ଭୂଇଁରେ ରହିବ
କହ କେତେଦିନ ଯାଏ ?
ମିଶିଛୁରେ ଆଜି ମା'ଅର ଡାକେ

ସ୍ୱଦେଶୀ ଯୁଗର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦେଶର ତରୁଣ ପ୍ରାଣକୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଲେଖିଥିଲେ—

ଲକ୍ଷ ପରାଣେ ଶଙ୍କା ନ ଜାଣେ
ନ ରଖେ କାହାର ଋଣ
ଜୀବନ ମୃତ୍ୟୁ ପାଦର ଭୃତ୍ୟ
ଚିତ୍ତ ଭାବନାହୀନ

ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସେହି ଉଦାର କଣ୍ଠରେ ଗାଇଥିଲେ -

ବନ୍ଧନ ଡର ଯେତେବେଳେ ଶକ୍ତ ହେବ
ଛିଣ୍ଡିବରେ ସେତେ ଆମ ବନ୍ଧନ ତୋର

ପୁଣି ଗାଇଥିଲେ—

ଯେ ଆ ବନ୍ଧନ ଛିଡ଼ାଇ ଦେବୁ ତୁ
ଏପରି ଶକ୍ତିମାନ୍।

ରବୀନ୍ଦ୍ର କବିତାରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଜାତୀୟ ଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ପଣମୁକ୍ତା ରହିଛି। ସମ୍ୟକ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଅବକାଶ ଏଠାରେ ନାହିଁ। ଆଜି କେବଳ ରବୀନ୍ଦ୍ର ସ୍ମୃତିପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ଜଣେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସୈନିକର ମନ ଭିତରେ ଯେଉଁ ତୋଫାନ କଥା ଜାଗି ଉଠୁଛି ସେଥିକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି ମାତ୍ର। ମନେପଡ଼େ କବି ରବୀନ୍ଦ୍ର ସେହି ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସ୍ୱ ରଚିତ ସଙ୍ଗୀତ ମୁଖରେ ଧରି ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇ ଚାଲିଥିଲେ— ମନେ ପଡ଼େ ୧୯୧୯ରେ ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ପ୍ରତିବାଦ କରି ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ତାଙ୍କର 'ସାର୍' ଉପାଧି ତ୍ୟାଗ କରୁଛନ୍ତି। ମନେ ପଡ଼ୁଛି— ୧୯୩୧ ହିଜଳି ଜେଲରେ ରାଜବନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଳିର ପ୍ରତିବାଦ ସଭାରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ ଓଜସ୍ୱିନୀ ବାଣୀ। ମନେପଡ଼େ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀଙ୍କ ବର୍ବରତାର ପ୍ରତିବାଦ ସଭାରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଯେତେବେଳେ କହିଲେ—"ଆମ ପକ୍ଷରେ ଏହି ସାମ୍ରାଜ୍ୟିକ ଶାସକଶ୍ରେଣୀର ଅପମାନ ଏପରି ଦୁର୍ବିଷହ ଯେ ଦୌର୍ବଲ୍ୟ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟହୀନତାର ଅଳସତାକୁ ଲଜ୍ଜାବୋଧ ହେଲା ଏବଂ ମୋର ଅତିପ୍ରିୟ ନିର୍ଜନତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ପ୍ରତିବାଦ ବାଣୀ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ଚାଲି ଆସିଲି।"

ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଲା। ବ୍ରିଟିଶ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଦୁହାଇ ଦେଇ ପରାଧୀନ ଭାରତ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର କଲା ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଅତି ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜନ୍ମ ବାର୍ଷିକୀରେ 'ସଭ୍ୟତାର ସଂକଟ' ନାମରେ ଦେଶ ବାସୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିବା ବାଣୀରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ— ଏହି ବିଦେଶୀୟ ସଭ୍ୟତା, ଯଦି ଏହାକୁ ସଭ୍ୟତା

Digitized by srujanika@gmail.com

କରି, ସେ ଆମର ଯାହା ଅପହରଣ କରିଛି ତାହା ଜାଣୁ। ସେ ପରିବର୍ତ୍ତରେ 'ଦଣ୍ଡ' ଅର୍ପଣ କରିଛି ଯାହାର ନାମ ଦେଇଛି— Law & order ଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଶାନ୍ତି—ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାହାରର ଜିନିଷ— ଯାହା ଦରୁଆନ୍ ମାତ୍ର। ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜାତିର ସଭ୍ୟତା ଅଭିମାନ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ରକ୍ଷା କରିବା ସାଧ୍ୟାତୀତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି। ସେ ତାର ଶକ୍ତିରୂପ ଆମକୁ ଦେଖାଇଛି—ମୁକ୍ତରୂପ ଦେଖାଇ ପାରିନାହିଁ। ଅର୍ଥାତ୍ ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଂବନ୍ଧ ସବୁଠାରୁ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ଏବଂ ଯାହାକୁ ଯଥାର୍ଥ ସଭ୍ୟତା କୁହାଯିବ, ତାହାର କୃପଣତା ଅତି ଭାରତୀୟର ଉନ୍ନତି ପଥକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବରୁଦ୍ଧ କରିଛି। ଭାଗ୍ୟଚକ୍ରର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ଦିନେ ନା ଦିନେ ଇଂରେଜକୁ ଏଇ ଭାରତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ। କିନ୍ତୁ ସେ କେଉଁ ଭାରତକୁ ପଶ୍ଚାତରେ ତ୍ୟାଗ କରିଯିବ— କି ଲକ୍ଷ୍ମୀଛଡ଼ା ଦୀନତାର ଅବର୍ଜନାକୁ ଛାଡ଼ି ଯିବେ।"

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କର ଏହି ଶେଷ ଉକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ କେତେ ସତ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି— ମନେ ହେଉଛି ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଜଣେ ମହାନ ଭବିଷ୍ୟତ ବକ୍ତା।

ମିଷ୍ଟ ରଥବେନ୍‌ଙ୍କ ଉକ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସେ ଲେଖିଥିଲେ—ଆଜି ଆମେ ଇଂରେଜକୁ ଅଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁନା, ତାର କାରଣ ନୁହେଁ ଯେ ସେ ବିଦେଶୀ, ତାର ପ୍ରକୃତ କାରଣ ହେଉଛି ଯେ ସେ ଆମର କଲ୍ୟାଣର ଅଭିଭାବକତ୍ୱ ଛଳରେ ଚରମ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତାର ଉଦାହରଣ ଦେଖାଇଛନ୍ତି। ପୂର୍ବଦେଶର ମୁଷ୍ଟିମେୟ ପ୍ରତିପତ୍ତିଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି। ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଭାରତ ବାସୀଙ୍କର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୂର ଭାବେ ହରଣ କରିଛନ୍ତି। ମୁଁ ମନେ କରିଥିଲି, ଏତେ ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାର ପରେ ଭଦ୍ର ଇଂରେଜ ଅନ୍ତତଃ ନୀରବ ରହିବ—ଆମର କୃତଜ୍ଞତା ପାଇଁ ଆଉ ପ୍ରତି ଅନ୍ତତଃ କୃତଜ୍ଞ ରହିବେ—କିନ୍ତୁ ଆହତକୁ ଅପମାନ କରି, କଟା ଘାରେ ଲୁଣ ଦେଇ ସେମାନେ ସୌଜନ୍ୟର ଓ ଶାଳୀନତାର ଶେଷ ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାଉଛନ୍ତି।

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥଙ୍କ ଏହି କଥାରେ ଆଜି ଇଂରେଜ ମାନଙ୍କୁ ଦୋଷ ଦେବା ଛଡ଼ା ଅଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାଷା ଅଜଣା ନାହିଁ।

ଉପରର ଶେଷର ଧାର

ସ୍ୱାର୍ଥର ଆଧିପତ୍ୟକୁ ସହ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହେଁନା। ଏହା ଛଡ଼ା ଏହି ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ନେତୃତ୍ୱ ଭିତରେ କ୍ଷମତା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଲଢ଼ା ଭିଡ଼ା ତାହା ଜନତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମଙ୍ଗଳ ସୂଚକ ହୋଇଛି। ଆଜି ଦେଶରେ ଯେ ନାନା ମତବାଦ ଦେଖା ଯାଉଛି— ସେ ସୋସାଲିଜମ୍ ହେଉ କି କମ୍ୟୁନିଜିମ୍ ହେଉ ବା ତଥାକଥିତ ଗାନ୍ଧିଜିମ୍ ଓ କଂଗ୍ରେସଜିମ୍ ହେଉ ଏ କେବଳ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ଛଟା ବା ଢାଲ— ଜନତାକୁ ଠକିବାର ଉପାୟ। ଏହି ସବୁ ଦଳର ଏକମାତ୍ର ବାଦ—କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ। କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପାଇଁ ନେତା ଓ ଉପନେତା ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି। ତାପରେ ବାଦର ଆଶ୍ରୟ। ବାଦ ଯେଣୁ ପ୍ରକୃତ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି ନୁହେଁ। ଏ ସଂଘର୍ଷ ଯେତେ ପ୍ରବଳ ହେବ— ଜନତା ଉପରୁ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କର ମୁଠା ସେତେ ଢିଲା ହେବ। ଭଗବାନ କରନ୍ତୁ ଜନତାର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆସୁ।

ସାଧୁବାଣୀ

ଏହି ସ୍ଥଳରେ ଉପରର ବକ୍ତବ୍ୟକୁ ସମର୍ଥ କଲା ଭଳି ଗୋଟିଏ ବାଣୀ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଉ। ଦିଲ୍ଲୀ ଷ୍ଟେଟ୍‌ସ୍ କନଫରେନ୍ସରେ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ ନେହେରୁ ସରକାରର ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମାଥାଇ କହିଛନ୍ତି—ମନେ ରଖିବାର କଥା, ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଆମେ କରି ପାରିଛୁ ଏବଂ କେତେକ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କର ଅଧୀନରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ ତାଙ୍କର ସହାୟତାରେ ଆମେ ଜୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିଛୁ. ସେତେବେଳେ ଆମେ ଦେଖିବା ଆମେ ସେଇ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କ ମୁଠାରେ ଏପରି ଆବଦ୍ଧ ହୋଇଛୁ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନଥିଲା। ଆମେ ଭାରତରେ ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ଆସି ପଡ଼ିଛୁ। × × × ଯଦି ସ୍ୱାଧୀନତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବିକଶିତ ହୁଏ ତେବେ ଏହି ନ୍ୟସ୍ତ-ସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କର ମୁଠାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହଟାଇ ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଢିଲା କରିବା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ ଚଲାଇବାହିଁ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଧାନ ଅଂଶ ହେବ। ×

ମିଠାକଡ଼ା

" ଦାସ ଦାସ ସେବକ । ମହାତ୍ମା ବେଦର ଯେ ବେଦ ପ୍ରଥମ ତାଙ୍କର ତ୍ୟାଗପାଇଁ ସେ ବଡ଼। କିନ୍ତୁ କ୍ଷମତା ପାଇବା ପରେ ଯିଏ ସଂଗ୍ରାମ ସ୍ୱାମୀ ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ତାଠୁ ଦୁର୍ବଳ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ମଣିଷ ଦୁନିଆରେ କେହି ନାହିଁ। ମହାତ୍ମାଙ୍କ ନାମ ଏଠି ଉଠାଇବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ— ସେ ତ ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷୁଦ୍ରାଦପି କ୍ଷୁଦ୍ର ଜନ୍ମ ସେବା"। ହେଲେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ଭଳି ବଡ଼ ବଡ଼ ଜନସେବକଙ୍କ ଅବସ୍ଥା କଣ ?

" ସେମାନେ ଦେଶକୁ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ପାଇଁ— ଅବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯାହା କରିଥାନ୍ତି ତାହା"—

" ତାକୁ ଦେଶ ହିତର କାର୍ଯ୍ୟ କହିବ କି ? ସେଥା ଦେଶ ଶତ୍ରୁର ବଳବାନ ହୋଇ କହିବ କି ? ତାକୁ Pitt କହିଥିଲେ— Necessity is the argument of Tyrants."

"କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ବଳତା ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାର ଏକ ନୁହେଁ ।"

"ଏକା କଥା। ସେହି Pitt କହିଛନ୍ତି It is the creed of slaves— Lowell କହିଛନ୍ତି— Tyranny is always weakness. ଦୁର୍ବଳଲୋକହିଁ ତାର ଆପଣ ସଂବନ୍ଧରେ ସନ୍ଦେହାନ ହୁଏ ଏବଂ ଦେଶରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ କରେ।" (୧୬ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ଜାଗ୍ରତ କରିବା, ଶରୀର ଓ ମନ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା । ୨। 'ଜହ୍ନ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପ୍ରଦେଶର ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ଓ ସାହସ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।
(୧୮ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସ୍ନେହର ନାତେନାତୁଣୀଏ,

ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ତମେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଶିଶୁ—ତମ ସଙ୍ଗେ କଥା କହିବାକୁ ଡର ମାଡ଼ୁଛି । ସେଥି ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଜୟହିନ୍ଦ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତକୀ ଜୟ; ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀକୀ ଜୟ କହି ଆଗ ମୋ ଦେହ ଶୀତଳ କଲି ତା ପରେ କଥା କହୁଛି ।

ହେଇଟି ମୋର ନାତି ନାତୁଣୀଏ, କଥା ଟିକିଏ ଶୁଣିବ ନାହିଁ ? ଉପର ସାପ୍ତାହିକ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ପାକ୍ଷିକ ହେଲେ ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେତେ ଗହୀର ହୋଇଥିଲା ଏବେ ଆଉ ସେତେ ନାହିଁ । ତାର କାରଣ ଆମେ ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ ଢିଲା, ମୋର ତ ବୁଢାହେବା କାରଣ ସବୁ ଢିଲା, ଦାନ୍ତ ଢିଲା, ହାତ ଢିଲା; କଥା ଢିଲା ମଥା ଢିଲା । ଟୋକା ଟାକରା ଟୋକୀ ଟାକଲୀ ବୁଢାଙ୍କ ପଛ ଠେଲି ଏକଲା ହେଉଛ କାହିଁକି ?

ସ୍ୱାଧୀନ ଯୁଗରେ ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ତମକୁ ଡାକୁଛି ତମେ ଆଗପରି ତମ ଜୀବନର ନାନା ସମସ୍ୟା ନେଇ ଯେପରି ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲ, ତମର ସତ୍ୟ ସେବା ପାଳନ ବାଟରେ ଇଚ୍ଛା ଜଣାଉଥିଲ ସେମିତି ଲେଖିବ । ମୁଁ ତାର ଜବାବ ଉତ୍ତର ପୃଷ୍ଠାରେ ଦେବି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ୨।୩ ଧାଡ଼ିରେ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଜଣକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରକୁ ସମସ୍ତେ ପଢି ଡହୁଁରୁ ଶିଖିବେ ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା । ତମେ ଯେତେ କବିତା ଲେଖା ପଠାଉଛ ସେ ମୋ ପାଖରେ ସେ ସବୁ ଗଦା ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ସେ ସବୁକୁ ଓଲଟାଇବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହେଲାଣି । ସେଥିରୁ ଅଧିକାଂଶ ଯା ଇଚ୍ଛା ତା ଲେଖିଛ । ତମ ଲେଖାକୁ ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ପକାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ଏଣିକି ବିଷୟ ବାଛି ପ୍ରତିଥର ଦେଉଥିବି, ତମେ ସେହି ବିଷୟରେ ଲେଖିବ । ସବୁ ଲେଖାରେ ମୁଁ ନମ୍ବର ଦେବି । ପ୍ରଥମ ତିନିଜଣଙ୍କ ଲେଖା ଉପରରେ ବାହାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଙ୍କା ଅଣ୍ଟି ଚିଲ ତେଣୁ ପୁରସ୍କାର ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି ।

ନପନ ଅଜା ।

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୬୧୮ ନମ୍ବର ନବଘନ ପଣ୍ଡା ଉନୋଟି ପାଠାଗାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖିଛନ୍ତି—

୧। ପଲ୍ଲୀସେବକ ଗ୍ରାମ ସମିତି ପୁସ୍ତକାଳୟ, ନାଥପୁର ପୋଃ ଅଃ ବର-କଟକ—ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ· ନବଘନ ପଣ୍ଡା ପୁସ୍ତକାଳୟକୁ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକା ୨ ଖଣ୍ଡ ଓ ପାକ୍ଷିକ ପତ୍ରିକା ୨ ଖଣ୍ଡ ଆସେ । କିନ୍ତୁ ମୋଟ ବହି ସଂଖ୍ୟା କେତେ ଓ କେଉଁ ଭାଷାର କେତେ ଲେଖି ନାହାନ୍ତି ।

୨। ରମା ପାଠାଗାର, ଧାରପୁର ପୋଃ ଅଃ ବଡ଼କଟକ, କଟକ । ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଗିରିବର ରଥ, ସଭାପତି ଧାରପୁର ସେବକ ସଂଘ (ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖବର ଦେଇ ନାହାନ୍ତି)

୩। ହଳଦ ବସନ୍ତ ଯୁବକ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ହଳଦ ବସନ୍ତ, ପୋଃ ଅଃ ବଡ଼ବାଟକ, କଟକ । ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନ ବିଶ୍ୱାଳ ଜେନା (ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖବର ନାହିଁ)

ଅଜାଠାରୁ ନାତି ମାନେ ଯୋଗାଇବା ପାଠାଗାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଖବର ଓ ତାଲିକା ଏହିପରି ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ପାଠାଗାରର ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା, କେଉଁ ଭାଷାର କେତେ ପୁସ୍ତକ ଓ କେଉଁ କେଉଁ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଆସେ ତାର ବିବରଣୀ କ୍ରମାନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ଧାରାବାହିକ କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ଦେଇ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଯେଉଁ ନାତି ମାନେ ଖବର ଦେବେ ବା ପାଠାଗାର ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବେ ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଓ ନାତି ନମ୍ବର ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

କଣ୍ଡୁ ଘ—୫୬—ତମେ ଏକାଥରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛ; ସବୁର ଉତ୍ତର ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ସବୁ ନାତିଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଉଛି —ଥରକେ ଚିଠିରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ପଚାରିବେ । ତମର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଏତିକି କହିବି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ବରଂ ଅଧିକ ଜୋରରେ ଚାଲିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତାହେଲେ ଲୋକେ ପ୍ରକୃତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଅନ୍ତତଃ କଣ ଜାଣିବେ ।

ବେରହମପୁର—୫୬୫— ଏକାଥରେ ୮ଟି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛ । କେବଳ ପ୍ରଥମଟିର ଉତ୍ତର ଦେଉଛି । ନାତିବନ୍ଧୁ ସମ୍ମେଳନୀ ମୁଁ ବନ୍ଦ କରି ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ସମ୍ମେଳନୀ ଡାକି ନଥିଲି, ବନ୍ଦ କରନ୍ତି କିପରି ? ସେ ତମ କାମ । ତମେ ଡାକିବ ବା ବନ୍ଦ କରିବ । ତମ ଉତ୍ସାହ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଦ୍ୟନାଥ— '୮୦୯— ତମେ ଗୋଟିଏ ଭଲ କଥା ବାଛିଛ । ମୋତେ ଭାରି ଖୁସି ଲାଗିଲା । ଏଣିକି କେବଳ ନାଗଙ୍କର ଅମନୋନୀତ ଲେଖା ମୁଁ ନିଜେଇପଡ଼ି ମୋଟା ମୋଟି ଭାବରେ ତାର ଦୋଷ ଜଣାଇ ଦେବି ! କିନ୍ତୁ ନାଗଙ୍କୁ ଏଥିପାଇ ଡାକଖର୍ଚ୍ଚ ଦେବାକୁ ହେବ । 'ଡଗର'ରେ ମୁଁ ଛାପି ଦେଉନ୍ତି ! କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ କେହି କେହି ନାଗ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବେ ।

ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା—ବାସୁଦେବପୁର ମିଃ ଇଃ ସ୍କୁଲ—ତମେ ନାଗ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ତମ ଗଠିଁ ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ କଥା ଉଠାଇଛ ଯେ ମୋତେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ବାସ୍ତବିକ ୰ ମନ ମୋହନ ସାବତଙ୍କ ପରେ ଲୋକରେ ଓଡ଼ିଶା ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ନିଦ [illegible] କଥା ଦେଖାଇ ନାହିଁ ।

ସ୍ବର୍ଗତ ସାବତ ଜଣେ ସାଧକ ଥିଲେ— ଅଙ୍ଗୀବନ ସ୍ବର ଓ ସଙ୍ଗୀତ ସାଧନା କରିଛନ୍ତି । ସେ ଉଚ୍ଚକୋଟିର ଓସ୍ତାଦ । ଓଡ଼ିଶାରେ ତାଙ୍କପରି କୌଣସି ସିଦ୍ଧ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମ ଦେଶରେ ସାହିତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ କଳାର ସାଧକମାନଙ୍କୁ ଏତେ ହତାଦର କରାଯାଏ ଯେ ତାହା ଜାତି ପକ୍ଷରେ ଏକ ପାପ ହୋଇ ଗଲାଣି । ସ୍ୱାଧୀନ ରାଜ୍ୟରେ ଏ ଦିଗରେ ସରକାରଙ୍କର ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଆମର ସରକାରୀ ମୁଣ୍ଡମାନେ ଆତ୍ମ ପ୍ରଶଂସା ଛଡ଼ା ଅଉ କାହାର ଗୁଣ ନଦେଖି ପାରିଲେ ପରି ଜଣେ । ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସବୁ ସଧାରଣ ତାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରନ୍ତୁ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଡଗର ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା 'ସଂପାଦକ' ମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷିତ କରେ ।—

ଅତିରିକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ୫ ତାରିଖ "ଡଗର"ର "ଅବସର ବିନୋଦନ"ର ଉତ୍ତର:—

ନଅଟି ଏକଘାଏ ଅଧକ୍ରମ ଅଙ୍କ
ଲେଖିବ ଗୋଟିଏ ସଂଖ୍ୟା,
ଏହାପୂର୍ବ ଯାଏ ଉର୍ଦ୍ଧକ୍ରମ ଅଙ୍କ
ଲେଖ ଅଉ ଏକ ସଂଖ୍ୟା ।
ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ କାଟିଲେ
ଯାହା ରହିଯିବ ତହିଁ.
ପଞ୍ଚ ଗୁଳିଗୁଡ଼ି ମିଶାଇଲେ ନେଲେ
ଛଅ ଗୁଳିଗିଟି ଜାଣ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥ

୯୮୭୬୫୪୩୨୧ = ୪୫
୧୨୩୪୫୬୭୮ = ୩୬
୮୬୪୧୯୭୫୩ = ୪୫

ବୈଦ୍ୟନାଥ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଖେତଗଣ୍ଡର ଝିଣା, ବିଦ୍ୟାଧର ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଠିକ ।

—o—

(ମଠା କଡ଼ା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ।)

"କିନ୍ତୁ ସଜନୀ, ତମେ ତ ମୋ. ଉପରେ କେବେ ଅତ୍ୟାଚାର କରନ ? ଯଦି ଥରେ କରନ୍ତ— ମୁଁ କୃତକୃତ୍ୟ ହୋଇଯାନ୍ତି । କହନ୍ତି—

"ପ୍ରେୟସୀର ପ୍ରେମ ପ୍ରହାର ଚିର ବାଞ୍ଛିତ ମୋର ବାଞ୍ଛିତ ।"

ଟାଇରେଣ୍ଟଙ୍କ ଶାସନ ଅଧୀନରେ ଲୋକଙ୍କର ଏଇ ମନବୃତ୍ତି ହୁଏ । ଟାଇରେଣ୍ଟଙ୍କ ଶାସନରେ ଯେ ସେତିକ କର ନ ଧ୍ୱଜର ବର୍ଣ୍ଣନାର ଅଧିକାର ନାହିଁ ।"

"ତେବେ କ'ଣ ତମର ଭଲପାଇବାକୁ ମୁଁ ଅତ୍ୟାଚାର ବୋଲି ମଣିବ ।"

"ଯଉଁ ଦିନ ତମେ ସେତିକ ବୁଝିବ ତମେ ସେ ଦିନ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ନ କରି ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ସେତିକେ ବୁଝିବାର କ୍ଷମତା ତମର ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ତମକୁ କିଭି ହୋଇଛି— ଏବଂ ନାରୀ ଜାତି ଉପରେ ପୁରୁଷର ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର— ଟିକିଏ ମୁଁ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଉଛି ।"

"କିନ୍ତୁ ତମେ ମୋର ଗୁଣରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ— "

"ନା— ନା— ମୂର୍ଖ— ତମର ଗୁଣ ଥିଲେ ମୁଁ ତମକୁ Concentration camp କୁ ଅଟକବନ୍ଦୀ ଲାଗି ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଟିକିଏ ଅର୍ଥ ସେଇଥିପାଇଁ । ଟିକିଏ ଅର୍ଥ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରି ପକାଇବା ବା ହଣି ପକାଇବା ନୁହେଁ । ତବେ ପୃଥିବୀର 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ମୂଳ ଭିତ୍ତି ଯେଉଁଠି । ଟିକିଏ ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି— ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ବେଳେ ଯେଉଁମାନେ ଲୋକ ବଳରେ ଅଧିକାରୀ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ କାମ ହେଲା ଯେ ଦେଶରେ ତାଙ୍କଠୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ବା ଦମକଷ ଲୋକ କେହି ଯୋଗ୍ୟ ନ ରହିବେ । ଯଦି ରହନ୍ତି ତେବେ ସେ ଦେବତା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଲୁଣ୍ଠିଲ ହେଲୁ । ଏହି ବୁଦ୍ଧିଅ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଲେ ବଳେ କହ-ଶଳେ ଉଚ୍ଛେଦ ସାଧନ ବା elimination କରିବାର ଅନାଚାର Tyranny—ଟିକିଏ ଅର୍ଥ ହଣି ପକାଇବା ଡାକି ପକାଇବା ବା ଅତ୍ୟାଚାର କରିବା ନୁହେଁ । —ବୁଝ— —ହସ୍ତ—ଏତିକି ବୁଝି ପାରିଲ ନାହିଁ ? ନ.ମଷ୍ଟ ଯେମନ୍ତ ତୋର ବୁଦ୍ଧିଟି କେମନ୍ତ । ଖାଲି ଗଣ୍ଡିଟି ବଢ଼ି ଖାଇ ପିଇ ମନ ସୁଖରେ 'Tyrant'ଙ୍କ ଶାସନରେ ରହିଲାପରି ପଡ଼ିଥାଅ— ଅଉ । ଶାନ୍ତିକି କହୁଥାଅ—ଆଃ—କିଭି ମଠା [illegible] ବାର ଏଡ଼ା !"

"ତମେ ତ ଏକ ନୂଆ କଥା କହିଲ ସଜନୀ, ମୋତେ ତ ଏବେ ସବୁ ଭଲ ଜଣା ହୋଇ. ପଡ଼ୁଛି—ତେବେ କଣ ଆମ ଏଠି ଯେତେକ ସବୁ ପାଇ ତା ମୂଳରେ—"

"ଚୁପ୍—ଚୁପ୍—ଅଧିକା ଗୁପ୍ତ ଗପ୍ପାଏ ନାହିଁ । ସେ ସବୁ ଭଲ—ଏଠି ସେ ସବୁ Tyran[illegible] ନାହିଁ । ମୁଁ ଯାଇ ଅଉ ଟିକିଏ ଗୁହି [illegible] ତେବେ ସେ କଥା ନେଇ ତମେ ପଦାରେ ପକାଇବ ନା ?"

ଜାଣନ୍ତି କି ?

ଓଡ଼ିଶାର ... ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କେମିକାଲର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅବସ୍ଥାର ବିଷୟ ... ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ସୁବାସିତ କେଶତୈଳ

"କାମିନୀ"

... ଓ ... ।

... ...

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ ଏଣ୍ଡ ବିଉଟି ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍

ଇଣ୍ଡିଆ ।

.../୧ ଏ ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବଡ଼ାଲ ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକତା

ନୂଆ ଚିନ୍ତା ଓ ନୂଆ କଥା

... ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ...

ଧୂଳି ଓ କାଶ

ବାସ୍ତବିକ

... — ଉଗରର ସ୍ୱପ୍ନ ... ମିଶ୍ର

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

... ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ବଡ଼ାଲଙ୍କର ମୁଖବନ୍ଧ କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର ... ... ନାୟକଙ୍କର ପ୍ରଶଂସି ସହ

ମୂଲ୍ୟ ୦ ।୵ ମାତ୍ର

ସ୍ନାମ ଓ ବନ୍ଧାଜର ...

ଓଡ଼ିଶାର ଉପନ୍ୟାସ ଜଗତରେ ନୂଆ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ କରିଛି

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର

...

ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ ଓ ... ଲକ୍ଷ୍ୟ

... ମନର ... କାହାଣୀ ...

"ଏଗାରଟା" ଓ "..."

... "ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ"

ଭାରତର ପ୍ରତି କଣ୍ଠରେ ... ହେଉ

—ଶ୍ରୀ—

(କଟକର ସବୁ ବହି ଦୋକାନରେ ପାଇବେ)

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

Orissa's Most Popular Weekly
of
Light, Lead & Laughter

—○—

ସାପ୍ତାହିକ ସଂସ୍କରଣ

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	୧।୯।୪୭	ପଞ୍ଚମ ସଂଖ୍ୟା

ଏହି ସଂଖ୍ୟାରେ

ନୂଆ ନୂଆ ଆକର୍ଷଣ

ଗ୍ଲୋମ୍—ଗଳ୍ପ କଥା—ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଦାସ

ଅଭିଶପ୍ତା ରାତ୍ର - କାହାଣୀ— ନାରସିଂହ ପ୍ରସାଦ

ଛବି ଲୋକରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ

୰ ଦନାଇ ଦାସ ଓ ୰ ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ

'ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଓ ପର୍ବର ସମାଧାନ' କରିଛନ୍ତି

ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ନନ୍ଦ ଶର୍ମା ବାଣୀଭୂଷଣ

ଓସ୍ତାଦଙ୍କ ତାଲେ ତାଲେ

ତଥା

କୁଟି କୁଟି—କବିତା—ସାବିତ୍ରୀ

ଅଦ

ବିଲ୍ଲୁର ଧାରରେ କଂଗ୍ରେସ ଛତି

ନିଟଦର୍ଶି

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲ **ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୲**

ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୭ ୮ ।୍ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩॥ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୩ । ଟଙ୍କା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ ଏସ୍ୟୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮   ହେଡ ଅଫିସ— ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।

ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଅଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ   ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୭ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଉପକଣ୍ଠରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

ଜେ, ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଅଇ. ଏ.
ମେନେଜିଂ ଏବଂ ଏକ୍ଚ୍ୟୁଅରି
ହେଡ ଅଫିସ— ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର,   ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ୫ମ ସଂଖ୍ୟା

ଶ୍ରୀମାନ୍ ଶ୍ରୀଲ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ସର୍ବହରଙ୍କ ରେ ରଷସବାନା, ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କ ପିତୃଭୂମି ମା କାଗ୍ଲୁଣାଇ, ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କ ନିଜ ଦେଶ ବାସିନୀ ଗ୍ରାମ ଦେବତୀଙ୍କ ଘଣ୍ଟ ଘୋଡ଼ରେ ସ୍ୱୟଂ ରୁଷିଆ ଆପଣାର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ବଳରେ ପୃଥିବୀ ପଞ୍ଚାୟତରେ ୧୮ଥର ପାଶୁପତ ଚଳାଇ ଦେଲେଣି । ପୃଥିବୀ ପଞ୍ଚାୟତ ବଡ଼ ବଡ଼ ଶକ୍ତି ମାନଙ୍କ ହାତରେ ପାଶୁପତ ଦେଇ ଭରସା କରି ବସିଥିଲେ କି ଏ ଷର୍ଯ୍ୟନ୍ତ୍ରକାରଣୀମାନେ ଦୁର୍ବଳକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ପାଶୁପତ ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ କିନ୍ତୁ ରୁସିଅର ଯୁକ୍ତି—ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ତ ଦୁର୍ବଳ—ଅଗ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରିସାରେ—ଆତ୍ମାନଂ ସତତଂ ରକ୍ଷେତ୍—ଅପେ ବଞ୍ଚିଥିଲେ ବାପର ନା—। ସେଥି ପାଇଁ ସେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜାତି ମାନଙ୍କ ବକ୍ଷର ଉପରେ ଘୋଡ଼ା ଚଢି ବହୁବାର ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଚୁଣ୍ଟି ମାରି ଦେଇଛି । ସେହିକଥିରେ ଏଥର ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘରେ ଏଇ ପାଶୁପତ ବା ଭିଟୋ କ୍ଷମତା ଛଡ଼ାଇ ନେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ହେବ । ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକାରୀ ମାନେ ନିରପେକ୍ଷ ନୀତରୁ କରିବେ କମ୍ପା ରୁସର ବିପକ୍ଷ ଆମେରିକା ବ୍ରିଟେନର ଶ୍ରେଣୀରେ ପଡ଼ି କରିବେ ତା ମା ଟେମହ୍କାଳୀଙ୍କୁ ଜଣା । ଆମେ ଭାରତରେ ବସି ଖାଲି ମଜା ଦେଖୁଥିବା ଆଉ କହିଥିବା—

ଯା ଲଗିଯା !—ଯା ଛୁଡ଼ି ଯା !

\+ \+ \+

ସ୍ୱାଧୀନତା ହାଲି ଲଙ୍ଗଳ ଧରେଇ ବାଲୁତ ତେଲଣେ ଜଳ ମୋଡ଼ିଲା ସେ ସୁନା ଦର ହୁ ହୁ ଚଢିଲାଣି । ଭାରତ ଏ ଦଶ ସୁନା ଜଳ ମୋଡ଼ିଲା ସେଥିରେ ଆମର କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଆମ କେନ୍ଦ୍ରର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ କହିଲେଣି । ଯାହା ହେଉ ଆମ ପେଟକୁ ସେଇଁ ଓଳିଏ ଅଧେ ଦାନା ଅଛି ସେ ଅଛି ଥାଉ । ବାକୀ ସେଉମାନେ ସୁନାର ଗୁଜଲ, ଷିଗ୍ନ, ପଲଉ ଖାନ୍ତି ତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ ? ବିଶେଷତଃ ବିଲୁଅ ସଭ୍ୟ ସରକାରୀ ଦପ୍ତରି ହାକିମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗମ୍ଭୀର ଶୋକ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ଗୃହିଣୀ ମାନଙ୍କର ଗହଣା ଦାବୀକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଉ କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଏଥର ସମ୍ଭାଳି ବିହାଗରେ କାମ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ଯଦି ଧରାଲି କାମ ପୁରିଯାଏ ତେବେ ପି ଉବଲିଉ ଉରେ କାମ କରନ୍ତୁ । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନ କରି—କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ କାମ କରନ୍ତୁ । ଓ କୋରାପୁଟରେ ରାସ୍ତା ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଠିକା ନିଅନ୍ତୁ । ଦେଖିବେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ମାଇପ ହାତରେ ଓଠରେ ନାକରେ କାନରେ ଗହଣାର ଝୁଲିବ—ଆଉ ଏ ଦେଶର ଶ୍ରୀହରି ପାର୍ବତିକ ମୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ହେବ ।

× × ×

ଭାରତର ଜଡ଼ଜାତି ମାନଙ୍କରେ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଗଲେଣି । ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ବି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଆ ପୁଏ ପଲକୁ ପଡ଼ିବାର ନୁହନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜା ମାନେ ବି ଧାଁ ଦେଖି ଘୋଷଣା ଉପରେ ଘୋଷଣା ଦେଇ ଗଲେଛନ୍ତି । ତଳିଲା ପାଣିରେ ଘର ପୋଡ଼ିବା ଅଉ ମଣିଷ କଥାରେ ମଣିଷ ମରିବା ସେତିକି ସତ୍ୟ, ରଜାମାନଙ୍କ ଘୋଷଣା, ବେଇଷଣା ଏଷଣା ଗବେଷଣା ତାଠୁ ଟିକିଏ ଅଧିକ ସତ୍ୟ ଯଦି ନୁଏନ୍ତା ତେବେ କଳିକାଳରେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ରାଜତ୍ୱ ହେଲା ବୋଲି କହନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଏ ମହାଭାରତ ପୁଣି କାହିଁକି ? ପ୍ରଜାମାନେ କଣ ତାଙ୍କ ରାଜାଙ୍କ ସଦୁଦ୍ଦେଶ ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେବେ କିଛିଦିନ କଟକ ସହରକୁ ଆସି ଠକାମି ଇଉରୋପର ଜାଲିଆତି, ତତ୍ ଉପରଯାଏ ଘୁଷଖୋର କମିଟି ହୁଏ ଶିଖିଯାନ୍ତୁ—ରାଜାଙ୍କ ସଦୁଦ୍ଦେଶ ବଳେ ବୁଝା ପଡ଼ିବ ।

\+ \+ \+

ଜଣେ ଇଂରେଜ କବି ଗାଇଥିଲେ—

Happy the man whose
wish & care
A few paternal acres
bound.

ଅର୍ଥାତ

ସୁଖୀ ସେ ଜଗତେ ପଇତୃକ ଭୂମି
ମାଣ ଦୁଇ ତିନ ଯେନି ସେ ରହେ ।
ତହୁଁ ଅଧିକ ପାଇବାକୁ ଆଶା ରଖେ
ନାହିଁ, ତାକୁହିଁ ଯତ୍ନ କରି ସେ ସୁଖରେ
ଥାଏ । ଏଇଟା ହେଲା ଜଗତର ଆଦର୍ଶ ।

ଆମ ମହତାବ ସରକାର ଜଙ୍ଗମ ତଳ ସାପୁଟରେ ଛୋଟ ରାସ୍ତା ତେଲଗୁ ମଧ୍ୟ ହେବ ବୋଲି ସେଇଁ ଘୋଷଣା କଲେ ସେଥିରେ ସେହି ମହଦାଦର୍ଶ ରହିଛି । ଲୋକେ ଏତକ ବୁଝି ନ ପାରି ଡଙ୍କବୁଆ ଗାଳି କରୁଛନ୍ତି । କୋରାପୁଟ ଜଙ୍ଗମ ଆମ କଟକ ପୁରି ବାଲେଶ୍ୱରଅଞ୍ଚଳର ପୈତୃକ ଭୂମି ନୁହେଁ । ସେ ଗଲେ ମଙ୍ଗଳ । ଚଳିଯାଉ ତ ଗଲା । ଓଡ଼ିଶା ବାଧାରେ ଯାହା

ଓଡ଼ିଶା ଅଞ୍ଚଳ ରହୁଛି ମହତାବଙ୍କ ଘର ମୂଲ ଅନୁସାରେ ସେଲ୍ଲେଲସେ ପ୍ରଦେଶରେ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ଯାଇ ଥିବାରୁ ସେ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକ ହୋଇ ଗଲେଣି । ସମ୍ବଲପୁର ଗଲେ ମଧ୍ୟ ମଙ୍ଗଳ । କେବଳ ଭଉଚି ପୁର ବାଲେଶ୍ୱର ଯେନ—

ସାରୁଗଛ ମୂଳ ବେଙ୍ଗଟିଏ ବସି
ଅଟେ ବୋଲଉଛି ରଜା ।

କେବେ ବିଲୁଆ ସଭା ବସିବ, ମହତାବ ଅଗରପଡ଼ାର ରଜାଥିଲେ, ମୂର୍ଦ୍ଧର ଯେଲ ପୈତୃକ ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ହୁଅନ୍ତା ।

ଓଡ଼ିଶା ଦେଶର ବିଲୁଅଣୀମାନେ ତାଳ ତାଳକୁ ଗୁଣି ଗାଉଥିବେ—ଅଖା ଧୋଉଥିବେ—ଝୁର ମରୁଥିବେ—

ତମସରି ଅଉ କି ଏସେ ହେବ,
ହେ ମହତାବ
ପଇଚୁମ୍ବି ନିଜ ଗଳାରେ ଦେବ
ହେ ମହତାବ
ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଦେଲ ମେଠାଅ ପାଠ
ହେ ମହତାବ
ଅହିଂସା ଶାଠର ହେ ବଡ଼ଗୁରୁ
ହେ ମହତାବ
ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି କେ ନରହୁ ଦେଶେ
ହେ ମହତାବ
ସମସ୍ତେ ମାଉନ୍ତୁ ତମର ବେଶେ
ହେ ମହତାବ
ପେଟକନ ପିନ୍ଧି ଘୁଞ୍ଚିବେ ଧୋତି
ହେ ମହତାବ
ପାଳିଟିବେ ବୀର ଜହର ମୋତି
ହେ ମହତାବ
ଲୋପ କର ଏହି ଓଡ଼ିଆ ନାମେ
ହେ ମହତାବ
ମହତାପୀ ଦେଶ ବୋଲିବୁ ଅମେ
ହେ ମହ[illegible] ।

\+ + +

ଯାହା ହେଉ ଗୋଟିଏ ଭଲ କଥା । ଆମ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ସହୀଦ ମାନଙ୍କ ପରିବାରଙ୍କୁ ଭରଣ ପୋଷଣ କରିବେ । ବିଲୁଆ ସଭାର ଅନେକ ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କଲେ ହାୟ, ହାୟ ଏ ସଭାର ସଭ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ପରିବାରରେ ସେ ସୌଭାଗ୍ୟ ଘଟିଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ତତଃ ଅନେକଙ୍କର ବିଲୁଅ ଗୃହିଣୀ ମାନେ ଯଦି ସେ ଦିନ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାମୀମାନଙ୍କୁ ସହୀଦ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଦାନ କରିଥାନ୍ତେ ସେମାନେ ଆଜି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପର ଅଥବା ମହତାବଙ୍କ ଭଲ ଚର୍ଚ୍ଚା ପାଇଥାନ୍ତେ ।

ସେ ଯାହା ହେଉ ଏଇ ଟୋଟିକ କଥାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନେକ କଳଙ୍କ ପୋଛି ହୋଇଯାଉଛି ।

\+ × ×

ରାଜନୈତିକ ନେତୃ ମାନଙ୍କର ମିଳନର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସ୍ଥାନ ଅଛି । ସେ ସ୍ଥାନଟି ଏବେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଘନଶ୍ୟାମଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି । ହାୟ, ଚନ୍ଦ୍ରିତ ମାଲିକଣୀ ତେବେ ଏତେ ବୋଲି କେଳ କୁଆଡ଼େ ? କେବଳ ବିଷ ଟିକେ ତମର ଭାଗରେ ଚଳି ଏମାନେ ଅମୃତ ପାନରେ ଲାଗିଗଲେ । ତମ ଭାଗରେ କିଛି ମଣ୍ଡଳକ ନାହିଁ ସେ କଥା କେହି ଜାଣିଲା ନାହିଁ । ତେବେ ଗୋଦାବରୀଶ ଓ ଘନଶ୍ୟାମ ଙ୍କଙ୍କୁ ଇର୍ଷା କରୁଥିବ ବୋଧହୁଏ । ଅନ୍ତତଃ ଏଥିପାଇଁ ଇର୍ଷା କରୁଥିବ ଯେ ଯଦି ତମେ ଗୋଟାଏ ମିଲର ମାଲିକ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତ ତେବେ ତମର ପରମ ଶତ୍ରୁ ମହତାବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କୁଣ୍ଡାକୁ କୁଣ୍ଡ ମିଳେଇବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ସୁଯୋଗ ମିଳିଥାନ୍ତା । ପଣ୍ଡିତେ ଅପଣେ ଏ କଥା ନ କଲ ଯାଏଁ ମହତାବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଳନ କେବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଥିବ ସିନା—ବାସ୍ତବରେ ଫଳିବାର ଆଶା ନାହିଁ ।

× + ×

ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ଜାତୀୟ ପତାକାରେ ଗୋଟାଏ ଚକ୍ର ଅଛି—ସେଇଟା ଚର୍ଖାର ଚକ । ଚର୍ଖା ଚିହ୍ନିତ ଜାତୀୟ ପତାକାକୁ ମିଲ୍ ମାଲିକ ମାନେ କେମିତି ଉଡ଼ାଉଛନ୍ତି—କି ମୀତରେ ?

ଏହାର ଉତ୍ତର ବଡ ସହଜ । ଗାନ୍ଧିଜୀ କହନ୍ତି ଭଗବାନ ଓ ସତ୍ୟ ଏକ କଥା । କିନ୍ତୁ ଦୁନିଆରେ ହେର୍. ମିନ୍ଥ୍ୟା, ଧର୍ମାବାକୁଙ୍କୁ ଅରମ୍ଭ କର ଏମର କି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର କାମ ହାସଲ ପାଇଁ ତ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି । ସେଥିରେ ପାପ ନାହିଁ । ସତ୍ୟ ସାଧନ କଲେ ଭଗବାନ ମିଳନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କ ସହ ମିଳିଲେ ଅସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ବି ହୁଏ । ସେଦିନ ମିଲ ମାଲିକଙ୍କ ଅଙ୍ଗନରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ମିଳିବାରୁ ମିଲଟା ଚର୍ଖାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସରେ ସେତେ ମିଲ ଉଆର ଲୁଟାର ଜାତୀୟ ପତାକା ବାନ୍ଧିଥିଲେ ସେ ସବୁରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ପରମ ଭକ୍ତ ମହତାବଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ବସିଥିବାରୁ ସେ ସବୁକୁ ଖଦଡ଼ କନା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଦେବା ନିମନ୍ତେ ବିଲୁଆ ସଭାର ଦେଶ ବାସିଙ୍କ ଠାରେ ବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ ।

× + +

କୁତୁକୁତୁ

ଘରବାଲା ଘରଭଡା ଦେଇ ଘରର ଖୁବ୍ ପ୍ରଶଂସା କଲା । ଭଡ଼ାବାଲା କହିଲା—ସବୁ ଭଲ ଖାଲି କାନ୍ଥରେ ଟିକିଏ ପାଣି ଝରୁଛି ।

ଘରବାଲା—ସେ ତ ଅଦ୍ଭୁତ ସୁବିଧା । ଜଗିରଲେ ଘରେ ଆଉ କଅଁ ସହଜରେ ଲଗିବ ନାହିଁ ।

\+ + +

ଗୁଡ଼ାଖୁ

ଲେଖକ:— ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଦାସ

ଆମ ହଷ୍ଟେଲ ଚେଞ୍ଜେସ୍‌ଫିଲ୍ଡ ଆଉ ଗାର୍ଲ୍ସ ସ୍କୁଲର ସିକ୍‌ରୁମ ମଝିରେ ଖଣ୍ଡେ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ ପାଚେରୀ। ଆମ ହଷ୍ଟେଲ୍‌ଟା ସେଠୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ। ସିକ୍‌ରୁମ ବାରଣ୍ଡାରେ ଯଦି କେତେଟି ଝିଅ ଆମକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିବାର ଦେଖି ଆମ ସାଙ୍ଗ ମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ହୋଲ ପଡ଼ିଯାଏ। କ୍ରମେ କେତେଜଣ ଦିନ ରାତିଟାକୁ ରାତ ଅନେକ ହେବା ମାଏ ସେଠି ବସାଇ ‍। କବିତା ଅଭ୍ୟାସ କରନ୍ତି। ତା ଛଡ଼ା ପ୍ରାୟ ସମୟ ବା ସୁବିଧା ପାଇଲେ ସେ କାଗଜଟା ଥରେ ବୁଲି ଆସନ୍ତି ମନ ତୃପ୍ତି ପାଇଁ। ଏମିତିକି ରାତି ଏକ ଘଣ୍ଟା ପରେ ବି ଖାଇସାରି ନ ଶୋଇ କେହି କେହି ସେଠି ମୁହଁମାରି ବା ପାଠିଟେ କରିଦେଇ ଆସିବାକୁ ଭୁଲନ୍ତିନି, ହୁଏତ ସେତେବେଳେ ସେଠି କାହାରି ଦେଖା ମିଳିବା ଅସମ୍ଭବ—କେବଳ ଏତିକି ଆଶାରେ—କାଳେ କେହି ତାଙ୍କ କଥା ଠିକେ ଶୁଣି ନେଇଥିବେ।

ଦିନକର କଥା କହୁଛି—ରାତି ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ଏଗାରଟା—ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ହୋଇ ସିକ୍‌ରୁମ ଭିତରେ ଆଲୁଅଟି ଜଳୁଥାଏ ସନ୍ଧ୍ୟାଦିନ ପରି—। କେହି ଜଣେ ଶୋଇଥାଏ ସେଠିକି—ତାକୁ ଦେଖିଲି ଝରକା ପାଖେ ଜଣେ ଉଙ୍କି ମାରୁଛି। ଖବରଟା ହଷ୍ଟେଲ ଯାଏ ଆସିବାକୁ ଡେରି ହେଲାନି। ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆଠ ଦଶ ଜଣ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ (ଜଣେ ଅଧା ନିଦରୁ ଉଠି) ସେ ଯାହା ଟାଆଁର—କିଏ ତରତରରେ କାମିଜଟା ଓଲଟା ଗଳେଇ ପକାଇ ପଳେଇ—କିଏ ଅନ୍ଧାରରେ ମୁଣ୍ଡଟା କୁଣ୍ଡେଇ ନେଇ—ଆଉ କିଏ ବା ଗର୍ଭ ସ୍ୱରରେ ଖଣ୍ଡେ ଫିଲ୍‌ମି ଗୀତ ଖଣ୍ଡେ ବୋଲୁ ବୋଲୁ—ମୁଁ ବାଦ ଯାଇନି—ଦେଖିଲି କେହି ଜଣେ ଝରକା ପାଖେ ମୁଣ୍ଡ ଠେକି ଚୁପ୍‌ ଚାପ୍‌—ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟା ଗଲାଣି ଏମିତି। ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ହେଲାନି—କେତେ ଜଣ ଅତି ଅଧୀର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ। କରୁଣ ପ୍ରେମ କଣ୍ଠରେ ଆରମ୍ଭ କଲେ—ଓଡ଼ିଆ, ଇଂରାଜୀ, ହିନ୍ଦୀ, ବଙ୍ଗଳା—ସବୁ ଏ ଅଭିଯାନ ଦୁଃଖ ବେଦନା, ହୃଦୟର ଯାତନା ଏ ଗଳ୍ପ; କୋହଲେ ହାସ୍ୟ ଉଦ୍ୟାନ—ପ୍ରାୟ ତିନି ଚାରି ଜଣ ଏମିତି ହେବାପରେ ଜଣେ ସାହସ ଧରି କାହାରିକେ ଝରକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ—ଉଠିଥାଏ ତାଙ୍କ ଡେସ୍କରେ ଦରଖ୍ୟାନଙ୍କ—ଅନେକ ଚେଷ୍ଟାରେ ଫେଲ ମାରି, ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା ପାଇଁ ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଦୁଇ ଚାରି ବେଳା ମାରି, ଦୁଇଟାର ଚୋଟ ଟେବୁଲ ଚୋଟ ଝରକା ଯାଏ ଗଲା। କେତେ ଝରକା ଉପରେ ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା—କଣ ଶବ୍ଦ କେତେ ଶୁଣି ହୋଇଗଲା। ଆମକୁ ପରେ କହିଲେ। ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ମନେ ମନେ କେତେ ଭବିଷ୍ୟତର ରଙ୍ଗୀନ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିନେଲି। କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଆମକୁ ଭୁଲିଗଲା। ପ୍ରେମିକା ଛଡ଼ି ଖଣ୍ଡି ସେଠି କ୍ଷେଦେଇ ଶୋଇବାକୁ ଯେ ଭୁଲିଗଲେ ଏ କଥାରେ କଣ୍ଟିତ ହୋଇ ରହିଲି। ଚିଠି ନେଇ ଏବା ନିଶ୍ୱାସରେ ଦୌଡ଼ିଲି ହଷ୍ଟେଲ ଆଡ଼େ। ସମସ୍ତେ ତାକୁ ପଢ଼ି ପଢ଼ି। ତାକୁ ଉଚ୍ଚାରିଲି ବାକ୍ସରୁ ନ ଦେଖାନ୍ତି—ଫିଟ୍ ଭଲକି ତା ରୁମ୍ ଭିତରେ ପଶିଯାଇ କବାଟ ଦେବା ଉପରେ—ସେତେବେଳକୁ ତା ସୁରପାରେ ସମସ୍ତେ ସେଇ ପଢ଼େଇଁ। ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖି ସେଇ ଚିଠି ଉପରେ। ସମସ୍ତେ ଭାବୁଛନ୍ତି କଣ ଲେଖାଅଛି ସେ ଚିଠିରେ। ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ବାରଟା। ତାର ଭିତର ଦସ୍ତିରେ ବାନ୍ଧ ହୋଇ ଯେତେ ବେଳେ ସେ ଚିଠିଖଣ୍ଡି ଖୋଲିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ହୃଦ ଅଧୀର ମିଶିଗଲା। ଚିଠିଟି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି—

"ତାଜ— ୧ମା— ୫୦।୵
ଜୋସ୍— ୧ ଛ— ୫୦୵•
ଫଟଣ— ୫୦(୯
ତାଲିଇସ—୪ପା— ୫୦।୵
ନୂଣା ସୁନ୍ଦକ— ୫୦(୧୦୪
ଟୁଥ ୫୦/
ଚେଙ୍ଗ— ୫୦(୬
ପିପଳି— ୫୦୵
ଘନ ସୁଣ୍ଠି— ୫୦/•
ଗୁଡ଼ାଖୁ— ୫୦(୬

୮୦ "

ହସଟା ଏତେ ଜୋରରେ ହେଲା ଯେ ମୁଁ ଘରଣ୍ଟେ ତେଣୁ ନିଦରୁ ଉଠି ଆସିଲେ—ଅଶଣା ସେତେବେଳକୁ ଲାଇଟ ଅଫ୍ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଛନ୍ତି।

ପରେ ଜାଣିଲୁ ପରଦିନ ରାଗଟା ଉଠିଲି ପରଦିନ ବେଳେ ସେମିତି ହସୁଥିଲି।—

ଦିନେ ଜଗେଇ ସେ ଟା ବେଳେ ଟହଲ ମାରୁଥାଏ ସେଠି।—ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ଚଉକି ଟା ଉପରେ—ସେତେବେଳେ ସେ ଏବଂ—ଅନୁସିନ୍ଧରେ ଫେରନ୍ତି ବେଳେ ତ ସିକ୍‌ରୁମ ବାରଣ୍ଡାରେ ଦ ଜଣ ଝିଅ ଯାଇ ପଚାରୁଛନ୍ତି—

"ଆପଣ ବାହାରେ ଏଠି ବୁଲୁଛନ୍ତି ?"

'ଟେମିକ ଏଇ ଅନନ୍ଦ ପାଇବା ପାଇଁ।"

ତେଣୁ ସେଇ ଝୀଣ ସ୍ୱରକୁ ଅନୁବାଦ କରି ଆନନ୍ଦ କଥା ଚାର୍ଜ ହେବାପରେ ବୁଝିଲି ସେମାନେ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ନ୍ତି। ନା ହେଉଛି—ମିସ୍‌ ଦାଏବ, ଶଙ୍ଖ ସାହୁ।

ଜଗେଇ ହେଡ୍ ଫେରିଲା ଘଣ୍ଟା ଆଠଟାରେ—ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲାଗ ନ ଥାଏ ତାର—ମନେ ତ୍ୱରା ଚାଲିଲା। କେତେ କଣ ଶବ୍ଦ ଗଲାରେ ତାକୁ ଭଲ ଲାଗିଲା। ତାପରେ ଦିନ ସକାଳ ନ'ଟାରେ—ସେଇଠି—ପୁଣି ଦେଖା! ଜଗେଇ—"ହାଇ ରାତିରେ ମନେ ହେଲେ କର ଦୋଷଗଲା"। ସ୍ୟାଣ୍ଡ ଉତ୍ତର—"Really we are very sorry for that" ପୁଣି ଜଗେଇ—"ହେଲେ ଜେଲ କେବେ ? କେତେଥର ଆପଣଙ୍କ ତରଫ ନେଇ ପାଶେଇ ପଢ଼ିବେ କରଟା ଭଲ ହେଉଥିବ।"

ମିସ୍—ହଁ ?

ଜଗେଇ—ହଁ।

ମିସ୍ ଦାଏବ ହାତକୁ କହେଇ ଦେବେ ଗାଲ ଛିଣିଟେ। ତା ସଙ୍ଗେ ଫୁଲ ତୋଡ଼ାଟେ—ହସି ଦେଇ ଜଗେଇ ଫେରିଲା। ସ୍ୱସ୍ୟ ତାର ଗଦ୍ଗଦ ଗଳାରେ ବସି ମୁଣ୍ଡ ଗରମ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା—ହଷ୍ଟେଲ ଯାଏ ନ ଅସୁଣୁ ବାଟରେ ବାନ୍ତି କରି ପକେଇ—ଭର ହେଲା ଯେ ସବୁ ଉଠି ପାଇକନ ମାସେ ଯାଏ। ଶେଷରେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଇ ରହିଲି ତାର ଗାଁରେ ଅଣ୍ଡାବର।

କଥାଟା ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ। ଆମର ଜଣେ ରସିକ ଶେଖର—ରୂପରେ କନ୍ଦର୍ପ ପୁଣ ଦେ ଦର୍ପିତ, ଦେଶରେ ସଗରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ମନ୍ତ୍ରୀ—ସବୁ ରହ ପାଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗେଟ—ହୋଟେଲର ସହକର୍ମୀ ଫ୍ରେଞ୍ଚ ଷ୍ଟେଶ୍ନା ବାଳ ଲଟିଟିଭ୍ କରି, ଟେଲିଫୋ ବାଜେଇ ଦେଲ ଅଲକ୍ ଥର ମୁହଁକୁ ଦର୍ପଣରେ ଦେଖି ଦେଶର ସ୍ୱରରେ ସେଇ ଭାଷାକୁ—ମୁଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପୁଛି—ନୂଆ ଅପେକ୍ଷା! କଣ ମାଛି ଅନ୍ଧାର ଦେଖିଲୁ ଦେବା, ଡାକେ ମିଳେଲେ । ଷ୍ୟାଡ଼୍—"ଅବେ କଏ ?"

"ମୁଁ ମିଷ୍ଟର ପଟ୍ଟନାୟକ—ମତେ ଡକ୍ଟର୍ ଡାକୁ ପଠେଇଛନ୍ତି ।" "କାହିଁକ ?"

"ତୁମ ଦେହ ବୁଝି ଯିବାକୁ ।" ଟୋପରେ କଣ ସବୁ କଥା ବୁଝିଲ ସେଇମାନେ ଜାଣନ୍ତି । ତେବେ ଦେଖିଲେ ସେମାନେ କହିଲେ ଡକ୍ଟର୍ ଡାକୁଛନ୍ତି କହିବେ ଯେ ଶିଖିବାରେ ତେଲ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଦେବେ । "ବାଇ"

ମାସ ଶେଷ—ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଫକଡ଼—ପଦ୍ ପାଖେ ଟାଏ ଟଙ୍କାଏ ମାତ୍ର । ଏହା ଭିତରେ ପଟ୍ଟନାୟକ ଅହି ଦେବେ ପୋଷ୍ଟ ବାଡ ଧରି ଫୋପା-ମନ୍ତ କରି ଟଙ୍କା ଧରି ଦେଇଗଲେ—ଅନେମାନଙ୍କ ବାଃ ଦୌଡ଼ ବଜାରକୁ ପୋଟେ ଚୋଟ କାସଟା ତେଲ ଦେଇ ଥସ୍ଲି ସ୍ୱର ଅଣା ପାଇଁ ତା ଛଟାଃ କଥା ଉଠି । ସେତେବେଳେ ଆମେ ଫସ୍ବୁ ଥାଇ—କିମ୍ବୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏତେ ଷଣ୍ଢ କାହିଁକ ?"

ପଟ୍ଟନାୟକ କହିଲେ—ଛାଏ Excuse me, ନୂଆ deeply engaged ଅଛି ।

ତେଲଟ ତାଙ୍କ ଦେଇ ଅଟିବାକୁ ଡେଇଁ କାଜାଡ—ତା ବଦଳରେ ତାଙ୍କଠୁ ଅଣିଥାଏ—ତେଣା ଟ୍ରଇ ରହା—ତାଙ୍କ ସ୍ୱାଟା ବେଳକ ଜାଣିଛି ।

ଅବଶ୍ୟ ସେଇକ ସେଇଟ—

ତା ପରେ କେମିତି ଅଟଗଲ ଆମେ ଜାଣିନୁ ।

ଦିନେ ଟ୍ରେନ୍ ସକାଳୁ ଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ସେଇ ଡାଗରେ ବୁଲିଛ—ସାହେବଙ୍କ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଅସି ଠିଆ ହେଉଥିଲେ ତା ଅବହର—ମେମ୍ସାହେବ—ଏ ବେସ୍କର ନବେ ବାବୁର କଲ ହଠାତ୍ ତୋଟ୍ ଦେଖି—ତାଙ୍କ କ୍ୟେ ରେ ନ୍ୟାଜ ଅଣନ୍ତ କଥା ପସ୍ଥରେ—ବେସ୍ଟର ନଟଧାର ହିଁ ଟେଲର ଯାଇ ନଂହାକୁ 'ଶୋଟେଲ୍ କାଟ' କରି ପଇ ବଣ୍ଟେଇ ଓ ଆମ ହଷ୍ଟେଲର ଜଣେ ପିଲାର ଶଳା ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ସାରିଲଣି—ମେମ୍ସାହେବ ସନ୍ଦେହ ହେଲାରୁ ସିଧା ହଷ୍ଟେଲକୁ ଅସି ବୁଝିଲେ ସବୁ ମିଛ—କଣ କରଯାଏ—ସମସ୍ତେ ମିଶି ହଷ୍ଟେଲ ତରଫରୁ କ୍ଷମା ମାଗିଦେଲୁ ।

ବାସ୍ତବିକ ବୁଝିଲୁ ଯେ ଅମ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ଛଟି କଣ ଟଙ୍ଗ ପଡ଼େ—ସେ ଦିନ ଡିଲିଟ ଦେଏ ଧନ୍ଦା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ସକାଳୁ ଅହି ଚିଠିରେ ।

ତଉଲୁଗା ଟେଣ୍ଡାଲ୍ ମହିରେ କରୋଣ । ଯା ବେଳ ସ୍ନା ଭିତରେ ରହବ ଯେ ୫ଟ ପଞ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟଗଲ ଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସୂର୍ଯ୍ୟ ହେଲ ।

ଅଉ ଦିନେ ଆମ କଲେଜ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କ ପାଖକୁ ପୋଟେ ରିପୋର୍ଟ ଅସିଲ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରୁ—ତାର ସାରାଂଶ ହେଉଛି—

"ତୁମ ହଷ୍ଟେଲର କେହି ଜଣେ ପିଲା ଆମ ହଷ୍ଟେଲର ପିଲା ପାଖକୁ ଛଟି ଦେଉଛନ୍ତି ଓ ସେ ଟେ ଲଫାପାରେ ଏଇ ସୁଭାଷ୍ ପଠେଇଛନ୍ତି । ଦ୍ୱାର ପ୍ରତିକାର କରନ୍ତୁ ।"

ଆମ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଚେୟାର ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ ଉପରେ ଖୁବ୍ ଗର୍ଜନ ତର୍ଜନ କଲେ ମଧ୍ୟ ।—ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ବସି ଠିକ୍ କଲୁ ଯିଏ ଏ କାମ କରିଛି ଉଠି ଉଠେ ମାନିଯାଉ, ନ ହେଲେ ଏ ହଷ୍ଟେଲ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗୋଟେ ଦିନ ଲାଗି ଆମେ ସମସ୍ତେ ହରତାଳ କଲୁ ।

ସମସ୍ତଙ୍କ ପରେ ପାଳି—ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ ପଟ୍ଟନାୟକ ବ "ନାହିଁ ମୁଁ କଣ ଜାଣେନ" କହିବାକୁ ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କଲେନ । ଆମେ ବିର-ଯାଇ ମୁଁହମାଡ଼ି ଶୋଇଲୁ । ଆମେ ପୁଣି ତାକୁ ଫ୍ରିକ୍ ପ୍ରଶ୍ନ କଲରୁ ସବୁ ମାନିଲ । ତା ସାଙ୍ଗେ ତା ପ୍ଲାନ ବି କହିଲ—କେମିତି ସେ ମିସ୍ ନାଏକଙ୍କୁ କଲକତା ବୁଲି ଯିବାକୁ ଠିକ୍ କରି ସାରିଛ ଇତ୍ୟାଦି—

ଏ ସବୁ ଶୁଣି ଆମକୁ କଣ ଲାଗ ଲାଗୁଥାଏ ? ମୋଟେ ନୁହେଁ—ତାର ଦାନ୍ତରେ ମଡ଼ାଃ ଉପରେ କରି ହେଉଥାଏ ।

କ୍ଲେଶ ସେକ୍ରେଟ ବେଳେ ଆମ ଉପର ବ୍ଲାସର ଦିନେ ହଠ ଅସି ଆମକୁ ସବୁ ବୁଝିଦେଲେ—ସେ ଆମ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କର ଭଉଣୀ—କୌଣସି ମତେ ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କ ଅଗେ ଆମ ଉପରୁ ସବୁ ଦୋଷ ଛଡ଼େଇ ଦେଇ କହିଲେ—ଏସବୁ ଆମ ହଷ୍ଟେଲର ପିଲାଙ୍କ କାମ ନୁହେଁ ।

ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅନେକ କାଗଜ ଲେଖକଙ୍କ ସେଇ ଟେନିସ୍ ପଡ଼ିଆ ପାଖେ ଦେଖିଛି—ତାଙ୍କୁ ସାଇକ୍ଲରେ ପ୍ରାୟ ଏମିତି ଘଟଣା ଅନେକ ହେଉଛି ।......

ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ବଦଳ କରି ଗଲେ । ରିପୋ-ର୍ଟର ଉତ୍ତର ଦେଲେ "ଏସବୁ ମୋ ପିଲାଙ୍କ କାମ ନୁହେଁ ।"

ତାର ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ସାର୍କଲର ଚେୟାରଙ୍କଠୁ ଶୁଣିଲୁ "କାଉନ୍ସିଲ ସୁଡ଼ାକୁ ସଜନ୍ତୁ ।"

ଟେଉଡ୍ ଭଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁ ଶୁଣିଲ—କହିଲ ଭଲ ମୋ ଦଶା ଅଜ କଣ ହୋଇଥାନ୍ତା କେଜାଣି—ମତେ ଜଲ ହେଉଛି ଭଲ ହେଉଛି । ସୁଭାଷ୍ଟା ଦସ୍ତୁର ହେଉ ବଡ଼ା—ତା ନହେଲେ ଆମ ପଟ୍ଟନାୟକର ଏତେ ଉତ୍କଟ ପ୍ରେମ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା।" ଉତ୍ତରରେ ଆମେ କହିଲୁ—ଯେତେହେଲେ ପଟ୍ଟନା-ଏକ ଆମର ଅଧିକ ଭଗ୍ୟବାନ, ତୁମକୁ ତେଲ ମାରି ସୁନ୍ଦରମାନେ ବେଶ ଗର୍ବ ଲଗେଇ ଦେଉଥିଲେ, ସୁଭାଷ୍ଟର ଅଧିକ ଗର୍ବର ଅଧିକାର ଅଛି ।

—*—

କୁଡ଼ୁକୁଡ଼ୁ

୪ ଦିନକାଳ ଏପାଖ ସେପାଖ ସାକ୍ଷୀ ଶୁଣି ଶେଷରେ ଜଜ୍ କହିଲେ ଅସାମି ଦୋଷୀ ।

ପୁଲିସ ରେକର୍ଡରୁ ପ୍ରମାଣ କଲା ଯେ ଅସାମୀ ପୂର୍ବରୁ ଥରେ ଜେଲ ଯାଇଛି—ଦାଗି ।

ଅସାମୀର ଜେଲରେ ଥିବା କାଗଜ ଦେଖି ଜଜ୍ କହିଲେ—ଏ ଗ୍ରେପ୍ତ କଲା ତାରିକ ଦିନ ତ ଅସାମୀ ଜେଲରେ ଥିଲା--ତେବେ ଗ୍ରେପ୍ତ କଲା କିମିତ ?

ଅସାମୀ ଉପରେ ଚିଡ଼ି ଜଜ୍ କହିଲେ—ଏଇ କଥା ଆଗରୁ କହିଥିଲେ ଏତେ ସମୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

ଅସାମୀ କହିଲା—ଦୁଇଟି କାରଣରୁ କହିନାହିଁ ହଜୁର । ଗୋଟିଏ ହଉଚି ଅପଣଙ୍କ ମନଟାକୁ ଖୋଲା ରଖିବା [unprejudiced] ଅନ୍ୟଟି ହେଉଛି ଦରମାଖିଆ ଜଜମାନଙ୍କୁ ଖାଲି ବସାଇ ଖାଇବାକୁ ନ ଦେବା । × ×

ଖଦ୍ଦେଦାର—ତମେତ କହିଥିଲ, ଏ ଲୁଗାର ରଙ୍ଗ ପକ୍କା—ଏକା ଧୋବରେ ଛାଡ଼ିଗଲା ଯେ ?

ଦୋକାନୀ— ପ୍ରଥମ ଧୋବ ନ ହେବାଯାଏ ପକ୍କା ଥିଲାତ ? ଯାବତ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍କେ ଅଉ ସେଇ ରଙ୍ଗ ଥାଅନ୍ତା

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

କାହାଣୀ

ଅଭିଶପ୍ତା 'ରାତି'

ଲେଖକ—

—ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

ଭାବି ସ୍ପନ୍ଦନ ଭଳି ପିଚୁ ସଡ଼କର କଳା ଧୂଅ ଗୁମୁରି ଉଠୁଥିଲା———ମୋଟର ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୁଲୁ ………

ଶୀତଳ ପବନର ସତାଣିଆ ଛନ୍ଦରେ ତାଳ ମିଶାଇ ଗୁଲୁଥିଲୁ ଆମେ ଗୁରିଜଣ······ଛାତି ଭିତରେ ଉଙ୍କି ମାରୁଥିଲା ଦୂର ଅତୀତର ମଧୁଭରା ବାସ୍ତବର ଫାନ୍ଦ ଅଧେ ସ୍ୱପ୍ନଦେଖା କଥା······ମନ ତଳର ଗୋପନ କଥା ଆଉ ପ୍ରତାରଣ କଲା ଲମ୍ବା ଗୁରିଟା ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସରେ······ + + + +

ବସ୍ତାକଡ଼ ଛୋଟ ବଙ୍ଗଳାଟିର ବାରଣ୍ଡାରେ ଝଲସି ଉଠିଲା ଦାଉଟି ସନ୍ଧ୍ୟାଫୁଟା—ଗୋଲାପ—ସରସ—ମୁଦ୍ରା ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସର ଅତିମୃଦୁ ଆଲୁଅରେ······ଆମର ଆଖିଟା ଅଟକି ଯାଇଗଲା ଅନ୍ଧାରରେ ସେଇ ରୂପଛଟାର ମୀମାଂସା କରିବା ପାଇଁ—···ମନତଳେ ବିଦ୍ରୋହୀ ହୋଇ ଉଠିଲା— ଧମନୀର ରକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ଚେଇଁ ଉଠିଲା—

କହିଲା—ଦୁନିଆରେ ସୁଖୀ ଏଇମାନେ···

ଆନନ୍ଦ କହିଲା—ଭଗବାନଙ୍କ ବିଗ୍ରହର ଦୈନ୍ୟଭାବ !!!

ପ୍ରମୋଦ ପଚାରିଲା—ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଏମାନେ ବଞ୍ଚି ପାରିବେତ ??

କିଶୋର କହିଲା—ରଜା ଓ ପ୍ରଜା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭେଦ ନ ଥିଲେ ହୁଏତ ଆଜିର ଭଦ୍ରେ ଦେଶ କାପୁରୁଷତାର ସ୍ତମ୍ଭରେ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ ହୁଅନ୍ତାନି—

ଶୁଣିଲ ଶେଷରେ, ଏମାନେ ଅଭିଶପ୍ତା 'ରାତି !' ମନ୍ଦିରରେ ଛେଳି ସାଜି ଟଙ୍କାର ରକ୍ତରେ ନିଜର ଅଧର ଯୁଗଳ ରଙ୍ଗେଇବା ଏମାନଙ୍କର କେମନ୍ତ ଧର୍ମ ! ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ୱାଧୀନତା ବାସ୍ତବରେ ଏମାନଙ୍କ ବିବେଚନାର ବାହାରେ !···ମନେ ହୁଏ ଏମାନଙ୍କ ବାହାଦୁର ପୋଷଣାହାର କୋଟି ଜାଗାର ନଟିଙ୍କୀ—ପ୍ରଣ୍ଡ !!!

ଅନାଦି ତର ତର ହୋଇ ଉଠିଲା—, କହିଲା—ମେସ୍‌ରେ ଭାତ ଚଣ୍ଡାଳ ଗୃହନ ହେଲା ପିଲେଣି···ନଗ ଟିଏ କଥା—ଯାଉତା ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ସେ ଅସ୍ୱାଦନ କରିବେ ସେ ତା' ପାଖରେ କଙ୍କାଳର ସନ୍ଧାନ ଗୋଟିଏ ନାଟକୀୟ ପନ୍ଥା ..··· ହାଙ୍ଗାମର ସ୍ତରକୁ ଗଲେ ହୁଏତ ତୃପ୍ତି ହୁଅନ୍ତା। ବାହିଁକି ସେମାନଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ନାରୀକୁ ଏଭଳି ଯାତପ୍ରମକରେ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି... ଅତଏବ ଏ କଥା ସବୁ ଛାଡି ବେଗି ବେଗି ମେସ୍ ଆଡେ ଗୁଲିଲେ ମଙ୍ଗଳ·····ଗରମ ମୁଠେ ଭାତ ଖାଇବାରେ ଅମର ଆନନ୍ଦ······

ଉପରେ ଉଷ୍ଣ ଚାନ୍ଦିନୀ······
ତଳେ ଦୁନିଆର କଠୋର ପଥ·····

ମନ ଭିତରେ ହଠାତ କଳନାର ଅବ-ଶୋଷ ତେଜ···ଗୋଟା ଉଠେଇ ଗୁଲିଲୁ—ମୁହଁ ତଳକୁ କରି·····କିଛି ବି କହୁ ନାହିଁ······ କେବଳ ଜୋତାର ବେଡ଼ାଳିଆ ଶବ୍ଦ × ×

ହଠାତ୍ ନୀରବତା ଭାଙ୍ଗି କିଶୋର ଆରମ୍ଭ କଲା—

ଏ ଆଡେ ଘର ମିଳିବାର ସଂଭାବନା ନାହିଁ। ସେ ଆଡେ ସ୍ତ୍ରୀ କହେ ଯେ ମୋ ପାଖରେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ରହି ପାରିଲେ ସୁଖୀ ହବ।···ମଣ କରେ !.···

ଅନାଦି ସିଗାରେଟ୍ ଖଣ୍ଡେ ମୁହଁରେ ଲଗାଇ କହିଲା—ସେୟା ଠିକ୍ କଥା··· ତଥାପି···

ପ୍ରମୋଦ କହିଲା—ତଥାପି···

ମୁଁ କହିଲି, ତଥାପି ଆଉ କଣ ? ମୁଁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଖକୁ ଲେଖି ଦେଇଛି ଗରିବର ସୁଖ କଳ୍ପନା କରିବା ଅବାସ୍ତବ। ଦୁଃଖରେ ରହି ଦୁଃଖକୁ ସୁଖ ବୋଲି ଧରି ନବାର ଅଧିକାର ଅନେକ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଘଟେନା।

ତା'ପର ଦିନ ବେତନ ମିଳିଥିବାର ସେ ଗୋଟାଏ ଘର ଅଛି ···ଘରଣୀ ଅଛି······ ଭୁଲିଯାଇଥିଲି ଏ କଥା ହାକିମ ମୋତେ ବୁଝେନା—କମ୍ମା ବୁଝିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ତା'ର ବେଳ ନ ଥାଏ ନିଜର ଗୁରୁତର କର୍ମର ଛଳନା ମଧ୍ୟରେ·······

ଅନାଦି ସିଗାରେଟଟା ଫିଙ୍ଗିଦେଇ କହି ଉଠିଲା—ତେବେ ?

ପ୍ରମୋଦ କହିଲା—ଜୁନ ୧୯୪୮ ପରେ ସେ ସବୁ କଥା ।ବର୍ତ୍ତମାନ ଅପେକ୍ଷା କର···..

× × ×

ସେଇ ପିଚୁ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଝାମ୍ପୁରି ବରଗଛ··· ତା' ମୂଳରେ ଜଳୁଥିଲା କେଇ ଖଣ୍ଡ କାଠ— ଧୂଆଁ ଉଠୁଥିଲା ବେଣୀ, ଗଛତଳ ଝାମ୍ପ ଛାଇରେ ଟିକିଏ ଦୂରେଇ ଜଣେ ଭିଖାରୁଣୀ...ଯୁବତୀ ... ଏକୁଟିଆ·····

ଚୁଲିରେ ଭାତ ବସିଥିଲା ବୋଧହୁଏ— ପାଣି ଟକ ଟକ ଫୁଟୁଥିଲା—

ଅନାଦି ପଚାରିଲା— ଏ ଉ ତ ଯୁବତୀ···

କିଶୋର କହିଲା —ଯୁବତୀ ସତ···ତାକୁ ଏ ବିଳାସର ସାମଗ୍ରୀ ଲୁଚେ—ସ୍ୱାଧୀନ ଉପାସକ···ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକର ସ୍ୱାନ ଦେହ ମଧ୍ୟକୁ ମେଞ୍ଚାଏ ଖାଇ ପାଇ ପାଇଛି ଦି ମୁଠା ଚାଉଳ ନିଜର ପେଟ ପାଇଁ—ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଲୋକର ଆଖି ଆଗରେ 'ଉଠ' ସଜ୍ଜିତ ଅଛି। କରିବା ପାଇଁ ଲୁଚେ·····

ମୁଁ ଆଉ ରହି ପାରିଲି ନି କହିଲି— ବଡ଼ଲୋକ ଏହାର ଉଚିତ ? କିଏ ଜଣେ କହିଲା—ମଣିଷର ଏହାର ପୌରୁଷ କଣ ?

—ଏୟା ଦେଶର କଳଙ୍କ...

—ଜନତା ଯେଉଁ କଳଙ୍କର ଶଯ୍ୟା ଉପରେ ଶୋଇ, ତାର ପୁଣି ଦେଶର କଳଙ୍କ କଣ ? ···

ଗଛ ତଳର ଯୁବତୀ ଠିଆ ହୋଇ ଆମକୁ ଅନେଇଲା···ଆମେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ପାଦ ପକେଇଲୁ ...

ପୁଣି ମନତଳ ବିଦ୍ରୋହ କରି ଉଠିଲା···ଧମନୀର ରକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ଚେଇଁ ଉଠିଲା—

କହିଲା—ସୁଖୀ ଏହିମାନେ ଦୁନିଆରେ—

—○—

ଶୁଣିବାକୁ ଅଛି—

କେବଳ ବ୍ରିଟେନଠାରୁ ବା ୱର୍ଲ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କଠାରୁ ୧୫, ০০, ০০০, ০০০ ଅର୍ଥାତ ୧୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଋଣ ନେଇ । ନିୟମ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶ ଯେତେ ମାଲ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନି କରେ ଠିକ ସେତିକି ମୂଲ୍ୟର ମାଲ ରପ୍ତାନି କରିବାକୁ ହେବ । ଯଦି ଆମଦାନି ଦ୍ରବ୍ୟର ଦାମ ବେଶି ହୁଏ ତେବେ ସୁନା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, କାରଣ ଟଙ୍କା ଦେଇ ବାହାରଠାରୁ କ୍ରୟ କରିହେବ ନାହିଁ । ମାଲ ନ ଆସିବାରୁ ବଳକା ଅଙ୍କର ସେହି ଦାମର ସୁନା ବା ସେହି ଦାମର ଷ୍ଟାର୍ଲିଂ ଦେବାର କଥା । ପର ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ଭାରତର ଯେତେମାଲ ବିଲାତକୁ ଗଲା ସେହି ପରିମାଣରେ ମାଲ ନ ଆସିବାରୁ ବଳକା ଅଙ୍କର ସେହି ଦାମର ସୁନା ବା ଷ୍ଟାର୍ଲିଂ ଦେବାର କଥା । ବିଲାତରେ ଚଳୁଥିବା ମୁଦ୍ରାକୁ ପାଉଣ୍ଡ ବା ଷ୍ଟାର୍ଲିଂ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଆମେରିକାରେ ଚଳୁଥିବା ମୁଦ୍ରାକୁ ଡଲାର କୁହାଯାଏ । ଭାରତୀୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ୧ ଶିଲିଂ ୬ ପେନ୍ସ ଅର୍ଥାତ ବିଲାତ ଏକ ପାଉଣ୍ଡ ବା ଷ୍ଟାର୍ଲିଂର ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ଟ ୧୩/୪ । ଏବଂ ଆମେରିକାରେ ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା ଡଲାରର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଟ ୩(।

ଭାରତୀୟ ନୋଟ ପ୍ରଚଳନ ଆଇନାନୁସାରେ ଦେଶରେ ଯେତେ ନୋଟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜରିଆରେ ଚଳିତ ତାହାର ଅନ୍ତତଃ ୪ଭାଗରୁ ଦୁଇଭାଗ ଟଙ୍କା ସୁନା ବା ପାଉଣ୍ଡ (ଅର୍ଥାତ ବିଲାତ ସରକାରଙ୍କ ଋଣ କାଗଜ) ଜମା ରଖିବାକୁ ହେବ । ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଭାରତରୁ ଯେଉଁ ଅଧିକା ମୂଲ୍ୟର ମାଲ ପ୍ରେରିତ ହେଲା ତାହା ସମସ୍ତ ବିଲାତ ସରକାର ଯୁଦ୍ଧ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ । ସେହି କାରଣରୁ ବିଲାତ ସରକାର ପାଖରେ ଭାରତର ପ୍ରାପ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ପାଉଣ୍ଡ ଆକାରରେ ଜମା ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ବିଲାତର ଯେଉଁ ସୈନ୍ୟମାନେ ଭାରତରେ ବା ଭାରତ ନିକଟରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଆସିଲେ ସେମାନଙ୍କର ବେତନ ବିଲାତ ସରକାର ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ବିଲାତ ସରକାର ପାଉଣ୍ଡ ନୋଟ ଇଂଲଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା କରି ଦେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତ ସରକାର ଦେଶକୁ ଟଙ୍କା ରୂପରେ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଯଥା ସମ୍ଭବ ନୋଟ ଛପାଇ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ଆମ ଦେଶରେ ବେଶି ନୋଟ ପ୍ରଚଳନ ହେବା ଫଳରେ ଜିନିଷ ମାନଙ୍କର ଦର କ୍ରମଶଃ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ଅଥଚ ଇଂଲଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଖାତାରେ ବହୁତ ମୁଦ୍ରା ଜମା ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଜମା ହେଉଛି ପ୍ରାୟ ଟ ୧୫, ୦୦୦, ୦୦୦, ୦୦୦, ଅର୍ଥାତ ୧୫୦୦ କୋଟିଟଙ୍କା ବା ୧୧୪ କୋଟି ପାଉଣ୍ଡ ।

ଏଆଡ଼େ ଆମେରିକା ବୋଧହୁଏ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ଧନୀଦେଶ । ତାଙ୍କ ଦେଶର ସବୁ ପ୍ରକାର ପଦାର୍ଥ ଏତେ ପରିମାଣରେ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଛି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଦର ବଢ଼ାଇବାକୁ ଗହମ ତୁଳା ଓ ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ସମୟ ସମୟରେ ଜାଳି ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼େ - ଆମେରିକାରେ ଖାଦ୍ୟ ଜନିତ ଅଥବା ଶିଳ୍ପ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରଚୁରତା ଏତେ ଯେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରୁ ସେମାନଙ୍କ କିଛି କିଣିବା ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ଭାରତରୁ ସେମାନେ କେବଳ ଝୋଟ ଓ ଅଳ୍ପ କେତେ ପରିମାଣରେ କିଣନ୍ତି ଅଥଚ ଭାରତକୁ ବହୁ ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମେରିକାରୁ କିଣିବାକୁ ପଡ଼େ । ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବହୁ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମେରିକାରୁ ଆମଦାନି କରିବାକୁ ହୁଏ କାରଣ ଆମେରିକା କିଣିବାଭଳି ଦ୍ରବ୍ୟ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ବିଶେଷ କିଛି ନାହିଁ । ଅଥଚ ଆମେରିକାର ଶିଳ୍ପ ଏତେ ଉନ୍ନତ ଯେ ସେ ଦେଶରେ ଲୋକେ ଯେତେ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟବହାର କରି ପାରନ୍ତି ତଦପେକ୍ଷା ବହୁ ପରିମାଣରେ ଅଧିକ ପଦାର୍ଥ ସେ ଦେଶର କାରଖାନା ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ଯଦି ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଲୋକେ ଆମେରିକାରୁ ମାଲ ନ କିଣନ୍ତି ତେବେ ସେ ଦେଶର ବେକାର ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ସେହି ବେକାର ସମସ୍ୟାରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଆମେରିକା ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ୧୯୪୬ ମସିହାର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ୪, ୦୦୦, ୦୦୦, ୦୦୦ ଡଲାର ଋଣ ଦେଇଥିଲା ଯେପରି ଇଂଲଣ୍ଡ କେବଳ ଆମେରିକାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମାଲ କିଣି ପାରିବେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧୋତ୍ତର ସଂଗଠନ କରି ପାରିବେ ।

ଇଂଲଣ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ କେବଳ ଯେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରେ ଋଣ ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଥିଲା ତାହା ନୁହେଁ, ଇଜିପ୍ଟ ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଦେଶ ଠାରେ ମଧ୍ୟ ଋଣ ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଅଛି । ସେହି ଋଣ ମାନ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ମାଲ ରପ୍ତାନି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଇଂଲଣ୍ଡ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । ତେଣୁ ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକାଠାରୁ ଯେଉଁ ଋଣ ଆଣିଲା ଇଂଲଣ୍ଡର ମହାଜନ ଦେଶମାନ ସମସ୍ତେ ସେଥିରେ ଭାଗ ବସେଇଲେ । ଫଳରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଉପର ଋଣ ଯାହାକୁ ସେମାନେ ଆଶା କରିଥିଲେ ୧୯୫୧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ ତାହା ଅତି ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଶେଷ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶକୁ ଆମେରିକାରୁ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଅଥଚ ଆମେରିକାକୁ କେହି ବେଶି ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକି ପାରୁ ନାହିଁ; ଇଂଲଣ୍ଡ ଯେଉଁ ଦେଶ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଋଣୀ ସେମାନେ ଆମେରିକାରୁ କିଣିଲେ ତେବେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଋଣ ଟଙ୍କାକୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଏଣୁ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବା ପରେ ପରେ ଆମେରିକାରୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠାଇ ଦେବାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ ଆମେରିକାରୁ କିଣିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିବାରୁ ଇଂଲଣ୍ଡର ଋଣ ବାବଦ ୪, ୦୦୦, ୦୦୦, ୦୦୦ ଡଲର ଆସି ସରିବାକୁ ବସିଲାଣି । ତେଣୁ ଇଂଲଣ୍ଡ ଅତୀବ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଏବେ ଗୋଟିଏ ନୀତି ଘୋଷଣା କରିଛି ଯେ ଯେଉଁ ଦେଶ ମାନଙ୍କର ଇଂଲଣ୍ଡ ସହିତ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି, ଏବଂ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ଇଂଲଣ୍ଡ ଜରିଆରେ ହୁଏ ସେମାନେ ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ସେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମେରିକାରୁ କିଣିଲେ ଇଂଲଣ୍ଡ ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ଉଭୟେ ମିଶି ଆସନ୍ତା ୫ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ମହାଜନୀ ବାବଦ ୧୧୪ କୋଟୀ ପାଉଣ୍ଡ (ଅର୍ଥାତ ୧୫୦୦ କୋଟୀ ଟଙ୍କା) ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୭୫୦ ଲକ୍ଷ ପାଉଣ୍ଡ ପାଇପାରିବେ ଏବଂ ଭାରତ ଇଚ୍ଛାକଲେ ସେହି ୭୫୦ ଲକ୍ଷ ପାଉଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟର ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମେରିକାରୁ ମଧ୍ୟ କିଣିପାରେ କିନ୍ତୁ ଇଂଲଣ୍ଡର ଇଚ୍ଛା ଯେପରି ସେହି ମୂଲ୍ୟର ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମେରିକାରୁ ନ କିଣି ଇଂଲଣ୍ଡ ସହିତ ବାଣିଜ୍ୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ (ଷ୍ଟାର୍ଲିଂ ଏରିଆ) ଦେଶ ମାନଙ୍କରୁ କିଣେ ।

ଏ 'ଯେଉଁ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଦ୍ଧୋତ୍ତର ପରିସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ସେପରି ସଙ୍କଟ ଏଥି ପୂର୍ବରୁ କେବେ ଦେଖା ନ ଥିଲା । ୧୯୩୧ ସାଲରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ପ୍ରଚଳନ ବନ୍ଦ କରିଥିଲା ସେ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା ପୃଥିବୀର ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ବିଶେଷତଃ ଭାରତ, ୟୁରୋପ, ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଜାପାନ, ଚୀନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଖାଦ୍ୟାଭାବ ଏବେ । ଆମେରିକା, ଅର୍ଜେଣ୍ଟିନା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ଦେଶରେ ଖାଦ୍ୟର ବହୁଳତା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ । ଏଇସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଆମେରିକା ମୁଦ୍ରା ଡଲାର ବିନିମୟ ଅଭାବରେ ଦୁଃଦଶା ଭୋଗ କରୁଛି । ଅର୍ଥ ଆମେରିକାରୁ ଆମେ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ମାଲ ଆଣି ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଭାରତ ଅର୍ଥ ସଙ୍କଟ ଏକ ବିପଣରେ ବହିଛନ୍ତି । ଆଇନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏ ବର୍ଷ ଡିସେମ୍ବର ମଧ୍ୟରେ ୩୫୦ ଲକ୍ଷ ପାଉଣ୍ଡର ଦ୍ରବ୍ୟ ଆମେରିକାରୁ ଆଣିପାରିବା । ପରେ ଆଉ ୩୦୦ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ଆଣିବା । ତେଣୁ ଆମର ବେଶି କିଛି ଯିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଖାଦ୍ୟର ଯେତେ ଅଭାବ, ଦେଶରେ ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ ତା' ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି । ସୁନାଦର ହୁହୁ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଦେଖ

ମିଶରରେ ବ୍ରିଟିଶ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରବଳରେ ଚାଲିଛି। ମିଶରର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନକ୍ରାଶି-ପାଶା ବର୍ତ୍ତମାନ ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଆଗରେ ମିଶରର ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଛନ୍ତି, ଚୀନର ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲା ଯେ ମିଶର ଓ ବ୍ରିଟେନ ମିଳାମିଶା ପ୍ରସଙ୍ଗ ପୁଣି ସେ ଦୁହିଙ୍କ ଭିତରେ ହେଉ। ନକ୍ରାଶି ସେ ପ୍ରସ୍ତାବର ବିରୋଧ କଲେ। ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲେ ବ୍ରିଟେନ ଓ ମିଶର ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାପିତ ୧୯୩୬ ସନ୍ଧି ସର୍ତ୍ତ ଅଦ୍ୟ ବଳବାନ ନୁହେଁ ବୋଲି ସଭା ସ୍ୱୀକାର କରିନେବା ପରି ହେବ।

୧୮୬୯ରେ ସୁଏଜ କେନାଲ ଖୋଲିବା ପରେ ବ୍ରିଟିଶ ଜାତିଙ୍କ ମୁହାଣ ଭୂମଧ୍ୟ ସାଗର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସୁଦାନ ଓ ମାଲଟା ଅବକାହିକା ମିଶରରେ କ୍ରମେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ଲାଗିଲା। ସେତେବେଳେ ମିଶର ତୁର୍କୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଏକ ପ୍ରଦେଶ ସ୍ୱରୂପ। ସେଠି ଖେଦିବ ମାନେ ଶାସନ କରୁଥିଲେ। ସେମାନେ ଦୁର୍ବଳ ଥିବାରୁ ବ୍ରିଟେନର ଆଧିପତ୍ୟ ସହ୍ୟ କଲେ। କିନ୍ତୁ ଆରବିପାଶା ନାମକ ଜଣେକ ସୈନିକ ନେତା ଓ ତତ୍କାଳୀନ ଯୁଦ୍ଧମନ୍ତ୍ରୀ ତାହା ସହ୍ୟ କରି ନ ପାରିବାରୁ ୧୮୮୨ରେ ବ୍ରିଟେନ ବଳ ପୂର୍ବକ ମିଶର ଅଧିକାର କଲେ। ତାପରେ ମିଶରରେ ଓ୍ୱାଫଦିଷ୍ଟ ଦଳର ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଜଗଲୁଲ ପାଶାଙ୍କ ନାୟକତ୍ୱରେ। ଫଳରେ ପ୍ରଥମ ମହାଯୁଦ୍ଧ ପରେ ୧୯୨୨ରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ବ୍ରିଟେନ ମିଶରକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ସାର୍ବଭୌମ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲି ମାନି ଘୋଷଣା କଲା କିନ୍ତୁ ଯାତାୟାତ, ଦେଶରକ୍ଷା, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ଏବଂ ସୁଦାନର ଭବିଷ୍ୟତ ବାବଦ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଭାର ନେଇ ଆପଣାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଜାରି କଲେ। ତାପରଠାରୁ ଓ୍ୱାଫଦିଷ୍ଟ ଦଳ ସହିତ ବ୍ରିଟିଶ ଓ ମିଶରର ରାଜ ପରିବାରଙ୍କ ଚକ୍ରାନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାରର ବହୁ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଛି। ମିଶରର ସ୍ୱାଧୀନତା ବାରମ୍ବାର ବ୍ରିଟିଶ ଓ ମିଶରର ରାଜା ଦ୍ୱାରା ଅପହୃତ ହୋଇଛି। ୧୯୩୫ ରେ ଆବିସିନିଆ ଉପରେ ଇଟାଲୀର ଆକ୍ରମଣ ହୁଏ। ବ୍ରିଟେନ୍ ଆପଣା ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଓ୍ୱାଫଦିଷ୍ଟ ଦଳ ସହିତ ସନ୍ଧି କରେ। ସେତେବେଳେ ଦଳର ନେତା ନାହାସ ପାଶା ମିଶରର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ। ସନ୍ଧି ଅନୁସାରେ ନାହାସ ପାଶା ଶାନ୍ତି ଅଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆପାତତଃ ବ୍ରିଟିଶ ମାନଙ୍କୁ ବହୁ ସୁବିଧା ଦେଲେ। ସୁଦାନରେ ସେ ବ୍ରିଟିଶ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କଲେ। ସୁଏଜର ରକ୍ଷା କରିବା ଅଧିକାର ଇଂଲଣ୍ଡ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ବୋଲି ମାନିନେଲେ। ତାର ବୈଦେଶିକ ନୀତି ମଧ୍ୟ ଇଂଲଣ୍ଡର ବୈଦେଶିକ ନୀତି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ରହିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ସ୍ୱଚ୍ଛାମତେ ଆଲେକଜାଣ୍ଡ୍ରିଆରୁ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରଣ କଲେ। ମିଶର ପ୍ରବଳ ଭାବରେ ଲୀଗ୍ ଅବ୍ ନେଶନ ରେ ଆସନ ପାଇଲା—ଇଂରେଜ ଓ ମିଶରର ମିଳିତ ଅଧିକାର ତଥା ମିଶରରେ ଇଂରେଜ ମାନଙ୍କର ବିଶେଷ କ୍ଷମତା ଲୋପ ପାଇଲା।

ଗତ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ମିଶର ମିତ୍ର ଶକ୍ତିଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲା—ଆପଣାର ଇଚ୍ଛା ବିରୋଧରେ। ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ମିଶରକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବ ବୋଲି ମିଶରର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚଳାଇଲା। ସୋଭିଏଟ ଋଷିଆ ବଳ ପଠାଇ ମିଶରରୁ ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟ ଅନତିବିଳମ୍ବରେ ଅପସାରିତ କରିବାକୁ ଠିକ କଲା କିନ୍ତୁ ମିଶର ସୁଦାନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ମାଗିଲା। ବ୍ରିଟିଶ ସୁଦାନରେ ଏକ ମିଶର ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଠିକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଆନ୍ଦୋଳନ ଭଳି ସୃଷ୍ଟି କଲେ। ମିଶରର ସ୍ୱାଧୀନତା ସ୍ୱପ୍ନ ସଫଳ ନ ହେଲା। ଶେଷରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଡ଼ିଲା ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ। ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଆଗରେ ଭାଷଣ ଦେଇ ନକ୍ରାଶି ପାଶା ସୁଦାନର ଆତ୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିକାରକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି। ତଥାପି ମୀମାଂସା ହେଉନାହିଁ?

ନିରାପତ୍ତା ସଭା

ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ପାଞ୍ଚ ଶକ୍ତିଙ୍କର ନାକଚ କରିବାର ଯେଉଁ ବିଶେଷ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତା ବା ଭେଟୋ ଅଛି ତାହାକୁ ନେଇ ବହୁ ବାଦାନୁବାଦ ହୋଇଥିଲା। ଆମେରିକାରେ ଗତ ୧୯୪୭ ଡିସେମ୍ବର ସାଧାରଣ ସଭା ଅଧିବେଶନରେ ଅଧିକ ମତରେ ନିର୍ଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଏହି କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ ଯେପରି ନିରାପତ୍ତା ସଭାର କାର୍ଯ୍ୟକରୀ ବାଧା ନ ଦିଏ। ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ପରେ ଗତ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ଯାଏ କୌଣସି ରାଷ୍ଟ୍ର ଶକ୍ତି ଏହା ପ୍ରୟୋଗ କରି ନଥିଲା। ଇତିମଧ୍ୟ କେତେଥର ରୁଷ ବ୍ରିଟିଶ ଆମେରିକା ସାଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ହେବା ପରେ ଅଟେଟେରେଜ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ରିଟିଶ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲା। ତାହା ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ରୁଷ ତାର ବିଶେଷ କ୍ଷମତା ଲାଗୁ କରି ତାହା ନାକଚ କଲା। ତୀବ୍ର ସମସ୍ୟାରେ ମଧ୍ୟ ରୁଷ୍ [illegible] ଏ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରେ ଏବଂ ତାହାଫଳରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ, ଇଟାଲୀ, ଏବଂ (ଆୟର୍ଲଣ୍ଡ) ଓ [illegible] ସଭ୍ୟ ହେବାର ପ୍ରାର୍ଥନାକୁ ସେହି କ୍ଷମତା [illegible] ନାକଚ କରିଛି। ମୋଟରେ ୧୮ ଥର [illegible] କ୍ଷମତା ରୁଷ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛି। ଏହା ଦେଖି [illegible] ୧୭ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଅଧିବେଶନରେ ମିଳିତ [illegible] ସାଧାରଣ ସଭା ଏହି କ୍ଷମତାର ପୁନ ବିଚାର [illegible] ପାଇଁ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଛି। [illegible] ଆର ଚେଣ୍ଟିନା ଏ କ୍ଷମତାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ମୂଳପୋଛ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଛି।

ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ [illegible] ର ଆମେରିକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି। ତଦ [illegible] ରେ ସଭାରେ ଗୋଟିଏ କମିଟି ଦୁଇ ପକ୍ଷ [illegible] ରେ ନିରାପତ୍ତା ମିଳାମିଶା କରିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ [illegible]। ତାର ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ନିମନ୍ତେ ଯେ କୌଣସି ପକ୍ଷର ସମ୍ମତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ପ୍ରତିନିଧି ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିନାହାନ୍ତି।

ମିଶର ଅବଲମ୍ବନା ଦେଲେ ବର୍ଣ୍ଣନ ସମୟରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଘୋର ପ୍ରଚାର କରି ଯାଉଥିଲା।

ଚାଇନା

ଆମେରିକାର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଟ୍ରୁମ୍ୟାନଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦୂତ ଜେନେରଲ ଓଏଡ଼ମାୟାର ଗୋଟିଏ ଅବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ କମିଟିର ସଭାପତି ରୂପେ ଚୀନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସାରି ଫେରିବା ବେଳେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଅସାଧୁ ଅଫିସରଙ୍କୁ ଅଫ ଘଉଡ଼ାଇ ଦେବା ଦରକାର। ଆମେରିକାରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚୀନା ବାସୀଙ୍କର ୧,୫୦୦,୦୦୦,୦୦୦ ଡଲାର ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି—ସରକାର ତାକୁ କାମରେ ଲଗେଇବା ଦରକାର। ସେ ଚିଆଂଙ୍କର ସାହସ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ନକରି ନ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗତ ଉପାୟରେ ତାଙ୍କର ଅର୍ଥଶକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରନ୍ତୁ। ଚୀନରେ ତୁରନ୍ତ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଛି ସେ ବିଶେଷ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି।

ଭାରତ

ସମ୍ବିଧାନ ସଭା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ପ୍ରଦେଶର ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କମିଟିର ସୁପାରିଶ ଉପରେ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି। ବୈଦେଶିକ, ରାଜନୈତିକ ଯୋଗାଯୋଗ ବାଣିଜ୍ୟ, ମିଳିତ ଜାତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଭୃତି ବହୁ ବିଷୟରେ କେନ୍ଦ୍ରକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆ ଯାଇଛି। ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତ ସୂଚିତ। ଅବଶିଷ୍ଟ ବା ରେସିଡୁଆରି କ୍ଷମତା କେନ୍ଦ୍ରରେ ରହିବ ବୋଲି ଠିକ୍ ହୋଇଛି।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ କଲିକତା କର୍ପୋରେସନ ତରଫରୁ ଅଭିନନ୍ଦନ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ଜିନ୍ନା କରାଚି କର୍ପୋରେସନ ଅଭିନନ୍ଦନ ନେଇଥିଲେ। ଉତ୍ତରରେ ଜିନ୍ନା କହିଛନ୍ତି ଯେ ପାକିସ୍ଥାନର ଲକ୍ଷ୍ୟ—ମୁକ୍ତି—ମୈତ୍ରୀ—ଓ ସାମ୍ୟ।

ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ପଞ୍ଜାବରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଗୋଳ ଚାଲିଛି। ଉଭୟ ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତର ସରକାର ମିଳି ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି। ଲାହୋର ଓ ଅମୃତସର ଅଞ୍ଚଳ ପଡ଼ି ଥିଲେହେଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୋଳ ଅଛି, ଏହି ସମୟରେ ଜିନ୍ନା ଏକ ବକ୍ତୃତାରେ କେବଳ ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବର ଗୋଳମାଳକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ମୁସଲମାନ ମାନେ ଶାନ୍ତ ରହନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ସେହି ଭାଷଣରେ ସେ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଧମକ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି—ସେ ସବୁ ସହ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଚୁପ ହୋଇ ବସି ନାହାନ୍ତି। ପାକିସ୍ଥାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଞ୍ଚଳ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ତାନା ନାନା

ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ବଳିଷ୍ଠ ଓଡ଼ିଶା—ଇତି ମହତାବ···କିନ୍ତୁ ଇଲେକ୍ସନ୍ ପଞ୍ଚ ବର୍ଷୀୟ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ଡଙ୍ଗାପୃଷ୍ଠ ଚକହେବ—କାହିଁକି···ଏମନ ପାଞ୍ଚ ଥାଇ ଯାହା
କାଟିଲ ପ୍ରାପତ ନୋହେ ତାହା—

× × ×

ମୋର ଅଙ୍ଗଛାନ କିଛି ନାହିଁ—ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ମୋର ଅଙ୍ଗ କାନ ।—ଇତି କାଟଜୁ

···ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର କିନ୍ତୁ—ଅଙ୍ଗ ନାହିଁ—କାନ ନାହିଁ ଯା ଦେହରେ ବାଜିବ ଦୋଷନାହିଁ ।

+ + +

'ଏପଟ ଓ ସେପଟ' ଇତି ସମାଜ ସମ୍ପାଦକୀୟ···ସେ କେଉଁପଟରେ କୁହନ୍ତୁ—ଖାଲି ଛଟପଟ।

"ମୋତେ ଏପଟ ସେପଟ କର ନାହିଁ ହରି" ବୋଲି ରଥେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ ।

+ × +

'ଚେଷ୍ଟାର ମ୍ୟାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳି' ଇତି ପୂର୍ଣ୍ଣକିଲ 'ଶକ୍ତି'ର ସଂବାଦ ।

ଚଷମା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ? ତେବେ ଆଖିରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ପଟି ଚଢେଇ ଦିଅ । ଆଉ ଧୂଳି ପଡିବ ନାହିଁ ।

× × ×

'ତୋଷ ବୃ'—ଇତି ବିଜ୍ଞାପନ

ଜୋର ବଢାଇବ—ଅସନ୍ତୋଷ ଛଡ଼ାଇବ—ଘୁସ୍—ଭଡ଼ାଇବ ।

+ + +

"ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି—"

···ଯୁବକ କୁହନ୍ତି, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କ ଉକ୍ତି । × × ×

"ଉର୍ଦ୍ଧାତ୍ ଶାସ୍ତ୍ରାତ୍ ଯୁଚନାତ—"
କୌଣସି କୁଟତାର୍କିକଙ୍କ ଉକ୍ତି ନୁହେଁ—ଶ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ।

···କିନ୍ତୁ ମୈ ସ୍ତ କହୁଛି—ତର୍କୋଃ ଦୃତିଷ୍ଠ ସ୍ତୃତୟୋ ବିଭିନ୍ନାଃ ।

× × ×

"ମୋର ଅଣ, ସମସ୍ତେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।" ଇତି ବିଜ୍ଞାପନେ ଶ୍ରୀ ମହତାବ

···ମଧ୍ୟ "ମୋର ଭାଷା ସମସ୍ତେ ବରଣ କରନ୍ତୁ ।"

× + ×

"ବିଦ୍ରୋହର ନିଆଁ ଜଳି ଉଠିଲା ।" ଇତି ଫାଷ୍ଟାର ବଚ୍ରେଡ

···କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ—ଭୁଲ ହେଲା—ହେବାର କଥା—ଇତି 'ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ।'

+ + +

ମାଳିଚିରି ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ଜମି ଦାବୀ ମାଗି—ଇତି ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧେ—

···ମାଗି କାହା ବୁଆର ମାଲ ? ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କିଏ ? ପିଣ୍ଡ କାହା ନାମରେ ପଡ଼ିବ ?

+ + +

"ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଏକ ହେଲେ" ଇତି କୃଷକ···

ମ.ଦେ ! ଦୁଇ ହେବାକୁ କେତେ ବେଳେ ଛାଡ଼ିବେ ?

+ + +

ମାର୍କ୍ସଙ୍କ ପ୍ରମାଦ—ଇତି ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱିବେଦୀ

···ଅମେ କହୁଚୁଁ—ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରମାଦ ଜିନ୍ଦାବାଦ୍, ଚନ୍ଦୁଲାଲ ତ୍ରିବେଦୀ ଜିନ୍ଦାବାଦ । ଯମକାତୁରୀ ଦୋଷ ତୁଟିଯିବ—ମାର୍କ ଧାରି ହୋଇଯିବ ।

+ × ×

ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ—ଇତି ଜୟପ୍ରକାଶ···
ନ ଯଯୌ ନ ତସ୍ଥୌ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତର ହାଲ୍—ଇତି କୃଷକ ଶୀର୍ଷ ଲେଖା
···ବେହାଲ୍ ।

× × ×

ସମ୍ବାଦ ଦର୍ପଣରେ ଦୁନିଆ—'ମାତୃଭୂମି' ଶୀର୍ଷକ···

ମୁଖଡ଼ା କ୍ୟା ଦେଖୋ ଦରପନ୍ ମେ ।
ତୁମ୍ ଭି ଜାଏଗା ହମ ଭି ଜାଏଗା
ଜାଏଗା ମଲମଲ ଖାସା—
ଇସ୍ ଦୁନିଆଭୀ ସ୍ଥଳର ଜାଏଗା
ଜଙ୍ଗଲ୍ ହୋଗା ବାସା ।
ମୁଟକ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମୋହ ନିଦ୍ରା-ଭଙ୍ଗ—ଇତି 'ମାତୃଭୂମିରେ' ପଣ୍ଡିତ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଉବାଚ ।

·· ମୋହ ନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଲେ ମଧୁ-କୈଟଭ ବଧକୁ ସମର୍ଥ କେହି ନ ଥିବାରୁ ନିଦ ଭଙ୍ଗ ନାହିଁ ।

+ × +

ମୋଟା ବୁଦ୍ଧିଆର ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିଚାର—ଇତି ମାତୃଭୂମି—

···ଶିରୋନାସ୍ତି—ଶିରଃ ପୀଡ଼ା ×

(ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

ଦେଶରେ ପାକିସ୍ଥାନ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ ସେଠି ପଠାଣ (ଖଦ୍ଦର) ଓ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାରପିଟ ହୋଇଛି । ମୁସଲମାନ ଉଭୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ନେତେ ବଳଦ୍ଧନ୍ ପକାଇ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ନିଜାମ (ହାଇଦରାବାଦ) ନିଜକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ । ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ପକ୍ଷରୁ ଆନ୍ଦୋଳନ ସେଠି ଚାଲିଛି । ନିଜାମର ସୈନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଧର ପକଡ଼ କରୁଛନ୍ତି । ବୋମ୍ବେ ପ୍ରଦେଶରୁ ଜୁନା ଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରଧାନ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ନବାବ ପାକିସ୍ଥାନରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ଘୋଷଣା କରିବାରୁ ସେଠା ପ୍ରଜାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ଜାତ ହୋଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ତାଳଚେର, ନୟାଗଡ଼, କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଗୋଳମାଳ ଲାଗିଛି । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ରାଜା ଯେଉଁ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ଦାବି ପୂରଣ କରିନାହିଁ । ମୟୂରଭଞ୍ଜର ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସମ୍ପର୍କରେ ଲୋକମତ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଚାର କରାଯାଏ ।

ସୀମାନ୍ତର କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳକୁ ବରଖାସ୍ତ କରି ପାକିସ୍ଥାନ ବଡ଼ଲାଟଙ୍କ ଆଦେଶକ୍ରମେ ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହୋଇଛି ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-ଲୁଣ୍ଠନେ

ଲେଖକ— ଫତୁରାନନ୍ଦ

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା — ଜଣେ ତାଙ୍କର ଅଭିନ୍ନ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅଗ୍ନି ଅନୁରୋଧ ଉପରେ ବାଉଁଶ ବଣାଘେରା ପୋଖରୀକୁ ଯାଉଥିବା ସ୍ନାନାର୍ଥିନୀ ଯୁବତୀଙ୍କ ରୂପଗୁଣରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅଭିନ୍ନ ବେତାଳମାନଙ୍କୁ ପେଶି ଜୀବିତ ଓ ମୃତ କବିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ କବିତା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ତାହା କେତେକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ପାଉଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ରହିଲା । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ନଅଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

୮ ଦନାଇ ଦାସ (ଚୋପଭଙ୍ଗା କବି)

ପ୍ରେମ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ କଥା ଏ ।
ପାର୍ବତୀ ଆଗେ ପଶୁପତି କହେ ॥
ଏକଦିନେ ଏକ ଗ୍ରାମ ଯୁବତୀ ।
ପ୍ରଭାତୁ ଉଠି ହୋଏ ମନ୍ଥରଗତି ॥
ଦେଖିଲା ରଜନୀ ପାହି ଅଇଲା ।
ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଉଦୟ ବେଳ ॥
ତାହା ଜାଣିଲା ନବୀନ ନାଗରୀ ।
ବିଳମ୍ବ ନୋହିଲା ତେବେ ଅଳପ ॥
ବେଗି ବଢ଼ାଇ ଅଙ୍ଗୁଳି ଯେ ଗୋଟି ।
ଥିଲେ ପୋଖରୀ ତଟକୁ ଚାଲିଲା ॥
ବେଶ ହୋଇଲା ଦେଖି ଦର୍ପଣ ।
ଚୋରି ସବୁ ନୋହେ ସୁନ୍ଦର ପଣ ॥
ଜୁଡ଼ା ବାନ୍ଧିଲା ଫୁଲ କାଟି ନାଇ ।
ଚୌପାଶେ ଝିଞ୍ଜିରି ବେଢ଼ାଇଲା ତହିଁ ॥
ନୟନେ ରଞ୍ଜିଲା ନେଇ ଅଞ୍ଜନ ।
ବେନି ହସ୍ତେ ଚୁଡ଼ି ବାହୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ॥
ଗଳେ ଲମ୍ବିଲା ମୁକୁତା ମାଳ ।
ହୃଦକ ଲେଗି କଣ୍ଠି ଜଡ଼ିତ ହାର ॥
ନାସାରେ ବସାଣି ଦେଇ ଧୀରେ ।
ଫୁଲଗୁଣ୍ଠା ପଡ଼ି ନୋଥ ଦେଇଥିରେ ॥
ଶ୍ରବଣ ତାଡ଼ ବାଉଳି କରି ଭୂଷଣ ।
ଫୁଲ ମେଣ୍ଟା ଦେଲା ମସ୍ତକେ ପୁଣି ॥
ଚରଣେ ପାହୁଡ଼ ନେପୁର ଦେଇ ।
କାଖିଲା ଅଳ୍ପ ବସ୍ତ୍ରଟିକେ ନେଇ ॥
ଅମଳାନ ବସ୍ତ୍ର ହସ୍ତରେ ଧରି ।
କାଖେ କଳସ ପୁଣି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଝରି ॥
ଚାଲିଲା ବଂଶବନ ସରସୀ ସୀମା ।
ବାମା ସେ ଦିଶଇ କେଡ଼େ ଉପମା ॥
ସରସୀ ନୀରେ ଫୁଟେ ପଦ୍ମକଳି ।
ଦେଖି ଲୋଭ ଏ ନୟନ ମନୋହର ॥
ବେଶ ଭୂଷଣ ଉଲ୍ଲଙ୍ଗି ଚଳିଲା ।
ତୋଳିବା ଲାଗି ପଶିଲା ସେ ଜଳ ॥
ଏକାଳ ଶୋଭାକୁ କେ ପାରେ ଭଲା ।
ସଅଁପି କହୁଛନ୍ତି ଶୂନ୍ଧ ଧରି ॥
ଏଣୀ ନୟନା ଯୁବତୀ ଏଣେ ତେଣେ ।
କେହି ରହିଛି ଅବା ବେଣୁ ବଣେ ॥
କମଳକରେ ତୋଳିଣ କମଳ ।
ବାଳା ଯୌବନ ହୁଏ ଢଳ ଢଳ ॥
ଦେଖି ନୋହିଲା କେଉଁଣି ଯୁବକ ।
ବାଳା ଫେରିଲା ବହୁ ମନେ ଦୁଃଖ ॥
ଯୁବା ବିନା ବୃଥା ନାରୀ ଜୀବନ ।
ହୋଏ ଷୋଡ଼ଶୀ ମନ ଛନଛନ ॥
ବାଳା ବସନ ଭୂଷଣ ପିନ୍ଧିଲା ।
ପାଣି ଭରି ଧରି ସେ ବାହାରିଲା ॥
ଏମନ୍ତ ବେଳେ କେହି ପାଶେ ନାହିଁ ।
ନାଗର କେଡ଼େ ଚୋରତାରେ ରହି ॥
ବାଳା ଭାବୁଛି କେତେ ମନେ ମନେ ।
ଯେବେ ଆସନ୍ତା ନାଗର ମୋ ସନେ ॥
ଅନୁ ଗୁହାରିକି ତଳ୍ପ କରି ।
ଘଞ୍ଚାଳି ବେଣୁବନେ ନେଇ ଧରି ॥
ଯୁବା ବୟସ ସମୟ ତାହାର ।
ନାନା ରଙ୍ଗରେ ଖେଳ ରସ କରି ॥
ତହୁଁ ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତା ଉଷତ ତା ମନ ।
ଧନ୍ୟ ତେବେ ନା ଏ ଯୁବା ଜୀବନ ॥
ଭାଳି ଭାଳି ଯାଉଅଛି ସେ ନାରୀ ।
ବେଣୁ ବନ ବାଏ ହସି ସୁଯାଚି ॥
ପାର୍ବତୀ ଶୁଣନ୍ତୁ କହେ ଈଶ୍ୱର ।
ଦାସ ଦନାଇ ଯେତେବେ ନିରନ୍ତର ॥

— ❀ —

୯ ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ

ରାଗ ଶଙ୍କରା ଭରଣ — ରୂପକ ତାଳ

ବଂଶ ବନର ପଥର
ସେ ସୁନ୍ଦରୀ ବୁଲୁଛି
କଦମ୍ବ ତୋଳିଲା ପରି
ଦିଶଇଛି ସେ କିଶୋରୀ
ଦେଖିଦେଲେ ତା ମାଧୁରୀ,
ଯେଜନବାକୁ ବୋଲ କର
ଯୁବକର ମନ ବଳୁଛି ।
ଅଙ୍ଗେ ନାନା ଅଳଙ୍କାର
ସଦା ଲାଗିରେଥିବାର
ଉଛତାର କୁଚ ଭାର
କୋଟି ଦ୍ୱାର ମନୋହର
ରୂପବୋଲି ଜଣା ପାଉଛି ।
ଥାଇ ସ୍ୱଚ୍ଛେ ଦେଖିବାର
ପ୍ରସଙ୍ଗ ଶୁଣିଲେ ସାର
ନୟନୁ ବହୁଛି ନୀର
ଅଥିର ହୋଇ ଶରୀର
ପୁଲକରେ ପୂରି ଯାଉଛି ।
କଳସୀ ରହିଛି କୁଟିଳ
ପଛେ ଲୁହି ବେଳେ ବେଳେ
ପଦ୍ମ ଫୁଟିଅଛି ଜଳେ
ଛନ ଛନ ହୋଇ ତୋଳେ
ଧାଇଁରଙ୍ଗ ବେକ ମୋଡ଼ୁଛି ।
ଅଟେ ଏମନ୍ତ ମତିକି
କାପରି ମୁଁ ପାଅନ୍ତକି
ଅଙ୍ଗିବାରୁ ସେ ଏତିକି
ଦିଶୁଛି ମୋ ନେତ୍ରଗୀତି
ଗୋପାଳ କୃଷ୍ଣ ତ ଗାଉଛି ।

— * —

[ଆସନ୍ତା ସଂଖ୍ୟାରେ କବି ଲୁଣ୍ଠନର ମୁଣ୍ଡି ମରିବ । ସ୍ୱର୍ଗତ କବି ମଧ୍ୟରୁ ଦେବ ଦୁର୍ଲଭ ଦାସ ଓ ଜୀବିତ କବି-ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କଟକର ଖ୍ୟାତ ଜନ ସାହିତ୍ୟ ଲେଖକ, 'ବାବାଜିଙ୍କ ଅଲିଅ' 'ନଈ ବଢ଼ି' 'ଉଡ଼ା ଯାହାଜ' ଆଦି ବହୁ ସାମୟିକ ଘଟଣାର ଲେଖନକାଟ କବି ହମିଦଙ୍କ ଅନ୍ଥା ପ୍ରେରିତ ଲେଖା ପ୍ରକାଶ କରି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆପଣାକୁ କୃତାର୍ଥ ମନେ କରିବୁ । ଇତି ସମ୍ପାଦକ]

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଓ ପର୍ବର ସମାଧାନ କେଉଁଠି

ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ନନ୍ଦ ଶର୍ମା (ଗାର୍ଲୁସ)

[ଝଙ୍କାର ଦଶମବର୍ଷ ୨୦ । ୨୧ ସଂଖ୍ୟା ଲିଖିତ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ଶୁକ୍ଳ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଉପରେ କେତେ ପଦ କଥା ।]

ଭାରତର ପର୍ବ ବା ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଦେଶ ଇତିହାସର ଶିର ସ୍ମୃତି ସେ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଟିକିଏ ନିରିଖ କରି ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଦେଖିଲେ ଦେଖାଯିବ, ଏ ସମସ୍ତ ପର୍ବ ଆମ ପଞ୍ଜିକା ଅନୁସାର ପର ଘଟଣା । ତେଣୁ କେଶରୀ ଯୁଗ ଓ ଗଜପତି ଯୁଗର ସ୍ମୃତି ।

'ପୁନର୍ଯ୍ୟ' ଆମର ବର୍ଷଆରମ୍ଭ ଦିନ । ଏ ଦିନଟିରେ 'ଦଶାଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ'ର ଶୁଭ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ନୂଆ ହୋଇ ସେହି ଦିନରୁ ସାଲ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚଳୁଛି । ଅଙ୍କରୁ ଠିକ୍ ୧୩୫୪ ବର୍ଷ ହେଲା ଆମର ଜାତୀୟ ଗଣନାରେ ଆଜ ଦିନ ଅଧିକ ରାଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ବୁଲାଇ ଦଶାଶ୍ୱ ପୁରାଣ ଯୁଗ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜୟଚାରି ଦଶାଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ କରି ଆମର କେଶରୀ ରାଜାଙ୍କ ଲଳାଟରେ ମଣି ଜୟଧ୍ୱଜର ରୂପିତ କରିଥିଲେ । ସେହି ଯୁଗର ଇତିହାସ ଭିତରେ ଆମର ବର୍ଷର ପର୍ବ (ସ୍ମୃତି ଆକାରରେ) ଧର୍ମଭାବରେ ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ପାଳିବାକୁ ଦିଆ ଯାଇଛି । ଆମେ ପାଳି ଆସୁଛୁ ।

ଯଯାତି କେଶରୀଙ୍କ ଲୁପ୍ତ ଇତିହାସ ସହିତ ଦୋଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଓ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀର ବହୁ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି । ତା' ଛଡ଼ା ବିଶ୍ୱାସ ମୂଳରେ କୋଇଲି ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟ । ସମୁଦାୟ ପୂର୍ବାପର ସମ୍ପର୍କ ଦେଇ ଲେଖିବାକୁ ସମୟ ଅଭାବ ସ୍ଥାନ ଅଭାବ ତେଣୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଦେଉଛି । ସମୟ ସୁଯୋଗରେ ସମସ୍ତ ଲେଖି ଜଣାଇବି ।

୧—ଚାନ୍ଦହୁଣ୍ଡା ଯାତ୍ରୀ ରାଜର୍ଷି ଯଯାତି ଏକାମ୍ର ପୀଠରେ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ [କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ] ଦିନରେ ବେମାର ହେବା ଖବର ପାଇ, ଯଯାତିଙ୍କ ପୁତ୍ର ଅନନ୍ତ କେଶରୀ ଓ ବାସୁଦେବ କେଶରୀ ଦୁହେଁ ପିତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିବା ଓ ଭୀଷଣ ରୋଗରେ ପିତାଙ୍କୁ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ଦେଖି ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର କରାଇଥିବା ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଜା ଜାଗର ରାତି ବସି ଶୁଭ କାମନା କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ମହାପାପ ଫଳ ଦିନ ପରେ ନିଭିଥିଲା । ଏ ଭ୍ରମଣ ପର୍ବ ଓ ମହର ଗୀତରୁ ବୁଝି ପାରିବେ ।

୨—ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ରାଜର୍ଷି ଓ ରାଣୀଙ୍କୁ ଦୋଳରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ କ'ଣ ଦଶମୀ ଦିନରୁ ଝୁଲାଇ ରୋଗ ଉପଶମ ପାଇଁ ବହୁ ଯତ୍ନ କରା ଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଫଳ କିଛି ହୋଇ ନଥିଲା । ରାଜା ପେଣ୍ଡୁମୁଣ୍ଡିଆ ବାତ ରୋଗ ଭୋଗ କରୁଥିବା କଥା ଏ ସ୍ମୃତିରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ଏହି ପେଣ୍ଡୁମୁଣ୍ଡିଆ ରୋଗ ପାଇଁ 'କୋଚିଲା' କାଠ ମୁଣ୍ଡା ଜାଳି ତା'ର ଧୂପ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସହିତ ମେଣ୍ଢା ଶାଳ ମେଣ୍ଢା ଲଣ୍ଡି ପୋଡ଼ି ଧୂମ ଦେବାଦ୍ୱାରା ବାତ ଭଲ ହେବ ବୋଲି ବୈଦ୍ୟ କବିରାଜ କହନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ ରାଜାଙ୍କ ରୋଗ ଭଲ ପାଇଁ ଏ ଦୋଳ ପାଖରେ ଯେ ଧୂପ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରା ଯାଇଥିଲା, ସେ ଦେଉଛି ମେଣ୍ଢା ଲୁଡ଼ିଆ ବା ମେଣ୍ଢାଘର ପୋଡ଼ା ଯାଉ ହେଉନ୍ତୁ । ଏ ବାତ୍ସ୍ୟାୟନଙ୍କ 'ରାଜାଗ୍ନି' ରାଜଙ୍କ ପାଇଁ ଏ ଅଗ୍ନି ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଫାଲ୍‌ଗୁନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ଦିନ ଯେ ଅଗ୍ନି ଲଗାଯାଏ, ସେ ଅଗ୍ନିହୋତ୍ରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ନୁହେଁ, ଏ ହେଉଛି ମେଣ୍ଢାମୁଣ୍ଡିଆ ବା ଲୁଡ଼ିଆ ପୋଡ଼ା ଦୋଳ ଉତ୍ସବ ।

୩—ତା'ପର ଦିନ ସଙ୍କ୍ରାନ୍ତି ନବବର୍ଷର ପ୍ରଥମ ଦିନ ବା ନବପଞ୍ଜିକା ଚଳିବାର ଦିନ ନ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ବା ଦୋଳ ପାଖରେ ପଞ୍ଜି ଖୋଲା ହୁଏ । (ଭୁବନେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ସାଥି ସହିତ ସମ୍ପର୍କ । ଏକାମ୍ର ଦୋଳରେ ଯଯାତି ଆମ୍ବା ପ୍ରଭୁ ଲିଙ୍ଗରାଜ ଓ ପାର୍ବତୀ—ସାମାନ୍ୟ ଦୋଳରେ 'ଅନନ୍ତ ବାସୁଦେବ' ବସିଥାନ୍ତି) ପାଞ୍ଜି ଖୋଲା ହୁଏ । ଏହି ପାଞ୍ଜିରେ ଶୁଭାଶୁଭ ବର୍ତ୍ତମାନ କୁହାଯାଉଛି ; ସେତେବେଳେ କେବଳ ଯଯାତିଙ୍କ ଦଶା କଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ବୋଧହୁଏ । ସେହି ଦଶା କଷ୍ଟରୁ ବୁଝା ଯାଉଛି, ଯଯାତିଙ୍କ ଆୟୁ ୧୨୦ ବର୍ଷ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ କେରଳ ମତରେ ୧୨୦ ବର୍ଷ ହିସାବରେ ଓ ରାଜ ଅନୁଗତ ଧର୍ମ ବା ରାଜ ସାଥି ଧର୍ମ ଭାବରେ ଆମର ଜାତକ ଲେଖା ହୁଏ । [ଯଯାତିଙ୍କ ଜନ୍ମ ୪୭୫ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ୫୫୨ ରେ ଶାସନ ଭାର ନେଲେ ଓ ୫୨୨ ରେ ଦଶାଶ୍ୱମେଧ ଯଜ୍ଞ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅତଏବ ଏ ହେଲା ୧୧୨ ବର୍ଷ । ଅତଏବ ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଜନବର୍ଷ ହୋଇଥିଲେ—ଏପରି ୧୨୦ ବର୍ଷ—ଏକେକ ଦଶରୁ କେରଳ ମତରେ ବାହାର ୧୨ ବର୍ଷ ହେବା କଥାରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯଯାତିଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ବୋଧହୁଏ କେରଳ ।]

ଏହି ପାଞ୍ଜିପାଠରୁ ଜଣାଗଲା ଯଯାତିଙ୍କ ପରମାୟୁ ଅଛି ମାତ୍ର ୨୨ ଦିନ (ବାଇଶଦିନ) ସେହି ଦୋଳଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଗୁରୁଅଙ୍କେ 'ହରିପଣ୍ଡଲ ରାଜର୍ଷିଙ୍କ ପରମାୟୁ କ'। ଶୁଣି ରାଜାଙ୍କୁ କେଉଁ ଶରମ ନ ହେବ ବୋଲି ମୁଣ୍ଡରେ ଫଗୁ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ସେହି ସ୍ମୃତିରେ ଆମର ଫଗୁଦେଲ ଅଛି । [ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ହରିଖେଳ ସହିତ ଅନନ୍ତ କେଶରୀଙ୍କ ଇତିହାସ ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ।] ଏ ହୋଲି, ବା ହୋଲିକ ନୁହେଁ । ଏ ହେଉଛି 'ହୁରୀ' ବାତ ମସ୍ତିଷ୍କର ପ୍ରଧାନ ଔଷଧ ; ଫଗୁ ବ୍ୟବହାର ସହିତ, ରାଜାଙ୍କ ଆୟୁର ଶେଷ ହେଲା ।

ତା'ପରଠାରୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯଯାତି, ଯେ ଦର୍ପଦଳନ କରି ଜୟଶ୍ରୀ ସେନା, ସେନାପତିଙ୍କ ସ୍ମୃତି ନେଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେଥି ପାଇଁ ଏହି 'ଦୋଳ' ପର୍ବଠାରୁ ଗଢ଼ା ହେଲା ଦର୍ପ ଦଳନ ରଥ ଏବଂ ଏ ରଥ ଚଳିଲା ଚୈତ୍ର ଶୁକ୍ଳ ଅଷ୍ଟମୀ । ଏ ଅଷ୍ଟମୀର ନାମ ଅଶୋକାଷ୍ଟମୀ । (ନ—ଶୋକ—ଅଶୋକ । ଅଛି ଶୋକ—ଅଶୋକ) ଏହି ରୀତିରେ ଏହାର ନାମ ଅଶୋକାଷ୍ଟମୀ । ଯେଉଁଠି ଯଯାତିଙ୍କ ପ୍ରାଣବାୟୁ ଦେବତାଙ୍କ ରଥ ପାଇଲେ ନାହିଁ, ସେହି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ମୃତି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଛି । ତା'ର ନାମ "ଅସ୍ଥିର କଥରା" (ନ—ସ୍ଥିର ଅସ୍ଥିର) ଯେଉଁଠି 'ଅମରତ୍ୱ' ତାଙ୍କ ଦାହ କରାଯାଇ ଥିଲା ଏବଂ ଶବବାହୀ ରଥ ଯେଉଁଠି ଲାଗିଥିଲା, ସେ ସ୍ଥାନ ହେଉଛି "ରାମେଶ୍ୱର" ।

ଏହି ସ୍ଥାନରୁ ରଥ ଆଉ ଫେରାଇ ନେଇ ବାହୁଡ଼ା ନ ଥିଲା ବୋଲି, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକେ କହନ୍ତି "ରୁକୁଣା ରଥ ଅଣ ବାହୁଡ଼ା", ବୋଧହୁଏ ଆଗେ କହୁଥିଲେ "ରୁଗ୍ଣା ବା ରୁଗୁଣା ରଥ ଅଣ ବାହୁଡ଼ା" । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଥ ସେହିପରି ରହିଲେ 'ଦର୍ପଦଳନ' ନାମ ନେଇ । ଫେରି ଆସେ "ରୁକୁଣା ରଥ ଅଣ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ବାର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ଅମେରିକା ଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଦର୍ଶରେ ଭାରତର ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । କଂଗ୍ରେସ ହୋଇଥିଲେ ଭାରତୀୟ ମହାଜାତିର ପ୍ରତିନିଧି ସଭା ଅର୍ଥାତ ଭାରତ ଜାତୀୟତାର ପ୍ରତୀକ । ଏହି ନୀତିରେ ଓ ଆଦର୍ଶ ନେଇ କଂଗ୍ରେସର ଜନ୍ମ ଓ ଏଯାବତ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ନିଜକୁ ଏହି ରୂପରେ ପରିଚୟ ଦିଏ । ଏହି ହିସାବରେ ଧରାଯାଏ ଯେ ଭାରତୀୟ ମାତ୍ରେ କଂଗ୍ରେସର ଦାବିଦାର ।

ମାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ ନୂଆକରି ଚାରିଅଣା ଦେଇ ଯେଉଁ-ଦିନୁ ମେମ୍ବର ବସାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲା, ସେ ଦିନୁ ତାର ଏହି ବ୍ୟାପକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଲୁପ୍ତ ହେଲା । କେବଳ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ଖରଚ କରି ଭାରତୀୟ ଜନତାକୁ ଆପଣାର ଦଳଭୁକ୍ତ କଲେ ନେଇ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦଳ, ବା ଗୋଷ୍ଠୀରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଦଳର ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଚରିତ୍ର (Coterie) ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ତାହା ଭଲ ଜାତି ହିସାବରେ ତାର ବ୍ୟାପକତା ପ୍ରକାଶ କରେ ।

କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ହାତ ଗୁହାରି କରି, ତାପରେ ଆଇନ ବା ନ୍ୟାୟର ଦୁହାଇ ଦେଇ କଂଗ୍ରେସ ଆପଣାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାଧନ କରୁଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ ଜନତାରୁହିଁ ଦେବାକୁ ସେ ନିଜ ପଥ ଧରି କ୍ରମେ କ୍ରମେ ପ୍ରକୃତ ଜନ ପକ୍ଷରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଓ ତାପରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲାଭରେ ଓ ଜୋର କରି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରକୁ କହି-ଦେଲେ—'ଚାଲିଯାଅ' ।

କଂଗ୍ରେସର ଏହି ଅଭିଯାନ ଦ୍ୱାରା ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି କାରଣରୁ ହେଉ ବ୍ରିଟିଶ ଅଳ୍ପ ଦିନରେ ଭାରତରୁ ଚାଲିଗଲେ । ଏହା ଫଳରେ ସରକାର ଚଳାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଭାରତୀୟ ମୁକ୍ତ ଜନତା ଉପରେ ପଡ଼ିଲା; ଅର୍ଥାତ ତାର ପ୍ରତିନିଧି କଂଗ୍ରେସ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ଏ ଅବସ୍ଥାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଗଲେ କେବଳ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ବ୍ରିଟିଶର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରତିଭୂ ଆସନରେ ବସିଗଲା କଂଗ୍ରେସ । ଏ ହିସାବରେ ଧରିଲେ ଶାସନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସଭା ହୋଇଯିବା ଉଚିତ—କଂଗ୍ରେସ । ଅର୍ଥାତ କଂଗ୍ରେସର ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ତାହାରି ହାତରେ ରହିବା ସେଥିପାଇଁ ଉଚ୍ଚତମ ଶାସନ କ୍ଷମତା ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କର ହେବା ଉଚିତ ଉଚ୍ଚତମ ଶାସକ, କର୍ତ୍ତା ବା ନିୟନ୍ତା ଯେପରି ହୋଇଛି ଅମେରିକାରେ । ଅମେରିକାର କଂଗ୍ରେସ-ହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ କରିଥିଲା ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବା ମାତ୍ରେ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ସମସ୍ତର ଶାସନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦ । ଆମ ଦେଶରେ ସେହିପରି ଯେଉଁ ପ୍ରତିନିଧି ମୂଳକ ସଭା ଭାରତୀୟ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ନାମ ଧରି ବସିଛି ତାହାର ନାମ ହେବା ଉଚିତ କଂଗ୍ରେସ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦ ମାନଙ୍କରୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ସେମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି, ଏହି ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ମୂଳତ ସବୁ କଂଗ୍ରେସ ପକ୍ଷୀୟ । ଅବଶ୍ୟ ଯେଉଁ ବେଧାନିକ ବୋଲି କଂଗ୍ରେସ ସଭା ସବୁ ନିଷ୍ପନ୍ନ କରୁଛନ୍ତି ତାହା କେବଳ ଅଭାବ ନବରେ ଓ ନେତା ନିରପେକ୍ଷତାର ପରୀକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ।

ଏତେବଡ଼ା ବହୁଦଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହିପରି କଂଗ୍ରେସ ଯେଉଁଠି ନିଜକୁ ସମଗ୍ର ଭାରତୀୟ ଜନତାର ପ୍ରତୀକ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରେ ସେଠି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର କାର୍ଯ୍ୟତଃ ରକ୍ଷା-କରୁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପରେ ଏହି କଂଗ୍ରେସର ଗୋଷ୍ଠୀଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦଳ, ବା ଗୋଷ୍ଠୀ ହୋଇ ରହିବାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ନାହିଁ । ଯତ ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ଚଳ-ଚାଳ ଦରକାର ମଣୁଥିଲେ, ସେହି କୌଶଳ (Policy) ବା ସୁବିଧା (expediency) ନିମନ୍ତେ । ଏବେ ତାକୁ ଅର୍ଥାତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ପରେ କଂଗ୍ରେସ ଯତ ପର୍ଯ୍ୟାନ୍ତରିକ ଆପଣାର ପାଇଁ ବା ଗୋଷ୍ଠୀ ରଖିବାକୁ ଚିନ୍ତା କଲେ, ଲୋକେ ବୁଝିବେ ଯେ କଂଗ୍ରେସର ନିରପେକ୍ଷତା କ୍ଷମତା ହାତରୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଠାରେ କହିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଯେ ଯତ ସେମାନଙ୍କର ବଳିଦାନ, ତ୍ୟାଗ ଓ ପ୍ରତିଭା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଦେଶର ସେବା କରିଥାନ୍ତି, ଦେଶର ପ୍ରୀତି ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅନୁରକ୍ତି ଲାଭ କରି ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କର ଯେ ଅଧିକାର ଦେବେ ହେଲେ କ୍ଷୋଭ ପାଇବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଭରଣ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ହେଲେ ହୋଇ ପାରେ । ମାତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀଏ ଜନତା କେବେହେଲେ ଅନୁଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କଣ୍ଟକ କ୍ଷମତା ଯେଉଁ ଚରିତ୍ର ଓ ତ୍ୟାଗ ମତ ବା ଆଦର୍ଶ ମୁତାବକ ଦେଶର ସେବା ଓ କଲ୍ୟାଣ କରିପାରିବେ । ଅନେକ ସମୟରେ ଭଲ ଲୋକ ଓ ଭଲ ଚରିତ୍ରର ଶକ୍ତି ଏହା ଯାଉଛି ବା ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ନଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଶାସନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବଳ ଏକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ ପଦସ୍ଥ ଓ ପରୀକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ରାଷ୍ଟ୍ର (reserve) ତ ରଖି ସଭାର ଅର୍ଜନ ଅଧିକ ଯୋଗାନ କରିଦେବା ଉଚିତ, ଯେପରି ସେଠି ନୂଆ ନୂଆ ପ୍ରତିଭାର ବିକାଶ ହେବ ପାଇବ ଓ ସବୁ ମତର ଲୋକେ ଗଠନ ଭାରତର ପରିଚାଳ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପାଇ ପାରିବେ । ତାହା ନ କଲେ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କର ଗ୍ଲାନି ଦୁର୍ବଳ ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିଚୟ ହେବ ଓ ତଦ୍ୱାରା କଂଗ୍ରେସର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ମର୍ଯ୍ୟାଦା କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇଯିବାର ଆଶଙ୍କା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଛି ।

ଅମେରିକା କଂଗ୍ରେସକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଯେପରି ଡେମୋକ୍ରାଟ, ରିପବ୍ଲିକାନ, ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ, ଲେବର ଫେଡରେସନ ପ୍ରଭୃତି ନାନା ଦଳ ଓ ଛୋଟ ଦଳ ଯତ୍ନ କରୁଥାଆନ୍ତି ଓ ନିଜ ମତ ଅନୁସାରେ ଶାସନ-ନୀତି ଚଳାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ସେହିପରି ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ବା ଶାସନ ପରିଷଦକୁ ଯିବାପାଇଁ ନାନା ଦଳ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପାରନ୍ତେ—ଯଥା, ସାମ୍ୟବାଦ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ, ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ, ଲେବର ଫେଡରେସନ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଅହିଂସାବାଦ, ଗାନ୍ଧିବାଦ, ସତ୍ୟବାଦ ପ୍ରଭୃତି । ଏପରିକି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରବାଦ ମଧ୍ୟ ରହିବାରେ ବାଧା ନାହିଁ; କାରଣ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ଅର୍ଥ ଲୋକଙ୍କର ମତ ବା ରୁଚି ଅନୁସାରେ ଶାସନ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବାହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା । ଏହା ନ ହେଲେ କେବଳ ନାମ ବା ଡେମୋକ୍ରେସିର ଅପଳାପ ହେବ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରର ସମ୍ଭାବନା ଗଢ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା । କଂଗ୍ରେସ ଯଦି ତାହା ନ କରି ଗୋଷ୍ଠୀ ଗତ ଭାବର ପକ୍ଷପାତିତ୍ୱ ସ୍ଥାନରେ ନିଜର ଶାସନ ଭାର ଦେଇବାକୁ ଯିବ, ତେବେ ଯେତେ ଉଦାର (benevolent) ଶାସନ ଚଳାଇ ଦେଲେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭଦ୍ର ସମାଜ କେବେ ଏ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର ସହ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ, ଓ ତାକୁ ଏହି କଂଗ୍ରେସର ଧନ୍ୟବାଦ ତାହାର ବରଦାସ୍ତ । ଜନତାର ପତନ ଓ ମହିମମୟ ନାମକୁ କଳଙ୍କିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହୁ. ଏହାତ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା କଥା !

ଯତ କଂଗ୍ରେସ ମନେ କରେ ଯେ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଦ୍ଧ ହୋଇ ନାହିଁ— ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର କଳ୍ପିତ ସ୍ୱରାଜ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ; ତେବେ ତାର ପନ୍ଥା ବର୍ତ୍ତମାନ ପନ୍ଥାଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବା ଉଚିତ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାସ୍ତବରେ ଆଲୋଚନା ହେବ ।

—*—

ବିଜ୍ଞପ୍ତି

ସାପ୍ତାହିକ ଉତ୍କଳକୁ ସଂବାଦପତ୍ର ମନେ କରି କେହି କେହି ମଫସଲରୁ ସଂବାଦ ପଠାଉଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳ ସଂବାଦ-ପତ୍ର ନୁହେଁ—ଏହା ଆଦ୍ୟରୁ ପ୍ରକୃତ ସାପ୍ତାହିକ ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ର । ପ୍ରଦେଶର ନାନାଦି ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗର ସଂବାଦ ପାଇଥିଲେ ଅଟୋମାଟିକ ଆମେ ନାହିଁ ଧାରୁଚିର ତାହା ଲେଖକ ଲେଖକଙ୍କୁ ଅଣାଯାଇ କିନ୍ତୁ ସଂବାଦ ଆକାରରେ ଦେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ ।

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ ତୃତୀୟ ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ଉତ୍କଳ ସାପ୍ତାହିକ ଆକାରରେ ବାହାରୁଛି । ବହୁ ସାପ୍ତାହିକ ଉତ୍କଳ ଗ୍ରାହକ ସାପ୍ତାହିକ ଉତ୍କଳର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ମାଗୁଛନ୍ତି । ସାପ୍ତାହିକ ଉତ୍କଳର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ନାହିଁ । ଯଦି ସେମାନେ ଗ୍ରାହକ ହେବେ ଏ ବର୍ଷାରମ୍ଭରୁ ପାକ୍ଷିକ ଉତ୍କଳର ପ୍ରକାଶିତ ଦୁଇଟି ସଂଖ୍ୟା ପାଇ ପାରିବେ—ଇତି । ପରିଚାଳନା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କବିତା

ସ୍ୱାକ୍ଷର

ଶୁଭ୍ରଶୀର୍ଷ ଅଧିତ୍ୟକେ—
ତନ୍ଦ୍ରାହୀନ ଧୀର ସଚେତନ,
ନୀରବେ ଅମର ରୂପ
ହର୍ଷୋତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ—ବିଜୟ କେତନ।
ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ଏ ଦୂରେ—ଦୂରେ
ଗଗନରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରହରୀ,—
ବାଲୁକାର କ୍ଷୁଦ୍ର ଛାୟା,
ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କଳା ମେଘପରି।
କଳିଙ୍ଗରେ ଶୁଭ୍ରସ୍ତମ୍ଭ
ସୁସଜ୍ଜିତ ସୁନାର ମିନାର,
ଭାରତର ଭାଗ୍ୟାକାଶେ
ହସିଉଠେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ସୁନାର।
ମୃଦୁ ହସେ ନରସିଂହ—
ସୁବିଖ୍ୟାତ ଦକ୍ଷୀର ବକ୍ଷରେ
ଏ—ନୂତନ ମୁକ୍ତିପଥ
ଭବେ ଦେଇ— **ସୁବର୍ଣ୍ଣ—ସ୍ୱାକ୍ଷରେ**।

ଯଦୁନାଥ ଦାଶ ମହାପାତ୍ର

ଅମର ଆକାଂକ୍ଷା

ଅମର ଆକାଂକ୍ଷା !
ହୃଦର ପୂଜାର ପାର୍ବଣ—
ଅନନ୍ତର ପଥ ଏହି ସ୍ୱପ୍ନ !
ଶତାବ୍ଦୀର ହଲ୍‌ଦୀ ଘାଟ ଏ—
ନୂଆ ପୁଣି ଜାଲିଅନା ବାଗ !
ଦୈନ୍ୟର ଅମ୍ଳାନ କ୍ଷୁଧା ତୁହି
କାରୁଣ୍ୟର ଭୈରବ ବେହାଗ।
ନମସ୍କାର ତୋତେ ନମସ୍କାର—
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଜାଳିଥାଅ ଶିଖା—
ପୋଡ଼ି ଅତ୍ୟାଚାରର କଙ୍କାଳ।
ଏକତାର ମହାନ ସଙ୍କେତ—
ବାଜୁ ତୋର ବଜ୍ର—ନହବତ
ଧ୍ୱଂସ ସ୍ତୂପ ପରେ ଆଜ ତୋର
ସୃଷ୍ଟି ଜନ୍ମ ଦୀପ ସ୍ତମ୍ଭବତ।
ହେ ସାହସ !
ହେ ରୁଦ୍ର ସାହସ !!
ଚିର ଯାଅ କାଳେ କାଳେ ଦୁନିଆର—

ଉଗ୍ରକ୍ରାନ୍ତ ଦାସ।

[ନାଙ୍କ ଦଶ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ]

ବାଙ୍କୁଡ଼ା" ନାମ ନେଇ ! ଏ ହେଉଛି ଅମ ପଦ୍ମ ଓ ମନ୍ଦିର ସ୍ମୃତି।

ଏହାଛଡ଼ା ଅନେକ ଦେଉଳ ଅଛି। ୧୦୮ ବା ଅଷ୍ଟୋତ୍ତରୀ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଧ୍ୱଂସ, ପଦ୍ମ ସ୍ମୃତି ସଙ୍ଗରେ ଅନନ୍ତ କେଶରୀ, ଶ୍ରୀରଙ୍ଗଙ୍କ ଓ ବୋଇତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ବହୁ ସ୍ମୃତି ଜଡ଼ିତ ହୋଇଛି।

ସମସ୍ତ ଅଂଶ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ସୁବିଧା ମିଳିବ।

ମାଘ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା—ଅଭିହବ ବା ଅହ୍ନହବ ଯଜ୍ଞ ;—

ଜନ୍ମେଜୟଙ୍କ ସର୍ପ ଯଜ୍ଞ ଏବଂ ଅନନ୍ତଙ୍କ ଅଭିହବର ସ୍ମୃତି ରହିଛି। ଏ ମଧ୍ୟ ଧର୍ମ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସର ମୂଳ ପିଣ୍ଡ ହୋଇ ରହିଛି। ଖଣ୍ଡଗିରି, ଉଦୟଗିରିରେ ଅନନ୍ତଙ୍କ ଗୁଜନଅର ଭକ୍ତରେ ମାଘ ସପ୍ତମୀ ଠାରୁ ମାଘ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେ ନାଟ ପରିପାଳିତ ହୁଏ, ସେ ସବୁ ଦେଖିଲେ ଓ ଅନ୍ୱେଷଣ କଲେ ବୁଝାପଡ଼ିବ।

ଏବେ ମଧ୍ୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି, "ଅଗ୍ନି ବା ଅଗ୍ନିଯେଉଁ ଘରକୁ ଉଡ଼ୁଛି, ସେ ଘରକୁ ଧନ ଧାନ୍ୟ ବହୁତ ଆସିବ।"

ଏ ଶବ୍ଦଟି ବୋଇତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ କୃଷୀଙ୍କ ଘରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି। ଏ ସ୍ମୃତି ସର୍ପ ଯଜ୍ଞରୁ ଆସିଥିବାର ସେତେ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ। ଅନନ୍ତ କେଶରୀଙ୍କ 'ଅଭିହବ' ଯଜ୍ଞ ସ୍ମୃତିରୁ ଆସିଥିବା ସମ୍ଭବ।

ଅତି ଏଥର ଥାଉ। ପରେ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରିବାର ବାସନା ରହିଲା।

—o—

କୁତ୍‌କୁତୁ

ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀକୁ ଆପଣା ଦରକାର ପାଇଁ ଟଙ୍କା ମାଗିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ। ତଥାପି ଥରେ ନିହାତି ଦରକାର ପଡ଼ିବାରୁ କହିଲା—ଶୁଣୁଛ—ମୋତେ ୧୦ଟା ଟଙ୍କା ଧାର ଦେଲ। ସ୍ୱାମୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ୧୦ଟା ଟଙ୍କା ଦେବାରୁ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲା—ଦଶରୁ ପାଞ୍ଚ ଦିଅ—ପାଞ୍ଚ ତମେ ରଖ।

ସ୍ୱାମୀ—କାହିଁକି ?

ସ୍ତ୍ରୀ—ମୁଁ ତମଠୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଧାର ନେଲି—ତମେ ମୋଠୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ରଖିଲ ବାସ୍ ଛିଡ଼ିଗଲା। ଆଉ କାହାର ଉପରେ କାହାର କିଛି ନାହିଁ।

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜ୍ଞାନର ପଥ ସୁଗମ କରାଇବା ଓ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିବା। ୨। 'ଝଙ୍କାର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପତ୍ରିକା ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଶିଶୁ ଓ କିଶୋରମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ଓ ସାହସ ଆଦି ସଦ୍‌ଗୁଣ ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ନ୍ୟୁନ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସ୍ନେହର ନାଗ ନାଗୁଣୀମାନେ,

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ପ୍ରଥମ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଆସୁଛି? ଯେଉଁମାନଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ପାଇଁ ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଛେ ତାଙ୍କର କଥା ମନେ ପକେଇବା। ଆଜି [illegible] ଅମର ଶହୀଦଙ୍କ କଥା ଭାବି ଚିନ୍ତା କରିବା।

ଆଗ ସଂଖ୍ୟାରେ କହିଥିଲି, ମୁଁ ଯେଉଁ ବିଷୟ କହିବି ସେହି ବିଷୟରେ ସମସ୍ତେ ଲେଖିବ। ଆଜି ମୁଁ ଏଇ ବିଷୟ ଦେଉଛି—ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗ ନିଜ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ଶହୀଦମାନଙ୍କ ଜୀବନୀ ଲେଖି ପଠାଅ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶହୀଦର ଜୀବନୀ ଫୁଲସ୍କାପ୍ ଗୋଟିଏ ପୃଷ୍ଠାରୁ ଅଧିକ ଯେପରି ନ ହୁଏ। ଯାହାର ବିବରଣୀ ଭଲ ହେବ ସେ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ। ଛ ଜଣଙ୍କର ଛ ଟି ପୁରସ୍କାର ଅଛି।

ତମର ଅଜା

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

ତଳେ କୋଡ଼ିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଛି। ତାର ଉତ୍ତର ତମେ ଏହି ବହିରେ ପାଇବ। ଆଗ ନିଜ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପରେ ମିଳାଇବ।

[୧] ସୁଇଜରଲାଣ୍ଡ ଗତ ଯୁଦ୍ଧରେ (କ) ତାର ନୈତିକ ମିଳିତ ଜାତିଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା କିମ୍ବା (ଖ) ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରବୃତ୍ତ ନାନା ଜାତିଙ୍କୁ ସୈନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇଥିଲା। (ଗ) କିମ୍ବା ଭାରତକୁ ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ ପାଇଁ ସୈନ୍ୟ ପଠାଇଥିଲା? କେଉଁଟା ଠିକ୍?

୨। ମଧ୍ୟ ମହାସମରର କେଉଁ ନୂଆ ଜାତିଙ୍କୁ ଜନ୍ମ ଦେଇଛି? ନିମ୍ନଲିଖିତ ନାମରୁ ବାଛି ଠିକ୍ କର। (କ) ଜେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ, (୨) ବ୍ରାଜିଲ, (୩) ପାକିସ୍ଥାନ (୪) ହଙ୍ଗେରୀ, (୫) ପାଲେଷ୍ଟାଇନ [୬] ନେପାଳ [୭] ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ।

୩। ଭାରତରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ [କ] ଅଧିକାଂଶ ନା [ଖ] ମଙ୍ଗୋଲୀୟ [ଗ] କିମ୍ବା ସେମିଟିକ? କେଉଁଟା ଠିକ?

ରବୀନ୍ଦ୍ର ସ୍ମୃତି

ମରିନାହିଁ, ମରିନାହିଁ,—
ମୋ ଦେଶ-ଗଗନ୍ରୁ ରବି ତେଜ କେବେ,
ଲିଭିନାହିଁ-ଲିଭିନାହିଁ।
ନବୀନ ଦାନ ଅଛି ଜାତୀୟ ଜୀବନ,
ଅମୃତର ନଈ ଦେଇ ସେ ଝରଣା,
ଧଣ୍ଡ ସଭ୍ୟ ଆଜି, ତା ଜାତିର ଠେକ
ଫେରି ନାହିଁ ପଡ଼ିନାହିଁ।
ଅଛି ସେ ଅଦେଖା-ଦେଖା ଦିଏ ନାହିଁ,
ସ୍ୱାଧୀନ ଏ ଦେଶ ନ କହି ସେ କାହିଁ?
ଆଜି ଏ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ କି ସେହି
ଚିହ୍ନିନାହିଁ—ଚିହ୍ନିନାହିଁ?
ବିଶ୍ୱ ଭାରତୀର ଶାନ୍ତି-ନିକେତନ,
ଶୁଣାଏ ବିଶ୍ୱକୁ ତା କଣ୍ଠ ଆହ୍ୱାନ
ଦେଖାଇଲା ମୋତେ ଏ ମୁକ୍ତ କରିଛୁ
ସରିନାହିଁ ସରିନାହିଁ।

ଶ୍ରୀମତୀ ରାଜଲକ୍ଷ୍ମୀ ମାନସିଂ ମହାପାତ୍ର
୭।୦ ,୦ ନାଟବୋଲି

ଆମ ପଡ଼ିଶି ପିଲା

ଗୋଟିଏ ମୋଟର ଗାଡ଼ି ତୀବ୍ର ବେଗରେ ଛୁଟି ଚାଲିଛି। ଗାଡ଼ିଟିର ଗତି ଦେଖିଲେ ମନେ ହେବ ସତେ ଯେମିତି କୌଣସି ଦରକାରୀ କାମରେ ଚାଲିଛି କୌଣସି ଦୂର ଜାଗାକୁ। ଏହି ଗାଡ଼ିଟିର ଆରୋହୀ ଓ ଚାଳକ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ପିଲା।

ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଗାଡ଼ିଟା ହଠାତ୍ ସଶବ୍ଦରେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ରହି ଗଲା। କେବଳ ମୋଟର ଚାଳକଟି ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଇଞ୍ଜିନ ଭିତରଟା ଖୋଲି ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲା...। ଶେଷରେ ବହୁ ସମୟ ପରେ ପରୀକ୍ଷାରେ ଜାଣି ପାରିଲା ଯେ କଳର ଗୋଟିଏ ଲୁହା ଅଂଶ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଛି। ସେହିପରି ଭଗ୍ନ ଅଂଶଟି ଯେପରି ସେଥିରୁ ଯେ ତଦେଇ ଶୀଘ୍ର ନିକଟସ୍ଥ ଗାମର କୌଣସି କମାରର ଦୋକାନରେ ଗାଡ଼ି ଚାଲେଇଲା। ଜଣେ କମାରକୁ ଡାକିଲା ମଧ୍ୟ ଓ ଭଙ୍ଗା ଅଂଶଟି ଦେଖାଇ କହିଲା— "ଏହିପରି ଏକ ଛାଞ୍ଚ କରିଦିଅ ମୁଁ ଏଥିପାଇଁ ତମକୁ ଯଥାଯୁକ୍ତ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦେବି।" କମାର— "ଆଜି ଆମ ପାର୍ବଣର ଦିନ ଯୋଗୁଁ କମାରଶାଳ ବନ୍ଦ ଅଛି। ଅତଏବ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆଜି ଲୁହାରେ ହାତ ଦେବି ନାହିଁ।"

ସେତେବେଳେ ସେହି ଚାଳକ ପିଲାଟି କହିଲା—"ବେଶ୍, ତମେ ଯଦି ଛାଞ୍ଚ କରିବ ନାହିଁ ତେବେ ତମର ଯନ୍ତ୍ର ପାତି ମତେ ଦିଅ। ମୁଁ ସବୁ ନିଜେ ନିଜେ ତିଆରି କରିନେବି।" ବୁଢ଼ା କମାର ପିଲାଟିର ଦେହରେ ଭଦ୍ରଲୋକ ପୋଷାକ ଦେଖି ହସି ହସି କହିଲା "ସତେ! ଲୁହା ପିଟିବା ବାହାରିବା ଏତେ ସହଜ କାମ ନୁହେଁ ବାବୁ! ସେହି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଏହି କାମ କରିବା ମୁସ୍କିଲ। ଯାହାହେଉ ତମେ ଯେତେବେଳେ କହୁଛ ସେତେବେଳେ ଚାଲ କମାରଶାଳଟା ଦେଖାଇ ଦିଏ।"

ପିଲାଟିକୁ ତା'ପରେ କମାର ତା'ର ଶାଳକୁ ନେଇଗଲା।...ପିଲାଟି ଦେହରୁ

REG. No. O. 4 THE DAGARO.—1-9-

୧୧ଶ ବର୍ଷ—୫ମ ସଂଖ୍ୟା ନାଗବର୍ଗ—୧୭

ପେଷାକ ଉତାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଗଲା ... କେତେକ୍ଷଣ ପରେ ସେ ତାଁର ଝୁଲାପକେଟରୁ ଅଂଶଟି ଉଠାଇ କରି ପକାଇଲା। ବୃଦ୍ଧ କମାର ପିଲାଟିର କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଚମ୍ପ ମାରିଲା।

ଏପିଲାଟି କିଏ ଜାଣ ?

ଏକଦା ଇଟାଲୀର ହର୍ତ୍ତା କର୍ତ୍ତା ଭାଗ୍ୟ ବିଧାତା (କମାର ପିଲା) ମୁସୋଲିନୀ। (...ଛାୟାରେ)

ସ୍ମରଚନ୍ଦ୍ର ୫୧୬ ନଂ ନାଗ

ନାଗଙ୍କ ଚିଠି

ଡ଼ଗର ଜରିଆରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ଚାହୁଁଛି, (୧) ଆପଣଙ୍କର ୧୧ଶ ବର୍ଷର ୪ର୍ଥ ସଂଖ୍ୟାରେ ଜଣେ ନାଗବରଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ ଆପଣ ଲେଖିଛନ୍ତି ଅନ୍ୟାନ୍ୟଙ୍କର ରଚନାର ଦୋଷାଦୋଷ ଆଲୋଚନା କଲେ କେହି କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେବେ। କିନ୍ତୁ ମୋ ମତରେ ଏହା ସବୁବେଳେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ତା'ପରେ ଲେଖାର ଦୋଷାଦୋଷ ଯାହା ଯେତିକି ଥିବ ସେ ସମସ୍ତ ସଂଶୋଧନ ପାଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନାଗବରମାନେ ବିଶେଷତଃ ଯେଉଁମାନେ ସେ ତ୍ରୁଟି କରିଥାନ୍ତି, ନିଜର ଦୋଷ ସଂଶୋଧନ କରି ନେବେ। ଡ଼ଗରରେ ଆପଣ ନାଗବରଙ୍କୁ କହି ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ [କ] "ଯେ" ନାଗବର ନିଜ ଲେଖାର ସମାଲୋଚନା ଡ଼ଗରରେ ଲୋଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ ସେ ଲେଖା ପଠାଇଲା ବେଳେ ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବେ। (ଖ) ଯେ ସମାଲୋଚନା ଲୋଡ଼ନ୍ତି ସେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବେ।

ମୋ ମତରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଅନେକ ଅନେକ ଦୋଷ ସଂଶୋଧନ ହେବ ଓ ଯଥେଷ୍ଟ ଉପକାର ହେବ ନାଗବର ତଥା ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର।

ଆପଣଙ୍କ ଉତ୍ତର ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଲି। ସ୍ନେହଭାଜନ ! ଇତି

ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ପାତ୍ର [illegible] ନଂ ନାଗବର

ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନାଗଙ୍କ ମତ ଲୋଡ଼ା। ଅଗ।

ଉତ୍କଳ ଯାଦବ ଛାତ୍ରାବାସ-ଭଦ୍ରକ।

'ଭଦ୍ରକ ଯାଦବ ସମିତି କଲିକତା'ର ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ସନ୍ ୧୯୦୫ ମସିହାରେ ଏହି ମହତ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରଥମତଃ ପରିକଳ୍ପିତ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା। ଭଦ୍ରକ ଟାଉନରେ ଗୋଟିଏ ଘର ଭଡ଼ା କରି ଛାତ୍ରାବାସ ଖୋଲାଗଲା। ଏବେ ଉକ୍ତ ସମିତି ଏହି ଛାତ୍ରାବାସ ପାଇଁ ଏହି ଟାଉନରେ ଖଣ୍ଡେ ଜାଗା ଖରିଦ କରି ଅଛନ୍ତି। ଆଜି ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ସମିତି ଉକ୍ତ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଉପକାରାର୍ଥେ ମୋଟ ବାର୍ଷିକ ଟ ୩୬୦୯ ଗତ ବର୍ଷଠାରୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଅଛନ୍ତି। ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣରେ ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିଲେ ଅନତି ବିଳମ୍ବେ ନିଜର ସ୍ଥାୟୀ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବ। ଏତଦ୍ୱାରା ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅଯଥା ଘରଭଡ଼ା ଦେବାରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ ସେହି ଧନ ଛାତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ବ୍ୟୟ କରି ପାରିବ। ଏଥିପାଇଁ ଦେଶର ଧନୀ, ପ୍ରବୀଣ, ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପନ୍ନ ଉଦାର ନେତା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ସୁଦୃଷ୍ଟି ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ; ବିଶେଷତଃ ସମଗ୍ର ଉତ୍କଳର ଧନୀ, ମାନୀ, ଜ୍ଞାନୀ ଯାଦବମାନେ ସମାଜ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ଏହି ପବିତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ନିଜର ଯଥାଶକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବେଦପୁରାଣ-ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ପରମ ପବିତ୍ର ଜଗଦ୍ବନ୍ଦନୀୟ ଦେବକୁଳ-ପ୍ରାଚୀନ ଶୌର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ ଯଦୁବଂଶର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପତନ ଓ ବିଲୟ ଅବସ୍ଥାରୁ ଉଦ୍ଧାରକରି ପ୍ରାଚୀନ ଆର୍ଯ୍ୟ ଗୌରବ ଓ ଆର୍ଯ୍ୟ ଶକ୍ତିର ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ। ଇତିହାସ-ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଦେବଗିରି ରାଜବଂଶ ସମ୍ଭୂତ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଯାଦବକେଶରୀ ଶିବାଜୀଙ୍କର ଉଦ୍ଦାତ୍ତ ବାଣୀ ପୁଣି ଯାଦବ ଯୁବକ ପ୍ରାଣରେ ଝଙ୍କାରିତ ହୋଇ ଏ ଯୁଗର ଯାଦବ ସମାଜର ଘୋରନୈରାଶ୍ୟ ଓ ଜଡ଼ତା ଅପସାରିତ କରୁ। ହିନ୍ଦୁ ଜାତିର ମେରୁଦଣ୍ଡ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଭାରତରେ ଶାନ୍ତି, ମୁକ୍ତି, ପ୍ରୀତି ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉ। ପୁଣି ଥରେ ଭାରତ ବକ୍ଷରେ ଯଦୁକୁଳରତ୍ନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଶାନ୍ତି, ମୈତ୍ରୀ ପ୍ରେମର ସୁଲଳିତ ବଂଶୀ-ସ୍ୱନ, ମହାଭାରତର ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ, ସମ୍ମିଳିତ ଯାଦବ ଜନତାର ଗୁରୁଗମ୍ଭୀର ଶଙ୍ଖନାଦ ତାନ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉ। ଅନ୍ତରେ ଚିର ବିଶ୍ୱ ଶାନ୍ତି ଫେରି ଆସୁ। ଉତ୍କଳୀୟ ଯାଦବ ସମାଜ ଏ ଯୁଗର ନିକୃଷ୍ଟ ମନୋଭାବ, ନୀଚ ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ଆତ୍ମଗ୍ଲାନି ପରିହାର କରି ଦୃଢ଼ ଆତ୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଗତର ସମୃଦ୍ଧ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନରେ ବ୍ରତୀ ହେଉ ଓ ଉତ୍କଳ-ମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଅମୃତ ବାଣୀ ସ୍ଥିର ପବିତ୍ର ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରୁ।

"ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଗି ଜାତ ନୁହେଁ ହିନ୍ଦୁ,
ଦେଶ ହିତେ ହିତ, ପ୍ରଚାରକ ବନ୍ଧୁ।" ଇତି

"ଜୟ ଗୋପାଳ"

ତାରିଖ (ଭଦ୍ରକ) ୨୮-୮-୪୭

ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପଲାଇ
ସମ୍ପାଦକ
ଉତ୍କଳ ଯାଦବ ଛାତ୍ରାବାସ—ଭଦ୍ରକ।

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Sept, 8, 1947.	No. 6.

ଡଗର

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଟ୍ଟହାସିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର [illegible] ୧୩୫୪ ସାଲ	ଷଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆସିଛନ୍ତି—

କଥା ଶିଳ୍ପୀ ନନ୍ଦକିଶୋର ମହାନାୟକ
ଦୁଃଖର ଔଷଧ ବତାଇ ଦେବାକୁ
କାହାଣୀ ପଢ଼ନ୍ତୁ ।

—*—

ଗଞ୍ଜାମ, କଟକ, ବାଲେଶ୍ୱର ଓ ସମ୍ବଲପୁରର
ମେଳ କେଉଁଠି ?
ମଜାକଥାରେ କହୁଛନ୍ତି ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର.

—*—

କବି ଲଢାଇରେ
ରହସ୍ୟମଞ୍ଜରୀ ଲେଖକ
ଦେବଦୁଲାଳଙ୍କୁ
ଲଢିବାର ଦେଖିବେ ।

—o—

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬॥ **ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩।**
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦॥

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକ ଟ ୬ । ଷଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକ ଟ ୩ । ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସୋରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କଥା ଆମ୍ଭକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଅଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ମୋଟ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପଣ ୨ କୋଟି ୧୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୫୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ [illegible]ରେ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍‌ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ୍ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ
ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

ଜେ, ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ୍, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକ୍‌ଚୁଏରି
ହେଡ ଅଫିସ— ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକା ହୁଆ

(ଭାଦ୍ରବ)

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର— ସିଂହ ଦ୍ୱାଦଶ ୧୩୫୪ ୬ଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା

କେଉଁଠାର ସନ୍ଦେଶ ବାହକ— ଶ୍ରୀରାମ ଷ୍ଟେଟ୍ସମ୍ୟାନ— ପ୍ରାଦେଶିକତାର ବହିଷ୍କରଣ କରି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ବାଦ ରଖାଇ ଆମ ନଃସାହେବ ବାବୁଙ୍କ ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଉଛନ୍ତି । ବାବୁଙ୍କ —ବାଲୁଙ୍କ ଦେଉଥିଲେ ବା ପୂର୍ବ ଥାନ୍ତା କିନ୍ତୁ ସେ ଜଣେ ନିଷ୍ଠାବ ଅହଂଷାବାଦ । ଅତଏବ ମନର ମୂନିର ଲକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ତାଙ୍କ ଅପରାଧ ଯେ କର୍ଣ୍ଣ ଓଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳ ଏକାଠି ହେବା ବୋଲି ଦାବି କଲେ । ପୁଣି ନିଜେ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ହୋଇ । ବେଆଦବ୍ କଥା । ଯାହାହେଉ, ଷ୍ଟେଟ୍ସମ୍ୟାନ କାଗଜ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖ ପର ଠାରୁ ମିଷ୍ଟର ଗାନ୍ଧି ସ୍ଥାନରେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ଲେଖି ଶିଖିବାରୁ ଏ ଜଣ ନୂତନ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରୀତିରେ ବାନ୍ଧି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ସେ ପ୍ରୀତିର ଝଟକା ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । କଲିକତା ବାବୁ ।

\+ + +

ଲୋକେ କହୁଛନ୍ତି ବାବୁଙ୍କ ସାହାସକୁ ଧନ୍ୟ କହିବା । ଯୁ କଥା ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଆସି ନାହିଁ ନେଇଥିଲା, କଂଗ୍ରେସ ହାଇ କମାଣ୍ଡ ଅଧୀନରେ ରହି ମଧ୍ୟ ସେ କଥା କହି ବାଶ୍ରରେ କହିବାକୁ କେତେ ବଳ ଦରକାର ? ତାଙ୍କ କଳକତା ଷୋଧସ୍ତର ତଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଲିକତାର ହେଲ କହିଛା ଥିବାର ନୁହେଁ । ସେ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଙ୍ଗ କାନରେ ଦେଖା ଶୁଣା କଲେ ମଧ୍ୟ ଅପରାଧ ଦେଖା ବି ପିଉଛନ୍ତି । ଦେଉବର୍ଷ ଭିତରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାହା ଦେଖୁ ନ ଥିଲେ ଦେଇ ଦିନରେ ସେ ତାହା ଦେଖି ପାରିଛନ୍ତି । ମହାମାନ୍ୟ ବାବୁଙ୍କୁ ଆମର ଏତେ ଅନୁରୋଧ, ସେ ପଛକେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଙ୍ଗ କାନରେ ଦେଖନ୍ତୁ—କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଓ କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟର ସାହାଯ୍ୟ ନ ନିଅନ୍ତୁ । ତା ହେଲେ ଶେଷକୁ ବାବୁଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଓ ବୋକା ବୋଲି ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ସର ଯଷ୍ଟିବେ ।

\+ × +

ଶ୍ରଯୁକ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଓ ସଭାପତିଙ୍କ ମଝିରେ ଥିବା ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥାତ ଜମିଦାରଙ୍କ ଉଚ୍ଛେଦ ସାଧନ କରିବାର ମତ ଦୋହରିଛନ୍ତି । ସେ ମତ ବହୁ ଦିନରୁ ଘୋଷିତ ହୋଇଛି । ତଥାପି ଡେରି ହେବାର କାରଣ ବାବୁଙ୍କ ନିଜ ବୁଝି ପାରୁଥିବେ । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସାମାନ୍ୟ କଥା ଘୋଷଣା ହୋଇ ଅଛି ବେଳେ କର୍ଣ୍ଣ ସଭାର ଦେଲେ ଭଲ ହବ । ଶ୍ରଯୁକ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ବହୁ ଥର ସବୁରେ କହିଲେଣି—ଶ୍ରୀଘ୍ର ସେ କଥା ହବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ମହାମାନ୍ୟ ବାବୁଙ୍କ ଓଡ଼ିଶାର କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନଙ୍କ ନଗର ବୃତ୍ତେ ଉପର ଅନୁରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ଏ

ବିଜ୍ଞପ୍ତି

'ଡଗର' ସାପ୍ତାହିକ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନେକେ ସମ୍ବାଦ ବା ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ପଠାଉଛନ୍ତି । 'ଡଗର' ସାପ୍ତାହିକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ସଂବାଦ ପତ୍ର ଭଳି 'ଖବର' ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ—ତା'ର ସ୍ଥାନ ଅଳ୍ପ— ମଧ୍ୟ ତା'ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତାହା ନୁହେଁ । ଦେଶର ନାନା ସଂବାଦ ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ଟୀକା ଟିପ୍ପଣୀ କାଟିବା ଡଗର ପ୍ରଧାନ କର୍ମ । ତା' ଛଡ଼ା 'ଡଗର'ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭାଗ ଅଛି ଯେଉଁଥିରେ ଗଳ୍ପ, କବିତା, ମଜା କଥା, ମଜା କବିତା ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଓ ସାହିତ୍ୟ କଳା ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ବିଷୟର ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ଗଡ଼ଜାତରୁ ଆମେ ଅନେକ ଚିଠି ପାଉଛୁ ଯେଉଁଥିରେ ଏ ସେମାନେ ପଚାରିଛନ୍ତି ଗଡ଼ଜାତ ହାଲ ଖବର 'ଡଗର' ପ୍ରକାଶ କରୁ ନାହିଁ'—ଗଡ଼ଜାତ ବାସୀ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ନିବେଦନ, ସଂବାଦ ହିସାବରେ କୌଣସି ଖବର ଆମେ ପ୍ରକାଶ କରୁ ନାହିଁ—କାରଣ ଦେଶର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ସେ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ତେବେ ଆମର ଗଡ଼ଜାତ ସଂବାଦ ଦରକାର ଯାହା ଉପରେ ଆମେ ଟିପ୍ପଣୀ କାଟି ପାରିବୁ । ତେଣୁ ଗଡ଼ଜାତର ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ, କୃଷକ ସଙ୍ଘ—ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜାତୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ, ସେମାନେ ସାମୟିକ ସଂବାଦ ଦରକାର ଭାବରେ ପଠାନ୍ତୁ । ଆମେ ତା'ର ଉଚିତ ବ୍ୟବହାର କରିବୁ ।

—ପରିଚାଳକ—

ଯେତେ ଦିନଯାଏ ଏ ଦେଶରେ ଇତାବଳ ହୋଟେଲ ସବୁ କାମ ଆରମ୍ଭ କରି ଅଂଶୀଦାର କଂଗ୍ରେସ ନେତା ବା କଂଗ୍ରେସ ଜମିଦାର (ଏକାକଥା)ଙ୍କୁ ଭଣ୍ଡାରୀ ନ ଦେଉଛି—ସେତେ ଦିନ ଯାଏ ଅନ୍ତତଃ ଜମିଦାରୀ ଉଠାଇବା ଶକ୍ତ । ନ ହେଲେ ଏବେ [illegible] ଲୋକଙ୍କ ସତ କଥା ଦୋଷ ଲାଗେ । ସେ ମାନଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନ.ସ କଥା ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକତା ଦୋଷ ଲାଗିବ । ଦେଶ ପାଇଁ ସେମାନେ ଏତେ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି—ଏତକ ବଦଳେ ପାଇବେ ନାହିଁ ?

\+ + +

ଆମ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଦେଖ, ସରକାରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲଗା ଦୋଷ ସେ ପୁଣି ପ୍ରତିବାଦ କରିଛନ୍ତି । ଏଭଳି ବାବୁଙ୍କ ସାତେକ ଅପଣାର ପରିଚୟଟା ଏଥିରେ ପଡ଼ିଲେ ଦେଖେ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ଯେତେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ କଥାରୁ ତାଙ୍କ ସ୍କଲର୍ଶିପ୍ ପାଇଲା ବା ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣ ବାଣ୍ଟିଙ୍ଗ ବୋଲି କେହି ଜାଣିପାରୁ ନଥିଲେ । ମାନେ ହେଉଛି ଏ କଣ ଆଉ ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ଓଡ଼ିଆ ନ ? ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭଳି ବର୍ତ୍ତମାନ ମହାସଭାଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା [illegible] ନ ? କିନ୍ତୁ ଏଇ ଝଗା କଥାଟା କହି ସେ ଅଣ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ଚଳା ପଚାରୁ ଦେଲେ ଅପଣାକୁ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତକରେ ଭିକ୍ଷା ନୈତିକ ନେଇବ । ଆମେ ମଝିରୁ ପଚାରିବେ ଦେଖ୍, କ ଭଜ ମାଡ଼ିବୁ ନାହିଁ ? ଓଡ଼ିଆର କଣ ନାହିଁ ? ପୁଣି [illegible] ଅଛି— ଭୁବନେଶ୍ୱର ବୋର୍ଡ ଅଛି । [illegible] ଯୋଗ କର ଅଛି । ମହାନଦୀ ଭାରି ଅଛି—ଏଥିରେ କଣ ପେଟ ପୂର ଯାଉନାହିଁ ? ଆହୁରି ଭିକ୍ଷା ? [illegible] ଭିକ୍ଷା କଲେ କ ଦେଖ, ଆମକୁ [illegible]— ଓଡ଼ିଆ [illegible] । ସେ କେତେ ଭିକ୍ଷା ଦେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ନୈତିକତାକୁ ତଳେ ପକାଇଦେବେ ନାହିଁ କମ୍ବା ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଦୋହରାଇବେ ନାହିଁ ।

\+ + +

ଦ୍ୱାରକା ପ୍ରସାଦ ଗୋରଖପୁର [illegible] ଶାନ୍ତିପାଠ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି । [illegible] ସବୁଦିନେ ସେ [illegible] ଏ ଯୁଗର ଏକଲବ୍ୟ । ସେ ବହୁତ ଅଧ୍ୟାୟର ଗର୍ଜନ କରୁଥିଲେ, ପୁଣି [illegible] ଅଧ୍ୟାୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ରହୁଥିଲେ, [illegible] କଲିକତା ତାଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟି ନଥିଲା । ଏଥର ସେ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମୁସଲମାନ ଭାଇଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏକନିଷ୍ଠା, ଏକଲକ୍ଷ୍ୟ କେଉଁଠି ଗଲା କେଜାଣି ?

ଆସଲ କଥା ହେଉଛି—ଭାବାଣୀ ହୋଇ [illegible]
ଗୁଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ଥାଉ ଥାଏ ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଝଗଡ଼ା
କେ ବୁଝେ ଜନ୍ମାନ୍ତର ସତ ।

\+ + ×

ସଂଯୁକ୍ତ ନେତା ପୁଣି କହନ୍ତି—ଆମେ ଅହିଂସ ଓ ଶାନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ, ଜନ୍ମଗତ ଅଧିକାର ପାକିସ୍ଥାନ ପାଇବୁ । କଥାଟା ଶୁଣିବାକୁ ବେଶ୍ । ଅହିଂସାରେ କିଏ ଭଲ କହେ ! ଅହିଂସା ତା ପ୍ରେମରେ କେବଳ ଚଣି ଦଉଛି । ନରହତ୍ୟା, ଲୁଟତରା, ସୀମାନ୍ତ ଓ ପଞ୍ଜାବର ରକ୍ତ ସ୍ରୋତ—ତାହା କାଣ ତାହ ସିନ୍ଧୁ ଗଙ୍ଗା, ପଦ୍ମାରେ ବନ୍ୟା ହେଉଥିଲା କାହିଁ ?

\+ + -

ନେତା ପୁଣି ଜାଣୁଥିବା ମାନେ କହନ୍ତି—ଆମର ଭୁଲ୍ ଏଠାରେ ଅନ୍ୟଙ୍କଠୁ ବେଶି ହୋଇ ଆମ ଭୁଲ୍ ଫଳରେ ଆଉ କଥା ଓ କେମ ଫଳରେ ପାକିସ୍ଥାନ ପାଇଲୁ ।

ହିନ୍ଦୁ ଶାସ୍ତ୍ର କହେ—ଶକ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ । କେବଳ ଶକ୍ତିରୁ ଏମିତି ବ୍ରହ୍ମ ବାହାରିଲା ଯେ ହିନ୍ଦୁର ଭୁଲର ବ୍ରହ୍ମର ଦେଇ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଳାଇ ଦେଇ ଏକକ ପାକିସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଦେଲା ।

\+ + +

ଆଉ ଭୁଲି । ଜନାବ ଭୁଲ୍‌ରେ ସେ ଅଖଣ୍ଡ ପାକିସ୍ଥାନ ପାଉଛନ୍ତି । ଜନ୍ତୁ ସେଠା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାକିସ୍ଥାନ । ପୂର୍ବପୂର୍ବ ସ୍ୱରୂପ ଭୁଲ୍ ହୋଇଥିଲେ ଅଖଣ୍ଡ ପାକିସ୍ଥାନ ପାଉଥାନ୍ତେ ଓ ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ ପାକିସ୍ଥାନ ଭିତରେ ସୋଝାସୋଝି ଯୋଗ ଥାନ୍ତା । ଜନ୍ତୁ କଥାରେ ଅଛି—ଭଗବାନଙ୍କ ବାହା ଭୁଲ୍‌ରେ ଗଣ୍ଡି ଅଛି ?

× × ×

ବାଡ଼ି ଜନମଠାରୁ କଳମ ମୂଲ୍ୟ ବାହୁଡ଼ ବେଶି । ସେଥିପାଇଁ ସବୁଶଙ୍କ ହାତରେ କଳମ ଯାହା ହାତରେ ଯେତେ କଲମ ହୋଇ ତା ମୂର୍ତ୍ତା ସେ ସବେଶ ମହାପୁରୁଷ ଭଳି ସେତିକ ହେଲା । ସେ ତାର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିବ ବଲ କମେ ଦେଖି ଦେଖି ପାକିସ୍ଥାନ ଆଣିଛନ୍ତି । ସିଦ୍ଧି ପାଇଛନ୍ତି —ସିଦ୍ଧିଦାତା ଗଣେଶ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅତଏବ ତାଙ୍କର ଅଦ୍ୟ ଦେବତା ହିସାବରେ ପୂଜା ପାଇବେ ।

× × ×

ବୋମ୍ବେ ଥିବା ସେ କଥାରେ—କାଶ୍ମୀରର ଏ ଲଢ଼େଇ । ଏ ଭୁଲ ଜଲ ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କର ବଡ଼ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା । ଆମ ବୋମ୍ବେ ପ୍ରତିନିଧି ଜଣାଉଛନ୍ତି— ଏବେ ବୋମ୍ବେରେ ଭେଷଜ କମିଟି ବସୁଛି । ବୋମ୍ବେରେ ଡେଭେଲପ୍ ମେଣ୍ଟ କମିଟି ନାହିଁ । ଜନ୍ତୁ କାଶ୍ମୀରରେ ସେ ସବୁ ଆଉ ନଥିଲା ଥିଲା । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରଦେଶରେ ଯେତେ ବାଘ ଅଛନ୍ତି, କାଶ୍ମୀରର ଚୋର ସବୁ ଯାଇ ବାଘ ବାହୁ ଖାଇ ଯାଇଛି । ଏଠା ଲୋକଙ୍କ ଏହା ପ୍ରତି ଦରକାର ନାହିଁ । ଲୋକ ଲେଖି ଦରକାର ନାହିଁ । କାରଣ ଲେଖକଙ୍କ ଅଣ୍ଡ ଖୋଲରେ ମସ୍ତିଷ୍କ ଥାଇ ଦେଇ ଦେଖିବା ଲୋକ ମାନଙ୍କ ନାହିଁ ପୁଣି ଦେଇ ଅଣଗାଳ ଦେଖିବା ହୋଇନଥାଏ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କରିପାରନ୍ତି । ତେଣୁ ମୂର୍ଖ ମାନଙ୍କ ଜିତିବେ ।

× × ×

ଆମର ଅନେକ କହୁଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ସାଙ୍ଗରେ ପୂର୍ବର ବିଭାଗର ତୁଳନା କରନ୍ତୁ । ଏ ପ୍ରଦେଶର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଅବସ୍ଥା କଥା ଶୁଣିବାକୁ ବେଶ ନାହିଁ ?—ଆମେ ତ ଉଡ଼ାଇ ଦେବା ! ଆରେ ବାବୁ ଶିକ୍ଷାଟା ହେଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କଥା । ଏଥିରେ ତ୍ୟାଗ, ଉଦାସୀନତା ଉତ୍ୟାଦି ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଦିଆ ଉଚିତ । ପୂର୍ବର ବିଭାଗ ହେଲା ଗାଡ଼ିରେ ଖାଦ୍ୟ ବିଭାଗ । ସେଥିରେ ସରକାରଙ୍କର ସୁଦୃଷ୍ଟି—ସମର୍ଥନ—ସାହାଯ୍ୟ—ସର୍ବଦା ତଥା ସର୍ବଥା ଥିବା ଉଚିତ । ଆଉ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ପାଇଁ ସରକାର ବାସ୍ତବିକ ବାର୍ଷିକ ଚେଷ୍ଟାରେ ଉଦାସୀନତା, ତ୍ୟାଗ ସହିଷ୍ଣୁତା ଉତ୍ୟାଦି ନ ଦେଖାଇଲେ କେବେ କମିବ ?

\+ + ×

ବଡ଼ ଯାଉଛି ଯତ୍ନ ପ୍ରାଇମେରୀ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଚଳେଇ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ କରାଯାଏ—ତେବେ ତାହାଦ୍ୱାରା ମାନଙ୍କ ସରକାର ଯେଉଁ ଦରମା, ଖାତିର, କ୍ଷମତା, ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଉଛନ୍ତି ତାହା ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ନାହିଁ । ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ସ୍କୁଲ ବିଭାଗର ସବ୍ ଇନସପେକ୍ଟରର ସହ ପୋଲିସ୍ ସବ୍ ଇନସ୍ପେକ୍ଟରଙ୍କର ତୁଳନା କଲେ ଅବାକ ହୋଇ ଦେଖାଯିବ । ପୋ: ସବ. ଇନସ୍ପେକ୍ଟରଙ୍କର ବନ୍ଧୁକ ନଥିଲେ ଘୋଡ଼ା, ଜମ ଦାର ଉତ୍ୟାଦି ଅଛନ୍ତି । ଚଢ଼ିବା ପାଇଁ ଘୋଡ଼ା ଅଛି, ହୁକୁମ ତାମିଲ୍ କରିବା ପାଇଁ ଚୌକିଦାରଠାରୁ କନେଷ୍ଟବଲ୍ ଅଛନ୍ତି—ତଥା ବାହାଦୁରୀ, ଡାକ ଡାକିବାଠାରୁ ଅଫିସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ କାମ କରା ସର୍ତ୍ତରେ ହୋଇ ଏଗରିଭ ଭୂଷଣ ର ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତାର ଅଲଗା ଢଙ୍ଗରେ ହୋଇଯାଏ ।

\+ × ×

ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗକୁ ସରକାରଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଅତି ମହତ । ମଫସଲରେ ବାହା ଓଡ଼ ତଳେ ବା ନଈବଢ଼ିରେ ବା ଗୋରୁ ମଲ୍ଲଭୂଇରେ ଗୋରୁ ଖାଇ ଯତ୍ନ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥାନ୍ତି ବା ମରି ଯାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ସେଥିରେ ମୁଣ୍ଡ ସ୍କୁଲ ରହିବା ପାଇଁ ସହିଷ୍ଣୁତାର ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ସ୍କୁଲ ସ: ଇ: ଙ୍କୁ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଚପରାସିରେ କାମ ଚଳାଇବା ହାର ଏମାନେ ଆତ୍ମ ନିର୍ଭରଶୀଳତାର ଶିକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି । କେବଳ ହାତ—ଗୁଣ୍ଡ ନ ଥିଲେ ସେଠା ଉ ହେଲା ତାଗ ତଥା ଅଦର୍ଶତା । ସେଥିପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ସ: ଇ: ମାନଙ୍କ ଆମର ପରାମର୍ଶ (ଶିକ୍ଷା ନୁହେଁ !) ଯେ ପୁ: ସ: ଇ: ଙ୍କଠାରୁ ମହତ୍ତ୍ୱ, ଉଚ୍ଚତର ବା ଦୀର୍ଘ ଶିକ୍ଷିତ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ତ୍ୟାଗର ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ । କେଉଁ ମହାତ୍ମା ଲୋକଙ୍କର ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ ।

\+ + × × ×

ଆମ ମେଦିନୀପୁର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ପାଖରୁ ଏକ ବିଶେଷ ସଂବାଦ ଆସିଛି । ମେଦିନୀପୁରର ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଗତ ନକ୍ସା ବଦଳ ମହାନ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ମାଇତି ସ୍ୱୀକୃତ ସଂଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଉଥିଲେ— ଯଦି ତମେ ମେଦିନୀପୁର ଦାବି କର ଦେଖିବ । ମହାନ୍ତି ମହାଶୟ ମାଇତି ହେବା ପରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ନାମଟା ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ମେଦିନୀପୁରର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ସେ ଯେ ବଙ୍ଗଳାର ପ୍ରଥମ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ବଡ଼ ପଦବୀ ପାଇଛନ୍ତି । ଘଟକ ମାନସିଂହ ହୋଇ ସେ ଆପଣାକୁ ବୋଲାଇବ କି ଯିବ । ତେବେ ପୁଣି ହଠାତ୍ ବେଳ ଚକ୍ର ଏମିତି ପଡ଼ିଲା ଯେ ସେ ବାଘ ହୋଇ ଦରେ ମୁଷାରେ ମଧ୍ୟଚକ୍ଷୁରେ —ଗୋପାଳ ଗୋବିନ୍ଦ ମୁକୁନ୍ଦ ସୌରି—

ଯଜ୍ଞେଶ ନାରାୟଣ କୃଷ୍ଣ ବିଷ୍ଣୁ ନିରାଶ୍ରୟମାଂ ଜଗଦୀଶ ରକ୍ଷ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ଆମର ଭରସା ଏଥିରେ ମହତାବ ଓଡ଼ିଆ ତାଙ୍କୁ ଧମକାଉଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ । ମହତାବ ଓଡ଼ିଆ ବିଦ୍ୱେଷୀ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି; ନକ୍ସା ଓଡ଼ିଆ ବିଦ୍ୱେଷୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବଙ୍ଗଳର ସ୍ଥାନ ପାଇ ପୁଣି କେଶର ଉଣ୍ଡିବା ସେହି ସାହିତ୍ୟ ।

\+ + + ×

ବିଜ୍ଞାପନ

ମୟୂରଭଞ୍ଜର ମହାରାଜାଙ୍କର ଶୁଭ ଜନ୍ମ ବାସର ଉପଲକ୍ଷରେ ଉତ୍କଳ ଶୋଭିତ ସମିତି ଓଡ଼ିଆରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାଟକ ଲେଖକଙ୍କୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦେବାର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ପ୍ରେରିତ ନାଟକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୌଳିକ ଏବଂ ଅଭିନୟୋପଯୋଗୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକାଶିତ ବା ଅନୂଦିତ ନାଟକ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଚଳିତ ବର୍ଷ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପାଇଁ ପ୍ରେରିତ ନାଟକ ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୫ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଉତ୍କଳ ଶୋଭିତ ସମିତିର ସମ୍ପାଦକ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।

ବାରିପଦା ତା ୧.୯.୪୭	ଶ୍ରୀ ସୁରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ସମ୍ପାଦକ 'ଉତ୍କଳ ଶୋଭିତ ସମିତି'

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-ଲୁଚେରେ

ଲେଖକ – **ଫତୁରାନଂଦ**

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା—ଲାବଣି ତାଙ୍କର ଅବର ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଯଥି ଅନୁରୋଧ କଲେ, ବାଉଁଶ ଜଣଣ୍ଟନ୍ତ ନେଂଶରୀଙ୍କୁ ପାଉଥିବା ସ୍ନାନାର୍ଥୀ ଯୁବତୀଙ୍କ ବିଷୟରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅବର ବୈତାଳମାନଙ୍କ ପେଶି ଶାବର ଓ ମୂଢ଼ କବିମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଯେଉଁ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଲେ ତାହା କେତେକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ପାଉଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ରହିଲା । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଦଶଗୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

୬ ଦେବଦୁର୍ଲଭ ଦାସ

ରାଗ—ନଳିନୀ ଗୌଡ଼ା

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ କ୍ଷଣ
ଯେ ନାୟିକା ପରଗୁଣ
ହୋଇଲା ପ୍ରଭାତ କାଳ
ବଡ଼ ସକାଳ ଯେ । ୧ ।
ଚଳେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ତୀରେ
ଯୋଷାମଣି ଧୀରେ ଧୀରେ
କାଖରେ ଧରି କଳସୀ
ଯେ ମଦାଳସୀ ଯେ । ୨ ।
ପୁଷ୍କରିଣୀ ତଳପାଠ
ସୁନ୍ଦର ପାବଚ୍ଛୁ ଘାଟ
ଶୋଭା ତାର ଅନୁପମ
ବିଶଦ କମ ଯେ । ୩ ।
ଜଳ ସୁଧାମୟ ସ୍ୱାଦ
ହଂସ ଚକ୍ରବାକ ଖେଦ
ଡାହୁକ ଡାକନ୍ତି ରଙ୍ଗେ
ସ୍ୱକାନ୍ତ ସଙ୍ଗେ ଯେ ।୪
କମଳ କୈରବ ଶୋଭା
ମର୍ତ୍ତେ ମଧୁଲିଟ ଲୋଭା
କୁସୁମ କେଶର ଜଳ
ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଯେ । ୫
ବେଢିଅଛି ବଂଶବନ
ହୃଦୟ କରଇ ଛନ
ବୃକ୍ଷେ ବୃକ୍ଷେ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦ
ପ୍ରେମେ ଅବନ୍ଧ ଯେ । ୬
ପଶିଲା ଯୁବତୀ ଜଳେ
ପ୍ରତିବିମ୍ବ କୁମ୍ଭ ତଳେ
କମଳ ତୋଳଇ ବାଳୀ
ସ୍ନାହାନ ସାରି ଯେ ।୭
ଏକାଳ ଶୋଭା ଏମନ୍ତ
କେବଢ଼ ସେ ରୁଚିରବନ୍ତ
ଧନ୍ୟ କଦ୍ରମା ମଦ୍ରମା
ନାଗରୀ କ୍ଷେମା ଯେ । ୮
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ କଳଙ୍କ କାଟି
ସୁଧା ସମୁଦ୍ରରେ ମାଜି
କାଟି କୋଟି କଳ୍ପତରେ
କି ଫୁଲଶରେ ଯେ । ୯
ଧନ୍ୟ କୁଟିଳ କୁନ୍ତଳ
ଚିକ୍କଳ ପଟ ନିର୍ମଳ
ଭ୍ରୂଲତା ଭଙ୍ଗିମ ଲୋ
ଅପାଙ୍ଗ ଖେଳା ଯେ । ୧୦
ଧନ୍ୟ ଶୋଭାପାଏ କର୍ଣ୍ଣ
ବନ୍ଧୂକ କି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣ
ଧନ୍ୟ ସେ ଶରୁକ ଓଷ୍ଠ
ବିମ୍ବ ବି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯେ । ୧୧
ଧନ୍ୟ ଏ ଉଦ୍ଭାସ ମୁଖ
ନାସିକା ଫୁଲ ମୟୂଖ
ଧନ୍ୟ ସେ ସୁସ୍ୱରୁ ବାଣୀ
କାମ ବାଜେଣୀ ଯେ । ୧୨
ଧନ୍ୟ ଏ ସାରଙ୍ଗ ଗଳା
କୁଚ କୁମ୍ଭ ଉଚ୍ଚଶିଳା
ଧନ୍ୟ ତାର ପାଦପାଣି
ପଙ୍କଜ ଜିଣି ଯେ । ୧୩
ଧନ୍ୟ ତା ନଖ ଚନ୍ଦ୍ରକା
ଚନ୍ଦ୍ର ଯାଏ ଲୟେ ଶାଖା
ଉଲଟ ରମ୍ଭା ଜଘନ
ଯୁଗ ସଘନ ଯେ । ୧୦
ନାଭମ୍ବ ତଟ ଅନଙ୍ଗ
ସିଂହାସନ ହେଲା ଭଙ୍ଗ
ନିବିଡ଼ ଲଳିତ ମଧ୍ୟା
ଉମ୍ବରୁ ଅଧା ଯେ । ୧୫
ଧନ୍ୟ ତା ରଙ୍ଗ ପତଙ୍ଗୀ
କୁସ୍ଥି ପିନ୍ଧିଅଛି ଧନୀ
ଘଣ୍ଟି ଘାଘୁରି କି ମଣି
ସେ ଓଢ଼ିଅଣି ଯେ । ୧୬
ବିଦ ମୁଦ୍ରିକା ବାଂଯୁ
ବାହୁଟି ତାଟଙ୍କ ଚୟୁ
ନାକଚଣା କଣ୍ଠି କଣି
କାମ କାଟେଣୀ ଯେ । ୧୭
ଯାଏ ସଖୀ ସ୍ନାନ ସାରି
ଭମଳ ଭରରେ ଧରି
ଗୁହାଣୀ କାମକନ୍ଦୁରୀ
ସେ ନବ ଗୋରୀ ଯେ । ୧୮
ଦେଖ ସେ ଯେ ବଂଶବନ-
ସର ନାୟିକା ରଚନ
ବର୍ଣ୍ଣନେ ପ୍ରେମଲକ୍ଷଣ
ଉଲସେ ମନ ଯେ । ୧୯

(ଅନ୍ୟା ସଂଖ୍ୟାରେ କବି ହୃମିଦ)

—•—

ମତାବଥାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ

୧ମ ଯାଣୀଭ ପାଖର ଯାଉ ରା' ଦେବରେ ଗାନୁଛା ଖବାଇଦା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଧମକାଇବା ଓ ମରୁଭ୍ ଦେଖାଇବା) ଅଉ ରୁଷିଣ ଦେବୁ ଭ ଦେ ନୋହିବେ ଘର୍ନ ଭଦବ ନାହିଁ ।

୧ଯେଶୀ – (ଦଡ଼ପାଟ ବଉ ଅଉଁ ବୁଲେଉ) ବାବା ମରଗଳ ଲେ ବାବା । ମୁଁ ଦେଇଛଉ ଖିମି ଲେ ବାବା । ମୁଁ ଏ ଦୁଷ ବନ ଲେ ବାବା । ମତେ ବେନେ ମାଲ୍ଲୁଟ୍ଲ ବାବା ।

ବନ୍‌ଷ୍ଟେବଲ୍—(ଲଟି ଉଁଷୁଭ ଦଉର ଅଛିବା) ହୈ, ହୈ, ବାଦେ ବନ୍ଧା ବଗ୍‌ଲ ହୋ । ବଲସନ୍‌'ଅଦନି ହୋ । ବା ଉଦନ ହୋ—ବଉନ ବସ୍‌ବୋ ମାଇ୍ ପବାଇନ ହୋ ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗରର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

(ପୂର୍ବ ସଂଖ୍ୟାର ଅନୁବୃତ୍ତି)

କଂଗ୍ରେସ ଯଦି କହେ ଯେ ଏବେ ବି ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟଠାରୁ ସେ ଦୂରରେ ତେବେ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହିସାବରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା ଦେଇ ବଞ୍ଚି ରହୁ । ରହିବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ କଂଗ୍ରେସର ତ୍ୟାଗ ଓ ସୁନାମକୁ ବିକ୍ରି କରି ଖାଇବାର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଚିତ୍କାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ— ଆମର ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିଗଲା —ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ମିଳିଗଲା—ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ କଂଗ୍ରେସର ବହୁ ଉଚ୍ଚ ନେତା ଏକଥା ପୂର୍ବରୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସ୍ୱରାଜ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ କଂଗ୍ରେସ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରୂପେ ରହିବାର ଅବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସମ୍ପ୍ରତି ମୋଟାମୋଟି କଂଗ୍ରେସର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଆପଣାର ଆସନକୁ ଉଚ୍ଚପଦ ବିଚାର ଯେତେ ଚିତ୍କାର କରନ୍ତୁ ପଛେ ଖୁବ୍ ବିଚାରଶୀଳ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃବର୍ଗ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାକୁ ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତା କହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ସଭାପତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଲନୀ ଓ ସମ୍ପାଦକ ଶଙ୍କର ରାଓଙ୍କ ନାନା ସ୍ଥଳରେ ନାନା ଭାଷଣର ଧାରାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ତାହା ବୁଝାପଡିବ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ମଧ୍ୟ ତା ୭।୮।୪୭ରିଖ 'ହରିଜନ'ରେ କହିଛନ୍ତି— "ରାମରାଜ୍ୟ (ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଳ୍ପିତ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ)ର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବା କଥା ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଦୌ ଆସି ନାହିଁ । ମନେ ହେଉଛି, ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ତାହାଠାରୁ ଯେତିକି ଦୂରରେ ଥିଲୁ ଏବେ ବି ସେତିକି ଦୂରରେ ଅଛୁ ।"

ଯଦି ଆମେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଥାକୁ ମାନି ନେଉ ତେବେ କଂଗ୍ରେସର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଦ୍ୟାପି ଶେଷ ହୋଇ ନାହିଁ । ବରଂ ଆରମ୍ଭମାତ୍ର । କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ସେ ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବା ଅଦୌ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଉଛି— କଂଗ୍ରେସର କେତେକ କ୍ଷମତାମତ୍ତ ପଦସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି କଂଗ୍ରେସକୁ ଭ୍ରଷ୍ଟ କରି ଆପଣାର ଦୁର୍ନୀତିକୁହିଁ କଂଗ୍ରେସର ନୀତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବାର ଉଦ୍ୟମରେ ଅଛନ୍ତି । ଅଥଚ ରଚନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟର ନାମ ହୋଇଛି ଲୁଗାକଳ, ତେଲ-କଳ, ଭେଜିଟେବଲ କଳର ବିଶାଳ ଯୋଜନା, ଶୋଷଣ ରହିତ ସମାଜର ଅର୍ଥ ହୋଇଛି, ଏହି କଳ ମାନଙ୍କର ଅଂଶଧାରୀ, ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସାର ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି ଛୋଟ ଛୋଟ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରି କ୍ଷମତାକୁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣାର ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କ ଗଳାରେ ଛୁରୀ ଦେବା ଏବଂ କ୍ଷମତାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ନିତାନ୍ତ ହୀନ ବୃତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ।

ଏହି ସବୁକୁ ବିଚାର କରି କଂଗ୍ରେସ ତାର ନୀତିର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ କରୁ । କଂଗ୍ରେସ ଯଦି ଏହି ଭଳି କ୍ଷମତାଲିପ୍ସୁ ଲୋକଙ୍କର ନୀତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରେ ତେବେ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରି ଦେଉ ଯେ କଂଗ୍ରେସ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ହୋଇ ରହିବ ଏବଂ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଅନୁକରଣରେ ଗଠିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦଳମାନଙ୍କ ପରି ଆପଣାର ନେତୃତ୍ୱ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନରେ ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିବ ।

ତା ନ ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ଯଦି ଏକ ଲୋକସେବକ ଦଳ ରୂପେ ଗୋଟାଏ ଆଦର୍ଶ ଧରି ବଞ୍ଚିରହିବାକୁ ଚାହେଁ ତେବେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ଏ ଦମ୍ଭବାଜୀ ଅବର୍ଜନା ତା ଭିତରୁ ଦୂର ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ତା'ର କଠୋର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଦେଖିବାକୁ ହେବ କଂଗ୍ରେସ ନାମରେ ଯେପରି କେତେକ ଲୋକ ବୈଷ୍ଣବ ଏ ଦେଶକୁ ଶୋଷଣ କରିବାରେ ସୁବିଧା ନ ପାନ୍ତି । ହୋଇପାରେ, ଯେ କଂଗ୍ରେସ ତାର ବ୍ୟାପକତା ହରାଇ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ କାତର ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେବା ପାଇଁ ମନୋଭାବ ଥିବା କେହି ଦଳର ବୃଦ୍ଧିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଦଳର ହ୍ରାସରେ ବିନାଶ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମୋର ମତରେ କଂଗ୍ରେସର ଲୋକେ ଯଦି କଂଗ୍ରେସକୁ ବା କଂଗ୍ରେସର ସୁନାମକୁ ଉପଯୋଗ କରି ଏକ ରାଜନୈତିକ କ୍ଷମତା ହାସଲ କରିବାର ଅସ୍ତ୍ର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ କଂଗ୍ରେସକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଉ କି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କହିଁ ଅମେରିକା ନୀତିରେ କଂଗ୍ରେସ ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଉ । ନଚେତ୍ କଂଗ୍ରେସ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର କଳ୍ପିତ ସ୍ୱରାଜ୍ୟକୁ ବାସ୍ତବରୂପ ଦେବାପାଇଁ ଏକ ନିଷ୍ଠାପର ସେବକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇ ରହୁ । ଇତି ।

ପହିଲି ବଳୀ

ଇଂରେଜୀରେ କଥାଟିଏ ଅଛି । ତା'ର ମୋଟାମୋଟି ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଯୁଦ୍ଧ ଦେବତା ବିକଟାଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି 'ଖାଇବି ଖାଇବି' 'ମୁଁ ରକ୍ତ ମୁହାଁ' କହି ଦଉଡ଼ୁଥିଲେ, ତାକୁ ବୋଧ କରିବା ପାଇଁ ପହିଲେ ବିଚରା 'ସତ୍ୟ'କୁ ନେଇ ତା ଆଗରେ ବଳୀ ପକେଇ ଦିଅନ୍ତି । ସତ୍ୟକୁ ମାରି ତା' ରକ୍ତ ମାଂସ ହାଡ ସବୁ ଗ୍ରେବେଇ ଦେଲେ ଯାଇ ସେ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ମାରେ । ଯୁଦ୍ଧ ଧମାଧମ୍ ଲାଗେ ।

ସେମିତି ଯେତିକି ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ଅଛନ୍ତି ଆଜି ତାଙ୍କ ମୁହଁଟି ମାନଶୁଖି ଯାଇଛି । ଯାହାକୁ ଦେଖିବ 'ଅବାକ୍ !!' ହୁଅନ୍ତେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆସିଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବତା ଏତେ ତୀବ୍ର ବେଗରେ ବିକଟ ଅଟ୍ଟ ଆସିଲେ ଯେ ଆମ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ତାଙ୍କୁ କଣ ଦେଇ ପୂଜା ବୋଧ କରିବେ ଭାବି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ ତ ହୁଅନ୍ତେ 'ଖାଇବି ଖାଇବି' କହି ଦଉଡୁଥାଏ । ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ଭାବିଥିଲେ ଥଇଲରେ—ତା ମୁହଁକୁ ଏ କଳକାରଖାନା, ପୁଂଜିବାଦ, ବଡ଼ଲୋକ ଅତ୍ୟାଚାର ସବୁ ଠେଲି ଦିବା । ସେ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଚପି ଖାଇଦେଇ ଜନମ କରିବ 'ଖଦଡ଼' 'ଗ୍ରାମୋଦ୍ୟୋଗ' 'ରାମରାଜ୍ୟ' !

କିନ୍ତୁ ଏଥର ସେମିତି ବନ୍ୟେଇ ପଥରେ ପହଂଚିଛୁ ଆମ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଯାକ 'ଗାନ୍ଧିବାଦ'କୁ ନେଇ ଧନଗଡ଼ ଭଳି କାଟି ପକେଇ ତା' ମୁହଁରେ ରକ୍ତ ଢାଳିଦେଲେ । ସେ 'ଚରଖା' 'ରାମରାଜ' ସବୁ ଚଲଖିଆ କରି ଦେଇ ଓଇଛୁଆ ଗୋଡ଼ି ଫମ୍ପେଇ ଦେଇ ଗୋଟାକୁ ଗୋଟା ଲୁଗା କଳ, ଭେଜିଟେବଲ ଘିଅ କାରଖାନା, ସୋଡ଼ାଷ ତେଲ କଳ ଛଅଟିକିଆ ପକାଉଚି । ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ବିଗୁରା ଆଁ କରି ବସିଛନ୍ତି । ପାଟିରୁ କଥା କାହାରୁ ନାହିଁ ।

ଜଣେ ମୋତେ ବେ ଧଡ଼କେଇ କହିଲେ —ହଁ —ଦେଖୁଚତ । ତେବେ ଗାନ୍ଧୀ ହଜିଚି ରକ୍ତ ବୀର୍ଯ୍ୟ ଭଳି । ତାକୁ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀ କାଟି ପକେଇ ଧନଗଡ଼ କରିଦେଲେ ସେ ଛତ୍ରା ଲାଅନ୍ତା ରୂପ ହୋଇ ବଢ଼ାଇବ ଯେ ।

ଆଶା ବୈତରଣୀ ନଦୀ । ଗାନ୍ଧୀବାଦର ମୂଳକଥା ହେଉଚି ଆଶା—ଧୈର୍ଯ୍ୟ ।

'ଡଗର' ସମ୍ପାଦକେ, ଆପଣ ବିଚାର କରି କହିବେକି ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଶା ଓ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ନପୁଂସକର ଲକ୍ଷଣ ନା କଣ ?

—ବିନୋଦ କାନନ୍‌ଗୋ

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

ତା' ନା' ଥିଲା 'କଣାମାମୁଁ'। ସେ ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କାହାର ମାମୁ ବା କେଉଁ ଲେଖାରେ ସେ ମାମୁଁ ହୋଇଛି ତାହା କେହି କହି ପାରିବେ ନାହିଁ; କିବା ତାଙ୍କୁ ଯେ କେହି ହେଲେ ସତରେ 'ମା'ର ଭାଇ ମାମୁଁ ଲେଖାଏ, ତାହା ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ। ତଥାପି ସେ ସମସ୍ତିଙ୍କର 'କଣାମାମୁଁ'। 'କଣାମାମୁଁ' କଥାଟା ଗୋଟାଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ହୋଇ ଗୋଟାଏ 'ନା' ହୋଇ ଯାଇଥାଏ। ସେ ନା'ଟା ପୁଣି ଏଡ଼େ ସାର୍ବଜନୀନ ଯେ, ଯାହାର ବାପ ଡାକେ କଣାମାମୁଁ ସେ ବି ସହଜେ ଡାକେ, ପୁଣି ତାର ପୁଅ ପୁତୁରା ବି ଡାକନ୍ତି କଣାମାମୁ। ପାଣି କଣ୍ଟିରାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବ୍ରାହ୍ମଣ ସାଏ, ସାଇ ପଡ଼ିଶା, ଗାଁ ଗଣ୍ଡା, ପିଲା, ବୁଢ଼ା, ଝିଅ ବୋହୂ, ସମସ୍ତେ ଡାକନ୍ତି 'କଣାମାମୁଁ' [illegible]।

ଆମେ ପିଲା ବେଳରୁ ଦେଖି ଆସୁଛୁଁ, ତାକୁ ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି କଣାମାମୁଁ, ସୁତରାଂ ଆମେ ବି ସେଇଆ ଡାକି ଆସୁଛୁଁ। ଆମ ତଳକୁ ଯେଉଁମାନେ ଜନ୍ମହେଲେ ଆମ ଦେଖା ଦେଖି ସିଏ ବି ଡାକିଲେ କଣାମାମୁଁ। କାହାର ମାମୁଁ ସେ ନୁହେ ତା' ଆମକୁ ଜଣା ନାହିଁ। ସେ ଯେ କ ଯାଏ କଉଠିକି, ନ ଥାଏ କେଉଁଠି ତାହା ବି ଜଣା ନାହିଁ। କଣାମାମୁଁକୁ ନ ଜାଣେ ନ ଚହ୍ନେ ଏପରି ଲୋକ ଆମ ଖଣ୍ଡିକରେ ନାହାନ୍ତି। ମାତ୍ର ସେ କାହାର କଣ ବା ତାର ଘର କଏ ବା କେଉଁଠି ସେହି କଥାଟି ଏକା କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ। ନ ଜାଣିଲେ ପଛକେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆପଣାର ଓ ସମସ୍ତେ ତାର ଆପଣାର। ସେ କଉଁଠି ଖାଏ, କଉଁଠି ଥାଏ, କଉଁଠି ଶୁଏ ତାର ଥୟ ନାହିଁ। ସାଇ ଯାକଟିର ସବୁ ଘର ତାର ଅଜଣା ଦ୍ୱାର। କିଛି ବାଅଡ଼ ନାହିଁ, ଗାଧୋଇ ଗାଧୋଇ ଆସି ମହାନ୍ତିଙ୍କ ତ ଓଳଗଣରୁ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ଟାଣି ନେଇ ପିନ୍ଧିପକାଇଲା। ଯେ ଥାଆନ୍ତୁ ପଛକେ ହାଣ୍ଡିଶାଳେ ଦୁଆରେ ଯାଇ ଚକାପିଣ୍ଡା ମାଡି ବସିଗଲା। ଖାଇ ପିଇ ଦେଇ ମନ ହେଲା ତ ସପ ସତରଞ୍ଜି ଯାହା ପାଇଲା ଭିଡ଼ ନେଇ ଶୋଇଗଲା ଅଥବା ମନକୁ ଆସିଲା ତ କାହାରିକୁ କିଛି ନ କହି ଚାଲିଗଲା। ତାର ଚାଲିଚଳଣି ଗତି ଗତ ସବୁ ଏହିପରି ଅଦ୍ଭୁତ।

ଲୋକେ କଣାମାମୁର ବ୍ୟବହାରରେ ଏପରି ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଗଲେଣି ଯେ ତାର ଏ ସବୁକୁ କେହି ଗୋଟାଏ ଜୁଲମ ବୋଲି କେବେ ଭାବି ନାହାନ୍ତି। କିବା ନିହାତି ନିଜକୁଟା ବୋଲି ଯେ କେହି ତାକୁ କିଛି ଗୋଟାଏ ବିଶେଷ କରୁଣା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହାନ୍ତି ତାହା ବି ନୁହେ। ସେ ଯେପରି ଜଣେ ଘରର ମଣିଷ, ତାର ଯେପରି ଘରର ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଜନ୍ମଗତ ଦାବୀ ଅଛି, ସବୁରି ମନରେ ଏହିପରି ଭାବ। ଆପଣା ପୁଅ, ନିଜର ଗୋଟାଏ ସ୍ୱତ୍ୱ ଅଛି, ବଳ ଅଛି ବୋଲି କେହି କେବେ ଭାବନ୍ତି ତାଙ୍କର ପରଚର୍ଯ୍ୟା କରେ କି? ସେଇଟା ଯେପରି ସ୍ୱାଭାବିକ ଧାରାରେ ପଡ଼ିଯାଏ, ସେହିପରି ଏଇ କଣାମାମୁର ଦାବୀଟା ହୋଇ ଯାଇଥିଲା। ସିଏ ତ ଅଜ ବାଟ ଭିକାରି ନୁହେ, ସ୍ନେହର ଉପେକ୍ଷିତ ନୁହେ, କୁଟୀଆ ମୈତ୍ର ନୁହେ, —ସିଏ ଯେ **କଣାମାମୁ**। ବାସ୍।

ଏଇଲା ଯେ କଣାମାମୁଁ, ସିଏ ସମସ୍ତଙ୍କର କହ୍ନମାମୁଁ ଭଲିଆ; ଏକା ସାନପିଲାଙ୍କର ଯମ। ଜନ୍ମହେଲା ଠଉଁ ୧୨।୧୪ ବରଷ ଯାଏ ସାନ ପିଲାଏ ତାକୁ ବାଘ ଭାଲୁ ପରି ଡରନ୍ତି। ଖଲାଲି ମିଳେ କଣା ମାମୁଁକୁ ଦେଖିଲେ କବାଟ କଣରେ କି ଗଡ଼ୁଁଟି ସନ୍ଧରେ ଲୁଚିବେ। ଅତି ସାନ ପିଲେ ତ କଣାମାମୁଁ ନା ଶୁଣିଲା କ୍ଷଣି କାନ୍ଦଣା ବନ୍ଦ କରି ତୁନି ହୋଇ ଯାନ୍ତି। ଶେଯ ବୁଢ଼ୀଙ୍କ ଆଗରେ କଣାମାମୁଁ ନା କହିଦେଲେ ଆଖିବୁଜି ପଡ଼ିକରି ମୁହଁ ଲୁଚେଇ ଦେବେ। ପିଲାଏ ଅଝଟ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ "ହେଇ କାନକଟା ଆଇଲା" "ବାଘରେ ବାଘ" "ବଳୁଆ ଆଇଲା" ପ୍ରଭୃତି କହି ଦେଶରେ ଯେପରି ଡରାନ୍ତି, ଆମ ଗାଁଟାରେ 'କଣାମାମୁଁ' ନା'ଟା ପିଲାଙ୍କର ସେହିପରି।

ଇଏ ତ ଗଲା ସାନ ପିଲାଙ୍କ କଥା। ବଡ଼ପିଲାଏ, ଏପରିକି ବି ୧୦।୧୨ ବର୍ଷର ପିଲାଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ କଣାମାମୁଁଙ୍କର ପ୍ରଭାବ। କଣାମାମୁଁକୁ ଦେଖିଲେ ସେମାନେ ଛେରି ମୁଣ୍ଡ ପକାନ୍ତି। ଟିଲ ସଡ଼ାକ ଏହି ସମୟରେ ପ୍ରାୟ ଦୌଡ଼ି ଦୌଡ଼ି ପାଣିବୁଡ଼ା ମାଛଧରା, ଗଛଚଢ଼ା, ଚଢ଼େଇ ଧରା, ଗୁଡ଼ିଉଡ଼ା ପ୍ରଭୃତି କରନ୍ତି। ଏଇଲା ପିଲାଙ୍କର କଣାମାମୁଁ ହେଉଛନ୍ତି ଅବଧାନ। ଅବଶ୍ୟ ପାଠ ପଢ଼ାରେ ନୁହେଁ ଖାଲି ଶାସନରେ। କଣାମାମୁଁର ଗୋଟିଏ ଅଦ୍ଭୁତ ସ୍ୱଭାବ ଥିଲା, ସେ ପିଲାଙ୍କଠାରେ ଯେପରି ଯୁବକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଠିକ ତାର ଓଲଟା। ଏତେ ବଡ଼ ଦରବୁଢ଼ା ମଣିଷଟାଏ, ମାତ୍ର ତାର ସାଙ୍ଗ ହେଉଛନ୍ତି ସେତିକି ଟୋକା ଦଳ। ଯଉଁ ପିଲାଙ୍କୁ ସେ ମାରି ମାରି ଗୁଣ୍ଡା କରୁଥିବ ସେ ପୁଣି ୧୬।୧୭ ହେବା କ୍ଷଣି ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ କଣାମାମୁଁର ଇୟାର ବନିଯିବେ। ସେହି ଇୟାର ମାନେ ପୁଣି ଯିମିତି ଟିକିଏ ପୋଖତ ହୋଇ ସଂସାରରେ ପଶିବାକୁ ଲାଗିବେ, କଣାମାମୁଁ ତାର ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ତାକୁ ଛାଡ଼ିବ ଓ ତା ତଳ ପାହାଚକୁ ଆଗୁଳିବ। ଏହିତାର ଗତି, ଏହିତାର ଧାରା।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକୀ

ଏ ସପ୍ତାହରେ ସମ୍ବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି

ପଶ୍ଚିମ ବଂଗର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ
ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଘୋଷ
ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଶାନ୍ତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ
ପ୍ରାୟୋପବେଶନ ଶେଷ ହୋଇଛି

ସୀମାନ୍ତର ଭୂତପୂର୍ବ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ
ଖାଁ ସାହେବ
ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ?

ଭାରତ

ପଞ୍ଜାବରେ ବିଶେଷତଃ ପୂର୍ବ ବା ପାକିସ୍ଥାନ ପଞ୍ଜାବରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଅତି ଭୀଷଣ ଆକାର ଧାରଣ କରିଛି । ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବରୁ ଚାଲି ଆସୁଥିବା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସଂପ୍ରଦାୟଙ୍କୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ଭାରତ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ପକ୍ଷରେ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ଚାଲିଛି । ଦିଲ୍ଲୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଳାତକଙ୍କ ଜନତାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବର ସରକାର ନୂତନ ଏବଂ ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହେଲେହେଁ ସେଠା ଅବସ୍ଥା ଆୟତ୍ତାଧୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନେତା ମାନେ ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଆମେ ବିନା ରକ୍ତପାତରେ ଆମ ଅଧିକାର ବୁଦ୍ଧିବଳରେ ଏବଂ ଐକ୍ୟ ଏବଂ କଲମ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜୟ କରି ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଛୁଁ ତାକୁ ଦୁର୍ବଳ କରନାହିଁ । ଉଭୟ ଉପନିବେଶର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନେହେରୁ ଓ ଲିଆକତ୍ ଉପଦ୍ରୁତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ମିଳିତ ରକ୍ଷୀ ଦଳ ଅପସାରିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଦୁଇ ଉପନିବେଶ ନିଜର ଅଞ୍ଚଳର ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ପୁଲିସ ଓ ମିଲିଟାରୀ ଭିତରେ ଜଘନ୍ୟ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭାବ ପ୍ରବେଶ କରିଛି । ଏ ଦଙ୍ଗାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ କାରଣ ପକ୍ଷପାତ ଶାନ୍ତିରକ୍ଷୀ ପୁଲିସ ଓ ମିଲିଟାରୀ ।

କଲିକତାରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ମିଳନ ପରେ ହଠାତ୍ ଦଂଗା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୁଣି ଏକ ଐତିହାସିକ ଉପବାସ କଲେ । ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନ ହେଲେ ସେ ଉପବାସରେ ହିଁ ପ୍ରାଣପାତ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାରୁ ସେ ଅନଶନ ଭାଙ୍ଗିଛନ୍ତି ।

ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଅଧିବେଶନ ଆସନ୍ତା ୨୬, ୨୭, ୨୮ରେ ବମ୍ବେଠାରେ ହେବ । ସଭାରେ କଂଗ୍ରେସର ନୀତି ସ୍ଥିର ହେବ ଓ ଏହା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିବେଶନ । ସଭା ଅତି ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଭାବରେ ବସିବାର ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ।

ଭାରତର ବୈଧାନିକ ସଭାରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ବସିଥିବା ପଟେଲ କମିଟିର ରିପୋର୍ଟ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ତଦନୁସାରେ ପୃଥକ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ରହିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କେତେକ ସଂପ୍ରଦାୟ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାମୟିକ ଭାବରେ ସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରହିବ । ଆଙ୍ଗ୍ଲୋ ଇଣ୍ଡିୟାନ ମାନଙ୍କୁ ଗୃହରେ ଯେଉଁ ସୁବିଧା ଦିଆଯାଉ ଥିଲା ତାହା ମାତ୍ର ଦଶ ବର୍ଷ ପାଇଁ ରହିବ । ପାର୍ସି ଓ କ୍ରିଷ୍ଟିଆନ ମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ଚାହିଁଲେ ନାହିଁ । ସ୍ଥାନ ବିଶେଷରେ କ୍ରିଷ୍ଟିଆନ ସଭ୍ୟ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ନ ଆସିଲେ ଗଭର୍ନର ମନୋନୀତ କରିବେ । ଯେଉଁ ସଂଖ୍ୟା ଲଘୁ ସଂପ୍ରଦାୟଙ୍କ ପାଇ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ରହିଲା, ସେମାନେ ଅଧିକରୁ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ଠିଆ ହୋଇ ପାରିବେ । ବୈଧାନିକ ସଭାର ଏ ନୀତିକୁ ବଡ଼ ଉଦାର ବୋଲି ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ।

ଆଜକୁ ୧୧ ବର୍ଷତଳେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବିଲାତରେ ଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ରପଟ ଚିତ୍ରକର ଓସଭାଲଡ଼ ଅଙ୍କନ କରିଥିଲେ । ତାହା ବୈଧାନିକ ସଭାରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ପାକିସ୍ଥାନ

୫୦୦୦୦ ପଞ୍ଜାବୀ ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବ । ସେନାପତି କହିଲେ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପାକିସ୍ଥାନକୁ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ହେବ । କାଶ୍ମୀର ବାସୀ ମୁସଲମାନ ଗଜଲବକସ ଓ ଯୁନୁସ ଲୀଗରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର କଲକାରଖାନାକୁ ଜାତୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି କରିବେ ଓ ତାର ଅର୍ଥ ନୀତିରେ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ 'ବାଦ'ର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଛି । ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଦେଶରେ ଖାଁ ସାହେବ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଇସ୍ତଫା ଦେବା ପରେ ଖୁଦାଇ ଖିଦମଦଗାରଙ୍କ ନୀତି କଣ ହେବ ତାର ବିଚାର ଚାଲିଥିଲା । ଗଫୁର ଖାଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅହିଂସ ଆନ୍ଦୋଳନ ପକ୍ଷରେ ଥିବା ବେଳେ କେତେକ ନେତା ହିଂସାତ୍ମକ ଆନ୍ଦୋଳନର ପକ୍ଷପାତୀ ଥିଲେ । ଶୀଘ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦ ଡାକିବାର ଦାବି ମଧ୍ୟ କରାଯାଉ ଥିଲା । ହଠାତ୍ ସଂବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ଗଫୁର ଖାଁ ଓ ଖାଁ ସାହେବ ଦୁଇଭାଇ ଯାକଙ୍କୁ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାରଙ୍କ ପତାକାକୁ ନ ମାନିବା ଅପରାଧରେ ଗିରଫ କରା ଯାଇଛି । ସଂବାଦ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ଜଣାଇଲେ ।

ଓଡ଼ିଶା

ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ତିନି ଦିନିଆ ଅଧିବେଶନରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଆଇନ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ମୋଟର ପରିଚାଳନା ଆଇନ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଧାନ । ଏଣିକି ବଡ଼ ମଟର ଯାତାୟାତର ପରିଚାଳନା ଭାର ସରକାର ନେବାର ସମ୍ଭାବନା । ହୀରାକୁଦ ବନ୍ଧ ଯୋଜନା ସଂବନ୍ଧରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ରିପୋର୍ଟର ବିଚାର ହୋଇ ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲା । ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଲାଟସାହେବ କାଟଜୁ ଏକ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ତାହା ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା ମାନ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ସହାନୁଭୂତିର ସୂଚନା ଦେଉଛି । ବଙ୍ଗଳାର କେତେକ କାଗଜ ଓଡ଼ିଆ ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ଜଗାଇଛନ୍ତି । ଆସାମ ଓ ବିହାରରେ ବଙ୍ଗ ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ପ୍ରବଳ ହୋଇଛି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏ ସଂବନ୍ଧରେ କହିଛନ୍ତି —ଭାରତ ସବୁ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ । ସମସ୍ତେ ଭାରତକୁ ଛାଡ଼ିଲେ ସେ କାହାର ହେବ ?

ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ

ଭୋପାଳ ଭାରତ ଇଉନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ହାଇଦରାବାଦର ପ୍ରତିନିଧି ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଇ ଭାରତ ସରକାର ସଙ୍ଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନର ୪୭ ଦଫା ଅନୁସାରେ ବେରାର ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ରହିବ । ହାଇଦରାବାଦର ତହିରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ । କୋଚିନ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଘୋଷଣା କରିଛି । ଆଜିକାର ନେତୃତ୍ୱରେ ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ମଣ୍ଡଳୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଘୋଷଣା କରିଚନ୍ତି । ରାଜା ମାନଙ୍କର କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ । ମହୀଶୂରରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଶାସନ ଦାବୀକରି ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା

ସ୍ମଟସ ସାହେବ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅରେଞ୍ଜ ଫ୍ରିଷ୍ଟେଟରେ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ୫୦ ବର୍ଷ ତଳେ ଭାରତୀୟ ମାନଙ୍କୁ ନେଟାଲ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ ପଥ ଦେବା ଭଲ ହୋଇଛି ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଭାରତୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ ନେଇ ଯେଉଁ କଟକଣା ହୋଇଛି ତାହା କେବଳ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ କରିପାରେ ବୋଲି କହି ସେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ବାୟକଟ କର ନାହିଁ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ବୋଧ ହୁଏ ତାହା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଅସୁବିଧା ହେଉଥାଇ ଥାଇପାରେ । ତେଣେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଭାରତ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି । ସେ କାରଣରୁ ଭାରତ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅଗଷ୍ଟ ତା. ୩୧ ରିଖ ପରେ କୌଣସି ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ବାସୀ ବିନାନୁମତିରେ ଭାରତ ଭୂଇଁରେ ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଜୋହାନସବର୍ଗରେ ଅଧମ ଅଧିବାସୀ ମାନେ ଭାରତୀୟ ଗୋରାକନଷ୍ଟବଲଂକୁ ଠେଙ୍ଗା ମାଡ଼ ମାରି ଦେଇଚନ୍ତି ।

ଜାତିସଂଘ ସଭା

ରୁସ ପ୍ରତିନିଧି ଧମକ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ବଡ଼ ବଡ଼ ଶକ୍ତିଙ୍କ ବିଶେଷ ଅଧିକାର ଉପରେ ଆଞ୍ଚ ଆସେ ତେବେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଭାଙ୍ଗିଯିବ ।

ଆଣବିକ ଶକ୍ତି କମିଶନ ପୁଣି ଶକ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ନୂଆ ଯୋଜନା ଦେଇଥିଲେ ରୁସ ତହିଁରେ ନାରାଜ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ଯୋଜନା କେମନ୍ତେ ଆମେରିକାର ପୂର୍ବ ବାରୁଚ ଯୋଜନାର ନକଲ । ରୁସ ଚାହେଁ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତି ସେ ଶକ୍ତିରୁ ଭାଗ ପାଇବା ଉଚିତ ।

ମିଶର ସଂପର୍କରେ ବ୍ରାଜିଲ ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଲେ ଯେ ମିଶର ଓ ବ୍ରିଟେନ ପୁଣି ତାଙ୍କର ମିଳାମିଶା କଥା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ—ନିଜ ଭିତରେ । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ସଂଶୋଧନୀ ଆଣିଲେ ଯେ ସେ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ସୁଦାନ ଯୋଗ ଦେଉ । କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ନାକଚ ହୋଇଗଲା । କଲମ୍ବିଆ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ମିଶର ଛାଡ଼ୁ ଓ ସୁଏଜକୁ ଉଭୟେ ମିଶର ଓ ବ୍ରିଟେନ ମିଶି ଜଗନ୍ତୁ । ମିଶର ପ୍ରତିନିଧି ନାକ୍ରୋଶି ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ନାରାଜ । ସିରିଆର ପ୍ରତିନିଧି ଏମ୍. ଫାରିସ—ଏଲ୍—ଖୁରୀ ମିଶରର ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

ହଲେଣ୍ଡିଆ ପକ୍ଷ ଚାଲିବା ଭିତ୍ତି ହୋଇ ରହିଲା । ମାତ୍ର ଅସ୍ଥାୟୀ ଆଲୋଚନା ବନ୍ଦ ରଖା ଯାଇଛି । ଅସ୍ତ୍ର ସଂବରଣ ସର୍ତ୍ତ ଉଭୟ ହଲେଣ୍ଡିଆ ଓ ଓଲନ୍ଦାଜ ପାଳନ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ପୋଲଣ୍ଡର ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି ।

ଡଚ୍ ଓ ହଲେଣ୍ଡିଆ ମଧ୍ୟରେ କମିଶନ ପାଇଁ ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଯେଉଁ ତିନିଜାତି ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲା, ସେ ମଧ୍ୟରୁ ତିନିଜାତିର ନାମ ପାଇଁ ହଲେଣ୍ଡିଆ ପକ୍ଷରୁ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ନାମ ଦିଆଯାଇଛି ।

ନିରାପତ୍ତା ସଭାର ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସ୍ପେଶାଲ କମିଟି ପାଲେଷ୍ଟାଇନକୁ ଇହୁଦୀ ଓ ଆରବ ଦୁଇ ରାଜ୍ୟରେ ବିଭକ୍ତ କରିବାକୁ ସୁପାରିସ କରିଛନ୍ତି । ଜେରୁସେଲମ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ହେବ । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ପହିଲା ୧୯୪୭ରୁ ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ଏହା ହେବ । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବ୍ରିଟେନ ମିଳିତ ଜାତିର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱାଧୀନରେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ପରିଚାଳନା ଭାର ନେବ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ବା ଅଧିକ ନିରପେକ୍ଷ ଜାତି ବ୍ରିଟେନକୁ ଦରକାର ହେଲେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ଭାରତ ପାରସ୍ୟ ଓ ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ କିନ୍ତୁ ଜେରୁସେଲମକୁ ରାଜଧାନୀ କରି ଗୋଟିଏ ଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ସୁପାରିସ କରିଥିଲେ ।

ଅନ୍ତଃଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀ

ପେଟ୍ରୋପଲିସଠାରେ ଆମେରିକା ମଣ୍ଡଳର ଜାତିମାନେ ଉକ୍ତ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଧର ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସମ୍ମେଳନୀ କରିଛନ୍ତି ସେଠାକୁ ବାଣୀ ପଠାଇ ଟ୍ରୁମ୍ୟାନ କହିଛନ୍ତି—ପୃଥିବୀରେ ମୁକ୍ତ ମନୁଷ୍ୟର ଅଧିବାସ ହେବ । ସେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି—ମହାଶକ୍ତି ଏକମତ ନହୋଇ ପାରିବାରୁ ଶତ୍ରୁ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କରେ ଅଦ୍ୟାବଧି ଦଳ ମିଳିତ ସୈନ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱାଧୀନ ରହିବ । ପୃଥିବୀର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଆମେରିକାର ଅଧିକରି ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ବଳ ବଢ଼ାଇବାକୁ ହେବ ।

ବର୍ମା

ଲର୍ଡ ଲିଷ୍ଟୋବେଲ ବର୍ମା ଚୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି । ଏହି ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବର୍ମାକୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିଦେବେ ବୋଲି ସେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳପାଇଁ ବର୍ମା ରକ୍ଷା ସକାଶେ ବ୍ରିଟେନ ସହିତ ବର୍ମା ଏକ ସନ୍ଧି ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

(ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୃହସ୍ଥର

ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି

ଆପଣ ମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଆମ ଦେଶ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ୧୯୪୭ ଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଧାରଣା କଣ ଆମର ଅଛି ? ସ୍ୱାଧୀନତାର ଦାୟିତ୍ୱ ଏ ଦେଶର ପ୍ରତି ନାରୀଙ୍କୁ ବହନ କରିବାକୁ ହେବ ବୋଲି କି ଆପଣ ମାନେ କଳ୍ପନା କରିଛନ୍ତି ? ଦେଶର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଳୟଙ୍କର ଲଢ଼େଇ ତ ଆମ ଦେଶର ପୁଅ ଝିଅମାନେ ଲଢ଼ିଲେ— ଯାହା ମିଳିଲା, ତାହା ସମସ୍ତେ ବୁଝିଛେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱରୂପ କଅଣ, ତାର କଳ୍ପନା ବାସ୍ତବିକ ଆମର କାହାର ଅଛି କି ନା ସନ୍ଦେହ । ମଫସଲରେ ମାଇପେ କହୁଛନ୍ତି "ଏଣିକି ସ୍ୱରାଜ ଆସିଲା, ଦୁଧ ଘିଅରେ ମହୀ ଭାସିବ ।" ସତକଥା, ଭାସିଯିବ ନିଶ୍ଚୟ, କିନ୍ତୁ କିଏ ଭସେଇବ ? ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଦେବତାମାନେ କି ଆସିଭଲି ଘିଅ ମହୁ ବର୍ଷେଇବେ ? ନା, ତା ହବ ନାହିଁ । ସେ ମିହନ୍ତ ଯେ ଆମକୁ କରିବାକୁ ହେବ । ଅର୍ଥ, ଉଗାଢର ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ହେବ ଆମକୁ—ଏକା । ଭଲ ଖାଇବାକୁ ହେଲେ ଗୋରୁ ଗାଈ ପାଳିବାକୁ, ତାଙ୍କ ସେବା କରିବାକୁ ହେବ, ଘର ପାଖେ ବାଗ ବଗିଚା ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ହବ । ପୁଅ ଗଡ଼ିଆରେ ମାଛ ଛାଡ଼ି ବଢ଼ି କରିବାକୁ ହବ । ଘର ଦୁଆର ସଫାସୁତୁରା କରିବାକୁ ହେବ; କୂଅ ପାଣି ସଫା ରଖିବାକୁ ହବ, ପାଣିକଳ ନ ହେଲା ଯାଏଁ ସିଝେଇ ପାଣି ପିଇବାକୁ ହବ । ଲୁଗା ବୁଣିବାକୁ, ସୂତା କାଟିବାକୁ ହବ । ଏପରି ନ କଲେ ଆମ ଅସୁବିଧା ପିଲାଙ୍କ ଅସୁବିଧା କିପରି ଯିବ ? ସହରରେ ନ ରହି ଗାଁରେ ରହି ମାଇପ ପିଲାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ହିନ୍ଦୀ ଅଙ୍କ ପଢ଼ାଇବାକୁ ହବ । ବଡ଼ ମାଇପିଙ୍କୁ ବା ଆପଣମାନେ ଗାଁରୁ ଡାକି କ୍ଲାସ ଖୋଲି ପାଠ ପଢ଼ାଇବେ । ଏପରି କେତେ କାମ ଅଛି । ପର୍ଦ୍ଦା ଓଢ଼ଣା ଛାଡ଼ି ସାହସ କରି ଦାଣ୍ଡକୁ ବାହାରି ଠିଆ ହବାକୁ ହବ ଓ ନିଜର ଓ ପରଭାଗୀ ମାଇପିଙ୍କ ହକ ପାଇଁ ଦାଣ୍ଡରେ ସମାଜରେ ଲଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ନିଜ ସମ୍ପତ୍ତିବାଡ଼ୀ ଠିକଣା କରି ବୁଝିବାକୁ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ଓକିଲ ଡାକ୍ତର, ରାଜଦୁଆରକୁ କଚେରିକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ହକ ପାଇଁ ଯିବାକୁ ହେବ । ଏ ସବୁ ନ କଲେ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ଘର ଝିଅ ବୋହୂମାନେ ନାଚବସ୍ତୁ ନ ହେଇ ଚିରଦିନ ଧଣ୍ଡିବସ୍ତୁ ହେଇଥିବେ, ଆଜି ସମସ୍ତେ ଦୁର୍ଣ୍ଣ ବଳରେ ଅଧିକାର ଦେଖେଇ ତାଙ୍କ ହକ ଦଳମାଡ଼ି ଦେଇ ଯାଉଥିବେ, ଆଉ ଧଣ୍ଡିବସ୍ତୁମାନେ ଜଳକା ହେଇ କପାଳକୁ ଆଦର କରିଥିବେ । କହିବାକୁ ତ କେତେ କଥା ଅଛି । କ୍ରମେ କ୍ରମେ କହିବା । ଆପଣମାନେ ନିଜକୁ ଏ ସଂସାରରେ ମଣିଷ ବୋଲି ଆଗ ଭାବି ଶିଖନ୍ତୁ । ବିଧବାନାରୀ ପ୍ରତି କି ଅବିଚାର ହେଉଛି, କେତେ ମାଇପେ ଘରଛାଡ଼ି ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଫାନ୍ଦରେ ପଡ଼ି କଲିକତାରେ ପଶୁଜୀବନ ଯାପୁଛନ୍ତି, ଜାତି ବାହାରି ହେଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଅଫଗାନିସ୍ଥାନ ଲାହୋର, ବେଲୁଚ ଆଡ଼ େତଣେ ଟିକେ ଧ୍ୟାନ ରଖନ୍ତୁ । ମାଇପେ ମାଇପଙ୍କର ଆଜି ସମାଜରେ, ଘରର ବଡ଼ ଶତ୍ରୁ । ଏହାର କାରଣ ଆମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ୱାର୍ଥ ଆଉ ପରନିର୍ଭର ଜୀବନ, ଭୋଗ ବିଳାସ ବାସନା । ସେବାଭାବ ଆଣି ଏସବୁ ଛାଡ଼ି ମନ ସଫା କରି ଅନ୍ୟ ନାରୀ ମାନଙ୍କ ସେବାରେ ଜୀବନ ଦିଅନ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ଧାର ଗୋହିରୀରୁ ଆଲୁଅକୁ ଆଣି ଠିଆ କରନ୍ତୁ ଏତିକି ଅଳି କରି ଆଜି ବିଦାୟ ନେଉଛି । —ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ

(ପୁଟ୍ ସ୍ପୃହା ଉତ୍ତ)

କମନ ୱେଲଥ ସମ୍ମେଳନୀ

କାନାବେରାଠାରେ ବ୍ରିଟିଶ କମନ ୱେଲଥ ବା ଡୋମିନିୟନ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କର ଏକ ମେଳଣୀ ବସିଛି—ଜାପାନର ଭାଗ୍ୟ ନିରୂପଣର କଳ୍ପନା କଳ୍ପନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡାକ୍ତର ଇଭାଟ ତାର ସଭାପତି ହୋଇଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ବି ରମାରାଓ ଭାରତ ତରଫରୁ ଏବଂ ମି: ଏମ୍ ଆର ଇଷ୍ଟାମ ପାକିସ୍ତାନ ତରଫରୁ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମେରିକା ଦାବୁଥିବା ୧୧ ଟି ଜାତିର ଯେଉଁ ସଭା ଜାପାନ ସନ୍ଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଡାକୁଛି ତାହା ଉଚିତ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁଣି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେ ସଭାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଉଚିତ ଯେପରି ଆଗ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଆଉ ଏସିଆରେ ଯୁଦ୍ଧ ନ ହୁଏ, ଅସିଆର ଶକ୍ତି ମାନଙ୍କର ନୂତନ ସମାବେଶ ବା ସଂଯୋଗ ନ ହୁଏ, ଜାପାନ ସନ୍ଧିକ୍ରମରେ ମିଳିତ ଚି ଶକ୍ତି (ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକା ଓ ରୁଷ) ଗତ ତିନୋଟି ମେଳଣୀରେ (ଅର୍ଥାତ୍ କାଇରୋ-୧୯୪୩ ଡିସେମ୍ବର, ୟାଲ୍ଟା— ୧୯୦୫ ଫେବୃଆରୀ ଓ ପୋଟ୍ସଡାମ ୧୯୦୫ ଜୁଲାଇ) ବିଶେଷତଃ ପୋଟ୍ସଡାମର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ମାନି ନେଇଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଜାପାନ କେବଳ ହୋନସୁ, ହୋକାଇଡୋ, କିଉସୁ, ସିକୋକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ଛୋଟ ଦ୍ୱୀପ ପାଇବ । ଯେଉଁ ଦ୍ୱୀପ ନେଲେ ସେ ଯୁଦ୍ଧ ଚଳାଇବାର ଭୟ ଅଛି ସେ ଦ୍ୱୀପ ବା ସ୍ଥାନ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାର ଅର୍ଥନୀତିର ଉନ୍ନତି ଦ୍ରୁତ କରାଯିବ । ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ଶାସନ ପାଇବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମିତ୍ରଜାତିର ସୁପ୍ରିମ୍ କମାଣ୍ଡ ଉଠିଯାଇ ପ୍ରଶାନ୍ତ ସାଗର କୋଟିଏ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କମିଶନ ଅଧୀନରେ ରହିବ । ଜାପାନର ଭିତର ଶାସନରେ ସେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବ ନାହିଁ— ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

ଏକାଙ୍କିକା

ଲେଖକ:— ଶ୍ରୀ ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର

(ସ୍ଥାନ—କଟକ ଷ୍ଟେସନ—ଥାର୍ଡ଼ କ୍ଲାସ ମୁସାଫିର ଖାନା—ପାନ ଭଙ୍ଗା—କଥାଭାଷା ଗ୍ରାମ୍ୟ ।)

୧ମ ଯାତ୍ରୀ—(ତେଲେଙ୍ଗାରୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି, ମେଲେରିଅ ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଓ ପ୍ଳୀହା ଗ୍ରସ୍ତ) ଭାଇ, ବାଲ୍‌ଟର୍ ଯାଉଛେ ଗାଡ଼ି କେତେବେଳେ ଆସିବ ?

୨ୟ ଯାତ୍ରୀ—ଗଲେ ଡେର୍ ବେର ଅଛି । କେଉଁ ହର୍ଡ଼ିତ କଥି ?

୧ମ—ଭାଇ ପାଖ ଅସ, ଅପ ବାବକୁଲାଅ ପାନ ଖାଇବା, ଗପସପ କରିବା [୨ୟ ୧ମ ପାଖକୁ ଚିବା]

୧ମ—ଭାଇ, କଟକ ଦେଖନ ଅଛ ?

୨ୟ—ପାଞ୍ଚଛ ଦିନ ହବ ଅଇଲଣି । ମୋ ଝିଅ ଜୋଇଁ ଏଠେଇଁ ରହନ୍ତି ଯେ—ଦେଖିବାକୁ ଅସିଥେଲି ।

୧ମ—ଭାଇ ତମ ଘର କେଇଠି ?

୨ୟ—ଗୋଟିଏ ।

୧ମ—ମଲ ! ମୁଁ କାସ ପଚାରୁଛି ତମେ କାସ କଉଚ ?

୨ୟ--ହେଇଟି, କହିଲି ପରା ଗୋଟିଏ ! ଅଉ କଣ କହନ୍ତି ବା !

୧ମ—ତମେ ମୋ କଥା ବୁଝି ପାରୁନ ନା କଣ ? ମୁଁ କଉଚି ତମେ କେଉଁଠିକି ଯିବ, ତମ ଘର କେଇଠି ?

୨ୟ—ହଁ, ମୁଁ ଜାଣିଲି କେମିତି ତମ ଅରେ ଏମିତି ଦେଖୁଥ କଥା କହନ୍ତି ବେଲି ! ତମେ ଆମ ପ୍ରାନ୍ତ କଟକ ଅରକା କଥା ଶିଖ ନା । କାହିଁକି ବା ?

୧ମ—ଶୁଣ ଅମରଠ ଉଣତଳ ଯିବା ଅଟେବା ନାହିଁ । ବଳରୁ ଅଇନ୍ତି, ବୁଝ କଣରେ ପଡ ରହନ୍ତି । ଭାବା କ୍ଷିଣରେ ତେଲ ବାହିଁ ?

୨ୟ—ଦେଖଉଥଇବା, ଅମେ କ'ଣ ଏମିତ ଖାଇ ଦେଇ ବୁଲି ବୁଲି ଭାଷା ଶିଖୁଚୁଁ ? ତମ ବାଲେଶ୍ୱରଅଙ୍କ ଭିତରରେ ଶୁଦ୍ଧ କଥା ଲେଖଟେ ନାହିଁ ? ମୂର୍ଖ ଉଲଅ ଲୋକ ସବୁ ।

୧ମ—ହଁ, ତମରୁ ଶୁଦ୍ଧ କହୁଅଛେ । ଦେଖ ହୋ, କଥା ବଳରେ ବଳରେ ଏଟି ଅମରୁ ମୂର୍ଖ କେନେଇ ପାରିଲେଣି । ତମେ ଅମ ଅଗର ଜମ ଦେଖଇଚ ହୋ ! ତମ ଅଡ଼ବା ମଣିଷ ଗୁଡାଙ୍କ ଗୁଡ଼ ଗୁଡ଼ାଚ ଗୁହୁଡ଼ା । ସେଥିର ପୁଣି ଏତେ ଦମାକ ? (ଟିକିଏ ରଗିଯାଇ କହିବା)

୨ୟ—ହଇ ହୋ ! ତମେତ ଭାରି ଚଟି ଚଟି କଥା କହୁଚ ? (ଟିକେ ରଗିଯାଇ) ଅମେ ହେଲୁ ଉତ୍କଳର ଲୋକ ! ତମେ ଭାରି ଭଲ ! ସ୍ତ୍ରୀପୁତ୍ର ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଯେ ବାଲିଆ ଉଇ ଉଇ ଯାଇ ଦଲ ତଳେ ପଶିବ ।

୨ୟ ଯାତ୍ରୀ—(ଗଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଶୋଇଥିଲେ ଉଠିଆସି କହିଲେ) ବୋଲେ, ଅମକୁ ଟିକେ ବିଶ୍ରାମ ନାହିଁ ଦେବାର କଥା । ତେଲେ, ଏଠି ଏତା କଳ କରୁଚ କାହିଁ କି । ବୋଲେ, ଏଡାଙ୍କାଲ୍ଲ ଟିକେ ଅଲୋଚନା କରୁଚନା ? ବୋଲେ ଗୋଳ ଦେଲେ କଅଣ ହେବ ଜାଣିଚ ନା ? ଏତେ ଏବା ଗୋଲମାଲ ଯାଇ ପଡ଼ିବ ।

୧ମ—ବାବୁ ଦେଖ । ଠା କଥା ଶୁଣ ! କଥା କଇତେ କଇତେ ଜମ କରୁଚି ନା ମୂର୍ଖ ! (ଟିକେ ରଗିଯାଇ) ତମେ କେଉଁଠିକା ପଣ୍ଡିତ ହୋ !

୨ୟ—ଇଲେ ବୁ ମୋତେ ଗୋଦର ଗୋଲିଅ ବୋଲି କାହିଁ କହିଲରେ ! ସେପର ଚଟରଣିଅ......

୨ୟ—ତୋଲେ ଜଳ ଜନାଙ୍କା ଉଲ ଆଇଚେ ହୋ ଉଲ ଆଇଚ କି ? ବୋଲେ ଏଠା ମୁସାଫିରୁ ଖାନା ଥିବାର ମୁସାଫିରୁ । ବୋଲେ ଅମେ ବିଶ୍ରାମ ନେବାର କେମିତି ହୋ ?

୨ୟ—ବାବୁ ତମେ କହିଲ, ସେ କାହିଁ ଗୋଦର ଗୋଲିଅ କହିଲ ?

୧ମ—କଣ କାହିଁ କାହିଁ ହଉଚ୍ ଏଠାରେ !

୨ୟ—ହଇରେ ଚେଚେରଇ ଚେଙ୍ଗା ! ଚୋର ଏତେ ଚକଚ ? ଅମକୁ 'କାହିଁ କାହିଁ' ଖଚେଇ ହବୁ ? (ଏହା କହି ୧ମ ଯାତ୍ରିକୁ ଠେଲି ଦେବା ଓ ପ୍ରଥମ ଯାତ୍ରୀ ପାଖରେ ଥିବା ଚଉକିଣ୍ଡ ଦେଇଥିବା ବାଙ୍ଗୀ ପାନ ଦୋକାନର ଦୋକାନ ଉପରେ ପଡ଼ିଯିବା)

ଦୋକାନୀ—ଅତେ ! କେମିତିଅ ଗଉଡାଇଙ୍କା-ଚେ ? (୧ମ ଯାତ୍ରୀ ଉପରେ ଥମ ଥମ ହେବା) ଉଦ, ଅଉ ତୋତେ ଦେଖ ଲଇବ ।

୧ମ—ମଲ, ମୁଁ କଣ କରିନି ? ମ ଉପରେ ସଗୁଚ କେବେ ଲୁଅଛ ? ସେ ଦୁଇଟା ମତେ ପେଲି ଦେଲି—ମତ ନ ଦୁଷ ।

୨ୟ—ତୋରଇ, ଦୋକାନଙ୍କାକୁ ସଜାଡ଼ ଦବାର ଏବା, ସଗିଲେ କଅଣ ହେବ ହେ ?

ଦୋକାନୀ—(ମୁଖ ବିକୃତ କରି) ଓଃ ! ସଜାଡ଼ ଦବାର ଏବା । ଏବା କଁା ଯୋଡ଼ା ଯାଉ ହୋ ? ଅଉ କଣ ତମ ଉଦ୍‌ଲେବ ।

୨ୟ—ବୋଲେ, କଥାଙ୍କାକୁ ଟିକେ ଅଲୋଚନା କରୁଚନା । ଅମେ ତ କଥାଙ୍କାକୁ ମେସେଞ୍ଜର ଦେବାରୁ ହେ ମେସେଞ୍ଜର ଦେଖାଇ । ବୋଲେ ତାକେ ଅମକୁ ଏଠା କହିବାର କାହିଁ ହେ ? (୨ୟକୁ ଇଶାରା କହିବା)

୨ୟ—ନାହିଁ ହୋ ତମେ ଜାଣି ନାହିଁ । ଭାଇ ଶୁଣି ସେ ଲୋକଟା ଉଠ ପଡ଼ିବା ଦୋକାନଟା ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଚ ହୋ ? ସେ ଦୋକାନ ତୋର ଏତେତେଇ ଯାଏ ସମ୍ଭାଳି ହେଲି ଉଠିଚନ୍ତି । ଖଇ ଚେହ ହେଉଥେଲ ଘରେ ଘାଉ ମାରୁ ମାରୁ ମାରିଦେଇ ଥାଆନ୍ତା ପର ।

୪ର୍ଥ ଯାତ୍ରୀ—(୧ମ ଯାତ୍ରୀ ପାଖରେ ଲୁଗାଖଣ୍ଡ ଧର ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଟିକେ ଚିହ୍ନ ହେଇ ଯାଇ) ହଇହୋ ! ହଇ ଦେଖ୍ ଦେଖ୍ କହୁଛି ମନ୍ଦିରରେ ଏବାରୁ ମରୁଚି । କେତା ଲୋକ ସୁଦ୍ଧା ତୁ । ଏଥି କି—ପେଲିଯ୍ ଦାଣ୍ଡ ନେଇଯିବ । (ଭିତରୁ ଘଣ୍ଟି ଟଣାଟଣ ହେବା)

୧ମ ଯାତ୍ରୀ—ଯାଉଁ ଚିମା । ଅମ୍ଭର ଗଲଲେ ଗାଡ଼ି ଅସିଲ । (ଉଭୟଙ୍କର ପ୍ରସ୍ଥାନ)

୨ୟ—ମୁଁ ହେଇଥେଲେ ତ ବାଟରେ ଗାମୁଛ ଚବାଇ ଲେବ ଟଙ୍କା ଉଠେଇ ପଣି ନେଇ ଥାଆନ୍ତି ।

ଦୋ—ମୁଁ—କ'ଣ ଅଉ ଠାକୁ ଖଉଚ ? ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ହେ କହିଲ ଯିବ ? ତାଙ୍କ କଥା ଅଛି । ତାଙ୍କ କଣ ଆଉ ସାଙ୍ଗରେ ଚେଳି ଅଣ୍ଡାକୁ ଯାଉଚି । (ମଲ୍ ଦେଖାଇ ଉତ୍ତର ଦେବା, ଉଠେଇ ହେବା ଓ ଫୁଟେଇ ମାରିବା)

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧ମ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

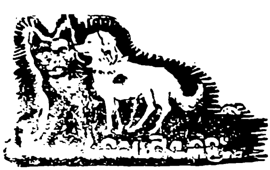

ଦୁଃଖର ଔଷଧ

ଲେଖକ—

—ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅନ୍ୟ ଦିନ ପରି ସେଦିନ ସଞ୍ଜରେ ଅଫିସ ଫେରନ୍ତା ମୋର ଷାଠିଏ ଟଙ୍କାର କିରାଣୀ ଜୀବନର ଗଧ ଖଟଣି ଶେଷକରି କ୍ଲାନ୍ତ ଦେହକୁ ଗରିବର ଜଳଖିଆରେ ହାଲୁକା କରି ଶୋଇଥିଲି ଆରାମ ଚଉକି ଉପରେ ।

ଏତିକିବେଳେ ତାଙ୍କ ଦେହ-ପ୍ରାଣ ଜଗାଇବା ଖୋଲା ହସ ହସି ବନ୍ଧୁଟି ଆସିଲା । ସେ ଧନୀ—ଚାକିରି କରେ ଓ ମୋଠାରୁ ଅନେକ ଗୁଣ ଟଙ୍କା ପାଏ । ବାହା ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଟଙ୍କା ଓ ସମୟର ଖରଚ କରିବା ପାଇଁ ତାହାର ଅନେକ ଅସୁବିଧା । ପିଲାଳିଆ ହସ ଓ ଚଞ୍ଚଳ ମନ ତାହାକୁ ଦଶବର୍ଷ ବୟସରେ କମେଇ ଦିଏ । ଠିକ ସେହିପରି ମୋର କ୍ଲାନ୍ତି ଓ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ମୋର ବୟସ ବଢ଼ାଏ ।

ତାହାର ସେହି ଗୋଟିଏ କଥା—ଜୀବନର ଅଧେ କଟିଲା । ଆଉ ଅଧକ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଶେଷ କଲେ କାଳ ଘାଟଟା ପାର ହୋଇ ଯାଇଥିବ ।

ତାହାହେଲେ ଚାଲ ସିନେମା—

ମନର ଦୁଃଖ ଓ ଦେହର କ୍ଲାନ୍ତିକୁ ଛାଡ଼ି ଦେବା ପାଇଁ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ରିକ୍‌ସାରେ ଜାକି ଜୁକି ହୋଇ ସିନେମା ହଲରେ ପଶିଲୁଁ । ଉପରେ ବାଲକନିରେ ଯୋଡ଼ିଏ ସିଟ୍ । ସେହି ନିରୋଳା ଅଂଶଟିରେ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚଜଣ ଦେଖଣାହାରୀ । ତିନୋଟି ମୁହଁ ଚାହାଁ ବାଳିକା ସ୍କୁଲର ମାଷ୍ଟ୍ରେ ଓ ଗୋଟିଏ ନବବିବାହିତ ଯୋଡ଼ି ।

ସେ ଦିନର ଖେଳ ବିଲ୍ୱମଙ୍ଗଳ କାହାଣୀ 'ସୁରଦାସ' ଆସିନାହିଁ । କାରଣ ପୋଲ ବର୍ଷାରେ ଖରାପ ହେବାରୁ ଟ୍ରେନ୍ ଆସିନାହିଁ । ତେଣୁ ଲୋକ ଫେରିଛନ୍ତି ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ । କେବଳ ଏହି କେତେ ଜଣଙ୍କୁ ଓ ତଳେ ଆଉ ଦଳେଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ।

ପଛ ସିଟରେ ସେହି ଯୁବକ ଓ ପ୍ରୌଢ଼ା ତରୁଣୀ । ତାହାର ପଛ ସିଟରେ ପରଦାରେ ଖେଳ ହେବ । ଏଣେ ପଛ ପଟେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁହେଁ ଆପଣା ଆନନ୍ଦରେ ମଗ୍ନ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାର ଆଲୁଅ ଘରର କବାଟ ଫାଙ୍କ ଦେଇ ଉଙ୍କି ମାରୁଥାଏ ଘର ଭିତରକୁ । ସେଥିରେ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ଦିଶୁଥାନ୍ତି ସେହି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି । ଘର ନାହିଁ—ମେସ୍ କରି ରହନ୍ତି । ଦେହକୁ ସବୁ ପ୍ରକାରେ ସଜାଇଛନ୍ତି । ଭିତରର ଚିନ୍ତା ଦିଶୁଛି ଜାମା ଉପରେ ଓ ଜାମା ଦିଶୁଛି ଶାଢ଼ୀ ଉପରେ । ଭିତରର ଚିନ୍ତାକୁ ମଧ୍ୟ ତାହାର ସାଥିରେ ନେଇ ।

ମନ ବୋଧହୁଏ ଖୋଜୁ ଥାଇଛି । ଯୌବନ ଲୁଚିଛି । ଦାମୀ ଲୁଗା ମନକୁ ଠକିବାର ଯନ୍ତ୍ର କଲା । ତେବେ ଦୂର ଅତୀତର ଉଜ୍ଜଳ ଚଞ୍ଚଳ ଦିନରେ ଫେରା ନେଉଥିବା ଶିଥିଳ ବାହୁବନ୍ଧନ ମନକୁ ଓଲଟା ଠେଲୁଛି ।

ବନ୍ଧୁଟି ସେମାନଙ୍କର ମନ ଅଶାନ୍ତ ଭୁଲାଇବା ପାଇଁ ନାନା ପ୍ରକାରରେ କଥା କହୁଥାଏ ଓ ହସୁଥାଏ ।...ସେମାନଙ୍କର ଧନ ବଳ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ଘରେ ନାହିଁ ।...ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହି ତାହାର ସୁଖଦେହ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ରଖିଥାନ୍ତି ଦେଖ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ପାଖରେ ଥାଏ କେବଳ ଶାଢ଼ୀ ଓ କେତେ ଦଳ ଯୋଡ଼ା ।

ଝିଅଟିର ମୁଣ୍ଡ ପରି କେତେ କେତେ ଲୋକ ମୁଣ୍ଡ ସବୁ ଦୁଲେ ପଛରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଅପ୍ସରା ଅଛି । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ଚାଲି ବସି ରହନ୍ତି କାନ୍ଧ-ପରି—ତଥାପି ଅସଲ ସ୍ୱଭାବ ।

ସବୁଠାରେ ସିଗାରେଟ ଧୂଆଁର ଦମକ କହୁଛି । ନହେଲେ ସେହି ଲୋକଟି ଓ ତାଙ୍କ ଘର ଖାଲି ହେଲା ।

ସିନେମାର ସେଦିନ ବ ପ୍ରେମର କାହାଣୀ । ପ୍ରେମିକ ଓ ପ୍ରେମିକା ପରସ୍ପରକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ଭାଗ୍ୟର ବିଭାଗ ହୋଇ ଶେଷରେ ହେଲା ମିଳନ । ଏହାକୁ ମନେକରି କେତେଜଣ ଦୀର୍ଘ ଆଉ ନାହିଁ ।

ଆଉ ଏଣେ ଗୋଟିଏ ଅସରନ୍ତି ଅଲୋଚନା ସେହି ଝିଅଟିଙ୍କ ବେଦନ, କରି ସେମାନଙ୍କର ଅଶାନ୍ତ ଅତୀତ, ଭବିଷ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଅନ୍ଧାରିଆ ଭବିଷ୍ୟତ ବିଷୟରେ ।

ଖେଳ ସରିଲା । ବନ୍ଧୁ ତାହାର ଅଶାନ୍ତ ନାଚ କଥା, ପାଖ ଦୃଶ୍ୟ ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡଭଲ ଓ ଜାହାଣୀରୁ ଅଧିକତର ଖେଳ ପାଉଥିଲା । ଏତିକିରେ ପୁଣି କହିଲା ।

ଘର ଭିତରେ ତାହାର ସ୍ମୃତି ପଡ଼ିରହିଲା । ଅନେକ ଥର ଅନେକ ପ୍ରକାରର ସ୍ମୃତି ଯେମିତି ମନ ଭିତରେ ଅସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସିନେମାରେ ଲୋକ ହୁଏ । ଲୋକ ଭରିଯାଏ । ବନ୍ଧୁ ଠିକ୍ ସୋଫାରେ ବସ୍ । ସେମିତି ମନଟା ଭିତରେ ବାରମ୍ବାର ଯାଇ ପଡ଼ୁଛି । ମନ ତଥାପି ଦଶ ଘର ନେଇ ପାରୁଛି । ସେଦିନ ବ ସେମିତି ଝିଅଟି ଯାଇ ପଡ଼ ପୁଣି ଲାଗିଲେ ସିନେମା ଗଡ଼ ଛକ୍‌ସାରେ ଚଢ଼ି ଘରକୁ ଫେରିଲି ବେଳେ ।

ଫେରନ୍ତା ବାଟରେ ଠାଏ ଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକ ଜମା ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଓ ଟର୍ଚ୍ଚ ନେଇ କଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଆମେ ଓହ୍ଲାଇ ଜାଣିଲୁଁ ଯେ ଗୋଟିଏ ଅଠ ବର୍ଷର ଚାକର ପିଲା ଭିକ ମାଗୁଥିଲା, ସବାରୁ ପଡ଼ିଛି । ମୁଁ ହୋଇ ଛଟପଟ ହେଉଛି । ଆଖି ଓ କାନରେ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଲାଗିଲାଣି । ଲୋକ ଗୁଡ଼ିକ ଚାହିଁ ଯାଇ ନିଜର ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଉଛନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ କ୍ଲାନ୍ତ ଲାଗିଲେ ଘରକୁ ଫେରିଯିବେ । ଆମେ ଯେମିତି ସିନେମାରୁ ଫେରିଲୁଁ ।

ତାକୁ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଥିଲେବି ବେଳ ହେଲା ନାହିଁ । କାରଣ ପିଲାଟିର ସେବା ପାଇଁ ସେହି ପଇସା ଯେ ଖରଚ ହେବ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ଅଛି ।

ଆମେ ରିକ୍‌ସାକୁ ପୁଣି ଉଠିଲୁ ବେଳେ ବଡ଼ା ବଡ଼ି ହେଲା ମଣିଷର କାଳ ନ ପୂରିବା ଯାଏ ଯେତେ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଭୋଗିବା ଲେଖା ଅଛି ସେତକ ହେବହିଁ ହେବ ।

ପରଦିନ ଠାରୁ ଭଦାସ୍ତୁ ହେବା ଯାଏ ସେହି ଏକା କଥା । ନଗର ମନ ବଦଳିଛି । ସିନେମା ଘରର ନାଚ, ଗୀତ, ଛବି, ଓ ମଣିଷ ଦେଖି ମନ ଆନନ୍ଦ ପାଉ ନଥିଲା; କ୍ଲାନ୍ତି ଦୂର ହୋଇ ନଥିଲା । କେବଳ ଆମଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁଃଖୀ ଭିକାରୀର ମରଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସେହି ଦୁଃଖକୁ ଟିକିଏ ଭୁଲେଇ ଦେଇଛି ।

ବୋଧହୁଏ ଦୁଃଖର ଔଷଧ ସୁଖ ନୁହେଁ ଦୁଃଖ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର

ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର କରିବାର ସମୟ ଆସିଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲାଣି । ତେଣୁ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଲିପି ସଂସ୍କାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଚିନ୍ତା କଲାବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଏକ ମୌଳିକ ଗୁଣ ଓ ଏକ ମୌଳିକ ଦୋଷ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ବିଧେୟ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି ଯେ ତାହା ଯେପରି ଲିଖିତ ହୁଏ ସେହିପରି କଥିତ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଦୋଷ ଯେ ଭାଷାରେ ହ୍ରସ୍ୱ ଦୀର୍ଘର ତାରତମ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଉଦାହରଣ ଦ୍ୱାରା ବୁଝାଇ ଦେଲେ ସହଜ ବୋଧ ହେବ । ବଙ୍ଗଳା ବା ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାରେ ଅଧିକାଂଶ ଅକାରାନ୍ତ ଶବ୍ଦ ହଲନ୍ତ ଥିଲାପରି ବା ସ୍ୱରହୀନ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଯଥା—ପଥକୁ ପଥ୍, ଭାତକୁ ଭାତ୍ ଇତ୍ୟାଦି । ହିନ୍ଦୀରେ ସେହିପରି 'ଦାଲ' ଲେଖି ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି ଦାଲ୍, ଦାନ୍ତ ଲେଖି ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି ଦାନ୍ତ୍ । ପୁଣି ବିଚିତ୍ରତା ଏହି ଯେ ସବୁ ସ୍ଥଳରେ ବଙ୍ଗଳାରେ ହଲନ୍ତ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ ନାହିଁ । 'ପଥ' ଲେଖା ଥିଲେ ପଥ୍ ପଢ଼ିବାକୁ ହୁଏ ବୋଲି ନତ ଲେଖା ଥିବାବେଳେ ନତ୍ ନପଢ଼ି 'ନତ'ହିଁ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ଦୁଷ୍ଟ ଓ କଷ୍ଟ ଆଦି ଗୁରୁ ସଂଯୁକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣରେ ସବୁବେଳେ ପ୍ରାୟ ବଙ୍ଗଳାରେ ସ୍ୱର 'ଅ' ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଲାଗିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୀ ସେ ସ୍ଥଳରେ ନିୟମ ଭଙ୍ଗ କରି ଦୁଷ୍ଟକୁ 'ଦୁଷ୍ଟ୍' କଷ୍ଟକୁ 'କଷ୍ଟ୍' ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରଣ କରେ ।

ଓଡ଼ିଆର ଯେ ଉଚ୍ଚାରଣଗତ ଦୋଷ କାହିଁ ତାହା ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ ବଙ୍ଗଳାରେ, ଉଭୟ ଭାଷାରେ ହ୍ରସ୍ୱ ଓ ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱର ସମାନ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ରବୀନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କେବଳ ସଂଯୁକ୍ତାକ୍ଷରର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ୱର ବଙ୍ଗଳା ପଦ୍ୟରେ ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେବାର ପଦ୍ଧତି ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଛି । ଏବଂ ତାର ଅନୁସରଣ କରି ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ମଧ୍ୟ ସଂଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଲଘୁ ସ୍ୱରକୁ ଦୀର୍ଘ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୀ ପଦ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱର ଦୀର୍ଘହିଁ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ୱର ଧରି ଗାଇଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱର ୨ଟି ମାତ୍ରା ନିଏ । କଥା କହିବାବେଳେ କିନ୍ତୁ ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱର ଗୁଡ଼ିକ ସାମାନ୍ୟ 'ଟାଣି' ଦେଇ ଉଚ୍ଚାରଣ କରାଗଲେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣଦୀର୍ଘ ବା ଦ୍ୱିମାତ୍ରା ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ତଥାପି ତାହାକୁ ଦୀର୍ଘହିଁ କହିବାକୁ ହେବ । ହିନ୍ଦୀରେ ଉଚ୍ଚାରଣ ଗତ ବହୁ ନିଷ୍ଠା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଶେଷ 'ଅ' କାର ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏବଂ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ 'ଷ' କୁ ଛ ଓ ଜ୍ଞକୁ ଗ୍ୟଁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏବେ ସଂସ୍କାରକ ମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଷକୁ "ଷ" ଓ ଜ୍ଞକୁ, ଜଞ ବା 'ଜ୍ନ୍ୟ' ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଆରେ ଯକୁ 'ଜ' ଜ୍ଞକୁ 'ଗ୍ୟଁ' ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି । ବଙ୍ଗଳାରେ ଯଥା କ୍ରମେ 'ଜ' 'ଓ' 'ଗ୍ୟ' (କଂଠତ ଅର୍ଦ୍ଧ ଅନୁନାସିକ ଚନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ସହ "ଗ୍ୟଁ") ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତି ।

ଏହିଭଳି କେତେକ କାରଣରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଯେଉଁ ବିଶେଷତ୍ୱ ଅର୍ଥାତ୍ ଯଥା ଲିଖିତ ତଥା ଉଚ୍ଚାରିତ ହେବାର ବିଶେଷତ୍ୱ ଖଣ୍ଡିତ ହେଉଛି ।

ବିଶେଷତଃ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଡ଼ୋଶୀ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଭାବରୁ ଏବଂ ଭାଷାକୁ ଅଧିକ ବଳଶାଳୀ ବା ବଳଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଶେଷ 'ଅ' କାରକୁ ଲୋପ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ଚାଲିଛି । ପ୍ରୟାସ ନୁହେଁ—ଭାଷା କ୍ରମେ ସ୍ୱତଃ ସେହିପରି ରୂପ ନେଉଛି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ନିଅନ୍ତୁ—'ବଳଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଶେଷ ଅକାରକୁ ଲୋପ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ଚାଲିଛି ।' ଏହା ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଭାବିତ କରି କହିଲେ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ 'କେତେକ୍', ଲୋପ ସ୍ଥାନରେ 'ଲୋପ୍', ପ୍ରୟାସ ସ୍ଥାନରେ 'ପ୍ରୟାସ୍' ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଶେଷ ଟା ଏ ସ୍ଥାନରେ ଶେଷ ଉଚ୍ଚାରଣ ହେଉଥିଲେ ହେଁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଶେଷ୍ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଯଥା— ଏ ଅଧ୍ୟାୟର ଶେଷ କେଉଁଟି ? ଏ ସ୍ଥଳରେ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ—'ଶେଷ୍ କେଉଁଟି ?' ତେଣୁ ଆମେ କେବଳ ଯଦି ବ୍ୟାକରଣର ସୂତ୍ର ଖଞ୍ଜିଦେଉଁ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦର ଶେଷ ଅକାର ଯୁକ୍ତ ବ୍ୟଞ୍ଜନ, ଶୁଦ୍ଧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ, ହଲନ୍ତ ଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଉଚ୍ଚାରିତ ହେବ ତେବେ ଯେ ନିୟମ ବହୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭବ । ସେଥିପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲିପି ସଂସ୍କାର କରିବା ନିତାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଛାପାଖାନା ବା ମୁଦ୍ରା ଯନ୍ତ୍ର ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଏ ଲିପି ସଂସ୍କାର ହେବା ଉଚିତ । ଓଡ଼ିଆ ବହିରେ ମୁଦ୍ରା ଦୋଷ ଗୋଟିଏ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଲାଣି ବା ସ୍ୱତଃ ସିଦ୍ଧ କଥା । ବିଶେଷତଃ ଛାପା କଳରେ ମାତ୍ରା ଗୁଡ଼ିକ ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଥିବା ହେତୁ ଏପରି ହୋଇଥାଏ ।

ଏ ଅସୁବିଧା ଏଡ଼ିବା ପାଇଁ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବିଶେଷତ୍ୱ ରଖିବା ପାଇଁ ଲିପି ସଂସ୍କାର ହେବା ଉଚିତ ।

ଏଣିକି ଶୁଦ୍ଧ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବା ସ୍ୱରହୀନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅକ୍ଷର ହେବା ଉଚିତ । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ତଳେ ହଲନ୍ତ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟେର ଡାଟେର ଟାନା ନାନା

ଗତକଥା ପାଶୋର ଯିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ନିବେଦନ—ଇତି ଦୈନିକ ଅଗ୍ରଗାର ଶୀର୍ଷ ମନ୍ତବ୍ୟ ।

…ଚଳିଣି ତ ଗାନ୍ଧି କଥାରେ ସଙ୍ଗାତ
ଗଳିଣିତ ଗାନ୍ଧି କଥା
ଶୁଣନ୍ତେ ମୁଁ କାନ—ଗୋଜିଲେ ମସ୍ତରେ
ଗଣ୍ଡି ହୋଇବାକୁ ବଥାରେ ସଙ୍ଗାତ
—ଇତି ଶ୍ରୀ କାଟେଜୋଡ଼ିଆ

× × +

ଦୁର୍ନୀତି ଦମନ—ଇତି ସମ୍ପାଦକୀୟ

ମୂଳରୁ ନୀତି ନାହିଁ—ପୁଣି ଦମନ । ବଣପକୁ ଅଣା ମାଲିକଙ୍କ ଜଂଗଲକୁ ନ ଛୋଇଥିଲେ ରକ୍ଷା ।

× × ×

ପାଟନା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜରେ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଦୁରବସ୍ଥା—ଇତି ସମାଜର ପ୍ରବନ୍ଧ—

…ଦୂରରେ ଥିବାରୁ ଅଚ୍ଛୁଆ ହେଉଛନ୍ତି ।

+ × +

ବି ଏନ୍ ଆର ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଡିଭିଜନନାଲ ହେଡ କ୍ୱାଟର ଓଡ଼ିଶାରେ ରହିବ ନାହିଁ ।—ସମାଜ ସମ୍ବାଦ

…ଓଡ଼ିଶାର ତ ହେଉ (ମଥା) ନାହିଁ—ପୁଣି ନ୍ୱାଠରର କଲେଜ ?

+ × +

ଭାଷା ଓ ସୀମା ସମସ୍ୟା—ଇତି ସମାଜ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ—…ବିଷମ ସମସ୍ୟା ହୋଇଗଲା ଆସି ଏକୁଠାବନର ।

× × +

ସମ୍ବଲପୁର ଧମା ଗ୍ରାମରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବ—ଇତି ସମ୍ବାଦ—

……ଧମା ଧମ୍ ସମ୍ବଲପୁର

× + +

ତାଳଚେରର ହେମନ୍ତ ବାବୁ ଖଲାସ—ଇତି ସମ୍ବାଦ…ରଜାଙ୍କର ହେମନ୍ତକୁ—ଧନ୍ୟ କହିବା

+ + ×

ରାଜ ନାୟକ ଶିକ୍ଷକ ସଙ୍ଘର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ନାୟକ ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀରେ ସରକାରଙ୍କ ଛୁଟି ମାଗିଛନ୍ତି ।—ସମ୍ବାଦ

…ଗାନ୍ଧୀ ବାଦକୁ ପ୍ରବାହୁଟି ଦେଲା ପରେ ଏ କଥାର ବିଚାର ହେଉ—ଇତି ଉତରେ

× × +

ଅଭି ଦାସ୍ୟ ମୂର୍ଖ ଓ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହୃଦୟରେ କହୁଛି—ଇତି ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଜନାଙ୍କ ନିବେଦନ ।

ଆପଣା ହସ୍ତେ ଜିହ୍ୱା ଛେଦ—

+ + +

ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ଜମିଦାର ଉଠିଲେ—ଓଡ଼ିଶାର କେବେ—ଇତି ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା 'ଜନତା' ।

…ଏଠୁ ଜମିଦାରୀ ଉଠିଲାଣି—ବାକୀଟା ସରକାର ରଖିଛନ୍ତି ।

× + +

ସଂଖ୍ୟା ଲଘିଷ୍ଠ ମାନେ ପ୍ରଦେଶର ଭାଷାକୁ ନିଜର ଭାଷା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ମହତାବ ।

…ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠମାନେ 'ସ୍ୱପ୍ରଦେଶ'ର ଭାଷାକୁ କଟେଇ ଭାଷା କରିବାକୁ ଚାହିଁ—ଇତି ଗେଜେଟେ ମହତାବ ।

…ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କ ବାତ ହାତୀକା ଦାନ୍ତ—କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଫରକ ଅଟଦୀ ନାହିଁ—କେବଳ ଯୁକ୍ତିରେ ଯାହା ପେଞ୍ଚ ।

× + +

'ନାୟକ'—ଏକ ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରର ନାମ…… ନାୟିକା ବରଦିବେ ?

(ନିବନ୍ଧ ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାର)

ପ୍ରକାରେ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ଖଣ୍ଡନ କର ହେଉ । ତା ଫଳରେ ଲିପିର ସଂଯୁକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ । ବନ୍ଧନ ସ୍ଥାନରେ ବନ୍‌ଧନ ବିଶୁଦ୍ଧ ସ୍ଥାନରେ ବିଶୁଦ୍‌ଧ ଲେଖା ଯାଇ ପାରିବ ।

ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଅନୁନାସିକ ସମସ୍ତ ସଂଯୁକ୍ତାକ୍ଷରକୁ ଉଠାଇ ପୂର୍ବରେ ଅନୁସ୍ୱାର ଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ସ୍ଥଳେ ଅନୁସ୍ୱାର ନଦେଇ ଙ, ଞ ଣ ନ ମ ସ୍ଥାନରେ ଦିଆ ହେବ କି ଗୋଟିଏ ଅନୁସ୍ୱାର ରଖି ଭାଷାରୁ ଙ ଞ ହଟାଇ ଦେବାକୁ ହେବ ତାର ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଙ ଓ ଞ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କେଉଁଠି ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଙ୍କ ଙ୍ଖ ଙ୍ଗ ଙ୍ଘ ଞ୍ଚ ଞ୍ଛ ଞ୍ଜ ଞ୍ଝ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଣ୍ଟ ଣ୍ଠ ଣ୍ଡ ଓ ଣ୍ଢ ନ୍ତ, ନ୍ଥ ନ୍ଦ ଓ ନ୍ଧ, ମ୍ପ, ମ୍ଫ, ମ୍ବ ଓ ମ୍ଭ ଉଚ୍ଚାରିତ ହୁଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ରଖାଯିବ କି ଅନୁସ୍ୱାର ଦେଇ ସବୁକୁ ଏକ କରାଯିବ ତାହା ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଅନୁସ୍ୱାର ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଉଚ୍ଚାରଣ ବିକଳ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହେ ତେବେ ତାହାହିଁ ସ୍ମରଣୀୟ । ତାହେଲେ ତଦ୍ୱାରା ଆମେ ଭାଷାରୁ ଦୁଇଟି ବର୍ଣ୍ଣ ଙ ଓ ଞ ଉଠାଇ ଦେଇ ପାରିବୁ ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଦୀର୍ଘ ଉଚ୍ଚାରଣ ନଥିବାରୁ ଦୀର୍ଘସ୍ୱର ମାତ୍ରା ଉଠାଇ ଦିଆ ଯାଇ ପାରେ । କେବଳ ଜୋର ଦେବା ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ [’] ଚିହ୍ନ ଦେଲେ ଚଳିବ । କରଣୀ ଲିପିରେ ପୂର୍ବେ କେବଳ ଦୀର୍ଘ ସ୍ୱରଚିହ୍ନ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା ଯଦି ଓ ଉଚ୍ଚାରଣ ହ୍ରସ୍ୱ ହୁଏ ।

ତେଣୁ ଏଠି 'ଶ ଷ ଓ ସ'ର ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ବୈଦେଶିକ ଶ ଅକ୍ଷର ଉଚ୍ଚାରଣ କୌଣସି ଚିହ୍ନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଋ, ଓ ଋ ଢ ଓ ଢ଼ ର ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ଅଦୌ ନାହିଁ ।

ତା ଛଡ଼ା ଜ୍ଞ ଓ କ୍ଷ କୁ ଉଠାଇ ସେ ସ୍ଥଳରେ ଗ୍ୟ ଓ ଖ୍ୟ ଲେଖାଯାଇ ପାରେ । ବାସ୍ତୁ ପୁରୁଣା କାବ୍ୟ କବିତାରେ ଏପରି ଲିଖିତ ପୋଥିମାନ ମିଳୁଛି—ଓ କେତେକ ପ୍ରାଚୀ ଗ୍ରନ୍ଥମାଳା ପ୍ରକାଶନ ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ବର୍ଗର ଦ୍ୱିତୀୟ ଚତୁର୍ଥବର୍ଣ୍ଣ ଯଥା—ଖ ଘ ଛ ଝ ଠ ଢ ଥ ଧ ଫ ଭ ଆଦି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅକ୍ଷର ନ ରହି ମୃଦୁ ଉଚ୍ଚାରିତ ପ୍ରଥମ ତୃତୀୟ ବର୍ଣ୍ଣରେ ଚିହ୍ନଟେ 'ହ' ଯୋଗ କଲେ ଚଳିବ ଯେପରି ଇଂରାଜୀ h ଓ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ ଦୋଚସମୀ ହେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତି ପ୍ରେମ ବଢ଼ାଇବା ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଚରିତ୍ର ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ରଜର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଦେଶର ଓ ବାହାର ପାଠକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି କରିବା ।
(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ବୈଦ୍ୟନାଥ ୮୦୯—ତୁମେ ନିଜ ନାମରେ ନାଗ.ଗୃହ ବ୍ରତ ଅର୍ଥାତ୍ ସଂଘ ସେବା ଅହିଂସା ଆଦି ପାଳନ କରୁଥିବା କହିଛ ସେଥିରେ ଯତ୍ନ କରି ଧ୍ୟାନ ନାହିଁ ଦେଉଛ କାଳେ । କାଳେ କେବଳ ନାମ ଛାପିବା ପାଇଁ ନାଗ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ୫୧୨—ତୁମର ପ୍ରାଥମିକ ଉଦ୍ୟମ ନିଷ୍ଫଳ ହେବାର କାରଣ ମନର ଚଞ୍ଚଳତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟର ସଫଳତାରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସର ଅଭାବ । ମନ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ତୁମେ ପୂଜା ପାଠ ଓ ପୂଜା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ବା ତୁମର ଇଷ୍ଟମନ୍ତ୍ର ଜପକର । ଫଳ ମିଳିବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

ନଂ ୪ ପାରୁଲ ପାଠାଗାର—ମୋଟ ୧୫୦ ଖଣ୍ଡ ବହି ଅଛି—ଦୈନିକ ସମାଜ, ଦୈନିକ ଆଶା, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ନବଓଡ଼ିଶା ଜନ୍ମଭୂମି; ଅର୍ଦ୍ଧ ସାପ୍ତାହିକ—ଅମୃତବଜାର ଓ ମାତୃଭୂମି; ସାପ୍ତାହିକ—ଜଗତ, କୃଷକ, ଅବକାଶ ଓ ଓଡ଼ିଶା, ମାସିକ—ସହକାର, ଚତୁରଙ୍ଗ, ବୀଣା, ପ୍ରଭୃତି, ଓ ଅନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ।

ନଂ ୫—ଛାତ୍ରବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର—ବୈଜ- ମୁଣ୍ଡ ପୋଷ୍ଟ ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲା—ମୋଟ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୫୦ । ସମାଜ, ଜଗତ, ନାଗରିକ, ବୀଣା, ମାତୃଭୂମି ପ୍ରଭୃତି ପତ୍ରିକା ଆସେ ।

(୮୦୯ ନମ୍ବର ନାଗ ବୈଦ୍ୟନାଥ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ)

ନଂ ୬—ଜୟହିନ୍ଦ ପାଠାଗାର, ଠକ୍କର ଅଶ୍ରମ, ରାୟଗଡ଼, କୋରାପୁଟ—ସଂସ୍ଥାପକ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀ—ସମ୍ପାଦକ—ଦାମୋଦର ପ୍ରସାଦ (ନାଗ ନଂ ୭୬୯) ପରିଚାଳକ ନଳିନୀକାନ୍ତ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୦୦ । ଦୁଇଟି ଦୈନିକ ଦୁଇଟି ସାପ୍ତାହିକ ଓ ଗୋଟିଏ ମାସିକ ପତ୍ର ଆସେ—ପୁସ୍ତକ ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ତେଲୁଗୁ ଓ ହିନ୍ଦୀ ।

ନଂ ୭—ଦେବୀ ପ୍ରସାଦ ପାଠାଗାର—ପରିଚାଳକ ମଦନରାଜାଙ୍କ ସାହି ଜୟପୁର, କୋରାପୁଟ । ମନ୍ତ୍ରୀ—ଗୋପୀନାଥ—ପୁସ୍ତକ ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ—ସଂଖ୍ୟା ୧୦୨ । ଦୁଇଟି ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର ଆସେ ।

ନଂ ୮—ଯୁବକ ସଂଘ ସାଧାରଣ ପୁସ୍ତକାଳୟ, ବେଙ୍ଗଳ ପାର୍ଲି ପୋ: ବଡ଼ପାଲି ଗୁଡ଼ା [କୋରାପୁଟ] ମନ୍ତ୍ରୀ—ରାମନାଥ ପଣ୍ଡା—ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦—ଦୁଇଟି ସାପ୍ତାହିକ ଓ ଗୋଟିଏ ମାସିକ ପତ୍ର ଆସେ ।

ନଂ ୯—ଦାମୋଦର ସଂଘ ବା ପାଠାଗାର କୋଟପାଡ଼—କୋରାପୁଟ—ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ନଠସନ୍ୟାସୀ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦ । ସାପ୍ତାହିକ ୨—ମାସିକ ୧ ଓ ଦୈନିକ ୧ । ଭାଷା ଓଡ଼ିଆ ହିନ୍ଦୀ ଓ ତେଲୁଗୁ ।

[ରାମଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀଙ୍କ ଠାରୁ]

ନାଗଙ୍କ କଲମରୁ—

ପରୀ ରାଇଜେ ମୋ ଘର

୧

ସବୁ ଘରଠେ ସରସେ ମୋର
ସବୁ ଘରଠେ ଘର
ଯୋଉ ଦେଶରେ ଗୋହଲା ବୋଠା
ମୁକୁତା ଝରେ ଝରେ,
ଯୋଉ ଘରଠେ ସୁନା ପଞ୍ଜରେ
ହୀରାର ଫୁଲ ଫୁଟେ
ମଣିକଣର ଭ୍ରମର ରଙ୍ଗ
ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହୋଇ ଛୁଟେ,
ସେହି ଘରଠେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି
କଟେଇ ଦେବ ପର
ସବୁ ଘରଠେ ସରସେ ମୋର
ସବୁ ଘରଠେ ଘର ।

୨

ଯୋଉ ଦେଶରେ ବସନ୍ତ ନିତି
ମଳୟ ସାଥେ ଆସେ
ସବୁଜ ବନେ ସୁନା ହରିଣ
ଭୁଲର ନାଚି ନାଚି,
ଯୋଉ ଦେଶରେ ଶୁଆ ଶାରୀରେ
ମୁନାଇ ଗାଇ ସର
ମାଣିକ ବନ୍ତ୍ର ଗାଇ ବୁଲନ୍ତି
ସଂଗୀତ ମନୋହର,
ସେହି ଘରଠେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି
କଟେଇ ଦେବ ପର
ସବୁ ଘରଠେ ସରସେ ମୋର
ସବୁ ଘରଠେ ଘର ।

୩

ଯେଉଁ ଦେଶରେ ସୁନା ଦେଶରେ
ତାରା ଫୁଟନ୍ତି ଯହିଁ
ସବୁ ଘରର ଘର ଠେମା ଦେଇ
ନାଚନ୍ତି ଝିଅ ଠାକୁ,
ସେହି ଦେଶରେ ସୁନା ବାଳକ
ଧରନ୍ତି ପ୍ରଭାତର
ସୁନେଲି ସୂତ ଛାଡ଼ି ଆକାଶେ
ଆନନ୍ଦେ ନାଚନ୍ତି ମାତ,
ସେହି ଘରଠେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି
କଟେଇ ଦେବ ପର
ସବୁ ଘରଠେ ସରସେ ମୋର
ସବୁ ଘରଠେ ଘର ।

୪

ଯେଉଁ ଦେଶର ନୀଳ ସାଗରେ
ମୁକ୍ତାର ତେଜ ଉଠେ
ମଳୟ ସାଥେ ବ କଥା କହି
ଲକ୍ଷ୍ମୀର ବନ୍ଧୁ ଛୁଟେ,
ସବୁ ଘରର ବାହ୍ୟ ଶୋଭା
ମୁଗ୍ଧ କରନ୍ତି ଜଗି
ମନ ଖୁସିରେ ଗାଏରେ ଗୀତ
ସୁନା କୋଇଲେ ବସି,
ସେହି ଘରଠେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି
କଟେଇ ଦେବ ପର
ସବୁ ଘରଠେ ସରସେ ମୋର
ସବୁ ଘରଠେ ଘର ।

୫

ଯୋଉ ଦେଶରେ ସୁନା ଦେବତେ
ମଣିକ ଦର୍ପଣ ଧରି
ଅନ୍ଧାର ଘର ଆଲୁଅ କରି
ଖୁସି ଦେଇ ଚଳନ୍ତି,
ତାହାର ପୂଜା କରିବା ପାଇଁ
ମନ ମୋ ଯାଏ ଧାଇ
ଅନ୍ତର ମୋର ଗାଇବ ଗୀତ
ବାହାର ଶାନ୍ତି ଶାନ୍ତି ।
ସେହି ଘରଠେ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଯିବି
କଟେଇ ଦେବ ପର
ସବୁ ଘରଠେ ସରସେ ମୋର
ସବୁ ଘରଠେ ଘର

(ନାଗ ଭାଇଙ୍କ ନାମ ଓ ନମ୍ବର ଦେଇ ନାହାନ୍ତି)

Digitized by srujanika@gmail.com

REG. No. O. 4

THE DAGARO.—8-9-47

୧୧ଶ ବର୍ଷ—୭ମ ସଂଖ୍ୟା

ଡାଗର—୧୪

ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ

୫ମ ସଂଖ୍ୟାରେ ବାହାରିଥିବା ନାଗଙ୍କ ତାଲିକାରେ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ପାତ୍ରଙ୍କ ନାମ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମହାନାୟକ ହେବ ।

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧—୭ଟି ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶ ପୃଥିବୀରେ ଅଛି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଜଳପଥରୁ ବାଟ ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କର ନାମ କଣ ?

୨—ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଜ୍ୟର ନାମ କହ ଯେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱୀପକୁ ଅଧିକାର କରି ବସିଛି । ଦୁଇଟି ରାଜ୍ୟ ଏପରି ଅଛନ୍ତି ।

*—ନିମ୍ନଲିଖିତ କେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର ନାଗ ମାନଙ୍କ ନାହିଁ ? ସେଠା ଲେଖେ ପଢ଼ି ନାଗ ବେଶରେ ଡାକ ପଠାଇ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

—✦—

। ଡିଅଉଉଟିଡ—୬

। ଡିଅଚଉଅ ୬୮ ।ଉକ୍ତ—୧

। ଡିଅ ଉଉଅକ 'ଦଉ

୮।। 'ଉଅଉଡ 'ଅଉ।ବ।ଚିଅ ।ଉଅଉଅ 'ଅଉ ଅ।ୟଅ 'ଅଞ୍ଜିଅ 'ଡାଚିଅ।ଉଉଅ—୨

ଡଉଡ

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୫୨ ଶ୍ରୀ ଆନନ୍ଦ ଦାସ C/o ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ କେନ୍ଦୁ ଝର ଗୋପାଳପୁର ଖୁର୍ଦ୍ଦା ସବଡ଼ିଭ ପୋ: ଖୁର୍ଦ୍ଦା ଜିଃ ପୁରୀ ଜନ୍ମ— ୮୫୩ ଶ୍ରୀ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ C/o ଡାଃ ଦିଃ ପି: ଦାସ ପୋ: ଅଃ ଗୁଞ୍ଜନଡ଼ା ଜିଃ ଗଞ୍ଜାମ ଜନ୍ମ—୨୫—୭—୧୯୩୦ । ୮୫୪ ଶ୍ରୀମାନ ଶ୍ରୀ ଗ୍ରାମ—ବ୍ରାହ୍ମଣବରଦା ପୋଃ ବ୍ରାହ୍ମଣବରଦା ଜିଲ୍ଲା କଟକ ଜନ୍ମ—୧—୧—୨୯ । ୮୫୫ ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ଦାସ ସରକାର ଭବନ vill—ମୁଣ୍ଡ ମହେଶାସ୍ଥ ପୋଃ ଅଃ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଃ କଟକ ୧୫—୭—୧୯୩୦ ।

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରେଷ୍ଠ "ଦାନ"!

କଲିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସି କଲେଜର ଶରୀର ବିଜ୍ଞାନର ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗିରିଙ୍କ ଶ୍ରୀଗିରି ଆର୍ମିନ ବା କୁଷ୍ଠନାଶକ ରସ

ଏହା ଭାରତର ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଏକ ଦୁର୍ଲଭ ଉପାଦାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କୁଷ୍ଠ ରୋଗରେ ଏହା ସହସ୍ର ଗୁଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଏଥିରେ ବିଷାକ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ଏପରି କୁଷ୍ଠନାଶକ ଔଷଧ ଅଦ୍ୟାବଧି ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସାତଟି ଦିନ ଭିତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତ ଶୁଖି ହସ୍ତପଦ ସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇଥାଏ । ଏକବର୍ଷ ପରେ ଆଉ ଫେରି ଆସେ ନାହିଁ । ପଥ୍ୟାପଥ୍ୟର ବିଚାର ନାହିଁ ।

କାଶ୍ମୀରିନ

ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

ଦାଦୁ, କୁଣ୍ଡିଆ, ଖାଜୁ, ମଇଳା, ପାଚ ଘା ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚର୍ମରୋଗ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ନାଶକରି ଚର୍ମରୁ ଦାଗ ନଷ୍ଟ କରେ ।

ବିଳାସ ଓ ଭେଷଜ ଏକତ୍ର କରି ସମାବିଷ୍ଟ "
ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଜଗତରେ ଉତ୍କଳର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସାଧନ ଓ ପ୍ରଶୋଧନ ସମ୍ଭାର

ସୁବାସିତ ମୋରିଶ ତେଲ

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଶ୍ରୀ

ଦେହ ପୋଷଣ ଏବଂ ରୋଗ ନିବାରଣ କରି କାର୍ମୀନ ଭଳି, ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁପୁଷ୍ଟ, ସୁସ୍ନିଗ୍ଧପଣିଆ; ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ, । ସୁବାସିତ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ତ୍ୱକ୍; ସୁନିର୍ମିତ ଶରୀର, ବାସନାର ଲୀଳା ଶୃଙ୍ଗ ଦେହ ମନୋହର, ସ୍ନିଗ୍ଧ, କୋମଳ ମନପ୍ରାଣକୁ ଆକର୍ଷଣ ଏବଂ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ କରେ । ସୁନୀଳକୁଣ୍ଡଳ, କୋମଳ, ଭ୍ରମରନିନ୍ଦିତ, କୁଞ୍ଚିତ କେଶଦାମ ।

ପ୍ରେମସୁଧା

ବା NECTORUM.

ପ୍ରମେହ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ—ବହୁମୂଲ୍ୟ ଉପାଦାନରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ଏହା ପ୍ରମେହ, ଶୁକ୍ର ତାରଲ୍ୟ ଓ ତଜ୍ଜନିତ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗ, ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରୋଗ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ ।

ମିଳିବା ସ୍ଥାନ—

ବିଜୟ ଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ—ରସାୟନ ବିଭାଗ

ବାଲେଶ୍ୱର

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Sept, 15, 1947.	No. 7.

ଡଗର

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଟ୍ଟହସିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର ସିଂହ ୩୦ ୧୩୫୪ ସାଲ	ସପ୍ତମ ସଂଖ୍ୟା

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

କାନ୍ତ ଭଟ୍ଟଙ୍କର
ଉପନ୍ୟାସ
କଣାମାମୁଁ

—❖—

ମଜାକଥାରେ
ଟାଉନବସ୍
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ
ଅପଣଙ୍କର ଜ୍ଞାଃ ମଃ

କାହାଣୀରେ
ଏକ କରୁଣ ଚିତ୍ର
ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୯ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୷
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୯

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଜଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଜଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୬ । ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୷ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁଗ୍ରହ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା **ପରିଷ୍କାର** ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଜଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଜଗର'ଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଜଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଜଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଜଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଜଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଜଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସ୍ୟୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ—୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନିରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।

ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୬୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାଫଣ୍ଡ ୨ କୋଟି ୯୬ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଚତୁଷ୍ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ. ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଅଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚ୍ୟୁଅରି
ହେଡ ଅଫିସ—ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୌରମାସ—ସିଂହ (ଭାଦ୍ର) ସନ ୧୩୫୪ ୭ମ ସଂଖ୍ୟା

କଏ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲା— ଆଜ୍ଞା ରାମରାଜ୍ୟଟା କେମିତିକା ? ମନ୍ତ୍ରୀ ଗମ୍ଭୀରରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ—ଏଇ ଓଡ଼ିଶା ଦେଶ ଯେମିତିକା ଠିକ୍ ସେମିତିକା । ଅର୍ଥାତ ଅନ୍ୟାୟ ଅଧର୍ମ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଏ । ଶୁଦ୍ର ମୁନିଙ୍କି ହାଣିବା କଥା, ସୀତାଙ୍କୁ କଳାପାଣି ଦେବା କଥା ଜାଣିନା ? ଅତଏବ ଏଇ ରାମରାଜ୍ୟ ଚଳାଇବାକୁ ହେଲେ ରାଜ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ହାତରେ ରଖିବା ଦରକାର । ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା ବୁଝି ନପାରି କହିଲେ—ସିଧା ଭର୍ଣ୍ଣାକୁଲାର ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ଆଜ୍ଞା ହେଉ । ମନ୍ତ୍ରୀ ମହିମା ପାରାଫ୍ରେଜ୍ ବା ବିଷଦବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲେ ଏହିପରି ଯଥା—

ଏଇ ଅମଲା ହାକିମ, ପୁଲିସଙ୍କ ଦାଉ କରି ଆମେ ପିଠିରେ କାନରେ ସହିନାହୁଁ । ସେଇଥିରୁ ଜାଣିଛୁ ଯେ ଯାଙ୍କୁ ହାତରେ ନ ରଖିଲେ ଶାସନ କରି ହେବ ନାହିଁ ବା ରାଜ କ୍ଷମତା ରହିବ ନାହିଁ । ଇଂରେଜ ସରକାର ଯଦି କେବେ ଆମକୁ ପୁଣି ତଡ଼ିବାକୁ ବସେ, ଗୁଳବଣିଆ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆମ ହାତରେ ଥିଲେ ସେ ତାହା ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ତାଙ୍କ ହୁକୁମ ନ ମାନି ଆମ ହୁକୁମ ମାନିବେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ମହିମା ବଢ଼ାଇ ଦେଇ, ତାଙ୍କର ଦୋଷକୁ ଆଖି ବୁଜି ଦେଇ ତାଙ୍କ ମନ ନେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ପୁଣିଦେଖ, ଇଂରେଜ ସରକାର ଯଦିଓ ବିଲକୁଲ ଘରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ତେବେବି ଆମର ବିପଦ ଯାଇନାହିଁ । ଆମକୁ ପଦରୁ ତଡ଼ିବା ଲାଗି କେତେ ଦଳ ବାହାରି ପଡ଼ିବେ ଓ କେତେ ବାହାରି ସାରିଲେଣି । ତାଙ୍କୁ ଜବତ କରିବାକୁ ହେଲେ ପୁଲିସ, ହାକିମ, ଅମଲାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ା । ଦେଶକୁ ଓ ଜାତିକୁ ଏସବୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ଏହା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା ଏତିକିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ କହିଲେ—ସାଧୁ, ସାଧୁ !

\+ × +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏଇ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସୁବୁଦ୍ଧିର କାମ କରି ପକାଇଛନ୍ତି । ପୁରୀର କଲ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କାମରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମନସୁଖ ଓ ପୁରୀର ପୁଲିସ ସାହେବ ରୂପେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦେ ସାହେବଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଭିତରେ ଯେ କେତେ ସୁବୁଦ୍ଧି ଓ ଦୂର-ଦର୍ଶିତା ନିହିତ ଅଛି ତାହା କେହି ଅସ୍ୱୀକାର କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ପୁରୀରେ ଯେପରି ଦିନକୁ ଦିନ ଗୋଟାଏ ବୃହଦାକାର ବଙ୍ଗାଳି ଉପନିବେଶ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି, ସେଠାର ଶାସନ ଯନ୍ତ୍ରର ଚାଳକ ଜଣେ ବଙ୍ଗାଳି ହେବା ଯେପରି ସୁନ୍ଦର ସେହିପରି ବାଞ୍ଛନୀୟ ମଧ୍ୟ । ବିଶେଷତଃ ପୁରୀ ସହର ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ସାର୍ବଜନୀନତା ତାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ କେବଳ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ କୃପାରୁ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଏହି ବଙ୍ଗାଳି ଶାସକ ନିଯୁକ୍ତିରେ କୌଣସି ଓଡ଼ିଆଙ୍କର କିଛି ଆପତ୍ତିର କାରଣ ଥାଇ ନପାରେ, ପରନ୍ତୁ ନିକଟରେ ଉପୁଜିଥିବା ବଙ୍ଗାଳି—ଓଡ଼ିଆ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ପ୍ରତିଷେଧକ ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନିଯୁକ୍ତି ଶ୍ଳାଘ୍ୟକର । ଏପରି ସୁବୁଦ୍ଧି ବଙ୍ଗ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦଶିଲେ ଓଡ଼ିଆ ବି ଅଶ୍ୱସ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ ।

\+ + +

ମହାତ୍ମାଙ୍କ ନାଁଟି ମନ୍ତ୍ର ଜାଣନ୍ତି । କର୍ଣ୍ଣପିଶାଚୀ କି ବେତାଳ ସାଧିଛନ୍ତି । ସେ ଯେତେବେଳେ ଉପାସ କରନ୍ତି ତାଙ୍କ ପେଟ ଭିତରୁ ସେ ଦେବତାମାନେ ସେତିକିବେଳେ ବାହାରି ଯାହାକୁ ହାବୁଡ଼ି ପାଏ ତା ଉପରେ ଅହିଂସା ଷ୍ଟ୍ରୋକ୍ ବସାଏ । ସେ ଅହିଂସା ଷ୍ଟ୍ରୋକରେ ଏମିତି ବିଷାନ୍ ଯେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବାଘ ଭାଲୁ ଘାରି ହୋଇ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ିଯାନ୍ତି । ହଇ ହୋ ସେଇଥି ପରି । ସେଦିନ କଲିକତାରେ ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଆଣି ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ ତଳେ କୁଢ଼େଇ ଦେଲେ । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ସମସ୍ତେ ପୁଣି ଅହିଂସ ହୋଇଗଲେ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏ ଯୋଡ଼ ‘ଗୋଷ୍ଠୀ’ ‘ଗୋଷ୍ଠୀ’ ହିଂସା ଗୁଲିଛି ତାକୁ ଦବାଇବା ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀବର ମହତାବ୍ ବି ସେମିତି ଏକ୍ ହାର୍ ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ମୂଲକ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି—ସ୍ୱରାଜ ଭବନରେ । ତାଙ୍କର ନାଁଟି ‘ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର’। ଏ ନୂଆଁ ଲିଭପାଇ । ମହାତ୍ମା ମହତାବ୍‌ଙ୍କ ଜୟ ।

÷ ÷ ÷

ସମିଏ କହୁଥିଲେ ଗାନ୍ଧୀ ସମିଙ୍କୁ ପାରିଲେ ଏକା ଜଣକ ଛଡ଼ା । ଗାନ୍ଧି ୧୬ କଳାର ଗୁଣିଆ ହେବା ବେଳକୁ ସେ ୩୨ କଳାର ଡାହାଣୀ ହେଲା । ଗାନ୍ଧି ଏତକିଅ କହିଲା ବେଳକୁ ସେ ଦୁଇକରି ଦେଇ ବସୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଶେଷକୁ ଗାନ୍ଧି ମାହାତ୍ମ୍ୟର ଜୟ ହେଲା । ଏଥର ପାକିସ୍ଥାନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର ଉକ୍ତି ଜାଣି କହୁଥିଲେ—'ପ୍ରତି-ଶୋଧ ନିଅ ନାହିଁ—ପ୍ରତିରୋଧ କର ନାହିଁ' । ସିଏଣି ଜାତିରେ ସମ୍ମାନ ଲାଭ ଥିଲା ପରି କଥା କହିଲେ । ଏଥିରେ ଧନ୍ୟ କହିବା ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ନା—ଜିନାଙ୍କୁ । ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ସତ୍ପ୍ରଦନେ ଯେପରି ସ୍ୱରୂପ ଅହିଂସା କହି ଅସ୍ତ୍ର—କିନ୍ତୁ ଜିନ୍ନା ବେଳକୁ ବେଳ ନୂଆ ଜିନିଷ ଯୋଗ ନବ ନବ ଦଫେ ମିଳେ । ବାହାଦୁର୍ ତାଙ୍କର୍ ।

\+ + +

ତଥାପି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଅହିଂସା ଅକାମୀ ହୋଇଛି । ଅହିଂସାର ଗୋଟାଏ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଣ ଏହି ଯେ ତାହା ଶତ୍ରୁକୁ ମିତ୍ର କରେ—ହୃଦୟ ଶରୀରରେ କାମ କରେ । କିନ୍ତୁ ମିତ୍ରଠାରେ ତାହା ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ତାର ଫଳ ବିପରୀତ ହୁଏ । ସୁସ୍ଥ ଲୋକ ଯେ ଔଷଧ ପାନ କଲେ ରୋଗରେ ପଡ଼େ । ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ସବୁ ଯେତେ ମିତ୍ର ହୋଇଗଲେଣି—ତାଙ୍କ ମିତ୍ର ବା ଅନୁଗାମୀମାନେ ସେତିକି ଶତ୍ରୁ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏଥର ଗାନ୍ଧିବାଦ ବୋଲିଲେ, କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ କମିଟି ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି, ପ୍ରେ ପାଗଣ୍ଡା କାଗଜ ତଥା ଅନ୍ୟ ଉପାଧି ଧାରୀ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାମାନେ ସମସ୍ତେ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ତିଳକ କରି ଟୋପି ବାଡ଼ିକୁ ଟେକା କାଟି ଦେଉଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଟିକେ ବାଟ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଓ ସଂଯତ କରି ଦେଶରେ କିଛି କାମ କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଆନ୍ଦୋଳନର ଦରକାର ।

ଉପକାର କରନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ମାର୍କା ଛଡ଼ା, ମିଳିଲା, ଗୋଷ୍ଠୀ, ଓ ଲେଡ଼ଟେବଲ ଘିଅ ପର ଗୋଟାଏ ଓଡ଼ିଆ ମାର୍କା ଅହିଂସାର ପ୍ରଚାର ହେଉ । ସ୍ୱରାଜ ମାତା ମାର୍କା ସ୍ୱରାଜ୍ୟ, ଉତ୍କଳର ଏହି ଅଛି ଏ ଦେଶରେ । ସମସ୍ତେ ଏଣିକି ଗାନ୍ଧି ମାର୍କା ଅହିଂସା ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ମାର୍କା ଅହିଂସା ଓ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଘରର ଉପରେ ବଡ଼ ଜୋରରେ ପ୍ରଚାର କରିଦେଲେ ପାଇବ ।

\+ × +

ନୂଆ ନେତା ୧୯ ଓଡ଼ିଶାର ଅତିଥି ଲେଖୁ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ଦେଇଥିଲେ । ତହିଁରେ ସେ କଂଗ୍ରେସ ବିଷୟରେ ଯାହା ମିଛ ଅପବାଦ, ଦାବିଦାର ଲୋକ, ଦୁର୍ନୀତି ହେଲା ବଡ଼ଲୋକ କଥାରେ ପଡ଼େଣି ତଥା କଂଗ୍ରେସର ଶକ୍ତି ନଷ୍ଟ କରୁଛି ବୋଲି ଗୋଳା କରିଛନ୍ତି "ଆପଣ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଉତ୍ତର ଚାହେଁ ନାହିଁ ଯେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ବାହାରେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଅନେକ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନାହାନ୍ତି । ଅତଏବ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କ ଯୋଜନା ଓ କେବେଳ ଯୁକ୍ତରେ ସେମାନଙ୍କ ସରଳ ସଂକଳ୍ପ ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ମଧ୍ୟ ଜାଗିଛି ।"

କେଉଁ ସହରେ ଏହା ଅତି କଥା । କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଶକ୍ତ ହାତ ଯାହା ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି ଶଯ୍ୟା ଦେଓଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଅବର୍ଣ୍ଣିତ ବେକରେ ସେଥିଟା ପଡ଼ି ଯାଉଛି । ଲୋକ କେବେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ର ଶାସନ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କର ପୂର୍ବ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ଏବଂ ସବୁଠ କେଣି ବିଶ୍ୱାସ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଆପଣ ଭଳରେ । ଏତ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଆନ୍ଦୋଳନର କାରଣ ହେଉ ନେଣି । ସେହି ଭାବ କେବେ ନେଇ ମିଳ । ତାହା କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ସହ ବୋଲି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଲୋକଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଦେଇ ସାରେନେଣି । ଅନେକ ତ ସେମାନ ବୈଧାନିକ ସ୍ୱରରେ କହିଥିଲେ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରଦେଶ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ମଣ୍ଡଳୀର ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇଲେ ସେ ଶାସକ ହେଲେ ଉଚିତ ନୁହେଁ—ତାଙ୍କ ପୁଣି ଅସନ୍ତୋଷ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଯାହା କରୁଛନ୍ତି ଲୋକେ ତାହା ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି—କରିବେ ଓ କରୁଥିବେ ।

\+ – +

ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମତରେ ଲୋକେ ଚିଡ଼ ଅଛନ୍ତି. କେବଳ ଏଇ କଂଗ୍ରେସ ବାଲା ସ୍ୱଭାବ ତାଙ୍କ ମତ ମାନନ୍ତି ନାହିଁ ବା ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅନୁଯାୟୀ କାମ ସରକାର ନ କରିବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅପଦସ୍ଥ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଦାବି, ସେ କଂଗ୍ରେସ ବାଲାଙ୍କ ଉପରୁ ଶକ୍ତ ଉଠି ନ ଯିବେ ? ଏଥର ଶକ୍ତ ଉଠି ଓଡ଼ିଶା ପଚାରିଲେ ଏହି ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ କରିବାର ବଳୁଆ ଅଟନ୍ତି ରହି ଥିବେ ଅଟା ! ତା ତାଙ୍କୁ ଲଣା ଥିବ ବା ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଜଣାଥିବ ।

\+ × +

ଯାହା କଂଗ୍ରେସଙ୍କ କଥା ସତ ବୋଲି ହୋଇଥିଲେ ତେବେ ସେ କଥା ଏବେ ନ କରନ୍ତୁ । ସରକାର ଲୋକ ମୁଖରେ ସେଇଟ ଉଠିବାକୁ ଦିଅ । ନହେଲେ ସରକାର ଚଳେ ନାହିଁ—ସଂସାର ଚଳେ ନାହିଁ । ପୂର୍ବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ କେବେ ହୃଦୟ ପୁଣି ରହନ୍ତି ? ସେଥିପାଇଁ ବୁଦ୍ଧଦେବ ମଧ୍ୟମ ପନ୍ଥା ଧରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବି ସେହି ମଧ୍ୟମ ପନ୍ଥା ଧରିଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ ମାଲିମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ, ଶ୍ରମିକଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ—କଳ ଲଗା ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ତ ଟେକା ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ, ଚୋରିବାର କରିବା ଲୋକ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ, ଚୋରିବାର ଧରିବା ଲୋକ ମୁଣ୍ଡରେ ଆଉ ହାତ, ଦେଶସେବକ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ଲୋକ ମୁଣ୍ଡରେ ଲାଙ୍କ ଉପରେ ହାତ, ଦେଶ ଦ୍ରୋହ ବା ଦେଶ ଧର୍ଷଣ ଲୋକ ଉପରେ ସେତିକି ଭଲ ଅଛି ଆଉ ହାତ, ବଡ଼ ବଡ଼ କଳ କାରଖାନା ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟର ବୋଝ ଲାଭ କରିବା ଲୋକ ଏବଂ ସାଗରର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଖ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଲାଭ କରିବା ଲୋକ ଅଛି ଏବଂ ପରିବାର—ସ୍ୱା ସାଙ୍ଗରେ ଯାହା ଅସାଧୁତା, କିଛି ମିଛ ଥାଏ—(ଆମେ ଅଧି ଜ୍ଞାନ କହୁଛୁ, ଆମ ବୁଦ୍ଧି ସବୁ ଅବେ ଜାଣେ ନାହିଁ—ବିଦ୍ୟାବୋଧ ।) ତେବେ ସେ ବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ନିଶ୍ଚେଳ କିଛି ମିଛ ବା ଅସାଧୁତା କରି ଚିହ୍ନାଇ ନଥିବ । ସେଥିରେ ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ଜାତୀୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ, ସାହିତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି, କଳା, ସଙ୍ଗୀତ ପୂଜା, ଉତ୍ସବ ପାଦାନ ସାଧୁତାର ମିଶ୍ରଣ ହୋଇ ଥିବ । ଆମକୁ ସେହି ପୁରପୂର ଅସାଧୁ ବୋଲି କହି ପାରିବ ନାହିଁ । ମଧ୍ୟମ ପନ୍ଥାରେ ଯେତିକି ସମ୍ଭବ ସେତିକି ଆଦରପାଏ । ସେଥି ଦୋଷ ହେଲେ କିଏ କାଢ଼ ପାରିବ ?

× - +

ଆମ ନଇନାଣ୍ଡିଣ ସଦ୍ଭାବ ଉଚାମାନେ ଯାହା କରନ୍ତୁ ଅନ୍ତତଃ ସେମାନେ ଯେ ଓଡ଼ିଆ ଏ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । ଏବେ ଛତ୍ରଣ ସଙ୍ଗ ସାଂଗରେ ମିଶି ତାଙ୍କୁ ଯେ ଛତ୍ରଣେ ଦିଅ ବା ଛତ୍ରଣ ଗୋଟିଏ ବୋଲିବେ । ତାଙ୍କର କେବେ ରୂପ ବାହାରିବ । ଗାଲ ସହ ସମାଜ ରହିଥା ।

× × +

୧ଙ୍କ ସଦ୍ଭାବ ପୁଞ୍ଜ ଏକ ନୂଆ ଶାସନ ଖସଡ଼ା କରିଛନ୍ତି । ସେଥି ୧ଙ୍କ ବାଲୀକୁ ଖସଡ଼ା ବୋଲି ସମସ୍ତେ ନିନ୍ଦା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏଥିକ ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଯେ ୧ଙ୍କ ପୁଣି ୧ଷ୍ଟିମ ହେବ କପର ? ତେବେ ଉତା ମାନଙ୍କ ଏହିକ କଲିଆ ସବୁ ଉପଯୁକ୍ତ, ଏ ଯାହିଁ ଖସଡ଼ା କଲ—ଏ ଖସଡ଼ା ପଥରେ ପ୍ରତାଏ ଗଢ଼ିବେ କି ଯନ୍ତ୍ରମାନେ ଗଢ଼ିବେ ?

\+ + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଟାଉନ ବସ୍

—କୀ: ମ:

ଯୋଧପୁର ଟାଉନଟା ଯାହା ଲୋକେ ଯେଉଁଥିରେ ବସି ଟାଉନଟା ସାରା ଘୂରି ଅସୁଛନ୍ତି, ତା ନା—ଟାଉନ ବସ୍। କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ସବୁବେଳେ ତ ବସୁ ନାହାନ୍ତି—ଉଠି ବି ଯାଉଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ। ତେଣୁ ତା ନା ଯେ ଟାଉନ୍ ଉଠ କାହିଁକି ନହେବ ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁନାହିଁ।

ଆଜି ମୁଁ ଗୋଟାଏ 'ଟାଉନ ଉଠ୍'ର ଅଭିଜ୍ଞତା କହିବି ଶୁଣନ୍ତୁ।

ଟାଉନ ବସ୍ ଚଳ୍ ହେଉଛି। ମୋ ପାଖରେ ସେ ଭିଡ଼ ଭିତରେ କିଏ ଜଣେ ମହିଳା ଆସି ବସିଲେ। ମୁଁ ଲଜ୍ଜିତ। ତେଣୁ ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଅନାଇ ନାହିଁ। କେବଳ କୁନ୍ତଳ ମହକର ଗନ୍ଧ ନାକ ବାଟେ ଆସୁ ପରି ମୁଁ ବାରିପାରୁଥାଏ ସେ ଜଣେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ମହିଳା—ଖୁବ୍ ଗନ୍ଧ—ସ୍ନୋ ପାଉଡର ତ ଅଛି—ତା ସାଙ୍ଗରେ ଇଭନିଂ ଫ୍ୟାରିସ୍। ଭାବୁଥିଲି, ହାତରେ ନିଶ୍ଚୟ ରୁମାଲଟିଏ ଥିବ। କଳ୍ପନାରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ସେଇ ରୁମାଲର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଗଲି। ତଥାପି ସେ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ପାରିଲି ନାହିଁ। ଟିକିଏ ଦୂରରେ ବସିଥିଲେ ତ ଚାହିଁବାର ମୌକା ଖୋଜି ନେଇଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଏତେ ପାଖରେ। ଚାହିଁଦେଲେ ଧରା ପଡ଼ିଯିବି। କୌଣସି ବାହାନା ନେବା ଅସମ୍ଭବ। ଅନ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ହେଇଗଲି ବୋଲି ଭାବିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ। ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ଚାହିଁବାର ଉପରକୁ ଆକର୍ଷଣ ନହେଲେ ଦେଖି ହୁଅନ୍ତାନାହିଁ; ଉପରେନ୍ତୁ ଆକର୍ଷଣମାନେ ପାକିସ୍ଥାନ—ଇଣ୍ଡିଆନ ଇଉନିୟନ ଅର୍ଥାତ ଅଡ଼ ଅମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଇଉନିୟନ ଅଟେ ନାହିଁ—ବିଲ୍‌କୁଲ୍ immidiate separation—ବା partition – ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଚ୍ଛେଦ—ବଙ୍ଗ ପଞ୍ଜାବ ବିଚ୍ଛେଦ ଠାରୁ ବି ବଳି।

ମୁଣ୍ଡରେ ଉଡ଼ା ବ୍ରୁମ ଥିଲା ବୋଧେ। ଜଣ ଦର୍ପଣରେ ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଦେଖି ମୋ ମନରେ ଯେଉଁ ଫଳାଫଳ ହେଉଥାଏ ସବୁତ। ନିଶ୍ଚୟତାର କନ୍ତୁ ମେଳଣେଇ କରା ଜଗ—ଧଳା ଦର୍ପଣ ନୁହେଁ ତାର ଦର୍ପଣ। ମୋ ମୁହଁଟା ତାକୁ ଦେଖିପାରି। ଅଫିସଟା ଚିକି ଗଲା। ନ ଦେଖନ୍ତୁ।

ଉପିବାଟା ଯା ୨ ଓ ଟ୍ରିପ୍ ଭଳି ଲାଗୁଥିଲା ଏତେ ସୁନ୍ଦର ପାଖ ପାଖ ପୁରୁଷ ଅଛି ମୋତେ ଇର୍ଷା ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇ ଅନୁମାନ କରୁଥାନ୍ତି ଯେ ଉଠିବାକୁ ମୁଁ ସେତେବେଳକୁ ଭାଗ୍ୟ ମନେ କରୁଥିଲି। ଶେଷରେ ମୋ ଉଠିବା ଆଗରୁ ସେ ଉଠିଲେ। ସେଇ ହେଲା ମୋର ଦୁଃଖ। ପ୍ରେମ କାହାଣୀର ଟ୍ରାଜେଡି ଏଇ ସବୁ। ଯେ ଆଗ ଚାଲିଯାଏ ତା ଠାରୁ ରହିଯିବା ଲୋକଟାର ଦୁଃଖ ବେଶୀ ହୁଏ। କହି ରହିଲି। ସେ ଉଠି ଚାଲିଗଲେ। ପଛଟା ମୋ ଆଡ଼କୁ ଭିଡ଼ରେ ପଶି ମଥା ଭିତରକୁ ଲୁଚିଗଲା। ମୁଁ ଏତେବେଳେ ସୁଯୋଗ ପାଇ ନିସ୍ତବ୍ଧ ମନର ଭାବ ଚିନ୍ତନ କଲି।

ସେ ଚାଲିଗଲା ପରେ ମଝିରୁ ବାହି ସିଟ୍ ଦେଲି। ଦେଖେତ ତାଙ୍କ ଚାଲିବା ପରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି—ଗୋଟିଏ ହାତବ୍ୟାଗ୍—ଲେଡିଜ୍ ବ୍ୟାଗ ତାଙ୍କର ପରିତ୍ୟକ୍ତ ରହିଛି। ଏଇ ନେଇ ଉଠାଇ ଦେବା ଆଗରୁ ମୁଁ ତାକୁ ଉଠାଇ ନେଇ କହିଲି, "ଆଗୋ ଇଏ ମହିଳା ଛାଡ଼ି ଗଲେ।" ସମସ୍ତେ ଚାହିଁ କହିଲେ ବ୍ୟାଗଟାକୁ ଧରି ମୁଁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲି। ତାଙ୍କୁ ଖୋଜି ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ। କିନ୍ତୁ ପାଇଲି ନାହିଁ। ସେଠୁ ଉପାୟ କାହାରେ ସୁବିଧା ସୁବିଧା ଆସିଲି।

ସେ ବ୍ୟାଗରେ ତାଙ୍କର ନାଁ ଥିଲା। ନାମଟା ରୂପର ପ୍ରସ୍ଥାନ ନାହିଁ—ମିସ୍ କଳାବତୀ। ଠିକଣାଟା ଲେଖିଦେଲେ କାଳେ ପରି ଗଲେ ଯାହାରେ ଜଣେ ଝିଅକୁ ତାଙ୍କ ନାମ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତରେ ଥିଲା ରହିଲି।

ତହିଁ ପର ଦିନ ଏ ଜାଗା ଓଟି ଲେଖିଲି। ଯେଉଁ 'ଚାର ବସ୍'ର ଉପାୟ ନାହିଁ—ଶଜଳ ସଇ ଉଠ୍। ମୋତେ ସେଇ ସ୍ଥାନ ମିଳିଲା ନାହିଁ! ତାହାଙ୍କ କହିଲି। ଅଭିଜ୍ଞତା ମାନେ ଯିବାପରେ ଶୁଣିଲି—ଉଠିବା ମାତ୍ରା ତାଙ୍କର ବିବାହ ଯୋଗ୍ୟା କନ୍ୟାର ସେହି ଆସର ମାତାଙ୍କ ଉପରୁ ପଟେଲ କରି ଆସୁଥିଲେ। ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣି ଅନୁଯାୟୀ ହେଲି ଯେ ଅନ୍ୟ ମାତା ଠାକୁରାଣୀ କନ୍ୟାକୁ ଦେଖିବା ଶିଖି ଯାଇ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚଣ୍ଡାଳ ସର ସବୁ ଆମ ସବୁ ଅଭିଜ୍ଞ ବୋଲି ଭାବି ଏକ ପ୍ରକାର ଉଦାସ ହେଉଛନ୍ତି। ମୁଁ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଫେସର + ପୁଅ—ପାଠ ଶାଠ ଏତେ ପଢ଼ିଲି—କିନ୍ତୁ ମୋର ଉଦାହ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ମତ ମଧ୍ୟ ଲୋଡ଼ା ହେଲା ନାହିଁ। ଆମ ମାତା ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଲଢ଼ତା କରନ୍ତି ତେଣୁ ପୁରୁଷ ପରାଧୀନତାଟା ତାଙ୍କ ସୂତ୍ର। ଜଣେ ପରାଧୀନ ନହେଲେ ଆଉ ଜଣେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବ କିପରି? ତ୍ରେତା ସ୍ୱାଧୀନ, କାରଣ ଭରତ ପରାଧୀନ।

ମୁଁ କିନ୍ତୁ ଏଥର ବାଧ୍ୟ ସନ୍ତାନ ହୋଇ ସହି ପାରିଲି ନାହିଁ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜଣେ। ଏହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀମତୀ କଳାବତୀଙ୍କ ଠିକଣାରେ ମୋର ପ୍ରଥମ ଏବଂ ପତ୍ର ଲେଖିଲି। ଗୋଟାଏ ଉକ୍ତିରେ—ପିତା ମାତାଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାନୁବର୍ତ୍ତିତାର ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରୂପ।

ସେଠି ଅପେକ୍ଷାମାନେ ଆମ ସବୁ ଚାହାନ୍ତି ଯିବାବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତର ପତ୍ର ପାଇବାର ଅଛି ଦେଖିଲି। ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରରୁ ସେ ଅବିବାହିତା ଜାଣି—ଇସ୍ କେତେ ଆନନ୍ଦର! ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ଚୋରା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚୋରି କରୁଥାଏ ତେବେ ଜଣାଇ ନାମ ଅଦ୍ଭୁତ ଜେଡ଼ା ସ୍ୱାଭାବିକ, ଇସ୍ କେତେ ମଧୁର। ଯୋଧପୁର ଫ୍ରକ ଭିତରେ ସେ ଉଚ୍ଚ ଜଣେଇତି—ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲ। ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗା। ଶତଗା। ଲଗା ଫିଟାଇ ଥାଉ ନାହିଁ। ଉଚ୍ଚ ଓ ବେଶ ଉନ୍ନତ ମୁଣ୍ଡର ହେଉ ଲଗା ଓ ଦେହ ପାଉଡ଼ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁନାହାନ୍ତି। ୮୨ ପାଉଣ୍ଡ। ନାମକରଣର ଜେଠରୁ କଳା ନାମ ଦୂର ହେଲା ବେଶୀ ତାର ଦେଖା କରୁନାହିଁ। ଦେହାକାରର ନାମ କମାଇବା ଅଣ୍ଡା ଖାଣ ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ର ହେଉ ନାହିଁ—ଏ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ—ଦୁଃଖର କାହାଣୀ! ତାଙ୍କର ପୁଣି ପ୍ରଫେସର ସେ। ଅନ୍ୟ ସେ। କିଏ ହେବେ? ଅସମ୍ଭବ। ଅସମ୍ଭବ।

ମୁଁ କଳାବତୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିଲି। ମନ ବ୍ୟାଗଟା ଥିଲା ଦେବା ଯେ ସେଇଟା ପ୍ରେମର ନିଦର୍ଶନ ଏବଂ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନର ଆବାହନ ସେ କଥା ମୋତେ ବୁଝିବାକୁ ଆଉ ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ। ମୁଁ ଚିଠି ଲେଖିଲି—

କଲ୍ୟାଣୀୟାସୁ,

ତମେ ସେଦିନ ଗମନ ଗୋଟିଏ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ଛାଡ଼ିଗଲ। ମୁଁ ତାକୁ ଯତ୍ନରେ ରଖିଛି। ଯଦି ଲେଖିବ ପଠାଇ ଦେବି। (ପରପୃଷ୍ଠା ଶେଷଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗଳ୍ପ

କାହାଣୀ

ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ

ଲେଖକ—

ଡାକ୍ତର—ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର

ଡିବ୍, ଡିବ, ଡିବ୍, ଡିବ୍········· ଡିଡିବ, ଡିଡିବ୍, ଡିଡିବ୍, ଝିଅମାନେ ଟିକା ଦଅ ଅସିଲି ବୋଲି ଘରକୁ ଦଉଡି ପଳେଇଲେ। ଚଣ୍ଡାଘ ତେ ଠାଏ ପାଣି ଝିଅର ଭାଙ୍ଗ ଖୁବ ବଢ଼ ଚାଲି । ଉଟକୋ ଗାଇସବୁ କଙ୍କ ଠେକା ଫୁଟକୁଟିଅ ଡିଅଁ ପାହାଡ଼ୁଲ, ହନୁ ମାଙ୍କଡ଼ ଡକ ହୁଁ ହାଁ ହୋଇ ଗଛ କମ୍ପେଇ ଦେବେ। ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମାଷ୍ଟ୍ର ବୁଢ଼ ନୁଆଁ ହେବତ ପଣ ଅସିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ପିଲ ପିଟିବେ ବେତ ପକାଇବାକୁ ଯାଉଥିଲେ। ବେତ ଉପରେ ଚଢ଼ୁଗଲା। ସେ କାନ ଧରିଲେ ଡେଙ୍ଗୁରୁ ବାଜିଥିଲା। ସମସ୍ତ ବି ଧେଇଁକି ଗୁହଁଲେ। କଏ ବା କାନ ଡେରିଲା।

"ଭାଇମାନେ ସମସ୍ତେ ଶୁଣ, ଅଗଷ୍ଟ ବାର ଅଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖ ଦିନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବ ପାଳବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଘରଦ୍ୱାର ମଙ୍ଗାସଜ କରିବ, ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡ଼ାଇବ, କାଞ୍ଚନ ମଞ୍ଜସୁବ କରିବ, ରାତିରେ ଦୀପାଳୀ ଜାଳିବ, ଯାହାର ସଜାସଜି ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ ତାକୁ ସରକାର ବାହାଦୁର ପୁରସ୍କାର ଦେବେ। ହୁକୁମ୍ ଜିଲା ମେଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ବାହାଦୁର"। ଡିଡିବ୍, ଡିଡିବ, ଡେଙ୍ଗୁରିଆ ପଛ ଅଗଳି ଫୁଲଲ ନେଇ ଗଲା ପଲ୍ଲିକ ସ୍କୁଲ ଆଡ଼ ଚାଲିଗଲେ।

ବସ୍ତ ସୁନ୍ଦରଣୀ ଲେଖ ନୂଆ ଲୁଗା ଚାକ ଦେଲେ, ସବୁ ଶୁଣିକ ନିଜ କେତେ ବୁଦ୍ଧି ପାଇଲ ନାହିଁ। ମେଳ କରେଇ ଏଲାକ ଝେଠ ବେଲ। ପାଇଁ ସଲ ଦାନ ଦେଇ। ଟୁଇ ମୁଣ୍ଡରୁ ପଇସା ଦଶ ଦେଖିଲ ଦଶଟା ଅଣା। "ଶେଷରେ, ଦେଖ ଦାନଦେଇ ଦଶଟା ଗଲେ ଚାର ଅଣା ଦାଉ। ହୁଁ ଦେଲେ କେଇ ଉହଲା, ଅଳ ଗୁରୁଣା ଜଣେ ହୋଇଥାନ୍ତା। ଦେଖ ହେବ ଖୋଜଲା। ଯୋଗାଣିଆ ଡେଙ୍ଗୁରେଇଟା ଦେଖ ପଇଲା ବେଳେ ବଜାରର। ବୁ ଅଠା ଗୋଟାଏ ପେଟ ଦ ଅଠଣା ହେଉନି। ଅଳ ଏଥ ଦେଖ ଗାଇ ଦେଖିଲ ଯେ"।

ପଇସାଦଶ ଟୁଇ ପଛ ପଟ ଯୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ସହରର ଚଉକ ଦେଇ ଦୋକାନରେ ତାଙ୍କ ଲେଖିଲ। ସପଟା ଖୁବ ଛୁଆନ ଡଉଥାଏ ବୁଢ଼ି ତାର ବାଆଣ ଡେଙ୍ଗୁର ବାଲ ବହଲ। ଦେଖଠି ଏ କିଏ? ବାମ ମାଷ୍ଟର ପୁଅ ଗୋପ ପଣ ବଜାରରେ ଚଢ଼ି। ତାର ପଛରେ ସବୁ ଭଣାଣିତ।

ଗୋପାଳ ତା ସାଙ୍ଗ ମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବସି ଚହ୍ଲ ସମୋ ସରମ ଛଡ଼ା ଦେଇଥିଲା।

(ମହାଜଥା ମୂର୍ଦ୍ଧ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତର)

ତାର ଡାକ ଦିନେ ଅସିଲ—ବଳଦିକାଙ୍କ ଠାରୁ ନୂଆ—ତାଙ୍କ ମାଙ୍କ ଠାରୁ। ଅନ୍ତର୍ଯାମୀର ଅଳି ଥିଲ; ଦେଖା ଥାଉଥାଏ—ଚାଲି ଗାଁକୁ······

ମୋ ପିଠିରୁ ଉମର ତଳ ଦଶ୍ରି ପାର ଅନେକ ଧୀର ହେଇ। ତାଙ୍କ ଦେଶ ଦେଶ ଓ ଜନନ ଦେଶ ଏବେ। ଉମେ ତାଙ୍କ ରହିଥାଅ! ସେ ଯେଉଁ ଦିନ ଉମ ସେଇକୁ ଜିବ ଚାଲେ ତା ଦେଶ ସେ ଦେଖ ପାଉଣ ଯେ। ଜେ ସ୍ୱୁଦର୍ଶନ—

ମୋ ପ୍ରଣାମ ଦାତ ଉଠିଲି।......ଏହାର ଉତ୍ତର ମୁଁ କୋଉଠିକିର ମାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଲେଖିଲି। ମୋର ମନେ ହେଲା ଚକ୍ରୋପିକିର ମା ସତେ ବେଳେ ଉଦାର—ମୋ ଚୋରଠାରୁ ବ ସେ ଉଚ୍ଚ। ମଧୁଚାରୁକର ଲେଖିବା ଉଚତ ଥିଲା—ଶାସ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱୁଦର୍ଶୀ ଅଟଥା। ମୁଁ ଲେଖିଲି—ଉଲ୍ଲାସ୍ୱାସ୍ତ,

ଆପଣଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଉଛି। ତାରଉନ ଏ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇ ପାରିଲେ ଧନ୍ୟ ମନେ କରିବି।

ଉତ ସ୍ନେହାଧୀନ

ଶେଷରେ ପାଠକ ଶୁଣି ଟୁଟି ହେବେ, ଅମ ସଇକୁ ଉଠାରିକଙ୍କ ମା ମୋ ଉପରେ ମମ ଉଣର ଉଦାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଜଲେ। ମୋର ଉଚ୍ଚା ଅଳ ତାଙ୍କ ତାଙ୍କ ତୋଲ ସବ ମଧ ହେଲେ। ଅଳ ଉଦୋର କରିବାର ଏହ ଉତଲ ତାହିଁ। ଚୋର ଉତ୍ସାଏ—ଯୁଦ୍ଧ କେତେବେଳେ ପାଠ ନ ପଢ଼ିବାର ଏଣ ହେଲା, ସବୁ ମାଷ୍ଟର ଜଣ ଉତ୍ତର ପଢ଼ିଛ। ଚାନ୍ଦ ଟୋଲର ଗାଙ୍କ ପିଲେଇ ହୋଇ ବରଜାର ପଥଳ। ଉତାମିମ ଯେ ଉତ୍ସୁକ ଘରେ ଦେହ୍ନୀ ସେ ଏହ ୧୯୩୦ ଥାଇନ ଉସ ଏହ ଦେଉଛ—ଏଙ୍କ ତାର ପ୍ରମାଣ ପ୍ରମୁଖ ଲେଖକତ୍ୟାଗଃ ଅଦ୍ୟାବଧି ଉଦଂଗାଡ଼।

× × ×

ମଧ୍ୟଶଯ୍ୟା ପ୍ରତି। ମୁଁ ପ୍ରାଣର ଉଦ୍‌ବେଳତାର ଉତ୍ତ ଉତ୍ସୁକେ ଦେଖ ଉଳ ଅର୍ଦ୍ଧ-ଅଚେତନ୍ୟରେ ତା ଉଲାହିକାଙ୍କ ଓଡ଼ଣା ଟେକଦେଲ ଦେଖିଲି—"ଏ ଉଏ—ଏ ଦେଖି ଉଳାହିକ!"

ମୋ ଛାତ ଅର ଉଠିଲ। ସ୍ୱପ୍ନରେ ଯୁଦ୍ଧ ତାଲେ ଅନ୍ତ ମୋତେ ଜାନ ଅଣି ଦାହାକୁ ଏଠିକି! ସେ ଉସ ଦାଣିନ ଉଳାହିକ ତାହାକୁ? ଏଠ ଥାଇନ ଉସ ତାଙ୍କୀ ନୂଆ—ଥାଇନ ଉଡ଼ ତାଙ୍କୀ ସେ ମଜାଇ ଉଳାହିକ! ଯେ ଯେତନ ଅମ ସଙ୍ଗ—

"ଉମେ—ଉମେ—ଉମେ—?" ମୁଁ ଉହରଲ? ଲାଜଥିଲ ସେ, ତ୍ୟାଗର ମୁଁ ପ୍ରେରଣ୍ୟ କରଥାନ୍ତି ଦେଖିଲେ ଲାଜରେ। ଚନ୍ଦ୍ର ରଥରେ ନଅଁ ହୋଇ ତ୍ୟାଗର ଅଣି ତା ଉପରକୁ ଉଦାର ଦେବ ଦେଲ—"ଏ କାହା ତ୍ୟାଗ?"

ସେ ସରମ ଓ ଉସ୍ୱରେ କହିଲ—"ସେଟା ମୋ ମାଷ୍ଟରଣୀ ମିସ୍ ସାମୁଏଲଙ୍କ ତ୍ୟାଗ।"

"ସେଥିରେ ଉମର ଠିକଣା କୋଉଠୁ ଅଚିଲ?"

ସେ ବାପଙ୍କ ଉକ୍ତ ଖାର୍ଡରେ ମୋ ନାମ ଦେଖି ସ୍ୱାଦରେ ଉହିଲ—ସେ ତ୍ୟାଗ ଜୁଡ଼ଉଲ ଜେଣ ଉସ୍ତୁରେ ତମେ ତାଙ୍କ ଚେନରେ ଥାଇଲ?"

ଏଥର ସଂଶୟ ଗୁଟିଲି। ମାଷ୍ଟରଣୀଙ୍କ ଥାଇନ ଉସରେ ପ୍ରେମ ଉଦ—ଛାତୀକ ଥାଇନ ଉଚରେ ପାଉଛି। ମୁଁ ଦ କେତେ ସବ ହୋଇ ଉଣ୍ଡ ହୋଇଛ। ଅଳ ଦୋଷ ଦେବ କାହାର? ଉଲ ଶିଖତ ମୁଁ ଉଠାଚ ଉହିଛ—ଥାଇନ ଉସ୍ ତାଙ୍କୀ ନୂଆ—ମଧୁପଲ ଉସ୍ୱାନ୍ତ ଏ।

ଅଣା ଦୃଶ୍ୟ ଉଚ୍ଚାଟନ

ତେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ପ୍ରଭାବ।

ଚନ୍ଦ୍ର ଯାହା ଦେଖ ମନେହୁଏ ଅମର ପ୍ରଣୟ-ଟା— ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଚଢ଼ିଲ ଯେମନ୍ତ ଦାଣ ଲମ୍ଭ ଲମ୍ଭ ସଲପର ଲସେ ସେମିତ ଲସ୍ୱତ—ଥାଇନ ଉସ ରେ ଚେଇ ସର ଦୂଠାର୍ ଉସ ଦୂଠାର୍ ଉଠିବାର ତା ତାଙ୍କ ସରପଲ ପରେ ଏ ପ୍ରଣୟ ଉଚ ଶିବାର ନୂଆ।

(ବଂଗଳା ଗଲ୍ପର ଛାୟାରେ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦ୍ରୁପଦ ଦେଖି କହିଲେ "କଣ ରେ ଦ୍ରୁପଦ, କଣ ହେଲା?"—

'ପୁଅ ଏ ଭୋଜନବେଳ ମଧ୍ୟ କହିବ ବୁଝି ପାରୁନ ନାହିଁ ଯେ ହଠାତ୍ ବୁଝିବାକୁ ଅସିଲା'—

"ଆମ ଦେଶ ପରା ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ସେଥି-ଲାଗି ବଣଗ୍ର, ଦେବାକୁ ଘର ଘର ଦ୍ୱାର ସଜେଇବ ଦୂର୍ଗ କରିବ"—

"ସ୍ୱାଧୀନ କଣ ହେଲାମ?"—

"ଅଲେ ଯେଉଁ ସାହେବ ରାଜା ଥିଲେ ସେ ଗଲେ"

"ଗାନ୍ଧି ମହାତ୍ମା ଠାକୁର ରାଜା ହେଲେ?"—

"ହଁ ହେଲେ ।"—

ଦୋପଦରେ ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ପ୍ରତିବାଦ କରି 'ଏ, ହେ, ଏସମାନଙ୍କୁ ଭୂତମୂ ଯଥ ବୁଝାଇ ନ ପାରିବ ତେବେ ପାଠ ପଢ଼ିଲୁ କଣ?'

— 'ଏ ଦେଶଟାର ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ବୁଝେଇବା ଭାଟିକର ପାଠ, ହଁ ହଁ, ମାଛ ଦେଖେଇ ଘଳ, ମୋର ସମସ୍ତ ବାହିଁ ଏଠି ବୁଝେଇବାକୁ' ।

—ଦ୍ରୁପଦ ବସ୍ତୁତ ଦେଖୁଣ ହୋଇ କହିଲ 'ପୁଅ ହଠାତ୍ ଜହମ ମୁଁ ଜାଣେ ବୁଝିବ, ସହରେ ବଡ଼ ଏକ ଘଡ଼ା ହେଲା?'

—ଗୋପାଳ ସାଙ୍ଗର ଅନୁରୋଧ ଏଡ଼ି ନ ପାରି ଗ୍ରାହ ସ୍ୱର କହିଲ—'ଘଡ଼ା?—ଘଡ଼ା ଜହରଲାଲ ହେଲେ' ।—

'ମଲ, ସେଉଟା ଏକ ନ, ଗାନ୍ଧି ମହାତ୍ମା ଏତେ ଦିନ ଦେଶର ବଡ଼ ବୁଢ଼ା ହେଲେ, ଅଳ—ଭଡ଼ା ହେଲ ଦେଲେ ଅଲ ଜଣେ ।"

—"ଅଲେ ନାହିଁଲ ଗାନ୍ଧି ରଜା ହେବେ ଜହରଲାଲ ପ୍ରାନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଭାର-ଦେଶ କଥା ବୁଝିବେ, ମହିରେ ମଝିରେ ସେ ବୁଝିବେ ଯେ" ।

ଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶାତର ମୂର୍ତ୍ତିଅଟାଏ ମାଛ ଦ୍ରୁପଦ କହିଲ "ଠାକୁରେ, ମୋ ଅନ୍ତରାଳ ଗାନ୍ଧି ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଦେ, ଅଳ ଏ ବସ୍ତୁ ଗୋଟେଇ ଅଳ୍ପର କମି ଗଲା ଠ?"

—"ହଁ ହଁ ସବୁ କମିଗଲା ।"

"ଏ ଦେଶର ଅଳ ବାଦାମ ତେଲ ଗୁଡ଼ କମିବ?"

—"ହଁ ହଁ ସବୁ କମିବ ।"

—ଓ—ହୋ—ମଣିଷ ହଠାତ୍ ନିଶ୍ୱାସ ମାରିଲ । ଯୋଗଣୀଖିଆ ଚକର ସାସୁର ଉଙ୍କ ମୋଡ଼ ହୋଇ ଗଲା । ଦୋକାନ କରିଲ ଯେ ଯାହା ମାଗିବ—ନାହିଁ—ଦ୍ରୁପଦ ତେଲ ଦେବେ ସବୁ ହଁ ।"

ଦ୍ରୁପଦ ଖେଳ ଉଠିଲ ।

"ଅଳ ଘଡ଼ା ଘର କେମିତି ହବ"

—"ବଡ଼ଦିନକୁ କେମିତି ଘଡ଼ା ହୁଏ ସେମିତି—, ଦେବଦାରୁ ଡାଳ ଅଣି ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡରେ ଡ଼ାଳ ଘର ଅଗରେ ଲଗେଇବୁ, ଘରରେ ଦୀପାଳି ଜାଳିବୁ ।"

—"ଉଡ଼ ତେଜ୍ଞ କଣ ଜଳା ହବ?"

—"ହଁ ତେ ଜାତୀୟ ଭାବ ଗାନ୍ଧି ଜାତୀୟ ବନ୍ଦୋଦ କରିବାକୁ କହିବୁ, ଅଳ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡ଼େଇବୁ ।"

—"ସେ ପତାକା କେମିତି ?"

—"ଅଲୋ ସେ ପତାକା ତିନି ରଙ୍ଗ ଖିଆ, ମଝି ଗୋଟିଏ, ଗାଢ଼ ଉପରେ ଗେରୁଆ, ଉପରେ ଧଳା ତଳେ ସବୁଜ, ଅଳ ଧଳା ରଙ୍ଗ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଚକ୍ର ନୀଳ ରଙ୍ଗ ଚକ ଅଙ୍କା ହେବ । ମୋ ପାଖରେ ତେଲ ପଇସା ମୁଁ ଦେଇ ଅଣି ଦେବ । ନ ହେଲେ ସେଟାଏ କିଣି ଅଣିବୁ, ମୋଟେ ଦୁଇଟଙ୍କା ପଇସା । ଅଳ ଗାଈଆ, ଉଳ ଚାରି ଘଡ଼ା ଘର କରିବୁ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଯାହାର ଉଳ ହେବ ତାକୁ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।"

ସ୍ୱପ୍ନଭାବ ଦିନ ସଞ୍ଜରେ ଦ୍ରୁପଦର ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ, ଗାଈ ଗୁରୁଆ କେମିତି ସଜେଇବ । ଦେବ ଦାରୁ ଡାଳ ଏକ ଅଣିଦେବ ।—"ପାଣ୍ଡି ମୋର ମୋଟେ ଛଅଟଙ୍କା, ତଙ୍କା ଗଲ ତେଲ ଓ ଖେଳାର ଦେବା ଟଙ୍କାଟା ଗା ଦିଅ ପାଇଁ, ସେଥିରେ ଯାହା ହେବ । ଦୋକାନର କଣ ତଦ ନେବ ଚୋଲ ସମସ୍ତ ବସ୍ତୁର । ସକାଳ ଝିଅର ଛନ ଟଙ୍କା ଯାବ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଦେବ । ଦଶିଆ ମଡ଼ା ଭଲରୁ ପଇସା ଟଙ୍କା ଯାଇ କରି ନେବ । ଅଳ ଭଲ କଣ । ଗାଈର ଘଡ଼ା ହେଉଥିଲେ, ତେଲ ଖେଳାର ଗୁଡ଼ଠ ଘଡ଼ି ପଡ଼ । ଦୋକାନର ଉଳ ଭଲ ଛାଡ଼ି ଦେବ । ଦିନ ଦ ଘଣ୍ଟାରେ ପୁଣି ମୋ ଦୋକାନ ବନ୍ଦ ଉଠିବ । ସକାଳ ଯାଏ ଶୁଣି ହୋଇ ଦ ଛଅ ଟଙ୍କା ରଖିଛି ତେଲ ଅଳଦଶ—

ସଞ୍ଜ ହଠାତ୍ ଅଳ, ଦ୍ରୁପଦ ଉଠିଲି, ସକାଳ ଗୋବରରେ ଲିପି କରି ଲିପିଲ । ଅଲ୍ପ ସ୍ୱଳ୍ପ ସାଙ୍ଗ ବାହାରେ ଚଲାଇଥିଲେ । ସକାଳୁ ବନ୍ଧୁ ଦେଖି କହିଲ "ଦ୍ରୁପଦ, ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ପୁରସ୍କାର ପାଇବୁ ଅଳ ଦେବଦାରୁ ଡାଳ ବଡ଼ ଗଛ ଅଣି ଗଡ଼େଇ ଦେ—।"

"ହଁରେ ପୁଅ, ସକାଳୁ ଦେଖିଲ ଦଳ ଦେଖେ ନାହିଁ ମୁଁ ଜାଣିଛି ।" ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ କଥାରେ ନେଡ଼ୁଗ ହେଲ ଦେଇ ଦେବଦାରୁ ଡାଳ ଅଣିଦେବେ ନାହିଁ । ଯମୁନା ମୂଳରେ ବାଧ ହୋଇ ସବୁଦିନ କରିବାକୁ ମଜୁରି ଦେଲ । ମଜୁରି, ଚଟା, ଖାଇଁଶ, କଦଳୀ ଗଛ, ମାଟିଆ ଦୀପାଳି, ପୁନାଙ୍ଗ ତେଲ ନେବା ପାଇଁ ପଇସା, ଦଳ ଦଳ ଖଡ଼ମ !

"ମଳ ମଲ୍ଲ ପଢ଼ିବାର ଅର୍ଥ ନାହିଁ, କଅଣ କରିବ । ଗାଈ ଯେମିତ ହେଉଛି ତାହା କହିଦେଇ ସେଥି ପାଇଁ ଭାବିଲ ଏଣିକି । ସକାଳେ ଦେଖିବୁ ଦେବଳ—ଯେ!" ପେଡ଼ ଖେଳେଇଲ । ଗାଈ ପଢ଼ ସାଇତା ହୋଇଥିବା ଶାଢ଼ୀ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ହାତ ବନ୍ଧା ବନ୍ଧା ହେଉଥାଏ । "କଅଣ କରିବ, ଅଳ ତ ସୁପା ଏଡ଼ ନାହିଁ ।" ମନରେ ଅସ୍ତ କଲ "ତ ଅଛି ଅଳକୁ ଗୋଟିଏ ଲୁଗା ଅଳ ଖଣ୍ଡରେ ନ ମିଳିବ ଯେ ଏଣେ ଗୋଟିଏ ବାହିଁବ କରିବ ନ । ଅଳ ବାକି ଅଳ ଦିନ, ପତାକା ଉଡ଼ିବ ଦେଖାଯିବ ।" ଲଗାରୁ ଅଧେ ଚିରିଲା । ସୁନ୍ଦର ପଇସା ମୋଟେ ରଖିଥିଲା । ସବୁ ପତାକାର ପାଇଁ, ଗାଈଖ ରଙ୍ଗ ଏଣି ସୁନ୍ଦର ଗୋପାଳ ପାଖକୁ ଗୋପାଳ ତାକୁ ଦେଖି କହିଲା 'ଏଃ ଦ୍ରୋଣ ବଡ଼ା ଉତ୍ସ ହୋଇଛ ଅଣିଛନ୍ତି,'—

'ଗେରୁଆ ଶାଢ଼ୀ ଥିଲା, ସେଥିରୁ ଚିରି ଚଳ ଅଣିଛି'—ଗୋପାଳ ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ କରି ରହିଲା । ହଠାତ୍ ହସି କହିଲା—"ହେଁ ଅ ପତାକା ଟାଏ ହବ । ଏତେବଡ଼ ପତାକା ଅମର ଏଠି କେହି ଉଡ଼ାଇ ନାହାନ୍ତି ।" କଥାଟି ଛଡ଼ଦଣ୍ଡ କହି—ଦେଲ । ଦ୍ରୁପଦକୁ କେମିତି ଶିଖେଇ କରିବାକୁ ହେବ ସବୁ ବତାଇଲା କରି ଦେଇ ଚାଲିଲା ।

ଦିନ ୧୦ଟା ୧୧ଟା ବେଳକୁ ଦ୍ରୁପଦର ଘର ଟିକେ ଠାକୁ । ତା ପତାକାଟି ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ବଡ଼ ହୋଇ-ଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଅଟାରେ କହନ୍ତି "ଏଃ ଦ୍ରୁପଦ ନିଶ୍ଚୟ ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।" ଦ୍ରୁପଦର ମନ କେମିତି ଗୋଟାଏ ହର୍ଷରେ ପୁଲ, ନାଚିବା କେମିତି । ସେ ଯେ ତାହାର ସବୁଯାକ ପାଣ୍ଡି ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଲଗେଇଛି । ଅଳ ଅଳ ହେଉଛି ଜାତିମାନେ ସେଥି ସେଥି ଲୁଗା ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କ ଉପଦେଶ କରୁଥିଲେ ତେବେ ସେ ତାହାର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ବଳ ଲୁଗାଖଣ୍ଡି ଚିରି ପତାକା ତିଆରି କରିଛି ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳ । ଦ୍ରୁପଦ ଦିଆଲିରେ ଚଳଚଳ ହେଉ ପୁନାଙ୍ଗ ତେଲ ଦଳ ଦଳ ଦପଦପ ହେଲା । ପାଏ ମୋଟେ ତେଲ । ସବୁ ଛଣା ନେଉଛନ୍ତି—"ଦ୍ରୁପଦ, ତେଲଟ ଖଣ୍ଡା ହୋଇ ଗଲା ଅଳ ଦଉଁଅ ମହାଜନ ତ ଟଙ୍କା ଥାଇ ଏଠ, ଏଠେ ଗ୍ରାମ ନାଇକଅଣ?"—ବଡ଼ଲୋକ ଗୋଲ ପାଖ ତେଲ ସବୁ ଦୀପାଳୀରେ ଢାଳିଲା । ସବୁ ଦିପାଳି ଜଳି ଯୋଉଠିକି ଉଠିଲା, ସାଙ୍ଗ ଟୋକାଏ ଚିଲେ ରଡ଼ି "ବାରାରେ ଅକଅ, ଦ୍ରୁପଦ ଜନ୍ମେଜୟ" ଦ୍ରୁପଦର ଛାତି ମୋଟ ମନ ହୋଇଗଲା । ତାଙ୍କର

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୬ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତା

ରୁଷ ଓ ଆମେରିକା

ଆମେରିକା ଓ ରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ବାଦ ଲାଗି ରହିଛି । ଏବେ ଅଲ୍‌ଏଡ଼ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କାଉନ୍‌ସିଲ (ମିଳିତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଭା) ରେ ଆମେରିକା ପକ୍ଷପାତ ଭାବରେ ବୈଦେଶିକ ସଂଗ୍ରହରେ ବାଧା ଦେଉଛି ବୋଲି ରୁଷ ଦୋଷ ଦେଲା । ଆମେରିକା ପ୍ରତିନିଧି ରୁଷ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ପାଇଁ ଓ ତାର ଅଳିଆ ନୀତିକୁ ଗୁପ୍ତେଇବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ଦେଉଛି ବୋଲି ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ରୁଷ କାଗଜ ଇଜଭେଷ୍ଟିଆ କହିଲେ—ଆମେରିକା ପୃଥିବୀର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନେବା ପାଇଁ ସଜ ହେବାକୁ ଆଟଲାଣ୍ଟିକ ସାଗର ଉପରେ ପଶିଲା । ଉତ୍ତର ଅଟଲାଣ୍ଟିକ, ଆଇସଲାଣ୍ଡ, ସ୍କାଣ୍ଡିନେଭିଆ, ଡେନମାର୍କ, ଅଲାସ୍କାରେ ସେ ଘାଟି ବାନ୍ଧୁଛି । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଆମେରିକାର ଅଭିଯୋଗ ଯେ ରୁଷ ୧୪ ଅଗଷ୍ଟ ୪୫ର ଚୁକ୍ତିସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ମାଞ୍ଚୁରିଆର ଡାଇରେନ ବନ୍ଦର ଚୀନକୁ ଫେରାଇ ଦେବାର କଥା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶାନ୍ତ ସାଗର ଉପରେ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାହା ଛାଡ଼ୁ ନାହିଁ । ଆମେରିକା ରୁଷକୁ ସ୍ମାରକ ପତ୍ର ଦେଲା । ରୁଷ ତାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେଇଛି ।

ସମ୍ଭବତଃ ଆମେରିକାର ଭାବୀ ସଭାପତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେରିକାର ଚିଫ୍ ଅଫ୍ ଷ୍ଟାଫ୍ ଆଇଜନହାଓ୍ୱାର ସେଦିନ ସ୍ପଷ୍ଟ କହିଲେ—ଯେ ପୃଥିବୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ଦଳରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଛି—ଗୋଟିଏ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଦଳ (democracy) ଅର୍ଥ—ଆମେରିକା ନେତୃତ୍ୱରେ ଅନ୍ୟଟି ଏକଛତ୍ର ତନ୍ତ୍ର (dectatorship) ଅର୍ଥାତ୍ ରୁଷ୍‌ର ନେତୃତ୍ୱରେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପୃଥିବୀର ରାଜନୀତି ଠିକ୍ ଏହି ଦୁଇ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ଶକ୍ତିଙ୍କର ଗତିକୁ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଟ୍ରୁମାନ ଆମେରିକାନ ଜାତିଅନ କମିଶନକୁ ଏହି ବାର୍ତ୍ତାରେ କହିଛନ୍ତି ସର୍ବମୟ ଅସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ପୁଣି ଅନ୍ତରାମେରିକା ସମ୍ମେଳନୀକୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମିତ୍ରଶକ୍ତିଙ୍କ ଭିତରେ ଏକମତ ଅଭାବରୁ ସାମରିକ ବଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ହେବ । ମସ୍କୋ ସହରରେ ୮୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚ ଜନ୍ମ ଦିବସରେ ଷ୍ଟାଲିନ କହିଛନ୍ତି ମସ୍କୋ ପୃଥିବୀର ପୁଞ୍ଜି କେନ୍ଦ୍ରରେ ଲଢ଼ିବାର କେନ୍ଦ୍ର ହେବ ।—ପୃଥିବୀ ପକ୍ଷରେ ଏସବୁ ଖୁବ୍ ଶୁଭ ସୂଚକ ଲକ୍ଷଣ ନୁହେଁ ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ଆଗାମୀ ତୃତୀୟ ଅଧିବେଶନର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ମ ମଧ୍ୟ ଏହି ଦୁଇ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ଶକ୍ତିର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଚାଳିତ ହେବାର ଭୟ ଅଛି ।

ବଲକାନ ରାଜ୍ୟ

ପ୍ରଥମେ ଇଉରୋପର ବଲକାନ ଅଞ୍ଚଳ ନେଇ ଗୋଳ ହେବ । ଆମେରିକା ରୁଷର ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ କନ୍‌ଫୋର୍ମ ଅଫିସଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ଓ କଠୋର ବ୍ୟବହାର କରିବା ବିରୋଧରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଛି । ଗ୍ରୀସ ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ ବୁଲଗେରିଆ ଓ ଅଲବାନିଆ ଆଦି ରୁଷ ପ୍ରଭାବିତ ରାଜ୍ୟ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ଅନଧିକାର ପ୍ରବେଶ ଅଭିଯୋଗ କରି ଥିଲା । ଏଥର ବୁଲଗେରିଆ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଆଗରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛି ଯେ ଗ୍ରୀସ ବୁଲଗେରିଆ ସୀମାନ୍ତରେ ସମର ସଜ୍ଜା କରୁଛି । ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଗ୍ରୀସର ଏହି ଉତ୍ତର ସୀମାରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ଏବଂ ଯେତେଥର ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଭୋଟରେ ଯାହା ନିଷ୍ପତ୍ତି କରୁଛି ରୁଷ ତାହାର ନିଷେଧ କ୍ଷମତା ବା ଭିଟୋ ବଳରେ ରଦ କରି ଦେଉଛି । ରୁଷ କହେ, ଗ୍ରୀସ ସମ୍ପର୍କରେ ତାର ହାତ ନାହିଁ । ସେଠାର ଲୋକପ୍ରିୟ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦଳ ବ୍ରିଟିଶ ବାହିନୀର ସମର୍ଥନ ନ ହୋଇ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଯୁଦ୍ଧ କରୁଛନ୍ତି । ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଯେଉଁ ତଦନ୍ତ କମିଶନ ବସାଇଛନ୍ତି ତାହା ଆମେରିକା ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ନୁହନ୍ତି । ଅଭିଯୋଗ କରୁଛି ଯେ ତଦନ୍ତ କମିସନ ବୁଲଗେରିଆ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟର ସାକ୍ଷୀ ନେଇଁଲେ ନାହିଁ ଏବଂ ଇଂଲଣ୍ଡର ଗୋଲାମ ଗ୍ରୀସ ସରକାର ଲୋକଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଇ ସାକ୍ଷୀ ଦିଆଇଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ୧୪ ଜଣ ସାକ୍ଷୀ ସେ କଥା ମାନିଲେଣି । ବ୍ରିଟେନ ଗ୍ରୀସରେ ୧୩ କୋଟି ୬୦ ଲକ୍ଷ ପାଉଣ୍ଡ ଓ ୧୫ କୋଟି ଡଲାର ଖଟାଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଗ୍ରୀସକୁ ହାତରେ ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଇଂଲଣ୍ଡ ଦୁର୍ବଳତା ଦେଖାଇ ଏବେ ତାର ସୈନ୍ୟ ଗ୍ରୀସରୁ ଅପସାରିତ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛି କି ନାହିଁ ତେଣେ ଆମେରିକା ଗ୍ରୀସର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଗ୍ରୀସର ନିରାପତ୍ତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେନା ବାହିନୀ ପଠାଇବାକୁ ସ୍ଥିର କଲାଣି ।

ଆମେରିକା ଏଥର ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ୫୫ଟି ଜାତିଙ୍କର ନୈତିକ ସହାନୁଭୂତି ଉଦ୍ରେକ କରି ଗ୍ରୀସରେ କଡ଼ା ହାତ ପକାଇବାର ଉଦ୍ୟମ କରିବ । ଆମେରିକା ପ୍ରତିନିଧି ଜନସନ କହିଲେଣି ବଲକାନ ଆଲୋଚନା ସରିଲେ ଆମେରିକା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଚାର୍ଟରର ୫୧ ଧାରା ଅନୁସାରେ ଜାତି ବିଶେଷକୁ ଏକା ବା ମିଳିତ ଭାବରେ ଆତ୍ମ ରକ୍ଷା କରିବାର ଯେଉଁ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି ଆମେରିକା ତଦନୁସାରେ ଗ୍ରୀସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ । ୧୫ ଦିନ ତଳେ ପପୁଲିଷ୍ଟ ବା ରାଜ ସମର୍ଥନକାରୀ ଦଳର ନେତା ସାଲଡାରିସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିଥିଲେ । ସେ ଲୋକପ୍ରିୟ ନଥିବାରୁ ପୁଣି ଲିବରେଲ ମାନଙ୍କୁ ମିଶା ଯାଇଛି । ଲିବରେଲ ନେତା ସଫୁଲିସ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ତେଣେ ଆମେରିକା ବଲକାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ତୁର୍କୀ ଭୂରସ୍କକୁ ୨୩,୦୦୦,୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟର ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇଛି । ଦାର୍ଦାନେଲି ପ୍ରଣାଳୀ ନେଇ ରୁଷ ଓ ତୁରସ୍କର ମତଭେଦ ପ୍ରାଚୀନ ।

ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ଭାଗ ଭାଗକୁ ଆରବ ମାନେ ବିରୋଧ କରିବେ ଏବଂ ରକ୍ତାକ୍ତ ବିଦ୍ରୋହ ହେବ ବୋଲି ଆରବମାନେ ଧମକ ଦେଲେଣି ।

ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ

ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ରୁଷ ଆମେରିକା ଖେଳ । ପାରସ୍ୟ ସରକାର ତାର ତୈଳ ସଂପଦ ନେଇ ନୂଆ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ ତା ଫଳରେ କୌଣସି ବୈଦେଶିକ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ତୈଳ ଖଣିର ୧୫ ଶତକଡ଼ାରୁ ଅଧିକ ଅଂଶ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସୁଲତାନେ ପୂର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଙ୍କର ରାଓ

ଓଡ଼ିଶା ଟେସ୍ତରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହିକା

ନବୀକରଣ ହେବ । ଫଳରେ ଏ ଗାନ୍ଧ ଅଧ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେଣୁ ରୁଷ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାରସ୍ୟର ଗାଡ଼ିକୁ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ କାନ୍ଧ ବୋଲି ଆକ୍ଷେପ କରି ପାରସ୍ୟଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ସିରିଆର ରାଜା ଅବଦୁଲ୍ଲା ବୃହତ୍ ସିରିଆ ଅର୍ଥାତ ସିରିଆ ଓ ଲେବାନନ ସଂଯୋଗର ପକ୍ଷପାତୀ । ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କେ ଅରବ ଲଗର ଯୋଜନାକୁ ପସନ୍ଦ କରି ନାହାନ୍ତି । ସଉଦୀ ଆରବର ରାଜା ଇବନ ସାଉଦଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଧରା ପଡ଼ିଛି ।

ସୁଦୂର ପ୍ରାଚ୍ୟ

ହଦେସିଆ ମଙ୍ଗଳାମେଣ୍ଟ କମିଟିର ସଭ୍ୟ ପଦପାଇଁ ଷ୍ଟୋକର୍ଣ୍ଣ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ନାମ ଦେଇଛନ୍ତି—ହଲାଣ୍ଡ ବେଲଜିୟମର ନାମ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ତେଣେ ଇଣ୍ଡୋ ଚାଇନା ସମସ୍ୟା କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଗୁରୁତର ହେଉଛି । ଫରାସୀ ମାନେ ଭିଏତ ନାମରେ ୧୮୬୨ ରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ସମ୍ରାଟ ଟୁଡକ ଅମଳରେ । ୧୮୮୫ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ସରକାର ଉପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଲାଗି ସନ୍ଧି ସର୍ତ୍ତ ଚାପି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପନିବେଶ ସ୍ଥାପନ କଲେ । ଫରାସୀ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହ ଲାଗି ଆସିଛି, ୧୮୮୩ ଠାରୁ । ଫାନ୍ ଦିନ୍ ଫୁଙ୍ଗ ଓ ଜେନେରେଲ ହୋଆଙ୍ଗ ହୋ ଥାମଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରତିରୋଧ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଚାଲିଲା ୧୯୧୩ ଯାଏ । ତାପରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦବିଗଲା । ବହୁ ମେଧାବୀ ସ୍ୱାଧୀନ ଚେତା ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କୁ ଫରାସୀ ଶକ୍ତି ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦେଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ମୂଳ ପୋଛି

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ **ଆସଫ ଅଲି**

ଅମେରିକାରୁ ଫେରିଛନ୍ତି

କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ପ୍ରଥମ ମହାସମର ବେଳେ ଭୀଷଣ ଅତ୍ୟାଚାର ହେବାରୁ ପୁଣି ଆନ୍ଦୋଳନ ଚେଇଁ ଉଠିଲା । ଅନେକ ଗୁପ୍ତ ବିପ୍ଳବୀ ଦଳ ଗଢ଼ି ଉଠିଲେ । ୧୯୩୦ରେ ଏହି ଦଳର ଅଗ୍ରଣୀ ଭିଏତନାମ କୁମିଂଟାଂ ଏକ ସଶସ୍ତ୍ର ବିଦ୍ରୋହ କଲେ । ଫରାସୀ ଶକ୍ତି ଅମାନୁଷିକ ଭାବରେ ଦବାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଅକ୍ଷମ ହେଲେ । ୧୯୩୬ ରେ ଲୋକଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କିଛି କ୍ଷମତା ଦିଆଗଲା । ୧୯୩୯ରେ ୨ୟ ମହାସମରରେ ଫରାସୀମାନେ ସେଠାରେ ପୁଣି ଶୋଷଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଫଳରେ ବିଦ୍ରୋହ ହେଲା । ଜାପାନୀ ମାନେ ଇଣ୍ଡୋଚୀନ ଦଖଲ କଲା ପରେ ଜାପାନ ଓ ଫ୍ରାନସ ଉଭୟ ମିଶି ଭିଏତନାମ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ ଓ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦବାଇ ଦେଲେ । ପୁଣି ୧୯୪୧ ମେରେ ଭିଏତ ମିନ ଲୀଗ ଗଢ଼ାଗଲା । ଫ୍ରାନ୍ସରେ ଯେତେବେଳେ ଜର୍ମାନ କ୍ରୀଡ଼ା-ପୁତ୍ତଳି ଭିଚି ସରକାର । ଉଭୟେ ମିଳି ଭିଏତ ନାମ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । ୧୯୪୫ ମେ ୯ ରେ ଜାପାନୀ ମାନେ ଫ୍ରାନ୍ସକୁ ଚଟାକାଟି ଦବାକୁ ବସିଲେ । ସେ ସୁଯୋଗରେ ଭିଏତ ମିନ ଲୀଗ୍, ଉତ୍ତର ଭିଏତ ନାମର ୭ଟି ପ୍ରଦେଶ ଓ ହାନୟ ଓ କ୍ୱାଙ୍ଗାଇକୁ ଜାପାନଙ୍କଠୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୧୯, ୧୯୪୫ ମଧ୍ୟରେ ସେ କ୍ଷମତା ନେଲେ । ଏବଂ ପୁଲ୍ୟନେତା ସଭାପତି ଡାକ୍ତର ହୋ ଚି ମିନ୍ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨ରେ ଭିଏତନାମ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ । ସେହି ଦିନଠାରୁ ବ୍ରିଟିଶ ମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ପୁଣି ଭିଏତ ନାମ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଚଳାଇଛି । ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ହେବ ସେମାନେ ଫ୍ରାନ୍ସ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଫରାସୀ ସମସ୍ତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ କୌଶଳ ସେଠି ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛି । ପ୍ରଥମେ ଭୂତପୂର୍ବ ଇଣ୍ଡୋ-ଚୀନର(ଅନାମ) ସମ୍ରାଟ ବାଓ ଦ.ଇକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରିଥିଲା । ସେ ଏବେ ନିଜର ସିଂହାସନ ଦାବିକୁ ଲୋକଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଡାକ୍ତର ହୋଚିମିନ୍ ମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ୧ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି । ତଥାପି ଏବେ ଫରାସୀ ହାଇକମିଶନର ବୋଲି ଘୋଷଣା କରନ୍ତି ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ ଜାତୀୟ ସରକାର ହାତରେ ସେ ଶାସନ ଭାର ଦେବେ ।

କୋରିଆ

କୋରିଆରେ ମଧ୍ୟ ରୁଷ୍ ଓ ଅମେରିକା ସ୍ୱାର୍ଥର ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଛି । କୋରିଆକୁ ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆରେ ଭାଗକରି ଉତ୍ତରକୁ ରୁଷ୍ ଓ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଅମେରିକା ମାଡ଼ି ବସିଛି । ୧୯୪୫ ରେ ମସ୍କୋରେ ବ୍ରିଟେନ ସୂଚନା ରୁଷ୍ ଓ ଅମେରିକାର ସମ୍ମେଳନୀ ବସି କୋରିଆ ଫଳରେ ରୁଷ୍ ଅମେରିକା କମିଶନ ଉପରେ ଅସ୍ଥାୟୀ କୋରିଆ ସରକାର ଗଢ଼ିବା ଏବଂ ଏ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟର ନିକଟ ମିତ୍ରଶକ୍ତି (Trusteeship) ତଥା ଚାରିଜଣ ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର ତାହା ସ୍ଥାପନ କରିବାର ଭାର ଦିଆଗଲା । ଗତବର୍ଷ ମାର୍ଚ୍ଚରେ ଏ କମିଶନ ବସିଲା । କୋରିଆନେ ଯେଉଁ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ପରାମର୍ଶ ନିଆଯିବ ଏ ପକ୍ଷପୂରେ ମତଭେଦ ହେବାରୁ କଥା ଅଟକିଲା । ଏ ବର୍ଷ ପୁଣି ମେ ମାସ ହେବ କମିଶନ ବସି ଶେଷରେ ଏକ ପ୍ରକାର ସେଇ କାରଣରୁ ଭାଙ୍ଗିଲାଣି । ରୁଷ କହନ୍ତି କୋରିଆର ଯେଉଁ ଦକ୍ଷିଣ ପନ୍ଥୀମାନେ ମିତ୍ରଶକ୍ତିର ନିକ୍ଷେପାଧିକାର ମାନୁ ନାହାନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଡାକିବାକୁ ଅମେରିକା ଚାହେଁ । ଅମେରିକା କହୁଛି—ରୁଷ ତାର କ୍ରୀଡ଼ାପୁତ୍ତଳୀଙ୍କୁ ଚାହେଁ । ଗତ ଅଗଷ୍ଟ ୨୬ ରେ ରୁଷ କହିଲା ଦକ୍ଷିଣ ଓ ଉତ୍ତର କୋରିଆ ସମାନ ସଂଖ୍ୟକ ପ୍ରତିନିଧି ପଠାନ୍ତୁ । ଅମେରିକା ଅଧୀନସ୍ଥ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆର ଲୋକ ଉତ୍ତର କୋରିଆ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟାର ଦ୍ୱିଗୁଣ । ତେଣୁ ଅମେରିକା ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ; ୨୯ତାରିଖରେ ଅମେରିକାର ଅଣ୍ଡର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଲୋଭେଟ ଯୋଜନା ଦେଲେ ଯେ ପୁଣି ଚାରିଶକ୍ତିର ମେଳଣୀ ଆଠ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ହେଉ ଏବଂ କୋରିଆର ଦୁଇ ଅଂଶରେ ଦୁଇ ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ଗଠିତ ହେଉ । ରୁଷ ତାହାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ଦେଇଛି ।

ଭାରତ

ମହାତ୍ମାଙ୍କ କଲିକତାରୁ ପଞ୍ଜାବ ଅଭିମୁଖେ ପ୍ରସ୍ଥାନ କରିଛନ୍ତି । କଲିକତା ଶାନ୍ତ । ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବ ଅସ୍ଥିର । ପଶ୍ଚିମ ପଞ୍ଜାବରେ ଶୀଘ୍ର ଶାନ୍ତ ହେବାର ଆଶା ପୋଷଣ କରାଯାଉଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ଉଭୟ ଉପନିବେଶର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉପଦ୍ରବକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଗୁଳିକରି ଦିଆଯିବ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଇଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଦିଲ୍ଲୀରେ କେତେକ ଗୁଣ୍ଡା ଲୁଟତରାଜ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତ ନେହରୁ ଅତି ସାହାସର ସହିତ ନିଜର ଜୀବନକୁ ବିପଦସଂକୁଳ କରି ସେ ଉପଦ୍ରବର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି । କଲିକତା ଗୋଳମାଳକୁ ଶାନ୍ତ କରିବାରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସହିଦକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଭାରତର ନମସ୍ୟ ଓ ପୂଜ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ।

(୧୨ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

[ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତର ଅବଶିଷ୍ଟ]

ଏହି ପୃଷ୍ଠାରେ ଛେଳ ଛେଳ କରି କେତେ ଛେଳର ପିଲାଏ ତାଠାରୁ ମାଡ଼ଖାଇ ହାଡ଼ ଭଙ୍ଗାଇଲେଣି, କେତେ ଛେଳର ଅଟବଡ଼ା ଗଛା ନଜଣ୍ଡିଆ ତାର ସାଙ୍ଗ ହେଲେଣି, ଓ ବୟସ ବଢ଼ିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଖାଲ ଛାଡ଼ିଲେଣି ତାର ହିସାବ କେହି ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ଯେତେବେଳେ ଅମ ବାପାଙ୍କ ସମ ବୟସୀ ଲୋକ, ତାଙ୍କ ଟୋକା ଅମଳରେ ନିଶ୍ଚୟ ସାଙ୍ଗ ହୋଇଥିବେ । ତାହାପରେ ତା ତଳକୁ ତାତଳକୁ କେତେ ଚଳେଣି । ଏବେ ଅମପାଳି ପଡ଼ିଛି ।

କଣାମାମୁଁଟି ବୁଢ଼ା କି ନଜଣ୍ଡିଆ ତା ମୁଁ ଜାଣି ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ । କଥାରେ କହନ୍ତି ଚିର ନବୀନତା, ଚିର ଯୌବନ, ଚିର ସ୍ଫୂର୍ତ୍ତି, ଚିର ବସନ୍ତ । ମୁଁ ଜାଣୁଛି ସେ ସବୁ ଏହି କଣାମାମୁଁ ।

ଯୌବନ ଯେ ଗୋଟାଏ ଦୈହିକ (physical) ଅବସ୍ଥା ନୁହେଁ, ମାନସିକ (mental) ଅବସ୍ଥା ଏହି କଣାମାମୁଁ ତାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପ୍ରମାଣ । ଅନ୍ଦାଜରେ ବୟସ ପଞ୍ଚାଶ ଟପିଲେଣି, ମାତ୍ର ସ୍ଫୂର୍ତ୍ତିରେ, ତେଜରେ, ଚପଳତାରେ, ଉତ୍ସାହରେ କେଉଁ ଟୋକା ତା ସାଙ୍ଗରେ ସରି ହେବ ? ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନରେ ଏ ବସନ୍ତର ଉନ୍ମାଦନାଟା ଖୁବ ଖୁବ ୮/୧୦ ବର୍ଷ ଥାଏ କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ । ତା' ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଜୋଡ଼ିବାରେ ଯେ ମଣିଷ ଜଣ ହୋଇଯାଏ ତା କିଏ କହିବ । ଏଇଟା ବୟସର ପ୍ରଭାବକୁ, ସଂସାରର ଠେଙ୍ଗା ତା କହିହେବ ନାହିଁ; ଯାହା-ହେଉ, କଣାମାମୁଙ୍କୁ ଏଜା ଏସବୁ କିଛି ଟିକିଏ ହେଲେ ଛୁଇଁ ପାରି ନଥିଲା । ଚିନ୍ତା କଣ, ଦୁଃଖ କଣ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କଣ, ସେ କେବେ ଜାଣିନି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଦୁନିଆ କେତେ ସୁନ୍ଦର, ଚଳନ୍ତି, ମସୃଣ ଏକ ଲନ୍ଥ ଉପରେ ଅଳସିଆ ଭାବରେ ଚଳାର କାଷ୍ଠ ବେଖା ଦିନକୁ ଦିନ ଗଡ଼ାଇଲାର କଢ ଝୋଲ ଦେଇ ଯାଉଛି, କଣାମାମୁ ସେ ଦୁନିଆକୁ ବେଖାତିରକର ଖେଳ ଖେଳ ଗୋଡ଼ରେ ଅଡ଼େଇ ଦେଇ ଚାଲମାରି ଚାଲିଯାଉଛି; ଏତେ ବଡ଼ ଶିକାରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ କଣାମାମୁର ବାଳବଙ୍କା କରି ପାରି ନାହିଁ । ହୟତ ମୁଁ ତାହାର ପର ହୋଇ ଥାଅନ୍ତି କି । ଆପଣାର ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଅପଣାର ଜଞ୍ଜାଳ, ଅପଣାର ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ, ଅପଣାର ମୃତ୍ୟୁ ଅପେ ଅପେ ନିରଣି କରି ଅଣେ ଏଇ ମଣିଷ— ଏଇ ମଣିଷର ଧାରଣା ।

ଯଦିଓ ତାଙ୍କୁ କାଣବାରେ ... ତାର ବାଳ ଗୋଟିଏ ପାଚି ନ ଥିଲା କି ଦାନ୍ତ ଗୋଟିଏ ପଡ଼ି ନ ଥିଲା । ମୁଖମଣ୍ଡଳର ଚମରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଦାଗ କିବା ବାଗ ବୟସର ମାପକାଠି ବୋଲି ଜଣା, କଣାମାମୁ ମୁହଁକୁ ସେସବୁ ସ୍ପର୍ଶ ମାତ୍ର କରି ନ ଥିଲା । ତେବେ ଅଖିରେ ଚାଳଣା ଝାଙ୍କି ଥିଲା କି ନାହିଁ, ସେ କଥା ତାହାର କହିବାର ବାଟ ଥିଲେ ବା କେହି କହନ୍ତା । ମାମୁଁଙ୍କର ଅମର ଛାତିର କଲମ ବା ବହିପତ୍ର ସାଙ୍ଗରେ ଏକଲ ଅସହଯୋଗ ଯେ ସେ କଥା କାହାର ମନକୁ ଅସିବାର 'ଅବସର ମଧ୍ୟ ସେ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦେଖିବାକୁ, ଯାହାକୁ କହନ୍ତି ପଞ୍ଚହତା ମରଦଟାଏ, ମୁହଁଟାଯାକ ଚେଚକ ଦାଗ, ତହିରେ ପୁଣି ବାଲୁ ବାଲୁ ମୋଟ ମୋଟା, ଏଥିରେ ତାଙ୍କୁ କେହି ମଣିଷ ବୋଲି କହିବେନି ଅଉ ଉତ୍ତମ କାହାକୁ ? ଏକା ନଗାଡ଼ିଏ କଥା ଯଦି କଣାମାମୁର ନ ଥାଆନ୍ତା ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସୁପୁରୁଷ ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରନ୍ତା । ଗୋଟିଏ କଥାରେ ମା ଷଷ୍ଠୀ ଗଡ଼ୁଛି ତାଙ୍କୁ ଜଣା କରିଥିଲେ । ତାର ଅଣ୍ଟାଠାରୁ ତଳକୁ କମିତବାଟା ବେବାଗିଆ, ବେମାପିଆ । ଦେହଟା ତାର ଖୁବ ବଳିହେଲା ପରି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବେଶି ମୋଟ ନଥିଲ, ମାତ୍ର ଇଙ୍ଗ ଦୁଇଟା ଅସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ମୋଟ, ଯେପରି ସେ ତାଏ ଦୌଡ଼ିଆ ଖୁଣ୍ଟ । ଅଉ ଅଣ୍ଟାଠାରୁ ମୁଣ୍ଡ ପଇ ଯେତେ ଲମ୍ବ, ଗୁହାଲ ବେଳକୁ ଅଧାଭାଗଟା ତେଲ ବେଣି । ଗର୍ଦ୍ଦିଲ ବେଳକୁ ଯମ ଏହାଟି ମାପରେ ଭୁଲ କରିଛି । ତା' ଉପରେ ପୁଣି ଜେବର ଅଖିଟା କଣା । ଯଉଁ ଭଲ କଣା ହେଲେ ଅଖିଟା ଭୃକ ହୋଇଯାଏ ସେପରି ନୁହେଁ; ଡୋଳାଟା ଉମା ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ୁଛି । ଏହି ଅଖି କଣା ହେତୁ ତା ନାଁ ଯେ କଣାମାମୁ ହୋଇଛି, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କଣା ସେ କିମିତ ହେଲ, ସେଥିରେ ଅନେକ ରକମ କଥା ଶୁଣା ଯାଏ । କେହି କେହି କହନ୍ତି କି ପିଲ ବେଳେ ସେ ଅଖିଟାରେ ଫୁଲ ପଡ଼ି ଯାଇଛି । କେହି କହନ୍ତି ଯେତେ-ବେଳେ ତାଙ୍କ ବସନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ସେତେବେଳେ ମା ଠାକୁରାଣୀ ଦୟାକରି ଜୀବନ ବଦଳରେ ଅଖିଟି ନେଇ ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ଅମ ଗାଁ ସନା ନାୟକ କହେ କି ତାଙ୍କ ଲଗ୍ନର ନିଶ୍ଚୟ ଶୁକ୍ର ଅଛନ୍ତି । କଣାମାମୁଁଙ୍କ କୋଷ୍ଠି ସେ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିନାହିଁ, ମାତ୍ର ଅତୀତ ଭବିଷ୍ୟ ସବୁ ତାଙ୍କୁ ମାଲୁମ । କିନ୍ତୁ କଣାମାମୁଁ ଏସବୁ କିଛି ମାନେ ନାହିଁ, ସେ ତାର ଅଖି ଖରାପ ହେବାର ଗୋଟାଏ ଇତିହାସ କହେ ।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

କବି-ଲଢେଇ

ଲେଖକ—**ଫଟୁରାନନ୍ଦ**

୯

(ପୂର୍ବାନୁବୃତ୍ତି)

[କଥା—ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ଅଜବ ଖେଳକୁ ଅର୍ଥ ଅନୁବୋଧ କଲେ, ବାଉଁଶ ବଣସ୍ଥିତ ପୋଖରୀକୁ ଯାଉଥିବା ସ୍ନାନାର୍ଥିନୀ ଯୁବତୀଙ୍କ ବିଷୟରେ କବିତା ଲେଖିବାକୁ । ଅତଏବ ବେତାଳମାନଙ୍କୁ ପେଶି ଜୀବିତ ଓ ମୃତ କବିମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ଯେଉଁ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଲେ ତାହା କେତେକ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଓ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ପାଉଛି । ତଥିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଠକମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାହା ବାଛିବାର ଭାର ରହିଲା । ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଏଗାରଗୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ କବିତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଏସ୍, ଏ. ହମିଦ୍

ରାଗ—(୧୯୭୩ କଟକ ଦହେର ସୁର)

ରାତି ସରିଗଲା ଦିନ ଆସିଲା—
ଗୋସଲ୍ କରିବାକୁ ସୁନ୍ଦରୀ ଗଲା ॥

ବାଉଁଶ ବଣରେ ଗାଡ଼ିଆ ଅଛି—
ମାଠିଆ ଧରି ସୁନ୍ଦରୀ ଯାଉଛି ॥

ଅକବର ଖାଁଙ୍କ ଗୁଡ଼ାଖୁ ଧରି—
ଘୁଲ୍ ଘୁଲ୍ ଦାନ୍ତ ଘସିବ ଗୋରୀ ॥

ବମ୍ବେଇ ପ୍ରିଣ୍ଟର ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧିଛି—
ଡାଇମଣ୍ଡ କଟା ଚୁଡ଼ି ନାଇଛି ॥

ପିଚ୍ ପିଚ୍ ଛେପ ଫୋପାଡ଼ୁ ଅଛି—
ଅଡ଼କୁ ସାଡ଼କୁ ଘୂରି ଦଉଛି ।

ଓଠ ଦାନ୍ତ ତାରୁ ଅଟେ ଭଲ—
ଖାର୍ଯା ଲୋକ୍ତ ତ୍ରାସ୍ତ ଦିଶୁଛି ଲାଲ ॥

ପାଣି ମାଠିଆକୁ ତଳେ ଥୋଇଲା—
ଖଜୁରୀ ଗଛରୁ (କ) ଘଡ଼ା ଖସିଲା ॥

ପାଣିରେ ପଡ଼ିଣ ଦାହ ଭସିଲା—
ଧୋଡ଼ୀ ଭସାହେଲା ପ୍ରାୟେ ଦିଶିଲା ॥

ମତୁଆଲା ହୋଇ ଗାଧୋଉ ଅଛି—
(କଅଣ) ଗଡ଼ଗାଡ ମଦ କିଛି ପିଇଛି ? ॥

ଗୋସଲ୍ ସାରି ପଦ୍ମଫୁଲ ତୋଳିଲା—
କୁକୁଡ଼ା ମୋଡ଼ିଲା ପ୍ରାୟେ ଦିଶିଲା ॥

ଏତିକି ଲେଖିଣ କରିଲି ଶେଷ—
ହମିଦ କହେ ନ ଧର ମୋ ଦୋଷ ॥

—ଃ—

ଶ୍ରୀ ହୀର୍ଖଣ୍ଡୀ

ଦେଖିଚାଲ ଘାଟ କରିବା ଚଲ୍ ଚଲ୍ ରେ......
ଧରି ମଟିଆ ଯାଉଛି ତାର୍
ମୁହଁ କହୁଛି ଢଳ୍
ଫୁଟି ପଡୁଛି ନୂଆ ଯଉବନ୍
ଦେହ୍ କରେ ଥଲ୍ ଥଲ୍ ରେ
ଦେଖି ଚାଲ...

ଖୁସି ଦେଖାଉଛି ଢଳିଆ ଖୋସା
ଅଁଠା ମଲ୍ଲୀ ଫୁଲ
ମୁହଁକେ ମାନେ ଚୋଗ୍ନା
ବେଁକ୍ କେ କଟିରେ ମାଲ

ଦେଖି ନାଚେ ହୁଏ ଯମି ଯାଏସି ଯଲ୍ ରେ......

ହାତ୍ ଟେକ ଧାଉଛି ସୁନ୍ଦରୀ ତାର୍
ଦେହ୍ ଟେ ଚନ୍ଦନ କୁଚି
ପାଦ୍ ଦୁଇଟା ଦେବତ ନାଏ ଖାର୍
ଫୁଟିଆ ମୁନ୍ଦ ଦୁଚି
ଭେଣ୍ଡିଆ ପିଲା ଦେଖି ହେବେ ମଲ୍ ମଲ୍ ରେ......

ବାଁକ ଦୁଇଟା ମଟିଆ ରଖି
ଘିଚି ଗଲାଟେ ଫୁଲ୍
ଅଲି ଉପରେ ନହିବା ପିଲା
ହସୁଛେ ମୁଲ୍ ମୁଲ୍
ନୂଆ ଜୁଆନେନ୍ ଜାନ ପାରଲା ନହିବା ପିଲାର
କଲ୍ ରେ...

—ଃ—

— (ସମାପ୍ତ) —

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟର ଡାଟେର ଟାନା ନାନା [୧୦]

କାଳଃ ହରତି ଉଦ୍ୱରଂ—ଯଥା ସମୟରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନକଲେ ପରମତା ମାରହେ ବୋଲି ଗଡ଼ଜାତ ରାଜାଙ୍କୁ ସମାଜ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଉପଦେଶ ।

…କିନ୍ତୁ, କାଳଃ କ୍ରୀଡ଼ତି ଗଚ୍ଛତ୍ୟାୟୁଃ ତଦପି ନ ମୁଞ୍ଚତ୍ୟାଶା ବାୟୁଃ ।

× × ×

କଲିକତା ପୁଲିସଙ୍କ ଅନଶନ—ସାହେବ ଖ୍ରିଆ ଖାନା ଖାଉନାହାନ୍ତି ।—ଇତି ସମ୍ବାଦ

…ବୃଦ୍ଧ ପୁଲିସ ଉପସ୍ଥିତି ।

+ × ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶଙ୍କର ଗର୍ଜ୍ଜ—ସମ୍ବାଦ । କେହି ହେଉ ରାଗ ଶଙ୍କର ଭରଣରେ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛନ୍ତି । କେହି ଶଙ୍କର କଦଳୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କରୁଛନ୍ତି । କିଏ ବା…ଶଙ୍କର ବୋଲି ଗାଳି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି ।

× × ×

ଦିଲ୍ଲୀରେ ସଦିନ ପରିସ୍ଥିତି ? ଇତି ମାତୃଭୂମି ହେଡ୍ ଲାଇନ ।

…ଜଣେ ସଚିନ୍ ମୁନରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ?

+ + +

ଅଜବ ରାଜ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଆଲିଭ ଉଠିଲେ —ସମ୍ବାଦ

…ଅନ୍ଧ ଦେଶକୁ ଗଲି ଦର୍ପଣ ବିକି ଇତି ଓଡ଼ିଲଃଜବାବ୍ ।

× × +

ହରି ଦାସଙ୍କର ବାଜିଲି ଘଣ୍ଟା

ଦେଖିଲି କେଳକୁ ଚାହିଁଆ ଘଣ୍ଟା—

ଇତି ଜନତା ।

…ସେଥିକି ମିଛିଛି ପାଟଳି ଘଣ୍ଟା

କିଏ ପଗୁରୁଛି ନିଅଣ୍ଟ ଅଣ୍ଟା

ଦୁନିଆ ସାରତି ହେଲେଣି ଖଣ୍ଟା

ଗରବର ବାରୁ ଶୁଖିଲି ଗଣ୍ଡ

× × ×

ନାୟକ—The Leader—ଏକ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଦ୍ୱିତୀୟ ନାମ…ସମ୍ପାଦକ ଡାକ୍ତର ନୃସିଂହଚରଣ ସାମନ୍ତସିଂହାର ବା Editor. Call quicker man Lion foot feudalist lionkiller.

+ + +

ଓଡ଼ିଆଙ୍କ କପାଳ କ'ଣ ଫାଟେ ? ଇତି ନାୟକ ।…ଚନ୍ଦା ମୁଣ୍ଡ ହେଲ ବଡ଼ କପାଳ କରିବା ପାଇଁ ମହତାବ ଚନ୍ଦୁଲାଲଙ୍କୁ ପୂଜୁଥିଲେ ପରା ?

× × ×

ଝିଅ ବାହାପାଇଁ ଦଣ୍ଡ—ନାୟକ ସମ୍ବାଦ…ଜୁଆଇଁ ମୁଣ୍ଡଫାଟି ନାହିଁତ ?

+ × +

ବଡ଼ମ୍ବାର ବଡ଼ମା ଭାଙ୍ଗିବ । ଇତି କୃଷକ…କୃଷକ ଗୁଡ଼ାମ୍ବା ବାନ୍ଧିବେ ?

+ + +

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ଗୁଣଣ ଭୂତ—କୃଷକ ପ୍ରବନ୍ଧ…କେତେଟା ଖଦଡ଼ ଧାଗା ଓ ମହତାବ ନବାବ ।

× × ×

କଂଗ୍ରେସ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ସଂପର୍କ—ଇତି କୃଷକ ହେଡ ଲାଇନ୍ ।…ଭଲ୍ଲ ଲଙ୍ଗୁଡ଼

+ + +

ଉତ୍କଳ ଖଦୀମଣ୍ଡଳ—ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀ…ଅଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳାକାରଂ ବ୍ୟାପ୍ତଂ ଯେନ ଚରାଚରଂ ତତ୍ପଦଂ ଦର୍ଶିତଂ ଯେନ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀ…

ଭଗବାନ କରନ୍ତୁ ଲୋକଙ୍କୁ ବାଟ ଦେଖାଉ

× × ×

ଗଡ଼ଜାତ ଚାଷ—ଇତି ଲଣ୍ଡା ଦେହୁରି ।

…ସେତ ବାରମାସ—

ବାରମାସ ବେଶ ମଞ୍ଜୁଳାରେ—

ଅଶେଷ ଲୁଚ୍ଚାରୀ—ଶୀଳା ।

+ + +

କଂଗ୍ରେସର ଭଣ୍ଡାରଂଭ କର୍ମପନ୍ଥା—'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ର ପୋଷାକ

…ଲୁଗାକାଳ, ଟୋଟୋଇଲ, ଭେକ ନେଟବଲ ଜଲ ।

× × ×

"ବେଦ୍ୱଦନ୍ତି ମୁ ସ୍ମୃଷ୍ଟି ଅନୁଭବ କରୁଛି—ଓଡ଼ିଶାରର ଶିଳ୍ପ ବାସ୍ତୁରର ଅବାବ୍ୟକତା"—ମହାର ବ…

ଶୟନେ ସ୍ୱପନେ କିବା ଜାଗରଣେ

(ସେହି) ଲୁଗାକାଳି ରୂପ ଦେଖୁଛି ।

+ + +

କଂଗ୍ରେସ ସହିତ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ସଂଘର୍ଷ ହେବ ହିଁ ହେବ ଇତି ଲୋକମୁଖ

…ବର୍ତ୍ତମାନ କଣ ସଂଘର୍ଷ ଚାଲିଛି ?

+ × +

କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଅସମର୍ଥ ଓ ତାଙ୍କର ପରିକଳ୍ପନା କାମ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତି ନାହିଁ—ଲୋହିଆ,

…ସେମାନେ ହାତେ ମାପି ଗୁଣଖଣ୍ଡେ ପଛକୁ ଘୁଞ୍ଚୁଛନ୍ତି — ସୋସାଲିଷ୍ଟଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେବାପାଇଁ

+ × ×

ଆମ ରଜାଙ୍କ ଗଡ଼ କୁଆଡ଼େ—ଇତି ସାରଙ୍ଗଧର…

ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ।

+ + ×

ପାର୍ଟିଫଣ୍ଡ—ଇତି ମୁକ୍ତି ଯୁଦ୍ଧରେ ନିବେଦନ

… କେହି କେଉଁଠର ପାର୍ଟିଫଣ୍ଡ ନ ବୁଝନ୍ତି ।

+ × ×

ଢେଙ୍କାନାଳ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପୁଅ ଲୁଗା ଚୋରୀରେ ଧରା ପଡ଼ିଲେ—ମୁକ୍ତି ଯୁଦ୍ଧ ସଂବାଦ ।

…ଢେଙ୍କାନାଳ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପୁଅ ନାହିଁ ।

× + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଗରର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ଓଡ଼ିଶା ର ରାଜନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱାର୍ଥର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାର ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ଥିଲା ପରି ଏ ଭାବର ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ଦୁଇଟି ଦିଗ ଅଛି । ଭଲ ଦିଗରେ ଏ ଭାବକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ନେତୃତ୍ୱର ବାହାଦୁରୀ । ଏହାକୁ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଯେତିକି ବିପଦ ସଙ୍କୁଳ, ଏହାକୁ ବିପଦ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବା ସେତିକି ସ୍ୱାର୍ଥ ଚିନ୍ତାର ପରିଚାୟକ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଉପରେ ଭାସୁଥିବା ରାଜନୀତି ଅଗ୍ରଣୀ ମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଇଟି ଅନନୁଷ୍ଠିତ ଦଳରେ ବିଭକ୍ତ । ଗୋଟିଏ ଦଳ କହେ— ସରକାର ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱାର୍ଥ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱାର୍ଥ ଜଗିବା ସବୁଠାରୁ ବେଶି ଦରକାର । ସରକାର ଦ୍ୱାରରେ ସବୁ ଦୋଷ ଲଦିଦେଇ ଏମାନେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ସରକାର ଏହି ପନ୍ଥୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାର୍ଥପର ପ୍ରଚାରକ, କଂଗ୍ରେସ ବିରୁଦ୍ଧ ପ୍ରଚାର ନାମରେ ଘୃଣ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ କରିବାକୁ ସାହସ ମଧ୍ୟ ପାଉଛନ୍ତି । କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ କଂଗ୍ରେସ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଥରେ ଚାଲିବାରେ ଅନେକ କାମ କରିବେ । ସେ ଯାହା କରିବେ ତାର ବିରୋଧ କରିବାର ଅର୍ଥ କଂଗ୍ରେସ ବିରୋଧ ହୋଇ ନପାରେ । ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନଟା କୌଣସି ମତେ କଂଗ୍ରେସ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାର କଂଗ୍ରେସ ଇଂରେଜ ସରକାର ବିରୋଧରେ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ନେତୃତ୍ୱ ଅଧୀନରେ ରହି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ସହିତ ମିଶି ଲଢ଼ୁଥିଲେ । ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱାର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭୁଲି ପାରି ନଥିଲେ—କିନ୍ତୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନଙ୍କର ଏ ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ ହିଁ ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଠିଆ କରିଛି ଏବଂ ବଳ ଦେଇଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଦୁଇ ଦଳଙ୍କ କଥା ବିଚାର କରାଯାଉ । ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କ କଥା କହିବା ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । କାରଣ ଏମାନେ ନିଷ୍କ୍ରିୟ । କେବଳ ଖବର କାଗଜରେ ଏମାନଙ୍କର ମତ ପ୍ରକାଶହିଁ ସାର ।

ସରକାର କିନ୍ତୁ ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସକ୍ରିୟ । ତେବେ କାରଣ ସରକାର ଅର୍ଥ ଗୋଟାଏ କର୍ମଶୀଳ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ନା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ମହତାବଙ୍କର ଏ ନେତୃତ୍ୱକୁ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱ ବୋଲି ବୁଝିବା ଭୁଲ । ବରଂ ମହତାବ କଂଗ୍ରେସ ନାମରେ ନିଜର ଶକ୍ତିକୁ ଏବଂ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଯୁକ୍ତିକୁ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଚପାଇ ଦେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ମହତାବଙ୍କର କର୍ମସ୍ପୃହା ଅଛି । କର୍ମ ପ୍ରେରଣା ଅଛି । ସେ ଯଦି ସାମାନ୍ୟ ଭୁଲ ବାଟରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ସେ ଜାତିକୁ ଅନ୍ଧାରରେ ଠେଲି ଦେବେ ବୋଲି ଭୟ ହେବାରୁ ଆମେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ ।

'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ରେ ମାନ୍ୟବର ମହତାବଙ୍କ ସ୍ୱନାମୀ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଦୁଇଟି 'ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି' ଓ 'ସାଧୁ ସାବଧାନ' ପଢ଼ିଲେ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝା ପଡ଼ିବ ଯେ ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏ ତିନୋଟି କଥାକୁ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ରଖି ଇତିହାସର ପରମ୍ପରା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିର ବିଚାର କରିବାର ଅବସର ସେ ପାଇ ନାହାନ୍ତି ।

"ଲକ୍ଷଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୋଷ୍ଠୀପ୍ରୀତି ସ୍ଥାନରେ ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି ଦେଶାସକ୍ତି ଜାଗି ଉଠିଛନ୍ତି । ଯୋଗସୂତ୍ର ସେ ପ୍ରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର Sectarian ମତ ସ୍ଥାନ ନେଇ Nationalism କୁ । ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ଥାନରେ ଜାତି ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ସେ ଜନ୍ମ ଲେଖକରେ ମୁକ୍ତରେ ଯେ ଜାତୀୟତାବାଦର ଉତ୍କଟ ରୂପ ନେଇ ଜର୍ମାନ ନାତ୍ସିବାଦ ଗୋଷ୍ଠୀବାଦିତ ନୁହେଁ—ଅସହ୍ୟ ଜାତୀୟତାବାଦ । ଗତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜର୍ମାନର ପରାଜୟ ଦ୍ୱାରା ସେ ଜାତୀୟତାବାଦର ପରାଜୟ ହୋଇଅଛି; ବରଂ ତାହା ନଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ସେ ଏକ ନୂଆ ରୂପ ଧରି ପୃଥିବୀର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ଠିଆ ହେଉଛି, ଏପରିକି ସାମ୍ୟବାଦୀ ରୁଷରେ ଜନ୍ମ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଦୂଷିତ ହୋଇଛି ।

ମହତାବଙ୍କ ମାନଚିତ୍ର ଯେ ଭାରତର ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ ସହିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଗଠନ ଜାତୀୟ ସମ୍ପର୍କ ଯୋଗୁ ଭାରତରେ ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି ମତ ବଢ଼ିବ । ଏପରି ଯଦି ମହତାବଙ୍କ ଇଂରେଜର ଜାତୀୟତାବାଦ ବା ତାଙ୍କ ଭାଷାରେ ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି ଓ ଭାରତର ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି ବା ଆମ ଚଳନ୍ତି କଥାରେ ଜାତୀୟତାବାଦର ପାର୍ଥକ୍ୟ ସତ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଥାନ୍ତେ ତେବେ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା ନିର୍ମଳ ହୋଇ ପାରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ସେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସତ୍ୟ ଭିତରେ ଏପରି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ରେଖା ଟାଣିବାର ସାହସ କରି ନଥାନ୍ତେ । ଭାରତର ଜାତୀୟତାବାଦ ଅନୁସନ୍ଧାନୀ ଜାତ୍ୟଭିମାନ ନୁହେଁ—କାରଣ ପରାଧୀନର ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ଜନ୍ମ, ଅର୍ଥନୀତିର ଶୋଷଣ ସେ ନୁହେଁ । ଭାରତର ଜାତୀୟତାବାଦ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ମୂଳକ ଜାତୀୟତାବାଦ । ସୁତରାଂ ସେଥିରେ ଅନ୍ୟର ଅଧିକାରର ଅପହରଣ ନାହିଁ ସେଠି ସେ ଜାତୀୟତାବାଦର ପରସ୍ପର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଯାଇଛି ସିନା— ତାର ଗୋଷ୍ଠୀବାଦିତାର କଳଙ୍କ ଅର୍ଥ ଆପଣାର ସନ୍ତାନକୁ ସୋହାଗିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ।

ଧରାଯାଉ ଆଜ ଯଦି ଭାରତ ସଂଘ ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାରେ ତେବେ ସେ ପାକିସ୍ଥାନ ଭଳି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହେବାର ଦାବି କରି ନ ପାରେ କି ? ଏବଂ ସେ ଦାବିକୁ କଂଗ୍ରେସ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବ କି ? ପାକିସ୍ଥାନର ସମସ୍ତ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ ପାକିସ୍ଥାନରେ ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି ହେବାକୁ କହିବାବେଳେ ମହତାବଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦ କରିବେ କି ?

ଇଂରେଜର ଚରମତମ ସାହିତ୍ୟ—ଭାରତ ସତ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଙ୍ଗୀ ପାରନ୍ତି । ଏସିଆର ଜାତୀୟ ଭାରତର ଭୂମ୍ୟ ଜଥାରୁ ଚେତନା ଦେଇଥା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭାରତର ମାଟି, ଭାରତର ଜଳ, ଭାରତର ଜନ ଲକ୍ଷଣୀ ସକଳଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ କାମନା କରି ପାରନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଆମ ଯେ ଆପଣାର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ କୌଣସି କଥା କହିବାକୁ ଯାଉଁ ସେତେବେଳେ ଅଡଙ୍ଗିଆ ହେଲା କହିଲେ ମନର ପରିଚୟ ?

ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ ବା ସଂପ୍ରଦାୟ ଏପରି କୌଣସି ମତ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ, ଯାହା ଯେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ମୂଳକ ହୁଏ । ବରଂ ତାହା ଗୌରବ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଲୋକେ ଆପଣାର କ୍ଷମତା ବା ପ୍ରତିପତ୍ତି ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସାଧାରଣଙ୍କ ଏହି ସୁପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଭୁଲ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳନା କରିଥାନ୍ତି । ସାମନ୍ତବାଦୀ ସମାଜ ଗୋଷ୍ଠୀ ଚିନ୍ତାର ଯେପରି ସୁଯୋଗ ନେଉଥିଲେ ଧୂର୍ତ୍ତବାଦୀ ସମାଜ ଜାତୀୟତାବାଦର ସେହିପରି ସୁଯୋଗ ନେଉଛି ଏବଂ ଭୁଲ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳନା କରି ତାହାର ସଜୀବ ଶକ୍ତିରେ ବାଧା ଦେଉଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର ଓଡ଼ିଆ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ଓଡ଼ିଆ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷିବା ନାମରେ ଯଦି ଅଳ୍ପ ଆପଣାର ନେତୃତ୍ୱବାଦ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥବାଦର ସନ୍ନ୍ୟାସ ଦେଇ ଥାନ୍ତି ତେବେ ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଭୁଲ କରୁଛନ୍ତି । ସେହିପରି ମହତାବ ଜାତୀୟ ଦଳର ଦାବି ଦେଇ ନେଇ ନେତୃତ୍ୱବାଦ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥବାଦର ସ୍ଥାପନା କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ମାରାତ୍ମକ ।

ଜାତୀୟ ମତ ବା ଗୋଷ୍ଠୀବାଦ ବା ବ୍ୟକ୍ତିବାଦ ଅପେକ୍ଷା ସମ୍ପ୍ରତି ଭାରତ ଅଧିକ ସ୍ୱୀକୃତ ହୁଏ ତେବେ ଉତ୍କଳୀୟ ଦୋଷାଦୋଷ ଅପର ନେତୃତ୍ୱ ଉପରେ । ମହତାବଙ୍କ ଇତିହାସର ଭୁଲ ହୋଇ, ଇଂରେଜର ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧି ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ନବ ରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ତାହାର ସଂଧାନ ପାଇ ଯଦିଓ ଦେଶର ମିଳ ମାଲିକ ଓ ପୁଞ୍ଜିପତି ମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ଜାତି ବିଷୟରେ ତେବେ ଓଡ଼ିଆବାଦ ଓ ଭାରତୀୟ ... ବା ମହତାବଙ୍କ ଭାଷାରେ ସତ୍ୟାନୁସନ୍ଧିବାଦ ଉତ୍କଟ ରୂପ ନେବ ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟକୁ ଦୋଷୀ କରିବାରେ ଲାଭନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

(କାହାଣୀ ୫ପୃଷ୍ଠା ପରରୁ)

କଥା । ଯୋଉଁ ପତିମାନେ ବେଶି ବଳାତ୍କାର କରନ୍ତି ବା ଦୂର କରାଏ, ତୁମ୍ଭ ବେଶି ଦଣ୍ଡ ଛ ବଜାର ଭିତରେ ଗର୍ବ କରନ୍ତି, କେଲୁ ନନ ଟଙ୍କାର ପଇ ଦୁଃଖ ସମୁଦାୟ ଜନ ଟଙ୍କା ଗର୍ବ କରଇ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲ ଅଭସତାଷ ନାମ ଦଳ ପଢ଼ଶରେ ।

ବଡ଼ ଭୂଷଣର କହଇ—"ତୁମେ ଭୂଷଣ, ତୋହର ନାମ ବାଦ ଦେଇଗଲା । ସୋଟାଏ ବାଟ ଦାବେଲି ନ ଲଗେଇବେଲ ପୂଜର ବିଶିକ ନାହିଁ"—

"ନାମ୍ ବେରେ"—

"ଟଙ୍କାରେ ଦଟ"—

ସବେଭ ଏତକ ନାମ ବାଦ ଉଦ୍ଧସିବ ନାହିଁ ନ ? କରେଭ ଡାଲଚଁ ଉପରେ ନଭଯ ପଡ଼ଲ, ଦଲଡ଼ ଯାଉଁ ଗଲସ ସାସ୍ତ ଷାଗରେ ବଙ୍କା ଦେଇ ସୋଟାଏ ଟଙ୍କା ଅଣିଲ । ବନାକୁ ଟ୍ରେନ୍ ଗୋସାମ୍ଭ ବର ତା ହାତରେ ବିଟା ହାବେଜ ମସେଲନ୍ ।

ଲଗେଇବ ତା ଚଏ ? ସେଇ ବନା ସୋଟାଏ ଲଗେଇନ୍ ।

ସୁର୍ ର୍ ଉର ର୍ ଉର୍ ର୍ ଉଡ଼୍ ର୍ ସା·ଁ-ଁ ହୋଇ ହାବେଜଟା ଉପରେ ଯାଇ ଗୁଡାଏ ଧଳା ନାଲି ନେଳ ଅଲ ଯୋଟଭବେଳେ ବାନ୍ତି କର ପଡେଇଲ, ଭୂଷଣର ଅନନ୍ଦ ନ ଅଲ ସମ୍ଭଳା ଉଠେ, ଅନନ୍ଦରେ ବଢ଼ାଟ ଦେଇ "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୟ" ହୋ ହୋ ପାଟ ଓ ହସରେ ସାହ୍ଲଟା ସରମ ଗରମ ହୋଇଗଲ । ଏହାରେ ତାଙ୍କ ଫୁଟେଇନ ଲୋକମାନେ କଥଣ ଭୂଷଣଠାରୁ ବେଶି ତୁଚ୍ଛ ହୋଇ ଥିବେ ? ଏହ ଏହ ଟଙ୍କା ବାଣ ଲଗି ସେମାନେ ଗର୍ବ କରୁଛନ୍ତି, ଏଲୁ ଭୂଷଣ ଭାଇ ତଡ଼ା ତଳର ଉପାୟ କରେଇ ଓ ନାଲଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଣ ଲଗି ଗର୍ବ କରୁ ଦେଉଛ ।

ସାହ୍ୱ ଟୋକାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ସୋଟାଏ ଅଭସବ ଶିଖଲ୍ ପଡ଼ିଲ । ଥୋଡ଼େ ଅସେ ଭୂଷଣକୁ କହିଲେ "ଭୂଷଣ, ତୁ ଅଭ ହାବେଜଟା ଲଗା, ନହେଲେ ସିଦା ଲଗେଇଲେ ହଇ ।" ଭୂଷଣ ଦୁହାଇ ପାଦ ନୂଡ଼ଇ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଟା ସେଇନ । "ତଥବା, ସେଥିରେ କଥଣ ସୋଟାଏ ପାଠଅଛ, ନଥିଁ ତଏ ସେଇ ଦେଉ, ସୁର୍ ସୁର୍ ହେଲେ ଲଗେଇଛ" ମଜା ଦେଖିବା ପାଇଁ ସାହ ଟୋକାଏ କହ ଉଠିଲେ "ହଁ ହଁ ସେଉପ୍ରାଭ କଥା, ତୁ ଲଗେଇବୁଟ ।" ଭୂଷଣ ନାକ ଟେଇକସ କର ଅଣ୍ଟାରେ ଭିଡ଼ିଦେଲ । ହାବେଜଟାକୁ ଧରଲ । ସୋଟାନାଲ ଟରୁଥାଏ । ନିଦ୍ରାଟାକୁ ଟ୍ରେନ୍ ଦମ୍ଭକର ନଥିଁ ବଢ଼ାଟାକୁ ହାବେଜୀ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ସେଞ୍ଜି ଦେଲ । ହାବେଜୀ ହେଲ— ସୁର୍ ର୍ ଉର୍ ର୍ । ସ୍ୱରାଷ୍ଟ ଯାବ ଟୋକାମାନେ ଠିଷ ହୋଇ କହୁଥାନ୍ତି "ଧରଥା, ଟ୍ରେନ୍ ଡୋରରେ ଧରଥା" ଭୂଷଣ ସର୍ଭନ ଶୁଣି ଉଠଗଲ । ହାବେଜଟାକୁ ଫୋପାଡ଼ ଦେଲ । ହାବେଜଟା ସାହ ଟୋକାଙ୍କ ଅସ ମଝି ପଡ଼େଇଲ । ବୋପା ଲୋ ମାଅ ଲୋ ହୋଇ ସେ ଯୁଏଡ଼େ ପଳେଇଲେ । ଅଲ ବାହାକୁ ଅପରେ ନପାଇ ହାବେଜ ପଶିଗଲା ଭୂଷଣ ଘର ଭିତରକୁ । ଭୂଷଣ ପାଟରେ କଥା ନାହିଁ । ପଥର ପାଲଟ ଗଲାଣି । ଚାଲିବାକୁ ବଳ ସ୍ୱହିଁ । ଚାଳ ଟେଡ଼ା ପଶିଲା ଫେଳକ ସରେ ନଥିଁ ଧର ସାଇଲାଣି । ସାହ୍ୱ ଟୋକାଏ, "ଅରେ ପାଣି, ଅରେ ବାଲିଟ" କରୁ କରୁ ନଥିଁ ସ୍ୱଳ ଉପରକୁ ଉଠି ଗଲାଣି । ବୋବାଡ଼େ ସୋଟାଏ ଠଣାରେ ସଟେଶ ଟଏ ଦୂତା ପାଇଁ ରହ ଥିଲେ । ଭୂଷଣ ସମସ୍ତେ ହାଁ ହାଁ କରୁ କରୁ ଠାବରକୁ ନେଇ ଅଟିବାଲାଗି ଜଳନ୍ତା ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା । ସଟେଶଙ୍କୁ ହାତରେ ଧରଛ, ଟିକ୍ ସେଇତ ବେଳେ ଜଳନ୍ତା ଖେଦୋଟା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ସାହ୍ୱ ଟୋକାଏ ଟ୍ରେନ୍ ସାହସରେ ତା ଦଉଡ଼ପାଖା ଦେହକୁ ଟାଣି ଅଣିଲେ । ହେଲେ, ସେ ଅଭ ଅଣ୍ଟ ଫିଟେଇଲା ନାହିଁ । ପଢ଼ବା କାଇଁଷ ମୂଳରେ ନଥିଁ ଧଇଲା, ତାଉଁଷଟା ବ୍ୟାପ୍ତକର ଅସରୁ ଭଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ପଢ଼ବାଟ ବଞ୍ଚିଗଲା ଏଲୁ ଭୂଷଣର ଅଭ ଚଇ ରହଲା ନାହିଁ । ତାର ସଙ୍ଗ୍ର ସ୍ୱପ୍ନ ସେ ନଟେ ବ ଗର୍ବ ହୋଇଗଲା । ସବୁ ଘୁରି ହେଲା ବାଦ ନଥିଁ ଭଣ୍ଡ ମଝଇ ସାଉ ଅପ ପଡ଼ିଥି ଗଲା । ନଥିଁ ଲଗ୍ରତ ଦଳ ହାଣ୍ଡି ଶୁଣ୍ଡରେ ପାଣି ପଡ଼ିଲା ଉଚ ନସ୍ତ ଭଷ ପାଣି ଫେପଡ଼ ସବୁ ଉଭୟର ଧୋଇଯାଇ ଦେଲେ ।

ଡ଼ସ୍ତ୍ରାଏ ବାଦ ସମାଚାରରେ ବାହାରିଲା ଯେ ସେପଣୀ ନାମ କଟେଇଲ ଦଳେଇଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ବେଶି ହୋଇଥିବା ଲାଗି ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଇ ଅଛନ୍ତି ଓ ଉଗତ ବାରୁଙ୍ଗର ସବୁଠାରୁ ବଢ଼ିଆ ବାଣ ହୋଇଥିବା ଲାଗି ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଇ ଅଛନ୍ତି । ଖବର ସାସ୍ତ ଶୁଣିଲା । ହସି ହସି ସାହ୍ୱ ଟୋକାଙ୍କୁ କହିଲା "ହେଲେ, ଭୂଷଣର ସେପଣୀ ଓ ବାଣକାମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ବଢ଼ି ଯାଇଛି ।" ଏତେ କାଣ୍ଡ ହୋଇ ସାହ୍ୱ ଟୋକା ତବ ହସି ଉଠିଲେ ।

—※—

(ସାମ୍ପ୍ରତିକ ୧ମ ପୃଷ୍ଠା ପରରୁ)

-ହାଇଦ୍ରାବାଦ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ରାମତୀର୍ଥ ଅନଶନ କରିଛନ୍ତି । ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଖଟୋ ଛନ୍ତି କାହିଁ ଅଭିନ ଭଙ୍ଗ କରୁଛନ୍ତି । ମହୀଶୂରରେ ପ୍ରଜାପକ୍ଷରୁ ପ୍ରବଳ ଅତ୍ୟାଗ୍ରହ ଚାଲିଛି । ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦଳନ ହୋଇଛି । ମହୀଶୂର ଷ୍ଟେଟ ରେଲବାଇରେ ବ୍ୟାପକ ଧର୍ମଘଟ ହୋଇଛି । ଦୂତ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅସଫ ଅଲି ଆମେରିକାରୁ ଫେରି ଭାରତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ଡାକ୍ତର ମଥାଇଙ୍କ ଡାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ରହିବେ । ଅ-ସନ୍ତା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଅଧିବେଶନରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଧାକଯୁ କସ୍ମୀ ସଭାପତି ହୋଇପାରନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା

ନ: ଭା: କଂ କ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଙ୍କରରାଓ ଦେଓ ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଗଡ଼ଜାତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଭିତର ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଶା ଓ ଛତିଶଗଡ଼ର ରାଜାମାନେ ଭାରତ ଇଉନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେବେ ବୋଲି ଦସ୍ତଖତ ଦେଇଥିଲେ ହେଁ ଶୁଣାଯାଏ ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ଏଜେନସି ରାଜ୍ୟ ବୋର୍ଡର ସଭାପତି ବୋଉଥା ରାଜା କାମଡ଼ାପଡ଼ (Instrument of accession)ର ଛଅଟା ସ୍ୱାକ୍ଷର ବନ୍ଦ ରଖିବାକୁ ଗୁପ୍ତ ଚଳଣି ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଏହି ମଧ୍ୟରେ ଗଡ଼ଜାତବାସୀଙ୍କର ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଲୋକପ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହୋଇପାରିଛି ବୋଲି ଭ୍ରମ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ । ପୂର୍ବ ସାଳନ୍ଦ ବ୍ଲକ ଥିବାର ଏବଂ ସେହି ବ୍ଲକ ଲୋକେ କର୍ତ୍ତାଗତ ଶାସନ ବୋଧପୂର୍ବକ ସଭା ଆହ୍ୱାନ ଏବଂ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ମୂଳକ ସରକାର ଗଠନ ନ କଲେ ଗଡ଼ଜାତମାନେ ରାଜାଙ୍କ ଫାନ୍ଦରେ ନ ପଡ଼ିବାକୁ ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ କାଉନସିଲ ସଭାପତି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର ଶିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଶରୀର ଓ ମନ ଗଢ଼ାଗଢ଼ି କରି ଉତ୍ତମ ନାଗରିକ ହେବାର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଜହ୍ନମାମୁ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଦେଶର ଓ ଦେଶ ବାହାରର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ, ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ତ୍ୟାଗ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ବାଳକବାଳିକାଙ୍କ ପାଇଁ)

ସ୍ନେହର ନାତି ନାତୁଣିଏ,

ଆଜି ବଡ଼ ଦୁଃଖରେ ଲେଖୁଛି । ଓଡ଼ିଆ ପିଲାଏ ସବୁ କଣ ଏମିତି ଅକର୍ମା ? ମୁଁ ଦୁଇ ଦୁଇଟା କଥା କହିଲି—କେହି ଶୁଣିଲ ନାହିଁ—ଜଣେ ଦି'ଜଣ ଛଡ଼ା । ମୁଁ ମାଗିଥିଲି ଶହୀଦ ମାନଙ୍କ ଜୀବନୀ । କେହି ଦେଲ ନାହିଁ । ମୁଁ ଅନ୍ୟ ଲେଖା ନେବି ନାହିଁ ବୋଲି କହିଥିଲି—କିନ୍ତୁ ପିଲାଏ ଯାହା ତା ଗୁଡ଼ାଏ ଲେଖି ଦେଉଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ତମର ଲେଖା ଅଭ୍ୟାସ କିମିତି ହେବ ବୋଲ ?

ତା ପରେ ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ । ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ମାଗିଲି ଯାହା ଅଞ୍ଚଳରେ ବା ଗାଁ ଲାଗରେ ପାଖ ଅଂଚଳରେ ଯେତେ ପାଠାଗାର ଅଛି ତାର ବିବରଣୀ ଦିଅ । ସେ ସବୁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଉତ୍ସାହ ହେବ—ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ଗାଁରେ ପାଠାଗାର କରିବେ । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? ସାତୋଟି ଆଠୋଟି ତାଲିକା ଆସିଛି ।

ମୁଁ ପୁଣିଥରେ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି । ସମସ୍ତେ ଏ ବିଷୟରେ ମନଯୋଗୀ ହୁଅ

—ଅଜା ।

ପାଠାଗାର

୧୦ । କସ୍ତୁରବା ପାଠାଗାର ଗୁଜୁଲିଆ ଗଞ୍ଜ, କଟକ—୧୯୪୦ ରେ ସ୍ଥାପିତ । ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୧୫—ପ୍ରତ୍ୟେକ ସପ୍ତାହରେ ୪ ପଇସା ଦିଅନ୍ତି । କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା ୩ ଜଣ ଯଥା:—ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ସାହୁ, କାହ୍ନୁ ଚରଣ ସାହୁ ଓ ଅମୂଲ୍ୟ କୁମାର ପାଳ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୫୬ ।

ଅଜାଙ୍କ ଜବାବ

ମନୋରଞ୍ଜନ ଦାସ (୮୬୮)—ଯେଉଁ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ମାନେ ନୂଆ ଲେଖକଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅଜାଙ୍କର ହାତ ନାହିଁ । ଉଚିତ ନୂଆ ଲେଖକଙ୍କୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଉତ୍ସାହ ଦେଇଥାଏ । ଲେଖା ଖୁବ୍ ଭଲ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଲେଖାର କୋଠାଏ ମାନ ରଖିବା ଦରକାର । ଜଣେ ହଠାତ୍ ଦିନକ ଭିତରେ ଲେଖକ ପାଲଟି ଗଲେ ସଂପାଦକଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ବିଗିଡ଼ି ହେଇଯିବା କଥା ।

ଉମା ଶଙ୍କର ପଣ୍ଡା—(୭୧୨) ତମର ବନ୍ଦେମାତରମ୍ ଓ ଜନଗଣମନ ପୁସ୍ତକ ହସ୍ତଗତ ହୋଇନାହିଁ । କେବେ ପଠାଇ ଥିଲ ?

କୁମାରୀ ଶାରଳା (୮୩୫)—ତମେ ଲେଖିଚ—ବାହାରକୁ ବାହାରିବାର ଅଧିକାର ମଫସଲ ଝିଅର ନାହିଁ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବ ଜାଗରଣ ଆଣିବାର ଆଦେଶ ତମେ ପାଳନ କରିବ କି ଉପାୟରେ ?

ଜାଗରଣର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଖାଲି ବାହାରକୁ ବାହାରିବା । ଅପେକ୍ଷାର ମହତ ଅଛି ମହତ୍ତ୍ୱ ନବୁଝି ବାହାରକୁ ବାହାରିଲେ ବରଂ ବିପଦ ଅଛି । ଯା' ଅର୍ଥ ଯେପରି ନ ବୁଝ, ଯେ ମୁଁ ବାଳିକା ମାନଙ୍କର ବାହାରକୁ ବାହାରିବା ବିରୋଧରେ । ତା ମହତ୍ତ୍ୱ ନ ବୁଝିବା ଯାଏଁ ତାକୁ ଘରେ ବନ୍ଦ କରି ରଖିବା ପକ୍ଷରେ । ଆମ ସମାଜ, ଏବଂ ସେହି ଅନ୍ଧ ସମାଜର ଗୋଲାମ ମୁରବୀମାନେ ନ ବୁଝି ନ ଶୁଝି ଅନେକ କୁସଂସ୍କାର ରଖିଛନ୍ତି । ତମେ ତମର ସ୍ୱଭାବ, ଚରିତ୍ର ବଳରେ ଖାଲି ସେ ଧାରଣା ଭାଙ୍ଗି ଦିଅ । ତମ ଚରିତ୍ର ଏପରି ଉଜ୍ଜଳ ହେବା ଉଚିତ—ସେ ବାପ ମା ବୁଝିବେ, ଝିଅ ତାଙ୍କର ଯେଉଁଠି ପାଦ ଦେବ ସେଠି, ଏକୁଟିଆ ତା ନିଜ ସମାଜରେ ନିଜର ସମ୍ମାନ ରଖିବାକୁ କ୍ଷମ । ସେ ଜୀବନ ଦେଇଦେବ ପଛେ, ନାଁର ସମ୍ମାନ ଉପରେ ସାମାନ୍ୟ ଆଞ୍ଚ ଆସିବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ । ତା'ର ନାମ ପ୍ରକୃତ ଜାଗରଣ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥ—୮୦୯—ତମେ ଆମର ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏତେ ଚଟା କାହିଁକି ? କାରଣ କିଛି ଦେଇନ । ଆଜି ଯାହାପାଇଁ ତା ହେଉ—ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଦେଶପାଇଁ ଯାହା କରିଛନ୍ତି ତା ଫଳରେ ଇଂରେଜ ଭାରତରୁ ହଟି ଯାଇଛି । ଅନ୍ତତଃ ସେଥିକି କୃତଜ୍ଞତା ଆମର ହେବା ଦରକାର । ସେ ଭୁଲ କଲେ ଆମେ ଭଦ୍ର ସମାଲୋଚନା କରିବା । କିନ୍ତୁ ଏତେ ହୀନ କରିଦେଲେ ଆମର ଚରିତ୍ର—ଆମର ମାପ କାଟି ଛୋଟ ହୋଇଯିବ ।

—❋—

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧ । ଇଉରୋପର କୌଣସି ଏକ ଛୋଟ ଧନୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ତାର ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କୁ ଯେତେ ଧନ ଥିଲା ସବୁ ସେ ପୁଣି ତାର ଉପନିବେଶରୁ ପାଇଛି । ତା ନାଁ କଣ ?

୧ । ତଳେ କେତୋଟି ରାଜାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକୁ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ସିଂହାସନ ଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଜଣକ କିଏ ? (କ) ବେଲଜିୟମର ପ୍ରଥମ ଅଲବର୍ଟ (ଖ) ଜର୍ମାନୀର ୦ମ ଗୁଇଲିୟମ (ଗ) ଗ୍ରେଟବ୍ରିଟେନର ୫ମ ଏଡ଼ୱାର୍ଡ ଓ (ଘ) ଜର୍ମାନୀର ୨ୟ ଉଇଲିୟମ ।

ଉତ୍ତର

୧ । ରବର ବୃକ୍ଷ

୨ । ପ୍ରଥମ ଅଲବର୍ଟ—ସେ ପର୍ବତ ଆରୋହଣ ବେଳେ ମରିଥିଲେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାଣନ୍ତି କି ?

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ   ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବାସିତ କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲର ଅଭି-ନବ ଆବିଷ୍କାର ବିଶୁଦ୍ଧ ନାରିକେଳ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ସୁବାସିତ କେଶତୈଳ

'କାମିନୀ'

ଏହାର ମୃଦୁ ସୌରଭ ବହୁକ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦଦାୟକ । କୁନ୍ତଳର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧନରେ ଏହା ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ।

ନିକଟସ୍ଥ ଯେ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ଆମ୍ଭ ନିକଟକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ ଏଣ୍ଡ ବିଉଟି ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍

ଇଣ୍ଡିଆ ।

(ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବଡ଼ାଲ ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକତା ।

ନୂଆ ଗଳ୍ପ ଓ ନୂଆ କଥା
ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗୀ ନେଇ

ଷଷ୍ଠ କୋଣ

ବାହ୍ୱାଚଲ
ଲେଖକ—ଡକ୍ଟର ମାୟାଧର ମାନସିଂହ
ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର,
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ବଡ଼ାଲଙ୍କର ମୁଦ୍ରିତ କାନ୍ତକବି
ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର ବାଙ୍ଗ୍ଲପଣି ଚିଠି ଓ ଗଡ଼ ନାଟକର
ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ   ମୂଲ୍ୟ ୦ ୧ ମାତ୍ର
ଛପା ଓ ବନ୍ଧେଇର ବିଶେଷତ୍ୱ

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲମିଟେଡ
ବାଲୁବଜାର—କଟକ

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ   ଧବଳ

ଭାରତର ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରଚାରିତ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ବା ଅଂଶିକ କୁଷ୍ଠ, ବେଦନା, ଶୋଥଯୁକ୍ତ ଦୂଷିତ ଘାଆ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଏକମାତ୍ର ଯୋଗ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ।

ଦେହରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ଆମ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲେପନୀ ଦ୍ୱାରା ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଔଷଧ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା ।

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Sept, 22, 1947.	No. 8.

ଡଗରା

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଟ୍ଟହାସିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର [illegible] ୧୩୫୪ ସାଲ	ଅଷ୍ଟମ ସଂଖ୍ୟା

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

ଡଗରାଙ୍କ କଥା ଅମୃତ
ଭାରତ ଇତିହାସ

—*—

ରାଧାରାଣୀ [illegible] ଓ
"ଲେଡ଼ିଜ୍ ସ୍ପ" ଭିତରେ
ତାହାର ସ୍ଵାଦ
କେତେ ?
ମଣାଙ୍କ ଘାଟରେ ପାନ-ବାଁ

କାହ୍ନାଇ ଚୈତ୍ର
୨୧୫୦ ଓ ୨୧୦୬
ଭାରତରେ ତପସ୍ୟା
ଧର୍ମଘଟ
ବୁଢ଼ୀଙ୍କ କବିତା ଓ ଚୌରାଚିତ୍ର

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୯ **ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୮**
ସ୍ଵଳ୍ପ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୯

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକବ୍ୟୟ ସହ ଟ ୨ ୲ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୳ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନିରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୬ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଗଡ଼ଜାତରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମନିୟମ, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଅଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚ୍ୟୁଅରି
ହେଡ ଅଫିସ—ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଇମୋହନ ଦାସ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ନୟାପତ୍ରାଳ—ବନ୍ୟ (ଅଣ୍ଡିନ୍ୟ) ଦ୍ୱିତୀୟ ୧୯୫୪ ୮ମ ସଂଖ୍ୟା

ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନକାରୀଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ ଗାନ୍ଧିଜୀ କହିଛନ୍ତି କି କଂଗ୍ରେସୀ ସରକାରମାନ ଯେବେ ଖଦି, ଗ୍ରାମୋଦ୍ୟୋଗ, ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନିବାରଣ, ନିଶା ନିବାରଣ, ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ମିଳନ ପ୍ରଭୃତିକୁ ଗଳେଇ ପକାନ୍ତି ତେବେ ମୋତେ ଜାଅନ୍ତା ଖବର ଦେଲେ ବୋଲି ଜାଣିବି । ପ୍ରଶ୍ନଟା ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଗଲା ପରି ଜଣା ପାଉଛି ଓ ସେ ଏକଥାଟା ବଡ଼ ମନ ଦୁଃଖରେ କହିଥିବା ପରି ଲାଗୁଛି । କଂଗ୍ରେସ ସରକାରମାନଙ୍କର ମତି ଗତି ଓ ଗତିନୀତି ଯେ ଦେଖୁଛି ତା' ମନରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସତେ କ'ଣ ଗାନ୍ଧିନୀତିକୁ ପାଣିରେ ଭସେଇ ଦିଆଗଲା ? ସତେ କଣ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଏତେ ବେଗି ଜାଅନ୍ତା ଖବର ଦିଆ ହେଲା ? କିଏ କହିବ !

ଯେ ଯାହା କହିବ କହୁ— ଆମ ବିଚାରରେ ଏହା ସ୍ଥିର କରାଗଲା ଯେ ଏଥିରେ ଅସ୍ୱର୍ଯ ହେବାର କୌଣସି ହେତୁ ନାହିଁ; ଆମର ସେଇ ଅତି ପୁରୁଣା ବଚନଟା ଅଛି ପରା— ବାହା ସରିଲେ ବେଦୀ ମୁହଁ ବନ୍ଦେଇ ଦେବାକୁ ହୁଏ ।

\+ × +

କାଳୀୟମାନେ ନିଆଁରେ ପଶିଯାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ— ଖଣ୍ଡା ଉପରେ ଚାଲି ଯାନ୍ତି— ଦେହରେ ଦାଗଟି ପଡ଼େ ନାହିଁ—କଣ୍ଟା ଉପରେ ଶୋଇଯାନ୍ତି— କଣ୍ଟା ଫୁଟେ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ କୃପା—ଦେବତାଙ୍କ ଦୟା । ସେମିତି ସ୍ୱାଧୀନତାର ବି ଗୋଟାଏ ଦୈବୀଶକ୍ତି ଥିଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବତା ଯାହାକୁ ଲାଗିବ, ସବୁ ଭୋଗି ଦେବାକୁ, ଗୀତନାଟକୁ ମାଣି ଫୋଟକା ପରି ଜ୍ଞାନ କରିବାକୁ କେତେ ମାତ୍ର । ଜୟପ୍ରକାଶଜୀ ସେଦିନ ସତକୁ ସତ ଗୁଣ୍ଡା ହାତରୁ ଖଣ୍ଡା ଛଡ଼େଇ ଆଣିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବତା ଲାଗି ନ ଥିଲେ ତ ଆଉ କଣ ?

\+ × +

ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଗୁଣ୍ଡାକୁ ସେ ଥାନ୍‌ପଡ଼ ଲଗେଇ ସାବାଡ଼ କରିଦେଲେ । କାଳସୀମାନେ ଏମିତି ବେତମାଡ ଦେଇ ରୋଗ ଭଲ କରନ୍ତି—ପାପ ଛଡ଼େଇ ଦିଅନ୍ତି— ହଜିଲା ଧନ ମିଳେଇ ଦିଅନ୍ତି । ସେମିତି ଜୟପ୍ରକାଶଙ୍କ ଗୁପୁଡ଼ାର ଜାଠେଣି ଦେଖ । ଗୁଣ୍ଡାଟା ଗୁପ୍ତା ଖାଇ ପୁଣି ପଳେଇ ଯାଉଛି । କଥା ହେଉଛି ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଯଦି ବୁଝେ ଯେ ସେ ଯାହା କରୁଛି ଠିକ କରୁଛି—ସେ କେବେ ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସଙ୍କୁ ଡରେ ନାହିଁ । ନ୍ୟାୟର ବି ଗୋଟେ ଶକ୍ତି ଅଛି—ସେ ବଳବାନ ଅନ୍ୟାୟକୁ ଘଉଡ଼ାଇ ଦିଏ । କିନ୍ତୁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତର ଫଳରେ ଘାବଡ଼େଇ ବହି ବାଙ୍ଗାଂଶ୍ରୁ କରିବାରେ ମହତାବଙ୍କ ସାହସକୁ ଆମେ ବିଲୁଆମାନେ ବହୁତ ବହୁତ ଠିକ୍ କଲୁଁ ଯେ ଏଟାବି ଗୋଟାଏ ନୈତିକ ସାହସ—ନୈତିକ କରେଜ ବା ସର୍କସ । ଲା—ଲା—ଲା—ଲା—ଲା ହୁରି—ହି—ହିରି—ସମସ୍ତେ ତାଳି ମାରନ୍ତୁ । ପେଣ୍ଡ ଭିତରୁ ଫୁସ୍ ଯେ ବାହାରିବ । ଏଟା ସରକସ ନୁହେଁ—ମ୍ୟାଜିକ ।

\+ + +

ରାଜା ଦୁର୍ଯୋଧନ ଦିନେ ହୁଙ୍କାର କରିଥିଲେ—ବିନା ଯୁଦ୍ଧେ ନାହିଁ ଦେବି ସୂଚ୍ୟଗ୍ର ମେଦିନୀ । ଆଜି ବିହାରର କଂଗ୍ରେସୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସିଂହ ସିଂହ ଗର୍ଜନରେ କହିଛନ୍ତି—ବିହାରରୁ ଏକଇଞ୍ଚ ଭୂଇଁ ମୁଁ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ । କଥାଟା ତାଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କୁ ଏକା ଶୋଭା ପାଉଛି । ପୁଣି ଶୁଣା ଯାଉଛି ଏଥି ପାଇଁ ବିହାର ପ୍ରଦେଶରେ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଯୁବକ ଦଳ ସଜ୍ଜିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏ ନୁହେଁ ରଣୀ ଚଣ୍ଡୀ ?

ଏଣେ ଆମ ଉତ୍କଳରେ ଅଥର୍ବ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମଶାଣୀ ଠେଙ୍ଗା ଉଠି ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ କାଳସୀ ଭଳି ବାଡ଼େଇ କସ୍ତୁରି ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ସାହୁଜୀ ଅମୃତ ବାମୁଣ୍ଡ ହେଉଛନ୍ତି । କେତେକ ଯୁବକ ଗୋଟାଏ "ବାହିନୀ" ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିଛନ୍ତି । ଏସବୁ ଉଦ୍ୟମର ଅନ୍ତରାୟ ଏକା ଆମ ନେତୃ ପ୍ରତିନିଧି ଉତ୍କଳ ମହାଭାରତୀୟ ସରକାର । ତେଣେ ସିଂହ ଗର୍ଜିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଶୁଣ ସିନା ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ତର୍ଜନ କରି ଉଠନ୍ତେ—"ସିଂହଭୂମି, ଓଡ଼ିଆର ।" ତେବେ ଯାଇ ସିନା ପଟ ପଡ଼ନ୍ତା । ତା ଏତେବେଳେ ଆମ ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ନୀତି ଓ ଧର୍ମ ଦୋହାଇ ଦେଇ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ସାଙ୍କୋଚି ବସିବେକି ? "ରଣଦେହି" ଡାକ ଶୁଣି ଯେଉଁ ରକ୍ତ ଧରି କେତେ ବୀର ସମ୍ମୁଖ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତେ ।

ଭଲ ଏ ଦେଶର ଯାତ୍ରେ କିଛି କାଠଣି ପଣ ଦେଖନ୍ତୁ ହେଲେ ।

\+ + +

କହୁବାର ପୂର୍ବେ କହୁଛେ କଟକ ଓ ଲବଣ ଥରେ । ବଡ ମାଉଡ଼ର ଓଡଲ ବୋଲ ଗାନର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୁଣ ଗାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଖ୍ୟାତି ଥିଲା ଯେ ଅତି ଦୁର୍ବଳ, ରୋଗିଣା ମଦନମୋହନ ଯେ ଭାଷଣ ଦେଇ ଠିଆ ହେଉଥିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କର ଧାରଣା ଥିଲା ଯେ ସେତିକି ଅଧିକ ଭଲରେ ସବୁ ତାଙ୍କର ଧର କଥା । ଦୁର୍ବଳ ମଦନମୋହନ ଉପସ୍ଥିତରେ ଯେ ଯେଉଁମାନେ ଦୂରରୁ ଭାଷଣ ଶୁଣିବାକୁ ଆସନ୍ତି ସେ ସବୁ ମୋଟା ମୋଟା ଲୋକ ପ୍ରଥମେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ବସନ୍ତି ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି । ତାପରେ ମୋଟାଙ୍କ ପରେ ମୋଟାଏ ବହୁ ଲୋକ ଅର୍ଥାତ ଭାର ଭାର ଚର୍ବି ଭର୍ତ୍ତି ଏହିପରି ଭାବରେ ଲଦନ ଶବ ଯୋଗ ଏମିତି ଉର୍ଜନ ଗର୍ଜନ କରି ତାଙ୍କ ତାଙ୍କ ଯେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଓଡ଼ିଆ ଠାରୁ ଅଧିକ ବଳ ବାହାର ଯାଉଛି ସେ କଥା ଓ ଅଙ୍ଗ୍ରେଜ ଅଙ୍ଗ ଲଦନରେ ଦଳି ଦେଉଛନ୍ତି ଯାଆନ୍ତି । ଶେଷରେ ବାହାର ବସର ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡି ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ।

ମାଡ୍ରାଜରେ ଏବେ ତେଲୁଗୁ—ଓଡ଼ିଆ ବୋଲୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ସେଠାକାର ଦୁଇ ଭାଷାରୁ ସରକାରୀ ଭାଷା ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର ନ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ତେଲୁଗୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଦୁଇ ଭାଷାକୁ କଟେଜ ଭାଷା ରୂପେ ଚଳାଇବାର ଆଦେଶ ଦେବାରୁ, ଓଡ଼ିଶା ଦେଶ ଯାକ ଓ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରୁ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗ ଉଠିବାରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୋଟାଏ ଯୁକ୍ତି ବାର ପ୍ରକାଶ କରି ଛନ୍ତି । ସେ ଯୁକ୍ତି ବାରରେ ଯୁକ୍ତି ନାହିଁ କି ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ନାହିଁ । ଅଛି କେବଳ ମାଳକୁ ମାଳ ଭୁଲ ଅର୍ଥର ଅବାନ୍ତର ପାଟେଣ୍ଟର ବର୍ଣ୍ଣନା । ଅମର ବଶାସ ଏ ଯୁକ୍ତି ବାର ଦେଖି ଆପତ୍ତିକାରମାନେ ତଟସ୍ଥ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇ ଆଉ ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ ହିମ୍ମତ କରିବେ ନାହିଁ ।

+ × +

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ବହୁ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇ ଶେଷରେ ଠିକ୍ କରିଦେଲେ ଯେ ପନ୍ଦର ଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ ଲାଗି କାମ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଗଠନ ହେବ । ପନ୍ଦର ଘଣ୍ଟାରୁ ଏକ ସେକେଣ୍ଡ ବା ଏକ ମିନିଟ ଓ ଏକ ଘଣ୍ଟା କମ୍ ହେଲେ ଅବନତଃ ପୁଣ୍ୟ ପତିତ ହେବ । ତେଣୁ ମହାଦେବଙ୍କ ଷୋଳ ଘର କାମ କରୁଥିବା କଥା ମନରେ ରଖି କାର ଜଗିଥିବା ଉଚିତ । ଯାହାହେଉ ଏଥର ଯାହା ହୁଏ ଏବଂ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଧ୍ୟାନ ଦୃଷ୍ଟିରେ ହୁଏ ତେବେ କଂଗ୍ରେସକୁ ଅନେକ ଲାଭ କଥା ହୋଇପାରିବ । କାରଣ ଦଳ ନେଇ କଂଗ୍ରେସ କରିବ କେବଳ—ମୁଁ ଶୁଣିଲି କଂଗ୍ରେସ— ବିଶ୍ୱନାଥ ବାବୁ ୮ଘଣ୍ଟା ଘୁମୋଇ ଶୋଉଥିବା ଛୋଟ । + + ×

ଏ ପ୍ରସ୍ତାବର ଅନେକ ବିଷୟ ହେଉ ବା ଏବଂ ସ୍ୱଭାବରେ ଟୀକାଟିପ୍ପଣୀ ପରିଶେଷରେ ଗୋଟାଏ ଯେ ଏଠାରେ କିଛି ଲୋକ ଉଚିତ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ବନ୍ଧୁ ଜଣକ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିର ଏମନ୍ତେ ସାଜିଛନ୍ତି—

(୧) ମନ୍ତ୍ରୀ ଉପାଧି ପ୍ରାପ୍ତିମାତ୍ରେ ସେ ଯାହା ଯାହା କରିବ ବା ଯାହା ଯାହା କହିବ, ତାର ଶୋଇବା ଶୋଇବା ଦେଖିବା ଉଠିବା ୮ଘଣ୍ଟା କର୍ମର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସମସ୍ତ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମ ଭିତରେ ଯିବ । ସେ ଯଦି ସ୍ୱଳ୍ପ ନହୁଏ, ହଦି ବଶିଷ୍ଠ କରଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଲେଖକରେ, ନିଜର ପରିବାର ବା ପରିଚୟ ମାଲିକ ହୁଏ ଏସବୁ କେବଳ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମ ଯୋଜନା ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପଡ଼ିବ । ଧରାଯିବ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରୀ ୨୪ଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ।

(୨) ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ ମାନେ ଅସେମ୍ବ୍ଲିରେ ପ୍ରେସେଣ୍ଟ ପଡ଼ାଇଲେ ତାଙ୍କର ୨୪ଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ କାମରେ ଧରାଯିବ । ଅନୁପସ୍ଥିତ ଦିନ ପାଇଁ ଯତ ସେପନିଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ ଦୁଇଟି ସମସ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୋସାହେବ ଦଳରୁ ତେବେ ତାଙ୍କୁ ୨୪ଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଧରାଯିବ ।

(୩) ଡିଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟବୋର୍ଡ ଚେୟାରମାନମାନେ ୨୪ଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଧରାଯିବେ । ଭାଇସ୍ ଚେୟାରମାନ ୨୨ଘଣ୍ଟା ।

(୪) ଲୋକାଲ ବୋର୍ଡ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଚେୟାରମେନ ୨୦ଘଣ୍ଟା—ଭାଇସ ୧୮ଘଣ୍ଟା ।

ପ୍ରକାଶ ଥାଉ ଯେ ୨।୩।୪ ଧାରାର କୌଣସି କର୍ମୀଯଦି କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ପର୍କିତ କାମରେ ତେବେ ତାର ଏହି ମୌଳିକ ଘଣ୍ଟା ଉପଅନୁପାତରେ କଟାଯିବ । କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟଙ୍କ ମୋସାହେବୀ ବା ସ୍ତୁତି ବା ଗୁଣଗାନ ବା ଏଥିରେ ସେ ମାପି ହୋଇପାରେ ।

(୫) ଯେଉଁମାନେ ସରକାରୀ ଉଚ୍ଚରେ ପ୍ରଚାର କରିବେ ସେମାନେ ପୁରାପୁରି ୧୮ଘଣ୍ଟା କର୍ମୀ ଧରାଯିବେ ଯେଉଁ ମାର୍କ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେବେ ।

(୬) ଟେକ୍ ଟେକ୍ କାମରେ କେତେ ପରିମାଣର କେତେ ଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ କର୍ମହିସାବ ନେବାହେବ ତାର ତାଲିକା ତଳେ ଦିଆଗଲା—

କ—ଏକ ଘଣ୍ଟି ସୁତାକୁ—ଏକଘଣ୍ଟା କଂଗ୍ରେସ କାମ

ଖ—ଏକମୁଷ୍ଟି ହନ୍ଦି ପଢ଼ାକୁ—ଅଧଘଣ୍ଟା ,, ,,

ଗ—ଏକଥର ଅଳ୍ପଅଛୁଆଁ ରୁ—ପନ୍ଦରମିନିଟ୍,, ,,

ଘ—ଏକଥର ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନଙ୍କ ଉତ୍ସବ— ,, ,, ,,

ଙ—ଏକଓଳି ଗ୍ରାମ ସଫେଇକୁ—ଦଶମିନିଟ୍,, ,,

ଚ—ଏକଜଣ ଅନ୍ତେବାସୀ ସେବାକୁ —୫ମିନିଟ୍ ,, ,,

ଛ—ଏକଜଣ ଛାତ୍ରକୁ ଶିକ୍ଷାଦେବାକୁ--୨୦ଘଣ୍ଟା,, ,,

ଜ—ଏକଜଣ ଚଷାମୂଲିଆର ଉପକାର ଜନ୍ୟ କହେଇବା —୨୦

ଝ—ଏକଜଣ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଶ୍ରମିକକୁ କଂଗ୍ରେସ ଶ୍ରମିକ କରିବା - ୬୦

ଞ—ଏକପଦ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ତୁତି କରିବା—୧୦

ଟ—ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ଅଳାପ— ୧୨

ଠ—ସ୍ତ୍ରୀର ପିଲାଙ୍କ ସହ ଅଳାପ—୧୨

ଡ—ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଅଳାପ—୨୪ ,,

(ଏହା ଅନୁସାରେ ଉଚିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଅକ୍ଷରରେ)

+ × +

ଯେପରି ଜଣାପଡ଼ୁଛି; ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜଗୋଷ୍ଠୀ ଭାରତୀୟ ମେଳ ସାଙ୍ଗରେ ମିଳି ରହିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଭଳି ଗୋଟିଏ ଅମୂଲ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଯାହା ପାଇବାକୁ କଏବା ନ ଚାହେଁ—ଥରେ ଥରେ ଯେ ପାଏ ତାହା ଛାଡ଼ିବାକୁ କଏବା ଇଚ୍ଛାକରେ । ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ କେହି କେବେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଛାଡ଼ିବାର ଦେଖା ନାହିଁ । ଯେ ଛାଡ଼େ ସେ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ କିମ୍ବା ଜୋର ଜବରଦସ୍ତିରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ । ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜଗୋଷ୍ଠୀ ଆଗରେ ସେପରି କୌଣସି ହେତୁ ଅଛି କି ? ତାହାଙ୍କ ମେଳ ବାନ୍ଧିବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ନିଜକୁ କ୍ଷମ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମଣୁଛନ୍ତି । ପୃଥିବୀରୁ ଏକଛତ୍ରୀ ରାଜତନ୍ତ୍ର ବା ସ୍ୱୈର ଶାସନ ଯେତେବେଳେ ଉଠିଯିବାକୁ ବସିଛି ଅଥଚ ଓଡ଼ିଶା ରାଜନ୍ୟବୃନ୍ଦ ହେଲେ ତାର ଚନ୍ଦନଟୀକା ସମ୍ଭାଳି ସାଇତି ରଖିଥାଆନ୍ତୁ । ଦନେ ହେଲେ ତାହା ଗଙ୍ଗାପାଣି ଧରଣୀରୁ ନିଡାପରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ । ଅପେ ପୁଣି ଥରେ ସେହି ପୁରୁଣା ଶ୍ଳୋକ ଚଳନ୍ତି କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗାଇବୁ—ମହତୀ ଦେବତା ହ୍ୟେଷା ନରରୂପେଣ ତିଷ୍ଠନ୍ତି × ×

ଢାକାରେ ୩୦୦ ଜଣ କଏଦ ଅନଶନ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜୁତିରେ ଦୋଷ କରିଥିଲେ ପାକିସ୍ଥାନ ରାଜୁତିରେ କାହିଁକି ଦଣ୍ଡ ପାଇବେ ? ଏମାନଙ୍କର ଦାବୀ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ହିନ୍ଦୁ ସଂସ୍କାରଙ୍କ ଆଗରେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତା । କାରଣ ହିନ୍ଦୁ ସାହାସ୍ତରେ ପୂର୍ବଜନ୍ମ ଅଛି । ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ପାପ ଲୋକେ ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଇସ୍‌ଲାମରେ ତ ପୂନର୍ଜନ୍ମ ନାହିଁ । କେବଳ କହ୍ୟାମତ ବା ପ୍ରଳୟରେ ଭଗବାନ ଲୋକଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରି ଦଅନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ହୁଏତ କହ୍ୟାମତ ବେଳ ଅସିଲାଣି । ବୃନ୍ଦାବନ-ମାଫି କରିଦେବା ଅନୁମାନ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକଥା

"ଲେଡିଜ୍-ସୁ"

୩

— ଶ୍ରୀ ପରଶୁରାମ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଆମ ସାମନାରେ ଲେଡ଼ିଜ୍ ସୁ (ଜୋତା) ହଳେ । ସୁନ୍ଦର କଫିର କଳା ରଙ୍ଗ । ଖାଣ୍ଟି ନୂଆ ସତେକି ଅଧୁନାତନୀର ସୁନ୍ଦର, ସ୍ଲିମ୍, ମସୃଣ ପାଦର ବରାଦରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବ । ଦଶଟ ପନ୍ଦର ଟଙ୍କା ହେବ କିମ୍ବା ଏଥିରୁ ବେଶି ଦାମର ଜିନିଷ ହୋଇଥିବ "ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ସୁ ଷ୍ଟୋର" ବା "ଶ୍ରୀରାମଭଣ୍ଡାର୍"ର । ମୋଟରେ ଦଶଟ ବା ପନ୍ଦର, ତା'ପରେ ତାର ସଂସର୍ଗରେ ସମସ୍ତ ସୁଖ ସରି ଯାଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଏପରି ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ, ଏପରି ସମୟରେ ଏହି ନାରୀ ଚର୍ମ ପାଦୁକାର ଉପସ୍ଥିତିର ହେତୁ କୌଣସି ରକମ ମୋର ବୋଧଗମ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ । ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲି, କେହିତ କୋଉଠି ଅଛନ୍ତି ନାହିଁ—ତେବେ ?

ଦୂରରେ, ନନ୍ଦନ କାନନରେ କାଶଫୁଲ ଗୁଡ଼ାକ ହଲୁଛି । ପଛ ପଟେ ଭଙ୍ଗା ବାଡ଼ବାଡ଼ୀ ଡେଇଁ ଗୋଟେ କାଳିଆ କୁକୁର ଆସୁଛି । ତେବେ କିଏ ସେ, କେତେବେଳେ, କାହିଁକି ବା ତା'ର ଏହି ଦୁର୍ମୂଲ୍ୟ ଜୋତା ହଳକ ଏଠାରେ ଛାଡ଼ିଗଲା ।

କଳ୍ପନା-ବିଳାସୀ ମନ ମୋର ମନେ ହେଲା ଏହି ଯେଉଁ ଟଙ୍କ ବେଶ ସୁନ୍ଦର ଝରିଦିଆ ଜୋତା ହଳକ ଏଠାରେ ଏପରି ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇଛି, ଏହା ଭିତରେ ହୁଏତ ଲୁଚି ରହିଛି ଏକ ରହସ୍ୟମୟ କାହାଣୀ ବା କୌଣସି ଅଦୃଶ୍ୟ ଇଙ୍ଗିତ ।

ହଠାତ୍ ହଳେ ନୂଆ ଜୋତା, ପୁଣି ଲେଡ଼ିଜ୍ ସୁ ପାଇବା କମ୍ କଥା ନୁହେଁ । ଯେତିକି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେତିକି ଅଭାବନୀୟ, ଯେତିକି ରହସ୍ୟମୟ ସେତିକି କୌତୂହଳପ୍ରଦ ।

ଯଦି ଆପଣ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲି ଚାଲି, ଟାଉନ ବସ୍‌ରେ ଯାଇ ଯାଇ ନଦୀ ବା ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ବୁଲି ବୁଲି ହଠାତ କୌଣସି ଅପରିଚିତା ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀ ସାଥିରେ ଆଳାପ ହୋଇଗଲା, ତା ପରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ସାମାନ୍ୟ ଜଳଯୋଗ ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ, ତା' ପରେ ସିନେମା, ସିନେମା ପରେ ହଠାତ୍ ଶୁଭବିବାହର ଶଂଖଧ୍ୱନି—

ଅଥବା ଅକସ୍ମାତ୍ ଖବର ପାଇଲେ ଆପଣଙ୍କର "ମଣିମଣିଷ" ବହି ପଢ଼ି ଜଗନ୍ନାଥ ରୁଦ୍ର ବଂଶୀଧର କହିଲେ ଏଣିକି ଦେବାକୁ ଚାନ୍ସ । ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଲେଖିଛନ୍ତି—'ଚମତ୍କାର"— ଆପଣଙ୍କର କଲମର ସଅଳ୍ପ ମଣିଷକୁ ମାରିବାର ଓ ମରା ମଣିଷକୁ ଜୀଇଁ ବାର କ୍ଷମତା ଓ ଦକ୍ଷତା ଅଛି ।" ଏପରି ଅକସ୍ମାତ ଓ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଘଟଣା କଥା ଶୁଣିଲେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାଟା ସାଧାରଣ ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ନୂଆ ନୁହେଁ ।

ପୁଣି ଆସି ପଡ଼ିଲି ସେହି ଶୀରହଣୀ ଜୋତା ହଳକ ଉପରେ । ମହାଦେବ ମନ୍ଦିରରେ ସହସ୍ରଧାରା ସାଟ ପାଖରୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ପଥର ଉପରେ ମୁଁ ବସିଛି । ସ୍ୱଚ୍ଛ, ଏଠି ସେଠି ଘାସ ବା ପଥର ଚମକ, ଧୀର ପଦ ସଞ୍ଚାର କାହିଁ ବା ଉଡ଼ିଗଲେ ତାଙ୍କର ଏହି ନୂଆ ଜୋଡ଼ା ଜୋତା ହଳକ, ଏପରି ସ୍ଥାନରେ ? କଣ ଭୁଲରେ ସେ ଛାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି ? ନାଁ, ଅବଜ୍ଞାପୂର୍ବକ ତରୁଣୀମାନଙ୍କର ଏ ଗୋଟାଏ ଫ୍ୟାସନ ବା ଗୋଟାଏ ସଉକ । ଜୋତା ହଳକ ଭ୍ରମରେ ଛାଡ଼ିଗଲେ ଖାଲିପାଦ ଅସୁବିଧା ଲାଗିଥାନ୍ତା । ନାଁ କି ସେ ହଠାତ୍ ଜୋତା କାଢ଼ି ଧରି ହିମାଳୟ ଯାଇଥିବେ ?

ମହା ମୁସ୍କିଲରେ ପଡ଼ିଗଲି, କୌଣସି ପ୍ରକାର କୌଣସି ରକମ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଲି ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ମନେ ହେଲା ଗୋଟାଏ କଥା । ମୋର ସେମାନଙ୍କ ଭାବ ହେଲା । "ଆତ୍ମହତ୍ୟା" ବାପରେ । ଭଦ୍ର ମହିଳା ତା' ହେଲେ କଣ ମହାଦେବ ଙ୍କ ଅତଳ ଗର୍ଭରେ ସଳିଳ ସମାଧି ପାଇଛନ୍ତି ?? ଆଉ ସେଇ ନାରୀର ସଙ୍କେତ ଛାଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି ଏହି ସୁନ୍ଦର, ନୂତନ, ଦାମୀ ଜୋତା ହଳକରେ । ହେ ଭଗବାନ—ସର୍ବ ନିଃଶ୍ୱାସଟାଏ ବାହାରି ଆସିଲା ।

ସାମାନ୍ୟ ଜୋତା ହଳକରେ ଯେ ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ଘଟଣାର କାହାଣୀ ଲୁଚି ରହିପାରେ—ଏତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି ଭାବିଭାବି ମୁଁ ନିଜେ । କ୍ଷୁଦ୍ର ବଡ଼ ପ୍ରାଣ ମୋର ମନ । ତେଣୁ ସମବେଦନାରେ ମନ ମୋର ଦ୍ରବୀଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ି ଉଠିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । କାଳ୍ପନିକ ନାୟିକାଟିର ଶୀରବ ବେଦନା ବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ମହାକାବ୍ୟ । ଆଉ ମୁଁ ଦେଖିଲି କିଏ "ଲେଡିଜ୍ ସୁ" ଏହି ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ, ଯୁଗବାଣୀର ଜନର ୧୯୫୭ ମସିହାରେ । ମନ ମୁକୁରରେ ମୋର ଦେଖାଦେଲା ସେଇ ଅଭାଗିନୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କାହାଣୀ ନାୟିକା ସେଇ ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରେମିକାର, ବ୍ୟର୍ଥ ପ୍ରେମ କାହାଣୀ କଣ ମୋର କଲମ ମୁନ ଦେଇ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଏକ ଗଦ୍ୟ କବିତାର କାଳଜୟୀ ଦେଶଜୟୀ ସବୁଠୁ ସୁନ୍ଦର ମହାକାବ୍ୟ । ହୁଏତ ସେ କେଉଁ ଜମିଦାରଙ୍କ ଝିଅ ସୁନ୍ଦରୀ ! ପ୍ରଣୟ ତାଙ୍କର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି । ପ୍ରଥମ ଯୌବନର ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ କୌଣସି ସହପାଠୀ ବା କୁଳ ଅଭିଜାତ ତରୁଣ ପ୍ରିୟର ନିକଟ-ସାନ୍ନିଧ୍ୟ, ମମତା କରିଥିଲେ । ପ୍ରିୟ ଅସଲ ନାହିଁ, ଅଭିସାର, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା । ଅଥବା କଲେଜର କାଣ୍ଟିନରେ ଗାର୍ଡ଼େନ୍‌ରେ ବା ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକିତ ନଦୀର ନିର୍ଜନ ତଟରେ ସିନେମା ଶୋ ରେ ତାଙ୍କର ଦେଖା ହେବାର କଥା ଥିଲା, ଦେଖା ହେଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରିୟ ତାଙ୍କର ଅସହାୟ ହୋଇ କହିଲେ—"ବାପାଙ୍କର ଅବାଧ୍ୟ ମୁଁ ହୋଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।" ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମର ତାଜମହଲ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପ୍ରେମ ଶାସ୍ୟ ଉପରେ ନାଚିଲା ମରୁଭୂମି । ପ୍ରିୟ ପିତା ମାତାଙ୍କର ମୂଢ଼ତା ପରି ସ୍ୱାର୍ଥ ଭରା ଅନ୍ୟାୟ ଆଉ ଅମର ନାୟିକା ଏହି 'ଲେଡିଜ୍—ସୁ'ର ଅଧିକାରିଣୀ, ଗୌରବ ଘର । ଗୁରୁଜନ୍ ଖଣ୍ଡ, ଲୈବ ପଥ ପ୍ରେମର ଅନନ୍ତ ଭୂମିକାରେ ଏହି ଅପରିତ୍ୟକ୍ତ ଜୋତା ହଳକରେ ସନ୍ନିବେଶିତ କରି ଲମ୍ଫ ପ୍ରଦାନ କଲେ ମହାଦେବର ଗର୍ଭର ଜଳକୁ ।

ଭାବୁ ଭାବୁ କେତେ ଉଦାସୀ ହୋଇ ଉଠିଲି ମୁଁ । ସଂଧ୍ୟା ଆସନ୍ନ । ମୋର କବି ମନର କଳ୍ପନାର ରୁଚି ପଣୀ ତା'ର ଡେଣା ଭିଡ଼ି କରି ମନେ ପଡ଼ିଲା ଆଉ ଗୋଟାଏ କଥା । ନିତାନ୍ତ ବାସ୍ତବ । ନିତାନ୍ତ ନିଷ୍ଠୁର, ନିତାନ୍ତ ରୁକ୍ଷ । ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଘଟନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଯାଇଛି । ବାପ ମା'ଙ୍କର ବ୍ୟର୍ଥ ଯୋଜନା ଯୋଗ, ଆନାରେ ରଖାଇ, ପୁଲିସ୍‌ର ଅନ୍ୱେଷଣ ଓ ତଦନ୍ତ, ଶେଷକୁ ଏହି ନୋଟବୁକ, ଏହି ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଲେଡ଼ିଜ୍—ସୁ ବର୍ଣ୍ଣନ ଆଉ ଆଉ ତା ପାଖରେ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ମାନେ ମୁଁ । ଏଁ—ମୁଁ ? ଏପରି ଅସ୍ୱସ୍ତି ଅନୁଭବ କଲି । ଶେଷକୁ ଏହି ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଯଦି ହତ୍ୟା ବୋଲି ହୋଇ ଯାଏ, ତେବେ ମୁଁ ହେବି ପୁଲିସର ପ୍ରଥମ ଶିକାର, ପୁଲିସ ଆଉ ତ ମୋ କୌଣସି କଥା ସେ ଶୁଣିବ ନାହିଁ । ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରମାଣ କରିବ ଯେ ମୁଁ ହତ୍ୟାକାରୀ ରେଖିବ ଆଉ କାହାକୁ ବି ଉପରେ ଦେଇ । ସତ

ହିସାବଟା ସେଇ ଯନ୍ତ୍ର ପନ୍ତ କରିବାକୁ ଅମ୍ଭେ ବସି । ମୋଟା ପାଉଣା ହେବୁ ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ି ଠାରୁ କୌଣସି ଅଂଶରେ କମ୍ ନୁହେଁ । ବରଂ ବେଶୀ ସାଂଘାତିକ ।

ସେଦିନକରେ, ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ, ଯେବେ ମୁନ ସେଲ୍ଫ୍ ସିଟରେ ବସି ମୁଁ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲି ଅବାଧ ପାଠେ । ନିସ୍ତବ୍ଧ ରାତିର ରହସ୍ୟମ ଜୋଗାଡ଼ । ସଂସାରଟା ଉପରେ ସ୍ମୃତି ଅଧିକାର । ଉପକାରକ ସୁନ୍ଦର ପୃଷ୍ଟି ହରିମତ୍ତ ବୋଧ ହେଲା । ହଠାତ୍ୟରୁ ଯେନେ ମୁନର ହେଉଛି ମୁଁ ମାଷ ମଟର ଅଟ ପାଗଳ ଡାକ୍ତ ହେଉଛି ପୁଲିସ— ଥାନା— ଡାକ୍ତ— ଜୋର୍ ସ୍ଵପ୍ନ ସେଇଦିନର ଭେକଖାନା ନା । ଏଠାରେ କରିବାକୁ ସମସ୍ତ ସ୍ଵପ୍ନ ପାଗଳର ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଯାଉ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ନେଇ ତାଙ୍କବାର ମୁକ୍ତପାତ ହେବ ।

ଭାବିଲି, ଯାଉଛି ହୁଟି ପଳାଇବି; ତହିଁ ଦଳକୁ ନଗର ବଜାର ଓ ଉପରକୁ ଫିଙ୍ଗିଦେବି । ତହିଁରେ ଉଠାଇବାକୁ ଗଲି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଅନ୍ତରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଖି ମୋତେ ବେଶିଲି, ଜଣେ ତରୁଣୀ—ଅଉ ଜଣେ ଯୁବକ । ତରୁଣୀ ସୁନ୍ଦର ତ ନୁହେଁ କହିହେବ ନାହିଁ ସେତେ ଅନ୍ତର ହଠାତ୍ ମୁନର ଦେଖା ଯାନ୍ତ—ସ୍ୱପ୍ନ ଏଥିପାଇଁ ସ୍ନେହ ଓ ପାଇଁଭରର ଅଚଳାନ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ ବ୍ୟବହାର, ପାନ ନ ଖାଇଲେ ଓଠରେ ନାଲି ରଙ୍ଗ, ସୁନ୍ଦର ସାଜସଜ୍ଜା ବେଣିବାନ୍ଧୀ ।

“ଶୁଣନ୍ତୁ, ସେ ଘୋଡ଼ା ବଳଦ ମୋର ।”

“ଓଃ ଆପଣଙ୍କର ?”

ବସ ଗବୁଥିଲେ, ଏପରି ଘୋଡ଼ା ବଳଦ ନେଇ ମୁନୁଷ୍ୟରେ ସହରେ ପଡ଼ୁଛି ପାରନ୍ତେ ନା ।”

“ନା, ନା—ଅପତ୍ତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲ ହଠାତ୍ ଝଣେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ସେଠାରେ ଧମକେଇ ପଶି ଇମିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ହିସାବ କେତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ ଅଛି; କେବଳ ହୁମବୁଲ ଜଣା ।

ଜଣେ କହିଲ—“ଓଃ ଭଦ୍ରଲୋକ ପର ଦେଖେଇସ—ଏନ୍ତ ପ୍ରେସ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅଛ ।”

ଅଉ ଜଣେ କହିଲ ହସେଇକି—“ଭଦ୍ରଲୋକ ରସିକ ନିଶ୍ଚୟ ।” ତୃତୀୟ ତାଙ୍କୁ ଆରମ୍ଭ କଲ ହସି ପଚାରିଲା—“ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଦକୁ ଉଇ ମାଦକ ନିଶ୍ଚୟ, ମାଙ୍ଗଟା ବୋଧହୁଏ ମୁଗପୁ ଥିଲ ।”

ମନଟା ତା' ଉପରେ ଗହ୍ଵରଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଏନ୍ତ ସ୍ଥଳ ବଶେଷ ଅନୁସାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ହେବାକୁ ବାଧ ହେଲି ।

ଦେଖନ୍ତୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲ ବୁଝିବେ ନାହିଁ—ମୁଁ ଭାବିଥିଲି—”

ମତେ କେହି ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ନାହିଁ । ଘୋଡ଼ା ବଳଦ ଶୁଦ୍ଧ ପାଦରେ ଗଳାଇ ଗଳାଇ ତରୁଣୀ ଯୋଃଟାଏ ଗାଳିଦେଇ, ବାଃପ ହାଣି କହିଲେ “ଆପଣ ଯା ଭାବିଥିଲେ ସେପରି ଅଉ କେବେ ଭାବିବାର ଦୁଃସାହସ କରିବେ ନାହିଁ । ଯାନ୍ତୁ । ଯାନ୍ତୁ । ଏଥର ପାଇଁ ଛାଡ଼ିଦେଲି, ଯୁବକ ହୁଥାନ୍ତି । ମୋର ଏହି ଦୁରବସ୍ଥାକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଥାନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ ।

ଯୁବତୀ ଯୁବକଙ୍କ ସହିତ ଅଟେଇ ଗଲେ କଟକଚଣ୍ଡୀ ଅଡ଼େ । ବାଜାରରୁ ଏଠ ଦୂର, ଏଏ ମୁହଁ ମୋଡ଼ି ଏଏ ବା ପଦେଶୁଣାଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଯିଏ ଯା ବାଟ ଦେଖିଲେ ।

ମୁଁ ଫେରିଗଲି ।

ଅଣି ଅସରୁ, ସମ୍ମୁଖରୁ ଘୋଡ଼ା ବଳଦ ସାଥୀରେ ମହାକାବ୍ୟ ମୋର ଉଭାଇ ଯାଇଛି ।

ମନରେ କେବଳ ଦୁଇଟି କଥା ଭାବିଲି । ଘୋଡ଼ା ଖାଇବା ଠାରୁ, ଘୋଡ଼ା ପାଇବା କୌଣସି ଗୁଣରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ବରଂ ବେଶି ସାଙ୍ଘାତିକ—ଅଉ ଏହି ଭଦ୍ରମହିଳା କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଘୋଡ଼ା ଏପରି ଭାବରେ ଏଠାରେ ଛାଡ଼ି, କେଉଁଆଡ଼େ ବା ଯାଇଥିଲେ ?

—✻—

ଲୁଡୁ ଲୁଡ଼ି

ବାଳକଟା—“ଟିକିଏ ହାଲୁଆ ମାଣ୍ଡିସ ଦବୁ ।”

ଭିଂକସଇ—‘ସମସ୍ତେ ନରମା ଭୋଜନ୍ତୁ ମାଃ—”

ବାଳକ—“ନରମା ଦେଲେ କେନେ ସବୁ ଖାଇପିବେ ।”   ×   ×

ମେନେଜର ତାର ନୂଆ ସେକ୍ରେଟେରିକୁ କହିଲେ—ଦେଖ୍ ମୋଡ଼ିଏ ଶବ୍ଦ ତମେ କଥାରେ ବ୍ୟବହାର କରିବ ନାହିଁ। ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ‘ବୁଝିଲ ?’—ଅଉ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି—“ଶୁଣିଲ ?”

ସେକ୍ରେଟେରୀ—‘ଆଜ୍ଞା ସେ ଶବ୍ଦ ଦୁଇଟି କଣ ?’   ×   ×   ×

“ବୋକାମିର କଳ୍ପ” ବିଷୟରେ ଜଣେ ବକ୍ତା ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଭାରେ ବକ୍ତୃତା ଦେଉଥିଲେ । ସଭାପତି ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ, ପରିଚୟ ଦେବାକୁ ଯାଇ କହି ପକାଇଲେ—“ବୋକାମି ବିଷୟରେ କହିବ ଓ କପଟ ଅଟେ ତାହା ଅପଣ ମାନେ ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଜଣେ ଶିକ୍ଷ—” ହଠାତ୍ ରହିଗଲେ, ଖୁବ ହସହେଲ; ସେ ପୁଣି କହିଲେ —“ମାନେ—ବିଶିଷ୍ଟ ବିଜ୍ଞଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିବେ ।”

ବକ୍ତା ତାଙ୍କ ବକ୍ତୃତା ଆରମ୍ଭରେ କହିଲେ “ଭଦ୍ର ବୀର ଓ ମହିଳା ଗଣେ—ମୁଁ ତାର ଶବ୍ଦ ଭଙ୍ଗରୁ ଭଗେ ମଧ୍ୟ ବୋକା ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ଯେତେ ଦୂର ବୋକା ଆପଣଙ୍କର ସଭାପତି—” ହଠାତ ରହିଗଲେ । ହାସ୍ୟ ରୋଳ ଉଠିଲା । ବକ୍ତା ପୁଣି କହିଲେ—ଯେତେଦୂର ବୋକା ଆପଣଙ୍କର ସଭାପତି ମୋତେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଗୃହୀତ ।

×   ×   ×   ×

ମଧୁ—ତୁ ପଗ ବାନ୍ଧା ହେଲୁଣିରେ ? କେତେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲ ଶିଖିଥିବେ ।

ଯଦୁ—୨ହଜାର ଯାଏ ନିକୁଚିରେ

ମଧୁ—ଝିଅଟି ଭଲ, ଏଁ ? ଖୁବ ସୁନ୍ଦର ?

ଯଦୁ—ସେତେ ନୁହେଁ—

ମଧୁ—ଖୁବ୍ ଧାମିକା ?

ଯଦୁ—ଭାସ ଶିଖିପିବ ବଳେ

ମଧୁ—ପାଠୋଇ ନା ?

ଯଦୁ—ହଁ, ମ ଷ୍ଟର ରଖିଦେଇଛି ।

ମଧୁ—ରାନ୍ଧି ଜାଣେ ?

ଯଦୁ—ନା—

ମଧୁ—ସିଲେଇ ଜାଣେ ?

ଯଦୁ—ନା

ମଧୁ—ଅଉ କଣ ଜାଣେ ସେ ?

ଯଦୁ—ଭଲ ଗାଇ ଜାଣେ ।

ମଧୁ—ରେଡ଼ିଓ ସେଟଟେ ତ ଦୁଇ ହଜାରରୁ କମ ହେଉଥାନ୍ତା ।

×   ×   ×

Digitized by srujanika@gmail.com

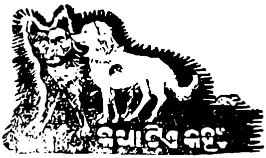

କାହାଣୀ

୧୯୩୦ ଓ ୧୯୪୭

(ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଘଟଣା ଅବଲମ୍ବନେ)

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ରକୁମାର ଦତ୍ତ

୧୯୩୦ ସାଲ । ଶ୍ରାବଣ ମାସ । ଅଫିମ ଦୋକାନ ଆଗରେ ଲୋକର ଭିଡ଼ । ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା ହେଉଛି । ରାସ୍ତାର ପାଣି ଯେମିତି ବନ୍ଦ ନ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ଦୋକାନ ଆଗରେ ଏ ପାଖରୁ ସେ ପାଖ ବାଲିର ବନ୍ଧ ଦେଇଛନ୍ତି ସାନ ସାନ ପିଲାମାନେ । ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି ଖଦଡ଼ ଲୁଗା, ଧରିଛନ୍ତି ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ପତାକା । ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ହୋଇ ଭିନ୍ନ ଯୋଡ଼ା ଶୋଇଛନ୍ତି ଦୋକାନ ଆଗରେ, ଗାଉଛନ୍ତି ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ମନ ଖୁସିରେ । ରଖିଛନ୍ତି ଉପସ୍ଥିତ ଜନତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ କରି । ସବୁ ଯୋଡ଼ା ଆଗରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି ଜଣେ ଲେଖାର୍ପ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ—ହାତରେ ଜାତୀୟ ପତାକା, ମୁଣ୍ଡରେ ଗାନ୍ଧୀ ଟୋପି, ତୁଣ୍ଡରେ ବନ୍ଦେମାତରମ୍ । ଅଫିମଖିଆ ଦେଖୁଛନ୍ତି ନାଟ—ଖୋଜୁଛନ୍ତି ବାଟ—ଯାଇ କିଣିବେ ଅଫିମ । ଅଫିମ ଖୋଲ ଖୁଣ୍ଟା ପାଇଁ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କର ଡାକୁଛ ମନର ଅଫିମଖିଆଙ୍କର କାନରେ ପଶୁ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଠେଲି, ପେଲି, ଗାଳି ଗୁଲଜ କରି ଭିତରକୁ ପଶିବା ପାଇଁ କରୁଛନ୍ତି ଚେଷ୍ଟା । ସବୁ ଚେଷ୍ଟା ହେଉଛି ବ୍ୟର୍ଥ ।

ଏହିତ ବେଳେ ଆସିଲେ ଦଳେ ପୁଲିସ—ଆମର ଦେଶର ଲୋକ—ଆମର ଓଡ଼ିଆ ଭାଇ । ଭିଡ଼ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ହେଉଛି ଚେଷ୍ଟା । ପୁଲିସ ଲାଠି ଧରି ଦେଲା ଜନତାକୁ ଠେଲି । ବରଷାର ପାଣି ମାଡ଼ ଆସିଲା ପରି ଜନତା ପୁଣି ମାଡ଼ ଆସିଲା । ପୁଲିସ ପୁଣି ଠେଲିଲା । ଜନତା ପୁଣି ଆସିଲା । ଏହିପରି ଦୁଇ ତିନିଥର ଚାଲିଲା ପରେ ଜନତା ପରିଧିଟା ଟିକିଏ ବଡ଼ କରି ଛିଡ଼ା ହେଲା ।

ପୁଲିସର କୋପ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କ ଉପରେ । ବାଟ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲା । ବାଟ ଛାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ କେ । 'ତୁମେମାନେ ଗିରଫ ହେଲ'— ପୁଲିସ କହିଲା । 'ଆମେ ଯିବୁ ନାହିଁ!' ଆସିଲା ଜବାବ । ଚାଲିଲା ଲାଠି ପ୍ରହାର, ବୁଟ ମୋଡ଼ାର ମାଡ଼ । ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ଉପରେ ଏପରି ନିର୍ମମ ପ୍ରହାର ଦେଖି ଦେଖି ଜନତା ବ୍ୟଥିତ ହେଲା ! ସବୁ ଦେଖିଲେ କେବଳ, କାଲି ନାହିଁ କେହି କିଛି । ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ସବୁ ନୀରବରେ ସହିଲେ—ଗାନ୍ଧୀବାବାର ଶିକ୍ଷା ।

ପୁଲିସ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଠାରୁ ପତାକା ଛଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ବଳ ସହିତ ପତାକାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଲେ । ଚାଲିଲା—ବିଧା, ଗୋଇଠା, ମାଡ଼ । ପୁଲିସ ପତାକାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ତଳେ ପକାଇ ଗୋଡ଼ରେ ଦଳି ଚକଟି ଦେଲା । ବାବେଶଚ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ଠୁର !

ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଉଠିଲେ ନାହିଁ । ଜଣେ ପୁଲିସ ଜଣେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀର ଦୁଇ ହାତ ଆଉ ଜଣେ ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ଧରି ଶୂନ୍ୟରେ ଉଠାଇ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ ଥାନା ଆଡ଼କୁ ।

ଏହିତ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାରେ କେବଳ ଜଣକର ହୃଦୟ ଟଳିଲା । ସେ ଥିଲା ଲୋକ ଲୋଚନର ଅଗୋଚରରେ । ସେ ଥିଲା ଜନତାର ବାହାରେ । ତାର ଲାଗି ହେଉଥିଲା ଏତିକି ଦଣ୍ଡ । ସେ ରହିଥିଲା ଲୋହାର ବୁଲ୍ଟିନ ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ଟଙ୍କାର ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଭିତରେ; ରକ୍ଷିତ ଥିଲା କୃଷ୍ଣକାୟ ଏକ ଘନ ପଦାର୍ଥ, ଯାହାର ଆସ୍ୱାଦନରେ ଲୋକେ ଭୁଲୁଥିଲେ ଦୁଃଖ, କଷ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା । ହଠାତ ଏକ ଚହଳ ପଡ଼ିଗଲା । କ'ଣ ହେଲା, କ'ଣ ହେଲା ବୋଲି ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ଅନାଇ ରହିଲେ । ଦୋକାନର ଦ୍ୱାର ହଠାତ ଖୋଲିଗଲା । ଘର ଭିତରୁ ଜଣେ ଲୋକ ତୀବ୍ର ବେଗରେ ଦୌଡ଼ି ଆସି ଯେଉଁଠି ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ପଡ଼ିଥିଲେ ସେଠାର ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କଲା । ପୁଲିସର ପ୍ରକୋପ ତାହାର ଉପରେ ଅଜାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ଦୁଇଜଣ ପୁଲିସ ଲୋକଟିର ଦୁଇହାତକୁ ଧରି ଟାଣି ଟାଣି ନେଇଗଲେ ଥାନା ଆଡ଼କୁ—ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ାକ ବାଟରେ ଘଷର ଘଷର ଯାଉଥାଏ । ଏହା ମନେ ପକାଇ ଦେଲା ମହମ୍ମଦ ବିନ ତୋଗଲକ ଆମଳରେ ଦୌଲତାବାଦରୁ ଦିଲ୍ଲୀକୁ ରାଜଧାନୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବେଳେ ଜଣେ ପଙ୍ଗୁକୁ ଦିଲ୍ଲୀ ଟାଣି ଟାଣି ନେବାର ଘଟଣା । ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ାକ ଆଉ ନ ଥିଲା ।

× × ×

୧୯୪୭ ସାଲ । ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ । ମଇଦାନରେ ମହା ସମାରୋହ । ଜାତୀୟ ପତାକା ଫର ଫର ହୋଇ ସଗର୍ବେ ଉଡ଼ୁଛି । ବ୍ୟାଣ୍ଡ ବାଜୁଛି- ବନ୍ଦେମାତରମ ଗୀତ । ସେଦିନର ସେହି ପୁଲିସ ଆଜି ପତାକା ସମ୍ମୁଖରେ ମାର୍ଚ୍ଚ କରି ଚାଲିଛି । ପତାକାକୁ କରୁଛି ସଲାମ । କିନ୍ତୁ ସେ ଲୋକଟି ଆଜି କାହିଁ ? ସେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ କାହାନ୍ତି ? ବିଜୟ କାହାର ?

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବ୍ରିଟେନ

ବ୍ରିଟେନ ସେମାନଙ୍କ ଘୋର ଆର୍ଥିକ ସଂକଟ ଭିତରେ ଗତି କରୁଛି। ରପ୍ତାନି ଓ ଆମଦାନି (export & import) ମଧ୍ୟରେ ୬୦୦, ୦୦୦, ୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡ ତଫାତ୍। ଏହି ଅଧିକ ଆମଦାନିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତତଃ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ରପ୍ତାନିର ପରିମାଣ ବଢ଼ିବା ଦରକାର ବୋଲି ବାଣିଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ରିପ୍ସ୍ କହିଛନ୍ତି। ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତିମାସ ୫୧୦୦୦,୦୦୦, ପାଉଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟର ଦ୍ରବ୍ୟ ରପ୍ତାନି ହେବ। ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ଡାଲଟନ ଆମେରିକା ରାଜକୋଷର ସେକ୍ରେଟେରୀ ସ୍ନାଇଡାରଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି। ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକା ସହ ଯେଉଁ ଋଣ ଚୁକ୍ତି କରିଛି ତାହାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୪୦୦, ୦୦୦, ୦୦୦, ଡଲାର ଆମେରିକା ଦେବ ବୋଲି ବ୍ରିଟେନ୍ ଆଶ୍ୱସ୍ତ। ବ୍ରିଟେନ ଗତ ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକାକୁ ୬୦,୦୦୦,୦୦୦ ପାଉଣ୍ଡର ସୁନା ବିକି ସାରିଲାଣି। ତାହାର ମୋଟ ୭୦, ୦୦୦, ୦୦୦, ସୁନା ଥିବାର ଜଣାଯାଏ। ମୋଟରେ ବ୍ରିଟେନ ଆମେରିକାଠୁ ୧୦୦, ୦୦୦, ୦୦୦, ପାଉଣ୍ଡ ଋଣ ନେବ। ଏହି ଅର୍ଥ ସଂକଟ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ଶୀଘ୍ର ଦେଶରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଜାରି କରିବେ ଓ ଆବଶ୍ୟକତଃ ଲୋକ କାରଖାନାକୁ ଯିବା ସଂଗଠନ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି। ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅର୍ଥ ପାଣ୍ଠିରୁ ବ୍ରିଟେନ ୭୦, ୦୦୦, ୦୦୦, ଡଲାର ଷ୍ଟର୍ଲିଂ ବଦଳରେ ପାଇବ।

ଶ୍ରୀମତ୍ୱର୍ତ୍ତ କୋଇଲା ଖଣି ଶ୍ରମିକ ଧର୍ମଘଟ ବନ୍ଦ ହୋଇଛି। ଜାଳମନ୍ତ୍ରୀ ଗେନସ୍ୱେଲଙ୍କ କଥାନୁସାରେ ଏ ଧର୍ମ ଘଟ ଫଳରେ ୩୮୫୦୦୦ ଟନ କୋଇଲା ନଷ୍ଟ ହୋଇଛି, ୫୦୦୦୦ ଶ୍ରମିକ ବେକାର ହୋଇଛନ୍ତି। ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ୩୦୦୦ ଶିଳ୍ପରେ କାମ ଘଟିଛି। ୧୦, ୦୦୦ ଗୃହକୁ ଗ୍ୟାସ ଯାଉ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଲଗା କଲେ ୫୦୦, ୦୦୦ ଶ୍ରମିକ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବେକାରୀ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥିଲା। ପ୍ରଥମେ ସରକାର ଆଦେଶ ଦେଲେ ଯେ କୋଇଲା ଖଣିର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ରମିକ ଅଧିକା ଦୁଇମିନିଟ୍ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଭିତରେ କାମ କରିବେ। ଶ୍ରମିକ ମାନେ ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରତିବାଦ କରି ଧର୍ମଘଟ କଲେ। ସରକାର କହିଲେ ଏହି ଅଧିକା ପରିଶ୍ରମ ଦାବି ସମୀଚୀନ କି ନାହିଁ ତାହା ବୁଝିବା ପାଇଁ ଗୋଟେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କମିଟି ବସୁ। ତହିଁରେ ୩ ଜଣ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଭିତରୁ ଦୁଇଜଣ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରତିନିଧି ରହିଲେ। ତେଣୁ ଶ୍ରମିକମାନେ ଶୀଘ୍ର କାମକୁ ଫେରି ଆସନ୍ତୁ। ଏ ଘୋଷଣା ଫଳରେ କେତେକ ଶ୍ରମିକ ଆସିଲେ ଅଧିକାଂଶ ଆସିଲେ ନାହିଁ। ବହୁ ଜାତୀୟ ଅର୍ଥରେ ସଂକଟ ଜଣ ଏବେ ଶ୍ରମିକମାନେ କାମକୁ ଫେରୁଛନ୍ତି ତେଣୁ ଅଧିକା କାମ ସେ କରିବା ମନରେ ନାହାନ୍ତି।

ଜାପାନ ସନ୍ଧି ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ କମନ ୱେଲ୍‌ଥ ବା ଉପନିବେଶ ମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପରେ ବ୍ରିଟେନ ଆଉ ଏକ ଉପନିବେଶ ବୈଠକ ଲଣ୍ଡନ ସାମ୍ରାଜ୍ୟିକ ବଡ଼ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ କରିବେ। ସେଠି ଉପନିବେଶ ମାନଙ୍କର ମିଳିତ ରକ୍ଷା ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ସଂଘ ସ୍ଥାପନା କରିବାର ଉଦ୍ୟମ ହେବ।

ଆସନ୍ତା ଅକ୍ଟୋବର ଅଧିବେଶନରେ ସମ୍ରାଟ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ବର୍ମାକୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାଷଣ ଦେବେ। ବର୍ମାର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଅବ ଷ୍ଟେଟ ଲର୍ଡ଼ ଲିଷ୍ଟୋଏଲ ବର୍ମାର ଅସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଏ ସନ୍ଧିର ସମ୍ପାଦନ କରିଛନ୍ତି। ତାହା ଫଳରେ ବ୍ରିଟେନର ବାଣିଜ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ହେବ।

ପଶ୍ଚିମ ଭାରତୀୟ ୭୫ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜରେ ବ୍ରିଟେନର ଉପନିବେଶ। ସେମାନେ ଏକ ଭଲ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଔପନିବେଶିକ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଦାବି କରିଛନ୍ତି। ସେ ଉପନିବେଶ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସେକ୍ରେଟେରୀ କ୍ରୀଚ ଜୋନସ ଏ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ। ତେଣୁ ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ମିଶାଇ ଦେବା କଥା ହୋଇଥିଲା।

ଶାନ୍ତି ସନ୍ଧି

ଗତ ୧୦ ତାରିଖରେ ଇଟାଲି ଶାନ୍ତି ସନ୍ଧି ସହି କରିଛି। ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ, ଗ୍ରୀସ, ବୁଲଗେରିଆ ମଧ୍ୟ। ଭାରତ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ସନ୍ଧି ପତ୍ରରେ ସହି ଦେବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ଭାଷ୍ଣ ମେନନଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି। ଏହି ସନ୍ଧି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ ଓ ଇଟାଲି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଟ୍ରିଏଷ୍ଟ ବନ୍ଦର ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ମିତ୍ର ଶକ୍ତିର ମିଳିତ ସେନାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ନୂଆ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠିତ ନହେଲା ଯାଏ ରହିବ। ଯୁଦ୍ଧ ଅବସାନର ୨ ବର୍ଷ ପରେ ବହୁ ଆଲୋଚନା ଅନ୍ତେ ଏ ସନ୍ଧି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେଲା। ଏମାସ ୧୫ ତାରିଖ ଠାରୁ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ। ଏ ସନ୍ଧି ଫଳରେ ଇଟାଲୀର ଉପନିବେଶ ମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକା ବ୍ରିଟେନ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଓ ରୁଷ ସ୍ଥିର କରିଦେବେ। ଏହି ସନ୍ଧିରେ ଶତ୍ରୁ ଶକ୍ତି ବା ପରାଜିତ ଶତ୍ରୁର ଜଳ ସ୍ଥଳ ଓ ବ୍ୟୋମବାହିନୀ ସୈନ୍ୟ ସଙ୍କୋଚ ୩ମାସ ଭିତରେ ହେବ। ଇଟାଲିକୁ ଏଥିପାଇଁ ୯ ମାସ ସମୟ ମିଳିଛି। ଚାରି ବଡ଼ ଶକ୍ତିର ଗୋଟିଏ ନୌସେନାର କମିଶନ ବସି ତିନିମାସ ଭିତରେ ଇଟାଲୀର ନୌ ସରଞ୍ଜାମ ସ୍ୱରୂପ କିଏ କେତେ ଭାଗି ନେବେ ତାହା ସ୍ଥିର କରିଦେବେ। ୧୮ ମାସ ଭିତରେ ଇଟାଲୀ ଅବସିନିଆକୁ ତାର ସମସ୍ତ ଅପହୃତ କଳା ଦାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଫେରାଇ ଦେବ। ମିତ୍ର ଶକ୍ତି ଓ ତାର ସହଯୋଗୀ ଶକ୍ତିମାନେ ୬ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେବେ ଯେ ଯୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବର କେଉଁ ସନ୍ଧି ସର୍ତ୍ତକୁ ସେ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି। ଅନ୍ୟ ସନ୍ଧି ସବୁ ରଦ ହୋଇ ଯିବ। ଫିନ୍‌ଲଣ୍ଡ ରୁମାନିଆ ଓ ହଙ୍ଗେରୀକୁ ଇଟାଲି ଓ ବୁଲଗେରିଆ ଯେଉଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବେ ତାର ସମୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା। ଇଟାଲୀର ତ୍ୟକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର କୌଣସି ଅଧିବାସୀ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଇଟାଲୀୟ ନାଗରିକ ହେବାପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବେ।

ମାର୍ଶାଲ୍ ଯୋଜନା

ୟୁରୋପର ବିଧ୍ୱସ୍ତ ଜାତି ମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ଗତିରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆମେରିକାର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଅବ୍ ଷ୍ଟେଟ ଯେଉଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ ତାହା ୟୁରୋପର ୧୬ ରାଷ୍ଟ୍ର ସଭା (ୟୁରୋପ ରକ୍ଷା ସମ୍ମିଳନୀ) ଚରମ ରିପୋର୍ଟ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଦେବା ଅପରେଟିଂ କମିଟିର ଧୁରୀଣମାନେ ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ଯେ ୪ ବର୍ଷରେ ୟୁରୋପ ରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପାଇଁ ୫, ୪୭୫ ଅର୍ବୁଦ ପାଉଣ୍ଡ ଦରକାର ହେବ, ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଆମେରିକାର ଅର୍ଥ ସେକ୍ରେଟେରୀ ସ୍ନାଇଡର ଏକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲେ ଯେ ଯଦି ବାଣିଜ୍ୟ ଶୁଳ୍କ କମାଇ ଦିଆ ନଯାଏ ତେବେ ମାର୍ଶଲ ଯୋଜନାର ଦୀର୍ଘ କାଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଫଳ ହେବ। ବେଭିନଙ୍କର ଏହି ଘୋଷଣା ଫଳରେ ୧୬ ରାଷ୍ଟ୍ରର ୟୁରୋପରକ୍ଷା ସମ୍ମିଳନୀ ୧୫ ତାରିଖରେ ବସି ସ୍ଥଗିତ ହେଲା। ମାର୍ଶଲ ଯୋଜନାକୁ ଆମେରିକା କେତେଦୂର ଦେଇପାରେ ତାହା ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ୧୯ ଜଣିଆ କମିଟି ବସିଛି। ସେ କମିଟି ଅକ୍ଟୋବର ପହିଲାରେ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଦେବେ। କାରଣ ଜଣାଯାଏ ଆସନ୍ତା ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ଆମେରିକା ଅଧିକ ଉଦ୍ବୃତ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ କରି ପାରିବ ନାହିଁ। ଶସ୍ୟମଧ୍ୟ ୟୁରୋପର କେବଳ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଆମେରିକାର ମାଂସଳ ପଶୁ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶି ଦରକାର ବୋଲି ଲୋକେ ଭାବୁଛନ୍ତି। ତାଛଡ଼ା ଜନସାଧାରଣ ପାଇଁ ଭେଲଟ୍ ଅଭାବ ଫଳରେ ୩୫୦ ,୦୦୦ ଟନର ଜିନିଷ ପ୍ରତିମାସ ପଡ଼ି ରହୁଛି। ଏଣେ ୟୁରୋପର ଷୋଳ ଜାତି ସଭାର ସ୍ଥାୟୀ ଚେୟାର ମ୍ୟାନ ଅଲିଭର ଫ୍ରାଂକସ କହିଛନ୍ତି—ଯେ ୨୨ ତାରିଖ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ସଭା ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଦେବେ ବେଭିନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ଦେଲା। ବେଭିନ ୬ଟି ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଥିଲେ—(୧) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଦୃଢ଼ତା, ସମସ୍ତଙ୍କର ଏକ ମିଳିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ କର୍ମପନ୍ଥା (୩) ବାଣିଜ୍ୟ ଶୁଳ୍କର କୋହଳ କରିବା (୪) ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ମୂଳଦ୍ରବ୍ୟ ରଖିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେବା। (୫) ୧୬ ଜାତି ଏ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ

ବ୍ରିଟେନର

ପ୍ରଧାନମ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହି କୀ

ସଂକଳିତ ଖାତା

ଆଟଲି

[illegible] (୭) ଯୋଜନାର ପଞ୍ଚ- ଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଠିତ ହେବ । ଏ ଚୁକ୍ତି ସର୍ତ୍ତରୁ ପ୍ରଥମ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୋଆର୍ଡ଼ରେ ରେଜିଂ କମିଟି ରଖା ହୋଇଛନ୍ତି । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଋଷର ଓ ପରସୀ ଗୋଟିଏ ଭାଗିଦାରୀ ଅଂଶ ସ୍ଥିର କଲେ ପୃଥକ ଭାବରେ ।

ପାରସ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେରିକା ଓ ଋଷର କ୍ରୀଡ଼ନକ ହୋଇରହିଛି । ଏଠା ଅବସ୍ଥା ଏତେ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଆସନ୍ତା ଯୁଦ୍ଧ ଏଇଠି ଆରମ୍ଭ ହେବା ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ । ଗୋଳମାଳ ପାରସ୍ୟ ତୈଳ ସମ୍ପଦ ନେଇ । ୧୯୪୬ ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଋଷ ଓ ପାରସ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ହେଲା ଯେ ଋଷ ପାରସ୍ୟ ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଏକ ମିଳିତ କମ୍ପାନୀ ଉତ୍ତର ପାରସ୍ୟର ତୈଳ ସମ୍ପଦ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ । ଏହି କମ୍ପାନୀରେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରଥମ ୨୫ ବର୍ଷ ଯାଏଁ ପାରସ୍ୟର ଶତକଡ଼ା ୪୯ ଭାଗ ଓ ଋଷର ୫୧ ଭାଗ ଅଂଶ ରହିବ । ପାରସ୍ୟର ମୂଳଧନ ହେବ ଭୂମିର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯୋଗାଣ ଓ କାରିଗର ନିଯୁକ୍ତି ଇତ୍ୟାଦି ଖର୍ଚ୍ଚ ଋଷର ମୂଳ ଧନରୁ ହେବ । ୫୦ ବର୍ଷ ପରେ ପାରସ୍ୟ ସବୁ ଅଂଶ କିଣି ନେଇ ପାରେ । କିମ୍ବା ପୁଣି ନୂତନ ସର୍ତ୍ତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ପାରେ । ଏ ଚୁକ୍ତି କେବଳ ପାରସ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ (ମଜଲିସ) ମଞ୍ଜୁର ହେବାର ବାକିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କାଭାମ ସୁଲତାନେ କହିଥିଲେ, ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୭ ଠାରୁ ୭ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମଜଲିସରେ ପାସ କରାଇ ନେବେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଏଯାଏ କରାଯାଇ ନ ହେବାରୁ ଗତ ଅଗଷ୍ଟ ୧୨ ତାରିଖରେ ତେହେରାନସ୍ଥ ସୋଭିଏଟ ଦୂତ ଏମ୍ କାଭ୍ରଜ ତାହା ଦାବୀ କଲେ । ପାରସ୍ୟ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଜଣାଇ ଦେଲା ଯେ ଶତକଡ଼ା ୧୫ ଭାଗରୁ ବେଶି ସେ ବିଦେଶ ପୁଞ୍ଜିକୁ ତୈଳ ଆମଦାନୀ ବ୍ୟବସାୟରେ ପୂରାଇ ଦେବନାହିଁ । ଶୁଣାଗଲା ପାରସ୍ୟ ସୀମାନ୍ତରେ ଋଷର ସୈନ୍ୟ ସାମନ୍ତ ଟ୍ୟାଙ୍କ ଚଳାଚଳର ଗର୍ଜନ ଶୁଭିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମେରିକାର ଦୂତ ଜର୍ଜ ଆଲେନ ପାରସ୍ୟ ତାର ନ୍ୟାଯ୍ୟ ଦାବୀକୁ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଜବାବ ଦେଲ ଏବଂ ସେହି କାଳରେ ପାରସ୍ୟ ଉପାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ୨ ବାଟାଲିଅନ ସଶସ୍ତ୍ର ସୈନ୍ୟ ପଠାଇଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟେନ ଦୂତ ସାର୍ ଜନ କହିଛନ୍ତି ଯେ ତୈଳ ପାରସ୍ୟର ଏବଂ ସେ ତାହାକୁ ଗ୍ରହୀକରିବ ନ କରିବ ତାର ଇଚ୍ଛାଧୀନ । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଋଷ ପାରସ୍ୟ ଚୁକ୍ତିରେ ତାଙ୍କର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି । ଏଥିରୁ ବୁଝାପଡ଼େ ଋଷ ଆମେରିକାର ଏ କଳହରେ ବ୍ରିଟେନ ବହି ଚତୁର ନୀତି ଧରିଛି । ଲଣ୍ଡନର ଡେଲି ଓ୍ୱାର୍କର କାଗଜ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପାରସ୍ୟ ଧୂଳସ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୂରା ଆମେରିକା ଅଧୀନରେ ।

ଗ୍ରୀସ

ନିରାପତ୍ତା ସଭା ବା ସିକ୍ୟୁରିଟି କାଉନସିଲରେ ଗ୍ରୀସ ସଂବନ୍ଧରେ ଆମେରିକା ଶେଷକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଲା ଯେ ଏହା ସଭାର ନିର୍ଘଣ୍ଟରେ ନ ରହୁ । ୯ ଜଣ ସପକ୍ଷରେ ଓ ଋଷ ତଥା ତାର ପୁଅଳି ପୋଲାଣ୍ଡ ବିପକ୍ଷରେ ଭୋଟ ଦେବାରୁ ତାହାହିଁ ପାସ ହେଲା । ଏହା ଏକ ପଦ୍ଧତି ମୂଳକ ବିଷୟ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଋଷ ଭିଟୋ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ, ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଫଳରେ ଗ୍ରୀସ ସମସ୍ୟା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇ ପାରିବ ।

ଗ୍ରୀସର ନୂଆ ସରକାରଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକ୍ରମେ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଦଳ ମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦିଆ ଯାଉଛି—ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ରହିତ କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଏବଂ ଯେଉଁ ଦଳମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗ କରିବେ ତାଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିବାରୁ ଅନେକ ଦଳ ତାହା କରିଛନ୍ତି ।

୧୯୪୪ ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରୀସରେ ଇଏଏମ (E A M) ଦଳ ସବୁଠାରୁ ଲୋକପ୍ରିୟ ଦଳ ରୂପେ ସରକାର ଗଢ଼ିଥିଲେ । ଏମାନେ ଅଧିକାଂଶ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଥିଲେ । ତାପରେ ହଠାତ୍ ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଲା । ଇଏଏମଦଳ ପେପେଣ୍ଡ୍ରେଉ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ । ଏମ୍ ମାକ୍‌ସିମସ ନାମକ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ଷମତା ନେଲାପରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଦଳ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ଦବାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଗଲା । ସହସ୍ର ଦଳ ବନ୍ଦୀ ହେଲେ, ଫାଶି ପାଇଲେ । କେତେ ସାଗରରେ ଏଜି-ଅନର ଦ୍ୱୀପାନ୍ତରିତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ-ମଣ୍ଡଳରେ ମତଭେଦ ହେଲା । କେତେକ ଜନମତ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନ କରିବାକୁ କହିଲେ । ଫଳରେ ଗତ ସପ୍ତାହ ଯାଏ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଛାଡ଼ି ସବୁ ଦଳଙ୍କ ଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପ୍ରକାଶ କରିପାରୁଥିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଶେଷରେ ବ୍ରିଟେନ ଓ ଆମେରିକାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ସାଲଡାରିସ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ । ସେ ନ ପାରିବାରୁ ଲିବରଲ ନେତା ସୋଫୁଲିସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି । ଏ ଦଳ ପ୍ରଥମେ ରାଜା ଜର୍ଜଙ୍କ ପୁନଃ ପ୍ରବେଶର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କ ନେତା ଅନ୍ୟ ପୁତ୍ର ରାଜା ପାଲଙ୍କ ଅଧୀନରେ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନ ଗତ ୧ [illegible] ନ୍ୟୁୟର୍କରେ ବସିଛି । ବ୍ରାଜିଲର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରତିନିଧି ଡକ୍ଟର ଅରାନ୍ହା ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ଇଭାଟ ଓ ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆର ମାସାରିକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ

ଆବିସିନିଆ ଇଂଲଣ୍ଡ ସହିତ ୧୯୪୪ ରେ ଯେଉଁ ସନ୍ଧି ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲା ତାହାର କାଳ ପୂରି ଆସିଛି । ନୂଆ ଚୁକ୍ତିରେ ସେ ଅଗାଦାନ ପ୍ରଦେଶରୁ ବ୍ରିଟିଶ ଅଧିକାର ଲୋପ କରିବାପାଇଁ ଦାବୀ କରିଛି । ଏ ପ୍ରଦେଶରେ ତୈଳ ସମ୍ପଦ ଅଛି । ଆମେରିକା ତାହାର ବ୍ୟବହାର କରୁଛି ।

ମିଶରରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ବକ୍ତବ୍ୟରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ବିରୋଧରେ ଏପରିକି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନାକ୍ରୋଶି ପାଶାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୃଢ଼ ଜନମତ ହୋଇଛି । ଛାତ୍ର ଓ ଶ୍ରମିକ ଧର୍ମଘଟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ବ୍ରିଟିଶ ଦୂତା-ବାସକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବାପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନେ ସତର୍କ କରିଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟେନ ମିଶର ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ସନ୍ଧି ଖୋଜୁଛି ।

ନିରାପତ୍ତା ସଭାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସମ୍ଭବ ନ ହେବାରୁ ବ୍ରିଟେନ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ଛାଡ଼ିବା ସ୍ଥିର କରିଛି । ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ଶାସନରେ ଏକା ବା ମିଳିତ ଭାବରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ୱାଶିଂଟନସ୍ଥ [illegible] ପିଅରସନ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସ୍ପେସାଲ କମିଟିର ଚେୟାରମ୍ୟାନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ।

ହିନ୍ଦେ ଚାଇନାର ଫରାସୀ ହାଇକମିଶନର ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ତାହା ବାସ୍ତବ [illegible] ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବ । ଫରାସୀ ସୈନ୍ୟ ସେଠାରେ ରହିବେ । ଫରାସୀ ବଣିକ ମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ବଣିକ ମାନଙ୍କ ପରି ସୁବିଧା ପାଇବେ ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖି ଯାଉଛି । ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ଫରାସୀ କ୍ରୀଡ଼ା ପୁତ୍ତଳି ଦଳ ପୁରୁଣା ରାଜା ବାଓ ଦାଇଙ୍କୁ ଆଣି ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ତିଆରି କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି । ବାଓ ଦାଇ-ହାଂକଂରେ ଯେଉଁଠି ସେ ଦୁଇବର୍ଷ ହେବ ନିର୍ବାସିତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ସେଠାରୁ ସରକାର ଗଠନ କରିବେ । କୋଚିନ ଚାଇନାର ନେତା ବାନ ଲଥବ ତାଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ବିଷୟରେ ଫରାସୀ ସରକାରଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠି ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଟୋଙ୍କିଙ୍ଗ ଓ ଅନାମ ସହିତ ମିଶି କୋଚିନ ଚାଇନାର ମିଳିତ ସରକାର ଭିଏତନାମ ନେତା ହୋଚିମିନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଗଢ଼ିବାରେ ତାଙ୍କର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ହିନ୍ଦେ ଚୀନରେ ଫ୍ରାନ୍ସ ସୈନ୍ୟ ସ୍ଥାପନାର ବିରୋଧୀ ।

ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆରେ ସରକାର ବିରୋଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଧରା ପଡ଼ିବାରୁ ୮୦ ଜଣ ଗିରଫ ହୋଇଛନ୍ତି ।

(୧୨ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭିତରର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ଖବର କାଗଜରୁ ପ୍ରକାଶ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶଙ୍କର ରାଓ କଟକ ଅବସ୍ଥାନ କାଳରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ନୀତି କଂଗ୍ରେସ ପୁରାପୁରି ଗ୍ରହଣ କରି ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧିବାଦ କଂଗ୍ରେସର Principle (ଧର୍ମନୀତି) ନୁହେଁ—Policy (ଚାଲ୍ ବାଣୀ)

ଏ କଥାଟା ସେ ନୂଆ କହିନାହାନ୍ତି । ବହୁ ପୁରୁଣା କଥା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା କଂଗ୍ରେସର ପନ୍ଥା ଏହାହିଁ ହୋଇ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜତନ୍ତ୍ର ବା ଶୋଷଣତନ୍ତ୍ର ହାତରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇବାପରେ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି—ତତ୍ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ, ନିଜର ପ୍ରମାଦପ୍ରତି ସଜାଗ ହେବାର ବେଳ ଆସିଛି । ଏହା ନ କଲେ କଂଗ୍ରେସର ମର୍ଯ୍ୟାଦା କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହେବ—ନିଃସନ୍ଦେହରେ । କଂଗ୍ରେସର ଟେକ ରଖିବା କେବଳ କେତେକ ଉପରିସ୍ଥ ନେତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ଭାବିଲେ ବହୁ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ସୈନିକଙ୍କ ତ୍ୟାଗପୁଷ୍ଟ କଂଗ୍ରେସର ମୂଳଦୁଆ ହଲି ପଡ଼ିବ ।

କଂଗ୍ରେସ ଗାନ୍ଧିବାଦକୁ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଚାଲ୍ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଫଳରେ କଂଗ୍ରେସ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରାଜୟକୁ ଶିରପାତି ନେଇଛି । କଂଗ୍ରେସ ଯଦି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନୀତିକୁ ଆପଣାର ଧର୍ମ ବୋଲି ମାନି ଥାଆନ୍ତା ତେବେ ଆଜି ଭୁଲ ଏକ ବାହ୍ୟାଡ଼ମ୍ବର-ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣାର ଅପମାନ ଅଗୌରବକୁ ଘୋଡ଼ି ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ।

ଅହିଂସା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଜୀବନ ଧର୍ମ । କଂଗ୍ରେସ ତାକୁ ଚାଲ୍ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କଲା । କେଉଁଠି ହିଂସା କେଉଁଠି ଅହିଂସା କରାଯିବ ତାର ରେଖା ଟାଣି ଯିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଫଳରେ ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମ ବେଳେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଗୋପନ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ମୂଳକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲିଲା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି । ତାର ପରିଣାମ ଆଜି କଣ ? ତାର ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଉଛି ମୁସଲିମ୍ ଲିଗ୍ । ଅହିଂସା ଡିରେକ୍ଟ ଆକସନର ରୂପ ୧୯୪୬ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖରେ କଲିକତା ଦେଖିଲା । ଜିନାଙ୍କର ଅହିଂସା ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ରୂପ ସୀମାନ୍ତ ଦେଖିଲା—ଏବଂ ତାର ଫଳ ଭୋଗ କଲା । କଂଗ୍ରେସ ଚାଲ୍‌ର ଜବାବ ପ୍ରତି ପଦେ ପଦେ ଲିଗ୍ ଦେଇ ଆସିଛି । କେବଳ ଚାଲ୍‌ରେ ହିଁ ସେ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ କରି ନେଲା । କଂଗ୍ରେସ ତାର ଚାଲ ବଳରେ ଲିଗ୍‌କୁ ଜୟ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଲିଗକୁ ଜୟ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ପନ୍ଥା—ସରଳ ସହଜ ସିଧା ଅହିଂସା ମାର୍ଗକୁ କଂଗ୍ରେସ ନୀତି ବା ଧର୍ମ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବାରୁ ଆଜି ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଖଣ୍ଡିତ ଭାରତ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ହେଲା—ଲଜ୍ଜାର କଳଙ୍କକୁ ଶିରରେ ବହି ଆଜି ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କଂଗ୍ରେସ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉତ୍ସବ ପାଳନ କଲା । ଆଜି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଦୁଃଖର ସହିତ କହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ଯେ—କଂଗ୍ରେସର ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମ ଦୁର୍ବଳର ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମ ମାତ୍ର । ଯେଉଁ ଜବାହର କ୍ରିପସ୍ ସାହେବଙ୍କ ଆଗମନରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ସୁଭାଷଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଜେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରିବେ ବୋଲି ହୁଙ୍କାର ଦେଇଥିଲେ, ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଙ୍କର ଅହିଂସ ତେଜତ୍ୱ ଆଗରେ ଶିର ପାତି ଦେଲେ ସେତେବେଳେ ସଂଗ୍ରାମର ଉତ୍ସାହରେ ହୁଏତ ଆମେ ବୁଝିପାରି ନ ଥିଲୁ ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଆଣିବା ଆମର ଏକ ଚାଲ୍ ! କିନ୍ତୁ ଏବେ ଶାନ୍ତ ବେଳେ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ତାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଫଳ ଆଖିରେ ଦେଖୁଛୁ—ଆଜି ଯେତେବେଳେ ଭାରତର ମାତା ଦିଲ୍ଲୀରେ ପଞ୍ଜାବରେ ଅପମାନିତ ହେଉଛି ସେତେବେଳେ କଣ ଆମର ଭୁଲ ପ୍ରତି ସାବଧାନ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ କି ? ଗାନ୍ଧି-ନୀତିକୁ କଂଗ୍ରେସ ଧର୍ମ ବୋଲି ମାନି ଥିଲେ ଆଜି ଓଡ଼ିଶାରେ ଶଙ୍କର ଦେଓଙ୍କୁ କହିବାକୁ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା "ଜନତା ହାତକୁ କ୍ଷମତା ଆସିନାହିଁ ।" ଗାନ୍ଧି ନୀତି ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ଜନତାହିଁ ଆଜି ବ୍ରିଟିଶ ହାତରୁ କ୍ଷମତା ନେଇଥାନ୍ତା—ଗୋଟାଏ ଜହରଲାଲ—ଗୋଟାଏ ମହତାବର କୃପାକୁ ସେ ଚାହିଁ ବସି ନ ଥାନ୍ତା—ଗାଁ ଗହଳରେ ଆଜି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମହତାବ—ଜବାହର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାନ୍ତେ ।

ଶଙ୍କର ଦେଓ ପୁଣି କୁଆଡ଼େ କହିଛନ୍ତି—ଗାନ୍ଧୀବାଦ ସାମ୍ୟବାଦ ସବୁ ଆଲୋଚନା କରି କଂଗ୍ରେସ ତାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଥିର କରୁଛି । ଏହା ଏକ ମାରାତ୍ମକ ଧର୍ମ । ଏଭଳି ନୀତିର କେତେ କଦର୍ଥ ଏବଂ କଦାଚାର ଦେଖାଯିବ ତାର ସୀମା ନାହିଁ । ଆଜି ଓଡ଼ିଶାରେ ଗାନ୍ଧିବାଦ ନାମରେ, କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ନାମରେ ନୂଆ ନୂଆ ମିଲ୍ ମାନ ସ୍ଥାପିତ ହେଉଛି—ଲୁଗା କଲ ତେଲକଲ, ଝୋଟକଲ, କାଗଜକଲ ଉଆସିଲ କଲ ଇତ୍ୟାଦି । ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କ ପ୍ରତି ଅହିଂସ ରହିବା ନାମରେ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କର ପୂଜା ହେଉଛି । ପୁଞ୍ଜିପତି ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି । ଧନକୁବେର ଆସ୍ଥାନ ରଚନା କରାଯାଉଛି ।

ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁଁ ଯେ ଆଦର୍ଶ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ହେଲେ କେତେକ ଆଦର୍ଶ ବିଗର୍ହିତ ଅବସ୍ଥା ଭିତରେ ଲୋକକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଆଦର୍ଶର ବିପରୀତ ଦିଗରେ ଯାଇ ଆଦର୍ଶ ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କରିବାର ଦାବି କରିବା ପାଗଳାମି ଛଡ଼ା କଣ ହୋଇପାରେ ? ପୁରୀକୁ ଟିକେଟ କରି କଲିକତା ଯାଉଛି ବୋଲି କହିବା ଲୋକ ହୁଏତ ମୂର୍ଖ ନାଚେଇ ଡାକୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜା କବିତା

ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ

ଅଖିଳ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ତୁମେପରି ଭଲ ପାଉଥିଲି
ବାସଗୃହ କଳା କଳା
ଲୁହା ସିଲିଂ ତଳେ
ଏଇ ସିଲିଂ ପରି କଳା
ଅଥଚ
ସ୍ବରକୋଣିଆ ପ୍ରେମର ହିଲ୍ଲୋଳେ
ସେଇ ସିଲିଂ ଅଜ ଦେଖାଯାଏ
ଠାଏ ଠାଏ
ମଟାରର ଛିଦ୍ର ଫାଙ୍କେ ଫାଙ୍କେ
ଖଣ୍ଡିତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ
ମଦ୍ଧିମ ବତୀର କ୍ଷୀଣାଲୋକେ
ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ସୁବର୍ଣ୍ଣ
ଝୁଲୁଅଛି ସୂକ୍ଷ୍ମ ଲୂତା ଜାଲେ
ଅଛି ସେହି ଟେବୁଲ, ଚଉକୀ, ଅଲମିରା,
ର‌ୟାକେଟ
ଶତଶତ ଖଣ୍ଡିଆ ସିଗାରେଟ;
ତଥାପି ମୋ ମନେହୁଏ ସବୁକିଛି
ପରିଚୟହୀନ,
ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜଣା।
ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମର ସେହି ସାର୍ଥକ ସିଲିଂ
ଅଥଚ ଅଜର ଏହି ଜୀର୍ଣ୍ଣ ରଙ୍ଗହୀନ
ଲୁହାର ରେଲିଂ।

ଫେରିଆସେ ଗୃହର ଟେମେଣୀ
ସନ୍ଧ୍ୟାଗମେ ଗୃହର ଭିତରେ
ତୁମେ କରୁ ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ
ସ୍ଥଉଡ଼ଘର ଛୁଟିଛ ସ୍ଥତରେ
ଅତି ବେଗେ ବେଗେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତରେ
ଜାଣେ ଜାଣେ ତୁମେ ଯାହା ହୋଇଥିଲ
ତାହା ମୋର ନିତାନ୍ତ ନିଜର,
ଯାହା ତୁମେ ହୋଇଥାନ୍ତ ହେଉପଛେ
ମୋ ପରବର୍ତ୍ତୀର,
ତଥାପି ମୁଁ ପାଇଅଛି ଭଲ।

ଅନୁପୂର୍ବା! ତୁମର ଓ ମୋର ଅଭିସାର
ଏହାହିଁ ତ ତାହାର ଫସିଲ;
ଏହା ମୂର୍ଖ ଅଧମ ଯୁଗର।
ଉପରର ସଫେଦ୍ ଛାତ
ଅତି ପରିଷ୍କୃତ
ଚତୁର୍ଦିରେ ଦାନ୍ତ ପରି ସଫା ସେସ ଅନ୍ତଃତ।
ମନେପଡେ ଅଜି କଣ୍ଟ-ଦନ୍ତେ!.
ତୁମେ ଦିନେ କହିଥିଲ,
ଟୋକର ଗଦାଏର କଳାଚିତ
ହେବ ବୋଲି ତୁମର ଓ ମୋର
ମନେପଡ଼େ ମନେପଡ଼େ ସାଥି?—
ଥରିଇ ଏ ପୁରାତନ ଅଟ୍ଟାଳିର ପଞ୍ଜ
କୀଟ ଭ୍ରୂଣ ଶବବାହୀ ଚୋରା
ଧାଇଁଛି ଅଗକୁ।
ଅଦୂରେ ଶଯ୍ୟାକକ୍ଷେ
ଦେଖାଯାଏ
ଏଘା ଜବାଟର ଫାଙ୍କୁ
ନିର୍ଜନ ଲଣ୍ଠନ ବସି ପିଏ କାରୁଣିକ।
ନିବୋଲା ଟେବୁଲ;
ମଳିନ ଭାଣେର ଯୁବେ
ନାଲି କାଗଜର କୁଞ୍ଚିତ ଦଗ୍ଧ କୁଣ୍ଡଳୀ,
ଲିଭିଅଛେ ସିଦ୍ଧୁମ୍ରା *ଶିଖା।
ତୁମେ ଦେଖିପାରେ?
ଘଣ୍ଟ କାହିଁ ଶିଘ୍ର ହୋଇ ଛୁଟୁଥିଲ
ନାହିଁ ଛୁଟୁଛ ମଳିନ ସ୍ମୃତିରେ?
ତେଣେ ମେଣ୍ଟା ଫେରିଅଛି ଦୂରେ
ଧୀରେ ଧୀରେ—ପଶାପଶି ଥରିଇ
ଭୃଥରେ! *

—*—

* ଶିଖାର ଜନ୍ମଦାତା ବୁଦ୍ଧିମ—ଓ ଶିଖା କେବଳ ଫଟୋର ପ୍ରତ ଦଣ୍ଡେ ରେଣୁ ଦିଗୁଣା।

* ଭୃଥର୍‌କୁ "ଭୃଥରେ"।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉପନ୍ୟାସ

[ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତରୁ]

ଛତିଶାପଠା ଏହି । "ଟେର ଅଙ୍କର ଯଉଁ ବଢ଼ି ହୋଇଥିଲା, ସେହି ବଢ଼ି ସମୟରେ ତା ଭିତରେ ନଈପାଣି ପଶିଗଲା, କେତେ ଘର ଦୁଆର, ଗାଈ ଗୋରୁ ଭାସିଗଲେ, ମଣିଷ ସବୁ ପିଢ଼ା ସ୍କୁଲ ଉପରେ ବସି ଉପାସେ ଦିନ କଟାଇଲେ, ଜାନୁ ବାଡ଼ ପଡ଼ିଗଲା, ଅଗଣା ଅବାଡ଼ି ହୋଇଗଲା; ଏଣେଣି ତ ହଁଡ଼ ହେଉଥାଏ, ଉପରେ ପାଣି ତଳେ ପାଣି । ଏତିକି ବେଳେ ଆମେ କେତେଜଣ ଡୋଙ୍ଗା ଡଙ୍ଗାରେ ଚଢ଼ି ଲୋକଙ୍କୁ ଚୂଡ଼ା ଗୁଡ଼ ଖୁଆଇ ଡଙ୍ଗାରେ ବସାଇ ଉଦ୍ଧାର କରୁଥାଉଁ । କେହି ଜଣଙ୍କ ଆମ ଡଙ୍ଗାରେ ଲାଗିଲା ନାହିଁ; ହଠାତ୍ ପାଣି କୁଆଡ଼ୁ ଆସୁଛି ! ସମସ୍ତେ ଜୀବନ ବିକଳରେ ଡେଇଁ ଡାଇଁ ପଡ଼ିଲେ; ମୁଁ ଦେଖିଲି ମହା ବିପଦ, ଜଣ କଲି ନା ଗୋଟାଏ ଘର ଛାତରେ ଉଡ଼ିଆସି ସେ ବାଉଁଶରେ ନାଆଁକୁ ପିଟି ନଟେଇଦେଲି ।

ଅଉ କଉ କଥାକୁ ନାଧା ନ ଥାଏ, କେତେବେଳେ କାନା ଖଣ୍ଡେ ଜ୍ୱଳନ୍ତା ନାଅ ଖୁଣ୍ଟା ଛୁଇଁକି ଅସି ବାଜିଲା ତ ବାଜିଲା ଯାଇ ଏକାଠେଇଁ ଅଣ୍ଟାରେ ସେହି ଦିନଠୁଁ ଅଣ୍ଟାକୁ କମ ଦିଶୁଛି ପରା ।"

କାହାଣିଟା ପିଲାବେଳେ ଆମେ ଭାରି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲୁଁ, ମାତ୍ର ତା ଭିତରେ ଏପରି ଅଯୌକ୍ତିକ ଅସମ୍ଭବ କଥା ଗୁଡ଼ାଏ ଅଛି ଯେ, ସେ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ହସ ମାଡ଼େ ଏବେ । ମାମୁଁଙ୍କୁ ଦିନେ ଆମେ ସବୁ ଧରି ଏ ବିଷୟରେ ଜେରା ଲଗାଇଲୁଁ ।

ଆମ ଭିତରୁ ଜଣେ କହିଲା "ଅଚ୍ଛା ମାମୁ, କହିଲ, ଡଙ୍ଗାଟାରେ ନିଆଁ ଲାଗିଲା କିପରି ?"

କଣାମାମୁଁ—ବୁଝିପାରିଲ ନାହିଁକି, ରେ ପିଲେ, ଆମର ପରା ସେବକଙ୍କ ହଉଥିଲା ।

ମୁଁ—ଏଡ଼େ ବଡ଼ ବଢ଼ିରେ ସେବେଇ ହେଉଥିଲା ନା ?

କଣାମାମୁଁ—ଡଙ୍ଗା ଉପରେ ଛପର ଥିଲା ।

ମୁଁ—ଏତେ ପାଣିରେ ନଟେଇବାକୁ ପାଣି ପାଇଲ ନାହିଁ କିପରି ?

କଣା—ଡଙ୍ଗାରୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ ତ ପାଣି ପାଇବୁ ।

ମୁଁ—ସ୍କୁଲ ବାଉଁଶ କୁଆଡ଼ୁ ପାଇଲ ?

କଣା—କହିଲି ପରା ଡଙ୍ଗାରେ ଛପର ଥିଲା ।

ସାହାନେହିତ କଥାଟାକୁ କୌଣସି ମତେ ଯୋଖି ନେଇ ଗଲେ ସେ । ଗାଲ ଯେ ମାରିବ ତାର ସତ୍ ସାହାସ ଓ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନମତି ଥିବା ଦରକାର ।

ଅନେ ତାଙ୍କ କଣା ହେବାର ଓ 'କଣାମାମୁଁ' ନାଁ ପାଇବାର ଅସଲ କାରଣ ଶୁଣିଥିଲୁ କାହାଠାରୁଁ; କିଏ କହିଲା ମନେ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ଏତିକି ମନେ ଅଛି ଯେ, ଯେ କହିଲା ସେ ତେର ନିୟମ ମଧ୍ୟ ଦେଇ କଣାମାମୁ ଆଗରେ କହିବାକୁ ବା ତା 'ନାଁ' ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ମନା କରିଥିଲା । ସେ ମନା କରି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କଣାମାମୁଁ ଆଗରେ ସେ କଥା କହିବାକୁ ବହୁତ କୁଳାନ୍ତା କାହାର । କଣାମାମୁଁ ଯେତେ ଅଖିଳ, ନିର୍ମାୟା ପୁରୁଷ ହେଉ ପଛକେ, ଯେତେ ସରଳ, ସହଣି ହେଉ ପଛକେ, ଏକଥା

ମରମ—କଥା କହିଲେ ନ ଚିଡ଼ିବ କିଏ ? ସତକୁ ସତ, ସେ ସବୁ ନିନ୍ଦା ଅପମାନ ସହି ପାରୁଥିଲା, ମାତ୍ର ଏହି କଥାଟିରେ ସେ ଖୁବ୍ ସଓ୍ୟାର ହୋଇ ଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଆମେ ନିଜେ କେବେ ସେ କଥା ପଚାରିବାକୁ ସାହସ କରିନାହୁଁ କେବଳ ଦେଖିରୁ ଶୁଣିଛୁ । ଏହାକଣି କହିଲେ କଣାମାମୁ ଶୁଣି ପାରିବ ନାହିଁ, ଏହି ଭରସାରେ କହୁଛୁ । ତଥାପି ପାଠକଙ୍କ କାନରେ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ କରି କହୁ, ଗଣ ମଇଉଛୁ ଯେ କ୍ରମେ କେହି କାହାରି ଆଗରେ କହିବ ନାହିଁ । ଷଡ଼ କର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସିନା ମନ୍ତ୍ର ଭେଦ । ତୁମର ଦୁଇ ଓ ମୋର ଦୁଇ, ଏହିକି ମୋଟେ ଚାରିକାନ ହେଲା । ଏଥିରେ ଡର କଣ ?

ହଁ, କହୁ । ଥରେ ଆମ ସାଇକି ଗୋଟିଏ ବର ଆସିଥିଲା ବାହା ହେବାକୁ ଅନେକ ବାଣ ରୋଷନାଇ ଆଣିଥିଲା ସାଙ୍ଗରେ, ପାରାଭାଡ଼ି ଲଙ୍କାଗଡ଼, କଦମ ଝାଡ, କେତେ କଣ । ଗୋଟାଏ ଗଛ ବାଣ ଫୁଟି ସାରିଲା ବାଦେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଯୋଡ଼ାଏ ତିନିଟା ଅଫୁଟା ରହି ଯାଇଛି । ଗୋଟାକରେ ନିଆଁ ଜୁଳୁ ଜୁଳୁ କରୁଥାଏ, ମାତ୍ର ହେଇ ଫୁଟିଲା, ହେଇ ଫୁଟିଲା ବୋଲି ରୁହଁ ରୁହଁ ଆଖିରୁ ପାଣି ମଲା, କେବେବି ଫୁଟିଲା ନାହିଁ । କିଏ 'କହିଲା ନିଭି ଗଲାଣି, କିଏ କହିଲା ଜଳିମି ଯାଇଛି ଯେ ବାରୁଦ ଧରିଲା ନାହିଁ; କିଏ କହିଲା, 'ହେଉ ରହୁଥା' ଦେଖିବ ଏଇ ଲାଗେ । ଏହିପରି ନାନା ପ୍ରକାର ମତାମତ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ କହିଲା "କେହି ଯଦି ତାକୁ ଜଳେଇ ଦେଇ ଆସି ପାରିବ ଓ ହେବ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ବାଜି ରହିଲା" ଏ ବିପଦ ମୁଣ୍ଡାଇ ବାକୁ ବା ଯାଉଛି କିଏ । ପାଖରେ ଥିଲେ ଆମ କଣାମାମୁଁ । ସେତେବେଳକୁ ସେ କଣା ହୋଇ ନଥିଲେ କି 'କଣାମାମୁଁ' ଉପାଧି ପାଇ ନଥିଲେ । ସେ ଶୁଣିଲାକ୍ଷଣି ହୁଡ଼୍ କିନା ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ "ମୁଁ ଯିବି" । ଅନେକ ବାରଣ କଲେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାରେ ଡାରେ ତାନା ନାନା ''

ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଜାତିର କଳଙ୍କ—
ଇତି ମୁକ୍ତିସଂଘ.
…ଲିଗ ସମର୍ଥକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଜାତିର ଚନ୍ଦ୍ରମା

\+ + +

ଦୁନିଅର ପ୍ରଗତିକାମୀ ଜନତା ମଧ୍ୟେ ଆଉକୁ ଅନାଇଛି— ପୃଥିବୀକୁ ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କ ସାବଧାନୀ ବାଣୀ ଇତି— ମୁକ୍ତିପୁଞ୍ଜ -
…ଛୈରଛ ଠାଣିରେ ନା ଚ ।ପାଙ୍ଗରେ ?

× × ×

ଦଙ୍ଗା ପଛରେ ବୃଟିଶ ସ୍ୱାର୍ଥ—
ଇତି ମୁକ୍ତିପୁଞ୍ଜ—
…ଦଙ୍ଗା ଅଗରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସ୍ୱାର୍ଥ ? କାରଣ ଏଥିକବେଳେ ପୋଲେଟେବୁଏଟ ଡ଼ିକ୍ଟେଟରଶିପ୍ ଭରତର ସୁବିଧା ।

\+ + +

ଦୁନିଅ ଦଖଲ କରିବାଲାଗି ଇଂଲଣ୍ଡ ଅପେକ୍ଷା ବଳ ଦେଖାଉଛି— ଇତି ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ
…ଏଣୁ ଅପେକ୍ଷା ତେଣୁ ଇଂଲଣ୍ଡ ରୁଷକୁ ଭଲେ ଲଣ୍ଡଭଣ୍ଡ

× × ×

ଲୁଗା ଅଭାବ ପେଣ୍ଟିବ ଉପର ? ଇତି—'କୃଷକେ' ଲେଖଥିବ ପ୍ରଶ୍ନ ।
…କୁରୁସଭା ତଳେ ଦ୍ରୋପଦୀ ଡାକିଲେ ।

× × ×

କଂଗ୍ରେସ କାହାର ହେବ ?—ଇତି କୃଷକର ସମ୍ପାଦକୀୟ ।
…ଗାଇଡ ସହଦେବଙ୍କର ଖଣ୍ଡିଆ ମହା-ଦେବଙ୍କର ବାଙ୍କ ବଳଦ ଯାହାର ହବ ।

\+ + +

ନିଜାମର ନାଜୀସାହୀ ଲୋପହେବ— ଇତି କୃଷକ—
…ଅଉ ଜେତୁଟା ସାହୀସେ ସେଠିଥିଲ, ଯଥା:— ମାଲ୍କସାହୀ, ଜାଜାସାହୀ, ହାଁକା-ସାହୀ— ତାଙ୍କ ଦଶା କଣହେବ ?

× × ×

ଜନତା ହାତକୁ କ୍ଷମତା ଅସିନାହିଁ ଇତି ଗଙ୍କଘର୍ଷ ଦେଉ— କୃଷକ ରିପୋର୍ଟ
…'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ହାତକୁ ଅସିଛି ।

\+ + +

ହିନ୍ଦୁ ଦେଶର ଅନ୍ଧ କଂଗ୍ରେସ ନାହିଁ— ଇତି ଜନତା
ବଦେଶରେ ଥିବ ଭାରା ଲୋକଙ୍କ ଅନ୍ତ-ରରେ ଥିବ ନାଗୁଚା ଜନତା ଭିତରେ ଭୁତ-ସ୍ୱ ହୋଇ ଥିବ ତ ?

× × ×

ଗୋଦସ୍ୱଙ୍କ ତଳକୁ ଅନା— ଇତି ଜନତା
…ତୋଉର ଯେତେ ମାଉର ତେତେ

\+ + +

ଅଜନ୍ମ ସାହିତ୍ୟ ସେବୀ ଶୀପୁଞ୍ଜ… ଇତି ନବୀନ
ଅପ୍ରେଟ ସାହିତ୍ୟ ସେବା ଅର୍ଥାତ୍ 'ମା'ପେଟରୁ ଯେ ସାହିତ୍ୟ ସେବା କରନ୍ତି ସେମିତି କେହି ଅଛନ୍ତି ?

× × ×

ମହତାବେ ଅନ୍ତ ପ୍ରଦେଶରେ ଲାଟ ହେବେ ଇତି ଓଡ଼ିଆ (ବ୍ରହ୍ମପୁର ପ୍ରକାଶିତ ସାପ୍ତାହିକ)
…ଘ୍ରାଃଘର ପିଲା ଗୃହଃ- ଭାଃଘର ପିଲାଭାଟ ଅଜ ନାଃଘର ପିଲା ଲାଟ, ଅପତ୍ତିକଣ ?

× × ×

ବମ୍ବେରେ ଗ୍ରେସ୍ୱବଜାର ଉପରେ ଚୋଲ— ଇତି ମାତୃଭୂମି ସମ୍ବାଦ ।
…ଗ୍ରେସ୍ୱବଜାରୁ ସ୍ୱଣଙ୍କ ନାକର ଶୋଭା ପାଇବ ।

× × ×

ପୋଲିଶ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପୋଷାକର ଅମୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅବଶ୍ୟକ । ଇତି ମାତୃଭୂମି
…ପୁଲିଶ ପୋଷାକ ସିନା ଯିବ, ବଡ ଫୁଲିସ ପୋଷାକକୁ କିଏ ବଦଳେଇବ ? ଯେ ଯେ ଭିତର ପୋଷାକ ।

× × ×

ମାତୃଭୂମିର ନିଜକଥା—
…ନିଜକୁ ହସାଇବା ନୁହେଁତ ? ନିସ୍ୱାର୍ଥ ଅର୍ଥ ନିଜର ହାନି ।

\+ × ×

"ଲୋକ ଅଦଳ ବଦଳ ଚନ୍ଦ୍ରାଘ ବାହାରେ ! ଇଧି ଗନ୍ଧିଗା—
…ହିନ୍ଦୁ ମାନେ ବଦଳ କରିଦେଲେ ବୁ ନ୍ଦ୍ରୋ ଚଳ ନ ହୋଇଯିବ ଅନ୍ତା ।

\+ + +

ନ୍ୟୁଟିଶ ଭାଗ ନାହିଁ ଗଣ୍ଡରେ ଲପାଇଁ ଦାସ୍ୟ ଲଢ ରୁ ଯୁ ଗତରଜାଗର ପ୍ରଚଦା
… ।ଟ-ରୁ ବ ଟିଶ ହିନ୍ଦୁ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ କଏ ?

× × ×

"ଭୁଲ୍ କାହାର ?"— ଉପନ୍ୟାସର ନାମ ।
…ଶ୍ରୀ ଦମଣି ଦାସଙ୍କର ।

\+ + +

"ଭୁଲ"— ଉପନ୍ୟାସ ।
…ନିତ୍ୟା ନ ବାବୁଙ୍କ ଭୁଲ । + + +

'କଲେଜ ଗାଲ'"— ଉପନ୍ୟାସର ନାମ ।
…ନ-ଙ୍କ ହେଉଛେ ମିଳବା ଧନରେ ତାଙ୍କୁ ଅଳପେ ପାହବୁ ଟେଢ, ଟେତ ବୃତ ଅ ଣୀ ସୂତ ସର ।

\+ + +

'କଲେଜ ସ୍ୱେ'— ଉପନ୍ୟାସର ନାମ
…'ଟେ ତୋ ଏ କ୍ନିଥର କସ୍ୟ"

× × ×

"ଦୁର ଉପନିବେଶର ଟଣ୍ଡକୁ ସ୍ୱତେତ ସବେ ର ରଙ୍ଗ ଦେଉଛନ୍ତି ।"— ଇତି ଲିଅଣତ୍
…ସ୍ୱରବ ସରକାର (ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ହୁନ୍ଦରେ) ର ଦାନ୍ତ ଅଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ପାକ୍କଇ ହୋଇଥିବେ ।

"ଓଡ଼ିଶାରେ କେହି ଶାନ୍ତିରଙ୍ଗ ହେବାକୁ ଦେବନାହିଁ ।"— ଇତି ମହତାବ ।
…ଏଣିକି ବାପମାମାନେ ଝିଅ, ବୋହୂଙ୍କ ନାମ ଶାନ୍ତି ରଖିବେ ।

— ✱ —

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର ବାଳକର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମ ବଢ଼ାଇବା, ଚରିତ୍ରଗଠନ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା। ୨। 'ସଭା'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ରାଜ୍ୟର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ-ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କ ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଗଢ଼ିବା।
(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ମେମ୍ବର ନାହିଁ କାହିଁକି—

ସମ୍ବାଦ ଲେଖା ଯେଉଁ ଦୈନିକରେ ଛପାଯାଏ ଏପାଖେ ଯାଇ ନାହିଁ। ବାଲେଶ୍ୱରରେ ସମ୍ବାଦ ସଂଖ୍ୟା ବେଶି। ବାଲେଶ୍ୱରବାସୀ ନାଗମାନେ ଯତ୍ନବାନ ହୁଅନ୍ତୁ।

ଅସନ୍ତା ଗାନ୍ଧିଜୟନ୍ତୀରେ କେତେଜଣ ନାଗ ଶାସ୍ତ୍ରଜ୍ଞ ଗୋପବନ୍ଧୁ ନୈତିକଙ୍କ ଠାରୁ କେତେ ଗୁଣ୍ଡା କଳେ ଗାଁ ଓ ସ୍କୁଲରୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ହଟେଇବେ ଓ କେତେଜଣ ସୂତା ପଠାଇବେ ଏବଂ କେତେ ସୂତା କାଟିବ। କାଟିଲ ମୋଟ କେଉଁଠିଲେ ମୁଁ ଉତ୍ତରରେ ଛାପିବ।—ଅଜା

ନାଗଙ୍କୁ ଜବାବ

ଜୟମାନ— ୮୪— ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୂର୍ବେ ସେଇ ପଦାରେ ଟୋପି ପିନ୍ଧୁଥିବାରୁ ତା ନାମ ଗାନ୍ଧିଟୋପି। ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏବେ ସେ ଟୋପି ପିନ୍ଧୁଥିଲେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ନବାବ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଗାନ୍ଧି ଟୋପି ପିନ୍ଧାଳୀଙ୍କୁ ଧରି ନେଇଥିବା ଧରି ନେବାର ଉପୁ କରୁଛନ୍ତି (?)

ତରଣୀ ୮୩— ଏଥର ଦେଶ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା କଷ୍ଟ ବାହାରେ। ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଉତ୍ତର ଦେଉଛି— ବାବୁ ମରେ ଚିରସୁଖ।

ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ଯାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ସେଇ ପ୍ରକୃତରେ ସଂସାରରେ ସୁଖୀ। କାରଣ ସେ କେବେ ଅନୁଦ୍ୟୋଗ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ।

ଦୃଶୀଲ (ଭୂଜଙ୍ଗ) କେବଳ ନମ୍ବର ଦେଲେ ଚଳିବ। ନମ୍ବର ନଦେଲେ ଉତ୍ତର ଦିଆଯିବ ନାହିଁ।

ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଯୋଗ୍ୟ ନହୋଇ-ଥିଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆସନ୍ତା ନାହିଁ। ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ, ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବାର ଯୋଗ୍ୟ କି ନୁହଁ. ତାର ଉତ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତ ଦେବ।

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୧୧ ରଣାବ୍ରାଦାର୍ଶ ବୀଣାପାଣି ପାଠାଗାର, ନାଙ୍ଗୋ, ବାଲେଶ୍ୱର। ୧୯୪୦ରେ ସ୍ଥାପିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା—୮ ବାର୍ଷିକ ୪୫୯ ଟଙ୍କା। ତତ୍ତ୍ୱାବଧାୟକ ମଙ୍ଗ ଶ୍ରୀ ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର, ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଓ ଲଳମୋହନ ରଣାମାନେ। ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୪୮୪।

୧୨— ବାଳକୃଷ୍ଣ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି ପାଠାଗାର, ନାଙ୍ଗୋ, ବାଲେଶ୍ୱର। ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୧୨। ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ରମାନାଥ ରଣା ଓ ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଜେନା। ୧୯୪୫ ରେ ସ୍ଥାପିତ। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨ଶହରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ। ତ୍ରୈମାସିକ ହାତଲେଖା ପତ୍ର 'ମାତୃବାଣୀ' ଏହି ପାଠାଗାର ପକ୍ଷରୁ ବାହାରେ। (ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ରଣା—୮୨୫)

୧୩—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ପତରପଦା, ପୋଃ ବଡ଼ସାହି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ। ନାଗବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ। ନାଗ ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ଗିରି ପରିଚାଳକ। ବହି-ସଂଖ୍ୟା ୨୫୦। ଇଂରାଜୀ, ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା ଓ

[ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ]

(ସମ୍ପାଦକ ୬ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

ପିଲପାଇଡରେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତମାନେ ଅମେରିକାନ୍‌ମାନଙ୍କୁ ଅନୁମତି କରିଛନ୍ତି, ଧାଙ୍ଗ ସଂସଦ ଲୁଟ କରିଛନ୍ତି।

ହାଇଦ୍ରାବାଦର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏମ୍ ଲାଏକ ଅଲିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଦେବାରୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି।

ଭାରତ

ଦିଲ୍ଲୀ ଦଙ୍ଗା ପ୍ରାୟ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଆସିଛି। ମହା-ସ୍ଥାନ ପଞ୍ଜାବ ସୀମା ବାଟରେ ସେଠି ଅଟକ ଯାଉଛନ୍ତି। ମହାମ୍ମାଘ ପଳାତକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଣା ଓ ଅସୁବିଧା, ବାଣୀ ପ୍ରସର କରୁଛନ୍ତି। ନେହେରୁ ଲେ ଲଣ୍ଡନ ପାକସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ବସି ପଳାତକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରି-ବେଲେ କିନ୍ତୁ ସଙ୍ଗରେ ଲଅକତ ଅଲି ଖାଁଙ୍କ ବନ୍ଦ ଦେଲେ, ଭାରତ ସରକାର ଓ ପୂର୍ବପଞ୍ଜାବ ସରକାର ଚୁକ୍ତି ଭଙ୍ଗ କରିଛନ୍ତି। ଏହିଠି ଉଦାହାର ଦାଖି ହୋଇ ଅତି ଦୁଃଖରେ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ନେହେରୁ ନିଜେ ସଙ୍ଗରେ ପାକସ୍ଥାନ ଏହାର ଉପାୟ ଖଣ୍ଡନାହିଁ। ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବ ମୁସଲମାନ ପଳାତକ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ପାକସ୍ଥାନ ନେଉଥିଲା। ସେମାନେ ଘାଡ଼ା ନ ନେବାରୁ ଭାରତକୁ ଅଧିକ ସୈନ୍ୟ ନିୟୋଜିତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି। ଏଣେ ପାକସ୍ଥାନର ନିଜର ଭାଷା ସଂଘ ପ୍ରତିନିଧି ଜାଫରୁଲ୍ଲା ଖାଁ ଧମକ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତରେ ମୁସଲମାନ ହତ୍ୟା ଯଦି ବନ୍ଦ ନହୁଏ ତେବେ ସଂଘରେ ସେକଥା ପକେଇ ଦେବେ। ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ସୀମାନ୍ତରୁ ଖବର ମିଳିଛି ଯେ ଟ୍ରାଇବାଲ ଖିଦମତ୍‌ଗାର, ଭାଟେ ପାଠାନ୍, ତମାଏତ ଏବଂ ଉପାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତିନିଧି ମାନେ ଏକ ସମ୍ମେଳନରେ ପଠାଣୀସ୍ଥାନ ଦାବି କରିଛନ୍ତି। ଏଣୁ ସେମାନେ ସଭ୍ୟ ରକ୍ଷା, ସାଧାରଣ ଓ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ପାକସ୍ଥାନ ହାତରେ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ। ସେମାନେ ପଠାଣୀସ୍ଥାନର ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା ହେବ ବୋଲି ଠିକ୍ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅଷ୍ଟ ଦଶ ଦଲ୍ ଭାରତ ସହିତ ସୀମାନ୍ତର ଆଜି ଦୂରତ୍ୱରେ ସମ୍ପର୍କ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ।

"ବଙ୍ଗ ଓ ପଞ୍ଜାବର ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କମିଟିର ଚେୟାର ମ୍ୟାନଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାରତ ସରକାର ମାନି ନେଇଥିଲେ ହେଁ ଏହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସେ ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଏକ ବକ୍ତୃତାରେ ଦେଇଛନ୍ତି।

କାଇଦର ଦାଦ ଓ ମହମ୍ମଦଅଲିରେ ଅଧ୍ୟାପକ ପୁଲିସ। ଲୁଟମାର ଓ ଖୁନ ଅତି ସାଧାରଣ ବ୍ୟାପାର ହୋଇ ଗଲାଣି।

ଓଡ଼ିଶା

ପଞ୍ଜାବରୁ ୨୫୦୦୦ ପଳାତକ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସି-ଛନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନଦେବେ। ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଓ ଶାନ୍ତିରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଦର୍ଗର ଡକାର ଦେଇଛନ୍ତି। ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ ଉପଲକ୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବେ ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଛି। ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ସଙ୍ଗ୍ରାମ ଦଳ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମେଳନ ଅଧିବେଶନରେ ସରକାର ସଙ୍ଗ୍ରାମର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦୋଷୀ କରେଇ ଭୂଷା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଥିବାରୁ ପ୍ରତିବାଦ କରଯାଇଛି। ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାମାନେ ଭାଷା ଓ ଦରମା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଲ୍ ହନ୍ଦୀ । ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ମୁକ୍ତଯୁଦ୍ଧ, ଉଗଳ, ସାପ୍ତାହିକ ଅମୃତବଜାର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଗେଜେଟ, ଜନତା, ବଙ୍ଗପ୍ରଦୀପ, କଥାଖଣ୍ଡା ପ୍ରଭୃତି ସାମୟିକ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଅଛି । ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ । (ଗୌରହରି)

୧୪—ପଲ୍ଲୀ ସଂଗଠନ ସମିତି ପାଠାଗାର, ଗୁଡ଼ାପାଲି— ପୋ: ବଲାଙ୍ଗିର । ନାଗବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ସ୍ଥାପିତ । ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା ହିନ୍ଦୀ ଓ ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୫୦ । ସମାଜ, ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ, ଉଗର, ପାକ୍ଷିକ ପତ୍ରିକା ଅଛି । ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଚକ୍ର-ପାଣି ମିଶ୍ର [୮୪୯] ଓ ଶ୍ରୀ ବେଣୁଧର ବେହେରା ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହୁଏ ।

୧୫—ଗୋପବନ୍ଧୁ ଲାଇବ୍ରେରୀ—ଉଗର, ନବଭାରତ, ଚତୁରଙ୍ଗ, ସମାଜ ଓ କଥାଖଣ୍ଡା ଇତ୍ୟାଦି ଅଛି । ସଂପାଦକ—ଇନ୍ଦ୍ରମଣି ପଣ୍ଡା

୧୬— ସାଧନା ପାଠାଗାର, ଜୟପୁର ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗଞ୍ଜାମ ସଂସ୍ଥାପକ—ବୃନ୍ଦାବନ-ଚନ୍ଦ୍ର ପାଲ, ସଭାପତି ଚିନ୍ତାମଣି ଦାସ, ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ପୁସ୍ତକ ୨୦୦୦ ହଜାର ହିନ୍ଦି, ବଙ୍ଗଳା, ଓ ଓଡ଼ିଆ ୩ଖଣ୍ଡ ଦୈନିକ, ୧ଖଣ୍ଡ ସାପ୍ତାହିକ ଓ ୨ଖଣ୍ଡ ମାସିକପତ୍ରିକା ଅଛି ।

୧୭-ଉତ୍କଳପାଠାଗାର, ସାରୁ, କୋଣାର୍କ ପରିଚାଳକ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦—୨ଖଣ୍ଡ ପତ୍ରିକା ଅଛି ।

୧୮-ମଧୁସୂଦନ ପାଠାଗାର, ବକ୍ସିମ କଟକ (କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା) ସଂସ୍ଥାପକ ମଧୁସୂଦନ ଚୌଧୁରୀ— ସମ୍ପାଦକ ରଘୁନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ— ପରିଚାଳକ ଦାମୋଦର ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ (ନାଗ ୭୬୯) ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୫୦ । ସମାଜ ନବୀନ ଓ ଉଗର ଅଛି ।

୧୯- ତରୁଣ ସଙ୍ଘ ପାଠାଗାର, ବ୍ରହ୍ମନଗର, ଜଗତସିଂହପୁର । ମନ୍ତ୍ରୀ- ଉମାକାନ୍ତ ବେହେରା । ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ମୋଟ ୮୦୦ ଖଣ୍ଡ । ଗୋଟିଏ ସାପ୍ତାହିକ ଓ ଗୋଟିଏ ଦୈନିକ ପତ୍ରିକା ଆସେ । [୭୬୯. ନାଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ସ୍ଥାପିତ]

୨୦-ମଣ୍ଟୀଙ୍ଗା ପୁର ଜଗନ୍ନାଥ ପାଠା-ଗାର. ଅଦ୍ୱୟ, ଜି; କଟକ । ୧୯୫୬ ଅଗଷ୍ଟରେ ସ୍ଥାପିତ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୭୫ । ଚାନ୍ଦା ମାସକୁ ୦।୧୯ ଠାରୁ ୦।୨୯ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦ । ସମାଜ, ଉଗର, ଜନତା ଓ ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅଛି । ମଣ୍ଟୀଙ୍ଗାର ନାଗାସ୍ତ୍ରୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ । କର୍ମ କର୍ତ୍ତା ସର୍ବ ଶ୍ରୀ ଘନଶ୍ୟାମ ନୃସିଂହ ଚରଣ, ଅମ୍ବିକାପ୍ରସନ୍ନ ମହାନ୍ତି ଶ୍ରୀ ରାଧାକାନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ ।

୨୧—ହାଇସ୍କୁଲ କ୍ଲବ ବଡତଳେ ପୋ; ଗୁରୁଚରଣପୁର କଟକ—ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୫୦ । ଇଂରାଜୀ, ହିନ୍ଦି, ଓଡ଼ିଆ ଓ ବଙ୍ଗଳା । କ୍ଲବ ମହଲରୁ ମାସିକ ହାତଲେଖା ପ୍ରକାଶ କାର୍ଯ୍ୟରେ, ସମାଜ ଓ ଉଗର ଅଛି ।

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧। ଦୁଇଟି କେନାଲର ନାମ କୁହ- ପ୍ରଥମଟି ଖୋଳା ହୋଇଥିଲା, କାରଣ କୌଣସି ଦେଶ ଦେଖିଲା ଯେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲେ ତାର ଯୁଦ୍ଧ ଜାହାଜକୁ ଗୋଟାଏ ପାଖର ଉପକୂଳରୁ ଅନ୍ୟ ପାଖକୁ ନେବା-ପାଇଁ ଡେରି ହେବ । ଅନ୍ୟଟି ଖୋଳା ହୋଇଥିଲା କାରଣ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଜାତି ଦେଖିଲା ଯେ ମହା ସାଗରକୁ ଯାତାୟତପାଇଁ ତାର ନିଜ ଦଖଲରେ ବାଟ ରହିବା ଦରକାର କାରଣ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଅଧୀନରୁ ଅଣଓସାର ବିପଦ ସଂକୁଳ ଜଳପଥରେ ଯିବାକୁ ଅସୁଥିଲେ ।

୨। ଗୋଟିଏ ଦେଶ ଭିତରେ କିଏ ପେଟ୍ରୋଲପଥରେ ୪୫୦୦ ମାଇଲ ଯାଇ-ପାରିବ ସେ କେଉଁଟି ।

୩। ଭଲେ ପୃଥିବୀ ଭ୍ରମଣ କଲାବେଳେ ମେଳୁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ମୁଦ୍ରା କାରବାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା—ଯଥା— ବଲିବାର ଗିଲଡର, ଲାଇର, ୟେନ । ତେବେ ଉଦେ କେଉଁ କେଉଁ ଦେଶକୁ ଯାଇଥିଲ ?

ଉତ୍ତର

୧ (କ) ପାନାମା—(ଖ) କିଏଲ ।

୨ [illegible]

୩ [illegible] ଭେନେଜୁଏଲା, [illegible] ଜାପାନ ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ ... ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅନୁଶାସନ ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସଙ୍ଗେ

ବାର୍ଷିକ ଚାନ୍ଦା ୦ ୦ ୯ / ସ୍ଥାୟୀ ଚାନ୍ଦା ୦ ୦ ୫ ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ______________

ତାରିଖ ______________

❋ ଏହି କୁପନ୍‌ର ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧିଜୟନ୍ତୀରେ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନା

ଘରେ ଘରେ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ କର

ବଛା କଲମି ଗଛ

ଆମ୍ବ ପ୍ରତି ଡଜନ		ଟ ୧୪
ଲିଚୁ	,,	ଟ ୧୪
ଲେମ୍ବୁ	,,	ଟ ୧୦
କମଳା	,,	ଟ ୧୦
କଦଳୀ	,,	ଟ ୧୦
ଚିକ୍ରୀ	,,	ଟ ୧୦
ଆତ (star apple)		ଟ ୮
ପିଜୁଳି	,,	ଟ ୧୦
ଗୋଲାପି ଆତ (Rose apple)		ଟ ୪
ଅଙ୍ଗୁର—	,,	ଟ ୪
କାଠ ଆତ (wood apple)		ଟ ୨ ୪
ଦେବାଦା ପ୍ରତି ଡଜନ—		ଟ ୮
ସପୁରି	,,	ଟ ୪
ସପେଟା	,,	ଟ ୧୦

ଚମ୍ପା ଫୁଲ ପ୍ରତି ଡଜନ		ଟ ୪
ମେରଗୋଲିଡ଼ ଫୁଲ		ଟ ୨୪
ଓଲିଭ	,,	ଟ ୮
କ୍ରୋଟନ	,,	ଟ ୮
ତାଳ (Palm)		ଟ ୮
ଗୋଲାପ (ବଛା)	,,	ଟ ୧୦
ଲୁ[illegible]		ଟ ୨ ୪

ଉ[illegible] ପରିବା ମଞ୍ଜି

ବନ୍ଧାକୋବି—[illegible]	ପ୍ରତି ଅଉନ୍ସ	୨ ୲
ବ[illegible] (ଡଲ୍‌ଡ ଫସଲ)	,,	ଟ ୨ ୲
ବ[illegible] (ପରବର୍ତ୍ତୀ)	,,	ଟ ୨ ୪
ଫୁଲକୋବି (ଡଲ୍‌ଡ ଓ ଡାଙ୍ଗା ମୌସୁମ),,		ଟ ୯
ଗ୍ଲୋବ ଫୁଲକୋବି	,,	ଟ ୪
ଓଲକୋବି	,,	ଟ ୧ ୲
ବିଟ (ଲାଲ)	,,	ଟ ୧ ୪
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୧୮

ସାଲଗମ	ଅଉନ୍ସ	ଟ ୧
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୧୨
ବନ୍ଧା କୋବି	ଅଉନ୍ସ	ଟ ୨ ୪
ଲେଟୁସ—	,,	ଟ ୧ ୪
ମୂଳା (ବମ୍ବେ ନ୧)	,,	ଟ ୦ ୪
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୭
ମୂଳା (ଗ୍ଲୋବ ଲାଲ)	ଅଉନ୍ସ	ଟ ୧
ଟମାଟୋ (ପଣ୍ଡରୋଜା) ବଳବତ୍ତାରମଣ		ଟ ୨ ୪
ଚିଅର୍ଜ ମଞ୍ଜି ବମ୍ବେ	,,	ଟ ୦ ୪
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୭
ଗାଜର (ଆମେରିକା)	ଅଉନ୍ସ	ଟ ୧
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୧୪
ଫରାସି ବୀନ (ଶୀମ)	ଅଉନ୍ସ	ଟ ୦
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୧ ୲
ଢେଲେସ	ଅଉନ୍ସ	ଟ ୧
କାକୁଡ଼ି (ମୁକ୍ତବେଣୀ)	,,	ଟ ୧
ମଟର (ଆମେରିକା)	,,	ଟ ୦
	ପାଉଣ୍ଡ	ଟ ୧ ୲

ମୌସୁମୀ ଫୁଲମଞ୍ଜି (ଏକଶତ ପ୍ରକାର) ପ୍ରତି ପ୍ୟାକେଟ ଟ୦୲ ଠାରୁ ଟ୧ । ଦେଶୀ ଜୈବରକା ମଞ୍ଜି—ପ୍ରତି ପ୍ୟାକେଟ ଟ୦ । ଧୂପ ଗଛ ବା ଗୋବଡ଼ା— ଟ୦ । ବଡ଼ା ଲଙ୍କା ମଞ୍ଜି—ଟ ୨ ଲଙ୍କା (ସବୁକାଳୀନ)—ଟ୦୲ ; ଅଚିରେ ଅର୍ଡର ଦିଅନ୍ତୁ— ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—

ଗ୍ଲୋବ ନର୍ସାରୀ

ନିଉମାର୍କେଟ ଓ

କଲେଜ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ କଲିକତା

GLOBE NURSERY

NEW MARKET &

COLLEGE STREET, CALCUTTA.

ଡାକ୍ତରୀ ଓ ଔଷଧ ଷ୍ଟୋରମାନଙ୍କରେ ମିଳେ

ମେଲେରିନ

ମେଲେରିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ୱରର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ—

୧୦୦ ବଟିକାର ମୂଲ୍ୟ ଟ ୨

—※—

ସର୍ବବ୍ୟାଧି ହର

ସଞ୍ଜୀବନ ଟ୍ୟାବଲେଟ

ସର୍ବ ପ୍ରକାର ରୋଗ ନିବାରଣ ପାଇଁ ଏହା ଅମୋଘ

ଔଷଧ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୪

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ— Gouri Ayurveda Stores

(Registered)

MARUTER W-Godavary

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସ୍ପର୍ଶ ଶୂନ୍ୟତା ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରିଆସିସ୍ ବ୍ରଣ ଘା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଏକମାତ୍ର ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ଆମର ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା— ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା

ଶାଖା— ୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday. Sept, 29. 1947.	No. 9.

ଡଗର

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟର ପ୍ରତୀକ
ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର [illegible]	ନବମ ସଂଖ୍ୟା

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

ଓଡ଼ିଆ ରାଧାଙ୍କ ବିଳାପ

ରାଧାଧବ ... ଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ
[ମଜା ଦେବତାର ମେନ୍ତ]

—※—

ଅପଙ୍କର
ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ
ଦେବ ମହାପାତ୍ର ଲେଖିଛନ୍ତି
ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର
[ନିବନ୍ଧ].

ମାଇପଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରଣା-ଭୂତ
ଘୁଞ୍ଚାଇବାର ଉପାୟ
ମଜା କଥାରେ ପାଇବେ ।

—*—

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩।
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୨ ୯ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୪ ଅଗ୍ରିମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସୋରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନିରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୫୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୭ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଛୋଟନାଗପୁରରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ
ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ, ବି. କମ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚ୍ୟୁଆରି
ହେଡ ଅଫିସ— ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକା ହୁକା ହୁଆ

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର—କନ୍ୟା (ଆଶ୍ୱିନ) ୨୯ ଦିନ ୧୩୫୪ ୯ମ ସଂଖ୍ୟା

ପଞ୍ଜାବ ଓ ଦିଲ୍ଲୀର କାଣ୍ଡ କାରଖାନା ଦେଖି ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ଏତେ ବାଧା ହେଲା ଯେ, ସେ ମନଦୁଃଖରେ କହି ପକାଇଲେ—ଏଇ ସ୍ୱାଧୀନ ଦଶା ଭିତରେ ଭାରତର ସର୍ବନାଶ ଦେଖିବା ଆଗରୁ ମୋର ମରିଯିବା ଭଲ । ଈଶ୍ୱର କରନ୍ତୁ, ଏ ବିପଦ ଭାରତ ବାସୀଙ୍କୁ ନପଡ଼ୁ । ତେବେ ଯଦି ଏହି ଦୁର୍ବିପାକ ପଞ୍ଚାର ଭାରତ କର୍ମରେ ଲେଖାଥାଏ, ତେବେ ଏହା ଗାନ୍ଧିଜୀ ନ ଦେଖିଲେ ବି ଭାରତର ଗୋଟିଏ ଜଣା ଚାଳିଶ କୋଟି ଲୋକ ଦେଖିବେତ ! ସେପରି ସ୍ଥଳେ, ବରଂ ଏହା ହେବା ଆଗରୁ ସେ ଏହା ଭାବନ୍ତୁ, ଚାଳିଶ କୋଟି ଯାକ ଦେହ ହେଲେ ନ ଦେଖନ୍ତୁ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବାହର ନିର୍ମାଣ (P. W. D.) ବିଭାଗଟା ଆଜିକାଲିକା ଗୁରୁ ଯୋଜନା ହେତୁ ବଡ଼ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହା ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସୀ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ହାତରେ ଦେବାର କଥା । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ରାୟଙ୍କ ମାରଫତରେ ରଖା ଯାଇଥିଲା । ଏବେ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ବିଶ୍ୱାସରାୟ ତାହାଙ୍କ ଭାଜନ ନୋହିବା ହେତୁ ହେଉ, ଅଥବା ଅନ୍ୟଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧିକ ଆନୁକୂଲ୍ୟ ଥିବାହେତୁ ହେଉ ଉକ୍ତ ବିଭାଗ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ଅଣା ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ବିଶ୍ୱାସରାୟଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ "ପତିତ ପାବନ" ନାମକ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବିଭାଗ ତାଙ୍କ ଲାଗି ଖୋଲା ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗାଁ କୋରାପୁଟରେ ମୁତାୟନ କରାହୋଇଛି । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାର ଗରମ ହାଉଆ ଓ ମଶା କାମୁଡ଼ା ତାଙ୍କ ଦେହରେ ସହୁ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏ ନୂଆ ନୀତିକୁ ସର୍ବାନ୍ତ କରଣରେ ସମର୍ଥନ କରୁଁଛୁ ଏବଂ ଏଥି ସଙ୍ଗେ ଏତିକି ଅଧିକ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଛୁ, ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବିଭାଗ ଖୋଲା ଯାଇ ଜଣେ ଜଣେ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ମନ୍ତ୍ରୀ ରଖାଯାନ୍ତୁ । ଯଥା:—

ଶ୍ରୀ ମହତାବ—ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା—ହଟ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀ ନୈଧିସ—କଟକ ଜିଲ୍ଲା—ପାରଳସଣ୍ଡ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀ କାନୁନଗୋ—କଟକ ଜିଲ୍ଲା—ମହାନଦୀ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗରାଜ—ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା—ମହାପ୍ରସାଦ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାସ ରାୟ - କୋରାପୁଟ—ପତିତ ପାବନ ବିଭାଗ
ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ—ଗଞ୍ଜାମ—ଦେଶମିଶ୍ରଣ ବିଭାଗ

ନୋଟ - ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥଙ୍କ ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀ ନ ଥିଲେ ମାନବର କାମକ୍ରୋଧାଦି ଷଡ଼ ବିଭାଗ ଢଙ୍ଗରେ ଖାପ ଖାଇଯିବ । ସମ୍ବଲପୁର ପାଇଁ ଅନ୍ତକାଳୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାତ୍ର କରିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ତାହା ଛତିଶଗଡ଼ ହେବ କି ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ହେବ ଠିକ୍ ହୋଇନାହିଁ ।

× × ×

ନଦୀବନ୍ଧ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟ ସକାଶେ ଉତ୍କଳ ପୁନର୍ଗଠନ ବୋର୍ଡ଼କୁ ସରକାର ଟ ୪୦୦୦୦ ଦେବେ ବୋଲି କହି ଗୋଟିଏ ଯୋଜନା ମଗାଇ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ଯୋଜନା ଦେବା ଉତ୍ତାରୁ ସରକାର ହୁକୁମ ହେଲା କି ଟ ୧୫୦୦୦ ମିଳିବ । ବାଲେଶ୍ୱର ଟାଉନ କମିଟିକୁ ସରକାର ବହୁତ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରତି ବୈମାତୃକ ବ୍ୟବହାର ବୋଲି ମନ ହେଉ ବୋଲି ଅନେକ କହୁ ଅଛନ୍ତି ।

ସରକାର କଣ ଉତ୍ତର ଦେବେ କେଜାଣି; ମାତ୍ର ଆମେ ଜାଣୁଁ କି, ଉତ୍କଳଟା ପାଞ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନିଜ ଘର ଓ ମଣ୍ଡଳୀ ଥିବାରୁ ସେଠିକି କେଣି ଅନୁଗ୍ରହ ଦେଖାଇଲେ କେତେ କଣ କହିବେ । ସମଗ୍ର ଉତ୍କଳର କର୍ତ୍ତା ଯେତେବେଳେ ସେ, ତାଙ୍କର ପୁଣି ଲୋକଲଜ୍ଜା ଅଛି । ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ତ୍ୟାଗ କଲେ କେବଳ ତ ଆଉ ନିଜକୁ ଚିହ୍ନେ ନାହିଁ— ସବୁବେଳେ ପର ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ।

× + ×

ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର ଜଣେ ମୁସଲିମ ନେତା ତାଙ୍କର ସହଧର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ଏହି [illegible] ଭାରତ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର-ବାସୀ ମୁସଲମାନ ମାନେ ଗୋରୁ କୋରବାନୀ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ଫତୁଆ ଦେଇଛନ୍ତି । କଥାଟା ଖୁବ୍ ଯୁକ୍ତି ସଙ୍ଗତ ଥିଲାପରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଲାଗିବ ବୋଲି ଆମ ମନକୁ ପାଉଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରୀତି ସଞ୍ଚାରିତ ହେବ; ମୁସଲମାନଙ୍କର ବିଶେଷ କ୍ଷତିରେ ଆଶଙ୍କା ବି ନାହିଁ । କାରଣ ବାକି ୩୬୪ ଦିନ ତ ଆଉ ବକରିଦ୍ ନୁହେଁ ।

× × ×

ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜାଜୀ କଲିକତାରେ ସଂଗୀତ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲି କହିଛନ୍ତି— ସଂଗୀତ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ । ଏଂସେମ୍ବ୍ଲିରେ କଥା ଅଛି ପ୍ରେମ ଭଙ୍ଗ ଯାଉଥିଲା ବେଳେ ସଭା ହଲରେ ବସି ସଂଗୀତର ଆଳାପ କରୁଥିଲେ । ବୋଧହୁଏ ସେଥି-ପାଇଁ ଏଠି ଇତିହାସ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ପ୍ରାଣହୀନ ହୋଇଛି । ଏଂସେମ୍ବ୍ଲିରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସତ ଅଛି— କେତେମାନଙ୍କର

ବେଦବ୍ୟାସ । ସଂଗୀତ ଜଗତରେ ସେ ମହାମାନଙ୍କ ନେଇ କେହେ ଉତ୍ତାର ଦେଉ ନୋହଁଏ ସହରରେ ଶାନ୍ତି ଅଛିଥିଲା । ତାପରେ ସହରରେ ଏପରି ଅଧିକ ଶାନ୍ତି ହେଲା ସେବେଠା ସମସ୍ତେ ତାନେ । ଏତେକଥା ଜଣ, ଅମ ଉତ୍ତ ଫଣୀନାଦରେ ଯେ ତପୁରେ ଶାନ୍ତ କରିଥିଲେ— ଗୋପିମାନଙ୍କ ନାମ ଉଦ୍ଧତାରୁ ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତ କରିଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନୀସ୍ତରଙ୍କ କଥା ସତ । କିନ୍ତୁ ସେଉ ସଂଗୀତରେ ଅଣାଦେ ଅଛ— ସେଉ ସଂଗୀତରେ ଘନ ଅଛ— ସେଉ ସ୍ୱରିଣୀରେ ପ୍ରେମ ବରଷା ତରକ୍ଷି ପାରେ ପୁଣି ସେଉ ସ୍ୱରିଣୀ କର୍ଷ ବ ଲଗେଇ ଦେଇପାରେ । ସ୍ୱରସୋଷାଳସ୍ୱସ ମେସ-ମହାର ତୋଳରେ ଲେଗେ କେବା ସାଜେତ ସପତ ଲଢ଼ରେ । ତାହାର କ୍ଷମତା କେତେ ଦେଖାଯିବ ।

\+ + +

ଶସୁକ୍ତ ନେତାଙ୍କ ଠାରୁ ଶସ୍ୱକ୍ତ ଉପାଜନ ଯାଇ ପାଠଶ୍ଲାରେ ସଂଖ୍ୟାଲେସୂଙ୍କ ଅସୁବିଧା ପଡେ ଅଧେ ସୁଜାସ କରେ । କେତାଙ୍କ ସାଫ ସାଫ କହିଦେବେ, ହଁ ଅମେ ସେ କଥା ବୁଝିବୁଁ ଯେ ଠରମ ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କ ଗାର୍ଡ ଚେଷ୍ଟା ଗ୍ରହଣରେ କରେ ତୃପ୍ତି ଦେବ । ଅର୍ଥ— ତୋଦସ ନେ ତୋଷର ଅଧା— ଅପଣା ପଟରେ ତୋଟେ ସୁଡ— ମୋଟେ କଣ ଲାଗୁଛି ? ଲୁପାଠକ ଉଳ ହେଉଥିବେ—

ତଳ ଅକ୍ଷିତାରୁ ଯାଉ   କସରୀ ତୁଳାରୁ
ଫଳ ପାଉଛି ଏହିବେଳେ ସଂସାର ।

\+ + +

ଅଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ ଯେ ତାରୁ ଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ ମିଳିବେ ନାହିଁ ତା ଜଣିବେ ନାହିଁ । ସେ କାର୍ଯ୍ୟ-ହୋଇ ପଢ ବୁଦ୍ଧିରେ ସୋଡ଼ା ଟେକିବ । ଅମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଯୋଗ୍ୟ ଲୋକ ପାଇ ନାହାନ୍ତି ତାର କାରଣ ଠିକ ସେଇଥିପା । ଏପରିକ ଜନାଠକ ମାନଙ୍କ ସମ୍ଭାବତା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଗୋଟିଏ ଯେ ମିଳିବ ନାହାନ୍ତିରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଦେଶ ସାରା ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ଉଡ଼ ଗଲେ— ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଜଣ ବାରଣ ଛଡ଼ା ଓଡ଼ିଶାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ କାରଣଟିଏ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷ ନେବା ଉଚିତ ଦଶୁନାହିଁ, ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ ଅପନ ଲଭ ନିଷ୍ଟମ୍ଭ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁତାଯ୍ନ କରିବେ ତୋଲ ଅନେକ ମହତାବଙ୍କ ସାଧୁତା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଉଠିଥିଲେ ।

\+ + +

କିନ୍ତୁ ସେ ଏଥର ତାଙ୍କ କାଠମାମନ୍ତ୍ର ବଗାଡ ଡାକିବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଜଙ୍କ ବୁଝିନ ଲେଖାରୁ ଅଜବର ତାଙ୍କ ମତଃ ଲୁ ଗାନ୍ଧମାର୍ତା ଦେଇ ବଡାଇରେ ସୁଲ କରୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱାଦେଶିକତା ସଂକଥରେ ଗାନ୍ଧୀ ଯଉଠି

ଅପର କଥାଟ କହନ୍ତି— ପ୍ରଭାତଙ୍କ କୌଶଳରେ ତାଙ୍କ ଅନୁବାଦ କରୁଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ପାଞ୍ଚ ପାଟରୁ ଦେହାନ୍ତ— 'ଏ। ବୁଝାପରି ବି, ପ୍ରଦେଶ ସବୁ ଯବ ସବୁ ଜଗରେ ଅନାଦ ଗୁଡରେ ଖବର କରିବାରୁ ସ୍ୱାନ୍ତ ତେବେ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକ ସବୁ ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱ ହିଁଠାରେ ସମସ୍ତ ଗୁଡରେ ପ୍ରଦେଶ ଭିତରେହିଁ ଅଟକ ରହିବା ଉଚିତ ।' ତା ଛଡ଼ା ଗାନ୍ଧୀଜ କହନ୍ତି ବଦେଶୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଅପଣାରୁ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକବୋଲି ଭାବିବା ଉଚିତ । ଅମ ପ୍ରଦେଶରେ ଏହି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଯଦି ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଧରିଥାନ୍ତେ ତେବେ ଏତେ ଦୁଃଖର କଥା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଚଲଇ ସବୁ କହେ ଏ ଦୋଷଟା ଗଲ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନୁହେଁ— ଅମେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରୋଟୋଲ ଯବ ମହୋଭବ ସେଉ ଅମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦାବ ଦେଉଛ । ଅମ ମନ୍ତ୍ରୀର ଅମ ପ୍ରତିନିଧି । ଜଣତ ମନ ଭାଙ୍ଗି ଉପକାର ।

× × ×

ଯୁବା ମହତାବଙ୍କ ବୃତ୍ତରେ ଗାନ୍ଧୀଜଙ୍କ ପାଞ୍ଚ ପାଟର କଥା ସୁଭାବ ଓଲଟ ଯାଉଛ । ଗାନ୍ଧ 'ଅଲ୍' କହିଲେ ହେଲେ ମହତାବ ତାରୁ 'ବାଲ୍' କହୁଛନ୍ତି । ଏକଥା ସମସ୍ତେ ପାରେ ନାହିଁ— କୌଶଳୀ କଳାବାର ନହେଲେ । ମହତାବଙ୍କ ଲେଖ ସବୁର ଚିନ୍ତନେ, ସେ ଗାନ୍ଧୀବାଦର ଏକ ମହତାଖ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖିଲେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର, ସମାଜର ଓ ସଂସ୍କୃତିର ତଥା ଓଡ଼ିଶା ଯୋଜନାରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ ହେବ । କେବଳ ଏହି ବାଳକ ନୁହେଁ—ବାଳବାଳକ ତାଙ୍କ ନାମ କଳ୍ପର ସ୍ମୃତିର ଅକ୍ଷରରେ ଲିଖା ପଢାପଢ଼ ହୋଇ ବସି ରହିଥିବ ।

× × ×

ଚଲଇ ସନ୍ତର କାଳରୁ ଅପିଣ ଯେ ଏ କାଗଜ ନରୁଣ ଅମଳରେ ଉଦ୍‌ଭବ ମୂଳାମରେ କାସଜଦୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କର ଜନ ହୋଇଛ । ଯାହାର ଯେତେ କାଗଜ ଦରକାର ସେ ମହତାବଙ୍କ ନାମ ଧରିଲେ ତାଙ୍କ କରୁଣ ହୁଙ୍କଣୀ ତତ୍ତ୍ୱସ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହେବେ । ସଂସ ଉଦବ ବାଗୀଙ୍କ ଗୁଡରେ ପାଞ୍ଚଶହ କାଗଜ ପଡ଼ିଲ—ଏବା ମହତାବଙ୍କ ଗୁଡରେ ୩୦ ରିମ । ମୋଟେ ୭ ଗୁଣ— ବେଶି ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମହତାବ ଏ କାଗଜ କଦାଚିତ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଖରଚ କରିବେ ନାହିଁ । ଦେଶର ସମସ୍ତ କଲ୍ୟାଣ ତାଙ୍କର ବ୍ରତ । ସେ ସେଉ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାଗଜ ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଚଲଇସବୁ ସ୍ତୁତି କରୁଛି—

ଜୟ ଦେବ ଦୂର ବର ଦନ୍ତା
ଦୁଃଖର ହର ରଜ ସାନ୍ଧ୍ୟା
ପରବେ ଅଧେ ଦର ଦାନ
ଜୟ ମହତାବ ଭଗବାନ ।

\+ + +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଗୋଟାଏ ପଶୁ ଡାକ୍ତର ଅଛ । ସେଠି ପଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ଗିଏ ଡାକ୍ତର ହେଲେ ସେ ବ ପଶୁ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସରକାରଙ୍କ ଚନ୍ଧାଗରେ ଉପରେ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଅର୍ଥ ଥାଏ । ଏ ପଶୁ ଡାକ୍ତରମାନେ ତା ଜାତିର ପଶୁମାନେ ଭଣ ହେବାରୁ ପାଟଣା ଯାଆନ୍ତି । ସେଠି ତାଙ୍କ କଣ୍ଠା-ଭୂଷଣୀ ପାଇଁ ମାସକୁ ୩୦ ମିଳେ । ପଶୁ ଡାକ୍ତର ଛଡ଼ା ତା ଦାମୁଡ଼ମାନେ ଏଥିକୁ ଆପତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି । ଅନେକ ତାରୁ, ମଣିଷ ଖାଦ୍ୟର ପିଠା ୫୩୦(ଅଭିଳାଷ କଣ୍ଠା ଭୂଷଣୀ ପଟେଇ ଦେଇଲ ତହିଁରୁ ତ ଅଧିକର ବଳକା ତାହାରି ପକ୍ଷ । ତେବେ ଏଥିର ସନ୍ଦେହ ରହୁ ନାହିଁ ଯେ ଏ ବସ୍ତୁର ସମସ୍ତେ ଯଦି ପଶୁ ହେବା ଦରକାର— କସ୍ତୁରୀତ୍ମ ମନ୍ତ୍ରୀ କଣ ହୋଇଥିବେ ?

× × ×

ହଜାରରୁ ଜମିଦାରୀ ଉଠିବା ଅଧାରୁ ଲଟ ସନ୍ଧରେ ଚସୁର ଦେଇଛି । ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ବ ଚସ୍ୱର ହେବ ଖାଲ ପଡ଼ିଛ । ଓଡ଼ିଶାଟା ଅମର ସବୁ କଥାରେ ପଛରୁ । ଏଥିପାଇଁ କଣ ହଜାର ବା ମାନ୍ଦ୍ରାଜରୁ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁତାଯ୍ନ କରିବାରୁ ପଡ଼ିବ ? ଲୋକେ କହା କହି ହେଉଛନ୍ତି— ନେତାବୁଙ୍କ ପଦ୍ୱରରେ ସେ ଜବାବ ଦେଉଛନ୍ତି— ମୁଁ କଣ କରିବ ।

ଲୋକ କହୁଛନ୍ତି—ଅଣ୍ଡ ଏ ପାଣିରେ ହେଲ ନେ ବାପା—ଫୁଲ ଘୁଷି ଘୁଷି ଯାଉଛ ।

ବାପା କହୁଛ—ମୁଁ ତ କରିବ ବଦ ନେ ଝିଅ ତୋ ମା (ମହତାବ)ର କଲମ ଖାଉଛ ।

\+ + +

ଅମର ଜଣେ ପାଠକ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସରେ ଓଡ଼ିଆ ସରକାର ଯେଉଁ ପତାକା ଯୋଗାଇ ଥିଲେ ସେ ସବୁ ଖଦଡ଼ରେ ନ ହୋଇ ମିଲ୍ ଲୁଗାରେ କାହିଁକି ହେଲା ? ଅମେ ବହୁ ଗବେଷଣା କରି ତାର ତଥ୍ୟ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ହେଲପାରେ ଯେ ଅଟକାର ବଜାରରେ ଅସଲ ଅଭାବରେ ବାଧ ହୋଇ ଅମେ ନକଲରେ କାମ ଚଳାଉଛୁଁ । ଯଥା ଘିଅ ଅଭାବରେ ଡାଲଡା ଯେମିତି ଅମ ଦେଶରେ ନକଲ ଗାନ୍ଧୀ ଅଛନ୍ତି— ନକଲ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି—ଯେମିତି ନକଲ ଖଦଡ଼— ନକଲ ଜାତୀୟ ପତାକା ବ ଥିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

\+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜଗୁରାମ ଚାଲେ—ବାଗଲ୍ ଘୋଡା ଉପରେ। ଘୋଡାର ଲୁହାଲଗା ଲଗାମ ନାହିଁ, ମୁହଁରେ ବଳଦ ଗୁଣ୍ଡି ପରି ଦଉଡି ଲଗାମଟି ଜଗୁରାମ ହାତରେ ଥାଏ। କେବେ କେମିତି ଅବା ଲଗାମ ନ ଥାଇ ଖାଲି ଟୋକିଟିକୁ ଧରି ଜଗୁରାମ ଚାଲେ ଘୋଡା ପିଠିରେ ବସି। ଜଗୁରାମ ହାତରେ ଛାଟ ଖଣ୍ଡିଏ, ତା'ର ଭୟରେ ଘୋଡା ଚାଲେ ମନ ପବନ ପରି ଯୁଆଡେ ଜଗୁରାମର ମନ ତାକେ ସିଆଡ଼—

ଜହ୍ଣା ଗୁଣିଆ

ଜଗୁରାମର ଆଖି ଦୁଇଟି ଡ଼ମା ଡ଼ମା, ନାକ ତଳକୁ ଧଳା ରଙ୍ଗରେ ଦୁଇ ପାଖୁଡ଼ା ନିଶ। ନାକ ତଳର ଦୁଇ ପାଖରେ ଗୁଚ୍ଛେ ଗୁଚ୍ଛେ ଲମ୍ବିଥାଏ। ଜଗୁରାମର ପେଣ୍ଟ ଖଣ୍ଡି ତାର ବାପ ଅମଳର ଝାଳ,ମଳି ଖାଇ ଖାଇ ପାଚି ରହିଥାଏ ଅଉ ମଝିରେ ମଝିରେ ତାଳି ପଡ଼ିଥାଏ। ହେଲେ ଜାମା ଖଣ୍ଡିକରେ ତାଳି ଦରକାର ହୁଏ ନାହିଁ। ତାଳି ବା କେତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଇ ପଡ଼ିଅଛି ନାହିଁ ବୋଲି ଇନ୍ଦ୍ରର ସହସ୍ର ଆଖି, ଯେମିତି ଜଗୁରାମ ଜାମାର ଜନ୍ମ। ସେ ଜାମା ଖଣ୍ଡିକ ତାକୁ ବହୁତ ଉପକାର ଦିଏ କାରଣ ସେ ଜାମା ପିନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ସେ ବାହାରର ଆଲୋକ, ପାଣି, ପବନ ସବୁ ତା'ର ଚମଡ଼ାରେ ଭେଦି ପାରେ। ଜଗୁରାମର ଅଉ ଭଲ ଭଲ ପୋଷାକ ଥାଏ, ଅଛି ମଧ୍ୟ। କାହିଁକି କେଜାଣି ତାର ଏଇ ପୋଷାକରେ ବଡ଼ ସଉକ। ପାଦ ତଳିଟିରେ ଯୋତା ମାଡ଼ିବା ତାର ଦରକାର ନାହିଁ କାରଣ ସେ ଘୋଡା ପିଠି ଛଡ଼ା କେବେ ହେଲେ ଗୋଡ ତଳେ ଲଗାଇ ବାଟ ଚାଲେ ନାହିଁ। ଅଉ ମଧ୍ୟ ଘୋଡ଼ାର ଛାତିକି ଲଗାଇ ଅଗ ଗୋଡ଼ ସନ୍ଧରେ ହବୁଟବଲେ ଗୋଡ ଲଚେଇ ରଖେ।

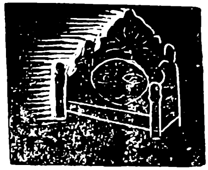

ଏଇ ହେଲା ଜଗୁରାମଙ୍କ ବେଶ, ଏଇ ହେଲା ଜଗୁରାମଙ୍କ ଭ୍ରମଣ, ଚାଲି ବା ଯାତ୍ରା। କଅଁଳିଆ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରେ ତାର ଲେଞ୍ଜକୁଣ୍ଡ଼ ଅଛି ଧୋଇ ନ ହଉଣୁ ଦାଣ୍ଡରେ କୁଆ ଡା ନ କହୁଣୁ ଜଗୁରାମର ଘୋଡ଼ାଟାପୁ ନାଲିଆ ରାସ୍ତା ଉପରୁ ଶୁଭେ ଅଉ ତାର ରୂପ କୁହ, କାନ୍ତି କୁହ ବା ଚେହେରା କୁହ ତାକୁ ଦେଖିଲେ ଗର୍ଭିଣୀ ଗାଈ ବି ବାଟ ଛାଡ଼େ। ଏ ନଦୀଭରି

ମଜାକଥା

ଜଗୁରାମ, ଏ ହେଉଛି ଚୌକିଦାର। କିନ୍ତୁ ପୁଲିସ ଚୌକିଦାର ନୁହେଁ, ସହରର ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଯେଉଁଠି ହନୁ ତାର ଗୁଡ଼ିକେ, ମହଲା ମହଲା ସରକାରୀ କିରାଣୀଙ୍କ କ୍ୱାର୍ଟର ଧରି ରହିଛି ସେଇଠି ସେ ଚୌକିଦାର। କାମ ତାର ଦିନ-ଭିତରେ ଏତିକି ଯେ ସେ ଦେଖିବ କେଉଁ କ୍ୱାର୍ଟର ଖାଲି ପଡ଼ିଛି, ଅଉ ଉପର ଅଫିସରଙ୍କର ବିନାନୁମତିରେ କିଏ କାଲେ ଛପି ରହୁଛି ସେଇ କ୍ୱାର୍ଟରରେ। ଏକାମକୁ ବଳି ଜଗୁରାମର ଅଉ ଗୋଟିଏ ଭଲଗୁଣ ଅଛି। ସେ କମିଆ କାର୍ତ୍ତେ, ଗୁଣି ଗାରୁଡ଼ି ସବୁ ଜାଣେ। ଭୂତ ଲାଗିଲେ କି କଣ୍ଢାଡାହାଣୀ ଲାଗିଲେ ସେ ମନ୍ତ୍ରପଢି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବାହାର କରିଦିଏ। ଲୋକେ କହନ୍ତି, ତା ଚେହେରା ଦେଖିଲେ କିମ୍ବା ଜଗୁରାମ ଘୋଡ଼ା ଟାପୁ ଶୁଣିଲେ ଡାହାଣୀ ଅପେ ଅପେ ଛାଡ଼ି ଯାଏ।

\+ \+ ×

ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି ଜଗୁରାମ ଲାଗି ଡାହାଣୀ ଅସେ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ କେବେ ହେଲେ ଅଠଶତି ଟଙ୍କା ଦରମାର କିରାଣୀ ନିକୁଞ୍ଜ ବାବୁଙ୍କର ମନ ମାନେନାହିଁ। ଅଫିସରେ ଚୌଦଶ ଶହ ନିକୁଞ୍ଜବାବୁ ଯେତେବେଳେ କ୍ୱାର୍ଟରକୁ ଫେରନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଘରେ ଗୋଡ ନଦେଉଣୁ ଶୁଣନ୍ତି 'ହଇହେ ଅମୁକ ବାବୁ ତାଙ୍କ ମାଇପ ପାଇଁ ଏମିତି ଗହଣା କରିଛନ୍ତି ଆମେ କଣ କଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ?' ନିକୁଞ୍ଜ ବାବୁଙ୍କ ଜୀବନରେ ଏହା ନିତି ଦିନ ଶୁଣିବାର କଥା। କେତେ ହେଲେ ଦେଖନ୍ତି ଆକାଶ ନୀଳିଆ ଦେଉଁ ହେଉଁ କଳା ହେଉଛି, ଗଛଟି ବଡ ହଉ ପତର ଦେଉଛି, ଝଡ଼ୁ ହେଉଛି, ଫୁଲ ଫୁଟୁଛି, ସବୁଥିରେ ଯେମିତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର କେବେ ହେଲେ ଏଇ କଥା ଅଭ୍ୟାସ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉ ନାହିଁ।

ଦିନ ପରେ ଦିନ ଯାଏ ତ ଆଉ ଗୃହିଣୀଙ୍କର ଏକଥା ପଦେ ଓ ଦିନ ଗଡ଼ିଯାଏ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ। ତେଣୁ ଶାନ୍ତ ନିକୁଞ୍ଜ ବାବୁଙ୍କ ମନରେ ଏଥର ଆଶଙ୍କା ଯେ ଚିଠି ବଳଦ ପରି ସିନେମା ଦେଖିବାର କ୍ଷମତା ନାହିଁ ତାଙ୍କର। କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ନିକୁଞ୍ଜବାବୁ ଦେଖିଲେ ଯେ "ଫାଷ୍ଟ ପରଚାର ନିକୁଞ୍ଜ ହସ୍ପିଟାଲ" ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ମନରେ ଚୈତନ୍ୟ ଉଦୟ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ। ସେତେବେଳେ ସେ ଭାବିଲେ, ଅମର ତାଙ୍କ ବୋଧହୁଏ ସହଣାର ଭୂତ ଲାଗିଛି। ଆଉ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ଜଗୁରାମ ଥାଇଁ ଥାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ଭୂତ ଲାଗିଲା ଯେବେ ତେବେ ଆଉ ଉପାୟ?

× × ×

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀଧର ଦାସ

ଅଫିସରୁ ଫେରି ଆସେ ଗୋଡ଼ ମାଣ ... ଦେଉଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଶୁଣିଲେ ଗୃହିଣୀ ବନ୍ଧାଉଛନ୍ତି। ବନ୍ଧା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଅଦର୍ଶନ ବଚନଧାର ବହି ଯାଉଛି, 'ବଡ଼ଲୋକର ହାତ ଧରିବ କୋଉଥିପାଇଁ? ତାର ଘରମାନେ ସହଣା ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି, ତେହିଁ ମୁଁ କି ଯୋଗ୍ୟ ହେଲିନାହିଁ। ଶାଳ ଶାରଦାପାଇଁ ଏପରିକି ଥରେ, କରୁଥିଲେ ଧରୁଥିଲେ ସବୁରିଲି—'

ଥରେ ଥରେ ଗୋଡ଼ିକି ଉଠରଳ ପୁସ୍ତକାର ସାହାସ ହେଲନାହିଁ ନିକୁଞ୍ଜ ବାବୁଙ୍କର। ଏବାଥରେ ଯାଇଁ ଜଗୁରାମର ଦୁଆରେ ହାଜର—

\+ × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଣବିକ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ (Atom energy) ଅହିଂସା ଉତ୍ପାଦନର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଭାରତୀୟ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ଇଣ୍ଡିଆନ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

× × ×

ଡକ୍ଟର କାଟଜୁ ତାଙ୍କର ଏସେମ୍ବ୍ଲି ଭାଷଣରେ ଦେଶ ମିଶ୍ରଣ କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିବାରୁ ମାନ୍ୟବର ମହତାବ ୨୭ଅଗଷ୍ଟ ଲଗାଏତ ଛ'ଦିନ ଛ'ରାତି ଖାଇ ନଥିଲେ କି ଶୋଇ ନଥିଲେ ।

\+ + +

ଚଳନ୍ତି ଆ ମହତାବଙ୍କ ହାତରେ ଥାଇ ତାଙ୍କ କାଗଜର ନାମ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ହୋଇ ଥିବାରୁ 'କୃଷକ' ତା'ର ନାମ ବଦଳାଇ 'ଗଣତନ୍ତ୍ର' ବୋଲି ଅତିଶୀଘ୍ର କରିବେଉଛନ୍ତି । ତା ପରେ ମଧ୍ୟ କାଗଜ ହେଲେ ତା ପରେ କ୍ଷତି ନାହିଁ ।

\+ + +

ଅନ୍ୟାନ୍ୟର ଦଳ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଡାଃ କାଟଜୁ କୁଟୀରରେ ରହିବେ ଏବଂ ଲାଟ ଭବନରେ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ରହିବାର ସମ୍ଭାବନା ।

\+ + +

ଡାକ୍ତର ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତ କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କ ନିଜର ଅନୁଭୂତ ସମ୍ବନ୍ଧ, ନାନା ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ 'Obediency of a Prime' ନାମକ ମୌଳିକ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ଥିବାରୁ, ଅନ୍ଧ୍ର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ 'ଡକ୍ଟରେଟ୍' ଉପାଧି ମହତାବଙ୍କୁ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ମସୁଧା କରୁଛନ୍ତି ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲର ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଉତ୍ସବରେ ପୌରୋହିତ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି ।

× × ×

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଜନ୍ମବାସର ଉପଲକ୍ଷେ ପାକିସ୍ଥାନର ବଡ଼ଲାଟ ଜନାବ୍ ଜିନ୍ନା ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଅହିଂସ ଗ୍ରନ୍ଥ ଉପହାର ଦେବେ ।

\+ + +

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାଶ ତାଙ୍କର ଦାଢ଼ୀ ନିଷ୍କାସନ ଦ୍ୱାରା ପଣ୍ଡିତଆ ଜୀବନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମୂଳ କରି ନିର୍ମଳ ମାଖିନ୍ଦ୍ର ବରଣ କଲେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ତାଙ୍କୁ କୋଳାଗ୍ରତ କରିବେ ବୋଲି ସର୍ତ୍ତ ଦେଇଥିବା ପ୍ରକାଶ ।

\+ + +

ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ କାଳ ପୂରିଗଲେ ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହତାବ ଅବ.ଃ.ଙ୍କ ଅବ୍ ପୋଲିହ୍ ହୋଇ ଦେଶ ମାତୃକାର ସେବାରେ ଜୀବନର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ କଟାଇବେ ବୋଲି ୧୫ ଅଗଷ୍ଟରେ ଶପଥ କରିଛନ୍ତି ନିର୍ଭୟଲା ନିଭୃତରେ ।

\+ + +

ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ନୋଆଏଡ୍ ରୁଷ୍ ରାଜକୁମାରୀ ଅମୃତ କୋଉର, ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ହଂସ ମେହେଟାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗୁପ୍ତ ପତ୍ର ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ରାଜସ୍ଥାନ, ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ପରି 'ଲେଡ଼ିସ୍ଥାନ' ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ରୁଷିଆର ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ଓ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ପାରିବେ ।

× × ×

(ମହାତଥା ୯୯ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ)

ଚନ୍ଦ୍ରେମ ଗାଲ ଦେଖିଲି ସେଗାର ଭର ଅଛ । ଅଲବଣ ସୁଭଏ ବାରୁ ବାରୁ ହେଉଛ । ବହାସ ମଣିଷ, ଓହଅ ରୁହିବା କାଠିକର ପାଠ । ହେଲେ ନବକ୍ଷତବାରୁ ଗୃହଣୀଙ୍କ କଥା ବୁଝି ନରୁନ୍ଥାନ୍ତି କାରଣ ନଚଣ୍ଟଣା କଥା । ଚନ୍ଦ୍ରେମ ନନ୍ଦ ନହେଲୁବନା । "ନବକ୍ଷତବାରୁ ଏ ତ ବୋହାଏ ବଉଧରଣର ଚନ୍ଦ୍ର" ଏତକ କହ ଚନ୍ଦ୍ରେମ ହର ସ୍ୱଳଳ ସ୍ୱଭଦସର ଗଣବାରେ ଲଗିଥାଏ । ଅଲ ଶେଷରେ ବେଳ ଖଣ୍ଡିଏ ଧରି, ନଷରେ ହାତ ଫଳାଇ ଯେତେବେଳେ ବଃ ମଃ ବର ସ୍ୱହନ ସେତେବେଳେ ଉଦରେ ଗୃହଣୀ ଅରଲଟିଲେ । ଅଲ ଚନ୍ଦ୍ରେମ ବଚବାଁ ହୋଇଛ ଲୁତ ଅଛ ଇଚ୍ଛାରେ ନବକ୍ଷ ବାରୁ ଅଲ୍ପରୁ ସ୍ୱର୍ଗଥାଏ । "ଷାଲେ ବୁଢ ଏ ସହ୍ମେ ଉହେସ—ଅବ ନଚାଲ ହେଙ୍ଗେ, ଠହରିଏନା ବାରୁ" ଏତକ କହ ଯେତେବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ରେମ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ଛିଦ୍ର ବୋଳା ପାତଲ ବେଢ ହଜାରଲ ସେତେବେଳେ ଗୃହଣୀଙ୍କ ନାଃ ବେହଗ ଏ ? ଏବାଥରେ ଯେ ପଅମରେ ସ୍ୱସରେ ଗଃ ଉପରୁ ବେଢ଼ିଉପର "ନହୋ, ଲୁମେ ନଦେ ନମାର ଲୁମ ଚଗସରି ଛାଦ ମା ଇବ ପୁଣି ସବୁ ତଉଦେବ" କହ ଗୃହଣୀ ଦେଲେ ବଇଭ । "ଶାଲେ ଭୂତ ସ୍ୱଳ ଯାଚାଏ" କହ ଚନ୍ଦ୍ରେମ ବେଳ ଧରି ଧାଇଁ ଆଏ ପଛରେ । ଗୃହଣୀ ଦୌଡ଼ୁଥିବା ସମୟରେ କହୁଥାନ୍ତି ଗାଲ ଏତକ "ଲୁମେ ମାଡ଼ ମାର ମୋତେ ଠଉକ କାହିଁକ ମୁଁ ନଦେ ଯାଇଛ ।" ନନ୍ଦ ପଛରୁ ଚନ୍ଦ୍ରେମର ବଶାଇ ବଦଃ ମୁର୍ତ୍ତି ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଖ ଗୃହଣୀ ଉଦ୍ଧ ଭାଇଗଲେ । ସୋଢ଼ରେ ଲସା ଛନ ହେଲ ; ବୋଉଲେ କହ ଭଲେ ପଡଗଲେ ଏବାଥରେ ବେହୋସ । ଚନ୍ଦ୍ରେମ ନନ୍ଦ କହଲ "ଷାଲେ ଭୂର ଛୁଟିଗଲ ।" ଏତକ କହ ଗୋଟିଏ ଲହା ଦଣ୍ଡା ଚାଢ଼ାଇ ସେ ଗୃହଗନ ବସାଇ । ତାପରେ ପାଣି ଛିଟା, ଛଟ, ବଚା, ବର୍ଷ ଠାରୁ ସେବାର, ଗାଇବା ଚର୍ଚ୍ଚା ସରୁଥିବେ ସେଦନ ନବକ୍ଷ ବାବୁଙ୍କର ପାଇବଣ୍ଟା ଫୁଟ ଉଠିଲ । ମାନ ଭଞ୍ଜନ ପାଇଁ ଦୁଗ ନପାଇ ନଜେ କଷ୍ଟ ପାଦ ଧରିଥିବେ ।

ହେଲେ ସେ ଦନରୁ ଅଲ କେବେ ସହଣା କଥା ଗୃହଣୀଙ୍କ ମୁହଁରୁ ନବକ୍ଷବାବୁଙ୍କ କାନରେ ଅସିନାହିଁ । ମହି ବାଣ୍ଟରେ ଦାଲଅ ସଦବ ଉପରେ ସୋଢାଃପୁ ଶୁଣିଲେ ଗୃହଣୀଙ୍କ ଗଣ୍ଠରେ ରେଖକ ପଡ଼ିଯାଏ । ଅଲ କୌଣସିଥରେ ଅଝଃ କରିବା ଶୁଣାଯାଇ ନାହିଁ । ଚନ୍ଦ୍ରେମ ଅସିଲେ ବଂଚା ସେରବାଃ ଦେଇ ଗିବାର ଦେଖିଲେ ଗୃହଣୀ ବଢାଃନଢ ସରେ ପଶନ୍ତି—

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କୁସୁମୀ କହିଲା, "ତମେ ଅନେକ ଉଅଁସ ଗପ କୁହ, ମୋତେ ଗୋଟିଏ ସତ କାହାଣୀ କହିଲ, କହିବ ନାହିଁ ?"

"ପୃଥିବୀରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ପଦାର୍ଥ ଅଛି," ମୁଁ କହିଲି, "ଗୋଟିଏ ସତ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟଟି ଅତି-ସତ୍ୟ (Super-true) ମୋର କାମ ହେଉଛି ଅତି-ସତ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ।"

"ଭାଇ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ କହନ୍ତି ଯେ ତମେ ଯାହାକୁହ କେହି ତାହା ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।"

*ପରୀ

"ସେ କଥା ସତ," ମୁଁ କହିଲି, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବୁଝି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ତାହା ସେମାନଙ୍କ ଦୋଷ ।"

"ଅତିସତ୍ୟ କହିଲେ ତମେ କଅଣ ବୁଝିବ ମୋତେ କୁହ ।"

"ଅଚ୍ଛା, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ—ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ତୁ କୁସୁମୀ । ଏ କଥା ପ୍ରକୃତରେ ସତ । ଏହା ହଜାର ଥର ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇ ଯାଇବ, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି ଯେ ତୁ ପରୀ-ରାଇଜର ଗୋଟିଏ ପରୀ । ଏହାହିଁ ଅତି ସତ୍ୟ ।"

କୁସୁମୀ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ପଚାରିଲା—"ଅଛ, ଖୁବ ଭଲକଥା, ତୁମେ କିପରି ଏକଥା ଜାଣିଲ ?"

ମୁଁ କହିଲି, "ସେଦିନ ତୋର ପରୀକ୍ଷା ଥିଲା ଏବଂ ତୁ ତୋର ବଗିଚାରେ ବସି ଭୂଗୋଳ ମୁଖସ୍ଥ କରୁଥିଲୁ, ଶେଷରେ ତୋର ମୁଣ୍ଡ ମାଣ୍ଡିରେ ପଡିଗଲା, ଆଉ ତୁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲୁ । ସେଦିନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତି ହୋଇଥାଏ । ଝରକା ବାଟ ଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ର କିରଣ ତୋର ମୁହଁ ଏବଂ ଆକାଶନୀଳ [Sky-blue] ଶାଢ଼ୀ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ତା ଉପରେ ମୁଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିଲି ଯେ ଗୋଟିଏ ଲୋକ ପରୀ ରାଇଜର ରାଜାଙ୍କ ପାଖରୁ ଆସିଛି ତାଙ୍କର ସମାଚାର ଦେବା ପାଇଁ । ସେ ଝରକା ପାଖକୁ ଲାଗିଥିଲା । ତା' ବେକରେ ଗୁଡା ହୋଇଥିବା ଧଳା ରୁମାଲ ଘର ମଝିରେ ପବନରେ ଦୋହଲୁଥିଲା । ସେହି ସମ୍ବାଦବାହକ

ତତେ ଏପାଖ ସେପାଖ ଦେଖିଲା, କିନ୍ତୁ ଜାଣି ପାରିଲା ନାହିଁ ଯେ ତୁ ସେମାନଙ୍କର ପରୀ କି ନୁହଁ । ସେ ବୋଧହୁଏ ଭାବିଲା ଯେ ତୁ ଏ ଜଗତର ପରୀ, ତେଣୁ ତୋତେ ପୃଥିବୀର କୋଳରୁ ନେବା ସହଜ କଥା ନୁହେଁ । ଏହା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଖୁବ୍ ଭାରି ଥିଲା । ଚନ୍ଦ୍ର ଉପରକୁ ଉଠିଲେ, ଘର ଭିତର ଅନ୍ଧାର ହେଲା ଆଉ ସେହି ସମ୍ବାଦ-ବାହକ ତା' ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇ ଶିଶୁ ଗଛର ଛାଇରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଗଲା । ସେହିଦିନ ମୁଁ ଦେଖିଲି ଯେ ତୁ ପରୀ ରାଇଜର ଗୋଟିଏ ପରୀ ଓ ତୁ ପୃଥିବୀର ଓଜନରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ରହିଛୁ ।

କାହାଣୀ

"କିନ୍ତୁ ଭାଇ," କୁସୁମୀ କହିଲା,—"ମୁଁ କିପରି ପରୀ ରାଇଜରୁ ଆସିଲି ?"

ଦିନେ ଗୋଟିଏ ପାଣିକୋଡ଼ି କଣରେ ତୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଜାପତିର ପିଠି ଉପରେ ବସି ଏଣେ ତେଣେ ଉଡ଼ୁଥିଲୁ । ଦିଗ୍‌ବଳୟ ଯେଉଁଠି ପୃଥିବୀ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶି ଯାଇଛି ହଠାତ୍ ତୋର ଆଖି ଗୋଟିଏ ଯାଈବାଡ଼ି ଉପରେ ପଡିଲା । ଏହା ମେଘର ଧଳା ରଙ୍ଗରେ ଢଳଢ଼ଳ ହୋଇ ଥିଲା ଓ ପବନରେ ହସୁଥିଲା । ତୁ ତାହା ଭିତରକୁ ଖେଳ ଆସିଲୁ । ଏହା ଦୂରକୁ ଖସିଗଲା ଓ ପୃଥିବୀର ଓଲଟିବା ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ଆଉ ତୋ ମା' ତତେ ଟେକି ନେଇଗଲା ।"

କୁସୁମୀ ଖୁସୀ ହୋଇଗଲା ଓ ତାଳି ମାରିଲା ।

"ଭାଇ," ସେ କହିଲା, "ଏ କଣ ପ୍ରକୃତରେ ସତ ?"

"ସତ ?" ମୁଁ କହିଲି, "କିଏ କହିଲା ଏହା ସତ ? ଯାହା ସତ ତାକୁ ମୁଁ କଣ ଜାଣେ ନାହିଁ ? ଏହା ଅତି-ସତ୍ୟ ।"

କୁସୁମୀ କହିଲା, "ଅଚ୍ଛା, ତା ହେଲେ ମୁଁ କିପରି ପରୀ-ରାଇଜକୁ ଫେରି ଯିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବି ?"

"ବୋଧହୁଏ ତୁ ପାରିବୁ" ମୁଁ କହିଲି, "ଯଦି ପରୀ ରାଇଜର ପବନ ତୋର ସ୍ୱପ୍ନର ପାଲକୁ ଉଡ଼ାଇ ନେଇ ପାରିବ ।"

"ଯଦି ସେମାନେ ଏହା କରନ୍ତି, ମୁଁ କେଉଁ ବାଟରେ ଯିବି ? କେଉଁ ରାସ୍ତାରେ ? ଏହା କଣ ଜାହାଜ ବାଟ ?"

"ଏହା ଖୁବ୍ ନିକଟରେ" ମୁଁ କହିଲି ।

"ନିକଟରେ କିପରି !"

"ତୁ ଯେପରି ମୋ ନିକଟରେ, ତତେ ସେଇ ବାଟଟା ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ଦେଖ୍ ଅନ୍ୟଦିନ ଯେଉଁଦିନ ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକ ଘର ଭିତରେ ପଡ଼ିବ, ତୁ ବାହାରକୁ ଗୃହକୁ ତୋର ଏ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ ରହିବ ନାହିଁ ।

"ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ ଯେତେବେଳେ ଯିବାକୁ ବାହାରିବୁ ତତେ ସେତେବେଳେ ଦେଖିବୁ ଏଠାରେ ଛାଡ଼ କେବଳ ତୋ ଏହି ମନକୁ ତୋର ସଙ୍ଗୀ ରୂପେ ନେବାକୁ ହେବ । ତୋର "ସତ" ଏହି ପୃଥିବୀରେ ରହିବ, କିନ୍ତୁ ତୋର ଅତିସତ୍ୟ ଲୁଚିଯିବ ଏବଂ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ତାହାକୁ ଧରିବାକୁ ସମ ହେବେ ନାହିଁ ।"

ଅନୁବାଦକ—ବିଜୟ କୁମାର ବୋହିଦାର

କୁସୁମୀ କହିଲା, "ତାହା ହେଲେ ଭଲକଥା, ଯେତେବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଆସିବ ମୁଁ ଅକାଶକୁ ଚାହିଁ ରହିବି । ଭାଇ, ତମେ ମୋ ହାତଧରି ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବକି ?"

"ମୁଁ ଏଠାରେ ବସି ବାଟ ଦେଖାଇ ଦେବି ।" ମୁଁ କହିଲି— "ସେଟକି ମୋର ଶକ୍ତି, କାରଣ ମୋର କାମ ହେଉଛି ଅତିସତ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ।"

* ୰ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କ The Modern Reviewରେ ପ୍ରକାଶିତ 'The fairy' ଗଳ୍ପର ସ୍ୱାଧୀନ ଅନୁବାଦ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନେକଙ୍କ ବିଚାରରେ କାଲି ଏପରି ଦୁଃସାହସିକ କାମ କରିବାପାଇଁ, ମୁଁ ଅନେକଙ୍କ ନିକଟରୁ ପ୍ରଶଂସା ପାଇଛି ମଧ୍ୟ। "ଏ ଅମ କଣାମାମୁଁ ପରି କିଏ ହେବ ଯେ ଯାହା କହିବାକୁ ଚିନ୍ତା, କଣ ଧାରଲ ନା କହି ଟାଳିଦେଇ ଅର୍ଥ ! ତା ମୁହଁ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ହୋଇ ଯିବତ ରହିବ କାହାର !" ଅଜି ମାମୁଁଙ୍କୁ ପାଏ କିଏ ? 'ମୁଁ ଲଟେର ଦେବି' ବୋଲି କହି ଏକା ହାଟରେ ଯାଇ ସେ ପାଞ୍ଚୋଟି ଉପରେ ଚଢ଼ିଗଲା ଆଉ ନିମିତ ଖଣ୍ଡେ କାଗଜରେ ଯେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚିହ୍ନ ଟିକିଏ ଆଖି ଖୋସି କଣି କରି ଦେଖିଛି, ଥିଲା ଥିଲା ପ୍ରତି ମନେକଲା ନଯ— ଧାରସ; ଏଣେ ମାମୁଁ ତାଙ୍କର ବାଜିଗଣଟାକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ଝୁଙ୍କିରେ ଚାହିଁରହିଛନ୍ତି। ଦେଖଣା-ହାରିଙ୍କ ଅଖିରୁ ନିଅ ଝରିପଡ଼ିଲା। ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ମାମୁଁଙ୍କ ଚେତା ନାହିଁ। ଅନେକ ଯତ୍ନରେ ସାହ୍ନେମ ହେଲେ ମାତ୍ର ଅଖିଟାରେ ଯଉ ବାରୁଦ ହାଏ ଲାଗିଥିଲା ତାହାରି ଦାଗଟିରେ ଡୋଳାଟା ଫୁଟିଗଲା।

ଏ ଘଟଣାରେ ସେପରି କିଛି ନିନ୍ଦା ବା ଚିଡ଼ିବାର କାରଣ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ସେ ତାର ବୀରତ୍ୱ ଓ ବାହାଦୁରିର ଯେପରି କହାଇ କଟେ, ଉହିରେ ଚିଡ଼ିବାର କଥା ଏକା। ଏହି ଭାବରେ ଅଖି ହରାଇ ମଧ୍ୟ ସେ 'କଣା' ଅଖ୍ୟା ପାଇ ନ ଥିଲା। ଏହା ପରେ ସୁଦ୍ଧା ଲୋକେ ତାକୁ କଣା ମାମୁଁ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ। ଅଉ ଗୋଟିଏ ଏପରି ଘଟନା ଘଟିଲା ଏହା ପରେ, ଯହିଁରେ ସେ ନିଜେ ଯେପରି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇଗଲା, ଉହୁଁ ବଳ ହୋଇ ଗଲା ତାର 'କଣା' ନାମଟି। ପୃଥିବୀର ଅନେକ ନାମଜାଦା ବ୍ୟକ୍ତି ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଘଟନାରୁ ହିଁ ଏକା ଦିନକେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଯଉଁଠା ହୋଇ ନ ଥିଲେ, ଆଉ ଯେତେ ହେଲେ ଥାଉ ବା ଅଉ ଚେଷ୍ଟା କରି ଥାଆନ୍ତୁ ପଛକେ ସେ ଏତେବଡ଼ ନାମ ଅର୍ଜନ କରି ପାରି ନ ଥାନ୍ତେ। ଆମ କଣାମାମୁଁର ଯେତେ ଗୁଣମାନ ଥିଲା, ସେଥିରେ ସେ ଦେ ଦଶ ପଚାଶରେ ଜଣେ ଜଣା ଶୁଣା ଲୋକ ନ ହୋଇ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ପରି ଲୋକ ଚକ୍ଷୁରୁ ଉହାଡରେ ରହିଯାଇ ଥାଆନ୍ତା, ଏହା କଦାପି ନୁହେଁ; ମାତ୍ର

ଉପନ୍ୟାସ

ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣାଟି, ଯାହା କହୁଛି, ତା ଜୀବନର ସ୍ରୋତଟାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିଦେଇ ଏକା ଦିନକରେ ତାର ନାମ ଦେଶଯାକରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା, ସେଥିପାଇଁ କଣାମାମୁଁ ନ ହୋଇ ସାଧାସିଧା 'କଣା-ମାମୁଁ' ଟିଏ ହୋଇ, ବାହାଡ଼ୁଡା ଘର ସଂସାର କରି ତୁମ ଆମରି ଭଳି ଜଣେ ହୋଇ ରହି ଥାଆନ୍ତା, ତେବେ ଅଜି ଏଠି ବା ତା' ନା' ପଢ଼ନ୍ତା କାହିଁକି ?

ହଁ କଥାଟା ଯାହା ଶୁଣିଛି, କୋଠିଟା କହିଯାଏ। ଥରେ, ସେ ଅନେକ ଦିନର କଥା—ତା ଠୋକା ଅମଳରେ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଥିବ—ଗାଁ ଲୋକେ ମିଳି ତା ଧାଇଁ ଉତ୍ତାଣ ପୁରରେ ଗୋଟିଏ କନିଅ ସଜାଳି କରିଥିଲେ। କନିଅଟି ଥିଲା ଛୋଟୀ—ଗୁଣ୍ଡିଅ। ଯାହାହେଉ ଯୋଗ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟେନ ଯୋଜୟେତ୍ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରି ସେ ଶୁଭାନୁଧ୍ୟାୟୀମାନେ ଏପରି ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଘଟଣା କରିଥିଲେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ। ଘଟକର ଦେଖା ଜେ ଆସିଥିଲା ତାକୁ ପାନଲ ପୂର୍ବେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିଥିଲ ଅଉ ଜଣାକୁ ବରପାତ୍ର ବୋଲି ଦେଖାଇ ଦିଆ ହୋଇଥିଲା। ଛପାଣୀ ପୁର ଗାଁଟା ଟିକିଏ ଦୂର ଥିବାରୁ ବରଧର ଆସି ବରଣ କରିବା କଥା ରହିତ କରାଗଲା। କଥା ସ୍ଥିର ହେଲା କି ବର ଯାଇ କନିଅ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ସେଇଠି ସବୁ ହେବ। ଯଥା ସମୟରେ 'ନିର୍ବନ୍ଧ, ସିଉକାର, ହୋଇଗଲା, ମଙ୍ଗଳା ମଙ୍ଗୁଳି ସାରି, ପାଗପଠୁଆର ହୋଇ ବର ବାହା ହେବାପାଇଁ ବାହାରିଗଲା। ବରପକ୍ଷୀୟ ମାନେ ଏପରି ହିସାବ କରିଥିଲେ ଯେ, ଯେପରି ରାତ ସଞ୍ଜ କନିଅ ଘରେ ପହ-ଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ବାଜାଧର ସାରିଦେବେ; ସକାଳ ହେଲା ବେଳକୁ ସବୁ ଫଟେତ। ମାତ୍ର ବାଧ ତାଙ୍କ ଘଟ ପୂର୍ଣ୍ଣ। ବାଟରେ ବରଷା ହେଲା ଯେ ଯିବାକୁ ଉଚ୍ଛୁର ହୋଇଗଲା। ବର ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସିନ୍ଦୂର ଫାଟି ଗଲାଣି। ତରବରରେ ଅନ୍ଧାରିଆ ଅନ୍ଧାରିଅ ବରଣିଟା ବି ସରିଗଲା। ବର ବେଦୀକୁ ଯିବା ସଚ୍ଚା ଫରଷ୍ଟ ପଡ଼ିଲାଣି। ଏବେ ତ ସବୁ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ ବରଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ କୋଉଠୁ ଗୋଟାଏ ନେଳ ଚଷମା ଅଣି ବରକୁ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲେ। ଯେତେବେଳେ କଣ ହେବ, କଥାକୁ ଛପି ରହେ ! କନିଅର ମା ଶୁଣି ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲା କି କଣାଟାକୁ ମୁଁ ଝିଅ ଦେବିନାହିଁ।" "ବରଣୀ ବରକୁ ବାହୁଡ଼ାଇ ଦେବା ଭଲ ନୁହେ।" "ଶୁଭ କାମନା ଟାରେ ଅଶୁଭ କଥା କରନା" "ଘରକୁ ଲଜ, ଗାଁକୁ ଲଜ, ଦେଶ ସଂସାରକୁ ଲଜ' ପ୍ରଭୃତି ନାନା ପ୍ରକାର କଥା କହି ଯେତେ ଲୋକେ ଯେତେ କହିଲେ, କନିଅର ମା, କଉଥିରେ ବୁଝିଲା ନାହିଁ, କହିଲା, "ମୋ ସୁନାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀବନ୍ତ ଝିଅକୁ କଣ ଏହି କଣା ଅରପା ପୁରୁଷଟାକୁ ସମର୍ପି ଦେବିନା—ଝିଅକୁ ପଟେଇ ଭଣ୍ଡି ଶପି ମାରିଦେବି, ସ୍ୱା'ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଝିଅଟିର କେବେ ଦେଖିନାହିଁ।" ଏଁ। ଲୋକେ କହିଲେ କି କନିଅଁଟା ମଙ୍ଗୁଳି ହେଲଣି, ବାହା ନହୋଇ ରହିବ କେତେ— ବରପୂର୍ବା କନିଅଁକୁ ଆଉ କିଏ ବାହା-ହେବ ?" ଏକଥା ଶୁଣି କନିଅର ମା କହିଲ, "ମୋ ଝିଅପରେ ଅନେଇ ବଡ଼ୀ ରହିବ— ଏମନ୍ତ ନ ବଣ୍ଡିଶିଅ, ନେବନ୍ତର ବାନ୍ଧିବ।" ଏଣ୍ଡୁ ଉତେଶେ କହିବା ଲୋକଙ୍କ ସନ୍ତୋଷାର୍ଥ ସାତ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଜୁହାର ଦେଇ କନ୍ୟାକୁ ନେଇ ଜବାବ କଲ ସଦ୍ଦେ। ପର କଥାରେ ଅମର ଜଣା ଅଛି ବୋଲି ଯେ ଯୁଅଡ଼େ ଗ୍ଲଲଗଲେ, ବରଯାତ୍ରୀମାନେ ବ ଅବସ୍ଥା ଜାଣି ଗୋଟି ଗୋଟି ଖସା ଭୁଶିଲେ। ରହିଗଲେ ଏକା ବର। ପାଗ ପଟକ ଭ.ଓ, ଚସମା ଚଢ଼ାଇ, ଚୋସନ ମାଡ ବସିଛନ୍ତି— ବାରିକ, ଗଉଡ଼, ସବୁ ଯେଝା ଯେଝା ମାନ ବଞ୍ଚାଇ ଚଳେ। ଯିମିତି କନେଲା ହେଲ, ଥିଲା ଥିଲା ସେ କନିଅର ମା ଘରୁ ବାହାରେଡ଼େ ଖଣ୍ଡେ ମୁଣ୍ଡି ଗ୍ଲଞ୍ଜି ଶିରେ—। ତେଣିକି ଟୋଲବୁଣି ଗାଁର ଫୁଲା ଫାଙ୍କିଅ ଟୋକାଏ ଜୁଟି-ଗଲେ। ବର ତାଙ୍କର ନିଜରୂପ ଧରେ ଯାହାକୁ ଆଗରେ ପାଇଲେ ତାହାକୁ ବାଧାଏ କାହାକୁ ଗ୍ଳୁଗୁଡ଼ାଏ ପକାଇ ଏକା ନିଶ୍ୱାସକେ ଦେ ଦୌଡ଼! ବସ୍ତି-ଲିଅ ଟୋକାଏ "ମାର କଣାକୁ, ଧର କଣାକୁ, ଧର କଣାକୁ" କହି ପଛରୁ ଠେକା ଭ୍ୟସ୍ଥା ଗ୍ଲଟିଲା ବେଳକୁ ସେ ଯାଇ ଗାଁ ସୀମା ପାର।

ସେଦିନ୍ ପଳାଇ ଅସି ସେ ଉକିଦିନ ଗାଁକୁ ଆସିଲାନାହିଁ। ତା'ପରେ ସେଦିନ-ଠେଲେ ଭଲ ମଣିଷ ପରି ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିଲା। ତାକୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଫୁନ ଫୁନ କୁନ କାନ ହେଲେ—"କଣାମାମୁ"। ଅବଶ୍ୟ କଥାଟା କଣାମାମୁର କାନକୁ ଯେ ନଗଲା ଏହା ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ସେ ଭିତରେ ଭିତରେ ଗରଗର ହୋଇ କାନ୍ଥ ନଶୁଣିଲାପରି ରହି-ଗଲା। ସେ ଯିମିତି ନଶୁଣିଲା ଲୋକେ ବି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଗୋଳମାଳ କଲେନାହିଁ। ସଂସାରରେ ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ, ଯଦି କେହି କୌଣସି କଥାରେ ଚିଡେ ଓ ତାର ଚିଡ଼ିହେବାଟା ପ୍ରକାଶ କରେ ତାକୁ ଲୋକେ ବେଶି ଚିଡ଼ାନ୍ତି ଓ ସେହିକଥା ନେଇ ବେଶି ଆନ୍ଦୋଳନ କରନ୍ତି; ସେଥି-ପାଇଁ ଲେଖି ଲୋକ ନିଜର କୌଣସି ମରମକଥା, ବଦନାମ କଥାରେ ମନେ ମନେ ଦୁଃଖ ନପାଇ ପଛକେ ଉପରକୁ ଦେଖାଇ ହୁଏ ନାହିଁ। ତଦ୍ୱାରା ଏଇଯା ହୁଏ ଯେ କଥାଟା ବହୁତ ଆନ୍ଦୋଳନ ନହୋଇ ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ଲିଭିଯାଏ। କଣା ମାମୁର ଏ କଥାଟା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଲିଭି ଯାଉଥିଲା, ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ କଥାରୁ ତାର ଦେହଭଳି 'ସ୍ଥାୟୀ' ଅବସ୍ଥା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଗଲା, ସେଥିରେ କଣାମାମୁର ବା ଆଉ କାହାରି ହାତ ନଥିଲା। ସେ କଥାଟି ଏହି ଯେ ତା 'ନା' ଥିଲା ସେତେବେଳେ କଣାମାମୁ। 'ନା' ଦେହର ଚିତାଟି କେବଳ ଉଠାଇ ଦେବାକୁ ଲୋକଙ୍କ ଭଡ ବେଗ ପାଇବାକୁ ହେଲାନାହିଁ ଓ ପୁଣି ମୁହଁ ସହଜ ସ୍ୱଭାବ ଗଢଣର କଣାଟା କଣାରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା। ଦୁନିଆରେ ନାମର ଇତିହାସ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଦେଖାଯାଏ ଏହିପରି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କୋଟି କୋଟି ଉଦାହରଣ।

ଯାହାହେଉ, ପ୍ରାଣୀ ଜଗତର ପ୍ରାକୃ-ତିକ କ୍ରମ ବିକାଶ ନିୟମାନୁସାରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ଖସାଇ ମନୁଷ୍ୟ ହେଲାପରି 'କଣା'ମାମୁ ଚିତ ଛାଡ଼ି 'କଣା'-ମାମୁରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଇଭଲ୍ୟୁସନ (ବିକାଶବାଦ)ର ପାହାରେ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା। କଣାମାମୁ ଥିଲାବେଳେ ସେ କେହି କେହି ତାକୁ 'କଣା' ବୋଲି ଡାକୁଥିଲେ ମାତ୍ର ଏହି ନୂଆ 'ନାଁ'ଟି ପାଇବା ଦିନଠାରୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ସେ ମାମୁ ହୋଇଗଲା। ଖାଲି 'କଣା' ବୋଲି କାଣିକୁ ଡାକିବାଟା ଯେପରି ଅଭଦ୍ରତା ସେପରି ଅସୁନ୍ଦର। ଯାହାର ମାମୁ ଅଛି ସେ ଆଉ ଭଲ ମାମୁ ଠାରୁ ତାରତମ୍ୟ କରି ଡାକିଲା 'କଣାମାମୁ'! ଆଉ ଯାହାର ମାମୁ ନାହିଁ, 'ନାହିଁମାମୁ ଠାରୁ କଣାମାମୁ ଭଲ' ବୋଲି ସେବି ଡାକିଲା 'କଣାମାମୁ'। ଆଉ ସେ ଦେଖିଲା, ଶୁଣିଲା, ସେ ବା ଛାଡ଼ିବ କାହିଁକି ?

'କଣାମାମୁ'ଟା ଯେ ଚଗଲାଏ ଠାକୁର ଠାପରି ବା ଗୋଟିଏ ପରିବାର ଡାକ ତାହା ନୁହେଁ। 'ନା'ର ସୃଷ୍ଟି ସମୟରେ କ'ଣ ଥିଲା କେଜାଣି, ଆମ ଅମଳକୁ ଏହା ଗୋଟିଏ ସ୍ନେହର, ଦୁଲାର, ଆଦରର ଡାକ ହୋଇ ସାରିଲାଣି। ତା 'ନା' କେବେ 'କିଣା' ବୋଲି ଥିଲା, ଏହା ଆମେ ଜାଣି ନଥିଲୁ କିମ୍ବା ତାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭଲ 'ନା' ଥିଲା ବା ଥାଇପାରେ ବୋଲି ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଆମ ମନରେ କେବେ ଉଠେ ନାହିଁ। ଏତେ ନିଘନ, ଏତେ ପରିଚିତ ଏତେ ଘସିଘସି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା— ସେ 'କଣାମାମୁ' 'ନାଁ'ଟା ବି— ଅତଳରେ ହେଉ ବା ମର୍ମରେ ହେଉ!

[କ୍ରମଶଃ]

ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବାଦ

ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ, ଦ କଲିକତା ହୋମିଓପାଥିକ ମେଡ଼ିକେଲ କଲେଜ ଏବଂ ହସପିଟାଲ୍‌ର ଭୂତପୂର୍ବ ଛାତ୍ର ଡ଼ାଃ ଏ. ସାହୁ, ବି. ଏମ୍., ବି. ଏସ୍.; ଡି. ଏମ. ଏସ୍. [ହୋମିଓପାଥିକ ଷ୍ଟେଟ୍ ଫେକଲ୍ଟି ବେଙ୍ଗଲ]ଙ୍କ ସୁଚିକିତ୍ସାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଓ ଦୂର ଦେଶର ଅନେକ ପୁରାତନ ଓ ଜଟିଳ ରୋଗର ରୋଗୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାରୁ ହତାଶ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି। ନିମ୍ନ ଠିକଣାରୁ ସମ୍ବାଦ ନିଅନ୍ତୁ—

ନୟାବଜାର, ବାଲେଶ୍ୱର।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେଶ

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୩ ତାରିଖରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ବସି ଚକ୍ରର ସମସ୍ଥିତ ଶର୍ତ୍ତ କରିଛନ୍ତି। ଶାନ୍ତି ରକ୍ଷାପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ତାର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ନିୟୋଜିତ କରିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହୋଇଛି। ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ କଂଗ୍ରେସର ଜାତୀୟ ଚରିତ୍ର ବଜାୟ ରହିବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି। ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସଭାପତି ଓ ସମ୍ପାଦକ ମାନଙ୍କର କମିଟି ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅଖିଳ ଭାରତର ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଏଣିକି ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଶାନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ଭାରତରେ ଏକ ସମାଜ ବାଦୀ ଗଣତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାପନାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ। କ୍ଷମତା ଜାତୀୟ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ନିୟୋଜିତ ଶ୍ରମିକ ହାତରେ ରହିବ। ସେ ନିମ୍ନମତେ ସୁପାରିସ କରିଛନ୍ତି—

(କ) କଂଗ୍ରେସ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ସଂଗଠିତ ଅବିଭକ୍ତ ଐକ୍ୟ ଦଳରେ ପରିଣତ ହେବ। ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦଳ ବା ଗୋଷ୍ଠୀର ସ୍ଥାନ ରହିବ ନାହିଁ।

(ଖ) ଏହା ଏକ ଶାସନ ଧାରକ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଦଳ ରୂପେ ଅନେକ ସମୟରେ ଶାସନ ଭାର ହାତକୁ ନେବ। ତେଣୁ ଏହାର ସଭ୍ୟପଦ ରହିବେ ନାହିଁ। ଗୋଟିଏ ଡେପୁଟି ମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ହେଉ ବା ବିନା ଡେପୁଟି ମାନଙ୍କରେ ହେଉ ଗୋଟିଏ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ରହିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ।

(ଗ) କଂଗ୍ରେସ ତାର ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଯଥା:—ଅଖିଳ ଭାରତ ଜାତୀୟ ଟ୍ରେଡ ୟୁନିୟନ କଂଗ୍ରେସ, କିଷାନ କଂଗ୍ରେସ, ଗ୍ରାମ୍ୟଶିଳ୍ପୀ ସଙ୍ଘ ଆଦି ରଖିବ। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଂସ୍ଥା ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି କଂଗ୍ରେସରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବେ।

(ଘ) କଂଗ୍ରେସ ଏକ ପିରାମିଡ ଆକାରରେ ମୂଳରୁ ବିସ୍ତୃତ ଏବଂ ଶେଷକୁ ସଂକୁଚିତ ହେବ। ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭୋଟଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମସେବୀ କମିଟି ଗଠିତ ହେବ—ତେଣିକି ସଂଖ୍ୟାନୁପାତିକ ଭୋଟ ଦ୍ୱାରା ଉପରକୁ ଉପରକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ମାନ ଗଢାଯାଇ ଥିବ।

(ଙ) କଂଗ୍ରେସର ଶାଖା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ (ପାକିସ୍ଥାନ) ଅଞ୍ଚଳ ସମେତ ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଏବଂ ଏସିଆସ୍ଥ ଅନ୍ୟ ସନ୍ନିକଟ ଅଞ୍ଚଳ ତଥା ଭାରତ ସାଗର ଓ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମହାସାଗରର ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ଓ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଉପନିବେଶିକ ଶାସନ ଚାଲୁଛି ସେଠି ରହିବ।

କଂଗ୍ରେସର ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କମିଟି ସୁପାରିଶ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ସମାଜ-ବାଦ ଅର୍ଥ ମାର୍କ୍ସୀୟ ସମାଜବାଦ ନୁହେଁ। ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନାହିଁ ପ୍ରକୃତ ସାମ୍ୟବାଦ ଏବଂ ଭାରତ ପକ୍ଷରେ ଶ୍ଳାଘ୍ୟ। କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ:—

(୧) ସମସ୍ତ କୃଷି ଜମି ରାଷ୍ଟ୍ରର ସମ୍ପତ୍ତି ହେବ। କୃଷକ ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରରୁ ଉଚ୍ଛେଦିତ କରାଯିବ ନାହିଁ—କାରଣ ତଦ୍ୱାରା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଉପାୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କୃଷି ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ଭୂମିକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ଦିଆଯିବ ନାହିଁ—ସମବାୟ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ।

(୨) କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ସବୁ ସମବାୟ ସୂତ୍ରରେ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ। କଳକୁ ଯନ୍ତ୍ରର ଉନ୍ନତ ଧରଣରେ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର କାରଖାନାରେ ଚଳିବା ଭଲ ହେବ। ପୁରାକାଳର ସଂଘ ବ୍ୟବସାୟ ଉନ୍ନତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ତଥା ବିକ୍ରୟର ଉନ୍ନତ ପ୍ରଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେବ।

(୩) ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ବଡ଼ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବଡ ବଡ କାରଖାନା ଶିଳ୍ପ ଅଛି ତାହାକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଦେଖିବାକୁ ହେବ—ଅନ୍ତତଃ ମୂଳ ଶିଳ୍ପ ଯଥା ଲୁଗା, ଲୁହା, ଇସ୍ପାତ୍, ଚିନି, ଖଣିଜପଦାର୍ଥ ଏବଂ ଗୁରୁ ରସାୟନ ସାମଗ୍ରୀ।

(୪) ରାଷ୍ଟ୍ର ଧର୍ମାନୁଗତ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ। ନାଗରିକର ଧର୍ମ ଉପରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବ ନାହିଁ। ଧର୍ମ ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସୂତ୍ରରେ କୌଣସି ଭେଦକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସର ଅଶେଷ ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିବ।

(୫) କେବଳ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ନୁହେଁ, ଜାତିଭେଦକୁ ମଧ୍ୟ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ।

(୬) ଗ୍ରାମମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ହେବ ଯେପରି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତମାନ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମୂଳପିଣ୍ଡ ହୋଇ ଠିଆ ହେବ। ଭାରତ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ହାତରେ ହିଁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ କ୍ଷମତା ନ୍ୟସ୍ତ ହେବ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କଲେ କଂଗ୍ରେସ ପୁଣି ଏକ ବିପ୍ଳବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପରିଣତ ହେବ ଆଶା କରାଯାଉଛି।

କାଥିଆୱାଡ଼ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀର ନାଟ-ନଗରର ଜାମ ସାହେବ ଉକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରୁ ଜୁନାଗଡ଼ର ନବାବ ଯେ ମଝିରୁ ବାହାରି ପାକିସ୍ଥାନରେ ମିଶିଛନ୍ତି, ତା ଭିତରେ ଏକ ମାରାତ୍ମକ ଷଡଯନ୍ତ୍ର ଅଛି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି। ଭାରତର ଐକ୍ୟ ଓ ଦୃଢ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଜିନ୍ନା ଓ ଲିଗୀ ମୁସଲମାନଙ୍କର ଏ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର। ଜୁନାଗଡ଼ ପ୍ରଥମେ କାଥିଆୱାଡ଼ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟସହ ଭାରତରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଜବାବ ଦେଇଥିଲେହେଁ ଏବେ ସେ ହଠାତ୍ ପାକିସ୍ଥାନରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି। ଜୁନାଗଡ଼ ପାକିସ୍ଥାନକୁ ଲାଗିନୁହେଁ ଏବଂ ଏହାର ଅଧିବାସୀ ଶତକଡ଼ା ୮୧ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହିନ୍ଦୁ। ଏହି ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀରେ ଭୋପାଳ, ପାଲନପୁର, କେମ୍ବେ, ନାଗପୁର, ରାମପୁର, ସାଚିନ, ମାଲେରକୋଟଲା, ଟୋଙ୍କ ଆଦି ରାଜ୍ୟର ଶାସକ ମୁସଲମାନ ହେଲେହେଁ ପ୍ରଜା ଅଧିକାଂଶ ହିନ୍ଦୁ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଭାରତ ଇଉନିୟନ ମଧ୍ୟରେ ଥିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଭାରତରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି। ଜୁନାଗଡ଼ ସୀମା ଭିତରେ ଦୁଇଟି ଅନ୍ୟ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ବାବରିଆୱାଡ ଓ ମଙ୍ଗରୋଲ ଭାରତ ଇଉନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି। ଏ ଦୁଇ ରାଜ୍ୟ ଭିତରୁ ବାବରିଆୱାଡକୁ ଜୁନାଗଡ଼ ନବାବ ୫୦୦ ସୈନ୍ୟ ପଠାଇଛନ୍ତି। ଏହା ଭାରତ ଇଉନିୟନ ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା ବୋଲି ଜାମ ସାହେବଙ୍କ ମତ। ଗୋଟିଏ ଦେଶୀ ଜାହାଜରେ ପାକିସ୍ଥାନରୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜୁନାଗଡ଼କୁ ପଠେଇଥିବା ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରାପଡ଼ୁଛି । ଆଉ ଦୁଇଟି ଜାହାଜ ଜୁନାଗଡ଼ରେ ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟାଦି ନେଇ ପହଞ୍ଚିଛି । କିନ୍ତୁ ତା ଭିତରେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ରହିଛି । ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରକାଶ ଯେ ପାକିସ୍ଥାନ ନୌସେନା ଜୁନାଗଡ଼ର ବେରାଭାଲବନ୍ଦର ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କରୁଛନ୍ତି । ତାନ ସାହେବ କହନ୍ତି ଯେଣୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଏଣୁ ସିନ୍ଧୁ ମଝିରେ ଜୁନାଗଡ଼କୁ ଗୋଟାଏ କେନ୍ଦ୍ରଭୂମି କରି ଭାରତର ନିରାପତ୍ତା ବିଚ୍ୟୁତ କରିବାର ଏ ଯୋଜନାର ସମ୍ବାଦ ସେ ପୂର୍ବରୁ ପାଇଥିଲେ ହେଁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନଥିଲେ । ପାକିସ୍ଥାନ ଏ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରଥମେ ଭାରତ ସହିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରି ବିଫଳ ହୋଇଛି ।

ଅଥଚ ଦିଲ୍ଲୀରେ ପାକିସ୍ଥାନର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲିଆକତଅଲି ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜବାହର ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ କଥା କହି ଏକ ମିଳିତ ଇସ୍ତାହାର ପ୍ରଚାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଉଭୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଶାନ୍ତି ।

ହାଇଦରାବାଦରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଚାଲିଛି । ୭୦୦ ରାଜବନ୍ଦୀ ଅନଶନ କରିଛନ୍ତି । ମହୀଶୂରରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପ୍ରବଳ ହୋଇଛି । ସେଠାରେ ପୁଲିଶ ଦମନ ପାଇଁ ଧର୍ମଘଟ କରିଥିଲେ । ସମାନ୍ତରାଳ ସରକାର ଗଠନରେ ଗିରଫ ହୋଇଛନ୍ତି । ରାଜା ଗଣତନ୍ତ୍ର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିଜ ହାତରେ ସେ ହାଇକୋର୍ଟ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ଅଧିକାର ଓ ଦାୟିତ୍ୱ, ରାଜପରିବାର, ବାଙ୍କଗଡ଼ ରାଜକୋଷ, ରିଜର୍ଭ ବାଙ୍କିଂ, ସୈନ୍ୟ, ସଂଖ୍ୟାଲଘିଷ୍ଠଙ୍କ ସମସ୍ୟା, ଭାରତ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଆଦି ରଖିଛନ୍ତି ମଣିପୁରରେ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଚାଲିଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ ସେଠାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ବିଦେଶ

ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଅଧିବେଶନକୁ ସଂବୋଧନ କରି ଆମେରିକାର ସେକ୍ରେଟେରି ଅଫ୍ ଷ୍ଟେଟ୍ ମି: ଜର୍ଜମାର୍ସେଲ୍ ଏକ ନୂତନ ଶାନ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଲେ । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାୟୀ ସର୍ବରାଷ୍ଟ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠନର ସୂଚନା ଦେଲେ । ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟରେ ବିଶେଷ ଭେଟୋ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗକୁ କେବଳ ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୀମାବଦ୍ଧ କରି ଦେବାର ମତ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହି ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ବିଭେଦକୁ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଦୂର କରିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ସଭ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ନଯିବା ତଥା ମଧ୍ୟ ବିଚାର କରିବ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ । ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ଆନ୍ଦ୍ରେଇ ଭାଇଶିନ୍‌ସ୍କି ଏହାର ବିରୋଧ କରି କହିଲେ ନିରାପତ୍ତା ସଭାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଏ ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଉଛି । ସେ ରୁଷ ଓ ଇଂଲଣ୍ଡ ଉପରେ ନାନା ଗାଳି ବର୍ଷଣ କଲେ । ମାର୍ଶଲ ଯୋଜନା ଇଉରୋପକୁ ଭାଗଭାଗ କରିବା ଚେଷ୍ଟାରେ ହେଉଛି, ଗ୍ରୀସ ଓ ତୁର୍କୀକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଆମେରିକାର ହାତ ବାଣୀ କରାଯାଉଛି, ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ଦୋଷ ଦେଖାଇ ଥିଲେ ।

ଫ୍ରାନ୍‌ସ ପ୍ରତିନିଧି ବିଦୌଲଟ ଭେଟୋ କ୍ଷମତା ସୀମାବଦ୍ଧ ହେଉ ବୋଲି କହିଲେ ଏବଂ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ପ୍ରତିନିଧି ଆମେରିକାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ କଲେ ।

ଷ୍ଟିଅରିଂ କମିଟିରେ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ଦୁଇଟି ନୂଆ ଦେଶ ରୂପେ ଗୃହୀତ ହୁଅନ୍ତୁ ବୋଲି ଆର୍ଜେଣ୍ଟିନା ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଥିଲେ । ସେ ତାହା ଫେରାଇ ନେଲେ । ଭାରତ ପୁରାତନ ସଭ୍ୟ ରହିଲା । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ୟେମେନ ଦୁଇ ରାଷ୍ଟ୍ର ନୂଆ ସଭ୍ୟ ହେଲେ—ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୫୭ ହେଲା ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଓ ଭାରତ ସଂପର୍କରେ ଶ୍ରୀମତୀ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ଭାଷଣ ଦେଇ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଭାରତ ପ୍ରତିନିଧି ଫଜଲ ଅଲି ଷ୍ଟିଅରିଂ କମିଟିକୁ ନୋଟିସ ଦେଲେ ଯେ ଏ ସମସ୍ୟା ଆଉ ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ନପଡ଼ି ସିଧା ମିଳିତ ଜାତି ସଭାରେ ପଡ଼ୁ । ସାଧାରଣ ସେକ୍ରେଟେରି ଆପତ୍ତି କଲେ ଯେ ଏହା ସିଧା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘକୁ ଯାଇ ନ ପାରେ । ଫଜଲ ଅଲି ସଭାପତି ଅରାନ୍ହାକୁ ପଚାରିଲେ—ଏ ସମସ୍ୟା ଆଉ କମିଟିରେ ପଡ଼ି ନାହିଁ ଏକଥା କଣ ଆମେ ସଂଘ ସଭାରେ ଉଠାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ ? ସଭାପତି ନିଶ୍ଚୟ ବୋଲି କହିଲେ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରତିନିଧି ଲରେନ୍‌ସଙ୍କ ସହ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯେଉଁ ମେଳା ମିଶାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ତାହା ଅଗ୍ରସର ପାରିଲା ନାହିଁ । ଇଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଭାରତକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ପାକିସ୍ଥାନ ସହ ଏକ ଚୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଗୁପ୍ତ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଚଳାଉଛି ବୋଲି ସଂବାଦ ମିଳିଛି ।

ନିରାପତ୍ତା ସଭା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନଦେଇ ପାରିବାରୁ ନାହାସ୍ପାଶା ଘରକୁ ଫେରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦେଶଲୋକେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରିଛନ୍ତି । ଆଲେକଜାଣ୍ଡ୍ରିଆରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାଗତକାରୀଦଳ ବ୍ରିଟିଶ ଦୂତାବାସକୁ ଛନ୍ନଛତ୍ର କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଓ୍ୟାଫଦ୍‌ପନ୍ଥୀ ନେତା ନାହାସ ପାଶା ନାକ୍ରୋଶୀଙ୍କୁ ଇସ୍ତଫା ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ସେ କହନ୍ତି ମିଶରର ଅଧିକାରର ଅଖଣ୍ଡତ୍ୱ ଦାବି ନାକ୍ରୋଶୀ ପେଶ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି ।

ଆରବ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ବୈଦେଶିକମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଲଣ୍ଡନରେ ଅଧିବେଶନ ସାରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଭାଗକୁ ଗ୍ରହଣ କଦାପି କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏବଂ ମିଶର ଦାବିକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

ବଲକାନ ସମସ୍ୟା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଆଗରେ ପଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ରୁଷ କ୍ରୀଡ଼ା ପୁତ୍ତଳି ବୁଲଗେରିଆ ସରକାର, ସରକାର ବିରୋଧୀ କୃଷକ ଦଳର ନେତା ନିକୋ ପେଟ୍‌କୋଭଙ୍କୁ ଫାଶି ଦେଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ନିକୋ ଆମେରିକା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସରକାରଙ୍କୁ ତଡ଼ି ଫାସିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଅପରାଧରେ ଏ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲେ । ଆଲ୍‌ଫ୍ରେଡନଡ଼ଲେ ନିକୋଙ୍କ ପ୍ରତି ବୁଲଗେରିଆ ସରକାର ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବାରୁ ଇଂଲଣ୍ଡ ପ୍ରତିବାଦ ଜଣାଇ ଥିଲେ ।

ପ୍ରଦେଶ

ଓଡ଼ିଶାରଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ମନମୋହନ ସାହୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପରେ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ହରାଇଛି । ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ ଓ ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ଧୀର ନରେନ୍ଦ୍ର ଙ୍କର ପରଲୋକ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର ଛତିଶ ଗଡ଼ର ୩୯ଟି ରାଜା ଭାରତ ଇଉନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କାଗଜ ପତ୍ରରେ ଗୋଳମାଳ ଥିବାରୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ବିଭାଗ ସହିତ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଛି । ପୁର୍ବ ଗଡ଼ଜାତର ଏକ ସ୍ୱଇଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚନ୍ଦ୍ରିତ କାଗଜ ପତକା ହୋଇଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭାରତର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ନିକଟ ଅତୀତରେ ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ପ୍ରଚାର ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଲୋକେ ଅଧିକ ପଢିବାକୁ ଯେତେ ନ ଶିଖୁଛନ୍ତି, ସେତେ ହେଉଛି ସଂବାଦ ପତ୍ର ମାନେ ବା ସେଥି ପତ୍ରିକାମାନେ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଜବରଦସ୍ତି ଅନେକ କରିପାରିଲେଣି ତାହିଁ ଦେଖି । କାଗଜ ଓ ଛାପା ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢି ଚାଲିଛି । ତଥାପି ବହୁ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କୁ ସଂବାଦ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶର ନିଶା ଧରିଛି । ଆଜି ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ କାରବାରୀଙ୍କ ଏ କଥାର ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି— ସଂବାଦ ପତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରର ୪ର୍ଥ ଶକ୍ତି— ଲୋକ ଶାସନରେ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛନ୍ତି— ବହୁଦିନ ପୂର୍ବେ ପ୍ରଥମ ନେପୋଲିଅନ ଯାହା କହିଥିଲେ— ହଜାରେ ବେୟନେଟକୁ ମୁଁ ସେତେ ଡର ନୁହେଁ— ଗୋଟିଏ ବିରୋଧୀ ଖବର କାଗଜକୁ ତହୁଁ ଅଧିକ ଭୟ । ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ସାଧାରଣ ପକ୍ଷରୁ ସଂବାଦ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶର ଯେପରି ଉଦ୍ୟମ, ଦଳଗତ ବା ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ସରକାର ଆପଣା ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ସେହିପରି ସଂବାଦ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶ ଉଦ୍ୟମୀ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ତହିଁରେ ଅସମୀଚୀନତା ଅନ୍ତତଃ କିଛି ଦିଶାପଡ଼େ ନାହିଁ ଉପରକୁ ।

କିନ୍ତୁ ଏ ଦେଶରେ ସଂବାଦ ପତ୍ରକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଏହି ଚତୁର୍ଥ ଶକ୍ତି ଆଖ୍ୟା ଦେବା ମୂଳରେ ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଅପସିଦ୍ଧାନ୍ତ [fallacy] ରହିଛି । ସଂବାଦ ପତ୍ର ପ୍ରକୃତ ଜନମତ ଦ୍ୱାରା— ବା ଜନହିତାର୍ଥେ ଏବଂ ଜନମତ ଉପରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ସଂବାଦ ପତ୍ରର ଜନ୍ମ କେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ଅର୍ଥନୀତିର ବ୍ୟାଧିରୁ । ଅର୍ଥ ହୀନ କୌଣସି ସାଧୁ, ବା ସାଧାରଣ କର୍ମୀ ତାର ନିଜର ନିସ୍ୱାର୍ଥ ମତ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ସଂବାଦ ପତ୍ରର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଅସମ୍ଭବ । ସଂବାଦ ପତ୍ର ମୂଳରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦ । ସେଥିପାଇଁ ହୁଏତ ମୁଷ୍ଟିମେୟ କମ୍ପାନୀ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କର ସହାୟତାରେ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ପାରିବ । କୌଣସି ସଂବାଦ ପତ୍ର ସାଧାରଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗଢି ଉଠି ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପୁଞ୍ଜିପତି ସମର୍ଥିତ ବା କ୍ଷମତାସୀନ ଦଳ ସମର୍ଥିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଠିଆ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ସରକାରୀ ବା ବ୍ୟବସାୟୀ ବିଜ୍ଞାପନ ବିନା ସଂବାଦ ପତ୍ର ତିଷ୍ଠି ପାରୁ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ସରକାର ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏକ ନାଟରେ ପାଦ ଦିଅନ୍ତି ସେ ସଂଯୋଗର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ସହ୍ୟ କରିବା— ବା ଧକ୍କା ସହିବା ଅତି କଷ୍ଟକର । ଏହା ଭାରତ ତାର ଦଶ ବର୍ଷ ସ୍ୱାମିତ୍ୱରେ ହାଡେ ହାଡ଼େ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ କେତେକ ସାମ୍ବାଦିକ ସେଦିନ ସାଂବାଦିକ ସମ୍ମେଳନୀରେ ତାଙ୍କୁ ଘେରେଇ ଘେରେଇ ନାନା କଟୂପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ମୂଳରେ ଏହି ଆଶଙ୍କାହିଁ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଯଦି ଏହା ନ କରନ୍ତି ତେବେ ଆଶଙ୍କା ଦୂର ହେବ ବୋଲି ଭାବିବା ଅନ୍ୟାୟ । ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ସଭ୍ୟତାର ସ୍ୱାଭାବିକ ପରିଣତି । ଆମେ ଯିଏ ଖବର କାଗଜକୁ ସଭ୍ୟତାର ମାପକାଠି ଧରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ପୁଞ୍ଜିପତି— ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ହେଉ ବା ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ ହେଉ, ସମୟରେ ଉଭୟଙ୍କ ଏକତ୍ର ବା ଏକଚ୍ଛତ୍ର ତଳେ [ଯଥା ରୁଷରେ] ଏବଂ କେତେବେଳେ ଉଭୟଙ୍କ ସହଯୋଗିତାର [ଯଥା ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକା ଓ ଭାରତ] ଆଶ୍ରୟ ତଳେ ଆମକୁ ବଞ୍ଚିବାକୁ ହେବହିଁ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଗାତ୍ର ଦାହ ଅକାରଣ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଦାବି କରିଛନ୍ତି— ତାଙ୍କର କଣ୍ଠରୋଧ କେହି କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏ ଦାବି ଅତି ନ୍ୟାଯ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମତ ପ୍ରଚାର କରିବାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ସାଧାରଣ ସଭା, ସରକାରୀ ବିବୃତି, ଆଇନସଭା ପରି ମଞ୍ଚ— ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ସେ ତାଙ୍କ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ସେ ସବୁ ଅତି ସହଜରେ ସଂବାଦ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ପାରେ । ତଥାପି ନିଜ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ କୌଣସି ସଂବାଦ ପତ୍ରରେ ଧାରାବାହିକ ବା ନିୟମିତ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଦିଅନ୍ତି ଅନେକ ତ ବାଧା ଦେବା ଅସମ୍ଭବ ତାହା ତାଙ୍କର ନୀତି ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ । କ୍ଷମତା ଲାଭ ଏବଂ କ୍ଷମତାର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଯଦି ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୁଏ ତେବେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ଶକ୍ତି ଯାହା ହାତରେ ଥାଏ, ତାର ତୃତୀୟ ଚତୁର୍ଥ ଶକ୍ତିକୁ ଆୟତ୍ତ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ । ହିଟଲରଙ୍କ ନାଜୀ ଜର୍ମାନରେ ଏ ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଥିଲା ।

କ୍ଷମତା ଲିପ୍ସାର ପରିଣତି ଏହା ହିଁ । ଦୁର୍ବଳ ଜନତା—କୋଟି କୋଟି ସଂଖ୍ୟାରେ ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ନେତାକୁ ଈଶ୍ୱର ମାନନ୍ତି ଆପଣାର ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ବସନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତାର ଈଶ୍ୱର, ତାର ଦେବତା, ତାର ନେତା ତାକୁ ଗ୍ରାସ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷୋଭ କରି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ତଥାପି ମହତାବଙ୍କର ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଗତି ଭିତରେ ଯେଉଁ ସାମାନ୍ୟ ଦୁର୍ବଳତା ରହିଛି, ଆମ୍ଭେମାନେ ସେହି ଦୁର୍ବଳତାକୁହିଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଅଧିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଛୁ । ସେ ନିଜକୁ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ସଂପାଦକ ନ ବୋଲାଇ ଅନ୍ୟ ଏକ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱ ବଳି ପରି ଅପମାନିତ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ । ସେ ନିଜେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ସଂପାଦକ ହେଲେ ଉଚ୍ଚ ନୈତିକ ସାହସ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର

ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ଡଗରର ଏକାଦଶ ବର୍ଷ ଷଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣନାଥ ବାବୁଙ୍କର ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର ପ୍ରବନ୍ଧଟି ପଢ଼ିଲି। ପଢ଼ିଲି ଖାଲି ନୁହେଁ, ଅପଣା ମୋ ଲେଖା ଦେଖି ବୁଝି ପାରୁଥିବେ ସଂସ୍କାର ଏକାନ୍ତ ଯେଉଁକି କାରଣରୁ ପରିଣତ କରୁଛି ଦେଖି ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପରୁ ଅସ୍ଥିର ଅସ୍ଥିର ମୋର ମନ ଛାଡ଼ ଯାଉଛି। ମୁଁ ପଚାରୁଛି, ଏ ବୟସରେ ଆମକୁ ପୁଣି ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ହେବ ନା? ସଂସ୍କାରକୁ ଅତଏବ 'ସଂସ୍କୃତି' କରି ଅଛିଲି; ଏଇଟିଣା ଯାହା ସଂସ୍କାର ଆରମ୍ଭ କଲବେଳକୁ ମୁଁ ଦେଖୁଛି ମୋ ଦେହ ହେଇ ପାରିଲି ଭଳିଆ ଲାଗୁଛି 'ଯ୍ୟା' ସବୁଦିନେ 'ଯ୍ୟା' ତାକୁ ଏଇଟି ସ୍ଥିରକରି ଲେଖିବାକୁ ଯେମିତି ଅନ୍ୟ ଲାଗୁଛି ପଢ଼ି ବୁଝିବାକୁ ତତୋଧିକ। ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପଢ଼ିବା କହିଲେ ସେ ମତ ରଖିବଟି ତାକୁ ପେଟଭର ବୋଲି ଗାଳି ଦେଉଛି ଏ ମତେ ଛାଞ୍ଚି ରୂଣି ଫୋପାଡ଼ିବ ନାହିଁ? ମୁଁ ଶୁଣୁଛି, ଆମେ ଏସବୁ କରିବୁ ବାହା ପାଇଁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦବାବୁ ଲେଖିଚନ୍ତି "ଛାପାଖାନା ମୁଦ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ରର ସୁବିଧା କାମନାରେ ଏ ସଂସ୍କାର ହେବା ଉଚିତ" ଓଡ଼ିଶାରେ ପାଖ ନା ଅଛି ବା କେଇଟା, ସେଥିରେ ନାମ କରୁଚନ୍ତି ବା କେଇଜଣ? ତ ପାଇଁ ସୁବିଧା ମାଇନ୍ ଆମେ ସମସ୍ତିଆ ଗଡ଼ ପାଠୁଆ ଜନ ସାଧାରଣ ହଇରାଣ ହ! ଏଠା କଣ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁ ଗୃହାନ୍ତ ଆମ ବାପ ଅଜା ଚଉଦ ପୁରୁଷ ଯେଉଁ ପାଠ ପଢ଼ି ଅଛିଲି ସିଏ ଅଛିଲି ତାଙ୍କ ନୂଆକରି ପାଠ ପଢ଼ି ସିଖିବ ସମ୍ଭୋଗୀ ପଠ କମ-ପୋଜିଟର ମାନଙ୍କ … ପାଇନ୍। ଲେଖକ ଜବାବ ଦେବେ କି ତାଙ୍କ ପାଇନ୍ ନୁହେଁନ, ଉଭ କମ୍ପୋଜର ମାନଙ୍କ ପାଇନ୍। ମୁଁ ଛି ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ଆମର ଅବସ୍ଥା ବାଡ଼ା ଦକଡ଼ା ହବ ଭବିଷ୍ୟତ୍ କଥା ପଚାରୁଛ? କାଲି ମୁଁ ଆମ ଗୋପାଳକୁ ଦ ବା ପଚାରିଲି ଥିଲି କାରଣ ସିଏ 'ଶୁଦ୍ଧ' ଲେଖିଥିଲା ଏଇଟିଣା ଏଇ ଡଗରଠା ଯାହା ତା ହେଉ ତ ପଢ଼େ ତା ହେଲେ ପିଲାଟା ଆଗରେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ କଟିଯିବନି? ବାପ ହେଇକରି ତା ବୃଦ୍ଧ ପୁଅ ଆଗରେ ଦ କାହାର ବୋଲି ପରାମାଣିତ ହେଲେ ବାପ କେମିତି ମୁହଁନ୍ ଦେଖେଇବ ପୁଅକୁ ଏବଂ ସମାଜର କି ଉପକାର ହେବ ମୁଁ ଅପଣଙ୍କୁ ପଚାରୁଛି? ମୁଁ ଖାଲି ମୋର ନିଜ କଥା କହୁନି ମୁଁ ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟାକ ଯାକ ସବୁ ପାଠ ପଢ଼ୁଆ ମାନଙ୍କ କଥା କହୁଛି. ଅତଏବ ଆମେ ଯେମିତି ଅଙ୍କ, ଅଙ୍ଖ, ଅଙ୍ଗ, ଅଙ୍ଘ ଅଞ୍ଚ, ଅଞ୍ଜ, ସିଖି ଅଛିଲେ, ଘୋଷି ଅଛିଲେ ଏବଂ ପିଲାଙ୍କୁ ଘୋଷେଇ ଅଛିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଇ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ମୋର ବନିଯିବାନାହିଁ? ମୁହଁନ୍ ଦେଖେଇବା କେମିତି? ତାଛଡ଼ା ଯେତେ ମାଷ୍ଟର. ଯେତେ ଅବଧାନ ଯେତେ ପଣ୍ଡିତ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ତ ସେଇ ପାଠ ପଢ଼ି ଅଛିଚନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଗୃହର କଣ ହବ? ତାଙ୍କ ଧାନାକନା ଲୁଟିବସିବ ନା! ତାଛଡ଼ା କେଉଁନ୍ ଦଳ ଏଇ ନୂଆ ପାଠ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରି ସିଖେଇବେ ସେମାନେ କିଛେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଲମାନେ କଣ କରୁଥିବେ? ତାଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳିବାର କି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଯାଉଛି? ସେମାନେ ଯଦି ସ୍କୁଲ ମୁଁହସାଲ ନପାଇ ଘରେ ରହନ୍ତି ଏବଂ ଘରଣୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳନ୍ତି ତେବେ ରନ୍ଧା ବଢ଼ା କରିବ କିଏ? ଆମେ ଖାଇବୁ କଣ! ସମସ୍ତେ ତ ଗୃହର ବାହାର ରଖି ପାରିବେନି। ଆମେ ନିଜେ ଯଦି ହାଣ୍ଡି ଧରି ବସିଲୁ ତେବେ ଅଫିସରେ ବିଲମ୍ବ ହେଲେ ଜବାବ ଦବ କିଏ। ଆମେ ପୁଣି ନିଜେ ପାଠ ପଢ଼ିବୁ କେତେବେଳେ। କାଲ ପାରିଲା ବେଳକୁ ଆମେ କେତେ ଅଡ଼କୁ ହବୁ? ଏଇ ସବୁ ବିଚାର କରିବାର କଥା। ସ୍ୱର ନଇତିକ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଗୋଟାକ ଯାକ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲୋକେ ଏଇ ନୂଆ ପଢ଼ାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଲେ ସାଧାରଣ ଦଇନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ କର୍ମ ଚାଲିବ କେମିତି? ଦେଶ ଯେମିତି ଅଚଳ … ପୁଣି … ନାବାଳକ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରୁ … ଅଛିନି? ମୁଁ ଲେଖକଙ୍କୁ ହତାଶ କରିବାକୁ ଚାହେଁନି ମୋ ମନରେ ଯେଉଁନ୍ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ସେଥିପାଇଁ କହୁଛି। ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେ ଆଜି ଆମକୁ ଏ ବୟସରେ ହଇରାଣରେ ପକାନ୍ତୁ ନାହିଁ। ସଂସ୍କାର କରୁ କରୁ ନିଜେ ଗୋଟାକୁ ବରଣ କରିବା ସିନା!! ଆମେ ଯାହା ଚଉଦ ନିଜେ ଭୋଗ କରି ପାରିବାନି, ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧର କାଲିକାର ଠୋଟା ଗୁଡ଼ାକ, ଗାଲ ଟିପିଦେଲେ ଦୁଧ ବାହାରିବ ସେଇମାନେ ମଜା ମାରିବେ। ମୁଁ କହୁଛି ସେ ବାବୁଙ୍ଗା ଗୁଡ଼ାକ ପାଇନ୍ ଆମର ଏତେ କଷ୍ଟରେ ପଡ଼ିବା କି ଦରକାର ଆମ ଦିନ କାଲି ଗୁଡ଼ାକ ଭଲ …ରେ କଟି ଯାଉ ସେମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ କେତେ ମୂର୍ଖ ହେଲେ କେତେ, ତାଙ୍କ କଥା ସେମାନେ ବୁଝିବେ, ଆମର ଛୁଟ୍ଟିରେ ମୁଣ୍ଡ ଘୂରେଇବା କି ଲୋଡ଼ା। ଏମିତି କଥା କେବେ ହେଇନି— ଇତିହାସରେ ତ ଦେଖୁଚେ ବାରସ ବଡ଼େଇଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଆଗରେ ପୁଅର ସ୍ୱାର୍ଥ କେବେ ବଡ଼ ହେଇ ପାରିନି। ସମ୍ପର୍କୀୟ ଗାର୍ଜିଆନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସମ୍ପର୍କୀୟା ଗାର୍ଜିଆନଙ୍କ … ମନ୍ଦ ପଡ଼ିଲେ ବିଚାର କରିବାର କଥା। ମୁଁ ଲେଖକଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦ କରୁଚି। ତେବେ ଗୋଟାଏ ବିଷୟରେ ମୁଁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛି। ସେ କହନ୍ତି ଭାଷାରୁ କେତେଟି ବର୍ଣ୍ଣ ଉଠେଇ ଦିଆଯାଉ. ଜଟିଳକୁ ସରଳ କରାଯାଉ, ଭାଷାକୁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରାଯାଉ। ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ ଏକମତ କାରଣ ଆମେ ଅନୁଗୁଳର ଲୋକ ମାନେ ସେ ବିଷୟରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ। ମୋର ଅନୁରୋଧ ପରସ୍ତାବଟି ଗ୍ରହଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭାଷା ସଂସ୍କାରକ ମାନେ ଥରେ ଅନୁଗୁଳ ଆସନ୍ତୁ ଏବଂ ଅନୁଗୁଳର ଜନ-ସାଧାରଣ, ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ବ୍ୟାକରଣିକ ମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ନିଅନ୍ତୁ। ମୋ ଜାଣିବାରେ ଆମ ଅନୁଗୁଳରେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟେ ଡାଟେ ଟାନା ନାନା

"ଛାତ୍ର ବସ୍ତୁରର ଅସ୍ତ୍ର ନେବା ନାଡ-ନାୟ"— ଓ ମହତାବଙ୍କ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରୀୟ ।
···ବାବଜାଉ ତେର ଗୋଲ୍—ମହତାବୀ ହେଲେ ଘରୁଗଲ ।

× + ×

ଗାଡ଼ଭଡ଼ାର ନୂଆରେଟ୍— ଛଟି ମିଉନିସିପାଲିଟି ଘୋଷଣା ।
···ଗାଡ଼ିରେ ଚଢିଲେ ଯମର ଭେଟ୍ ।

× + ×

ଦେଶ ବିଦେଶର ହାଲ୍— ଇତି ନାୟକ ହେଡ଼ଲାଇନ୍ ।
···ହାଲ୍ ଛାଡ଼ ଦୋଇ ବସିଛନ୍ତି ।

× + +

ବାଲ୍ୟ ଉପଦ୍ରବ—
ଇତି ନାୟକ ସମ୍ବାଦ । ବୋଧହୁଏ ବଦ୍ରକ ଉପରେ ଅଭିମତ ପ୍ରାପ୍ତ ।
···ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଣ୍ଟିଟିଟାନସ ଇଞ୍ଜେକ୍‌ସନ ଦେବା ନେ ହେବ । + +

ଯୋଗାଣ ଦପ୍ତରରେ ବନ୍ଦ୍ୟାଟ— ଛତ ମାତୃଭୂମି ।
···ଜଲଟ ପାଲଟ ହୋଇ 'ଗୋଯାଣ' ବୋଧେ ଯୋଗାଣ ହୋଇଯାଇଛି ।
ଦ' ସାବଧାନ !

+ + +

କଟକରେ ଦୁଷ୍ଟଗ୍ରହ— ଜନତା ସମ୍ବାଦ ।
···ହରେ କୃଷ୍ଣ—ହରେକୃଷ୍ଣ ମୋଗଲବନ୍ଦ ଓ ଗଡ଼ଜାତ ଏକତା ?

+ + ×

ବରମପୁର ଭୂଅ ଓ ଅନ୍ଧା ହେଲାଣି— ସମ୍ବାଦ ।
···ଅଟମ ଶୁଣୁଥିଲୁ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ମିଳନୀ ବସିଥିଲା ।

+ + ×

ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଓ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ— ଜନତା ପ୍ରବନ୍ଧର ଶିରୋନାମା ।
···ଚଟଂ ଫାଙ୍କ୍ ! × +

ଛୋଟ ନାଗପୁର ପ୍ରଦେଶ ପାଇଁ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଦାବୀ— ସମ୍ବାଦ—
···ଛୋଟ ନାଗର ବଡ଼ ବେଶି ।

× × ×

ସମ୍ବଲପୁରରେ ବଭିଷଣ ଦଳ— ପ୍ରତି 'ଓଡ଼ିଆ'ର ସମ୍ବାଦ
···ସେଇଠି ରାମରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ହେବ ।

+ + +

ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ନେମ ଗୋଦର ହେଲାଣି ୧ଡ଼ି ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ମହତାବ
··କାନର ବଧିର ହେବଣି ।

× × ×

ମିଳାତ ଜାତି ସଙ୍ଘରେ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ —ସମ୍ବାଦ
··ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭାରତ ପକ୍ଷ ଆଶ୍ରୟ କରିବ ।

+ × +

ନିବନ୍ଧ ସଂପୃକ୍ତ ଉତ୍ତର

ଭାଷା ସମ୍ପର୍କିତ ବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷରରେ ଭାବ ପରକାଶ କରାଯାଏ ଯାହା ଓଡ଼ିଶାରେ ସଚରାଚର ଦେଖା ଯାଏନି । କେତୋଟି ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବୁଝେଇ ଦଉଛି ।
(ବାଲେଶ୍ୱରରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଅଛି— ଇତି ସମ୍ପାଦକ)

ଶବ୍ଦ ରୂପ ବ୍ୟବହୃତ ଅର୍ଥ

ଅକ୍ଷର

ଗ	—	ଗାଅ
ଯ	—	ଯାଅ
ଥ	—	ଥାଅ
ଧ	—	ଧର୍
ବ	—	ବସ୍
ର	—	ରହ
ଅ	—	ଅସ୍
ଇ	—	ଏହ
ମ	—	ମୋର
ତ	—	ତୋର
ଉ,ସି	—	ସେହ
ଖା	—	ଖାଅ
ଗୁ	—	ଗୁଲ୍
ତା	—	ତାହାର
ଥା	—	ରହ
ନା	—	ନାହିଁ
ପା	—	ପାଦ
ବା	—	ବାପା
ମା	—	ମାଅ
ଯା	—	ଯାଅ
କ	—	କଣ
ଦ	—	ଦୁଇ
ନ	—	ନାହିଁ
ମ	—	ମୁଁ
ପୁ	—	ପୁଅ
ରୁ	—	ରୁଅ (ବପନ)
ଥା,ଥେ	—	ଥିଲ
ପେ	—	ପାଇଁ
କ୍ୟା	—	କର୍ଥିଁ, କାହିଁକ

ଇତ୍ୟାଦ ଇତ୍ୟାଦ

ଉଦାହରଣଃ—

କଟା ?	ଅର୍ଥାତ୍	କଣଟା
ସିଟା	,,	ସେଇଟା
ହଟା	,,	,,(ଦୂରତ୍ୱବୋଧ)
ହୁଟା	,,	,, ,,

ମ ବା ବୁଝିଲ ପୁରେ ରୁ ଶ—ଅର୍ଥାତ ମୋର ବାପା କହଲେ ପୁଅରେ ରୁ ଶଅ ।

ତା ନ ଥେ—ଅର୍ଥାତ ତାହାର ବାପ ଘନେ ଥିଲେ !ଅର୍ଥାତ ପୁଅର ବାପ ବା ସ୍ୱାମୀ ଥିଲେ
କ୍ୟାଁ—କାହିଁ ପଇଁ ବା କୋଉଥି ପାଇଁ ?
ଥା କୋ—ଥାଅରେ ବାପା
ଗୁ ଟେ—ଗୁଲରେ ପୁଅ
ମ ହା ଧ—ମୋର ହାତଟା ଧର
ବ ନ ଗୁ—ବସ୍ ନ ହି ଚାଲ୍ ଚାଲ୍
କ ଟା ଚ ?—କଣ ଗୋଟାଏ ଦୃଶ୍ୟ ହେଉଚ ?
ମତେ ଦ —ମୋତେ ଦଶୁନାହିଁ

ଇତ୍ୟାଦ ଇତ୍ୟାଦ

ପରେ ଗଡ କେହ ରୋଧ କର ପାରବେ ନ ଗତିଅନନ୍ଦ ବାରୁଙ୍ଗ୍‌କର ପ୍ରସ୍ତାବିତ କମିଟିରେ ପରିଣତ କରାଯାଏନାହିଁ ତାହା ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଗ୍ରହଣ କରୁ ପଡ଼ିବ । ତେବେ ମୋର ଏତିକ ଅଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ ସେ ସମୟରେ ଯେମିତ ଦ୍ୟାନିଡ—ଅନେ ଅନୁଗୁଳିଆ ଭାବ ମାଧ୍ୟେସ୍ୱାରକ ମାନଙ୍କୁ ଖୁବ ସାହାଯିଅ ପ୍ରରଚଗିଅନ୍ କରୁଚୁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ରାଧାଙ୍କ ବିଳାପ

(ମଜ: ଭବତା)

ଲେଖକ —

ଶ୍ରୀ ଦିଗମ୍ବର ଦାସ

(ରାଧା ଧରି ସଖି କର ବୃଝେ)

[୧]

ରାଧା ଧରି ଦୂତୀକର,
ନୟନ୍ତୁ ଛୁଟାଇ ଶ୍ରାବଣ ଧାର ଗୋ;
ହୃଦ ବେଦନାରୁ କର ପାର ସଜନ ଗୋ

[୨]

କସ ଅବା ନ କହୁଛୁ,
ଦେଶ ବକଡରେ ସବୁ ଡେକାଛୁ ଗୋ,
[ମୋର] ଘରଦ୍ୱାର ବନ୍ଧ ଛଡ଼ାଇଛୁ ସଜନ ଗୋ

[୩]

ଥିଲି ମୋର ଜମିବାଡ଼
ହୋଇଛୁ ଏବେ ମୁଁ ଦାଣ୍ଡ ଭିକାରୀ ଗୋ,
ହୋଇ କାବେଲା କୁଟୀରବୁଦ୍ଧି ସଜନ ଗୋ ।

[୪]

ଛାର "ଓଡ଼ୁମା"ଟା ପାଇଁ
ଛାର ପୋକ ପରି ହୁଅନ୍ତ ବାଇ ଗୋ,
ଦେଶେ ବଦେଶେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇ ସଜନ ଗୋ ।

[୫]

ପଞ୍ଜାଭିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପଞ୍ଜା,
କରିଛୁ ସବୁଗେ ଗୁପତ ଛଟା ଗୋ,
ସେଥି ପାଇଁ ଲଗେ ଝଟା ପଟା ସଜନ ଗୋ ।

[୬]

ସବୁ ବଛୁଲ ଅଞ୍ଚଳ,
ଓଡ଼ିଶା ସଙ୍ଗେ ମିଶିବ ଚଞ୍ଚଳ ଗୋ
ବୁଝି ସୁଝି କଥା ଏ କଣ୍ଟାଳ ? ସଜନ ଗୋ ।

[୭]

ଯେତେ ଛମି ଫାଗି ପ୍ରଥା,
[କିମା] ନଥିବ ନଟନ୍ତ ବଗ୍ରୀଅ ମଥା ଗୋ
ମୁଁ ତ କରୁଛୁ ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଜନ ଗୋ ।

[୮]

ଦାଣ୍ଡୀକୁ ମୁଁ ଯାଇଥିଲି,
ଗୋଡ଼ ହାତ ଧରି କେତେ କାନ୍ଦିଲି ଗୋ,
ପଦ ପାଇଁ ମୁ ଫନ୍ଦା ପାନ୍ଦିଲି ସଜନ ଗୋ ।

[୯]

ପ୍ରତାପେ ବନାନ୍ତୁ ଭୂତ,
ମନ୍ତ୍ରୀ ପଟଣି ଅଙ୍ଗ କରିନ୍ତୁ ପୂତ ଗୋ,
ବାକି ରହିଗଲି ରାଜ ଦୂତ ସଜନ ଗୋ ।

[୧୦]

ଅଉ କେ ହୋଇବ ସବ ?
ମହାତପୀ ନାମେ ପଣ୍ଡିତ ହୁର ଗୋ,
[ମୋର] କ୍ଷୀଣ ହେବ ଅଙ୍ଗ ଝୁରି ଝୁରି ସଜନ ଗୋ

[୧୨]

ରଖ ହେ ଓଡ଼ିଆ ଠେକ,
ଘୁଚିଅଡ଼ୁ ମୋର ନଗୁଡ଼ା ଭେକ ଗୋ,
କାସ କରୁଛୁ ମୁଁ ଥରେ ଦେଖ ସଜନ ଗୋ ।

[୧୨]

ମେଣ୍ଟା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଲୋକ
ନ ବୁଝି ଅଡ଼ୁଆ ଲଗାନ୍ତ ଥୋକେ ଗୋ,
ମୁଁ ଯେ ହଡ଼ଯାଏ ଲଟେ ଶୋକେ ସଜନ ଗୋ

[୧୩]

ତଥାପି ନାନ୍ଦବ ଯେବେ
ଢ଼ାଁ ମାଟ ଘୁଲିଯିବ ମୁଁ ଡେବେ ଗୋ,
ଫଳେ ଓଡ଼ିଆଏ ଭାବ ହେବେ ସଜନ ଗୋ ।

[୧୦]

ଗୁପତେ ଦେଉଛୁ କହି,
ଭୁହ ଯେଣୁ ମୋର ପରାଣ ସହି ଗୋ,
ନ ପାରିବ ଏ କଥଣି ବହି ସଜନ ଗୋ ।

[୧୫]

ଏ ପାପରେ ଦୂତୀ **କବ**
ସେପାଖେ ଲଳିତା **କିଛ୍ୟା**ନୁଭବ ଗୋ
ରାଧା କହନ୍ତି ଭାଲି ମାଧବ ସଜନ ଗୋ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ [ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍କନ୍ଧ] ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ଚରଣ ନନ୍ଦ ଗୌର ଗୋବିନ୍ଦମଠ, ବାଙ୍କି । ପୃ ୬୮ ଷ୍ଟା ମୂଲ୍ୟ ଚାରିଅଣା ।

ସଂସ୍କୃତ ଭାଗବତ ଗ୍ରନ୍ଥର ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟାନୁବାଦ । ଭାଷା ପ୍ରାଞ୍ଜଳ ଓ ସରଳ । ସଂସ୍କୃତ ଜାଣି ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏଥିରୁ ମୂଳ ଗ୍ରନ୍ଥର ଆସ୍ୱାଦନ ପାଇ ପାରିବେ । ଅନୁବାଦକ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମ ସ୍କନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରି ସାରିଛନ୍ତି । ଆଶାକରୁ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ବାକି ଗ୍ରନ୍ଥକ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଏଥିରେ ଯେଉଁମାନେ ସହାୟକ ସେମାନେ ଧନ୍ୟବାଦାର୍ହ ।

ସଙ୍ଗୀତ ସ୍ୱପ୍ନ—ଶ୍ରୀ ଗୌରମୋହନ ପ୍ରଧାନ, ନବଜୀବନ ଔଷଧାଳୟ, ପୋଃ ମାର୍କୋନା, ମୟୂରଭଞ୍ଜ । ପୃ ୩୫ ଷ୍ଟା ମୂଲ୍ୟ ଅଠଅଣା ।

ପୃଥିବୀରେ ଚାଲିଥିବା ଅଶାନ୍ତି, ଉପଦ୍ରବ, ବିଦ୍ୱେଷ, ଧ୍ୱଂସ ପ୍ରଭୃତି ଉପରେ ଉପଶମ ହୋଇ ବିଶ୍ୱମୈତ୍ରୀ ଓ ବିଶ୍ୱପ୍ରେମ ସ୍ଥାପିତ ହେବ ତାହା ହିଁ ଗୋଟିଏ କାଳ୍ପନିକ ଚିତ୍ର । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ପୁନରୁତ୍ଥାନ ଉପରେ ଲେଖକ ଜୋର ଦେଇଛନ୍ତି । ବହି କେନ୍ଦ୍ରିକର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ଆମେ କାମନା କରୁଁ ।

ମାର ଡ଼ାକ—ଶ୍ରୀ ଗୌରମୋହନ ପ୍ରଧାନ । ପୃ ୩୬ ଷ୍ଟା ମୂଲ୍ୟ ଛଅଣା । କବିଙ୍କର ଏକଶତ ୨୪ ଗୋଟି ଜାତୀୟ କବିତା ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତିକାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ସୁର ସମ୍ବଳିତ ଭାବେ ଗୀତ ହୋଇପାରେ । ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମ ଓ ଜାତୀୟତାର ଉଦ୍ଦୀପନା ପ୍ରତ୍ୟେକ କବିତାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜିତ ।

ସ୍ୱପ୍ନ ସିନ୍ଦୂର—ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ପଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶକ, ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟ ଷ୍ଟୋର, ବଡ଼ ପୁର । ପୃ ୪୩ ଷ୍ଟା, ମୂଲ୍ୟ ଅଠଅଣା ।

ଏହା ଗୋଟିଏ ସାତଗୋଟି ନାତିଦୀର୍ଘ କବିତା ସଙ୍କଳିତ ହୋଇଛି । ଏହିରେ ବନ୍ଧୁର ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରେମିକର ବ୍ୟାକୁଳତା ଅବେଦନ । ମୁକ୍ତ ଛନ୍ଦରେ ଲେଖା, ମାତ୍ର ଛନ୍ଦେ ଭଙ୍ଗ ନାହିଁ । ଭାଷା ମଧୁର ସାବଲୀଳ ଓ ପ୍ରାଣସ୍ପର୍ଶୀ । ପ୍ରେମ କବିତା ଅନେକ ଲେଖନ୍ତି । ତରୁଣ କବିମାନଙ୍କର ପ୍ରାୟସଃ କବି ଜୀବନର ଆରମ୍ଭ ହିଁ ଏ ପ୍ରେମ କବିତା ଲେଖାରେ । ମାତ୍ର ସ୍ୱପ୍ନ ସିନ୍ଦୂର ସାଧାରଣ ପ୍ରେମ କବିତା ପୁସ୍ତକ ନୁହେଁ । ଏହାର ଭାବ ଓ କଳ୍ପନା ଅତି ଉଚ୍ଚ ଧରଣର । ପଢ଼ିଲେ ହୃଦୟ ରସାପ୍ଳୁତ ହୋଇଉଠେ । ନବୀନ କବିଙ୍କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ଦରବାରକୁ ସମ୍ଭାଷଣ କରୁଛୁଁ ।

ବିଶ୍ୱ କଲ୍ୟାଣୀ—ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ । ପ୍ରକାଶକ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟସ୍ ଷ୍ଟୋର । ପୃ ୮୦ ଷ୍ଟା ମୂଲ୍ୟ ଚାରିଅଣା ।

ପ୍ରତିଭାଶାଳିନୀ ସାହିତ୍ୟିକା ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳ ଦେବୀଙ୍କ ଲେଖନୀ ପ୍ରସୂତ ସ୍ୱଦେଶୀ ଓ ବିଦେଶୀ ସାତଗୋଟି ବିଶ୍ୱକଲ୍ୟାଣୀ ନାରୀଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନ କାହାଣୀ । ଭାଷା ସତେଜ ଓ ସାଧୁ । ସ୍ୱଦେଶ ଓ ସ୍ୱଜାତି ନିମନ୍ତେ ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଆଦର୍ଶ, ତରୁଣ ପ୍ରାଣରେ ଉଦ୍ଦୀପନା ଅଣିବ ତାହା ଅସ୍ୱୀକାର କରିହେବ ନାହିଁ । ଏ ଯୁଗରେ ଏହିପରି ପୁସ୍ତକ ବହୁଳ ଭାବରେ ପଠିତ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଓଡ଼ିଶାର ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କରେ ପାଠ୍ୟରୂପେ ନିର୍ବାଚିତ ହେବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱ କଲ୍ୟାଣୀ ଖଣ୍ଡିଏ ଉପାଦେୟ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ।

କଳ ପୂର୍ଣ୍ଣୋଦୟ—ଶ୍ରୀ ବିକ୍ରମ ଦେବ ବର୍ମା, କଟକ ସତ୍ୟବାଦୀ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ । ପୃ ୭୭ ଷ୍ଟା, ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ।

ସାହିତ୍ୟସମ୍ରାଟ୍‌ ଜୟପୁରାଧୀଶ ଶ୍ରୀ ବିକ୍ରମଦେବ, ଏହା ଧାରରେ କବି, ପଣ୍ଡିତ ଓ ଧାର୍ମିକ ବୋଲି ସୁବିଖ୍ୟାତ । ତେଲଗୁ ଭାଷାରେ ରଚିତ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧର କାବ୍ୟିକ ଆଦର୍ଶରେ ଏହା ଉଦ୍ୟାନରେ ଲିଖିତ । କାବ୍ୟର ଅଖ୍ୟାୟିକା ମନୋରମ ଏବଂ ଭାଷା ସାଧୁ । ରସାମୋଦୀ ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଉପଭୋଗ୍ୟ ।

ସିକନ୍ତି ବିକ୍ରମଦେବ ଏ ବୟସରେ ଯେ ସାହିତ୍ୟ ସେବାରେ ନିମଗ୍ନ ଥାଇ ରସ ସୃଷ୍ଟି କରି ପାରୁଛନ୍ତି ଏହା ତାଙ୍କର ଅସୀମ ରସିକତାର ପରିଚାୟକ ।

ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ — ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ପ୍ରକାଶକ କଟକ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ । ଦାମ୍ପତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକ ଜ୍ଞାନ ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନରେ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ଅଙ୍ଗ ।

କେବଳ ଉପଭୋଗ ନୁହେଁ — ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନ ଭିତରେ ସଂଯମ ତଥା ମନ କୁଶଳୀ ରୂପେ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବା ଜୀବନର ମହତ୍ତ୍ୱ । ବାତ୍ସ୍ୟାୟନଙ୍କ କାମଶାସ୍ତ୍ର ପାଠ ଓ ଆପଣାର ଅଭିଜ୍ଞତା ପ୍ରସୂତ ଅନୁଭୂତି ଦେଇ ଲେଖକ ଲେଖିଥିବାରୁ ପୁସ୍ତକଟି ସୁପାଠ୍ୟ ହୋଇଛି ।

ମଜଦୁର ଅବାଜ—ଇଂରାଜୀ ସାପ୍ତାହିକ—କାମଦେବ ପୁରର ମଜଦୁର ମୁଖପତ୍ର । ପ୍ରକ୍ଷେପିତା ସ୍ୱର୍ଗତ ଦୀନ ସାହେବ । ସଂପାଦକ କାଜୀ ଓଡ଼ିଶାର ଭୂତପୂର୍ବ ସହକାରୀ ସମ୍ପାଦକ ନରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ । ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ଏଥିରୁ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝାପଡ଼େ । ପତ୍ରଟି ମଜଦୁର ମାନଙ୍କର ବହୁ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ବିଷୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ମଜଦୁର ନୀତିକୁ ପୋଷଣ କରୁଥିବାରୁ ଏହା ଦେଶ ପକ୍ଷରେ ମଙ୍ଗଳ ସୂଚନା ଦେଉଛି ।

— * —

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାରୀ ଓ ରାଜନୀତି

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମଦା ଦେବୀ

ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବାପାଇଁ ଆମଦେଶର ନାରୀମାନେ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ କଷ୍ଟ ସହି କାମ କରିଛନ୍ତି ଓ ଜେଲ ଯିବା ପରି ବଡ଼ କରଣୀ ବୋଲି ଧରାଯିବ, ନାରୀମାନଙ୍କ କରଣୀ ବି ଅଳ୍ପ ନୁହେଁ। ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅନୁପାତ ଧରି ସେମାନେ ତୁଳନା କରନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚଲୋକେ ନିର୍ବୋଧବୋଲି କହିବେ। କାରଣ ଯେଉଁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ପୁରୁଷ ଦେଶର ରାଜନୀତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଘର ହାଣ୍ଡି ଚୂଲି ସଜଡ଼ାଥାଏ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନଥାଏ, ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଘରଣୀ, ମା, ଭଉଣୀ ହାଣ୍ଡି ଚୂଲି ପିଲାପିଲିଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଇଚ୍ଛାରେ ହେଉ ଅନିଚ୍ଛାରେ ହେଉ ପରିସ୍ଥିତି କ୍ରମେ ଅତୁଟାଇ ନେଇଥିଲେ। ଯେଉଁମାନେ ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ଘର ଦାୟିତ୍ୱ ପୋଷ୍ୟମାନଙ୍କର ବଞ୍ଚିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ଆମ ମଫସଲିଆଣୀ ମୂର୍ଖ ଗାଁ ଗଣ୍ଡାବାଲି ମାଇପେ। ସୁତରାଂ ପୁରୁଷଙ୍କ କୃତିତ୍ୱ ନାରୀର ସୌଜନ୍ୟ ଓ ଦୟାରୁ। ନିଜେ ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମର କଠିଣ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଯୁଦ୍ଧକାଳରେ ଅତୁଟାଇ ନେଇ କଳା ପୋତେଇକି କରୁଣୀ ସ୍ୱୀକାର ହୋଇ ମହାଜନ ସାହୁକାରର ଦେଣା ତଳ ତଳେ ପେଷିହୋଇ ଭାଇ ଦିଅରଙ୍କ କୁଟେଇକୁ, ଅପମାନ, ଲାଞ୍ଛନା, ଲାଞ୍ଛନାର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳହୋଇ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଜେଲରେ ଦାୟିତ୍ୱଶୂନ୍ୟ, ଫୁଲ ଫାଙ୍କିଆ, ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଜୀବନ ଯାହା ଯୋଗେଇ ଦେଇଥିଲେ ଭାରତର ନାରୀ—ଓଡ଼ିଆନାରୀ। ସୁତରାଂ ପୁରୁଷ ଅନୁପାତରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ନାରୀ କରିଛନ୍ତି ବେଶି ତ୍ୟାଗ— ସହିଛନ୍ତି ଅକଳନ ଅସୁବିଧା— ଅସହ୍ୟ ବାସ୍ତବତା। କିନ୍ତୁ ନାରୀମାନଙ୍କର ଦେହ ଗଠନ ଓ ମନ ବିଧାତା ଏପରି କଣଦ ଉପାଦାନରେ ତିଆରି କରିଛି, ଯାହାପାଇଁ ତାକୁ ସବୁବେଳେ ଠକି ଯିବାକୁ ପଡ଼େ। ତାର କାମ, ତ୍ୟାଗ ଓ କଷ୍ଟ ସହିବାର ପୁରସ୍କାର ତାକୁ ଛଅଣା ମାତ୍ର ମିଳିଲା ପରି ନେଇଯାଏ ପୁରୁଷ ରାଜନୈତିକ। ନାରୀମାନଙ୍କ ମନ ଭୁଲାଇ ସ୍ତବ ସ୍ତୁତି କରିବା ପାଇଁ କାଗଜରେ ଅବଶ୍ୟ ପୁରୁଷମାନେ ଓ ପୁରୁଷ ଚାଳିତ ରାଜନୀତିକ କମିଟିମାନ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଅନ୍ତି। ଖୁବ ବେଶି ତ୍ୟାଗର ମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଚରଣ ତଳେ ଲୋଟନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦାନ୍ତ ଦେଖାଣି କରି ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ସରୋଜିନୀ, ଅମୃତକାଉରଙ୍କୁ ନେଇ ଦୁନିଆ ଦରବାରରେ ସମାଦର ଆସନ ଦେଇ ଦେଖାନ୍ତି ପୃଥିବୀକୁ ଯେ ଭାରତୀୟଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସଭ୍ୟମାନେ ଅସଭ୍ୟ କହୁଥିଲେ, ହେଇ ଦେଖ ସଭ୍ୟତାର ଘୋଡ଼ା ଦୌଡ଼ାରେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କଠୁଁ ବଳିଗଲୁ— ଜିତାପଟ ଆମର। ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷିତା ଆମକୁ ସଭ୍ୟ ଉଦାର କରି ଦେଇନଥିଲା। ସ୍ୱାଧୀନତା ଅରଦିନ ଆମର ଜାତିର ଜନନୀ ନାରୀ ଜାତିପ୍ରତି ସମାନ ଜାହିର ଦେଖାଇଲୁ! ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଅଭିମାନୀ ଜାତିର ମୁଣ୍ଡ ନଇଁଗଲା। ସେମାନେ କହିଲେ ସତେତ, ଆମର ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ, ଶୋଷଣ ନୀତି ମାଇପଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ବେଢ଼ି ପକାଇ ଥିଲା। ଲଜ୍ଜିତ ହେଲେ। ଅସ୍ତୁ। ସଂଖ୍ୟାନୁପାତରେ ପୁରୁଷଙ୍କର ଅଧେ ନାରୀ? ଯୋଉ ବିଲାତ 'ରାକ୍ଷସ' 'ପଶୁ' 'ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର' 'ମୁଷ୍ଟିପତି ଦଳ' ସରକାର ଭାରତୀୟ ନାରୀଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରନୀତିରେ ସମ୍ମାନ ଓ ସାମ୍ୟ ଦେଇନଥିଲା, ସେଇ ସରକାର ଭାରତରେ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କପାଇଁ କେତେକ ସଂଖ୍ୟାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଆସନ ନାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଲ ଟେବୁଲ ବୈଠକରୁ ଉତ୍ପାତ ହୋଇଥିବା India Act 1935 ନାମକ ଯୋଜନା ବା ଖସଡ଼ା ବା ଅଇନରେ ରଖିଥିଲା, ଆମ ଦେଶୀ ରାଜନୀତି ବଣିକଦ ନେତା ବା ରାଜନୀତି ଚଳାଉଥିବା କମିଟିମାନେ ୧୯୪୭ ରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ତାଙ୍କ ନାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅଧିକା ସ୍ଥାନ ଆସନ ନିଜେ ଭୋଗ କରିବାରୁ ବିରତ ହୋଇ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି କି?

ବରଂ ସଦ୍ୟ ବିଦେଶୀ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନାରୀମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନକୁ କାଟିଦେଇ ସେ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ପୁରୁଷ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଠେଲେଇ ନେଇଥାନ୍ତେ— ନେଇ ପାରିଥାନ୍ତେ ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତେ ବେଶି— ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବିମାନଙ୍କୁ ବଦାନ୍ୟତା କରି— ଯୋଗ୍ୟ ଅଯୋଗ୍ୟ ବାଛୁବାଛ ଜିଲ୍ଲାବୋର୍ଡ ଓ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟିରେ ଆମ ଦେଶର ରାଜନୀତିକ ନେତାମାନେ ଅଜିଯାଏ ନାରୀଙ୍କୁ ନ ପୁରାଇ ଅଟକାଇ ରଖିଛନ୍ତି। ଅଥଚ ନିଜ ଦ୍ୱାରରେ ହରିଜନଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଯେପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦେଶର ଭାଗ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନ ସେପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ— ପୁରୁଷ ନେତାମାନଙ୍କ ହାତରେ। ଏଠି ସଂଖ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱ ନାହିଁ— ଯୋଗ୍ୟତାର ବିଚାର। କିନ୍ତୁ ସେ ଯୋଗ୍ୟତାର ମାପକାଠି କଣ ଓ କେତେ ପୁଣି କିପରି ତା ଓଡ଼ିଆଣୀ ମୂର୍ଖମାଇପେ 'ଡଗର' ସମ୍ପାଦକ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ଦେଶ "ବିଲୁଅଣୀ" ବୋଲି ନାଁ ଦେଇଛନ୍ତି; ଯେମାନଙ୍କୁ ଅଟଗାଡର। ପାଣିରେ ନଛାଡ଼ିଲେ ପହଁରି ଏ ବିଲୁଅଣୀ ଶିଖିବେ କିପରି? କାନ୍ଧରେ ନ ପକାଇଲେ ବନ୍ଧୁକ ଜାଣିବେ କିପରି? ସୁତରାଂ ଏ ଦେଶରେ ରାଜନୀତି ସହିତରେ ନାରୀଙ୍କର ଯୋଗ ନରଖିବା ପୁରୁଷଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥପର ନୀତିର ଗୋଟିଏ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ। କିନ୍ତୁ 'କଷ୍ଟନୀତି'ବେଳେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ସହଗୃହିଣୀ ସହଧର୍ମିଣୀ, ସହକର୍ମିଣୀ ହେବାପାଇଁ ପୁରୁଷ ବିଲୁଅମାନଙ୍କ ବୋବାଳି ମଶାଣୀ ଅନ୍ଧାରକୁ ବି ଡରି ପଳାଏ!

—୦—

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜୀବନର ସବୁ ସ୍ତରରେ ସେମାନଙ୍କ ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ସାଧନା କରିବା। ୨। 'ବସନ୍ତ'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ଏହି ବୟସର ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।
(୧୮ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଭାବନା-କୋଠା

ନଛ ଦେଇ ପାରି, ପାଖୁଡ଼ା ଝରି,
ବାପା ଆସୁଥିବେ କଟୋରି ଧରି;
ଗୋଲାପ ଲୋ
ମହଣା ପୁଣି, ଫାଙ୍କିଅ ଝିଣି,
ଅଣ୍ଟୁଥିବେ ଟାପା ବଣିଙ୍କ ସାରି।
ଗୋଲାପ ଲୋ। ୧।
ଭଲାଣି ବାଅ, ଅଣୁଛି ନାଅ,
ବାପା ଆଣୁଥିବେ ନୂଆ ବଣିଅ;
ଗୋଲାପ ଲୋ
ଏଇତ ନାଅ, ଆସୁଛି ନୂଆ,
ନୂଆ ନାଅଁ ଦେବ ନୂଆ କୁଣିଅଁ;
ଗୋଲାପ ଲୋ। ୨।
କଡ଼ାପ ଫୁଟରେ, କୋମଳ ସ୍ୱରେ,
'ବନ୍ଧାଣି-ଗୀତି' ଶୁଣାଟିର ଧୀରେ;
ଗୋଲାପ ଲୋ
ନୀଳ ନୀରେ, ଧୀର-ସୁଅରେ,
ସୁନା ଏ ଡୋଙ୍ଗାତ ଭାସୁଛି ଧୀରେ;
ଗୋଲାପ ଲୋ। ୩।
ଝାଣେ ମୋ ମନ, ମନ୍ଥର ପବନ,
ଫୁଲଙ୍କ ଉଠଇ ମୋ ପ୍ରାଣ-ଧନ;
ଗୋଲାପ ଲୋ
ମଧୁର ସ୍ୱନ, ଅଚିହ୍ନି ପବନ,
ସୁହିଁ ରହେ ପଥେ ଲୋକା ନୟନ।
ଗୋଲାପ ଲୋ। ୪।
ଏହୁତ ଛଟା, ପାଟ ମୁକୁଟା,
ଝାଣିଛନ୍ତି ବାପା ଜୁଆଳି ମଥା;
ଗୋଲାପ ଲୋ
ନିଆଳି ଲତା, ତାଟରଣି ସୂତା,
ଝଟକି ଉଠଇ ଲୋକ-ମୁକୁତା;
ଗୋଲାପ ଲୋ। ୫।
ବୋଇଭ ନୂଳ, ଟଳା କୂଳ,
ଧନ୍ୟ ଏ ଉତ୍କଳ ଚେତନାଗାର;
ଗୋଲାପ ଲୋ
ନଯୁକ୍ତ ଘର, ଝରିଲ୍ଲ ମୋର,
ଭାବନା-କୋଠା ମୋ କେଡ଼େ ଭଙ୍ଗୁର
ଗୋଲାପ ଲୋ। ୬।

ଶ୍ରୀ ନିଖିଳେଶନାଥ ବଡ଼ଦାର
ନା. ବ. ୭୩୪।

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୨୨। ବୀଣାପାଣି ପୁସ୍ତକାଗାର—କଣ୍ଟାପଡ଼ା—ଟର୍ଣ୍ଣୋଲ, କଟକ। ୧୯୩୪ରେ ସ୍ଥାପିତ। ବୀଣାପାଣି ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୦। ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ, ଇଂରାଜୀ, ହିନ୍ଦୀ ଓ ବଙ୍ଗଳା—ସଂଖ୍ୟା ୮୫୦। ସମାଜ, ଶଙ୍ଖ ଓ ଚତୁରଙ୍ଗ ଆସେ।

୨୩। ମଦନମୋହନ ପାଠାଗାର—ଡାଦୋବାହାଲ, ପୋଃ ଲରମ୍ଭା ସମ୍ବଲପୁର। ୧୯୪୩ ରେ ସ୍ଥାପିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୫। ମାସିକ ଚାନ୍ଦା ୦/୧। ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଅ ଛପିନ ଶିବାଶ୍ରୀ ଦାସ। କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଶ୍ରୀ ରାମ ପ୍ରସାଦ ଭଗତ, ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା—୩୧୨। ସମାଜ, ଶଙ୍ଖ, ଚତୁରଙ୍ଗ, ଅଧିକନ୍ତୁ ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରୀ ଆସେ। [ଶ୍ରୀପତି ସାହୁ ୭୨୭ ନାଗ]

୨୪। କପିଳେଶ୍ୱର ପାଠାଗାର, ଖୁରୁଷିଆ ଲୁଛଙ୍ଗ, କଟକ। ୧୯୦୨ ରେ ସ୍ଥାପିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୫। ମାସିକ ଚାନ୍ଦା ୦।୯। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୪୫। କର୍ମକର୍ତ୍ତା—ସର୍ବଶ୍ରୀ କରୁଣାକର ତ୍ରିପାଠୀ, ଘନଶ୍ୟାମ ନାୟକ, ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଚରଣ ମହାପାତ୍ର।

୨୫। ପଲ୍ଲୀବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର, ଭୂତମୁଣ୍ଡି, ଲୁଛଙ୍ଗ, କଟକ। ୧୯୦୫ ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୨୦। ମାସିକ ଚାନ୍ଦା ୦।। କର୍ମକର୍ତ୍ତା—ସର୍ବଶ୍ରୀ ସୁଶୀଳ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ବସ୍ତୁ ଚରଣ ଚୌଧୁରୀ, ଗଙ୍ଗାଧର ମହାପାତ୍ର, ନାରାୟଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୪୬୮
(ସୁଶୀଳ ୮୮୬)

୨୬। ମଧୁସୂଦନ ପାଠାଗାର—୧୯୪୬ରେ ସ୍ଥାପିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୫୦ ଜଣ। ମାସିକ ଚାନ୍ଦା ୦।। କର୍ମକର୍ତ୍ତା—ସର୍ବ ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଚରଣ ଓ ଗଙ୍ଗାଧର ମହାପାତ୍ର ଦ୍ୱୟ।

୨୭। ଶିବାନନ୍ଦ ପାଠାଗାର, ଧୂଅଁଖିଆ ରସଲକୋଣ୍ଡା, ଗଞ୍ଜାମ। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦। ସମାଜ, ମାତୃଭୂମି, ଜଗତ, ନଅଞ୍ଜଳି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ଆସେ। ଜାହ୍ନବୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ୮୦୯ ନମ୍ବର ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଚାର ଫଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ। ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ଦାସ ଶର୍ମା—ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ସେନାପତି।

ଜୟହିନ୍ଦ ପାଠାଗାର—ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ ଦିନଠାରୁ ଦାଣ୍ଡରା ନନ୍ଦକିଶୋର (୬୦୨)ଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି। ବିବରଣୀ ପରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ।

ଅଜାଙ୍କ ଜବାବ

ବୈଦ୍ୟନାଥପୁର—ତମର ନମ୍ବର ନାହିଁ ଏହା ଦୋଷ। ତମ କଥାନୁସାରେ ଜଣେ ବାଙ୍ଗଲା ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଜଣେ କଲିକତା ନାଗର ନାମ ତଳେ ଦେଲୁ—

ବାଙ୍ଗଲାଞ୍ଚଳ—ଶ୍ରୀମାନ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ସିଂଦେଓ (୫୨୩) C/o ଶ୍ରୀ ଅଜିତ ପ୍ରସାଦ ସିଂଦେଓ ପୋ: ସଢେଇକଳା—ସିଂହଭୂମ।

କଲିକତା—ଶ୍ରୀ କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ (୮୪୨) ୩/୨ କିଳାସସାହ ଲେନ, କଲିକତା

ନନ୍ଦକିଶୋର—୬୦୨ କଟକ ଓ ରାଧାଶ୍ୟାମ।

ସୁବାସ—ତମର ନାଗ ନମ୍ବର ୮୫୩। ତମେ ଯେ କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ବାଦର ଜୀବନୀ ପଠାଅ। ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବାଦ ଜୀବନୀ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଲେଖା ଆସିବ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୃହୀତ ହେବ ନାହିଁ। ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ମିଳିଛି, ତାହାର ଭିତରୁ କେତୋଟି ବାଛି, ଛପାଇ ପାରେ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଇନ୍ଦ୍ର—ତମ ନାଗ ନମ୍ବର ୮୯୦

ବୈଦ୍ୟନାଥ—ପ୍ରହ୍ଲଣା ପାଠାଗାର ନାମ ମଧ୍ୟ ଦିଅ । ନାଗମାନେ ଜାଣିଙ୍କି ଅକର୍ମା ହୋଇଛନ୍ତି ତାର ତିନୋଟି କାରଣ । ପ୍ରଥମ କାରଣ ଶିକ୍ଷା । ଦ୍ୱିତୀୟ କାରଣ ଅର୍ଥ ଅଭାବ । ତୃତୀୟ କାରଣ ଉପଯୁକ୍ତ ଗୁରୁଜନ ନାହାନ୍ତି—ବା ଗୁରୁଜନ ମାନେ ଲଘୁଜନ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଅଜା ମଧ୍ୟ ସେହି ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ । ନ ହେଲେ ମୋ କଥା ତମେ ନଶୁଣନ୍ତ କିଆଁ ।

କରୁଣାକର [୮୮୭] କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ସଂପର୍କରେ ହଠାତ ଭଲମନ୍ଦ ମତ ଦେବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଯେଉଁ ସଂସ୍ଥା ତ୍ୟାଗ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ତାହା ଦେଶର ଉପକାର କରିପାରିବ । ବାହାନା ମଧ୍ୟ ପାରେ ।

ଗଦାଧର [୮୧୬] ତମର ଅନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ କଥା ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ । ତେବେ ଅନେକ ଅଜାଙ୍କୁ ସର୍ବଜ୍ଞ ମନେକରି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁଛନ୍ତି । ଅଜା କେବଳ ଏହି ନାଗ ସଂପର୍କୀୟ ଓ ତମ ଜୀବନର ନାନା ସମସ୍ୟା ସେଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବେ । ତମେ ଯଦି ଅଜାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବ ତେବେ ବୁଢ଼ା ଫେଲ୍ ମାରିବ । ତଥାପି ଯେଉଁମାନେ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ବିଷୟ ପଚାରୁଛନ୍ତି ସେ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଉପରରେ ଛାପିଦେଲେ ନାଗ ମାନେ ତାର ଉତ୍ତର ଦେବେ । ଅଜା ଅନେକ କଥା ଜାଣେ ନାହିଁ—ଯାହା ତମେ ଜାଣ ।

ନାଗଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନ

ଜଣେ ନାଗ ପଚାରିଛନ୍ତି—ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ନାମ କଣ ।

—✽—

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧—ପୃଥିବୀର ଲୋକସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

୨—ଓଡ଼ିଶା ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା

୩—ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଜେଉଁ ଜେଉଁ ସମୟରେ ମୋଟ କେତୋଟି ଉପବାସ କଲେଣି ?

୪—ପୃଥିବୀରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶିଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି କେଉଁଠି ?

୫—କେଉଁ ଗୋଟିଏ ରୋଗଦ୍ୱାରା ଭାରତର ସର୍ବାଧିକ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ?—ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା ସୁବାସଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ।

ଉତ୍ତର ପର ସଂଖ୍ୟାରେ ବାହାରିବ ।

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୫୬ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ବଡ ବାସେଲି ପୋଃ ଅଃ ଗୁନ୍ଦନୀଚକ ଜିଃ କଟକ । ୮୫୭ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ [ସ୍ଥାୟୀ] ରାଜ ନଗର, ପୋଃ ଅଃ ଅନନ୍ତପୁର, କେନ୍ଦୁଝର ଷ୍ଟେଟ୍ । ୮୫୮ ଶ୍ରୀମତୀ ଶରତ୍ ପ୍ରଭା ଦେବୀ C/o କୁମାର ନୀଳମଣି ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଭୁନ୍ଦୁଗା, ପୋଃ ଅଃ ବାରସତ୍ୟା ଜିଃ କଟକ । ୮୫୯ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟ ନାରାୟଣ ସେନାପତି ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ [କ] ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ ରସୋଲକୁଣ୍ଡା ଜିଃ ଗଞ୍ଜାମ । ୮୬୦ ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗା ଚରଣ ଦାସ [ସ୍ଥାୟୀ] ବାଣପୁର ହାଇସ୍କୁଲ, ପୋଃ ଅଃ ବାଣପୁର ଜିଃ ପୁରୀ । ୮୬୧ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ସେଠୀ କଣିପୁର,ମଃ ଇଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଅଃ କଣିପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ୍ ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୬୨ ଶ୍ରୀ ଅନିରୁଦ୍ଧ ବାରିକ୍ କଣିପୁର ମଧ୍ୟ ଇଂରାଜୀ ସ୍କୁଲର ୬ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପୋଃ କଣିପୁର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ୍, ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୬୩ ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ପଣ୍ଡା Vill Upula [ଉପୁଲା] ପୋଃ ବୈରି ଜିଃ କଟକ । ୮୬୪ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାର ମହାନ୍ତି । [ସ୍ଥାୟୀ] ରାମପୁର କରଣ ବସ୍ତି ନଂ ୧ ପୋଃ ଅଃ ବାଲିଚନ୍ଦ୍ରପୁର ଜିଃ କଟକ । ୮୬୫ ସେକ୍ ସିରାଜୁଦ୍ଦିନ୍ ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଏକାଡେମୀ ପୋଃ କମଲପୁର ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୬୬ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ଅଗ୍ରୁଆ ବିଶ୍ୱବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର ଗ୍ରାମ କଟରା ପୋଃ ନନ୍ଦନ ଜିଃ କଟକ । ୮୬୭ ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ଦାସ [ସ୍ଥାୟୀ] ଏନ୍ ସି, ସି, ଏଚ୍ ସ୍କୁଲ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପୋଃ ଅଃ ଯାଜପୁର ରୋଡ଼ । (ସ୍କୁଲ ହଷ୍ଟେଲ୍) ଜିଃ କଟକ । ୮୬୮ ଶ୍ରୀମତୀ ତୁଳସୀକୁମାରୀ ଦାସ C/o ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପରମାନନ୍ଦ ଦାସ ଗ୍ରାମଃ ଅନନ୍ତପୁର ପୋଃ କୁଜଙ୍ଗ ଜିଃ କଟକ ।

—✝—

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା । ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୦ ୦ ୯
ସ୍ଥାୟୀ ମୂଲ୍ୟ ୦ ୦ ୫ ର ଡାକଟିକଟ

ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ________________

ତାରିଖ ________________

✽ ଏହି କୁପନର ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧିଜୟନ୍ତୀରେ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନା

ଘରେ ଘରେ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ କର

ବଡ଼ ବଡ଼ କଲମି ଗଛ

ଆମ୍ବ ଗଛ ଡଜନ	ଟ ୧୫(
ଲିଚୁ ,,	ଟ ୧୫(
ଲେମ୍ବୁ ,,	ଟ ୧୦(
କମଳା ,,	ଟ ୧୦(
ବଉଳି ,,	ଟ ୧୨(
ଚିକୁ ,,	ଟ ୧୬(
ଅଁଳା (star apple)	ଟ ୮(
ଜାମୁ ,,	ଟ ୧୦(
ଗୋଲାପ ଜାମ (Rose apple)	ଟ ୬(
ପେରୁ— ,,	ଟ ୪(
କାଇଥ ଗଛ (wood apple)	ଟ ୨ ୪
ନେବାନା ଗଛ ଡଜନ—	ଟ ୮(
ସପୁରି ,,	ଟ ୬(
ସପେଟା ,,	ଟ ୧୦(

ଚମ୍ପା ଫୁଲ ଗଛ ଡଜନ	ଟ ୬(
ମେଗନୋଲିଆ ଫୁଲ	ଟ ୨୪(
ଓଲିଭ ,,	ଟ ୮(
କ୍ରୋଟନ ,,	ଟ ୮(
ତାଳ (Palm)	ଟ ୮(
ଗୋଲାପ (ବଡ଼) ,,	ଟ ୧୦(
ଗୁଆ ,,	ଟ ୨ ୪

—*—

ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପନିପରିବା ମଞ୍ଜି

ବନ୍ଧାକୋବି—ଗ୍ଲାନଗ୍ଲୋରି	ପ୍ରତି ଅଉନ୍ସ ୨ ୮
ବନ୍ଧାକୋବି (ଡଲ୍‌ଡ ପ୍ରଥମ)	,, ଟ ୨ ୮
ବନ୍ଧାକୋବି (ପଉଡଣ୍ଡଥ)	,, ଟ ୨ ୪
ଫୁଲକୋବି (ଡଲ୍‌ଡ ଓ ଦାମି ମେଡ଼ିଲ)	,, ଟ ୯(
ସ୍ନୋବ ଫୁଲକୋବି	,, ଟ ୪(
ଓଲକୋବି	,, ଟ ୧ ୮
ବଟ (ଡାଲ	,, ଟ ୧ ୪
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୧୮(

ସାଲଗମ	ଅଉନ୍ସ ଟ ୧(
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୧୨(
ଲାଲ ବନ୍ଧାକୋବି	ଅଉନ୍ସ ଟ ୨ ୪
ଲେଟୁସ—	,, ଟ ୧ ୪୵
ମୂଳା (ଜାପାନି ନଂ୧)	,, ଟ ୦ ୪
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୭(
ମୂଳା (ଗ୍ଲୋବ ଲାଲ)	ଅଉନ୍ସ ଟ ୧(
ଟମାଟୋ (ପରଫେକସନ) ଷ୍ଟାଣ୍ଡାରଡ	ଟ ୨ ୪
ଚିଅନ ମଞ୍ଜି ଭେଣ୍ଡି	,, ଟ ୦ ୪
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୭(
ଗାଜର (ଅଟମରବା)	ଅଉନ୍ସ ଟ ୧ ୵
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୧୩୪
ଫରାସି ବିନ (ଶୀମ)	ଅଉନ୍ସ ଟ ୦ ୵
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୧ ୮
ଟିଚେଲ	ଅଉନ୍ସ ଟ ୧।
ବାଇଗଣ (ମୁକ୍ତକେଶୀ)	,, ଟ ୧(
ମଟର (ଅଟମରବା)	,, ଟ ୦୵
	ପାଉଣ୍ଡ ଟ ୧ ୮

ମୌସୁମୀ ଫୁଲମଞ୍ଜି (ଏକଶେ ପ୍ରକାର) ପ୍ରତି ପ୍ୟାକେଟ ଟ୦୮ ଠାରୁ ଟ୧(। ଦେଶୀ ପନିପରିବା ମଞ୍ଜି—ପ୍ରତି ପ୍ୟାକେଟ ଟ୦୵ । ଦୁଷ୍ପାପ୍ୟ ବା ଟୋବାକୋ ଟ୦୵ । ନୋ ଲଙ୍କା ମରିଚ—ଟ୨(ଲଙ୍କା (ସବୁଜାନୀ)—ଟ୦୮ ; ଅଗ୍ରରେ ଅର୍ଡର ଦିଅନ୍ତୁ— ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—

ଗ୍ଲୋବ ନର୍ସାରୀ
ନିଉମାର୍କେଟ ଓ
କଲେଜଷ୍ଟ୍ରିଟ କଲିକତା

GLOBE NURSERY
NEW MARKET &
COLLEGE STREET, CALCUTTA.

ହାଓଡ଼ା ଓ ଶିଆଲଦା ଷ୍ଟେସନରେ ମିଳେ

ମେଲେରିନ

ମେଲେରିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ୱରର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ—
୧୦୦ ବଟିର ମୂଲ୍ୟ ଟ ୨(

—*—

ସର୍ବବ୍ୟାଧି ହର

ସାଭରେନ ସ୍ପେସିଫିକ

ସର୍ବ ପ୍ରକାର ରୋଗ ବିଶେଷତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗର ଅମୋଘ ଔଷଧ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୪ ୪

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—Gouri Ayurveda Stores
(Registered)
MARUTER W-Godavary

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ମର୍ଣ୍ଣରକ୍ତ ସ୍ପର୍ଶତା ସର୍ବାଙ୍ଗର ବା ଅଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦଦ୍ରୁ ଖାଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଏହାହିଁ କେବଳ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଲୋପ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା ।

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinathpress, Bhadrak, 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀଜୟନ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର [illegible] ୧୮୫୫ ସାଲ	ଦଶମ ସଂଖ୍ୟା

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ

ଯାହା ଖାଇଥିବ ପେଟକୁ
ଯାହା ରଖିଥିବ ଗଣ୍ଠିକୁ
ଏ କଥାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ
[illegible]
ଲେଖକ— [illegible] ମହାପାତ୍ର
ସଚ୍ଚା ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ କିଏ ?
ମଜା କଥା ଜଣାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।
ଲେଖକ— [illegible]
[illegible] ଯାପନରେ
ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଚିରଦିନ ବଞ୍ଚିବେ ।
ଗାନ୍ଧୀ ଜନ୍ମଦିନରେ ଗାନ୍ଧୀବାଦ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାନା ପ୍ରବନ୍ଧ ।

—*—

ବାପୁଜୀ !
ଅଜ [illegible] ଜନ୍ମ ଦିନରେ [illegible] ଅପଣଙ୍କର ଅଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରାର୍ଥୀ ।

"[illegible]"
ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Oct, 6. 1947.	No. 10.

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୯ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୨
[illegible] ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୬ ୯ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୪ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୂପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ଦେବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ସମାଲୋଚନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସୁବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନିରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୬୩ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୬ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଗଡ଼ଜାତରେ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମନିୟମ, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଆଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକ୍‌ଚୁଆରି
ହେଡ୍ ଅଫିସ— ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ — ସୋମବାର — କନ୍ୟା (ଆଶ୍ୱିନ) ଦି ୨୦ ନ ୧୩୫୫ ୧୦ମ ସଂଖ୍ୟା

ମୋଟର ଗାଡ଼ି ଯପରି ସାବଧାନ ଚଳାଇ ଦେଲେ ଅଲବର୍ଟ ଆଇନଷ୍ଟାଇନଙ୍କ ଭଳି ଜ୍ଞାନ, ବିଜ୍ଞାନ, ଗାଣିତିକ; ବୈଜ୍ଞାନିକ ସେଠାରେ ବସି ପଡ଼ିଲେ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ସବୁ ଜାଣିବ ରହସ୍ୟ ଖୋଲିବ ।

ଅଇନଷ୍ଟାଇନ ବିଜ୍ଞାନର relativity ବା ଅପେକ୍ଷିକ ଅଇନର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ମନୁଷ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଓ ନାରୀଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷିକ ଅଇନର ବନ୍ଧନ । ସେ ବନ୍ଧନ ଦୃଢ଼ ଥିବାଯାଏ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କର ଲୋପ ଅସମ୍ଭବ । ପ୍ରଥମେ ଏକ ଥିଲ ପୁରୁଷ । ଏକରୁ ଦୁଇ ହେଲ—ପୁରୁଷ ଓ ପ୍ରକୃତି । ଏହି ପୁରୁଷ ପ୍ରକୃତିର ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧ ନ ହେଲେ ମନୁଷ୍ୟ ରୂପୀ ଚେଇଁଣୀ ପୋକଙ୍କୁ ନାଶିବାକୁ ଏତେଶୁଣ୍ଡ ଲୋଡ଼ା ହବ ?

\+ + ×

କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ ଭୟ ଅଛି । ଏହି ବଡ଼ ବଡ଼ ବୋମା ଯୁଦ୍ଧର ଅନେକ କଥା କହି ହୁଅନ୍ତି ଯାହା ସତ ହେଇଯାଏ—ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତରେ ଅମ ବନ୍ଧୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସେ ସେ କଥାକୁ ଲେଖିଗଲେ ଯେ—

ସବେଁ ହୋଇବେ ଖଳ ବଳ ।
ଗ୍ରାହିବେ ଭୁବନ ମଣ୍ଡଳ ॥

× + ×

ପ୍ରଜାଏ ଅନ୍ୟୋ ଅନ୍ୟ ହୋଇ ।
ଅପଣା ସର୍ବ ନାଶ ଯାଇ ॥
ଏକ ଅଇବେ ସବୁ କରି ।
ମାରିବେ ହଂସା ଗ୍ରାନ୍ଧରି ॥

× × ×

ତେଣୁ ହୋଇବେ ଅଳ୍ପାୟୁଷ ।
ପାପେ ସକଳେ ଯିବେ ନାଶ ॥

× × +

କିନ୍ତୁ ଏ ପାପରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ଉପାୟ ଏବେ ମୋର ଅଇନଷ୍ଟାଇନଙ୍କ ଅଇନ । ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟାଘାତ ନ ଅସେ ତେବେ ସବୁ ଠିକ୍ ହେଇଯିବ ।

\+ + × +

ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଛି ଯେ ଇଂଲଣ୍ଡରୁ ଫ୍ରାନ୍ସ ଯାଏଁ ଗୋଟାଏ ଟନେଲ ବା ପାତାଳ ରେଳ ବାଟ ତିଆରି ହେବ । ଆମେ ପୁରାଣରେ ପଢ଼ିଥିଲୁ ଯେ ପଞ୍ଚ ପାଣ୍ଡବେ ଜତୁଗୃହରୁ ଏହି ଟନେଲ ବାଟେ ପଳାଇ ଥିଲେ । ଦରକାର ହେଲେ ଇଂଲଣ୍ଡବାସୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ଟନେଲ ବାଟେ ପଳାଇବାର ବାଟ କରିଛନ୍ତି । ଲୁଅଟକୁ ୮୦ ବର୍ଷ ହେଲା ଏ କଥା ହେଉ ହେଉ ହୋଇ ହେଉ ପାରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅମ ଭାରତର ସିନ୍ଧୁ ବାଟ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇ-ଗଲ ଏବେ ଦଳେ ସେମାନେ କବର ଖୋଳୁ ଅଛନ୍ତି । ମହାଭାରତର ସେ ଗଳ୍ପ ବାର ବା ଖୋଳିବାର କଥା ସତ । କାଳେ ଲୁଣ୍ଠ ପଥ ଗ୍ରାମ ଘରେ ପଶିବା ବେଳକୁ ବ୍ରହ୍ମା ତାଙ୍କୁ 'ଲକ୍ଷଣା' ବା ସିନ୍ଧୁବାଟ ଦେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଏହି ଲକ୍ଷଣା ବଳରେ ଯଦି ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ ମଧ୍ୟରେ ବାଟ ହୁଏ ତେବେ ଅନେକ ପ୍ରେମର ପରିଚୟ ମିଳିବ ।

× + ×

ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ଲକ୍ଷଣା ପଡ଼ିବାର କଥା ମଧ୍ୟ ଅଛି । କୃତ୍ତିବା ନଗର ବୃନ୍ଦାବନର ଲୋକ ଯଦାଚିତ୍ ଉଠି, ସାଧାରଣ ବଳବନ୍ତ ଶିବ ମନ୍ତ୍ର ଅଳ୍ପା ମାଇପଙ୍କର ଶଙ୍ଖା ଖଣ୍ଡେ ହାତରେ ଧନ, ସିନ୍ଦୂରେ ଚଣ୍ଡି ପୂଜା କରନ୍ତି । ପ୍ରଥମରେ ଦଶ ଜଣାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୂଜା ଦେଇ ସିନ୍ଧୁ ଭବ ପଡ଼ିଲେ ଚଣ୍ଡୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉତ୍ସବ ଶ୍ରୀ କରାନ୍ତି । ପୁଣି ପ୍ରସୂତି ଧରିବା ଲଜ୍ଜା ଖଣ୍ଡେ ଦେଇ ପଦାବଳି କରନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନରେ ପାଣିଦେଇ କମାଇ ଲକ୍ଷଣା ଛାଡ଼ି କରନ୍ତି । ଏଠେ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଣି ଉଠୁଛି ଏ କଥି ସବୁ ସାଧାରଣଙ୍କ ଜଣାଇ ଦିଅଗଲ—ବିଶେଷ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣିମା ମାନଙ୍କ ଅନ୍ଧାରୁ ବାହାରିବା—ଦରକାର ବେଳେ କର୍ମରେ ଅସିବ ।

\+ + +

ଶୁଣା ଯାଉଛି କିଛି ଦିନ ଭିତରେ ଉଡ଼ା ଜାହାଜ ଅଟଲାଣ୍ଟିକ ମହା ସାଗରରେ ୨,୪୦୦ ମାଇଲ ଉଡ଼ି ୧୦ ଘଣ୍ଟାରେ ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପହଞ୍ଚିଗଲା । ମହାଭାରତ ଘୋଡ଼ା ଉଡ଼ା କଥା ଆଗରେ ଶୁଣିଥିଲେ । ଏଥର ସେଠ ସତ ହେଲା । ତାଙ୍କ ସେ ସ୍ତ୍ରୀ କନ୍ୟା ଯେ ବନବେଳେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଖାଇ କରି ତଏ ପୁଣି ଷଷ୍ଠରେ ମଣିଷ କରେ—ଫୁଲ ଶୁଖେଇ; ସେଇଟା ସତ ହେଲେ ଅମ ମାଇପେ ଯାବ କେଉଁ ଶତ ତାଙ୍କ ପୁରୁଷଙ୍କ ଫୁଲ ଶୁଖାଇ ପଶୁ କରି ରଖନ୍ତେ ।

× × ×

ପ୍ରଥମେ ଜବ୍ବଲପୁରରେ ହୁଗଳି ଗୋଷ୍ଠ ଅଫିସର ପାକିସ୍ତାନକୁ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଚାଲାଣ କରିବା ଅପରାଧରେ ଧରା ପଡ଼ିଥିଲେ । ତା ପରେ ପୁଣି ଚନ୍ଦା-ଉଠାଉଛନ୍ତି । ... ଇଂରେଜ ... ମେନନ ଦିଲ୍ଲୀ ... କଲିକତାରୁ ... ମାଲ ପଠାଇବା ଖବରରୁ ଧରା ପଡ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ଏ ସବୁ ବାସ୍ତବରେ ସୁଖ ଭାରତ ନୁହେଁ—ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଦେଖା ଯିବ ଯେ ଏ ସବୁ ଶିଶୁଙ୍କ ଖିଆଲି । ପାକିସ୍ତାନ ବା ପବିତ୍ର ଭୂମି ଭାରତରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲା ପରେ ଭାରତ ଏ ନର୍କ ଭୂମିରେ ଯେତିକି ପବିତ୍ରତାର ଛିଟା ବା ଥିବା ରହିଯାଇଛି; ତାକୁ ପବିତ୍ର ଭାବରେ ରଖିବାର ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି । କାରଣ ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୋପନରେ କରିବା କଥା—ଯେ ଧର୍ମ କଲେ ଅଚିରାତ ଅନେ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବ । ଧରା ପଡ଼ିବା ହାଉ—ଧର୍ମ ପ୍ରକାଶ ହୋଇ ଅପକାର ହେଲ—ତେଣୁ ସେ ଭୁଲ ଭାରତ ଭଲ କଲୁଚି ।

× × ×

ଜବ୍ବଲପୁର ଇଂରାଜ ସିପାହୀମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପାକିସ୍ତାନ ସବୁର ଅସୁରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପାଇଲେ ସୁଖ ଭିତରେ ଭୁଲ ଭାରତ ଜନ୍ମ ଲଭିଥିଲେ—ପାକିସ୍ତାନକୁ ପଠାଇବା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲ । ଅନାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉପ୍ତେଶକ କହୁଛନ୍ତି—ତାଙ୍କ ଦେହରୁ ତାଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ପଳାଇ ଯିବାକୁ ଧମକ ଦେବାରୁ ତାଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ଛଡ଼ିବା ପାଇଁ ସେ ଅଧିକ ଭାଇଚାର ଓ ସୁବୋଧ ଦେଖିଥିଲେ ।

× × ×

ଧର୍ମଶାଳାରେ ଗୋଟିଏ ଲେମ୍ବୁ ଗଛ ... ଏବେ ଅଛି ... ପାଣି, କମଳା, ଅଳାଣି ଓ ସରବତୀ ସ୍ୱାଦ ପ୍ରକାଶ ଲେମ୍ବୁ ଫଳୁଛି । ଏକାଧାରରେ ଯାହା ଗଙ୍ଗୀ ଅଣ୍ଡାଳିକ, ସାହିତ୍ୟିକ, ସାଙ୍ଗୀତିକ ହେବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିରଳ ନୁହେଁ । ଏ ଦେଶରେହିଁ କେବଳ ଏହା ସମ୍ଭବ ପାରେ ।

ମାତ ବୀଣାପାଣି କେଉଁ ପୁଣ୍ୟ ଫଳେ!
କରୁଣା ତୋହର ଲେମ୍ବୁ ଗଛ ମୂଳେ
ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ଫଳ ସ୍ୱର ସ୍ୱର
ସ୍ୱର ଜଦ୍ୟା ଏକାଧାରେ ଏକାଧର ।

× + +

ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆର ମିଛଛାତି ସଂଘ ପ୍ରସ୍ତାବ ମାସାରିକ କହିଲେ ଉଦେଶ ବାମପନ୍ଥୀ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ରୂପେ ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ ଦକ୍ଷିଣରେ ଅମେରିକା ସବୁରୁ ସେ ଦୁଇପକ୍ଷ ଜଗାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ 'ଶ୍ୟାମ' ଓ ଅଛି ,'କୁଳ' ଓ ଅଛି । ଯେଉଁ ଦେଶ ବ ଅଛି, ପୁଅ ମୁଣ୍ଡ ବ ଅଛି— ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ପାଇବ, ସ୍ୱର୍ଗରେ ପାଇବ, ମନ ହୁଏ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କାହିଁ ଭାରତ ? ଭାରତର ନେତୃବୃନ୍ଦ କହନ୍ତି ଆମେ କୌଣସି ପକ୍ଷରେ ନୋହୁଁ । ଦୁଇ ଦୁଇଟା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଭିଡ଼ା କଥାରେ ଭାରତ ନିରପେକ୍ଷ ବା ନପୁଂସକତ୍ୱ ବା କ୍ଲୀବତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ଏଭଳି କଥାଟେ କହିବା ? ଭାରତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବେ । କାରଣ ଭାରତର ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଭାବଦ୍ଭଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ବାମାଙ୍କ ଓ ଦାମୋଦରଙ୍କ ।

କେତେକ କହୁଛନ୍ତି, ଭାରତ ଏଇଟାରେ ନାହିଁ ବା ସେ ଘାଟରେ ନାହିଁ— ମାଝ ଘାଟରୁ ! ଏ ପକ୍ଷରେ ନୁହନ୍ତି ବା ସେ ପକ୍ଷରେ ନୁହନ୍ତି— ଚମ୍ପାଗଛ ପକ୍ଷୀ ।

\+ + ×

ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀ— ବା ଚରଖା ଜୟନ୍ତୀ— ଏଥର ଗାନ୍ଧି ଜୁହାର ୭୮ ବର୍ଷ ଜୟନ୍ତୀ । ସେଥିପାଇଁ ଶିବ ଏଥି କାରଣରେ ଅର୍ଥାତ ଚର୍ଖା ପ୍ରଶ୍ନରପାଇଁ ଦାନ କରିବେ— ସେ ୭୮ ଟଙ୍କା, ୭୮ ଅଧଲା, ୭୮ ଗିନ୍ନି ୭୮ କୋଡ଼ି, ୭୮ ପଣ, ୭୮ ଯୁବତୀଙ୍କ କୋପଦୃଷ୍ଟି ୭୮ ଥଇଲା, ୭୮ ଅଧୁଲା, ୭୮ ପାଉଲା, ୭୮ ଛଦାମ ଟେଣିକି ୭୮ ବଳା, ୭୮ ଖାନ୍ତ, ଚେକ୍, ଚକ୍ର ଯୁକ୍ତ । ଯେଉଁଠି ମନ ଦୁର୍ବଳ ଥିବ, ସେଠିଠି ବାଟି ବଳେଇଥିବ । ଷମତା ପାଇବା ପାଇଁ— ଯେଉଁଠି ପୁଅ ବାହାର ମନ, ଅର୍ଣ୍ଣରେ ନଥାଇ ଧନ ସେଠିକି ସୁତ ସୂତା— ଆଉ ଯେଉଁଠି ମଣିଷ 'ବାପାରେ ଖାଇଛି ରଖାଇବ' ଭଳି ସେଠି ଅପଣାକୁ ବଞ୍ଚାଇବାପାଇଁ— ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବା ଚରଖା ଭକ୍ତମାନେ ଭଗାଡ଼ି କରି ଦାଢ଼ୀ, ଖାନ୍ତ, ଚକ୍ର ଆଦିରେ ଦେଇଦେବେ ପାଇ ।

\+ + +

ବଇଶ ସଭାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ହୋଇଛି ଯେ ସେଦିନ ୭୮ ସିଗାରେଟ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ସମସ୍ତେ କରିବେ । ଏବଂ ଯେଉଁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ କେତେ ପଦାର୍ଥ ବର୍ଜନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ୱଭାବୈବିକ ଷମତା ହାତରେ ଥାଇ କେତେ ସିଗାରେଟ୍ ଦହନକର୍ମ ଚଳାଇ ଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଉଛି ଯେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଅନ୍ତତଃ ୭୮ଟା ଲେଖାଏ ସିଗାରେଟ୍ ଦହନ କରନ୍ତୁ ସେଦିନ ।

\+ + ×

କେନ୍ଦ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ଦୁଇଜଣ ଭାରତ କର୍ମୀଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଥିଲେ । ତଥ ମଧ୍ୟରୁ ଅଜିର ବଡଲୁ ଗ୍ରୀଗିରଥ ମହାପାତ୍ର ସଭ୍ୟ ଓ ସଚିବ ହେବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜଧାନୀ ଭବନ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରରୁ ଅର୍ଥ ହାତରେ ଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କର ଭୂରି ଭୂରି ପ୍ରଶଂସା ହେଉଛି । ଆମେ ଏ ବିଷୟରେ କହୁ ନ ଥିବାରୁ ଭରି ରହିଛୁ ଯେ କରିବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଯାଏ, ନକରିବାକୁ କରାଗାଏ । ମୁହଁରେ ଅଛି ଅନ୍ୟାୟ ହେଉନାହିଁ ସେଥିରେ । ବରଂ ମହତାବଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା କରିବାର କଥା ଯେ ସେ ଅନ୍ତତଃ ଦୁଇନ୍ତି । ଏବଂ ଆଧୁନିକ ସଭାରେ ସେ ଶ୍ରମିକବର୍ଗଙ୍କ ପୋଷ୍ୟ ରଖନ ଦଶ୍ଵପୁ କେତେ । ତାହ ରଖନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟତମ ସଭ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଗିଲେ । ଶ୍ରୀ ଦାସ ବୈଷ୍ଣବ ଥିବାରୁ—ତାଙ୍କପାଇଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ମାଳତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଗଲା । ଅଛ ତଥ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସେ ଯେଉଁ ନାମ ରୂପ କେବ ଅଛିଥିଲେ ସେଥିରେ ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ସାର୍ଥକ ହେବ ଦଶ୍ଵପୁ । ଆମ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସଙ୍କ ମହତାବ ବା ତାଙ୍କ ଶ୍ରୁତ୍ ଅଛ ଜଗ ନାମ ଜନେଇ ଥିଲେ କେଁ— ଲୋକସାଧାରଣ ତାଙ୍କୁ 'କୃମଜଡ଼' ନାମ ଦଣ୍ଡ ପୂର୍ବରୁ ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏବଂ ଦନ୍ୟାଜୀ ଦଣ୍ଡ କାରଣରୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମହୋମତ କରିବା ଉଚିତ । ଉତ୍କଳ ଜଗନ୍ନାଥ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରତିନିଧି ହେବାକୁ ହେଲେ ତାଣ ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ଧାରୀ ଲୋକଙ୍କ ଦରକାର ଉଚିତ । ତଦ୍ୱାରା ଜଗନ୍ନାଥ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ହେବ । ଚନ୍ଦ୍ରକେତୁ ପୁଣ ଅଶେଷ ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଚଳିବ । ପ୍ରଦେଶ ବାହାରକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ବଟେ କଲେ— ପ୍ରଦେଶ ଭିତରକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଟେ କରିବେ । ଏହି ଆଶା ବଇଶ ସଭା ଘୋଷଣା କରି ସମର୍ଥନ କରୁଛି ।

\+ + +

ସଂସ୍କୃତରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି— ଅଟବୀ ନହେବା ଠାରୁ ତେଉଁରେ ହେବା ଭଲ । ଅର୍ଥାତ ଭଲ ଅଟବୀ ନଖିଅବାଠାରୁ ତେଉଁରେ ଖିଅବା ଭଲ । କେତେକ ତାକୁ କହିବେ ନାଚାଲନ୍ତା ଅଟବୀ ନଖିଅବା ଠାରୁ ୮୦ କରପଟେ ଖିଅବା ଭଲ । (ଏଠାରେ ତାର ଅର୍ଥ ଏବଂ ପ୍ରବାଦଗତ ଗୋଷ୍ଠୀ । ସାମାଜିକ କୌଣସି ଆକ୍ଷେପ କରାଯାଉ ନାହିଁ ।)

କଲୁ ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଓଡ଼ିଆ କଥା ଅଛି— ନେଡ଼ିମୁଣ୍ଡ କହୁଣୀ ବଡ଼ ଘଇଣି । ଆଉ ଦୃଷ୍ଟି ଦୂରକାହିଁ । ଠିକ ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଶା ମୁସଲମାନଙ୍କ ନେତା ଅବଶୋଷ କରୁଛନ୍ତି— '' ପାକିସ୍ତାନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଆମେ ଭୁଲ କରିଛୁଁ ।''

ପ୍ରଭୁ ଯେପା ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ସଂପ୍ରଦାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏ ପ୍ରାର୍ଥନା ନୁହେଁ— ସବୁ ସଂପ୍ରଦାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଅନୁକରଣରେ ।

× × ×

ବାନ୍ଦ୍‌ମଲ୍ଲ କେତେକ ସତ କଥା କହେ । ବଲୁ ଆମେ ସଅନ୍ତା ମଲ ହେଲ, ଭଲ ଭଲ ଦଣାବଟା ଲଗି, ଏବା ସରକୁ ସଗ ସଗ କରି ବଡ଼ମଲ୍ଲ ଅବ- ସ୍ଥାରେ ଲଣ୍ଡପୁରଙ୍କ ଚେତାବଣୀ ହେବାଟା ଗୋଟାଏ ମଙ୍ଗଳ ଦୂଚନା । ଏବାଥରେ ଲିଗ୍‌ର ବାଣପୁରୁଷି, ଭୁରୁକ, ମିଚ୍ଛାରଗାର ସବୁକୁ ପୋପ ଦି ଦେଇ ଲଣ୍ଡପୁର ଭଜ୍‌ବର ଗଜନ ଅଟମ୍ବ କଳ ଭଳି ଚାତୁରୀ ଛଳରୁ ସାପ ଦଳରେ ଦଳର ଲୋକ ଭଳି କହୁଛନ୍ତି— ବଙ୍ଗଦେଶର ଲିଗ ନେତାମାନେ କ୍ଷମତା ପଦରେ ରହ୍ନମର ଲୁଦାଇ ମାନ୍ଧ ଭୂଲ ନୂଆଗାଲ ଓ କଲିକତାରେ ହଂସ କାଣ୍ଡ ଘଟାଇଲେ । ଲଣ୍ଡପୁର ଗାଇ ଲିଗକୁ ଦୋଷ ଦେଲେ ଉଣା ହେବ । ଆମ ଏ ହିନ୍ଦୁ ଗ୍ରାଭ ବି କମ୍ ନୁହନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ମାଡ଼ ଖାଇଲେ ସେଠି ଭଲ ଲଢ଼ି ଯାଇ ଥାନ୍ତେ । ସେଠୁ ପୁଞ୍ଜିଟେକ ଖସି ଯେଉଁଠି ମୁସଲମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଳ୍ପ ସେଠି ଯାଇ ଅସହାୟ ଉପରେ ବୀରତ୍ୱ ଦେଖାଇ କଲେ ! ଏହେ ଦାଏ ଲଗା କ । ଯେଉଁ ହାତରେ ଯେତେ ତାଳିବଟା । ଦାଏ ଉଦ୍‌ଏରଣ ଦାଏ ଦିଣ୍ଡ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପେଟରେ ଭୂଇ । ଗାଲ ଲିଗକୁ ଦୋଷ ଦେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଲିଗ ଆମ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ହିଂସାକୁ ଉସୁକେଇ ଦେଇ ଜମ୍ମୀ ହେଲେଣି । ଜମ୍ମୁହେଲା ଲିଗର । ହାର ମାନିଲେ ହିନ୍ଦୁ ଯାକ । ଲଣ୍ଡପୁର ତାଙ୍କ ହିନ୍ଦୁ ଗ୍ରାଭକୁ କହିବାକୁ ସାହସ କରିନାହାନ୍ତି । ବଇଶ ସଭା ଯାହା ଦୁଇ ଲଣ୍ଡପୁରଙ୍କ କଥାରେ ସବୁ, ତଥାପି ଭାରତକୁ ପୁଣି ଏକ କରିବାପାଇଁ ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ର କହି ଦେଉଛି— ସ୍ୱଲ ଆମେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ପାକିସ୍ଥାନ ଏକ ହୋଇ କହିବା— ତୁମ ମୁକୁସ ମୁଁ ବି ମୁକୁସ ତୈଁସ କାହିଁ ପଛେ ଧୋଇବା ? ସ୍ୱଲ ମୁକୁସ ଶୋଇବା —ପୁଣି ଏକ ହୋଇ ହେବା ।

× × ×

ଲଣ୍ଡପୁର କହନ୍ତି— ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁଇ- ଜାତି ଏକଥା ଭୁଲଯାଅ ! ବାବା, ଭୁଲିବା ସେ ଭୁଲ ପଣରେ ଭଳ— ଯାହା ହେବ ଭ ତ ହୋଇଗଲା । କଲୁ ବଇଶ ସଭା କହେ— ଦୁଇ ଜାତି ସିଦ୍ଧ ଦଣ୍ଡ- ଜାତିକ ହୁଏ— ଜାତି ସୁତ୍ତକ ଯଦି ସରଳରେଖା ଦୁଅନ୍ତି ତେବେ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଥୋଇ ଦେଲେ ଦେଖିବ ଇଉକ୍ଲିଡଙ୍କ ଜ୍ୟାମିତି ସୂତ୍ର ଅନୁ- ସାରେ ପରସ୍ପର ଉପରେ ସମାନ ଭାବରେ ପଡ଼ିବି ।

\+ + +

ଭାରତ ସରକାରର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏକ ବକ୍ତୃତାରେ କହିଛନ୍ତି କି ଭାରତର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଖୁବ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ । ଏଣେ ଖାଦ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଦେଶର ଖାଦ୍ୟ ଶସ୍ୟର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ।

ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଏଇ ଯଦି ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, କାଣକାଟ ଓ ଉପଦ୍ରବ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ଆମ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ହୋଇ ଅନର୍ଥ ଘଟାଉଛି ତାହା କଣ ଏ ଅର୍ଥ-ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ହେତୁରୁ ? ''ଅର୍ଥମନର୍ଥଂ ଭାବୟ ନିତ୍ୟ'' ?

ଅଚ୍ଛା ଖାଦ୍ୟାଭାବ ହେଲେ ସୁନା, ରୁପା, କାଗଜ ଖାଇ ଚଳିବି ନାହିଁ କି ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାହା ଖାଉଥିବ ଦେବାକୁ

ସେତେବେଳେ ଅବସର ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ବାବୁଙ୍କ ପୁଅ ଏଡଭୋକେଟ୍‌ଙ୍କର ଭୋଜ ଅଡ଼ୁଥିଲା, ଘରଣୀ ତ ଥିଲେ ବାପଘରେ । ଘଣ୍ଟେ ଅଧ ଘଣ୍ଟାକ ଡେରି ସହି ସାରି ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ିଲି । ବେଶ୍ ଲାଗୁଥିଲେ—ପଲଉ, ମାଛ, ମାଂସ, ପାଏସ୍ ଦଥ ଦହିବାଏ ଛ ରଜା ପୁଣି ସବୁ ଶେଷରେ ରସଗୋଲା, ଚେ ଭୁଟେକ; ମାନେ ଭୋଜଟା ଅଡ଼ବାଲର ସେସବ ଯୁଗର ଭୋଜ ଉଭୟ ଚମାନ୍ତରେ । ବେଶ୍ ଟଳବଣିଅ ଗୋପୀମିଟା ଭୋଜନଟାଏ ହେଲା । ଏମିତିଅ ଶିଅଟ ୧୯୦୯ ପଛରୁ ଖାଇଥିଲି ନଥିଲି । ସେଅ ପରେ ଦକ୍ଷିଣୀ ବାଉନାଚ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବେଣି ଘଣ୍ଟ ହେଇଗଲା—ଘରେ ଅସି ବଛଣାରେ ଶୋଇ ଶୋଇ ଘଣ୍ଟ ହେଲଣି ଗୋଟାଏ ତ—ବାଟା । ମନେ ହେବ ଗଲକଡ଼ ହେଇ ଅଛି; ଉଣ୍ଡାର ଘଲୁ ଘଜ ଘଡ ଘଡାର ନଡ଼ଟା ଗୁଲବନା ଗୁଙ୍ଗ କଲା । ଘଟ ଉପରେ ବସି ବନ୍ଧ ବାନ ପାଇ ଶୁଣିଲି—ପୁଣି ଘଡ ଘଡ ଝଣ ଝଣ ଧଡ ଧଡି ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ ଶାଳଗ୍ରାମ

ପଚାରିଲି— "କିଏ କିଏ ?"

ଅନ୍ଧାରରୁ ଉତ୍ତର ଆସିଲା—"ନାଇଁ ଚୋର ନୁହେଁ, ମୁଁ ଗଣ୍ଡ" ଚୋର ଆଉ ଗଣ୍ଡଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଏତ ? ମୋର କୌତୂହଳ ହେଲା ଜାଣିବାକୁ । ତାଛଡ଼ା ଆମ ଘରକୁ ଚୋର ଗଣ୍ଡ କେବେ ଆସି ନଥିଲେ । ଯୋବା ସଇତ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅସନ୍ତି, ଘାଇ ପଉଷା ଖୁବ୍ ଅସନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଗୁଣ୍ଡାଗଣ୍ଡ କେବେ ଅସ ନଥିଲେ । ନୂଆ ଅଛିଥି ବୋଲି ଡାକିଲି "ଆସନ୍ତୁ ଏ ଘରକୁ ।" ଅନ୍ଧାରରେ ସେ ଆସିଲେ ଆଉ ଚଉକି ଟାଣି ବସିଲେ । ପଚାରିଲି— "ଆପଣ ଯେ କହୁଛନ୍ତି ଚୋର ନୁହନ୍ତି ଗଣ୍ଡ, ଆପଣମାନଙ୍କ ଭିତରେ ତା ହେଲେ କଣ ପ୍ରଭେଦ ନିଶ୍ଚୟ ରହିବ ?"

ଗଣ୍ଡ କହିଲେ—"ହଁ, ଚୋରମାନେ କେବଳ ଆପଣମାନଙ୍କର ଧନ ଆଣି ମାନଙ୍କର ଅଜାଣତରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରନ୍ତି । ଅଜଣା ଆମେ ସେମିତି କରୁ କିନ୍ତୁ ଆମପାଖରେ ହତିଆର ଥାଏ ବୋଲି ଆମକୁ ଗଣ୍ଡ କୁହାଯାଏ ।"

"ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଭାରିହେଲେ ହତିଆର ଅଛି ଶୁଣି ଖୁସିହେଲି । କଣ ଲଗେଇବେ ? ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ଟିକିଏ ଦେଖି ପାରୁନି ।"

"ନା, ନା ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ—ଆପଣ ଜାଣନ୍ତୁ ଆମେ କେମିତି ଅନ୍ଧାରକୁ ଘୃଣା କରୁ ଏମିତିକି ସ୍ୱପ୍ନ ସରିକି ଆମେ କେବେ ନିନ୍ଦା କରୁଁ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ କହିବାର ପଡ଼ୁଥିବେ"

"ସତ ମୋର ମନେ ନଥିଲା, କ୍ଷମା କରିବେ । ତା ଛଡ଼ା ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଆପଣମାନଙ୍କ ଉଲଗ୍ନକମ ଜାଣିବାର ଅବକାଶ ପାଇନି—ଆପଣଙ୍କର କଥା କହନ୍ତୁ"

"କଣ କହିବି ? ଏଇ ଦରିଦ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଦେଶରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ଆମ ଜୀବନରେ କଣ ବା ନୂତନତ୍ୱ ରହିବ କହିଲୁ ଉଭୟ—ଆମର କର୍ମଜୀବନର ପରିସର ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର—ଆମର ଭଉଜା ନବାବର ପନ୍ଥା ଅତି ପ୍ରାଚୀନ ହେଲେଶୁଦ୍ଧା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଆମର ଭାଇମାନେ ନାନା ଅଭିନବ ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭୂତ ଧନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରୁଥିଲେ ବି ଆମେ ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆର ହୋଇ ରହିଛୁ । ଦେଖନ୍ତୁ ଟଙ୍କାଅ ଅଫିସର, ପାଠିଏ ଟଙ୍କିଆ କେରାଣି, ହଜାର ଟଙ୍କିଆ ଦୋକାନ ବା ବ୍ୟବସାୟୀ ମଣିଷଙ୍କ ଘର ଲୁଟ କରି କେହି ବଡ଼ଲୋକ ହୋଇ ପାରିଲେଣି ? ଓଡ଼ିଶାରେ ଆମର ଜିଲ୍ଲା ବାହିଁ ? ଏଇ ଗରିବ ଦେଶରେ ଉପଯୋଗୀ ଆମର କଣ ଅବଲମ୍ବନ ଅଛି ? ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ମିଲ୍ କାରଖାନା ଉଦ୍ୟୋଗ ହୋଇଛି, କେତେଖଣ୍ଡି ଅଛି ପାଞ୍ଚ ଦଶ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଯେତେ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ପଇସା ହେବ ଆମର ଭାଗ୍ୟ ଚିନ୍ତାରେ !

ମଜାକଥା

ଗଣ୍ଡଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଦୁଃଖହେଲା । ବାସ୍ତବିକ ଯେଉଁ ପନ୍ଥାରେ ଗୋଟାଏ ଭବିଷ୍ୟତ ନାହିଁ ସେମିତି ପନ୍ଥାଧର ମଣିଷ କେତେଦିନ ପୃଥିବୀରେ ଚଳିପାରିବ—ଉନ୍ନତର ଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିପତ୍ତି କେତେ ! ଆଉ ବାସ୍ତବରେ ଦରିଦ୍ର ଓଡ଼ିଶା! ପଚାରିଲି—"ଆପଣଙ୍କର ଘରେ ଆଉ କିଏ କିଏ ଅଛନ୍ତି ?"

"ମୋର ମାଆ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭାଇ ଗଣ୍ଡ କିଏ"

"ଆପଣ କେମିତି ସମୟ କଟାନ୍ତି ?"

"ଏମିତି ଚୋର ସବୁ କରି ଥାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ ମାମୁଁ ଘରୁ ଡାକରା ଆସେ, ସେଠି କଟେଇ ଆସେ ।"

ଆପଣଙ୍କ ମାମୁଁଘର କୋଉ ଗାଁରେ ?"

"ଭୋଜ ଗାଁରେ ଚୋର କଥା ! ବାପା ଆମର ପଦ୍ମପାଦଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଥିଲେ । ବାପାଙ୍କ ଘରମାନେ ଘର କଡ଼େଇ—ଏଥିର ଟିକଣାରେ ତାଙ୍କର ଘର ଅଛି—ମୁଁ କିନ୍ତୁ ମାମୁ ଘରକୁ ଗଲେ ମୋ ମାଆ ଛୁଟି ଦିଏନି—ବାଜେ ତା ଭାଇମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଲୁଚି ତାର କଥେନ—ସେ ମନଦୁଃଖ କରେ, କିନ୍ତୁ ତାର ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଅଭ୍ୟାସ, ସେ କାନ୍ଦନ୍ତି; ଯେତେ କାନ୍ଦେ ଦୁଃଖ ହେଉ ବାନ୍ଧେ । ଆଉ, ମୋ କଥା ଥାଉ, ଆପଣଙ୍କ କଥା କହନ୍ତୁ । ଏତେ କେଉଁପାଏ ଶୋଇ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

'ସେତେବେଳେ ଅଫିସର ଘରକୁ ଭୋଜ ଖାଇ ଯାଇଥିଲି ଅଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟ ହଜମ ହେଉନାହିଁ ।"

"କଣ କଣ କରିଥିଲେ ?"

"ଅନେକ କିଛି—ପଲଉ, ମାଛ, ମାଂସ, ଚପ, ମଣ୍ଡା—"

ଚିତ୍ରାଙ୍କନ — ଚେତନ ମହାପାତ୍ର

"ଏଁ ! କଣ କହୁଛନ୍ତି, ଅନ୍ଧକାର ଭିତର ଆମଳରେ ଏତେ ଖାଇବ ! ସମୁଦାୟ କେତେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବ ?"

"ପ୍ରାୟ ୫୦ ହବ ।"

"ଦେଖୁଛନ୍ତି ଅନ୍ଧକାର ଦିନରେ ସରକାରମଣ୍ଡ ଦେଶର ଉପରେ କଣ୍ଟକଣା କଲେ କେହି ଚେଷ୍ଟା ଖାଇବେନ ବୋଲି କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ଭୋଜ ଭିତରେ ଏତେ କଥା ଟେଟେଇ ଖାଇ ଦଉଛନ୍ତି—ଆମ ପେଟ ଭରୁଛନ୍ତି କଣ ?"

"ନା ନା ସମସ୍ତେ କଣ ସେମିତି ହୋଇଛନ୍ତି ? ଆମ ଘରଣୀ ଯେଉଁ ଦିନୁ ବାପ ଘରକୁ ଗଲେଣି ମୁଁ ଗୋଟାଏ ଓଳି ଯାହା ତାହା ଖିଆରେ ଖାଇ ନାହିଁ, ଆଉ ଓଳିଟା ପ୍ରାୟ ଉପାସ ।"

"ଯାହାହେଉ, ମୋ ପେଟ ଆପଣଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ଅଛି—କଣ କଣ ମୋ ପେଟ ଭରିଛନ୍ତି ?"

"ଆସନ୍ତୁ ଦେଖିବେ—ଏଇଟା ହରିତ ଭାଇର କହଣା ବାକ୍ସ—ଏଇଟା ଭାଇର ପଇସା ବାକ୍ସ—ଏଇ ଟ୍ରଙ୍କ ପେଟେର ସ୍ୱଭାବରେ ଭଲ ପଟା ରହିବ ।"

"ବାସ ଏତିକିମାତ୍ର—ବାଉଁ କଂସା ବାସନ ବି କେଉଁ ଠାରେ ଦେଖୁନି ।"

"ନାହିଁ—ଏଇ ଯାହା ଦେଖୁଛନ୍ତି ଶଶୁର ଘରୁ ମିଳିଥିଲା ସେଥିଭିତରୁ ବ୍ୟବହାର ହୁଏନି—ଆମେ ଚନ ବାସନରେ ଖାଉଁ ।"

"ଅଚ୍ଛା, ଆପଣ ଏମିତି ଶସ୍ତା ଜିନିଷରେ କାମ ଚଳେଇ ଦଉଛନ୍ତି—କଂସା ପିତଳର ଯେଉଁ ତ

ସେଟାଏ ମୂର୍ଖ ପତି ! ଅଚ୍ଛା ଅଉ କଣ ସବୁ ଲେଖିଛନ୍ତି ।”

“ଏହି ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅତି ଆଗ୍ରହ କେତେକ ? ଅଲଗ କଥା ଦେଖନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଦରବାର ଦେଖି ଉଠିଥି— ‘ଓଃ ଟଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନେଇ ପାରନ୍ତି କହି ଏତେ କହନ୍ତି କେତେ କେମିତି ?

“ନେଇଯିବ—ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ମହିଷ ଅଛନ୍ତି ଯେ ! ତାହାରେ ଛଡନ୍ତି ।”

“ବେଶ୍ ତ ହେଲେ ଭଲ ହେଲା—ଉଠାନ୍ତୁ— ପାଇ ଫଳ କରନ୍ତୁ—ଅଚ୍ଛା ଅଉ ପୁଣି କେତେ ଅଛିତେ ?”

“ଅଛିତ ଯେ ପୁଣି କହସ୍ତ ଏହ ପଢନ୍ତୁ । ଗୋଟାଏ ଅନୁରୋଧ କରୁ ରଖିବେ, ପେଟକୁ ଦେଶି ଖାଇବେନି— ତା ହେଲେ ଅମ ତାଙ୍କ ଭଲ ହେଉଛି ।”

“ସେ କଥା ମତେ ଶିଖେଇବାକୁ ହବନି— ସେଇଠ ଯଦ୍ଦୃଷ୍ଟି ଯମାର ଅଛ—ତା ଛଡ଼ା ସ୍ତ୍ରୀଟାଏ ପଡନ ଗିଏ ଆମର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ତାଙ୍କର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାର ପକ୍ଷପାତୀ ମୁଁ ନୁହେଁ ।”

“ଧନ୍ୟବାଦ—ଦେଶରେ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ମଣିଷ ଯଦି ଆଉ କେତୋଟି ଥାଆନ୍ତେ ତେବେ ଆମେ ଆଉ ଅଦୃଷ୍ଟକୁ ଦୋଷ ଦଅନ୍ତୁନି କମ୍ । ଓଡ଼ିଶା ମାତାର କଦା କରନ୍ତୁନି । ଭଗବାନ ଆପଣଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।”

“ହଁ, ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମୁଁ କରୁଛି ସେଥିପାଇଁ ଏତେ ବୃଥା ପ୍ରଶଂସା କାହିଁକି ? ଅଚ୍ଛା ଏଠି କେତେ ସ୍ତ୍ରୀଟାଏ ଗଣ୍ଡିରୁ ଅଛି । ମୁଁ କେଉଁଠି ସବୁ ସଙ୍ଗେ ନେଇ କରି ଯିବି ଭାବୁଥିଲି, କେମିତି ?”

“ନା ଥାଉ—ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ...ଦରକାର— ଆପଣ ସଙ୍ଗ ନେଇକି ବାଟରେ ମୋ ଉପ-ଗଣ୍ଡି କଟା...ର ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ବାହାର ଦୁଏଠ ଦରବାରକୁ ପଠେଇବ, ତେବେ ଏଇ ଝିଅ ବଡ଼ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଇଛି ।”

“ହଁ ଦଅନ୍ତୁ । ଅଉ ତୋର ଜିନା ଝିଅ କନା ହେଉଛି; ଦଶଦିନ ପରେ ବାହାଘର ହେଲେ ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ମାଠ ହେଉଛି— ମୋର ମାଠ ଦେଖିଯାଇଛି ବୋଲି ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହ ପାରିବି ।”

“ଅଚ୍ଛା ଯାଉଛି—ଧନ୍ୟବାଦ—ମନେ ରଖିଥିବେ ।”

“ଧନ୍ୟବାଦ—ଧନ୍ୟବାଦ ମନେ ରଖିବି । ଏମିତି ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭାବିବି ଆପଣଙ୍କ କଥା ।”

“ସେ ସ୍ୱଳ୍ପ ସବୁ ନେଇ । ମୁଁ ଝିଅ ସପଟା ଉପରେ ଶୋଇ କାଳ ସଞ୍ଜଟା କଟେଇଲି— ନିଦ ହେଉନି ମୋର । ମନରେ କେବଳ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା ଯେ ସ୍ତ୍ରୀଟାଏ ଏତ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସଭ୍ୟତାର ପନ୍ଥା ଅତି ପ୍ରାଚୀନ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ଅତି ଅଳ୍ପ କାଳରୁ ଚଳିଆସୁଛି, ଯେଉଁମାନେ ସମାଜକୁ ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ନ କରି କହି ପାରିବେନି ସେମାନେ କଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ଜନମିଲେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ତାଙ୍କଟା ଏକାବେଳେ କେମିତି ପାଇଗଲା ? ଏଥିପାଇଁ କଣ ସମାଜର କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ? ତାଙ୍କମାନଙ୍କ କଥା ମନରେ ଆଣିବା କଣ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉଚିତ ନୁହେଁ ? ଅବଶ୍ୟ ଉଚିତ । ମୁଁ ସେଇଯୋଗୁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ପଚାରୁଛି ଆପଣମାନେ ସାଧାରଣ ଜନରେ, ପୁରୋହିତ ପକ୍ଷରେ, ଭୋଗ ରୂପରେ ବସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତମ ଏତ ପେଟକୁ ଖାଇ କହୁଛନ୍ତି, ଗଣ୍ଡିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରଖୁଛନ୍ତି କଣ ???*

— * —

* ପାଠକ ପାଠିକାମାନେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେନି, ଏଇ ଗପଟି ମୁଁ ଏମିତି ଅଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ଲେଖିଥିଲି ଯେ ଲେଖିବାର ଦୁଇଦିନ ପରେ ଦଶଦିନ ଧରି ଦୁଇ-ଟାରେ ବନ୍ୟାରେ ମୋର ଘରେ ଡକାଏତମାନେ ପଶି ନିତ୍ତର ଅବସ୍ଥାରେ ମତେ, ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏବଂ ସାନ ଭାଇକୁ ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ପିଟିକରି ଓ ଛୁରାମାରି ମୋ ଘରର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଲୁଣ୍ଠନ କରି ନେଇଥିଲେ । ମୁଁ ସାଂଘାତିକ ଭାବରେ ପୁଣି ହସ୍ପିଟାଲ ପାର୍ଶ୍ୱ ଛ ମାସ ପଡିବା ପରେ ନୂଆ ଜୀବନ ଲାଭ କରିଛି । ଭଗବାନଙ୍କ ସେଇ ଅଶୁଭ ଦେଖାଣ ପୁଣି ମୋର ଲେଖକ ଜୀବନର ଶୁଭ ହେଉ । —ଲେଖକ

(ଏ ଗଳ୍ପରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରା ଯାଇଛି ତାର ଭଲ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞ— ସଂ ଉପର)

କୁତୁକୁତୁ

ଜଣେ ଲଣ୍ଡନ ଅଧିବାସୀ ଓ ଜଣେ ଏଡନବରା ଅଧିବାସୀ ସ୍ଥିର ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ବସି ଲଣ୍ଡନରୁ ଏଡନବରା ଯାଉଥିଲେ । ଏଡନ୍‌ବରା ଅଧିବାସୀ ସ୍ଥିରଟି ଯେତେ ଯାଗାରେ ଟ୍ରେନ ରହୁଥାଏ ସେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ ପ୍ଲାଟଫର୍ମରେ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଯାଇ ପୁଣି ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଅସି ଟ୍ରେନରେ ବସନ୍ତି । ଲଣ୍ଡନ ଅଧିବାସୀ ପଚାରିଲେ— “ଏତେ ଥର କାହିଁ ଓହ୍ଲାଉଛନ୍ତି ଓ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଅସି ଚଢ଼ୁଛନ୍ତି ।”

ସ୍ଥିର ଭଦ୍ରଲୋକଟି ଉତ୍ତର ଦେଲେ— “ସେ ଲଣ୍ଡନଯାଇଛି ଜକର ହୃଦୟନ୍ତ୍ର (heart) ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ । ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ହୃଦୟନ୍ତ୍ର ବିଶେଷଜ୍ଞ (Heart Specialist) କହିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ଯେ ସେ ସାବଧାନ ନ ହେଲେ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଫାଟିଯିବେ । ସେଇ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରତି ଷ୍ଟେସନରେ ଓହ୍ଲାଇ ଆର ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକଟ କାଟୁଛନ୍ତି—

\+ ×

ଜଣେଲୋକ ତାର ରେସନ କାର୍ଡ଼ ଦୋକାନରେ ଯାଇ କହିଲା “ଚିନି ଦିଅ”

ଦୋକାନୀ—ଚିନି ସରି ଯାଇଛି

ଗରାଖ—ତେବେ ମଇଦା ଦିଅ

ଦୋକାନୀ—ମଇଦା ନାହିଁ

ଗରାଖ—କିରୋସିନ ।

ଦୋକାନୀ—କିରୋସିନ ମିଳୁ ନାହିଁ ।

ଗରାଖ—ତେବେ ଦୋକାନରେ ଚାବି ଦେଇ ଚାଲି ଯାଉନା ଘରକୁ ?

ଦୋକାନୀ—ଯାଆନ୍ତି ସେ; କିନ୍ତୁ କୁଲୁପଟାଏ କିଣିବାକୁ ପଇସା ନ ଥିବାରୁ ଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ ।

\+ +

ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କହୁଥିଲେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ— ବଜାରରୁ ଗୋଟାଏ ଗ୍ଲାସ କିଣି ଆଣିବ ।

ପଣ୍ଡିତ ଦୋକାନରେ ଗ୍ଲାସ ମାଗିଲେ । ଦୋକାନୀ କହିଲା, “ସେଇ ଥାକରେ ଗ୍ଲାସ ଅଛି, ବାଛି ନିଅନ୍ତୁ ।”

ଗ୍ଲାସ ଗୁଡ଼ାକ ଓଲଟା ହୋଇ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ପଣ୍ଡିତ ଦେଖି କହିଲେ— ହିଁହୁଁ—ଏ ଗୁଡ଼ାକର ଦୁଇପାଖ ବନ୍ଦ ଯେ ।

ଦୋକାନୀ ଗୋଟାଏ ଗ୍ଲାସ ଓଲଟାଇ ଦେଲା ।

ପଣ୍ଡିତ ଦେଖି କହିଲେ—ଉଁହୁଁ— ଯାର ଦୁଇ ପାଖ ଯାକ ମେଲା ପାଣି ରହିବ କିପରି ।

ଗ୍ଲାସ ନ କିଣି ପଣ୍ଡିତେ ଲେଉଟି ଆଇଲେ । × × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଚିରଦିନ ବଂଚିବେ

ଗଛ ଅଧରେ ମୋତେ ଜଣେ ଅସି ଉଠ ଛାଡ଼ି ଡାକିଲା—'ଭାଇ—ଭାଇ ଦଉଡ଼ ଆସ !'

ମୁଁ ଧଡ଼ ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠି ଦେଖିଲି—ଘୋର ପଡ଼ଶା ! ତାଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ୱରକୁ ସେ ସହଜ ଭରି ପାରୁ ନାହିଁ । ଧଇଁ ଧଇଁ ହୋଇ କହୁଚ—ଭାଇ ପୁଣି ଲଗିଗଲା—ପୁଣି ଲଗିଗଲା ।

"କଣରେ ତୁ ଏମିତ କାହିଁକି କହୁଛୁ ।" ସେ କେବଳ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତମାରୁ ଥାଏ—ଆଉ କହୁଥାଏ—"ଲଗିଗଲା—ଲଗିଗଲା—ବାପୁ ଖୁଦ—ପୁଣି ଲଗିଗଲା ।"

ଛଅଟିଏ କହୁଁ

ମୁଁ ତାକୁ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ତା କାନ୍ଧରେ ହାତ ପକାଇ ତାକୁ ମୋ ଘର ଭିତରକୁ ଅଡ଼ାଇ ଆଣିଥିଲି । ସେ ମୋତେ ଛାଟି ଦେଇ କହିଲା—"ଠିଆ ହୋଇଛୁ କଣ ? —ଗାନ୍ଧୀଜୀ—"

ମୋ ଛାତିରେ ଗୁଳି କିଏ ଲଗିଗଲା । ମୁଁ ବି ଏଥର ଡରିଗଲି । ସେ କହିଲା—"ଦୌଡ଼—ଗାନ୍ଧୀଙ୍କି ବଞ୍ଚାଅ ।"

× × ×

ତା ଅରଦିନ ସଡ଼କ ସଡ଼ ଜନତାରେ ପୁଣି କଅଁ ଜଳ ଉଠିଲା । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖର ଦୀପ ଜଳ ଲିଭି ବି ନାହିଁ—କାଗଜର ପତାକା ଫିକା ଦ ପଡ଼ି ନାହିଁ—ଅନ୍ନ ଦେବଦାରୁ ପତ୍ର ପୁରି ପୁରି ଝାଉଁଳି ନାହିଁ—ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଏବେ ବି କଳସ ବସିଛି । ଏବେ ବି ରାସ୍ତା ମଝିରେ ଏ କେ ଠାରୁ ସେ କୋଠ ଯାଏ ବଡ଼ ବଡ଼ ନାଲିକନା ଉପରେ "ଜୟହିନ୍ଦ" "ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍" ଲେଖା ଝୁଲୁଛି । ଏବେ ବ ସେ ଶବ୍ଦ କାନରେ ବାଜୁଛି—'ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଜୟ—ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ର ଜୟ—ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନଙ୍କ ଜୟ ।"

ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଉଭୟେ ମିଶି ସେଦିନ ଯେଉଁ ଉତ୍ସାହରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରିଥିଲେ—ସେ ଉତ୍ସାହର ଗତି ଏ କଣ ହେଲା ?

ମୁଁ ଖାଲି ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଯାଉଥାଏଁ । ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ୱାସ-କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଖି ଆଗରେ ଯେତେବେଳେ ପଡ଼ୋଶୀ

ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କ କାଟିବାରେ ଲାଗିଗଲେ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଘଟଣାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ୍ୟ କରି ମଣିପାରୁ, ଆଉ ଗୋଟାଏ ମଣିଷ ପଶୁ ହିସାବରେ ନିଜକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲି ।

ହିନ୍ଦୁମାନେ ଏଥର ମାରିବାରେ ଅଗୁଆ ହେଲାପରି ଦଶିଲା । ସମ୍ଭବତଃ ହିନ୍ଦୁମାନେହିଁ ଏଥର ଗୋଳ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଦୋଷ ମୁଁ କାହାକୁ ଦେଇ ପାରୁନାହିଁ । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କୁ କାଟିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । କି ନୃଶଂସ । କି ପଶୁ—ପିଶାଚ !

କାହାଣୀ

ଗାନ୍ଧୀଜୀ ମରି ନାହାନ୍ତି—ଆତତାୟୀର ପ୍ରହାରରୁ ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି—କିନ୍ତୁ ଏଥର ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ହାତରେ ଅପଣାର ଜୀବନଟିକୁ ଥୋଇ ଦେଇ ବସିଚନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଅନଶନ—

× × ×

ଦଳ ଦଳ ଶାନ୍ତିସେନା ବୁଲୁଛନ୍ତି—ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଉଭୟେ । ମୁଁ ସ୍ଥିର କରି ପାରୁ ନାହିଁ—ଏ କଅଁ ଶତ୍ରୁତାର ପରିଣତି ନାହିଁ । ଜୀବନର ଭୟ ମୋତେ କାତର କରୁଛି । ମଣିଷର ରକ୍ତ ମୋତେ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁଛି । ପରିବାରର ମାୟା ମୋତେ ଅବଶ କରୁଛି । "ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଏକ ହୋ"—ନିନାଦ ମୋତେ ପାଗଳ କରିଦେଉଛି—ମୁଁ ଜପଯୋ—ନତଶ୍ରେ—

ହଠାତ୍ ସେଇ—ମୋର ବନ୍ଧୁ ଉସମାନ୍ ଅସି ପହଞ୍ଚିଲା—ଲମ୍ବା ପଠା ଲମ୍ବା ଗଠନ—ବଳିଷ୍ଠ—ସ୍ୱଭାବରେ ଚଞ୍ଚଳତା ଅଥଚ କାର୍ଯ୍ୟର-ଶୀଳତା !

"ଜୟହିନ୍ଦ !"

ମୁଁ ତାର ଉତ୍ତରରେ ଜୟହିନ୍ଦ୍ କହିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଆଉ କଣ୍ଠ ମିଳାଇ କହିଲା—"ବୋଲେ—ଅଲ୍ଲା ହୋ ଅକବର ।"

ଅପେ ଆପେ ମୁହଁରୁ ବାହାରି ଗଲା—"ଅଲ୍ଲା ହୋ ଅକବର ।"

ତା ଆଖିରେ ଲୁହ ଥିଲା—ମୋ ଆଖିରେ ବି ଗୋଟାଏ ଠେକ ।

"ଚାଲିଲୁ—ଚାଲ—ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଅ ।"

ମୁଁ ଆଉ ଚିନ୍ତା ପାଇଲି ନାହିଁ । ତାର ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଚାଲିଗଲି । ଘରର କାହାକୁ କିଛି କହି ନାହିଁ । ସେ ବି କହିନାହିଁ କାହାକୁ ତା ଘରେ । ମୁଁ ମୋ କଥା ଭାବୁ ନ ଥାଏଁ । ତାକୁ ଚାହିଁ ଥାଏଁ—ତାର ଉତ୍ସାହକୁ ଦେଖୁଥାଏଁ—ଆଉ ତାର କଥା ଭାବୁଥାଏଁ । ଘରେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ—ବୃଦ୍ଧୀ ମା—ପିଲା ଦୁଇଟି । ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ—ବଡ଼ଟି ଦୁଇ ବର୍ଷର ।

ଆମେ ଚାଲିଲୁ—କୋଉଠିକି ଠିକ୍ ଜାଣୁ ନାହିଁ । ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁଇଜଣ । ଯେଉଁଠି ଅଶାନ୍ତି ଉଠିଲା ସେଠି ହାଜର । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା—ଯେ ହିନ୍ଦୁ ହେଉ ମୁସଲମାନ ହେଉ ଆମକୁ ଦେଖିଲାକ୍ଷଣି ଘାତକ ଛୁରୀ ଭଳି ପଳାଇ ଯାଉଥିଲେ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଉ ସେଇ ଉସମାନ ମୁହଁକୁ ଚାହେଁ—ଏ କଣ ମନ୍ତ୍ର ଜାଣେ ?

\+ \+ \+

ଗୋଟାଏ ପାଟରେ ମୁସଲମାନ ଗୁଣ୍ଡା ଦଳେ ହିନ୍ଦୁବସ୍ତୀ ଉପରେ ଚଡ଼ାଉ କରିଛନ୍ତି । ଉସମାନ ସେଇଠି ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା ପଛେ ପଛେ ମୁଁ । ଉସମାନ ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା—ବନ୍ଦ କର—ବନ୍ଦ କର !

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର

ତା ର ବକ୍ତୃତା ଚମ୍ଭୀର ପାଟିରେ ସମସ୍ତେ କାବୁସ୍ଥ ହୋଇ ଗୁହିଲେ । ଜଣେ ଲୋକ କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା—'ସାଲା—କାଫେର' ।

ଛୁରୀ ଧରି ଛୁଟି ଆସିଲା ସେ ମୋ ଦେହକୁ ଧରି ଛୁରୀ ଉଠାଇଲା ବେଳକୁ—ଉସମାନ ତା ହାତଟାକୁ ଧରି ଛଡ଼ାଇ ଦେଇ ମୋ ଆଗରେ ଠିଆ—"ପହିଲେ ମତେ ମାର ।"

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନେକ୍କୁ କହନ୍ତି, କଣାମାମୁଁ ମାନେ ପଞ୍ଚଶିଳ ନୀତିର ଚରମ ବକ୍ତାଙ୍କର ଭାଇଁ ରହିଛନ୍ତି । ଚମ୍ବର୍ଲେନ୍ କ୍ରିଟ୍ ଲେମ୍ ବୋଲି ଯାହା କହନ୍ତି, ତାହା ଥିଲା ଏହାର ଠେଁ । ଲୋଭ, ସଂଯମ, ଅଭିମାନ, ଅପମାନ ବୋଲି କଣ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଜଣା ନଥିଲା । ସେ ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କ ନିକଟ ଲୋକ ଏ, ସମସ୍ତେ ବି ତାଙ୍କୁ ସେହିପରି ନିଜର କରିଥାନ୍ତି । "ଚୋର ମେ..." ବୋଲି ଯେଉଁ ଲୋକଟା ମନୁଷ୍ୟ ପାଶରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ସେଇଟା କଣାମାମୁଙ୍କୁ ଛୁଇଁ ନଥିଲା । ଗାଁଟାଯାକ ଯାହା ... ଭାସ ଭାସି ପଡ଼ିଲା କଣାମାମୁଙ୍କୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଦଉଡ଼ି ଭିଡ଼ ଲଗିଛି । ଯାହାର ଚାହ ... ହେଲା, କଣାମାମୁଁ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ିଦେଇ ହାଣ୍ଡି ହାଣ୍ଡି ଅନ୍ନ ପରଶୁଛନ୍ତି; ଯାହାକୁ ଦେବାର ବାଧ୍ୟ ଥିଲା, କଣାମାମୁ ତା ବାଛଣା ପଟଳେ ଗାଢ ଅନାଗତ ଦ୍ୱୋଇ ନସ ଭରୁଛି, ତହା ଘଟିଲ ମହାମଲ ଭ ।ମାମୁଁ ମୁଣ୍ଡରେ ଗାମୁଛା ବାନ୍ଧି ଯାଇ ପଶାଣୀ ପଦାରେ । ତାର ଏହି ଯେଉଁ ଅସୀମା ଭୁଲା ପର-ଦୁଃଖଦୁଃଖ, ଏହିଥିରେ ଏକ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣ ନେଇଥିଲା । ଶେଷକୁ ସେ ଏପରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଯେ ସେ ନହେଲେ କାହାର ନ ଚଳେ ।

ଉପନ୍ୟାସ

କଣାମାମୁଙ୍କ ଏତେ କଥା କହୁଗଲି, ଏବା କହୁନାହିଁ ସେ.ଟିଏ କଥା— ସେ କଣାର କିଏ । ସେ କାହାର କେହି ନହୋଇ କଣ ସବୁଠୁ ଛୁଣ୍ଡି ପଡ଼ିଥିଲା । ଭୁଲ୍‌ଖ ଫୁଟି ବାହା ଥିଲା ? ପିଲାଟି ବେଳେ ମୁଁ ଜାଣେ ସେ ଆମ ଘରର ଜଣେ ହୋଇ ସବୁ ପିଲାଏ ତାଙ୍କୁ ଆପଣା ଆପଣା ଘରର ଲୋକ ବୋଲି ଜାଣନ୍ତି । ମନ ସେଇ ପୁଣି ତକ୍ଷଣରେ ପଡ଼ିଲ କହୁଥିବା ହେବାର କେହ ହୋଇଥିବ ।

ଶୁଣିବାରେ ତା ଜନ୍ମ ଆମ ଗାଁରେ ନହେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ଖବ୍ ଖାନ୍ ଦାନ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଂଶଜ । କିନ୍ତୁ ସେ ଖାନ୍‌ଦାନୀ ବ୍ରାହ୍ମଣର କୌଶସି ଚିହ୍ନ ବାସ୍ତବ ଜଗତରେ ନାହିଁ— ଯାହା ଅଛି ସେ କେବଳ କଣାମାମୁଁଙ୍କ ଗାଲ ଭ୍ରୁକୁଞ୍ଚରେ ।

ଆମ ଗାଁରେ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁଘର । ସେ ବନ୍ଧୁଘରର ପୁଣି ଏବେ ବଂଶ ବୁଡ଼ିଲାଣି । ପଟ୍ଟନାୟକ ଘରର ଯେତେବେଳେ ବୋଲବାଲା ଚାଲୁଥିଲା, ବଂଶା ଭଗାଟ ପଡ଼ୁଥିଲା, ହଞ୍ଜି ବଜାଇଲେ ଯେଉଁ ନାଗରା ବାଜୁଥିଲା, ବାଟରେ ଗୃହଲଗାଇଲେ ପୋଡ଼ ମଶାଲ ଜଳୁଥିଲା, ସେତେବେଳେ କଣାମାମୁଁ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସେ । ତାର ପିତୃକୁଳର ଧନ ଠାରୁ ଜନ ଯାଏ ସବୁ ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବାରୁ ବନ୍ଧୁ ଘରର ଏ ପିଲାଟିକୁ ବାବୁ ପଟ୍ଟନାୟକେ ଦୟା କରି ଆଣି ଆପଣା ଘରେ ରଖିଲେ । କଥାରେ କହନ୍ତି 'ବିପଦ ପଡ଼ିଲେ ବନ୍ଧୁ ସାହା' । କିଣ୍ଡ ଥିଲେ ବାବୁଙ୍କର ଭଣୋଇର ମାମୁର ସଳା ।

ସୁତରାଂ କିଣ୍ଡ ବାବୁଙ୍କର ହେଲେ ସମ୍ପର୍କିତ ମାମୁ । ଅସିଲା ବେଳକୁ କିଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲେ ୧୦।୧୨ ବର୍ଷର ପିଲା ଆଜ

(ବାକୀ ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ)

ତା ପାଟିରୁ ପଦକ ସର ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ତାର ଉପରେ ବସିଗଲି ।

'ଯ୍ୟା ଅଲ୍ଲା" ବୋଲି କହି ଉସମାନ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଅଜ ସେ କେଉଁଠା ? ତା' ମୁହଁରୁ ବ ସେହି ପଦକ କଥା ।

× × ×

ହସପାତାଳ । ମୋ କୋଳରେ ଉସମାନ ମୁଣ୍ଡ ଦେଇଛି । ଅଜ କେତୁଂ ମିନଟ୍—ବା କେତୁଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ !

ମୁଁ କେବଳ ସେଇ ଉସମାନକୁ ଚାହିଁ ଥାଏଁ—ଉସମାନ କଥା ଭାବୁଥାଏ ଅଜ ତାର ମା—ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲା । କିନ୍ତୁ ତା ମୁହଁରେ ଟେଟାଏ ଚାପ୍ନି । ସେ ଯେମିତି ଅଜ ଏ ନର୍କର ଜୀବ ନୁହେଁ । ସେ ଯେମିତି କେଉଁ ସ୍ୱର୍ଗର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛି ଅବ ।

ତୋର କୁଆ ପିଲାଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ ? ମୁଁ ପଚାରିଲି । ସେ ହସିଲା । ସେ ମନା କରିଥିଲା ଖବର ଦେବାକୁ । ଏଥର କହିଲା "ଆଜ୍ଞା ଖବର ଦେ ।"

ମ ଖବର ଦେଲି । ଉସମାନ ସାମାନ୍ୟ ନରମି ଗଲା । ଭାବଲି ଦୁର୍ବଳତା—ମଣିଷର, ଦେହର ସ୍ୱାଭାବିକ ଦୁର୍ବଳତା ବୋଧହୁଏ ।

ଉସମାନ କହିଲା—"ଭାଇ ଗୋଟାଏ ଅନୁରୋଧ । ଅଖିର୍ ଅନୁରୋଧ ।"

"କଣ ?" ମୁ ପଚାରିଲି ।

"ମୋ ନା ଖବର କାଗଜରେ ଦେବ ନାହିଁ—ମୋତେ ସହୀଦ୍ ବୋଲି କହି ସମ୍ମାନ କଲେ ମୋ ଅତ୍ମାର ଅଗୌରବ ହେବ ।"

ମୁ କାନ୍ଦପକାଇଲି । ତାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଶ୍ୱାସ ଉଠିଲା । କଷ୍ଟ କଷ୍ଟରେ ସେ କହିଲା—"କାହିଁକି ଜାଣୁ ? ମୁ କିଛି ବଡ଼ କଥା କରିନାହିଁ । ମୁଁ କାହାର ପ୍ରାଣ ବି ବଞ୍ଚାଇ ନାହିଁ—ମୁ ମୋ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିଛି ମାତ୍ର ।"

ଦେଖିଲି ତା ଚେହେରା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

"ମୁ ମୁସଲମାନ— ଯାହାକୁ ଅପଣା କରିଥିଲି ତାହାର ହାତରେ ମରୁଛି—କାରଣ ମୋର ଅଜ ଏକ ଖ୍ୱଇ—ହିନ୍ଦୁଭାଇ ପ୍ରତି ଦିନେ ମୋ ମନରେ ହିଂସା ନିଆଁ ଜଳି ଉଠିଥିଲା । ମୋ ଭିତରେ ଯଦି ଅହିଂସା ଥାଆନ୍ତା ତେବେ ଏ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ମୋତେ କରିବାକୁ ପଡ଼ିନଥାନ୍ତା । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତ ଏହିକଥା ଶିଖାଇଥିଲେ । ମୁ ଭୁଲିଲି—କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଖାତିରନ କରିବେ ।"

ଉସମାନର ଛାତି ଧକ୍ ଧକ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ତାର ପରିବାର ଅସି ପାରିଲେ ନାହିଁ ସମୟରେ । ମୁଁ ସେଇ ଦିନରୁ ଦେବତାର ଅରାଧନା ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି । ମୋର ଦେବତା ହୋଇଛି ଉସମାନ—ଅଜ ତାର ଏଇ ଛୋଟ ଛୋଟ ଶିଶୁ ପୋଡ଼କ ।

—✱—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀକୀ ଜୟ

ମରତରେ ବାଇ ସରଗରେ ସୁଧା ନବଣୁ,
ମୁଖର କରଚ ଧରଣୀର ଜଡ଼ ରେଣୁ,
ଜଗତର ଯିଏ ଅମିତ କ୍ଷମତାଶାଳୀ,
ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ପ୍ରୀତ କରିଚ କୁହୁକ ଭୁଲି,
ମରଣକୁ ଦେଇ ଜୀବନର ସବୁ ମୂଲ,
ସେବା-ବେଦିକାରେ ଢାଳିଛ ମରମ-ଫୁଲ,
ସାରା ଦୁନିଆଁକୁ ଅତି ଆପଣାର କରି,
ଆପଣାକୁ ଦିଏ କର୍ମ-ଅନଳେ ଭରି,
ପୀରତ ତାହାର ସବୁରି ହୃଦୟେ ଲେଖା,
ଅରତର ଲୁହେ ଫୁଟେ ତା' ରୂପ-ରେଖା,
ଅକ୍ଷୟ କୀରତ ପଦ ଯା'ର ଅନୁସରେ,
'ଜୟନ୍ତୀ'ରେ ତାଙ୍କୁ ସୀମାବଦ୍ଧ କେ କରେ ?

—ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର

ତାଙ୍କ ଭଉଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୟସ୍କ । ତାସୁ ତାଙ୍କୁ ଭଣାମାମୁଁ ବୋଲି ଡାକିଲେ, ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦେଖା ଦେଖି ଅନେକ ସେହି ନାମରେ ଡାକିବାକୁ ଲଗିଲେ । ଭଣାମାମୁଁ ଦନା ବେଳେ ଜାମା ଯୋଡ଼ା ପନ୍ଧି ଇସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିଲେ, ଓ ପେଲି ଛୁଟ ନଥିବା ଅପୁଅ ଘରର ସ୍ନେହ ଖରଧା ବ ଢଉଥିଲେ । ମାତ୍ର ହଠାତ ବାପୁଙ୍କର ଅକାଳରେ କାଳ ହୋଇଯିବାରୁ ତାଙ୍କର ପାଠପଢ଼ା ଇତି ହୋଇଗଲା । ଘରେ କେହି ପୁରୁଷ ବ୍ୟକ୍ତି ମୁରବି ନଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଯୋଡ଼ିଏ ଘଣ୍ଟା ଅଛି ବଡ଼େ ଗୁହର, ପୋଇଲି, ଅପଖ, ଗୁମାସ୍ତା । ବାବୁବାବୁ ଥିଲେ ଭାଇ ଜବରଦସ୍ତ ଓ ହାଁହାତାଜ ଲୋକ ।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସା ପ୍ତ

ଦେଶ

ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ ତାରିଖରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଜନକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ୭୯ ତମ ଜନ୍ମ ଦିବସ ଭାରତ-ରେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାର ସହିତ ପାଳିତ ହୋଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଦେଶ କ୍ରମେ ବିପନ୍ନ ହେବାକୁ ବସିଛି । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ସେକଥା ସୂଚାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଭାରତରେ ଭାତୃ-ହତ୍ୟାର ଅନ୍ତ ନହେଲେ ପାକିସ୍ଥାନବାଦୀମାନେ 'ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଜାତି' ବୋଲି ଯେଉଁ ନୀତିରେ ଭାରତକୁ ଖଣ୍ଡିତ କରିଛନ୍ତି ସେହି ନୀତିରହିଁ ଜୟ ହେବ ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି । ଭାତୃ ହତ୍ୟା ଫଳରେ ଭାରତ ବାହାରେ ଭାରତର ସମ୍ମାନ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦେଶ ଉନ୍ନତି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ପଡୁଛି । ପାକିସ୍ଥାନରେ ସରକାରଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଙ୍କ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଉଛି ତାହାର ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମୁହଁ ନାହିଁ । ନେହେରୁଜୀ କହିଛନ୍ତି— ଆଜି ଯଦି ଭାରତ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ହସପିଟାଲ ଓ ଆଶ୍ରୟପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦେଖିବାକୁ ପଡୁ ନଥାନ୍ତା ତେବେ ହୁଏତ ସେମାନେ ପାକିସ୍ଥାନର ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ପାକିସ୍ଥାନ ଭିତରକୁ ମାଡ଼ିଯାଇ ପାରନ୍ତେ ।

ଭାରତରେ ଭାତୃହତ୍ୟାର ଅବସାନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେହେଁ ପାକିସ୍ଥାନରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇ ପଡୁଛି । ପଶ୍ଚିମପଞ୍ଜାବରେ ହିନ୍ଦୁ ଶିଖ ଶୂନ୍ୟ ହେବା ଉପରେ । ସିନ୍ଧୁର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଖୁହ୍ରୋଙ୍କ କଥାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝା ପଡୁଛି ଯେ ସିନ୍ଧୁର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ହାତ ଅଛି । ସିନ୍ଧୁରେ ବାଣିଜ୍ୟର ଶତକଡ଼ା ୮୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ହାତରେ । ସେମାନେ ଅଧିକରେ ପଳାଇ ଆସିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଛାଡ଼ିକରି ଆସୁଛନ୍ତି । ସୁନା ରୁପା ରପ୍ତାନି ମଧ୍ୟ ଆଇନଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦକରି ଦିଆଯାଇଛି । ଖୁହ୍ରୋ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି, ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସରକାର ଜବତ କରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ କରିବେ । ପାକିସ୍ଥାନରୁ ଅଣ ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟୂନମାନଙ୍କ ପଳାଇ ଆସିବାର ସୁବିଧା ଦିଆଯାଉନାହିଁ । ବିଶ୍ୱସ୍ତ ମହଲରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ପ୍ରଥମେ ବ୍ରିଟିଶ ଉପନିବେଶିକ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଓ ବ୍ରିଟେନକୁ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ପୁଣି କାଏଦ ଜିନ୍ନା ଇଂରାଜ ସରକାରକୁ ସୈନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଇଂରାଜ ସରକାର ସେ ନିବେଦନକୁ କର୍ଣ୍ଣପାତ କରି ନାହାନ୍ତି । ଅଧିକ ଜଣାଯାଉଛି—ଲର୍ଡ ଓ୍ୱାଭେଲଙ୍କ କଣ୍ଡିଦନ ପାଇଁ ରଜଲାଟ କରି ଜିନ୍ନାଙ୍କ ପୁତ୍ରୀ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ବାହାରିବେ ।

ପାକିସ୍ଥାନର ମତିଗତି ଦେଖି ମହାତ୍ମାଜୀ ମଧ୍ୟ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ କହିଛନ୍ତି ପାକିସ୍ଥାନର ନୀତି ନ ବଦଳିଲେ ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।

ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ସାଂଘାତିକ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଡାକ୍ତର ପ୍ରସାଦଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବମ୍ବେ, ମହୀଶୂର, ତ୍ରିବାଙ୍କୁର ଓ କୋଚିନରେ ୨ ସପ୍ତାହରୁ କମ ଦିନ ଖାଇବା ଭଳି ଖାଦ୍ୟ ମାତ୍ର ଷ୍ଟକରେ ରହିବ । ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବରେ ଅତିରିକ୍ତ ୫୦, ୦୦୦ ଟନ ଗହମ ଓ ୨୦,୦୦୦ ଟନ ଗହମ ମଞ୍ଜି ଦରକାର । ପୂର୍ବରୁ ଘୋଷଣା କରା ଯାଇଥିଲା ଯେ ନିଅଣ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୋଟେ ଦଶ ପନ୍ଦର ଦିନର ଖାଦ୍ୟ ରହିବ । ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ୧୫୦.୦୦୦ ଟନ ଶସ୍ୟ ଆଣିବା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମସ୍ୟା ହେଲାଣି । ଅକ୍ଟୋବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ନିଅଣ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ୫୦,୦୦୦ ଟନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ସ୍ଥଳେ ହାତରେ ମୋଟେ ୧୦ ୦୦୦ ଟନ ଖାଦ୍ୟ ରହିବ ।

ଏହି ଖାଦ୍ୟାଭାବର କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ କହିଛନ୍ତି— ଚଳିବର୍ଷ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଫସଲ ହୋଇନଥିଲା; ତା ଛଡ଼ା ଯୁଦ୍ଧପୂର୍ବରୁ ଭାରତବାହାରୁ ୭,୮୦୦୦୦୦୦ ଟନ ଶସ୍ୟ ଆସୁଥିବା ବେଳେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୨,୧୮୦୦୦୦୦୦ ଆସୁଛି । ବର୍ମା, ଇଣ୍ଡୋଚୀନ୍ ଶ୍ୟାମରେ ଭଲ ଫସଲ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ସେଠୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଆମଦାନୀ ହୋଇ ନାହିଁ । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ପଞ୍ଜାବ ଗୋଳ ଯୋଗୁ ୬୫,୦୦୦୦୦୦ ଟନ ଶସ୍ୟ କ୍ଷତି ହୋଇଛି ।

ଭାରତ ସରକାର ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆଠାରୁ ୧୦୦୦୦୦୦ ଟନ ଗହମ ଆଣିବେ ବୋଲି ଚୁକ୍ତି କରି ସାରିଛନ୍ତି । ରୁଷିଆକୁ ମଧ୍ୟ ନିବେଦନ କରାଯାଇଛି । ଅକ୍ଟୋବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ୨୦୭,୦୦୦ ଟନ ଗହମ ଆସିବାର ଆଶା ଅଛି ।

ଭାରତ ସରକାର ଖାଦ୍ୟସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ପାଇଁ ଠାକୁର ଦାସଙ୍କ ନାୟକତ୍ୱରେ ଏକ କମିଟି ବସାଇଛନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡର ରିପୋର୍ଟ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

କାଶ୍ମୀରର ନେତା ସେଖଅବଦୁଲ୍ଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଜୁନାଗଡର ପ୍ରଜା ସାଧାରଣ ଯେଉଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ସେ ସରକାର ରାଜକୋଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୁନାଗଡ ପ୍ରାସାଦକୁ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ସଶସ୍ତ୍ର ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକ ଜଗିରହିଛନ୍ତି । ମହୀଶୂର ଆନ୍ଦୋଳନ ନୂଆରୂପ ନେଇଛି । ଉତ୍‌କ୍ଷିପ୍ତ ଜନତା ଜେଲ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଦେଶ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ବିଭାଗ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ଜାତର 'ଖ' ଓ 'ଗ'

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛି କା

ଶ୍ରେଣୀସ୍ଥ ୧୭ଟି ଗଡ଼ଜାତ ସରକାର ମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ରରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ଗଡ଼ଜାତ ମାନଙ୍କର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶାସନର ଉନ୍ନତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ପାରିବେ। ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ବୋର୍ଡ଼ର ଶାସନ ସଙ୍ଘ ଭବାନୀ ପାଟଣାରେ ବସି ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ନପାରନ୍ତି।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ମୋଟା ବେତନ ଭୋଗୀ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମେ ଭୀଷଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ନିମ୍ନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦାବି କେହି ଶୁଣୁ ନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଉଠୁଛି। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲରୁ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା ଅସନ୍ତା ବର୍ଷରୁ ଉଠାଇ ଦେବେ ବୋଲି ଇସ୍ତାହାର ଦେଇଛନ୍ତି।

ବିଦେଶ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ରାଜନୈତିକ କମିଟି ପାକିସ୍ଥାନକୁ ସଭ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ମଧ୍ୟ ସର୍ବ ସମ୍ମତି କ୍ରମେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି। କେବଳ ଅଫଗାନିସ୍ଥାନ ପ୍ରତିରୋଧ କରିଥିଲା। କାରଣ ପାକିସ୍ଥାନ ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଦେଶକୁ ପାକିସ୍ଥାନର ଅଂଶ ବୋଲି ସେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ। ସୀମାନ୍ତ ଇଚ୍ଛା ବିରୋଧରେ ତାହା କରା ଯାଇଛି ବୋଲି ତାଙ୍କ ମତ।

ରାଜନୈତିକ କମିଟିରେ ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ଗ୍ରୋମିକୋ ବଲକାନର ସମସ୍ତ ଗୋଳପାଇଁ ଗ୍ରୀସ ସରକାରକୁ ଏବଂ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକାକୁ ଦାୟୀ କରି ସେଠାରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି। ସେଥିରେ ସେ ଗ୍ରୀସରୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରଣ କରିବା ଓ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଦ୍ୱାରା ତାହା ତଦାରକ କରିବାର ସର୍ତ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି। ରାଜନୈତିକ କମିଟିରେ ବଲକାନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପଡ଼ିବା ବେଳେ ଆଲବାନିଆ ଓ ବୁଲଗେରିଆ ଯୋଗଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ୩୦ ଭୋଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲା କାରଣ ଏ ଦୁଇ ଦେଶ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସୁପାରିଶ ମାନିବେ ବୋଲି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି।

ମାର୍ଶେଲ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ୟୁରୋପରେ କର୍ଜ କରିବାକୁ ୫୮ କୋଟି ଡଲାର ଦେବାପାଇଁ ଆମେରିକା କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କସହ ଟ୍ରୁମାନ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଛନ୍ତି। ବ୍ରିଟେନ କିନ୍ତୁ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶ ବିଶେଷରୁ ଲାଭ ପାଇବ ନାହିଁ। ଏହି ଯୋଜନାକୁ ୟୁରୋପର ଷୋଳଜାତି ମିଶି ସମର୍ଥନ କରି ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଛନ୍ତି। ଏ ସଭାର ସଭାପତି ବେଭିନ ହୋଇଥିଲେ। ମିଳିତ ଜାତିସଂଘରେ ଅର୍ଥନୈତିକ କମିଟିରେ ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ଓସ୍କାର ଲାଙ୍ଗେ ମାର୍ଶେଲ ଯୋଜନାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଦେଖିବା ଉଚିତ ଯେ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟା ମାନ ସମାଧାନ ଯେପରି କେହି ଜାତିସଂଘର ବାହାରେ ଯାଇ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ନକରେ।

ନିରାପତ୍ତା ସଭାର ନିୟମାନୁସାରେ କେତେକ ସଭ୍ୟ ଅପେ ଅପେ ପାଳିକରି ଅବସର ନେବା କଥା। ସେହି ଅନୁସାରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ପୋଲାଣ୍ଡ ଓ ବ୍ରାଜିଲ ଅବସର ନେଇଛନ୍ତି। ଭାରତ ଗୋଟିଏ ଆସନ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି। ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକା ଭାରତକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି। ରୁଷ ତାର ନିଜ କ୍ରୀଡ଼ା ପୁତ୍ତଳୀ ଉକ୍ରେନକୁ ଉଠେଇବାକୁ ଚାହେଁ। ଏ ବିଷୟରେ ବାରମ୍ବାର ଭୋଟ ଦିଆନିଆ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସଭାରେ ଚାଲିଛି। ଉକ୍ରେନର ବେଶି ଭୋଟ ହେଲେ ହେଁ ନିୟମାନୁସାରେ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ଭୋଟ ନହେବାରୁ ତଥାପି ହୁଏ ନାହିଁ।

ଇଂଲଣ୍ଡର ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଅଦଳ ବଦଳ ହୋଇଛି। ସାରଷ୍ଟାଫୋର୍ଡ କ୍ରିପସ ନୂଆ ଅର୍ଥନୀତି ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ। ଗ୍ରୀନ ଉଡ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ। ବ୍ରିଟେନର ଏ ବର୍ଷ ୨୬୩ କୋଟି ଡଲାର ଅଣ୍ଟାଉଣ୍ଟି ଘଟିବ।

ବ୍ରିଟେନର ଉପନିବେଶ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଗ୍ରୀଚ ସାହେବ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ କମିଟିରେ ଘୋଷଣା କଲେ—ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆସିବେ ଏବଂ କମିଟି ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଛି ତାହାର ଭାରକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ। କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ଉଭୟ ଆରବ ଓ ଇହୁଦିଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ତାକୁ ସେ ଜବରଦସ୍ତି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଲଦି ଦେବାର ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହନ୍ତି। ସ୍ୱିଡେନର ପ୍ରତିନିଧି ବିଚାରପତି ସ୍ୟାଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରମ ଏ କମିଟିର ସଭାପତି। ସେ କହିଲେ ଉଭୟ ପକ୍ଷକୁ ଖୁସି କରିବା ଅସମ୍ଭବ। ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ହାଇଅରବ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଡାକ୍ତର ଖାଲିଦ ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ସରକାର ପ୍ରଥମେ ବ୍ରିଟିଶ ସେନା ବାହାରା ତଦାରକ କରିବେ—ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଜନଗଣନା କରିବେ ଓ ତୃତୀୟରେ ବିଧାନ ସଭାପାଇଁ ନିରପେକ୍ଷ ନିର୍ବାଚନ ଚଳାଇବେ। ତେଣେ କାଇରୋ ସଂବାଦରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ୪୫୦୦୦ ଆରବ ସେନାଙ୍କୁ ନେଇ ଦମାସ୍କସ ସନ୍ନିକଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆରବ ମାନେ ଏକ ବାହିନୀ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି—ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଙ୍ଘର କର୍ଣ୍ଣଧାରଣୀ ସମିତି (Steering committee) ରେ ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା କଥା ପଡ଼ିଲା। ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଏହି ଆଜ୍ଞାଧୀନ (mandatory) ରାଷ୍ଟ୍ର ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ନ୍ୟାସପାଳିକାର (trusteeship) ଅଧୀନରେ ରହିବ ବୋଲି ଗତବର୍ଷ ଜାତିସଂଘ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିଲା। ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା କରିନଥିବାରୁ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧି ମହାରାଜସିଂ କହିଲେ ଆଇନ ଓ ଧର୍ମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାରେ ଚଳିବାକୁ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ବାଧ୍ୟ। ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରତିନିଧି କହିଲେ—କୌଣସି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସନ୍ଧି ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଗଠନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା, ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ତେଣୁ ଆଇନତଃ ବାଧ୍ୟନୁହେ। ଆମେରିକ ମଧ୍ୟ ଆଇନତଃ ବାଧ୍ୟନୁହେ ବୋଲି କହିଲା କିନ୍ତୁ ଧର୍ମତଃ ବାଧ୍ୟ ବୋଲି ମାନିଲା। ରୁଷ ଓ ଅନ୍ୟରାଷ୍ଟ୍ର ମାନେ ଭାରତ ପକ୍ଷରେ କହିଲେ।

ପୂର୍ବ ଇନ୍ଦୋନେସିଆର ସଭାପତି ମିଃ ସୋକାବତୀ ଏବଂ ବର୍ଣ୍ଣିଓର ସୁଲତାନ ଅବ ପୋଣ୍ଟିଅନାକ ୨ଯୁ ହମିଦ୍ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଘୋଷଣାରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନେଦରଲାଣ୍ଡ ସେନା ବଦଳରେ ଗୋଟିଏ ମିଳିତ ରକ୍ଷୀ (ପୁଲିସ) ଦଳ ଗଠିତହେଉ ଏବଂ ଇନ୍ଦୋନେସିଆର ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ସମ୍ମିଳନୀ ବସି ଇନ୍ଦୋନେସିଆର ମିଳିତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗଠନର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଉ। ସେହି ରାଷ୍ଟ୍ରଭିତରେ ଇନ୍ଦୋନେସିଆର

(ପର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ସା ପ୍ତ

ଦେଶ

ଅକ୍ଟୋବର ଦୁଇ ତାରିଖରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଜାତିର ଜନକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ୭୯ ତମ ଜନ୍ମ ଦିବସ ଭାରତରେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାର ସହିତ ପାଳିତ ହୋଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଦେଶ କ୍ରମେ ବିପନ୍ନ ହେବାକୁ ବସିଛି । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଏକଥା ବୁଝାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଭାରତରେ ଭ୍ରାତୃହତ୍ୟାର ଅନ୍ତ ନହେଲେ ପାକିସ୍ଥାନବାଦୀମାନେ 'ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଜାତି' ବୋଲି ଯେଉଁ ନୀତିରେ ଭାରତକୁ ଖଣ୍ଡିତ କରିଛନ୍ତି ସେହି ନୀତିରହିଁ ଜୟ ହେବ ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି । ଭ୍ରାତୃ ହତ୍ୟା ଫଳରେ ଭାରତ ବାହାରେ ଭାରତର ସମ୍ମାନ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦେଶ ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାଧା ପଡ଼ୁଛି । ପାକିସ୍ଥାନରେ ସରକାରଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଙ୍କ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଉଛି ତାର ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମୁହଁ ନାହିଁ । ନେହେରୁଜୀ କହିଛନ୍ତି— ଅଜି ଯଦି ଭାରତ ସୈନଙ୍କୁ ହସପିଟାଲ ଓ ଅଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦେଖିବାକୁ ପଡ଼ୁ ନଥାନ୍ତା ତେବେ ଦୁଇ ଦିନରେ ସେମାନେ ପାକିସ୍ଥାନର ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ପାକିସ୍ଥାନ ଭିତରକୁ ମାଡ଼ିଯାଇ ପାରନ୍ତେ ।

ଭାରତରେ ଭ୍ରାତୃହତ୍ୟାର ଅବସାନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେହେଁ ପାକିସ୍ଥାନରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ପଶ୍ଚିମପଞ୍ଜାବରେ ହିନ୍ଦୁ ଶିଖ ଶୂନ୍ୟ ହେବା ଉପରେ । ସିନ୍ଧୁର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଖୁହ୍ରୋଙ୍କ କଥାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝା ପଡ଼ୁଛି ଯେ ସିନ୍ଧୁର ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ିବାରେ ସରକାରଙ୍କ ହାତଅଛି । ସିନ୍ଧୁରେ ବାଣିଜ୍ୟର ଶତକଡ଼ା ୮୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ହାତରେ । ସେମାନେ ଅନେକରେ ପଳାଇ ଆସିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଛାଡ଼ିକରି ନେଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ପୁନା ରୁମା ଚପ୍ପଲ ମଧ୍ୟ ଆଣିବାକୁ ଦିଆଯାଉନାହିଁ ।

ଖରଡ଼ା ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି, ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସରକାର ଜବତ କରି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ କରିବେ । ପାକିସ୍ଥାନରୁ ଆଉ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁମାନଙ୍କୁ ପଳାଇ ଆସିବାର ସୁବିଧା ଦିଆ ଯାଉନାହିଁ । ବିଶ୍ୱସ୍ତ ମହଲରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ପ୍ରଥମେ ବ୍ରିଟିଶ ଉପନିବେଶିକ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଓ ବ୍ରିଟେନକୁ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରଣୀ କ୍ଷୁଅନେ ଶେଷ ଇଂରାଜ ସରକାରକୁ ସୈନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଇଂରାଜ ସରକାର ସେ ନିବେଦନକୁ କର୍ଣ୍ଣପାତ କରି ନାହାନ୍ତି । ଅଧୁନା ଜଣା ଯାଉଛି—ଲର୍ଡ ମାଉଣ୍ଟବାଟେନଙ୍କ କନ୍ୟା ପାଞ୍ଚ ଦିନ ଲାହୋର କରାଚୀ ପ୍ରଭୃତି ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ବାହାରିବେ ।

ପାକିସ୍ଥାନର ମତିଗତି ଦେଖି ମହାତ୍ମାଜୀ ମଧ୍ୟ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ କହିଛନ୍ତି ପାକିସ୍ଥାନର ନୀତି ନ ବଦଳିଲେ ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିବାର ସଂଭାବନା ଅଛି ।

ଭାରତର ଖାଦ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ସାଙ୍ଘାତିକ ହୋଇ ଆସୁଛି । ଡାକ୍ତର ପ୍ରସାଦଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବମ୍ବେ, ମହୀଶୂର, ତ୍ରିବାଙ୍କୁଡ଼ ଓ କୋଚିନରେ ୨ ସପ୍ତାହରୁ କମ ଦିନ ଖାଇବା ଭଳି ଖାଦ୍ୟ ମାସ ଶେଷକୁ ରହିବ । ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବରେ ଅତିରିକ୍ତ ୩୦,୦୦୦ ଟନ ଗହମ ଓ ୨୦,୦୦୦ ଟନ ଗହମ ମଞ୍ଜି ଦରକାର । ପୂର୍ବରୁ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନିଅଣ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୋଟେ ଦଶ ପନ୍ଦର ଦିନର ଖାଦ୍ୟ ରହିବ । ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ୧୫୦,୦୦୦ ଟନ ଶସ୍ୟ ଅଣିବା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମସ୍ୟା ହେଲାଣି । ଅକ୍ଟୋବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ନିଅଣ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ୫୧୦,୦୦୦ ଟନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ସ୍ଥଳେ ହାତରେ ମୋଟେ ୧୮୦ ୦୦୦ ଟନ ଖାଦ୍ୟ ରହିବ ।

ଏହି ଖାଦ୍ୟାଭାବର କାରଣ ବର୍ଣ୍ଣାଇ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ କହିଛନ୍ତି—ଗତବର୍ଷ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଫସଲ ହୋଇନଥିଲା; ତା ଛଡ଼ା ଯୁଦ୍ଧପୂର୍ବରୁ ଭାରତବାହାରୁ ୭,୮୦୦୦୦୦ ଟନ ଶସ୍ୟ ଆସୁଥିବା ବେଳେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୨,୧୮୦୦୦୦୦ ଆସୁଛି । ବର୍ମା, ଇଣ୍ଡୋଚାଇନା ଓ ସ୍ୟାମରେ ଭଲ ଫସଲ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ସେଠୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଅମଦାନୀ ହୋଇ ନାହିଁ । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ପଞ୍ଜାବ ଗୋଳ ଯୋଗୁ ୬୫,୦୦୦୦୦ ଟନ ଶସ୍ୟ କ୍ଷତି ହୋଇଛି ।

ଭାରତ ସରକାର ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆରୁ ୧୦୦୦୦୦୦ ଟନ ଗହମ ଆଣିବେ ବୋଲି ଚୁକ୍ତି କରି ସାରିଛନ୍ତି । ରୁଷିଆକୁ ମଧ୍ୟ ନିବେଦନ କରାଯାଇଛି । ଅକ୍ଟୋବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ୨୦୬,୦୦୦ ଟନ ଗହମ ଆସିବାର ଆଶା ଅଛି ।

ଭାରତ ସରକାର ଖାଦ୍ୟସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ପାଇଁ ଠାକୁର ଦାସଙ୍କ ନାୟକତ୍ୱରେ ଏକ କମିଟି ବସାଇଛନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡର ରିପୋର୍ଟ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

କାଶ୍ମୀରର ନେତା ସେଖଅବଦୁଲ୍ଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଜୁନାଗଡ଼ର ପ୍ରଜା ସାଧାରଣ ଯେଉଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ସେ ସରକାର ରାଜକୋଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୁନାଗଡ଼ ପ୍ରାସାଦକୁ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ସଶସ୍ତ୍ର ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକ ଜମିରହିଛନ୍ତି । ମହୀଶୂର ଆନ୍ଦୋଳନ ନୂଆରୂପ ନେଇଛି । ଉତ୍‌କ୍ଷିପ୍ତ ଜନତା ଜେଲ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଦେଶ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ବିଭାଗ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ ଜାତର 'ଖ' ଓ 'ଗ'

Digitized by srujanika@gmail.com

ଟିକା

ଶ୍ରେଣୀସ୍ଥ ୧୬ଟି ଗଡ଼ଜାତ ସରକାର ମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ରରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ଗଡ଼ଜାତ ମାନଙ୍କର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶାସନର ଚରମ ଅଭାବ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ହସ୍ତ କ୍ଷେପ କରି ପାରିବେ। ପୂର୍ବ ଗଡ଼ଜାତ ବୋର୍ଡର ଶାସନ ସଘ ଭବାନୀ ପାଟଣାରେ ବସି ସାର କରିଛନ୍ତି ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ନପାରନ୍ତି।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ମୋଟା ବେତନଧାରୀ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି ଏବଂ ନିମ୍ନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦାବି କେହି ଶୁଣୁନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଉଠୁଛି। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲରୁ ଇଂରାଜୀ ପଢ଼ା ଆସନ୍ତା ବର୍ଷରୁ ଉଠାଇ ଦେବେ ବୋଲି ଇସ୍ତାହାର ଦେଇଛନ୍ତି।

ବିଦେଶ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ରାଜନୈତିକ କମିଟି ପାକିସ୍ଥାନକୁ ସଭ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ମଧ୍ୟ ସର୍ବ ସମ୍ମତି କ୍ରମେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି। କେବଳ ଅଫଗାନିସ୍ତାନ ବିରୋଧ କରିଥିଲା। କାରଣ ପାକିସ୍ତାନ ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଦେଶକୁ ପାକିସ୍ଥାନର ଅଂଶ ବୋଲି ସେ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ। ସୀମାନ୍ତ ଇଚ୍ଛା ବିରୋଧରେ ତାହା କରା ଯାଇଛି ବୋଲି ତାଙ୍କ ମତ।

ରାଜନୈତିକ କମିଟିରେ ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ଗ୍ରୋମିକୋ ବଲକାନର ସମସ୍ତ ଗୋଳପାଇଁ ଗ୍ରୀସ ସରକାରକୁ ଏବଂ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକାକୁ ଦାୟୀ କରି ସେଠାରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି। ସେଥିରେ ସେ ଗ୍ରୀସରୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରଣ କରିବା ଓ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଦ୍ୱାରା ତାହା ତଦାରକ କରିବାର ସର୍ତ୍ତ ଦେଇଛନ୍ତି। ରାଜନୈତିକ କମିଟିରେ ବଲକାନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପଡ଼ିବା ବେଳେ ଆଲବାନିଆ ଓ ବୁଲଗେରିଆ ଯୋଗଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ୩୦ ଭୋଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲା କାରଣ ଏ ଦୁଇ ଦେଶ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ସୁପାରିଶ ମାନିବେ ବୋଲି ଅବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି।

ମାର୍ଶେଲ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ୟୁରୋପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ୫୮ କୋଟି ଡଲାର ଦେବାପାଇଁ ଆମେରିକା କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କସହ ଟ୍ରୁମାନ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଛନ୍ତି। ବ୍ରିଟେନ କିନ୍ତୁ ଯୋଜନାର ଏହି ଅଂଶ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଲାଭ ପାଇବ ନାହିଁ। ଏହି ଯୋଜନାକୁ ୟୁରୋପର ଷୋଳଜାତି ମିଶି ସମର୍ଥନ କରି ଏକରିପୋର୍ଟ ଦେଇଛନ୍ତି। ଏ ସଭାର ସଭାପତି ବେଭିନ ହୋଇଥିଲେ। ମିଳିତ ଜାତିସଂଘରେ ଅର୍ଥନୈତିକ କମିଟିରେ ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ଓସ୍କାର ଲାଙ୍ଗେ ମାର୍ଶେଲ ଯୋଜନାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଦେଖିବା ଉଚିତ ଯେ ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସମସ୍ୟା ମାନ ସମାଧାନ ଯେପରି କେହି ଜାତିସଂଘର ବାହାରେ ଯାଇ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ନକରେ।

ନିରାପତ୍ତା ସଭାର ନିୟମାନୁଯାୟୀ କେତେକ ସଭ୍ୟ ଅଳ୍ପେ ଅଳ୍ପେ ପାଳିକରି ଅବସର ନେବା କଥା। ସେହି ଅନୁସାରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ପୋଲାଣ୍ଡ ଓ ବ୍ରାଜିଲ ଅବସର ନେଉଛନ୍ତି। ଭାରତ ଗୋଟିଏ ଆସନ ପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି। ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକା ଭାରତକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି। ରୁଷ ତାର ନିଜ କ୍ରୀଡ଼ା ପୁତ୍ତଳୀ ଇଉକ୍ରେନକୁ ଭର୍ତ୍ତି କରିବାକୁ ଚାହେଁ। ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାରମ୍ବାର ଭୋଟ ଦେବାନେବା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସଭାରେ ଚାଲିଛି। ଇଉକ୍ରେନର ବେଶି ଭୋଟ ହେଲେ ହେଁ ନିୟମାନୁସାରେ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ଭୋଟ ନହେବାରୁ କଥା ଛିଡ଼ି ନାହିଁ।

ଇଂଲଣ୍ଡର ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଅଦଳ ବଦଳ ହେଉଛି। ସାର ଷ୍ଟାଫୋର୍ଡ କ୍ରିପ୍ସ ନୂଆ ଅର୍ଥନୀତି ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ। ଗ୍ରୀନଉଡ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ। ବ୍ରିଟେନର ଏ ବର୍ଷ ୨୬୫ କୋଟି ଡଲାର [illegible] ଘାଟତି ହେବ।

ବ୍ରିଟେନର ଉପନିବେଶ ସେକ୍ରେଟେରୀ କ୍ରୀଚ ଜୋନ୍ସ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ କମିଟିରେ ଘୋଷଣା କଲେ—ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆସିବେ ଏବଂ କମିଟି ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଛି ତାହାର ଭାରକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବେ। କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଲେଷ୍ଟାଇନର ଉଭୟ ଆରବ ଓ ଇହୁଦିଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ତାକୁ ସେ ଜବରଦସ୍ତି ତାଙ୍କ ଉପରେ ଲଦି ଦେବାର ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହନ୍ତି। ସ୍ୱିଡେନର ପ୍ରତିନିଧି ବିଚାରପତି ସ୍ୟାଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରମ ଏ କମିଟିର ସଭାପତି। ସେ କହିଲେ ଉଭୟ ପକ୍ଷକୁ ଖୁସି କରିବା ଅସମ୍ଭବ। ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ହାଇଅର ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଡକ୍ଟର ଖାଲିଦ ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ସରକାର ପ୍ରଥମେ ବ୍ରିଟିଶ ସେନା ବାହୁଡ଼ା ତଦାରଖ କରିବେ—ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଜନଗଣନା କରିବେ ଓ ତୃତୀୟରେ ବିଧାନସଭା ପାଇଁ ନିରପେକ୍ଷ ନିର୍ବାଚନ ଚଳାଇବେ। ତେଣେ କାଇରୋ ସଂବାଦରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ୪୫୦୦୦ ଆରବ ସେନାଙ୍କୁ ନେଇ ଦମାସ୍କସ ସନ୍ନିକଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆରବ ମାନେ ଏକ ବାହିନୀ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି—ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର କର୍ଣ୍ଣଧାରଣୀ ସମିତି (Steering committee) ରେ ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା କଥା ପଡ଼ିଲା। ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଏହି ଆଜ୍ଞାବଦ୍ଧ (mandatory) ରାଷ୍ଟ୍ର ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର (trusteeship) ଅଧୀନରେ ରହିବ ବୋଲି ଗତବର୍ଷ ଜାତିସଂଘ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିଲା। ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା କରିନଥିବାରୁ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧି ମହାରାଜସିଂ କହିଲେ ଆଇନ ଓ ଧର୍ମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର ଚୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ବାଧ୍ୟ। ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରତିନିଧି କହନ୍ତି—କୌଣସି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସନ୍ଧି ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଚାର୍ଟରର ଧାରା ଦ୍ୱାରା ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା, ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ତେଣୁ ଆଇନତଃ ବାଧ୍ୟନୁହେଁ। ଆମେରିକା ମଧ୍ୟ ଆଇନତଃ ବାଧ୍ୟନୁହେଁ ବୋଲି କହିଲା କିନ୍ତୁ ଧର୍ମତଃ ବାଧ୍ୟ ବୋଲି ମାନିଲା। ରୁଷ ଓ ଅନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ମାନେ ଭାରତ ପକ୍ଷରେ କହିଲେ।

ପୂର୍ବ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମିଃ ସୋକାୱାତୀ ଏବଂ ବର୍ଣ୍ଣିଓର ସୁଲତାନ ଅବ ପୋଣ୍ଟିଆନାକ ୨ୟ ହାମିଦ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ବିବୃତିରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନେଦରଲାଣ୍ଡ ସେନା ବଦଳରେ ଗୋଟିଏ ମିଳିତ ରକ୍ଷୀ (ମୁକ୍ତସ) ଦଳ ଗଠିତହେଉ ଏବଂ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ସମ୍ମିଳନୀ ବସି ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ମିଳିତ ରାଷ୍ଟ୍ରଗଠନର ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଉ। ସେହି ରାଷ୍ଟ୍ରଭିତରେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର

(ପର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜଗତର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀ ବା ଚର୍ଖା ଜୟନ୍ତୀ । ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଛନ୍ତି— ଖଦୀର ଗୋଟିଏ ଯୁଗ ସରିଲା । ଖଦୀ ବୋଧହୁଏ ଗରିବଙ୍କର ଗୋଟିଏ କାମ କରିଦେଇ ନେଇଛି । ଏବେତ ସବୁ ଲୋକେ କପଡ଼ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବେ, ଖଦୀ କପଡ଼ ଅହିଂସାର ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ ପାରିବ ସେକଥା ବତାଇବାକୁ ବାକିଅଛି । ସେଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ହେବ ।

ଏହାହିଁ ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀର ସନ୍ଦେଶ । ଏ ବିଶ୍ୱାସ ଯାହାର ନାହିଁ, ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ହେଉ ବା ସରକାର ହେଉନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଚର୍ଖା ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନକୁ ଲୋକେ ଭଣ୍ଡାମି ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଲଢ଼ିବାର ଯୁଗ ଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେ ଗଢ଼ିବାର ଯୁଗ ଏ କଥା ସମସ୍ତେ ମାନିବେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଗଢ଼ା କି ପ୍ରକାର ଗଢ଼ାହେବ ସେଥିରେ ମତଭେଦ ଘଟିଛି ! ଦଳେଲୋକ କହୁଛନ୍ତି, ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶ ସାଙ୍ଗରେ ପାଦ ଦେବାପାଇଁ ଆମକୁ କଳ କାରଖାନା ଓ ବିରାଟ ଶିଳ୍ପରେ ଦେଶକୁ ମୁଖରିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳର ଲୋକେ କହନ୍ତି, ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଦେଶକୁ ଗଢ଼ିବା ଉଚିତ । କାରଣ ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱର ମୂଳ ନୀତି ଥିଲା ସଙ୍ଗଠନ ଭିତରେ ବିପ୍ଳବ । ଏମାନେ ଚର୍ଖାକୁ କେବଳ ଏକ ଅର୍ଥ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନକାରକ ବୋଲି ଧରନ୍ତିନାହିଁ । ଚର୍ଖା ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ଅସ୍ତ୍ର । ସମାଜର ଶୋଷଣକୁ ଲୋପ କରିବାରେ ହିଁ ଅହିଂସ ସମାଜର ସଙ୍ଗଠନ ସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଚର୍ଖାର ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଗତ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସମୟରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ, ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି କେବଳ ବ୍ୟବସାୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଚର୍ଖା ଚାଲିଥିଲା— ବିଶେଷତଃ ଚର୍ଖା ସଂଘର କେନ୍ଦ୍ର ମାନଙ୍କରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଶାନୁରୂପ ହୋଇନାହିଁ । ତାର କାରଣ ଖଦୀ ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ସର୍ବସ୍ୱ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲା । ତା ଭିତରର ବିପ୍ଳବକୁ କେହି ବୁଝିନଥିଲେ ବା ତାକୁ ବୁଝାଯାଇ ନଥିଲା । କେବଳ ଅର୍ଥନୀତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଖଦୀ ବଜାରରେ ଖଦୀ ବେଶିଦିନ ବଞ୍ଚି ପାରିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଅର୍ଥନୀତି ଭିତ୍ତି ଉପରେ ଠିଆହେବା ଖଦୀ ଏକ ବିରାଟ ଅର୍ଥ ରାକ୍ଷସ ମିଲ୍ ବା କଳ ଆଗରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଥାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଲୋକେ ଯଦି ଖଦୀର ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ନ ବୁଝନ୍ତି, ତେବେ ଖଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅସମ୍ଭବ । ଯେଉଁ ଜନ ନେତା ବା ସରକାର ଖଦୀକୁ ବା କୁଟୀର ଶିଳ୍ପକୁ ଏକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖେ ଏବଂ ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାର ଯଥାର୍ଥତା ଉପଲବ୍ଧି କରେ, ସେ ଯଦି ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ କଳ କାରଖାନାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଏ, ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ, ସେ ହୁଏତ ଖଦୀର ମର୍ମ ଜାଣେନାହିଁ କିମ୍ବା ଉପରେ ଦେଶପ୍ରେମିକ ବୋଲାଇ ଭିତରେ ଖଦୀର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ ଚାହେଁ ।

ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଯେ, ବିଦେଶୀ କଳ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ଦେଶୀ କଳ ଜନ୍ମହେବା ଉଚିତ । ଏ ମତ ପୋଷକମାନେ ଆଂଶିକ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ମନେକର କହନ୍ତି ଯେ ଦେଶୀକଳ ବିରୋଧରେ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଲଢ଼ିବା ଯେତେ କଷ୍ଟକର ନୁହେ, ବିଦେଶୀ କଳ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ିବା ତାଠୁଁ ବେଶି କଷ୍ଟ । ଏ କଥା ହୁଏତ ପରାଧୀନ ଦେଶରେ ସତ୍ୟ ମନେ ହୋଇଥାନ୍ତା ବା ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜି ବିଦେଶୀ ଜିନିଷକୁ ଏକାବେଳକେ ବନ୍ଦ କରିବା ଆମ ସରକାରଙ୍କ ହାତର କଥା । ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିପାରେ, ବିଦେଶୀ ଜିନିଷ ପ୍ରତିବଦଳରେ ଆମଦେଶରେ ଜିନିଷ କାହିଁ ? ସେଥିପାଇଁ ତ କଳ ଦରକାର ଏବଂ କଳର ଯୋଜନା ଦରକାର । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କି, ସେଥିପାଇଁ ଚରଖା ଓ ଗ୍ରାମୋଦ୍ୟୋଗର ଯୋଜନା ଦରକାର । ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କର ଗୋଲାମ ବନ୍ଧନ ହେଲା ପରେ ଆଜି ଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କ ଗୋଲାମ ହେବାର ମହାର୍ଘ ବନ୍ଧୁ ଦଶାରେ ଆମର ଚଳିବା ନାହିଁ । ଏ ପୁଞ୍ଜିର ନିଶା ଏତେ ଉତ୍କଟ ଯେ ଯେଉଁମାନେ ଦିନେ ତ୍ୟାଗର ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡରେ ପରୀକ୍ଷିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଚର୍ଖା ଛାଡ଼ିନଥିଲେ, ସେମାନେ ଚର୍ଖା ଛାଡ଼ି ପରୋକ୍ଷ ଓ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଲାଗି କଳ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ଏ ପୁଞ୍ଜି ଓ କଳର କରାମତି ଏତେ ଯେ ଆଜି ତ୍ୟାଗୀବୀର କଂଗ୍ରେସର ନେତାମାନଙ୍କ ହାତରେ ସରକାର ଥାଇମଧ୍ୟ ତାର ବ୍ୟୂହଭେଦ କରିବାକୁ ସେମାନେ ଅସମର୍ଥ ।

ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ଦେଶ ଆଗରେ ଦୁଇଟି ପଥରୁ ଗୋଟିକୁ ବାଛିନେବାର ବେଳ ଆସିଛି । ଯଦି ଏ ଦେଶର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଶୀ ମିଲ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ଚାହିଁ ତେବେ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ କହିବା ଉଚିତ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରିବା ନିତାନ୍ତ ଅନୁଚିତ— ଅଯୌକ୍ତିକ ଏବଂ ତାହା କେବଳ ଗାନ୍ଧୀ ନାମରେ ଭୋଟ ପାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଭଣ୍ଡାମି—ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ସେଥିପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟ କହିଛନ୍ତି—ଯେ ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ପାଳୁନଥିବ ଓ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଧ୍ୟାନ କରୁ ନଥିବ ତାର ଚରଖା ଜୟନ୍ତୀରେ ସୂତା ଦେବା ଅନାବଶ୍ୟକ ।

ସାପ୍ତାହିକୀ ପୂର୍ବପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ

ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶମାନ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଅଧିକାର ପାଇବେ ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ରାଜଦୂତ (କନସଲର) ମାନେ ଉଭୟ ଦେଶ ଲଣ୍ଡ ଓ ହ୍ୱଦେଶୀୟ ଜାତୀୟ ସରକାର ଉପରେ ସଂଘର ଅସ୍ୱୀକରାମ ଆଦେଶ ମାନୁଛନ୍ତି ତାହା ତଦାରଖ କରୁଛନ୍ତି ।

ଭ୍ରମ:— ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟରେ ଅଣସ୍ତର ଯାଗାରେ ପଞ୍ଚାଅଣୀ ହେବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାଟାନାନା

"ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀରେ ଘଣାଘୋଡ଼ା ମୋହିଷଣ୍ଢେଲ"—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ହେଡ୍ ଲାଇନ୍।

…ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ?

\+ × ×

ବାଲେଶ୍ୱର କଲେଜ ଶିକ୍ଷାସପ୍ତାହରେ ସଭାପତି ହେବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ମହତାବଙ୍କର ଆସିବାର ଥିଲା। ସେ ଆସି ନ ପାରିବାରୁ ଶ୍ରୀ ରାଧାନାଥ ରଥ ସଭାପତି ହେଲେ—[ସମ୍ବାଦ]

…'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ 'ସମାଜ' ଥିବ।

\+ × ×

ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଆଡ଼ମ୍ବର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଯାପନ, ସ୍ୱଜନପ୍ରୀତି ଏବଂ ପକ୍ଷ ପାତିତା କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ପର୍କିତ କେତେକ ପତ୍ର ମୁଁ ପାଇଛି—ହରିଜନରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ

…କମାଣ୍ଡମେଣ୍ଟସ ଉପରେ।

\+ × +

ବିହାର ବିହାରୀଙ୍କ ପାଇଁ, ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟଙ୍କ ପାଇଁ—ଗାନ୍ଧିଜୀ

…ଓଡ଼ିଶା ଏକା ଭାରତୀୟଙ୍କ ପାଇଁ ପରା।

× + +

ସୁସଂଗଠିତ ବସ୍ତିରେ 'ଜନଧାରା'ର ରାଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ସମ୍ଭବ—ମହତାବଙ୍କ

…"ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର" ରାଜ ନୁହେଁ ? ଅବଳଙ୍କଭାର କି ଦୋଷ କଲେ ?

\+ + ×

ପୁଲିସ ମାନେ ବଡ ଚୋର—ମାତୃଭୂମିର ହେଡ଼ ଲାଇନ

…ଜାଣିଛ ନା! ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ୨୧୧ ଦଫାରେ ପଡ଼ିଯିବଟି।

× + ×

ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ମିଳନ ଚେଷ୍ଟା —ଖବର କାଗଜ ସଂବାଦ

…ଘୋଡ଼ା ମଇଁଷି ହାତଗଣ୍ଠି ?

\+ + +

ନାଟ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟ ରଘୁନାଥ ପଣ୍ଡାଙ୍କର ନୂଆବାହା "ରତ୍ନ ଉଜାଏର"—ସମାଜର ବିଜ୍ଞାପନ,

…ନାଟ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଦ୍ୟ ଜୀବନୀ ନୁହେଁତ ?

× + ×

କଟକର ସବୁ ଛାପାଖାନା କାଗଜ ପରମିଟ୍ ପାଇବେ—ପ୍ରେସ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର

…ଖାଲି ପରମିଟ୍—କାଗଜ ନୁହେଁ ?

\+ + +

ମହତାବଜୀ ଶୀଘ୍ର ପାକିସ୍ଥାନ ଯିବେ —ସଂବାଦ

…କଣ ଆଶ୍ରମ ଖୋଲିବେ ନା ତପସ୍ୟା କରିବେ ?

\+ × ×

ପ୍ରବାସୀ ବଙ୍ଗାଳୀ ବା ତେଲଗୁଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି କହି ଅଭିନ୍ନ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ—ମହତାବଙ୍କ ଝଙ୍ଗ ଟୀକା

…ଉପରେ ପଡ଼।

× × +

ଛାଡ଼ ୯ଟି ମାନଙ୍କରେ ଛାଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଜଳଖିଆ ମିଳିବ—ମାତୃଭୂମି ସମ୍ବାଦ

…ଭାରତୀୟ ସ୍ୱ ସ୍ତର!

× × ×

ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀରେ ଗଛ ଯୋଡିବାକୁ ହେବ—ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

…ଚମ୍ପା ଗଛ ନା ଖଜୁରି ଗଛ?

× + ×

'ସଂଗୀତରୁ ଶାନ୍ତି"—ଇତି ରାଜାଜୀ।

…ନା ଶାନ୍ତିରୁ ସଙ୍ଗୀତ ସ୍ଥାପନା ? ସାଙ୍ଗୀତିକ ଶାନ୍ତି—ନା ଶାନ୍ତ ସଙ୍ଗୀତ ? ମଞ୍ଜିରୁ ଗଛ ନା ? ଗଛରୁ ମଞ୍ଜି ?

÷ ÷ ÷

"ସଂସାରକୁ ମିଏ ପ୍ରେମ ଦିଏ ବୋଲି ଭହେ—ସେ ମଣିଷ"—ଇତି ରାଜାଜୀ।

…ଯିଏ ନ ଦିଏ ବୋଲି କହେ ସେ ପଶୁ କି ?

\+ × ×

ଆମେ ମତବାଦକୁ ଘୋର ପିଇବା ନାହିଁ—ବା ମତବାଦରେ ପେଟ ପୂରିବ ନାହିଁ ? ବଡ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘରେ ଶ୍ରୀ ମତୀ ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ।

…ପେଟ ସିନା ନ ପୂରିବ—ମନ ତ ମୋଟ ହେବ।

× + +

ଯଦି ଭାରତ ହାରିଯାଏ ତେବେ ଏସିଅ ମରିଯିବ— ଗାନ୍ଧିଜୀ।

…ଯଦି ଏସିଅ ମରେ, ୟୁରୋପର ପେଟ ଶୁଖି ଶୁକଦେବ ପାଲଟି ଯିବ।

\+ × +

ନେହେରୁ ସର୍ବାର୍ତ୍ତିନାୟକ କଟକ ଆସିଛନ୍ତି —ସଂବାଦ

…ଆମ ଏଠି ସଭା ନ ହେବବୋଲି ଥିବେ।

\+ × +

"ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବରୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ସବୁ ମୁସଲମାନଙ୍କ ଲାଗି ପଶ୍ଚିମ ପଞ୍ଜାବରେ ବସେଇ ଦେବା।" ଇତି ନିଅଜତ (ହିନ୍ଦୁ ସଂବାଦ।)

…ବୋଧହୁଏ ପାକିସ୍ଥାନରୁ ବି ସେ ଗୋଟି ଗୋଟି ସବୁ ହିନ୍ଦୁଙ୍କୁ ଉଠେଇ ଦେବେ। ଉଠାଗାଣ୍ଡି ବସାଗାଣ୍ଡି ରାଜ୍ୟ ହେବ ପାକିସ୍ଥାନ।

\+ + +

ପାକିସ୍ଥାନୀ ମୁସଲମାନ ମାନେ ଆମ ସହିତ ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକତା କଲେ—ଇତି ନିଜାମ୍

…ଖାଲି ବିଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ ମିଆଁ ପୁଅ, ନିଶ୍ୱାସ ଘାତ ବି କଲେ। ଆଉ ବୃଥା ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ ନାହିଁ।

\+ + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଛାତ୍ର ଓ ଗାନ୍ଧୀ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ନାୟକ

ଭାରତ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଅଛି ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବାକୁ ବହୁଦିନ ଲାଗିବ । ଯେଉଁ ଉପାୟରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଅଛି, ତାହା ଅଭୂତପୂର୍ବ ଏବଂ ଅଶ୍ରୁତପୂର୍ବ । ଏହା କେବଳ ସେହି ମହାମାନବଙ୍କର ଆତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ଏବଂ ତପସ୍ୟାଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇଅଛି । ୧୯୨୦ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ମହାତ୍ମାଜୀ ଏହି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ସେ ସତ୍ୟ ଏବଂ ଅହିଂସା ଏହି ଦୁଇ ଅମୋଘ ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ କହି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସୁଚିନ୍ତିତ କାର୍ଯ୍ୟତାଲିକା ସ୍ଥିର କରି ନେଇଥିଲେ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ଦେଶରେ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲ କଲେଜ ବର୍ଜନ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶିକ୍ଷାର ମୋହରେ ପଡ଼ି ସେମାନେ ତାହା କଲେ ନାହିଁ । ଛାତ୍ରମାନେ ରାଜନୀତିରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ, ଏହା ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଏବେ ସେ ହରିଜନରେ ଜଣେ ଛାତ୍ରକୁ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଯାଇ କହିଛନ୍ତି —"ଛାତ୍ରମାନେ ସ୍କୁଲ ବା କଲେଜରେ ପଢ଼ିବା ବେଳେ ରାଜନୀତି କରିବାକୁ ମୁଁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଅହିଂସା ଓ ଅସହଯୋଗର ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ସ୍କୁଲ କଲେଜ ଛାଡ଼ି ଆସିବାକୁ କହିଥିଲି । ମୁଁ ତ ଜାତୀୟ ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରିଛି ।" ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଅକପଟ ହୃଦୟ, ସରଳ ପ୍ରାଣ, ପରୋପକାରିତା, ଏବଂ ଦେଶ ବତ୍ସଳତା ସବୁ ଦେଶରେ ଏବଂ ସବୁ କାଳରେ ସର୍ବବାଦୀସମ୍ମତ ଅଟେ । ସେଥିପାଇଁ ଦେଶର ସଙ୍କଟ ସମୟରେ ସେମାନେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତି । ଅସହଯୋଗ

ଆନ୍ଦୋଳନର ଆରମ୍ଭରେ ଛାତ୍ରମାନେ ଯଦି ସ୍କୁଲ କଲେଜ ଛାଡ଼ି ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିଥାଆନ୍ତେ, ତାହାହେଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଏତେକାଳ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଛାତ୍ରମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ଉଚିତ । [illegible] ଉଚିତ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଅବସାନ ନ ହେଉଣୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀମାନଙ୍କର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଫଳରେ ପଞ୍ଜାବ ପ୍ରଦେଶରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତାର ତାଣ୍ଡବ ନୃତ୍ୟ ଲାଗିଅଛି । ଲକ୍ଷାଧିକ ନିରୀହ ପ୍ରାଣୀ ମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିବାରୁ ବହୁଲକ୍ଷ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ଗୃହ ସମ୍ପତ୍ତି ତ୍ୟାଗ କରି ଦେଶାନ୍ତର ପଳାଇ ଯାଉ ଅଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଦେଶର ଖାଦ୍ୟ ଓ ବସ୍ତ୍ର ସଙ୍କଟ ଘନୀଭୂତ ହୋଇ ମହା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ଆଶଙ୍କା କରାଯାଉଅଛି । ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଏହିପରି ଅଗ୍ନି ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ଦେଶର ଏପରି ସଙ୍କଟ ସମୟରେ ଛାତ୍ରମାନେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଦେଶର ପ୍ରଭୂତ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ କରି ପାରନ୍ତି । ସଂଘବଦ୍ଧ ଯୁବ ଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ ହୋଇପାରେ । କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବେ କଲିକତାରେ ମହାତ୍ମାଜୀ ଅନଶନ କରୁଥିବା ବେଳେ ଛାତ୍ର ମାନେ କି ସାହସ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଦମନ କରିଥିଲେ ତାହା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ସମବେତ ଚେଷ୍ଟାରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ବିବାଦ ଲୋପ କରାଯାଇ ପାରେ । ଦେଶର ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ବସ୍ତ୍ର ସଙ୍କଟ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇ ପାରେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏବେ ହରିଜନରେ କହିଛନ୍ତି—"ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକୃତରେ ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ପରିଧେୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଯେତେଦୂର ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ତାହା କରିପାରିଛି କି ନାହିଁ ଏଥିରୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷା କି ନୁହେଁ ବୁଝି ହେବ ।"

ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା । କିନ୍ତୁ କେବଳ ବହି ଘୋଷି ବା ମୁଖସ୍ଥ କରି ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରାଯାଏ, ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାକୁ ଜ୍ଞାନ ବୋଲି କହନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ କହନ୍ତି—ଆମର ଶିକ୍ଷା, ବେଦ ବିଦ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ ଲାଟିନ ଆଦିର ଜ୍ଞାନ ଆମକୁ କିଛି ଦେବ ନାହିଁ—ଯଦି ତଦ୍ୱାରା ଆମେ ହୃଦୟର ନିର୍ମଳତା ଆଣି ନପାରୁ । ସବୁ ଜ୍ଞାନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ—ଚରିତ୍ର ଗଠନ ।

ଏହି ଚରିତ୍ର ଗଠନ ଉପରେ ମନୁଷ୍ୟର ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଯୁବକର ଯୁବକତ୍ୱ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଗାନ୍ଧୀ ସେଥିପାଇଁ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ଥରେ କହିଥିଲେ—ଛାତ୍ର ଏକାନ୍ତ ଆତ୍ମ-ନିର୍ଭର-ଶୀଳ ହୋଇ ଠିଆ ହେବାର କୌଶଳ ଶିକ୍ଷା କରିବା ଉଚିତ ।

ଗାନ୍ଧୀ ଆମ ଜାତିର ଜନ୍ମ ଦାତା ଏବଂ ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାନବ ଅଟନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଠାରେ ଭାରତ ଚିର କୃତଜ୍ଞ ରହିବ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଦି ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କର ଆନ୍ତରିକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ଭକ୍ତି ଥାଏ, ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କର ଏହି ଜନ୍ମଦିନ ଉପଲକ୍ଷରେ ଛାତ୍ରମାନେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷୀ ରଖି ତାଙ୍କରି ନୀତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ପ୍ରକୃତରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ଛାତ୍ରମାନେ ଅମର କରି ପାରିବେ ।

—✦—

Digitized by srujanika@gmail.com

ପିଲାଙ୍କ ଗାନ୍ଧୀ

ଶ୍ରୀଶରତଚନ୍ଦ୍ର ମହାରଣା

ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ଆମ୍ଭେମାନେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ କହୁଁ । ଅନ୍ୟର ହୃଦୟର ବ୍ୟଥା, ଅନ୍ତରର କଥା ଯେ ଅନୁଭବ କରି ପାରନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବାକୁ ସେ ଅହରହ ଲାଗିଛନ୍ତି ବୋଲି ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ମହାତ୍ମା ପଦ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟକୁ ଭଲ ନ ପାଇଲେ କେହି ତାହାର ହୃଦୟର ବ୍ୟଥା ଜାଣି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଭଲ ପାଇବା ଗୁଣ ଯୋଗୁ ଗାନ୍ଧୀ "ଗାନ୍ଧୀ" ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀ ଅଜାତ ଶତ୍ରୁ—ସେ କାହାରିକୁ ମଧ୍ୟ ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର କେହି କେହି ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ବଡ଼ ଭୁଲ ବୁଝିଥିଲେ ଓ ବୁଝୁଥିବେ । ଗାନ୍ଧୀ ଏହି ଭୁଲ ବୁଝିବା ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାୟ ମାର୍ଗରୁ ସତପଥକୁ ଆଣିବାକୁ ଅସୀମ ଧୈର୍ଯ୍ୟସହକାରେ କାମ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ସାଧନା ବଳରେ ସେ କେତେ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନରେ, ସରକାରୀ ଶାସନ କଳରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଜନକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ପାରିଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରି ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ଅଜାତ ଶତ୍ରୁ—ସ୍ନେହ ଆଦର ସରଳ ତାରେ ପିଲାଙ୍କର ହୃଦୟ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏଥି ପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀ ପିଲାଙ୍କୁ ଏତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଓ ପିଲାଏ ତାଙ୍କୁ ଏତେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଯେ କହି ହେବ ନାହିଁ । ନାନା ଗୁରୁତର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ, ଦୈନିକ ଅସରନ୍ତି କର୍ମ ସ୍ରୋତ ମଧ୍ୟରେ, ସତ୍ୟାଗ୍ରହ, ଆମରଣ, ଅନଶନ ମଧ୍ୟରେ ସୁଦ୍ଧା ଗାନ୍ଧୀ ପିଲାଙ୍କ ସହ ଖେଳ, କୌତୁକ, ମଜା କରନ୍ତି । ଏପରି ମଜା, ପରିହାସ ଯେ ଥରେ ଦେଖିଛନ୍ତି ସେ ଭୁଲି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ବା ପାଖରେ ଅନେକ ସମୟରେ ସାନ ସାନ ପିଲା ରହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ହସ ଖେଳରେ ଆଶ୍ରମ ବେଳେବେଳେ ଉଦ୍‌ବେଳ ହୋଇଉଠେ ।

ଗାନ୍ଧୀ ଅଭୟଦାତା । କେତେ ଭୀତ; ତ୍ରସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ସେ ଅଭୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଫାଶିଦଣ୍ଡରୁ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ

ସେ ଯେ କେବଳ ଅଭୟ ଦେଇଛନ୍ତି, ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି, ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ—ସେମାନଙ୍କୁ ଅହିଂସ ମାର୍ଗରେ ଚଳାଇ, ଅଭିନ୍ନ ଭାବରେ ସାହସୀ କରି ଦେଇଛନ୍ତି, ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିଛନ୍ତି । ଏହାର କାରଣ ଗାନ୍ଧୀ ଏକ ପ୍ରକାର ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ—ମୃତ୍ୟୁକୁ ତାଙ୍କର ଭୟ ନାହିଁ । ପରାର୍ଥେ ଜୀବନ ଦେବାକୁ ସେ ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ । ପିଲାମାନେ ଯାହା ଠାରୁ ଗାଳି, ମାଡ଼ ଖାଆନ୍ତି, ତାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀ ଯେତେବେଳେ ଏତେ ପରମ ଶାନ୍ତିର ଅଭୟ, ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଡରିବେ ? ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ନୂଆ ଶିକ୍ଷାରେ ସେଇଥିପାଇଁ ଗାଳି, ମାଡ଼, କଠୋର ଶାସନର ଆଦୌ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ପିଲାଏ ଏ ଶିକ୍ଷାକୁ ବଡ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧୀ ନିଜେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଆପେ ନକରି, ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅନ୍ୟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ବରଣ କରିବାକୁ ହେବ, ସେ ନିଜେ ଆଗେ ତାହା କରନ୍ତି ସେହିହେତୁରୁ ସେ ଦେଶର ସେନାପତି, କୋଟି କୋଟି ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସପାତ୍ର । ଅତି ସଂକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଶକୁ ଠିକ୍ ବାଟରେ ନେବାକୁ ଗାନ୍ଧୀ ବାହାରିବା ମାତ୍ରେ, ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ତାଙ୍କର ପଛ ଧରି ନିର୍ଭୟରେ ଆନନ୍ଦରେ ଚାଲନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଏହିପରି ଅନେକ ସଦ୍‌ଗୁଣ ଅଛି । ସେ ବଡ ଆଶାବାଦୀ—ଦେଶର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଦୂର ହେବ, ଅହିଂସ ଉପାୟରେ ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତି ଆସିବ ଓ ଶାନ୍ତି ରହିବ ବୋଲି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । ସେ ପିଲା ମାନଙ୍କଠାରେ ବଡ଼ ଆଶା ଭରସା ରଖନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ହେଲେ ଦେଶକୁ, ସାରା ଦୁନିଆକୁ ନୂଆ ଛାଞ୍ଚରେ ଗଢ଼ିବେ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଆଶା । ସେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବା, ସେମାନଙ୍କ ସହ ମଜା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କୁ—ନୂଆ ଦୁନିଆ—ଶାନ୍ତି, ସରଳତା, ସମତାର ଦୁନିଆ ଗଢ଼ିବାକୁ ଡାକୁଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀ—ଜୟନ୍ତୀରେ, ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି, କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖାଇବାରେ, ଏ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବରେ ଚାଲ ଆମ୍ଭେମାନେ ତାଙ୍କର ସେହି କଳ୍ପିତ ସମସ୍ତଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ କର ନୂଆ ସମାଜ ଗଢ଼ିବାରେ କାମ ଲାଗିବା ।

କୁଡ଼ୁକୁଡ଼ୁ

ରାତିରେ ରେଲ୍ ଷ୍ଟେସନର ଲାଇନ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଟ୍ରେନ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା । ହଠାତ୍ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଆସି ପିଟାଟୁ ଧକ୍କା ଲାଗିଗଲା । ଇନ୍‌କ୍ୱାରି ବେଳେ ଡ୍ରାଇଭର—"ମୋତେ ଲଣ୍ଠନ ଦେଖାଇ ଥିଲେ ମୁଁ ମୋ ଗାଡ଼ି ଅଟକେଇ ଦେଇ ଥାଆନ୍ତି । ମାତ୍ର ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ତାହା ନ କରିବାରୁ ମୁଁ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଦେଲି ।"

ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ହଲପ କରି ଜବାବ ଦେଲା ଯେ 'ସେ ଲଣ୍ଠନ ଦେଖାଇଥିଲା ଡ୍ରାଇଭର ଗାଡ଼ି ରୋକିଲା ନାହିଁ ।"

ଘରକୁ ଆସି ତାରୁ ସହଧର୍ମୀ ପଚାରିଲା "ତୁମେ ଏତେ ମିଛ କଥାଟା ହଲପ କରି କହିଲ କିପରି ?"

ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ଜବାବ ଦେଲେ—ଲଣ୍ଠନଟା ଜଳୁଥିଲା କି ଲିଭିଥିଲା ସେ କଥା ମୋତେ ପଚାରି ନାହିଁ ଲେ । + + +

ହାକିମ କହିଲେ, "ତୁମେ ନେହର ପାଖରେ ବଡ଼ ଗ୍ରେସ କରିଛ । ଏଥର ତମକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲି—ଆଉ ସେପରି ଲୋକ ମୁହଁ ଚାହିଁବ ନାହିଁ"

ଅସାମୀ—ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ମୋର ଏଇ ଶେଷଦେଖା ବୋଲି ଜାଣନ୍ତୁ ।

ନାରୀର ଗାନ୍ଧୀ

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମଦା ଦେବୀ

ସମାଜରେ ନାରୀର ସ୍ଥାନ ନେଇ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ବହୁବାର ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ସେ [illegible] ଏକେ ଏକେ ସାରଗର୍ଭକ ଏବଂ ଆମ ଦେଶର ନାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷ ପ୍ରଣିଧାନ ଯୋଗ୍ୟ ।

ହିନ୍ଦୁ ନାରୀ ଉପରେ ସ୍ୱାମୀର ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ନେଇ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଲେଖିଛନ୍ତି—"ସ୍ତ୍ରୀ ଗୃହଲକ୍ଷ୍ମୀ—ରାଣୀ—ଦାସୀ ନୁହେଁ । ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀର ଅତ୍ୟଧିକ ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କରେ ଏବଂ ସ୍ୱାମୀ ଦେହରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୀନ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ହିନ୍ଦୁ କୃଷ୍ଟିର ପ୍ରମାଦ ଏଇଟି । ଫଳରେ ସମସ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ୱାମୀ ପଶୁ ଭଳି ତାର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ପ୍ରୟୋଗ କରେ ।

ଏହାର ପ୍ରତିକାର କିନ୍ତୁ ଆଇନରେ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ନାରୀମାନଙ୍କର ହାତରେ ହିଁ ଏହାର ପ୍ରତିକାର ସମ୍ଭବ ବୋଲି ସେ କହିଛନ୍ତି—"ନାରୀ ତାର ଆଇନଗତ ବନ୍ଧନରୁ ଛୁଟି [illegible] ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଠାରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ଅଦୌ ବିବାହିତ ହୋଇ ନଥିଲାପରି ନିଜକୁ ଜ୍ଞାନ କରିବା ଉଚିତ ।" ଗାନ୍ଧୀଜୀ ସେଠି ନାରୀଙ୍କୁ ସମାଜର ସେବାରେ ନିୟୋଜିତ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିବାକୁ କହିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମତରେ ତଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାମୀର ଶଯ୍ୟାଭାଗିନୀ ନହେବାର କ୍ଷତି ପୂରଣ ହେବାଠାରୁ ଅଧିକ ହେଲାବୋଲି ବିଚାରିବା ଉଚିତ ।

ସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଲେ, ସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି ବୁଝେ ଯେ ସେ ଠିକ୍, ତେବେ ତାର ମିତ୍ରବାଙ୍କ ପନ୍ଥା ନେବା ଉଚିତ ବୋଲି ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ମତ । "ବିବାହିତ ଜୀବନର ଶାନ୍ତିହିଁ କେବଳ ମନୁଷ୍ୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନୁହେଁ— ବିବାହିତ ଜୀବନ ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଅଗ୍ନିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ । ଜୀବନହିଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ— ବିନା ପାରଶ୍ରମିକରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାଧନ । ତେଣୁ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପହୁଞ୍ଚିବାପାଇଁ ଦମ୍ପତିର ମିଳନ, ସେହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ବିଚ୍ଛେଦ ମଧ୍ୟ [illegible] ।"

କିନ୍ତୁ ଆଇନର ଆଶ୍ରୟ ନନେଇ ସମାଜର ପରିହାସକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନକରିବାର ସାହସ ଆଣିବାକୁ ହେଲେ, ନାରୀର ଚରିତ୍ରମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ମଜବୁତ ହେବା ଦରକାର । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ମତରେ ନାରୀ ତ୍ୟାଗ ଓ ସହନଶୀଳତାର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି । ନାରୀର ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଭାଗ ନଥିବାରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଦୁଃଖିତ ନୁହନ୍ତି । ସେ କହନ୍ତି— 'ନାରୀର ସମ୍ପତ୍ତି ତାର ଚରିତ୍ର, ନୈତିକତା ଓ ଶିକ୍ଷା ।'

ନାରୀ ବା ଅବଳା ବୋଲି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି, ସେମାନଙ୍କର ଅପାତ୍ରତା, ଅଯୋଗ୍ୟତା ବା ସମାଜରେ ତାଙ୍କର ନିମ୍ନସ୍ଥ ଆସନ ମୂଳରେ କଣ ଅଛି ? ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି— ତା ମୂଳରେ ଅଛି ଲାଳସା । ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅନ୍ତରକ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଲାଳସା ତାହାହିଁ ନାରୀକୁ ଆଜି ପୁରୁଷର ଦାସୀ କରିଛି । "ନାରୀ ପୁରୁଷକୁ ବଶ କରିବା ପାଇଁ ତାର ସମସ୍ତ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଉପାୟ ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ଅବଲମ୍ବନ କରେ ଏବଂ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ ନାରୀକୁ ତାର ଆୟତ୍ତାଧୀନ କରିବାକୁ ଯଥାଶକ୍ତି ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥାଏ ।" ସେଥିପାଇଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି— "ନାରୀ ପୁରୁଷର ଲାଳସାର ସାମଗ୍ରୀ ବୋଲି ଆପଣାକୁ ଆଉ ଜ୍ଞାନ ନକରୁ । ସୀତା ତାଙ୍କର ଶାରୀରିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ରାମଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରିବା [illegible] ଏବଂ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ [illegible] କରିବାର କଳ୍ପନା ଗାନ୍ଧୀଜୀ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।"

ନାରୀ କେବେ କପରି ଆପଣାକୁ ପୁରୁଷର ଶୀକାର ହେବାରୁ ରକ୍ଷା କରିବ । ଉପାୟ ସହଜ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତାର ଉପାୟ ବତାଇଛନ୍ତି— "ଆମେ ସରଳତା ଅବଲମ୍ବନ ନକଲେ ଆମେ ପଶୁର ନିମ୍ନ ସ୍ତରକୁ ଖସିଯିବାର ବିପଦକୁ ଏଡ଼ି ପାରିବାନାହିଁ । ଏଣୁ ଆମର ନାରୀତ୍ୱଂବର ସାଜ ସଜ୍ଜା ବିହୀନ ଜୀବନ ହେବା ଦରକାର । ଗାନ୍ଧି ଆଧୁନିକା ସୁସଜ୍ଜିତା ବାଳିକାମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଥରେ କହିଥିଲେ— ଗୋଟିଏ ଭୟ ମୋ ଭିତରେ ଅଛି ଯେ, "ଆଧୁନିକା ବାଳିକାମାନେ ଅଧ ଡଜନ ଖଣ୍ଡେ 'କେଦାର'ଙ୍କର 'ଜୋସି' ହେବାକୁ ସ୍ପୃହା ପାଆନ୍ତି । ସେ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧେ— ପାଣି, ପବନ ଓ ଖରାଧାସରୁ ଆପଣାକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ନୁହେଁ— ଅନ୍ୟର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବାପାଇଁ ତାର ବେଶ ପ୍ରସାଧନ । ସେ ନିଜକୁ ରଞ୍ଜିତ କରି, ଅସାଧାରଣ ଭୂଷଣ କରି ତାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର କରେ

ଅନେକ ନାରୀର ପତନ ପାଇଁ ପୁରୁଷର ଦୋଷ ଦେଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନାରୀ ଠିକ୍ ଥିଲେ ପୁରୁଷ ନାରୀକୁ ଭୁଲେଇ ନପାରେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ନିଜେ କହିଛନ୍ତି, —'ନାରୀର ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଧର୍ଷଣ କରିବା ପୁରୁଷ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ନାରୀ ଯେତେବେଳେ ଭୟର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଯାଏ, କିମ୍ବା ତାର ନୈତିକ ବଳ ଭଲନା କରି ନପାରେ, ସେତେବେଳେ ଧର୍ଷଣ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ସେଥିପାଇଁ ଆଜି ଯୁଗରେ ନାରୀ ତା ନିଜ ନୈତିକବଳ ଉପରେ ଠିଆ ହେବାର ବେଳ ଆସିଛି । ଯେ ନିଜର ନୈତିକ ବଳ ଓ ଭଗବତ୍ ବଳ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇପାରେ, ସେହି ପ୍ରକୃତରେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର କଳ୍ପିତ ନାରୀ । ଏବଂ ସେହି ନାରୀ କେବଳ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ନାରୀର ଗାନ୍ଧି ବୋଲି କହି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିପାରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୁଁ ଜଣେ ଗାନ୍ଧିବାଲା

ମୁଁ ଜଣେ ଗାନ୍ଧୀବାଲା —
ଗାନ୍ଧୀ ନାମଧର   ଯିବା ପାଇଁ ଭର
କରେଁ ଗ୍ରାଙ୍ଗନାଢ ପାଲ,
ମୁଁ ଜଣେ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।
ଏକୋଇଶ ସାଲେ   ଗଦାଡ ଧରିଲି
ଗାନ୍ଧିଟୋପି ଦେଲି ମାଥେ
ସେଦିନ ସେ ଦୁଖ   କହିନାହିଁ ଆଜ
ଲିଭୁଇଛୁଁ ହାତେ ହାତେ
ମୁଣା ଖଣ୍ଡେ ପଗ   କାଖ ଦଣ୍ଡା ତଳେ
ଝୁଲୁଥିଲା ଝୁଲୁମାଲା ।
ମୁଁ ଜଣେ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।

ମଜା କବିତା

ତିରିଶ ସାଲେ ମୁଁ   ଲୁଣ ମାରୁଥିଲି
ଦଇତିଂଶେ ନେହେମ୍ବର
ଭୀଷଣ ମୋହର   ଅସନକୁ ବଳ
କଷଣ ଦେଲୁଛି ଘୋର
ଏଭ ସ୍କୁଲଗରେ   ବ୍ୟକ୍ତି ଗତ ଭାବେ
ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପଡ଼ିଗଲୁ ।
ମୁଁ ଯେଣୁ ଗାନ୍ଧିବାଲା ।
ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ   ବୋଲି ଦିନା କେତେ
ଛୁଟି ମୁହିଁ ନେଲି ମାଗି,
କିଏ ଜାଣିଥିଲା   ବିଦ୍ୟାଳୟେ ପୁଣି
ସଙ୍କଟ ଅସିବ ଲାଗି ।
ବିନା ଦୋଷଠାରେ   ସରକାର ମୋତେ
ଅଟକ ବନ୍ଦୀ କଲା;
ମୁଁ ଯେଣୁ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।
କ୍ଷମା ମାଗିବାକୁ   ମାଡ଼ିବାରୁ ଲାଜ
ପେରେଲେ ଫେରିଲି ଘର,
ତାହାର ଭିତରେ   କରନେଲ ବାବୁ
ସୁଅ ଝିଅ ବାହାଘର,
ତାହାର ଭିତରେ   ହାତରେ ଝଫାଇ
କେତେ ଏ ଦେଖାଇ ଦେଲା,
ଏ ଯେଣୁ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।
ସେତିକି ବେଳେ ତ   କର୍ମନିଷ୍ଠ ଦଳ
ତା ସଙ୍ଗେ ଯୋଗିଅ ପାଇଁ,
ମୋହର ସ୍ୱପତ   ପାଞ୍ଜି ପଟା ଖୋଲି
ହେଲେ ମୋ ମାରକ ଘାଟି ।

ଦଇବକୁ ଲର୍ଡ୍   ୱେଭେଲ ଦୟାରେ
ରକ୍ଷ ମାନ କଟିଗଲା
ଭଲରେ ମୁଁ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।
ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର   ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରଶିରୁ
ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲାଣି ଦେଶ,
କରିଛୁ କେବଳ   ମୋହର ସେ ତ୍ୟାଗ
ମୋ ବୁଦ୍ଧି ମୋହର ବେଶ
ଏବେ ମୁହିଁ ଏକ   ମାତବ୍ବର ଲୋକ
ମୋହର ଶହଣ ଦେଲା
ମୁଁ ଜଣେ ଗାନ୍ଧୀବାଲା ।

ସଜନା ଗଛମୂଳେ —

କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ ବିଭାଗ   ଅଞ୍ଚଳ ଓରନ୍ତ
ପ୍ରଭୁର ବାନ୍ଧିଗ ହାତେ,
ହାକିମ ଦେଖୁଛି   ଥାଇ ହିଁ ସଦା
ମୋହର ବଚନ ଘାତେ
ଫିକା ପଡ଼ିଲାଣି   ପୁଲିସ ମଗଜ
ଦିନେ ଦିଶୁଥିଲା ନାଲି;
ମୁଁ ହୁରେ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।
ମିଲ୍ ମାଲିକେ ମୋ   ମୁଠାର ଭିତରେ
ବସାଏଁ ଉଠାଏଁ ନିତି,
ଅଣ୍ଟା ମୋ ଉସୁମ   ହୋଇ ଅସିଲାଣି
ଏ ଯେଣୁ ତ୍ୟାଗର ସ୍ଥିତି
ସତ୍ୟ ଅହିଂସାକୁ   ପେଟରେ ରଖିଛି
ବାହାରିଲେ ସବୁଗଲା;
ତେଣୁ ମୁଁ ଗାନ୍ଧୀବାଲା ।
ତ୍ୟାଗର ହୁଣ୍ଡୀ   ଏତେ ସେ ଦରବ
ଭଙ୍ଗାଇଲେ ସରେ ନାହିଁ
ମୂରୁଖ ଏ ଲୋକେ   ମୋହର ପିଛରେ

ଚିରଦିନ ହେବେ ଚାଇ ।
କଳ କାରଖାନା   କୁମ୍ପାନୀ ସେଅର
କିଣା ମୋର ନସରିଲା;
ମୁଁ ଯେଣୁ ଗାନ୍ଧୀବାଲା ।
ରେଖା ଦେଇ   କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ
ସୁଦୂରେ ଅଦର ମୋର,
ସାଇତି ରଖିଛି   ସେ ସବୁ ଦରବ
ଦେଉଳ ଠାକୁର ଘର ।
ତା ପାଦରେ ନିତି   ସୁତ ମୁଁ ନକଲେ
ଶିରା କଣ୍ଠା ନ ଫିଟିଲା;
ଭଲ ମୁଁ ଗାନ୍ଧିବାଲା ।
କଳ କାରଖାନା   କରୁଛି ବୋଲିତ
ମୂରୁଖେ ଦିଅନ୍ତି ଦୋଷ
ପୋଥି ବଇଗଣ   ବାଡ଼ି ବାଇଗଣ
ଏକା ହୋଇବ ନା କସ ?
ଗାନ୍ଧୀ ନାମେ ଖାଲି   ପାଣି ଛଡ଼ାଇଲେ
ପାତୁଲ ଅମର ହେଲା ।
ମୁଁ ଯେଣୁ ଗାନ୍ଧୀବାଲା ।
ଗଲାଣିତ ଗଲା   କଥାରେ ସଗାଇ
ଗଲାଣିତ ଗଲା କଥା
ସେଦିନ କି ଫେରି   ଅସିବ ରେ ଅଉ
ବଡ଼ା ରେ ମୋ ଭାଇ ବଡ଼ା !
ତ୍ୟାଗ ଯୁଗ ଗଲା   ଭୋଗ ଯୁଗ ଏବେ
ଗୁଁଲଖିର ଯୁଗ ହେଲା
କିଏ ସେ ହୋ ଗାନ୍ଧୀବାଲା ?

ଲେଖକ—ଅଛିଗାନ୍ଧୀ

ଭେକ ମୋର କାବୁ   ଧଳା ସିଗାରେଟ୍
ଟୁଣ୍ଡ ବେଢା ସରୁ ଜାମା
ତା ସାଥକୁ ଭଲ   ମାନବ ସିନା ରେ
ଚିଲା ଚିଲା ପାଇଜାମା ।
ବେଢ଼ ବେଢ଼   ରୂପ ବଦଳିବା ପାଇଁ
ଦରଜି ବଟେ ମଲା;
ମୁଁ ଯେଣୁ ଗାନ୍ଧୀ ବାଲା ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଶିଶୁମନର କୋମଳ ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜୀବନର ପଥ ସର ବଢ଼ାଇବା। ଚରିତ୍ରଗଠନ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିବା। ୨। 'ଜହ୍ନମାମୁଁ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଜନପଦ ଭାଷା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରିଚିତ ଭାରତର ଅବାଧ ପ୍ରଚାର କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ପ୍ରେମ ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା।
(୧୮ବର୍ଷରୁ ନ୍ୟୂନ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଶତାବ୍ଦୀ ସାଧକ

ତମେଇ ନୀରବ କର୍ମୀ
ହେ ଐତିହ୍ୟ ସିଦ୍ଧ,
ଅହିଂସା ସମରେ ଜୟୀ
ସୈନିକ—ନିର୍ଭୀକ।
ବାରୁଣୀର କମନୀୟ
ଅସ୍ଥିଳ ଶରୀରେ,
କରିଅଛ ଲୁଚିଛ ତମେ
ଭଂଗୁର ମନ୍ଦିରେ।
ଶୃଙ୍ଖଳ—ଜୋଙ୍କର ସ୍ମୃତି—
ଅଶ୍ରୁ ନୀରବତା
ତମପାଶେ ନଷ୍ଟ—
ସିନା ତାହାର ମମତା।
ତମ ଅଂଗ—ତମ ତନୁ
ଶିଥିଳ—ରକତ,
ଜାଗି ଉଠେ ବାର ବାର
ଥରିବ ଜଗତ।
ଦୂରେ କାହିଁ ଲୁଚିଯାଏ
(ବିଦେଶୀର) ମାଲବାହୀ ତରୀ,
ତମ ମୁକ୍ତି ସ୍ୱପ୍ନ ଫୁଟେ
ନବ ଅଙ୍କ ଧରି।
ଆକାଶର ବର୍ଣ୍ଣ୍ୟ ଭେଦ
ଶୁଭ ବୈଜୟନ୍ତୀ,
ତମ ହାତେ ଶୋଭା ପାଏ
ହେ ସତ୍ୟ—ସାରଥି।
ଏକାତମେ ଚିରଜୟୀ,
ଜୀବନର—ଅର୍ଘ୍ୟ—
ଦେଇ ତମେ ଲଭିଅଛ
'ଯା' ତର ମହାର୍ଘ।
ସେବା ଧର୍ମ—ଯମ ଧର୍ମ
କରିଚ ପ୍ରମୃତ,
"ଯୀଶୁ—ଅଲ୍ଲା କୃଷ୍ଣ ଏକ
ଭକତର ସାର।"
ତମ ମୁଖେ ଏଇ ଭାଷା
ଏଇ ଏକ ମନ୍ତ୍ର
ଏଇ ଏକ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ—
ସୁମହତ ନ—ତନ୍ତ୍ର।
କରିଅଛ ଦେଶ ଜୟ
ହେ ବିଶ୍ୱ ସେବକ
ନୀରବ, ମଉନ କର୍ମୀ;
ଶତାବ୍ଦୀ—ସାଧକ।

ଶ୍ରୀମାନ ଯଦୁନାଥ।

—†—

'ଯୁଗ-ମାନବର-ଜୟ'

ମରଣ ପଥ...ବରଣ କରି
ଚରଣ ଯା'ର ତଳେ
ଶରଣାଗତ ପରାଣ ଶତ
ଖାଇଁ ଯେ ପଳେ ପଳେ—
ଝୁରାଇ ଦେହ, ନୟନ—ଲୁହ
ଶୂନ୍ୟ କରି ଧାଇ...
ସରିତ ପାରେ ସରଗ—ଶିଖ,
ମୃଣ୍ମୟୀ-ଧରା,
ବିପଦ, ବାଧା ଚରଣେ ଦଳି,
କରୁଣ କରି ପରାଣ-ବଳି .....
ପାଷାଣ ଶିରେ ଫଗୁଣ-ଫୁଲ
ଫୁଟାଇ ପାରେ ଯିଏ—
ମହା ମାନବ ସିଏ।
'ଜୀବନ' ସିଏ ସମର-ଭୂଇଁ,
ନାହିଁ ଯେ' ଲୁହିଁ ଦନେ
ଅହିଂସାର ଅସ୍ତ୍ର ଧରି;
ଅଛି କେ ତାହା ବନେ ?—
ବିଜୟୀ ହେବ—ସଂଗ୍ରାମରେ,
ସ୍ୱାଧୀନ କରି ଦେଶ—
ଅରତ ଭାବେ ଚଳେ ସେ ଧରି
ସନ୍ନ୍ୟାସୀର ବେଶ,
ତ୍ୟାଗୀ-ବୀର ବନ୍ଦନୀୟ—
ଯୁଗ-ମାନବ 'ଗାନ୍ଧୀ' ଜୟ—
ଭାରତ—ଭାଗ୍ୟ-ଗଗନ-ଶଶୀ
ତମର କାଟି ଅସେ......
ଅଲୋକ ପରକାଶେ—
ଜନମ ତାର ଅଶେଷ ଘନ,
ଦଳିତ ସେବା ପାଇଁ—
ବିଶ୍ୱେ ବୁଣେ ସମତା-ବୀଜ
ମିଳନ-ଗୀତ ଗାଇ,
ଦୟା ଓ କ୍ଷମା, ସତ୍ୟ ଆଉ
ଅନଶନ ଯା' ବଳ—
ଅଣିବ ତିର-ଶାନ୍ତି ସେତୁ
ଫଳାଇ ଶୁଭ-ଫଳ,—
ନୂଆଖାଲିର ନଶାଣି—ଭୂଇଁ
ଉଠିଲା ପାଦ ପରଶେ ଚେଇଁ—
ସବୁଜ ଫୁଲ, ପଡ଼ରେ ଆଉ
ଫଳ—ନଦୀ ତୀରେ—
ମଣିଷ ଯହିଁ ମରେ—...
ଭାଇର ବୁକେ ସେନେହେ (?) ଭାଇ
ଲୁହକୁ ଦିଏ ଲୁଚି—
କାଳିଆ ପାଣି ଗୋଳିଆ କରି
ରକତ ଯାଏ ଭାସି...
'ଅହିଂସାର' ଅମୃତ ଧରି
ସେଇ ଦିଗେ ସେ ଚଳିଲ,
'ଶାନ୍ତି' ଥାପି ପାରିଲେ କେବେ
ଫେରିବ—ବଳେ ବଳେ—
ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ ସାଧନା ତବ—
ଧ୍ୱାନ୍ତ-ଧରା-ଭାରତ-ନଭ—
ଆଲୋକେ କର ଜାତ୍ୟ—ନବ,
ଦେବତା—ମହାକାୟ
(ଆଜି) ପ୍ରଣତ ଶତ କଣ୍ଠ
ଯୁଗ—ମାନବ—ଜୟ।

ଶ୍ରୀ ଚକ୍ରଧର ସାମନ୍ତ

—†—

ପ୍ରିୟ ନାଗନାଗୁଣୀ ମାନେ,
ଆଜି ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ ସପ୍ତାହ ଚାଲିଛି। ମୋର ତମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବାର ଅଛି। ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳ ମୁଁ ଗଢ଼ିଥିଲି—ପିଲଙ୍କୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏଇ ମହା ମାନବଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପନ୍ଥାରେ ଚଳାଇବା ପାଇଁ । ସେଥିପାଇଁ ନାଗ ସଂଘର ତିନୋଟି ଧର୍ମ—ସତ୍ୟ, ସାହସ ଓ ସେବା । ସେ ସହିତ ଅହିଂସା ମଧ୍ୟ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସତ୍ୟ ସାହସ ଓ ସେବା ଠାରୁ ଅହିଂସା ଅଲଗା କଥା ନୁହେଁ । ସତ୍ୟ ସାହସ ଓ ସେବା ଏଇ ତିନି ଟିକୁ ଧରିଲେ ଅହିଂସା ଆପେ ଆପେ ଆସିଯିବ । ମୋଟାମୋଟି ନାଗ ସଂଘର ମନ୍ତ୍ର--ତିନୋଟି "ସ" ଭିତରେ ରହିଛି—ସତ୍ୟ, ସେବା ଓ ସାହସ । ମୁଁ ଆଜି ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ-ରେ ନାତି ମାନଙ୍କୁ ଏହି ତିନୋଟି ଶବ୍ଦ ଉପହାର ଦେଉଛି

ତୁମର ଅଜା

ଅଜାଙ୍କ ଜବାବ୍

ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର (୮୧୮)—ଉପରର ଲେଖାପାଇଁ ପାରିଶ୍ରମିକ ମିଳେ ନାହିଁ । କେତେକ ଖ୍ୟାତ ନାମା ବରିଷ୍ଠ ଲେଖକଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖା ଆଣିଲେ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାକ୍ରମେ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଆଯାଏ । ଉପର ନୂତନ ଲେଖକ ମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଦେବା ପାଇଁ ଅଧି-କାଂଶ ସମୟରେ ନବୀନ ଲେଖା ଗ୍ରହଣ କରି ଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବାଦ ଜାବଳୀ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଲେଖା ନାଗବଟା ବିଭାଗ ପାଇଁ ନିଆଯିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ (୮୫୧)—ନାଗଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଣ ତୁମେ ଆଜି ଉପର ଲିଖିତ ଅଜାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଚାହିଁଲେ ବୁଝି ପାରିବ ।

ଲୋକନାଥ— ତୁମର ବୟସ ୧୮ରୁ ବେଶି ନ ହୋଇ ଥିଲେ ୫୦/ ଦେଇ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ନାତି ହୋଇପାର କିମ୍ବା ୫୦୲ ଦେଇ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇପାର । କିନ୍ତୁ ଚାନ୍ଦା ଦେବାବେଳେ ପୁରୁଣା ବୋଲି ଲେଖିବ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥ—(୪୧୮) ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ଆଗରେ ବଳି ପଡ଼ିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗାନ୍ଧୀ ଅଜ୍ଜ-ଙ୍କର ମତାମତ କହିପାରୁ ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ଗାନ୍ଧୀ ତ ପୌତ୍ତଳିକ ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋର ଜ୍ଞାନରେ ଏ ପନ୍ଥା ସର୍ବଥା ନିନ୍ଦନୀୟ । ତୁମେ ତୁମର ସବୁ ଶକ୍ତି ଦେଇ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କର । ବଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିବ ନାହିଁ । କେବଳ ବୁଝାଇ ସୁଝାଇ ଗୋଟିଏ ହାତ ଧରି, ଅନ୍ୟ ଲୋକ ପଦ ତଳେ ଦେଉଥାନ୍ତି ତେବେ ଅନ-ଶନ କରି ତାହା ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ମା କେବେ ତାର ସନ୍ତାନର ରକ୍ତ ପିଏ ନାହିଁ । ଯଦି ପଶୁ ବଳି ଦେବାକୁ ଚାହିଁ ତେବେ ମଣିଷ ଭିତରର ପଶୁକୁ ବଳି ଦିଅ । ଅର୍ଥାତ୍ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ସଂଯମ କର ।

ସତ୍ୟାନନ୍ଦ—କର୍ତ୍ତବ୍ୟ – ସତ୍ୟ ସେବା ଓ ସାହସ ପାଳନ ।

ଗୋପୀନାଥ(୮୯୨)କବିତାରେ ବନାନ୍, ବ୍ୟାକରଣ ପଦରେ ନାନା ଦୋଷ ରହିଛି । କବିତା ଲେଖି ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଦେଖାଅ ।

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

(୨୮)ବାଗ୍‌ଦେବୀପାଠାଗାର ସ୍ଥାପିତ ୧୫।୮।୪୭ ସ୍ଥାନ ପେଣ୍ଡପାଳ ଜି: କଟକ । ଘରୋଇ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୫ ସମ୍ପାଦକ ସୁଦର୍ଶନ ନାୟକ, ପରିଚାଳକ କମ୍ଭୁକଣ୍ଠ ପରିଡ଼ା । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୩୩ ମାତୃଭୂମି ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଆସେ । (ସତ୍ୟାନନ୍ଦ)

(୨୯) ଗୋପବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର— ନୌବଗ୍ର, ଚଣ୍ଡୀମ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦୦ ସହକାରୀ ସମ୍ପାଦକ— ନାଗବନ୍ଧୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲଚନ୍ଦ୍ର [ନାଗ୧୫୧]

(୩୦) ଆନନ୍ଦପୁର ସାଧାରଣ ପାଠାଗାର, ରାଜନଗର କେନ୍ଦୁଝର । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୪ ।୨୦୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଆ. ଇଂରାଜୀ, ହିନ୍ଦି, ଓ ବଙ୍ଗଳା ପୁସ୍ତକ ଅଛି । ପରିଚାଳକ ଯୋଗେଶ୍ୱର ପାଢ଼ୀ ଚତୁରଙ୍ଗ. ସହକାର, ସମାଜ, ମୁକୁପୁଲ,ଆସେ । (ନା ୮୧୮)

(୩୧) ବାଳକ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ. କମ-ପୁର, ପୋ: ଅଲଗୁ, କଟକ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୬ ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୧୫ । ସଂପାଦକ ବଳଦେବ କୁମ୍ଭାର । ପରିଚାଳକ ସର୍ବଶ୍ରୀ ଘନଶ୍ୟାମ ଓ ଶୁକଦେବ କୁମ୍ଭାର । ଦ୍ୱୟ । ପୁସ୍ତକସଂଖ୍ୟା ୩୫୦ ସମାଜ, ମାତୃଭୂମି, ଉପର ଆସେ । ଏହି ଲାଇବ୍ରେରୀକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ସାହୁ ପୁସ୍ତକ ଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

(୩୨) ଉତ୍କଳବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର, ଶାସନ, ପୋ: ଅଲଗୁ କଟକ । ସମ୍ପାଦକ ଧରଣୀଧର ରଣ୍ଡାଳ । ୧୯୪୫ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସ୍ଥାନୀୟ ଯୁବକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ପୁସ୍ତକ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି ।

—※—

ନୂଆନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୬୯ ଶ୍ରୀମତୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଦେବୀ C/o ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ; ଦରବାର ମୋ: ସୋରୋ ଜି: ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୭୦ ଶ୍ରୀ କୁମାର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଦାଶ ୧୧ଶ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ବୈଦ୍ୟନାଥ ଏକାଡେମୀ ପୋ: ଜମାଲପୁର ଜି: ବାଲେଶ୍ୱର ୮୭୧ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ନାୟକ ପ୍ରେସି-ଡେଣ୍ଟ ସୁବାସ କ୍ଲବ ପୋ: ଛତିଆ ଜି: କଟକ ୮୭୨ ଶ୍ରୀ ଅମରେନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିପାଠୀ ଠାଙ୍ଗି ବିଦ୍ୟାପୀଠ, ପୋ: କୋଟଶାହି ଜିଲ୍ଲା କଟକ ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାତି/ନାତୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟା କରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ

ବାର୍ଷିକ ଗ୍ରାହକ ଟ ୦ /
ସ୍ଥାୟୀ ଗ୍ରାହକ ଟ ୦ ।

ର ଡାକଟିକଟ ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାତି/ନାତୁଣୀ

ଠିକଣା ______________________

ତାରିଖ ______________________

※ ଏହି କୁପନର ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରେଷ୍ଠ "ଦାନ"!

କଲିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସି କଲେଜ ଶରୀର ବିଜ୍ଞାନର
ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗିରିଙ୍କ ଶ୍ରୀଗିରି ଆସ୍ପିରିନ୍ ବା ଜ୍ୱରାନ୍ତକ ରସ

ଏହା ଭାରତର ଜଡ଼ି ମୂଳ ଓ ଏଲୋପେଥିକ୍ ବାହାର କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ । କୁଇନାଇନ ଠାରୁ ଛଅ ଗୁଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଏଥିରେ [illegible] ନାହିଁ । ଏତେ ବଡ଼ ଜ୍ୱରନାଶକ ଔଷଧ ଅଦ୍ୟାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସାତଟି ବଟିକାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୱର [illegible] । ଏକବର୍ଷ ଏକାଥରେ ଜ୍ୱର ଆସେ ନାହିଁ । ପଥ୍ୟାପଥ୍ୟର ବିଚାର ନାହିଁ ।

[illegible]

ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

ଛାଉ, କୁଣ୍ଡିଆ, ଖାଉ, ମଇଳା, [illegible] ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚର୍ମରୋଗ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ନାଶ କରି ଚର୍ମରୁ ଦାଗ ନିଶ୍ଚେଷ କରେ ।

ବିଳାସ ଓ ଭେଷଜ ଏକତ୍ର କରି ସମାବିଷ୍ଟ
ସାରା ଜଗତଠାରେ ଉତ୍କଳର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସାଧନ ଓ
ପ୍ରଶୋଧନ ସମ୍ଭାର

ସୁବାସିତ ପୌଷ୍ଟିକ ତେଲ

[illegible]

ଦେହ ପୋଷଣ ଏବଂ ମେଦ ଶୋଷଣ କରି ନିର୍ମାଣ କରେ,
ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁଦୃଢ଼, ସୁଗଠିତ ପେଶୀ; ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ ।
ସୁକୋମଳ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ତ୍ୱକ୍; ସୃଷ୍ଟି କରେ,
ବାସନାର ଲୀଳା ଶୃଙ୍ଗ ବେନି ମନୋହର, ସ୍ଥିତ, [illegible]
ପୀନପୟୋଧର ଏବଂ ପ୍ରଲମ୍ବିତ କରେ ।
ସୁଚିକ୍କଣ, କୋମଳ, ଭ୍ରମରନିନ୍ଦିତ, କୁଞ୍ଚିତ କେଶଦାମ ।

[illegible]

ବା NECTORUM.

ପ୍ରମେହ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ—[illegible] ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଏହା ପ୍ରମେହ, ଶୁକ୍ର ତାରଲ୍ୟ ଓ ତଜ୍ଜନିତ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗ, ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରୋଗ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—
ବିଜୟଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ— [illegible]
[illegible]

ମେଲେରିନ

ମେଲେରିଆ ଏବଂ [illegible] ଜ୍ୱରର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ—
୧୦୦ ବଟୀର ମୂଲ୍ୟ [illegible]

—*—

ସର୍ବବ୍ୟାଧି ହର

[illegible]

ସର୍ବ ପ୍ରକାର [illegible] ରୋଗର ଅମୋଘ
ଔଷଧ ମୂଲ୍ୟ [illegible]

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—Gouri Ayurveda Stores
(Registered)
MARUTER W-Godavary

ହାୱଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ | ଧବଳ

[illegible] ଏହାହିଁ [illegible] ।

[illegible] ଶୀଘ୍ର ଭଲ ହୁଏ ।

[illegible] ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା [illegible] କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)
୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାୱଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର ତୁଳା ୪ଠନ ୧୩୫୫ ସାଲ	ଦ୍ୱାଦଶ ସଂଖ୍ୟା

ଅପଟଙ୍କ,
ଅର୍କେଷ୍ଟ ଭବର—
ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନାନୁଷ୍ଠେ
ଡଗର ମଜାକଥାରେ
ଯୋଜନା

— * —

ମଜା ଭବଢ଼ାରେ
ମଡାର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିଙ୍କ ଲେଖା
ପଢ଼ନ୍ତୁ

— ୦ —

ଚାନ୍ଦାଣୀରେ
ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାନ

— ୦ —

ଏଥର ଅଭିନବ ଢ ଙ୍ଗେ ଭାରେ
ପଢ଼ିଶୁଣି ମାଢ ଭଠିବେ

— ୦ —

ଅସନ୍ତା ସଂଖ୍ୟା ପୂଜାଛୁଟି ପାଇଁ ବନ୍ଦ
୨୭।୧୦।୪୭
ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା ବାହାରିବ—
୩।୧୧।୪୭

"DAGARO"
ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Oct, 20. 1947.	No. 12.

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୯ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୯
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୯

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅକ୍ଟୋବର ୨୦ ତାରିଖ ଠାରୁ ନଭେମ୍ବର ୩୦ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ସାରସ୍ୱତ ଭଣ୍ଡାରର ପୂଜାଅର୍ଘ୍ୟ

କଥା କଥାଂଶର କଥାର ଛଟା

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଲେଖକ ମାନଙ୍କର କୃତି

୧ମ ଅର୍ଘ୍ୟ		୨ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ		୩ୟ ଅର୍ଘ୍ୟ	
କୁଅରଭଟା	ଟ ୨॥	ସଙ୍ଗଦୋଷ	ଟ ୧॥	ମଣିଷ ଶିକାର	୨୮
ମାସ୍ତୁମୁକ	ଟ ୧୮	ଶେଷ-ାର୍ଘ୍ୟ	ଟ ୧୮	ଷଡ୍ଗୁମାଳୀ	୧।
ମାତାମଠ	ଟ ୧୮	ପୂର୍ଣ୍ଣାହୁତି	ଟ ୧୮	ନୂଅକୁକଥ	୧୮
ସାତାଘର	ଟ ॥୵	ଭୁଲାଦହାର	ଟ ୪	ଅନ୍ଧର୍ଣକନ୍ୟା	।୵୨
୩୧୨	ଟ ॥	ଜନମସ୍ତର	ଟ ॥୵	କବାସିତା	୧॥
		ପ୍ରେତପୁରଗଭାବର ଟ ୧॥			
	ଟ ୫॥୵		ଟ ୬୮		୨୬୨
	ସ୍ଥଳେ ଟ ୫୮ ଙ୍କା		ସ୍ଥଳେ ଟ୫॥ଙ୍କା		ସ୍ଥଳେ ଟ ୫୪୵

୪ର୍ଥ ଅର୍ଘ୍ୟ		୫ମ ଅର୍ଘ୍ୟ		୬ଷ୍ଠ ଅର୍ଘ୍ୟ	
ପିଣ୍ଡଦ	ଟ୧॥	ଫାସିଦଣ୍ଡ	ଟ ୧।	ଗଳ୍ପମଞ୍ଜରୀ	ଟ୦॥୵
ଅନାଥାଶ୍ରମ	ଟ ୧॥	ଗଙ୍ଗାକରଭଣ୍ୟ	ଟ ୧॥	ଅଦୃଶ୍ୟହସ୍ତାଦୀଗୀବିଏ	ଟ୧॥
ନୈବେଦ୍ୟ	ଟ ୦୪୵	ଓଡ଼ଣା ଖୋଲ	ଟ ୧ ୮	ଧର୍ମରଦ୍ରୁଥ	ଟ ୦॥୵
ମୁକ୍ତ ଅକାଶର ତଳେ	ଟ ୧ ୮	ପ୍ରଗ୍ଭହଂସା	ଟ ୧॥	ବାଳକ ରାମାୟଣ	ଟ ୦୪୵
ଦାଗର ହଡ଼ପେଫାନ	ଟ ୧॥	ପକ୍ଷୀରେଣୁ	ଟ ୧ ୮	ଦେଶାଦେଶର	ଟ ୦।୵
				ଭଦ୍ରସ୍ୱାଂସ୍ଥୀ	ଟ ୦୪
	ଟ ୪୪		ଟ ୬।		ଟ ୪୪
	ସ୍ଥଳେ ଟ ୪॥		ସ୍ଥଳେ ଟ ୫॥		ସ୍ଥଳେ ଟ ୪॥

୭ ବାଳ ଗଳ୍ପର ଲେଖକଙ୍କ ଗୀତା ଉତ୍ସବ ଟ ୫॥୵ ସ୍ଥଳେ ଟ ୫ ଙ୍କା

ପାକ୍‌ଷିକଲ୍‌ପର୍ବ ୨। ସ୍ଥଳେ ଟ ୨ ଙ୍କା

ଅଗ୍ରୀମ ଏକଚତୁର୍ଥାଂଶ ପଠାଇଲେ ପାର୍ଶଲ ପଠାଯିବ

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ— **ସାରସ୍ୱତ ଭଣ୍ଡାର,** ଚାନ୍ଦବଜାର, ପୋ: ବୃନ୍ଦାବନଚୌକ କଟକ

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସ୍ୟୁରେନ୍‌ସ କମ୍ପାନି ଲିଃ—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ——୧୯୦୮ **ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ**

ସବିଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନୀରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ

ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍‌ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।

ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଅଧିକ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ   ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୯୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଗଡ଼ଜାତରେ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମଣ୍ୟମ, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଅଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚ୍ୟୁଅରି
ହେଡ ଅଫିସ—ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—**ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର,** ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—**ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ**

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକା ହୁଆ

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର— ତୁଳା (କାର୍ତ୍ତିକ) ୨୪ ନ ୧୯୪୭ ୧୬ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଅଗ୍ନ୍ୟର୍ କୃପାଲାନୀ ଏକ ଭାଷଣରେ କହିଲେ, ସିନ୍ଧୁରେ ତାଙ୍କର ଅନେକ ମୁସଲମାନ ନାତି ନାତୁଣୀ ଅଛନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଚେତା କୃପାଲାନୀ ଏକଥା ଚେତାଇ ଦେଇ ଅଗ୍ନ୍ୟର୍ଙ୍କୁ କହିଥିବେ—ତମ ନାତୁଣୀ ଓ ମୋ ନାତି ନାତୁଣୀମାନେ ଅମ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଳି କରୁଛନ୍ତି । ସୁତରାଂ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଅଉ ରହିବ ନାହିଁ । କେବଳ ନାତି ନାତୁଣୀ ପ୍ରଶ୍ନ ରହିବ । ସମସ୍ତେ ଉପର ନାଗ ସଙ୍ଘରେ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ ।

× × +

ଜଣେ ସାହେବ ମେମ୍ ଥିଲେ । ମେମ ସାହେବଙ୍କୁ ଅସି କହିଲେ, ତମ ପୁଅ ଝିଅ ଓ ମୋ ପୁଅ ଝିଅମାନେ ମିଶି ଅମ ପୁଅ ଝିଅଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ କଳି କରୁଛନ୍ତି । କଥାଟା ସେପରି । ଆଜି ଭାରତରେ ଯେ ମୁସଲମାନ ତାଙ୍କ ରକ୍ତ ଅଣି ପରୀକ୍ଷା କଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ ସେମାନେ ଦିନେ ସମସ୍ତେ ହିନ୍ଦୁ ଥିଲେ— ପରେ ଧର୍ମାନ୍ତର ନେଇଛନ୍ତି । ତଥାପି ଜିନ୍ନା କହିବେ ଦୁଇଜାତି ।

+ + +

ପାଲଷ୍ଟ୍ରିନକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରିବା ଏକ ମାରାତ୍ମକ ନୀତି । ଫଳରେ ଚିରଦିନ ସଙ୍ଘର୍ଷ ଲାଗି ରହିବ ବୋଲି ପାକିସ୍ଥାନ ପ୍ରତିନିଧି ଜଫରୁଲ୍ଲା ଖାଁ ଜାତି ସଙ୍ଘର ପାଲଷ୍ଟ୍ରିନ କମିଟି ଆଗରେ ଭାଷଣ ଦେଇଛନ୍ତି । ଜାଫରୁଲ୍ଲାଙ୍କର ଏହା ପ୍ରାଣୀର ଭଲ ମନ୍ଦ ବାଣୀ କି ନୁହେଁ ସମସ୍ତେ ଭାବି ଅସ୍ଥିର ହେଉଥିବେ । ଭାରତକୁ ଭାଗ ଭାଗ କଲାବେଳେ ଏ ନୀତି ଖାଟିଲା ନାହିଁ । ଭାରତର ହାଉଆ ପାଲଷ୍ଟ୍ରିନର ହାଉଆ ଅଲଗା । ଏଠୁ ଅମ୍ବଗଛ ନେଇ, ସେଠି ଲଗାଇଲେ ଇମ୍ଲି ଫଳିବ ।

× × ×

ଜିନ୍ନା, ତାଙ୍କ ଲିଗ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ପକ୍ଷରେ ଏଭଳି ବହୁବିଧ ରୂପ ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ । ଜିନ୍ନାଙ୍କର ବହୁରୂପକୁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାହାରୁଛି । ଜିନ୍ନାଙ୍କ ନାମ କ୍ୱାଏଦି ଆଜାମ ନ ହୋଇ ବହୁରୂପୀ ହୋଇଥିଲେ ସେ ଭଗବାନଙ୍କ ଭଳି ପୂଜା ପାଉଥାଆନ୍ତେ ।

+ + ×

କେହି କେହି କହୁଛନ୍ତି—ଜାଫରୁଲ୍ଲା ତାଙ୍କ ନିଜ ମହାର୍ଘ ବକ୍ତୃତାରୁ ଭାଗ ଭାଗ ବିପଦଜନକ ବୋଲି ଶିକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ଏବଂ ସେ ଭାରତକୁ ଫେରି ପୁଣି ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ଯୋଡ଼ି ଦେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତରମାନେ କହୁଛନ୍ତି ପାକିସ୍ଥାନ ହାଉଆ ମାଡ଼ିଲେ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି 'ଦୁଇଜାତି' ରୋଗ ଧରିବ ।

× × ×

ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଗଳିଆ ବସ୍ତି ସଫା କରିବାରୁ ପୁରୀର ରାଜାସାହେବ ତାଙ୍କ ଉପାଧିଟା ମହତାବଙ୍କୁ ଦେଇଦେବେ । ଏଣିକି ସମସ୍ତେ ଗଜପତି ଶ୍ରୀ ମହତାବ ବା ଶ୍ରୀମହତାବ ଇତି ଗଜଃ ବୋଲି ଲେଖିବେ ।

+ × ×

ମହତାବଙ୍କ ମେଥର କାମ ଦେଖି ମେହେନ୍ତରମାନେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍‌ରେ ଫାଇଲ ଦସ୍ତଖତ କରିବେ । ଏବଂ ମହତାବ ଟେକା ପଥର ଦେବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବେ ବୋଲି ଆମେ ଆଶା ପୋଷଣ କରୁଛୁ ।

× × ×

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଶୁକ୍ଳଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ଅଦଳ ବଦଳ ହୋଇଯାଉଛି । ଏ ଅଦଳ ବଦଳଟା ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷରେ ହେଲା କି କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷରେ ଜଣାପଡ଼ି ନାହିଁ । ତଥାପି ଶୁକ୍ଳ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁଖରେ କଳଙ୍କ ଟୀକା ରହିଗଲା

+ + +

ପୁରୀର ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଡାକ୍ତର ନର୍ସଙ୍କଠାରୁ ଭଲ ବ୍ୟବହାର ମିଳୁନାହିଁ ବୋଲି କେତେ କେତେ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । କଥାଟା ସତ ବୋଲି ଆମ ପୁରୀ ସମ୍ବାଦଦାତା ଲେଖିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏ ସତଟି ଅର୍ଦ୍ଧସତ୍ୟ । କାରଣ ଡାକ୍ତରମାନେ ନ ଲେଉଟଗଲେ ଅନ୍ତ୍ରର ଦର୍ଶିବ ବୋଲି ବାଘରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଡ଼େଇବ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ସମ୍ବାଦଦାତା ଓ ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଦ୍ୱ ଏନ ତାଙ୍କ ସମ୍ପାଦକ କିମ୍ବା ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟମାନେ ଅଶାନୁରୂପ ଯତ୍ନାନୁଭୂତ ହସ୍‌ପିଟାଲର ଡାକ୍ତରେଞ୍ଚର ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଠାରୁ ନପାଇ ଏପରି ଲେଖି ଦେଇଛନ୍ତି । ରସାଳସା ଏଣା କର ରହିଛି ଏ ଜୀବ (ସୁପର୍) ପାଇନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନୁକମ୍ପା

ନ୍ୟାୟ ଚେନା ପିବ !

+ + +

କେତେକ ଖବରକାଗଜ କେତେ ... ବାକି ନଦୀ ବାଇବାରେ ଧୁରନ୍ଧର ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରପ୍ରାର୍ଥୀ ଅଧିକର ଅନୁକୂଳକୁ ଏଥର ତଳ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଠକେଇବେଳେ ଦେଖିବାର ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଏବେ ମଣିଷ ଭଳି ଏମିତି ଢଙ୍ଗ ଦେଉଛନ୍ତି— ସମାଲୋଚକମାନେ ୪ଟ ଦଳବାଲ । ଯେମିତି ଯୋଗ ମୂର୍ଖଙ୍କ ଭଳି ଦେଉଛନ୍ତି ଏଣ ! ଏଣିକି ଅଣ ଦେହ ସମାଜ ଭରକଲା ବୋଲି କହିବେନାହିଁ, ଏ ସମାଲୋଚକ ସୁଯାଙ୍କୁ ଏମିତି ଉତ୍ତର ଅପଣ ଦେଇ ହୋଇଛ ଯେ ଭୂତ ଦେଖିଲେଣି ଏମାନେ ହୁଡ ଦେଉଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳ ଗଣ୍ଡର ପରାମର୍ଶ, ସମ୍ପାଦକ ଏ ସାତ ଶବ୍ଦ କାଗଜ କଥାରେ ନିଜର ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଏବଂ ତାହା ପୂର୍ବ ଯୋଗରେ ପ୍ରସ୍ତର ବର ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତୁ ।

\+ + +

ଗାନ୍ଧି ଉଦ୍ଧାର ଜାତୀୟ ଦ୍ରୁତ ଭବନ ଆମି- ଷଜାତିର ମିଳ ଓଡ଼ିଆ ଭୂଷଣ । ସେଥିରେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି, ଡକ୍ଟରଙ୍କ ସେକ୍ରେ- ଟାରୀ ବନ୍ଧା ଉଦ୍ଧାର କରେ । ଏଥିରୁ କପଟତା ଫଳିଲ ? ଫଳତ ଯେତନ ଲୁଣ ସେବକଙ୍କୁ ଫଳତ । ଏମାନେ ଦସ୍ତୁର ପଥକୁ ଫେରାଇ ଯାଆ । ଶୁଣୁଛ ଦପ ତାଙ୍କ କଥା ? ପୁଣି ଏଥିରେ ଦୋଷଟା କଣ ! ଓଡ଼ିଆ କଂଗ୍ରେସ ସଭାରେ ତ ମିଳର ବନ୍ଧୁ ଭବ୍ୟ କାର କରୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱାଧୀନତା ଦବସରେ ହ୍ରାସବତ ମିଳର ପ୍ରଶସ୍ତି ନଟେ ଗାଇଲେ । ଏବେତାଙ୍କ ଜାତୀୟ ପତାକା ମନ୍ଦିରେ ହେଉଥ ଭ୍ରମିବଳ କଣ । ତାଙ୍କର ଦୁଇଟା କଥା ନୂଆ । କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାନ । ସେ ଅବରୁ ଜାଣି ଶୁଣି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦବସ ଦିନ ସରକାରୀ ଅଫିସରେ ସନ୍ଧି ମିଳ ପତାକା ଉଡ଼ାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରଥିଲେ । ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ଦୋଷ ନାହିଁ । ସେ ମିଳ ଭଣ୍ଡାରୀ ଇଚ୍ଛା କଲେମଧ ମିଳ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ ପାରୁନାହିଁ । ନେମିଁ କମଳବୋ ଶୈଳଜା ଦ୍ୱିଁପର୍ କମଳ ମୁଦେ ଚହିଁ ଶୈଳଜା— ଭବ ବର୍ଣ୍ଣିଥିଲେ ଗାଉଥାନ୍ତେ— ଲକ୍ଷିଲରେ ଏ ମନ୍ତ୍ରୀବରଙ୍କୁ ମିତ୍ ଇଃ ।

× × +

ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ନନ୍ଦବାବୁ ଯେତନ ଭୂତ ଓ ମତ ବଗର୍ହିତ ବାମ ହୋଇଗଲ ବୋଲି ଯେଉଁ ଉକ୍ତି ଦେଲେ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଶ ମଦ୍ରାଜର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପା- ଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । ପୋଥିରେ ପୋଟାଏ ପୋଟାଏ ଶିକାର ଖୁଁଟ ବା scape goat—ରଙ୍ଗ ମନ୍ତ୍ରୀତ ଏମିତି ଜଣେ ଜଣେ ସମ୍ପାଦକ ବା ଅପାଦକ ରହିଥାନ୍ତି । ବ୍ୟାକରଣ ଅନୁସାରେ ମନ୍ତ୍ରୀବ ନହେ ସମ୍ପାଦନ କାଟେ ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପାଦକ ଅପାଦାନ କାରକ ମାତ୍ର । ମାତ୍ର ନମକାହାତ୍ରେ ବା ନାମକାରକ ।

\+ + +

ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ନାମରେ ଏହ ଯେଉଁ ଉତ୍ତର ଦପଦଳ ତାକୁ ପୁଣି ଉତ୍ତର ଦାତା ଜଣକ ମତଲୋଭ ନବହ ବେତନ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ମତ ବୋଲି ଭାଷେଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ନାମ ଦେଇ ତାଙ୍କ ୧୮ ଛପାଇ ଦେଇପାରି ପାରୁଥାନ୍ତା । ମାତ୍ର ସେ ସମ୍ଭାବନା ହେଉନାହିଁ । ତଥାପି ସେବକ ମୂର୍ଖ ଟାଏ । ତାକୁର ଘରେ ବଏ, ନା’ ମୁଁ ବଙ୍ଗାଳୀ ଗାଇ ନାହିଁ କଥାପର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପାଦକ ରୂପରେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ମୁଖରେ ନନ୍ଦବାବୁ ଏହ ବାମ ନ କର ଗାଲି ଦୋଷ ଦେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ବେଣ୍ ମାତ୍ରଟାଏ ପରେକ୍ଷ ଭ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ତାଙ୍କ ଅଜଣାରେ ମିଳ ପତାକା ଉଡ଼ାଇବାର ବାଧ୍ୟରୁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ନେଇଗଲେ । ତେଣୁ ସଭା ମଜା ଦେଖିବାପାଇଁ ବସିଛନ୍ତି, ଏହାର ଅଭ ବାଦା- ନୁବାଦ ହେବନ ? ତାହେଲେ ବାଧ୍ୟାନଧି ତାରୁ ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଗାଇବେ— ‘ଭଳ— ମଉପତାକା ପାଇ ଲଭିଲରେ ।’

\+ + +

ଧନ୍ୟ ଯାଜପୁରର ମନ୍ତ୍ରୀବରଙ୍କ ଧନ୍ୟ । କହତାକୁ ଗଲେ ଉତ୍କଳ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସଭାପତିଙ୍କ ଶୃଙ୍ଖଳା ଭିତରେ ରହ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ଗୁରୁ ବେଶି ସେ ସଭାପତିଙ୍କ ମତ ଠିକ୍ ନୁହେଁ ବୋଲି କହ ପାର- ଥାନ୍ତେ । ଧନ୍ୟ ତା ନବର ସେ ଓଳଟ ଅପଣା ଭୁଲଟା ଭୁଲ ବା ଦୋଷ ହେଲେ ହେଁ ତାହା ଠିକ୍ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରନ୍ତି । କାରଣ, ଭୁଲ ଦେଖାଇବା ଲୋକ ସଭାପତି ନହେ ବାହିଁକ ସବୁ ନକଲେ ? ସଭାପତିଙ୍କ ଗାଳି କରିବାର ସାହସ ଏବା ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ବୋଲି ସେନା ମନ୍ତ୍ରୀବରଙ୍କର ଅଛ । ତାହଲା ଆମ ଓଡ଼ିଆ କଂଗ୍ରେସ ସଭା ଓ ତାଙ୍କ ସଭାପତି ମଧ ସେମିତବା ସେମା ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରୀବରଙ୍କର ଏ ଔଦ୍ଧତ୍ୟକୁ କ୍ଷମା କ ଦେଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ଯଥା—

ବଣ୍ଡିବା କନ୍ତୁ ଯାଉ ଥାଉ
ସେ ପୁଣି କ୍ଷମା ଅଟଉଲ ॥

× × ×

ମେଦନୀପୁରରେ କେତେକ ଓଡ଼ିଆ ବଣେଷତଃ ବଲଣ ଅପଣାକୁ ବଙ୍ଗାଳୀ ବୋଲଉ ଦେଖି ‘‘ଅଟମ ଏବଂଟା ଏ କନ୍ତ !’’ ବୋଲି ଗର୍ବ କରନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆରୁ ବଙ୍ଗାଳୀ ହୋଇ ଅପଣାକୁ ଦକ୍ଷିଣ ମେଦନୀପୁରର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀ ଅଞ୍ଚଳର ନେତା ବୋଲି ଏମାନେ ଘୋଷଣା କରି, ହରଜନ ମାନଙ୍କ ହାତ ମୁଠାରେ ରଖି ନେତୃତ୍ୱ କରିବା ଆଡ଼ କୁଇଜନ ଭବାଇ କର ବସିଲେ । ଧନ୍ୟ ଶଇଅ

ସଭ୍ୟ ବଟେ—ଯାହାର ନଜର ମେରୁ ଦଣ୍ଡ ନାହିଁ —ସେ କଣ ସମାଜର ମେରୁଦଣ୍ଡରେ ଏବେ ଚଢ଼ ଉଣ୍ଡା ଯାଗାଟାକୁ ହରାଇ ପାରିବ ? ଏବେ ତାହା ବାରେନ ଏହ ବଙ୍ଗାଳୀ ନେତାଙ୍କୁ ବାସନ କରିବାକୁ ସେମାନେ ପୁଣି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରି ପବାର ଛନ୍ତି ଃ ଅମର ଅଣା, ବାବୁମାନେ ଅଛ ଥରେ ଲେଖାଏଁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରି ଓଡ଼ିଆ ହୋଇ ଯିବେବ ?

\+ × +

ସଉଭାତ ଉତ୍ତମାନଙ୍କର ଏବ ଶାସ୍ତ୍ରଚାଃ ମିଳିଗଲ । ଏମାନେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳକୁ ଦବାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରଜା ଓ ଅଦମ ଅଧିବାସୀ ବା ଗିଠ ଓ ବଙ୍ଗାଳ ଭିତରେ ବବାଦ ଲଗେଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଭେଦ ନୀତିର ଶରଣ ନେଉଛନ୍ତି । ବସ୍ତରନ ବ୍ରାହ୍ମଣର ଗୋଲମ ହେଉଥିବାରୁ ଏ ଅଭ୍ୟାସଟା ଆମ ମାର୍ଜାମାନେ ଛାଡ଼ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏ ବଗରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଆମ ମୟୂରଭଞ୍ଜ । ବହେ ଏ ଗୁଣି ବଳବ ସୋନପୁର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ବ୍ୟାପିଲଣି । ଧନ୍ୟ ମହିମାମାନେ ସମୁଦ୍ରର ନେ ଶରଣ ଧର୍ମର ବ୍ରାହ୍ମଣ, ତାହାମଧ ହନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଭଳ ସତ୍ତ୍ୱେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଛଡ଼ାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲ । ଦଳ ଓ ସଂଗଠ ଭଳ ଲଗିଲ ମଧ ଦରେ ଗବାକୁ ଶାସନ ଛଡ଼ାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଦେଶୀ ଥିବାରୁ ସେ ଏବେ ବେଳେ ଯାଉ ବଳଦରେ ବସି ଦାଃ ଦେଖିଲେ । ଧନ୍ୟ ଆମ ରଜା ପୁଅ ମାନେ ଏବେ ଭଳ ଅଦମ ବାସୀଙ୍କ ଦସ୍ୟୁରେ ଯମପୁରକୁ ବାଃ ବାହଟେ । ଅବଶ୍ୟ ଯାଜ ସଙ୍ଗ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଅବତାହିନାରୁ ବଡ଼ାଇ କରି ଏବ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତୁ ସେ ଭିନ୍ନ କଥା ହେବ । ତେଣୁ ସଭ୍ୟ ବଦ୍ୟାସ ଉତ୍ତମାନେ ଅଟେ ଭସ୍ ଦେଖ ଯାହା କରୁଥିଲେ ଏବେ ତାହା ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ କରିବେ ।

\+ + +

କେତେକ ସରୀକର ଅଭିଯୋଗ ଯେ କଃଣ ବାଳକା ବଦ୍ୟାଳୟ ଓ ବାଳକା କଲେଜରେ ବଙ୍ଗାଳ ପ୍ରଭୃତ ବେଶ ହେଉଛ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଛ ତେଣୁ ସବୁ ଥରେ ବସ୍ତର କରି ବଡ଼ ଅଭିଯୋଗ ପରସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛ । ଉପରକୁ ନନ୍ଦ ବନ୍ଧନ ଉପରକୁ ଫୋଡ଼ବା, ଏପରିକ ଦାଉବୋଃ ଦେଉଥିବାକୁ ପାଉଁ କଥା ଉଠିଲ । ଉପର ଦାନକୁ ଅନୁଆଣ ଭଲଅମାନେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ତୋତ୍ର ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି—
ଯାବେବ ଶାର୍ଣ ଉତ୍ତ୍ପଲ ବଟୀ ରୂପେଣ ସଂସ୍ଥିତା
ନମସ୍ତସ୍ୟୈ ନମସ୍ତସ୍ୟୈ ନମସ୍ତସ୍ୟୈ ନମୋନମଃ

× + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅମିତାଭ, ସୁର ଆଉ ବିନୟ। ତମକହିଁ ଆମ୍ଭହସ୍ତ। ଗମରୁ ଶୁଭୁଛି ଖୁବ୍ ଜୋରରେ। ମାତ୍ର ଶ୍ରାବଣର ଲଘୁ ନଇ ସ୍ରୋତରେ ତମାଙ୍କଣ ଭାସୁଚନ୍ତି। ଏ ଗଳ୍ପର ନଦୀ କୂଅଣ୍ଡ, ଅମିଳ କୂଅଣ୍ଡକୁ ଯାଉଛି ନଜାଣି ମୁଁ ବି ଗୋଡ଼ ବଢ଼େଇ ଦେଲି

ମଜାକଥା

ଆଷାଢ଼ ଶେଷ। ଘଞ୍ଚ ବର୍ଷାଲଗା। ଦାଣ୍ଡିବାଲା ଘେଇ ଭୁମିଦାନର ତେଉ ଆନନ୍ଦ ଉଚ୍ଛେ ମଉଜ। ସେ ମଉଜ ଆଉରି ବାଢ଼ିଗଲା ହୋଇ ଉଠିଲା ଯେତେବେଳେ ଅମିତାଭ ଇଙ୍ଗିତରେ ସ୍ଥାନ୍ତାଦ୍ୱାରା ଆଉ ସମସ୍ତ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟାର୍ଥନା କଲେ। ମୁଁ ଆସି ବୈଠକଖାନା ଭିତରେ ଗୋଡ଼ ଦେଉଛି କି ନ ଦେଉଛି ଅମିତାଭ କହିଲେ—ଆଉ ବ୍ରଜ!

ସୁର— ହଁ, ମୁଁ ବ୍ରଜ କଥା ଭୁଲି ନାହିଁ। ସିନେମାରେ ଯେଉଁ ପଞ୍ଜ କୋଠାରେ କଥା କହୁ ନଥିଲ? ଯେଉଁଥିରେ ସେ ବି ରହିବ।

ବିନୟ— ବ୍ରଜ ଏକଲା ରହିବ?

ସୁର— ହଁ, ଅନ୍ତତଃ ବର୍ଷେ ଦୁଇବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏକାକୀ ରହିବ। ସେଥିରେ ଉଭୟଙ୍କର ଉପକାର। ମୁଁ ବି ଠିକ୍ ଏ ବ୍ୟୟ ସଙ୍କୋଚ କରିପାରିବି ଆଉ ବ୍ରଜ ପ୍ରିୟା ବିଚ୍ଛେଦର ଅନୁଭୂତି ଉପଭୋଗ କରି ଆମକୁ ଅଧିକ ମାନସିକ ଖୋରାକ ଯୋଗାଇବ।

ଅମିତାଭ— କିନ୍ତୁ ତାର ସବୁପାଇଁ ଲେଖା ଯଦି ଶୋକାନ୍ତ (Tragic) ହୋଇଯାଏ?

ବିନୟ— ବାସ୍ତବିକ ସେଠା ଭାବିବାର କଥା। ତେବେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଦୁ'ଦିନ ଛୁଟି ପାଇଁ ସସ୍ତୀକ ରହିଲେ ବା ରହିବା ପାଇଁ ଛୁଟି ମିଳିଲେ କ୍ଷତି କ'ଣ?

ସୁର— ହଁ, ତା' ହୋଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ସେ ଖର୍ଚ୍ଚଟା ଲେଖକଙ୍କୁ ହିଁ ତୁଲାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ।

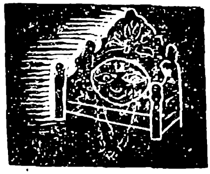

ଅମିତାଭ— ତୁ ବଡ଼ ଜ୍ଞାନୀ ପରି କଥା କହୁଛୁ। ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଏକା ଜାଗାରେ ରହିବା ଲୋକବୋଧ ନ ହେଲେ ଆମର ମଝିରେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଯୋଗଣ ଦୁର୍ଗୁଣୀ ପ୍ରତି କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଛି। ଗୋଟିଏ ମାସିକ ଭତ୍ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକଲେ ହେବ କେମିତି?

ସୁର— ମୁଁ ତ ଏକଦମ୍ ସର୍ବେସର୍ବା ହେବ ନାହିଁ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ ଶାଳଗ୍ରାମ

ବିନୟ ବାଧାଦେଇ କହିଲା— ଆଉ ଗୋଟେ କଥା ସୁର। ମୁଁ ସେକଥା ଟିକେ ଜାଣେ। ପ୍ରକୃତରେ ହଉ ତେବେ କମ୍ପାନୀର ସର୍ବେସର୍ବା। 'ବୋର୍ଡ଼ ଅବ୍ ଡ଼ିରେକ୍ଟରସ୍' ତାର ନାମ ମାତ୍ର।

ସୁର—ହେଲେ ମୁଁ ତ ସେମାନଙ୍କର ମତ ନେବ;

ଅମି—ହଁ, ତାର ଗୋଟେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବୁ।

ବିନୟ—ଏଟା ତ ଅଦୌ ଅଯୌକ୍ତିକତା ହେବ ନାହିଁ! ଯେଉଁ ଦେଶରୁ କମ୍ପାନୀ ମାସକୁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଆୟ କରିବ, ସେହି ଦେଶର ଜଣେ ବିଦ୍ୱାନ୍, ଗୁଣୀ, ଉଚ୍ଚ ଲେଖକଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀ କିଛି କିଛି ମାସିକ ଭତ୍ତା ଦେବା ଯେ କେବଳ ସମୀଚୀନ ତାହା ନୁହେଁ ଏଟା କମ୍ପାନୀର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ।

ସୁର—କିନ୍ତୁ ଏଥି ଗୋଟାଏ ସର୍ତ୍ତ ତ ରହିବା ଦରକାର!

ଅମି—ଯେତେ—ସବୁକଥା ବ୍ୟବସାୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଚଳେ ନାହିଁ।

ସୁର—ନାଁ ନା! ସେଇ ଲୋକ ସାଧାରଣଙ୍କର ଉପକାର ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ସର୍ତ୍ତ ଦେବ ଯେ ଲେଖକ ଅନ୍ତତଃ ବର୍ଷରେ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ବହି ଲେଖିବେ।

ବିନୟ—ତଥାପି କମ୍ପାନୀର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଏଥିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି।

ସୁର—ଆଉ ଯାଉନ ଦେ। ସେଇଆ ହେଉ। ଲେଖକ ଯୁକ୍ତନାଥ ପାଣିଙ୍କ କଂପାନୀ ଏବେ—ଟଙ୍କା ଭତ୍ତା ଦେବା କଥା ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା।

ସେ ରାତିର ସାଜ ଆଉ ସୁର ଯେମିତି ବସି ଥାଆନ୍ତି। ଅନେକ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟରେ ... ଭାବ ପାଇଁ ଏପରି ବସିବ ଦେଖା।

\+ × +

ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣୁଥାଏଁ ଓ ଚୁପ୍ ହୋଇ ଥାଏଁ। କହିବାର ଅବସର କାହିଁ? କଥା ଭିତରେ କଥା ପଶି ଅଡ଼ୁଛି ଜଟିଳ। କୋଉଠି ଯାଉଛି କାହିଁ? କହା... ମଝାଟା ସବୁ ଜାଣିଲି ମୁଁ ଗୋଟେ ଜଣା ଶିକାର କହିଲି—ଏଟା ମୋର କପାଳରେ ଭାଗ ଲେଖା ନୁହେଁ ତ ତା ଆଉ କାହାର?

ଅମି—କାହିଁକି? ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ତ ଏଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ! ମୁଁ ତ ଏତ ଯଦୁପତି ହୋଇ ଲେଖି ସାରିଲଣି। ମୁଁ କହିଲି କାହିଁକି?

ସୁର—ସେ ହେଉ P. A. to General Manager ହେବ। ମଝିରେ ଜଣାଇଦେବା, ଜାଣୁ? ଆଉ ବିନୟ ହେବ Asst. Manager.

ବିନୟ—General Manager କିଏ ହ'ବୁ? ସୁତରାଂ ସୁର ବାବୁ। ଓଃ! ଜେଣ୍ଟି ମଜଲିସ ଜାଣୁ! ଅନେକ ଦିନ ବସି ଯେତେବେଳେ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଦୃଢ କମ୍ପାନୀର ଏତେ ବଡ଼ ଅଧିକାର ପାଇବା— ସେତେବେଳେ ଆମର ତ ଅବଶ୍ୟ ଟିକେ ଗର୍ବ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଛି।

ମୁଁ ଅଳ୍ପ ଅଶାନ୍ତି ହୋଇ ପଚାରିଲି—କଉ କମ୍ପାନୀ ମ! ସୁରତ ଖାଲି ଯୋଗାଡ଼। ମୁଁ ପରି ଜାଣେ ସୁରର ସେ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି!

ଅମି—ବାହାଦୁରିଟା ତାଙ୍କ ସୁରର ନୁହେଁ ଆମର ବି ସେଥିରେ ଭାଗ ଅଛି।

ବିନୟ—ନିଶ୍ଚୟ, ଆମ ତିନିଙ୍କର ଅଂଶ ସମାନ ରହିବହିଁ ରହିବ।

ଅଧିକ କୌତୂହଳ ହେଲା। ଅଗ୍ରହରେ ପୁଣି ପଚାରିଲି— କଉ କମ୍ପାନୀ ମ?

ସୁର ମାଧବରେ ମୁହଁ ଟେକିଲା ଓଜାଇଥାଏ। ଅମିତାଭ ସୁର ମୁହଁକୁ, ସୁର ଅମିତାଭ ମୁହଁକୁ ଅନେକ ସମୟ ଚାହିଁ ରହି ଗଲେ। ମୁଁ ଅଧିକ ଯୋର ଦେଇ ଟିକେ ନାଟକୀୟ ଢଙ୍ଗରେ ପଚାରିଲି— ଏ କଣ୍ଡ କଣ? ନାଲବ ଯେ?

ଲେଖକଃ—ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର

ସୁର—ଯେତ—ମାଃ। ଚଳାଉ। ଏବେ ବଡ଼ ଯୋଜନା। ପାଣି ପାଇଗଲା।

ଅମି—ଏବେ ଉଦ୍ଧାରକର୍ ଏଥର (Weekly' ରେ ' ଯେଉଁ Cross Word ଟା ଥିଲା ଯାଉଛି ତାର First—prize ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିବ। ସେଇ Capital ରେ ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀ ଖୋଲିବ ତା'ର କଥା ଚାଲିଛି।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାନ

"ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଯେ ଯାହାକୁ ଭଲ ପାଇଛି, ଅନ୍ତରର ନିଷ୍କଳଙ୍କ ପବିତ୍ର ସ୍ନେହ ଦେଇଛି, ସେ କଅଣ କେବେ ତାକୁ ଭୁଲିପାରେ— ?

କଥାଟିଏ କହୁଁ

ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଥରେ ନୁହେଁ—ଦି'ଥର ନୁହେଁ— ହେ ହେ ଥର ସୁବ୍ରତର ପ୍ରାଣ କମ୍ପିତ କରିଛି, ବିବେକ ତାର ଉତ୍ତର ଦେଇଛି—"ନା ପାରେନାହିଁ, କଦାପି ସେ ତାକୁ ଭୁଲି ପାରେନାହିଁ। ଯଦି ସେ ସ୍ନେହ ଜୀବନର ଶୁଦ୍ଧ, ପୂତ, ନିର୍ମଳ, ନିଷ୍କଳଙ୍କ ହୋଇଥାଏ— । ସେ ସ୍ମୃତିର ସମାଧି କଦାପି ହୋଇ ପାରେନା.............।"

—ପାରିନାହିଁ ମଧ—ସୁବ୍ରତର ନିଜ ଜୀବନର ଅନୁଭୂତ ତାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ସାକ୍ଷୀ। ତାକୁ ଦାର ପାଣି କରିବାର ଅନେକ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ହୋଇଗଲା, ଏହି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଭିତରେ ଅନେକ ଭଲ କୁଳୀନ ବଂଶରୁ ତା ପାଇଁ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆସିଛି—କିନ୍ତୁ ସୁବ୍ରତ ସେଥିରେ ସମ୍ମତି ଦେଇ ପାରିନି। ମା' ତାର ଦୁଃଖରେ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି। ସୁବ୍ରତର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କିନ୍ତୁ ଅଟଳ ପରି ଅଟଳ।

× × ×

ଜଳଖିଆ ଖାଇସାରି ସୁବ୍ରତ ବସି ଦୈନିକ ଖବର କାଗଜ ଖଣ୍ଡେ ପଢୁଛି। ହେମନ୍ତର—ସନ୍ଧ୍ୟାର ଦୂର ପାହାଡ଼ ପଛ ପଟେ କେତେବେଳୁ ରବି ଲୁଚିଲେଣି— ଅସ୍ତର ଅରୁଣିମା ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସନ୍ନ ଅନ୍ଧାର ସାଥେ ହଜି ହଜି ଯାଉଛି—

ବାଳକଟି ତାର ଛୋଟ ହାତ ଯୋଡ଼ିକ ଯୋଡ଼ି ପ୍ରଣାମ କଲା—"ମୋ ମା କହିଛନ୍ତି ବେମାର, ଆପଣଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚେ ଯିବାକୁ ହେବ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଯିବେ-ନାହିଁ ?—"

ଅନେକଦିନର ପରିଚିତ ପରି କଥା। ସୁବ୍ରତ ବାଳକଟିର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା। ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟି, ସତେ ଯିମିତ ଦରଫୁଟା ପଦ୍ମ କଳିକାଟିଏ। କିଏ ସ୍ୱାଭ ମାଁ,

କେତେ ଭାଗ୍ୟବତୀ! ସ୍ନେହର ଏହି ଧର୍ମାଳିଟିକୁ କୋଳରେ ଧରି ସ୍ୱାମୀ ଦେବତାର ମୁଖ ନିମ କରୁଥିବ କେତେ ଆନନ୍ଦରେ। କହିଲା, ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ଜରୁରି ମନେଲେ ନିଷ୍ଠୁର ଯିବ, ଠିଣା କହିଦେଇ ଯାଅ।" + + ×

କାହାଣୀ

ପ୍ରତାରଣା

ମୃତ୍ତି ଦେଇ ଅଧୂରିଲା—।

ଧମୁ ଡାକିଲା—"ଶୁଣ ସୁବ୍ରତ, ଏଇତ ଫେରେ ଦେଖା ଶୁଣ ଟିକିଏ। ଏଇ ବାଳକଟିକୁ ଚାହିଁ—"

ସମୁ—ଏଇ ସମୁ—ତାର ଦେବତା ଜୀବନ୍ତ ଚିହ୍ନାଧୀ—ତାର ନାମସ୍ୟ କରି ବସି ଥିଲେ ଛି ମନେ ମନେ। ଆଜି ମଧ ସମୁ ପ୍ରତି ତାର ଭକ୍ତି ପ୍ରାଣପୂର୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି ଅନ୍ତରରେ। ସେଥିପାଇଁ ସେ ବିବାହ କରିନାହିଁ। ସମୁ ଯେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଅବିଶ୍ୱାସ—ଏ କଥା ସେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଧ କଳ୍ପନା କରି ନଥିଲା।

ସୁବ୍ରତ ବାପ ସମୁକୁ କନ୍ୟାର ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ର ବୋଲି ମନୋନୀତ କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ସମୁ ବାପା ମାଙ୍କର ଅସମ୍ମତି ବିବାହରେ ପ୍ରତି ବାଧକ ହେଲା। ସମୁ ତା' ବାପା ଙ୍କର ମନୋନୀତ ପାତ୍ରୀକୁ ବିବାହ କଲା—ପୁଅ ଝିଅ ସନ୍ତାନଏ ଶିଶୁଟି।—

ସବୁ ଜାଣିଥିଲା। ସୁବ୍ରତର ଏଥିରେ ଦୁଃଖ ନଥିଲା, ବରଂ ସେ ଆନନ୍ଦରେ ଏଥିପାଇଁ ତାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛି। କଲ୍ୟାଣୀ—ସମୁର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସୁବ୍ରତ ଭାରି ଭଲ ପାଉଥିଲା, ତା ସ୍ନେହ ଶାନ୍ତ-ଶୀଳତାରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ସେ ତାକୁ ଡାକୁଥିଲା—"ଦେବୀ!

ସେଇ କଲ୍ୟାଣୀ ଆଜି ନାହିଁ—ସଂସାରର ସେପାରକୁ ସଧବାର ଗୌରବଚିହ୍ନ ସିନ୍ଦୂର ଟିପା ଦେଇ ହସି ହସି ସେ ଚାଲି ଯାଇଛି। ରଖି ଯାଇଛି ପ୍ରଣୟ—ସ୍ୱର୍ଗର ପାରିଜାତ ଏଇ ସରଳ କୋମଳ ଶିଶୁଟିକୁ। ସମୁ ଆଜି ତାକୁ ଏଇ ଶିଶୁଟି ହାତରେ ତୋଳାଇ ଆଣିଛି କଲ୍ୟାଣୀ ପୀଡ଼ିତା ବୋଲି।—

ଛି, କି ଘୃଣିତ ପ୍ରସ୍ତାବ—

ସୁବ୍ରତର ପାଣିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛିତ।—

କଲ୍ୟାଣୀ—ସ୍ୱର୍ଗର ଦେବୀ। ତା ସ୍ନେହର—ନିର୍ମଳ ନିଷ୍କଳଙ୍କ ପ୍ରେମର ପ୍ରତିଦାନ ଏଇ। ଏତେ ଶୀଘ୍ର କଲ୍ୟାଣୀ ପରି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସମୁ ଯେ କପରି ଭୁଲିଗଲା—ସୁବ୍ରତକୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଲାଗିଲା। ସୁବ୍ରତ ଜାଣିଥିଲା—"ଜୀବନରେ ଥରେ, କ୍ଷଣକପାଇଁ କେହି ଜଣେ ଯେ ଯାହାକୁ ଟିକିଏ ଭଲପାଏ, ସେ ତାକୁ କଦାପି ଭୁଲିପାରେ ନା।" ସମୁ ମଧ ଦିନେ ସୁବ୍ରତଠାରୁ ବେଶି ଦୃଢ଼କଣ୍ଠରେ ଏକଥା କହୁଥିଲା।

ସମୁର ମହତ୍ତ୍ୱ—ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ନିକଟରେ ସୁବ୍ରତର ପ୍ରାଣ ଆପେ ନତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେ ସମୁ ନାହିଁ—ହୃଦୟ ତାର ଓଲଟି ଯାଇଛି।—ତଥାପି ସେ ତାର ଦେବତା—। ମନେ ମନେ ଏହିପରି ସେ ତାକୁ ଚିରଦିନ ପୂଜୁଥିବ। ବିବାହ କରିବ ନାହିଁ। ବିବାହ ହୋଇପାରେ ନା।—ଦେବୀସମା କଲ୍ୟାଣୀକୁ ସେ ଅପମାନିତା କରିପାରେନା।—

ଲେଖିକା—ଶୈଳବାଳା ମହାନ୍ତି

ଅକଣରେ ତାସ ହସୁଥିଲା—ଜହ୍ନର ଡଳେ ଛପି ଛପି ଜହ୍ନମାମୁଁ ଟିକିଟୁଅଟି ପରି ଲୁଚକାଳି ଖେଳୁଥିଲା।—ପବନ ଗୀତରେ ବାଜାବଜାଇ ମଳୟ ଗାଉଥିଲା ଗୀତ—।

ସୁବ୍ରତ କହିଲା—

"ସମୁବାବୁ, ହୃଦୟହୀନ ଅତୀତର ମହତ୍ତ୍ୱ ଫେରାଇ ଅଣ—। ଦେବୀସମା କଲ୍ୟାଣୀକୁ ଅସମ୍ମାନିତା କରନାହିଁ, ତାର ସ୍ୱର୍ଗୀୟଦାନ ଏଇ ସୁନ୍ଦର ଶିଶୁଟିକୁ ମଣିଷକର।"

ସୁବ୍ରତ ଫେରି ଆସିଲା—। ସମୁ ନିର୍ବାକ ନିସ୍ପନ୍ଦ ପାଷାଣ ପରି ଦୂର ଗଗନକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲା।

—❀—

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଅଂଶରୁ

ଟଳ୍ପ ମୁଖା ଦେଖିଲେ ... ଯେପରି ଥାନ୍ଗାଆ ଥିଏ ଥାଏ ନାହିଁ, ମାମୁଁ ସେହିପରି ଲୁଗିପାଣି ନଟ ଖାଇ ଗଛରେ ଜଗିଥିର ହୋଇ ମୋ କାନ ଧ’ଠା ଧ’ ଆଡେ ଧରି ଟେକୁଥାଏ ପୁଣି ଝୁଲିରେ ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ କରି କଚୁଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । କୈଆଁ ଖାଇଖାଇ ମୁଁ ତ ନାକେ ଦମ୍ । ବୁଢ଼ୀ ଆମ ଦଣ୍ଡ ଦେଖି ହେଲା ତ ବଡ଼ ଖୁସିଟାଏ ହୋଇ ଥିଲା, ମାତ୍ର ଦଣ୍ଡର ପରିଣମନ ଏତେ-ବେଳେ ଜାଣିପାରି, ଧାଇଁ ଆସି କଣା ମାମୁଁର ହାତ ଧରି ପକାଇ କହିଲା "ହୀ ହୀ—ଆଉରେ ଥାଉ— ବାଇଆଟା ପିଲାଟେକି, ଯେତିକି କରିଥିଲା, ତା ଠିକ୍ ସେତିକି ପାଇଲେଣି—ଏଥର ଛାଡ଼ିଦେ ତାଙ୍କୁ । ବୁଢ଼ୀ କଥାରେ ମାମୁଁ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଦେଲାରୁ ମୁଁ ତ୍ରାହି ପାଇଲି । ତେଣେ କ୍ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ବୁଢ଼ୀ ଚିଆଁ ନଲଇ "ଅଁ’ରେ ବଗୁଲିଆଟା ଓହ୍ଲାଇ ଆ, କେହି କିଛି କହିବେ ନାହିଁ କହି କହି ଗଛ ମୂଳକୁ କୁଣ୍ଢାଇ ‘ନ ପଡ଼ୀ ନ ଡରୋ’ । ଯେତେ ଡ଼ାକିଲେ ବି ଆସିଲା ବାଲୁ ନାହିଁ । ଶେଷେ ମାମୁଁ ବି ଡାକିଲେ ‘ଅଣ୍ଟିନା ଓହ୍ଲାଇ’ । ତଥାପି ସେ ମୂର୍ଖବତ୍ । ବିରକ୍ତ ହୋଇ ମାମୁଁ ସ୍ୱୟଂ ଗଛକୁ ଚଢ଼ି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଗଛ ଡାଳରେ ତାର ଦୁଇ ହାତର ଆଙ୍ଗୁଠି ପଡ଼ି ଗଲାଣି—ହୁସ୍ ନାହିଁ ଅଥଚ ଭଟ ମଠ କରି ଅଟକିଛି । କଣାମାମୁଁ ତାର ହାତ ଖୋଲି ଟେକିଟାକି ତଳ ତଳକୁ ଆଣିଲେ । ବୁଢ଼ୀ ତରବରହୋଇ ପାଣି ଯାଏ ଆଣି ଲୋଟାଏ ଆଣି, ତା ମୁହଁରେ ଟେଳା ଟେଳା ଛାଟିବାରୁ କେତେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଇ ... ହେଲା । କଣାମାମୁଁ ଏଥିରେ କହୁଥାଏ ସେ ହୁଟୁମାରେ ବେଗଲେଇ ହେଉଛି । ସେ ସାହାହେଉ ମାମୁଁ ଅଡ଼ୁକିତ୍ ଅଧିକ ଜାଗ-ଧାନ ନ ଦେଖାଇ ହଲେ ହଲେ ସେଠୁ ଖସିଲେ । ବୋଧହୁଏ ଧୋଇପାରି ହୋଇ ଲାଗାପାଉଥି ବାଳୁ । ଅଟେ ବି ସେ ଦିନଠା ପାଇଁ ପାର ପାଇଲୁଁ । ଗୋଟାଏ ଶନିଦଶା କଟିଗଲା । ସେ ଗୁଲି ଲେ’ଛୁ, ସ୍ବର ଅଡ଼କୁ ?ରେ କଣ୍ଠ ମାତ୍ର ମୁଁ କହିପାରି ହାତରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଖଲମିଲ ଦଉଡ଼ିପରି ସେଠୁ ବାହାରିଲି । କେହି କାହାରିକୁ କିଛି କହି ବାକୁନାହିଁ । କିଛିକ୍ଷଣ ରହି ମୁଁ କହିଲି; "ଏ, ଦୁଷ୍ଟଭାଇ, ତୁ ଯାହା ଖସିଗଲୁ ! ମୁହିଁ ଏକା ପଡ଼ିଗଲି ତା ପାଲରେ ।" କ୍ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ବୋଧହୁଏ କଥା କହିବାର ଶକ୍ତି ନଥିଲା, କିବା ଏଥିରେ ଅଉ କହିବାକୁ ଥ କଥା କିଛି ନଥିଲା । ସେ କିଛି ନକହି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଖାଲି ଟିକିଏ ହସିଲା । କାଲି ଠାରୁ କାଲି ମା’ ଜାଣିଲାପରେ ମୁଁ ବି ଟିକିଏ ହସିଦେଲି । ବାପ୍, ଏତକି ।

କଣାମାମୁଁ ଯେପରି ଆମକୁ ଛକୁଥାଏ, ଆମେବି ତାଙ୍କୁ ଛକି ପାଡ଼ିବାରେ କଣା ମଙ୍ଗରୁତ ନୋହୁଁ । ଆମ ସ୍କୁଲ ତରଣୀକୁ ସେ ନଜରେ ଦେଇ ସ୍କୁଲର ବେଳକୁ ଆମେ ବି ତା ଗତ ଗ୍ରତକୁ ଗୁଇନ୍ଦା ଲଗାଇଥାଉଁ । ତେ ଗୋଟାଏ ବାଘ ବକରୀ ଖେଳ । ତଫାତ ଏତିକି ଯେ, ସେ କେତେବେଳେ କିମିତି ଆସି ହାବୁଡ଼ିଯାଏ, ମାତ୍ର ଆମେ ହଇଧଇ ତା ଗତିବିଧିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟଖି ରହୁଥାଉଁ ।

ଦିନେ କଣ ହେଲା କି, ଆମ ଟବର ପାଇଲୁ ଯେ, ପାଗ ... ହୋଇ କୁଆଡେ଼ ଯାଇଛି । ଆମ୍ଭମାନେ ତେଣୁ ଗୋଟାଏ ଉତ୍ସବ ଲଗିଲେ । ... ଯେପରି ଜେ୍ର ଯୂର୍ଯ୍ୟ ନାହାନ୍ତି, ... ଆମକୁ ଲାଗିଲେ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଏହି ଦିନ ଆମ ଭାଗ୍ୟରେ ଘଟିଥାଏ । ତାହା ନୋହୁଥିଲେ ଆମେ ବଞ୍ଚନ୍ତୁ ନାହିଁ ପରା । ସେଦିନ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଘର ଦାଣ୍ଡ ପୋଖରୀରେ ମେଳା ଲଗିଲେ । ଗଧିଆ ପାଧିଆ ହେଲେ । ଯୋଡ଼ିଏ, ଦୁଇ ତିନି, ଛଅଟି, ଏହିପରି ଦୁହିଁ ତିହିଁ ଦଶ ପନର ଆସି ଜୁଟିଲେ । କିଏ କାହାକୁ କାଦୁଅ ଫୋପାଡ଼ୁଛି, କିଏ ମାଛ ଅଣ୍ଡାଳୁଛି, କିଏ ଏଣ୍ଡୁଲା ମାଛ ଧରି ଏଠୁ ଦୁଇ ସେଠି ଉଠୁଛି, କିଏ ତଳ ପହଁରା ଦେଉଛି, କିଏ ହାତଠେକି ବିରିକି ନାକ ବୁଡ଼ ପଡ଼ି ତଳୁ ମାଟି ଅଣୁଛି । କିଏ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ପାଣି ଉପରକୁ ଟେକିଦେଇ ପାଣିତଳେ ଦୁବହାତରେ ସ୍କୁଲ ସ୍କୁଲ ପାଇ ପାଣିକିଆ ହେଉଛି । ଅଉ କେତେଜଣ ସିଙ୍ଘାଣିଆ ସିଙ୍ଘାଣିଆ ମିଶି ଶଙ୍ଖଲୁ—ବାଲିଅ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ଆମର ଉତ୍ପାତ ଦେଖେ କିଏ ! ପୋଖରୀ ପାଣି ସେ ଦୁଲମାଦୁଲରେ ଲଜ୍ଜିଟ ପାଜିଟ ହୋଇଗଲାଣି । ... ଉପରେ ତ ପାଣି ତଳେ । ସେ କଣେ ଅଧେ ଆସି ଅଉ ଉପରୁ ହାକି ଦେଉଛନ୍ତି ବା ଧମକାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କ କଥା ପଡ଼ିବାରେ ପଡ଼ିବାକୁ ନାହିଁ । [କ୍ରମଶଃ]

ନଗର ପୂଜା ଛୁଟି

ପୂଜା ଛୁଟିରେ ପ୍ରେସ ବନ୍ଦ ରହିବ । ତେଣୁ ନଗର ତାର ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ପାଇଁ ମେଲାଣି ମାଗୁଛି । ଆସନ୍ତା ସଂଖ୍ୟା ୨୭ । ୧୦ ରେ ନ ବାହାରି ୩ । ୧୧ ରେ ବାହାରିବ । ଇତି ।

ନଗରର ପକ୍ଷ ସୂଚନା ବିଭାଗ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସା ପ୍ର

ଦେଶ

ବିଧାୟକ ସଭା ଭାରତ ପାଇଁ ଏକ ଶାସନ ବିଧାନର ଖସଡ଼ା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁ କମିଟି ବସାଇଥିଲେ ସେ କମିଟି ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ଖସଡ଼ାଟି ୨୪୦ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ଏହି ଖସଡ଼ାର ପ୍ରସ୍ତାବନାରେ ଲିଖିତ ଅଛି—"ଆମେ ଭାରତର ଲୋକେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ହିତାର୍ଥେ ଏତଦ୍ୱାରା ଆମର ମନୋନୀତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଶାସନ ବିଧାନକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ କରୁଛୁ, ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସମର୍ଥନ ମଧ୍ୟ କରୁଛୁ ।" ଏହି ବିଧାନର ମୋଟାମୋଟି ରୂପ ରେଖାରେ—ଭାରତ ଏକ ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ରୂପେ ପରିଚିତ ହେବ । ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ଯଥା, ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଶାସିତ ଓ ଚିଫ୍ କମିଶନର ଶାସିତ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟମାନ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ଆଖ୍ୟା ପାଇବେ । ଏହି ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ—[୧] ନାଗରିକ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜୀବିକାର୍ଜନର ଅଧିକାର [୨] ସମସ୍ତ ସମାଜର ଉପଯୋଗୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ତାହାର ନିର୍ମାଣ ଉପାୟ ସାଧନାଦିର ଅଧିକାର ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯେପରି ଅଧିକ ସମ୍ଭବ ସାଧାରଣଙ୍କ ସେବା ଓ ମଙ୍ଗଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବ ଏବଂ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ଓ ଅଧିକତ୍ୱ ଧନର ନ୍ୟସ୍ତ ହେବ ଯେପରି କି ଅବାଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଫଳରେ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୋଇ ଲୋକଙ୍କର ଅପକାର ନକରେ [୩] ଏକ କାମ ପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କର ଏକ ଦରମା, କି ସ୍ତ୍ରୀ କି ପୁରୁଷ ଏବଂ ଅଳ୍ପବୟସ୍କ ବାଳକର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବଳର ଯେପରି ଅପବ୍ୟବହାର ନ ହୁଏ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନାଗରିକକୁ କୌଣସି କର୍ମରେ ନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନକରେ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟର ଶୈଶବ ଓ ଯୌବନ ଯେପରି ଶୋଷଣରୁ ତଥା ନୈତିକ ଓ ଭୌତିକ ସର୍ବନାଶରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ହୁଏ । ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ, ପୀଡ଼ା, ଅକ୍ଷମତା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ । ମଜୁରି ଓ ମାତୃମଙ୍ଗଳ ମନବୋଚିତ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିବ । ୧୪ ବର୍ଷ ଯାଏ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଳକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଓ ଅବୈତନିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇବେ । ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ଶ୍ରେଣୀ ବିଶେଷତଃ ହରିଜନ ଓ ଆଦିମ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ନିଆଯିବ । ଲୋକଙ୍କର ପୁଷ୍ଟିକାରିତାର ମାତ୍ରା ଓ ବଞ୍ଚିବାର ମାନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ରାଷ୍ଟ୍ରର ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବ ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟାପାରରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହ ନ୍ୟାୟ ସଂଗତ ସମ୍ମାନଜନକ ତଥା ଖୋଲା ଖୋଲି ସଂପର୍କ ରଖିବା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ନିୟମ ଶୃଙ୍ଖଳା ମାନିବ ଏବଂ ସନ୍ଧି ସର୍ତ୍ତାଦିକୁ ପାଳନ କରିବ ।

ରାଷ୍ଟ୍ରର କୌଣସି ଅଂଶ ବା ସମଗ୍ର ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ସୀମାଧିକୃତ କ୍ଷମତା ସଂବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ପ୍ରଣୟନ କରି ପାରିବେ । ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ତଫସିଲ ଭୁକ୍ତ ବିଷୟ ମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଆଇନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖରେ ଯେଉଁ ଲୋକ ନିଜେ ତାର ପିତା ମାତା କିମ୍ବା ପିତାମାତାମହର ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଥିବ କିମ୍ବା ଡମିସାଇଲ ହୋଇଥିବ ସେ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ଅଧିକାର ପାଇବ । ଯେ ଅନ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନାଗରିକ ହେବାରୁ ଥିବ ଭାରତୀୟ ନାଗରିକ ହେବାର ଅଧିକାରକୁ ସେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିପାରେ । ଯିଏ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ ଥିବାର ସ୍ୱୀକାର କରୁଥିବେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଦେଶର ନାଗରିକ ଥିବେ ବା ଅନ୍ୟ ଦେଶର ନାଗରିକ ସୁବିଧା ପାଉଥିବେ ସେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦରେ ସଭ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଶାସନ ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାଯାଏ ବିଧାୟକ ସଭାକୁ ଶାସନର ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଉଛି । ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ଯାଏ ସମସ୍ତ ଶାସନ କ୍ଷମତା ଭୋଗ କରି ପାରିବେ । ସୁତରାଂ ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପୂର୍ବପରି ରହିବ । କେନ୍ଦ୍ର ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦ ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ହୋଇ ଗଣ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ବିଧାନ ପ୍ରଚଳନର ଦଶବର୍ଷ ପରେ ବିଧାନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ପାରିବ । ସେ ସ୍ଥଳରେ କେନ୍ଦ୍ରର ଉଭୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ସଂଶୋଧନ ପ୍ରସ୍ତାବ ତିନ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅଧିକ ମତରେ ଗୃହୀତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଆସନ୍ତା ଡିସେମ୍ବରରେ ବୈଧାନିକ ସଭା ଅଧିବେଶନରେ ଏହି ବିଧାନ ଖସଡ଼ା ବିଚାର ହେବ ।

ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ପଳାତକ ସମସ୍ୟା ଯେଉଁ ରୂପ ବାଦାନୁବାଦ ସୃଷ୍ଟି । ଲିଆକତ୍ ଓ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାକ୍ୟ ବାଣ ବିନିମୟ ହୋଇଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାରତ ସହିତ ଯେଉଁ ଚୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ତାହା ତଥିକାର ଅଫିସର ମାନେ ପାଳନ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ସୀମାନ୍ତରେ ଅମୁସଲମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ବି ଆଶଙ୍କା ଜନକ ହୋଇଛି ।

ଜୁନାଗଡ଼ ଯେଉଁ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ସଂଗତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଜନମତ ଦ୍ୱାରା ଜୁନାଗଡ଼ ପାକିସ୍ଥାନ ବା ଭାରତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା ସ୍ଥିର ହେବ ବୋଲି ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ପାଖରେ ବୋଲି ଜଣା ଯାଇଥିଲା । ପୁଣି ଶୁଣାଗଲା ଯେ ଆଧା ଷ-ଦାର ତାନର ପ୍ରଭୃତ ପଦାର୍ଥ ବାଣ୍ଟିଲେ ଭାରତ ଏହି ସାମିଲ କରିଲେ ଯେବେ ଜୁନାଗଡ଼ର ଲୋକମତ ଗ୍ରହଣ କରିଯିବାରୁ ପାକିସ୍ଥାନ ସତ । ଭାରତ ସରକାର ଏପରି ପ୍ରସ୍ତାବ ଏକାବେଳକେ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଏବେ ଜୁନାଗଡ଼କୁ ୮୦୦ ପାକିସ୍ଥାନୀ ସୈନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଯାଉଛନ୍ତି । ସେଠି ସେମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଯୋଗା ଯାଉଛି । ଏଣେ ଭାରତ ସରକାର ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାରଙ୍କୁ ଜୁନାଗଡ଼ରେ ଜନମତ ନେବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଚିଠି ଦେଇଥିଲେ ତାର ଉତ୍ତର ପାକିସ୍ଥାନ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିକାଂଶ ଚିଠିର ଜବାବ ପାକିସ୍ଥାନରୁ ମିଳୁନାହିଁ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମତ ହେଉଛି ଯେ ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟ ଯେଉଁ ଡୋମିନିୟନର ସୀମାରେ ଥିବ ସେ ସେହି ଡୋମିନିୟନ ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । ସେଥିପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ବଡ଼ା ଜଳମୁଖ ରାଜ୍ୟ ପାକିସ୍ଥାନକୁ ଯିବାରେ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଉତ୍ତରପଶ୍ଚିମ ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଦେଶସ୍ଥ ଉପଜାତି ପାକିସ୍ଥାନର ପ୍ରବେଶ ପଥ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସୀମାନ୍ତର ଉତ୍ତରରେ ଅଛି ଋଷ ଭୂମି । ଏଠାରେ ଋଷ, ଚୀନ, ଆଫଗାନ ସ୍ଥାନର ସୀମା ମିଶିଛି, ଫଳରେ ସୀମାନ୍ତର ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ଖୁବ୍ ଦୃଢ଼ ହୋଇଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ଇପିର ଫକୀରଙ୍କୁ ମାଫି ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ପାକିସ୍ଥାନର ନାଗରିକ ରୂପେ ବାସ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଛନ୍ତି । ଇପିର ଫକୀର ଜଣେ ପୃଥ୍ୱୀ ବିଖ୍ୟାତ ଲୋକ । ତାଙ୍କ ଶୁଦ୍ଧନାମ ମିର୍ଜା ଅଲିଖାଁ । ଓ୍ୟାଜିର ନାମକ ଉପଜାତି ଭିତର ଧର୍ମ ଗୁରୁ ସେ । ବ୍ରିଟିଶ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ସେ ବହୁବର୍ଷ ହେଲା ସୁରୁବୁ କର୍ଯରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱ କୀ

ତାଙ୍କ ଅସ୍ଥାନ ଜମାଇ ଥାଆନ୍ତି । ସୀମାନ୍ତର ଏହି ଦୁଇଟି ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାଟ ଓ ଚିତ୍ରାଲ ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ ପାକସ୍ଥାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବେ । ମାନକି ଶରିଫଙ୍କ ପୀର ସାହେବ ମୁସଲମ୍ ଲିଗ ପକ୍ଷରୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚାର କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏହି ଉପାନ୍ତ ଜାତି ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ଅଛି । ସୀମାନ୍ତରେ ଏହି ଉପାନ୍ତ ଏଜେନ୍‌ସି ପାଞ୍ଚ—ଖାଇବର, କୁରାମ ମାଲକନ୍ଦ, ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ୱାଜିରି ସ୍ଥାନ । ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ପରେ ଏ ସବୁର କ୍ରମେ ପାକସ୍ଥାନରେ ମିଶି ଯିବାର ଆଶା କରା ଯାଉଛି । ତାହା ହେଲେ ଅଫଗାନ ଓ ପାକସ୍ଥାନର ଗୋଟିଏ ସୀମା ହେବ ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଛତାରୀର ନବାବ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ନିଜାମଙ୍କ ପାଖକୁ ଫେରିଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିବାର ଜଣା ଯାଉଛି । ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ସହି ନ କରି ସହଯୋଗ ପତ୍ର ସହି କରିବ । ଅର୍ଥାତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜା ମାନଙ୍କ ପରି ତାର ଚୁକ୍ତି ପତ୍ରର ନାମ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ହେବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟପରି ସେ ଯାତାୟାତ ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା ଓ ବୈଦେଶିକ ବିଭାଗ ଦାୟିତ୍ୱ ଛାଡ଼ି, ସରକାର ହାତରେ ଦେବ ତଥାପି ବୈଦେଶିକ ବିଷୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ସେ କେତେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ସହିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଖି ପାରିବ ବୋଲି ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । [illegible] ତାଙ୍କର ଦୂତାବାସ ମଧ୍ୟରେ ଓ ଅଧୀନରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବାଣିଜ୍ୟ ଅଫିସ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ରଖି ପାରନ୍ତି ବୋଲି ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି । ନିଜାମ ଏ ସର୍ତ୍ତ ମାନ ସହି କଲେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସମସ୍ୟା ଛିଡ଼ିବ ।

ମହୀଶୂରର ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସ ସହିତ ରାଜାଙ୍କର ଚୁକ୍ତି ହୋଇ ଯାଇଛି । ତଦନୁସାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ବନ୍ଦ ହୋଇଛି । ପୁରୁଣା ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଭାଙ୍ଗି ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସ ଅଧୀନରେ ନୂଆ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ାହେବ । ଏଥିରେ ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସ ୭ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦଳରୁ ୩ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀ ରହିବେ । ଦେୱାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ବାହାରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ସୁପାରିଶ ମାନିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ । ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ପ୍ରତି ଉତ୍ତର ଦାୟୀ ରହିବେ । ଏବଂ ମଣ୍ଡଳର ମିଳିତ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିବ । ଏହି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ଶାସନ ତନ୍ତ୍ର ସଭା ଡାକିବାର ଭାର ରହିବ । ରାଜାଙ୍କ ଛତ୍ରତଳେ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ଗଣତନ୍ତ୍ର—ସାବାଳକ ଭୋଟ କ୍ରମେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଉକ୍ତ ଶାସନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ ।

ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଶ୍ରମିକ ସଂଘ (I. L. O.) ର ଏସିଆଖଣ୍ଡ ଅଂଶର ଅଧିବେଶନ ଦିଲ୍ଲୀରେ ୨୭ ତାରିଖରେ ବସିବ । [illegible] ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବେ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ଭାଷଣ ହେବ । ପ୍ରାୟ ୨୦ଟି ଏସିଆ ଖଣ୍ଡର ରାଷ୍ଟ୍ର ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେବେ ଏବଂ ପ୍ରାୟ ୪୦୦ ଲୋକ ଯୋଗ ଦେବେ । ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ମିଳିତ ଜାତିଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ସାମାଜିକ ସଂଘ, ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ସଂଘ, ପୃଥିବୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସଂଘ ଓ ଅସ୍ଥାୟୀ କମିଶନ, ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ବିଶେଷ ପ୍ରତିନିଧି ମାନେ ଯୋଗ ଦେବେ ।

ବିଦେଶୀ

ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସମସ୍ୟା ଚରମ ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଉଠିଛି । ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘରେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଭାଗକୁ ରୁଷ ଓ ଆମେରିକା ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧି ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟର ବାସସ୍ଥାନ ସମସ୍ୟା ଉପନିବେଶର ଦାସ ନୁହେଁ, ଏହା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମସ୍ୟା । ତାକୁ ଭାରତ ସମସ୍ୟା ସହିତ ସଂଯୋଗ କରିବା ଅନୁଚିତ । କେତେକ ଆରବ ମାନେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛନ୍ତି । ମିଶର ଓ ସିରିଆ ପ୍ରଭୃତି ଆରବ ଦେଶ ଆରବ ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ଓ ଦରକାର ହେଲେ ମିଳିତ ଜାତି ସହିତ ସଂଘର୍ଷ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଇହୁଦୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ପାଲେଷ୍ଟାଇନରେ ଆମେରିକା ଦୂତାବାସ ଉପରେ ବୋମା ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟିଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୂତାବାସ ମଧ୍ୟ ଅଶାନ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଙ୍ଘ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର (ଟ୍ରଷ୍ଟିଶିପ) କମିଟିରେ ଭାରତର ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ତଦନୁସାରେ ମିଳିତଜାତି ସଂଘ ସଂପୃକ୍ତ ଯେଉଁ ସବୁଦେଶ ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନହୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ମାନଙ୍କର ଶାସନ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ଯଦି ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନହୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥାନ୍ତି ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର ଚୁକ୍ତି କରି ରିପୋର୍ଟ ଦେବେ । ତାହା ହେଉଛି ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନ ଅଗ୍ରରେ । ଭାରତ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେ ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନର ୭ ସପ୍ତାହ ପୂର୍ବରୁ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ କମିଟି ବସି ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନରୁ ବଞ୍ଚିତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପନିବେଶ ଅଧିକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ଯେଉଁ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଥିବେ ତାହା ବିଚାର କରିବେ । ଭାରତର ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର ସଭାରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ତାହା ସାଧାରଣ ସଭାରେ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିବ ।

ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସନ୍ଧିପତ୍ର ବିଷୟ ପାଇଁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିକାରୀ ଚାରିଶକ୍ତି ଆମେରିକା, ରୁଷିଆ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଲଣ୍ଡନରେ ବସି ଅବୌ ଏକମତ ନହେବାରୁ ସ୍ଥଗିତ ରହିଛନ୍ତି । ୧୯୪୩ରେ ରୁଷ୍ ଆମେରିକା ଓ ବ୍ରିଟେନର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଚୁକ୍ତି କରି ଥିଲେ ଯେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆକୁ ଜର୍ମାନ ଜବରଦସ୍ତ ଗ୍ରାସ କରିଥିବାରୁ ତାକୁ ଶତ୍ରୁଦେଶ ବୋଲି ପରିଗଣିତ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଅମେରିକାର ୭ମ ବାହିନୀ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆକୁ ନାଜି କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାବେଳେ ସ୍ୱୀକାର ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ତାକୁ ବହୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ପ୍ରତି ମିତ୍ର ଶକ୍ତିର ବ୍ୟବହାର ମିତ୍ରପରି ହେଉନାହିଁ; ପୋଟ୍‌ସଡ଼ାମରେ ଷ୍ଟାଲିନ ଟ୍ରୁମାନ ଓ ଆଟଲି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଶତ୍ରୁ ଜାତୀରେ ଯେଉଁଟି ଯେଉଁଠି ଯାହା ଜର୍ମାନ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି ସେ ସବୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ୱରୂପେ ଦିଆଯିବ । ତାସଙ୍ଗରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆକୁ ସେହି ଶତ୍ରୁରାଜ୍ୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ମଧ୍ୟ କରାଗଲା । ଅଷ୍ଟ୍ରିଆକୁ ଜର୍ମାନ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଜର୍ମାନର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ନେବାରେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ଆପତ୍ତି କରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଜର୍ମାନ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଥିଲା ଏବଂ ୧୯୩୮ର ଜର୍ମାନ ଦଖଲ ପରେ ଜର୍ମାନଯେଉଁ କଳକାରଖାନାଦି କରି ଥିଲା ସେ ସମସ୍ତକୁ ରୁଷ୍ ଗ୍ରାସ କରିବାକୁ ଚାହିଁବାରୁ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସରକାର ଉକ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ୧୧ ପ୍ରକାର କଳ କାରଖାନାକୁ ସରକାରୀ ଖାସ୍ କରିନେଇଛନ୍ତି । ରୁଷ ସୈନ୍ୟ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସରକାରୀ ଲୋକଙ୍କୁ ରୁଷ ଅଧିକାର କରି ରଖିଥିବା କାରଖାନାରେ ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ବନ୍ଦୀ କରୁଛନ୍ତି । ବ୍ରିଟେନ ଓ ଆମେରିକା ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ ସରକାରଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରୁଷ ମହାଜନଙ୍କ ଦତାକାନ୍ତି ଅଦାୟ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଭିଏତ୍‌ନାମରେ ଫରାସୀମାନେ ପ୍ରବଳ ଆକ୍ରମଣ କରୁଛନ୍ତି । ଇନ୍ଦୋଚୀନ ଭିଏଟ୍‌ନାମ୍ ନେତା ହୋଚି ମିନ୍ ମିଳିତଜାତି ସଂଘରେ ଏକଥା ପକାଇବା ପାଇଁ ଭାରତକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଫରାସୀ କ୍ରୀଡ଼ାପୁତ୍ତଳୀ ସରକାରର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡାକ୍ତର [illegible] ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ।

ଚୀନରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ମଞ୍ଚୁରିଆକୁ ଦଖଲ କରିସାରିଲେଣି । ଯାଙ୍କୀସ୍ ବାହିନୀ ଛେନୋଣ୍ଟ ପ୍ରଦେଶରେ ପ୍ରତିଆକ୍ରମଣ କରିଛନ୍ତି ।

ବର୍ମା ସ୍ୱାଧୀନତା ବିଲ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ପଠିତ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥାକିନ ନୁ ଲାଇଟ୍‌ଟୋଟେ ଲଣ୍ଡନ ଯାଇଛନ୍ତି ଇଂଲଣ୍ଡ ସହ ସନ୍ଧିସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ।

ପ୍ରଦେଶ

ଅନ୍ତର୍ପ୍ରାଦେଶିକ ଫୁଟବଲଗେମ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ପ୍ରଥମଖେଳ ଓଡ଼ିଶା ଓ ବିହାର ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଆମାନେ ଉକ୍ତ ଖେଳ ୧ ର ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଗୋଲ ହାରିଯାଇଛନ୍ତି ।

[illegible]ର ମୋଟ ୩୯୫ ସଦସ୍ୟରୁ ୧୧୫ ପ୍ରତିବାଦପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛନ୍ତି । ବାମଣ୍ଡାରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ କର୍ମୀଙ୍କ ଦଳ ଉପରେ ମାଡ ହୋଇଛି । ଜଣେ ଲୋକ ମରିଯାଇଛନ୍ତି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡଗରର ବିଚାରଧାରା

– ସନ୍ଧାନୀ

ଆଦିବାସୀ

ଇତିହାସ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛି । ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଏ ଦେଶକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଏଠି ... ଅସ୍ତ୍ର ବଳ ପ୍ରୟୋଗ ପୂର୍ବକ ଦଖଲ କରି ଆର୍ଯ୍ୟାବର୍ତ୍ତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏ ଧରଣର ପ୍ରକୃତ ମାଲିକ ଥିଲେ ସେଇମାନେ । ସେମାନଙ୍କର ସରଳ ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଅକପଟ ଜୀବନ ହିଁ ହେଲା ସେମାନଙ୍କର ଅପରାଧ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ହେଲେ ଘୃଣ୍ୟ, ନୀଚ, ଅନାର୍ଯ୍ୟ ।

ପୁରାଣ ସେମାନଙ୍କୁ ନାନା ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛି—ଅସୁର, ଦୈତ୍ୟ, ଦାନବ, ନାଗ, ବାନର ଇତ୍ୟାଦି । ମନୁଷ୍ୟ ଦେବତା ନର ସୁର ସମସ୍ତେ ଏକ କାଶ୍ୟପଙ୍କର ଔରସରୁ ଜନ୍ମ । କାଶ୍ୟପଙ୍କ ଆଠପତ୍ନୀ । ମନୁର ପୁତ୍ର ମାନବ, ଅଦିତିଙ୍କ ପୁତ୍ର ଆଦିତ୍ୟ । ଦିତିର ପୁତ୍ର ଦୈତ୍ୟ, ଦନୁର ପୁତ୍ର ଦାନବ । କଶ୍ୟପ ସ୍ତ୍ରୀ କ୍ରୋଧବଶାଙ୍କର କଦ୍ରୁ ଓ ସୁରମା ଦୁଇ କନ୍ୟା । କଦ୍ରୁଙ୍କର ସନ୍ତାନ ମାନେ ନାଗ । ସୁରମାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ମାନେ ପରୋପକାରୀ ବୃକ୍ଷ—ବା ନର । ହିମାଳୟର ପରପାରରେ ଇଳାବୃତ ବର୍ଷର ଅଧିବାସୀ ମାନେ ଯେତେବେଳେ ବର୍ବର ଭାବରେ ମନୁଷ୍ୟ ମାଂସ ଆହାର କରୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଅନାର୍ଯ୍ୟ ନୀତିର ବିରୋଧ କଲେ ସେମାନେ ସୁରା ପାନକାରୀ ସୁର ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅସୁର ନାମରେ କଥିତ ହେଲେ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ମାଂସାହାର ନକରି ମନୁଷ୍ୟ ରକ୍ଷାକାରୀ ହେବା ଦୋଷରେ ରକ୍ଷ ବା ରାକ୍ଷସ ବୋଲାଇଲେ । କ୍ରମେ ଉଭୟ ସୁର ଅସୁରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେବାରୁ ଅସୁର ମାନେ ଭାରତ ଅଭିମୁଖରେ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଏଠାରେ ସେମାନେ 'ନର ବା' ବଳିଲେ ବାନର ବୋଲାଇ ବାନର ଆଖ୍ୟା ପାଇଲେ ।

ତା ପରେ ଭାରତକୁ ଦେବତା ମାନେ ଯେତେବେଳେ ଦେବ ସଭ୍ୟତା ଆଣିଲେ ସେତେବେଳେ ପୂର୍ବର ଅଧିବାସୀ ମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ହେଲା । ଆର୍ଯ୍ୟ ଦେବଙ୍କର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହେଲା ବୀରଭୋଗ୍ୟା ବସୁନ୍ଧରା । ସୁତରାଂ ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ।

ଏହି ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ପାପ ଆଜି ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତାର ଇତିହାସ ଦ୍ୱାରା ଲିପି ହୋଇଛି । ଏହାହିଁ ଭାରତ ବର୍ଷର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କାରଣ ।

ଆଜି ସେହି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଅନ୍ୟାୟର ନିରାକରଣ ଓ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ବେଳ ଆସିଛି ।

ଭାରତରେ ଆଜି ଆଦିବାସୀଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା କୋଟିଏରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ—୧୨ ହଜାର ବର୍ଗ ମାଇଲ ଭୂଖଣ୍ଡରେ ଏମାନେ ଅଧିବାସ କରନ୍ତି । ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଭ୍ୟତା, କୂଟ ନୈତିକ ସଭ୍ୟତା, ହତ୍ୟାକାରୀ ବିଜ୍ଞାନର ସଭ୍ୟତାରୁ ଏମାନେ ବହୁ ଦୂରରେ । ଏମାନେ ନିରକ୍ଷର ମୂର୍ଖ । ତଥାପି ସରଳ—ତଥାପି ସୁନ୍ଦର—ତଥାପି ସୁସ୍ଥ ।

ଆଜି ଯେତେବେଳେ ଆଦିବାସୀ ସେବା ପର୍ବ ଚାଲିଛି ସେତେବେଳେ ଅପହରଣ-କାରୀ ଶିକ୍ଷିତ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଆପଣାକୁ ପଚାରନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ସେବାମୂଳରେ କ'ଣ ଅଛି । ସେମାନେ ଯଦି ତ୍ୟାଗ ଭାବ ନ ରଖି, କୃତ-ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିବାର ପ୍ରେରଣା ନ ନେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନିୟୋଜିତ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତେବେ ଅଚିରେ ହରିଜନ ଓ ମୁସଲମାନ ସମସ୍ୟା ଭଳି ଦେଶରେ ଆଉ ଏକ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ଆପଣା ପ୍ରଦେଶ ସ୍ୱାର୍ଥରେ, ପ୍ରଦେଶକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଯଦି ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ସେବା ପରାୟଣ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ତେବେ ତାହାର କୁପରିଣାମ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ଆଦିବାସୀ ମାନେ ଯଦି ପ୍ରକୃତ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୃଷ୍ଟି ରଖିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ତାକୁ ସମର୍ଥନ କରି ସହଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳର ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ନକରନ୍ତି ତେବେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶସ୍ଥ ଓଡ଼ିଆ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଦାବିକରିବା ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ କଥା ହେବ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ମାନେ ଯଦି ଆପଣାକୁ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି ତେବେ ଦୁଃଖ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାହା ସମଗ୍ର ଭାରତ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତି ପକ୍ଷରେ ଶୁଭ ବୋଲି ମନେ କରିବା ଉଚିତ ।

ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କ ସରଳ ଜୀବନ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଭ୍ୟତାରେ କଳୁଷିତ ନହେଉ । ଏ ସଭ୍ୟତାର ଯାହା ଶିବ—ମଙ୍ଗଳ—କେବଳ ସେତିକ ସେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ଯଦି ଆଦିବାସୀ ଓ ତଥାକଥିତ ଆର୍ଯ୍ୟ ମାନଙ୍କର ମିଳନର ମଧ୍ୟ ବିନ୍ଦୁ ଥାଏ ତେବେ ସେଠି ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଓ ଅଣାଦିବାସୀଙ୍କ ସଭ୍ୟତାର ଯାହା ସତ୍ୟ ଶିବ ସୁନ୍ଦର ତାହାର ସମାବେଶ ହେଉ ।

ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଆପଣାର କରିବା ପାଇଁ ଯଦି ଆମକୁ ଆର୍ଯ୍ୟପଦ ଶିକ୍ଷିତ ପଦ ବା ଓଡ଼ିଆ ପଦ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼େ, ଭୁଲିଯିବାକୁ ହୁଏ ତେବେ ବରଂ ତାହାହିଁ ଶ୍ରେୟସ୍କର । କାରଣ ଆମେ ଦିନେ ଓଡ଼ିଆ ନଥିଲୁ—ଉତ୍କଳୀ ନଥିଲୁ—କଳିଙ୍ଗବାସୀ ନଥିଲୁ—ଆର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲୁ । ଅତୀତର ଯେଉଁ ଗୌରବକୁ ଭୁଲିଲେ ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଓ ମହତ୍—ତାକୁ ଭୁଲିବା ପାଇଁ ଦ୍ୱିଧା କରିବା ଆଦୌ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ତାକୁ ଭୁଲିବାର ସଂଗ୍ରାମ ହିଁ ଶାନ୍ତି ।

—*—

କୁତୁକୁତୁ

ଶିକ୍ଷକ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଯେ କ୍ଲାସର ସବୁ ପିଲା ସିଗାରେଟ ଖାଆନ୍ତି । ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ସବା ସାନ ପିଲାକୁ ପଚାରିଲେ—"ତମେ ବି ପିବା ପିଅ ?"

ବାଳକ—"ନାଇ ଆଜ୍ଞା ମୋର ୫ ବର୍ଷ ବୟସ ଠାରୁ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛି ।"

ଶିକ୍ଷକ—"ତମର ବୟସ ବର୍ତ୍ତମାନ କେତେ ?"

ଛାତ୍ର—"କାଲି ମୋର ୭ମ ଜନ୍ମଦିନ ଗଲା ସାର ।"

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ତାପସୀଙ୍କ ତ୍ରିକୋଣମିତି

ଲେଖକ— ଶ୍ରୀଭାସ୍କର ସୂପକାର ।

(ଜ୍ୟାମିତି ବୃତ୍ତରେ ଗାଇବ)

ଦେଖଇ ତରୁଣ କବି,
କଟକ କଲେଜ ପୂରୁବ ଛାତ୍ରାବାସେ-
ହରିଣ-ନୟନା ନାୟିକାକୁ ସ୍ୱପନରେ
ବନ୍ଦୀ ପକ୍ଷୀ ସମ ବାତାୟନ ପାଶେ ।

ଖଗୋଳେ କ୍ରାନ୍ତି-ବୃତ୍ତର ବୃତ୍ତପର,
କଜ୍ଜଳରେଖା ଆଖି ପତା ତାର ସ୍ୱର,
ଈଷ ମୁକୁଳିତ ଓଷ୍ଠ-ଅଧର ଭରି
ମନ୍ଦ ମଧୁର ହାସେ ।

ଉଗ୍ରମିଷ ଭେଳା ମେଷ ମୀନ ପଛେ ଧାଏଁ
କନକ ପିଙ୍ଗଳା କନ୍ୟା ପଛରେ ତୁଳା,
ଅକାରେ ଏକଗ୍ରାନ୍ତୁଁ ଅପର ସାଏଁ
ଦେଖ ଲାଗିଅଛି ନିତ ଲୁଚକାଳି ଖେଳା ।

ମୃଗଶିର ପଛେ ଲୁବ୍ଧକ ଯାଏ ଧାଇଁ,
ଯେତେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ଦୂରତା ତ କମୁନାଇଁ
ନଭଚାରୀ ଗ୍ରହପଟେ ସଦା ଘୂରୁଥାଇ
ତେଲ୍‌ଘଣା ପରି ସପତର୍ଷିର ମେଳା ।

କବି-କଳ୍ପନା ମାନସୀ ପଛରେ ଧାଏ
ରଚଇ ମଧୁର ଗୀତ,
ଚନ୍ଦ୍ର କରଣ ଚଉକଡ ଘୂରୁଥାଏ
ହାର ମାନେ ନାହିଁ ପ୍ରୀତ ।

କବି ଭୌତିକ ଦୂରତାକୁ ନାହିଁ ମାନେ,
ତହିଁରେ ଯେ ଅଛି ଜୀବନର ସବୁ ମାନେ,
ଅଚ୍ଛୁଯାହା ବାକି ଅବୁଝା ଅର୍ଥ ସ୍ୱାନେ
ସକଳର କରେ ଇତ ।
କବିର ମାନସ ତ୍ରିକୋଣର ପରି ଅନ୍ତ,
ଦୂରତା ସମାନ, କୋଣ ବଡ଼ ସାନ ସାଜି
ଯାଉଥାଏ; ଆଉ ପଢ଼ୁଥାଏ ସାଥେ ସାଥେ
ନିଷ୍ପିକ୍ କବିତା, ତାପସୀ ତ୍ରିକୋଣମିତ ।

— ୦ —

ପାଗ୍ଲା ମିନତି ରଖ

ଲେଖିକା—ମହାଣ୍ଡଦୂତୀ

ସତ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହେ ଏ ସାଜେ ସାଜିବ ନାହିଁ
ଏ ବେଶ ଦେଖିଲେ ଅପସ୍ମାରୀ ଠଳେ
ନାସ୍ତି ଧୃତ ଛାର କାହିଁ । ପଦ ।

ପିନ୍ଧିବଟି ଯେବେ ବିଲାତ ପୋଷାକ
ଠାଇଠା ଭଙ୍ଗିବ ନାହିଁ
ହାତେ ସିଗାରେଟ୍ ଥିଲେ ହେ ମୋହନ
ଧୂଆଁ ନ ଛାଡ଼ିବ ତହିଁ । ୧ ।

ବାଳରେ ଟେରି କାଟିଥିବ ଯେବେ
ଦେବଢ଼ର ହସିବ ନାହିଁ
ପତଳା ପଞ୍ଜାବୀ ପକେଟୁ ରୁମାଲ
ଉଙ୍କି ଦେଖାଇବ ବାଇ । ୨ ।

କଟିତଟେ ଥିଲେ ସରୁଧୋତି, କିର—
ଧଣ୍ଡି ନ ଥିବଟି ତହିଁ,
ବାଟା ଚପଲର ଚପଲ ଛନ୍ଦରେ
ବାଳା ମନ ଦେବ ମୋହି । ୩ ।

କୁଞ୍ଚିତ କୁନ୍ତଳ ଲୋଟିଥିଲେ ହେଲେ
କଟାକ୍ଷ କରିବ ନାହିଁ
ସିଲ୍‌କ କାମିଜ ପିନ୍ଧିଥିଲେ ପର-
କଲମ ନ ଥିବ ତହିଁ ।

ଯେତେ ବେଶ ତମେ ନିତ ପକାଉଛ
ପଠାନ୍ତର ତାର କାହିଁ ?

କଲେଜ ପୂରୁବ ଛାତ୍ରାବାସେ ଯେବେ
ବାତାୟନେ ଥାଅ ଚାହିଁ।

ମଡ଼ାଣି କୃଷ୍ଣ ହେ ଫାନ୍ଦେ ପଡ଼ିବାକୁ
ଏତେ ଛାତ୍ରୀ ରାଧା କାହିଁ ?
ଶ୍ରୀପଦ ଯୁଗରେ ମିନତି ଜଣାଇ
କବଣୀ ବିଦା ମାଗେ।

— ୦ —

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର

ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ଏ ଦୁଇଟା ଅଲଗା ଅଲଗା ଜିନିଷ । ଭାରତର ଗତ ଏକ ଦଶ ବର୍ଷ ନବମ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେବନାଗରୀ ମାନେ ଲିପି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ଭାଷା ପଣ୍ଡିତମାନେ ଏକାଠି ମତାମତ ଦେଇ ଆସୁଅଛନ୍ତି । ଯଦି ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ଦୁର୍ବୋଧ ହେବ—ନା ମନ୍ଦ ଲକ୍ଷଣୀୟ ଭାବରେ ବଙ୍ଗଳାର ଭାଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଦେବନାଗରୀ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖିବା ପିଲାଏ ପାଇବେ—କଳା ଭଗବାନର ଜନ୍ମହାର ସଂଗେ ରୋହିଣୀସୁତ, ଦଶନ୍ଦି ଯଥାର୍ଥ ଭଙ୍ଗପ୍ୟୁ ଦାଂତେ ସଂଗୀତ କଥା ବସ୍ତୁ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଇଂରେଜି ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖିଲେ "Kamala lochana hari, karena sankha chakra dhari. ଏହିଟା ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ହେଉ ତେଣିକି ଆମ ସଂଗେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଛି ମନ୍ଦରେ ନେଇଥା ପାଏବା ସେ ଗାଏବେ, ବାନେସ୍ୱର ଏଇ ତାଂକ ହିସାବରେ କେଉଁଠେ କିପାଇଁ ହେବ ସେ ବଗୁଇବେ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ହେଲିକୁ ଯୋଜନା ଭଲ ଲାଗିବାର ସେ କଥା ସେମାନେ କହିବେ । ନଚେତ୍ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ଯଦି ରଖିବାର କଥା ହେବେ ଏତେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଅକ୍ଷର ରହିବାର ଦରକାର କ'ଣ ? ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣରେ ୧୪, ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣରେ ୩୮ ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ୧୬, ମାତ୍ରା ୨୧ ସଂଖ୍ୟା ୧୦ ଏବଂ ଫଳା ପାଇଁ (।, ॥, ୍, ୍ର, ୍ୟ, ୍ୱ) ଗୋଟି, ପୂର୍ଣ୍ଣଚ୍ଛେଦ ଆଦି ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ୩୦ଟି ମୋଟ ୨୧୬ ଲିପି । ତାହା ଛାପାଖାନା ସୁବିଧା ପାଇଁ ର, ର୍ ବା ଷ ପ୍ରଭୃତି ଯେମେ ଗୁଡ଼ାଏ ଯୁକ୍ତ ଅକ୍ଷରକୁ ମିଶାଇଲେ ୩ ସହରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲିପି ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି କିନ୍ତୁ ଇଂରାଜି ହିସାବରେ ୨୬ଟି ଅକ୍ଷର ୧୦ଟି ସଂଖ୍ୟା ୨୦ଟି ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ମୋଟ ୮୨ଟି ମାତ୍ର ଲିପିରେ ଛାପାଖାନା ଓ ତାଠାରୁ କିଛି କମ୍ ଲିପିରେ ଟାଇପ୍ ମେସିନ୍ ଚାଲୁଛି । ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଅଯଥା ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଅକ୍ଷର ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ କାଟି ଦେଲେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ 'ଅ' ଛଡ଼ା ସ୍ୱର—ବର୍ଣ୍ଣର ଆଉ କିଛି ଅକ୍ଷର ନରଖି କେବଳ ମାତ୍ରା ସାହାଯ୍ୟରେ 'ଆ' ଅି ଅୀ, ଅୁ, ଅୂ, ଅେ, ଅୈ ଅୋ, ଅୌ ଲେଖିଲେ ଇ, ଈ, ଉ, ଊ, ଋ, ଏ, ଐ, ଓ, ଔ ହଟାଯିବ ଏବଂ ସେହି ମାତ୍ରା ଯୁକ୍ତ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣରେ 'ଜ'ର ପେଟ କାଟି (ଞ) 'ଞ' ଉଚ୍ଚାରଣ ହେବ 'ଗ'ର ପେଟ କାଟିଲେ 'ଘ' ହେବ ଆଉ ମଧ୍ୟ 'ବ'ର ପେଟ କାଟି 'ଭ' ଏବଂ ମଝିରେ ଦାଢ଼ ଦେଇ (ଓ୍ୱ) ହେବ, ଯର ପେଟ କାଟି 'ଯ' ଦାଢ଼ ଦେଇ ଯ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବାକୁ ହେବ ଗୋଟିଏ 'ସ'ରେ ଅଟକ ଧରିଲେ 'ଷ'ର ପେଟ କାଟି ଦେଲେ 'ଷ' ଓ ମଝିରେ ଦାଢ଼ି ଦେଇ 'ଶ' ହୋଇଯିବ ୍, ଂ, ଁ ଏ ଅଲଗା ନହାତି ଦରକାର । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଚାର ଓ ୍, ୍ର, ୍ୟ ଫଳା ଚିହ୍ନ ସହିତ ଥାଉ । ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ॰, ; :— :, —, । = ( ), , ' ' ? ! * ୍ ଏହି ୧୬ ଟି ମାତ୍ର ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ଏବଂ ୧ରୁ ୯ ଏବଂ ଶୂନ ଗୋଟି ମିଶି ୧୦ଟି ସଂଖ୍ୟା ଓଡ଼ିଆର ବ୍ୟବହୃତ ଭାବରେ (।, ି, ୀ, ।, ୁ, ୂ) ରୁ ୬ଟି ରହିଲେ ଚଳେ । ସବୁ ମୋଟ ସ୍ୱରବର୍ଣ୍ଣ ୧ + ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣ ୧୯ + ମାତ୍ରା ଓ ଫଳା ମିଶି ୨୦ + ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ୧୬ + ସଂଖ୍ୟା ୧୫ = ୭୯ଟି ମୋଟ ଲିପିଦ୍ୱାରା ଟାଇପ ମେସିନ ସୁନ୍ଦର ଚଳିବ । ଗୋଟିଏ (୍) ପେଟକଟା ଓ ଦାଢ଼ି ଟିଏ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଣ୍ଣର ଅଧିକା ୧୭ଟି ଅକ୍ଷର ହେବ । ଛାପାଖାନା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପେଟକଟାଙ୍କର କ, ଖ, ଘ ପ୍ରଭୃତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଅତଏବ ଛାପାଖାନାରେ ସାଙ୍କେତିକ ଚିହ୍ନ ଆଉ ୧୭ଟି ଅଧିକା ହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଚଳିତ ୩ଶହରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲିପି ସ୍ଥଳେ ୧୦୮ ମାତ୍ର ଲିପି ଦ୍ୱାରା ଛାପାଖାନା ଓ ୭୯ କିମ୍ବା ୮୦ଟି ଲିପି ଦ୍ୱାରା ଇଂରାଜି ଟାଇପ ମେସିନ ଠାରୁ କମ୍ ଅକ୍ଷରରେ ଖୁବ୍ କ୍ଷୋ ଓ କମ୍ ପରିଶ୍ରମରେ ଟାଇପ ମେସିନ ତିଆରି ହୋଇପାରି ସସ୍ତାରେ ମିଳିବ ଆଉ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ହରବର ଭୁଲ୍‌ମା ଚିହ୍ନ ଯୋଜନା ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଦେଶ ସୁଖ ସମୃଦ୍ଧିରେ ଆଗେଇଲା ବେଳକୁ ଘରେ ଘରେ ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପ ମେସିନ ବ୍ୟବହାର ହୋଇ ପାରିବ । ଆମ ଦେଶ ପୁରୁଷ, ମଧୁବର୍ଷଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣ ବୋଧ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ପାଠକୁ ଦେଖି ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କ ଏକାଠି ଆଜି ପାଇଁ ଆମକୁ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କହିବେ । ଇତି ।

କୁତୁକୁତୁ

"ତମେ ମୋତେ ସବୁ କଥାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବ ?"

"ଦେବି, ପ୍ରିୟେ ।"

'ମୋ ମାଆ ଦେଖା କରିବାକୁ ଆସିଲେ ଭଲ ପାଇବ ?'

"ମେ ତ ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ଭାବିଛ ?"

"ମୋର ଖର୍ଚ୍ଚପାଇଁ ଟଙ୍କା ମୋତେ ଦେବ ?"

"ତାକୁ କିଏ ଆଉ ମୋ ପକ୍ଷରେ ବନ୍ଦ ହୋଇପାରେ ?"

"ତମେ କାମ କଲା ବେଳେ ମୁଁ ଫୋନରେ ଡାକିପାରେ ?"

"ତମେ ନ ଡାକିଲେ କାମରେ ମନ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।"

"ମୋର ଡର ହେଉଛି ତମର ସେ ପଣ୍ଡିତା ସବୁ ବାହାହେଲା ଉତ୍ତାରୁ ଟଳି ଯାଇପାରେ ।"

"ନା—କେବେ ନା—ତମେ ଆଉ କଣ ଶୁଣୁଛ ।"

"କିଛି ନା— କେବେ ଗୋଟାଏ କଥା, ମୁଁ ଯଦି ଭୁଲରେ ତମକୁ ଫୋନରେ ଆଉ କାହା ନାମ ଧରି ଡାକେ ତେବେ ରାଗିବ ନାହିଁ ତ ? ମୋର ଭୁଲ୍ ହୋଇଯାଏ ।"

\+ \+ \+

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନାନା

ଅଦ୍ଭୁତ କଥା, ଯେ ପାକିସ୍ଥାନକୁ ପଳାଇ ଯାଇଥିବା ଲେଖକଙ୍କଠାରୁ ସବୁ କାମ ଛଡ଼ାଇ ନିଆ ଯାଉଛି—ଇଢ ଜବାହର ଲାଲ।

...ଉନାକୁ କହନ୍ତୁ ତାର ସ୍ଥାନରୁ କୁହାଇ ମା !

× × ×

"ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆମ୍ଭାରେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ୱଜନାତରେ ଇଣ୍ଡାର କରେ।"—ଇଢ ରାଜାଜୀ—

...ସତ୍ୟ କହନ୍ତି କଚାଇ କୁହନ୍ତି—

\+ + +

ମୁଁ ବଙ୍ଗଳାର ହେଲେ ମଧ ମୋ ମନ ସଦା ସର୍ବଦା ତାମିଲ ନାଡୁରେ ଥାଏ—ରାଜାଜୀ

...ଛଣ୍ଠାଣି।

× × ×

ଲଃଗାଘ ଅଦୌ ଲୋଭପ୍ରିୟ ପଦ ନୁହେଁ।—ଇଢ ରାଜାଜୀ

...ହୋଇଥିଲେ ପାଦ ଖସର ଯାଆନ୍ତା।

× × ×

ଛାତ୍ରମାନେ ତାଙ୍କ ମୁନି ଋଷିଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ନମାନି ଲଗ୍ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଶିକ୍ଷାରେ ପଢୁଛନ୍ତି—ଇଢ କୃପାଳନୀ।

...ନହେଲେ ଥଣ୍ଡା କରି ଦେବେ ଯେ

\+ + +

ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡ ଭାରତ ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଦୁଇଟି ଅପଦରୁ ଗୋଟିଏ ବାଛି ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟହେଲା—ଇଢ କୃପାଳନୀ

...ମନ୍ଦର ମଧ୍ୟେ ବାଛିଲେ।"

× × ×

ସୀମା ସମସ୍ୟା—ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ଭୈରବ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି (ଷେନ—ଣ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର)

...ସୀମା ଲଙ୍ଘନରେ ସମାଧାନ

× × ×

ବାଙ୍ଗପଦା ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଛନ୍ତି—ସଂବାଦ

...ଯା ସ୍ନୋ ପାଉଡର ଭୂଷାବହାଲ ଧବଳା ଯା କଜ୍ଜଳ ବସ୍ତ୍ରାନ୍ୱିତା—

× × ×

ଚଉଠା [illegible] ?—ଶ୍ରୀ [illegible] କାଶୀନାଥ ଦାସ [ଓଡ଼ିଶା] 'ଆଧୁନିକ'ରେ।

...ଦେଶ କେଶ (case) ଗୁଡ଼ିକ। ଥଉ ନେଇଥାପାଳେ ବେଶ (base) ତାହାନ୍ତି।

× + ×

ଜାଗ ଓଣ୍ଡ୍ରାୟୁଡ଼ !—ନାୟକ ସଂପାଦକୀୟ

...ଓଡ଼ିଶା ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ ଅଢଦଅ !

\+ + +

'ସାଧୁ ସଦସ୍ୟ ସାଧୁ' !—ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବ୍ଲି ସଭ୍ୟଙ୍କୁ କୌଣସି ସଂବାଦ ପତ୍ରରେ କୁହା ଯାଇଛି।

...କଳି କଳାପୋଡେଇ ଯୁଗରେ ସମସ୍ତେ ସାଧୁ—ସାଧୁ—ସାଧବଃ।

× + ×

ସତ କି ?—ଇଢ ମାତୃଭୂମିର ସ୍ଥାୟୀ ହେଉଛନ୍ତି।

...ସାତ କଥ ରେ ସତୀ ଭୁଲେ।

\+ + +

ଅନୁଗ୍ରହ ନାରାୟଣ ଖାଦ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବେ— ସଂବାଦ।

ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଖାଦ୍ୟ ଦେବେ।

× × ×

ଉଦ୍‌ବେଗ କାହିଁକି ?—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରରେ ମନ୍ତବ୍ୟାୟ

...ବନ୍ଧୁହେ ଡମରୁ ପାଇଛି।

× + ×

ମହିଳା କଲେଜରେ ବଙ୍ଗଳା କବିତାର ପ୍ରଭାବ—ଇଢ ସମାଜର ଚାପ୍ତ ପତ୍ର।

...ତେଣେ ପୁରୁଷଙ୍କ କଲେଜରେ ଯେ ଦୁର୍ବଳ କଲଣି।

\+ + +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଜମିଜମା ଆଇନ ସଂସ୍କାର କମିଟି ବସିଛି।—ଇଢ ସଂବାଦ

ଜମି ଜମା ସଂସ୍କାର ଅଇନ କରିବେ

× + ×

ପାଚିଲ କାଳି—ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରେଜେଷ୍ଟ୍ରୀ କୃତ—ଇଢ ବିଜ୍ଞାପନ।

...କଥା ବାଳ କଏ ରେଜେଷ୍ଟ୍ରି କରିବ ?

\+ + ×

[illegible] ମନ୍ତ୍ରୀ—[illegible] ସଂବାଦ ହୋଇଅଛନ୍ତି

...ଚାଞ୍ଚ ମହୁକିଚି।

\+ + ×

'କଲେଜ ଗାଲ'' 'ଗ୍ରୀମ ଗ୍ରିଅ' ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କ୍ଷତିକର [illegible] ବଡ଼ ଗୁରୁଗୁରୁ—ଇଢି ଶତାବ୍ଦୀ ସଂପାଦକ।

...'ସ୍ୱପ୍ନ ସୁନ୍ଦରୀ' ଲେଡିସ୍ ଟେଟ୍‌ଚା-ଲେଃ।

× + ×

"ଏତେ ଅବାଜନତ କୋଡ଼ା !"—ବାକା ଗଜପତି କବତା—କୃଷକରେ

...ଗଜାଙ୍କୁ କଲ ସେ କୋଡ଼ା

× + ×

କଂଗ୍ରେସ ସଂପାଦକ କଥା ଓ କଂଗ୍ରେସ ବାଲଙ୍କ କାମ—ଇଢ ଗୌରଦାସଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧ କୃଷକରେ।

...ଅନ୍ନ ଓ ଅମ୍ବୁଡ଼ା

\+ × ×

କଂଗ୍ରେସକୁ ଧନୀଙ୍କ ହାତରୁ ବଞ୍ଚାଅ—ଦ୍ୱିବେଦୀ

...ଧନୀଙ୍କ ହାତରେ ବଞ୍ଚାଇଲେ କ୍ଷତି କଣ ?

\+ + +

ଖାଇଷ୍ଟୁଅଁ ପ୍ରଜାଙ୍କ ଦାବୀ—ସଂବାଦ ହେଉଅଛନ୍ତି

...ଧୀର ସ୍ୱସ୍ଥ ହେବାକୁ ନୁହେଁତ ?

\+ + +

ଜାତିଭେଦ ଉଠାଅ—ଇଢ 'କୃଷକ'ର ଅହ୍ୱାନ।

...ଜାତିଭେଦକୁ ଟଳେ ପଚେଇ ଦେବା ମାସ୍ୱସ୍ଥ ।

× × ×

ଏକମାତ୍ର ଅହିଂସା ଦ୍ୱାରହିଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିପାରି ପାରିବ—ଇଢ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନ୍ତବ୍ୟ

...ତାଙ୍କ ପୁଲିସଙ୍କ ହାତରେ, ଅହିଂସା ବନ୍ଧୁକ ଥିବାଟି ?

\+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୂପୁର

ନାରୀ ଓ ରାଜନୀତି

ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମଦା ଦେବୀଙ୍କ ନାରୀ ଓ ରାଜନୀତି ଶୀର୍ଷକ ଲେଖାଟି ପଢ଼ି ଏତେ ଦୂରଅବସ୍ଥା ହୋଇ ପଡ଼ିଲି ଯେ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଦେ ନ କହି ରହି ପାରୁ ନାହିଁ ।

ପୁରୁଷମାନେ ଜେଲ୍ ଯାଇ ପୃଥିବୀର ରାଜନୀତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଢ଼ା ଶୁଣା ଏବଂ ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ବା ଭାରତର ନାରୀମାନେ ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ଜୀବନର ଦୁର୍ବିଷହ ଜ୍ୱାଳା ସହି କାଳ କଟେଇ ଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ପୁରୁଷମାନେ ଜେଲରୁ ଆସି ରାଜ ନୈତିକ ଜଗତର ଅଧିକାର ଆସନ ମୁଣ୍ଡରେ ନିର୍ବିବାଦରେ ବସିଗଲେ, କେବଳ ସେଇ ଜେଲଫେରା ଯୋଗ୍ୟତାର ବଳରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ସେମାନଙ୍କର ଅପାରଗତା ଜଣା ଯାଉଛି ବୋଲି ଦେଖାଯାଉ ରହି ପଡ଼ିଲଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଅସହ ଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ଜେଲ୍ ଯାଆନ୍ତୁ । ପୁଣି ଫେରିଲେ ଅଧିକାର ଆସନରେ ବସିବେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଭୟ ହେଉଛି, ନାରୀମାନେ ପୁରୁଷଙ୍କର ଉପଦ୍ରବ ସହ୍ୟ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଜୟଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଣ୍ଡିତ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥାପନ କରିବେ ବୋଲି ଉପର ସମ୍ବାଦ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି, ଦେଖିଲେ ଚମକି ପଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଆଜିକାଲି ଯେପରି ଭାବରେ ପତ୍ରିକା ମାନଙ୍କରେ ଲେଖା ଯାଉଛି, ପୁରୁଷଙ୍କର ମେଡ଼ା ଷଣ୍ଢ ବୋଲି ସେ ଦାଢ଼ି ବାଢ଼ର ଅଘାତ ସହି ଯାଉଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀ କଣ ଏ ସବୁ ସହ୍ୟ କରି ପାରିବେ ?

ପାଚ୍ଛ ପାଣିରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ିରହିବା ଅବସ୍ଥା ଚାଲିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉପର ଅଙ୍ଗ ପଡ଼ିଲ ହେଲା ଯେ ସେ ଏକାଥରକେ ଫିଟ ରଙ୍ଗ ତଳ୍ପାନ୍ତ ହୋଇ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତ ସରକାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଥା ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲଣି, ନାରୀଙ୍କର ମାତୃସ ଶକ୍ତି ଦେଖେଇ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ; ଲୋକ ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଜାଣି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦିଅନ୍ତୁ । ଅଗତ୍ୟା ଯେଉଁପରି ହରିଜନ ଆଉ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ଯାଉଛି ତାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ବାହ୍ୟ ସ୍ଥାନରୁ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଚାହୁଁ ନ ଥାନ୍ତୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁପରି ବତିଶ ଜଣ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ମୂକ ହୋଇ ବସିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି, ସେପରି ପ୍ରହସନ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନ ହେଉ । ନିର୍ବାଚନ ଭାବରେ ଯେଉଁ ଭାବରେ ନାରୀଙ୍କ ସ୍ଥାନ କେବଳ ଦୁଇଟି ହେବ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଛି, ତାକୁ ଉଠାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଭିତରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ନ ରହୁ । ସ୍ୱ ସ୍ୱ ଶକ୍ତିରେ ସମସ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ଯାଆନ୍ତୁ । ଯେଉଁ ପୁରୁଷ ମାନେ ଶହ ଶହ ଯୁଗ ଆଗରୁ ସକଳ ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଗାମୀ ହୋଇ ସାରିଲେଣି ସେମାନେ ତାରୀ କବିତା ଲେଖିଲ ବେଳେ ସିନା ନାରୀଙ୍କୁ ଆଦ୍ୟା ଶକ୍ତି ମାତୃମୂର୍ତ୍ତି ବୋଲି ବନ୍ଦନା ଗାଇବେ, ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ନାରୀ ସହିତ ସହଯୋଗ ମନୋଭାବ ଦେଖେଇବା ତେଣେ ଥାଉ, ସୁଯୋଗ ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଏଭଳି ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରିବେ ଯେ ବିଚାରି ଗୃହର ବାହାର ଜଗତରେ ବାସ କରିବା ଦୁର୍ବିସହ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ସୁତରାଂ ସବୁ ଅଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ନିଜର ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ଧୈର୍ଯ୍ୟ କଳନା କରି କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଏ ପୁରୁଷ ସମାଜ ତ ଚିରକାଳ ସେମାନଙ୍କଠୁ ସେବାପାଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଏଣିକି କୃତଜ୍ଞତାର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ ନାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁଗ୍ରହ ଦେଖାନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ସୀତା ଦେବୀ (ଖାଡ଼ଗ୍ରାମ)

ଆୟୁର୍ବେଦାଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଆବିଷ୍କୃତ—
ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ମତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ସୁ ଖ୍ୟାତ
ପ୍ରସାଧନ ସମ୍ଭାର
ଏ ଶାଖାରେ ଭେଷଜ ଏବଂ କଳ ସ ।
ଶାରଦୀୟୋତ୍ସବର ବେଶ ରଚନାରେ ପ୍ରିୟ ଜନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।
ନର୍ମ୍ମଦା କେଶ ତୈଳ— ବିଶୁଦ୍ଧ ନାରିକେଳ ତୈଳ ଏବଂ ଦେଶୀୟ ଭେଷଜମାନଙ୍କ ସଂଯୋଗରେ କେଶର ଉତ୍କର୍ଷତା ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ।
ଅଁଳା ବ୍ରାହ୍ମୀ ତୈଳ— ବିଶୁଦ୍ଧ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଏହାର ଉତ୍କର୍ଷତା ଜନସମାଜରେ ସମାଦର ।
ଆଶାଞ୍ଜନ— ଯାବତୀୟ ବେଦନାର ମହୌଷଧ । ବଜାରର ଯେ କୌଣସି ଅଞ୍ଜନ ଠାରୁ ଏହା ବହୁ ଗୁଣକାରୀ ।
ପ୍ରସ୍ତୁତକାରକ— ଧନ୍ୱନ୍ତରୀ ଔଷଧାଳୟ, ନୟା ବଜାର ବାଲେଶ୍ୱର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସହୀଦ ଜୀବନୀ

ସହୀଦ ଦିବାକର ପରିଡ଼ା ଓ
ରଘୁ ମହାନ୍ତି ।

୧୯୩୯ ମସିହାରୁ ୧୯୮୨ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ କେତୋଟି ବର୍ଷ କଟିଯାଇଛି,— ତାର ଇତିହାସ ଭାରତବର୍ଷ ତଥା ପୃଥିବୀ ଇତିହାସରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ରହିବ । ଏହି ସମୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଢେଉ ସମଗ୍ର ଭାରତକୁ ପ୍ଲାବିତ କରିଥିଲା । ତାର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ତରଙ୍ଗ ଓଡ଼ିଶାର ଛୋଟ ଗଡ଼ଜାତ ରଣପୁରରେ ଆସି ଧକ୍କା ଦେଇଥିଲା । ଫଳରେ ରଣପୁରବାସୀ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲିପ୍ସୁ ।

ଦିବାକର ପରିଡ଼ା ରଣପୁରର ଜଣେ ଯୁବକ— ବହୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ନୁହନ୍ତି । ତଥାପି ସେଥିଲେ ଦେଶ ପ୍ରେମିକ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ସେ ତାଙ୍କର କେତେକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହ ରଣପୁରରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଧ୍ୱଜା ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ୱର ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ସେହି ପରାଧୀନତା ଦାସତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଦିବାକର ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଥିଲେ ସେତେବେଳେ Political agent ଓ ଶାସକ ମିଶି ଅକଥନୀୟ, ଅସହ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । କେବଳ ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ନୁହେଁ, ସାରା ଗଡ଼ଜାତବାସୀଙ୍କ ଉପରେ । ତାଙ୍କର ଏ ଅତ୍ୟାଚାର ବହୁଦିନ ସହ୍ୟ କରିବା ପରେ ଦିନେ ଅସହ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଫଳରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳ ଜନତା ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ ହୋଇ Political agent ଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୋଲିସ ଆସି ଦିବାକର ପରିଡ଼ାଙ୍କସହ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲା । ଶେଷରେ ଦିନେ ବିଚାର କଷ୍ଟ ହୋଇ ରାୟ ଦିଆଗଲା । ଦିବାକର ପରିଡ଼ା ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ରଘୁ ମହାନ୍ତି ଉଭୟଙ୍କୁ ଫାଶୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକଙ୍କୁ ଆଜୀବନ ଜେଲ । ଏହି ଘଟଣା କ୍ଷଣକ ମଧ୍ୟରେ ସାରା ଦେଶ ବ୍ୟାପିଗଲା । ରଣପୁର ବାସୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୂଢ଼ ।

ଶେଷ ସମୟ ହେଲା— ଦିବାକର ପରିଡ଼ା ଓ ରଘୁ ମହାନ୍ତି ହସି ହସି ନିଜ ଦେଶପାଇଁ ବରଣ କରିନେଲେ ଈଶ୍ୱର ସେହି ଫାଶି ରସ୍ମିକୁ । ନେ ହୁଏ ଯେଉଁ ଅନେକ ରଣପୁରକୁ ଦେଖାଇ ଯାଇ ଅଛନ୍ତି, ସେ ଅନେକରେ ଅନେକ ରଣପୁର ବାସୀ ଅବଗତ । ଆଜ ମୁହଁ ଏହି ଦୁଇ ଅମରସହୀଦଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳୀ ଅର୍ପଣ କରୁଅଛି ।

କୈଳାସଚନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା (୮୦୦)

ନୂଆନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୮୧ । ଶ୍ରୀ ପ୍ୟାରୀ ମୋହନ ବଳ, ୧ମ ବାର୍ଷିକ କଳା, ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ କଟକ (ସ୍ଥାୟୀ) ୮୮୧ । ଶ୍ରୀମତୀ ହୀରାମଣି ଦେଇ, କରଞ୍ଜିଆଡ଼ିଆ ଉଃ ପ୍ରଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଘଣ୍ଟେଶ୍ୱର ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୮୩ ଜଗବନ୍ଧୁ ଶଙ୍ଖୁଆ, କରଞ୍ଜି ଆଡ଼ିଆ ଉଃ ପ୍ରାଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଘଣ୍ଟେଶ୍ୱର ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୮୪ ଶ୍ରୀ ହରିହର ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର, ଭଦ୍ରକ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋଷ୍ଟଃ ଭଦ୍ରକ । ୮୮୫ ଶ୍ରୀ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ [ସ୍ଥାୟୀ] ନୀଳଗିରି ହାଇସ୍କୁଲ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋଃ ରାଜ ନୀଳଗିରି । ୮୮୬ ଶ୍ରୀ ସୁଶୀଳଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ବନକହାଣୀ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପୋଃ କୁଜଙ୍ଗ ଜିଃ କଟକ । ୮୮୭ ଶ୍ରୀ କରୁଣାକର ତ୍ରିପାଠୀ, ବନକହାଣୀ ହାଇସ୍କୁଲ ପୋଃ କୁଜଙ୍ଗ ଜିଃ କଟକ । ୮୮୮ ଶ୍ରୀ ଧରଣୀଧର ଚୌଧୁରୀ ବନକହାଣୀ ହାଇସ୍କୁଲ ପୋଃ କୁଜଙ୍ଗ ଜିଃ କଟକ । ୮୮୯ ଶ୍ରୀ ପ୍ରବୀର କୁମାର ଜେନା, ପିଃ ଏମ୍ଃ ଏକାଡେମୀ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ [କ] ପୋଃ ବକ୍ସି ବଜାର— କଟକ । ୮୯୦ ଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦ୍ରାନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମହାପାତ୍ର [ସ୍ଥାୟୀ] ନାରାୟଣ ଚନ୍ଦ୍ର ହାଇସ୍କୁଲ ପୁରୁଣା ବଜାର ଭଦ୍ରକ ପୋଃ ଭଦ୍ରକ ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୮୯୧ ଶ୍ରୀ ଅମୃତବଲ୍ଲଭ ପ୍ରଧାନ, ଢେଙ୍କାନାଳ ହାଇସ୍କୁଲ ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ ପୋଃ ଢେଙ୍କାନାଳ । ୮୯୨ ଶ୍ରୀ ଘନଶ୍ୟାମ ରଥ [ସ୍ଥାୟୀ] ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ହାଇସ୍କୁଲ—ପୋଃ ରସୁଲକୁଣ୍ଡା ଜିଃ ଗଞ୍ଜାମ । ୮୯୩ ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ପାତ୍ର [ସ୍ଥାୟୀ] ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ହାଇସ୍କୁଲ ଏକାଦଶ (ଚ) ପୋଃ ରସୁଲକୁଣ୍ଡା ଜି ଗଞ୍ଜାମ ୮୯୪ ଶ୍ରୀ ଯୁଗଳ କିଶୋର ମହାନ୍ତି, ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ (ଚ) ଶାଳିପୁର ହାଇସ୍କୁଲ ପୋଃ ସାଲିପୁର ଜିଃ କଟକ । ୮୯୫ ଶ୍ରୀ ସହଦେବ ମିଶ୍ର ରାମକୃଷ୍ଣ ସେବାଶ୍ରମ ପୋଃ ସାଲିପୁର ଜିଃ କଟକ । ୮୯୬ ଶ୍ରୀ ରମାନାଥ ପାତ୍ର C/o ଗୋପୀନାଥ ଭଞ୍ଜ ବାଳଗଲି ଖୋଲ ପୋଃ ଜୟପୁର ଜି କୋରାପୁଟ ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା, ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅଭ୍ୟାସ ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟାକରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ

ବାର୍ଷିକ ଚାନ୍ଦା ଟ ୦ ୬ / ସ୍ଥାୟୀ ଚାନ୍ଦା ଟ ୦ ୫ ର ଡାକଟିକଟ

ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା _______________

ତାରିଖ _______________

✽ ଏହି କୁପନର ନକଲ ସାଦା କାଗଜରେ କରି ପଠାଇଲେ ଚଳିବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୭ର ଶାରଦୀୟା

ସରସ ସୁନ୍ଦର

ଉ--ଦ--ୟ

ସଚିତ୍ର ସୁପାଠ୍ୟ

ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କର ରଚନା ଓ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ବୃନ୍ଦଙ୍କର ଚିତ୍ରାବଳୀରେ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇ ଏହିମାତ୍ର ୧୫ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ବାହାରିଛି। ପ୍ରିୟ ଜନଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାମଗ୍ରୀ।

କେତେକ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ:—

ଆମ କଳାକାରଙ୍କ ବ୍ୟଙ୍ଗ-ଚିତ୍ର 'ଅଣ୍ଟି ନାହିଁ କାନ ନାହିଁ' ଓ 'କାକ-ଚୋର ଉପାଖ୍ୟାନ' ଏବଂ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ ଠାକୁ, ବିଭୂତି ଓ ବିପ୍ରୀନ ମନ ମତାଣିଆ ନୂଆ ଧରଣର ଛବି।

ଉପକଥା:
ଗୋଟିଏ ଲାଲ ଗୋଲାପ
ଆଶ୍ରମରେ ଏକାକୀ ମୁଁ

ଏକାଙ୍କିକା:
ପ୍ରଶ୍ନ

ଅନୁବାଦ:
ବର୍ଲିନରୁ କହୁଛି
ଡାଲ୍ଟ୍ ଯେବେ ଗୀତା ଗଲା

କଥା:
କାହ୍ନୁ ଚରଣ, ଅନନ୍ତ ପ୍ରସାଦ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ଗୋପୀନାଥ, ଚନ୍ଦ୍ରମଣି, ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ, ପ୍ରମଦା, ବସନ୍ତ, ପ୍ରେମଲତା, ସରଳା, ଦଣ୍ଡପାଣି, ରାମନାଥ, ଜଗଦ୍‌ବନ୍ଧୁ

କବିତା:
ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ, ରଜନୀକାନ୍ତ, ନୀଳକଣ୍ଠ, ଭାସ୍କରଚନ୍ଦ୍ର, ଚକ୍ରଧର, ଦେବବ୍ରତ, ଗୋପାଳ, ରମାନନ୍ଦ, ହରପ୍ରିୟା

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧।, ରେଜେଷ୍ଟ୍ରି ଡାକ ଯୋଗେ ଟ ୧୷, ଭି ପି ପଠାଯିବ ନାହିଁ
ଖବର କାଗଜ ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ରେଲବାଇ ବହି ଦୋକାନରେ ମିଳେ।

ସମ୍ପାଦକ, ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲି:, ଡଗରପଡ଼ା, କଟକ—

ମେଲେରିନ

ମେଲେରିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ୱରର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ—
୧୦୦ ବଟୀର ମୂଲ୍ୟ ଟ ୨୷

—*—

ସର୍ବବ୍ୟାଧି ହର
ସାଭ୍‌ରେନ ସ୍ପେସିଫିକ

ସର୍ବ ପ୍ରକାର ରୋଗ ବିଶେଷତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗର ଅମୋଘ ଔଷଧ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୪୷

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—Gouri Ayurveda Stores
(Registered)
MARUTER W-Godavary

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ମର୍ଦ୍ଦନ ସ୍ପର୍ଶତା ଗଳିତ ବା ଅଗଳିତ କୁଷ୍ଠ, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୁଷ୍ଟ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ଆଉ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)
୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ, କଲିକତା

Printed & Published by G. C. Mohapatra at the [illegible] press, [illegible] 1947.

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ ଏକାଦଶ ସଂଖ୍ୟା ସୋମବାର

ପକ୍କା ପାକିସ୍ତାନୀ ବନ୍ଧୁତା

ସ ମରନ୍ତ ମୋର ପାଣ, କହନ୍ତି ଏକାନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ —ଜନ୍ମା—

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୬୲ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୷ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜରର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ଦାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ବମ୍ବେ ଲାଇଫ ଏସିଓରେନ୍ସ କମ୍ପାନି ଲି:—

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ—୧୯୦୮ ହେଡ ଅଫିସ—ବୋମ୍ବାଇ

ସର୍ବଖ୍ୟାତ ସୁବୃହତ୍ ଓ ସୁଦୃଢ଼ ବମ୍ବେ ଲାଇଫ୍ କମ୍ପାନିରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରିମିୟମ ଦେଇ
ବୀମା କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ

ବୀମା ବା ଏଜେନ୍ସି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲେ ଲାଭ ଛଡ଼ା କ୍ଷତି ନାହିଁ ।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲେ ଆଉ ପ୍ରିମିୟମ ଦେବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣବୀମା ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

୧୯୪୫ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ—

ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୭୩ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୀମାପାଣ୍ଠି ୨ କୋଟି ୧୬ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ ୩ କୋଟି ୩୨ ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ

ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଗଡ଼ଜାତରେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ଅର୍ଗାନାଇଜର ସ୍ପେଶାଲ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏଜେଣ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକ
ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ।

କେ, ବାଲସୁବ୍ରମନିୟମ, ବି. ଏମ୍. ଏ. ଅଇ. ଏ.
ମେନେଜର ଏବଂ ଏକଚୁଆରି
ହେଡ଼ ଅଫିସ—ବମ୍ବେ

ନରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ଦାସ
ମେନେଜର
ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା—କଟକ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର— ଜନ୍ୟ (ଅପ୍ରିଲ) ତା ୨୭ ନ ୧୯୪୫ ୧୧ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ଯଦିନେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ଏଣିକି ସେ ଚାକିରୀ ଯିବା ଦିନରୁ ଶୁଣାଯାଏ ସେ ଲଣ୍ଡନର ଫୁଟପାଥରେ ବସି ହାତ ରେଖା ଗଣି ଆଗତ ଭବିଷ୍ୟ କଥା-ମାନ କହୁଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ବିଲାତ ଫେସନରେ ହାତ ଗଣିବା ସେ ଦେଶରେ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କ ଭାରତ ପ୍ରୀତି ଅତିରିକ୍ତ ହେବାରୁ ଶୁଣାଯାଏ ସେ ଏ ଦେଶରୁ ନାମାବଳି, ରକ୍ତ ଚନ୍ଦନ, ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ଓ କଣ୍ଠି ଦାଢି ଓ ବାଲ ପାର୍ସଲ ମଗାଇ-ଛନ୍ତି । ଏହି ରୂପରେ ସେ କେବଳ ଲୋକଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ନୁହେଁ— ଦେଶ ମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟ କହିବେ ।

× × ×

ଆଜି ଭାରତରେ ଯେଉଁ ଭାତୃହତ୍ୟା ଚାଲିଛି ସେକଥା କେମନ୍ତେ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ପଣ୍ଡିତେ ବର୍ଷକ ଅଗରୁ କହିଦେଇଥିଲେ । ପୁଣି ଏବେ ବର୍ମାରେ ହେଇ ଭଳି କାଣ୍ଡ ଘଟିବ ବୋଲି ସେ ଚେତାଉଣୀ ଦେଇ-ଛନ୍ତି ଏବଂ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ହେ ଲଣ୍ଡନ-ବାସୀ, ଧର୍ଯ୍ୟ ଧର, ତମେ ବଞ୍ଚିଥାଅ ମୋ କଥା ସତ କି ମିଛ ବଳେ ଦେଖିବ । ଭଗବାନ କରନ୍ତୁ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ କଥା ସତହେଉ କିନ୍ତୁ ତାର ସମୟଟା ବା ତାରିକଟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନଥାଉ । କାରଣ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ତାର ତାରିଖ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଏ ତାରିଖ ଯେତେ ଗଡ଼ି ଗଡ଼ି ଯାଉଥିବ— ଲଣ୍ଡନ ବାସୀଙ୍କର ସେତେଦିନ ଅଧିକ ଆୟୁ ବଢି ବଢ଼ି ଯାଉ-ଥିବ— ନହେଲେ ସେ ଦେଖିବେ କିପରି ? ବର୍ମା ଓ ଭାରତର ଦୁର୍ବିପାକରେ ଲଣ୍ଡନର ଜୀବନ ।

\+ + +

ମି: ଆସଫ ଅଲି ଭାରତ ତରଫରୁ ଆମେରିକାକୁ ଯାଇଥିଲେ ରାଜଦୂତ ହୋଇ । କୌଣସି କାରଣରୁ ତାଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଅଣାଗଲା । କଥା ଉଠିଲା ସେ ଆଉ ଦୂତ ହୋଇ ଯିବେ ନାହିଁ । ଭିତର କାରଣ ତାର ବହୁତ ଶୁଣାଯାଉଥିଲେହେଁ ବଡ଼ଲୋକଙ୍କ ନାଆଁରେ ସେ ଗୁଡ଼ାକ ପଖାଳିବା ଅଭଦ୍ରତା । ତେବେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କୁ ଓ କଂଗ୍ରେସକୁ ଗୁଡ଼ାଏ ବଦନାମରୁ ରକ୍ଷା କରି ଦେଇଛନ୍ତି ଏତିକି ସୁଖର କଥା । ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପରାମର୍ଶା-ନୁଯାୟୀ ଆସଫଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଅରୁଣା ଏଥର ପତିଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେତେବେଳେ ଏଣିକି ସେ ଠିକ ବାଟରେ ଚାଲିବେ । ଆସଫ ଟିକିଏ ଥଣ୍ଡା ମିଜାଜ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଥଣ୍ଡା ଲାଗିଯାଉଛି—ଅରୁଣା ତାଙ୍କୁ ଅଗ୍ନି ତାପରେ ଉଷୁମେଇ ଦେବେ ବୋଲି ଆଶା ।

× × ×

ଶ୍ରୀମତୀ ଅରୁଣା ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ସୋସିଏଲିଷ୍ଟ ନେତ୍ରୀ । ସେ ଏବେ ବିଲାତର ଏକ ସଭାରେ କହିଛନ୍ତି କି— ଭାରତରେ ସୋସିଏଲିଷ୍ଟ ଦଳ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିବାର ଦରକାର ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ନେହରୁ ସରକାରଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଉଚିତ । ଅରୁଣା— ଅ+ରୁଣା ହୋଇ ଚିରଦିନ ରହିବେ ।

\+ + +

ମହାତ୍ମାଜୀ ୧୨୫ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ଅଗରୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥିଲେ । ଏବେ ଦେଶର ବିଭ୍ରାଟ ଦେଖି ସେ ଆଉ ବେଶି ଦିନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ନିଜ ମୁହଁରେ କହିଲେଣି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ବଡ ଆଶାଥିଲା ସେ ଭାରତରେ ରାମରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଏଇଟିକି ଯେଉଁ ହଟ୍ଟାକଟା ଲାଗିଛି ଓ ଯାହା ଫଳରେ ଯୁଦ୍ଧ ବି ଲାଗିଗଲାଣି, ତାହା ଦେଖି ତାଙ୍କ ମନରେ ଘୋର ଦୁଃଖ ହୋଇଥିବାର କଥା । ମାତ୍ର ଆମର ମନେ ହୁଏ, ତାଙ୍କର ନିଜ ଚେଲାମାନଙ୍କ ଶାସନରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାର, କଳାପୋଟଲି, ଅସାଧୁତା, ପକ୍ଷପାତିତା ଓ ଶେଷକୁ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ମାଡ଼ିଆସିଲାଣି, ସେଥିରେ ରାମରାଜ୍ୟ ଆଶା କେଉଁ ଗହନରେ ପଶିଲାଣି । ଏଥିରେ ଏଭଳି କଥା କହିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଚିତ୍ର ନୁହେ ।

× × ×

ଶ୍ରୀ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସଙ୍କୁ ଗଡ଼ଜାତ-ବାସୀମାନେ ଗଡ଼ଜାତ କେଶରୀ ପଦ ଦେଇ ସାରିଲେଣି । ମୋଗଲ ବନ୍ଦୀଅଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀ-ତାଙ୍କୁ "ଉତ୍କଳ କେଶରୀ" ପଦ ଦେବା ଦେଖି ଏହା ଯେ ହୋଇଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସାରଙ୍ଗଧର ବାବୁଙ୍କର ଏକଦା ଦୋଳାୟମାନ କେଶର ଥିବାରୁ ଏ ପଦଟା ତାଙ୍କୁ ଯେପରି ଦିନେ ଶୋଭା ପାଉଥିଲା, ମହତାବ ବାବୁ କେଶରହୀନ ହୋଇ କେଶରୀ ଆଖ୍ୟା ଧରିବା ସେପରି ଅଶୋଭନୀୟ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଉଭୟେ କେଶରହୀନ କେଶରୀ । ବିଲୁଆ ସଭା ଏହି କେଶରୀ ଶବ୍ଦ ବଦଳରେ ଉତ୍କଳ ମହାବୀର ଓ ଗଡ଼ଜାତ ମହାବୀର ଉପାଧି ପ୍ରସ୍ତାବ କରୁଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ 'ମହାବୀର' ଅର୍ଥ 'ହନୁମାନ' ଯେପରି କେହି ନବୁଝନ୍ତି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରକାଶର ପ୍ରକାଶନେ ସକାଶ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାବୋର୍ଡ଼ ହାତରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ । ତହିଁରେ କେଉଁ ଗୋଟାମାନଙ୍କ ତୋଳିଏ ହଜାରରୁ ଛ ହଜାର ଖରଚ ହୋଇଛି, ଘର ଓ ରାସ୍ତା ମରାମତି ଗ୍ରୁଣି ହଜାରରୁ ଛବିଶ ହଜାର, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କେତେ ଗ୍ରୁଣି ହଜାରରୁ ପଚିଶ ହଜାର ଓ ଛାତ୍ର-ଚିକିତ୍ସା ସ୍କୁଲ ପାଇଁ ସତୁରି ହଜାରରୁ ସାଢ଼େ ମଟାଟ ହଜାର ।

ଏପରି ମିତବ୍ୟୟିତା ଓ ସହିଷ୍ଣୁତା ପାଇଁ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାବୋର୍ଡ଼କୁ ଆମେ ଅଭିନନ୍ଦନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ମାନେ ଏହି ମହାନ ଆଦର୍ଶର ଅନୁକରଣ କରିବା ଉଚିତ । ମନ୍ତ୍ରୀ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଏଥର ବୋର୍ଡ଼ କୁବେର ବୋଲି ଦଣ୍ଡାଗ୍ରା ।

ଯାହାହେଉ ବୋର୍ଡ଼ କର୍ମଚାରୀମାନେ କିଛି କିଛି ଅଧିକା ଭତ୍ତା ପାଉଛନ୍ତି । ବାକୀରୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲୁଟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଯିବ । କାରଣ କଥାରେ ଅଛି ପରା—

ରଙ୍କୁଣୀ ଛଣ୍ଡିଗ ଧନ,

ନାକୁ ମୂଷାକଲା ଭଲପାନ ।

\+ + +

ବଲ୍‌ଅ ସଭାର ଅଂଗରଥ ଅଧିବେଶନରେ ଜଣେ ସଭ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ; ଯଥା—

ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ମୌଳିକତା ନଥିବାରୁ ଓ ଜାତୀୟ ଅନୁକରଣ ମଟ୍ଟ ବୋଲି ଖ୍ୟାତି ଲଭିଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମରେ "ଦେଖାଶିଖା ଓଡ଼ିଆ" ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପ୍ରବାଦ ଚଳି ଆସିଅଛି । ବଙ୍ଗ, ଆସାମ, ଯୁକ୍ତପ୍ରଦେଶ ଆଦି ସରକାରମାନେ ସମଗ୍ର ସରକାରୀ କାଗଜ ପତ୍ରମାନଙ୍କରୁ ଇଂରାଜୀ ଭାଷା ଲୋପକରି ମାତୃଭାଷା ପ୍ରଚଳନର ବିଧାନ କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଡ଼ିଶାରେ ତାହା ନକରି କେବଳ ପ୍ରାଇମେରି ସ୍କୁଲ ମାନଙ୍କରୁ ଇଂରାଜୀ ଉଠାଇ ଦେବାର ହୁକୁମ ଦେଇଥିବାରୁ ପ୍ରତିବାଦ, ଅପବାଦ, ନିନ୍ଦାବାଦ କରାଯାଉ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ସଭ୍ୟ ଉତ୍ତର ଦେଲେ କି—ଆମ୍ଭ ସରକାର "ଶନୈଃ ପନ୍ଥା ଶନୈଃ କନ୍ଥା ଶନୈଃ ପର୍ବତ ଲଙ୍ଘନଂ" ରୂପ ଆପ୍ତ ବାକ୍ୟ ଓ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ, ସମର୍ଥନ ଓ ବନ୍ଦନ କରାଯାଉ ।

ତୃତୀୟ ଜଣ କହିଲେ—ଏହା "ଶିରୋ ନାସ୍ତି ଶିରୋବ୍ୟଥା" ପରି ହୋଇଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଇମେରି ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯିବା କେବଳ କାଗଜ କଲମରେ ଅଛି । ତାହା ରହିତ କରିବାର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । "ହିନ୍ଦୁମାନେ ଆଜିଠାରୁ ଗୋମାଂସ ଖାଇବେ ନାହିଁ" ବୋଲି ଆଇନ କରିବା ଯାହା, ପ୍ରାଇମେରି ସ୍କୁଲରୁ ଇଂରେଜୀ ଉଠାଇ ଦେବା ସେଇଆ ।"

ନାନା ବାଦାନୁବାଦ ପରେ, ସର୍ବଶେଷରେ ସଭାପତି ଭାଷଣ ଦେଲେ କି—ଆପଣମାନେ କେହିହେଲେ ସରକାର ଗୂଢ଼ ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝି ନପାରି ଏପରି ବାଦାନୁବାଦ କରୁ ଅଛନ୍ତି । ଆମ ସରକାର ଅତି ବୁଦ୍ଧିର କାମ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ନୀତି ହେଉଛି "ମୂଳମାଇଲେ ଯିବ ଶାଳ" ଅର୍ଥାତ ପ୍ରାଇମେରି ଠାରେ ଇଂରେଜୀ ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ ଆଉ ଥିବ କେ, ପିଲେ ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ଇଂରେଜୀ ପଢ଼ିବେ ।"

ଏଥି ଉତ୍ତାରୁ ଭୋଟ ନିଆଗଲା । U. N. O. ସଭାରେ ପାକିସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକା ଅଫଗାନିସ୍ଥାନ ବିରୁଦ୍ଧ ଭୋଟ ଦେଲା ପରି କେବଳ ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କ ଛଡ଼ା ବାକି ୫୩ ଜଣ ସଭ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ସାଧୁବାଦ ଦେବା ସପକ୍ଷରେ ଭୋଟ ଦେଲେ ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ଚମ୍‌ତ୍କାର ରୋଳ ଉଠୁଛି ଯେ ଆମ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ମୁଣ୍ଡରୁ ବଳାଇ ବେଶି କୋଷ୍ଠୀ ମହଜାରେ ଏତେ ଗୁଣ୍ଡରିଆ ରଖିଲେଣି ଓ ରଖୁଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଗୁଣ୍ଡରିଆ ପୋଷଣରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅଧିକ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ଖରଚ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଏଥିରେ ମହତାବଙ୍କ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାବୋର୍ଡ଼ର କର୍ତ୍ତା ଥିଲାବେଳେ ଯେପରି ଦୁଅଳିଆ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସେହିପରି ହୋଇଯିବ ।

ଆମେ କିନ୍ତୁ ଏପରି ଆଶଙ୍କାର କୌଣସି କାରଣ ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ଅଧୁନିକ ଅର୍ଥ ଜଗତରେ 'ଋଣଂ କୃତ୍ୱା ଘୃତଂ ପିବେତ୍' ହେଉଛି ସର୍ବବାଦୀ ସମ୍ମତ ନୀତି । ଏତ୍ଦ୍ଭିନ୍ନ ଆମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ହେଉଛି ଅତାଳତ୍ୱକର୍ମତା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆର ଯେପରି ଦାନା, ଜଳ ଓ ବର୍ଷ ଉହର କେହି ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରି ନ ପାରିବେ । ସେହି ଧାରାରେ ସେ ଯୋଜନା କରି ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଆ ଯେପରି ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ପାଇ ଦରମା, ଭତ୍ତା ବା ପୁରସ୍କାର ଦ୍ୱାରା ଆପଣାର ସରଳ ମେଣ୍ଟାଇବେ । ସେଥିପାଇଁ କାହାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ବା ମୁଣ୍ଡ ଘରର ଖଟାଇବାର ନ ପଡ଼ିବ ।

ଯଦି କହ, ସମସ୍ତେ ଯଦି ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚରେ କରି ଟଙ୍କା ନେବେ, ତେବେ ସରକାରଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେବ କିଏ ? ଆମେ କହୁଛୁ, ସେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ତୁମେ କିଏ ? ସେ ସବୁ ଚିନ୍ତାରୁ ପାର ପାଇବା ପାଇଁ ତ ତୁମେ ଜଣକୁ ମୁଖିଆ କରି ଥୋଇଛ । ଆଉ ପୁଣି ସେଥିପାଇଁ ମୁଣ୍ଡ ବଥାଉଛ କାହିଁ ? ଖାଇବାକୁ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଓ ମଉଜରେ ରହିବାକୁ ତୁମର ଅଭାବ ନ ହେଲେ ସରିଲା । ବୃଥାରେ ଅନଧିକାର ଚର୍ଚ୍ଚା କରନା କର । + × +

ପାଇଲାଯାଏଁ କଂଗ୍ରେସବାଲାଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଭୋଟ ପାଇ ବଧାଯିବ ସଭାକୁ ଯିବାର ଦେଖି କଂଗ୍ରେସର ଏକମାତ୍ର ଇଂରାଜୀ ଦୈନିକ ନବ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସର ଏ ଅଧଃପତନରେ ଦୁଃଖ କରି ତାଙ୍କର ଏ ବର୍ତ୍ତର ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଧନ, ସାମନ୍ତ ପାଇଁଲା ସେବକ ନାନା ଉପାୟରେ କଂଗ୍ରେସକୁ ଲୋପ କରିବାକୁ ବସିଥିଲେ, ପ୍ରତାପନ୍ତ ବଧାଯିବ ସଭାକୁ କଂଗ୍ରେସ ତାଙ୍କୁହି ବାଛି ପଠେଇଲେ କେଉଁ ଦୟାରେ ?

ନବ ଓଡ଼ିଶାଙ୍କର ଏ ଅସହିଷ୍ଣୁତା ଦେଖି ଆମର ବ ଦୁଃଖ ଲାଗୁଛି । ସେ ବୋଧହୁଏ ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି ଯେ ଉଦାରତା ଓ ସାର୍ବଜନୀନତା କଂଗ୍ରେସର ଧର୍ମ । ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣତା ଓ କୃତଘ୍ନତାକୁ ବର୍ଜନ କଲେତ ଯାଇ ସଦଗତି ମିଳିବ ! ଗାନ୍ଧିଜୀ ପରା କହୁଛନ୍ତି—ଅପରାଧୀକୁ କ୍ଷମା କର—ଶତ୍ରୁକୁ ପ୍ରେମ କର !

\+ + +

କିନ୍ତୁ ପାଇଲାଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ ବାଛିବା ଯେତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ, ତାଙ୍କୋଦ୍ଧାରଙ୍କ ଏକାଧାରରେ ପାଇଲା ଓ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଉଦ୍‌ବେଳ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା । ଏକଦା ପାଇଲା ରୂପୀ ଶୋଷିତ, ନବଓଡ଼ିଶା ଆଉ ପୋଷିତ ହଉ ବା ନାହିଁ ବା ଉଚ ତାଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରେମୀ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରତି ଏ ମାନ ଅଭିମାନକୁ କଂଗ୍ରେସ ପତି ମହତାବ 'ଦେହି ପଦ ପଲ୍ଲବ ମୁଦାରମ୍' କରି ଭଜନ କରିବେ କି ? + × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଧ୍ୟାପକ

ଏ' ପ୍ରଚାରର ଅର୍ଥ ନେତୃତ୍ୱର ଭାର ଗ୍ରହଣ ଠିକଣା କହିବା କଷ୍ଟ କଥା । ସର୍ବଶେଷରେ ମୁଁ ବୁଝେ, ଅପରାଜିତ ସ୍ୱର୍ଗଦୂତଙ୍କ ପରଶରେ, ଦେବତା ଭଳି ଜ୍ୟୋତିରେ ମୁହଁ ଉପରେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ସାନ-ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖିଥିଲି; ସେ ବସିବା ସ୍ଥଳରେ ବସିଥିଲେ, ବସିବା କଥାରେ ଅସାଧାରଣ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି । ସବୁ ସଙ୍ଗେ ରହିବା ଦେବତା ପାଇ ଯାହାଙ୍କର ଅଛି, ତାଙ୍କ ଦାସତ୍ୱ ଲୁଣର ନିଷ୍ଠା କରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସ୍ନେହ ସବୁ ଉପରୁ ଲଞ୍ଜ ସହି ମୋ ପାଠଦେବ ସୃଷ୍ଟିବା ଅଗରୁ

ଛଅଟିଏ କହୁଁ

ମୁଁ ତାଙ୍କ ପରମ ସ୍ନେହରେ ଚୋଟନଥିଲି ରହି ଅନ୍ତରେ ଦେଖିଛି । ଚିକିତ୍ସା କଥା ମୁଁ ପଚାରିଛି । କେତୋଟି ପୁଅ, କେତେଟି ଝିଅ । ଛଅଟି କହିବାରେ ତାଙ୍କର ବଦନ ଉପରେ ଆତ୍ମପ୍ରସାଦର ଯେଉଁ ପରମ ତୃପ୍ତି ଝଲସିଯାଏ ତାକୁ ଧୀର ଗମ୍ଭୀର ମୁଁ ଉପଭୋଗ କରିଛି । ଟୋକିଏ ୧୨ ଟାର୍ଗ ସ୍କୁଲରେ ପଢେ । ଟୋକିଏ କଲେଜରେ । ପୁଅଟି ବିଦେଶରେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଥାଏ । ସାନପୁଅ ଟିଙ୍କଟି ବୁଦ୍ଧିରେ ଏକେବାରେ ଭୁଲିବ । ଯାହା ଥିଏଟରେ ଦେଖିଲେ ଟେଷ୍ଟ କରିଦିଏ; ଶାଢ଼ୀ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଏ । ସବାରିଳ ଦଉଡି, ସବେ ଅଛନ୍ତି ।

କଥାରୁ ବାହିଁକି ବଳା ଚକଚକ ଗାଲେ ଗାଲେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ରେଖା ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଲି । ସେମାନଙ୍କ ଝିଅ କଲେଜରେ ପଢନ୍ତି; ଆଉ ମୁଁ ସେହି କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପକ । ହା, ଭଗବାନ, ଆଜ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ ଦୁର୍ଘଟର ଅବସାନ ହେବ । ବାସ ଗନ୍ତେ ପାଇ ପାରିବ । ଦୂରଣ ମାଇଲ ଦୂରରେ ପ୍ରଣୟିନୀ ମୋର ଅଂଜନ ରଂଜିତ ନେତ୍ରପଲ୍ଲ ଉଠାଇ ଶ୍ରାବଣର ଜଳଭରା ଆକାଶକୁ ଝର୍ ଝର୍ ଯେ ଲୁହ ଢାଳି ଯାଉଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ମୁଖ ଉପରେ ମୁଁ ଉଲ୍ଲାସର ରେଖା ଦେଖି ପାରିବି । ଭଗବାନ ତୁମେ ସତେ କେଡ଼େ କରୁଣାମୟ !!

"ଆପଣଙ୍କ ଝିଅ କଲେଜରେ ପଢନ୍ତି ? ମୁଁ ଅଧ୍ୟାପକ । ଆପଣଙ୍କର ଚିନ୍ତାର କାରଣ ନାହିଁ । କେବଳ ଆପଣଙ୍କର ସହଯୋଗ......" ଏଥର କିଛି ଉତ୍ତର ଅପେକ୍ଷାରେ ବସିରହିଲି । ବେଶୀବେଳ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ବୃଦ୍ଧ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ଆରମ୍ଭ କଲେ—

'ଆପଣ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ?'

ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲି । ଧର୍ମର ଚର୍ଚ୍ଚା କାହିଁକି ? ବରଂ ୨୦ ବା ୨୫ ଟଙ୍କା କହିଥିଲେ ଅବା ତାଙ୍କ ହାତରୁ ଦଶ ଟୋକାଏ ଅଙ୍କ ବାହାରିଥିଲେ ମୁଁ ତଥାସ୍ତୁ କରି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ତାର କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଭଦ୍ରଲୋକ ଧର୍ମ ନେଇ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ?

ମୁଁ ଜାଣେ ମୋର ଧର୍ମଚିନ୍ତା ବଡ ଧର୍ମନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟର ହୃଦୟ ମୋ ପାଖେ ପରମେଶ୍ୱର । ତଥାପି ସଂସାର ବୋଝକୁ ମୁଁ କହି ପକାଇଲି—"ହଁ ।"

ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଝୁଙ୍ଗ ଝୁଙ୍ଗ ଛବି ଉପରେ ଖେଳିଗଲା, ଶୁଭ୍ର ଓଠୋଷ୍ଠ ଭ୍ରମରେ ଦୋହଲିଗଲା । ମୁହଁ ଏଥର ସେପଟକୁ ଥରେ ଘଞ୍ଚି କଲ । ଗୋଟାଏ ମସ୍ତକ—'ନାଥ' ଯାହାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଓ ପ୍ରସ୍ଥ ମାପିବା ସେତେବେଳେର ମାନସିକ ଅବସ୍ଥାରେ ମୋର ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନଥିଲା । ସେହି ନାଥ ପଦକ ଟୋକି ଉଚ୍ଚ ଅସନ୍ତୋଷ ଭଳି ଶେଷରେ ମୋର ହୃଦୟଟାକୁ ଅସର ପ୍ରାଣରେ ନୈରାଶ୍ୟ ସଂଚାର କଲା ।

କାହାଣୀ

ମୁଁ କେବଳ ଏକ ପ୍ରତିମା ଭଳି ବସି ରହିଥାଏଁ । କେତେବେଳୁ ଟ୍ରେନ ଛାଡ଼ିଲାଣି ଟିକା ଧରିଲେଣି, ଡିବା ଛାଡ଼ ନାସ ଶୁଙ୍ଘିଲେଣି, ନାସ ଛାଡ଼ ବସ୍ତା ଝୁଣ୍ଟ ଦେଖିବାକୁ ଚଞ୍ଚଳ ଉଠିଲେଣି, ମୋର ଧ୍ୟାନ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ ତାଙ୍କର କଥା ଯାହାଙ୍କୁ ବହି ଅସିଥିଲି ପ୍ରବାସରେ ପଢ଼ିଥି ପଢ଼ିଥି ସବୁ ଖଣ୍ଡ ଯୋଗାଡ କରିଦେଇ ଆସିଛି । ହଠାତ୍ ଟେଳରେ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ମନେ ପଡ଼େ । ଅଭି-ମୁଣ୍ଡଭରା ସ୍ତ୍ରୀ ମୋର ପାଦସ୍ପର୍ଶ କରି ମୋତେ ପ୍ରଣାମ କରିବାବେଳେ କହିଥିଲେ—'ଶୀଘ୍ର ମନେ ନେଇ ଯିବ, ଡେରିହେଲେ ମୁଁ ଅଶାନ୍ତ ହେଉଛି ।' ସେତେ-ବେଳେ ମୁଁ ଭାବିଥିଲି ସେ ଉତ୍ତରରେ କଅଣ କେହି ଜଣେ ଦୟାପ୍ରାଣ ସଜ୍ଜନ ନଥିବେ ? ଯାହାର ହୃଦୟ ଦଣ ଝାଙ୍କର ହେବନି ? ମନରେ ବହୁ ଆଶି ଥିଲି, ସବୁ ନିରାଶ, ନେଇଯିବି ବୋଲି ବହୁ ଅଶ୍ରୁଭାରର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଚାଲି ଆସିଲି ।

ଜଳବଣର ଆଦ୍ୟ ଅଷାଢ଼ରେ ମୁଁ ପ୍ରବାସକୁ ଆସିଥିଲି । ଝର ଝର ବର୍ଷଣର ମଧୁଛନ୍ଦ ହୃଦୟଟାକୁ ମୋର ଛନ୍ଦୋମୟ କରି ଦେଇଥିଲା । ଆସିଲା ଶ୍ରାବଣ । ଶ୍ୟାମଶୋଭାରେ ସଂଗୀତର ପୃଥିବୀକୁ ସଂଯୋଜନବାର ପ୍ରାଣ ମୋର ଲୁଣ୍ଠି ହେଲା । ଏବେ ଅସିଛି ଭାଦ୍ରବ ତଥାପି ଶରତ୍ ଆସି ଅବଶ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଉତ୍ତାଳର ସାଥୀ ନାହିଁ ତ ମନ ଶୂନ୍ୟତାର ଅନ୍ତ ନାହିଁ ।

ସେହି ବର୍ଷା ରାତ୍ରି ଅନ୍ଧାରରେ ଦେହ ଉପରେ ଘଣ୍ଟି ହୋଇ ରହିଗଲା । ସୁଦର୍ଶନ ମଣ୍ଡଳ ଭାବ ମୁଁ ଧର୍ମଗତାଙ୍କର ଦୁର୍ଗ-ପାଷାଣ ଧାର ବଳ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି, ଏବେ ଚେଷ୍ଟା ଭଲ ହୁଡ଼ ଯାଇ ଚାଲିଲେ ତାର ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥର । ଚ ବୃଥା ; ଅକ୍ଷା ନ ଛାଡ଼ି ଶେଷଥର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲି—

'—କାହିଁକି ନାହିଁ କରିଦେବେ ?'

'—ହଁ ।' ସେହି ଦୃଢ଼ ବାଣୀ ।

'କାରଣ ଜାଣିପାରେ ?'

'—ଆପଣ ହିନ୍ଦୁ, ଏମାନେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ପଢ଼ା; ଅନୈକ୍ୟ ହେବନ୍ତି ।'

ଯେଉଁଠି ମୁଁ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ଦେଖେଁ, ସେଠାରେ ମୋ ଅନ୍ତର ତିକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଯେଉଁ ଧର୍ମରେ ସାମ୍ୟ, ମୈତ୍ରୀ ଓ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରେମର ଅପୂର୍ବ ମହିମାମୟ ଚିତ୍ର ଚିରନ୍ତନ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି, ଯେଉଁ ଭାବନା ଓ ଦୁଃଖ ନାଶ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସନ୍ନ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରଭୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଜୀବନଦାନ କରି ମୃତ୍ୟୁପଥ ଦେଖାଇଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ଭେଦ ଦେଖନ୍ତି ।

ତାଙ୍କରି କହିବା ଅନୁସାରେ ମୁଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ତାହା ଅତି ଗୋଟାଏ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ କାହାଣୀ ।

'—ଅଚ୍ଛା, ସବୁ ଆପଣଙ୍କର ଖାଲିଥିଲା ବୋଲି ଶୁଣିଲି, ତେଣୁ ଇଚ୍ଛା......'

'ହଁ ଅସନ୍ତୁ, ଅସନ୍ତୁ' ବୋଲି ଜଣେ ସୁନ୍ଦରବାବୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ମତେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କଲେ । ଲୋକଟି ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ, ଉପରେ ଯେପରି କଳା, ଭିତରେ ସେହିପରି ଗୋଟାଏ କଳା ପ୍ରଲେପ ରହିଛି ବୋଲି ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନରେ ମୋର ଧାରଣା ହେଲା ।

ଅସଲ କହି ରଖେ, ବାରବୁଲା ଫକୀର ଭଳି ଏଇ ସବୁ ଗୋଡ଼ା ଉଦେଶୀ ଯେବେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଭୁଲି ଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଧୋକ୍କା ପରକର୍ଷରେ ଗାଡ ଫାଶ୍ଟ ସଙ୍ଗେ ଥିଲା ।

ଭଦ୍ରଲୋକ ବଡ଼ ନମ୍ର ସ୍ୱରରେ କହିଲେ—'ଆପଣ ଦେଖିଁ ଆମର ଉଦ୍‌ବେଗ, ସଦର ଆମର ନୂଆ ଆସିଛନ୍ତି ନା ?'

ଲେଖକ—ରାଜକିଶୋର ରାଏ ଏମ୍ ଏ,

ମୁଁ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହେଲି । ଯାହାର ଏ ପୁରସ୍କାର କାହିଁକି ? ସହୃଦୟୀ ହେଲି । ମିଥ୍ୟାକୁ ଆଶ୍ରୟ କରିବା ମୋର ରୁଚିର ବାହାର କଥା । ମୁଁ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କହିଦେଲି—

'—ନା, ମୁଁ ପୁଲିସ୍ ନୁହେଁ, ମୁଁ କଲେଜ ଅଧ୍ୟାପକ ।'

ନର୍ସ ଉପରେ ପାଣି ଛିଞ୍ଚିଲା ଭଳି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ଏତେ ଉତ୍ସାହ, ଏତେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଶୀତଳ ହୋଇଗଲା । ସେ ମୁହଁଟାକୁ ବିକଟ କରି କହିଲେ—

Digitized by srujanika@gmail.com

'—ପୁଅଟାକୁ ଛାଡ଼ି ମୁଁ ଘର ବାହାର ହେବନି । ସେମାନଙ୍କୁ କେବେ ମୁଁ ଦୁଃଖରେ ରଖିଥାଏ । କାହିଁକି ଜାଣନ୍ତି ? ମୁଁ ବେସରକାରୀ ଚାକିରି କରେ । ମୁଁ ଏକଥା ଭାବିଲେ ଶୁଣିଲେ ହୋଇ ଚିନ୍ତା କରେ । ଅବସରପରେ ସବୁର ସମସ୍ତେ । ସାଧାରଣ ଭାବେ କହିଲେ ପ୍ରଫେସର ମୋର ଚାକିରି ନାହିଁ । ଆଉ କେଉଁଠି ଦେବେନି ।'

ମନେହେଲା ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଅଦୃଷ୍ଟର ମଧ୍ୟ ଯେଉଁ ଏକ ଘଟଣା ଘଟି ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି, ମୁଁ ଏପରି ଅବସ୍ଥା ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ କାରଣ ବସୁଥିଲି ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଚରିତ୍ର ହିଂସା କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭାବରେ ଦଏ ଯେ ହିଂସା କରିବାର ଏକ ଅର୍ଥ ଅଛି ? ସେଠାରୁ କଥାଣ ହୋଇ ଫେରି ଆସିଲି । ଟାଉଣ ପଟକରେ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଫର୍ମ ସେହିପରି ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ପଢ଼ିଥିଲି ।

ଭାବିଲି ଛାତ୍ରଙ୍କ ପ୍ରେମ ସବୁର ଯଥାର୍ଥ କରିବ । ଅଚେତ ମାଁ ଧରଛି କଲେ । ବଡ଼ ବଡ଼ଲ କାଟେଣ୍ଟରେ ଦୁଆରରୁ ଫେରୁଛି; ଜଣେ ଛାତ୍ର କହିଲା— 'ସାର, ଘର ମିଳିଲା ।' ଅଟେ ଉମିଳ ଖବର ବାହାରୁ ଶୁଣୁଥିଲେ ମୁଁ ଆନନ୍ଦରେ ଚେତନା ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । ଦେଖୁଥିଲି, ଟେଲିଗ୍ରାମ ପାଇନଥିଲା ଅଛି ନ ନାହିଁ । ଆଜି ସେ ଶୁଣ ଅଛି ନାହିଁ । ତେବେଳ ଏଣ୍ଡ ସେ ଛାତ୍ର ପଚାରିଲା— 'ସତ ?' '—ଅଜ୍ଞ, ହଁ, ଘର ଖୁବ ଦେଖ ଅଛି, ଭଲ ଧନ ଦେଖି ଘର ବଗଲ କରିବେ, ଫଳ୍ମା କଥା ମୁଁ ତାକୁ ଜଣାଇ ଦେବି ।' ମୁଁ କହିଲି—'କହୁଛ ଖୁବ ଦେଖ ଅଛି, ତାକୁ ପୁଣି ଫଳ୍ମାକଥା କଅଣ ?' ଛାତ୍ର ଚେ ମଥା ଅଞ୍ଚି ସେ କହିଲା—'ନାହିଁ, ସାର, ଖୁବ ଅଶ୍ଳୀଳ ଭଳି, ଏଉଥ କହୁଥିଲି ।' ମୁଁ ହସି ହସି କହିଲି—'ଓହୋ, ଚନ୍ଦ୍ରଭଳ ମୁଖ ଯାହାର ଏଇ ଭଳି ଅଳଂକାର ଲଗାଇ କଥା କହିଲ ?'

ସେ ଦେଖିଲା ଯେଉଁ ଛାତ୍ରଟା ଦେଖ ସେ କଥା ଅରମ୍ଭ କରିଥିଲା, ତାହା ଏପରି ଶୀତଳ ହୋଇ ଅସୁଛ । ତଠାରୁ କହିଲା— 'ସାର, ମୁଁ ପଞ୍ଜାବ ଶରଣାର୍ଥୀଙ୍କ ପାଇଁ ବଡ଼ ଧନ୍ଦାରେ ଅଛି । ଅଜ ରାତିରେ ସେମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ ରଜନୀ । ସାର, ଗୋଟିଏ ଟିକେଟ ନିଅନ୍ତୁ, ଦଶଟଙ୍କାର ମାତ୍ର ।'

ଶେଷରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଓ ମୋ ନାଆଁ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଦଶ ମୁଦ୍ରାର ଗୋଟିଏ ଟିକେଟ । ମନେ ମନେ ମୁଁ ହସିଲି । ଘରର ଖୁବ ଉମିଳ ଏହିଠାରେ ଅସ୍ ତୋପଜ କରିବ ବୋଲି ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଯାଏ ଜାଣିପାରି ନଥିଲି । ଯେତେବେଳେ ତ ଛାତ୍ର; ଟିକେଟ କିଣିଲି, ଟଙ୍କା ଦେଲି । ସବୁଠି ଘର ମୋର ବାସ-ସ୍ଥାନରୁ ଏଣିକି ଦେଖିଥିବା ଲୋକ ମୋର ନଥିଲେ । ଛାତ୍ର ସେଠି ଦୋଷ ଧରିଲେ । କିନ୍ତୁ ସମ୍ବାଦଦାତା ସେ ତେବେଠାରୁ ଅସନ୍ତୋଷ । ଅସ୍ତୁ ! !

ସେଦିନ ହେଲା ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଅଛି କ୍ଲାସରେ ସେତେବେଳେ କାବ୍ୟଚର୍ଚ୍ଚା ହୁଏ, ସବୁ ଛାତ୍ରୀ ହସନ୍ତି, ଆନନ୍ଦ ହୁଅନ୍ତି, ସବିତା କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ଚୁପ୍ ପ୍ରତିମା ଭଳି ବସି ରହିଥାଏ । ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ରସର କାରଣ ରହିଛି; ରସ-ନାଶର ସବୁଠାରୁ ଅବର୍ଜନ ଯେଉଁ କାବ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । କ୍ଲାସରେ ଏହି ସବୁ ଆଲୋଚନାରେ ଅନେକ ସମୟରେ ବାତାବରଣ ରସାଳ ହୋଇ ଯାଏ । ମୁଁ ବି ଜନକୁ ଭୁଲିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଥରେ ଥରେ ମୁଁ ଦେଖେ ସବିତା ଯେପରି ମୋର ଆଲୋଚନାକୁ ହୃଦୟ ଭିତରୁ ସମର୍ଥନ କରୁ ନାହିଁ । ବରଂ ''ଯୁବଂ ଦେହି—'' ଭାବରେ ସେ ଚୁପ୍ ମାରି ବସି ରହେ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତିରେ, ସମସ୍ତ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ଯେତେବେଳେ ଆନନ୍ଦ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରେ ହିଲୋଳାୟମାନ, ସେତେବେଳେ ସବିତା କେବଳ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ବସିଥାଏ ।

ଏଥର ମୋର ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ବଢ଼ିଲା । ଏ ତାହାର ଭିତରେ ମୋ ପ୍ରତି ଏପରି କ୍ଷୋଭ କାହିଁକି ? ତାହାର ପ୍ରତି ମୋର ଅଭିଯୋଗ ନାହିଁ । ତାହାର ଅଶ୍ରଦ୍ଧା ପାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ କିଛି କରେ ନାହିଁ । ତଥାପି ଦେଖେ ସବିତା ଯେପରି ଅନ୍ୟ ଲୋକର ଝିଅ । ଶ୍ରେଣୀରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରେ, ତାହାର ସୀମା ସ୍ପର୍ଶ କରିବାକୁ ସେ ଯେପରି ଅନନ୍ ପାଏ ନାହିଁ ।

ସେଦିନ ମଦନାଯୋଗ ଦେଇ ଲେକ୍ଚରରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରଙ୍କର 'ଉର୍ବଶୀ' କବିତାଟି ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଆବୃତ୍ତି କରୁଥିଲି । ମଝିରେ ମଝିରେ ତାହାର ଦୃଷ୍ଟି ରେଖାରେ ମୋର ପଡ଼ିଯିବାର ଆଶଙ୍କା ନ ଥିଲା । ଟାଗୋରଙ୍କ ଉର୍ବଶୀର ମହିମା—

''—ବିଶ୍ୱଭୁବନ ପୁଷ୍ପିତ ଅପନାରେ ଅପନ ବରଣି,
କବେ ତୁମ ଫୁଟିଲେ ଉର୍ବଶୀ !''

ହଠାତ୍ ଶୁଣିଲି କଳକଣ୍ଠରେ କେହି ଜଣେ କହୁଛି—

'ହଠାତ୍ ସତି, ତୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ରାଗିଛୁ କାହିଁକି ?'

'—କାହା ଉପରେ ?'

'—କଅଣ ଜାଣିନୁ, ସେପରି—'

'—ଓ, ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ କଥା । ରମଳା, ତୁ ତ ଜାଣୁ, ତାଙ୍କ ପଢ଼ା ପଢ଼ି ଦେଉରୁ ମୁଁ ଶୁଣେନାହିଁ । ସେ କବିତାରେ ସେ ସୁନ୍ଦର । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେଉଁ କାମ କଲେ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହି ପାରିଲା ନାହିଁ ।'

ରମଳା ବୋଧେ ଯେ ସଂବୋଧିତ ହେଲା, ସେ କହିଲା—

'ସେ କାମ ?'

'ତୁ କଅଣ ଜାଣିନୁ ? ପଚିଶ ବର୍ଷ ଧରି ଅମ ଜାତିର ଭଲେ ଝିଅକୁ କଥା ଦେଇ ଅନ୍ୟଥା କରିବାର ପୌରୁଷ ତାଙ୍କଠାରେ ଏତେ ସମ୍ଭବ । ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ରର ଯାହା କିଛି ମହତ୍ତ୍ୱ, ତାଙ୍କ ଗୁଣର ଯାହା କିଛି ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ଏଥିରେ ସବୁ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେଣୁ କ୍ଲାସରେ ତାଙ୍କ ନାରୀ ଚରିତ୍ରର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରୁଥିବାର ଦେଖିଲେ ମୁଁ ଭାବେ କେଜେ ସେ ଯେଉଁ ନାରୀକୁ ଏପରି ଅବନୀତ କରିଗଲେ, ତାର ମନର କୋହ କି ଅଶ୍ରୁକଥା ସେ ବୁଝିଛନ୍ତି କି ? ଏଭଳି ଅଲ୍ପ ସଚ ଖେଳ ମଧ୍ୟ ରମଳା ଭଲ ଲାଗେନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଇଚ୍ଛା ନ କଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ କ୍ଲାସରେ ବସିବା ଲାଗି ଛୁଟୁଥିଲେ ମୁଁ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଯାଏ । ପୁଣି ସେ ଅନ୍ୟକୁ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟ ଏ ପୁରୁଷ ଜାତି !'

'ଉର୍ବଶୀ' କବିତାର ମଝିରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଭାବ-ଦୋଳନରେ ଉର୍ବଶୀର ବିଳାସ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ତ ଦୋଳି ଉଠିଥିଲି, ତାହା ହଠାତ୍ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥିର ଜଳ ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା । ସବିତାର ମୋ ପ୍ରତି ଏ ଯଥାର୍ଥ ଅଭିଯୋଗ ମୁଁ ମଥା ପୋତି ଗ୍ରହଣ କରି ନେଲି । ତାର ଯେ ଦିବ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ଅଛି, ଏଥିପାଇଁ ମୁଁ ଲଜ୍ଜିତ ହେଲି ।

ରମଳା ପଚାରିଲା—

'ଦେଖ୍ ଅଛି, ଏ ପ୍ରତାରଣା କରିବା ବୁଝିବା କଷ୍ଟ । ତେବେ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ମୋର ମନେହୁଏ ସେପରି ଲୋକର ହୃଦୟରେ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସ ଛଡ଼ା ପ୍ରତାରଣା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲା କିପରି ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ ।'

ସବିତା ଉତ୍ତର ଦେଲା — 'ବୋଧହୁଏ ଧର୍ମ ଦେଖ ମହାନ୍ତର ଘଟିଛି ।'

''—ହୋଇପାରେ; କିନ୍ତୁ, ସବିତା, କ୍ଲାସରେ ତୋର ଏ ଟର୍ଣ୍ଣଭାବ ଦେଖି ସେ ଏପରି ଅସାଧ ପାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ହୁଏ । ଯଦି ତାରୁ ତେତେ ସେଇଳ ସରସ ଲୋକର ପ୍ରାଣରେ ଲାଗୁ ହେଲା ବା ସୁରୁ ହେଲା ଅବାଦ ତୁ ନଦେଲେ ଚଳନ୍ତା । ତାଙ୍କର ଅଦୃଷ୍ଟରେ ଯାହା ଥିଲା ଘଟି ଯାଇଛି, ସେ ଝିଅର ଅଦୃଷ୍ଟରେ ଯାହାଥିଲା ଘଟି-ଯାଇଛି । ଏହା ବୋଲି ତାଙ୍କଠାରେ ଦ୍ୱେଷ ବଢ଼ାଇବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।''

ସବିତା ଟିକିଏ ଚୁପ୍ ରହି କହିଲା—''ଘର ପାଇଁ ବାବାଙ୍କ ପାଖକୁ ସେ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ବାବା ମନା କରିଦେଲେ ।''

Digitized by srujanika@gmail.com

ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସିଲା । ଗଡ଼ାଣିରୁ ଉଠିଆସିଥିବା ସ୍ୱପ୍ନଲୋକର କୋଳ ଭଳି ମୁଁ ଉଠି ପଡ଼ିଲି । ଦୂର ଆକାଶ ମୋ ଆଗରେ ଝୁଲିଗଲା ।

ଅଚାନକ ସନ୍ତ ଆଶ୍ରମର ଅଙ୍ଗିନା । ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦୁଆର ଅସ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ମଣ୍ଡିତ ଶରତ୍‌ର ଦିବାଲୋକ । ସେହି ଦିଗନ୍ତ ଆଡ଼େ ମୁଁ ଚାହିଁଲି । ମୋର ଦୃଷ୍ଟିରେଖାର ଅନ୍ତରାଳରେ ତାଙ୍କର ଛବି ଭାସିଗଲା । ଯାହାକୁ ମୁଁ ପ୍ରତାରଣା କରିଛି ତୋର ଦୁନିଆ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ ମୋର ପୌରୁଷକୁ ଛିନ୍ନ ମଳିନ କରେ, ତାଙ୍କର ଛବି ଶତ କୋଟିର ଚନ୍ଦ୍ରମାଙ୍କ ଦୂରକର ଅବାଧରେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳରଙ୍ଗ ଭିତରେ ପରିଭ୍ରମିତ ହେଉଥିଲା ।

ପ୍ରାର୍ଥନା ସ୍ୱରରେ ମୁଁ ହୃଦୟର ଶତଗ୍ରନ୍ଥି ଛିଣ୍ଡାଇ ପଚାରିଲି—ତୁମେ କହନ୍ତୁ, ଯେପରି ଦେବତା ବାହିଁ କହନ୍ତୁ, ସତରେ ଉଚ୍ଚ ଅନନ୍ତଙ୍କୁ ନାମର କହନ୍ତୁ ମୋର ଅପରାଧର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତର ଏକତ ? ଶେଷରେ ଏହି କଳଙ୍କ ମଥା ପୋଛି ଯେପରି ମୁଁ ମୋର ପୌରୁଷକୁ ଦଗ୍ଧ କରିଦେବି । ତୁମର ଦରବାର ହେବ, ତମେ ଭଳ ।

ଅନ୍ତ ପିଛିଳ ଅନ୍ଧାର ମୁଁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ତାହା ଝରି ଆସିଲା ।

କେତେଦିନ ପରେ—

ଦିନେ । ହଠାତ ସନ୍ଥଆର ଭାବ ମନେ ପଡ଼ିଲା ଆସିଲେ । ସେଦିନର ସଭ, ମୁଁ ବ ଜଦିଗ୍ରର ଦ୍ୱାରରେ ଦେଖ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଘରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ—ଦେଖି ଦେବେନ । ଛନ୍ଦକତା ଗୋଟାଏ ଜନନ ଏ । ସ୍ନେହ ମୁଖରେ ଲୁହ ଝରିଣ ଭାସିଲା ରଜ ଧୀର ସତ ତାହା ସ୍ମରଣ । ସନ୍ଥଆର ମୋ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବାହାର ସଦ୍‌ଭାବ—ମୋ ପକ୍ଷରେ ଏହା କଥା ।

ଦିନ ପ୍ରଥମ ମୋ ଶରଣରଣା ପରି ଦେଖି ଶାନ୍ତ କଲେ—

—'ହୈ ଛଃ ଏ ସବୁ କଅଣ ହେଉଛି ? ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏଥିର ଉପକାର ?'

ଏ ଉଦ୍ରେକର ପ୍ରତି ମୋର ଅନ୍ତର୍ଦାହ ଲଭୁ ନଥିଲା । କହିଲି, କ୍ଷମା କରନ୍ତେ, କହନ୍ତୁ ବୁଝିବାର ମତେ ଅନ୍ଧର ଲାଗେ; ମୁଁ ଏକ ସାଧାରଣ ଜନ ।'

ସେ ମୁଣ୍ଡ ନଶୁଣିକା ଭଳି କହିଲେ—'ଏହ ଧର୍ମଶାଳା ସବୁ ମୋ ଘରକୁ ଯିବାର ହେବ । ମୁଁ ଛଟା କୋଠରୀ ସଜାଇଦେଉଛି । ସବୁ ମୁଁ କଥା କହି ଦେଉଛି ।'

ଅଶ୍ରୁ ଦେଲ । ତୁଣ୍ଡରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା— 'ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ ଧର୍ମାନ୍ତର ଗ୍ରହଣ କରିନାହିଁ । ସେପରି ମୁଁ ହିନ୍ଦୁ ରହିଛି ।'

ମୋର ଏ କ୍ଷାଣକାଣ ଦୁଃଖର ମର୍ମଦେଶରେ କୋଧହୁଏ ବାଜିଲା । ସେ କେବଳ କହିଲେ—

'ସତନାହିଁ', My boy, but I find you are a christian in spirit ଅର୍ଥାତ୍ ତୁମେ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ଅପ୍ରାଗତ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ୍ । ମୁଁ ସାଡ଼ି ତାର ଦେଉଛି ।'

\+ . + '+

ସ୍ତ୍ରୀ ଅସିଛନ୍ତି । ସନ୍ଥଆର ଅନନ୍ଦ କହିଲେ ଦ ସରେ । କିନ୍ତୁ ଅଗରେ ଦ୍ୱାସରେ ଟାର ଅନନ ଅଛଣପାର ନମୁନା ପାଇ ମୁଁ ଦୁର୍ଭାବନାରେ ପଡ଼ିଗଲି ।

କେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କଅଣ ପଡ଼ାଇ ମଡ଼ାଇ କହିଲି—ନାରୀ ଯେତେବେଳେ 'ନା' କରେ, ବୁଝିବ 'ହଁ' । ନାରୀ ଯେତେବେଳେ 'ହଁ' କରେ ବୁଝିବ 'ନା'

ସନ୍ଥଆର ହଠାତ୍ ହସି ହସି ହସର କେଶ ସଂଭାଳ ନପାରି ମଧ୍ୟ କହିଲେ—

'—ମିଛ କଥା, ବରଂ ପୁରୁଷର ଏ କଥା ।'

ଏ, ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତର ମୁଁ ଅଜାଣତ ହେଲି । ସନ୍ଥଆ ଯେ ଅନଜାଣି ହସିଛ, କାହାଣୀ ପୂରଣ ଶୁଣିବା ଯେନ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସେ ଯେ ହୃଦୟ ଭୂମାମୂଳ ହେଇ ପାରୁଛ, ସେଥିପାଇଁ ମୋର ହୃଦୟରୁ ଗ୍ଳାନି ଦୂର ହେଉଥିବା ସନ୍ଥଆ ସହର ତା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅସିଛ ।

—*—

କୁଡ଼ୁକୁଡ଼ୁ

ଓକିଲ—ମୋ କଥା ଭଲରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶୁଣିବା ଆପଣ ଥାଏ—

ମକ୍କେଲ—ଆଜ୍ଞା ମୋର ନାହିଁ—ଡାକ୍ତର ଅପ୍ତ ଥିବା ଦରକାର ।

ଓକିଲ—ମୋର ଜୀବନପେଷ ପଢ଼ ନେ—

ମକ୍କେଲ—ଆଜ୍ଞା କୋର୍ଟ କୌଣସି ନା କୌଣସି ପକ୍ଷକୁ ଡିଗ୍ରୀ ଦେବ ।

ଓକିଲ—ମୋତେ ଯଦି ଉପେ ଏ ମକଦ୍ଦମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତ ପଚାରିବ ତେବେ ମୁଁ ସାଧୁ ଭାବରେ କହୁଛି—

ମକ୍କେଲ—ଆଜ୍ଞା ଆପଣ ... ଭାବରେ ଦୟାକରି କହନ୍ତୁ ।

\\ + ×

ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବାଦ

ଭାରତରେ ବୃହତ୍ତମ, ଦି କଲିକତା ହୋମିଓପାଥିକ ମେଡ଼ିକେଲ କଲେଜ ଏବଂ ହସପିଟାଲର ଭୂତପୂର୍ବ ଛାତ୍ର ଡ଼ାଃ ଏ. ସାହୁ, ବି. ଏମ୍., ବି. ଏସ୍., ଡି. ଏଚ୍. ଏସ୍. [ହୋମିଓପାଥିକ ଷ୍ଟେଟ୍ ଫେକଲ୍‌ଟି ବେଙ୍ଗଲ]ଙ୍କ ସୁଚିକିତ୍ସାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଓ ଦୂର ଦେଶରେ ଅନେକ ପୁରାତନ ଓ ଜଟିଳ ରୋଗର ରୋଗୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାରୁ ହତାଶ ହୋଇ ଅଧା ଅତ୍ୟଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ଠିକଣାରୁ ସମ୍ବାଦ ନିଅନ୍ତୁ—

ନୟାବଜାର, ବାଲେଶ୍ୱର ।

ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ର ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ।
ଏହା ବିଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗ ଅଟେ

ଆଧୁନିକ ଜ୍ୟୋତିଷ ଶିକ୍ଷା

ଲେଖକ— **ଶ୍ରୀ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ**

ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ପୁସ୍ତକ । ଆଧୁନିକ ଧାରାରେ ଲେଖା । ମୂଲ୍ୟ ଏକ ଟଙ୍କା ।

କଟକର ବହି ଦୋକାନ ମାନଙ୍କରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଠିକଣାରେ ପତ୍ର ଲେଖନ୍ତୁ ।

ସୁଦର୍ଶନ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ C/o ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ
ଥୋରିଅ ସାହି ପୋ: ଅ: ଓ ଥାନା— କଟକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସା ପ୍ତା

ଦେଶ

ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାର ଲାଲଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ସର୍ବରକ୍ଷା କମିଟି ବସି ସ୍ଥିର କରନ୍ତି ଯେ ଏ କମିଟି କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି ରୂପେ ରହିବ । ଏ କମିଟି ମତ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀ ଏଣିକି ଭାରତୀୟ ସେନାପତି ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ । ବିଦେଶୀ ବା ବ୍ରିଟିଶ ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିଦାୟ ଦିଆଯିବ । ଯେଉଁ କେତେକ ଟେକ୍ନିକାଲ (ଟେକ୍ନିସିଆନ) ଅଫିସର ରହିବେ ସେମାନେ ବିଶେଷ ଚୁକ୍ତି ସର୍ତ୍ତରେ ରହିବେ ।

ଜୁନାଗଡ଼ ସମସ୍ୟା କ୍ରମେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଲାଭ କରୁଛି । କାଥିଆୱାଡ଼ ରାଜ୍ୟପୁଞ୍ଜଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଭାରତ ସରକାର ଜୁନାଗଡ଼ ସୀମା ଅଭିମୁଖରେ ପୋରବନ୍ଦରଠାରୁ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ପଠାଇଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ଏହାକୁ ଅପ୍ରୀତିକର ଓ ଦ୍ରୋହମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛି । ଜୁନାଗଡ଼ ପାକିସ୍ଥାନ ଭୁକ୍ତ ହେବାର ସ୍ୱାକ୍ଷର ପତ୍ରକୁ ଭାରତ ସରକାର ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ସହ ଆପୋଷ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ଯାଇଛି । ଜୁନାଗଡ଼ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବାବାରିୱାଦ ଓ ମଙ୍ଗ୍ରୋଲ ଦୁହେଁ ଭାରତ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବାର ଚୁକ୍ତିପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିବାରୁ ପାକିସ୍ଥାନ ଜୁନାଗଡ଼ ସହିତ ଏ ଦୁଇ ରାଜ୍ୟକୁ ଗ୍ରାସ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ ବୋଲି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମତ । ଜୁନାଗଡ଼ରେ ଜନମତ ନିଆଯାଇ ସେ କେଉଁ ଡୋମିନିୟନରେ ମିଶିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରାଯାଉ ବୋଲି ଭାରତ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟର ଦାବି । କିନ୍ତୁ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଜନମତରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ ନାରାଜ ଥିଲେ । ସେ କହନ୍ତି ପାକିସ୍ଥାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବାର ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲାବେଳେ ନବାବଙ୍କ ପୂରା ଅଧିକାର ଥିଲେ । ତେଣୁ ଜୁନାଗଡ଼ ନ୍ୟାଯ୍ୟତଃ ପାକିସ୍ଥାନର । ଏବେ ଆପୋଷ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଓ ସମ୍ଭବତଃ ଜନମତ ନେବାକୁ ପାକିସ୍ଥାନ ରାଜି ।

ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର କେବଳ ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବର ମୁସଲମାନ ପଳାତକଙ୍କ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ପ୍ରଦେଶରୁ ମୁସଲମାନ ପଳାତକ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଯା ଛଡ଼ା ଉଭୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପଳାତକ ସମସ୍ୟା ନେଇ ଯେଉଁ ଚୁକ୍ତି ହୋଇଥିଲା ସେ ଚୁକ୍ତି ପାକିସ୍ଥାନ ପାଳନ କରୁନାହିଁ । ଏପରିକି ସିନ୍ଧ୍ ସରକାର ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ତାର ବିରୋଧାଚରଣ କରୁଥିବାରୁ ଭାରତ ସରକାର ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର କେତେକ ଅର୍ଥନୈତିକ ବାଣ୍ଟଣା କରିବାରୁ ନାନା ବିଶୃଙ୍ଖଳା ମଧ୍ୟ ଘଟୁଛି ।

ଭାରତର ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପ୍ରାୟ ସବୁ ପ୍ରଦେଶର ମୁସଲମାନମାନେ ଜିନ୍ନା ଓ ତାଙ୍କ ଲିଗ୍‌ର ପନ୍ଥାକୁ ଘୃଣା କରି ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦ୍ୱିଜାତି ନୀତି ଏକ ମାରାତ୍ମକ ନୀତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଏକ ସ୍ୱରରେ ଭାରତ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟର ରାଷ୍ଟ୍ରଭକ୍ତ ପ୍ରଜା ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ ବୋଲି ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ବଙ୍ଗଦେଶ ଉକ୍ତ ପ୍ରଦେଶର ମୁସଲମାନମାନେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ସେଠାରୁ ବାହାରିବା ବନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି । କାଶ୍ମୀରର ନେତା ଅବଦୁଲ୍ଲା ମଧ୍ୟ ଏହି ଦ୍ୱିଜାତି ନୀତିର ବିରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

ସିନ୍ଧୁ ପାକିସ୍ଥାନର କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପାକିସ୍ଥାନରେ ଅମୁସଲମାନମାନେ ରହିବା ଅସମ୍ଭବ । ଏମାନଙ୍କୁ ଅପସାରଣ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶୀଘ୍ର କରାଯାଉ । ଏହି ନିବେଦନରେ ପାକିସ୍ଥାନରେ ଅମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାରର ରୋମହର୍ଷଣକାରୀ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ନିକଟରେ ସିନ୍ଧ୍ ସରକାରଙ୍କ ନୂଆ ଘୋଷଣାରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ କରାଚୀରେ ଉଭୟ ଡୋମିନିୟନର ଅଦଳବଦଳ ନୀତିବଳରେ । ଅଥଚ ସେହି ଜିନ୍ନା ସାହେବ ବର୍ଷେକ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଅଦଳ ବଦଳହିଁ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପନ୍ଥା ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ । ବୈଧାନିକ ସଭା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୁଦଲିଅର୍, ଅନନ୍ତଶୟନମ୍ ଓ ଗୋପାଳସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଧୁରନ୍ଧର (expert) କମିଟି ବସାଇଛନ୍ତି । ଏମାନେ ଭାରତ ଶାସନ ବିଧାନର ଅର୍ଥନୀତିର ଭିତ୍ତି ଠିକ କରିବେ—ପ୍ରଦେଶ, ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର, ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥନୀତିର ସଂପର୍କ ଠିକ କରିବେ । ଚିଫ୍ କମିଶନରମାନଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ପ୍ରଦେଶ (ଯଥା ଦିଲ୍ଲୀ) ମାନଙ୍କର ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ମତ ଦେବାକୁ ଯେଉଁ କମିଟି ବୈଧାନିକ ସଭା ବସାଇଥିଲେ ସେ ଏବେ ରିପୋର୍ଟ ପେଶ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରଦେଶମାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାଙ୍କ ଠାରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସିତ ହେବ କିନ୍ତୁ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଭାରତ ଯୁକ୍ତରାଜ୍ୟର ସଭାପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ହେବେ ବୋଲି ସୁପାରିଶ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ପ୍ରୟୋଜନ ସ୍ଥଳେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେତେକ ବିଷୟରେ ଚରମ କ୍ଷମତା ହାତରେ ରଖିବେ ।

ଆଂଶିକ ବହିର୍ଭୂତ ଅଞ୍ଚଳ ବା ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ଭୂମିର ଶାସନ ନେଇ ମତ ଦେବାକୁ ଯେଉଁ କମିଟି ବସିଥିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ପେଶ କରିଛନ୍ତି । ସେ ସୁପାରିଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବିହାର, ଓଡ଼ିଶା ଓ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ରହିବେ ଏବଂ ଏହି ତିନି ପ୍ରଦେଶ ତଥା ବମ୍ବେ ଓ ମାନ୍ଦ୍ରାଜରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ପରାମର୍ଶ ଦାତା କମିଟି ରହିବେ । ଭୂସ୍ୱତ୍ୱ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମାଜିକ ଆଇନ ବିଷୟରେ ଏ କମିଟି ମତ ଦେଲେ ତାହା ଏ ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇବ ବୋଲି କମିଟି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗ ରହିବ । ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିବ କିନ୍ତୁ ତାହା—ମିଳିତ ଭୋଟଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଥାରେ ହେବ ।

ମୌଲାନା ଅଲ୍ କାହିର ପାରସ୍ୟକୁ ଭାରତର ରାଜଦୂତ ରୂପେ ଯିବେ ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଛି ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର କାର୍ଯ୍ୟଗତି ମନ୍ଥର ଥିବାରୁ ଅନେକ ଦେଶ ବଡ଼ ନିରାଶ ହେଉଛନ୍ତି । କେତେକ ଭାବୁଛନ୍ତି ବଡ ତିନି ଶକ୍ତିଙ୍କର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀସଭା ଲଣ୍ଡନରେ ନଭେମ୍ବର ୨୫ତାରିଖରେ ବସି ଜର୍ମାନ ସନ୍ଧି ବିଷୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲା ପରଯାଏ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ସାଧାରଣ ସଭା ବସିପାରେ । ଅସେମ୍ବ୍ଲିର ରାଜନୈତିକ ଓ ନିରାପତ୍ତା ସଭାରେ ବେଲଜିୟମ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ପାକ ସାହେବ ବଲକାନ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ସେ ଏ ଗୋଳମାଳ ପାଇଁ ବୁଲଗେରିଆ, ରୁମାନିଆ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଦୋଷ ଦେବା ଅନାବଶ୍ୟକ କହି ଗୋଟିଏ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଏବଂ ନିରାପତ୍ତା ସଭା ଅଧୀନରେ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ରକ୍ଷୀ ଦଳ ଗ୍ରୀସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତିନୋଟି ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ସୀମା ଜଗିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଆମେରିକା ପ୍ରତିନିଧି ଜନସନ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ସଭ୍ୟ ପଦ ପାଇଁ ଇଟାଲି ଓ ଫିନଲାଣ୍ଡ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିଲେ । ରୁଷ ପୁଣି ତାର ଭିଟୋ ବଳରେ ତାହା ରଦ୍ଦ କରିଛି ।

ଏହି ଭିଟୋ କ୍ଷମତା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ କର୍ଣ୍ଣଧାରଣୀ (ଷ୍ଟିଅରିଂ) ସମିତିରେ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଥିଲେ ଯେ ବଡ଼ ଶକ୍ତିମାନେ ଏହା ଅଳ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ସମିତିରେ ଏହା ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ଭାରତ ନିରପେକ୍ଷ ରହିଥିଲା ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ । ଏବେ ପୁଣି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜନୈତିକ କମିଟି ଆଗରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛି ଯେ ଯେଉଁଠି ବଡବଡମାନ ସଭ୍ୟମାନେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି

Digitized by srujanika@gmail.com

ହି କା

ସ୍ୱାର୍ଥ ଥିବେ ସେ ସ୍ଥଳରେ ଜଳ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଧିକାରକୁ ବଡ଼ ପରିଷଦ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ପଠାଇବ କଲେ ।

ହଲେଣ୍ଡିଅର ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବାର ବର୍ଷ ରିପୋର୍ଟ ଦେବାପାଇଁ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଯେଉଁ ଛ'ଟି ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ (କମିଶନ) ଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲେ ସେମାନେ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଥମେ ଡଚ ସେନାମାନେ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ଜାତୀୟ ବାହିନୀ ପଛ ହଟି ଦେଇଥିବାରୁ ଯେଉଁ ସୈନ୍ୟମାନେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଭିତରେ ରହିଗଲେ ସେମାନେ ଲୁଟ ଅତ୍ୟାଚାର କଲେ ବିଶେଷତଃ ନୋଆଖାଳିଙ୍କ ଉପରେ । ଏ ସମ୍ବାଦ ଅଭେଦତା ସୂଚକ ।

ଉଭୟ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚ ଶ୍ରେଣୀ ଲେଫ୍ଟେନାଣ୍ଟ ଅବସର ନେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ଥିତ ଚୁକ୍ତିଅନୁସାରେ ନିଜ ରୂପେ କାମ କରିବେ ।

ଜାତିସଂଘର ସାଧାରଣ ସଂପାଦକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ କମିଟିକୁ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ୧୯୫୫ ୟୁରୋପୀୟ ବସ୍ତ୍ରର ୧୯୪୭ରେ ୧, ୬୮୭୦୦୦ ୦୦୦ ଡଲାର ଅଭାବ ହେବ ।

ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ନେତା ଓ ନେଦରଲାଣ୍ଡ ଏକଚୁକ୍ତିରେ ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ରବ ସିଲର ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ କମିଟି ରିପୋର୍ଟରୁ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆମାନେ ବେଲ୍ଜିଅମ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇ ମାନି ନେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ବହିଛନ୍ତି । ଜାତି ସଂଘର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ କମିଟିରେ ଆଲୋଚନା ବେଳେ ଉଭୟ ପ୍ରତିନିଧି ଡାମଲ ବେ ଇଣ୍ଡୋନେସିଆମାନଙ୍କ ଜାତୀୟତାବାଦ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିବାର ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ତୁଳନା କରି ଇଣ୍ଡୋନେସିଆମାନଙ୍କ ବସ୍ତୁତ ନିନ୍ଦା କରିଥିଲେ । ଏ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଛି ।

ଗତ ୨ୟ ମହାଯୁଦ୍ଧବେଳେ ୧୯୪୩ରେ ରୁଷ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ରୁଷ୍ ଜାତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ରୂପେ ଯେଉଁ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସଂସ୍ଥା କମିଣ୍ଟର୍ଣ୍ଣର ସମାଧି ଦେଇଥିଲା, ତାହା ଏବେ ୟୁରୋପର ୯ଟି ରାଷ୍ଟ୍ରର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳଙ୍କୁ ନେଇ ପୁନର୍ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଯୁଗୋସ୍ଲାଭିଆ, ଅଷ୍ଟ୍ରିଆ, ହଙ୍ଗେରୀ, ବୁଲଗେରିଆ, ପୋଲାଣ୍ଡ ତଥା ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ ଇଟାଲୀର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେଲେ ।

ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଜାତି ଦଳର ୩୦୦୦ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କର ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଶ୍ରମିକ ସରକାରଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଂକଟ ପାଇଁ ଦାୟୀ କରାଯାଇ ଥିଲା । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପାକିସ୍ତାନ ଓ କମନୱେଲଥ ନିନ୍ଦା କରାଯାଇ ବ୍ରିଟେନର ବୈଦେଶିକ ନୀତି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଯାଇ ଥିଲା । ବ୍ରିଟେନରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ପୁଣି ବଡ ଅଦଳ ବଦଳ ହୋଇଛି । ଜଣା ପଡ଼ିଛି ଯେ ଏ ବର୍ଷ ବ୍ରିଟେନର ଜାହାଜର ୨.୬୩ କୋଟି ଡଲାର ଘାଟି ହେବ । ଏ ସଂକଟରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ଓ ସବୁ ଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ହେବାରୁ ବ୍ରିଟେନ ଜାପାନରୁ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରଣ କରୁଛି ଓ ଆମେରିକା ଇଂଲଣ୍ଡ ଯୁକ୍ତ ଶାସିତ ଜର୍ମାନୀର ଅଧିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି ଆମେରିକା ସହିତ ସେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ସର୍ବାଗ୍ରେ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ?

ଏଥିଉପରେ ପୁଣି ଷ୍ଟେର୍ଲିଂଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଏକ ଓ ଇଂଲଣ୍ଡର ଅର୍ଥ ବାଣିଜ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ କ୍ରିପ୍ସ କଥା କହିଥିଲେ । ଏବେ ଡଲାର ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଡୋମିନିୟନ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କ ସହମତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଛି । ଏ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସବୁ ଷ୍ଟର୍ଲିଂ ପ୍ରଚଳିତ ଅଞ୍ଚଳ (ବ୍ରିଟେନର ମୁଦ୍ରା) ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବେଙ୍କ, ଗଚ୍ଛିତର ରହିବାର ସାର ହୋଇଛି ।

ପାରସ୍ୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ମଜଲିସରେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କାୱାମ ସୁଲତାନଙ୍କ ପକ୍ଷ ୯୩ ସପକ୍ଷ ଓ ଚାରି ବିପକ୍ଷ ଭୋଟରେ ଆସ୍ଥା ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ଫଳରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥଗିତ ରୁଷ ପାରସ୍ୟ ତୈଳ ଚୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବରେ ମଜଲିସ୍‌ରେ ପେଶ୍ କରି ପାରିବେ ।

ସିଂହଳରେ ନୂଆ ଡୋମିନିୟନ ସରକାର ଗଠିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ମୂରେ ସାହେବ ଗବର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରଲ ରହିଲେ । ମିଳିତ ଜାତୀୟ ଦଳର ଅଧିନାୟକ ମିଷ୍ଟର ସେନାନାୟକ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ସିଂହଳ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଯୋଗ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ।

ପ୍ରଦେଶ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତା ଚୌଧୁରୀ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦୁବେଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ବୈଧାନିକ ସଭାର ସଭ୍ୟ ପଦପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପାରଳାର ମହାରାଜା ଓ ଲୋକନାଥ ମିଶ୍ର (ପଞ୍ଚ-ବାବୁ)ଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରିଛନ୍ତି । ଏବଂ କେବଳ ଏହି ଦୁହେଁ ପ୍ରାର୍ଥୀପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିବାରୁ ଉଭୟ ନିର୍ଦ୍ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱରେ ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ ।

ସନ୍ତାନ ଦଳର କେତେକ ନେତାଙ୍କରେ ଓଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗେ ମେଳରୁ ସହଯୋଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବାର ଯେଉଁ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ତାହା ବଦଳାଇ କେତେକ ଓଡ଼ିଆ ନେତା ଯୋଗାଯୋଗ ବୋଲି ଅସେମ୍ବ୍ଲିରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସାର କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ ।

ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀରେ ବଡ ଦୁର୍ଗା ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରତାପଙ୍କ ଅଫିସ ଆଗରେ ମିଳ ଲଗାଇ ଜାତୀୟ ପତାକା ମାନ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ତାହାର ତଳେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ । କେତେକ ବରିଷ୍ଠ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ସେଥିପାଇଁ ଏଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇ ନଥିଲେ ।

କୁଟୁକୁଟୁ

ଓସ୍ତାଦ୍—ପ୍ରାଚୀନ ସଂଗୀତ ଗାଇବା ବଡ଼ କଠିନ ବିଷୟ ।

ଶିଷ୍ୟ – କାରଣ ତାକୁ କେହି ଗାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଶିଷ୍ୟା—ସେ କଣ ପୀରଷ୍ଟ ପଥ ଦେଖାଏ କି ?

\+ ×

"କହିପାର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଯାହା ଉଭୟଙ୍କ ସେ ଭାବ ଅନୁମତି ନେଇ କରନ୍ତି ?'

ହଁ ତାଙ୍କୁ ନମା ବିନା ଅନୁମତିରେ ସବୁ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛି ।

× + ×

ଜଣେ ଯୁବକ ଚାକିରି ଫର୍ମରେ ଯାହା ପାଖକୁ ଦାବି କରୁଛି ତାର ନାମ ଠିକଣା ଛଡ଼ା କେବଳ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଲେଖିଛି —'ହଁ'

ତାର କମ୍ପାନୀ ବାବୁ ବନ୍ଧୁ ଭାବରେ କହିଲେ—ଆପଣଙ୍କ ଏହି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ପାଇଁ ଯେଉଁଠି ପଡ଼ିବ ସେହି ଅନୁସାରେ ଆଉ ୫ଟି ଶବ୍ଦ ଇଚ୍ଛାକଲେ ଲେଖି ପାରନ୍ତି ।

ଯୁବକ—ମୁଁ ଯଦି ଅଧିକ ଲେଖେ 'ହଁ' ବୋଲି ଲେଖେ ତେବେ ତାହାଙ୍କୁ ମୋର ଅଭିଜ୍ଞତା ଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । କାମ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇ ପାରେ ।

ତାର କମ୍ପାନୀ—ଭଦ୍ରଲୋକର ସମ୍ମତି ଦେଇଛନ୍ତି କି ? + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଗର୍ଣ୍ଣର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ନୂଆ ରେଳଗାଡ଼ି

ଦିଲ୍ଲୀର ସମାଚାର—ଗତ ଜୁନ ମାସରେ ନୂଆ ରେଳଗାଡ଼ି ଭାରତରେ ଚାଲିବ। ନୂଆ ସଜାଧଜାର ଦରକାର ରେଳବେ ବୋର୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୁତମାଳା ପତ୍ରରେ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି। ଏ ନୂଆ ଗାଡ଼ିର ପରିକଳ୍ପନା ମୂଳରେ ଯେ ଟିକିଏ ବିଶେଷ ପ୍ରମାଦ ରହିଛି। ଦେଶ ଏକ ସମାଜବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବୈଷମ୍ୟକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ହେଉ ଅସମୀଚୀନ। ରେଳରେ ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ରହୁ। କିନ୍ତୁ କେହି ଅଧିକ ଦେଇ ପାରିବାର ଉପରେ ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟରୁ ବଞ୍ଚିତ ନ ହୁଅନ୍ତି। ଅଧିକ ଭଡ଼ା ଉପରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ନହୋଇ ଯାତ୍ରାର ଦୂରତ୍ୱ ଉପରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ହେବା ଏକାନ୍ତ ଉଚିତ। ଧରାଯାଉ ଜଣେ ୫୦ ମଇଲ ଯାତ୍ରାର ଟିକେଟର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, ସେ ଅଧିକ ଭଡ଼ା ଦେଇ ପାରିବ ବୋଲି ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଯାଇବ ୨୦୦ ମାଇଲ ଯାତ୍ରୀର ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟକୁ ଅପହରଣ କରିବ କାହିଁକି? ଏଥି ନିମନ୍ତେ ୫୦ ମାଇଲରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂର ଯାତ୍ରାକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନତମ ଶ୍ରେଣୀ, ଦେଢ଼ଶ ବା ଦୁଇଶହ ମାଇଲ ଦୂରଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ତହିଁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ସୁବିଧା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ସେପରି ଶୋଇ ପାରିବା ଭଳି ସ୍ଥାନ ପାଇବେ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ତହିଁ ଅଧିକ ସ୍ଥାନ ଓ ସୁବିଧା ପାଇ ପାରିବେ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଉଚିତ।

ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପାଇଁ କେତେକ ଅର୍ଥ ଭିକ୍ଷାଦେବାକୁ ଆମ ଦେଶର ମା ଭଉଣୀ ମାନଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି। ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ଉତ୍କଳର ନାରୀଜାତି ଅଗ୍ରେ ଏ ମହତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବେ। ଏହା କେବଳ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବା ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣତା। ଏହା ଭିତରେ ନାରୀର ଜୀବନ ସ୍ପନ୍ଦନର ଆଭାସ ମିଳିବ। ନାରୀର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ, ନାରୀର ହୃଦୟ, ବିଶେଷତଃ ନାରୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ଏହି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେମାନେ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବେ ସେ ଅବସର ଜୁଟିଛି। ତାଛଡ଼ା କର୍ମପ୍ରବଣତା, ବିପନ୍ନ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ସାହଚର୍ଯ୍ୟ କେବଳ ନୁହେଁ, ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ଏବଂ ସୁସଙ୍ଗତ କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକଟ କରିବାର ଏହା ଏକ ବାଟ ବୋଲି ବିଚାରିବାକୁ ହେବ। ଆମ ନାରୀର ଚରିତ୍ର ଗଠନରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ପ୍ରଭୂତ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ।

ଅସହିଷ୍ଣୁତା

ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କ ଗୋଳଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗାଁର ବାଡ଼ ଅଧ ଫୁଟ ଘାଟର କନ୍ଦଳ ମୂଳରେ ଅସହିଷ୍ଣୁ ଭାବ ରହିଛି ବୋଲି କେତେକ ସାମାଜିକ ବ୍ୟାଧିର ବୈଦ୍ୟ ମାନଙ୍କର ମତ। କିନ୍ତୁ ଏହା ଅତି ବହୁମୁଖୀ ଚିନ୍ତା। ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀର ଚିନ୍ତା କଲେ ବୁଝା ପଡ଼ିବ ଯେ ଆମର ଅତିରିକ୍ତ ସହନଶୀଳତା ହିଁ ଆମ ସମାଜର ସର୍ବନାଶର ମୂଳ କାରଣ। ଆମେ ନାନା ପ୍ରବଞ୍ଚନା, ଆମ ଚିନ୍ତାରେ ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡ଼ ପିଣ୍ଡ ଭଳି ସହ୍ୟ କରି ଆସୁଛୁ। ବିଶେଷତଃ ଅନ୍ୟାୟକୁ ସହ୍ୟ କରିଯିବାର ଦୁର୍ବଳତା ଆମକୁ କେବଳ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଲଢ଼ାଇ ଭିତରେ ନେଇ ପକାଇ ନାହିଁ ଆମର ଆର୍ଥିକ ସାମାଜିକ, ନୈତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଧୋଗତି ଆଣି ଦେଇଛି। ଆମେ ମାନୁଛୁ ଯେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ବିବାଦ ମୁଖ୍ୟତଃ କେତେକ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କର କାମ। ଉଭୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସହନଶୀଳତା ହିଁ ତାଙ୍କୁ ସହ୍ୟ କରୁଛି। ଗାଁ ଭିତରେ ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଉଛି, ତାହା କେତେକ ଠାକୁରର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥୀ ଲୋକଙ୍କର କାମ ଜାଣି ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଆମ ଲୋକେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କେବଳ ସହ୍ୟ କରନାହାନ୍ତି— ସେମାନଙ୍କୁ ପୂଜା ମଧ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି। ସ୍ତ୍ରୀର ବେପାର ମୂଳରେ ମଧ୍ୟ ସେଇ କଥା। କେବଳ ସରକାରଙ୍କ ଚେଷ୍ଟାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ବେପାର ଲୋପ ପାଇବ ନାହିଁ— ଯେତେଦିନ ଯାଏଁ ଆମେ ଏହି ସ୍ତ୍ରୀର ବେପାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସହ୍ୟ କରିବା, ଆମେ ଯେତେ ଦିନ ଯାଏ ଏମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜାତି ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରି ସମାଜର ଏକ ପତିତ ଶ୍ରେଣୀ ବୋଲି ବିଚାର ନକରିବା ସେତେଦିନ ଯାଏଁ ଏ ବ୍ୟାଧି ରହିବ ହିଁ ରହିବ। ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏଇ କଥା। ଆମେ ଅର୍ଥର ପୂଜାରୀ, ମନୁଷ୍ୟର ନୁହେଁ। ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଆଜି ପୁଞ୍ଜିର ଗୋଲାମ—ପୁଞ୍ଜିପତିର ନୁହେଁ। ଆମେ ପୁଞ୍ଜିର ଅତ୍ୟାଚାର ସହ୍ୟ କରୁଛୁ— ଏହା ହିଁ ଆମ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କାରଣ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତାରୁ)

ସତ୍ୟ କହିଲେ ଗାଁରେ ନାଇଁ ପଡ଼ ସେମାନେ ତରଣ କରିବା, ଯଦି ଘରେ ପଡ଼ି ଯ ଘରକୁ ଛାଡ଼ି କେହିବା କେଉଁ ପାଗଳଖାନାରେ ଥାଇ ବଞ୍ଚିଲା କେହି ନଥିଲା । ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ ସେ ଅନେକ ଶତ୍ରୁ ଅର୍ଜନ କରି ପାଇଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁବିଧାପାଇ ସେମାନେ ଚତୁର୍ଗୁଣ ବେଗରେ ତାଙ୍କର ଘରକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଗୃହଅଙ୍ଗ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦି ପଡ଼ିଗଲେ । ନାୟକ-ଚତୁ ଗୁମାସ୍ତା ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ଏକାଠି ହେଲେ ଅଚ୍ଛା ବୁଦ୍ଧି, ମନ୍ଦ ଘରେ କୁସଙ୍ଗତ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଧାରଣା ଥିଲା ଯାହା ପାଇଲେ, ଅପଣା ଅପଣା ଘରେ ନେଇ ଜାଳି ଭର ସାଇତି ପକାଇଦେଲେ । ଗୁଣ୍ଡି ଗୁଣ୍ଡି କରି ସେ ଭୁଷ୍ଠା ଭିତରେ ଏତେବଡ଼ ଘଣ୍ଟା ଛିନ୍ନ ଛତ୍ର ହୋଇଗଲା । ସେଥିରୁ ଯେ ଗୋଟିଏ ଅଧେ ବସ୍ତ୍ର ଖଣ୍ଡ ଥିଲେ, ସେମାନେବି ଏକ୍ସବରେ କାର୍ଯ୍ୟଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଅର ଘରକୁ ଆଶା ଛାଡ଼ିଲେ । କଣାମାମୁଙ୍କ ଦଶା କଣ ହେଲା, ତାହା ତୁମେ ଅନୁମାନ କରି ପାରୁଥିବ । ପିତାଙ୍କଶ୍ରୀ ଚଢ଼େଇ ପରି, ସେ ମେଞ୍ଚି ଜାଲରେ ବସିଲା ସେ ଡାଳ ତ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଏବେ କେଉଁଠି ଗୋଡ଼ ନଦେଇ ଉଡି ଉଡି ବୁଲିବାଛଡ଼ା ଅଉ ଉପାୟ କଣ ? ଅଉ କେହି ଯଦି ତାକୁ ଥାଆନ୍ତା, ତାକୁ ଭଣି ସେ ନ ନେଇଯାଇ ରହିଥାନ୍ତା ? କଣ ମାମୁ ତା ଗାଁକଥା ଘର କଥା ଯେବେ ହାଣି ଦେଲୁ ପଚାରେ ତା କଥାରେ କିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରୁନାହିଁ । ଅତ୍ୟ ବନ୍ଧୁ କେତେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲୁ ଅମେ, ଯେତେବେଳେ କଣା-ମାମୁଙ୍କୁ ଅନ୍ଧମାନର ବା ଅମାନୁଷିକ କ୍ଷମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେବତା କି ଅସୁର ବୋଲି ମନେ ମନେ ଜାଣିଥିଲୁ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯେତେବେଳେ ସେତେ ସବଳ ଥିଲା ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ! କଣାମାମୁ ପଢ଼ି ବକ୍ତ୍ର, ତନ୍ମୟ, ପ୍ରଶଂସା କରି ହୃଦୟୁଥା ଦେଇ ଯାଉଥିଲୁ । ତାହାର ପର ଅଜପ ହୋଇ ପାରନ୍ତୁ ବୋଲି ଶତ୍ରୁ ଅଥଚ ହେଉଥିଲୁ । ସେ ଥିଲା ଗୋଟାଏ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ଅଦର୍ଶ ।

ଏହି ପୁଣି ଦିନେ ଥିଲା ଅମର ପ୍ରଧାନ ଶକ୍ତି, ସେହି କଣାମାମୁଙ୍କର ଭାବିନାରେ ଅତୀବ ଗୁଣକର ସେ ଗୋଳାପାଳୁ ନ ଥିଲା କି ଦିନରେ ଖେଳାଯାଉ ନ ଥିଲା ।

ସେହି ଭାଇର କଥା । ମୁଁ ଆଉ କୃଷ୍ଣ ରାଇ ଯେଉଁଦିନ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ମା' ବାଡ଼ିରେ ଖେଳା ଗଛରେ ଚଢ଼ିଥିଲୁ । ଶୀତ ଦିନ ଓ ଧ' ସନ୍ଧ୍ୟାହାରେ ଦରହ ଆସି କେଉଁଠି ହୋଇ ଘରୁ ଖସି ବୁଲିଗଲୁ । ... ଲମ୍ବାକୁ ଠାରିଲୁ ପରି ସଂଧ୍ୟା ସିଆ ଯାଇ ହାଜର ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ମା' ବାଡ଼ିରେ । ତା ଗଛରେ ବରକୋଳି ପାଚି ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗ ଧରିଥାଏ । ମୋତେ ଭଲ ଗଛଚଢ଼ି ଆସେ ନାହିଁ, କୃଷ୍ଣରାଇ ହନୁମାନର ଚଢ଼ି ବସିଗଲେ । ସେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟାଏ ଡାଳ ଧରି ହଲାଇ ଦିଏ ଯେ କୁଆଁ ପଥର ପଡ଼ିଲା ପରି ପାଚିଲା ଦର ପାଚିଲା କୋଳି ଗୁଡ଼ାକ ତଳେ ଗଦା ହୋଇ ଯାଏ ।

ଭରବରୁ କରି ଦଉଳରେ ଯେତେ ପୁରାଇ ଥାଏ, ଆଉ ଯେତେ ବା ସାର୍ଟି ଅଣ୍ଟି କାନିରେ ରଖୁଥାଏ । କିଛି କ୍ଷଣ ପରେ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ମା' ବୁଢ଼ୀ ଜାଣି ପାରିଲା । ସେ 'କିଏରେ କିଏରେ' ବୋଲି ଯେମିତି ଆସି ଗଛ ମୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଛି, କୃଷ୍ଣ ଭାଇଟା କଣ ଭଲ ନୁ ... ଗୋଟାଏ ଡାଳ ହଲାଇ ବୁଢ଼ୀର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଝଡ଼ ଝଡ଼ ହୋଇ କୋଳି ଗୁଡ଼ାଏ ଜମା କରି ପକାଇଲା । ବୁଢ଼ୀ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । "ଅଲ ଦେଖାଣ, ଡାକୁଣୀ ଶିଶୁ" ଗୁଡ଼ାକ କେତେବେଳେ କଅଣ ଯେ କରି ବସିବେ ଆଉ ଠିକଣା ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ଭୟରେ ଗଛ ଉହାଡ଼ରେ ଛପି ଗଲି । କୃଷ୍ଣଭାଇ ଓହ୍ଲାଇବା ନା ଯାଉ ମୁଁ ବିଚାରି ବୋଲି ସବୁ ଅବସ୍ଥା କରି ତାହାର ମୁଣ୍ଡକୁ ଯୋଗାଉଛି । ବୁଢ଼ୀ ନାଚ ନାଚି ମାଟି କରି ପକାଇ ମୂର ଉପାଡ଼ି ଥାଏ । ଆମ ମନେ ମନେ ଏ କଳ୍ପାଉଛି ଯେତେ ଠାକୁ ତାହାଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଝିବା ନାହିଁ । ଅଉ ଆମର ଉପର ବା ଜାଣନ୍ତୁ ? ବୁଢ଼ୀଟା ଆମର କଣ କରି ପାରିବ ଯେ । କଣା-ମାମୁଁ । ଯେଉଁ ଦିନଟା କାହା କୋଉଠି ରେ ପକ୍ଷୀ ମାରୁଥିବ କି କେଉଁଠି ତାସ ଖେଳରେ ଲାଗିଥିବ । ମାତ୍ର ଆମ ଭାଗ୍ୟ ମନ୍ଦ, ସେ କୁଆଡ଼େ ସେ ଦିନ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ଘର ଅଗଣାରେ ବସିଥିଲା । ମାଟି ବୋଲି ଶୁଣି ଉଠି ଆସିଲା । ସେ ଯେତେବେଳେ 'କିଏରେ କିଏରେ' ବୋଲି ବାହାରି ଆସିଲା, ସେ ସ୍ୱରଟା ଏକ୍ଷଣି ମନରେ ପଡ଼ିଲା ବେଳକୁ ଭୟ ଅନୁଭବ କରେଁ । ମୁଁ ତ ଏକା ବେଳେ କାଠ ହୋଇ ରହିଗଲି । ଗୋଡ଼ ହାତ ବି ଚଳାଇ ନାହିଁ । ଆଉ କୃଷ୍ଣଭାଇ ଯେ ସେଉଁ ଡାଳରେ ଚଢ଼ିଥିଲା ତାକୁହିଁ କୁଣ୍ଢେଇ ରହିଲେ । କଣାମାମୁଁ ଗଛତଳେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଉପରକୁ ଏକ ଆଖିରେ ଏମିତି ତରଟି କରି ଚାହାଁ ଦେଲା ଯେ କୃଷ୍ଣଭାଇ ତଳରେ ଚର ଚର କରି ଏକ କର ପକେଇଲା; ମାମୁଁ ମଜ୍ଜାକୁ ଗୋଟି ସାଇ ଗାଧୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ହସି ନ ପାରି କୁର କୁର କରି ହସି ପକାଇଲି । କଣାମାମୁଁ ରାଗରେ ଧାଇଁ ଆସି ଧରିଲେ ମୋତେ । ମୋ ଦେହରୁ ରକ୍ତ ଶୁଖିଗଲା; ସେ ଅମାନୁଷିକ ସ୍ପର୍ଶ ପାଇ ମୁଁ ଏକା ବେଳେକେ କଳା କାଠ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜଗତର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ନୂଆ ରେଲ୍‌ଗାଡ଼ି

ସିଲିଜର ଅନେକ—ଗ ନୂଆର ଶୀର ଜୋମଠର ନୂଆ ରେଳଗାଡ଼ି ଭାରତରେ ଚାଲିବ। ନୂଆ ଗାଡ଼ିର ସରକାର ଚେତର ସ୍ଥଗିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ପତ୍ରରେ ଜନମତ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି। ଏ ନୂଆ ଗାଡ଼ିର ପରିକଳ୍ପନା ମୂଳରେ ଯେଉଁ ବିଚିତ୍ର ପ୍ରମାଦ ରହିଛି। ଦେଶ ଏକ ସାମ୍ୟବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବୈଷମ୍ୟକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ହେଲେ ଅସମୀଚୀନ। ରେଳରେ ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ରହୁ। କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ଅଧିକ ଦେଇ ପାରିବାର ଅକ୍ଷମତା ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟରୁ ବଞ୍ଚିତ ନ ହୁଅନ୍ତୁ। ଅଧିକ ଭଡ଼ା ଉପରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ନହୋଇ ଯାତ୍ରାର ଦୂରତ୍ୱ ଉପରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ହେବା ଏକାନ୍ତ ଉଚିତ। ଧରାଯାଉ ଜଣେ ୫୦ ମାଇଲ ଯାତ୍ରୀର ଶୋଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ; ସେ ଅଧିକ ଭଡ଼ା ଦେଇ ପାରିବ ବୋଲି ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଗରିବ ୨୦୦ ମାଇଲ ଯାତ୍ରୀର ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟକୁ ଅପହରଣ କରିବ କାହିଁକି? ଏହି ନୀତିରେ ୫୦ ମାଇଲରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂର ଯାତ୍ରାକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ନିମ୍ନତମ ଶ୍ରେଣୀ, ଦେଢ଼ଶ ବା ଦୁଇଶହ ମାଇଲ ଦୂରଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ତହିଁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଙ୍କୁ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ସୁବିଧା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ଯେପରି ଶୋଇ ପାରିବା ଭଳି ସ୍ଥାନ ପାଇବେ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ ତହୁଁ ଅଧିକ ସ୍ଥାନ ଓ ସୁବିଧା ପାଇ ପାରିବେ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଉଚିତ।

ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ସମ୍ପାଦକୀୟରେ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପାଇଁ କେତେକ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ଆମ ଦେଶର ମା ଭଉଣୀ ମାନଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି। ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ଉତ୍କଳର ନାରୀଜାତି ଅଚିରେ ଏ ମହତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବେ। ଏହା କେବଳ ଆଶ୍ରୟ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କରିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବା ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣତା। ଏହା ଭିତରେ ଜାତିର ଜୀବନ ସ୍ପନ୍ଦନର ଆଭାସ ମିଳିବ। ଜାତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ, ଜାତିର ହୃଦୟ, ବିଶେଷତଃ ଜାତିର ଜନମାନଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ଏହି ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେପରି ଫୁଟିପାରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବ ସେ ଅବସର ଉପସ୍ଥିତ ଅଛି। ତାଛଡ଼ା କର୍ମପ୍ରବଣତା, ବିପନ୍ନ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ସାହିତ୍ୟ କେବଳ ନୁହେଁ, ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ଏବଂ ସୁସଙ୍ଗତ କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକଟ କରିବାର ଏହା ଏକ ବିଧି ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ। ଆମ ଜାତିର ଚରିତ୍ର ଗଠନରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ପ୍ରଭୂତ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ।

ଅସହିଷ୍ଣୁତା

ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ମାରପିଟ ଗୋଳମାଳ ଆରମ୍ଭ କରି ଗାଁର ବାହାର ଅଦ ଛୋଟ ଖାଟର ଜଞ୍ଜାଳ ମୂଳରେ ଅସହିଷ୍ଣୁ ଭାବ ରହିଛି ବୋଲି କେତେକ ସାମାଜିକ ବ୍ୟାଧିର ବୈଦ୍ୟ ମାନଙ୍କର ମତ। କିନ୍ତୁ ଏହା ଅତି ବହିର୍ମୁଖୀ ଚିନ୍ତା। ଠିକ୍ ଗଭୀର ଚିନ୍ତା କଲେ ବୁଝା ପଡ଼ିବ ଯେ ଆମର ଅତିରିକ୍ତ ସହନଶୀଳତା ହିଁ ଆମ ସମାଜର ସର୍ବଦୁଃଖର ବ୍ୟାଧିର ଜଡ଼। ଆମେ ନାନା ଅବର୍ଜନା, ଅପ ଚିନ୍ତାରେ ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡ଼ ପିଣ୍ଡ ଭଳି ସହ୍ୟ କରି ଆସୁଛୁ। ବିଶେଷତଃ ଅନ୍ୟାୟକୁ ସହ୍ୟ କରିପାରିବାର ଦୁର୍ବଳତା ଆମକୁ କେବଳ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଲଢ଼ାଇ ଭିତରେ ନେଇ ପକାଇ ନାହିଁ ଆମର ଆର୍ଥିକ ସାମାଜିକ, ନୈତିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଧୋଗତି ଆଣି ଦେଇଛି। ଆମେ ମାନୁଛୁଁ ଯେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ବିବାଦ ମୁଖ୍ୟତଃ କେତେକ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କର କାମ। ଉଭୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସହନଶୀଳତା ହିଁ ତାଙ୍କୁ ସହ୍ୟ କରୁଛି। ଗା ଭିତରେ ଦୁର୍ବଳ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଉଛି, ତାହା କେତେକ ଠାକୁରର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥୀ ଲୋକଙ୍କର କାମ ଜାଣି ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ଆମ ଲୋକେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟକୁ କେବଳ ସହ୍ୟ କରନାହାନ୍ତି—ସେମାନଙ୍କୁ ପୂଜା ମଧ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି। ବେଶ୍ୟା ବେପାର ମୂଳରେ ମଧ୍ୟ ସେଇ କଥା। କେବଳ ସରକାରୀ ଚେଷ୍ଟାରେ ବେଶ୍ୟା ବେପାର ଲୋପ ପାଇବ ନାହିଁ—ଯେତେଦିନ ଯାଏଁ ଆମେ ଏହି ବେଶ୍ୟା ବେପାର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସହ୍ୟ କରିବା, ଆମେ ଯେତେ ଦିନ ଯାଏ ଏମାନଙ୍କୁ ବେଶ୍ୟା ବୋଲି ଜ୍ଞାନ କରି ସମାଜର ଏକ ପତିତ ଶ୍ରେଣୀ ବୋଲି ବିଚାର ନକରିବା ସେତେଦିନ ଯାଏଁ ଏ ବ୍ୟାଧି ରହିବ ହିଁ ରହିବ। ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏଇ କଥା। ଆମେ ଅର୍ଥର ପୂଜା କରୁ, ମନୁଷ୍ୟର ନୁହେଁ। ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଆଜି ପୁଞ୍ଜିର ଗୋଲାମ—ପୁଞ୍ଜିପତିର ନୁହେଁ। ଆମେ ପୁଞ୍ଜିର ଅତ୍ୟାଚାର ସହ୍ୟ କରୁଛୁ— ଏହାହିଁ ଆମ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କାରଣ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତାରୁ)

ସତ୍ୟ ଧର୍ମର ଖାତିର ନରଖି ପର ସମ୍ପତ୍ତି ହରଣ କରିବା, ଫାନ୍ଦରେ ପକାଇ ପରକୁ ଜବତ କରିବା ପ୍ରଭୃତି ମାମଲତକାରରେ ତାଙ୍କ ତୁଳନା କେହି ନଥିଲା । ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ ସେ ଅନେକ ଶତ୍ରୁ ଅର୍ଜନ କରି ଯାଇଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁବିଧାପାଇ ସେମାନେ ଚତୁର୍ଗୁଣା ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଘରକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଗୃହଅଡ଼ୁ ଛନ୍ଦବାନ୍ଧି ପକାଇଲେ । ନାଏବ-ଛଗୁ ଗୁମାସ୍ତା ଚାକରମାନେ ଏଡ଼କବେଳ ଅବସ୍ଥା ବୁଝି, ମୁନିବ ଘରେ ବିପଦପାତ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଜାଣିପାରିଥିଲା ଯାହା ପାଇଲେ, ଆପଣା ଆପଣା ଘରେ ନେଇ ଜାହି କରି ସାଇତି ପକାଇଲେ । ଗୁଁ ଗୁଁ ବନ୍ଧ କୋଠରୀ ଭିତରେ ଏଡ଼େବଡ଼ ଘରଟା ଛିନ୍ନ ଛତର ହୋଇଗଲା । ଶେଷକୁ ଯେ ଗୋଟିଏ ଅଧେ ସମ୍ପତ୍ତି ଖଣ୍ଡ ଥିଲେ, ସେମାନେବି ଏମ୍ଭିତରେ ନିଃଶେଷ ହୋଇ ଆର ପୁରକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । କଣାମାମୁଁ-ଦଶା କଣ ହେଲା, ତାହା ତୁମେ ଅନୁମାନ କରି ପାରୁଥିବ । ପିତାଶ୍ରୀ ଚଢ଼େଇ ପରି ସେ ମେଞ୍ଚ ଡ଼ାଳରେ ବସିଲେ ସେ ଡାଳ ତ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଏବେ କେଉଁଠି ଗୋଡ଼ ନଦେଇ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ବୁଲିବାଛଡ଼ା ଆଉ ଉପାୟ କଣ ? ଆଉ କେହି ମଦ ତାର ଥାଆନ୍ତା, ତାକୁ ଭଣି ସେ ନ ନେଇପାଇ ରହିଥାନ୍ତା ? କଣ ମାମୁ ତା ଗାଁକଥା ଘର କଥା ଯେବେ ଚୋଳି କିଛି ପଚାରେ ତା କଥାରେ କିଏ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଦିନାକେତେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲୁ ଆମେ, ଯେତେବେଳେ କଣା-ମାମୁଙ୍କୁ ଅଭିମାନର ବା ଅମାନୁଷିକ କ୍ଷମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେବତା କି ଅସୁର ବୋଲି ମନେ ମନେ ଜାଣିଥିଲୁ । ବାସ୍ତବିକ ସେତେବେଳେ କେଡ଼େ ସବଳ ଥିଲା ଆମ ମନଟା ! କଣାମାମୁ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି, ବିସ୍ମୟ, ପ୍ରଶଂସାରେ ହୃଦୟଟା ପୂରି ଯାଇଥିଲା । ତାହାର ପର ଅଟପ ହୋଇ ପାରନ୍ତୁ ବୋଲି ଶତ ଅଧ୍ୟୁ ହେଉଥିଲା । ସେ ଥିଲେ ଗୋଟାଏ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦର୍ଶ ।

ଏହି ପୁଣି ଦିନେ ଥିଲା ଆମର ପ୍ରଧାନ ଶନ୍ତ୍ରୁ ସାହାଙ୍କ ଉପରେ ଭାବନାରେ ଅବସ ଗାଁ ଭିତର ଶୋଳପାରୁ ନ ଥିଲୁ କି ଦିନରେ ଖେଳିପାରୁ ନ ଥିଲୁ ।

ସେହି କାଳର କଥା । ମୁଁ ଆଉ କୃଷ୍ଣ ଦୁଇ ଯଉଦିନ ଶନ୍ତୁରୀ ମା' ବାଡ଼ିରେ କୋଳି ଗଛରେ ଚଢ଼ିଥିଲୁଁ । ଶୀତ ଦିନଟା ଦି' ପହରଠାରେ ଦିନହିଁ ମାଳ ଶିଖାଣି ହୋଇ ଘରୁ ଖସି ଗୁଲିଗଲୁ । ଗ୍ରୀଷ୍ମକା ଲୁହାକୁ ଠାଣିଲା ପରି ସିଧା ସିଧା ପାଇ ହାଜର ଶନ୍ତ୍ରୁରୀ ମା' ବାଡ଼ିରେ । ତା ଗଛର ବରକୋଳି ପାଚି ହଳଦି ରଙ୍ଗ ଧରି ଦିଶୁଥାଏ । ମୋଟେ ଭଲ ଗଛଚଢ଼ି ଆସେ ନାହିଁ, କୃଷ୍ଣହିଁ ହନୁମାନ ଚଢ଼ି ଗଲାଗଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟାଏ ଡାଳ ଧରି ହଲାଇ ଦିଏ ଯେ ଲୁଅ ପଥର ପଡ଼ିଲା ପରି ପାଚିଲା ଦର ପାଚିଲା କୋଳି ଗୁଡ଼ାକ ତଳେ ଗଦା ହୋଇ ଯାଏ ।

ତରବର କରି ଦିନଲରେ ଯେତେ ମୁଁ ଗୋଟା ଥାଏ, ଆଉ ଯେତେ ବା ସାଉଁଟି ଅଣ୍ଟା କାନିରେ ରଖୁଥାଏ । କିଛି କ୍ଷଣ ପରେ ଶନ୍ତୁରୀ ମା' ବୁଢ଼ୀ ଜାଣି ପାରିଲା । ସେ 'କିଏରେ କିଏରେ' ବୋଲି ଯେମିତି ଆସି ଗଛ ମୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଛି, କୃଷ୍ଣ ଭାଇଟା କଣ କଲା ନା ଡେଲା ଟେ ଗୋଟାଏ ଡାଳ ହଲାଇ ବୁଢ଼ୀର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଛଡ଼ ଛଡ଼ ହୋଇ କୋଳି ଗୁଡ଼ାଏ ଜମା ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ବୁଢ଼ୀ ତ ରାଗି ନିଆଁ ! "ଅଲପେଇସ, ଡାକୁଣୀ ଖିଆ" ପ୍ରଭୃତି କେତେ କଅଣ ଯେ ବକି ଗଲା ତାର ଠିକଣା ନାହିଁ । ମୁଁ ତ ତଳେ ଗଛ ଉହାଡ଼ରେ ଲୁଚି ଗଲି । କୃଷ୍ଣଭାଇ ଉଚ୍ଚ ଡାଳର ନ ପତ୍ର ପୁଞ୍ଜି ଖଣ୍ଡିଏ କୋଳି ସବୁ ଅଣ୍ଟା କରି ତାହାର ମୁଣ୍ଡକୁ ପୋପାଉଥିଲା । ବୁଢ଼ୀ ନାଚି ନାଚି ପାଟି କରି ସାତ ପୁର କମ୍ପାଉ ଥାଏ । ଆମ ମନେ ମନେ ଏ ବିଲପାଇଲ୍ ଯେଗା ଠାରୁ କାହାରିକି ପାଟି ଶୁଭିବ ନାହିଁ । ଆଉ ଆମର ଡର ବା କାହାକୁ ? ବୁଢ଼ୀଟା ଆମର କଣି କରି ପାରିବ ଯେ ! କଣା-ମାମୁଁ ! ସେତ ଏବେ କାହା ଚଉପାଢ଼ୀରେ ବସୁଥିବ ମାରୁଥିବ କି କାହାଠି ତାସ ଖେଳରେ ଲାଗିଥିବ । ମାତ୍ର ଆମର ଭାଗ୍ୟ ମନ୍ଦ, ସେ କୁଆଡ଼େ ସେ ଦିନ ଶନ୍ତ୍ରୁରୀ ଘର ଅଗଣାରେ ବସିଥିଲେ । ପାଟି ଗୋଳି ଶୁଣି ଉଠି ଆସିଲେ । ସେ ଯେତେବେଳେ 'କିଏରେ କିଏରେ' ବୋଲି ବାହାରି ଆସିଲେ, ସେ ସ୍ୱରଟା ଏହାକଣି ମନରେ ପଡ଼ିଲା ବେଳକୁ ବି ମୁଁ ଥରି ଉଠୁଛି । ମୁଁ ତ ଏକା ବେଳେ କାଠ ହୋଇ ରହିଗଲି । ଗୋଡ଼ ହାତ ବି ଚାଲିଲା ନାହିଁ । ଆଉ କୃଷ୍ଣଭାଇ ଯେ ଯେଉଁ ଡାଳରେ ଚଢ଼ିଥିଲା ତାକୁହିଁ କୁଣ୍ଢେଇ ରହିଲେ । କଣାମାମୁଁ ଗଛତଳେ ଠିଆ ହୋଇ ଉପରକୁ ଏକ ଆଖିରେ ଏମିତି ତରଟି କରି ଚାହିଁ ଦେଲେ ଯେ କୃଷ୍ଣଭାଇ ଡରରେ ଥର ଥର କରି ଏକ କରି ପକେଇଲା; ମାମୁଁ ମଙ୍କଡ଼ର ଗୋଟି ସାକ ଗାଧୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ହସି ନ ପାରି କୁର କୁର କରି ହସି ପକାଇଲି । କଣାମାମୁଁ ରାଗରେ ଧାଇଁ ଆସି ଧରିଲେ ମୋତେ । ମୋ ଦେହରୁ ରକ୍ତ ଶୁଖିଗଲା; ସେ ଅମାନୁଷିକ ସ୍ପର୍ଶ ପାଇ ମୁଁ ଏକା ବେଳେକେ କଳା କାଠ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

କବିତା

ମାଳଞ୍ଚ

(ଷଶାଖା ପଢ)

ଶ୍ରୀ ବିନୋଦଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଏମ୍. ଏ.

— ୧ —

ସେ ଦିନର
ସ୍ତିମିତ ଆକାଶ,
ଝିପିରି ଝିପିରି ଖାଲି ଝରୁଥିଲା ଜଳ
ବୃଠରେ ଅବିରଳ;
ଦୁଇଟି ସାରସ
ଉଡ଼ି ଯାଉଥିଲେ ଦୂରରେ
କରି କୋଳାହଳ ।
ଅନମନେ ମୁହଁ କରି ଘର
ଠିକ ଫୁଆରାର ସମ
ଝଣି ଝରୁଥିଲ;
ଅକାଶର ନୀଳ
ତମେ ପରିଣତ କର
ସ୍ୱପ୍ନ ଓ ନାରଙ୍ଗ
ନଦୀ ଧାରେ ଦୂର୍ବା ଅସ୍ତୃତ
(ତୁମେ ନୈବେଦ୍ୟରେ
ପ୍ରସାଧନ ରଚ…)
ନା ନା ସରଞ୍ଜାମେ କରି
ରଙ୍ଗ ଓ ବେରଙ୍ଗ
କେତେ ଲକ୍ଷ ଶତ ।

— ୨ —

ତୁମର କବସ୍ତି
ସମ କଳା
ଅସିଥିଲା
କ୍ରମେ ବାଭାବସ୍ତି
ଗହନ ଓ ସ୍ତବ୍ଧ
ତୁମର ହାତେ
ଅଭରଣୀ ଠୁଂ ଠାଂ ଶବ୍ଦ
ସମ ଶୁଭୁଥିଲା
ଯେବେ ଝରୁଥିଲା ଜଳ
କେତେ ଅବିରଳ ।

— ୩ —

ମଦାଲସା ନଗରୀର ଧାରେ
ତୁମ କାନ ଦୁଲ୍, ମୋତି ଅଳ୍ପପର
କୌଣସି ରଙ୍ଗଣର ଲୀଳା
ଖେଳିଥିଲା
ଦୁଞ୍ଜୀଳର ବଚନ.
ହୂଟେ ଅ ସମନନ
ହୃଦୟ ପଶୀତ କରେ
ରଶ୍ମି କରତଳ
ରଙ୍ଗୀନ ସୂତାରେ ଯେ
ଲେଖି ରଖିଥିଲ
ମୋ ନାମର ଦୁଇଟି ଅକ୍ଷର;
ଦୂରେ ବାଲୁଚର
ଖିରେ ଚକୋରର ଲଘୁସ୍ୱର
ଶୁଣା ଯାଉଥିଲା ।
ଆଜି ତୁମ ଅଖିଜଳ
ଝରି ଅବିରଳ
ଭିଜାଇଲା ତୁମ କରତଳ
ଖାଲି ଅବିରଳ ।

— ୪ —

ତୁମର
ପାଲଟା ଶାଢ଼ୀର
ଉତ୍ତପ୍ତ ସୌରଭ ପରି
ଗଙ୍ଗଶିଉଳିର
ଭିଜାଗନ୍ଧ ଉଡିଥିଲା ଭରି;
ମାଳଞ୍ଚଗ୍ରଟିଣୀ ପରି
ଶସ୍ୟ କ୍ଷେତ ପାଖୁ
ପତଙ୍ଗର ଗାନ ଶୁଭୁଥିଲା
ପ୍ରେମଗୁଞ୍ଜନ ପରି
ଅବିକଳ
ଯେବେ ଝରୁଥିଲା ଜଳ
କଲ୍ କଲ୍ ଛଲ୍ ଛଲ୍
ଅବିରଳ ।

— ୫ —

ବନ୍ଧୁ ଲୋ !
ଆଜି ବି ତ
ଝରୁଅଛି ଜଳ,
ମନର ଗହନ ତଳେ
ତୁମ ପଦ ପାତ
ଶୁଣଣୀ ଅବିରଳ,
ଆଜି ଶ ତ ଅଶୀତ ନିଷାଦ
ଦୂର ଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାଦ
ଚେତ ସ୍ମୃ ଯେ ନଷ୍ଟାଳ
ସେ ଶଯ୍ୟା ରଚନା
ଆଉ
ଅଲଜ୍ଜ ଅନଶୀନ
କେଟେର ଶବଦନୀ
ଆଜିକି ପୁନରାବୃତ୍ତି
ହେବ ସେ ସକାଳ
ଯେବେ ଝରିବଲେ ଜଳ
କଲ କଲ
ଛଲ ଛଲ୍
ଖାଲି ଅବିରଳ ?

— ❋ —

ଝଣାଣି

ପଥ ମୋର ହେଉ କଣ୍ଟକିତ
ଘନ ଅନ୍ଧକାରେ—
ବଜ୍ରପଡ଼ୁ, ଗରଜୁ ବତାସ,
ଭୀଷଣ ହୁଙ୍କାରେ ।
ଚାଲିବି ମୁଁ ଉଲ୍ଲାସରେ ମାତି,
ନକରିବି ଶଙ୍କା,
ନଯିବି ମୁଁ ସଂଭୋଗର ପଥେ
କୁଟୀଳ ସେ ବଙ୍କା ।
ହିଂସା ଅଉ କୁଟୀଳତା ଯେତେ
ଛାଡ଼ ଅପସରି,
ହେଉ ଶାନ୍ତ, ଦୟା, ସରଳତା
ଚିର ସହଚରୀ ।
ବିଭୁପଦେ ମାଗୁଣି ଏତିକି,
ବିପଦ-ବତାସ
ଭରି ଦେଉ ପ୍ରାଣେ ମୋର ସଦା
ସତ୍ୟର ପ୍ରକାଶ ।

ଶୈଳବାଳା ମହାନ୍ତ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱାଧୀନ ସତେ ?

ଡାକ୍ତର—ନିର୍ମଳନଳିନୀ ସାମନ୍ତରାୟ

ଷାଠିଏ ବର୍ଷ ଜୀବନ୍ତ ସଂଗ୍ରାମରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇ ୧୯୪୭ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖରେ ଭାରତ ହେଲା ସ୍ୱାଧୀନ । ସେ ତାର ଚିରସ୍ୱପ୍ନର ରାଜଧାନୀ ଦିଲ୍ଲୀର ଲାଲକିଲ୍ଲା ଉପରେ ଉଡ଼ାଇ ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା କରିଦେଲା । କେତେ ଲୋକ ଆଶା କରିଥିଲେ ସେଇ ନଗ୍ନ ଫକୀର ହୁଏତ ମୟୂର ସିଂହାସନରେ ବସି ଅଭିଷିକ୍ତ ହେବେ । ତାହା ହେଲାନାହିଁ । ତ୍ୟାଗୀ ଯିଏ ସେ ନିଜକୁ ଭୋଗବିଳାସରେ ଅବରୁଦ୍ଧ କରିବ କାହିଁକି ? ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ଭାରତ ହେଲା ସ୍ୱାଧୀନ । ଦୀର୍ଘ ବନ୍ଦୀ ଦଶାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଭାରତ ଦେଖିଲା ତାର ଦୁଇପୁଅ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ହସ୍ତରେ ଏକ ଅନ୍ୟର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ, ଶାନ୍ତ ଅନନ୍ତ ଶୃଙ୍ଖଳତାର ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଶାନ୍ତ ବିଦ୍ରୋହ ବିପକ୍ଷତା ଗୃହଦ୍ୱାରରେ ଅଗ୍ନି ଜାଳି ଦେଲାଣି, ତଥାପି ଦେଶବାସୀ ଆଶା କରିଥିଲେ ଏ ଅଗ୍ନି ଲିଭିଯିବ । ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ଭାରତ ଏକାଙ୍ଗ ହେବ । ଲିଭିବା ତ ଦୂରର କଥା ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତରରୁ ଯେଉଁ ପ୍ରଳୟ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ତାହା ସମଗ୍ର ଦେଶକୁ ଧୂମାଚ୍ଛନ୍ନ କଲାଣି । କ୍ରମେ ସେଇ ଦାବାନଳ ସମଗ୍ର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତକୁ ଗ୍ରାସ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ ହେଉଛି । ଏ ଅଗ୍ନି କ'ଣ ଲିଭିବ ନାହିଁ? ଯେଉଁ ଅମାନୁଷିକତାର ତାଣ୍ଡବଲୀଳା ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ଭାରତରେ ଲାଗିଛି ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସମଗ୍ର ଭାରତର ନରନାରୀର ହୃଦୟକୁ ଛୁଇଁଲାଣି, ପ୍ରତିଶୋଧର ଅନଳ ସମସ୍ତଙ୍କର ଛାତିରେ ଜଳି ଉଠିଲାଣି, ଏହାର ଶାନ୍ତି କାହିଁ ?

ଏଇ ଯେଉଁ ପ୍ରଳୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ପଶ୍ଚିମ ଓ ଉତ୍ତର ପଟରୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି. ତା ସଙ୍ଗେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ମହାମାରୀ କରାଳ ମୁଖ ବ୍ୟାଦାନ କରି ଅନ୍ୟପଟୁ ଧାଇଁ ଆସୁଛି, ଶତ ଶତ ନିରପରାଧିନୀ ନାରୀ ଆଜି ଅପହୃତା ଧର୍ଷିତା ହେଉଛନ୍ତି, ଶତ ଶତ କୁସୁମ କୋମଳ ଶିଶୁର କ୍ରନ୍ଦନ ଧ୍ୱନିରେ ଭାରତର ଆକାଶ ମୁଖରିତ ହେଉଛି, ସହସ୍ର ସହସ୍ର ନୟନରେ ଆଜି ଅନବରତ ଲୋତକଧାରା ବୋହି ଯାଉଛି, ମାନବ ପଶୁପକ୍ଷୀ ପରି ଗୃହହୀନ ସମ୍ବଳହୀନ ପଥର ଭିଖାରୀ ହୋଇ ବୁଲୁଛନ୍ତି, ଆଜି ଏଇ ଦାରୁଣ ଅଭିଶାପରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ଉପାୟ କଣ ? ସତେକଣ ଆଜି ସେଇ ଅର୍ଦ୍ଧନଗ୍ନ ଫକୀରର ଧୈର୍ଯ୍ୟ କାକୁତି ମିନତି ଓ ନୀରବ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏଇ ଅଗ୍ନିକୁ ଲିଭାଇ ପାରିବ ? କମ୍ପା ପୃଥିବୀରେ ଶତ ଶତ ସହୋଦରର ରକ୍ତରେ ଭାରତ ଭୂମି ପ୍ଲାବିତ ହେବ ?

ଆଜି ସାରା ଭାରତରେ, ଏଇ ଅଗ୍ନି ଜାଳି ଦେଉଛନ୍ତି ମୁଷ୍ଟିମେୟ ସ୍ୱାର୍ଥପର ଗୁଣ୍ଡା ପ୍ରକୃତିର ଲୁଣ୍ଠନକାରୀ, ହତ୍ୟାକାରୀ ଅମାନୁଷ ଦସ୍ୟୁ । ଆମର ଶାସକ ଦଳ ନିଜ ମୁଖରେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଗତ ଦୁଇ ମହାଯୁଦ୍ଧରେ ଯେତେ ଭୀଷଣ ଅତ୍ୟାଚାର ଘଟିନାହିଁ ତାହା ଏଇ କେଇ ଦିନରେ ଭାରତ ଉପରେ ଘଟିଗଲାଣି । ଆଜି ଧୀରେ ସ୍ଥିରେ କାମ କରିବାର ଆଉ ସମୟ ନାହିଁ, ପ୍ରାର୍ଥନା କାକୁତି ମିନତିରେ ଏ ପ୍ରଳୟ କାରୀ ବିପ୍ଳବର ଦମନ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆମ ରକ୍ତ କଣିକାରେ ଉଦ୍ୟମ ଉତ୍ସାହ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରାୟଣତାର ତତ୍ପରତା ନାଚି ଉଠିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଆଜି ଅସ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗେ ଅସ୍ତ୍ରର ଅଗ୍ନି ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ତେଜ ବିଜୁଳି ଚମକାଇ ଦେଇ ପାରିଲେ ଏ ପ୍ରଳୟ ତାଣ୍ଡବର ଅବସାନ ହେବ । ଏଇ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ହସ୍ତରୁ ନିରପରାଧୀ ନର ନାରୀର ପ୍ରାଣକୁ ଯଦି ଆମ ଶାସକ ଦଳ ରକ୍ଷା କରି ନପାରନ୍ତି ତେବେ ଛଞ୍ଚାଣ ପକ୍ଷୀ ହସ୍ତରୁ ଆମ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ କପୋତଟିକୁ ବା ରକ୍ଷା କରିବେ କପରି ?

ଆଜି ନାରୀ ଭାବୁଛି ତାର ପୁରୁଷ ପୌରୁଷ ହୀନ, କ୍ଲୀବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି; ନଚେତ୍ ତାର ଚକ୍ଷୁ ସମ୍ମୁଖରେ ସେ ଧର୍ଷିତା ଅତ୍ୟାଚାରିତା ହୋଇ ପାରନ୍ତା କି ? ପୁରୁଷ ଭାବୁଛି ତାର ସବଳ ବାହୁରେ ଭୀମଶକ୍ତି ଥାଇ ମଧ୍ୟ, ସେ ସଂଖ୍ୟାରେ ଲଘିଷ୍ଠ ଓ ତାର ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଦୁର୍ବଳ । ଏଇ ହୃଦୟ ଭାବକୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ଶକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଜନ ସେ ଶକ୍ତି ଆଜି କାହିଁ । ଅଥବା ଏ ବାହୁ ଶିକୁଳିରେ ବନ୍ଧାହୋଇ କଲମ ପେଷି ଶିଖିଛି କିନା. ଖଡ୍ଗ ଧରିବାର ଶକ୍ତି ଏହାର ଅଛି କି ? ତେଣୁ ଆଜି ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମର ସହସ୍ର ସହସ୍ର ନର, ଜାତୀୟ ପତାକା ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ । ହାୟରେ ଭାରତ !

ଓଡ଼ିଶା ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନ, ଏଇ ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏଇ ପ୍ରଳୟ ଛୁଇଁ ପାରିନାହିଁ ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଧକ୍କା ଲଗାଇ ଲାଣି । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ । ପ୍ରପୀଡ଼ିତ । ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରେ ତାଙ୍କର କରୁଣ ଇତିହାସ ପଢ଼ି ହୃଦୟ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଉଠେ । ଓଡ଼ିଶାକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ଭାଙ୍ଗି ତାକୁ ଅଙ୍ଗହୀନ ଓ ଶକ୍ତିହୀନ କରିବାକୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଚେଷ୍ଟା ଲାଗିଲାଣି । ମାନଭୂମ, ସିଂହଭୂମ, ମେଦିନୀପୁର, ରାୟଗଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦେଶ ଉପରେ ଶତ୍ରୁର ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲାଣି । ଶତ୍ରୁକୁ ଦ୍ୱାର ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଖି ଆଜି ଓଡ଼ିଶାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଣ ? କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ନାମ ମାତ୍ର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଆମେ କଣ ସୁଖସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ? କିନ୍ତୁ ଏ ସୁଖସ୍ୱପ୍ନ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ଆମେ ସମ୍ପତ୍ତି-ସମୃଦ୍ଧିହୀନ ଗୃହଦ୍ୱାର ହୀନ ପଥର ଭିଖାରୀ ହୋଇଥିବୁ, ଏକଥା ଆମେ ଭୁଲି ଯାଉଛୁଁ ।

ଆଜି ଏଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ନରନାରୀ ଜାଗ୍ରତ ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଓଡ଼ିଶାର ମାଟି ଆଜି ବୀର ପ୍ରସବିନୀ ହୋଇ ଉଠୁ, ଯେଉଁ ବୀରଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓଡ଼ିଶା ପୁତ୍ର ସୁରେନ୍ଦ୍ର, ଏଇ ମାଟିରେ ଜନ୍ମନେଇ ଆମରଣ ଶତ୍ରୁସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ି ଅମର ହୋଇଗଲେ, ଯାହାର ସାହସ ବୀର୍ଯ୍ୟ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ବାର୍ତ୍ତା ଆଜି ଜଗତରେ ଘୋଷିତ, ଓଡ଼ିଶାର ଯୁବକବୃନ୍ଦଙ୍କର ରକ୍ତ କଣିକାରେ ସେଇ ମନ୍ତ୍ର ଖେଳିଉଠୁ ! ପ୍ରାଣମାୟା ତେଜି ଦେଶ ମାୟାରେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଜାଗରିତ ହେଉ । ଓଡ଼ିଶାର ଏଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଓଡ଼ିଆ ଯୁବକ ପ୍ରାଣ ଭୟଭ୍ରାନ୍ତି ତେଜି ; ଦେଶରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରପୋଷି ନବ ପ୍ରେରଣାରେ ଜାଗିଉଠୁ । ସେମାନଙ୍କ ବାହୁ ଆଜି ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ବଳବାନ ହୋଇଉଠୁ । ଓଡ଼ିଶା ନାରୀ ଆଜି ଓଢ଼ଣାରେ ମୁଖ ଘୋଡ଼ାଇ ଚିର ଅନ୍ଧାରୁଆ ଗୃହ କୋଣରେ ସୁଖ ବିଳାସରେ ମାତି ନ ରହୁ; ଯେଉଁ ନାରୀଙ୍କ ନିର୍ମମରେ ସଧର୍ମୀ କସ୍ତୁର ଚଣ୍ଡାଶୋକ ଧର୍ମାଶୋକ ନାମରେ ଅଭିହିତ ହୋଇଥିଲେ. ସେଇ ବୀର ବାଳାଦଳ ଆଜି ସୁଖ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଭୋର ନରହି ଦେଶର ଅଗ୍ରଭାଗରେ ଆସି ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଉନ୍ତୁ, ଗୃହ କୋଣର ପାଷାଣ ଦେବତାର ପୂଜା ଭୁଲି, ଜୀବନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠାରେ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ମିନୁମାଲୁ କେନ୍ଦ୍ରକର ବୋବପ୍ଲଟ୍ ଜିଲ୍ଲାରେ ଦଣ୍ଡ ଆନ୍ଦୋଳନ ନହେଲେ, ଆମ ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଟିକାଳ, ମଞ୍ଜୁଷା ଇତ୍ୟାଦ ଓଡ଼ିଅ ଅଧୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସମାନ ଯୋଗେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ବାହାଅଣିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତିନିଲକ୍ଷ ମୁଦ୍ରା ଦେଇଅଛନ୍ତି ।

\+ + +

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ କଂଗ୍ରେସ ଶରୁ-ଘରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଛି ବୋଲି ଇସ୍ତାହାର ଦେବା ପରେ ପରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସଙ୍କ ଦୁଇ କାନରେ ପ୍ରତଦନ ରାତରେ ଦାସେଅାପଣେ ଓ ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଭୂତ ବାରମ୍ବାର ସବାର ହେବାରୁ ସେ ଅତର-ଛରେ ଟେଷ୍ଟମଜୀଲ୍ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ଶାଖା ଅଧିବେଶନରେ ସଭାପତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ସଭାରେ ପୁଣି ମହତାବଙ୍କ ଜୀଅନ୍ତା ଭୂତ ମାଡ଼ିବସିବାରୁ କେବଳ ମୂଳୀସୂତ ଅରମ୍ଭ କର ଶେଷ କଲେ ।

× + +

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରୀତି ଓ ମୁସଲମାନ ପ୍ରୀତି ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠି ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି, ତାହାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ତତ୍ତ୍ୱ ଅବିଷ୍କାର କରିଛି ସେପ୍ଟେମ୍ବର ପାଞ୍ଚ ତାରଖ ଠାରୁ ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା ତନିଜଣ ବଙ୍ଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କର ଅଛନ୍ତି ।

(ଦୂଷିତବୋଝାବରଣ ରୁ ଜାତ)

ମହତାବଙ୍କ ମାନ୍ଦ୍ରା ହୋଇ ଉତ୍କଳ କେଶରୀ ପଦ ପାଇଥିବାରୁ ଶୁଣା ଯାଉଛି ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଏକ ଅସଙ୍ଗତ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସଭାରେ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ଦରଖାସ୍ତ କରିବେ— + +

ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ନୂଆ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଗଠା ହେଉଛି । ତାର ନାମ ହେବ—ସ୍ୱାଧୀନ କଂଗ୍ରେସ ପାର୍ଟି । ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ କିଏ କରିବେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ନାହିଁ । ଜଗନ୍ନାଥ ବାବୁ ?

× × ×

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲାର କୋର୍ଟ, ସ୍କୁଲ ଅଫିସ ଛାପାଖାନା ମାନଙ୍କରେ ଏଣିକି କାଗଜ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ତାଳପତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ବୋଲି ସରକାର ସ୍ଥିର କରୁଛନ୍ତି । କୁମାରର ଶିଳ୍ପ ଯୋଜନାର ପ୍ରଥମ ପରୀକ୍ଷା ଅରମ୍ଭ ହେବ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିଜ ଜିଲାରେ, ନିଜ ଗ୍ରାମରେ— କାରଣ ତାହାର ଅଗରପଡ଼ା ନାମ ସାର୍ଥକ ହେବ । ପଢ଼ ଶତରଣ ସେଠି ଅଗଛି ।

× × ×

ପ୍ରବଳ ଜନମତକୁ ଉପେକ୍ଷା କର ଶୁଣାଯାଏ ସରକାର ପୁଣି କଟକ ମ୍ୟୁନସି ପାଲଟି ପରିଚାଳନା ଲୋକଙ୍କ ହାତକୁ ଦେଇଦେବେ । ଏହା ହେଲେ ଚେୟାର ମେନ ହେବା କଥା ଶ୍ରୀ ଭୃଗୁ ବାବୁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ଏବେ ତୁଳାପର ଉଡ଼ୁଥିବାରୁ—ଭାଗ ପଡ଼ିବ ଲଚେଲାଲ୍ ମୋତିଲାଲ୍ଙ୍କ ହାତରେ ।

\+ × +

ଭାରତୀୟ ପ୍ରଦେଶମାନ ଆପଣା ଆପଣା ଭିତରେ ନୀତି ଓ ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସମ୍ପର୍କ ରଖିଥିବାର ସୁବିଧା ଲାଗି ସବୁ ପ୍ରଦେଶରେ ଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରତିନିଧି ରଖିବେ । ଏମାନଙ୍କର ପଦବୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ପାହ୍ୟା ହେବାର ଶୁଣାଯାଏ । ଏହା ହେଲେ ଅନେକ ମନମରା କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କୁ କାମ ଓ ନାମ ମିଳିଯିବ । ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ ରହିବେ ପରନ୍ତୁ ବେଙ୍ଗଲୋରରେ ।

\+ + +

ତାଟେର ତାଟେର ତାନାନାନା

(ହଂସପୁର ପୂର୍ବପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

କାନପୁରରେ ଜଣେ ଲୋକ ଗୁଡ଼ଥର ମରିବାରୁ ତାର ଶ୍ରାଦ୍ଧପାଇଁ ସ୍ପେସାଲ ଲୁଗା ପରମିଟ ସେ ଗୁଡ଼ଥର ପାଇଛି— ସମ୍ବାଦ

...ଏଥର ସେମାନ ପିଠର ଲେଖିବେ— ବାର ଯେ ସେ ଗୁଡ଼ଥର ମରେ ଖାଲି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଶେ ନାହିଁ—କାଂବା ଲୁଗା ଧାତ୍ର ଦିଏନାହିଁ ।

\+ + +

ସେ ଏକା ନୁହେଁ ତାର ଭାଇ କୁଟୁମ୍ବ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଥରକୁଥର ମରିବାକୁ ଲାଗିଲେ— ଅବଶ୍ୟ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଅଫିସରେ —ସମ୍ବାଦ ।

...ଦରଜୀଟା ବି ତ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହୋଇଗଲେ

\+ + ×

ସାହାହେଉ ଦେଶ ଲୋକର ଲୁଗା ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା—ଇତ ସମ୍ବାଦ ଟିପ୍ପଣୀ ।

...ତାପକ୍ଷରେ ସେ ତ ଜୀବନ ମରଣ ସମସ୍ୟା ।

× + +

କଂଗ୍ରେସରୁ ବାଙ୍ଗା ଗୁଡ଼ାକ ବାଛି ଉପାଡ଼ି ଦେବାକୁ ହେବ—ଶତାବ୍ଦୀସମ୍ପାଦକ

—କମ୍ବଳସାଙ୍କ ତ ବାଳ— ବାଛି ବସିଲେ ବାଳକୁଳି—

\+ + +

ଜନନୀରପୁଜାକର । ତାର କୁସୁମ କୋମଳ ଶିଶୁର ରକ୍ତ କଣିକାରେ ସ୍ତନଦୁଗ୍ଧ ସଙ୍ଗେ ମିଶାଇ ଦେଇ ସେ ବୀର ମନ୍ତ୍ର; ସୁଖ ବିଳାସର ଦାସୀ ନହୋଇ ପୁରୁଷ ସଙ୍ଗେ ସହଧର୍ମୀଣି, ସହଧର୍ମୀଣି ନାମର ସାର୍ଥକତା ପାଇଁ ଅମୃତ ଦେଇ ସେ ଅଙ୍କେ କର୍ମ କ୍ଷେତ୍ରରେ । ମୃଣାଳ ବାହୁଲତା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାରରେ ଭାରଗ୍ରସ୍ତ ନୋହୁ, ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଅସ୍ତ୍ରରେ ସଜ୍ଜିତ ହେଉ । ତାର ମାନ ଇଜ୍ଜତ, ତାର ନାରୀଧର୍ମ ସତୀତ୍ୱ, ତାର ଇଷ୍ଟ ଦେବତାର ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେ ଶିଖୁ ବୀରବାଳାର ବୀରଧର୍ମ; ଘରକୋଣ ଆଉ ତାକୁ ବନ୍ଦୀ କରି ନରଖୁ ଅଜି ପ୍ରଶସ୍ତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ନିଜକୁ ଦେଖାଉ ଶକ୍ତି ରୂପିଣୀ ସହଧର୍ମୀଣି ଭାବରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜ୍ଞାନର ପଥ ସବୁ ବଢ଼ାଇବା ଚରିତ୍ରଗଠନ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଜଗର'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ଏହି ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।
(୧୮ବର୍ଷରୁ ତଳ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସମ୍ପାଦକ ଘୋଷଣା — ୧

ଉତ୍ସବ ମଳିକ

ଭାରତ ଇତିହାସରେ କଂଗ୍ରେସର ଚିରଗୌରବମୟ ଐତିହାସିକ ଘୋଷଣା "ଭାରତ ଛାଡ଼"— ଅଗଷ୍ଟ ୯, ୧୯୪୨ ମସିହା —ତେଣେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଚ୍ୟ ଏସିଆରେ ନେତାଜୀ ବୋଷଙ୍କର ଜାତୀୟ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀର ସଂଗଠନ । ୪୦ କୋଟି ଜନତା ପାଗଳ ହୋଇ ଉଠିଲେ, ମରଣ ହାତରୁ ସ୍ୱାଧୀନତା'ର ଶିକୁଳି ଛିନ୍ନ କରିବ ବୋଲି—ଶପଥ ନେଲେ । ନେତାଜୀଙ୍କର ଅଟଳ ଜାତୀୟ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀ ନିଜର ନାଲିଆ ରକ୍ତରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲେ— ଏଣେ ଚଷା, ମୂଲିଆ, ଛାତ୍ର, କର୍ମୀ.. ନେତା ସମସ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଉଠିଲେ ଭାବି ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପାଇଁ—

ଶୁଣାଗଲା ୪୦ କୋଟି ଲୋକଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେତା', ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମୁକ୍ତିପଥ ଆଗାଖାଁ ପ୍ରାସାଦରେ ବନ୍ଦୀ । ପ୍ରାଦେଶିକ ଜନନେତା ମାନେ ନୂଆ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କର୍ମପନ୍ଥା ସ୍ଥିର କଲା ପୂର୍ବରୁ କାରାରୁଦ୍ଧ ।

୪୦ କୋଟି ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ ଜନତା ଅଧୀର ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ — ନେତା ଅଭାବରେ ସଂଗ୍ରାମ ବନ୍ଦ ହେବାର ନୁହେଁ— ଥାନା ଥାନାକେ ବଳିଷ୍ଠ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସବୁ ଫେରି ଉଠିଲେ—ସମସ୍ତେ ଶପଥ ନେଲେ, ନେତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର କାରାଗାରର ଲୁହା ଦରଜା ଭାଙ୍ଗି ମୁକ୍ତ କରିବେ—ଇଂରେଜ, ରକ୍ତପାୟୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବାଦ ସରକାରଙ୍କୁ ସଙ୍ଗ୍ କରି, ଚିର ପରାଧୀନା ଶ୍ୟାମଳା ମା'କୁ ମୁକ୍ତ କରିବେ ।

ପୁଣି ଜିଲ୍ଲା—। ଉତ୍କଳ ମଣି— ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶହୀଦ୍— ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କର ଜନମ ମାଟିରେ, ତାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ଫସଲ ଉଠିଲା— କମାପଡ଼ାରେ । ଗୃହଅଙ୍ଗେ ହୁରି ପଡ଼ିଲା—କାଶୀବ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ ଜନତା, ଚିରଦରିଦ୍ରତା ଫିଙ୍ଗି ଜନମ ମାଟିରୁ ବିଦେଶୀ କବଳରୁ ମୁକୁଳାଇ, ପେଟକୁ ଦାନା ଓ ପିଠିକୁ କନା ଦେବା ପାଇଁ ବିପ୍ଳବରେ ଭାଗ ନେଲେ ।

ଉତ୍ସବମଳିକ— ଜାଗରେ କଣ୍ଠ— ଗୃହବାସ ତାର ବେଜଣା—ସେ ଓ ତା'ର ପୁଅ ଦୁହେଁ ଶପଥ ନେଲେ—ଦା', ଲଙ୍ଗଳ ଛାଡ଼ି ଅସି କମାପଡ଼ାର ସଭ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ।

ସ୍ୱରଅବତ୍ତ ମୁକ୍ତିର ଆଗ୍ରହ— ବିପ୍ଳବର ଗୌରବ ମୟ ଧ୍ୱଂସ ଲୀଳା— ସମସ୍ତ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଜୟ' —ଉତ୍ସବ ଚିତ୍କାର କଲା ଭା'ର ପୁଅ ବି—

ଉଡ଼ାଟିଅ ରକ୍ତ-ମୁହାଁ ପଗଡ଼ିଆ ପୁଲିସ ନଜରର ତାଡ଼ନା—ବନ୍ଧୁକ 'ସଙ୍ଗୀନ୍‌ର ଶାସନ—ବିପ୍ଳବ ଅସମ୍ଭବ ଜନତା ଖାତିର କଲାନାହିଁ । ଉତ୍ତେଜନାରେ ଉତ୍ସବ ଚିତ୍କାର—ପ୍ରାୟ ବସେରେ ବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ—

ଜନତା ଓ ପୁଲିସ୍‌ରେ ସଂଘର୍ଷ ହେବା ଉପରେ —ବଳିଷ୍ଠ ଉତ୍ସବ ତା'ର ଛାତି ମିଟି ଦିଶ ବିପ୍ଳବ ବଳରେ ତରଲା, ଗରମ ଗର୍ଜନ, ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଗୁଡ଼ୁମ୍ ଗୁଳି ଖାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ତା'ର ପୁଅ ପଛେଇ ଯାଇଥାଏ— ପୁଲିସ ପୁଣିଥରେ ସଭା ଭାଙ୍ଗି ଗୁଳିଫିଙ୍ଗିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା—

ସେ ନାଗରିକ—ଫାଙ୍କା ବନ୍ଧୁକର ଡକାହି ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗ— ସେଥିରେ ଜନତା ସ୍ଥିର, ଧୀର, ସ୍ୱାଧୀନତା ପଥରେ ଅଚଳ ଅଟଳ ।

ପୁଣି ଭୀମ ଗର୍ଜନରେ ବନ୍ଧୁକ ଫୁଟିଲା—ଉତ୍ସବ ଛାତିରେ ଏକ, ଦୁଇ ତିନି × × ×

ଜନତାର ଅଟଳ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଟଳିଲା, କିନ୍ତୁ ଉତ୍ସବ ବସଇଁ ତାର ପ୍ରିୟ ଜନମ ମାଟିରେ ଢଳି ପଡ଼ିଲା—

ପୁଲିସ ବିଜୟ-ଗୌରବର ରକ୍ତଟୀକା ନେଇ ମାଟିଂ କରି ଚାଲିଗଲେ ।

ଉତ୍ସବ ଚିତ୍କାର କଲା 'ଗୌରୀ ! ଠିକ ପାଇଁ ।"

ପାଣିଟିକେ ଦିଅଟଳା— ଶେଷଥର ପାଇଁ ଯେ ଥିଲା ତା'ର ପରାଧୀନ ମା'ର ଶେଷ ଦାନ ।

ଆଜି ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ— ଉତ୍ସବ, ବାଜି, ଲକ୍ଷ୍ମଣର ରକ୍ତ ବିନିମୟ— ୧୯୪୨ ଶହୀଦ୍ ମାନଙ୍କର ରକ୍ତର ଅର୍ଚ୍ଚନା, ହେଉ ଆମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଂଗ୍ରାମ ।

କୁମାରୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲତା ବେହେରା
ନାଗ ନଂ ୮୦୨

ନୂଆନାଗଙ୍କ ନାମ

୮୭୩ । ଶ୍ରୀ ଧନେଶ୍ୱର ମହାନ୍ତି, ଠାକୁର ବିଦ୍ୟାପୀଠ ପୋଃ କୋଠସାହି ଜିଃ କଟକ । ୮୭୪ । ଶ୍ରୀ ନବକିଶୋର ବଳ ଠାକୁର ବିଦ୍ୟାପୀଠ, ପୋଃ କୋଠସାହି ଜିଃ କଟକ । ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ, ଗ୍ରାମ—ନୂଆ ପାଢ଼ୀ ପୋଃ ବେରମୁଣ୍ଡା ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । (ସ୍ଥାୟୀ) ୮୭୬ । ଶ୍ରୀ ଯୁଗଳ କିଶୋର ବେହେରା vill— ଖାଲି ବାହାଲ ପୋଃ ଚୋରସର କଳାହାଣ୍ଡି ଷ୍ଟେଟ । ୮୭୭ ଶ୍ରୀ ଅଭୟ ପ୍ରସାଦ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଡିଃ ବୋ ଏମ୍: ଇଃ ସ୍କୁଲ୍ ପୋଃ ଅଃ ଖରସୁଆନଗର ଅମଲ୍ ଟୋଲ୍ (ଇ. ଏସ୍. ଏ) ୮୭୮ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଡିଃ ବୋଃ M. E. School ପୋଃ ଖରସୁଆ ଗଡ଼ ଅମଲ୍ ଟୋଲ । (E. S. A., ୮୭୯ । ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଡିଃ ବୋଃ M. E. School ପୋଃ ଖରସୁଆ ଗଡ଼ ଅମଲ୍ ଟୋଲ (E. S. A.)

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୯୪୭ର ଶାରଦୀୟା

ସରସ
ସୁନ୍ଦର

ଉ--ଦ--ୟ

ସଚିତ୍ର
ମୂଲ୍ୟ ୧।

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ରଚନା ଓ ବଣ୍ଣ ମୌଳୀ ନୂଆଙ୍କ ସମ୍ପାଦନରେ ମାସିକ ଏହାର
ପ୍ରଥମ ୧୪ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି। ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦେଶବାସୀ ସହଯୋଗ ଲୋଡ଼ା।

କେତେକ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ:—

ଦେଶ କଳାକାରଙ୍କ ବ୍ୟଙ୍ଗ-ଚିତ୍ର 'ଏଣି ତାହିଁ କାଳ ନାହିଁ' ଓ 'କାଳ-ଚାଲ ଜୁଆ...' ଏବଂ ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ
ଟୋକି, ବିଜୁଳି ଓ ବିଚିତ୍ର ମନ ମତାଣିଆ ନୂଆ ଧରଣର ଛବି।

ଉପନ୍ୟାସ:	ଏକାଙ୍କିକା:	କବିତା:
ଗୋଟିଏ ଲାଲ ଗୋଲାପ	ପ୍ରଶ୍ନ	ବଳିନର କହୁଛି
ଆଶ୍ରମରେ ଏକାକୀ ମୁଁ		ଡାଲୁଟି ଯେବେ ଗୀଜ ଗଲା

ଲେଖା:
କାଳି ଚରଣ, ଅନନ୍ତ ପ୍ରସାଦ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ଗୋପୀନାଥ, ଚନ୍ଦ୍ରମଣି,
ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ, ପ୍ରଭାବ, ବୈକୁ, ସମ୍ପାଦକ, ସରଳା,
ବସନ୍ତ, ରମାନାଥ, କୃଷ୍ଣଦାସ

କବିତା:
ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ, ରମାକାନ୍ତ, ନଳିନୀ, ବାଞ୍ଛାନିଧି,
ରଘୁନାଥ, ଦେବରାଜ ଗୋପାଳ,
ରସାନନ୍ଦ, ହରପ୍ରିୟା

ମୂଲ୍ୟ ୧।, ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି ଡାକ ଯୋଗେ ୧।୰, ଭି ପି ପଠାଯିବ ନାହିଁ
ଖବର କାଗଜ ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ରେଲବାଇ ବହି ଦୋକାନରେ ମିଳେ।

ସମ୍ପାଦକ, ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲି:, ଡ଼ଗରପଡା, କଟକ—

ମେଲେରିନ

ମେଲେରିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ୱରର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ—
୧୦୦ ବଟୀର ମୂଲ୍ୟ ୫ ୨ ୧

—*—

ସର୍ବବ୍ୟାଧି ହର
ସାଇରେନ ଷ୍ଟେରିଲିକ

ସର୍ବ ପ୍ରକାର ରୋଗ ବିଶେଷତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗର ଅମୋଘ
ଔଷଧ ମୂଲ୍ୟ ୫.୪ ୰
ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ—Gouri Ayurveda Stores
(Registered)
MARUTER W-Godavary

ହାଉଡା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ	ଧବଳ
ବାତରକ୍ତ ସର୍ବଶରୀର ସ୍ପନ୍ଦନହୀନ ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରିଆସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ।	ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଲୁପ୍ତ ହୁଏ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)
୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ

ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ

ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର ତୁଳା ୧୮ ଦିନ ୧୩୫୫ ସାଲ	୧୩ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଶୁଣିଛନ୍ତି ?

ନଳ ଲୋଟର ପ୍ରେମ କାହାଣୀ

ଶୁଣନ୍ତୁ

ଡଗରର ମଜାକଥା ଉତ୍ସବ

ବଡ଼ କିଏ ?

ଅଧୁନିକ ପ୍ରେମିକର ପ୍ରକୃତ

ପ୍ରଣୟିନୀ

ଅଟୋଗ୍ରାଫ ନାଁ—ନା—

ସିଗାରେଟ ?

ମଜାକବିତା ଖୋଜନ୍ତୁ

ଲିପିସଂସ୍କାରର ନୂଆ

ଯୋଜନା

—o—

ନୋଟିସ

ଆସନ୍ତା ଦିୱାଲି ସଂଖ୍ୟା

୧୭।୧୧ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

ମୂଲ୍ୟ ଚାରି ଅଣା ।

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY

of

Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Nov. 3 1947.	No. 13.

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୴

ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରେଷ୍ଠ "ଦାନ !"

କଲିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସି କଲେଜର ଶରୀର ବିଜ୍ଞାନର ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗିରିଙ୍କ ଶ୍ରୀଗିରିଆମ୍ବିନି ବା ଜ୍ୱରାନ୍ତକ ରସ

ଏହା ଜ୍ୱରଘର ଜଡ ମୂଳ ଓ ଏକଚେଟିଆ ବାହାର କର ଦୃଷ୍ଟା କୁଇନାଇନ ଠାରୁ ଚଉଗୁଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଏଥିରେ [illegible] ଗୁଣ କିଛି ନାହିଁ । ଏପରି ବଡ ଜ୍ୱରନାଶକ ଔଷଧ ଅଦ୍ୟପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସାତଟି ବଟି ଖାଇଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୱର ଛାଡି ଭଗ୍ନଶରୀର ଫେରିଆସେ । ଏକବର୍ଷ ସକାଶେ ଜ୍ୱର ଆସେ ନାହିଁ । ପଥ୍ୟାପଥ୍ୟର ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଶ୍ୱିତ୍ରୀନ

ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

କାଉଁର, କୁଣ୍ଡିଆ, ଛାଉ, ମଚଲା, ପାଦ ଘା ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ନାଶକରି ଚର୍ମରୁ ଦାଗ ନିଃଶେଷ କରେ ।

ବିଳାସ ଓ ଭେଷଜ ଏକତ୍ର କରି ସମାବିଷ୍ଟ ସାଗରଗଡ଼ଠାକୁରଉତ୍କଳର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସାଧନ ଓ ପ୍ରଶୋଧନ ସମ୍ଭାର

ସୁବାସିତ ସୋରିଷ ତେଲ –

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣା

ଦେହ ପୋଷଣ ଏବଂ ମେଦ ଶୋଷଣ କରି କର୍ମାଙ୍ଗ କରେ ।
ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁଦୃଢ଼, ସୁଗୁରୁପେଶୀ; ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ, ।
ସୁକୋମଳ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ତ୍ୱକ୍; ସୃଷ୍ଟି କରେ,
ବାସନାର ଲୀଳା ଶୃଙ୍ଗ କେନ ମନୋହର, ସ୍ଫୀତ, ନିଟୋଳ
ପୀନପୟୋଧର ଏବଂ ପ୍ରଲମ୍ବିତ କରେ ।
ସୁଚିକ୍କଣ, କୋମଳ, ଭ୍ରମରକୃଷ୍ଣ, କୁଞ୍ଚିତ କେଶଦାମ ।

ମେହସୁଧା

ବା NECTORUM.

ପ୍ରମେହ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥଔଷଧଦାଥ—ବି, ତସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ

ଏହା ପ୍ରମେହ, ଶୁକ୍ର ତାରଲ୍ୟ ଓ ତଜ୍ଜନିତ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗ, ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରୋଗ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ ।

ପୀଠ ସ୍ଥାନ—
ବିଜୟଶକ୍ତିଔଷଧାଳୟ— ରସାୟନ ବିଭାଗ
ବାଲେଶ୍ୱର

ମେଲେରିନ

ମେଲେରିଆ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ୱରର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ—
୧୦୦ ବଟୀର ମୂଲ୍ୟ ୫ ୨ ୯

—*—

ସର୍ବବ୍ୟାଧି ହର

ସାଭରେନ ସ୍ପେସିଫିକ

ସର୍ବ ପ୍ରକାର ରୋଗ ବିଶେଷତଃ ସ୍ତ୍ରୀ ରୋଗର ଅମୋଘ ଔଷଧ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୪ ।

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ — Gouri Ayurveda Stores
(Registered)
MARUTER W-Godavary

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ମର୍ଣ୍ଣରକ୍ତ ସ୍ପର୍ଶହୀନ ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗାଦି ଆରୋଗ୍ୟର ଏହାହିଁ ଏକମାତ୍ର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)
୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୭୨ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର,

ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକା ହୁଆ

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର— ତୁଳା (କାର୍ତ୍ତିକ) ଦ ୧୮ ନ ୧୯୫୫ ୧୩ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଏଣିକି ଲାଟ ଭବନଦ୍ୱାର ପିଲା ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲା ରହିବ । ଲାଟ ସାହେବ ମଝିରେ ମଝିରେ ଅପଣାକୁ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ନେଇ ଫିଙ୍ଗି ଦେବାରୁ ଜଣାଯାଉଛି—ସେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇ ପଡ଼ିବେ । ତା ହେଲେ କଣ ଲୋକେ ଏଣିକି ଲୋକପ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ନକହି—ଲୋକପ୍ରିୟ ଲାଟମଣ୍ଡଳ କା ଲାଟ ପରିଷଦ କହିବେ ? ଲାଟ ପରିଷଦ ହେବାପରେ ଲାଟ ସାହେବଙ୍କର ଯେତ ପାର୍ଷଦ ଦରକାର ତେବେ ବିଲୁଆ ସଭ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନେ ମୁତୟନ ହେବାପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ପେଶ କରିବେ ।

\+ \+ \+

ଘୋଷିତ ହୋଇଛି ଯେ ଲାଟ ଭବନ ଦ୍ୱାରକୁ କେବଳ ୧୪ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ପିଲେ ଯିବେ । କିନ୍ତୁ ଅମ ଦେଶରେ ୧୮ ବର୍ଷ ପରେ ପିଲେ ସାବାଳକ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ୧୪ବର୍ଷରୁ ଅଠର ବର୍ଷ ଯାଏଁ ବଳା ରହିଯିବା ନା ବାଳଗ ମାନେ ବିଲୁଆ ସଭା ଅଗରେ ଦରଖାସ ପେଶ କରିଛନ୍ତି ବ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଅଣାଯାଉ । ବିଲୁଆ ସଭା ସେମାନଙ୍କର ଦାବିକୁ ନ୍ୟାୟ ସଂଗତ ମନେ କରି ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଗେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଛି ବ. ମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟ ସଦୟ ହୃଦୟ ହୋଇ ତାଙ୍କ ନଜ ହତା ମଧ୍ୟରେ ଏ ମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଦେଲେ ସମସ୍ୟାର ଅଶ୍ରୁ ଓ ମୂଳକ ସମାଧାନ ହେବ ।

× × +

ଜାଳଗିର ରାଜ୍ୟରେ ରାଜା ଅଦିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ମତାଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଅଦିବାସୀ ମାନେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଜମିବାଡ଼ି ଦଖଲ ମଧ୍ୟ କଲେଣି । ପୁଲିସ ଚୁପ୍ ଚାପ୍ ବସି ନାଟ ଦେଖୁଛି—ନାଟର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ହୋଇ । ବିଲୁଅ ସଭା କିନ୍ତୁ ଏ ସଂବାଦରେ ଖୁସି । କାରଣ ଅନାଥର ନାଥ ଜାଳଗିର ନାଥ ଜଗନ୍ନାଥ ମଧ୍ୟ ଏଇ ଅଦିବାସୀଙ୍କ ଦିଅଁ । ଜାଳଗିର ରାଜା ଜାଳଗିର ନାଥ ପଦକୁ ସାର୍ଥକ କରିଛନ୍ତି । ବିଲୁଅ ସଭା ଅଉ ଏକ ଗବେଷଣା କରୁଛି—ଜାଳଗିର ନାଥ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପରି ହସ୍ତ ପାଦ ହୀନ ଅର୍ଥାତ ଦୋହ୍ନିଅଙ୍କ ନାହିଁ—କର୍ଣ୍ଣ ବିହୀନ ଅର୍ଥାତ ଭକ୍ତଙ୍କ ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଶୁଣନ୍ତି—ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଭଳି ତାଙ୍କର ଅମ୍ବପାଟ ବଂଶୀ କିମ୍ବା ତେତେଧିକ—ଏହି ଗବେଷଣା ପରେ ବିଲୁଅ ସଭା ତାଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ଅଦିବାସିନୀ ଦାଣ ଚଉତିଶା ଲେଖିବେ । ଏବକ କେବଳ ବନ୍ଦନା କରି ଯାଉ ହେଉ—

ଅହେ ଜାଳଗିର
ତବ ଅଦିବାସୀ ପ୍ରୀତି ଗଳହାର

\+ \+ \+

କଟକରେ ମୋହରର ମାନେ ସଭା କରି ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ଅଇନ ମନ୍ତ୍ରୀ ସଭାପତି ହୋଇଥିଲେ । ଅବକାଶ ଏହିଳ ସଭାମାନ ଯେ ନିତାନ୍ତ ଅବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି—ଏବଂ ବିଶେଷତଃ ସଂଘମାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରି ହେଲାଣି ଏହା ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କରିବେ । ଏବଂ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ତହିଁର ସଭାପତିତ୍ୱ କରିବେ । ବିଲୁଅ ସଭା ଆଶା କରନ୍ତି ସମାଜର ବାକି କେତୋଟି ବ୍ୟବସାୟୀ ଦଳ ଏହିଳି ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇବ ବି କରନ୍ତୁ--ଯଥା--ଠାଉଟର, ଗେରୁ ବଗୁରି, ଓ ବେଶ୍ୟା । ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ସରକାର ସେମାନଙ୍କର ଗୁହାରି ତୁରନ୍ତ କର୍ଣ୍ଣପାତ କରିବେ ।

\+ \+ \+

ବଶାଳ ଶବ୍ଦ ବାଣୀ, ଅବଶାଳ ଉତ୍କଳର ଦକ୍ଷିଣାଂଶରୁ ବାହାର ଶବ୍ଦରୁ ବଶାଳ ଅର୍ଥାତ୍ ବଶେଷ ରୂପେ 'ଶାଳ' କରଣ । ଭ୍ରମରେ ଯେପରି ଶେଷ ସ୍ୱାର୍ଥରେ 'ଭ' ପ୍ରତ୍ୟୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଏ ସଂବାଦ ପତ୍ର ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ବ+'ଶାଳ' ବାଣୀ ବା ବ+'ଶାଳ' ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ବାଣୀ ରାହାର ବସର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଉଛେ ।

× × ×

ସେହି ସଂବାଦପତ୍ର ଏବେ ସମ୍ବାଦ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ମାଦ୍ରାସର ଡାକ୍ତରଖାନା ଶବ୍ଦ ଲୋକ ପାଇବାରେ ଦେଶରେ ହାରଯାଉନାହାନ୍ତି । ମାଦ୍ରାସର ଡାକ୍ତରଖାନା ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରୁଛନ୍ତି—ଶବ୍ଦ, କଂଗ୍ରେସବାଲାଏ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରଖାନାର ବିଷୟରେ ଲେଖିଥିଲେ । ଆମି ଶବ୍ଦ ବଶାଳବଙ୍କର ଏହାର ଅନୁପାଳନ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଖି ଲେଖ ସବୁ କରୁଛି—

ଶ୍ରୀପାଳଙ୍କ ବଅଯତ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱା ଅଧିକାର
ଚୋରାବାରବ ଉପାଳକ ଅପେ ଅପଣାର

\+ × +

ଅମ ସରକାରର ସବୁ ଠାରୁ ଅମ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ଗତ ଦେଖି ପିନା ତାଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ, ଅତି ମଧୁର ଦାନ୍ତ ଅତ୍ୟନ୍ତଶାଳତ ଏହାର ଭାବିତାକୁ ସାହସ କରେ । ଅମ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହିବେ, ଶବ୍ଦ ଦେବେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଚଳ ହୋଇଯିବେ । ଶବ୍ଦ ଦେବେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଦେଖିଣ ହୋଇଯିବ । ଏହି ମଙ୍ଗଳ ବଡ଼ା ଅଧ୍ୟ ଲୋକରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ସହ୍ୟ ହୋଇପାରନ୍ତି ନୋହି ଯେଉଁ ବାଡ଼ ଧାରା ନ୍ୟାୟ ।

\+ × ×

ବଡ଼ା ଅଶ୍ରୁରେ ଦେବତା, ଦେବତା ଉଡ଼ି ବର୍ତ୍ତନ୍ତୁନାହିଁ । ଏହା ବାଳକୁ ବଡ଼ା ଅଶ୍ରୁରେ ସବୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ କହୁଥାଇନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶ ମହୁତାଙ୍କ ନିଜ ପ୍ରୀତି ଦେଲନ୍ତୁ ସବୁ ବଦର କଥା ହୋଇ ଭୁଲିଥିଲେ । ଏବେ ଲାଟସାହେବ ପାନ୍ତର ବାହାର ତାଙ୍କ ଲାଟ ଭବନରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଲେଣି । ସେ ଏ ମହୁବାଶ୍ରୁରେ କେବଳ ମହୁଡିଆ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି ଏହାହିଁ ଅମର କାମନା ।

× × ×

ବଡ଼ା ବଡ଼ ନା ପାଇଁ ନିଅନ୍ତୁ ବଢ଼ ? ଏ ହେତୁ ଅନେକ ଦେଶ ଭଳିଭରେ ଘୃଣା ଦିଅ । ଖାଇ ନିଅନ୍ତୁ ଯେପରି ଲୋକେ ଅନୁଗ୍ରାହ; ଭଗବାନ ସେଥିପାଇଁ ! ବାଦଳ ଦେବେ ଭଡ଼ା ଯାଉନ୍ତୁ— ଦେବଦେବତା ଅଛନ୍ତି— ତାନ୍ତୁ ସିଂହାସନ ଅଛି ତାଙ୍କ ଛେଡ଼ନାହିଁ । ସେ ନିଜ ହେଉ ଏ ସିଂହାସନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନବାବଙ୍କର ଏଣ ଡାକ୍ତର ଏଣ ଇଞ୍ଜିନ ଚା ପଇଡାର ଅଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ତାନକୁ କମନୱେଲଥ ବାହାରକୁ ନେବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ମୁଣ୍ଡବାଟ ପଡିଛି ସେ ବିଷୟରେ— ହେଲ ରଭିନ୍ ପୁଣି ନିର୍ବାଚନରେ ତ ଜିତେଇ ଦୀକ୍ଷାନ୍ତରରୁ ମଧ୍ୟ ଛଡାଯାଉନି ନାହିଁ ।

ଉଂଲଣ୍ଡର ସେ ନାଃ ଲେ ଲେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲଡି ଆନର ଡୋଲ୍ ଦେଢ ଦେହ ରଙ୍ଗେମେନ୍ଟୋ କରୁଛନ୍ତି ଯୁଦ୍ଧ ଅନୁଗ୍ରାହମତ ନଦୋଇ ବୀରତ୍ୱର ହେବାର ଶୁଣିବା ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶାର ପୋଟଏ ଜନସତ ଲକ୍ଷଣ— ସେ କାଳ ପୋଲିସି ଚଲାବାକୁ କରିବେ, କିନ୍ତୁ ଆପଣା ପୋଲିସ ସଙ୍ଗ ଖାଇବେ ନାହିଁ । ପ୍ରଜାଙ୍କ ଶାସନକେଳେ ନବାବ ଲାଟମାନଙ୍କ ମେଡ଼ରକୁ ଶାସନଟଳେ ଗଡର ମାଲିକମାନେ ଦୃଢ଼ ଧରେ । ଯେମିତି କିଛି ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ ସେମିତି ଆପଣା ଲୋକଙ୍କ କଥା ବୁଝିବାରେ ନାଗର ଦାବିର ଛାଡ଼ିଦେବ । ଠିକ୍ ସେମିତି ଏମ ନାଗୀମାନେ ଅଭିଷେକ ଓ ଡେପଟେ ଚାକିରିରେ ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏତେ ଏ ବାହାରୁ— ଏମ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଏଣି ସେରକ ପୋଟାଏ ମନ୍ତ୍ରୀ ଧରେ— ତାଙ୍କ ଏବଶି ଲେମନେ ନାରୀମାନେ ଲୁଚି ବଡ଼ ହେଉଛନ୍ତି—

"ଚାନ୍ଦ ଲୁଚ ଲଜା ଏ ହେବଡ ?"
ଅଣ ହେବଡ ତା ପାଦଧୂଳ !

+ × +

ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଲାତ ସଙ୍ଗ ଜଗୁଛୁ— ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଓଡ଼ିଶାରେ କଟକଏ ? ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନା— ଲିଟସାହେବ । ଭବେ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ ଗମ୍ଭୀର ଭିତର ଦେଖେ— ଲିଃ ଚନ୍ଦ୍ର ବାଣ ତାଙ୍କର ସରକାରୀ ମୁଦାନ ଓ ଟୋଟ ଥାଏଛି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବାହା ନହେଲା ଉଦ୍ୟାନରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ସେକ୍ରେଟେରିଏଟର ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ବିରଚତ ହେବାକଥା । ଏଥି ବାଡେଶରୁ ବିଲାତ ସଙ୍ଗର ସୂଚନା ଯେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏଥର ନଦେଇ ଛକ ଚଳଣି ଅସ୍ରାନ୍ତ କରନ୍ତୁ । ଲମ୍ବା ଶାସନର ୧୦ନମ୍ବର ଭାଇଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବଦଳରେ ୧ନମ୍ବର ଷଡ଼ିଃ ବାଁଜଟ ବଗଲ ଧରନ୍ତୁ— ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଧକାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭାଇଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ବଡ଼ିବ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରାଧାନ୍ୟତ ବଢ଼ିବ । (ଏ ବିଷୟର ପଚର ପରେ ସର୍ବ ସତ ସମ୍ବାଦ ମିଳଛି ଯେ ମହତାବ ସରକାରୀ ବୋଟିଲ୍ ବଦଳ ହେଉଛନ୍ତି)

+ + +

ସମ୍ମୁଖ ଜନସାହେବ ଭିକ୍ଷମରେ ଥାଉମଧ ଚଳେଇବେ— ହ୍ଁ ନେଷନ— ଦୋ ବୌମ୍— ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁଇ ଜାତି । କିନ୍ତୁ ଜଙ୍ଗଲ

ଯେତେ ମାଲ ଦେଉ ନ ସେ ଶେଷ ହେବ ନାହିଁ । ଅଙ୍ଗାର ଶତ ଧୌତେନ ମଳବର୍ଣ୍ଣଂ ନଚାଯତେ । ତଥା ସାହେବ ଏବେ ପୁଣି କହୁଛନ୍ତି—ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁର୍ବଳତା—ଏ କଥା ହେଉଛି ତାର ପ୍ରମାଣ !—

ମୋତେ ଯେତେ ମାଡ଼ିବୁ ମାଡ଼୍
ମୁଁ ସେଇ ଦରଗୋଡ଼ା ବାଡ଼୍

+ + +

କଥା ହେଉଛି ପାକାର ସୁଲ୍ଗାନ ସବୁ ନିଜକ ମୁସଲମାନ ଓ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ଉପରେ କଷ୍ଟ । ଜନ୍ନା ତାଙ୍କ ନିଜ ଖବରକୁ ସାରୁ ପଥରେ ବାଛ ବସି ରହୁଛନ୍ତି । ଅଲ୍ଟେଃ ଯତ କମ୍ଯାନ୍ତା ହେବେ ବୁଝନ୍ତୁ ଦେଇ ବାଟେ ତାଙ୍କ ଡାଛ ବାହାକୁଛ ଓ ମାଡ଼ିଃ ହିନ୍ଦୁ ଜାତି ଭିଟିରେ ଜମିକୁ ଲଗେ ମୁସଲମାନ ଭିଟିରେ ବସେଇ ଜମିକୁ ଲଗେ ।

+ × +

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ସଭାରେ ଟ୍ରଷ୍ଟିଶିପ୍ କଥା ନେଇ ଭାରତ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲା, ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଧାବତ ହେବଲା ବେଳେ ପାକିସ୍ତାନ, ଗୀରଣ୍ଟର ସବ ପଡ଼ିଶା ଦେବ ପଳାଇ ଅଣି ଜବାବ ମାଉନା—ଯା ଫବାଗୁଡ଼—ସ ସତ୍ତ୍ୱ । ସେ ତା ଉଂଲଣ୍ଡର ଶୁଣି ହେବ—ତା ସମ୍ପତ୍ତି କହିବ ? ସେଥିପାଇଁ ନପୁଂସକ ବୃତ୍ତି ହିଁ ଶ୍ରେୟ !

× × ×

ଶୁଣା ଯାଏ ପାକିସ୍ତାନ ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକା ସହ ମିଳାମିଶା ବନ୍ଧ କରିବ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରିଛି । କେତେ ଦରବୁଛନ୍ତି, ପାକିସ୍ତାନ ମାନେ ବ'ଣ ଜାଣି ଅଦର୍ଶ ଦେଖନ୍ତି ଏ ୧ ଲକ୍ଷ ସଙ୍ଗ ଧାର ଏବେ ଭିତର ଦେଇ ଯେ—ଜନା ପାକିସ୍ତାନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ତାନ ଦେଖିବ । ପୋଲଙ୍କ ସଙ୍ଗ ଲଭ କର ସେ ପୌରଙ୍ଗ ହେଉଛନ୍ତି । ଦେଖୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତାନର କେତେ ମଧ୍ୟ ପୋଲ । ମୃତ ସାହେବ ନୂଆ ଅଢ଼ଣ କରି ପାକିସ୍ତାନ ବାଲାଙ୍କୁ ପୋଲ ବୋଲି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରିବେ ।

+ + ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ବଳଞ ସଙ୍ଗ ସମସ୍ତଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ଅଭିବାଦନ ଅର୍ପଣ କରୁଛି । ଏ ଅଭିବାଦନ କେବଳ ଜଣାଇ ନୁହେଁ—ଅନ୍ତରର ମଧ୍ୟ । ଅନ୍ତରଃକୁ ଦେଖ ଯେପରି ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ସେହିପରି ଅଭିବାଦନ ମଧ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ । ତଥାପି ଉପବାସ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯେପରି ସର୍ବତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ, ବଳଞ ସଙ୍ଗର ଏ ଅଭିବାଦନ ତଦ୍ରୂପ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ । ଦେଶ ବାହାର, ଦୂର, ଉଦାସୀନତା, ଟେପଷଭଳନ, ସପକ୍ଷପାତନ ଯେପରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସନ ତଳେ ସର୍ବତ୍ର, ଉପର ବଳଞ ସଙ୍ଗର ପ୍ରଶଂସା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସର୍ବତ୍ର । ହେ ସୁଧିଜନେ— ହେ ରସଗ୍ରାହୀ ପାଠକ ବୃନ୍ଦ, ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ !

× × ×

ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମିକ ସଭାର ଏସିଆ ଖଣ୍ଡ ସଭାର ଉଦ୍‌ବୋଧନ କରି ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ କହିଛନ୍ତି—"ଏସିଆ ବାସୀଙ୍କ ଜୀବନର ମାନ ବଢ଼ାଇ ଦେବାକୁ ହେବ ।" ଭାରତରେ ବଡ଼ାଳ— ଜନ୍ମ ସାହେବ ଯାହା ଏ ସଭାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ କାହିଁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଶୁଣାଇବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲଭ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ! ସେ ଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ କହିଥାନ୍ତେ —ଭାରତର ମାନ ଉନ୍ନତ ହେଉଛି—ଏଣିକି ପାକିସ୍ତାନ ମରଣର ମାନ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଭାରତର ମାନ ବଢ଼ାଇବାର ଲୋକସଂଖ୍ୟା କମୁଛି—ମରଣର ମାନ ବଢ଼ିଲେ ସୁଖଗ୍ରାସ ଉପାୟ ହେବ ।

+ + ×

ସମବେଦନା

ଉତ୍କଳର ସୁପରିଚିତ ଲେଖକ ଓ କବି ସଚ୍ଚି ରାଉତରାୟଙ୍କ ପିତୃ ବିୟୋଗରେ ଉପର ସମ୍ପ୍ରତ ସମବେଦନା ଜଣାଉଛି । ରାଉତରାୟଙ୍କ ପିତା ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ପୋଲିସର ଉଚ୍ଚ ପଦ ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ କଂଗ୍ରେସ ଆନ୍ଦୋଳନ ବ୍ୟକ୍ତ ଭାବରେ ସେ ଷଷ୍ଠ ଅନୁସାରେ ଦେଶର ସେବା ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଗୋପବନ୍ଧୁ ବନୀ ହେବା ବେଳେ ସେ ପ୍ରଥମେ ନର୍ତ୍ତକୀ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଜାମିନଦାର ହେବାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସେ ସାହାସୀ ଓ ସୁସ୍ଥ ଚିନ୍ତା ଏବ ଶରୀରର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ୧୮୮୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଚୌଧୁରୀ ହୋଇଥିଲ । ପିତା ତାଙ୍କର ସେଠା ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ । ୧୧ ବର୍ଷ ବେଳେ ତାଙ୍କର ପିତୃ ବିୟୋଗ ହେବାରୁ ସେ ପ୍ରଥମେ ପୋଲିସ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର କାର୍ଯ୍ୟକଲେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱଭାବ ତାଙ୍କ ମୃଦୁ ଭାବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଅଦର୍ଶ ଜୀବନ ତାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ସମାନ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଙ୍କ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଥିଲ । ତାଙ୍କର ଯମଜ ଭ୍ରାତା ନନ୍ଦକିଶୋର ଓ ଲିପପୁଷ୍ଟ ତଥା ବନ୍ଧୁ ବର୍ଗମାନଙ୍କୁ ଶୋକ ସାଗରରେ ଭସାଇ ସେ ଗତ ୨।୧୦।୪୭ରେ ଇହଲୀଳା ସାଙ୍ଗ କଲେ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ— ତାଙ୍କର ଆଶା ସଫଳ ହୋଇଛି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୀଳକୋଟ

ସସ୍ତ୍ରୀକ ବୁଲି ଯାଉଥାଏଁ ବାରପଦ ।। ମିନୁ, ମଫସଲର ଝିଅ, ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦରୀ ହେ, ଚଳଣୀସ୍ତ, ଆଧୁନିକତା ମୋର ଜୀବନରେ ଅନେକଥର ଛୁଇଁଛି ।

ଅନ୍ଧାର ରାତ, ଇଣ୍ଟର କ୍ଲାସ ଅଉ ଥାର୍ଡ କ୍ଲାସ ଭିତରେ ତଫାତ ବୋଲି ଅଧିକାଂଶ ହେବନି । ସବୁଠି ଏକା ପ୍ରକାର ଠେଲା ଠେଲି, ପେଲା ପେଲି, ଜିନିଷପତ୍ର ଫୋପଡ଼ା ଫୋପଡ଼ି । ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବା କ୍ଷଣି ଟିକେଟ ଦେଖାଇ କିଏ କହୁଛି, 'ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟେସନ ଗୋଟିଏ ଷ୍ଟେସନ,

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ

ବାପ୍ରା!' ଟ୍ରେନ ଉପରୁ କିଏ ନାକ ଫୁଲାଇ ଜବାବ ଦେଉଛି- 'ଏଠି ନାହିଁ' ଏଠିନାହିଁ 'ଆଗରେ ଦେଖ'- 'ଆଗରେ ଦେଖ' । ମରା ମାର, ଧକା ଧକି, ଇଂରାଜୀଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ହିନ୍ଦି ବଙ୍ଗଳା ତୁଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡ ଗାଳି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଇ ଲୋକପୁଣି କହୁଛି, ହାୟରେ ଭଗବାନ, ପଇସା ଦେଇ କି ହଟହଟା ହେବାକୁ ହେଲା ।

ଫ୍ଲେଟ ଗାଡ଼ୀ କ୍ଲାସ ଡବାଟିଏ ମୁଁ ଓ ମିନୁ ଯାଗା ଅଟକାଇ ବସିଯାଇଥିଲୁଁ ଅନେକ ଆଗରୁ । କଟକ ଷ୍ଟେସନ ହେଲା, ହଇ ହଇ ପଡ଼ିଗଲା ।

ଗୋରା ପାତଳା ପାଞ୍ଚଅ ଭଦ୍ର ଯୁବକଟିଏ ଉଠିଲେ ଆମର ଡବାରେ । ବେଶ ବିନ୍ୟାସ ବେଶ ବିଦେଶି ଢଙ୍ଗରେ ଥିବାରୁ ଟ୍ରେନରେ ଉଠି ଜାଗାଟିଏ ନେବାକୁ କେହି ପ୍ରତିବାଦ କଲେନାହିଁ । ଶେଷରେ ଯୁବକଟି ନିଜର ନୀଳ କୋଟ ସାଦା ପାଇଜାମା ଛାଡି ଫ୍ଲେଟ ଚମଡ଼ା ସୁଟକେସ୍ ଉପରେ ଆସନ ଜମାଇ ଦେଲେ । ହଠାତ୍ ମୁଣ୍ଡ ଦେହରେ ହାତମାରି ଅନୁଭବ କଲି କେଶ ଗୁଡ଼ାକ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଯାଉଛି ଝାଡ଼େ ପଡୁଛି । ପକେଟରୁ ପାନିଆ କାଢି କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଇଲି । ଦୁଇ ମିନିଟ ଭିତରେ ଯୁବକଟି ବେଶ୍ ଚୈନିଟ ହୋଇ ସିଗା-

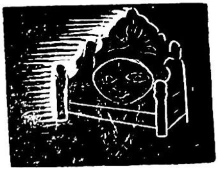

ରେଟ ଟିଣ୍ଟିଏ କାଢି ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲେ । ମୋର ଆଗରେ ଅଭିନୟ ଗୁଡ଼ିକ ଅଭିନୀତ ହୋଇ ଚାଲିଥାଏ । ମଝିରେ ଆଶ୍ୱସ୍ତିର ଦୀର୍ଘ ନିଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ସୁବାସିତ ଝାଳ ପୋଛି ରୁମାଲ ହଲାଇ ଚାହିଁଲି ଚାରିଆଡ଼େ ।

ମିନୁ ଟ୍ରେନରେ ଗଲେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡେ । ପୁଣି ରାତ-ବେଳି କ୍ଳାନ୍ତହୋଇ ଟ୍ରେନର କାଚ ଝରକାକୁ ନିଦରେ ଆଉଜି ପଡ଼ୁଛି । ଥରେ ଥରେ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଛି । ମୁଁ ନିଦ ଭଙ୍ଗେଇ ଚେତେଇ ଦିଏ, ମୋ ଆଡକୁ ଆଉଜି-ବାକୁ—ମିନୁ ପୁଣି ଥରେ ଢୁଲାଉଥାଏ ।। ସମୟେ ସମୟେ ମୁଁ ତାର ନିଦ୍ରା ବିହ୍ୱଳିତ ଦେଖି ହସି ଉଠୁଥାଏ ।

ମଜାକଥା

ଯୁବକଟି ଚାରିପାଖ ଆଖି ବୁଲାଇ ଶେଷକୁ ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ଯୋଡ଼ି ଦେଇଛି ମିନୁ ଆଡକୁ । ମିନୁର ମୁଣ୍ଡ ବାଡ଼ିଆ ଓ ନିଦ ଭଙ୍ଗା ଦେଖି ମନେ ମନେ ହସୁଛି । ଥରେ ମୁଁ ଓ ସେ ହସି ଉଠିଲୁ ଏକାସଙ୍ଗେ । ମିନୁ ଟିକିଏ ସଜାଗ ହୋଇ ତା ନାଲି ଆଖିରୁ ବିରକ୍ତି ଆଭାସ ଦେଇ ମୁହଁ ମୋଡ଼ି ଶୋଇଲା ହାତ ଉପରେ ଭରା ଦେଇ ।

ଭଦ୍ର ଯୁବକଟି ପାଟିରେ ସିଗାରେଟ ଦେଇ ପଚାରିଲେ—ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ସିଗାରେଟ୍ ଅଛି ?—ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି—'ନିଶ୍ଚୟ' । ବଢାଇ ଦେଲି ହାତକୁ । କ୍ରମେ ଯୁବକଟି ତାଙ୍କ ଚଞ୍ଚଳ ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ପକାଇ ରଖିଲେ ମିନୁର କୋମଳ ଦେହ ଓ ଯୌବନ ଉପରେ ।

ଈର୍ଷାରେ ମୁଁ ଜଳିଗଲି । ନିଜ ଅଗତେ···

ଦଅଖିଲର ଅଦାନ ପ୍ରଦାନ ବାର-ମ୍ବାର ଦେଖି ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଭଦ୍ରତାର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଚକ୍ଷୁ ଉପରେ ଠିଆ-ହୋଇ ପଚାରିଲି "ଆପଣଙ୍କ ପରିଚୟ ପଚାରି ପାରିବି ?'

ନିଶ୍ଚୟ ! ନିଶ୍ଚୟ !! ମୁଁ ଓ ମୋର ପରିଚୟ ଜାଣିବାରେ ମୁଁ ଜଣେ Government office assistant. କଟକରେ ଥାଏଁ । ବାସ୍ ଏତିକି ।

ମୋ ମନରେ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ସନ୍ଦେହ ହୋଇ ଯାଇ-ଥିଲା । ପରେ ଜାଣିଲି ଅନେକ କଥା । ଶେଷରେ ଠିକ୍ କଲି, ଅଫିସର [illegible] ଅଫିସର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ବୋଲି ମନେକରନ୍ତି । ଏ ବୋଧହୁଏ, ସେଇ ଧାଡିରୁ ଜଣେ ।

"କେବେଠୁ ହୁଇ ଯିବେ ?"

'ଗୋଟିଏ [illegible] ମାସରେ [illegible]'

"ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ଅନେକ ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ।"

ଯୁବକଟି ପାଦଅରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ହଲାଇ-କହିଲେ, 'ହିଁ' । ତା [illegible] ପାନଅଁରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲା-ଇବା ମୁଁ ମିନୁର [illegible]—ମାନେ—[illegible] ସାହୀ ଯେତେବେଳେ ମିଳିଲେ · ସେତେବେଳେ [illegible] । ବର୍ତ୍ତମାନ୍ [illegible] ସେଇ [illegible] ପାନଅ [illegible] ଏଥର [illegible]—ଯୁବକଟିର ମୁଣ୍ଡ [illegible] ଗୋଟିଏ [illegible] ଠିକ୍ [illegible] । ଅନେକ [illegible] । ସେ ହଠାତ୍ ମୋ [illegible] ଉଠି [illegible] କହିଲେ—'ସେ [illegible] ମହିଳାଙ୍କ [illegible] ଆପଣଙ୍କ [illegible]—?'

'ମୁଁ [illegible] 'ନା'—ଆପଣଙ୍କର ଯେମିତି ମୋର ମଧ୍ୟ [illegible] ।'

'ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ [illegible] ଜଣାଯାଉଛି'

ଲେଖକ—[illegible] ନାଥ ଦାଶ

'ନା'—ଟ୍ରେନଟା [illegible] ମୁଁ [illegible] କୌଣସି ନା କୌଣସି [illegible] । [illegible] ?—' [illegible] ହାଃ—ହାଃ—ହାଃ [illegible] ମଜା—[illegible] ମଜା— ଆପଣ [illegible] ଶାନ୍ତରେ ଯାଉଛନ୍ତି । Train [illegible] । ମୁଁ [illegible] ବସିଲି । [illegible] କରୁଥାଏ ।

'ତେବେ ଆପଣ [illegible] ଅନୁମାନ କରୁଛନ୍ତି'?—ଯୁବକଟି [illegible] ।

Digitized by srujanika@gmail.com

'ଏଏ ? ମୁଁ—ମୁଁ ଭାବୁଛି ବୋଧହୁଏ କୌଣସି ଅଭିନେତ୍ରୀ...... ହେବ ।'

ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେହି ଅନୁମାନ କରୁଥିଲି । ଯା ହେଉ ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର ଅନୁମାନ ଏକା— ଯୁବକଟି ହସି ଉଠିଲେ ।

'କେଉଁଠିକୁ ଯିବେ ?' ମୋତେ ହଠାତ୍ ପଚାରିଲେ । ମୁଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଲୁଚାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଜବାବ ଦେଲି— 'ନାସିକଦା ।' 'ଏ ଅଭିନେତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ନାସିକଦା ଯିବେ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ଯିବି ?'

'ଆମର କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।'

ଯୁବକଟି ଆନନ୍ଦରେ ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ ହୋଇଉଠିଲେ । ହସିବାଟାରେ ତା ଅଧି ଦନ୍ତଙ୍କ ଜଣେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଗଲା ! ପାଦଶ ଦାଗି ମୁଣ୍ଡରେ ଥରେ ହାତ ଦେଇ ଉତ୍ତର ଦେଲେ 'All right'— ଗୁଣୁଗୁଣୁ କରି ଗାଇଲେ 'ଏ··· ଚାଲେନେହିଁ ଯାନା......' ।

ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ ମୋ ମନରେ; ଯୌବନର ଉନ୍ମାଦନା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥାଏ ଯାହା ତାହା କଣ ବାସ୍ତବ ହେବ— ମନେମନେ ଯୁବକର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଦେଖି ହସି ଉଠୁଥାଏ । ଗାଡ଼ି ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଚାଲିଥାଏ— ତେଣେ ତେଣେ ଯୁବକଙ୍କ ମନ ତାଙ୍କ ଅଭିନେତ୍ରୀ ପାଖରେ ହାଜର । ମିଠା ଚଇତ୍ର ହୋଇ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ୁଥାଏ । ମୁଁ ଭାବ ମନ ମନ ଅସ୍ଥିର ମୋଜର ଦେବେ ଅନ୍ତୁ ଦାଗାଛତ— ଉଦ୍ କଣ୍ଠରେ କହିଲି ଆପଣ ହେଲେ ଯାହା ଦେଖି କହନ୍ତୁ ।

ଯୁବକଟି ମୋ କଥାରୁ ବୁଝିଲେ କଣ— ଉତ୍ତର ଦେଲେ 'ହଁ ଠିକ୍ ଅଛି ।'

ଉଦ୍ଦ--ଟେଲିଗ୍ରାଫର ମୁଣ୍ଡଗୁଡ଼ି ବଦଳେ । ... ; ଓ୍ୱେଲ୍ଡ ଷ୍ଟେସନ. ବାହାରୁ ଶୁଭିଲା ଖ୍'—ଖ୍' ... ଟ—

ମୁଁ ମିନୁଭ ପଚାରିଲି ଖ୍—ଖାଉଛ ? ଯୁବକଟି ଖାଙ୍କରି ଉଠିଲେ— 'ନନ୍ସେନ୍ସ ! ନନ୍ସେନ୍ସ !' ଓ୍ୱହ୍ଲାର ପଡ଼ିଲା ହେଉ ଥାଇଲା । ମୁଁ ଶୁଣିଥା ଦେଖି ଯୁବକଟିଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେଲି ''ମୋର ଜଣେ ଫିଲ୍ମଷ୍ଟାରଙ୍କ ସ୍ୱାଙ୍ଗ । ଭାରି ଉତ୍ସାହିତ ଯାଉ ଛ । ତାଙ୍କ ତୁମର ନମସ୍କାର କହିବା କଥା !'' ମୋ କଥାଃ ମାଡ଼ଗଲା ଓ ଅଭିମାନରେ ଶବ୍ଦିଲା ।

'ଏଇ ନଥକୁ ଖ୍' — ମୋତେ ଖ୍' ନେଇ ଅରୁ ନମସ୍କାରଟିଏ କରି ମୁହଁ ବୁଲାଇଦେଲେ । ଯୁବକଟି ଅର୍ଦ୍ଧକ ସରସ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଖାଲି ଖ୍' ଅପେକ୍ଷା ଏକ ଜନମତ ଦରକାର ଉପଲବ୍ଧି କରି ଦୂରାରେ ଦୂରେଇ ଅଣି ଦୋହଲିବାକୁ ଦିଗନ୍ତ, ଯାତ୍ରୀଗଣ ନମନ । ଉଦ୍ଧତ ଗାଡ଼ିଟରେ ପଲଙ୍କ ଉପର ତଳେ କେଉଁ କେଉଁ ମୁଁ ଖାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ମନ ଗଡ଼ାଇବାକୁ ଉଦ୍ଧତୋଭ ଗାଲରେ ନାହିଁ । ମନ୍ଦ ନାଧ୍ୟତାତ ବାକ୍ୟର୍ଷ ଉନଟିଏ ଖାଇଲି । ଆମ ଛଦ୍ମଜଣଙ୍କର ଚଞ୍ଚଳ ଦୃଷ୍ଟି ନେତ୍ ବୋଝରେ ଭରିଗଲା ।

ତାପରେ ପୋଷ୍ଟର ପରେ ପୋଷ୍ଟର ଷ୍ଟେସନ ଆସୁଥାଏ, ଯୁବକଙ୍କ ବୋଲୁଚ୍ ଛଡ଼ାଇବାକୁ. ଟଣା ଟାଇଁଟୋକ, ସପୁର, ଅଣ୍ଡୁ, ଏଣି ମୋ ପାଦ ଉପରେ ଷ୍ଟେସନ ଦରଖାସ୍ତ । କଣ ପାଇଁ ହେଉଛନ୍ତି— ଲୁଚିଯିବାକୁ ଆଉ ଜଣେ ଷ୍ଟେସନ ଅଟ ମୁଁ ସ୍ୱୟଂ ହେଲି । ଅଭ ଦଃଖରେ ଅନୁମାନରେ ଅପଣଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯିବୁ । ଯୁବକଙ୍କର ମନ ମ୍ଳାନ ହୋଇଗଲା । କଣ ଭାବନ୍ତି— ଉପରଠାରୁ ସ୍ୱଇଁ ଶେଷରେ କରୁଣ କଣ୍ଠରେ ଉଚ୍ଚାରିଲେ, ''ଅଉ ମୁଁ ଯାଇ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଏ ଅଛି କଣ ହେବ ?'

''ଅଛି ଏଇ ନାହିଁ—ତେବେ କମ ହେଉଛି ଅନେ ଯାଉଛୁ ଭଲ । ଆପଣ ବାହିଁ ଶର୍ମିନ୍ଦା ହୋଇ ଆମ ସଙ୍ଗେ ଯିବେ ?''

ନା—ନା—ମୁଁ ଯିବି । ଜଣେ କଣ୍ଠ ତାର ଭଲ ହୋଇଗଲା । ପଢ଼ିଆର ରୂପା—ପାନ୍ଥଶାଳା, ଶେଷଦା ଯାଇ ଦେଖିବାକୁ । ମନ୍ଦଭରତ । ତାପରେ ପ୍ରେକ୍ଷ ଠି ଖାଣ୍ଟି ପିଠତା ଦରକାର ସେଠାରେ ପିଲଙ୍କା ମିଶ୍ର ପାଖରେ ଷ୍ଟେସନ ଲାଗୁଥାଏ । ସହାନୁଭୂତି ଉଦ୍ଧତା ବାଧ୍ୟ ବାଧ୍ୟତାର ଏହି ହେଉଥାଏ—ସବୁ ସ୍ଥାନ-ଗତ ସବୁ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଦେଖ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ହୋଷ୍ଟେଲ ପ୍ରଣୟ ନାହିଁ—ଠେଲା ଠେଲିର ଏ ସମୟରେ ପଣ ନାହିଁ । ଗାଡ଼ିଃ ମନ୍ଦର ମନେ ଉଡ଼ି ଅନେକ ଘଣ୍ଟା । ନାଁ—ଶ୍ରୀ ସାନ୍ୟାଲ ଜନ୍ମ । ସାନ୍ୟାଲ ଫିଲ୍ମ ସ୍ଥିତା ପରି ହୋଇ ଦକ୍ଷତାକନ୍ତୁ ଟେକି ସଙ୍ଗ ।

ନାସିକଦା—ନାସିକଦା—ଜମାଦାର ନାମ ପଢ଼ାଯିବା ଦୁଇଥର ଡାକିଲା ।

\+ \+ \+

ଧର୍ମଶାଳା— ତଃଖର କଥାସ କହିବି । ଛଟେଜ୍ ନଷ୍ଟ ହେଲା । ଗାଡ଼ ଫିର ଅଗ୍ରମ କଲୁ । ଆଃ ଡାକେ । ମୁଁ ବୁଲିଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲି—ଯୁବକଟି ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ମିନ୍ ଉପରେ ଶେଷ ଖବର ପଢ଼ିବାକୁ ସେ ସିନେମା ଯିବାକୁ ମତ ଦେଲେ— ମୁଁ ଗଡ଼ିଲି—

ସ୍ୱଳ୍ପ ସିନେମା - ଗଢ଼ ଉତ୍ତାଡ଼ରୁ କଳଙ୍କଗୀତ ଭଜନ ପଡ଼ୁଥାଏ । ନୃତ୍ୟ ନୃତ୍ୟ ଜମୁଥାଏ । ସ୍ୱାଭଟରେ ସେ ଯୁବକଟି ଛଟେଜ୍ ଦଶ ଶେଷ ହୋଇ ଅଣି ଆମ ହାତରେ ଗୁଞ୍ଜିଦେଲେ— ବୋଲାହଳ ଭିତରେ ହିନ୍ଦୋସ୍ତା ହଲ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ—

ମୁଁ ଅଭ ତୁମ ସମ୍ମାନ ପାଇଲି ନାହିଁ— ମନେ ମନେ ମିତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶଂସା ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଦେଖିଦେଲି । ବୋଲ ଠିକ୍ କଲି— ଫିଦାର ତାଙ୍କରେ ହାତଟେ ତା କୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଲଗ କଣ୍ଠରେ ଫସୁଛିଲି—ମିନା ! ତୁମେ ମୋ ଯୌବନକୁ ଏତ ଲଜ୍ଜ କରିପାରୁଛ, ସେ ଯୁବକ-ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଅଯାଚିତ କହ୍ନାଇ ଦେଖାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ କଣ ?— ସେ କଣ ପାଉଛେ ହୋଇ ତଳ ପାଖରେ ତାଙ୍କର ଏତେ ମିନତି । ଧନ୍ୟ ତୁମେ— ଧନ୍ୟ ତୁମର ଅଛି ବାସ୍ତବତ । ପୁରୁଷର ଜନାଇବା ପାଇଁ ଭଗବାନ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ମନ ପ୍ରାଣ ଢାଳି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ।

ଅସହ୍ୟ ! ଅସହ୍ୟ !! ଯୁବକଟି ଚହଲାଇ କଲେ— ମୁଁ ମିନାକୁ ନେଇ ଅଗ୍ରସର— ବସିଲି ଅନ୍ଧାରେ ହଲ ଭିତରେ— ଝାପସା ଅନ୍ଧାର । ମୋ ପାଖରେ ଯୁବକଟି ବସି ଏପଟ ସପଟ ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ ତେଣୁ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ— ସିନେମା ସରିଲା—ରାତି ଦଶ ।

ଧର୍ମଶାଳା । ଉଦ୍ଧଲୋକଙ୍କ ଆମ ଦୁହିଙ୍କ ସନ୍ତପ୍ତ ଏଥର ଶାସ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସୋଫାଏ ବୋଠରିରେ ଶୋଇବାର ସମସ୍ତ ସୁବିଧା କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଦେଇ ବିଦାୟ ନେଇ କହିଲି—Goodnight, ଶୁଭରାତ୍ରି ।

ସେ ପଚାରିଲେ—ସେ ଉଦ୍‌ମହିଳାଙ୍କର ତ—

ମୁଁ କହିଲି—ଓ—I am sorry—ମତ ଦୁଃଖିତ ଆପଣ ମୋର ଏବଂ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ମିଣ୍ଟୁ ଉତ୍ତରଙ୍କର ଶୁଭରାତ୍ରି ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ—ନମସ୍କାର ।

ଉଦ୍ଧଲୋକଙ୍କ ଦେହର ନାଳ ବୋଃ ଛଡ଼ା ଅଉ ଯିମିତି କଣ ନାହିଁ ।

—*—

କୁତୁକୁତୁ

ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଲୀଡ଼ର ନେତା ଅହିଂସ୍ର ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ହସ୍ପିଟାଲ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପଚାରିଲେ—କି ହୋଇଛି କେତେ ମାରିଛ ?

ଗୁଣ୍ଡା—ଗୋଟାଏ ?

ନେତା—କେଉଁ ହାତରେ

ଗୁଣ୍ଡା—ଡାହାଣ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଦେବାରୁ ନେତା ସେହି ହାତ ଧରି ତା'ପରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ମୃଦୁ ଚୁମ୍ବନ ଦେଲେ ।

ତା ପରେ ଅନ୍ୟ ଗୁଣ୍ଡାକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲେ—ତମେ ?

ଗୁଣ୍ଡା—ମୁଁ ଗୋଟାଏ ନୁହେଁ ଅସଂଖ୍ୟ ଶତ୍ରୁ ମାରିଛି ।

ନେତା—କେଉଁ ହାତରେ ?!

ଗୁଣ୍ଡା—ହାତରେ ନୁହେଁ—ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କାମୁଡ଼ି ମାରି ପକାଇଛି—ଏଇ ଦାନ୍ତ ଜିଭ ଓଠ ଓ ମୁହଁରେ । ++

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

[ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ପରଠାରୁ]

ଏତିକିବେଳେ କେଉଁଠି ଥିଲା, ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ କଣାମାମୁଁ ! ଶୂନ୍ୟରୁ ବାହାରି ପଡ଼ୁ ତାଳଗଛ ପ୍ରମାଣ ଦେବ ଭୂତଟାଏ ଅକସ୍ମାତ୍ ପାଦ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ ଯେଉଁଥିରେ ବ ଲୋକ ଏପରି ହେବେନାହିଁ, ଆମେସବୁ ଯାହା ହୋଇଗଲୁ ତାର ଅବଶ୍ୟ ବିଚାର । ସେ ସେମିତି ଡ଼ାକଟା ମାରିଦେଲେ, "କି-ଏ-ରେ?" ସତ କହୁଚି, ମୋର ପିଳେହି ପାଣି ! ଭଣ କରବ, କୁଅଡ଼େଯିବ, ଇତ୍ୟାଦି ଭାବିବାକୁ ବ ଶକ୍ତି ହଜିଗଲା । କେଲା ପତ୍ରିଡ଼ୋଳା ଡାକିଲେ, ସେ ଯୁଅଡ଼େ ଥାଆନ୍ତୁ, ନାଗସାପ ଯେପରି କାଅ, କୋଉଆ ଭଳି ତା ପାଖରେ ଗୁଣୁରୁ ଗୁଣୁରୁ ପହଞ୍ଚି ଯାଆନ୍ତି— 'ଉଠି ଅସୁଛନା !' କଥାଟା ଶୁଣି ଆମେ ସେମିତ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଉଠିଆସି ଛୁଡ଼ାହେଲୁ । ସେ ଆମ ଭିତରୁ ପ୍ରଥମେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଦି' ହାତରେ ଧରି ପାଣିକୁ ପଶିଲେ ଓ କହିଲେ, 'ବୁଡ଼ବାଟିରେ ପାଣିକୁଅ !' ଏତିକି କହିଲାକ୍ଷଣି, ଦୁହିଁଙ୍କ କାନକୁ ଦି' ହାତରେଧରି ବୁଡ଼ାଇଲେ ପାଣିରେ । ପୁଣି ଉଠାଇଲେ ତ ପୁଣି ବୁଡ଼ାଇଲେ ଏତେ ଝଟ୍ ଝଟ୍ କରି ବୁଡ଼ା-ଉଠା କରାଇବାକୁ ଲଗିଲେ ଯେ ସେଠିକି ଇଞ୍ଜି-ନରେ ହାବସ ଗୁଳିଛୁ ! ନିଶ୍ୱାସ ନେବାକୁ ଫୁରୁସତ ନାହିଁ । ପାଟିକରି କାନ୍ଦିବାକୁ ଭୟ । ମନେ ହେଲା ଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦହୋଇ ଜୀବନ ବାହାରିଗଲା ପରି । ପ୍ରଥମ ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଆଉ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଧରି ପୁଣି ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟା । ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, 'ବୁଡ଼ିବାଟିରେ ବାଲିଆମାଛ !' ତାଙ୍କୁ ନାକେଦମ କରି ପୁଣି ଆଉ ଦୁଇ । ଏହିପରି ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା କରି ସେହିପରି କରୁଥାଏ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଉଥାଏ ୨ ବର୍ଷଙ୍କୁ ଗାଳିଗୁଲୁର ନା । ଦେଉଥାଏ । ଗ୍ରାମର ନାଗ ବନ୍ଧ ଶରେ ମଡ଼ାଇ ପରି ଆମେ ସେହି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ମରଣାମକୁ ଅତି ଶାନ୍ତ, ଶିଷ୍ଟ, କାକୁସ୍ଥ ଭାବରେ ସହିଗଲୁ ଓ ପୁଣି ଦ୍ୱିତୀୟ ଦଫାରେ କଣ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ଧେ-ରେ ମୁଣ୍ଡ ପୂରାଇଥିବା ବଳି ବୋଦା ପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନୀରବ, ନିସ୍ପୃହ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଗଲୁ । ମାନ ଦେଇ ଦେବତା ତା କଣ୍ଠରେ ବସିଲେ କେଜାଣି ସମ୍ଭବତଃ ଅଗ୍ନି ଦେବତା ଉଦରରେ ବସିଥିଲେ,— କାରଣ ତାଙ୍କଛଡ଼ା ସେଠ ଅଜ କାହାରିକୁ ମାନେ ନାହିଁ— ସେଦିନ ସେଠିକରେ ଆମଦଶା ଦେଖିଗଲା 'ଯା— ପଳା ଏବେ ଘରକୁ !' ବୋଲି କହିଦେଇ ସେ ସେସ୍ଥାନରୁ ସିଧା ଏକମୁହାଁ ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ । ମୁଁ ଡ଼ରରେ କମ୍ପୁରେ ନାକଖ କାନବୁ ହୋଇ ବାଉ ଦୁଆର ବାଟେ ଘରକୁ ପଶିଲି ବେଳକୁ ସେ ଆମରି ହାଣ୍ଡିଶାଳ ପିଣ୍ଡାରେ ପଡ଼ର ପକାଇ ବସିଛି ! ମୋର ସେଦିନ ଯେ ଅବସ୍ଥା, ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିହେବାର ନୁହେଁ । ଅନୁଭବର କଥା ।

× × ×

ଦିନତ ରହେନାହିଁ । ମା'—ବାପାଙ୍କ ଅଖିରେ ଓ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ଆମେ ବୟସ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଅଜାଣତରେ ବଢ଼ି ଉଠିଲୁ । ସେ ବଢ଼ିବାଟା ଶଣି କଳାପ୍ରାପ୍ତ କି ତାଳଗଛ ପ୍ରାପ୍ତ, ସେ କଥା କିଏ କହି ପାରିବେ । ମାତ୍ର ଆମେ ଏବେ 'ପିଲା' ବୋଲି ଯାହାଙ୍କୁ କହନ୍ତି, ତାହା ନୋହୁଁ । ସାପଟିଏ ବଢ଼ିଲେ ତାକୁ ଯେ ବଢେ । ଆମରିବ ସମୟ ଓ ଶରୀରର ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ବୁଦ୍ଧିଆଉ ବା ଦାୟିତ୍ୱ ବଢ଼ିଲୁ । ସେ କଥା ଆମେ ବୁଝି ପାରନ୍ତୁ କି ନାହିଁ କେଜାଣି, ମାତ୍ର ଘର ଭିତର ଠାରୁ ବାହାର ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ ସହିତ କାର ବ୍ୟବହାରରେ ବୁଝିବାକୁ ଆମର ବାକି ରହିଲାନାହିଁ ଯେ ଆମେ ଆଉ ପିଲାଟିମାନ ନୋହୁ । ମାତ୍ର ଏ ଗୁରୁତ୍ୱଟା ଭଲଭାବ ସମର୍ଥନ ଦେଲା ଆମପ୍ରତି କଣାମାମୁଁର ଆଚରଣ ଓ ବ୍ୟବହାର ।

ସେ ଏବେ ଆଗପରି ଆମ ସହିତ ଅହି-ନକୁଳର ସମ୍ବନ୍ଧ ରଖେନାହିଁ । ଆମ ସଙ୍ଗେ ଖୁସି ଗପକରେ, ସାଙ୍ଗ ଭାବରେ ମିଳା ମିଶା କରେ, ହସ ଖୁସି, ଖେଳିବା ବୁଲିବା ପ୍ରଭୃତି ଯେତେ ପ୍ରକାର ସମ ବୟସ୍କ ବନ୍ଧୁର କାମ ସହଜ ଓ ନିର୍ବାଧରେ ସବୁ ସେ କରିଯାଏ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଯେତେବେଳେ ସେ 'ମାଉସି ଟିକିଏ ବସନ୍ତୁ— ଟିକିଏ ଶୋଇ ଲାନ୍ତୁ— ଟିକିଏ ଶୁଅନ୍ତୁ' ଆଦି ଅବ-ଲମ୍ବନ କରି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଆଗକୁ ଦେଖାଇଲା, ଆମକୁ ବଡ଼ କିମିତିକା କିମିତିକା ଲାଗୁଥିଲା । ମାତ୍ର ଆମେ କାଳ-କାଳ ହୋଇ— ଗୁହୁଁ ଗୁହୁଁ ବାହା ଗିଳିଗଲୁଁ । ତାର ମଧ୍ୟ ବାହା ଗିଳାଇ-ବାରେ କୃପଣତା ନଥିଲା । ଏବେ ଏକ ସେ ଆମରି ଇୟାର ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ । ଆଜ ସେ ଆଗ କଥା ନାହିଁ, ସେ ଡାଡ଼-ଡାଲ ଭାବ ନାହିଁ, ସେ ଭୟ ନାହିଁ, କ୍ରୁଦ୍ଧା ନାହିଁ, ସଙ୍କୋଚ ନାହିଁ । ତଥାପି କଣାମାମୁଁ ପ୍ରତି ସେ ଆମର ଗୋଟାଏ 'ଅନ୍ତଭାବରେ ଗୌରବନିଷ୍ଠ' ଭଳିଆ ଏକ ଭାବ ଅସିଥିଲା ତାହା କେବେ ନୁହେଁ । ପିଲାଟି କାଳରୁ ତାର ଯେଉଁ ଅତିମାନୁଷିକ ଛାପ ଆମ ହୃଦୟରେ ପଡ଼ିଥିଲା, ତାହା କି ସହଜରେ ଲିଭିପାରେ ? ସେ ଯେତେ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ଭାବରେ ମିଶୁ ପଛକେ, ଆମେ ତାର ଭିତରେ ଭିତରେ ଭକ୍ତି ଓ ସମ୍ମାନ କରୁଥିଲୁ ଓ ଆମଠାରୁ ସେ ଯେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏକଥା କେବେ ଭୁଲି ନଥିଲୁ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ସା ପ୍ତା

ଦେଶ

ମନେ ହେଉଛି—ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି ଅଘୋଷିତ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଛି । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଏହାର ସମ୍ଭାବନା ଅନୁମାନ କରି ଭାରତୀୟ ମୁସଲମାନମାନେ ଭାରତ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି ପାକିସ୍ଥାନ ବିରୋଧରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ (ଭଗବାନ ନ କରନ୍ତୁ) ଲଢ଼ିବା ଉଚିତ ବୋଲି କହିଲେଣି । କାଶ୍ମୀରର ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ଜନ ନାୟକ ଶେଖ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଭାରତୀୟ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଜାସଂଘର ସଭାପତି । ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ଭିତ୍ତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ସଂଗଠନର ପକ୍ଷପାତୀ ସେ ନୁହନ୍ତି । ମୁସଲିମ ଲିଗ ଏ କଥା ଜାଣି ପ୍ରଥମେ ସେ କାଶ୍ମୀରରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦ୍ୱେଷ ଭାବ ପ୍ରଚାର ଓ କାଶ୍ମୀରର ହିନ୍ଦୁ ରାଜାଙ୍କ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ପ୍ରଚାର ଆରମ୍ଭ କଲେ । କାଶ୍ମୀରକୁ ପାକିସ୍ଥାନରେ ମିଶିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଏ ପ୍ରଚାରର ଲକ୍ଷ୍ୟ । କାଶ୍ମୀର ସରକାର ଏପରି ପ୍ରଚାରର ପ୍ରତିବାଦ କଲେ । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ଗତ ୨୦ ଅକ୍ଟୋବରରେ ଏ ପ୍ରତିବାଦ ଭିତ୍ତିହୀନ ବୋଲି କହିଲେ । ସୀମାନ୍ତର ଲିଗ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ୟାୟୁମଖାଁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କହିଥିଲେ— କାଶ୍ମୀର ଭାରତ ବା ପାକିସ୍ଥାନରେ କେଉଁଥିରେ ଯୋଗ ନ ଦେଲେ ଆମର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ୧୭ ଅକ୍ଟୋବରରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟର ରାଜାମାନେ ଯେ କୌଣସି ଡୋମିନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ସ୍ୱାଧୀନ ରହିପାରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଉପରେ ବାଧ୍ୟ କରିବା ପାକିସ୍ଥାନର ନୀତି । କିନ୍ତୁ ପରେ ପରେ କ୍ୟାୟୁମ କହିଲେ—କାଶ୍ମୀରର ସମସ୍ତ ମୁସଲମାନ ଜନସାଧାରଣ ପାକିସ୍ଥାନ ଆସିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ତେଣୁ ପାକିସ୍ଥାନ ମୁସଲମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ କାଶ୍ମୀରରେ ଅଛି । ସୀମାନ୍ତ ସରକାର ଗତ ୨୩ ଅକ୍ଟୋବରରେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ବିଷୟରେ ସରକାର ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ କାଶ୍ମୀର ଗୋଳମାଳରେ ସୀମାନ୍ତ ଲୋକେ ନିରପେକ୍ଷ ରହିବାପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ କାଶ୍ମୀର ସରକାରଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଭିତ୍ତି ହୀନ କହି କାଏଦ ଆଜାମ ଜିନା କାଶ୍ମୀରକୁ ଦୋଷାରୋପ କଲେ ଯେ—ଏଭଳି ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ ମୂଳରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରର ଅଭିସନ୍ଧି ରହିଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ୨୪ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦ ତାରିଖରେ କାଶ୍ମୀର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଇଛନ୍ତି —"ତମ ନୀତି ଯଦି ନ ବଦଳାଅ ତେବେ ଯେଉଁ ସଙ୍ଗୀନ ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ସେଥିପାଇଁ ତମେ ଦାୟୀ ରହିବ ।"

ଏ ଧମକର ପରେ ପରେ ସମ୍ବାଦ ପହଞ୍ଚିଛି ଯେ ପ୍ରଥମେ ୨୦୦୦ ସୀମାନ୍ତ ପାହାଡ଼ିଆ ଆଫ୍ରିଦି ସେନା ଆଧୁନିକ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରସେନ ଅକ୍ଟୋବର ୨୨ ଓ ୨୩ରେ କାଶ୍ମୀର ଆକ୍ରମଣ କରି ଲୁଣ୍ଠନ, ଘର ପୋଡ଼ି ଓ ନାରୀ ଧର୍ଷଣ ଆଦି ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଅମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଚଳାଉଛନ୍ତି । ପରେ ପରେ ଦେଖାଗଲା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପାକିସ୍ଥାନ ସୈନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବେସରକାରୀ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏହି ଲୁଣ୍ଠନକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ତାଙ୍କର ଯଶ କାମନା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଲୁଣ୍ଠନ କାରୀ ମାନେ ପୁଞ୍ଛଠାରୁ ଉରି, କୋହାଲ ଓ ମୁଜାଫରାବାଦ ଦେଇ କାଶ୍ମୀର ଆକ୍ରମଣ କରି ମୋହୁରା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଘର ଦଖଲ କରି ନେଲେ । ପୁଞ୍ଛଠାରେ ଅସ୍ଥାୟୀ କାଶ୍ମୀର ସରକାର ଗଠିତ ହେଲା । ତାର ନେତା ହେଲେ କାଶ୍ମୀରର ଭୂତପୂର୍ବ ଅଡିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଅଡ଼ଜୁଟାଣ୍ଟ ଜେନେରେଲ ଓ ଆସେମ୍ବ୍ଲି ସଭ୍ୟ ମହମ୍ମଦ ଇବ୍ରାହିମ ।

ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ କାଶ୍ମୀର ରାଜା ହରିସିଂ ଜନନେତା ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କୁ ଅହ୍ୱାନ କରି ଅସ୍ଥାୟୀ ଲୋକପ୍ରିୟ ସରକାର ଘୋଷଣା କଲେ ଏବଂ କାଶ୍ମୀର ରାଜା କାଶ୍ମୀରକୁ ଭାରତ ୟୁନିୟନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲେ । ଭାରତ ୟୁନିୟନ ଏହାକୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଅଶାନ୍ତି ଦମନ ପାଇଁ ସୈନ୍ୟ ପଠାଇ ଦେଲେ । ଅବସ୍ଥା ଶାନ୍ତ ହେଲେ ଲୋକମତ ଦ୍ୱାରା କାଶ୍ମୀର ଯେଉଁ ଡୋମିନିୟନରେ ମିଶିବାକୁ ବାଛିବ ଭାରତ ସରକାର ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ବୋଲି ଭାରତ ସରକାର ତାଙ୍କର ନୀତି ଘୋଷଣାକରି ଯଥାର୍ଥ ନ୍ୟାୟ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ସୈନ୍ୟ ମାନେ ଓ ଶେଖ ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ କାଶ୍ମୀର କନଫରେନ୍ସ ଅଧୀନ ସେନା (ରକ୍ଷକ (defence) ଫୌଜ) ଅବସ୍ଥା ଆୟତ୍ତ ଧୀନ କରିଛନ୍ତି । ଆକ୍ରମଣ କାରୀମାନେ ହଟି ଯାଉଛନ୍ତି । ଜିନା ଲହୋର ଯାଇ ଅବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି । କଥାବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ ସେ ମାଉଣ୍ଟ ବେଟନ ଓ ନେହେରୁଙ୍କୁ ଲହୋର ଆସିବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଜୁନାଗଡ଼ର ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରଜାସରକାର ଜୁନାଗଡ଼ର ୨୫ ଟି ଗ୍ରାମ ଦଖଲ କରି ଗଡ଼ୀ ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ଥାନ ଜମାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଶୁଣାଯାଏ ଜୁନାଗଡ଼ର ନବାବ କରାଚୀ ପଳାୟନ କଲେଣି ।

ମହୀଶୂରରେ ମହୀଶୂର ରାଜା କଂଗ୍ରେସ ନେତା କେ ସି ରେଡ଼ି ଦେଓ୍ୟାନଙ୍କୁ ସହ ଛଅ ଜଣ ସଭ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରିଛନ୍ତି ।

ହାଇଦରାବାଦ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ହାଇଦରାବାଦ ଫେରିଗଲେ । ନିଜାମଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶେଷ କଥା ଓ ସ୍ୱାକ୍ଷର ହେବାର କଥାଥିଲା । ଶୁଣାଗଲା ଏକ ନୂଆ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଦୁଇ ସରକାର ରାଜିହେବେ । ଏହି ଅସ୍ଥାୟୀ ଚୁକ୍ତି (Stand still) ନୀତି ଏକ ବର୍ଷଯାଏଁ କାୟମ ରହିବ । ଏହି ସମୟରେ ହାଇଦରାବାଦ ତାର ବୈଦେଶିକ ନୀତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଖି ରାଜଦୂତ ପଠାଇବାର ଅଧିକାର ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ କଥାଦେବ ଯେ ସେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବ ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଆବଶ୍ୟକ ମନେକଲେ ହାଇଦରାବାଦ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ସୈନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବେ । ପୁଣି ସମ୍ବାଦ ଆସିଲା ଯେ ନୂଆ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ଭାରତ ଦୂତାବାସ ସଂଲଗ୍ନରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦର ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରତିନିଧି ମାନ ବିଦେଶରେ ରହିବେ । ଭାରତ ସରକାର ହାଇଦ୍ରାବାଦରୁ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରଣ କରିବେ କିନ୍ତୁ ନିଜାମ ସରକାରଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଯୋଗାଇବେ । ନିଜାମ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରହିବ କେବଳ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ପାଇଁ । ନିଜାମ ଏ ସର୍ତ୍ତରେ ରାଜିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥଙ୍କ କାଉନସିଲ ରଖିଲା । କାଶ୍ମୀର ଅବସ୍ଥାକୁ ଚାହିଁ ନିଜାମ ତାଙ୍କ ନୀତି ବଦଳେଇଲେ । ଫଳରେ ଏ ସନ୍ଧି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେଲା ନାହିଁ । ନିଜାମ ପକ୍ଷରୁ ଭାରତ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିବା ଦୁଇ ସଭ୍ୟ ମଙ୍କଟନ ଓ ସୁଲତାନ ଅହମଦ ପ୍ରତିବାଦ ସ୍ୱରୂପ ଇସ୍ତଫା ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ମୁସଲିମ ଲିଗର ଏହା ଆଉ ଏକ ଚାଲ ।

କୋଚିନର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଛନ୍ତି । କୌଣସି ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ରହିବାରୁ ରାଜା ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରନ୍ତେ ଏ ପରିସ୍ଥିତି ଉପୁଜିଛି ।

ଦିଲ୍ଲୀରେ ଭାରତ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି ବସିଥିଲା । ସେଠାରେ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି ।

ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଶ୍ରମିକ ସଂଘର ଏସିଆ ଖଣ୍ଡ ସମ୍ମିଳନୀ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ୨୦ଟି ରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରାୟ ୨୫୦ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ନେଇ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଶ୍ରମିକ ସଙ୍ଘର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ସଭାପତି ଯୁକ୍ତ ଇଂଲଣ୍ଡ ଏହାର ଉଦ୍ଘାଟନ କରିଥିଲେ । ଭାରତର ଶ୍ରମ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗଜୀବନ ରାମ ନିର୍ବିବାଦରେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଶୁଣାଇଥିଲେ ।

ପ୍ରଦେଶ

ବୈଧାନିକ ସଭାର ବିଧାନ ରଚନା କମିଟି ଆଗରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଅଧିକ ରକ୍ଷା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଟି   କା

ଦେବାର ପ୍ରଧାନ ରହିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଦରିଦ୍ରତମ ପ୍ରଦେଶ । ଓଡ଼ିଶା [illegible] ସ୍ଥାନରେ ସେ ଜଳ କ୍ଷତି ସହିଛି ଏବଂ ବନ୍ୟା ଓ ମରୁଡ଼ିରେ ଥିବାବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଜନତା ପ୍ରତି [illegible] ସରକାର ଅଦେଖି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉନାହାନ୍ତି । [illegible] ସେ ସହୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଅଧିକ ଏକଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅଭାବ ଅଛି । ଧର୍ମତଃ ସରକାର ଏହାର ପରିହାର କରିବେ । ତାର ଫଳ ହେବ ଆର୍ଥିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ [illegible] ଟଙ୍କା ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ମାଗିଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର କୋଇଲା ଖଣି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଗୋଟିଏ କମିଟି ବସାଇଥିଲେ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟକୁ ଭାରତ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଫଳରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଦରମା ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତା ବଢ଼ିବ ଓ ବୋନସ ମିଳିବ ।

ଓଡ଼ିଶା [illegible] ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଭୀଷଣ ଅଶାନ୍ତି ବ୍ୟାପିଛି । [illegible] ତାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥସିଦ୍ଧି ପାଇଁ ନାନା ଅବୈଧ ଓ ଅନ୍ୟାୟ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଧର୍ମମହାରାଜା ତାଙ୍କର ବଂଶଗତ ପ୍ରଭୁତ୍ୱର ଯୋଗୁଁ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭେଦବୁଦ୍ଧି ସୃଷ୍ଟି କରି ଆଦିବାସୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ [illegible] ମଧ୍ୟରେ କଳହ ଲଗାଇଲେ ତାର ଚରମ ପରିଣତିରୂପେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ [illegible] ଶାସନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ [illegible] । ସେଠାରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ଧନ ଲୁଟ କରୁଛନ୍ତି, ଘରପୋଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି । ରାଜା ଗୁପ୍ତଚରମାନ ଓ ଗୁର୍ଖାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଅତିଷ୍ଠ କଲେଣି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ବେଙ୍ଗଲର ମଧ୍ୟ ଆଦିବାସୀ ନେତାଙ୍କୁ [illegible] ରାଜାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାର [illegible] ବା ପ୍ରତିଜ୍ଞା ତାଙ୍କଠୁଁ ନେଉଛନ୍ତି ।

[illegible] ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ ଗିରଫ ହେଲାବେଳେ ରାଜସରକାରଙ୍କ ଗୁର୍ଖା ସୈନ୍ୟ ଜନତା ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବାରୁ ଅନେକ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ପାଟଣାର ମହାରାଜା [illegible] ଉପଲକ୍ଷରେ ଏକ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଯେ ସାବାଳକ ଭୋଟଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାଚିତ ଏକ ବିଧାନସଭା ରାଜ୍ୟର ଶାସନ ବିଧାନ ଗଠନ କରିବେ । ମାର୍ଚ୍ଚ [illegible] ଏ ଘୋଷଣାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି ଶାସନ ବିଧାନ ସଭାକୁ ଏକ ପ୍ରଚଳନ ଆକାରରେ ପରିଣତ କରିବାର କଳ୍ପନା କରାଯାଉଛି । ଏ ଘୋଷଣାରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ମନ୍ତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି । ଶାସକ ଓ ତାଙ୍କର ବଂଶଗତ କ୍ଷମତା, ରାଜବଂଶଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାର ଓ ଉନ୍ନ ରାଜସ୍ୱ ହ୍ରାସର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ [illegible], ଅଦ୍ୟାବଧି ରାଜା ଓ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଅଧିକାର, ପବ୍ଲିକ ସର୍ଭିସ କମିଶନ ନିଯୁକ୍ତି, ହିସାବ ନିରୀକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତି, ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର କ୍ଷମତା ଓ [illegible] ନିର୍ବାଚନ କାର୍ଯ୍ୟରେ [illegible] ଅନ୍ୟ ବିଷୟରେ ବିଧାନସଭା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଅଠମଲ୍ଲିକର ରାଜାସାହେବଙ୍କ ଘୋଷଣା ଢେର ଉଦାର ହୋଇଛି । ସେ ବିଧାନସଭା ଉପରେ ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ଛାଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି । ବିଧାନସଭାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସେ ୨ ଥର ଫେରାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତି । ତୃତୀୟ ଥରକୁ ତାହା ଆପେ ଆପେ ଚଳନ୍ତିର ହୋଇଯିବ ।

ବିଦେଶ

ପାଲେଷ୍ଟାଇନରେ ଆସନ୍ନ ପୃଥିବୀ ଯୁଦ୍ଧର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ବୋଲି କେହି କେହି ମତ ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ପାଲେଷ୍ଟାଇନକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରିବା ପାଇଁ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଯଦି ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରେ ତେବେ ଆରବ ଦେଶମାନେ ମହା ବିଭ୍ରାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ସଂଭାବନା । ମିଶରର ସେନାପତି ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସୀମା ଯାଏ ତଦାରଖ କଲେଣି । ଇରାକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ମିଳିତ ଜାତିର ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଭାଗ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ମାନିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛି । ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘରେ ମିଶର ଓ ସିରିଆ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଛନ୍ତି ଯେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରିବାର ଆଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ମିଳିତଜାତି ସଂଘ କ୍ଷମତାବାନ କି ନାହିଁ ଏବଂ ଲୋକମତ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଦେଶ ଉପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦେଶ ବା ଦେଶ ସଂଘ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଚାପି ଦେଇ ପାରନ୍ତି କି ନାହିଁ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅଦାଲତର ମତ ନିଆଯାଉ । ସିରିଆ ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛି ଯେ [illegible] (ମେଣ୍ଡେଟରୀ) ରାଜ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ଅନୁବନ୍ଧ ନୀତିର ଏହା ଅନୁଯାୟୀ କି ନୁହେଁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଜାତି ଅଦାଲତ ବିଚାର କରୁ ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଅସ୍ଥାୟୀ ଇହୁଦୀ ସରକାର ଜେରୁଜେଲମର ଇହୁଦୀ ଏଜେନସିର ମୁଖ୍ୟ ବେନଗୁରିଅନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଗଠିତ ହୋଇ ସାରିଲାଣି ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ମିଳିଛି ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ସାଧାରଣ ସଭା, ଗ୍ରୀସର ସୀମା ଅବସ୍ଥା ତଦାରଖ ଓ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ କମିଟି ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଉ ବୋଲି [illegible] ସପକ୍ଷ ୬ ବିପକ୍ଷ ଓ ୧୧ ନିରପେକ୍ଷ ଭୋଟରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ରୁଷ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବର ଘୋର ବିରୋଧ କରିଥିଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା ରୁଷର ଦୁର୍ବଳତାହିଁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ।

ଗତବର୍ଷ ଡିସେମ୍ବର ୮ ତାରିଖରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଭା ଭାରତ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲା ତଦନୁସାରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା କାର୍ଯ୍ୟ କରିନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ ମିଳିତ ଜାତି ସଭାକୁ [illegible] କରିଛି ବୋଲି ଭାରତ ପ୍ରତିନିଧି ଏ ସଭାରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ।

ମିଳିତ ଜାତିସଭାର ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ସମିତି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଅର୍ଥଭାଣ୍ଡାର ନାମକ ଦୁଇ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ [illegible] ଚୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏ ଚୁକ୍ତି ଫଳରେ [illegible] ଅଧିକ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବେ । ରୁଷ ଏହି ଦୁଇ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସଂସ୍ଥାର ସଭ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ସେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବର ବିରୋଧ କରିଥିଲା ।

ଆମେରିକା, ତୁର୍କି ଓ ଗ୍ରୀସ ଯୁଦ୍ଧ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ରୁଷ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ରାଜନୈତିକ କମିଟିରେ ଆଗତ କରିଥିଲା ତାହା ଗୃହୀତ ହୋଇନାହିଁ । ଭାରତ ନିରପେକ୍ଷ ରହିଥିଲା ।

ବ୍ରାଜିଲର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଏବଂ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରୁଷ ସମ୍ବାଦପତ୍ର କୁତ୍ସିତ ପ୍ରଚାର କରୁଥିବାରୁ ବ୍ରାଜିଲ ରୁଷ ସହିତ କୂଟନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇ ଦେଇଛି । ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚିଲି ମଧ୍ୟ ରୁଷ ଓ ଚେକୋ-ସ୍ଲୋଭାକିଆ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇଛି ।

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ରୁଷ ପ୍ରସ୍ତାବ [illegible] ଯେ କୋରିଆର ଭିତରୁ ଆମେରିକା ଓ ରୁଷ ଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୪୮ ପୂର୍ବରୁ ଜାତିସଂଘ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ହେଉ । ଆମେରିକା ଓ ରୁଷ [illegible] ମିଳିତ କମିଟି [illegible] ସେପ୍ଟେମ୍ବର [illegible] ପାଇଁ ସେ କମିଟି [illegible] । ରୁଷ ପ୍ରଥମେ [illegible] ସେଠାରୁ [illegible] କରନ୍ତୁ । [illegible] — ମିଳିତ [illegible] ସଂଘରେ [illegible] ଏବଂ ଭାରତୀୟ ସରକାର ମିଳିତଜାତି ସଂଘକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ।

ବର୍ମା ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଧିନ ପାର୍ଲିମେଣ୍ଟରେ ଗୃହୀତ । ଜାନୁ• ୪ ତାରିଖ ଦିନ ବର୍ମା ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନସତ୍ତା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୧୬ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଗଲର ବିଚାର ଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

କଂଗ୍ରେସ ବିପନ୍ନ

ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଅଫିସ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଦିକ ଅଲି ଏକ ଇସ୍ତାହାରରେ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କୁ ଏକ ସତର୍କ ବାଣୀ ଦେଇଛନ୍ତି । କଂଗ୍ରେସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସଂବଂଧରେ ସେ ଆଶଙ୍କା ସୂଚିତ କରିଛନ୍ତି । ଏ ଅଶଙ୍କା ଦୂର କରିବାର ଉପାୟ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ, ଜନ ସାଧାରଣ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗ, ଏଆହିଁ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦେଶ । କଂଗ୍ରେସ ଅର୍ଥରେ ସେ ମୁଖ୍ୟତଃ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରକୁହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏ ବିବୃତିର ଯନ୍ତ ଟେରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ବିଶୃଙ୍ଖଳାର ଧୂ ୟ ଓ ଟେଜି ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ସେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଉପୁଜିଛି ଏ ବିବୃତି ସେହି ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବିଶେଷ ରୂପେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ତଥାପି ସେ କହିଛନ୍ତି—ସ୍ୱାଧୀନତାର ପ୍ରାକ୍ କାଳରେ କଂଗ୍ରେସ ତା' ଆଗରେ ଦେଖୁଛି—ଯେଉଁ ନୀତି ତାକୁ ଉଦ୍‌ଜୀବିତ ଏବଂ ଉତ୍ସାହିତ କରି ରଖିଥିଲା ସେ ନୀତି ଏବଂ ତାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଆଜି ବିପନ୍ନ—ବାହାରୁ ଏବଂ ଭିତରୁ—ଦୁଇଆଡ଼ୁ । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସମସ୍ୟା ବାସ୍ତବିକ ବାହାରର । ଭିତରର ବିଶୃଙ୍ଖଳା କିନ୍ତୁ ଅତି ମାରାତ୍ମକ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାଦିକ ଅଲି ଏ ବ୍ୟାଧିର ଝାଙ୍କାଣ ପ୍ରତି ସମ୍ୟକ୍ ଦୃଷ୍ଟି ପାତ୍ ନକରି କେବଳ ଜନ ସାଧାରଣ ଓ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ସହ ସହଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଅହ୍ୱାନ କଲେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହେବ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଓ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ କଥା ଆଲୋଚନାର ବାହାରେ । ଏହି ପ୍ରଦେଶର ସରକାର ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଂବଂଧ ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉ । ପ୍ରଦେଶର କଂଗ୍ରେସ କମିଟିହିଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ମନୋନୀତ କରି ପ୍ରାର୍ଥୀ ଛିଡ଼ା କରାଇ ଥିଲା । ନ୍ୟାୟତଃ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା କମିଟିର ଅଧସ୍ତନ—ଅନ୍ତତଃ ସ୍ୱାଧୀନ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟତଃ କଣ ହୋଇଛି ? ବର୍ତମାନ କମିଟି ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ । କମିଟିର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଜନ ସାଧାରଣ ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କ ଅଭାବ ଅଭିଯୋଗ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଜରିଆରେ ମେଣ୍ଟି ଯିବାର ଆଶା ବୃଥା । କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏପରି ନିଫ୍‌ପ୍ରଭ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଯେ କୌଣସି ଆତ୍ମ—ସମ୍ମାନ ସଂପନ୍ନ ନିସ୍ୱାର୍ଥ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ କେବଳ କଂଗ୍ରେସ ନାମକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାର ସ୍ପୃହା ନରଖିଲେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ପୂର୍ବରୁ ବହୁବାର ବିଚାର କରିବ ।

ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିକୁ ନ ପଚାରି ଦେଶର ଭାଗ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ନୀତି ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ମତକୁ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଉ ନାହିଁ । ଆସେମ୍ବ୍ଲିର କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଯେତେବେଳେ ମିଳି ସପକ୍ଷରେ ନୀତି ଗ୍ରହଣ କଲେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଦେଶର କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କର ମତ ନିଆଯାଇ ନାହିଁ । ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କାରୀମାନେ କୂଟନୀତି ପ୍ରୟୋଗ କରି କାର୍ଯଦକ୍ଷ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିରୁ ନିର୍ବାସନ କରିବାରେ କୃତୀ ହେଲେ । ଫଳରେ ବର୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଏକ କଂଗ୍ରେସର ଅପଭ୍ରଂଶ—ପ୍ରହସନ ବା ଫାର୍ସ ।

କାହିଁକି ? କାରଣ, କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଦେଖିଲେ ଶାସନ କଳ ଏପରି ଯେ ତାକୁ ସ୍ଥିର ରଖିବାକୁ ହେଲେ ଅମଲା ତନ୍ତ୍ର ଉପରେ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ହେବ । ଶାସନର ସମ୍ମାନ ଓ ଆଡ଼ମ୍ବର ଜଗିବାକୁ ହେଲେ କଂଗ୍ରେସର ଆଦର୍ଶକୁ ଧରି ପାରି ହେଉନାହିଁ । ସେଥି ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ିଲେ ଧନାଢ଼୍ୟ ଜମିଦାର ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କର । ଫଳରେ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସେମାନେ ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ । କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳକୁ ଯେମିତି ସନ୍ଦେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କୁ ବିଚାରିଲେ । ଏ ବିଯୋଗକୁ ଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସତ୍ୟ ଅହିଂସା ଅସ୍ତେୟ ଆଦି ନୀତି ବିଗର୍ହିତ ପନ୍ଥା ଅନୁସରଣ କଲେ । ଅର୍ଥର ଲୋଭ ଦେଖାଇ ଦେଶ ସେବୀ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ମାନଙ୍କର ନୈତିକତାକୁ କ୍ରୟ କଲେ । କେତେକ କର୍ମୀ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର କ୍ରୀତଦାସ ସାଜିଲେ । କେତେକ ନ ହୋଇ ପାରି ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ଶତ୍ରୁତା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅପଣା ଅଗୋଚରରେ କଂଗ୍ରେସର ଶତ୍ରୁତା ମଧ୍ୟ ଆଚରଣ କଲେ । ତେଣୁ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଆଜି ନୀତି ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନ ହୋଇ ଏକ ଦଗାବାଜ, ଜାଲିଆତ, କୂଟନୀତିଙ୍କର ଧପାବାଜି, ଓ ପେଞ୍ଚର ଆଖଡ଼ା ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି । ଗାନ୍ଧି ନୀତି କେବଳ ଏକ ଭଣ୍ଡାମି, ଭେକ, ବିରାଡ଼ି ବୈଷ୍ଣବର ଜପାମାଳି ହୋଇ ରହିଛି । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସାଧାରଣ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଓ ଜନସାଧାରଣ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଠାରୁ ଆପଣାକୁ ଅଲଗା ଭାବିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

—୧—

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିଗାରେଟ୍

ଶ୍ରୀ ନିର୍ମଳଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ

ଅୟି ସିଗାରେଟ୍ ପ୍ରିୟେ,
ପ୍ରଣୟ ତୁମ୍ଭର କଲେଜ ଜୀବନେ କେତେ ଯେ କରେଜ୍ ଦିଏ।
ଶୁଭ୍ର ତନୁର କୋମଳ ଅଙ୍ଗେ ଚୁମ୍ବନ ଦେବା ଲାଗି,
କ୍ଷିପ୍ର ସମାନ ଧାଇଁ ବୁଲୁଥାଏଁ ଟାଲି କେବିନ୍ ମାଗି ମାଗି।
ତୁମରି ସେବାରେ ଅର୍ଥ ମୋହର ଶ୍ରାଦ୍ଧରେ ଯାଏ ଯେତେ,
ଟିଫିନ୍ ପାଇଁ କି ନଅଣ୍ଟ ପଡ଼ିଲେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ ହେଲେ ଏତେ।

ତରୁଣ୍ ତନ୍ୱୀ ଅଙ୍ଗୁଳ୍ କରି ମୁଁ ଉଡ଼ାଏ ଧୂଆଁ ଗଦେଁ,
ସାହେବ ଠାଣୀରେ ଉହୁଁ ଉହୁଁ କେତେ ଖଣ୍ଡି କାସ ମୁହାଁଡେ଼,
ଚିମିନି ମୁହଁରୁ ବାହାରେ ଯେପରି କୁଣ୍ଡଳୀ ଧୂଆଁ ରାଶି,
ମୋ ମୁହଁରୁ ସେପରି ତୁମ ଚୁମ୍ବନେ କେତେ ସ୍ରୋତ ଯାଏ ଭାସି
କଲେଜ୍ ପଢ଼ୁଆ ନବୀନ ଯୁବାର ତୁମେ ଯେ ଫାଷ୍ଟ ସାଥି,
ବେଳେବେଳେ ତବ ଏମନ୍ତି ଖୋଲକୁ ବଢ଼ୁଥାଏ ତବଖ୍ୟାତି।

ତବ ପରସାଦେ କ୍ଲବର ସାଙ୍ଗ ମିଟିଂକି ଜମି ଉଠେ
ବଳେ ହେ ତୁମର ବଳଦ ଷ୍ଟାଇଲ୍ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ନାହିଁ ଫୁଟେ।
ଶଢ଼ ବେକାରର ଟୁକ୍‌ଲୁ ପକେଟେ ପ୍ୟାକେଟ୍ ପ୍ୟାକେଟ୍ ତୁମେ
ଭରି ରହୁଥାଅ, ବୁଝେ ତା ଦୁଃଖ ଅନୁପମ ତ'ବ ଧୂମେ।
କେତେ ବର୍ଗଲେ ଶିକ୍ଷର୍ସ କେତେ ଉଡ଼ିଯାଏ ଫୁହୁଁ ଫୁହୁଁ,
ଖସିପଡ଼େ ନାହିଁ ତଥାପି ବଚରି *ଖାକି ସିଗାରେଟ ଭକ୍ତ।

ସାତ ସମୁଦର ପାରିରୁ ଏ ଦେଶେ ଆସିଥିଲ ତୁମେ ବୋଲି
ଦରଦ ଗୋଲା ମୋ ବୁକୁଭରା ପ୍ରେମ ତବ ପରେ ଅରପିଲି।
ପଶ୍ଚିମ ସାଥେ ପୂର୍ବ ଦେଶର [ଏକ] ମିଳନ ତୁ ଏତେକାଳେ
ସେଥିପାଇଁ ତୁମ୍ଭ ସ୍ୱଦେଶୀ ନେତାଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ ଧୂମ୍ର ଜାଳେ।
ତେଣୁ ଗୋ ଶୁଭ୍ର ଦେହା,
ଯେତେକାଳ ଅଛ ଧନ୍ୟ କର ଗୋ ଦୀପ୍ତପ୍ରଣୟ ଦେଇ।

—*—

* —ଖାକି ସିଗାରେଟ— ବିଡ଼ି

ଚିଲିକା ଚିତା

ଲେଖକ—**ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର** ବି ଏ ଅନର୍ସ

ପଧାନ ଟିଅର ଉବଗ୍ର କୁସୁମ ସଜାଇଁ,
କେଉଁ ଅଣିଥିଲ ଚିଲିକା କୂଳର ଗଜରଥ।
ଗୋଧୂଳିର ଛାୟା ଚିଲିକାର ଗୃହ ଥାଏ ଭରି,
ପଧାନ ଟିଅର ଓଠ ମଜୁଥାଏ ହସରେ।
କହୁଥିଲି ଶୁଣେ ତରୁଣ ପ୍ରେମିକ ମୁଗଧା କାନେ,
ଆଜ ରାତି ଆମେ ଗୁଲିଯିବା ଦୂରେ ସଂଗୋପନେ।
ଆଜି ଏ ଚିଲିକା ଚପଳ ଲହରେ ଯୁଗ୍ମ ଆମେ,
ଯିବା ଭାସି ଭାସି ଜୋଛନା ରାତରେ ସ୍ୱପ୍ନ ପ୍ରେମେ।
ପଧାନର ଟିଅ ବଡ଼ ଲାଜକୁଳୀ ଅଳ୍ପ ହସେ,
ଚିଲିକା ସ୍ୱପ୍ନରେ ମରାଳ ଯୁଗଳ ଶାନ୍ତ ଦିଶେ।
କେଉଁ ଦୂର ପଲ୍ଲୀ ଗାଁର ଏ ଦୁଇ ପ୍ରାଣୀ,
ଗୋପନ ପ୍ରଣୟେ ଫୁଟିଲ ନାଲିକ ସମନ୍ୱୟ।

\+ × +

ଚିଲିକାର ଗୁରୁ ଚପଳ ଲହରୀ ଶୁଭ୍ର ଜଳ,
ନୀଳ ଗଗନର କୌମୁଦୀ ରସ ପଡ଼ଇ ଝରି।
ଚିଲିକା କୂଳର କଅବଣି ଖୋଲ ମହୁକାଇ,
ମହୁଆ ପବନ ସୌରଭ କଅଁଳ ଯାଏ ଛୁଇଁ।
କହିଲା ତରୁଣ, "ଏଇ ଯେ ନଉକା ବସ ରାଣୀ,
ଗୁଲିଯିବା ଦୂରେ ପଛରେ ପକାଇ ଏ ଧରଣୀ"
କି କହିବେ ଆଜ ମା' ବାପା ସତେ ଗ୍ରାମବାସୀ,
ଆସ ଏ ଚିଲିକା ଜଳରେ ଖେଳିବା ଭାସି ଭାସି।
କଳକଳ କରି କଲ୍ଲୋଳ ଗୀତ ଗାଉଥାଏ,
ବାରମ୍ବା କୋଶ୍ରୀ କରୁଣ ରାଗିଣୀ ଚମକାଏ।
ଜହ୍ନରାତି ତଳେ ପ୍ରଣୟୀ ଯୁଗଳ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ,
ଚିଲିକା ଗୃହରେ ଆବେଗେ ନଉକା ଦେଲେ ବାହି।
କେହି ନାହିଁ କାହିଁ ନୀରବ ରଜନୀ ଶାନ୍ତ ଥିର,
ଫୁଲଉଠୁଥାଏ ଚିଲିକା ଗଭୀର ରୌପ୍ୟ ନୀର।
କିଏ ଜାଣିଥିଲା ନଉକା ବୁଡ଼ିବ ଯୁବଧି ଜଳେ,
ଝଡ଼ ଉଠିବ ସେ ଉଦାର ଆକାଶ ବକ୍ଷତଳେ।
ପ୍ରକଟ ହୋଇବ ଏ ବାରତା,
ପ୍ରଣୟ ପାଇକ ଯୁଗଳ ଦେଖିଲେ ତଟିନୀ-ଚିତା।
ଚିଲିକାର ତୀରପକ୍ଷୀ
ଡାକି ଡାକି ଯାଏ ଜାଗ ଜାନକାକା ସଙ୍ଗ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ହଂସପୁର

ଗାନ୍ଧୀ ଆଦର୍ଶ ଓ ନାରୀ

—ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବଦୂତୀ ଦେବୀ

ମାନନୀୟା ସଭାପତି ମହୋଦୟା ଓ ପ୍ରିୟ ଭଉଣୀମାନେ ! ଆଜି ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ମନର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭକ୍ତି ଦେଖାଇବାପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘାୟୁ କାମନା କରିବାପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏଠାରେ ଏକାଠି ହୋଇଛେ ଚାହିଁକି ? କଣ ପାଇଁ ? କେବଳ ତାଙ୍କପରି ନିର୍ମଳମନ ଜଗତରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ତାହାର ନାହିଁ ବୋଲି ସିନା । ସେ ସତ୍ୟ ଅହିଂସାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତି-ମୂର୍ତ୍ତି, ଶାନ୍ତି ମୈତ୍ରୀର ଉପାସକ, ଅତି ଉଦାର ଈଶ୍ୱର-ବିଶ୍ୱାସୀ । ସେ ଦେଶପାଇଁ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଦୁଃଖରେ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ନିଜର ସମସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୂରକୁ ଠେଲିଦେଇଛନ୍ତି । କାରଣ ଆମ ଭାରତବାସୀ ତଥା ସାରା ପୃଥିବୀବାସୀ ଜନ ସାଧାରଣ ସୁଖରେ ଶାନ୍ତିରେ ଆନନ୍ଦରେ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ମନ ମିଳାଇ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ବିନିମୟକରି ପର ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ ପର ସୁଖରେ ସୁଖୀ ହୋଇ ଏକ ମାଆ ପେଟର ଭାଇପରି ଜୀବନ କଟାଇବେ ଏହି ଚିନ୍ତା ତାଙ୍କର ସବୁବେଳେ ।

ସେ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ କେବେ-ହେଲେ କୌଣସି ଜାତିକୁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଧର୍ମକୁ ଅବହେଳା କରି ନାହାନ୍ତି । ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ଜାତି ସମସ୍ତ ଭାଷା ସମସ୍ତ ଧର୍ମକୁ ସେ ସମାନ ଭାବରେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ ଥାନ୍ତି । ସେ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଜାତି ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ସମାନ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ କିପରି ସମାନ ଅଧିକାର ପାଇ ସମାନ-ଭାବରେ ଚଳିବେ ସେଇକଥା ସେ ସବୁବେଳେ ଭାବୁଛନ୍ତି ।

ଆମଦେଶର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ କିପରି କେହି କାହାରି ଉପରେ ନିର୍ଭର ନ କରି ନିଜେ ରୋଜଗାର କରି ଖାଇବେ ନିଜେ ସୂତାକାଟି ଲୁଗା ପିନ୍ଧିବେ ସେଥି-ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଭାରି ଚିନ୍ତା । ସେ ଆଜିକି ଛବିଶ ବରଷ ହେଲା ଆମକୁ ବାରମ୍ବାର ଶିଖାଉଛନ୍ତି ପ୍ରତିଦିନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକ ଅଧଘଣ୍ଟା ସମୟ ସୂତା କାଟିବାରେ ଲଗାଇବା ପାଇଁ । ଆମେ ଯଦି ନିଜ ଖାଲି ହସ ଖୁସି ଗପ କରି ବୃଥାରେ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ସମୟ କଟାଇ ଦେଉଛୁ । ସେତିକିବେଳେ ଯେପରି ଆମେ ଚରଖା କିମ୍ବା ତକଲି ଧରି ବସୁଥାନ୍ତୁ ଆମର ଗପ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସୂତାମଧ୍ୟ କଟାହୋଇଯାଉଥାନ୍ତା । ତାହା-ହୋଇଥିଲେ ଲୁଗାର ଅଭାବ ମେଣ୍ଟିଯାଇ-ଥାନ୍ତା । ଆଜି କାଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ଲୁଗାର ଅଭାବ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ସମସ୍ତେ ଅନୁଭବ କରୁଥିବେ । ଆମେ ଯେବେ ସମସ୍ତେ ଆମର ପ୍ରୟୋଜନ ଅନୁସାରେ ସୂତାକାଟି ପାରିବା ତେବେ ଲୁଗା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଆମକୁ ମୋଟେ ବାଧିବ ନାହିଁ । ଲୁଗାପାଇଁ ଅନ୍ୟଲୋକଙ୍କ ହଇରାଣିରେ ପଡ଼ିବା ନାହିଁ । ଭଉଣୀମାନେ, ଆଜି ମହାତ୍ମାଙ୍କର ଜନ୍ମ ଦିବସରେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କର ପ୍ରତିଦିନ ରାନ୍ଧିବା ଖାଇବା କାମ ପରି ସମସ୍ତେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ସୂତା କାଟିବା, ତାହେଲେ ଆଉ ଲୁଗାର ଅଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପ୍ରିୟକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧାର ପରିଚୟ ମିଳିବ ।

ଗତ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖରେ ଆମ-ଦେଶରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଲାଗିଥିଲା ସେ କାହାପାଇଁ ! ଏତେଦିନ ଯାଏ ଆମେ ବିଦେଶୀ ଶାସନରେ ଥିଲେ; କେବଳ ସେହି ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ନିଜର ସବୁ ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗକରି ଥରକୁ ଥର ଜେଲ ଯାଇ ଅନଶନ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶରେ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଚଳାଇ ବ୍ରିଟିସ ଶାସକ ମାନଙ୍କ ସହିତ ଅସହ-ଯୋଗ କରି ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କଲେ, ସ୍ୱରାଜ ଆଣିଲେ. ସ୍ୱଦେଶୀ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସନ ଚଳିଲା । ତଥାପି ସାରା ଭାରତ ଏକଶାସନାଧୀନରେ ନରହି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହେବାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ମନରେ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ । ଭାଇ ଭାଇ ଭିତରେ ହଣା କଟା ହେବା ଦେଖି ତାଙ୍କ ମନ ସବୁବେଳେ କାନ୍ଦୁଛି ।

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ପୂର୍ବରୁ ଆମ ଦେଶର ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ଖାଇ ପିଇ କେବଳ ଘର କୋଣରେ ଦିନ କଟାଉ ଥିଲେ । ବିଶେଷତଃ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ଘରର ସ୍ତ୍ରୀମାନେ । ସେତେବେଳେ ନାରୀର ଜାଗାଥିଲା କେବଳ ଘର କାମରେ । ଦେଶକଥା କେହି ଭାବୁନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି କହିଲେ. ଏଇ ଅସହଯୋଗଯୁଦ୍ଧରେ ନାରୀ, ନର ସମସ୍ତେ ସମାନଭାବରେ ଭାଗ ନେବେ । ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ସମରରେ ସ୍ତ୍ରୀଜାତି ଭୋଟରେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନାରୀ ପୁରୁଷ ଦୁହିଁଙ୍କର ସମାନ ଅଧିକାର ଅଛି । ମା ଭଉଣୀମାନେ ! ଦେଶ କାମରେ ଯୋଗଦେଇ ନିଜର ଦାବୀ ହାସଲକର । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଛ ତାକୁ ମାଆ ପରି ଭଲ ପାଅ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରର ସମତାଭାବ ଦ୍ୱାରରେ ନାରୀ ଜାତିର ଆଖି ଫିଟିଲା । ଏତେ ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳା ନାରୀ ଘରକଣ ଛାଡ଼ି ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ । ନିଜର ଘର ପିଲାପିଲାଙ୍କ ଚଳାଇବାର ଭାର ସବୁ ମୁଣ୍ଡରୁ ନେଇ ସ୍ୱାମୀ ପୁଅଙ୍କୁ ପଠାଇଦେଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳି ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ । ଶହ ଶହ ନାରୀ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ନାମ ଧରି ଜେଲରେ ପଶିହେଲେ । ତାହାର ଫଳରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣ ପ୍ରାଣର ସହାନୁଭୂତି ଦ୍ୱାରା ଆଜି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଚିର ବାଞ୍ଛିତ ଆଶା ସଫଳ ହେଲା । ଭାରତ ବକ୍ଷରେ ମହା-ଭାରତର ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡ଼ିଲା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଜନ୍ମଦିବସ ପାଳନ କଲେ । ନାରୀ ଯେ ପୁରୁଷର କ୍ରୀଡ଼ାପୁତ୍ତଳିକା ନୁହେଁ ନାରୀମଧ୍ୟ ପୁରୁଷର ସହ-ଧର୍ମିଣୀ ଓ ସହକର୍ମିଣୀ ହୋଇ ଦେଶ ପାଇଁ ଜୀବନ ଦେଇପାରେ, ଏକଥା ଆମକୁ ଶିଖାଇ ଯେ ଆମକୁ ବାଟ

(ପର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର

ORIYA LIPI SANSKARA

Dagara Sampadaka Moha-
ଡଗର ସଂପାଦକ ମହା-
saya Sadara Namaste. Apana
ଶୟ, ସାଦର ନମସ୍ତେ । ଅପଣ
Dagara re Oriya Lipi Sanskara
ଡଗର ରେ ଓଡ଼ିଅ ଲିପି ସଂସ୍କାର
Sambandhare jeun suchana
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ସୂଚନା
deithile tar pratikriya pratha-
ଦେଇଥିଲେ ତାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରଥ
me Anugula ru dekha deichhi.
ମେ ଅନୁଗୁଳ ରୁ ଦେଖା ଦେଇଛି ।
Prathame Satyabadi ru keteka
ପ୍ରଥମେ ସତ୍ୟବାଦୀ ରୁ କେତେକ
pandita mananka dwara ei
ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଇ
Lipi Sanskara katha othithila.
ଲିପି ସଂସ୍କାର କଥା ଉଠିଥିଲା ।
Semane sabu jukta-
ସେମାନେ ସବୁ ଯୁକ୍ତା-
kshara ku othai taha paribarte
କ୍ଷର କୁ ଉଠାଇ ତାହା ପରିବର୍ତ୍ତେ
anusar dei kama chalai nebaku
ଅନୁସାର ଦେଇ କାମ ଚଳାଇ ନେବାକୁ
basithile. Phalare Pandita
ବସିଥିଲେ । ଫଳରେ ପଣ୍ଡିତ
jagare ancke phadita boli
ଜାଗାରେ ଅନେକ ଫାଡ଼ିତ ବୋଲି
padhile. Apana tara prati-
ପଢ଼ିଲେ । ଅପଣ ତାର ପ୍ରତି-
kara swarupa anusar badalare
କାର ସ୍ୱରୂପ ଅନୁସାର ବଦଳରେ
halant debaku kahichhanti.
ହଲନ୍ତ ଦେବାକୁ କହିଛନ୍ତି ।
Tara jababa deichhanti Sri
ତାର ଜବାବ ଦେଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀ
Deba Mohapatro. Ete sabu
ଦେବ ମହାପାତ୍ର । ଏତେ ସବୁ
kauhinki? Oriya Lipi othai
କାହିଁକି ? ଓଡ଼ିଅ ଲିପି ଉଠାଇ
dei tar badalare Roman Lipi
ଦେଇ ତାର ବଦଳରେ ରୋମାନ ଲିପି
chalaile bodha hoe sobuthara
ଚଳାଇଲେ ବୋଧ ହୁଏ ସବୁଠାରୁ
subidha huanta. A. B. C.
ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା । ଏ ବି ସି
kichhi Ingaraji Lipi nuhen.
କିଛି ଇଂରାଜୀ ଲିପି ନୁହେଁ ।
Taha Rome Lipi. Turkey re
ତାହା ରୋମ ଲିପି । ଟର୍କୀ ରେ
ei Lipi prayoga kara
ଏଇ ଲିପି ପ୍ରୟୋଗ କରା
jaichhi. Samagra Bharatare ei
ଯାଇଛି । ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଏଇ
lipi prayoga kale Deb-
ଲିପି ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଦେବ-
nagri kimba urdu ba obhay lipi
ନାଗରୀ କିମ୍ବା ଉର୍ଦ୍ଦୁ ବା ଉଭୟ ଲିପି
byabahar karibaku padanta
ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା
nahin. Sara Bharatare eka
ନାହିଁ । ସାରା ଭାରତରେ ଏକା
lipigata samya pratistha
ଲିପିଗତ ସାମ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
hoanta. Haripura Congress
ହୁଅନ୍ତା । ହରିପୁର କଂଗ୍ରେସ
re Netaji Subhas seikatha
ରେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ସେଇକଥା
kahi thile. Pilanku bhasa
କହି ଥିଲେ । ପିଲଙ୍କୁ ଭାଷା
sikhibare subidha, chhapa
ଶିଖିବାରେ ସୁବିଧା ଛାପା
balanku chhapibare subidha,
ବାଲଙ୍କୁ ଛାପିବାରେ ସୁବିଧା
office re type writting kari-
ଅଫିସ ରେ ଟାଇପ ରାଇଟିଂ କରି
baku subidha, ete subidha
ବାକୁ ସୁବିଧା । ଏତେ ସୁବିଧା
chhadibar nuhen. Desabasi
ଛାଡ଼ିବାର ନୁହେଁ । ଦେଶବାସୀ
tikie ei bisaya maulika bhabe
ଟିକିଏ ଏଇ ବିଷୟ ମୌଳିକ ଭାବେ
chinta karibeki?
ଚିନ୍ତା କରିବେକି ?

Iti.
ଇତି

Apanankar
ଅପଣଙ୍କର

Ananta Charan Panda
ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତଚରଣ ପଣ୍ଡା

(ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଅବଶିଷ୍ଟ)

ଦେଖାଇଛନ୍ତି ଅଜି ତାଙ୍କ ପାଦରେ କୋଟି ନମସ୍କାର । ତାଙ୍କପରି ଅଜିଯାଏ କେହି ନାରୀକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇନାହିଁ ନାରୀ ହାତରେ ସୁଦର୍ଶନଚକ୍ର ଅର୍ପଣ ଦେଇ କେହି ସ୍ୱାବଲମ୍ବିନୀ ହେବାର ରାହା ଦେଖାଇନାହିଁ, ନାରୀର ଧର୍ମଶକ୍ତି ଜାଗ୍ରତ କରିନାହିଁ । ଯେଉଁ ମହାପୁରୁଷ ନାରୀ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ଏତେ ବ୍ୟାକୁଳ ତାଙ୍କ ପାଦ-ତଳେ ଅଜି ଏ ଶୁଭଦିନରେ ସମସ୍ତେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମାର ସଦ୍ଗତି କାମନା କରନ୍ତୁ । ତାଙ୍କର ଗୁଣ ଗାଇଲେ ସରିବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୁଣ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପୋଥି ହେବ । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ବହୁତ ଲୋକ ବହୁତ କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି । ନାରୀ ତାଙ୍କର କଥାରେ ଖବର ରଖିବା ଭଲ ଯାଉଛି । ଅଗଣା ଚାରିଥର ବିତୁ କାଣୁଥିବେ । ମୁଁ କେବଳ ମନର ଆବେ-ଗରେ ଦୁଇପଦ ମାତ୍ର ଶୁଣାଇଲି ।

(ବାରୁଣୀ ଜୟନ୍ତୀ ଉପଲକ୍ଷେ କଟକ ମହିଳା ସମ୍ମେଳନରେ ବକ୍ତୃତାର ସାରାଂଶ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନାଟାନା

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସ୍ଥାନ କେଉଁଠି ?—ନବ ଓଡ଼ିଆ କାଗଜର ପ୍ରଶ୍ନ ।

...କଂଗ୍ରେଲାରେ ।

× × ×

ପୂର୍ବ ବିଶ୍ୱଗର କୃଷ୍ଣବର୍ଣ୍ଣ କନ୍ୟା—ନବ ଓଡ଼ିଆ—

...ଛମାସ ତ୍ରୁଟେଁ—ପୂର୍ବ ବର୍ଷେ ।

+ + +

ବାବବାର୍ତ୍ତା— ଓଡ଼ିଆର ବିଶ୍ୱଗୀସ୍ୱ ଶିରୋନାମ ।

...ଲେଖକ ବୋଧହୁଏ ବୋବଣାସ୍ତ୍ରୀ ।

× × ×

ଭଗବତୀ ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା—ମୁକ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ।

...ଭଗବତୀ ପୂଜାପରେ ବିଜୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ।

+ + +

ଓଡ଼ିଶା ଜାତିର ଜନକ ଘୁଆଁଇ—ନବ ମୁକ୍ତଯୁଦ୍ଧ ।

...କିରାସିନ୍ ତେଲ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ହେଉଛି ।

× × ×

ସମ୍ପାଦକ—ଗୁରୁଚରଣ—ମୁକ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ।

...ମାଉଲୋଟଅ ଦୋଷରୁ ଚରଣ ଗୁରୁ ହେଉନାହିଁ ତ ?

× × ×

ଦେଖିନେବୁ ଚାଲୁ—ନବ ସତ ସଂକେତର ।

...ନଦେଖିଲ ପୁଅ ଦେଖ୍— ଝଟମ କାଟିଛୁ ବେକ୍ ।

× × ×

ଲାଟ ଭବନରେ ସୁହଯଜ୍ଞ—ସଂବାଦ (ସମାଜ)

—ଲାଟମାନଙ୍କ ବାଟ ଫିଟିଲା ।

× + ×

ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଟେବଲେଟ—ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଶୁଦ୍ଧ ଚାରିଲ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଓ ପେଟ ବ୍ୟଥାର ଅବ୍ୟର୍ଥ ମହୌଷଧ— ନବ ବିଜ୍ଞାପନ (ମାତୃଭୂମି)

...ଗାନ୍ଧୀଜୀ 'ସୁଖ ପ୍ରସବ' ଔଷଧ ମଧ ବାହାରୁଛି ।

× + ×

ଡଳଅ ବର୍ମଗୃହୀଙ୍କ ୪ତକାଧି ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ କଲେ—ସମ୍ବାଦ ।

...ବର୍ମଗୃହୀଙ୍କ ଡଳଅ ନୁହନ୍ତ ତ ?

+ + +

ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ବୈଠକ—୧୪ ତାରିଖରେ ହେବ ।—ନବ ସଂବାଦ

...ବୈଠକ ପରେ ଦଣ୍ଡ ବସରତ ଅଛି ନା ?

× × ×

"କଂଗ୍ରେସ ପାର୍ଥୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅନ୍ୟନେତାଙ୍କ ପ୍ରଚାର ।"—ନବ ବିଶ୍ୱାସ ରାୟ ।

...ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସ !

× + +

ନଂଗା ଅବସ୍ଥା—ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଲେଖକ ।

ଦକ୍ରମାନ ବସ୍ତ୍ର ହରଣ ।

+ + ×

ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ପ୍ରୀତି—ମାତୃଭୂମି ହେଡ଼୍ ଲାଇନ ।

...ପାକିସ୍ଥାନ ପ୍ରୀତି କିଣା ପଡ଼ିଲାକି ?

× + ×

କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଗଲେ ଭଲ—ଗାନ୍ଧୀଜୀ

...ବାର୍ଥ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ?

× + ×

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ହେବ ।—ମାତୃଭୂମି ସମ୍ପାଦକୀୟ ।

...ଖୋଲ କରତାଳ ଧର ।

× + +

ହାଇଦ୍ରାବାଦରୁ ମୁସଲମାନ ଛୁଟିଲେ—ମାତୃଭୂମି ସମ୍ବାଦ ।

...ଅନଳେ ଯେସନ ପତଙ୍ଗ
ଧାବନ୍ତି ହୋଇ ଉଦବେଗ ।

× × ×

ଉତ୍କଳ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ—ନାୟକ ଲେଖା ।

...ଅଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳାକାରଂ ବ୍ୟାପ୍ତଂ ଯେନ ଚରାଚରମ୍ ।

× × ×

ଏ ଧୋକାରେ—ନାୟକ ହେଡ ଲାଇନ ।

...କାଳିଆ ଭଲେଇ କୁଳେ ଅଟେମ୍ଭ ଫେରିବା ବେଳେ ଦେଖି ନବକୃଷ୍ଣ ମୁଖରେ

× × ×

ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ଉନ୍ନତି—ନାୟକ ଅଗ୍ରଲେଖ ।

...ଶୁଣିଥିଲେ ଦପ୍ପି । ଦେଉଥିଲେ ପାଉ ।

+ + +

ଗାନ୍ଧି ଜୟନ୍ତୀରେ ଯେଉଁ ଗାନ୍ଧିଗଛ ପୋତା ହେଲା ତାର ଫଳ ଖାଇବ କିଏ? —ଜନତା ।

ଗାନ୍ଧିବାଲା; ଆଉ କିଏ ?

+ + +

ଫାସିଷ୍ଟ ମନୋଭାବ କ୍ରମେ ଭାରତରେ ବ୍ୟାପୁଛି—ଜବାହର ଲାଲ୍ ।

ଘର ବୁଡ଼ୁ ପାଣି ଅଣ୍ଟିଏ ।

× × ×

ଗାଁରେ ପଞ୍ଚାୟତ ଗଠିତ ହୋଇ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ହେଉ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପାଦକୀୟ ।

କଟକରେ ଯେଉଁ ପଞ୍ଚାୟତ ଗଢ଼ା ହୋଇଛି, ତାହାର ନକଲରେ ଗଢ଼ା ହେବଟି !

+ × +

'କୁତୁକୁତୁ'

ମାଲିକ—କରୁଣି କାହିଁ ?

ମେନେଜର—ଛୁଆ ଖେଳ ଯାଉଛି ।

ମାଲିକ—କାମ ବେଳରେ ?

ମେନେଜର—ଏହୁଟା ତ ର ଶେଷଥର —ନହେଲେ ହୁସାବ ମିଳିବ ନାହିଁ ।

× × ×

ଅଭିନେତା— ଆପଣମାନେ ଏତେ ଦେଖିଲେ ଥରୁଟେ ବି ତାଳି ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ମୁଁ ଆପଣ ମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରହେଉ ନାହିଁ ।

ଦର୍ଶକ—ଆପଣ ପୂର୍ବରୁ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କର ନାହାନ୍ତି ।

+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ହୃଦୟରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ସେମାନଙ୍କ ମନର ବଢ଼ାଇବା ଚରିତ୍ରଗଠନ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା । ୨ । 'ଜହର'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ଜନମଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ତରୁଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋର କିଶୋରୀଙ୍କ ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ଆଧାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ।

(୧୮ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ପରଶୁରାମ (୫୫୫)—ଯେଉଁ ବିଷୟ ଉପରେ ନାତିନାତୁଣୀଙ୍କୁ ଲେଖିବାକୁ କୁହାଯିବ ସେ ବିଷୟ ବା ଲେଖା ମୋର ହସ୍ତଗତ ହେବାକୁ ଅନ୍ତତଃ ୧୫ଦିନ ସମୟ ଦେବି । ତେବେ ଏଥି ଅପେକ୍ଷାର କାରଣ ରହିବ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବାଦ ଜୀବନୀ କେବଳ ଚାଲିବ ।

ସୁଶୀଳ (୮୮୬) ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ନାଗରିକର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତା । ତାହାହେଲେ ମଣିଷ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିଜେ ବୁଝି ପାରିବେ ।

ରମେଶ (୮୨୫) ଥରକରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବ । ତମ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ତୋସାର ପୁଣି ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ତାଡ଼ନା ଖାଇ ଛାତ୍ର କିପରି ଦେଶ ସେବା କରିବ । ପ୍ରଥମେ ପଢ଼ାକଥା ଧରାଯାଉ । ପଢ଼ାଟା କାମର ପରିପୂରକ । ଯିଏ ଖାଲି ପଢ଼େ, କୌଣସି ଶାରୀରିକ ଶ୍ରମ ନ କରେ ବା ପଢ଼ା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ନ କରେ ତାର ପଢ଼ାର ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଯିଏ ଅଜ୍ଞାନ ଭାବରେ କେବଳ ମୂର୍ଖାମିଆ କାମକରେ ଅନେକ ସମୟରେ ତାର ଶ୍ରମ ପଣ୍ଡ ହୁଏ ।

ଦ୍ୱିତୀୟରେ—ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ତାଡ଼ନା, ଉଚିତ କି ଅନୁଚିତ ତମେ ଧୀରସ୍ଥିର ଭାବରେ ବିଚାର କର ଯଦି ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ଜାଣ ଯେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଅନ୍ୟାୟ ତେବେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ମନୋଗତି ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ତମେ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟରୂପେ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ କରିବ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବ ।

ଶାରଳା (୮୬୫)—'ପରୀକ୍ଷାଗରରେ ଘର' ତମ ଲେଖାଟାଣି ଅପ୍ରୀତ ହେଲି । ତମ ଲେଖା ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ହେଉଛି । ତମନାମ ଲେଖିବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥିବାରୁ ନାମ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନ ଥିଲା । ତମ ଗ୍ରାମର ନାମ ଅଲଗା ସ୍ଥାନରେ ଅଲଗା ଛାପା ହେବାର ପ୍ରମାଦ ପାଇଁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ । ହଁ, ତମେ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ହେଉ ନାରୀ ନେତ୍ରୀମାନଙ୍କର କାହାରି କଥା କାହାରିକୁ ମିଳୁନି—ତମେ କାହାକୁ ଆଦର୍ଶ କରି ଚଳିବ । ଯେଉଁଠି ମନରେ ଏକାଳ ସନ୍ଦେହ ହୁଏ, ସେଠି ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବ । ସେ ବାଟ ବତାଇ ଦେବେ ନାନା ସୂତ୍ରରେ । ତମେ କେବଳ ସତ କହୁଥିଲେ ଦେଖିବ ତମର ସନ୍ଦେହ ଅନେକ ଦୂରହୋଇ ଯାଉଛି ।

(୭୪୩)—ମହତାବ ଶ୍ରୀହରେକୃଷ୍ଣ ବାବୁଙ୍କର ଉପକାରିତା ସମ୍ବଲପୁର ବାସୀଙ୍କୁ ବାଦେଯାଇ କାହିଁକି ବୁଝାଉ ନାହାନ୍ତି ସେ କଥା ସେ କହିପାରିବେ । ମୋର ଛୋଟ ବୁଦ୍ଧିରେ ତାଙ୍କର ସେ ନୈତିକ ସାହସ ନାହିଁ ।

ଶତ୍ରୁଘ୍ନ—ତମ ଲେଖା ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ତମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଦେଖାଅ ।

କରୁଣାକର—ଭାରତର ଅଶାନ୍ତି ପାଇଁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦହିଁ ଦାୟୀ । ଅର୍ଥାତ୍ ଇଂରେଜ ସରକାର ଏ ବାଟ ଦେଖାଇଲେ, ଲିଗ୍ ନେତାଏ ନାଚିଲେ । ତାର କୁଫଳ ଭୋଗ କଲେ ଜନସାଧାରଣ । ତଥାପି ଆମର ଏତିକି ଦୋଷ ଯେ ଆମେ ସେଇ ନେତାଙ୍କ କଥାରେ ଭାସିଗଲୁ ।

ସଂକର୍ଷଣ—ଭାରତରେ ଏତେ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ମଙ୍ଗଳ ସୂଚକ । ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତା ଅନୁସାରେ ସ୍ୱାଧୀନଦଳ ଗଢ଼ିବା ଉଦ୍ୟମମାନ ଜାତିର ଲକ୍ଷଣ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଯେପରି ଅନ୍ୟ ଦଳର ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନକରେ ।

ଉମାଶଙ୍କର—ବନ୍ଧୁ ନାତିଙ୍କର ମତ ହେଲେହେଁ ଜଗତର ବଳେକର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲେଖା ସଂବନ୍ଧରେ ମତାମତ ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ନାତିମାନେ ଟିକଟ ପଠାଇବେ ସେମାନଙ୍କ ଲେଖାଉପରେ ମୁଁ ମୋର ମତ ଲେଖି ଫେରାଇ ଦେବି । ନୂଆ ଗଡ଼ଜାତ ନାତିମାନେ ସମ୍ବାଦ ଜୀବନୀ ଲେଖିବାରେ ଆପତ୍ତି ନାହିଁ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥ—ଅଧୁନାତନ ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ସମ୍ବାଦ ଜୀବନୀ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରିବି । ଗୋବିନ୍ଦ ବିଦ୍ୟାଧର ଓ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ ସମ୍ବାଦ ମାନଙ୍କ ସଂବନ୍ଧରେ ପରେ ଲେଖି ପଠାଇବ ।

ବାସୁଦେବ—[୪୫୧] କଂଗ୍ରେସ ଶବ୍ଦ ଇଂରେଜ ଭାଷା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାକୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଆପଣାଇ କରିନେଲଣି ।

—:—

ନାତି ସଂଗୀ

୭୦୩ ନମ୍ବର ନାତି ଜଣେ ସାହିତ୍ୟ ନାତି ସଂଗୀ ଚାହାନ୍ତି ।

[ନାତି ସଂଗୀମାନେ ଅଜାଙ୍କ 'କେଅର'ରେ ଖୋଲା ଚିଠି ଦେଲେ— ଅଜା ତାହା 'ଫରୱାଡ଼ରେଜନ୍' କରିଦେବେ ।]

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

(୩୩) ଛାତ୍ରକ୍ଲବ ପାଠାଗାର, ରସଲକୋଣ୍ଡା, ଗଞ୍ଜାମ । କ୍ଲବ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ସଭାପତି—ବୀର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦାସ । ୧୯୪୪ରେ ସ୍ଥାପିତ । ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦ । ସମାଜ, ଦୈନିକ ଆଶା, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ନବଓଡ଼ିଶା, ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ, ମାତୃଭୂମି, ନବୀନ, ଡଗର, ନିଆଁଖୁଣ୍ଟା, ଚତୁରଙ୍ଗ, ସହକାର, ବୀଣା, ଓଲ୍ଡ଼ଏଣ୍ଡ଼, ମଡର୍ଣ୍ଣ ରିଭ୍ୟୁ, ଇଣ୍ଡିଅନ ରିଭ୍ୟୁ, ପିପଲ୍ସ ଏଜ୍, ଫିଲ୍ମଇଣ୍ଡିଆ, ପ୍ରଭୃତି ଆସେ ।

(୩୪) ବୀଣାପାଣି ପାଠାଗାର, ବନ୍ଧୁଦାରଡ଼ା । ପୋଃ କେନ୍ଦୁଆପଦା । ଫାଉଲେଶ୍ୱର । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୭ । କମିଟିଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୪୫ । ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମନାଭ ପଣ୍ଡା । ସହକାରୀ-ବାଞ୍ଛାଧର ରାଉତ । ପରାମର୍ଶଦାତା—ଶ୍ରୀ ଶିବରାମ ସାହୁ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୯୭

Digitized by srujanika@gmail.com

(୩୫) ବଳଦେବଜୀଉ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ଗୋପିନାଥପୁର, ପୋଃ ବନ୍ଧୁଗ୍ରାମ, କଟକ । ସ୍ଥାପନା—୧୯୪୩ ପାଠାଗାର ପରିଚାଳନା କମିଟିଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ସଭାପତି ଶ୍ରୀଚରଣ ଦାସ । ହିନ୍ଦୀ, ଓଡ଼ିଆ, ଇଂରେଜୀ, ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୦୦ । ସମାଜ, ସହକାର, ନୂଆଁ କୁଣ୍ଡା, ଓ ଡଗର ପତ୍ରିକା ଆସେ ।
(ଗ୍ରାମଶଙ୍କର ୮୪୪)

(୩୬) ରାଧାନାଥ ପାଠାଗାର, କମାରଶାଳିଆ ପୋଃ ନାମୋ, ବାଲେଶ୍ୱର । ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପରିଡ଼ା । ସେକ୍ରେଟେରୀ ଶ୍ରୀ ବଙ୍କିମ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି— ପରିଚାଳକ—ପଲ୍ଲୀ ଛାତ୍ରବୃନ୍ଦ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୦ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗଳା, ହିନ୍ଦୀ ଇଂରାଜୀ ମିଶି ୨୯୦ । ସମାଜ, ଯୁଗାନ୍ତର, ଡଗର ଓ ଉତ୍କଳପ୍ରସଙ୍ଗ ଆସେ ।

(୩୭) ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ପାଠାଗାର ବୁନାଦେଇ—ପୋଃ ଗୋଳନ୍ଥ, ଗଞ୍ଜାମ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୦୩ । ପରିଚାଳକ— ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ । ଓଡ଼ିଆ ହିନ୍ଦୀ ଇଂରାଜୀ ବଙ୍ଗଳା ବହି ମୋଟ ୩୦୦ । ପତ୍ରିକା ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଆସେ । (ରାମନାରାୟଣ ୮୦୬)

(୩୮) ଗୋପବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର— ଖଣ୍ଡମାଟି, ଧଲଭୂମ, (ସିଂହଭୂମି) ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୩ । ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୪୫୦ । ସମାଜ, ଆନନ୍ଦବଜାର, ଚତୁରଙ୍ଗ, ବିଶାଳ ଉତ୍କଳ ଆସେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଚାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ— ହରିଜନଙ୍କ ପାଇଁ ନୈଶ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଛି । ଓଡ଼ିଆ ପଢ଼ାଯାଏ ।

(୩୯) କୁମାର ପାଠାଗାର— କୁମାରଙ୍ଗ ଶାସନ, ପୋଃ ବାଣପୁର । ପୁରୀ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୩୬ । ୧୧ ଜଣ ସଭ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ପରିଚାଳନା କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପାତ୍ର । ଇଂରାଜୀ, ହିନ୍ଦୀ, ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା ମିଶି ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୦୦ ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । କୁମାର ନାମକ ହାତଲେଖା ପତ୍ରିକା ବାହାରେ । ଡଗର, ସହକାର ନବଭାରତ, କଲ୍ୟାଣୀ ଆଦି ମାସିକ ପତ୍ରିକା ଆସେ ।

ନୂଆ ଜାଗଙ୍କ ନାମ

୯୬ । ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ସ୍ୱାଇଁ ମୁଃ ଭିରଙ୍ଗ ପୋଃ ଏରସମା ଜିଲା କଟକ (ସ୍ଥାୟୀ) ୯୮ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚରଣ ବେହେରା (ସ୍ଥାୟୀ) ଦୋଲସାହି ହାଇସ୍କୁଲ ୧୧ଶ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ପୋଃ ଦୋଲସାହି ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୯୯ ଶ୍ରୀମତୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଦାସ C/o ଶିବ ପ୍ରସାଦ ଦାସ, ଶାନ୍ତି କୁଟିର ପୋଃ ଦଶପଲ୍ଲା । ୧୦୦ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ରିୟା ଦାସ, C/o ଶ୍ରୀ ଶିବପ୍ରସାଦ ଦାସ, ଶାନ୍ତି କୁଟୀର ଦଶପଲ୍ଲା । ୧୦୧ । ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ରଘୁନାଥଜୀ ଟୋଲ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସେବାଶ୍ରମ ପୋଃ ଶାଳିପୁର— କଟକ (ସ୍ଥାୟୀ) ୧୦୨ । ମାଣିକଲାଲ ଜୀ ଯାଜକ, ଯାଜକ ଲେନ ପୋଃ ବକସି ବଜାର କଟକ । ୧୦୩ । ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟାନନ୍ଦ ବିଶ୍ୱାଳ, ପେଣ୍ଠପାଳ ବାଗ୍‌ଦେବୀ ପାଠାଗାର ପୋଃ ଚୌଦୁଆର ଜିଃ କଟକ । ୧୦୪ । ଚୌଧୁରୀ ହୃଷିକେଶ ପ୍ରଧାନ ସାଲେପୁର ସ୍କୁଲ ୧୧ଶ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର [କ] ପୋଃ ସାଲେପୁର ଜିଃ କଟକ । ୧୦୫ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ସେନାପତି ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ବୋର୍ଡ ମଧ୍ୟମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ରମ୍ଭା ପୋଃ ରମ୍ଭା ଜିଃ ଗଞ୍ଜାମ । ୧୦୬ । ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ C/o ପିତବାସ ପଟ୍ଟନାୟକ ପୋଃ ରମ୍ଭା ଜିଃ ଗଞ୍ଜାମ ୧୦୭ । ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ- ଏଡ଼ତାଳ ମିଃଇଃ ସ୍କୁଲ ପୋଃ ଏଡ଼ତାଳ ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର [ସ୍ଥାୟୀ] ୧୦୮ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ପଣ୍ଡା C/o ଅନନ୍ତ ପ୍ରସାଦ ପଣ୍ଡା ଡେପୁଟି ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ କୋ-ଅପରେଟିଭ ସୋସାଇଟିସ୍ କଟକ

[ସାପ୍ତାହିକୀ]

ହେବ । ବର୍ମା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥାକିନନୁ ଲଣ୍ଡନ ଯାଇ ଇଂଲଣ୍ଡ ସହିତ ସନ୍ଧି ସ୍ୱାକ୍ଷର କରି ଫେରିଛନ୍ତି ।

ଲର୍ଡ ସଭାର କ୍ଷମତା ସଂକୋଚ କରିବା ପାଇଁ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ ଏକ ବିଲ୍ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଛି । ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟରେ ଯଦି କମନସ୍ ସଭାରେ ଗୃହୀତ ହେଲେ ଲର୍ଡ ସଭା ତାହା ଦୁଇବର୍ଷ ଯାଏ ରୋକି କରି ଦେଉଥିଲେ— ଏଣିକି ମାତ୍ର ଏକ ବର୍ଷ ସେ ରୋକି କରି ପାରିବେ ।

ଫ୍ରାନ୍ସ ମିଉନିସିପାଲିଟି ନିର୍ବାଚନରେ ଡିଗଲ୍ ଙ୍କର (ଡେଗଲ) ଦଳ ସର୍ବାଧିକ ଭୋଟ ପାଇଛନ୍ତି । ତା ତଳେ ଅଛନ୍ତି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ— ତା ତଳେ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ । ଫଳରେ ଡିଗଲ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ସ୍ଥାନ ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ଗତ ନିର୍ବାଚନରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳ ଅଧିକ ଭୋଟ ପାଇଥିଲେ ହେଁ ସେମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ନେତା ରମାଦିଅର ଫ୍ରାନ୍ସର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଦୃଷ୍ଟେ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି ଓ ସଂଖ୍ୟା କମାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏ ନିର୍ବାଚନରେ ବିଶେଷରୁ ହେଉଛି ଡିଗଲ୍ ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ରୁଷ ବିରୁଦ୍ଧ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପରେ ଭୋଟ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ।

ତେଲ ଖଣି ନେଇ ରୁଷ ଓ ପାରସ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଟଣାଟଣି ଚାଲିଥିଲା ସେ ସଂପର୍କରେ ପାରସ୍ୟ ଚରମ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରି ସାରିଛି । ପ୍ରଥମେ ପାରସ୍ୟ ମଜଲିସ ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ରୁଷ ସହିତ ଚୁକ୍ତି ଠିକ କରିଥିବା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ୱାଭମଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଆସ୍ଥା ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ । ତା ପରେ ଏବେ ରୁଷ ସହିତ ସେ ଚୁକ୍ତିକୁ ମଜଲିସ ରଦ କରିଦେଇ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପାରସ୍ୟ ତେଲ ଖଣିରେ କୌଣସି ବିଦେଶୀ ଧନ ବା ଶକ୍ତି ନିୟୋଜିତ ହେବ ନାହିଁ । କ୍ୱାଭାମାଙ୍କ କଥାନୁସାରେ ୧୯୪୬ରେ ବ୍ରିଟେନ୍, ରୁଷ ଓ ଆମେରିକା ତିନି ଶକ୍ତି ମିଳି ଘୋଷଣା ପତ୍ର କଲେ ଯେ ପାରସ୍ୟରୁ ସମସ୍ତେ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରଣ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ଏ ଶର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ରୁଷ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ପେଷ ଖେଳ କହିଲା ଯେ ତାଙ୍କୁ ତେଲ ଖଣିରେ ସୁବିଧା ଦେଲେ ସେ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରିତ କରିବେ । ତା ପରେ କିନ୍ତୁ ସେ ଏହି ଚୁକ୍ତି ଠିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ସେତେବେଳେ ପାରସ୍ୟ ସୀମା ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ରୁଷ ସେନା ଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଚୁକ୍ତି ସହି କଲେ କିନ୍ତୁ ତାହାର ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଜଲିସ୍ କରିବ ବୋଲି ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ।

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

DAGARO
ORISSA'S MOST POPULAR & LEADING WEEKLY

ମୂଲ୍ୟ ଚାରି ଅଣା

Digitized by srujanika@gmail.com

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ।

ବଦଳି ଉପଲକ୍ଷେ ଧନସେବନ—ପ୍ରିୟ ଜନଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେବାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାମଗ୍ରୀ—
ମନ ମୁଗ୍ଧକର ପୁସ୍ତକ ନିର୍ବାଚନ କରି ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର ସମୃଦ୍ଧ କରନ୍ତୁ । !

ଉପନ୍ୟାସ ଗଳ୍ପ

୧	ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ	ଟ୦୫
୨	ପିଶାଚ (ଡିଟେକ୍ଟିଭ)	ଟ୦୫
୩	ନର୍ତ୍ତକୀ—	ଟ୦୪
୪	ଧର୍ମର ଦୁଆ—	ଟ୦୪
୫	ଥ୍ରି, ହଣ୍ଡ୍ରେଡ୍ ନାଇନଟି ନ୍ଁ	ଟ୦୫
୬	ନିର୍ବାସିତା—	ଟ୧୫
୭	ପ୍ରେମର ସମାଧି—	ଟ୦୪
୮	ଏ ଯୁଗର ଅସୁର—	ଟ୦୮
୯	ଉଣ୍ୟଗୃହ—	ଟ୦୫
୧୦	ଜୁଆର—	ଟ୦୫
୧୧	ଶାରଦୀୟା ଉଦୟ—	ଟ୧

ନାଟକ

୧୨	ବେନାମୀ—	ଟ୧୫
୧୩	ଚଣ୍ଡିକା ଶକ୍ତି—	ଟ୦୫
୧୪	ଭକ୍ତର ବାର୍ତ୍ତା—	ଟ୦୮
୧୫	ମୁକ୍ତକୁଞ୍ଜନ—	ଟ୧

କବିତା

୧୬	ସଙ୍ଘର୍ଷ—	ଟ୦୮
୧୭	ଗୀତାପାଠ—	ଟ୧୧
୧୮	ସଜଳ ଶିଖା—	ଟ୦୪
୧୯	ତରୁଣ ଛାପ—	ଟ୦୧
୨୦	ଶତାବ୍ଦେଣ୍ଡୁ—	ଟ୦୧
୨୧	ଗ୍ରାମ୍ୟପଥ—	ଟ୦୮
୨୨	ମରମ—	ଟ୦୫
୨୩	ନୂପୁରା—	ଟ୦୫

ପ୍ରବନ୍ଧ

୨୪	ତୀର୍ଥପାଥି (ଭ୍ରମଣ-କାହାଣୀ	ଟ୨୧
୨୫	ଦଣ୍ଡନୀତି—	ଟ୦୫
	ଉଦୟ (୧ମ, ୨ୟ, ୩ୟ) ଏକ ସେଟ ଟ୩ ସ୍ଥଳେ	ଟ୨୧

ଏକକାଳୀନ ଟ୫୧ ମୂଲ୍ୟର ବହି ନେଲେ ଶତକଡ଼ା ଟ୧୨୫ ଏବଂ ଟ୧୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନେଲେ ଶତକଡ଼ା ଟ୧୫୧ କମିଶନ ପାଇବେ ।

ଏ ସୁଯୋଗ ଶୀଘ୍ର ପହିଲି ଯ ଏ ମଳର ।

ତରୁଣ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିଃ
ବ ଲୁଦାର କଟକ ।

ପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ହରନ୍ତୁ ନାହିଁ

ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

ଏ ଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଓ ଅନୁଭବୀ ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ର ଜନ୍ମ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଯୁର୍ବେଦ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଚିକିତ୍ସା ହେବ ଗଣ୍ୟ । ଡାକ୍ତର ଓ ନେଡ଼ୁରଙ୍କ ମତ ଦୂରଦର୍ଶୀ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କରି ଓ ଚିକିତ୍ସା କରି । ଯେଉଁମାନେ କଲେଜରେ ନ ପଢ଼ି ପାରିବେ ସେମାନେ ଘରେ ଥାଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଅଯୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବେ ଓ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ସ୍ୱୀକୃତ କଲେଜରୁ ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇପାରିବେ । ଅଜି ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ । ଔଷଧ ତାଲିକାର ମୂଲ୍ୟ ଟ୧୫ । ଏକ ଆନାର ଟିକଟ ପଠାଇଲେ ବିଃ ବିଃ ନିଃ ପଠାଯିବ ।

ଠିକଣା—କବିରାଜ, **ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା**
ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ ଆୟୁର୍ବେଦ ବିଶାରଦ
ବରଜା ଔଷଧାଳୟ, ପୋଃ ବଣାଇଗଡ଼ (ଓଡ଼ିଶା)

ଶିକ୍ଷା

ଏହି ପାଠରେ ଆଉ ଏମନ, ଲେଖମାନଙ୍କ ବା ଜାନକଟୀ ମହିମାଂ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ଧାରଣ ଶ୍ରୀ ଏ ଶ୍ରୀ ତୁଳସୀ ନାଥ ମହାରାଜ, ସମାଜ ଅଫିସ କଟକ ଠିକଣାରୁ ମାଗିବା ମନାନ୍ତୁ ।

ଭେଷଜ ଏବଂ ବିଳାଶ

ଅୟୁର୍ବେଦ ଗ୍ରନ୍ଥ ଶ୍ରୀ ମିହିର କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଅବିଷ୍କୃତ ବିଶୁଦ୍ଧ ଉପାଦାନ ମାନଙ୍କ ସଂଯୋଗରେ ଅଯୁର୍ବେଦୀୟ ମତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କେଶରଚନାରେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ମହାସୁଗନ୍ଧି କେଶତୈଳ

"ଅଁଲାବ୍ରାହ୍ମୀ"—ମସ୍ତିଷ୍କ ସ୍ନିଗ୍ଧ କାରକ, କେଶ ବର୍ଦ୍ଧକ
"ନର୍ମଦା"—କୁଞ୍ଚିତ କେଶର ସଞ୍ଜୀବ ମମଦ ॥
ଆଶାଞ୍ଜନ—ମୁଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପ୍ରଭୃତି ଶିରବେଗ, ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବେଦନା-ନାଶକ ॥ ବଜାରର ଯେ କୌଣସି ଅଞ୍ଜନଠାରୁ ବହୁଗୁଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ॥ ପ୍ରସ୍ତୁତ କାରକ

ସିଂହବାହିନୀ ଔଷଧାଳୟ
ନୂଆବଜାର, ବାଲେଶ୍ୱର
ସମସ୍ତ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଦୋକାନରେ ପାଇବେ ।

—ନାହାଁ କି—
ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଚିତ୍ର ପାକ୍ଷିକ—

ଛାତ୍ରକଥା

ବାର୍ଷିକ ଟ୪, ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ୨୫, ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା ଟ୦୮ । ଉଚ୍ଚ କୋଟୀର ଗଳ୍ପ, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ, ଜୀବନୀ, ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଖବର, ଖେଳକଥା, ବିଜ୍ଞାନ ରହସ୍ୟ ପ୍ରଭୃତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗଳ୍ପ, କବିତା, ଲେଖା ଓ ଫଟୋ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ସୁବିଧା ଦିଆ ଯାଇଛି । ପ୍ରତି ସ୍କୁଲ, କଲେଜ ଓ ସହରରେ ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ସମ୍ବାଦଦାତା ଆବଶ୍ୟକ—

ମ୍ୟାନେଜର— ଛାତ୍ରକଥା, ପୋଃ ମଙ୍ଗଳାବାଗ, କଟକ ।

ସଂପାଦକ—**ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର,**   ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—**ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ଦାସ**

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଶାସନ

"ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ଚାଲିଯାଉ ପଛେ ମୁଁ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରରେ ଲେଖିବି ।"— ମହତାବ ।

ଏ ସଂଖ୍ୟାର ସମ୍ଭାର

ଇତିବୃତ୍ତ	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରତ୍ନତାତ୍ତ୍ୱିକ	ଶ୍ରୀ ପରମାନନ୍ଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ।
ସାହିତ୍ୟ	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ବଙ୍ଗର ଜନୈକ କୃତୀସନ୍ତାନ	ଶ୍ରୀ ପ୍ରିୟରଞ୍ଜନ ସେନ ।
ରାଜନୀତି	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ଓଡ଼ିଶାର ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ସାହିତ୍ୟକାର	ଶ୍ରୀ କାଳିନ୍ଦୀ ପାଣିଗ୍ରାହୀ ।
ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ଜଣେ ନିପୁଣ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାରେ ବ୍ରତୀ	ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି ।
ଗଳ୍ପ	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ଲୋକପ୍ରିୟ ତରୁଣ କଥାକାର	ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି ।
ଅନୁବାଦିତ ହୋଇଛି	—	ବିଖ୍ୟାତ କଥାଶିଳ୍ପୀ	ତୁର୍ଗେନେଭଙ୍କର କଥା ।
ଟୀକା	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ଉତ୍କଳର କୁଳବୃଦ୍ଧ ସାହିତ୍ୟିକ	ପଣ୍ଡିତ—ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ
ଉପନ୍ୟାସ	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ଅଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ପୁରୋଧା	କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ।
କବିତା	ଲେଖିଛନ୍ତି—	ଉଦୀୟମାନ ଅଧୁନିକ କବି	ରମଣୀକାନ୍ତ ।
ମଜାକଥା	କହୁଛନ୍ତି—	ଡଗରର ନୂତନ ଅବତାର—	ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗାମାଧବ ନନ୍ଦ
ମଜାକବିତା	ଗାଇଛନ୍ତି—	ଆପଣ ଯାହାଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରିବେ ନାହିଁ—	ହନୁମନ୍ତ ନକଲ ନବିସ ।
ହନୁକରଣ	କରିଛନ୍ତି—	ଡଗରର ସୁପରିଚିତ ‘କବଲଡ଼େର’ ଲେଖକ	ଫତୁରାନନ୍ଦ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦିଆଲି

ଆଲୋକ ଯେ ଦେଇଥିଲ,
ମରିଥିଲା ଆଲୋକ ଯାହାରେ,
ଆଜି ମୁହିଁ ଖୋଜି ମରେ
ନାହିଁ ଅଛ ସେ ମୋର ବାହାରେ ।
ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ
ଅକ୍ଷିରୁ ମୋ ମଳିଣିତ ପାଣି,
ଚଉଦିଗେ ଅନ୍ଧକାର
ଅଛି ମୁହିଁ ପାରୁଅଛି ଜାଣି ।
ବିଶ୍ୱାସ ମୁଁ କଲା ଯାକୁ
ସେହି ଦେଲା ବିଶ୍ୱାସରେ ବିଷ,
ଦୋଷ ଅଛି କହିବି କାର
ଦେଖେ ମୁହିଁ ଆପଣା କଳ୍ମଷ ।

ମିଛରେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯାର
ଗୋଡ଼ାଏ ସେ ଦୋଷ ମରୀଚିକା,
ଆପଣାର ଦୁର୍ବଳତା
ଭୁଲେ ତାର କଳଙ୍କର ଟୀକା ।
ବାହାରର ଆଡ଼ମ୍ବର
ବାହାରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଭୁଲି,
ଅନ୍ତରର ଦେବତାକୁ
ଅହା ମୁହିଁ କେତେ ଉପେକ୍ଷିଲି ।
ବାହାରର ସ୍ୱାଧୀନତା
ଯେତେ ମୋତେ କରେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ,
ଭିତରକୁ ଦେଖିବାରେ
ଠେଲି ଯାଏ ସେତେ ଅମ୍ବଳ ।

ଭିତରେ ମୋ ଖୋଜେ ଆଜି
ଅପମାନ ବୋଝ ବହୁ ଶିରେ,
ଆଲୋକର କ୍ଷୀଣରେଖା
ଶୀତର ଏ ଅମା ନିଶିରେ ।
ହରାଇ ମୁଁ ପାରୁନାହିଁ
ତଥାପି ମୋ ନାହିଁ ଅନୁଗତ,
ବନ୍ଧନର ଛନ୍ଦ ଛେଦ
ସେହିକରେ ହେବ ମୋ ମୁକତ ?
ବାହାରର ମୋହ ଛୁଟି
ସ୍ୱାର୍ଥ ମୋର ଦୂରେ ଯାଉ ଚୁଲି,
ତଳେ ତଳେ ଦେବି ଢାଳି
ଅନ୍ତରେ ମୁଁ ଆପଣା ଦୀଅଳି ।

— କଲ୍ୟାନନ୍ଦ —

ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟ

ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ଅଜା ଶୋଇଯାଇ ଥିଲେ
ମନ୍ତ୍ରୀ ଚାଟଚଳେ ଯାର,
କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ନିଦ ଘାରି ଯାଇଥିଲା
ସେତ ମୁଁ ଥିଲି ନାହିଁ ।
ଯୁଦ୍ଧପରେ ପୁଣି କଙ୍ଗ୍ରେସ ରାଜ
ହେଲାଣି ନଥିଲା ଜଣା,
ଦ୍ରୁତ ବେଗେ ଭଙ୍ଗି ପରେ ଉଠି ଅଜା
ଚାହିଁ ଲାଗିଲେ ପଥବଣା ।
ଶୁଣିଲେ ଶୁଭୁଛି ଚୋର ଗାନରେ
କେତେ ଯେ ଚୋରଙ୍କ ନାମ,
ଆଖୁ ବାଡ଼ିରେ ଯେ ପଶିଲା ପରାଏ
ଲୋକଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ବାମ ।
କାହାକୁ କିଣିବେ କାହାକୁ ଛାଡ଼ିବେ
କାହାକୁ ଧରିବେ କରେ,
କାହାକୁ ତେଜିବେ ଅବା ନଚାଇବେ
ପଡ଼ିଛନ୍ତି ହରବରେ ।
ଏବେ ଅମୋଚନା ଅନ୍ଧକାର ଘର
ଦିଶୁନାହିଁ ବାଟଘାଟ
କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଚୋରିଛୁ ଗୁହଅଡେ ବାରୁ
କାଳା ଚୋରଅଙ୍କ ନାଟ ।
ତହିଁରେ ଜଳନ୍ତି ଖବର କାଗଜ
ଦୀପାବଳୀ ଶହ ଶହ,
କାଏ ଚୋପେ ଚୋପେ ହୁଟେ ପୁଣି ରୋପେ
ମିଠାଇଡା ଅହରହ ।

କିଏ ସତ୍ୟବାଦୀ କିଏ ସାରସ୍ୱତ
କେ ବୋଲଇ ଦଶରଥ,
କିଏ ନବଯୁଗ ସକଳ ନିଯୋଗ
ପୂରାଇବେ ମନୋରଥ ।
ଅଜା ଖୋଜିହେଲେ ଏବଡ଼ ଅଳିଅରେ
ପ୍ରିୟ ଡଗର ଯେ କାହିଁ,
ଫେଲ୍.ନଥିବାରୁ ସଳିତା ତାହାର
ଏ ଦେଶେ ଜଳେ କି ନାହିଁ ।
ହବୁ ଫେଲ୍ କିମ୍ବେ ମାଲିସରେ ଗଲା
ଠୋପାଏ କି ନାହିଁ ମିଳେ,
ନାଲିସ ଅଥବା କରବ ଭାଅରେ
ବାଡ଼ ତ ଖନ୍ଦକୁ ଗିଳେ ।
ଏକୁ ଏକ ଯେତେ ଖବର କାଗଜ
ସଭିଙ୍କର ଭିନେ କଥା
ସତ କେଉଁଠାରେ ଖୋଜି କାଢ଼ିବାକୁ
ହେଉଅଛୁ ମୁଣ୍ଡ ବଥା ।
ଏ ସମୟେ ଏକ ଉଠିଲା ହାଉଇ
ଚମତ୍କାର ରଙ୍ଗପାଣ
କ୍ଷଣକରେ ସେହି ନୀଳିମ ଆକାଶେ
ପ୍ରକାଶିଲା ତା' ବିଭବ ।
ଅନ୍ଧାର ତୁଟିଲା— ଗୁହ କି ଉଠିଲା
ଦେଖିଲେ ହୋଇଛି ଲେଖା—
ଅଜାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଡଗର ନାମଟି
ଅନ୍ଧାରେ ଆଲୋକ ରେଖା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକା ହୁଆ

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ — ସୋମବାର— ୨୪ (ମାର୍ଗଶୀର) ଡି ୨ ନ ୧୯୪୭ ୧୪ଶ ସଂଖ୍ୟା

କାଶ୍ମୀରରେ ଯେଉଁ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ଲୋକଙ୍କୁ ଏତେ ହଇରାଣ କରୁଥିଲେ ବା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ସମର୍ଥନ କରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ପାକିସ୍ଥାନୀ ସରକାର ଘୋଷଣା କରିଦେଲେ । ସେମାନେ ଯେଉଁ ନୂଆ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ଦେବତାମାନେ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଆଶୀର୍ବାଦସ୍ୱରୂପ ବର୍ଷଣ କରି ଯାଉଥିଲେ । ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କ୍ୱାୟୁମ ଆସି ସେମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳିତ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସମ୍ବାଦ ବାହାରିଛି, ତାହା ମଧ୍ୟ ମିଛ । କାରଣ ସୀମାନ୍ତ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କେବଳ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରି ସେଠାକୁ ଆସିଥିଲେ ବୋଲି ପାକିସ୍ତାନ ସରକାର କହୁଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସୀମାନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ବେଳେ ଏହି ଅର୍ଥ ବା ଉପଦେଶ କରିଥିବେ ଯେ ଜଣେ ଲୋକ ମଣ୍ଟୀ ଘୁଚେଇଟି ସ୍ଥାନରେ ଘୁରେଇଟିରୁ ଯେତେ ବେଶି ନାରୀ ବିବାହ ପରିବର୍ତ୍ତେ ନାରୀ ଧର୍ଷଣ କରିବ ତାପାଇଁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ସେତେ ଭଲସ୍ଥାନ ମିଳିଯିବ ।

ଭଗବାନ କରନ୍ତୁ ସୀମାନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ସ୍ୱର୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତି ହେଉ ଏବଂ ଭଲରେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଏହି ନର୍କ ଭାରତରେ ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ରହନ୍ତୁ ।

× + +

ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ପାଉଛନ୍ତି ସେ ସବୁ ସେ କାଶ୍ମୀରରୁ ପାଉଥିବେ ବୋଲି ପାକିସ୍ତାନ ସରକାର କହନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ କାଶ୍ମୀରର ଏ ଲୋକେ ଆପଣାକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ମାଉଣ୍ଟବାଟନ୍ ହାତରେ ବଢ଼ାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ଗାନ୍ଧି—ବା ଯିଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ।

× × ×

ପାକିସ୍ତାନ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କହୁଛନ୍ତି ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେଉଛି—ଭାରତ ସରକାର ସେହି ସବୁ ରାଜ୍ୟର ଅଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ କଥା ବୋଲି କହି ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହା ବଡ଼ ଅନ୍ୟାୟ । କିନ୍ତୁ ପାକିସ୍ତାନ ଯେତେବେଳେ ଏତେ ପାଟି କରି କହୁଥିଲା—କଂଗ୍ରେସ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରୁଛି ମାତ୍ର ଲୀଗ ତାଙ୍କୁ ପୂରା ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବ, ସେତେବେଳେ ପାକିସ୍ତାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅକଲ ମଦାମଦନା ଯାଇଥିଲା କି ? ବୋଧହୁଏ ହଜ୍ ସାରିବାପରେ ଏ ବୁଦ୍ଧି ଗଜାଇଛି ।

+ × ×

ଜିନ୍ନାଙ୍କ ଲାହୋରରେ ଏକ ଭାଷଣରେ କହିଲେ—ପାକିସ୍ତାନ ଇସ୍‌ଲାମି ଦୁନିଆର ଶୀର୍ଷ କେନ୍ଦ୍ର ହୋଇ ରହିବ, ସେ ଗୋଷ୍ଠୀର ବା ଆଉ କେଉଁ ଦେଶ ଶୀର୍ଷ ହେବ ସେ କଥା କହୁ ନାହାନ୍ତି । ସମ୍ଭବତଃ ହିଂସା ଘୃଣା ଆଦି ମାରାତ୍ମକ ସାମାଜିକ ରୋଗର ବ୍ୟାଧି ଶୀର୍ଷ ହୋଇ ରହିବ ।

× × +

ସେହି ଜିନ୍ନା ପୁଣି ପାକିସ୍ତାନର ଖାଲିଫ ହେବା ବେଳେ କହୁଥିଲେ—ପାକିସ୍ତାନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଧର୍ମ ନାହିଁ । ସବୁ ଧର୍ମକୁ ସେ ସମାନ ଆଖିରେ ଦେଖିବ । ସେତେବେଳେ ବୋଧହୁଏ ଜିନ୍ନାଙ୍କର ସୋଡାଏ ଅଧେ ପେଗ [ବିଲାତି ମଦର ମାତ୍ରା] ଅଧିକ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ତୁଣ୍ଡରୁ ଭଣ୍ଡ କଥା ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ଆଶାକରା ଯାଉଛି ଏଣିକି ଜିନ୍ନା ଡମାସ ଓ ମିଜାଜ ଠିକ ରଖିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବେ ।

+ + +

ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ଚତା ମଦଣ ବର୍ଷ ହେଲା କହି ଥିଲେ—"ଅତଏବ (ଇଂରାଜ) ଭାରତ ଛାଡ଼ିଲେ ଭାଇ ଭାଇ କଟାକଟି ହେବେ—ରକ୍ତ ନଦୀ ବହିବ ।" ସେ କଥା ଏବେ ସତ ହେଲା ବୋଲି ଅଷ୍ଟାଲିନ ଭଳି ଚର୍ଚ୍ଚ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

ମନେ ହେଉଛି ଜିନ୍ନା ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କର ପକ୍କା ସାଗିର୍ଦ୍ଦ । କାରଣ ଏହି ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ପୁଣି ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲେ—ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦୁଇ ଜାତି—ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା ସ୍ଥାନ ମିଳିବା ଦରକାର । ଅଥଚ ସେ ପୁଣି ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଭାଇ ଭାଇ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ।

ସେ ସ୍ଥାନେ ଯେମନ୍ତ ପ୍ରକାର

+ × +

ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ବାଣୀ ସତ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଭାରତ ସରକାର ଏଥର ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀ ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ବାବା ଉପାଧି ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ଉପାଧି ଦିଅନ୍ତୁ ଦାତା ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ପୀର୍ ଜନାବ । ଚର୍ଚ୍ଚିଲ ଯେପରି ଶରଣ ପାକିସ୍ତାନର ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଅମର ବଣ୍ଣାଏ ପାକିସ୍ତାନ ଜାତୀୟ ପତାକାରେ ଚର୍ଚ୍ଚିଲଙ୍କ ପ୍ରତୀକ ଗୋଟିଏ ଚୁରୁଟ ସ୍ଥାନ ପାଇବ ।

× × +

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏକ ପ୍ରାର୍ଥନା ଭାଷଣରେ ଆଶା ପୋଷଣ କରିଲେ—ପୃଥିବୀ ଭାରତ ଠାରୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ ଆଶା କରୁଛି । ଆମ୍ଭମାନେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଏକମତ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଜିନ୍ନା ଓ ତାଙ୍କ ଲୀଗପନ୍ଥୀମାନେ ଅଲଗା ହୋଇ ଯିବାରୁ ସବୁ ଅବର୍ଜନା ନୀଚକୁ ଘୃଣ୍ୟ କଥା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ବା ପବିତ୍ର ହେବା ଆଶାରେ ପାକିସ୍ତାନ ଗୃହ ଯାଉଛି । କେବଳ ମହତ୍ତ୍ୱ ଗୁଡ଼ାକ ଭାରତ ଭାଗରେ ରହି ଯାଉଛି । କାରଣ ଲୀଗ ଲୋକେ ଓ ରାଜାକାରମାନେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି ଅନେକ ଥର ପାକିସ୍ତାନକୁ ଗ୍ରେସର

Digitized by srujanika@gmail.com

ନେଲେଣି । ମହତ୍ତ୍ୱଆଁ ଆଜ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ନେଇ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଲଗାଇ ଉଚ୍ଚ ଚଳାଇଲେ ସେ ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ହେଜି ନେଇ ଏଠା ଭଣିବା ଏ ଦେଶ ପାଣ୍ଡୁ ନରେ ବାଣ୍ଟି ଦିଆଣି ଅବା ସ୍ନେହ ତାଳ ଦୋଷ ଘୁଞ୍ଚିଯିବ ।

\+ × +

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନେହରୁଙ୍କ ଗୃହ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମିକ ସଭାରେ କହିଲେ—ଭାରତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୃଥିବୀର ଶାନ୍ତି । ସେ କଥା ସତ କିନ୍ତୁ ଭାରତର ଅଜ ପୋଷଣ ଦରକୁ ଯାହାକୁ ଘାଣ୍ଟିବାକୁ ଏକତ ଜୋର ଦେଉଛନ୍ତି—ସେ ହେଉଛି ଯୋଗ । ଅସଂଖ୍ୟ ଦୀନ ଦେଇ ପରର ମଙ୍ଗଳ କରିବା । ଭାରତର ଆଦର୍ଶ । ସେଥିପାଇଁ ଜୋରରେ ପୃଥିବୀର ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ଖାଟିବ ନଜେ ଦେଶମାନ ଅନ୍ତରେ ଘାଣ୍ଟି ହେଉଛି ଶାନ୍ତି ଭଙ୍ଗକାରୀ । ସେଥିପାଇଁ ।

× + ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ଅଜାଦହିନ୍ଦ ହୋଟେଲ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ପାଇଁ ଦଉଡ଼ି ଅସିଲେ । 'ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ' ଶବ୍ଦଟା ଦେଶରେ ଯେପରି ମଧୁର ହୋଇ ଉଠିଛି ହୋଟେଲ ମଜାଦ ମାଂସ । ତାଳିଆ ବାଟଲେଟ ଦେଇ ତାକୁ ମଧୁରତର କରିଥିଲେ । ମହତାବଙ୍କ ଅମୃତସ୍ପର୍ଶରେ ତାହା ମଧୁର ତମ ହୋଇଥିବ ନିଶ୍ଚୟ । ଏହାପରେ ଅଜାଦ୍‌ହିନ୍ଦ ବାର୍ ବା ଆଜାଦ୍‌ହିନ୍ଦ ଶୁଣ୍ଡି ଘର, ଅଜାଦ୍‌ହିନ୍ଦ ଭୁଙ୍ଗଳାଚାର ଅଡ୍ଡା ଖୋଲା ହେଲେ ତାର ଉଦଘାଟନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମହତାବ ନିଶ୍ଚୟ ଡାକର ହୋଇଯିବେ । ଛୋଟ କଥାକୁ ବଡ଼ କରିବାରେ, ପବିତ୍ରକୁ ପାବନ କରିବାରେ ତ ଡାକ୍ତର ମହତ୍ତ୍ୱ । ସେଥିପାଇଁ ଅମେ ଏଣିକି ଟୋଲ ବରତାଳ ଧର ଗାଉଛୁ ।

ପତିତ ପାବନ ବାନା ଅଜ କେତେ ବେଳକୁ ବାସିଲେ ଚାହିଁ ନାଲେ
ନାଚ ଦିଅ ହୋଟେଲକୁ

× × +

ପୂର୍ବଦିନ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ବେଳେ ଗୃହ ଏ କଥା କେ । ପ୍ରସ୍ତାବ କରାଇଛନ୍ତି । ମନେ ହେଉଛି ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ମନ୍ତ୍ରୀ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଶେଷରେ ପଞ୍ଚଂ ଥାପି ପୂର୍ବ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଏଠା ସମାଧି ଦେଇବ ପାଳନ କରେ ଏ ଅଜା । କଂଗ୍ରେସର ସବୁ କାମ ତ ସ୍ୱର୍ଗ ଭୁଲିବେ ଅମେ ଓଡ଼ିଆଏ ଉଚ୍ଚେଇ ଦେଲୁଣି । ଯୁଗ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଭଲଭାବ ତଳେ ବସି ତମାସାଲ ଗଜାଇଲେ ଯଦି ବେଳକ ବୈକୁଣ୍ଠ ମିଳାଇ ଦେବେ ବା କହି-ବକୁ । ନା କହେଲେ ଅଜ ଅଣା ନାହିଁ ।

\+ + +

ଏଥର ମିଳିଛି ଲାଟ ସାହେବ ବାଟେକୁ କାନେ ଏ କଂଗ୍ରେସ ସଭାରେ ହାଜର ହୋଇ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ହାତ କଣ ? ଓହୋ! ଏବେ ଏଣିକି ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ବୋଧେ ଲାଟ ସାହେବଙ୍କ ଅତି ନିକଟରେ ଦେଖିବାକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହେଲେଣି । ପବ୍ଲିକରେ ଯଦି ସେଇଟା ଦୃଶ୍ୟ ହେବ ତେବେ ଓଡ଼ିଶାର ରୂପ ବଦଳି ଯିବ ।

\+ + +

ଘଣ୍ଟା ଠିଆ ଅଲଅି ସଭା ଲାଟ ସାହେବଙ୍କ ଅଭିନନ୍ଦନ କରି ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ସବୁ ଠାରେ ଅଲଅି ଶବ୍ଦର ଗୁଡାକ ଦେଖିଥିବା ନୁହେଁ । ଦାନ୍ତଳୀର କେବଳ ଦୃଶ୍ୟ ଜଣା ସମ୍ବାଦ । କିନ୍ତୁ ଅଲଅି ଶବ୍ଦ ଧାଇଁ ଦୁଇକୁ ଅଧିକ । ତା ଦୃଶ୍ୟ ଅର୍ଥ କାହାଣୀ ଧୂଏ, ଅଦ୍ଭୂତ ଦୃଶ୍ୟ, ଶୃଙ୍ଗାର, ବୃଥା ଭୟଙ୍କର ଆଉ ସବୁ ନାଁ ତହିଁରୁ ବାହାରେ । ଏହା କଥାର ଦ୍ୱିବିଧା—ଦ୍ୱିବିଧା ଶବ୍ଦ ଅର୍ଥ ବାହାରେ, ଭିତର ସନ୍ଦେହ ଅଲଅି ଶବ୍ଦର ଜବ ଦଏ । ସେଥିପାଇଁ ଅଲଅି ସଭାର କଥାରେ ତାକୁ କେହି କେହି ବୋଧାର ବହିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ ହେବରେ ବାହାରକୁ ପ୍ରତି ଅଲଅି ସଭାର ଧାଇଁ ସାଟା ହେଲା ! ଏଥିରେ ମହତାବଙ୍କ ମୋହନମନ୍ତ୍ର ନାହିଁ—ନବକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନୂଆ ନାହିଁ—ମୋହନ ଗୋସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଅନୁକମ୍ପା ନାହିଁ—ଶ୍ରୀପ୍ରସ ରାୟଙ୍କ ଅବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ—ଲିଙ୍ଗରାଜଙ୍କ ମାର୍ଗ ନାହିଁ ।

× + +

ଜାତୀୟ ଲାଟ ମାନଙ୍କ ଯେଉଁ ଉପଦେଶ ଦେଇ ଗଲେ ବାହାର ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ସବୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ପାଞ୍ଚ କହୁଥିଲେ ଲାଟ ଯେଉଁଠି ରହିଲେ ତା ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଚର୍ଚ୍ଚାର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତେ । ଲାଟ ସାହେବ ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ଭଉଁରି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ସୁନ୍ଦର ଯଜ୍ଞ ଅଗ୍ନି କରି ଦେଲେଣି ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଲୋକର ଯୋଗଦାନ କଥା କହିବାର ଅଛି । ହେ ମହାତ୍ମା, କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇ ପକ୍ଷରେ ଦେଖିଲେ ଲୋଭାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ବାଉନ୍ଙ୍କ କଥାରେ, ଏବେ ପ୍ରଭାବରୁ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚୈତନ୍ୟ ଓ ତାଙ୍କ ଦଳ ନାମର ପ୍ରଚାର କରୁଥାନ୍ତି । ଅତଏବ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦେବତା ଦୁର୍ଲଭ । ଏ ଯେଉଁ କଳିର ଜନ୍ୟ ଅଭୁତ, ପାପ ଅପରେ ପୁଣ୍ୟର ଭାରତୀୟ ପଣ ଧର୍ମ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ସବୁ ସେ ବୁଝିଥିବ । ପାପ ଅପରେ ପୁଣ୍ୟ ନେବନ୍ତା । ଯଦି ପାପ ତାର ଅତ ଲୁପ୍ତ ହେବ ଅସନ୍ତା ତେବେ ଭଗ୍ନ ନଥିବ । ପାପ ଯେ ଧର୍ମର ଛଦ୍ମ ବେଶ ଧରି ଅଛେ । ମହତାବଙ୍କ ନୀତି ଯୋଜନା ଯେ ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ପ୍ରଚାରକ ବାଦ ନାମରେ ଅଛି । ଅମର ତାହାର ଉର । ତତ ଇତାଙ୍କ ବଳ ଗ୍ରାସ କରି ଧର୍ମ ରୂପରେ—ନାମର ମଧ୍ୟ ଅତି ସ୍ୱରିତ ଏକ ଧର୍ମବାଦ ମାରି । ହେ ଧର୍ମକଥାର ବାଦଶା ! ତମର ଦେବତ ବାହାଣ ଏ ଛାଡ଼ିଦେଣି ଲୋକପ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳଙ୍କ ମଧ୍ୟର କାହିଁକି ? ତମେ ଜାଣିଲ ତାକେ ଦେବେ ସେ ପଥରେ ପଥରେ ଯିବେ—ତମେ ଟୋଲ କରାଇ ଜାହାଣୀ ହେବେ ସେ ବଟେ ଗଳାର ମୃତ୍ତିକା ।

\+ × +

ଲାଟ ସାହେବ ସେଠାର ଓଡ଼ିଶା ସଂସଦ ଏହାର ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇ ମଧ୍ୟ ହୃଦୟ ର ସୁବାସ ଦେଇ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା ତାଙ୍କ ଅତିପ୍ରିୟ ସେ କଥା ସ୍ୱଭାବ ବାନ୍ଧବର ତାଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ଟାଙ୍କର ଉପରର ଅଛନ୍ତି । ଲୋକ ସଭା ଲେଖି—ଲାଟ ସାହେବ ଜଣ ତାଙ୍କ ନାମ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ କୌଣସି ଦେଶର ବାହି ନାହାନ୍ତି ? ତା ହୋଇଥିଲେ ସେ କହାନ୍ତି ଏହିଟା ନଷ୍ଟ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ।

\+ + +

କଳିଯୁଗରେ ନାମ ପ୍ରଚାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଧର୍ମ ଅଙ୍ଗ । ଗାନ୍ଧୀଜି କହୁଥିଲେ ଏହି ନାମ ବଳରେ ରେଳ ଗୋଟେ ଓ ଘର ତେଜ ଯିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବଡ଼ ବଡ଼ ପୁଞ୍ଜିପତି ଦେଶ ସେବକ ମାନେ ଅପର ବେଳରେ ସେଇ ନାମ ଦୁଇରେ ଲଟିଛନ୍ତି ! ମାନ୍ୟବର ବାବୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟମାନ୍ ମାଣିଥିବେ । ତାହା ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ଗୋପ୍ୟ ରଖାକୁ ଲୋକ ସଭା ଏଠାରେ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ [illegible])

Digitized by srujanika@gmail.com

୧

ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗୁଳି ଚିପି ନୟ--

ମୁଣ୍ଡରୁ ଗୋଡ଼ଯାଏ ଖିଲା ଜାଳି ଅଟକାଇ ଦେଲେ, ସେ ଇଚ୍ଛା ଥିଏ ଜାଣିବ ସେ ଏକାଥିଗୀ! ମଫସଲର ଚକ୍ରଙ୍କ କାଦୁଅ ଭିତରୁ ଉଠି ଆସିଛି। କିମ୍ବା ଛଡ଼ା ଲୁଗା-ପୂରୁଗୁଣ ମଫସଲି। ମୁଣ୍ଡରେ ଦୁଇ-ଧାର ପଡ଼ି ଟିକେ ଉଠିଲ ବାଳ, କାନରେ

ମଜାକଥା

ବାଘା ହୋଇଥିବା ଗଞ୍ଜାମୁଣ୍ଡରେ ଧଳା ସରୁ ସରୁ ଗଛା ଜାଗାଏ ଜାଗାଏ ଚନ୍ଦାକୁ ଫୁଟାଇ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଛନ୍ତି ଯେ, ମୁହଁର ଠାଏ ଠାଏ ନୁଆ ହୋଇ ଦାଢ଼ି ଜାଗା ଅଙ୍କୁର ଅସି ମୁହଁଟାକୁ କଣ୍ଟକି କମାଜାଗ କରି ପକାଇଛି। ଦୋଉ ମାନଧାତା ଅମଳର ମଇଳା ସାର୍ଟ ଗଣ୍ଡି—ଗାଁ ଦାଉଜୀର ଛିଡ଼ା ଛିଡ଼ା ସିଲେଇ ଅଠର ଗଣ୍ଡାଦ୍ଧୀର ପରିପାଟୀ ସୂଚେଇ ଦିଏ। ସବୁରି ଉପରେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ କପାଳ ଗୋଟାକ ଯାକ ଚନ୍ଦନରେ ଭରି—ଦୁଇ ଭ୍ରୂଲତା ମଝିରେ ଲାଲ ତୋଫେଲର ଗୋଟି ପରି ଗୋଟାଏ ଧଳା ଗୋଲ ଚନ୍ଦନ ଟୋପା।

ତୋତା କି ଚେପା ତାକୁ ଚିହ୍ନିବାର କେହି କେବେ ଦେଖିନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଶିବଙ୍କ ଉପରେ ଫୁଲ ବେଲପତ୍ର ଚଢ଼େଇବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ପଛକେ, କଟକେ ଦିନେ କେବେ ସ୍କୁଲରୁ ଛାତାଖଣ୍ଡ କାଖରେ ଝୁଲାଇ କଲେଜ ଆସିବାକୁ ଭୁଲିବ ନାହିଁ।

ଏଥିପାଇଁ ସେକ୍ସପିୟରର 'ହ୍ୟାମଲେଟ୍' ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର Complete works ଯାଏ ସବୁ ଭାଗ କରି ପଢ଼ିଛି ସେ। ପ୍ରତ୍ୟହର ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଫୋଟୋ ଆଗ ଦେଇ ସେ ଧ୍ୟାନରେ ବସେ। କଥାବାର୍ତ୍ତା ବେଳେବେଳେ ସେହି ଯାଏ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବେକ, ଯେଉଁଠି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ୍ୟରେ ସେ ନମସ୍କାର କରେ—ପଚାରି ବସିଲେ, ସେ ସେହି ପରି ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ ଶହ ସ୍ୱାମୀ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବହି ମୁହଁରେ ମୁହଁରେ କହିପାରେ।

ଉପରେ! ଟେକି ଧାରୁ ଦରଭ କରି କରେ, ଏଓ, କଣ ଗୁରୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଛ! ଯେତେ ପରି କହେ ସ୍ୱାମୀ ଦେବ, ଅଭଗବତ।

ସେ ଶୁଣି ହିଁ ଏ ଟ୍ଟ ଉଚ୍ଚ ନ କହି ରହିଯାଏ। କଟେ ଅଠ ବର୍ଷରେ ତା' ବୁଢ଼ୀମା ମଲାବେଳେ ତାକୁ କହିଯାଇଥିଲ, 'ପୁଅରେ ଗଳ ଲୋକ ସାଥିରେ ମିଶିବୁ ନାହିଁ।' ସେ ସେଇ ଅର୍ଥ ତାକୁ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରେ।

ପୁନର୍ମୂଷିକୋଭବ

ସବୁ ଠିକଏ ଭୁଲନ୍ତୁ, ସେ ଗୋଟାଏ ଅନା-କୋନିଜମ୍ (anachronism) ବାଙ୍ଗାଳ ତାହା ସନ୍ତ କରିବ ନାହିଁ କିଂ କର କରିବ, ବୃଦ୍ଧଙ୍କର ଭଗବାନ ଯୋଗୀଙ୍କ······

—୨—

କଲେଜ ସାଙ୍ଗ ଚଳନ ଯେ ଯାଉଚି—

ଭୁମାର କ୍ରିୟା— ସର ଓଡ଼ିଶାର ଯେତେ କଲେଜ ଛାତ୍ରୀ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ମୁନ୍ଦର—କୋଲେଦାର କଳା ମଚ ମଚ ବୁଲୁଥାଏ ଖୁବ, କୋଟାପାଟୋର ଦୋପାଟାର ଯକଦେଶରେ ଦଉଡ଼ ଯଦାଇ, ଶୋଭନା ସମସ୍ତଙ୍କ ତଦୋକ ସମସ୍ତେ ଚନ୍ଦନ କରି, ସ୍ୱେଦ ପ୍ରଭର ମନ ଟେକକ ମୁଣ୍ଡପାଣିରେ ଅଧର ମଣ୍ଡନ କରି କଲେଜକୁ ଅସ୍ତୁଚନ୍ତ ଆର୍ଦ୍ର ପଥରେ ସଂସାର ଅନର୍ଥ ନେଇ······।

ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଉନ୍ମାଦନା ଦେଇଛି।

କଲୁ କଟେଜ୍‌ର କାନରେ ବାଜୁଛି ବୁଢ଼ୀମାର ଉପଦେଶ, 'ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବୁ ?' ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଇ ସୁକୁବାକ୍ୟ ଯେ ଉପଦାଥିକ, ସେଥି ପାଇଁ ତା ପାଖରେ ସୁନ୍ଦରୀ ଦେଖିଛି ଅଲଗା ପ୍ରବାହରେ।

ତାଂରମ ଦ୍ୱାର ଅଲମ୍ବ ବେଳକୁ···

ବୃନ୍ଦାଯା ଅସିଲେ...

ଚାଡାବଡିୀରର ଉଦ୍ଧତ ସୁନ୍ଦରୀର ମୁଚାଇ ହୁଟାର, ଅଧରକୋଣର ହାସ୍ୟ ଦେଖାଇ କର ମୁହୂ କାଏ୍ୟ ପକାଇ, କମ୍ପ୍ରେସଡ ଶାଢ଼ୀର ସୁରଭିର ଇଳତ ଅଗ୍ରରେ ଅଙ୍ଗଯଷ୍ଟି ଇଡାଇ, ଗୁଳ ଦଦନରେ ବର୍ଜନ ଚଟୁ ପୂରର ଉଠାଥାଇ ହଇଚାର ଡୋଲାପୁ-ମାନ ବର୍ଣ୍ଣଚ ଉଷାରେ ଗଣ୍ଡ ଦେଖ ଲେଟାର, କ୍ଷେତ୍ରକରନ୍ତି—ଲଜ୍ଜା ଦୂର କରନ୍ତି ଦରୋର ପ୍ରାଣରେ "ଚାଂପକ-ଦବନ ବନ୍ଧନ" ଉପାଇ···

··ବୁଦ୍ଧିଯା ଅସିଲେ······

ଟକନ ଯୋଡ଼ା କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ଅଖି ଓ ତା' ସହିତ ସମାନର ଉନ୍ନୂ ଦୁଇ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ଚଷମାର ବୋଟାଙ୍ଗର ଚକ୍ଷୁ ନବକ ଦେଖି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଫଳନରେ ଦୁଇଟି ସାଡ଼ି, ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନଯନରେ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଯର ପରିଣିମା ଦୁଇଟି କପୋଳରେ ଭାରମଣ୍ଡ କଟା ଚଳି-ଚଳିଲ ଦୁଇଟି ଦୁଲ ଦେଇ···

ଏଡ଼ା ସାଥିରେ ସହିଯାଉ ସଡ଼ ଉଠର ଅଡା-ଶରରେ ବାମିନର ବଳର ଦୂଡ଼ା ଟେକ ଦେଇର, ଫଟଯାଇଥିବା ସେଲ୍‌ଫ ଗୋଲ୍ଡ ଚୋଡାମ ପୁଣି ଲଗେଇ ଦେଲେ, ପାଉଡ଼ର୍ ଦନସ୍ତାମାନଙ୍କରେ ବାଇମାଷ ପୁଣି ସଜାଡ଼ି ଦେଲେ, ଅଖାରେ ଲାଗି ଯାଉଥିବା କେଶରେ ଅଙ୍ଗୁଳି ଚଳାଇ ନେଲେ।

ଭୁଲ ପ୍ରବେଶର ତାଲିକାରେ ଦୁଇଅର ବାଡର ପରେକଲେବେଲ ଅପ୍ରତିର ଭାବରେ ରହିଁ ଉଠିଲେ। ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ିର ବର୍ତ୍ତମାନ ବୃତ୍ତାରୁ ଯାଇ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହେଲା ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ।

ଲେଖକ—ଦୁର୍ଗାମାଧବ ମିଶ୍ର

କଲୁ କେବଳ ଭବଣ କହ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରି ବସି ରହିଲା। ସେ କଟେଜ୍। ଏ ପ୍ରକାର ଅନନ୍ୟଭୂତ ଦୃଷ୍ଟ ଅଜମାବରେ ତା'ର ମୁଣ୍ଡ କଟିଅଲବ ବୋଧହୁଏ। କହିଁ ଉପରେ ମୂର୍ତ୍ତି ଥୋଇ ସବୁଦିନ ପରି ସଦା ଶେଷ ବେଞ୍ଚରେ ବସି ରହିଲା।

ପ୍ରଫେସର ତା ହାତ ଟିକେ ଚାପି କହିଲେ—ଦେଖ ସ୍ମିତା, ମୁଁ ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ ଟୋକା ଦେଖିଛି ଜୀବନ ଦେଖି ସାରିଛି । ବରେନ୍, ସେ ସବୁ ଉଚ୍ଚମନସ୍କ ଲୋକ ନୁହନ୍ତି । ତୁମେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଟିକେ ସାବଧାନରେ ରହିବେ ।

ବରେନ୍, ଶେଷ କଥାର ଉଚ୍ଚାରଣ ଶୁଣି ହୋଇ ପାରିଥିବ ? ସ୍ମିତା ତାକୁ ଥରେ ଚାହିଁଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ କୌତୁହଳ ଭରା ଆଖିରେ ।

କ୍ଲାସ ସରିବା ପରେ ସ୍ମିତା ବରେନ୍‌କୁ ଅନେକ ଖୋଜିଲା ବାହାର ରୁମ ଚାରିଆଡ଼େ । ସେଇ ଦିନଠୁ ବରେନ୍, ଗଲାବେଳେ ସ୍ମିତାକୁ ଦେଖି ନ ଦେଖିଲା ପରି ଭାବ ଭଙ୍ଗୀ ଧରି ଯାଉଥିଲା । ସ୍ମିତା ଡାକିଲା—

ବରେନ୍, ବାବୁ !

ନିଜର ନାଆଁଟା ଏତେ ସୁନ୍ଦର, ମଧୁର ଅଥଚ କମନୀୟ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଯାଇ ପାରେ ବରେନ୍‌ର ମାନସ ମନରେ ସେ ଧାରଣା ନଥିଲା । ସେ ମନ୍ଦ ମୂର୍ଚ୍ଛନାରେ ଫେର ଶୁଣିଲା, ସ୍ମିତା ତାର ଅନ୍ତର ସ୍ୱର୍ଗ ସ୍ୱର୍ଗ ଅମୃତ । ମୁଗ୍ଧ ବରେନ୍, କୌଣସି ବାଟ ବାଚ ପାଇବାର ସୁଯୋଗ ଯେ ଜାଣି ଶୁଣି ହରାଇ ବସି ନାହିଁ—ସେ ଅନେକ ଦିନ ତା'ର ଅଭାବ—କଥାଟା ସତ ।

ସ୍ମିତା ମୃଦୁ ହସି କହିଲା, 'ଟୋକାଟା ଦେବେ ପରା ?'

'I am sorry, ମନେ ନଥିଲା, ଆସନ୍ତୁ; କାଲି ଦେବି ।'

ଏତିକି କହି ସାମ୍ନା ଲନକୁ ଧସି ଆସିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲା ସେ । ଶୁଣିଲା—

—'ଶୁଣନ୍ତୁ ନା, ମୁଁ ଏମିତି ଟୋକା କହିକି ନେଇ ନାହିଁ । ଏଇଟା ଆପଣଙ୍କର ଜିନିଷ ବୋଧେ ।'

—ହଁ, ଦେଖି—

—ଆପଣଙ୍କର ପେନ୍ ଅଛି ? ମୋ କଲମଟାରୁ କାଳି ସରିଗଲା ।

ବରେନ୍‌କୁ କହିବାକୁ ନଦେଇ ସ୍ମିତା କହିଲା ।

ବରେନ୍, ପକେଟରେ ହାତମାରି, ଅପ୍ରତିଭରେ ହୋଇ ମୁହଁ ବୁଲାଇଲା ।

—ଅଚ୍ଛା ମୁଁ ଚାଲେ ଆସୁଛି, ନମସ୍କାର ।

ରୁମର କୋଣଟାଏ ଡେଇଁଲା ସ୍ମିତା, ସାମନା ଦେଖିଲା ବରେନ୍ । ବରେନ୍, ଭାବିଲା—ଲେଡ଼ିଜ୍ ସ୍ମିତା ।

ଯାହା ପରି ବରେନ୍, ସବୁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥାଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତରର ଲଳିତ ଥାଏ, ସ୍ମିତାର କମନୀୟ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଭ୍ରୁମଞ୍ଜରୀ ଭ୍ରୂ ଭଙ୍ଗୀର ବ୍ୟଂଜନ, ଲଜ୍ଜିତା ସମୟରେ ଟଣା ଓଠର ଲଜ୍ଜାମନ୍ଦ୍ରୀ ଶୋଭା, ସର୍ବୋପରି ସେଇ ହାବଭାବରେ ନାଳ-ଦା'ର ଲେଖନ୍ ପାର୍କରେ ଅଙ୍କନ କରନ୍ତୁ ଅପୂର୍ବ ବର୍ଣ୍ଣାଢ୍ୟ (Contrast)

ଯଉବନ ଅପର୍ଣ୍ଣ, ବୁଢ଼ୀମା'ର ଉପଦେଶ, ବଡ଼ଭାଇମାନଙ୍କର ଉପଦେଶ ଜାଣି ସବୁ ଉଭୟ-ପକ୍ଷ—କାହାଁ ମୁଣ୍ଡ ସୁଧା ତଳ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ତରଙ୍ଗନ୍ନ ପଡ଼, ତରଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି, ଉଚ୍ଚ ଜଳ ପ୍ରକାରରେ ତା'ର ଶୀତଳ ଶିଳ ସ୍ପର୍ଶରେ ଉପ ହାରଦେବାକୁ ।

ଲେଡ଼ିଜ୍‌ରୁ ସ୍ମିତା ପଚାରିଲା—

—ଆପଣଙ୍କର ପୁରା ନାଆଁ କଣ ?

'ବରେନ୍, ବଜ୍ର'

'ଚମତ୍କାର । ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ବରେନ୍‌ନାଥ ହୋଇ । ସୁନ୍ଦର ସିଲେକ୍ସନ୍ । ମୋ' ନାଆଁ ସେମିତି ଥିଲା 'ସ୍ନେହରେଖା' ପିଲାବେଳେ । ମୁଁ ତାକୁ ଏବେ ସ୍ମିତା କରି ଦେଇଛି ।'

ବାହାରେ ଶ୍ରାବଣର ଅବସନ୍ନ ଅପରାହ୍ନ । ରୁମର ଝରକାଟା ପାଖି ଝାପଟା ମାରୁଥାଏ । ରୁମ ଭିତରେ ସ୍ମିତାର ଉଷ୍ମ ହାସ୍ୟୋଦୀପ୍ତ ମୁଖ ଆଉ ଉଦାସୀନ ବରେନ୍, ···ତା'ର ମନହେଲା,—ମନେହେଲା—

\+ + ×

—*—

ତଥାପି ବଡ଼ ଯାଉଛନ୍ତି ଆପଣ—

ଟ୍ରାମ୍‌ରେ ଚାଲକ ଘୋଟେଇବାକୁ ଗୋଟାଏ ଟ୍ୟାକ୍ସି ଲଗାଇ, ଉଷ୍ଣୀବର ମର୍ସିରିଜ୍ କାର ସାର୍ଟ ଓ ଯୋଗ୍ୟ ଟାଇ, ଚେହେରାରେ ସାଧାରଣ ମଣ୍ଡନ, ମୁହଁରେ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରଭା, ସୋମବାର ଦିନ, ଯେତେବେଳେ ବରେନ୍, କ୍ଲାସର ପ୍ରଥମ ବେଞ୍ଚରେ ଯାଇ ବସିଲା, ଝିଅମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହୁଟା ସେ ଦର୍ଶା ଭାବରେ ବ ଦଳଉଠାଇ ଅଭିନନ୍ଦନ—ଦୁଇଁ ଚୋଖ ତଳରେ ଉଠିଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ବରେନ୍, ସ୍ୱରପାଗେ ସେରିଯାଇ ଦେଖି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ପକାଇଲେ । ନୀରବ ନିଶ୍ଚଳ ସ୍ଥାଣୁ ପ୍ରତିମା ପରି ବସି ରହିଲା ସେ ।

ପ୍ରଫେସର କ୍ଲାସକୁ ନେଲାବେଳେ ବରେନ୍, ନାଆଁ ଡାକିଲେ । ଉତ୍ତର ମିଳିଲା, ପରନ୍ତୁ ଚେହେରାର ଯୁବକ ଜ୍ୱାଳାମୟ ଉତ୍ତର ଦେଲା । ପ୍ରଫେସର ଦୂରରୁ ଦେଖି ଭାବିଲେ ନିଶ୍ଚୟ କେହି ନୂଆ ଅପେକ୍ଷାରତ ସାହସୀ ଛାତ୍ର ଜ୍ୱାଳାବୃଦ୍ଧି ପକାଇବାକୁ ବସିଛି । ପ୍ରଫେସର ତାକୁ ପାଖେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ କହିଲେ, 'ଏଠିକି ଆସ ।'

ବରେନ୍, ଆସିଲା ।

ପ୍ରଫେସର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କହି ଅନେକରେ ମୋଟା ଫ୍ରେମ ଚଷମା ଭିତରୁ । ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝି ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ମାରିଲେ ଦେବଳ ।

ସେଦିନ ପୁଣି ଆଉ ନମସ୍କାର, କ୍ଲାସ ।

ଟୋକି ଲେଡ଼ିଜ୍ ଦେଲେ Parker କଲମ କ୍ଲାସରେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ସନ୍ଧି କରିଦେଲେ । ଏପରିକି ସ୍ମିତା ପାଖ ବେଞ୍ଚରୁ ଉଠେଇଦେଲେ, ଏହି ଦେଇ କଥାଏ ବସିଦେଲା ।

ସେଇଦିନରେ ବରେନ୍‌ର ଅନ୍ତର ଉଲ୍ଲସି ଉଠିଲା ସତେ ।

× ✓ +

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୋମବାର ବରେନ୍‌ର ବେଶ-ଭୂଷାରେ କିଛି ନା କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଲା । ଗୋଟିଏ ସୋମବାରରେ ସେ ସୁଟ୍ ପିନ୍ଧି, ଟାଇରଡ଼ ଆସିଥିଲା । ଧିରକୁ ଫେର ଦିଆଯାଇ ବାହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ତାକୁ, ତା' ନ ହୋଇଥିଲେ, ଆଉ କିଛିକ୍ଷଣରେ ନିଃଶ୍ୱାସ ନେବା ପାଇଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇ ଥାଆନ୍ତା ହୃଦୟର ।

ଏଣେ ଦୂରଠାରୁ, କ୍ଲାସ ରୁମ ସାରା, ସୋଲଷ୍ଟ୍ରିଲ ଗନ୍ଧରେ ମହକି ଉଠିଲା । ସମସ୍ତେ ଚାହିଁଲେ, ବରେନ୍, ଅତେ ତାର ପାଖରୁ ଗୋଲାପୀ ଅତରର ଉତ୍କଟ ସୁଗନ୍ଧ ପବନରେ ଦୂର ବୁଲୁଛି । ପ୍ରଫେସର ନାକରେ ରୁମାଲ ଦେଲେ ।

କ୍ଲାସ ପରେ ସବୁଦିନପରି ସ୍ମିତା ଆଜି ପଚାରିଲା, 'ଅଚ୍ଛା, ବରେନ୍‌ବାବୁ, ଆଜି କ୍ଲାସରେ କଣ ଏମିତି ବାସୁଥିଲା ତ ?'

ବରେନ୍, ଉତ୍ସାହରେ ପଡ଼ିଯାଇ ଉତ୍ତରଦେଲା—

—ଏଇ ମୁଁ ଟିକିଏ ଏସେନ୍ସ ଲଗେଇ ପକେଇ-ଥିଲି ଯେ—

—ଓ, ଚମତ୍କାର ଏସେନ୍ସ ତ ।

—ହଁ, ତାକୁ ଷ୍ଟାଲଠାରୁ କିଣି ଆଣିଥିଲି । ଦାମ ଅଧ ଅଉନ୍ତେ ପଡ଼ିଥିଲା, ସବୁଟିକ ଲଗେଇ-ପକେଇଥିଲି ।

ସ୍ମିତା ବ୍ଲାଉଜ୍ ଭିତରୁ, ଛୋଟ ପାଖରୁ ଗୋଲାପୀ ରୁମାଲଟି ବାହାର ମୁହଁ ପାଖରେ ଦେଇ ବସିଲା ।

ବରେନ୍, ଭାବିଲା, ସତେ ଅବା ସ୍ୱର୍ଗ ଆଉ ଛୋଟ ଅଛି ।

\+ + +

ସେଇଦିନରେ ବରେନ୍‌ର ମନ ସନ୍ତୋଷ ହେଲା ନାହିଁ ।

ରବିବାରଟା ଯାଇ ଟାଇମର ଯେତେବେଳ ନାମ-ଡାକ ଡାକ୍ତର ସମ୍ମୁଖ ବସିବ ଯାଇ, ଅଣ୍ଡ ପରୀକ୍ଷା କରେଇଲା ଭୁଲବୁଲ । ତାର ଦୁର୍ବଳ୍ୟକୁ ଚ' ଦେଖି, ସର୍ବସ୍ୱ କହିଲେ, ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି କ୍ଷୀଣ, ଚଷମା ନେଲେ ଭଲ ନାହିଁ ।

ନୂଆ ଟୋପର ଶେଷରେ ସାଦା କାଚର ମୋଟା ଫ୍ରେମ ଲଗେଇ ଗୋଟାଏ ଚଷମା କିଣିଲା—ବୋମ୍ବେଠୁ ଆଣିଦେଲା—

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ୬ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବ

ଲେଖକ—ପ୍ରିୟ ରଞ୍ଜନ ସରକାର

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲେହେଁ ଏହା ଉପରେ ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ତୁଳନାରେ ବହୁ କାଳ-ପରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ଇଂରେଜମାନେ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟବସାୟ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଫରାସୀ ଓ ଓଲନ୍ଦାଜ ମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବାଲେଶ୍ୱରରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜ ପ୍ରଭାବ ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ସାହିତ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିନାହିଁ । ଇଂରେଜ ମାନେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଅଧିକାର କଲେ ୧୮୦୩ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ; ମାତ୍ର ତାହାର ବହୁ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଉତ୍ତରଅଂଶ ସେମାନଙ୍କର କରାୟତ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଓ ବ୍ୟବସାୟ ସୂତ୍ରରେ ଏଠା ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ହେବାରୁ ଓଡ଼ିଆଲିପି ଭାଷା ସହିତ ଇଂରେଜମାନେ ପରିଚିତ ହୋଇଥିଲେ ଓ ଫୋର୍ଟଉଇଲିଅମରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଚୀନ ଅଭିଧାନରେ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରତିଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟପଦେଶରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜାତି ମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନେକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସାହିତ୍ୟରେ ପାରସି ବା ହିନ୍ଦି ଶବ୍ଦ ଅବାଧରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଥିବାସ୍ଥଳେ ପୋର୍ତ୍ତୁଗୀଜ ପ୍ରଭୃତି ଭାଷାର ଶବ୍ଦ ସାହିତ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇପାରି ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବୋଧହୁଏ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଯାହାହେଉ ୧୮୦୩ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବର ସନ୍ଧାନ କରିବା ଅନୁଚିତ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଇଂରେଜ ରାଜତ୍ୱ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ଥିଲେହେଁ ବହୁ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଂରେଜି ଭାଷା ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ଜାତ ହୋଇନଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକେ ଗୃହକର ଆନନ୍ଦରେ କାଳାତିପାତ କରୁଥିଲେ । ଇଂରେଜି ଭାଷା ଶିକ୍ଷା କରି ଚାକିରି ଦ୍ୱାରା ପେଟ ପୋଷିବାକୁ ଲାଳାୟିତ ହେଉ ନଥିଲେ । ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଇଂରେଜ ରାଜାଥିଲେ ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ କରୁଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନ—ଭାବରେ ସେ ଧର୍ମର ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ, ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଭଲ ସୁଖ-ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟରେ ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିଲେ । ଏଣୁ ଇଂରେଜି ସାହିତ୍ୟ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ଘଟିନଥିଲା ଓ ଇଂରେଜି ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭୂତ ହେଉ ନଥିଲା । ୧୮୩୬ରେ Macaulay ସାହେବଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମତେ ଭାରତରେ ସର୍ବତ୍ର ଇଂରେଜି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହେଲା, ଇଂରେଜି ପଢ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍କୁଲ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ କିନ୍ତୁ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ନଥିଲା । ଇଂରେଜ ମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ରଙ୍ଗ ରକ୍ତ ଆଦି ମଧ୍ୟ ଏପରି ଦଳେ ଭାରତୀୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବେ ଯେଉଁ ମାନେକି ଅନ୍ୟ ସବୁ ବିଷୟରେ କଥାରେ, ଆଚରଣରେ, ରୁଚିରେ, ବେଶ ଭୂଷାରେ ପୁରା ସାହେବ ହୋଇ ଇଂରେଜ ସଭ୍ୟତାର ଅନୁକରଣ କରି ରାଜାଙ୍କର ସହଜରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ । ଅନୁକ୍ରମରେ ଓଡ଼ିଶାର ଅଧ୍ୟାପକଶ୍ରେଣୀ ଦେଶର କ୍ରମେ ଏପରି ଲୋକଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେଲା କିନ୍ତୁ ୧୮୬୬ରେ ଯେଉଁ ନଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହେଲା ତାହାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆସମାଜ ଏତେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା ଓ ଲୋକେ ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଯେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଭାବ ସେମାନଙ୍କ ଉପରୁ ଉଭେଇ ଗଲା ।

୧୮୬୬ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦପରେ କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରଭାବ ନାନା ଭାବରେ ସମାଜରେ ଅନୁଭୂତ ହୋଇ ସମାଜକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ବିତୃଷ୍ଣା ଅଧିକ କାରଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ବଶ ହୁଏ ସେମାନଙ୍କ କରିବା ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରବୃତ୍ତି ବଢ଼ିଲା । ଭାରତର ସମାଜ କ୍ରମଶଃ ଲୋପ ପାଇଲା କାରଣ ଏକ ଦିଗରେ ଭାଷା ବଡ଼ ମୂଲ୍ୟର ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା, ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ମାମଲତକାରମାନେ ମାଲିକ୍‌ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଇଂରେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କୋର୍ଟ କଚେରିରେ ଇଂରେଜି ଶିକ୍ଷିତ ଓକିଲ ମୁକ୍ତାର ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟର ବିଚାର କରାଇ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନକୁ ଦୁର୍ବିସହ କରି ଦେଉଥିଲେ । କ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଇଂରେଜି ସ୍କୁଲ ମାନଙ୍କରୁ ଯେଉଁ ଛାତ୍ରମାନେ ବାହାରିଲେ ସେମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ନୂତନ ସୃଷ୍ଟିରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଅନୁକରଣରେ ଦେଶୀ ସାହିତ୍ୟ ଗଠନ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କଲେ । ଏହି ସମୟରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାୟ ୧୮୭୫—୧୮୮୦ ଖ୍ରୀ:ଠାରୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଦେଖାଦେଲା ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଏ ଯାବତ୍ ଯାହାଥିଲା ତାହା କାବ୍ୟ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ, ଜାଗରଣ, ଚଉତିଶା, ବାରମାସୀ-ସଂକ୍ଷିପ୍ତ-ମହାଭାରତର ଭାବାନୁବାଦ ପ୍ରଭୃତିଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଯୁଗର ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ, ଦୀନକୃଷ୍ଣ, ଅଭିମନ୍ୟୁ ସାମନ୍ତସିଂହାର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ନାନା ପ୍ରକାରେ ଅଳଂକୃତ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଅଭାବ ଥିଲା ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର, ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଓ ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ସାହିତ୍ୟର । ଯେଉଁ ବାଳକ ମାନେ ଇଂରେଜି ସ୍କୁଲ ମାନଙ୍କରେ ପଢ଼ିଥିଲେ ସେମାନେ ଏକ ନୂତନ ସାହିତ୍ୟରସର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ । ଏହାକୁ Romantic literature

(ମଲାଟର ୪ ପୃଷ୍ଠା ଭିତରୁ)

ଏ ମହଙ୍ଗା କାଳରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ମାସର ଖାଇବା ଖର୍ଚ୍ଚ ।

ଠିକ୍ ସାତେ ଦଶଟା ବେଳେ ଘଣ୍ଟା ବଜାକୁ ସେ ପହଞ୍ଚେ । ସେଦିନ ଜାଣିଶୁଣି ପଦଲିବିନିଃ ଡେରି କରି ଗଲା—ଯେପରିକି ସ୍ନିଗ୍ଧାର ଦୃଷ୍ଟି ତା’ର ନୂଆ ଚଷମାକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିବ ।

ଯେତେବେଳେ ସେ ଚଷମା ପିନ୍ଧି କ୍ଲାସରେ ପଶିଗଲା, ସବୁ ପିଲାଏ ସମସ୍ୱରରେ ହସ୍ ହସ୍ ଚିତ୍କାର କଲେ । ସେ ସେଆଡ଼କୁ ଖାତିର ନକରି ନିଜ ଟେବୁଲରେ ବସିପଡ଼ି ଅନାଇଲା— ସ୍ନିଗ୍ଧାର ସିଟ୍ ଖାଲି । ହଠାତ୍ ମୁହଁଟା ତାର କଳା ପଡ଼ିଗଲା— ସ୍ନିଗ୍ଧା ତ ଆସିନାହିଁ ।

ପ୍ରଫେସର ହାଜର ନେଲେ— ସ୍ନିଗ୍ଧାର ନାମ ଡାକନ୍ତେ ନାହିଁ । ନରେନ୍ଦ୍ରର ଉତ୍କଣ୍ଠା ବଢ଼ିଲା— ସ୍ନିଗ୍ଧା କାହିଁ ଗଲା ?

କ୍ଲାସ ପରେ ଦେଖିଲା ଗୋଟିଏ ମୟୂରକଣ୍ଠି ଲଫାଫା— ଉପରେ ତାର ନାଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ସୁନ୍ଦର ଅକ୍ଷରରେ ଶୋଭୁଛି— ତାକୁ ଅପେକ୍ଷାକରି ରହିଛି ।

ଫିଟେଇ ଦେଖିଲା—

—ସ୍ନିଗ୍ଧା ଲେଖିଛି—

ପ୍ରିୟ ନରେନ୍ଦ୍ର, ବାବୁ !

ଶୁଣି ଦୁଃଖିତ ହେବେ ଯେ, ମୁଁ କଲେଜରୁ ନାମ କଟାଇ ଆଣିଛି । କିନ୍ତୁ ଶୁଣି ଖୁସୀ ହେବେ ଯେ ମୋର ବିବାହ ଆସନ୍ତା ସୋମ ବାରରେ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସମୟ ନଷ୍ଟକରି ଏ ବିବାହ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ— ସବିଶେଷ ଅନୁରୋଧ—ଇତି ।

ନରେନ୍ଦ୍ରର ହାତପାପୁଲି ଝିମିଝିମି ହୋଇ ଆସିଲା । ଲଫାଫା ଓ ତା ଭିତରୁ ଗୋଲାପୀ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ପବନରେ ଉଡ଼ିଗଲା । ସେ କାଠଭଳି ବସିରହିଲା ।

\+ + +

ଏକମାସ ଅନୁପସ୍ଥିତି ପରେ ନରେନ୍ଦ୍ର ଆଜି ଆସିଛି । ସେହି ମଫସଲ ଲୁଗା ଆଉ ଖାଦିର ହାଫ୍ ସାର୍ଟ । ମୁଣ୍ଡର ବାଳ ପୂର୍ବପରି ଖେଟ ଖେଟ । କେବେ କାହିଁକି ଆଉ ନାକରେ ଚଷମାର ଗୋଡ଼ଟିଏ ଉଠି ପାରିବ ତାହିଁ; ଏତିକି ମାତ୍ର ଦାଗ ।

ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେ ଦୁଇଟି ଜିନିଷର ନାମ ଶୁଣିଲେ ଚମକି ଉଠେ—ଗୋଟିଏ ହେଉଛି—ଚଷମା ଅନ୍ୟଟି ଏସେନ୍ସ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋଇଯାଏ. ଏହା Scott. Byron, Words-Worth ପ୍ରଭୃତିଙ୍କଦ୍ୱାରା ସେତେ ସାହିତ୍ୟ, ଏହା ଲୋକରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜନ୍ମ ଏ ଘର ଦେଶାତ୍ମ ବୋଧ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ, ଏମାନେ Shakespeare ଙ୍କ ନାଟକ ପଢ଼ିଲେ, Scott ଙ୍କ ନଭେଲ ପଢ଼ିଲେ, Addison ଙ୍କ essay ପଢ଼ିଲେ, ସ୍ୱାଭାବିକ ସହିତ ଶେଷ ଭାବରେ ପରିଚିତ ହେଲେ। ସେଠିଏ ଯେତେ ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ଉଠିଲ ଓ ଏହାର ଫଳରେ ସେମାନେ ନୂତନ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ରତୀ ହେଲେ। ଫଳରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷର ସାଭ ପ୍ରତିସାଦ ମଧ୍ୟରେ ... ବିଷୟରେ ଉଦାହାରଣ ଦୃଶ୍ୟକାବ୍ୟ, ... ମଧ୍ୟ ପଦ୍ୟ କାବ୍ୟ, ରାଧାନାଥଙ୍କର ... କାବ୍ୟ, ଚାଁଦିକାହାଣୀ ପତ୍ର ନାଟକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟରେ ନବ୍ୟାଦର୍ଶ ଓ ନୂତନଙ୍କା ସମାବେଶର ସୂଚନା ଦେଲା।

ଓଡ଼ିଆର ଏଥି ପୂର୍ବେ ଥିଲା ମାଦଳା ପାଞ୍ଜିର ବର୍ଣ୍ଣନା; ଏହାର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିଲେ ହେଁ ସାହିତ୍ୟିକ ମୂଲ୍ୟ ଅଳ୍ପ। ଅନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରଜନାଥ ବଡ଼ ଜେନାଙ୍କ ଗଳ୍ପ ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଫକୀର ମୋହନ ଗଳ୍ପ ଉପନ୍ୟାସ ଆଦିଦ୍ୱାରା, ମଧୁସୂଦନ ନାନା ପ୍ରବନ୍ଧ ଦ୍ୱାରା ରାମଶଙ୍କର ଉପନ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ଗୌରୀଶଙ୍କର ସାମ୍ବାଦିକ ରଚନା ଦ୍ୱାରା ଓ ବିଶ୍ୱନାଥ, ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ଗୋପୀନାଥ ପ୍ରଭୃତି ସମାଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା କ୍ରମଶଃ ଗଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ପତ୍ତନ କରିଥିଲେ ଓ ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଏହି ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ରତୀ ହୋଇଥିଲେ।

ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିଲା ସୁଆଙ୍ଗ ଯାତ୍ରା ପ୍ରଭୃତି। ଆଧୁନିକ ନାଟକ ଓ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ପରିକଳ୍ପନା ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବର ଫଳ ଏହି ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ରାମଶଙ୍କର ଓ ସେକ୍ସପିୟରଙ୍କ ନାଟକ ଏହାଙ୍କ ଆଦର୍ଶ। କିଛିଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ନାନା ନାଟକ ରଚିତ ହୋଇ ନାନା ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ ନାନା ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ଗତିକରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଅଛି ତାହା ମୂଳତଃ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବର ଫଳ।

ପଦ୍ୟ ସାହିତ୍ୟରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ନାନା ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ। ଓଡ଼ିଆରେ ରସାଳ କାବ୍ୟ କବିତାର ଅଭାବ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଯାହା ଏକଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଗଢି ଉଠିଥିଲା ସେଥିରେ ଯେ ପ୍ରୟୋଗର ନୈପୁଣ୍ୟ, ଭାଷାର ଚମତ୍କାରିତା ଥିଲେହେଁ କେତେକ ସୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗଣ୍ଡି ମଧ୍ୟରେ ସାହିତ୍ୟ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲା। ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଭାବରୁ ଏହିସବୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଓ ତାହା ସ୍ଥାନରେ ଏକ ନୂତନ ସାହିତ୍ୟ ଗଢ଼ି ଉଠିଲା। ଏହି ନୂତନ ସାହିତ୍ୟର ଆଦର୍ଶ ଇଂରାଜୀ Romantic ସାହିତ୍ୟ। ଏଥିରୁ ଆସିଲା ପ୍ରକୃତିର ଅବାଧ ବର୍ଣ୍ଣନା, ହୃଦୟର ଆବେଗର ସମ୍ୟକ ପ୍ରକାଶ, ପ୍ରଗାଢ଼ ଦେଶାତ୍ମ-ବୋଧ ଓ ସେଥିରେ ଉଦ୍ଭୂତ ହୃଦ୍ ସ୍ଥାନର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ଭାବ-ବିମୁଗ୍ଧ ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଅନ୍ତରର ଦୁଃଖାନୁଭୂତିର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦର ସନ୍ଧାନ, ଗତିକୁ ଲଂଘନ କରି ସେଇ ନୂତନ ଭାବ ଧାରାକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ପ୍ରୟାସ। ଏହାର ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସାହିତ୍ୟିକ ମାନେ ଦେଶ ମାତୃକାର ସନ୍ଧାନ ପାଇଲେ, ଶଳକା ପରି କାବ୍ୟ ରଚିତ ହେଲା, ଦରବାର ପରି ବାସ୍ତବ ବ୍ୟଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ ଲିଖିତହେଲା, କବି ଗାଇ ପାରିଲେ 'ମନ୍ଦିଶିଷ୍ୟ' ମୁହିଁ ଦୁଃଖ ସୁନ୍ଦରର। କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦରୀ ବା ଲାବଣ୍ୟବତୀ ପରି ଦେଶ କାଳାତୀତ ସ୍ୱପ୍ନ ସୁନ୍ଦରୀ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଉତ୍କଳର ପ୍ରତି ପଲ୍ଲୀର ପ୍ରେମପ୍ରୀତିଡସରା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ଛବି ସାହିତ୍ୟରେ ଫୁଟି ଉଠିଲା ଓ ସାହିତ୍ୟରେ ଛନ୍ଦ ଝଂକାର ଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବାହୁଲ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନା କୌଶଳ ପରି-ବର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରାଣର ସଘନ ସ୍ୱଳ୍ପାଳଂକାର ଯୁକ୍ତ ଆବେଗମୟ ଭାବ ପ୍ରକାଶର ଲାଳାୟିତ ଗତି ଅନୁଭୂତ ହେଲା। ସାହିତ୍ୟରେ ଏହି ଯେଉଁ ଗୁରୁମୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏହାହିଁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟର ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ଅସୀମ ପ୍ରଭାବର ଫଳ। ସାହିତ୍ୟିକ ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ପାଇଲେ, ନୂତନ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲେ, ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ପ୍ରୟାସ କଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ସଜୀବ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ସାହିତ୍ୟ-ଶିଶୁ ଉତ୍କଳ ମାତୃକୋଡ଼ରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଚକିତ କରିଦେଲା।

ତାପରେ ସାହିତ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ନୂତନ ନୂତନ ରଚନା ଦ୍ୱାରା ନୂତନ ଭାବଧାରା ଦ୍ୱାରା ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇଅଛି। ବର୍ତ୍ତମାନ ରୁଷ ସାହିତ୍ୟ, ଜର୍ମାନ ସାହିତ୍ୟ, ଅନେକ ଛାର ସାହିତ୍ୟର ଛାୟା ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଅଛି ଓ ସାହିତ୍ୟର କ୍ରମଶଃ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଘଟୁଅଛି।

(ବାଲେଶ୍ୱର କଲେଜରେ ଶିକ୍ଷା ସପ୍ତାହରେ ଅଧ୍ୟାପକ ପ୍ରିୟରଞ୍ଜନ ସେନଙ୍କର ଦେଇଥିବା ବକ୍ତୃତାର ସାରାଂଶ)

କୁତକୁତ୍

ପ୍ରଫେସର—କି ହୋ! ତୁମେ କ୍ଲାସରେ ଢୋଳଉଛ କାହିଁକି? ତୁମେ କଣ କବାଡ଼ୁଛ?

ଛାତ୍ର—ସାର ଆପଣ ତ ଖୁବ୍ କମ୍ ଧନ ହେଲ ବାହା ହୋଇଛନ୍ତି—ଆପଣ କାହିଁକି ଢୋଲଉ ...

(...) × × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା

ଲେଖକ— **ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାନ୍ତି**

ଜଗତକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଦାନ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାହିଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦାନ। ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ୟନାମ 'ନଇତାଲିମ' ବା 'ବୁନିୟାଦୀ' ତାଲିମ। ସମସ୍ତେ ନଇ ତାଲିମ ନାମ ଶୁଣିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ନଇ ତାଲିମରୁ ରସ ଆସ୍ୱାଦନ କରି ନ ଥିବେ। ନଇତାଲିମର ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଚାର ଓ ସର୍ବତ୍ର ସ୍ଥାପନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ କେବଳ ପୁସ୍ତକ ପୁସ୍ତିକା ବା ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ି ଅଥବା କିମ୍ବା ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଘଣ୍ଟାଏ ଦୁଇଘଣ୍ଟା ବୁଲି-ଗଲେ କେହି ନଇତାଲିମର ସ୍ୱାଦ ଅନୁଭବ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ। ତେଣୁ ନଇତାଲିମକୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହେଲେ ବା ସେଥିରୁ ରସ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ସେହିପରି ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଓତଃପ୍ରୋତଃ ଭାବରେ ମିଶିବାକୁ ହେବ। ତଥାପି ଥରେମାତ୍ର ସେହିପରି ଅନୁଷ୍ଠାନ-ମାନଙ୍କରେ ବୁଲି ଆସିଲେ କିଛି ନା କିଛି ଧାରଣା ହୋଇ ପାରିବ।

'ନଇତାଲିମ'ର ଅର୍ଥ ନୂତନ ସଭ୍ୟତା ଅର୍ଥାତ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ସଭ୍ୟତା ଚାଲିଛି ତାହାର ଠିକ୍ ଓଲଟା। ସେଥିରେ ପରିବାର ଛୋଟ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ। ଯନ୍ତ୍ରାଧାରି ନାତ ହେବନାହିଁ। ଶାରୀରିକ ପରିଶ୍ରମ ନ କରି କେହି ରହି ପାରିବେ ନାହିଁ। ସରଳ ଜୀବନ ସହିତ ଉଚ୍ଚ-ଚିନ୍ତା ସ୍ଥାନ ପାଇବ। ଏହାପିଲାର ଶରୀର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଆତ୍ମା—ଏହି ତିନୋଟିର ସମ-ତୁଲ ଓ ସୁସମଞ୍ଜସ ବିକାଶ ଦ୍ୱାରାହିଁ ସମ୍ଭବପର।

'ନଇତାଲିମ' ଦେଶର ଧନ ବଢ଼ା-ଇବ। ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ସୁଖୀ, ଶାନ୍ତ ଓ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ କରାଇବ। ଏହା ନ ହୋଇ ପାରିଲେ ନଇତାଲିମରେ କିଛି ଦୋଷ ରହିଲା ବୋଲି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମତ।

ନଇତାଲିମ ଦେଶର ବସ୍ତ୍ର ଓ ଖାଦ୍ୟ ସଂକଟ ଦୂରକରିବ। ପ୍ରକୃତରେ ନଇତାଲିମ ଚାଲିଲେ ଦେଶରେ ବସ୍ତ୍ର ଓ ଖାଦ୍ୟ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ଏ ଶିକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ଦେଶରେ ପ୍ରକୃତ ସାମ୍ୟବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ—ଯେଉଁ ସାମ୍ୟବାଦରେ ଦୁଃଖ ଦୈନ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ, ସମସ୍ତେ ସୁଖ ଆନନ୍ଦରେ ରହିବେ।

ନଇତାଲିମରେ ଖେଳ ଓ କାମ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଜିନିଷ ନୁହେଁ। ଏଥିରେ କେତେଘଣ୍ଟା ଖେଳ ଓ କେତେଘଣ୍ଟା କାମ ନାହିଁ। ନଇତାଲିମରେ ପିଲା ଖେଳି ଖେଳି ଶିଖିବେ ଓ ଲେଖାପଢ଼ା ଏବଂ କାମ ତାର ଖେଳ ହେବ।

ନଇତାଲିମ ତା ନିଜର ଖର୍ଚ୍ଚ ନିଜେ ତୁଲାଇବ ଅର୍ଥାତ ନଇତାଲିମ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବ। ଯେଉଁଠି ଏ ଶିକ୍ଷା ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇ ନ ପାରିବ ତାହା ଶିକ୍ଷାର ଦୋଷ ନୁହେଁ। ଦୋଷ ଶିକ୍ଷକ ବା ଶିକ୍ଷା ପରିଚାଳକଙ୍କର।

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ଶିକ୍ଷକ କାରୀଗର ହେବ, କେବଳ ଦରମା ନେଇଥିଲା ନୁହେଁ। ତାଙ୍କର ମାସିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏଥିରୁ ଉଠିବ। ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ହେବ। ତେବେଯାଇଁ ଖାଣ୍ଟି ସହଯୋଗର ଉଦ୍ଭବ ହେବ।

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର କ୍ଷେତ୍ର ବହୁତ ବଡ଼। ତାକୁ ସମଗ୍ର ଜୀବନର ସମସ୍ୟାକୁ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ହେବ। ପିଲା ଓ ଶିକ୍ଷକ ନିଜେ ସମସ୍ତେ ମିଶି କାମ କରିବେ ଓ ନିଜର ଅଭାବ ନିଜେ ପୂରଣ କରିବେ।

ଏଥିରୁ ପାଠକ ପାଠିକାମାନେ ଭାବିବେ ନାହିଁ ଯେ ଏ ଶିକ୍ଷାରେ ଶିକ୍ଷକ ଓ ପିଲାମାନେ କୁଲିମଜୁରିଆ ପାଲଟି ଯାଉଥିବେ। ଏ ଶିକ୍ଷା ବୁଦ୍ଧି ଓ କର୍ମକୁ ଯୋଡ଼ୁଛି, ମଜୁରିଆର ଯେଉଁ ସମ-ୟରେ ଯେଉଁ କାମ କରିବ ନଇତାଲିମର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ତାହାର ବୁଦ୍ଧିବଳରେ ଦୁଇ-ଗୁଣ କାମ କରିପାରିବ। ଏଥିରେ ଦେଖାଣିଆ କାମର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ କାମ ହୃଦୟର ସହିତ ହେବ।

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା କୌଣସି ପେଷା ଶିଖାଏ ନାହିଁ। ମାତ୍ର ହାତକୁ କଳାକୌଶଳ ଦେଇ ମଣିଷ ଗଢ଼େ। ପିଲାକୁ ଜୀବନ ରସ ଦିଏ। ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୁଷ୍ୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ।

ଏ ନୂଆ ସମାଜର ପିଲା ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ନିଜେ ବୁଝିବ। ନିଜେ ନିଜର ଦାୟିତ୍ୱ ବୁଝି କାମ ନ କଲେ ବା ଅଳ୍ପ କଥାରେ ଉତ୍ତମ ନାଗରିକ ହୋଇ ନ ପାରିଲେ ସମାଜ ପଙ୍ଗୁ ହୋଇଯିବ। ଏ ସମାଜରେ ଦୈନନ୍ଦିନ କଟାଇବା ପାଇଁ ରୁଟିନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି। କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ କାମର ରୂପ, ପ୍ରକାର ଓ ସମୟ ବଦଳି ଯାଇପାରେ। ତାହାଦ୍ୱାରା ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଦିଏ। ଏଥିରେ କଳ କଳିଆ ରୁଟିନ ନାହିଁ। କାମରେ ସଦା ସର୍ବଦା ନୂତନତ୍ୱ ରହିଛି।

ଏତେ ବଖାଣି ଗଲେ କିନ୍ତୁ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା କି ଜିନିଷ ତାହା ପ୍ରାୟ ଆପଣଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିବ। କୌଣସି ଯଦି କରିଥିବେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାହିଁ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା। ଅତେବ [illegible] ଇଣ୍ଡିଆ ପମ୍ପନ୍ତ୍ରଙ୍କୁ [illegible] ଦେଇଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ [illegible]ନ୍ୟାନ୍ୟଙ୍କୁ ହାତ ଦେଇନାହାନ୍ତି; କେବଳ [illegible] ଦେଇଛନ୍ତି। [illegible] ଜନ୍ମ ହେଲାମାତ୍ରେ ହାତଗୋଡ଼ ହଲାଉଛି। ଜନ୍ମଠାରୁ ଯେଉଁ କ୍ରିୟାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ତାହାର ଭିତ୍ତିରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାହିଁ

(ପରବର୍ତ୍ତୀ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୋଟିଏ ଧୂମ୍ ଧାମ୍ ସରିଯାଇଛି ସେଠାରୁ ଦେଖି ହେଉଛି। ଶବ୍ଦ ଅନୁଯାୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଚର୍ଚ୍ଚା ବୌଦ୍ଧିକତା। ଭକ୍ତ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି।

କାହାଣୀ

ଏଥର ଚନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କର ପାଳି। ଚନ୍ଦ୍ର-ପ୍ରେୟସୀଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛନ୍ତି। ଅପରେ କେଉଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ନବ-ଜୀବନରେ-ପାଦ-ଦେଇ-ଥିବା ପ୍ରଣୟ।

ସୁସଜ୍ଜିତ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ। ନୀଳାଭ ଆଲୋକରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ଉଦ୍ଭାସିତ। ବହୁତ ପୁଷ୍ପହାର ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମୂଲ୍ୟବାନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଅଳଙ୍କାରରେ ବିଭୂଷିତା ପତ୍ନୀ-ପଦଗାମୀ-ଧାରିଣୀ ନବ-କୁମାରୀ ବଧୂ। ପଲଙ୍କରେ ଉପବେଶନ କରିଛି। ଚନ୍ଦ୍ର କୌତୁକ ଓ ଆଶା ଚାପିଧରି ଭିତରକୁ ନେଇ ଗୃହକୁ ଦେଖା। ଲୀଳା ଜଣ ଜଣ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରିୟା କଣ୍ଠରେ ପରିଚିତ କରାଇଦେଲା। ସେ ଯାହାର ଶକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଉପହାର ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଟଙ୍କା, ଅଳଙ୍କାର, ପୁସ୍ତକ, ପ୍ରସାଧନ-ସାମଗ୍ରୀ ପୁତ୍ତଳିକା, ପୁଷ୍ପଗୁଚ୍ଛ ଏବଂ ଅନୁରୂପ କେତେ କଣ।

ଜଳଲଜାଗେ ଟେଢ଼ଅ

ଏହି ସମୟରେ ଅସି ପହଞ୍ଚିଲା ଲୀଳା, ପ୍ରଣୟର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ। ସାଙ୍ଗରେ ତା ସ୍ୱାମୀ।

ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଥିବା ପୂର୍ବରୁ କହିଲା—ସ୍ୱାମୀ ଏକଣି ଗୃହପ୍ରବେଶ, ଇନ୍ଦୁକୁ ଟିକିଏ ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କର ଭାରି ଇଚ୍ଛା। ଚନ୍ଦ୍ରମାନେ ନିସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ଏମାନେ ଘରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ। ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳ ଯେମିତି ଅଭିନବ ହେଉଛି, ଦୃଶ୍ୟ ପରେ ଦୃଶ୍ୟ, ବିଶ୍ରାମ ନାହିଁ। ସେହିଲେଖ ଦେଖାଣିଆ ଜାଲତାଏ। ଟିକିଏ ଭଲ କରି ଆଖିନାକ ଭିତରକୁ ଦେଖିଲାଠାରୁ ବିହୀନ। ସାରା ଜୀବନରେ ହିଁ ଅଭିବାଦନଟା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ, ପ୍ରଦର୍ଶନୀ। ସେ କନ୍ୟାକୁ ଦେଖିଲେ, ଟିକିଏ ଭାଟିବ,— ଅର୍ଥାତ୍ ଥରକ ଓଢ଼ଣା - ଖୋଲରେ ଗୋଟିଏ ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମଗ୍ରୀ। ସାମର୍ଥ୍ୟ ନ ଥିଲେ ବି କେବଳ ଗୃହ ଉପରେ ଯେମିତି ହେଲେ କିଛି ଦେବାକୁ ହେବ।

ଶେଷରେ ବାକୁଥା ଯାଉଥିଲା ଶ୍ରୀକାନ୍ତ। ଏଥର ଚନ୍ଦ୍ର ହେବ ସଙ୍ଗିଣୀ। ଲୀଳା ଦେଖିପାରି ଡାକିଲା—କ'ଣ ଭାନ୍ତ? ବେଶ୍ ଲୋକ ତ ତୁ! ଥରେ ଏତେ ଦିନ ହେଲା ଅସିଲୁଣି, ତୋର ଟିକିଏ ବି ଦେଖା ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି

ସମସ୍ତେ କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ. ଅସିବ ତା କଣ କରନ୍ତି?

ସାମ୍ନା ନବ - ବଧୂର ରୂପରେ ପ୍ରଶଂସା ମୁଖର ହୋଇ ସୁନା ମୁଦିଟିଏ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇ ବାହାରି ଅସିଲେ। ତାଙ୍କ ପଛରେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଓ ଲୀଳା।

ଲୀଳା ତା କାନରେ କଣ କହିଦେଲା। ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଟିକିଏ ଅଟକି ଗଲା।

ଲୀଳା ବ କହିଥି ଅନମନା ପର କଟାଗଲା! ମାତ୍ର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନିଜକୁ

(ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ପୂର୍ବପୃଷ୍ଠା ପରରୁ)

ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା। ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଭାଷାରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ମା'ର ଗର୍ଭଠାରୁ, ଶେଷ ମୃତ୍ୟୁପରେ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ପିଲାର ୭ବର୍ଷଠାରୁ ୧୪ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି। ଅନେକ ପ୍ରଦେଶରେ ଏହି ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ହେଉଛି କିନ୍ତୁ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ୟ ଅଂଶମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଛି।

ଏହି ସାତ ବର୍ଷରେ ପିଲା ଇଂରାଜୀ ବଦଳରେ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ସହ ଅଳକାର ମେଟ୍ରିକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିବା ମେଟ୍ରିକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ବର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଧି ପଡ଼ି କେତେକ ବାଧ୍ୟତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ନମ୍ବର ରଖି ପାସ କରିବା। ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦୈନନ୍ଦିନ କର୍ମ ଜୀବନରେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବିକାଶ ଓ ନିଜର ସାମାଜିକ ଯୋଗ୍ୟତାର ପରିମାପକ ହେବ। ଏବଂ ସେ ଜଣେ ଅଦର୍ଶ ନୀତିବାନ ସୁଦକ୍ଷ କର୍ମବୀର ହୋଇଯିବ। ବୁନିୟାଦି ଶିକ୍ଷା ବା ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଅଗରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିକାଶର ଅଦର୍ଶ ଏପରି ଅଛି ଯେ ପିଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ଓ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦେଶ ଜାତିର ପ୍ରକୃତ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ହେବ। ଏହି ଅଦର୍ଶବାଦ ନଇତାଲିମରେ ନିହିତ ଅଛି।

ପାଠକ ପାଠିକାମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାବୁଥିବେ—ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଶୂନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ ବଖାଣି ଯାଇଛି। ଏହା ଲେଖକର ତତ୍ତ୍ୱ ନୁହେଁ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅନ୍ତରର ବାଣୀ। ଯାହା ସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ତାହାହିଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସାଧାରଣଙ୍କୁ କରିବା ପାଇଁ କହନ୍ତି। କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ ନ ନେଇ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗାନ୍ଧି ନାମ ଅମ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ କହିବା ବଡ଼ ଦୁଃଖର କଥା।

—୦—

ସମ୍ଭାଳି ନେଇ କହିଲା 'ମୋର ଏବେ ସେଇ କଥା ଭ- ନାହିଁ ।'

ତାହିଁ ଅର୍ଥାତ୍ ତ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ବହନ୍ତି ସମ୍ବଲପୁରୀ ଫୁଲ ଜାମା ।

ଏହା ପରିଷ୍ଟ, ଘରର ନାନା ଝଞ୍ଜାଳ ।

ପିଲା ପିଲି କଣ ?

ପୁଅଟିଏ, ଝିଅଟିଏ । ଅସିବୁ, ଆମେ ଆଉ ଦୁ ଜଣ ଅଛୁଁ ।

ହଉ ।

ଉଭୟେ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ଲୀଳା ମନ ଭିତରେ କଣ ଅଜଣା ପାଇଟି ହେଲା । ଟଙ୍କାପାଏ ଅସି ପୁଣି ଲେଖିଟି ଗଲ୍ପ, ତୁମ୍ଭ ପଢିଥିଲ ନାହିଁ । ପଚାରିବ ବୋଲି ଯେତେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହେଲେ ବି, ପଚାରି ପାରିଲା ନାହିଁ । × +

ଅନେକଦିନେ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା ।

ଲୀଳା ପଚାରିଥିଲା—ତୋ ଲେଖା ଦେଖିବ ବୋଲି ପ୍ରାୟ ସବୁ ପତ୍ରିକା ମଗାଏଁ । କିନ୍ତୁ ତୁ ଏବେ କମ୍ କାଗଜରେ ଯାହିଁକି ଲେଖୁ ?

ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ।

କାହିଁକି ? ଅଜିକାଲି ସାହିତ୍ୟ—କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖୁବ୍ ଦଳାଦଳି ନା ?

ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା ଶ୍ରୀକାନ୍ତ । ତେବେ ଗୋଟେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ହବ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ନିଶ୍ଚୟ, ବିଶେଷତଃ ସାହିତ୍ୟିକମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ-ବୁଦ୍ଧି-ସମ୍ପନ୍ନ ଜୀବ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନ ମତ ଅଛି ଏବଂ ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ଅଛି । ସୁତରାଂ ଦଳାଦଳି ତ ହେବ ।

ତୁ କଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁ, ସ୍ୱାଧୀନ ମତ ପ୍ରତି ନିଷ୍ଠା ଲାଗି ଏତେ ଦଳାଦଳି ? ମୋର ତ ନାନା କାଗଜର ନାନା ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢି ମନେ ହେଲା ଯେ, ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କାହାରି ନିଷ୍ଠା ନାହିଁ । ସମସ୍ତେହିଁ ମତଲବ-ବାଜ ବ୍ୟବସାଦାର ।

ଏରକମ ଧାରଣା ମନରେ ପୋଷଣ କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ?

ଅର୍ଥାତ ଯାହା ଲେଖାଯାଉଛି, ଦେଶର ଦରିଦ୍ର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନେଇ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ସାହିତ୍ୟ ଗଠିତ ନ ହୋଇଛି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଖାଣ୍ଟି ସାହିତ୍ୟ ନୁହେଁ । ଲେଖକ ହୋଇଥିବେ କିଏ ପ୍ରକାଶକ, କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାଶକଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କ ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - ଦରିଦ୍ର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନେଇ ଲେଖା କୌଣସି ପୁସ୍ତକର ବିକ୍ରୟ ହେବା । ଫେର୍ ଏହୁ ଦେଖ୍, ଅଉଗୋଟେ କାଗଜରେ ଦେଖିଛି, ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧର ପ୍ରତିପାଦ୍ୟ ବିଷୟ—ରସ ସାହିତ୍ୟ ଏ ଦେଶରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନାହିଁ । ଏହା ସଙ୍ଗରେ ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଥମ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖକର ଶତ୍ରୁତା ଅଛି । ଅଉଗୋଟେ କାଗଜ ପ୍ରଗତି-ସାହିତ୍ୟ ଧରି ଅନ୍ଦୋଳନ ଚଳେଇଛି, ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ—

ତାକୁ ଅଟକାଇ ଦେଇ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା— ଏମିତି, ସବୁ ଯେ ମତଲବବାଜ ଏ ସନ୍ଦେହ ଆପଣଙ୍କର କିପରି ହେଲା ? ଏହି ସବୁ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ଯୁକ୍ତି ଅଛି, ସେସବୁ କଣ ଅର୍ଥହୀନ ?

ସେ ଟିକିଏ ହସି କହିଲା—ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ ଯେ କୌଣସି ବିଷୟ ସପକ୍ଷରେ ବା ବିପକ୍ଷରେ ଅନାୟାସରେ ଗୋଟେ ଯୁକ୍ତି ଛିଡା କରିପାରେ । ଭଲ ଓକିଲ ପ୍ରକୃତ ଦୋଷୀକୁ ବି ବେକସୁର ଖଲାସ କରାଇ ଅଣିପାରେ, ତାହା ବୋଲି ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ସେମାନେ ଯେଉଁର ଜାତ ବିଚାର କରିବାକୁ ବସନ୍ତି ନାହିଁ, ସେହିପରି ଯେଉଁମାନେ ସତ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ରସିକ, ସେମାନେ ସାହିତ୍ୟର ଜାତି ନେଇ ମୁଣ୍ଡ ଘୁରାନ୍ତି ନାହିଁ । ମଣିଷର ସୁଖ ଦୁଃଖ ପ୍ରେମ ଘୃଣା ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଅର୍ଥାତ ମଣିଷର ଜୀବନକୁ ଭିତ୍ତିକରି ସାହିତ୍ୟ । ସେ ମଣିଷ ଧନୀ କି ଗରିବ, ରାଜରାଣୀ କି ମେହେନ୍ତରାଣୀ—ଏଥିପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ବେଶି ମାତନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଜାଣିବ ଚଣ୍ଡୀମଣ୍ଡପବାସୀ ଭଙ୍ଗବାଃ ମତଲବବାଜ ପଣ୍ଡାଙ୍କର ସଗୋତ୍ର । ସେମାନେ ବ୍ୟବସାଦାର, ସାହିତ୍ୟିକ ନୁହନ୍ତି ।

ଏହାପରେ ଆଉ କେବେ ଲୀଳା ସାଙ୍ଗରେ ସାହିତ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଶ୍ରୀକାନ୍ତର ନଥିଲା । × ×

ତୃତୀୟ ଦିନ ।

ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ତନ୍ମୟ ଚିତ୍ତରେ ସାହିତ୍ୟ ରଚନାରେ ନିମଗ୍ନ ଥିଲାବେଳେ, ଲୀଳା ପୁଅକୁ ପଠାଇଥିଲା ତାକୁ ଡାକି ଆଣିବାକୁ ।

ଲୀଳା ଛନଛନ ସଜାଇ କରି ରଖିଥିଲା । ପାଖରେ ସାନ ଝିଅଟି ଠିଆହୋଇ ଦୁଷ୍ଟାମି କରୁଥାଏ ।

ଆଜି କଣ ଯାଉଛ ?—ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମୁହଁରେ ଜିଜ୍ଞାସାର ଚିହ୍ନ ।

ହଁ, ଆଉ ଛୁଟି ମିଳିଲାନାହିଁ । ବାଧ୍ୟ ।

ତାପରେ ଦୁହେଁ ନୀରବ । ଲୀଳା ଗୋଟେ ଟ୍ରଙ୍କ ଉପରେ ବସି ଅନାଇଁକି ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପାଇଁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା ।

ଶୁଣିଲୁ ତୁ ବାହା ହେଉନାହୁଁ !

ସତ ।

କାହିଁକି ?

ସମସ୍ତେ ତ ବାହା ହେଉଛନ୍ତି, ମୁଁ ନହେଲେ କଣ ହୋଇଗଲା ? ତା ଛଡା ନିଜ ପେଟ ଗୁଜୁରାଣ ଚଳାଇବାକୁ ଯାହାର ପନ୍ଥା ନାହିଁ—

ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପାଇଁ ଜଳଖିଆ ଆସିଲା । ଖାଇ ସାରିଲା ବେଳକୁ ବାହାରୁ ଶୁଣାଗଲା— ଗାଡି ଆସିଲାଣି । ଦୁହେଁ ଉଠିଲେ ।

ସମସ୍ତେ ବିଦାୟ; ପର୍ବରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଜିନିଷ ପତ୍ର ଗାଡିରେ ଲଦା ହେଉଛି ।

ସ୍ୱାଭାବତରେ ଲୀଳା ଶ୍ରୀକାନ୍ତକୁ ଟିକିଏ ଅନ୍ତରାଳକୁ ଡାକିନେଇ ପଚାରିଲା—ସିଲୁର ଖବର ? ଶୁଣୁଛି, ସେ ବାହା ହେଲେଣି । ପିଲାପିଲି କଣ ? ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ତଳକୁ ନଇଁ ପଡିଲା, ମୁହଁଟି ଲାଲ ।

ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ହଠାତ୍ ପ୍ରତିବାଦ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ କହିଲା—ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ସେହିଅତେ ଝାରସୁଗୁଡାରେ ତ ଅଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ଗାଡିରେ ଉଠିଲେ । ଅସ୍ଥାୟୀ ଦୁନିଆ ଗଢି ଭାଙ୍ଗିଲା । ଲୀଳା ନଯିବା ଯାଏ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଆଖି ଫେରାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଲୀଳା ଦିନେ ପରସ୍ପରର ମନ ପ୍ରାଣରେ ବୁଡ଼ିଥିଲେ । ମାତ୍ର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହେଲା ସମାଜ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟକାନ୍ତ ଶ୍ରୀକାନ୍ତର ବଡଭାଇ !

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର

ଶ୍ରୀ କାଳନ୍ଦୀଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ଦେଶର ପ.ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରୀ କାର୍ଯ୍ୟ, ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ କଥା ଲେଖିବା ହେଲେ ... ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ଯାବ ପୃଥକ ଭାବରେ ଲେଖା ଯାଉଛି । କାରଣ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଧର୍ମଗତ ଜାତ ଅନେକ ଜନ୍ମ ସେହିଠାରେ ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଅଛି ତାହା ହେଲେ ବେହି ବିଶେଷ ନାହିଁ । ପୃଥିବୀରେ ମଧ୍ୟ ବେହି ବିଶେଷ ଅଛି ବା ନାହିଁ ଜେଣେ ଜାଣିଲେ—ଭାରତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟବାଦୀମାନଙ୍କ ଉପରୁ ଅଳ୍ପ ଦଳ ଅନେକ ଆଦି ଅଛନ୍ତି ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଶିଖ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାନ ଏବେ ବା ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନର, ଇଂରେଜ, ମୁସଲମାନ, ହିନ୍ଦୁ ଆଦି । ସେସବୁ ଜୋରରେ କେ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶରେ ସରକାର ଚାଲିବ କିପରି ଏମାନଙ୍କ ସହିତ ଲାଗିକି କଲୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚାଲି ପାରିବ ନାହିଁ ।

କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଭାରତ-ବର୍ଷର ବିଭାଜନ ନ ହେଉ । ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ଚାପରେ ସମାଜଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ଛଡ଼ା କହୁଥିବା ପାଇଁ ଅଥବା ସମାଜ ଅନ୍ତରରେ ଉତ୍ତେଜନା ପାଇଁ—ଭାରତ ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହର-ଲାଲ ତା' ପାକିସ୍ତାନର କାର ଶାଃ ମହମ୍ମଦ ଅଲି ଜିନ୍ନା । ସାମ୍ପ୍ରତଃ ପୂର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅସମ ଓଡ଼ିଶା ପାକିସ୍ତାନୀ ଏ ଦୁହିଙ୍କର ସେହିଠାରେ ଅଧିକାର ଅଧିକାର କରି ଥିଲା । ସେ ଅଧିକାର ଉପରେ ଦାବୀ ଏବଂ ଓ ଦେଶ ପଞ୍ଜାବ ଓ ବଙ୍ଗରେ ଯାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସେ ସବୁ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବାର କଥା । ଅନ୍ୟ ଭାରତର ବିଭାଗ ପୃଥିବୀର ଭିତର ଦେଶର ଯେଉଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନେତାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼େ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଯେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ନ ଥାଉ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ଏକାଠେଇଲେ ଅଲଗା ଏଠାରେ ଅଛି ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଭଳି ହେଲେ ।

ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଦେଶ ଉପରେ ଭୁଲ ଦୃଷ୍ଟି, ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱଦେଶକୁ ବାହାରି ଅପେ ସେତେ-ବେଳେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅଛି ଦେଶରେ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ନଜର ନ ଥାଇ ସେଠି ଯାଇଁ ନ ଅଟକି, ହିନ୍ଦୁ, ବନ୍ଧୁତା, ପଞ୍ଜାବ ଓ ଶେଷରେ ସ୍ୱାଧୀନ ହିନ୍ଦୀ ଉପରେ । ଅଥଚ ଏଥିରୁ ଆମରେ ଅଛି ବେହି ମସ୍ଜିଦ ଥିବ ପରି ଭଳି ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଭଗବାନ ଯେମିତି ଏହା ଦେଖ ଅଛନ୍ତି ! ଏ ସବୁ ଥାନର ଅଛି ଉପଦ୍ରବ ଯେମିତି ଏକଟି ମସ୍ଜିଦ ନାମର ଗୋଟିଏ ଉପମର ଜନ୍ମ ଅଛି ତାଙ୍କ ମସ୍ଜିଦ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ଭଲେ ଏହା ଗାନ୍ଧୀ ।

ତମାମ ଭାରତ ବର୍ଷର ୪୦ କୋଟି ଅଧିବାସୀଙ୍କ ୩୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ କଣ କରିଛନ୍ତି ଓ ତାହ, ତାଙ୍କର ଜନ ଜନ୍ମ ସମ୍ପଦର ଗୋଟା କରିବା, ତାଙ୍କର ଅହିଂସା, ସତ୍ୟାଗ୍ରହ, କର୍ମପ୍ରଣାଳୀ, ଅସହଯୋଗ, ଅସାମ୍ୟ ଦୂର ଓ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ନାଗରିକ, ହରିଜନୋଦ୍ଧାର, ଗ୍ରାମ ସଙ୍ଗଠନ, ଗୀତା, ଉପବାସ, ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନ ଅନ୍ୟ ଶେଷରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାରେ ସଂଗ୍ରାମ ମାନେ ଭାରତରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ୧୯୪୭ ଅଗଷ୍ଟ ଅଧୋବଦନରେ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ମାଉଣ୍ଟ ବାଟନ କାର୍ଯ୍ୟକାଳରେ ଅତି ପର ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ର ଜବାବରେ ସ୍ୱଭାବତଃ ତାହା ଚାହିଁଲା ପଠାଇବାକୁ ଦେଶରେ ଜନ୍ୟ ନେତାଙ୍କ ପାକିସ୍ତାନ ଯେଉଁ ଓ ଯୁଦ୍ଧରେ ହିଂସାର ସବୁବାର ଦୁର୍ବଳ ହେଉ ପଡ଼ିବା ପରରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଶାସନ ମିଳିଲା; ଅଥଚ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜର୍ମାନ ଜାପାନ ପରାସ୍ତ ହେବାରୁ ଅନ୍ୟ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଦେଖି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ଉଠିବା କାରଣରୁ, ପରେ ଏ ସକଳ କାରଣ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ତର ଅନେକ ଦୃଶ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ କାରଣର ସମଷ୍ଟି ଯୋଗ ଭାରତ ଉଦ୍ଧାରରେ ସର୍ବ ଦୂରଦର୍ଶୀ ଗାନ୍ଧୀ ଏକ ନୂତନ ଅଧ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟ ହେଲା ସମସ୍ତ କଥା ଭାରତର ଅଧିକ ବେଳେ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସେସବୁ ପାଇଁ ଜଗତରେ ଜଣିଶ ମାତ୍ର ବୋଲିଯାଇ ପାରେ । ତାହା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ମାତ୍ର ହୋଇଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟ ଏଥିସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟ କଥାଟି ଭୁଲିଯିବାର ନୁହେଁ ଯେ ଯେଉଁ ଭାରତବର୍ଷ ଅବଲମ୍ବ ପରେ (ତାଙ୍କ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ) ଗୋଟିଏ ଅଖଣ୍ଡ ଦେଶ ହୋଇଥିଲା ଇଂରେଜଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବା ଶତ୍ରୁତାରେ ହେଲା ପଛରେ ଦ୍ୱିଖଣ୍ଡିତ ଅଛି ମ ହିଁ ଶେଷରେ ମିଳିତ ଏକ ଶାସନାଧୀନ ଦେଶ ହୋଇ ପାରିଥିଲା, ଗାନ୍ଧୀ ଭଗବାନ ଦୁଇ ବିଦେଶୀ ଶାସନରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ସ୍ଥିତିର ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖଣ୍ଡିତ ଓ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତର ମୁକ୍ତ କରିବାରେ ଗାନ୍ଧୀ ଯେଉଁଠି ପ୍ରଶଂସାର ପାତ୍ର ତାକୁ ବିଭକ୍ତ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ସେହିଠି ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା, ତାହା ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟ ହେଲା, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଏ ଦୁଇଟି ଦେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମତିର ଜିନିଷ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଦାୟୀ କରାଯିବ, ପୃଥକ ହେବାରେ ଭାରତ ତଥା ପାକିସ୍ତାନର ଅନ୍ୟ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ମାନଙ୍କର ଉଲ୍ଲାସ, ଲୋକ-ଗଣରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରିମାଣରେ ତାଙ୍କୁ ଦାୟୀ ଧରିବାକୁ ହେବ । ତାଙ୍କ ସମ୍ମତିର ଦୃଷ୍ଟି ଫଳରେ ଯାହା ହେଲେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ଭାରତ ହେଲା ତେବେ ସେ ପାକିସ୍ତାନ ହେଲା ତେବେ ପାକିସ୍ତାନ ମଧ୍ୟ ସେହି ପରିମାଣରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶଂସା ଜନ୍ମାଇ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଦାୟୀ କରିବାକୁ ହେବ, ତେବେ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ତାଙ୍କ ପଦକ୍ଷେପରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ପରିମାଣରେ ଦାୟୀ କରିବାକୁ ହେବ ।

ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶତ୍ରୁ ଦୁଃଖ ଦେବ ଦେଶକୁ ଯେ ଯେପରି ଅଣି ପାରିବା, ବିଦେଶୀକୁ ହଟାଇ ଦେବାକୁ ଯେ ଦେଶକୁ ଏକ୍ୟ କରି ପାରିଲା ତାହା ପଛରେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ, ଗୁଜୁରାଟୀ, ମାରୁଆଡ଼ି, ଶୋଷକ ଶୋଷିତ ଆଦି ସେହି ଜାତି ବର୍ଣ୍ଣ ଭେଦ କରି ଅସମ୍ଭବ ? ଏହାର ଉତ୍ତର ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ପରିବାରରେ ସେ କହିବେ ଏହି ବାବରେ କଣ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିବେ ହେଉଛି । ତେବେ ଏତେବେଳେ ଅଛି ଅଛି ତାଙ୍କର କହିବାର ବୋଧହୁଏ ତାଃ ନାହିଁ ଯେ ଭାରତର ବହୁଲୋକ ହୋଇଥିଲେ ଏହିଭଳି ଅଧିକ ନଥ ସେତେ ବଳ ଦେଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତେ । କାରଣ ଏବେ ତ ସେ ବହୁଲୋକ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ପାଇ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ଯେ ବାହାରକୁ ବହୁଲୋକ କରି ବସାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅଛି ପ୍ରଥମ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଜବାହରଲାଲ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ, ତାଙ୍କ ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଜଣେ ହରିଜନ କନ୍ୟା ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରେ ବସି ପାରନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ପାକିସ୍ତାନରେ ଜିନ୍ନା ବହୁଲୋକ ଥାଇ ଏବଂ ଭାରତରେ ମାଉଣ୍ଟବାଟେନଙ୍କ ପରେ ଗାନ୍ଧୀ ଯାହା ବହୁଲୋକ ହୁଅନ୍ତୁ, ତେବେ ସେ ଜଣକ ବହୁଲୋକ ଭାବରେ ରହନ୍ତେ ଓ 'ଗ୍ରଙ୍ଗ କଲେଜ'ରେ ବହୁ-ଜନଙ୍କ ପରିଷଦ ହୁଅନ୍ତେ, ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ଲାଟମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ରହନ୍ତୁ ବା ଥିବାରୁ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରୁ ବେହି ଚେତନ ତ୍ୟାଗ କରୁ ନଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର କୌଶଳ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତେ ତଥା ସେତେବେଳେ ଅଛି ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଥିଲାନାହିଁ, ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ କରାଇବା ପାଇଁ ସୈନ୍ୟସୈନିକ ପଠାନ୍ତେ ତଥା ଆମରଣ ଅନଶନ କରନ୍ତେ, ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାର ଆବଶ୍ୟକତା, ଉପବାସ ବ ନାହିଁ ଓ ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ହୋଇନ ଅବସ୍ଥିତିରେ ବାଧା ଉପସ୍ଥିତ ନ ହୋଇ ପରସ୍ପର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏହା ଦେଖିବା ଲାଗି ଯେ ବାହାର ଚୌହଦୀରେ ରହି-ପାରେ ।

ଏହି ଚୌହଦୀର ଯାହାଙ୍କର ତାରତମ୍ୟ ତାହା ନବୁଝି ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଭାରତର ଲାଟ ରୂପେ ପାଇବାକୁ ତାଙ୍କର ଯେ ଚୌହଦୀ ଭିତରେ ହେଲା କହୁଥିଲେ ଉଦାସ ନେତା । କାରଣ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ହେବାକୁ ଯେଉଁ ଯୋଗ୍ୟତା ଲୋଡ଼ା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମହୋନ୍ନତ କୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ଜନତା-ଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଆସିଥାନ୍ତା । ସେଣୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ରୂପେ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ସମସ୍ତ ଦେଶବାସୀ ସେ ସୌଭାଗ୍ୟ ଲଭି ଯୋଗ୍ୟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏବେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସ୍ମରଣରେ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଲାଭ ପାଇବା ତ ଦୂରର କଥା, ଆଜି ତାହାଙ୍କ ସହିତ ୧୨୫ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିବା ଯାବେ କହୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଅଦରେ ପୁଣି ଅତି ନୃଶଂସ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିବାର ଘୃଣ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ଧ୍ୱଂସପନ୍ଥୀଠାରୁ ଏବେସବୁ ବେଶି ଉଦ୍ୟମଶୀଳ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କର ଗୁପ୍ତ ଶତ୍ରୁବର୍ଗ ଅନୁଚରମାନେ—ଯେଉଁମାନେ ତାହାଙ୍କୁ ଦେବତା ଅବତାର ବା ସନ୍ଥମାନଙ୍କ ରୂପେ ପୂଜା କରନ୍ତି, ଅଥଚ ଅଥଚ ତାଙ୍କର ପରମଭକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱାରା ଶେଷରେ ଏତ ଏତର ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ ବା ଗୌରବ ବଢ଼ାଇବାକୁ ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖନ୍ତି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ମାନ ବଢ଼ିଲେ ଶେଷରେ ଯେ ପର ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଏତ ମାନ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଯିବ, ଏହି ଶେଷ କଥାଟା ଯେମିତି ଏ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ମନର ଉପରେ ରହୁଛି । ସେଠାଏ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଉଦାହରଣରେ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି, 'ଗୋବୃକ୍ଷ ଅଂଶ କପା ଚୋରଣ ନ୍ୟାୟ' ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ନାଁରେ ସବୁ କଥାରେ ତାହା ପାଇଁବାର ଦିଶୁଛି ।

ତାଙ୍କ ଅତ ଦେବତା ସ୍ମୃତି ଅନୁସାରେ ଏକ-ଦେବା ପରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ଭାବରେ 'ସତ ଏକ ରୂପ ବହୁ ନ ପାରନ୍ତି' ବୋଲି ଯେଉଁ ଧାରଣା ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି, ସେହି ଅନୁସାରେ ଏତର ସବୁ ବାଦ ମଧ୍ୟ ସତ୍ୟ ବୋଲି କହିବା ଅସଙ୍ଗତ ହୁଏ-ନାହିଁ । ଠିକ୍ ଯେମିତି ତାହାଙ୍କ ସେବକ ଓ ଭକ୍ତ-ମାନେ ତାହାଙ୍କ ନାମ ରଖିଲେ ଜଗତ୍‌ରେ କହିବ ବୋଲି ବୁଝନ୍ତି । ତାଙ୍କ ତାହାଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେତେ ବେଶି ଲୋକଙ୍କର ଭକ୍ତି ହେବ ସେତେ ବେଶି ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ବଂଶର ନାମଙ୍କର ଗୌରବ ହେବ । ଶେଷରେ ପୁଣି ଏମନ୍ତ ସବୁ ଯେ ତାହାଙ୍କ-ଙ୍କର ସ୍ମୃତି ହେବନି ତାଙ୍କ ସେବକମାନଙ୍କର ହିଁ ଭବର ସହିତ ଅତି ସମ୍ପର୍କ ରହିଥାଏ ।

ଗାନ୍ଧି ଯେ ଜଣେ ପ୍ରେମ ଅମ ଧର୍ମ ସାଧାରଣ ସହିତ୍ ତାଙ୍କର ମହାତ୍ମ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ବଳ ଓ ଧର୍ମ ପ୍ରେରଣା ଯେଉଁ ସମାଜର ତାହା ଜଗତରେ ସ୍ୱୀକାର କରି ସେ ଅଟେ ସହିତ ଅଛନ୍ତି, ଏମନ୍ତ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଏତ ଶ୍ଳୋକରେ ମଧ୍ୟ ଜଗତ ବଡ଼ିରେ ହୁଏ ଏହାର ହେବେ ସହିତ ହେବାଯାଇ ପାରନ୍ତି, ଏକଥା ପ୍ରଚାର କରିବା ଅଟେ ମହାପାପ ତ ନୁହେଁ, ଏହାକେତେଳେ ପ୍ରମାଣିତ ସତ୍ୟ ।

ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଅନ୍ତିମ ଦେବତା ସ୍ୱୟଂ ତାହା ଦ୍ୱାରା ତାହାଙ୍କ ହତ୍ୟା କରିବାର ଉଦ୍ୟମ ହୋଇ ବନ୍ଧ-ତାର ଅନ୍ୟ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏହି ଯେ ତାହାଙ୍କ ଉକ୍ତିର ୧୨୫ ବର୍ଷ ପରମାୟୁ ପ୍ରତି ବ୍ରିକ୍ଷେପ ରଖିବାର ଅବ-ଶ୍ୟକତା ଅଛି ହେଉନାହିଁ । ଦେବତାର କଥିତ ସଙ୍ଗେ ପୁଣି ପାଏ ଅଟେ କଣ ? ସେତ ସବା ଜଗତ ଯେଉଁ ସବୁରେ ଗାଆ ଜନ୍ମଜୀ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବ ହେଲ, ତାକୁ ଠିକ୍ ତାହାଙ୍କ ଯାଏ ଯାଏ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ କରିପାର ପାରେ । ଯେତେ ଯେଉଁଠି ସତ୍ୟ ପୋଥା ସଜ୍ଞ ଏ ଜଗତ, ଅଥଚ ଯୁଗର ଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି—ଗତର ବାପତରେ ଅସ ତାହା ବାହାରିବ ନାହିଁ, ସେଇଥିପାଇଁ ବେଶି ଦେଖିବାର କଥା । କେଶିଷ୍ଟ ସରକାର ଉଚ୍ଚନେତାମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଧନ୍ଦକ ସ୍ୱସ୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ସ୍ୱସ୍ଥ ପାଇଁ ଯେ ବା ବେଶି ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ପଡ଼ିବା ଉତ ଆନ ଭାବି ସ୍ୱସ୍ଥ ସହ ଦଳବେଳେ ଅଗରୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ପଟେ ବାସେର ଧର ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବାକୁ ସେ ଜରୁରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଦରକାର ଜଣାପଡ଼ୁନି ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ସବୁ ଶାନ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ପୈଶାଚିକ ଲୀଳା ଚାଲିଛି, ତାହାର ଶେଷ କରିବା ତାଙ୍କ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହେବାର ମୂଳରେ ଜଣ ଅଛି ? ୧୨୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚିବା କଥା ପାଖେଇ ଦେଇ ସେ ଯେ କୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମରିବାକୁ ଲୋଡ଼ୁଛନ୍ତି ଏହାର ବାହାର ? ତାଙ୍କ ପେଟେ ମୃତ୍ୟୁ ମୃତ୍ୟୁରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ କିଏ ? ଯେ ଉପାୟ କହେ ସେ କବାଟି ତାଙ୍କ ହତ୍ୟା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିବା ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକାରୀ ତପାସର ଭକ୍ତମାନେ ନୁହନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଯେଉଁମାନେ ଦେବତା ଜ୍ଞାନ ଜଗର ସହିତ ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି, ପୁଣି ସହିତର ପରମାୟୁ ୧୨୫ ବର୍ଷ ହେବାଟା ଏ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଓ ସମ୍ଭବ ବୋଲି ଭାବୁ କରନ୍ତି, ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ରଖିରେ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ସଙ୍ଗତ ବେଶି ସାଧାରଣ ବୋଲି ବୁଝନ୍ତି, ସେହିମାନେ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଯେଉଁ ଭକ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ଅତ ଶାସନ ଜଳ ପୁଲିସ୍ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି, ସେହି ଶାସନ ସୁବିଧାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରୁ ଅନେକତା ହେଲେ ସତ୍ୟର ମୂଳରେ ଗାନ୍ଧି-ମନ୍ତ୍ର ତଥା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ହତ୍ୟା କରିବାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରହିଁ ଅଛି ଏତେ ।

—*—

କୁତୁକୁତୁ

ବନ୍ଧୁର ପତ୍ନୀ—ଏହାର ଦୋଷ କଣ ?

ପୁଲିସ୍—ଏ ଲୋକ ବନ୍ଧୁକ ମାରୁଥିଲା ଠାରୁ ଟଙ୍କା ନେଉଥିଲା ।

ବନ୍ଧୁ—ତେବେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଛଦ୍ମବେଶରେ (Impersonation) ଥିବା କାରଣ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ।

× × ×

ମୁନ୍ନା—ମୋର ସ୍ୱାମୀ ଯେଉଁ ଦିନ ମୋ ମୁହଁରେ ଚାର୍ଚ୍ଚ୍ୟର ପ୍ରଥମ କ୍ରୀତ ଦେଖିଛି ଲେଖା ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଦୁଃଖିତ ହେଲି ବେଶି ।

ସରମା - ମୁଁ ଜନ୍ମ ଆପର ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କରିବ ଥିଲି— କହିଲି—ମୋର ଭାଗ୍ୟ ରେଖା ଖୋଲିଲାଣି ଏଥର ଉପର ଖୁବ୍ ଅର୍ଜନ ହେବ ।

\+ × +

ଡୋକ୍ତରର କହିଲା—ଆଜିକାଲି ଜଣେ ମକ୍କେଲ ଟଙ୍କା ଦବାକୁ ଗୁହେଁ ।

ଓକିଲ ଏକଥା ଶୁଣି ମନଦୁଃଖ ସୂଥିଲ ଜବାବ ସ୍ଥିର ମକ୍କେଲ ପ୍ରାଣକୁ ଉଦ୍ଧାରିଲେ ତାଲେ ସେ ପଳାଇ ଯିବ !

ନମୋଦରର କହିଲ—ଅଣ୍ଡ ସେ ଗୁଲିଖିବାର ଭୟ ନାହିଁ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ହାଜତରେ—ବର୍ଷେ ଜେଲ ହେଉଛି ।

ଓକିଲ—ଛଅବର୍ଷ ହେଉନାହିଁ । + × +

ସତ୍ରଲେଖ—(ମୁଁ ଚଲ ଶେଳ ଦେଖି ଦେଖି କହିଲେ) ଲୋକଟି ନେପୋଲିୟନ ପରି ଖେଳୁଛି ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ଗୁପ୍ତ—ଅଣ୍ଡ ନେପୋଲିୟନ ତେବେ ଫୁଟବଲ ଖେଳୁଥିଲେ ବୋଲି ଜାଣିବାରେ ନାହିଁ

ସତ୍ରଲେଖ— ସେଇଥି ପାଇଁ ମୁଁ କହୁଛି । (ସ୍ୱରେନ୍ଦ୍ର)

\+ × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରଦେଶ

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତରେ ଦାୟିତ୍ୱ ମୂଳକ ଶାସନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ରଜା ମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଜୁଲୁମ ଯୋଗୁଁ ତାହା ତେଜି ଉଠିଛି । ପାଟଣାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଟାଉନ ମଣ୍ଡଳ ଲୁପ୍ତ କରିବ ଏବଂ ତତ୍ପର ସଭାରେ ପାଟଣା ପ୍ରଜାଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଯେଉଁ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ତାହା ଆଦୌ ସନ୍ତୋଷଜନକ ନୋହିବାରୁ ସେ ଘୋଷଣାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି । ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁ ଉପେକ୍ଷା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଉଥିଲା ସେ ହେତୁ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ଉଦାର ମନ୍ତ୍ର ଫଳରେ ଲୋପ ପାଇଛି । ପାଟଣାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଚେତନଭାବେ ଯେଉଁ ଆତ୍ମୀୟତା ଲାଭ ପକ୍ଷ କରୁଛନ୍ତି ତାହାମଧ୍ୟ ଅବାଧ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାରେ ପ୍ରୟାସୀ । ମାତ୍ର ସଫଳ କାମ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଖଇରୁଆଁ ଅଧିବାସୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ କରିବା ପାଇଁ ନାନା ବୃତ୍ତିର ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିବାସୀମାନେ ପ୍ରଜାଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷର ଭିତ୍ତିପାଉଛନ୍ତି । ନୀଳଗିରି ରାଜା ଯେଉଁ ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ରବଳ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ପୀଡ଼ନ କରୁଥିଲେ ଏବେ ସେଇ ଅସ୍ତ୍ର ଅପଣା ଉପରକୁ ଆସିବାରୁ ରାଜ୍ୟଛାଡ଼ି ନୀଳଗିରିର ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ନେତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇଛି ଅନୁମାନ କରୁଅଛନ୍ତି । ତାଳଚେର ଓ ନରସିଂହପୁରରେ ସ୍ଥିତ ଗୁରୁତର । ନରସିଂହପୁର ରାଜା ଏଥର ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଘୋଷଣାକର ଦେଲେଣି ତଥ୍ୟ ଗଡ଼ଜାତ ଦେଲ, ତଥାପି ମଧ୍ୟ ରହିଲେ । ଜମିଦାରମାନେ ତାଙ୍କରେ ଯୁଦ୍ଧ-ଘୋଷଣା ଦେଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଶିକାର ସୁବିଧା କରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜଙ୍ଗଲ କାଟି ଉଜାଡ଼ି ପକାଇବାରୁ ପ୍ରଜାମାନେ ଆପତ୍ତି କଲେ । ଗୁଳି ଚାଳନା ଫଳରେ ଜଣେ ଲୋକ ମରିଛନ୍ତି ଓ ୬ ଜଣ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାର ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିବେଶନ ଡକାଯାଇଛି । ଏଥିରେ କେତୋଟି ଜରୁରୀ ଆଇନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଅଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସରଳତାରୁ ଉଠାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଇନ ଓ ଯେଉଁ ଆଇନ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ସଂଶୋଧନ ହୋଇଛି । ଅଲଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଉଦଯାତ୍ରୀର ଅଧିକାର ସଂଶୋଧନ । ଏ ସଂଶୋଧନ ଫଳରେ ଦେବୋତ୍ତର କମିଶନରଙ୍କ ଦେବୋତ୍ତର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ କ୍ଷମତା ବଢ଼ାଯାଇଛି । ଏ କ୍ଷମତା ବଳରେ ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଏବଂ ଅଧିକାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ୬୮ ଦିନ ବାହାରେ ଯେଉଁ ମୋକଦ୍ଦମା ହୋଇଛି ତାହା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ମୂଳତବୀ ରହିବ ।

ମାଉଣ୍ଟବ୍ୟାଟେନ

ଜନାବ ହାଇଷ୍ଟ

ଓଡ଼ିଶା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମିଶ୍ରେ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଦେଶର ରାଜ୍ୟ ଭାଷା ହେବା ଯେଉଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଗ ପାଇଲା ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଏସେମ୍ବ୍ଲିରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଚଳୁ ବୋଲି ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଥିଲେ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବୋଲି ବାଚସ୍ପତି ଦେଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଲାଟ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ରଥଙ୍କର ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଲୋଚିତ ହେବାପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର ଏବଂ ମୁକ୍ତିଶା ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଥିଲେ । ସେଥିରେ ସମ୍ବଲପୁର ଡେପୁଟି କମିଶନରଙ୍କ ଚରିତ୍ର ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା । ବାଚସ୍ପତି ସେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅଲୋଚିତ ହେବାକୁ ଦେଇ ନଥିଲେ ।

ଦେଶ

ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କରେ ଇଂରେଜ ଯେ ବଡ଼ ମନ୍ତ୍ରୀ ଚୋର ଯାଇଥିଲ ଏହା ଦସ୍ତୁରବ୍ଲୁ ଲୋକେ ଜାଣିଥିଲେ । ସେଥିରେ ଜିନ୍ନା ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ନିମିତ୍ତ ଚୋର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଓ କରିବେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଜଣାଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ କାଶ୍ମୀର, ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଜୁନା-ଗଡ଼ ଓ ତ୍ରିପୁରରେ ମୂଖ୍ୟତଃ ପାକିସ୍ଥାନ ତନାମ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଳ ଲାଗିଛି । କାଶ୍ମୀର ସେତ ପାକିସ୍ଥାନ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ପରିଷ୍କାର ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଲାଣି । କାଶ୍ମୀର ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ମାଉଣ୍ଟବ୍ୟାଟେନ ଜିନ୍ନାଙ୍କ ପାଖକୁ ଲାହୋର ଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଦିଲ୍ଲୀ ସେ ଫେରି ଆସିବା ପରେ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଲଲ ବେତାର ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାଇ ଦେଲେ ଯେ କାଶ୍ମୀର ପ୍ରଜା ସାଧାରଣ ତାଙ୍କ ନେତା ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଅନୁରୋଧ କରିବାରୁ ଓ ସେଠା ମହାରାଜା ଭାରତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବାରୁ ଭାରତ ସେଠାରେ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସୈନ୍ୟ ପଠାଇଛି । ପାକିସ୍ଥାନ ଯଦି ତାର ପ୍ରରୋଚନା ହ୍ରାସ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ଅଣେ ତେବେ ଶାନ୍ତି ଆସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭାରତ ସୈନ୍ୟ କାଶ୍ମୀର ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆସିବେ । ଏବଂ ତାହାପରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ପରି କୌଣସି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଜନମତ ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ପାକିସ୍ଥାନ ବା ଭାରତ କେଉଁ ରାଜ୍ୟରେ କାଶ୍ମୀର ରହିବ ତାହାର ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବ । ଏଭଳି ଏକ ନ୍ୟାୟ ସଂଗତ ସର୍ତ୍ତର ଜବାବରେ ପାକିସ୍ଥାନ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲିଆକତ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଏ ଗୋଳ ପାଇଁ ଦାୟୀ କରି ନାନା ଅଭିଯୋଗ ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । ସେ ଉତ୍ତରରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାଗଲା ଯେ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାରଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ କାଶ୍ମୀର ଆକ୍ରମଣ କରା ଯାଇଛି । ଲିଆକତ୍ ଅଲି କହନ୍ତି କାଶ୍ମୀର ଆକ୍ରମଣ ଏକ ହିନ୍ଦୁ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ମୁସଲମାନ ପ୍ରଜାଙ୍କ ବିପ୍ଳବ । ସେମାନଙ୍କ ସେମାନ ଜାତି ଆଫ୍ରିଦି ଓ ଜନ୍ମୁ ମାନେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ମାତ୍ର । ମୁସଲମାନଙ୍କ ଉପରେ ହିନ୍ଦୁ କାଶ୍ମୀର ରାଜାଙ୍କ ଅତ୍ୟାଚାର ଫଳରେ କ୍ରୁଦ୍ଧ ଆଫ୍ରିଦିଙ୍କୁ ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାର ରୋକ କରିଥିଲେ ତେବେ ଶୃଙ୍ଖଳା ଭଙ୍ଗ ଥାନ୍ତା । ଲିଆକତଙ୍କ ବାସ୍ତବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ପାକିସ୍ଥାନ ସର୍ବାର ଦୁର୍ବଳ ନଥିଲେ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏ ଆକ୍ରମଣ ମଳରେ ରହିଛି । ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ମାରି କମାଣ, ଟ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଅଗ୍ନିକ୍ଷେପୀ

କାଶ୍ମୀର କେଲୟାମ

ଜିନ୍ନା ସାହେବ

ବାଣମାନ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣା ପଡ଼ଇ ଯେ ଏହା ପାକିସ୍ଥାନ ସରକାରଙ୍କର ସଂଯୋଜିତ ଆକ୍ରମଣ । ଭାରତର ସୈନ୍ୟମାନେ କାଶ୍ମୀରର ଜାତୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛା-ସେବକଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଅତି ଗୌରବପୂର୍ଣ୍ଣ ଇତିହାସ ରଚନା କରୁଛନ୍ତି । ଜନସାଧାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶେଖ ଅବ୍ଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ପଛରେ ଅଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ବାଲାମାନେ ଏଠାରେ ଜନମତ ନେବା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଗ୍ରହଣ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟମାନେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ବାରାମୁଲ୍ଲା ଦଖଲ କଲେଣି । ଉତ୍ତରରେ ଅନ୍ୟ ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ଗିଲଗିଟ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ମିଳିଛି । ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟ ମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର ନେବାପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୂର୍ବ ପଞ୍ଜାବରୁ ଜମ୍ମୁ ଯାଏଁ ଏକ ରାସ୍ତା ତିଆରି ଯାଉ ଥିବାରୁ ସୁବିଧା ହୋଇଛି । ଅବସ୍ଥା ଖୁବ୍ ଉଗ୍ର ଧାରଣ କରିଛି । ଲେଜପ୍ରିୟ କାଶ୍ମୀର ସରକାର ଶତ୍ରୁ ମାନଙ୍କୁ ଶେଷ କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ପରିକର । ଶେଖ ଅବ୍ଦୁଲ୍ଲା କହିଛନ୍ତି— ଶତ୍ରୁ ଏହି

ସାପ୍ତାହିକୀ

କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାରେ ତାର କବର ଖୋଳିଲ ।

ଜୁନାଗଡ଼ର ପାକିସ୍ଥାନ

ଯେଉଁ ନବାବ ହେଲକୁ ଶାସକ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ସେ ଉତ୍ପାତ ଦେଇ କରାଚୀ ପଳାୟନ କରିଛନ୍ତି । ଜୁନାଗଡ଼ର ଏକ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଜମାଏତ ଅସ୍ଥାୟୀ ଜୁନାଗଡ଼ ସରକାର ନାୟକ ଶାମଳଦାସ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡପାଇଁ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ଖୁବ୍ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାର ମଙ୍ଗ୍ରୋଲ ଓ ବାବାରିଆବାଦର ସୈନ୍ୟ ପଠାଇ ଅଧିକୃତ ସରକାର ପକ୍ଷରୁ ଭାର ନେଇଛନ୍ତି । ଏଥି ଜୁନାଗଡ଼ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଭାରତ ସରକାର ସହ ପ୍ରବେଶ ପତ୍ର ସରକାର ଭାରତାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଜୁନାଗଡ଼ ଷ୍ଟେଟ ସରକାର ପକ୍ଷର ଦେଓୟାନ ଉକ୍ତ ନବାବଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ହାତରେ ଜୁନାଗଡ଼ର ଶାସନ ଭାର ଅର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାର ସୈନ୍ୟ ପଠାଇ ଶାସନ ଭାର ନେଇଛନ୍ତି ।

ହାଇଦରାବାଦର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରତିନିଧି ମାନେ ଇସ୍ତଫା ଦେବାପରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଇତ୍ତେହାଦୁଲ ମସଲମିନ୍ ଦଳର ନୂଆ ନେତା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳର ଦୁଇ ସଭ୍ୟ ଓ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁଙ୍କୁ ନେଇ ଆଉ ଏକ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳ ଗଠିତ ହେଲା । ସେମାନେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଫେରିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ ଚୁକ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ବା ଡୋମିନିୟନ ମାନଙ୍କରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ରଖିବାର ଅଧିକାର ହାଇଦ୍ରାବାଦ ମାଗିଥିଲା । ଭାରତ ସରକାର ମନା କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏବଂ ଇତ୍ତେହାଦୁଲ ଦଳର ଲୁଟତରାଜ ଘରପୋଡ଼ି ଅତ୍ୟାଚାର ବନ୍ଦ ନହେଲେ କୌଣସି ଆପୋଷ ମୀମାଂସା ହେବ ବୋଲି ହାଇଦ୍ରାବାଦକୁ ସତର୍କ କରି ଦିଆଯାଇଛି ।

ତଥାପି ପୂର୍ବ ପାକିସ୍ଥାନରେ ତ୍ରିପୁରାକୁ ମିଶାଇବା ପାଇଁ ଲୀଗ୍‌ବାଲା ମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ଚରମପତ୍ର ଘୋଷଣା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତ୍ରିପୁରା ପାକିସ୍ଥାନରେ ଯୋଗ ନ ଦେଲେ ତ୍ରିପୁରା ଜବରଦସ୍ତି ଦଖଲ ହେବ । ତ୍ରିପୁରା ଭାରତ ୟୁନିୟନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ସାରିଛି । ଏଠାରେ ମୁସଲମାନ ସଂଖ୍ୟା ଶତକଡ଼ା ୨୫ । ୩୧୧୬ ବର୍ଗ ମାଇଲ ବ୍ୟାପୀ ଭୂଖଣ୍ଡରେ ଜନ ସଂଖ୍ୟା ୫ ଲକ୍ଷ । ଅଧିକାଂଶ ଆଦିବାସୀ ।

କାବୁଲ୍‌ରେ ଅଜାଦ-ପଠାଣ ସ୍ଥାନ ସରକାର ଗଠିତ ହୋଇଛି । ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଛନ୍ତି ଖୁଦାଇଖିଦମତଗାରର ଜଣେ ନେତା ଅହମ ଜାନ ଖାଁ । ଅଫଗାନ ସରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସ୍ୱୀକାର । ପାକିସ୍ଥାନରେ ଥିବା ଅଫଗାନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାରେ ଭାରତ ଅଫଗାନ ସ୍ଥାନକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ସେ ଆଫ୍ରିଦି ମାନଙ୍କୁ କାଶ୍ମୀର ଆକ୍ରମଣ

ଗଫାର

ଅସ୍ଥାୟୀ ବଲ୍ଲଭ

କରିଥିବାରୁ ବର୍ଜ୍ଜୋଇତ ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ମିଳିଛି ।

ପାକିସ୍ଥାନ ସହରର ରକ୍ଷୀ ସେନା ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଭାରତ ମହତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ଯେ ଉପଜାତି ବର୍ତ୍ତମାନ କେହି ସୈନ୍ୟ ଦଳ ପଠାଇବେ ନାହିଁ । ପାକିସ୍ଥାନ ତାହା ଭଙ୍ଗ କଲା ।

ପାକିସ୍ଥାନରେ ଶିବ ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ଥାନ ଏକ ହେବା କଥା ଉଠାଇବ ତାକୁ ରାଜ୍ୟଦ୍ରୋହୀ ବୋଲି ଫାସି ଦଣ୍ଡ ଦିଆ ଯିବ ବୋଲି ଏକ ଅର୍ଡ଼ିନାନ୍ସ ହୋଇଛି ।

ଦିଲ୍ଲୀରେ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନର ଏସିଆଖଣ୍ଡ ସମ୍ମିଳନୀ ଶେଷ ହୋଇଛି । ଏହାର ଦୁଇଟି ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଘୋଷିତ ହୋଇଛି । ଗୋଟିଏ ଶ୍ରମିକର ମୁକ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀର ସମଧିକ ଉତ୍ପାଦନ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବାବଳୀରୁ ପ୍ରଧାନ (୧) ଏସିଆରେ ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କରିବା (୨) ଜାପାନର ଶ୍ରମ ହାର ବୃଦ୍ଧି (୩) ପ୍ରତିଦେଶରେ ଶ୍ରମିକ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ମାଲିକ ମଜୁର ଓ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ ତ୍ରିଦଳ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିବା (୪) ଅଧିକ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା (୫) ନୌବାସୀଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଉନ୍ନତ କରିବା (୬) ଶସ୍ୟ ଓ ଗୋମହିଷାଦି ଧନ ପାଇଁ ଖମାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା (୭) ଆଦିବାସୀ ବା ପାହାଡ଼ିଆ ଜାତିର ମଙ୍ଗଳ କରିବା (୮) ଶ୍ରମିକକୁ ମତ ପ୍ରକାଶ ଓ ସଂଗଠନ କରିବାର ଅଧିକାର ଦେବା ଇତ୍ୟାଦି । ଆସନ୍ତା ଅଧିବେଶନ ୧୯୪୯ରେ ସିଲୋନରେ ବସିବ । ଜଣାଯାଇଛି ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରମିକ ସଂଘରେ ୧୪୫ ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏସିଆ ବାସୀ ସଂଖ୍ୟା ମୋଟେ ୧୨ ।

ଭାରତ ସରକାର ଉନ୍ନୟନ କର୍ମପାଇଁ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ୪୦ କୋଟି ଋଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବେ— ୧୫ ବର୍ଷରେ ତାହା ପରିଶୋଧ କରିବେ ଓ ଶତକଡ଼ା ୨ଟଙ୍କା ସୁଧ ଦେବେ ।

ଲର୍ଡ଼ ମାଉଣ୍ଟବ୍ୟାଟେନ ଲଣ୍ଡନର ... ଉତ୍ସବ ପାଇଁ ଚାଲି ଯାଉଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜଗୋପାଳ ଆଚାରୀ ଅସ୍ଥାୟୀ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଶ୍ରୀ କୈଲାସନାଥ କାଟଜୁ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗର ଲାଟ ହେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଲିଆକତ

ଭାରତରେ ସବୁ ପ୍ରଦେଶର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସେନା ଅଛନ୍ତି । ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ନାହିଁ । ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ଏହି କଟକରେ ତାହା କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଓଡ଼ିଶା ମୁମ୍ବଣ୍ଡିରେ ।

ବିଦେଶ

ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଆମେରିକା ଏକ ନୂଆ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛି । ତା ମତରେ ବ୍ରିଟେନ ୬ ମାସ ଭିତରେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ଛାଡ଼ି ଯାଉ । ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ଏକ ଛଅ ଜଣିଆ କମିସନ ପଠାଉ ଜଣାଯାଏ ସେଠି କେବଳ ବର୍ଣ୍ଣାଳର କରୁ କରୁ ଏହି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ବ୍ରିଟେନର ଦାୟିତ୍ୱ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆରବ ଓ ଇହୁଦିମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ଗଢ଼ନ୍ତୁ । ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ରୁଷିଆ ମାନନେବାର ସମ୍ଭାବନା । ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହେଲେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ କମିଟି ୨ ... ଏବଂ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର (ଭିଟୋ) ... ଯେଉଁ ସ୍ଥପରେଖ କରିଥିଲା ତାହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ନଥିବ ।

ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା ସହ ଏକ ଆଶ୍ରିତ ଦେଶ ଶାସନ ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ତାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଅସନ୍ତା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନରେ ତେଣୁ କରୁ ବୋଲି ଭାରତ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲା । ତାହା ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘରେ ୩୧ ଭୋଟରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି ।

ସାଧାରଣ କମିଟି କୋରିଆ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମେରିକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ କାନାଡ଼ା ଚୀନ, ସାଲଭାଡୋର, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଭାରତ, ଫିଲିପାଇନ, ସିରିଆ ଓ ଇଉକ୍ରେନର ସେହି ଗୋଟିଏ କମିଶନ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ବସିବ । ଏମାନେ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଗଢ଼ିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଷଦ ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ସରକାର ଗଠନ କରିବ । ସେ ସରକାର ତାର ନିଜର ଜାତୀୟ ସେନା ବାହିନୀ ଗଢ଼ିବେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ସେନା ଅପସାରିତ ହେବେ । ରୁଷ ସମର୍ଥନକାରୀ ଇଉକ୍ରେନ ଏ କମିଶନରେ ଯୋଗଦେବ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ରୁଷ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସମର୍ଥନ କରୁନାହିଁ ।

ସୈନ୍ୟ ମିଳିତ ଜାତି ସଭା ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆମେରିକା ଆଣିଥିଲା ତାହା ସବୁ କମିଟିରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି ।

ହେନେରାଲରେ ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘର ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ନିଯୁକ୍ତି ବୈଠକ ବସିବ । ସେଥିରେ ୬୩ ଜାତି ଯୋଗ ଦେବେ ।

(ଶେଷ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଶାର ବିଚାରଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ଭାରତ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜୁଡ଼ା ରାଜ୍ୟ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ । ଜୁନାଗଡ ହାଇଦ୍ରାବାଦ, କାଶ୍ମୀର ଘୂରି ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳରେ ତ୍ରିପୁରା । ଓଡ଼ିଶାର କ୍ଷୁଦ୍ର ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଜା-ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହେଲେ ରାଜାମାନେ ଆଦିବାସୀ ସମସ୍ୟା ଆଣିଦେଲେ । ମୂଳରୁ ସମସ୍ୟା ଥିଲା । କଂଗ୍ରେସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭିତରେ ସେଥିପାଇଁ ତାହାର ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଦେଶର ନେତୃ ଦୁର୍ବଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଦେଶର ଶତ୍ରୁ ରାଜାମାନେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍ତେଜନା ଆଣି ଦେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଓ ମୋଗଲ୍ ବନ୍ଦୀ ଏପରି ଅବାଞ୍ଛନୀୟ ସେ ଗଡ଼ଜାତର ଅରାଜକତା ମୋଗଲବନ୍ଦୀର ଶାନ୍ତିରେ ବ୍ୟାଘାତ ଆଣି ଦେବ କି ଦେବ । ଏ ଅବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁର୍ବଳ ନେତୃତ୍ୱ ଅଗ୍ରସର ନାହିଁ । ନେହରୁଜୀ ଆତଙ୍କବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଶକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ କହୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଦିଗରେ ୮ସ ଗତ ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଦ୍ରୁତ ପଦ କ୍ଷେପରେ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଧାନ ଦୈନିକସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ଧମକ ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଲେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଗଡ଼ଜାତର ଅତ୍ୟାଚାରିତ ଭାଇମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଉଚିତ । କାଶ୍ମୀରରେ ଜାତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ସେପରି ସଂଗଠନ କରିପାରୁଛି ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତର ସେଭଳି ସଂଗଠନ ନାହିଁ । କିମ୍ବା ଏବେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଗଡ଼ଜାତରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ପାଇଁ ମୋଗଲବନ୍ଦୀକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସବଡିଭିଜନରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଉ । ଛମାସ ପାଇଁ ସ୍କୁଲ କଲେଜ ବନ୍ଦ କରାଯାଉ । ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ସ୍ୱେଚ୍ଛା-ସେବକ ବାହିନୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା-ପାଇଁ ଯେତେଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି ସେତେ ମଙ୍ଗଳ ।

କଣ୍ଟ୍ରୋଲ

ଗାନ୍ଧିଜୀ କହୁଛନ୍ତି କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଯାଉ । କିନ୍ତୁ ଆମ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ ତାଙ୍କ କାଗଜର ସଂପାଦକୀୟରେ କହୁଛନ୍ତି—ଏହା ଅସମ୍ଭବ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କର ଏମତ ପାଇଁ ଆମେ ଯେତେ ଚିନ୍ତିତ ନୋହୁଁ, ସେ ନିଜକୁ ଗାନ୍ଧି ବାଦୀ ବୋଲିବ ଗାନ୍ଧି ମତକୁ ସେପରି କଦର୍ଥ କରୁଛନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଆମେ କେବଳ ଚିନ୍ତିତ ନୋହୁଁ—ଆତଙ୍କିତ ମଧ୍ୟ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବ କହନ୍ତି କେବଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅହିଂସ ସମାଜରେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଯାଇପାରେ । ଅନ୍ୟଥା ନୁହେଁ । ଏହା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠାଇବା ପାଇଁ କହିବାର ଅର୍ଥ ବୋଲି ମହତାବଙ୍କ ଉଚ୍ଚ ମହଲ କଂଗ୍ରେସର ଜଣେ ପୂଜା-ପଣ୍ଡା ତାର ସ୍ୱରରେ ଘୋଷଣା କରିବା କି ଗୁରୁତର ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଅଧର୍ମ ! କେବଳ ଏ ବିଷୟରେ ନୁହେଁ, ଖଦୀ ଓ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ବିଷୟରେ ମହତାବଙ୍କ ସରକାର ଗାନ୍ଧୀ ମତକୁ ଏହିପରି କଦର୍ଥ କରିବାରେ ଯେତେଦୂର ପ୍ରୟାସ କରୁଛନ୍ତି ସରକାରୀ ଯୋଜନାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦିଗରେ ସେଭଳି ଆଗ୍ରହ କମ୍ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପୂର୍ବରୁ ଅହିଂସ ସମାଜ ଇଂରାଜି ଶାସନ ତଳେ ଢେର ହୋଇ ନଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ଛ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏତେ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ବଢିଗଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅଭାବ ଘଟିଗଲା । ଏଭଳି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଗଲେ ଆପଣାକୁ ଅନ୍ଧବୋଲି ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଓ ଉତ୍ପାଦନର ହ୍ରାସ ପାଇଁ ନୁହେ । ସେତେବେଳର ସରକାର ସାଧାରଣଙ୍କ ଖାଦ୍ୟ ଅପହରଣ କରିବା ପାଇଁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲକୁ ଏକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅସ୍ତ୍ରରୂପେ ଆବିଷ୍କାର କଲେ । ଏହି ଅପହରଣ ପାଇଁ ମୁଦ୍ରା ସ୍ଫୀତି ଆଦି ଯେତେ ଅପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଉପାୟ ଗଢ଼ାହେଲା ତା ଫଳସ୍ୱରୂପ ସମାଜର ବିଶୃଙ୍ଖଳାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସଙ୍ଗତ କରିବା ପାଇଁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ହେଲା । ଆଜି ସେ ପରିସ୍ଥିତି ନାହିଁ—ସେ ସରକାର ନାହାନ୍ତି । ତଥାପି ସମାଜର ଅର୍ଥନୀତି ବିଶୃଙ୍ଖଳ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ । ତାର କାରଣ, ମୁଖ୍ୟ କାରଣ, ସମାଜର କେତେକ ଅସାମାଜିକ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥପର ସମାଜଦ୍ରୋହିତା । ସରକାର ଏକ ଦିଗରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅପୃଷ୍ଠ କରିବାପାଇଁ ବିଧାନ ମାନ କରୁଛନ୍ତି, ଅନ୍ୟଦିଗରେ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କମୁଠା ଶକ୍ତ କରି ଦେଉଛନ୍ତି । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଅର୍ଥ ସରକାରୀ ଆଦେଶ ଏବଂ ତାହାକୁ ପାଳନ କାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଅଫିସର । ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ଭରସାକରି ସରକାର ଯଦି ଭାବନ୍ତି ଯେ ଲୋକଙ୍କୁ ଦାନାକନା ଯୋଗାଇବାର ଦାୟିତ୍ୱ ତାଙ୍କର ଏବଂ ସେ ଏହି ଦୁଇ ଦାୟିତ୍ୱହୀନ ସଂପ୍ରଦାୟ ଦ୍ୱାରା ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରି-ପାରିବେ ତେବେ ସେ ସରକାର ଅନ୍ଧ ସରକାର ।

ଦାୟିତ୍ୱ ଲୋକଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦିଆଯାଉ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁକୁ ତାର ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଡ଼ର ଦାୟିତ୍ୱ ତାଂର ଉପରେ ରଖିଦିଆଯାଉ । ସରକାରୀ ପ୍ରଧାନମାନେ ଦେଖିବେ, ଗାଁର ମୂର୍ଖଲୋକ ତାଙ୍କଠୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଈଶା ମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତାରୁ)

ଈଶା ମାମୁଁର ସ୍ୱଭାବ, ସେ ବେଶି କଥା କହେ ନାହିଁ, ଅନ୍ତତଃ, ତା ପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଲୋକ, ଯେପରି ଫଟୁଳିଆ, ବୋହାପିଆ ବା ଝୁଅାକୁହା ହୁଅନ୍ତି ତା ସେ ନଥିଲା । କେବଳ ତା'ର ଦୁର୍ବଳତା ଥିଲା ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ । ସେ ତା'ର ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରୀତି । 'ସ୍ୱଦେଶ' ମାନେ. ଆମେ ଆଜି-କାଲି ଯେଉଁପରି ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବୁଝୁ, ତାହା ସେ ସ୍ୱଦେଶ ନୁହେଁ,—ସେ ତାର ସ୍ୱ—ଗ୍ରାମ । ସେ ଜୀବନରେ ଅର୍ଥାତ ସଜ୍ଞାନ ଜୀବନରେ ନିଜର ଗ୍ରାମ କେବେ ଦେଖିଛି କି ନାହିଁ ସନ୍ଦେହ, ଦେଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମର ବିଶେଷ କିଛି, ଜାଣିଛି କି ନାହିଁ, ତତୋଧିକ ସନ୍ଦେହ । କିନ୍ତୁ କଥା ନହେବରେ ଯଦି କୌଣସି ମତେ ତାର ଗ୍ରାମ ଆସି ମତେ ବା ସେ ନିଜେ ଟାଣିଭିଡ଼ି ଗ୍ରାମକୁ ଆଣି ପକାଇ ଦେଇ ପାରେ, ତେବେ ସେତିକି ବେଳେ ସେ ଶତଜିହ୍ୱ ହୋଇଯାଏ । କୁଆଡ଼େ ଯାଏ ତାର ସଂଯମ, କୁଆଡେ ଯାଏ ତାର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ, କୁଆଡେ ଯାଏ ତାର ମୁରବ୍ବି ପଣିଆ ।

ତା' ମୁହଁରୁ ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମ କଥା ଯାହା ଶୁଣିଛୁ ତାହା ଏହିରୂପେ:—ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମର ନାମ ନବଗଡ଼ । ସେଠି ପୂର୍ବେ ଏକ ରାଜାଥିଲେ । ମାମୁଁ ଅମର ସ୍ୱୟଂ ସେହି ରାଜବଂଶଧର । ପଠାଣ ମରହଟ୍ଟା ମାନଙ୍କରେ ଲଢ଼େଇ କରି ରାଜ୍ୟ—ପାଟ, ଧନ ଦୌଲତ ସବୁ ହରେଇଥିଲେ । ଏବେ ଗଡ଼ଟା ରହି ଯାଇଛି । ତେ ଚାରିପଟି ଗଡ଼ଖାଇ ଅଛି, ସେଥିରେ ଅନେକ ପାଣି, ଖାଇ ପଛକୁ ଯେଉଁ ଗାନ୍ଥି ଅଛି ସେ ମାକଡ଼ା ପଥରରେ ତିଆରି, ଗଡ ଭିତରେ ନଅର ଅଛି, ସେ ନ'ଟା ତାଲା ଥିବା କୋଠା । ବଂଶୀ ହଂସପୁର ନ ପ୍ରସ୍ଥ । ତା' ଭିତରେ ବେଶ୍ ପୋଖରୀ । ସେଥିରେ ଯେଉଁ ମାଛ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ନାକ କାନ ସୁନା ଫାସିଆରେ ଫୋଡା ହୋଇଛି ଓ ମାଛଙ୍କ ଦେହରେ ଲୋମ ଉଠିଛି । ନ'ଟା ଦେଉଳ । ସବୁ ଦେଉଳରେ ସୁନାର କଳସ । ପଠାଣମାନେ ଅବଶ୍ୟ ତାହା ଭାଙ୍ଗି ନେଇଛନ୍ତି । ଦେଉଳ ଚଟାଣ ସବୁ ଶ୍ୱେତମର୍ମର ବନ୍ଧା । ଗଡ଼ ଦୁଆରେ କଂସାର କବାଟ ଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ଯିବା ପରେ ସେହି କବାଟ ଆଉ ପଥର ବିକି ତାଙ୍କର ସାତ ପୁରୁଷ ମହା ମଉଜରେ ଚଳିଲେ । ତାଙ୍କର ଜଣେ କିଏ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ, ବୋଧ ହୁଏ ପରି ଗୋସାପ ହେବେ, ଗୋଟାଏ କୂଅ ଖୋଳୁ ଖୋଳୁ ଗଙ୍ଗାଏ ଜାଇପୁରୀ ଅସରଫୀ ପାଇଥିଲେ । ସେବେ ସୁଦ୍ଧା ଗଡ ଭିତରେ ଯେଉଁଠି ସେଇଠି ଖୋଳି ପକାଇଲେ କିଛି ନ ହେଲେ କିଛି ସୁନା, ରୁପା, କଂସା, ପିତ୍ତଳ, ମିଳେ । ଯଦି ଓ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଯାଇଛି, ରାଜା ନା'ଟା ଲୋପ ପାଇନାହିଁ । ସେ ନିଜେ ସେବେ ତାଙ୍କ ବାପା ମରିବା ପରେ ଟଙ୍କୁ ଯାଇଥିଲେ, ଗ୍ରାମର ପାଞ୍ଚ କୋଶର ପ୍ରଜାମାନେ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଭେଟି ଦେଇଥିଲେ 'ନୂଆରଜା' ବୋଲି ଡାକିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ପୁରୁଷ ଯାକେ ତାଙ୍କର ଅଭିଷେକ ଥିଲା, କେବଳ ତାଙ୍କର ଅମଳକୁ ସେଇଟା ବନ୍ଦ ଯାଇଛି । ତାର କାରଣ ସେ ଆମ ଏଠି ଥିବାରୁ ଠିକ ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତଥାପି ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଯଦି ମନ କରି ସେଠି ଯାଇ ବାସ କରନ୍ତି, ତେବେ ପ୍ରଜାମାନେ ହାଲ କମିବାରକୁ ଖଜଣା ନଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଦେବେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏଠି ଗୋଟାଏ ମାୟା ମମତା ଲାଗି ଯାଇଛି, ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଯିବାକୁ ମନ ବଳେ ନାହିଁ । ଆମେ ସବୁ ଯଦି ସେ ବିଷୟରେ କେବେ ଜିଦ୍ କରୁ ତେବେ ମାମୁଁ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି—"ଛାଡ଼ ସେ କଥା—ସୋଉଗଳା ତିଅଣର ଆଉ ସ୍ୱାଦ କଣ । ଯାହାକୁ ଛା—କରି ଦେଇଛୁ, ଆଉ ସେଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରିବ ନାହିଁ । ହସ ଖୁସିରେ ମଉଜ ଫୁର୍ତ୍ତିରେ ଦିନ କଟିଗଲେ ଢେର ।" ମାମୁଁଙ୍କର ଏ ବୈରାଗ୍ୟ ଏ ମହତ୍ତ୍ୱ ଦେଖି ଆମ ତରୁଣ ହୃଦୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତିରେ ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠେ ।

ଆମେ ସାଙ୍ଗସୁଖ ହୋଇ ଖେଳିଲା ବେଳେ ପହିଲି ପହିଲି ମାମୁଁ ବଡ ସ୍ନେହରେ ଆସି ସେଥିରେ ଉତ୍ସାହ ଦିଅନ୍ତି । ଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ ଦେଖାଇ ବାହୁ ପ୍ରବେଶ । କ୍ରମେ ସ୍ୱୟଂ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଯୋଗ ଦ ଦେଲେ । ଥଟ୍ଟା ଟାପରା, ଇଆରକି ମଧ୍ୟ ଚାଲିଲା । ମାତ୍ର ଆମେ କେବେ ସୀମା ଲଙ୍ଘନ କରିନାହୁଁ ଯେପରି ଆଜି କାଲିକା ଟୋକାଏ କରନ୍ତି । ଅନାବିଳ ଏ ଥଟ୍ଟା ତାମସା ମଧ୍ୟରେ ବି ଗୋଟାଏ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବା ସମ୍ଭ୍ରମ ରକ୍ଷା କରିଥାଉଁ । ସେ କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ସରଳ । ସେ ଅକୁଣ୍ଠିତ ଭାବରେ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିଯାଏ ଓ ଯେପରି ଆମର ସମାନ ହେବାକୁ ଚାହାଁଲା । (କ୍ରମଶଃ)

କୁତୁକୁତି

ଶିକ୍ଷକ— ଆମେରିକାର କୌଣସି ଧୋବା ଦୋକାନରେ ଦେହରୁ କୁର୍ତ୍ତା ନ ଖୋଲି ଇସ୍ତ୍ରି କରାଯାଏ ।—

ଛାତ୍ର—ପଇସା ପଡେ ନା ?

ଶିକ୍ଷକ—ନିଶ୍ଚୟ !

ଛାତ୍ର—ସାର ଭାରତରେ ବି, ଏନ, ଆର ଗାଡ଼ିରେ ବିନା ପଇସାରେ ଇସ୍ତ୍ରି ହୋଇଯିବ ।

× + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠାଉ……

ଜଗନ୍ନାଥେ ଭଲ କରନ୍ତୁ

(ପଣ୍ଡିତ) **ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ**

ଆୟୁଷ୍ମାନ୍ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ,

ତମେ ଏତେ ଯୋଗ୍ୟ ହେଲେହେଁ ଦେଖୁଛି, ଏବେବି ପିଲାଳିଆ । ମତେ ତାହିଁକି 'ଝପାଳି—ଡଗର' ପାଇଁ ଲେଖିବାକୁ କହୁଛ ? 'ଡଗର'ର ଉପର ଚହଟଠାରୁ ଭିତର ଚହଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, 'ଉଲ୍ଥ ଶବ୍ଦ'ଠାରୁ 'ସାପ୍ତାହିକ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 'ବର୍ଣ୍ଣାମମୁଁ' ଠାରୁ 'କୁହୁକୁରୁ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, 'ଯୋଜନା' ଠାରୁ 'ନିବନ୍ଧ' ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସର୍ବତ୍ର ରସ ଢଳିପଡୁଛି । ସେ ରସପୁଣି କପରି ? 'ଶୃଙ୍ଗାର' ଠାରୁ 'ଶାନ୍ତ' ଯାଏ ନଅଟିଯାକ ରସ ସେଥିରେ ହେଉଛି ଅଛି, ହେଉଛି ନାହିଁ । ଭରତ ବ୍ୟାସ ଓ ବେଦ ଜନ୍ମହେବାର ବହୁ ପୂର୍ବ କାଳରେ ଆମ ହିନ୍ଦୁ—ଇଣ୍ଡୋଇରାନୀୟ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ଯେବେ ବଣରେ, ଗଛମୂଳେ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ଉଁ କରି ଶେଇଁ ଫେଣାରୁ ମନକୁ ଗଳାପଡୁଥିବା ସେଇ ଯେଉଁ ଅଦମ ମହୁ ପିଉଥିଲେ, ତା ରସକୁ କଳ ଏ ରସ । ସତରେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ, ଏ ରସପାଇଁ ଜମା ତଳକୁ ମୁହଁ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ରସ ତ ଟୋକି ଚମୁଡ଼ି ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । କେତେ ଫୁଲରୁ ଆସି ଯେପରିକି ଜମାହୋଇଛି । ଥିଁ କୁଠିକ୍ ଦେଖାଇ ଖାଲି ଚାଟ୍ ହୋଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ ହେଲା । ଏପରି 'ଡଗର' ! ଯେଉଁ ରସ ବାଣ୍ଟିବ, ସେ ରସ କଣ ତମେ ମୋଠାରୁ ଭିକ୍ଷା କରି ପାଇବ ? ତମ 'ଡଗର' ଉପରେ ପୁଣି ପରିହାସର ଅନନ୍ୟ ସଙ୍କେତରେ ନିତ୍ୟ ତରଙ୍ଗ ଉଠୁଛି । ଲୋକେ କହନ୍ତି, ଧରି ହସିଲେ ପରିହାସ । ମୋତେ ଦେଖାଇ ପର ହସାଇବ ବୋଲି ହୁଏତ ଚାହୁଁଛ । ସେଥିରେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଧରାଦେବି ନାହିଁ, ମୁଁ ଡରୁଛି । ଲେଉଟିଛ ପୁଣି ଝପାଳୀର ଗହଳ ଭିତରେ ମୋତେ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ତମେ ଛଡ଼ ଅଲଗା ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ଆମ ଝପାଳୀ ତ ଚଲଚଞ୍ଚଳତା ମଳା ନୁହେଁ ? ସେଥିରେ ମୁଁ ବାଜି ବାଜି ହୋଇ ଦଶିବି, କ ମୋ ଦେହରେ ନର୍ଯ୍ୟ ଲାଗିଯିବ, ଜାଣିଚ ? ମୋ ଦେହରେ ତ ଅର୍ଥ ଲାଗିଯିବାକୁ ସାମଗ୍ରୀର ଅଭାବ ନାହିଁ ? ଦାଡ଼ିଟା ତ ଅଛି ଅଛି ! ଜାଣିକରି ତ ସେ ଦାଡ଼ିଟାରେ ଦିଅ ଲଗାଇବାକୁ କେହି ମଧ ନାହାନ୍ତି, ନୁହେଁ । ମୋତେ ତାହିଁକି 'ଝପାଳୀ' ଅଡ଼କୁ ଟାଣୁଛ ? ଝପାଳୀର ଆଲୁଅ ଯେତେ ତେଜିଲେ ବି ବୃଦ୍ଧାଟା କିଛି ସରସ ଦିଶିବନାହିଁ । ତମ 'ଡଗର'ର ପୂର୍ବ ଦେଖୁଛି, ସେକାଳର 'ଶବର ବିଶ୍ୱାବସୁ' 'ନୀଳମାଧବ' ରୂପୀ 'ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସେବାରେ ଗୁଣ କନ୍ଦମୂଳ ଭୋଗ ଦେଲାପରି ସବୁ ବଣ ଦେବତାଙ୍କ ଚାଖା ଚୋଖା ରସୁଆଳ ଭୋଗ ବାଢ଼ୁଛି । ମୁଁ ଏପରି 'ଝଣ୍ଡନ-ଖଣ୍ଡ-ଖାଦ୍ୟ'କୁ ସୁଆଦିଆ କରି ବାଢ଼ି ପାରିବି କି ? ମୁଁ ଦେଲେ ଦେବି ବଡ଼ଆରୁ ବଡ଼ ଓଷଧବଟିକା । ଅକର୍ମା ଟାଏଡ ମୁଁ । ଏଦେଶରେ ଅକର୍ମା ହେଲେ, ଦରପାଠୁଆ ହୁଅନ୍ତି, ଜଳଛେପ, ନହେଲେ ବଇଦ । ମୁଁ ସୁ ବଡ଼ ଦେବି, ତା ହବ କଷା, ପିତା, ନହେଲେ ରାଗ । କଉଁଠି ମଧୁର ହୁଏ ? ସେଥିରେ "ଅନୁପାନ' ଦେଇ, ମହୁ ପିପ୍ପଳୀ ପରୀକ୍ଷ କରି ଖାଇବାକୁ ହବ । କିନ୍ତୁ ଫକୀର ମୋହନଙ୍କ କଲ ଅର୍ଥ ଧରି କେହି ଯଦି 'ବୋଧ ମାଇଲା ପରି' ଗ୍ରହଣ କରିବ ବୋଲି ବିଶେଷ କରି ଅନୁପାନ ଦେଇ ଖାଏ, ତେବେ ତମମତ ଆଜି ମୋ ପିଠିରେ ପଡ଼ିବାକୁ ନଥିବ? ଥିଲେବି ଖାଲି ତାହୁଁ ଠିଅ ହୋଇଥିବ । ଦେଶଯାକ ସ୍ୱାଧୀନ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଣ ଆଜି ପରାଧୀନ ହୋଇଛନ୍ତି, ନା ପର ମୁହଁକୁ ଗୁହୁଁଛନ୍ତି ? ପୁରୁଷ ଖର୍ଚ୍ଚ ବ ଢଳବୃଦ୍ଧି ବଢ଼ିଛି । ତାହାପାଇଁ ଗୋଟେ ସତ ବଇଦ ଗପ କହୁଛି, ତେବେ ଶୁଣ ।

ମୁଁ ପିଲାଟିଏ ହୋଇଥିଲି । ମୋର ହେଲା ଭାରି କୁରୁମି—ଜ୍ୱର ଟିକିଏ ବି ଥାଏ । ଆମ ଗାଁରେ ଥାଆନ୍ତି 'ଭଗିକର' ବୋଲି ବଇଦ । ତାଙ୍କ ଗାଁ ପାଞ୍ଚ କୋଶରେ ଡାକ୍ । ସେ ବଟୁଆଏ ବଡ଼ ଧରି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ; ନାଡ଼ୀ ଦେଖିଲେ; ସବୁ ଶୁଣିଲେ; କଳା କଳା ଯୋଡ଼ାଏ ବଡ଼ ବଟୁଆରୁ କାଢ଼ି ଦେଲେ, କହିଲେ, 'ଇଅନାଡ଼ି' (ଅସ୍ପୃଷ୍ଟ—ମହାଲନ୍ଦା!; ଗଡ଼ଅଡ଼ୁଳ ଓଦା ଜଲ୍ଲା ମାଟି ଖୋଳିଲେ, ନାଡ଼ପରି ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଯେଉଁ ଜୀବଗୁଡ଼ିକ ବାହାରନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କୁ ବନ୍ୟସିରେ ଗୁନ୍ଥି ବଜ ଗଡ଼ସ ଧରାହୁଏ) ସିଝାଇ, ଚକଟି, ଚମୁଡ଼ି, ଛାଣି ସେଇ ପାଣିରେ ମହୁ ପିପଳୀ ପରୀକ୍ଷ କରି, ଏ ବଟିକା ଦବାକୁ ହବ । ବୋଉର ମୁଁ ସାତ ମଙ୍ଗରେ ପିଲା—ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅ ; ସେ ଦୌଡ଼ିଚାଲି, ଗଡ଼ିଆ କୂଳକୁ; ଖୋଳି ଅଣିଲା ବଡ଼ ଠେଙ୍ଗେଇଟାକରେ ଖେଳେଇଏ ଭମ୍-ନାଡ଼ । ସିଝାଇ ଦେବାରୁ ସେ ଦଶିଲେ ବସ୍ତାସିଅଁ ତାମ୍ପଣ ପରି ମୋଟା ମୋଟା ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା—ଏତିକିଟାମାନ । ସେଥିରୁ କଂସାଏ ଚକଟି ଚମୁଡ଼ି ଛାଣି, ସେଥିରେ ଗିନାଏ ମହୁ, ଯେ ଷେ ପିପ୍ପଳୀ ଗୁଣ୍ଡା ପରୀକ୍ଷ କରି ବଟିକା ସଙ୍ଗେ ମୋତେ ମାଡ଼ିବସି ପେଟେ ପିଆଇ ଦେଲା । ମୁଁ ଆଜି ଯାଏ କୁଅଡ଼େ ? ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ମୋ ପେଟ ଅଟିକା ପରି ଫୁଲିଗଲା; ମୋର ଅଠାଠିକ୍ । ସେତେବେଳକୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଡାକ୍ତର ଗଗନ ବାବୁ ନୂଆ କରି ଡାକ୍ତରି 'କ୍ରୁରୁସି ଓଷୁଅ' (ସାଣ୍ଟୋନାଇନ ?) ଚଳୁଥାନ୍ତି ପ୍ରଶ୍ନ ଆମ ଗାଁକୁ ମୋଟେ ପାଞ୍ଚକୋଶ । ନନା (ମୋ ବାପା) ଦଉଡ଼ିଯାଇ ସେଇ 'ଅମେଧ' 'କୃରୁମି ଓଷୁଅ'ରୁ ଟିକାଏ ଲେଖାଏ ଦେଇ ଦୁଇପନ କିଣି ଆଣିଲେ । ମୁଁ ବଞ୍ଚିଗଲି । କିନ୍ତୁ ଭଗିକର ଯାଉଛନ୍ତି କୁଆଡେ ? ଗାଁରେ ମହାଜନ ମେଲା ବସିଗଲା / ମୁରୁଢିଆର (ଗାଁ 'ମହାଜନ ମେଳା'ର ହେଉଣିଆ ତପସ୍ୱୀ! ଭଇ, ମହାନ୍ତି ଯାଇ ଭଗିକରଙ୍କୁ ଝିଣ୍ଟିକାପରି ଉଡାଇ ଆଣିଲେ । କରେ ଯେତେ କହିଲେ, ଅଜ ଶୁଣୁଛିକିଏ ? ମୋ ବୋଉର କଣ ଅସ୍ତ୍ର ଦେଖିଛ ? ସେ କଥାବା ଆଜି ପଚାରୁଛି କିଏ ? କରଙ୍କ ଉପରେ ଗାଁ ଦିଅଙ୍କଯାଇଁ ଯାଏ ଚନ୍ଦନକାଠ ଜୋରିମାନା ହେଲା । କରେ 'ମହାଜନ ମେଳା'ରେ ମନକୁ ଢନଥର କାନ ମୋଡିହୋଇ ଗାଈରେ ଗୋପୂଜା ମାରିହେଲେ; ରକ୍ଷାପାଇଲେ ଅବଶ୍ୟ କାନମୋଡି ଗୁପୂଜା ମରିହେବେ, ଗାଁରେ ଡାକିଲେ ଅଉ ତାହା ଘରକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ବୋଲି । ମାତ୍ର ସେକଥା କେହି ପସନ୍ଦ କଲେନାହିଁ, ପାଆକ ଚନ୍ଦନ କାଠ ସାର ହେଲା ।

କିନ୍ତୁ ମୋପରି ବଇଦ ଧରାପଡ଼ିଲେ ତ ଅଜ ପାଏ ଚନ୍ଦନକାଠରେ କଥା ଛିଡ଼ିବ ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ଡରୁଛି, ତମ ଝପାଳୀ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଲେଖିବାପାଇଁ ମତେ ଲୋଡ଼ନାହିଁ । ମୋ ବାପାମାଆ, ମତେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ।

ଶୁଭକାଂକ୍ଷୀ
ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ମହାଦେବ

(କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା ସହ)

(ନାନକ ସାହେବ ବହୁ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଓଡ଼ିଶା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦେଖି ଯେଉଁ ଗୀତ ଗାଇଥିଲେ ତାହା ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଳ୍ପ ସୁଦ୍ଧା ବହୁ ଲୋକଙ୍କ ମୁଖରେ ଶୁଣାଯାଏ । କିଛିଦିନ ତଳେ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମା ପୁନର୍ବାର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସିଥିଲେ ସେହି ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନ ଲାଗି । ଆଗେ ଯେଉଁ ଜଗନ୍ନାଥ ଥିଲେ ସେ ଜଗନ୍ନାଥ ତ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । ଦିନେ ଖାଇବାକୁ ପାଉଥିଲେ ତ ଦିନେ ନାହିଁ । ପଇସା ପତ୍ର ଦେଇ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଲୋକେ ଚୋରାଇ ନେଲେଣି । ଆଖିରେ ମୋତିଆ ବିନ୍ଦୁ ଅଡ଼େ ପଡ଼ୁଛି ଯେ କିଛି ଦେଖି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେଥିଲାଗି ତାଙ୍କର ଆଗରେ ଚୁର ମାଡ଼ ତ ଭକ୍ତ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ହେଉଛି । ଏ ସବୁ ଶୁଣି ନାନକ ସାହେବଙ୍କ ଆତ୍ମା ଆଉ ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନକୁ ଗଲେ ନାହିଁ । ସିଧା ଚାଲିଲେ କଟକ ମହାଦେବଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ । ଦର୍ଶନ ସାରି ଏହି ଗୀତଟି ଲେଖିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆମାନେ ତାଙ୍କର ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନର ଗୀତକୁ ଖୁବ୍ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ, ସେଥିଲାଗି ସେ ମହାଦେବ ଦର୍ଶନ ଗୀତଟି ଗୋଟିଏ ବେତାଳ ହାତରେ ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ଗୀତଟି ତଳେ ଦିଆଗଲା ।)

—ଂ—

ଠାକୁର୍ ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ,
ଓଡ଼ିଶା ମହାଦେବ କଟକ ମେ ॥ ଘୋଷା
ଜବ୍‌ସେ ଟେଲିର୍ଡ଼ ଅହମଦ୍ ଦୁର୍ଗି,
ଇଂରେସ ଦେବାଗ୍ରାମ
କଟକ୍ ସହରମେ ଅୟେ ବିଂଟେ,
ଟେଲିଡ଼୍‌କେ ଉପନା ଧାମ୍
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରା-ଜୋ ଜୀ
'ପ୍ରସାଦ' ଟାଏ ସିଂହଭୂମ୍ ଖୋ
ପଠାଭ୍ କୋରାପୁଟ୍
ଆଁଖ୍ ମୁଦକେ ବୈଠେ ମହାଦେବ
ହୋଏ ଓଡ଼ିଶା ଲୁଟ୍,
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ ।
ବଙ୍ଗାଲି, ବିହାରୀ, ତେଲଗୁ ଚଲିଏ
ମହାଦେବ ହୈ ବଢ଼ିଆ
ସିର୍ଫ୍ ପେଟ୍‌ଭର୍ ନହିଁ ସକତା ହୈ
ଅଧମ୍ ଜାତ ଓଡ଼ିଆ ।
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ,
ଓଡ଼ିଶାମେ ଥାଏକ ଉଡ଼ୁମା
ଘେଡ଼ା ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ଓ୍ୱାଲ
ଦାମୀ ବନକର୍ ମହାଦେବ ଜୀ
ଦେ ଦିଆ ଅପନା ଥାଲ
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ ।
'ସମାଜ' ହୈ ଏକ ବଡ଼ା କାଗଜ୍
ଚଲାୟା ଉଡ଼ୁମା ଗୟା
ଯାନେ ବନ୍ଦେ ଠାକୁର୍ ଉପରସେ
ଜାନ ବୁଝ୍ କର ସୋୟା,
ଠାକୁର୍ ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ,
ମୁଜ୍ଞା ନ ପାକେ ରାମଜୀ ଠାକୁର
ହୋଏ ବଡ଼ା ପରଚଣ୍ଡ୍
ଗର୍ଜନ କର୍ ପଶ୍ଚିମ ଦିକ୍‌ସେ
ବୋଲା 'ଲେଙ୍ଗେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ।'
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ ।
କୋପୀ ହୋକର୍ ଓ୍ୱହ ଠାକୁର ଜୀ
କଟକୀ ତୋ ସନ୍ତାପେ
ଅଗେ ଦେଖକର୍ ମହାଦେବ ଜୀ
ବଡ଼େ ଭଲ ବନଗୟେ,
ଠାକୁର୍ ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ,
ଫୁ ଫୁ କରକେ ସାପ ଏକ ଉଠା
ନାମ ହୁଏ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ୍
ଚଲୁଡ଼ ରୂପମେ ମହାଦେବ ଜୀ
ବନାଦିଆ ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟ୍ ।
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ,
ଖବର କାଗଜ ପୋତନାହିଁ ଥେ
ପଢ଼ା ନେଇ ସକେ ମନ୍
ମହାଦେବଜୀ ଯୁହ୍ ଜାନକର
ନିକାଲାୟା 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।'
ଠାକୁର୍ ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ ।
ଐସା ମହାଦେବ କାହିଁ ନ ହୋଙ୍ଗେ
ସାରା ଭାରତ ବରଷ୍
ଦେଖ ଦେଖ୍ କର ନାନକ୍ ଜୀକୋ
ଲଗେ ପରମ ସନ୍ତୋଷ ।
ଠାକୁର ଭଲେ ବିରାଜୋ ଜୀ

—ଫତୁରାନନ୍ଦ

ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବାଦ

ଭାରତରେ ବୃହତ୍ତମ, ଦି କଲିକତା ହୋମିଓପାଥିକ ମେଡ଼ିକେଲ କଲେଜ ଏବଂ ହସପିଟାଲର ଭୂତପୂର୍ବ ଛାତ୍ର ଡାଃ ଏ. ସାହୁ, ଏମ୍., ବି. ଏସ୍., ଡି. ଏଚ୍. ଏସ୍. [ହୋମିଓପାଥିକ ଷ୍ଟେଟ୍ ଫେକଲ୍ଟି ବେଙ୍ଗଲ]ଙ୍କ ସୁ ଚିକିତ୍ସାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଓ ଦୂର ଦେଶର ଅନେକ ପୁରାତନ ଓ ଜଟିଳ ରୋଗର ରୋଗୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାରୁ ହତାଶ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ନିମ୍ନ ଠିକଣାରୁ ସମ୍ବାଦ ନିଅନ୍ତୁ—

ନୟାବଜାର, ବାଲେଶ୍ୱର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନାନା

ଦିଲ୍ଲୀରେ ବୁଦ୍ଧିଆ ଲୋକେ ଭରିଯିବେ ।
—ଇତି ଜନତା ।

·· ଅଲ କେଶ ୨ କୁଞ୍ଜ ଶେଠରେ ?

\+ + ×

ପାଞ୍ଚସ୍ଥାନର ଗୁରୁଅଡ଼େ ଚେତ୍ର
—ଇତି ଜନ୍ମା

···ଜଟିଳେ ଫୁଲେ ଗଗନ ମଣ୍ଡଳେ ଅଦ୍ଭୁ ଦେଖେଁ ତହୁଁ କୃଷ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ।

× ×

ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ପଛେ ଯାଉ—ମୁଁ ଲେଖିବି
—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ମହତାବ

···ଦେଲ ସହ କୁଳକୁ ଚେଙ୍କି ଛଳାଞ୍ଜିଲ ।

× + +

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାଟିର ସାପ୍ତାହିକ ମୁଖପତ୍ର—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ

ପାଟିରେ ସପ୍ତାହରେ ଥରେ ମୁଖପତ୍ର ପଡେ ନା କେଣି ?

× + ×

ଋଷିଆଁ ଉତ୍ତାନଯୁନ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି ହୋଇନାହିଁ—ଇତି ମୁକ୍ତି ଯୁଦ୍ଧ

···ରଣ ସାଙ୍ଗକୁ ମଦନ ନହେଲେ ଯୁନଯୁନ ହବ କିପରି ?

× + ×

'ସୂଚନା'—ମାତୃଭୂମିରେ

···ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅନୁଶୋଚନା

\+ + ×

ହାଇଦରାବାଦରର ଘଡ଼କେ ଘୋଡା ଛୁଟିଛି—ମାତୃଭୂମି

···ସବାର ଜିନ୍ନା ଙ୍କା ।

× × ×

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ପର୍କ
—କୃଷକ ହେଉ ଲଇନ ।

···ସଜନୀ ତାଙ୍କୁ ପାପ ବୋଲି କହିଦେ !

× × ×

"ଏ ପାଠୀଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦଅ !"—କୃଷକରେ ସଂପାଦକ ଦ୍ୱିବେଦୀଙ୍କ ମତାମତ

···ପୁଣି ପାଠ ହେଉଛିବ କାଏ ?

× × ×

ନୀଳଗିରି ଶାସନ ହାତକୁ ନିଅ—ଦ୍ୱିବେଦୀ ।

···ହିଟିରେ ନେଇ ପରଖିଲଣି ପରା ?

× × ×

ନୀଳଗିରି ଶାସକଙ୍କୁ ଚରମପତ୍ର—ସମ୍ବାଦ ।

···ପିଠିରେ ଚମଡ଼ା ବାନ୍ଧଛ ନା ?

\+ + +

ଓଡ଼ିଶା ଗଡଜାତ ଓଡ଼ିଶା ସଙ୍ଗେ ମିଶିବା ଦାବୀ—କୃଷକ ହେଉ ଲଇନ ।

···ଢେଲିଢେଲି ଏକ ହେବେ ରଜା ଯିବେ ଫାଲରୁ ବାହାର

\+ + +

ଧର୍ମ ଅନ୍ଧରେ ବାସ୍ତୁ—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ହେଉ ଲଇନ ।

···ତାଙ୍କୁ ବାହାରକୁ ବାହାର କରିବ ନାହିଁଟି ?

\+ + +

ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂଗଠନ
—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ବେନାମି ସଂପାଦକୀୟ ।

···ଶରୀରର ପାଣି ଜବଅରେ ହେଉ ।

× × ×

ନୀଳଗିରିରେ ଦମନ ଲୀଳା—ସଂବାଦ ।

···କ୍ଷୁଦ୍ର ସର୍ପର ବିଷ ଉତ୍କଟତର ।

\+ + +

···ନାରୀ ସଂଘ ସଦନରେ, ମାନ୍ୟବର ମହତାବଙ୍କ ଅନୁକୂଲ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଅରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲ—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ବିବରଣୀ ।

···ମହତାବ ନିଷ୍ଟୟ ନାରୀ ହୃଦନ୍ତ । ନାରୀସଂଘସଦନ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ଯଥା ଭଗବାନ ଅଶେଷ-ଗୁଣ-ସଦନ ବାଧାମ,

\+ + +

ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ ମିଲରୁ ଓଡ଼ିଆ ମୂଳପୋଛ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂବାଦ ।

···ଅଉ ପାଙ୍କେ ବାଲ ରହିବ ନାହିଁ

× × ×

ଆମ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ—ବନ୍ଧୁର ନାମ

···ଲେଖିକା ଜଣେ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ଝିଅ ।

× + ×

ଏଥିରୁ ଅବସ୍ଥା ଯେ ଅତି ଗୁରୁତର ଏଥି ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଧରି ନିଆଯାଇ ପାରେ—ଇତି ସମାଜ ସଂପାଦକୀୟ ।

···ଧର ଥଅ, ଛାଡିବ ନାହିଁଟି !

× × ×

ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷିବା ଯେ କୌଣସି ସରକାରର ପ୍ରାଥମିକ ଦାୟିତ୍ୱ ।—ଇତି ସମାଜ ସମ୍ପାଦକୀୟ ।

·· ଜଣା ନଥିଲ ମା !

× + ×

ଫାଇଲେରିଆ—ସମାଜ ବିଜ୍ଞାପନ,

···ଗଡ଼ଜାତରେ ଭୂଟି ଅଣିଲେ ଛୁଟିଯିବ ।

\+ × +

ନୂଆ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନାହିଁ—ଗାନ୍ଧିଜୀ

···ବାଂଧବେଧା (ବେଧସ ଶବ୍ଦଜ) ଲୟ ମାନ ହେଉ ।

× × ×

ବଳ ପୂର୍ବ ଧର୍ମାନ୍ତର ଅନ୍ୟାୟ
—ଗାନ୍ଧିଜୀ

···ଧର୍ମବଳ ବଢିବ ପରା ।

\+ + +

ଗୁଜରାଟ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଆଶଙ୍କା
—ସମ୍ବାଦ

···ଜଳେ ଦ୍ୱାରକା ଯିବନାଶ ।

\+ × +

ମୋଟା ବୁଦ୍ଧିଆର ସୂକ୍ଷ୍ମ ବସ୍ତ୍ର—ମାତୃଭୂମିର ଶିରୋନାମା

···ଶିରୋନାମ୍ରି ଶିରପୀଡ଼ା ?

\+ + +

—୦—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦର ପ୍ରାଚୀନତା

ଶ୍ରୀ ପରମାନନ୍ଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ

ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କ ଦେଶର ନାମ 'ଓଡ଼ିଶା' ଓ ଭାଷାର ନାମ 'ଓଡ଼ିଆ'। ପ୍ରାକୃତ ଭାଷାର ବ୍ୟାକରଣ ଅନୁସାରେ ଏ ଦୁଇଟି 'ଓଡ୍ର' ଶବ୍ଦ। ଏ ଦୁଇଟିଯାକ ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି କିପରି ହୋଇଛି ଓ କେବେଠାରୁ ଭାଷାରେ ଚଳୁଅଛି, ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ।

ରାମାୟଣ ଓ ମହାଭାରତରେ 'ଓଡ୍ର' ଓ 'ଉତ୍କଳ' ଶବ୍ଦର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି। ତେବେ ମହାଭାରତରେ 'ଏତେ କଳିଙ୍ଗା କୌନ୍ତେୟ ଯତ୍ର ବୈତରଣୀ ନଦୀ' ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ କଳିଙ୍ଗ ଦେଶ ବୈତରଣୀ ନଦୀର କୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଥିବାର ଅନୁମିତ ହୁଏ। 'ଓଡ୍ର' ବା 'ଉତ୍କଳ'ର ସୀମା କଳିଙ୍ଗର ଉତ୍ତର ସୀମାରୁ ବୈତରଣୀ ଠାରୁ କ୍ରମଶଃ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ଥିବାର ଅନେକ ପ୍ରମାଣ ଅଛି।

ଭାଗବତ ନବମ ସ୍କନ୍ଧର ୨୩ ଅଧ୍ୟାୟର ୫ମ ଶ୍ଳୋକରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି।

"ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ କଳିଙ୍ଗାଦ୍ୟାଃ ସୁହ୍ମପୁଣ୍ଡ୍ରୌଡ୍ର, ସଂଜ୍ଞିତାଃ।
ଜଜ୍ଞିରେ ଦୀର୍ଘତମସୋ ବଲେଃ କ୍ଷେତ୍ରେ ମହୀକ୍ଷିତଃ॥
ଚକ୍ରୁଃ ସ୍ୱନାମ୍ନା ବିଷୟାନ ଷଡିମାନ ପ୍ରାଚ୍ୟକାଂଶ୍ଚ ତେ।

ଏଥିରେ ଅଙ୍ଗ, ବଙ୍ଗ, କଳିଙ୍ଗ, ସୁହ୍ମ, ପୁଣ୍ଡ୍ର, ଓ ଓଡ୍ର ଏହି ଛଅ ରାଜାଙ୍କର ନାମ ଅନୁସାରେ ଛଅଟି 'ବିଷୟ'ର ନାମକରଣ ହୋଇଥିଲା। ଭାଗବତର ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ 'ଓଡ୍ର ବିଷୟ'ର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରସିଦ୍ଧି ମିଳୁଅଛି। ଷୋଡ଼ଶ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଓଡ଼ିଆ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଉପରୋକ୍ତ ଶ୍ଳୋକର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ଏହିପରି ଲେଖିଥିଲେ।

ବଳିର କ୍ଷେତ୍ରେ ଜାତ ହେଲେ।
ଜନ୍ମିଲେ ଦୀର୍ଘତମା ବୀର୍ଯ୍ୟେ॥
ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ କଳିଙ୍ଗ ତିନି।
ସୁହ୍ମ ପୁଣ୍ଡ୍ର, ଯେ ଓଡ୍ର, ସେନି॥
ଆପଣା ନାମେ ରାଜ୍ୟ କରି।
ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ କଳିଙ୍ଗ ପୁରି॥
ସୁହ୍ମ, ପୁଣ୍ଡ୍ର, ଓଡ୍ର,କୁ ସେନି।
ଏମନ୍ତେ ହେଲେ ଦେଶ ତିନି॥
ଏମନ୍ତ ଦେଶେ ହୋଇ ରଜା।
ପାଳିଲେ ପୂର୍ବଦେଶ ପ୍ରଜା॥

ବମ୍ବେରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଭାଗବତ ଗ୍ରନ୍ଥରେ 'ଓଡ୍ର' ସ୍ଥଳରେ ଅନ୍ଧ୍ର ମୁଦ୍ରିତ ଅଛି। ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ବସ୍ତୁତଃ କୌଣସି ଲେଖକର ଭ୍ରମଜାତ ବୋଲି ମୋର ମନେ ହୁଏ।

ପୁନଶ୍ଚ ଭାଗବତରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସୁଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କର ଉତ୍କଳ, ଗୟ ଓ ବିନତାଶ୍ୱ ନାମରେ ତିନୋଟି ପୁତ୍ର ଥିଲେ। ବାୟୁ ପୁରାଣ ଓ ହରିବଂଶରେ ଏହି ତିନି ପୁତ୍ରଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ବିଭାଗ ନିମ୍ନୋଦ୍ଧୃତ ଶ୍ଳୋକ ଅନୁସାରେ ହୋଇଥିଲା।

ଉତ୍କଳ ସ୍ୟୋତ୍କଳଂ ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ବିନତାଶ୍ୱସ୍ୟ ପଶ୍ଚିମଂ।
ଦିକ ପୂର୍ବାଭସ୍ୟ ରାଜର୍ଷେ ଗୟସ୍ୟ ତୁ ଗୟାପୁରୀ।

ଏହି ଶ୍ଳୋକରୁ ଉତ୍କଳ ରାଷ୍ଟ୍ରର ବ୍ୟବହାର ମିଳେ। ଭାଗବତର ଏହି 'ଓଡ୍ର ବିଷୟ' ଓ 'ଉତ୍କଳ ରାଷ୍ଟ୍ର'କୁ ଆମ୍ଭେମାନେ କୌଣସି ଐତିହାସିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ। ଏଣୁ ପୌରାଣିକ ଉପାଦାନ ଛାଡ଼ି ପ୍ରାଚୀନ ଲିପି ଓ ପ୍ରାମାଣିକ ଗ୍ରନ୍ଥରୁ ଓଡ୍ର ଓ ଉତ୍କଳ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯାହା ମିଳେ ତାହାର ଆଲୋଚନା ଏଠାରେ କରାଯାଇ ଅଛି।

ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୩ୟ ଶତାବ୍ଦିରେ ଖୋଦିତ ଅଶୋକଙ୍କର ଧୌଳିଅନୁଶାସନରେ 'କଳିଙ୍ଗ' ଓ 'ତୋଷଳୀ'ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଓ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ୨ୟ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଖୋଦିତ ଖାରବେଳଙ୍କର ହାତୀଗୁମ୍ଫା ଶିଳାଲିପିରେ 'କଳିଙ୍ଗ' ଓ ରାଜଧାନୀ 'କଳିଙ୍ଗନଗର' ଲିଖିତ ଅଛି।

ଭରତଙ୍କ ନାଟ୍ୟଶାସ୍ତ୍ର ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ୧ମ ଶତାବ୍ଦିର ଲେଖା ବୋଲି ଅନେକଙ୍କର ମତ ଓ କେହି କେହି ଏହାର ସମୟ ୨ୟ ବା ୩ୟ ଶତାବ୍ଦି ବୋଲି କହି ଅଛନ୍ତି। ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥର ୧୮ ଅଧ୍ୟାୟରେ 'ଭାଷାବିଧାନ' ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି। ଏଥିରେ 'ଓଡ୍ର' ଭାଷାକୁ ସେ 'ବିଭାଷା' ବୋଲି କହି ଅଛନ୍ତି। ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥର ୨୧ଶ ଅଧ୍ୟାୟରେ 'ଓଡ୍ର' ଶବ୍ଦ ଜାତି ବାଚକ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ। ତତ୍ପରେ କାଳିଦାସଙ୍କର 'ରଘୁବଂଶ'ରେ 'ବଙ୍ଗର' ଦକ୍ଷିଣରେ ଓ 'କଳିଙ୍ଗର' ଉତ୍ତରରେ 'ଉତ୍କଳ ଦେଶ' ଅବସ୍ଥିତ ଥିବାର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି। ଷଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦିରେ ଲିଖିତ ବରାହ ମିହିରଙ୍କର 'ବୃହତ ସଂହିତା'ରେ 'ଓଡ୍ର' ଓ 'ଉତ୍କଳ' ଉଭୟ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଅଛି। ସୋରରୁ ମିଳିଥିବା ସୋମଦତ୍ତଙ୍କର ତମ୍ବାପଟାରେ 'ଓଡ୍ରବିଷୟ' ଅନ୍ତର୍ଗତ 'ଉତ୍ତର—ତୋଷଳ' ଲିଖିତ ଅଛି। ମହାରାଜାଧିରାଜ ଶଶାଙ୍କଙ୍କର ସାମନ୍ତ ସୋମଦତ୍ତଙ୍କର ମେଦିନୀପୁରରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ତମ୍ବାପଟାରେ 'ଦଣ୍ଡଭୁକ୍ତି' ଓ 'ଉତ୍କଳ ଦେଶ'ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି। ଶଶାଙ୍କଙ୍କର ନାମରୁ ଏହି ତମ୍ବାପଟା ଗୁଡ଼ିକର ସମୟ ୭ମ ଶତାବ୍ଦିର ପ୍ରଥମ ପାଦରେ ପଡ଼ୁଅଛି। 'ଦଣ୍ଡଭୁକ୍ତି' ରାଜ୍ୟ ମେଦିନୀପୁର ଓ ବାଙ୍କୁଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବାର ବହୁ ପ୍ରମାଣ ଅଛି ଓ ତାହା ଉତ୍କଳ ବା ଓଡ୍ର ଦେଶର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା। ହୁଏନସାଂଙ୍କ ଭ୍ରମଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ 'ଓଡ୍ର'ଦେଶ ଶଶାଙ୍କଙ୍କର ରାଜଧାନୀ କର୍ଣ୍ଣସୁବର୍ଣ୍ଣର ଦକ୍ଷିଣରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା। କାମରୂପର ଭୌମବଂଶୀୟ ହର୍ଷ ଦେବଙ୍କର ବିରୁଦ ଥିଲା— 'ଗୌଡୋଡ୍ରାଦି କଳିଙ୍ଗ କୋଶଳ ପତିଃ'। ଏଥିରୁ 'ଓଡ୍ର' 'ଗୌଡ' ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ଥିବାର ସୂଚିତ ହେଉଅଛି। ତତ୍ପରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଭୌମରାଜା ମାନଙ୍କର ତମ୍ବାପଟା ଗୁଡ଼ିକରେ 'ଉତ୍ତର ତୋଷଳ,' 'ଉତ୍କଳ' ଓ 'ଦକ୍ଷିଣ ତୋଷଳ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ତୋଷଳର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ 'କୋଙ୍ଗଦ ମଣ୍ଡଳ'ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି। ହୁଏନସାଂ ମଧ୍ୟ କୋଙ୍ଗଦ ମଣ୍ଡଳର ଅବସ୍ଥିତି ଓଡ୍ର ଦେଶର ଦକ୍ଷିଣରେ ଥିବାର ଲେଖିଛନ୍ତି। ରାଜ ଶେଖରଙ୍କର 'କାବ୍ୟମୀମାଂସା' (୯ମ ଶତାବ୍ଦି) ଗ୍ରନ୍ଥରେ—'କଳିଙ୍ଗ-କୋଶଳ-ତୋଷଳୋତ୍କଳ'ର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି।

ଏହି ସମୟର ଗଯାଡ଼-ତୁଙ୍ଗଙ୍କର ତମ୍ବାପଟାରେ 'ଓଡ୍ର ବିଷୟ' ଲିଖିତ ଅଛି। ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଚୋଳଙ୍କର ତିରୁମଲୟ ଓ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳାଲିପିରେ କୋଶଳ 'ଯଯାତି ନଗର' ଓ 'ଓଡ୍ରବିଷୟ'ର ବର୍ଣ୍ଣନା ମିଳେ। ସେ ଖ୍ରୀ ୧୦୨୪ ପୂର୍ବେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ଜୟ କରି ବଙ୍ଗ ଅଭିଯାନରେ ଯାଇଥିଲେ। କଳିଙ୍ଗ ନଗରର ଗଙ୍ଗବଂଶୀୟ ରାଜରାଜ ୧ମ ଙ୍କର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଖ୍ରୀ୧୦୭୫ର ଦୀର୍ଘାସିର ଲିପିରେ ସଂସ୍କୃତରେ 'ଉତ୍କଳ' ଓ ତେଲୁଗୁରେ 'ଓଡ଼ିବିଷୟ' ଲିଖିତ ଅଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଗଙ୍ଗବଂଶୀୟ ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଙ୍କ ଠାରୁ ୪ର୍ଥ ନରସିଂହ ଦେବଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ ଦ୍ୱାଦଶ ଶତାବ୍ଦି ୨ୟ ପାଦରୁ ୧୫ଶ ଶତାବ୍ଦିର ୧ମ ପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଲିପିରେ 'ଉତ୍କଳ' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଯାଏ । ଖ୍ରୀ ୧୨୭୫ ଠାରୁ ୧୯୨୦ ମଧ୍ୟରେ ଫାରସି ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ଗ୍ରନ୍ଥ ସମୂହରେ ମୁସଲମାନ ଐତିହାସିକମାନେ ଉତ୍କଳ ଦେଶକୁ 'ଜାଜନଗର' ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲେ । ଖ୍ରୀ ୧୩୬୧ରେ ଦିଲ୍ଲୀର ବାଦସା ଫିରୋଜସା ଜାଜନଗର ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ତାରିଖ-ଇ-ଫିରୋଜସାହୀ ଗ୍ରନ୍ଥର ଲେଖକ ସାମସ ଇ-ସିରାଜ ଅଫିଫ ଏହି ଅଭିଯାନ ବିଶଦ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଖ୍ରୀ ୧୩୮୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘଟିଥିବା ଘଟଣାର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଏହି ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ନୂଆ କେବଳ ନଗାଟିଏ ଜାଗାରେ "ଜାଜନଗର—ଓଡ଼ିଶା" ଲେଖି ଅଛନ୍ତି । ଏହି ଲେଖାରୁ ମନେ ହେଉଛି ସେତେ ବେଳକୁ ଦେଶର ନାମ 'ଓଡ଼ିଶା" ହୋଇଥିଲା ।

ପୁରୀର ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ଖ୍ରୀ: ୧୪୦୩ ସାଲର ଶିଳା ଲିପିରେ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବ "ଅମ୍ଭ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର" ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଅଛନ୍ତି । ସାରଳା ଦାସ, ମହାଭାରତର ଆଦି ପର୍ବରେ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି ଯେ ଓଡ଼ିଶା'ର ଅପର ନାମ 'ଓଡ଼ରାଷ୍ଟ୍ର' ।

ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ 'ଓଡ୍ରବିଷୟ'ର ପ୍ରାମାଣିକ ବ୍ୟବହାର ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ୭ମ ଶତାବ୍ଦିର ତାମ୍ରପଟ୍ଟାରୁ ମିଳୁଅଛି ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦୁଇ ତିନି ଶହ ବର୍ଷ ଯାଏ ଏହା ଚଳି ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ଏକାଦଶ ଶତାବ୍ଦିରେ 'ଓଡ୍ରବିଷୟ'ର ବ୍ୟବହାର ତାମିଲ ଓ ତେଲୁଗୁ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ସମସାମୟିକ ଲିପିରୁ ମିଳେ । ତିବ୍ବତର ଐତିହାସିକ ତାରାନାଥ 'ଓଡ଼ିବିଶ' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର କରି ଅଛନ୍ତି-'ଓଡ଼ିବିଶ' ଶବ୍ଦ 'ଓଡ୍ରବିଷୟରୁ' ଉତ୍ପନ୍ନ । ତେଣୁ ଓଡ୍ର ବିଷୟ କ୍ରମେ 'ଓଡ଼ିବିଷୟ' ହୋଇ 'ଓଡ଼ିବିଶ' ହେଲା—'ଓଡ଼ିବିଶ' କାଳକ୍ରମେ 'ଓଡ଼ିୱିଶା' ହୋଇ ଓଡ଼ିଶା ହୋଇ ଅଛି । ଅନ୍ୟମାନେ ଓଡ଼ିୱିଶା ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ପାଇ ନାହୁଁ ।

ଭରତଙ୍କ ନାଟ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରର "ଓଡ୍ର" ବିଭାଷା କାଳକ୍ରମେ "ଓଡ୍ରୀୟ"—'ଓଡ୍ରୀୟା' ହୋଇ ଶେଷରେ 'ଓଡ଼ିଆ' ନାମରେ ଏକ ଜାତିବାଚକ ଓ ଭାଷାସୂଚକ ଶବ୍ଦରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ 'ଉତ୍କଳ' ମଧ୍ୟ ଅଦ୍ୟାପି ସାଧୁ ଭାଷାରେ ଚଳୁଅଛି । 'ଉତ୍କଳ' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାକରଣ ଅନୁସାରେ ଉତ୍ପତ୍ତି ଯେତେ ଅଭିଧାନ ମାନଙ୍କରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଅର୍ଥ କରାଯାଇ ଅଛି । ସେ ସବୁ ଅଭିଧାନ ସମୂହର ଲିଖିତ କାଳ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦି ବା ତତ୍ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ତାହା ସ୍ଥିରୀକୃତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କେହି କେହି ଐତିହାସିକ ଉତ୍ତର କଳିଙ୍ଗ ଶବ୍ଦରୁ 'ଉତ୍କଳ' ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟି ବୋଲି ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଅଛନ୍ତି । ଉତ୍ତର କଳିଙ୍ଗ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର କୌଣସି ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ ବା ଲିପିରୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳି ନାହିଁ । ୭ମ ଶତାବ୍ଦି ଠାରୁ ୧୩ ଶତାବ୍ଦି ମଧ୍ୟରେ ଲିଖିତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ଲିପିରୁ ମିଳିଥିବା କଳିଙ୍ଗ, କୋଙ୍ଗଦ, ତୋଷଳ (ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ) କୋଶଳ, ଯଯାତି ନଗର [ମୁସଲମାନ ଇତିହାସର ଜାଜନଗର] ଶବ୍ଦ ସମୂହର ବ୍ୟବହାର ଓଡ଼ିଶା ଶବ୍ଦର ପ୍ରଚଳନ ସହିତ ଲୋପ ହୋଇଅଛି ।

ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବଙ୍କର 'ତ୍ରିକାଣ୍ଡଶେଷ' ଅଭିଧାନ ଗ୍ରନ୍ଥରେ "ଓଡ୍ରା ଉତ୍କଳ ନାମାନଃ ସ୍ୟୁଃ" ଲିଖିତ ଅଛି । ସ୍ଟାର୍ଲିଂ" ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଯେ 'ଓଡ୍ରଦେଶ' ବା 'ଓଡ୍ରଦେଶ' ଶବ୍ଦରୁ ଓଡ଼ିଶା ହୋଇଅଛି । ହଳାୟୁଧ ଅଭିଧାନ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସଂସ୍କୃତ ଓଡ୍ରରାଷ୍ଟ୍ର ଶବ୍ଦରୁ 'ଓଡ଼ିଶା' ଶବ୍ଦ ନିଷ୍ପନ୍ନ ବୋଲି ଲେଖା ଅଛି । 'ଓଡ଼ିଆ' ଶବ୍ଦ 'ଓଡ୍ରଦେଶ' ବା ଓଡ଼ଦେଶ ଶବ୍ଦରୁ ଜାତ ବୋଲି ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଲିଖିତ ଅଛି । ପ୍ରାକୃତ ବ୍ୟାକରଣ ଅନୁସାରେ ଓଡ୍ରରାଷ୍ଟ୍ର ବା 'ଓଡ୍ରଦେଶ' ହେତୁ ଓଡ଼ିଶା ଶବ୍ଦର ଉତ୍ପତ୍ତି ଏକାନ୍ତ ଅସମ୍ଭବ ।

—✝—

କୁତ୍‌କୁତୁ

ଶିକ୍ଷକ—ସେକ୍‌ସ ପିୟର୍‌ ମହାନ୍‌ ଝିଅମାନେ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଲେ ଅଦ୍ଭୁତ ସାହସୀ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ।

ଛାତ୍ର—ତାହାହେଲେ ଏଥର ସବୁ ଝିଅଙ୍କୁ ପ୍ରେମରେ ପକାଇବା ନିହାତି ଦରକାର ।

\+ × ×

ଶିକ୍ଷକ—Ice ଆଉ Snow ଭିତରେ ପ୍ରଭେଦ କଣ ?

ଛାତ୍ର—ସାର, Ice [ଆଇସ] ଖାଆନ୍ତି ଆଉ ସ୍ନୋକୁ ଗାଲରେ ଲଗାନ୍ତି ।

× + +

ଡ଼ାକ୍ତର—(ରୋଗୀର ପିତାଙ୍କୁ ଡ଼ାକି) [injection] ଇଞ୍ଜେକ୍‌ଶନ୍‌ ନେବାକୁ ହେବ ।

ରୋଗୀପିତା—କାହିଁକି ?

ଡ଼ାକ୍ତର—ରୋଗଟା ଯେ ହେଉଛିରେ ।

× + —ରାଜେନ୍ଦ୍ର

Digitized by srujanika@gmail.com

କବିତା......

ନୌକାବାହୀ

ଲେଖକ ଃ—ରଜନୀକାନ୍ତ ଦାସ

(ସତ୍ୟ ଅହିଂସାର ନବତମ ସାଧନା ନିମନ୍ତେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗରେ କଠୋର ପରୀକ୍ଷଣ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଲକ୍ଷିତ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତା ୨୦-୧୧-୪୬ ଦିନ ୧୧ ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ଏକାକୀ ନୌକାଯୋଗେ ପରିଚିତ ସାଥୀ ମାନଙ୍କର ନେତାଙ୍କ ବର୍ଜନକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ହିଂସାବିଧ୍ୱସ୍ତ ପୂର୍ବବଙ୍ଗର କାଜିରଖିଲ ଠାରୁ ଶ୍ରୀରାମପୁର ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ)

ବରଷା ଯାଇଛି ଛାଡ଼ି—
କାର୍ତ୍ତିକ ନଭୁଁ ଉଭେଇ ଗଲାଣି,
ଫେନିଲ ବଉଦ କାନ୍ତି ।
ଖେତ ଶ୍ୟାମଳିମା ଆକାଶ ନୀଳିମା
ଅବୋଧ ବସିଛି ମନ୍ଥି,
ଏସନ ସମୟେ ଚାଲିଛ କିଏ ହେ
ଶାନ୍ତ ନୌକାରୋହୀ !
କିଏ ହେ ନୀରବ ନାଅ ବାହିଚାଲ
ଗ୍ରୈଦଗେ ଶମଶାନ ।
ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗ କରିଅଛି ପାନ
ଧର୍ମର ଅନ୍ଧଫେନ !
ମଧ୍ୟଯୁଗର ଛଦ୍ମ କବରୁ
ଡାକେ ମାରଫତଦାର,
'ଧର୍ମ ଉପରେ ଅପଘାତ' ଉଠହେ
ଗୋଲମୀର ସହଚର !
ଚାଁଦପୁର ଚାଁଦ ଲିଭିଗଲା ତେଣୁ
ଇଦବର୍ଷା ଶୁନ୍ ସାନ୍,
ନୂଆଖାଲି ତୀରେ ଭୁଲିଲ ବନ୍ଧୁ
'ଭବଲି' ସମ୍ମାନ !
ହସନ୍-ହୋସେନ୍ 'କୁର୍ବାଣୀ'ର କଥା
ପରିହାସେ ଗଲା ମଝି !
ତେଣୁ ବାନ୍ଧବ ପରଶି ବସିଲା
ଅନ୍ୟର ଧରମ ପ୍ରୀତି !
ମାଟିଆ ଚୁଲିର ଅନଳ ଲିଭିନା
ଯାଇନା ଭୋକୁଆ ଭସ୍ମ,
ବଙ୍ଗ ନଦୀରେ ଚାଲିଛି ସେଇ
ରକତ ଲହର ସୁଅ !
ଏସନ ସମୟେ ଚାଲିଛ କିଏ ହେ
ନିର୍ଭୀକ ଅନାସକ୍ତ,
ହିଂସା ଅନଳ ଦାଉ ଦାଉ ଜଳେ
ହେ ପ୍ରେମର ଭଗୀରଥ !
ଦାଣ୍ଡୀ—ଯାତ୍ରା ଦରଭୁଲା ସ୍ମୃତି
ମନରେ ଝଲକେ ତେଜ,
ଆଖି ପଡ଼ିଲକି ବୁଦ୍ଧ ବଣିଅ
ଅହିଂସା ନିକଷ ମାଜି ?

ମନେ ପଡ଼ିଲାକି ଖିଲାପତ କଥା
ତହିଁରେ ଭଲ କି କାର୍ଯ୍ୟ,
ଆଲି ଭାଇ ସ୍ମୃତି ଝୁଲାଇ ଦେଇଛି
ହଜରତ୍ ଇଂରାଜ !
ନୀଳ ନଦୀ ତୀରେ ବ୍ୟାଘ୍ର ଅଟବୀ
ସମ୍ମୁଖେ ମହାବୋଧ —
'ଛାଡ଼ଇ । ବାଜ ଫେରାଅ'—ଡାକିଲା
ତରୁଣୀ ତାପସ ବୃଦ୍ଧ !
ଆଜିକି ଶୁଭିଲା ବାପୁର ଶବଦେ
(ସେ) ମହା ନିର୍ବାଣ ଧ୍ୱନି,
ବନ୍ଧୁ ସ୍ୱଜନ ଫେରିଗଲେ ତେଣୁ
ଅଗ୍ରେ ଧାଇଁଛି ଝଣା !
ବଙ୍ଗ ମାତାର ସ୍ତନ୍ୟପାୟୀ ହେ
ଇସ୍ଲାମ ସହଚର,
ଅଗ୍ରବତ ତମ ଦୀନ ବଙ୍ଗଳା
କ୍ଲାଇବର କ୍ରୀଡ଼ାଗାର !
ସମ୍ମୁଖେ ତମ ଫିରିଙ୍ଗି ଦ୍ୱେଷୀ
ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଦେଶ,
ସମ୍ମୁଖେ ତମ ଟିପୁ-ସିରାଜର
ଅମ୍ଳାନ ଇତିହାସ !
କହ କାହିଁପାଇଁ ପ୍ରାସାଦ ଦେଶରେ
ବିଷାଦ ଅଶ୍ରୁ ଭାସେ,
'ସଲମ ଅଲେକ୍' ନାହିଁ କହେ ଆଜ
ବଙ୍ଗଳା ଇତିହାସେ ?
ପଡ଼ିଲାକି ମନେ ଅଭିନ୍ନ ସ୍ମୃତି
ଦିଗ୍‌ବିଜୟୀ କଲମ୍ବସ,
ଜଟେବିକା ତବ ହୃଦୟ ଅକାଶେ
ଆଲୋକ ଦୂର୍ବାଭାସ !
ପଡ଼ିଲାକି ମନେ ଭାରତ ଅଶାର—
ଧ୍ରୁବ ହେବା ପାଇଁ ଜାଣା,
ତେଣୁ ହେ ଏଜିର ଜନସାର ପଥେ
ଅଲେକର ରେଖା ଟଣା !
ବାତ୍ୟା ଜଟିଳା ସାଗରେ ହେ ତମେ
ଶାନ୍ତ-ନଉକା ବାହୀ,
ଦେଖାଅ ଯାଉର ସଙ୍ଗ ସମ୍ମୁଖେ
ତମ ପଥେ ଯାଏ ବନ୍ଧୁ !

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦୃପସ୍ୱର

ସ୍ନେହର ଛାତ୍ରୀମାନେ,

ଗତ ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ବାଲେଶ୍ୱର ବିଦ୍ୟାଳୟର ଜେତେକ ଛାତ୍ରୀ ଅକ୍ଟୋବରର 'ସମାଜ' ୮ ତାରିଖ ସଂଖ୍ୟାରେ ସ୍କୁଲରେ 'ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ' ଗୁଡ଼ା ପାଇଁ ଯେ 'ଭାରତି ସୋ' ଥିଏଟର କରିଥିଲେ ତହିଁରେ ସ୍କୁଲ ବଙ୍ଗାଳୀ ମାଷ୍ଟରାଣୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେତେକ ଅଭିଯୋଗ କରି ଲେଖିଥିଲେ । ତାକୁ ସମ୍ପାଦନ କରି 'ମାତୃଭୂମି' 'ନାୟକ' ର ଟିପ୍ପଣୀ ବାହାରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ପାଦକ ମାନେ ସବୁ ଜିନିଷକୁ ଭିତରେଇ ନ ଦେଖି 'ଦେଖାଦେଖି ଓଡ଼ିଶା' ନାଆରେ ଏପରି କେତେ କଥା ଲେଖିଯାନ୍ତି ।—

ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା ଛାତ୍ରୀଙ୍କର, "ଅଭିନୟରେ ବଙ୍ଗଳା ବାହୁଁକି ମାଷ୍ଟରାଣୀ ମାନେ ପୂରାଇଲେ ?" ମାଷ୍ଟରାଣୀ କହିଥିଲେ ଓଡ଼ିଆ ଦେଶ "ଠାକୁର ଗୃହ ଘେର ଦେଶ" ଅଛି 'ଦଦ' 'ମାଉସୀମା' ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଶିଖେଇବା ଦ୍ୱାରା ଘରେ ଭିତରେ କ ତାହାର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ୁଛି । ବଙ୍ଗଳାଭାଷାର । ମୁଁ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାର ଉତ୍ତର ଦେଇ ମୋର ମନ୍ତବ୍ୟ କହିବି ।—

ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବଙ୍ଗାଳୀ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ମାନେ ଯେତେବେଳେ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟ ବା ଆବୃତ୍ତି କରିବାକୁ କହିଥିଲେ ସେମାନେ ତହିଁରେ ରାଜୀ ହେଲେ କାହିଁକି ? ଓଡ଼ିଆରେ ମୂଳରୁ 'ଅଭ୍ୟାସ' କାହିଁକି ଓଡ଼ିଆ ଆବୃତ୍ତି ଓ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଜୋର୍ ନଦେଲେ ? ଛାତ୍ରୀମାନେ ଏଥିପାଇଁ କିଛି ଦଣ୍ଡ ପାଇବାର ଆଶଙ୍କା ଥିଲା ? ଏ କାହାର ଦୁର୍ବଳତା ?

ବଙ୍ଗଳା, ହିନ୍ଦି, ସଂସ୍କୃତ, ତେଲୁଗୁ, ତାମିଲ, ମରାଠି, ଇଂରାଜୀ, ପଞ୍ଜାବୀ, ଗୁଜୁରାଟି ପ୍ରଭୃତି ଭାଷା ଗୁଡ଼ିକ ଭାରତରେ ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀମାନେ ଯଦି ଶିଖିପାରନ୍ତେ ତାହା ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଦେଉନ୍ତା ନିନା ? ଏକରୁ ଅଧିକ ଭାଷା ଶିଖିବାରେ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବଢେ ନିନା, କମେ କି ? ୟୁରୋପର ହିଁଅମାନେ ଯେଉଁମାନେ ବହୁଦର୍ଶୀ, ସେମାନେ ୧୦ । ୧୨ ଭାଷା ଜାଣନ୍ତି । ଅଧିକ ଭାଷାରେ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି କରିବା ଦରକାର ପଣ୍ଡିତ । ତହିଁରେ ଜାତୀୟ ଉନ୍ନତି ହେବା ଛଡ଼ା କି ଅବନତି ଅଛି ? ଯଦି ଏ କଥା ଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ମନକୁ ନ ଯାଏ, ତେବେ ଭାରତର ପ୍ରାଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେହି ପ୍ରଦେଶର ପ୍ରାଦେଶିକ ଭାଷା ଗୁଡ଼ିକ ଚଳିବେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେତେବେଳେ ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ସର୍କାର ଓଡ଼ିଆ ସଙ୍ଗେ, ବଙ୍ଗଳା ତେଲୁଗୁ ଭାଷା ଚଳାଇବା ଅର୍ଡର ଦେଲେ, କେଉଁଠି ଛାତ୍ରୀମାନେ ବା ସେମାନଙ୍କ ସଂଘମାନେ ତାର ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦ ଜଣେଇଥିଲେ ? ଭାଷା ବଢ଼ିଥିଲା ବୋଲି ତ କଲେଜର ଓଡ଼ିଆଣୀ ଅଧ୍ୟାପିକା ଓ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ମାନେ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟ ଶିଖାଇଲେ ?

ଯେଉଁ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ଓଡ଼ିଶା "ଠାକୁର ଗୃହର ଦେଶ କହିଥିଲେ, ତାର ପ୍ରତିବାଦ କରି ଯୋଉ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବାଧୁଥିଲା, ସେମାନେ କା ସେହି କ୍ଲାସରୁ ଓ ସ୍କୁଲରୁ ନାଁ କଟାଇ ଯୋଉଥିବାକି ସେଦିନ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଚାଲି ଆସିଥିଲେ ନା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟ ଡେପୁଟେସନ୍ ନେଇ ଯେପରି ଦେବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ? ପିଟିରୁ ମାତ୍ର ଗଣ୍ଡା ଘଣ୍ଟା ପରେ ଥିଲି ଗତ କଥା ଶୋଚ କି ଲାଭ ?

ଏ କାହାର ଦୁର୍ବଳତା ?

ମାଷ୍ଟରାଣୀ ମାନଙ୍କ ଦଦ—ମାଉସୀମା ନ ଡାକି ଅପା—ମାଉସୀ ଡାକିଲେ କିଏ ବାଧା ଦେଉଛି ? ମାଷ୍ଟରାଣୀ ମାନେ କଣ ସେ ଡାକ ଶୁଣିବାକୁ ପିଲାଙ୍କୁ ଜବର ଦସ୍ତି କରନ୍ତି ନା ନିଜ ଘରେ ସେଇ ବଙ୍ଗଳା ଢଙ୍ଗର ପ୍ରଭାବ ପକାଇବାକୁ ସ୍କୁଲ ଅବହାଉଆରୁ ପବନ ବୋହି ନବାକୁ କହନ୍ତି ?

କାହାକୁ ଏ ଡାକ ସୁହାଏ ? କାହାକୁ ଭଲ ଲାଗେ, କିଏ ଅନୁସରଣ ଓ ଅନୁକରଣ କରୁଛି ଏ ? ମାଷ୍ଟରାଣୀଙ୍କର ଦୋଷ କି ?

କଥାରେ କହନ୍ତି, "କାହାକୁ କହିବା କହିଲେ କୁଳ କୁଟୁମ୍ବଙ୍କୁ ଲାଜ, ନ କହିଲେ କୁଳ ଭାସି ଯାଉଛି ।" ଆମ ଝିଅ ଯେଉଁକ ପାଠ ପଢ଼ି ଜଣେ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଆଇ. ଏ, ବି ଏ ପାଶ୍ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ବର ଘରକୁ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ—ଯାଉଛନ୍ତି—ଘରକରଣା ପାଇଁ । ବର ନ ମିଳିବାରୁ ବାପା ମାଆ ସମସ୍ତଙ୍କେ ବସିବାକୁ କାଶିବା ଭଲ ନାଆରେ ଝିଅଙ୍କୁ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି । ଯଦି ଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଏତେ ଦେଶାତ୍ମବୋଧ ଜାଗୁଛି, ତେବେ ସେମାନେ ନିଜ ଦେଶରେ ୫୦ ୬୦ ଦରମାରେ ରହି ନାଏ ଜାତିର ସେବା କରିବାକୁ ସ୍କୁଲରେ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ହେଉ ନାହାନ୍ତି, କଲେଜ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧ୍ୟାପିକା ନ ହେଉଛନ୍ତି କାହିଁ ? ଯେଉଁମାନେ ଏ ଦଶରେ ଭାବନ୍ତି, ସେମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ଭାବ, କୃଷ୍ଟି, ଧର୍ମ, ସଂସ୍କୃତି ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଏକ ହୋଇ କିଛି ସଂସ୍ଥା ଗଢ଼ିବାର କଲେଣି କି ? କେବଳ କଂଗ୍ରେସ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ, ସୋସାଲିଷ୍ଟ ରାଜନୀତିକ ଦଳ ଯୁକ୍ତ ଗୁଡ଼ିକଙ୍କ, ହାତରେ ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇ ବନ୍ଧା ବେଜ, ବନ୍ଧା ରାସ୍ତାରେ ନାକର କରନ୍ତି କର୍ମ ପଣ ଓ ଦଳବୃଦ୍ଧି ଓ ଖବର କାଗଜରେ ନାମ ପ୍ରକାଶର ଆକୁଳତା ଛଡ଼ା ଅସଲ ଓଡ଼ିଆ ଦେଶ ଓଡ଼ିଆ ଘର ଉଦ୍ଧାର କାମ କରିବାକୁ କିଏ ଛାତ୍ରୀ ଜୀବନ ପଣ କରିଛନ୍ତି ନା କରିବେ ?

ଦେଶର ଜମି କେବେ ଅଚଷା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ରାମ ନ ଥିଲେ ଶାମ କରିବ । ଜଣା

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୁକ୍ତି

—ଇଭାନ ଟର୍ଗନିଭ

ଏକ ବିରାଟ ପ୍ରାସାଦ । ସାମନା କାନ୍ଥରେ ଗୋଟିଏ ସରୁ ଦରଜା । ଅଧେ ଖୋଲା । ଦରଜା ପଛଆଡ଼େ ଘୋର ରହିଛି କୁହୁଡ଼ି । କପାଳ ବର୍ଷଣ ଯେପରି । ଉଚ୍ଚ ଚୌକାଠ ସାମନାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି ବାଳିକାଟିଏ—ରୁଷ୍ ବାଳିକା ସେ ।

ଲୁହୁଡ଼ି କପାଟ ବାନ୍ଧି ଯାଇଛି— ଥଣ୍ଡା ଶୀତୁଆ ପବନ ବହୁଛି । ପ୍ରାସାଦ ଭିତରୁ ଦମକା ହିମ ବାୟୁରେ ଭାସି ଆସିଲା—ଗୁପ୍ତ ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱର ।

"କିଏ ତୁମେ ? ଚୌକାଠ ପାର ହୋଇ ଯିବାକୁ ଚାହୁଁଛ—ତୁମ ସାମନାରେ କଣ ଅଛି ଜାଣ ?

"ଜାଣେ"—ବାଳିକାଟି କହିଲା ।

"ଶୀତ, କ୍ଷୁଧା, ଘୃଣା, ବିଦ୍ରୂପ, ଅବଜ୍ଞା, ଅପମାନ, କାରାଗାର; କ୍ରୋଧ ଏପରିକି ମୃତ୍ୟୁ—ଯଦି ଆସି ଦେଖାଦିଏ ? ଜାଣ,—ଜାଣ, ତୁମେ କି ଦୁଃଖ ସେ ଦୁଃଖ ?"

"ଜାଣେ ।"

"ଯଦି ନିର୍ବାସିତ ହୁଅ, ଯଦି ଆସେ ନିସଙ୍ଗ ପରିତ୍ୟକ୍ତର ଜୀବନ ?"

"ତା ବି ଜାଣେ—ତା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ—ମୁଁ କଷ୍ଟ ସହିବି, ଆଘାତ ଦେଳିବ ଛାତି ପାତି ।"

"କିନ୍ତୁ ଆଘାତ ତ ଏକା ତମର ଶତ୍ରୁ ଆଣିବ ନାହିଁ, ତୁମର ବନ୍ଧୁ, ତୁମର ପରିବାର—ହାଣିବେ ଆଘାତ । ସେତେବେଳେ କଣ କରିବ ?"

"ମୁଁ ସହିବି, ସହି ପାରିବି ।"

"ବେଶ୍ । ତାହେଲେ ତୁମେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ?"

"ପ୍ରସ୍ତୁତ ।"

"ଯଦି ତୁମର ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ ଅଜ୍ଞାତ ରହି ଯାଏ ? ତୁମେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବ—କିନ୍ତୁ, କେହି—କେହି ଜାଣିବେ ନାହିଁ କାହାର ସ୍ମୃତିସ୍ତମ୍ଭରେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଦେଉଛି ସେ ।"

"ମୁଁ କାହାର କୃତଜ୍ଞତାର, କାହାର ଅନୁକମ୍ପାର ପ୍ରାର୍ଥୀ ନୁହେଁ । ନାମର ପ୍ରୟୋଜନ ମୋର ନାହିଁ ।"

"ତୁମେ କଣ ବିଧି ନିଷେଧ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ?"

ବାଳିକାଟି ମଥା ହଲାଇଲା—[illegible].
"ସେଥି ପାଇଁ ବି ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।"

ମୁହୂର୍ତ୍ତମାତ୍ର ଚୁପ ହୋଇ ରହିଲା । ସେ ସ୍ୱର ।

ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା—"ଜାଣ ଆଜି ତୁମେ ଯାହା ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛ ଦିନେ ତୁମର ସେ ବିଶ୍ୱାସ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇ ପାରେ, ଦିନେ ମନ ଭିତରେ ଜାଗିପାରେ ତୁମେ ଭୁଲ କରିଛ, ବୃଥାରେ ତୁମର ଯୌବନ ନଷ୍ଟ କରିଛ ?"

"ଜାଣେ, ତା ମଧ୍ୟ ଜାଣେ । ତେବେ ବି ମୁଁ ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଚାହେଁ—ଯିବି ମୁଁ ?"

"ଆସ !"

ବାଳିକାଟି ଚୌକାଠ ପାର ହୋଇଗଲା—ପଛରେ ବନ୍ଦ ହେଲା ଦ୍ୱାର ।

"ନିର୍ବୋଧ"— କିଏ ପଛରୁ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା ।

"ନା, ନା,—ମହାନ୍, ମହାନ୍ ।" କିଏ ଯେପରି ଦେଲା ତାର ଜବାବ ।

ଭାଷାନ୍ତର— **ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମଦା ମହାନ୍ତି**

([illegible])

ନଥିଲେ ଲଜ୍ଜା କରିବ । ଓଡ଼ିଆ ଝିଅଙ୍କର ଏକତା, ନମ୍ରତା ଓ ନିର୍ଭିକତା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଗୀତ ସ୍କୁଲରେ ଓ ସ୍କୁଲ ବାହାରେ ଦେଖି ନାହିଁ । ପରିବେଶ, ପରିବାର, ମନୋବୃତ୍ତିର ଉପ ପ୍ରତି ଶିକ୍ଷାରେ । ନାକ କାନ ଫୋଡ଼ା ହୋଇ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଯେ ଅଳଙ୍କାର ଲଗାଇ ନୋହିଏ ଦେଶର ଢଙ୍ଗ ଓ ସଂସ୍କୃତି ରକ୍ଷାଅଛି ଓଡ଼ିଆଣୀ ବୋଲାଉଥିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ତାହା ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ବଡ଼ାଲୁଣୀ ମାଷ୍ଟରାଣୀଙ୍କ ଉପରେ ଅଯଥା ଆକ୍ଷେପ କାହିଁକି ? ଏହା ଅଧିକ ଅସ୍ୱଭାର ଓ ଅନ୍ୟାୟ କଥା । ତମ ଦେଶର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ନିଜ ତ୍ୟାଗ କରି କଷ୍ଟସହି ତମେ କାମ କରିବ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଦରମାରେ ରହି ଓଡ଼ିଆ ଝିଅଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ମାନେ ବାହାର ଦେଶରୁ କଷ୍ଟକର ଅଳ୍ପ ଦରମା ନେଇ ଆମ ଦେଶରେ କଟକରେ ହେଉ ଗଞ୍ଜାମରେ ହେଉ ପୁରୀରେ ହେଉ କୋଲେଜରେ ହେଉ ଆମ ପିଲାଙ୍କୁ ଆମ ଝିଅ ମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି, ଗୀତ, ଅଭିନୟ ଶିଖାଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରତି ଓଡ଼ିଆ କୃତଜ୍ଞ ମାତ୍ର କୃତଜ୍ଞ ହେବା କଥା, ତା ନ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଯଥା ଅପମାନ କରିବା କେବଳ ଅକୃତଜ୍ଞତା ନୀଚ ଛଡ଼ା ଅଉ କିଛି ନୁହେଁ ତ ? କଟକ ରେଭେନସା ସ୍କୁଲରେ ଓ କଲେଜ ବିଭାଗରେ ମାଷ୍ଟରାଣୀ ଅଭାବରେ ପୁରୁଷ ମାଷ୍ଟର ଅଧ୍ୟାପକ ବି ପାଠ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଆମ ଛାତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ତଳ କରି ନିଜ କାଳର ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପଣ ହେବି ଲଜ୍ଜିତ ହେବା ଉଚିତ । ଅଉ ନିଜକୁ ଦାୟୀ କରି ବର୍ତ୍ତମାନରେ ଭୋଟ ରାଜନୀତି ଦଳ ପୁରୁଷ ନେତା ମାନଙ୍କ ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ୱରୂପ ନ ହୋଇ ନିଜର ଦୁଃସ୍ଥ । ଅଶିକ୍ଷିତା, ନିର୍ବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ରହିଥିବା ଭଉଣୀ ମାନଙ୍କ ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷା, ସଭ୍ୟତା ଧର୍ମସଂସ୍କୃତିର ଅଲିଅ ଜାଳି ଓଡ଼ିଆ ଘରର ଓଡ଼ିଆ ସମାଜର ଓ ଓଡ଼ିଆ ଦେଶର ସେବା କରିବା ପାଇଁ ଜୀବନ ବଳୀ ଦେବାକୁ ବନ୍ଧ ପରିକର ହେବା ହିଁ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ନିଜ ଅପାରୁପଣ ଦୋଷକୁ ଅନ୍ୟ ଉପରେ ଲଦିଲେ କେବଳ ତାହାର ଅନିଷ୍ଟ ହୁଏ—ଫଳ ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ । ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଧ୍ୱଂସାତ୍ମକ ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସଭା ପାଇଁ କେତେ ଦରକାର

ନିବେଦିକା— **ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ**

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଜା ଆଉ ହେଡ଼େନ୍ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ

ନୂଆ ଲୁଗା ଅଜା ବଜାରୁ ଆଣିଲେ
ଧଡ଼ସଣି ତାଙ୍କ ସାହା,
ଆଈଙ୍କି ଡାକିଲେ "ବୁଢ଼ୀଟେ ଗଲାଣି
ଆଣିବଟି କପେ ଚାହା ।"
ଏତିକିରେ ଆଈ ଆସିଲେ ଯେ ଧାଇଁ
ଉଗ୍ରଚଣ୍ଡୀ ରୂପ ଧରି,
ବସିଲେ ଏକଥା ଦବାବ ଅଇଲେ
କାହିଁ ଗଲା ଚଣ୍ଡ ବଳ ।

ଧୋବଲ ମୂର୍ତ୍ତି ନିଜ ଛଡ଼ିଗଲା,
ଗୃହା ପିଇବାକୁ ମନ ।
ଦଶ ବୁଧ ପରେ ଆଣି ଦେଇଛନ୍ତି
ହେଲେ ଦଳି ଅରଜନ ।
ଖାଇ ଖାଇ ଭୁକ ଗାଲ୍‌ଗପ ମାରି
ପୂରୁଥାନ୍ତା ଯେବେ ପେଟ,
ତୁମର ବଳଅ ତୁଲ୍ ଥାଅନ୍ତେଟି
କେତେ ଅଲଚୂଳ ହିଟ ।
ଗୋବର ପାଣିରୁ ଟୁକି ଅଧବେଳେ
ଶୋଇଥଡ଼ ଅଛ ରଢ଼,
ଅବସ୍ଥା, ହୀନସ୍ତା ହେଲେ ଯାଇ ସିନା
ଗଣ୍ଡିକି ଚାଟିବ ଚାଢ଼ ।
ଜପାସରେ ରହି ବଟିଗଲ୍ ବାଇ
ଅଜାହେଲେ ଛଟପଟ
ଅଧ ଦ ସେଥିରେ ହେଇଥାନ୍ତି ଗାଇ
ଗଢ଼ଯାଉ ଛଟ ଛଟ ।

ଅଜା ଖରୁଥାନ୍ତି ନିଜ ସ୍ୱର୍ଗବଥା.
ଅଜା ଅଣଙ୍କର ଦାଣ୍ଡ,
ଯୁଦ୍ଧ ବଜାରଦେ କେତେ ଲେଲଧନୀ
ହୋଇଗଲେ ଗୃହ୍ଣ ଚାହୁଁ ।
କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ବଜାର ଧନୀକୁ ନ ବାଧେ
ଅନ୍ଧାରେ ଅଛି ଯେ ଧନ,
ଚୋର ବଜାରରେ କସ ବା ଅଖିଳ
ଯେତେ ଯଉଁଥିକ ମନ ।
ହେଲା ଭେଲା ହୋଇ ଖଡ଼ଗଲ୍ ନୋଟ
ଯେ ପାଇଲ୍ ନେଲା ଧରି
ମୁହିଁ ଏକା ଏଥି ଏଡ଼ିକ ଅଲ୍ପଗା
ରହିଗଲି ଝୁଣ୍ଡା ମରି ।
ଏହିଭଳି କେତେ ଭାବ ଭାଙ୍ଗଯାଉ
ପାହାନ୍ତା ପହରେ ବାଜେ,
ଆଖି ଲାଗି ଗଲା; ଅଜା ଅଧ ନିଦେ
ଶୋଇଗଲେ ଏତାବେଳେ ।

ସପନେ ଦେଖିଲେ ଦେବ ଦୂତ ଜଣେ
କହୁଛି ଶୁଣରେ ବୋକା,
ଶୁଦ୍ଧ ଦଶା ତୋର ପଡ଼ିଲାଣି ଏବେ
ନ କର ମନରେ ଧୋକା ।
ରାତି ପାହିଯିବା ମାତରେ ତୁହିରେ
ହୋଇଯାଅ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ,
ଦେଖିବୁ ବ କଳ ଏକା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ
କଟିଯିବ ସବୁ କଷ୍ଟ ।"

ଚଳବର ହୋଇ ଗାହାଣରେ ଅଜା
ବଜାର ଅଡ଼ବ ଚାଲଣ୍ଡ୍ରେ,
କାହାକୁ ନ ଚାହିଁ ଚାଲିଲେ ସେ ଧାଇଁ
ଏକ ସାହା ଦାଣ୍ଡେ ଦାଣ୍ଡେ
ଘଣ୍ଟା ଦୁଇ ଅନ୍ତେ ଯେଉଁବେଳେ ଅଜା
ଲେଉଟି ଆଇଲେ ଘରେ,
ଆଈ ଦେଖି ବେଶ 'ମାଆଁରେ' ବୋଲିଣ
ପଳାଇଲେ ତରବରେ ।

ଫୁଲପେଣ୍ଟ ପିନ୍ଧି ଉପରେ ପଞ୍ଜାବୀ
ମୁଣ୍ଡେ ଛଇ ବାନ୍ଧି ଟୋପି
ଦାଅ ହାତୁଡ଼ିର ବାଂଲା ବଦ୍ଧା ବୁକେ
ଯେସନ୍ତେ ହନୁମନ୍ତ କପି ।
ଡକାଇଲେ ଅଜା "ଡ଼ର ନାହିଁ ପ୍ରିୟେ
ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେ—ମୁଁ",
ଭୁଣ୍ଡ୍ର ବାଢ଼ ଅଇ ଲେଉଟି ଆଇଲେ
ମାଇଦେଇ ଗୋଟେ 'ହୁଁ'
ଅଜା ବୋଲେ ଶୁଣ ଶୁଣ ପ୍ରିୟ ସହ
ହୋଇଛି ମୁଁ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ,
ଏଇ ଯେ ଦେଖୁଛ ଦାଅ ଓ ହାତୁଡ଼ି
ଏହାହିଁ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।
ଏହି ବାନା ଧରି ଥାଆନ୍ତି ଯେବେ ମୁଁ
ଆଜ ବହୁଦିନ ଆଗେ,
ଏଭଳି ଦଶା କି ଅଭାବ ଥାଆନ୍ତା
ତୁମେ କି ଜଳନ୍ତ ରାଗେ ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏତେଦିନେ ତୁମେ   ଦେଖିବ ଆଖିରେ
କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଭୁତ କେତେ
ନାଲ ଶଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି   ବେଗ ବେଗ ହୋଇ
ବାହାରି ଆସ ମୋ ସାଥେ ।
ଖବର ବାଟେଛି   ଆଜଠାରୁ ମୁହିଁ
ହୋଇଗଲି ତୁମର "ସାଥି"
'ସାଥି' ନାଆଁ ଧରି   ଡାକୁଥିବ ମୋତେ
ଆମେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଜାତି ।
ମୁହିଁ ବି ତୁମକୁ   "ସାଥି ସାଥି" ବୋଲି
ଡାକୁଥିବି ଦିନ ରାତି ।
ସର୍ବହରଙ୍କୁ   ଏକଯୋଟ କରି
ଷ୍ଟ୍ରାଇକ କରାଇ ଦେଇ,
'ବୁରୁଜେ୍ୱାଁଙ୍କର   ଟଣ୍ଟି ଚପିବା
କସିବ କବାଡ଼ ନେଇ ।
ଏଇ କାମଟିକି   ଚଳ ଆଜଠାରେ
ଅଭୁତ ଅମର କାମ !
ଗୋଳ ଲମ୍ବା ଜଣ   ଖାଉଥିବା ବସି
ମଉଜେ ଫୁଲାଇ ଜଣ ।

ମାଛ ବାଲାଙ୍କର   ଲଗିଅଛି ସଭା
ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ତହିଁ ଅଈ
ଅଜା ପାଖେ ବସି   ସ୍ଲୋଗାନେ ଟାଣି
ମାରୁଛନ୍ତି ଗାଳି ବାଛି ।
ନଥିଲୁ ହଲାଇ   ଧଁ ବର ଅଈ
ବକ୍ତୃତା ଦିଅଇ ତାଙ୍କ;
ଅଜା ବସିକରି   "ହିଏର ହିଏର"
କହି ମାରୁଥାନ୍ତି ତାଳି ।
ସଭାଅନ୍ତେ ସର୍ବେ   ପ୍ର ଏସନ କଲେ
ଉଡୁଥାଏ ଲାଲ ଧ୍ୱଜ —
ଅଗେ ଅଗେ ଲୀଡ୍‌   ଦେଉଛନ୍ତି ଅଈ
ପଛେ ଚାଲୁଛନ୍ତି ଅଜା ।

ସଞ୍ଜ ହେଲା ଯେଣି   ଅଜା ଘରେ
ଗଦା ହୋଇଗଲା ମାଛ,
ଅଈ ଡାକଦେଲେ   'କାହିଁ ଗଲ ସାଥି !
ଏଣେ ଆସି ମାଛ ବାଛ ।"
"କାଲିକି କରିବା   ପଲବା ଷ୍ଟ୍ରାଇକ
ଅଧେ ଦିନ ଖାନ ଗୁଅ,
ଏଣୁପରେ ସିନା   ଦିନ ଉର ଦିନ
ଦେଖୁଥିବ ନୁଆ ନୁଆ ।"
ଚନ, ଅଟା, ତେଲ   ଲୁଗା ପଟା, ଟଙ୍କା
ଜମିବ ଆପଣା ସ୍ଥାଏଁ,
ଅମ ଟେକ ଅଗେ   ଦୋଷ ଦିଅ ଲୋକେ
ଉଡ଼ ଯିବେ ବାଏଁ ବାଏଁ ।

× × ×

ରଚା ମାରୁଆଡ଼   ଟଗୁର ବେପାରୀଏ
କଟ୍‌ହ୍ନ ବାହୁତ ପାନ,
ତାଙ୍କ ତଣ୍ଟି ଚପି   ଗରିବଙ୍କୁ ଦେଲେ
କହିବ କାହାର ବାପ ?

× × ×

କମ୍ରେଡ୍‌ ହୋଇ   ଆନନ୍ଦେ ରହିଲେ
ଅଜା ଆଈ ଦୁଇଜଣ,
କଇଁ କଥା ଘରେ   ଉଣାନାହିଁ କିଛି
ସବୁ ଚଳେ ଉଣେ କଣ ।
ଅଜା ଅଈ ଦିନେ   ଲଗିଲେ ଝଗଡା
ଲୀଡର ହୋଇବ କିଏ ?
ଅଈ କହେ ଅଜା   ଦାବୀଟା ମୋହର
ଯେଣ୍ଟ୍‌ ମୁଁ କରୁଛା ଦଏଁ ।
ଅଜା କହେ ଫୋପା—   ଗାଣ୍ଡା ମୁଁ ନକଲେ
କେ ଶୁଣିବ ତୁମ କଥା,
ଜାଣିଛତ, ଏଡେ   ବୁଦ୍ଧିଟା ବାହାର
ଜନ୍ମିଛି ମୋହର ମଥା ।

ଆଜଠାରୁ ମୁହିଁ   କରିବ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ
ଦେଖିବ କାଲେ ତା ଫଳ
ଅଈ କହେ ଏଇ   ଚାଲ ମୁଁ ଷ୍ଟ୍ରାଇକ
ଦେଖାଯିବ ତୁମ ବଳ ।
ନହୁ ବହୁ ଅଈ   ଜବର ଷ୍ଟ୍ରାଇକ
କଲେ ଏକ ଚଡା ମୁଣ୍ଡେ
ମୁଣ୍ଡରୁ ଆଉଁଷି   ରହିଗଲେ ଅଜା
ଭାଷା ନ ଆସଇ ତୁଣ୍ଡେ ।

ଏତୁ ମୁଷା ଖାଇ   ପାଇଗଲେ ଅଜା
କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ହେବା ମଜା.
ମେଣ୍ଟା ଦେଣ୍ଟି ହୋଇ   'ସେଲଡନ୍‌ ଦୁହେଁ'
ରହିଗଲେ ଆଈ ଅଜା ।

—†—

କବିତା

ପଦେ

ଶ୍ରୀଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ବି.ଏ.ଅନର୍ସ

ଅନ୍ତରର ଫଣୀ   ଫୁଲ୍ଲ ପ୍ରାଣଭରି
ଫୁଟେ ପଦେ ସେଇଁ କଥା ଗୋ
ଅଜମୁଦ ସେତ   ସୁରଭିତ କରି
ଯାହା ଘୋଟେ ବନଲତା ଯଥା
ବତାସ ଯା' କହେ   ବନାନୀର କାନେ
ତଟିନୀର ଜଳ ଛନ୍ଦେ
ସେହି କଥା ପ୍ରିୟେ   କହୁଛି ମୁଁ ଆଜ
ବନ କୁସୁମର ଗନ୍ଧେ
ପଦେ କଥା ଖାଲି କହେ ଗୋ
ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ଯା'ର   ଅନ୍ତରରେ ନାଚେ
ଅନବରତଟି ବହେ ଗୋ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଦେଶପ୍ରେମ ଜାଗାଇବା, ଆମର ପର ପର ବଢ଼ାଇବା ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା । ୨ । 'ଜହ୍ନମାମୁଁ'ର ମଧ୍ୟଦେଇ ଏହି ଜାତୀୟ ଭାବ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା, ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗଢ଼ିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ତଳ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଜୀବନୀ (୮)

ବାଜି

ସେ ... ଧେନୁପାଳ ବା ... ନାହାନ୍ତି । ଢେଙ୍କାନାଳର ... ପୁରରେ ଗୋଟିଏ ଗରିବ ଘରେ ... ତାର ଜନ୍ମ । ବାର ବରଷର ... ନାଁଟି ତାର ବାଜି । ବାପା ନାହିଁ, ବୁଢ଼ୀ ମା ଟିଏ, ଧାନ କୁଟି ପେଟ ପୋଷେ । ଏଡ଼ ବାଜି ସେ ନଈ ପାଣିରେ ... ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ମନ ଖୁସିରେ ଗୀତ ଗାଏ ।

... ୧୯୩୮ ମସିହା । ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତରେ ପ୍ରଜା ଆନ୍ଦୋଳନ । ଢେଙ୍କାନାଳର ... ପ୍ରଜା ସବୁରୁ ଆଗରେ ଥିଲେ । ସେହି ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ସିପାହୀ ବାଜି ।

ଅକ୍ଟୋବର ଦଶ ତାରିଖ, କାର୍ତ୍ତିକ ମାସ ... ନନ୍ଦନ ହେଲା ... ଭୟାବହ ରାତିରେ ... ଡଙ୍ଗା ଉପରେ ପହରା ଦେବା ବାଜିର ସେ ଦିନର କାମ ଥିଲା । ଘାଟ ଡଙ୍ଗାକୁ ଜଗି ଘାଟ କୂଳରେ ସେ ଶୋଇ ଥାଏ ।

ରାତି ଅଧରେ ରାଜାଙ୍କର ପୁଲିସ ଫୌଜ "ଭୁବନ" ଗାଁରେ ଗୁଳି ଫାଏର କରି ଫେରିଲେ, ରକ୍ତମୁଖା ହୋଇ । ... ଉପରେ ଉରଗ-ମାଳିନୀ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ... ପାର ହେବାକୁ ବାଜିକି ମାଗିଲେ ଡଙ୍ଗା । ... ବାଜି ଶୁଣିଲା ପୋଲିସ ଫୌଜ । ... ସ୍ୱରରେ କହି ଉଠିଲା, 'ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ହୁକୁମ ନାହିଁ, ମୁଁ ଡଙ୍ଗା ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ ।'

ପୁଲିସ ରାଗି ନିଆଁ ହୋଇଗଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ... ବନ୍ଧୁକର ଆବାଜ । ବାଜିର ଛୋଟ ମୁଣ୍ଡଟି ଦୁଇଫାଳ ହୋଇଗଲା । ସେ ଦେହର ସବୁ ଜୋର୍ ଦେଇ ଡଙ୍ଗାକୁ ଠେଲିଦେଇ ଡାକ ପକାଇଲା—ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ଲୋକ ଧାଇଁଆସ, ଘାଟ ଉପରେ ପୁଲିସ ।

ଗାଁ ଲୋକେ ଧାଇଁ ଆସିଲେ, ପୁଲିସ ସେତେବେଳକୁ ନଈ ମଝିରେ । ତାର ରକ୍ତ ପିପାସୀ ବନ୍ଧୁକ ଆବାଜରେ ଗୋଟିଗୋଟି ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ—ଗାଁର ସୈନିକ ବୃନ୍ଦ । ବାଜି ବା ଉତ୍କଳ ଇତିହାସ ବକ୍ଷରେ ତାର ନାମଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରେ ଚିରନ୍ଦନ ପାଇଁ ଲେଖାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣୀର ବେଳାଭୂମିକୁ ମଣ୍ଡନ କରିଥିଲା ।

ଲେଖିକା—କୁମାରୀ ଶାରଳା ମହାନ୍ତି
ନଂ ୮ ନାଗବାଲୀ

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

କୃଷ୍ଣ (୮୯୮)— ... ମୁଁ କେବଳ ସମ୍ବାଦ ଜାଗରୀ ଜଲ୍ଗି ... ପଢ଼ୁଅ । ମୁଁ ବାରମ୍ବାର କହୁଛୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବାଦ ଜୀବନୀ ଛଡ଼ା ... ନାଗମାନେ ଅନ୍ୟକାରୁ ନ ପଠାନ୍ତୁ ।

ଚକ୍ରି [୮୯୯] ପାଠଶାଳାରେ କୃଷକଦଳର ନେତୃତ୍ୱ ଠିକ୍ ନେତୃତ୍ୱ । ଇଙ୍ଗରେ ଘୋଷଣା ଗୋଟାଏ ବ୍ୟାପ୍ତିଗ୍ରସ୍ତ ତମେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଧରି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସେବାରେ ଲାଗ । ସେମାନଙ୍କ ସହ ମିଶ । ତାଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଅ । ଏପରିକି ଯୁବକମାନେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସହ ବିବାହାଦି ସମ୍ପର୍କରେ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଆଦିବାସୀ ଓ ଅଣଆଦିବାସୀ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଲୋପ କରିଦେବା ଉଚିତ । ସେ ସାହସ ଯେଉଁ ଯୁବକର ହେବ, ସେ ଦେଶର ପ୍ରକୃତ ଉପକାର କରିପାରିବ ।

ଧବଳ— ତମେ ବଡ଼ ପ୍ରଶ୍ନଟାଏ କରିଛ । ଭଗବାନ ସବୁ 'କର କରାଉ ଥାନ୍ତି ।' ତଥାପି ସେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇଛନ୍ତି । ରାମକୃଷ୍ଣ ଦେବ ଗୋଟାଏ ଉଦାହରଣ ଦେଇଛନ୍ତି— ଗାଈଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଖୁଣ୍ଟିରେ ବାନ୍ଧିଛୁ ତାର ପ୍ରଭୁ । ତଥାପି ଗାଈ ସେ ଦଉଡ଼ି ଲମ୍ବରେ ଖୁଣ୍ଟ ଗୁରିପାଖେ ବୁଲୁଛି । ସେତିକ ତା ପ୍ରଭୁର ଅଧିକାର ଭିତରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ । ମଣିଷର ସ୍ୱାଧୀନତା ଠିକ୍ ସେମିତି ।

ତଥାପି ମୋର ଧାରଣା, ଯେ ପୁରାପୁରି ଭଗବାନଙ୍କୁ ସମର୍ପି ଦେବ ସେ କଦାପି ଭୁଲ୍ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଅନେ ଭଗବାନଙ୍କଠୁ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଯେତିକି ଭାବୁ ସେତିକି ଭୁଲ୍ କରୁ । ଯେ ଆଦୌ ଭୁଲ ନକରେ ସେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ପାଏ । ଯେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଏ ସେ ଭୁଲ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

—୦—

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

[୮୦] ଓଡ଼ିଆ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟସ ଲାଇବ୍ରେରୀ—ଜାମସେଦପୁର ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୭ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୦—ପୁସ୍ତକ ୪୦୪, ସେକ୍ରେଟାରୀ—ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଚରଣ ଦାସ୍, ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦ ରୁ ଅଧିକ । ସମାଜ, ମାତୃଭୂମି, ଓ ଡଗର ଆସେ ।

(୮୧) ଶିଶୁବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର, ଭଟର, ପୋ. ନନ୍ଦନ, କଟକ ସ୍ଥାପନା—୧୯୪୬ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୫—ପୁସ୍ତକ ୭୦ କର୍ମକର୍ତ୍ତା—ସର୍ବଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ଚରଣ ଅଗ୍ରୱାଲ, କ୍ଷେତ୍ରମୋହନ ବେହେରା, ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଅଗ୍ରୱାଲ, ଦୀନବନ୍ଧୁ ସ୍ୱାଇଁ ପ୍ରମୁଖ । ହିନ୍ଦି, ଓଡ଼ିଆ, ବଙ୍ଗଳା, ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକ ମିଳି

Digitized by srujanika@gmail.com

...। ସମାଜ, ଗୀତା, ନର୍ତ୍ତନ, ଉତ୍କଳର ଅପ୍ରକାଶିତ ଅନୁବାଦ, ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଇଣ୍ଡାପିଣ୍ଡ, ଭଗତ, ନର୍ଥ ଖଣ୍ଡ, ଅଛି। ବର୍ଷକଧି ମାସିକ ହାତ ଲେଖା ବାହାରେ।

(୪୨) ବାଳିକା ସାଥୀ ନାଟ୍ୟ ସଦନ—ଡାଃ ସ. ନନ୍ଦନ, କଟକ। ସ୍ଥାପନ ୧୯୪୬। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୫। ମାସିକ ଚାନ୍ଦା—୪ଟ୍ୟ ସଂପାଦିକା ଶ୍ରୀମତୀ ବଣାଖା ସୁନ୍ଦରୀ ଦାଶ। କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷା—ଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତିଲତା ଦାସ। ସହକାରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କୁମାରୀ ଦାସ। ସମାଜ, ମାତୃଭୂମି, ଜଗତ ପ୍ରଭୃତି ଅଛି।

[୪୩] ଅବସର ବିନୋଦ ସାହିତ୍ୟ ସମିତି—ପୋ. ବଲଙ୍ଗିର ପାଟଣା ଷ୍ଟେଟ। ସ୍ଥାପନା—୧୯୪୦। ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କର ପ୍ରସାଦ ପ୍ରହରାଜ। ଓଡ଼ିଆ ୪୦୦, ହିନ୍ଦୀ ୧୦୦, ବଙ୍ଗଳା ୧୦୦ ଓ ଇଂରାଜୀ ୪୦୦ ପୁସ୍ତକ ଅଛି। ଅମୃତବଜାର, ଜନତା, ମୁକ୍ତିପଥ, ହରିଜନ, ସାପ୍ତାହିକ ଗଣତନ୍ତ୍ର ତାର, ରଙ୍ଗବଙ୍ଗ, ଶ୍ରୀଣ ଶତାବ୍ଦୀ ଅଛି। ହାତଲେଖା ମାସିକ ପତ୍ର ବାହାରେ।

[୪୪] ମହାନ୍ତି ବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର। ମୁଲ୍‌ସୁନ୍ଦାଙ୍ଗ—ପୋ. କେନ୍ଦ୍ରାଳ, କଟକ। ସ୍ଥାପନା—୧୯୪୬। ନାଗ ଅନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ନାଗ ଶ୍ରୀ ଯୁଗଳ କିଶୋର ମହାନ୍ତି [୭୭୭]ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୦ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୨୫।

[୦୯] ଗୋପବନ୍ଧୁ ସେବାଶ୍ରମ ପୁସ୍ତକାଗାର। ସାଲେପୁର, କଟକ। ସ୍ଥାପନା ୧୯୩୧। ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମିଶ୍ର। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୫୦, ଅଶା, ନବଭାରତ, ଶଂଖ, ରେଭେନ୍ସା ଅଛି।

(୧୭) ଷୋଳବାସୀ ସ୍ମୃତି ପୁସ୍ତକାଗାର—ରଘୁନାଥପୁର ପୋ: ମଙ୍ଗଳପୁର, କଟକ। ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୬— ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ। ସେବା ସଙ୍ଘ କର୍ତ୍ତୃକ ପରିଚାଳିତ। ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୦— ଚାନ୍ଦା ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୯ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା (ଅଧିକାଂଶ ଓଡ଼ିଆ) ୨୫୦।—ନାଗ ୮୧୪

(୪୭) ଗ୍ରାମପାଠାଗାର, ଗ୍ରାମ କଠି—ପୋଷ୍ଟ ବ୍ରହ୍ମପୁର— ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୭ ପରିଚାଳକ ସର୍ବଶ୍ରୀ ଭାନୁଚନ୍ଦ୍ର ଓ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ପାଢ଼ୀ ଦ୍ୱୟ। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୭୦। (ନାଗ ୮୪୭ ଗମନାଗମନ)!

(ଚଳଚ୍ଚିତ୍ରର ୨ୟ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ)

ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ନାହିଁ। ତେବେ ଏ ଦେଶର ସେହି ଦେଶୀୟ ମାନେ ସେ ମହାମନ୍ତ୍ର ମୁକ୍ତରୁ ଅଜସ୍ର କର ଦେଖି ଦୂର ଅଛେଇଛନ୍ତି ଅନେ ତାଙ୍କୁ ନାହିଁ। କୋଥନ୍ତ୍ରୁଏ ପ୍ରଥମ ଶାବକରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗ ହିଁ କୋଇଯାଇ ଥିଲା। ତାଙ୍କୁ ସାହେବ ତାଙ୍କ ଅପରେ ଯେତେ ପାପକଥା କହିଲେ ବି ସେ ନାମ ବଳରେ ସବୁ ପାର ହୋଇଥିଲେ। + +

ମାଲଚିତ୍ରର ଅତୀବ ସରକାର ଚାଲେଇବାରେ ଘଟିଥିଲା। କେବଳ କଥା। କାରଣ ସରକାର ଦିନ ଦେବାପରେ ତାଙ୍କ ଶାସନରେ ରହିବା କଠିନ। ତେବେ ଏବେ ତଥାପି ସେ ଦୁଃଖୀପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନ ସହ ସବୁଥି ସୁଖରେ ଅନେକ ଦେଶ ପିଲା ବୋଲି ବିଲ୍ଲଅ ସବୁର ଭରସା ନଥିଲା। ଯାହା-ହେଉ ଅତୀତ ସରକାର ନେତା କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ମାଲଚିତ୍ରର ବାହିରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶାସନ ଗ୍ରହ ଦେବାରେ ମନକୁ ଅପାଏ କଥାର ଜଣାଇଛନ୍ତି। ମାଲଚିତ୍ରର ନାମଟାକୁ ବଦଳାଇ ଏଥର କୈଳାସ ବା କହାଇ ନବେଦନ ଓଡ଼ିଆରେ ସେଠି ନାମରେ 'କୁଞ୍ଜିଲାସ' ଦିଶି ଅଛନ୍ତି—ତାଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର, ଭୂପେ କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଶ ମାନନ୍ତେ। ନବେଦନ କୈଳାସ ବାବୁଙ୍କ ଦର୍ଶ ଦେଖି ଅନେ କୈଳାସ ଅଧ୍ୟ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ ଅଶୋଭନ ହେବ ନାହିଁ। ତାଙ୍କ ସବୁ ଅବଧରେ ଗାଇବା—

ଚନ୍ଦ୍ର ଶିବାପରେ କୈଳାସ ପରେ

ତାହା ମାଁ ମୂଳ ସାର୍ଥକ

(ଶ୍ରାପ୍ରାହଣ ୩ୟ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତାରୁ)

ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ବାଣିଜ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ନୂତନ କରି ଗୋଟିଏ ସନ୍ଧି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି। ତାହା ମଧ୍ୟ ଜେନେଭାରେ ଘଟିଛି। ଏ ସନ୍ଧି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ସ୍ୱାକ୍ଷର କଲାପରି ସନ୍ଧିଗତ ସ୍ୱାକ୍ଷର ଓ ସୁବିଧା ସମେତ ଜଗତ୍ର ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନେ ନେଇ ପାରିବେ। ଏ ସନ୍ଧିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ବାଣିଜ୍ୟ। ଗୋଟିଏ ଦେଶରୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ଜିନିଷ ନିବା ଅସିବାରେ ବାଧା ରହିବ ନାହିଁ। ଯେଉଁମାନେ ଅପଣ୍ଡରେ ଆମେରିକାର ଉପନିବେଶ ଅଧିକୃତ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଢେନ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ। ତାହା ସଫଳ ହୋଇ ସେ ଯାଇ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ଧରିଲେ। ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆମେରିକା ପ୍ରତିନିଧି ମଣ୍ଡଳର ନେତା ବ୍ରାଉନଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଚାଲିଛି। ଏହା ଆମେରିକା ଓ ଇଂଲଣ୍ଡ ପୃଥିବୀର ସମୁଦାୟ ବାଣିଜ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ପଞ୍ଚାଶ ଭାଗ କରନ୍ତି। ଭାରତ ଏହି ସମ୍ମେଳନରେ ଯୋଗଦେଇ ସତ୍ୟ ସହିତ ସନ୍ଧି କରିନେଇ ସାରିଲାଣି।

ଇଂଲଣ୍ଡ ଆମେରିକା ରୁଷ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଜର୍ମାନୀ ସନ୍ଧି ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି।

ମାର୍ଶାଲ ଯୋଜନା ଫଳରେ ଆମେରିକାର ବାଣିଜ୍ୟ ଲାଭ ଉପର ହେବ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରି ମାନଙ୍କ ଅର୍ଥନୀତିକ ଶୁଭଙ୍କରମାନେ ମତ ଦେଉଛନ୍ତି।

ମିଶର ଡାକ ସଂଘର (ପୂର୍ବଅଞ୍ଚଳ) ଶୁଙ୍ଗକାଂଗୀ କମିଟି (ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଆମେରିକା ଓ ନେଦରଲାଣ୍ଡ) ଯୋଗଯୋଗ ବର୍ତ୍ତାରେ ଉପନିବେଶ ସମସ୍ୟାରେ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି।

ଧ୍ୟାନ ସବୁ ଭୋଟ ଫଳରେ ସତ ଲେଖରେ ଜଣାଗଲା ଯେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନେ-ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଭୋଟ ପାଇଛନ୍ତି। ଗତ ନିର୍ବାଚନରେ ତାଙ୍କ ଦଳ ଯାହା ଥିଲା ତାହା ପ୍ରାୟ ଅଧିକ ରହିଛି। ତାଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନ ପାଉଥିବା ଏମ: ଅ: ପି ଦଳ ଏହାରି ରିପବ୍ଲିକ। ତା ସ୍ଥଳରେ ଜେନେରାଲ (ଦ.ଗ)ଦଳ ଶୁଭ ଅଧିକ ସ୍ଥାନ ପାଇଛନ୍ତି। ତା ଉଭୟ ସୋସାଲିଷ୍ଟ।

ଇଂଲଣ୍ଡ ମିଉନିସିପାଲ ଭୋଟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାଗଲା ଯେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ଶ୍ରମିକ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଆଉ ଲୋକଙ୍କ ସମର୍ଥନ ନାହିଁ। ଶ୍ରମିକ ଦଳ ପ୍ରାୟ ୭୦୦ ସ୍ଥାନ ହରାଇଛନ୍ତି। ସେ ସବୁରୁ ଅଧିକାଂଶ ଟୋରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି।

ସ୍ୱଦେଶରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ଅନଶନ ଶେଷ ହୋଇଛି। ମାଷ୍ଟର ଏକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ପରେ ସେ କଥା ଜଣାଇ ପାରନ୍ତି। ଚୀନର ଜାତୀୟ ସରକାରୀ ଫୌଜର ପରିଚାଳନା ଭାର ନେଇଛନ୍ତି। ଏବଂ ତଳେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଦଳେ ଯା ନେତା ଓ୍ୟାଙ୍ଗ ନିଜେ ଯାଇ ଉତ୍ତରମଧ୍ୟରେ ଅ ଖଣ୍ଡ କରୁଛନ୍ତି।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍କଳର ଶ୍ରେଷ୍ଠ "ଦାନ !"

କଲିକତା ପ୍ରେସିଡେନ୍‌ସି କଲେଜର ଶରୀର ବିଜ୍ଞାନର ଭୂତପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାପକ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଗିରିଙ୍କ ହୀରକ ପ୍ରୟୋଗ ମିଶ୍ରିତ ଜ୍ୱରାନ୍ତକ ରସ

ଏହା ଭାରତର ବହୁମୂଲ୍ୟ ଓ ଏଲୋପେଥିକ ଔଷଧ ଠାରୁ ବହୁଗୁଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ଏଥିରେ କୌଣସି ଗୁଣ ନାହିଁ । ଏତେ ବଡ଼ ଜ୍ୱରନାଶକ ଔଷଧ ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସାତଟି ବଟିକାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୱର ଛାଡ଼ି ଶରୀର ସୁସ୍ଥ ହୁଏ । ଏହା ଖାଇବା ପରେ ଜ୍ୱର ଆସେ ନାହିଁ । ପଥ୍ୟାପଥ୍ୟର ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଗୀଷ୍ଟୁଲୀନ

ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ

ଖାଜୁ, କୁଣ୍ଡିଆ, ଦାଦୁ, ମଉଳା, ପାଗ ଘା ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଚର୍ମ ରୋଗ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ନାଶକରି ଚର୍ମରୁ ଦାଗ ନିଃଶେଷ କରେ ।

ବିଳାସ ଓ ଭେଷଜ ଏକାଧାରରେ ସମାବିଷ୍ଟ ସାରାଜଗତଠାରେ ଉତ୍କଳର ଅଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସାଧନ ଓ ପ୍ରଶୋଧନ ସମ୍ଭାର

ସର୍ବାସୌରଭ ସୋରିଷ ତୈଳ

ସାର୍ଷପା

ଦେହ ପୋଷଣ ଏବଂ ମେଦ ଶୋଷଣ କରି ନିର୍ମାଣ କରେ । ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ସୁଦୃଢ଼, ପୁଷ୍ଟ ମାଂସପେଶୀ; ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ । ସୁକୋମଳ, କାନ୍ତିଯୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ତ୍ୱକ୍; ସୃଷ୍ଟି କରେ, ବାସନାର ଲୀଳା ଭୃଙ୍ଗ ବେଣୀ ମନୋହର, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କବରୀ ପୀନପୟୋଧର ଏବଂ ସୁଗନ୍ଧିତ କରେ । ସ୍ୱଚ୍ଛ କୁଣ୍ଡଳ, କୋମଳ, ଭ୍ରମରକୃଷ୍ଣ, କୁଞ୍ଚିତ କେଶଦାମ ।

ଶୈତ୍ୟସୁଧା

ବା NECTORUM.

ପ୍ରମେହ ରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ—ସ୍ୱ, ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏହା ପ୍ରମେହ, ଶୁକ୍ରତାରଲ୍ୟ ଓ ତଜ୍ଜନିତ ଯାବତୀୟ ଉପସର୍ଗ, ସ୍ୱପ୍ନଦୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରୋଗ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଆରୋଗ୍ୟ କରେ ।

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ—
ବିଜୟଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ— ରସାୟନ ବିଭାଗ
ବାଲେଶ୍ୱର

BENGAL NAGPUR RAILWAY

ବେଙ୍ଗଲ୍ ନାଗପୁର ରେଲୱେ

ବିକ୍ରି ନୋଟିସ

ଏହି ନୋଟିସ ଦ୍ୱାରା ଜଣାଇ ଦିଆ ଯାଉ ଅଛି କି ୧୯୪୦ ସାଲର ଭାରତୀୟ ରେଲୱେ ଆଇନର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଏକ ଗାଡ଼ି ସ୍ଲାକ ଚୂନ [Slack lime] ଭଦ୍ରକ ଷ୍ଟେସନରେ ନଭେମ୍ବର ୩ ତାରିଖ ସନ ୧୯୪୭ ରବିବାର ଦିନ ୧୧ଟା ବେଳେ ନିଲାମ ହେବ ।

ନିଲାମ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଟଙ୍କା ସମସ୍ତ ନଗଦ ଦେବାକୁ ହେବ ।

କମର୍ଶିଆଲ ଟ୍ରାଫିକ୍ ମାନେଜର ।

ହାୱଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ	**ଧବଳ**
ବାତରକ୍ତ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସ୍ପର୍ଶହୀନତା ସ୍ଫୀତ ବା ଗଳିତ ଘା, ଏକଜିମା, ସୋରିଆସିସ ଦୁଷ୍ଟ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ସଫଳ ଚିକିତ୍ସାର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।	ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ଆମ ପ୍ରତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ବିଷୟ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାୱଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinath press, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗଜ-ନିସ୍ତାରଣ

ପାଗଳାଙ୍କ ଉପ୍ତ ବୈତରଣୀ ପାର

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା ଟ • ୵ ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୬୯. ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୲ ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ଟ୧୦

୧୧ଶ ବର୍ଷ

DAGARO.
ORISSA'S MOST POPULAR & LEADING WEEKLY

୧୦ଶ ସଂଖ୍ୟା

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକ ସହିତ ଟ ୬ ୯ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୪ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ | **ଧବଳ**

ବାତରକ୍ତ ମର୍ଦ୍ଦନ୍ତୁ ସ୍ପର୍ଶ ଜନିତ ବା ଅର୍ଜିତ ଦୂଷ, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ ଦାଦ ଖଜ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଏକାଧିକ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚମଡ଼ାର ପାଇଁ ସ୍ୱାଭାବିକ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

ନୂତନ ଚିନ୍ତା ଓ ନୂଆ କଥା
ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗୀ ନେଇ

ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

ସାପ୍ତାହିକ
ଲେଖକ—ଡଗରର ସୁପରିଚିତ ପ୍ରିୟ
ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ସଯୁକ୍ତ ଦକ୍ଷକ୍ଷନ୍ତ ବଡା..ଙ୍କର [illegible] କାନ୍ତବର ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର [illegible] ଭଲ ଗଡ଼ ନାୟକର ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟ ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ ୫ ମାତ୍ର

ଛାପା ଓ ବନ୍ଧାଇର ବିଶେଷତ୍ୱ
ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିମିଟେଡ
ବାଲୁବଜାର କଟକ

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଧାମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ରୁଷିଆ ଅଣବିକ ବୋମା ପରୀକ୍ଷାର ଖବର ସାଧାରଣଙ୍କର ଉଦ୍ବେଗର କାରଣ । ରୁଷ୍ ପତ୍ରିକାମାନଙ୍କ କଥାରୁ ଜଣା ଯାଉଛି, ଅଣବିକ ବୋମା ଏକ ଗୁପ୍ତ ଅସ୍ତ୍ର ହୋଇ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଦେଶକୁ—ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କୁ ବଣ୍ଟ ବ୍ରହ୍ମ ଅସ୍ତ୍ର ପାଇଲେ ସତ—କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ ତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଛଦ୍‌ବେଶରେ ଅମେରିକା ଯାଇ ପଶିଲେ, ତା ଫଳରେ ଅମେରିକା ଅରକ୍ଷିତ ନ ହେଉ—

"ଅସଲ ମରଣ କାଳେ ମନ୍ତ୍ର ପାଇ ହେବ ବିସ୍ମରଣ ।"

କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ସତ୍ୟ ଯେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ସଂଗ୍ରାମରେ ଦୁଇ ପକ୍ଷର ମରଣ କାଳ ଅସଲ ଉଦେଶ୍ୟର ଚୌଦହ ଶକ୍ତ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରିବ ନାହିଁ ।

× + +

କଂଗ୍ରେସ୍ ସଭାରେ ସଭ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ଭାରତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇଥିଲ । ଏବେ ସେ ପ୍ରାର୍ଥୀ ପଦ ଉଠାଇ ନେଇଛି । କାରଣ ଚଳ ଚଳ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସ୍ତମ୍ଭ ହୋଇ ଦଳ ଦଳ ଭିତରେ ଫୁସ୍‌ଫାସ୍ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ସଭ୍ୟ କରିବେ ନ କରିବେ ଠିକ କଲେ ନାହିଁ । ଏତ ସ୍ପଷ୍ଟଙ୍କ ଏ କାମ୍ୟ ଦେଶ ଶାସନ ପଦ୍ମ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କହୁଥିଲେ—

ଅତର ଗଣି
ଅପଣା ମହତ ଅପେକ୍ଷି

× + +

ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଜଳ କାଶ୍ମୀର ଯାଉଥିଲେ । କାଶ୍ମୀର ବାସୀ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଗୁରୁ-ଘର ଜୟ, କାଶ୍ମୀରର ଜୟ, ଶେଷରେ କାଶ୍ମୀର ଅଲବୁ-ଲଙ୍କ ଜୟ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ଜୟ ଦେଉଥିଲେ କିନ୍ତୁ ପାକିସ୍ତାନ ଓ ନୋକ ଜୟ ଦେଇ ଥିଲେ ନାହିଁ । ଯଦି ମୁସଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ସବୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କଲେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏତେ ନଷ୍ଟ ହେଲେ? ଯାହା ହେବାର ତ ହେଲାଣି । ହେ ହ୍ୱାଏଟ୍ ଅଟମ, ଅତ ଭଲମାନେ ମଣିଷର ଅପଣଙ୍କ ନାମରେ ଚିତ୍ର ପତାର ଗାଇବାକୁ ହେଉ ।

ହୁକା ହୁକା ହୁଅ—
କ୍ୟାହୁଅ କ୍ୟାହୁଅ
ଜହ୍ନମ ସେ ଜନ୍ମ
ଚାଚ ଏ ନା ଏନ୍ ଖିଆ
ବଡ଼ା ହେଉ ଏକ ହୋ
(ହୁମ) ଇସଲାମ୍ କା ଇଜ୍ ହୋ

ଠେଟର କଥର ତୋଠର ମେ
ଧରମ କରତା ଚୌ ଚଡ଼ି ଚଢ଼ି
(ତ) ସତେ ଉହୋ ଉମେଣେ ସେ
ଗିଦଡ଼ୋଁ ବେ ଭଲସେ ସେ ।

× × +

ଷ୍ଟାଲିନର ଫ୍ରାଙ୍କୋ ସରକାରଙ୍କ ସୁଣ୍ଡାମି କାହାକୁ ଅଜଣା ନାହିଁ । ସେ ବର୍ଷ ମିଶନ ଭାର ସଂଘ ପକ୍ଷ ଦେଇଥିଲ ଯେ ସଖ୍ୟ ଗସ୍ତ ଷ୍ଟାଲିନରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦେଶର ଅଧିକ । ସେ ପକ୍ଷକୁ ପକ୍ଷ କରି ପାଇଲେଣି । ଏବେ ପୁଣି ସେ କଥା ଉଠିବାରୁ ଭାରତ ଫ୍ରାଙ୍କୋ ସରକାରଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟରେ କେତେ କଥା ଗଳ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଅସ ପାକିସ୍ତାନର ପାଦ ନୁମାଇନ୍ଦା ଡାଫରୁଲ ଖାଁ, (ଜାଫରୁଲ ଖାଁ ବୋଲି ଦେଇ ଭୁଲ୍ ବୁଝିବେ ନାହିଁ) କହିଲେ ଫ୍ରାଙ୍କୋ ସରକାରଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଦେଲେ ଶୀଘ୍ର ସରକାର ହଟ ଦଣ୍ଡ ଦିଅ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପରେ ଅଣ ଶାସନ ବଳରେ ଆସୀନ ପାଇଁ କରିବାକୁ କଷ୍ଟ ଦେଶରେ ଦୁଇଟ—ଷ୍ଟାଲିନ ବ ଦୋଷ ?

ଭାଗବତଙ୍କ ଯାହାକେଲ ଏଠାଠାରେ ନଚ ରୁଷ ବା ଲଭ୍ୟ ରୂପ ଦେଖାଇ ଦେଲେ । ଯେ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼େ ଯେଉଁ ଦୁଇ ସେ ଜାଣେ ତାହାର ବେଗର । ୧୯୦୬ ଥଇଞ୍ଚାର ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲକ୍ ଭଟଲକ୍ ଅଭ୍ୟାସ କରିଥିଲ । ସେଇଠାରେ ସେହି ମାଉସ ତାଙ୍କ । ସେମାନଙ୍କ ସେହି ଭଟ୍ଟୋ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସୁଧୀ ଦଳେ—ମୁକ୍ତ ମୁଣ୍ଡ ଉଚ୍ଚେ । ଫ୍ରାଙ୍କୋଙ୍କ ଡ.ଫ. ଖୁଲ୍ ଦିନ ଚାଲ୍ଗ ଓ ଫାସିଜମ୍‌କୁ ଲକ୍ଷମ୍ କାଣ୍ଡ । ଖଲ୍ୟେ ସବୋଧୀ ।

× × ×

ଗଣତନ୍ତ୍ର ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନ ବର୍ଷ । ଏବେ ସାଥୀମାନେ ଥାଇଁ ଥାଇଁ ସୁଭାଷ ବାବୁ ଏ ଏବ ମାଉଡେଲ ଭାର ବସିର କଲମ ଗଣ୍ଡିଲ ଦେଲ । ଜଣେ କହିଲେ—ଦିଲ୍ଲୀରେ ପାଂଚଜଣ ଯାଇ ଯେତେ ଅଧୀନର ଥିଲେ ସ୍ୱପ୍ନ ବା ଦିନ ରାତି ପଦ ପାଇଥିଲେ । ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଭଗିବାନ୍ ବା ସଭ ପ୍ରକାର ଏବ ପାଇ ଯଥା କଥା ଏହା ଖବର ସମ୍ମାନ କରିଥିଲେ । ଏବେ ରାଜ ଧାଧାରଣ ଶାସନ ବା ସରକାର କେନେଡ଼ର ପଦ ଦେଇ । ଏହା ହ୍ୱାସ ପଦେଶର ଭଙ୍ଗ ଯାଉଛି । ଯେଉଁ ଏଠାରେ ଏକ ଲୋକ କହୁଛନ୍ତି ହେବା ଦର

ଭାର ଯାହାକୁ 'ସଭ' ପଦ ଭବେଇଲ ପଧ କେତେ 'ସଭା' ବୋଲି ଭାବନ୍ତେ । ତା ଯାଇ ନ ହେବ ଦେବେ ସାକ୍ଷୀ କଥାନୁଯାୟୀ ପଛରେ ଜଣେ ଲଙ୍ଗୀ କାଉଁକାଉଁ ନେଇ ସେଠି ଉଠିଯାଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ତାଠା ସଭା ପଦରେ ବଙ୍କିମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଅସଲ କରି ହେବ ନାହିଁ । ସେ ଲୋକ ପୁଣି କହିଲେ ଏହାହ୍ୱାସ ହେବ ଯେପରି ନ କୁହନ୍ତି ଯେ ଲଙ୍ଗି ବାରବା ଓ ସଭାପତି ମୁଁ ଏବାସର ଦେଇ— ସମାଜ ବ୍ରାହ୍ମଣ,—ଲଙ୍ଗୀ ମହା ବ୍ରାହ୍ମଣ ।

+ + +

ଅଲ୍ ଜଣେ କହିଲେ ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ପରି-ସ୍ଥିତି ଦେଖିଲେ ବୁଝା ପଡ଼େ ଯେ ସେସ କଥାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାରୁ ଶୁଣ୍ଡ ପଡ଼ାରେ ଭୂତ ପରଦୁଣି । ଏ ଦେଶରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ରଡ଼ା ନ ହୋଇ ଅଲ୍ ଏବେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ? କଲ୍ୟ ସଭର ବ୍ୟାସ ସଭାର ଏବେ ଏଣିକି ସ୍ୱତା ହରାଉ ନ ଦେଇ ଭଜ ଭଜ ଅନ୍ତିମ ଶୀତଳ ରଡ଼ା ଭୂଷାଇ ଅମୃ ମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସିତ କରେ ।

× × ×

ସବ ଶେଷରେ ଲୋକ ପର କହିଲେ—ନାହିଁ ହୋ—ସେ ସବୁ ବାଜେ କଥା - କଂଗ୍ରେସ ନେତାଙ୍କ ଭିତରୁ ଏଇ ସୁଭାଷ ପ୍ରଥମ କହୁଥିଲେ ଯେ ଡଙ୍ଗ ପଞ୍ଚାଡ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ହେଲ ଅଧିକ ମୁସଲ ମାନ ଅଛନ୍ତି ଅବସ୍ଥା କରି ଜବାନ୍ ଦେଇ କଥ । ତାହା ଭିତ ଅଳମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରିବା । ସେତେବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ନେତାମାନେ ସୁଭାଷଙ୍କ ନାକଟେକ ଥିଲେ । ଏବେ ନେହେରୁ ବଜାର ପଟେଲ କଂଗ୍ରେସ ସେଥିପାଇଁ କଲେରୁ ସୁଭାଷଙ୍କି ସଙ୍ଗଠନୀ ଦ୍ୟାକୁ ଓ ବଧ ବୋଲି ବୋଲିବାକୁ ହେବ । ଅଙ୍ଗୁ ଗ୍ରାମ ହୋଇଥିଲେ ସିଧା ସରକାର କହା ଶ୍ୟାମା ପ୍ରସାଦ ବନ୍ଧା ନରେନ୍ଦ୍ର ପଟେଲ ସ୍ୱାଗତଙ୍କ ଜାତ ଆହିନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ବଡ଼ଲାଟ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ହେବା ଦରକାର । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଭାଷହିଁ ଯୋଗ୍ୟତମ ବ୍ୟକ୍ତି ।

+ + +

ଦାଂଗିଣ୍ଡର ବୋମା ମଣିଙ୍କ ଗ୍ରୀସ୍‌ଂରଚର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାରତୀୟମାନ ଦେଇଛି ଦୂରନ୍ତ ଅଙ୍ଗଣର୍ । ଅଙ୍ଗ ଲୋକର ଶରଣ୍ଣା ହେବ, ଦୁଇ ବୋଲ—ଉପୁର ମଙ୍ଗଳ, ସିଦ୍ଧ ଉଦ୍ୟାଗ । ଅନ ଗାଣ୍ଡି ଠକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାହା ତାଙ୍କ କଥାରେହିଁ ସଂସୂଚ ହୁଏ । ଯଥା-ଥରୁ ପଦେ ମାତ୍ର ଉଦ୍ଧୃତ କରିଦେଲେ ଶୋଭା ପାଉଛି । ରୁଷର ବଡ଼ ଲେଖକ—ନୃତ୍ୟ ଏଷଣ ଦେଖ ତୋର ସୂଯ୍ୟର ତାଙ୍କ ଲେଖାକୁ ଦେଖ ଲେଖେ ସବୁମାନଙ୍କ ହେବ ମୂର୍ତ୍ତିଏ କରାଯାଉଛି । ଏବେମାନ ହୁଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିଛି ଚାଙ୍ଗା ଦୂରୀ କରିବେ । ଅଥ କାଳରେ ଯେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଦୋଳଦାନ୍ତ ଏକ ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ତରଣୀ ଦେମା ସମସ୍ତେ ଅସି ଗୀତ ଗାନ ଅସ୍ତିରେ ବାଡ ଦେଇ ନ ଚାହିଁଲେ ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ? ତେବେ ହିଁଏ ସେ ଧରଣ କରା ଛାନ ଦେବତାଙ୍କର ଅଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ? ଭଗବାନ ପଞ୍ଚପଦେ ତା ପଃ। ତାଙ୍କର ପାଦଶ ଗଣ୍ଡ ଧରୁ ଦେବେଳ ତୋ-ଳବ ହେଁ—ହେଁ—ହେଁ ।

× × +

ପାଦସ୍ଥାନର ଲଜ୍ଜାର ଦେମନ୍ତେ ଯୋହିଏ ତାରୁମଲଳ । ତମାମଙ୍କ ରୁଚିଃ। ମନ ଦୃଷ୍ଟି ଜନାଗ ତରେ ନନ୍ଦକ ପ୍ରେମିକ । ଉତା ହିଁଅ ଓ ଲେ। ପୂଅଙ୍କ ବଚାକ ଓ ପ୍ରେମ ଦେଖି ତାଙ୍କର ସାଡାଇାନଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼ ଯାଉଥିବ । ଏବଂ ସେ ମୟୂର ସିଂହାସନର କଳ୍ପନା କରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱର୍ଗତ। ବଖାତାନଙ୍କ ଲଦେଶରେ ରୁଚ ପଡଣ ହୋଇ ଅଟେ ନନ୍ଦନ୍ତୁ ଦାନ୍ଧୁଥିବେ—ମମତାଜ—ଷଖାତାନ୍—ବେଗମ୍—ମୈ ଅଡ ଦାଦସାହ ବନ-ଗଦ୍ୟ—ଲୁମ ଧଥଲ ?

ତାଙ୍କ ମନତାଜ ବୋଧହୁଏ ତେଣୁ ବେଢାଲରୁ ଲାଗିଥିବେ—ହା ମେସ ସଦା ବେ ଯେଦା ଚନ ତାଇଁଗୀ ।

× × +

ଏଣୁ ଯୋଃଏ ବାଗତ କଥା ଯେ ତାଜମହଲ ତମାଙ୍କ ସତୀ ଲିଭରେ ଜହ ପାରଙ୍କ ନାହିଁ । ମାଣ ନବଃରେ ଯେ ପାଦସ୍ଥାନର ଦାନେ ସମୁଦାୟ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ନ ଅର୍ଚ୍ଚିତ ଏ କଥା ଏଏ କହିଲ । ବୋଧହୁଏ ଲଂଗଚ ମାନଙ୍କ ସେଇ ପ୍ରାର୍ଥନାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ତମା ତାଜମହଲ ଲଜ୍ଜାର ଦେଇଛନ୍ତି ।

× + +

ବୃଥକ୍ସା ସମସ୍ୟା ସଂସଦ ଲ୍ଭରେ ଶାଗା—ତାର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନରେ ଲଷ୍ଟାଗ। ମାଦ୍ୟମର ଲଃ ବାଃକ୍ ଲଷଣ ଦେଇ କହିଲେ—ଶାନ୍ତିଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା ପାଇବାରେ ସରକାର ଦେଉଥିବ ସମର୍ଥ ବା ଅସମର୍ଥ ସେଥିସକୁ ସରକାରବ ବସୁଲ କରଯାଉ ନପାରେ । ତାଙ୍କସ୍ୟ ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସେ ଦେବେ ଅବେସଲ ତାଛ ଉପରେ ସରକାରର ରଲ ମନ ବସୁଲ କରିବାକୁ ହବ ।

ବଲସ ସଙ୍ଗ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ବନ୍ଧୁ ଏହ ସଂସଠନର ଅର୍ଥ ତା ଃୀକା କଣ ? ଯେଉଁମାନେ ଦେଶର ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ତ ଏକ ପ୍ରକାର ସଂଗଠନ କରୁଛନ୍ତି । ସରକାର ଅର୍ଥା-ମାନେ ଏ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉଛନ୍ତି ତ ?

ଅମର ମନେହୁଏ ଦେବଳ ସେହ ବସରଣ ଏ ସରକାର ଅଛ ବେଶ୍ ଉପଯୋ ସଂଗଠନରେ ମନ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ର ସଂସଦ ସ୍ୱଚ୍ଛ । ଲଃ ସାହେବ ତାଙ୍କ ପୁଲିସ ବଗିସ ଗର୍ବ ବେରେ ଚରିତ ଦେଖିଲେ ବୁଝି ପାରିବେ ଯେ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳାରୁ ସରକାରଙ୍କ ବସୁଲ କରାଯିବ, ଏ ସଂଗଠନରୁ ସେସର କରାଯିବ । ବାଃତ ସାହେବ ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅପବାଦ ସହ ନନ ଅଷ ବାନରେ ଦେଖି ଲେଣିଏ ? ଦେଖିଲେ ଦେଖିଲେ ପଚ୍ଛେ ଅଲ ନନ ଜଗରେ ଯେପରି ନ କହନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ତ୍ରାନ ଅଣି ଚେଷ୍ଟା ତାନ୍ତୁ ଦେଖବେ ବାବ ଦେଖା ଜର ଅପରେ ଥାଇ ବଢାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।

× + +

ଖ୍ରୁଶ୍ଚେଭ ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାରୁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀସରେ । ଖ୍ରୁଶ୍ଚେଭ ହେଲେ ଗାଲ ଯୋଃଏ ରବ ଦୃଢ଼ି ଶତ ଶତ ଖ୍ରୁଶ୍ଚେଭ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉଦ୍ଭବ ହୋଇ ଅଣା କରୁ ଯାଉଛି ।

× + ×

ବାଲେଶ୍ୱର ଜଳ ଦୋଲୟାତ୍ରା ଚଳାଉଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଦୋଳକାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପରର ଟିପଣୀ ଭୂଲ । ଯେଉଁ ଃଙ୍କା ଗରତ ହୋଇନାହିଁ ତାହା ସରକା-ଙ୍କ ଦୋଠରୁ ଯେଉ ନଯାଇ ବାଲେଶ୍ୱରଜିଲ ବୋର୍ଡ ମଠରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭିତରେ ଗଚ୍ଚ ହେବ । ଉତ୍ତମ କଥା । ଅମର ଏଥିନ ଅନୁରୋଧ ଅମ ଲେଖକଟରୁ ତଣର ଚେଳ କର ବୌଗୀନ ବେଚେ ଏ ?

+ + +

ମୋହନର ସଂସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପର ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଅଲେଚନା କରଥିଲ ତହିଁରେ ମୋହନର ମାନେ ଦୁଃଖ କର ଚଳାଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କରୁ ସଂଗ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛ । ସାଧୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂଗ ହେଲେ ତାହାରେ ସମର୍ଥନ ଓ ସହାନୁଭୂତି ସମସ୍ତେ ପାଉବେ । ବନ୍ଧୁ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କରୁ ଜଣ ଯୋଗ୍ୟରେ ଚିଅ ହେଉଥିଲି ସାହସ ନାହିଁ କଲ୍ୟ ସର୍ବ ତାଙ୍କ ଦେବଳ କଥା କହବ ନାହିଁ । ଅମ ସମାଲେଚନାକୁ ମୋହନର ଜଣ ହିଁଏ ତଳେର ଦେଖିଲେ ବୁଝିବେ କଥା କଲ ମାର୍ଗରେ ଯାଉଛି । ଉପର ବାଣ ତତ ଓଷମ । ଶୀତ ପଥରେ ଚାଲିବା ଯାହା—ଦୂରଧାରର ଖଣ୍ଡାରେ ଯେଉଁବା ଯାହା—ଉପର ଦେବା ତାହା । ଉଥରେ ଦୁଃଖ କଲେ ଚଳବ ନାହିଁ । ସ୍ୱୋଃର୍ଥ ମାନ ହେବା ଦରକାର ।

+ + ×

ଓଡ଼ିଶା ଅସେମ୍ବଲିରେ ବେଶରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ତାର ହେବା କଥା ଅଲ ଅଲର ନାହିଁ । ଅନ୍ତିମ ଲଣ୍ଡନାଗରୁପର ଶିକ୍ଷାଦବା ବସେତମେ ଭାଷକେ ଚଳେନ ସଟେ । ସାହେବଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବଃାବ ପଡ଼ିଲ ନାହିଁ । ମୂଳସଂ ଅସେମ୍ବଲିରେ ଲଂରେଜ ଭାଷା ବର୍ତ୍ତମାନ ଉତବ । ଅସେମ୍ବଲିରେ ଓଡ଼ିଆ କହିବାର ପରେ ଅମ୍ବନଧ। ଓଡ଼ିଆ ଶିଃହାଏ ତାଙ୍କର ଅଭାବ । ସେଃ। ସପା ନ କହ ତଙ୍କ। ଲୁଚରେ ପସ୍ତାବ ଅନୁମତି ନ ଦେବାରେ ବାଚେଷ୍ଟର ନ୍ୟାୟପର ପଦେ ଲଢ଼ିଲ ପର ଲମ୍ଭୁ । ହୁଏତ ଦେବେତ ବାଗଣଙ୍କ ରାଙ୍କର ଡଂଗଳ ପିଛ ଥାଉପାରେ । ବନ୍ଧୁ ଅଙ୍କ ଅଗଣ ଅସ ଓଡ଼ିଆ ଚଛ—

+ × ×

କୌଣସି ସତ୍ୟ ଅପତ୍ତି କରିଥିଲେ—କୌଣସି ଅଶ୍ରୁବଳପସନ ଅଫିସର ତାଙ୍କ ଦାମ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବଲୁ ନାହାନ୍ତି । ସରକାର କହିଲେ— ଅମୂଳକ । ବାସ୍ତବ ଅମ ଦେଶର ଅଫସର ମାନେ ତଳୁ ଉପର ଯାଏ ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣ ନପୁଣ ଓ ସପଣ। ଦାମ ବଢାନ୍ତୁ ସେଛନ୍ତି—ଡସ୍ୱଣ ଫୋର୍ଦରେ । କୌଣସି ଅଫମ-ଣର ସୀମିତ ହେବାରୁ ଦେଲେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଯେପରି ଷଫର ଦ୍ୱିଗୁଣ ଶତ୍ରୁ ଦାସଲ କରିବା ଦରକାର ସେଥିପାଇଁ ଲଅମିଛ ଦବାଦବାକୁ ବଲେ ଅଫିସର ମାନେ ଦ୍ୱିଗୁଣ ଲଅମିଛ ନବରେ ଅଟେଦୀ ପାନ୍ଧେବ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବ ସରକାରଙ୍କ ଏ ବଜସ ସବୁଠାରୁ ବେଶି ନପୁଣ ।

÷ + +

ସଂବାଦ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଦକ୍ଷିଣର ସତା ସାହେବ ଏମନ୍ତ ଏବ ପର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନ୍ତମ୍ଭୁ କଲେ-ଣିନ—ଇଂରେଜ ଅସିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ ସତା ଥିଲେ । ଅତଏବ ଇଂରେଜ ଗଳିଯିବା ପରେ ତାଙ୍କର ସେହି ପୁର ସ୍ୱାଧୀନତା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଦରକାର ଅଛନ୍ତି । ଏହା ଜଣା କଥା ଯେ ଏହା କଥନା ନାହିଁ ଏ, ଅଲର ଅଟେକ ସତ୍ୟ ଯାହା ଅଚ ଜମିଦାର ହୋଇ ପର ସଣିତ। ସେମାନେ ଏବେ ସ୍ୱାଧୀନ ଥିଲେ । ନ୍ୟାୟରେ ଧରିବାକୁ ଗଲେ ଇଂରେଜ ଏଦେଶ ଛାଡ଼ି (quit) କରି ଯିବା ମାତ୍ରେ ସେମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ସ୍ୱତ୍ୱ କାଏମ ହୋଇଗଲ ।

ବନ୍ଧୁ ଅମ ବସୁର କହୁଛି ଏ—ଇଂରେଜ ଗଲ ଦେବେଳ ଦସ୍ତାବ କର ଯୋଉ ଯୋଉ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇ ନ ଯାଇ ମୋଃରେ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇଗଲେ, ଅର୍ଥାତ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ଉଠାଇ ନେଲେ । ଫଳତଃ ବରଡା, ବ ପ୍ରଜା ସମସ୍ତେ ହୋଇ ଗଲେ ଯେ ଯାହାର ସ୍ୱାଧୀନ । ଏପରି ସ୍ଥଳେ କହିବା ରଜାଙ୍କର ଏ ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛନ୍ତଃ ଅଲ ବାହାର ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ, କହିବାକାରୀ ଙ୍କର ପୁରପୁର ଉଛି । ଏଥିକ ତେବେ କହିବାର ମୂଳବର ସତା ଓ ପ୍ରଜା ମିଳ ଯଦ ଏବା ସାଙ୍ଗରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା କରନ୍ତି, ତେବେ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ବାଧା ଦେବାକୁ ନ୍ୟାୟତ କାହାର ଅଧିକାର ନାହିଁ । ଯଦ ତାହା ହୋଇପାରେ ଉତ୍ତମ କଥା,—ନହିଲେ ବଳ ବସନ୍ତରେ ଅପସ୍ଥଳ ଗିତା । ବନ୍ଧୁ ନାଇଡ଼ିଭର ଅବସ୍ଥା ହେବ କହିବା ବନ୍ଧୁଥିବେ ଶିଳ ଛିନପୁଅର ଗସନ ଉଠିଲେ ।

× + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦର୍ଶନ ଅବବୋଧ

ଚନ୍ଦ୍ରପୁରର ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ପିଚ୍ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଯେ ସାଇକେଲ ଦଉଡ଼ୁଛି । ସକାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତକ୍ ତକ୍ କରୁଛି । ଲୁଷ ପିଚ୍ ରାସ୍ତା ଉପରେ ତେଜୋ ତେଜୋ କଅଁଳିଆ ଖରା । ଦୂର ପାହାଡ଼ରେ ଅନେକ ଗମ୍ଭୀର ଖେଳ ।

ମଜାକଥା

ଜମା ମାଇଛଲା ଘୁଞ୍ଚୁଛି । ଜମା ଅଣ୍ଟାଗିରେ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ପେଡାଲ୍ ଉପରେ ଦୁଇ ଘୁଞ୍ଚୁଛି । ଦାଉକିଆ ସାଇକେଲ୍ ଉପରେ ମାଆଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତି ସାବଧାନ ହୋଇ ନିଜକୁ ଧରି ରଖିବାକୁ ଅଣ୍ଟାରେ କେତେବେଳେ ବାମ ବା ଡାହାଣ ଜାନୁ ଉପରେ ଝୁଣ୍ଟି ପଡୁଛି ।

ମୁଁ ଭାବୁଛି । ଦେଶ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ଏମିତି ଚାହାଁଛି ସହରଟା ସାରା ଥରେ ବୁଲିବ୍ ଦେଖି ଆସିବ ।

ଟାଉନ୍ ବସ୍ ର ଭଟେଇ ଗାଡ଼ି ଯାଉଛି— ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ିର ଭଟେଇ ଶୁଭୁଥାଉଛି—ପୁରୁଣ୍ ଛକରେ ବାଁ ପଟେ ବୁଲି ଗଲି ଯାଉଛି । ଗାର୍ଡ୍ସ୍ ଜୁଟ୍ ହୋଇଥିଲେ, ଜୋଇନା ଛତ୍ରଶୀବଳ ଫେରୁଥିଲେ । ହାତରେ ବନ୍ଧି—ମୁଣ୍ଡରେ ହାଇବା ରାବନା—ମଝିରେ ମଟରେ ହୋମ୍ ଟାସ୍କ ର ଗତ, ଛାତନା—ଛକପଟେ ଦୋକାନୀମାନ ସଜିଲ ବେଣୀ । ଟଣ୍ ଟଣ୍ ଟଣ୍ ବେଲ୍ ବଜେଇ ଦେଲି........ଅଳ୍ପ ପଛକୁ ଅନେଇ ଅନେଇ ଗଲେ । ସାଇକେଲ୍ ଭଟେଇ ନେଇ ଗଲି ଘୁରି । ସମ୍ମୁଖ ଦର୍ଶନ ଅଶାରେ ଥରେ ପଛକୁ ଫେରି ଅନେଇ ଦେଲି । ଝିଅ ବା ଟୋକା ପଛରୁ ଜଣେ ଚିଲ୍ଲାଇ କଲା ହେ—ହେ—ହେ— ଚମକ ପଡ଼ି ବାଁକୁ ହାଣ୍ଡଲ୍ ମୋଡ଼ ଦେଲି ।

ମୁଁ ଗୁରୁ, ରାସ୍ତା କଡ଼କୁ ଅନେଇ ଅନେଇ ଯାଉଛି । ଗୁଡ଼ଖ ଦୋକାନ—ପାନ ଦୋକାନ— ଅରେ ଅରେ କାପ୍ତାନ୍ ସିଗାରେଟ୍ ମିଳୁଛି— ହଉ ଫେରିଲା ବେଳେ ନେବି—ବୋଲ୍ ଡିଙ୍ଗ୍ ସ୍ମରଣ ପରାମର୍ଶ—ଅଢେ ବାପ୍ ରେ ଦୃଢ଼ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲି । ବହି ଦୋକାନ—ମୋଟା ମୋଟା ନେଇଛନ୍ତି ବସି ରହିଲାଣି—ହେ ଛଟିବାକୁ ଦେଉଥିଲି ନାହିଁ- ଚଳ—ହଉ ନମସ୍କାର । ଦନ ଅସିବ । ଯେତେବେଳେ ଘରକୁ ଫେରିବ ପରା ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପଢ଼ି ଚାହାଁଇବ । ନେତାଙ୍କ ଆରେ ବହି ଛପିବ । — ଭାବୁଛି । ବାଁ ପଟେ ଲିଗା ଦୋକାନ—ବୁଥ୍

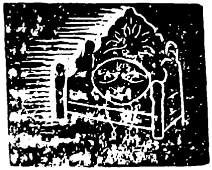

ଆଉ ନାହିଁ—ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କ ବୌଦ୍ଧ ବୌଦ୍ଧ ଗୋଷ୍ଠରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଫୁଟାଉଛି— ଦଶଟା ଶତ ମୋର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ—ଫେର୍ ଶିବ । ଅଟଣ୍ଟା ଭଞ୍ଜନ ଧାମ୍ ବନା ତ ସବୁ ଯାଉଥିବ, ବଢ଼ିବ କଣ ?

ମୁଁ ଭାବୁଛି ।

କେଉଁଠି ମନଟା ଉଦାସିଆ ଲାଗିଲା । ମୁଣ୍ଡରେ ଦର୍ଶନ ପ୍ରବେଶ କଲା । ହେଗେଲ୍ ଙ୍କର ଡାଇଲେକ୍ଟିକ୍ ବା ଦୈତବାଦ ।

ଏଥର ଫିଲୋସଫି ରେ ସିନା ଛାତ୍ର ପାଇଛି । ହେଗେଲ୍ ଙ୍କର ଥିଓରି ପଢ଼ିଥିଲା ନା ! ମନେ ଦେଖାଯିବ ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ ଶାଳଗ୍ରାମ

ଗତିଶୀଳ ଦୁନିଆ, ଠିକ୍ କଥା । ପୃଥିବୀ ଠିକ୍ ୨୪ଘଣ୍ଟାରେ ଥରେ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ବୁଲି ଆସୁଛି— ହାଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ—ଅନ୍ଧାର—ଦି ଟେ ଷ୍ଟ—ଟେ ଷ୍ଟ— ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ସ ଠିକ୍ ବୁଲି ବୁଲୁଛନ୍ତି—ଅମେରିକା ଉଡ଼ିଯାଉଛି ଏଠିକୁ ସେମାନେ ବୁଲି ବୁଲୁଛନ୍ତି ଠିକ୍ ଛକରେ । ସିଗାରେଟ୍ ଟା ପ୍ରତି ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ସରି ସରି ଚାଲ୍ ଚାଲ୍ ସରି ଯାଉଛି ଧୂଆଁ ମଣ୍ଡଳରେ— ଘଣ୍ଟ ଘଣ୍ଟ ହୋଇ ସାରା ପ୍ୟାକେଟ୍ ଟା ସରି ଯାଉଛି ଅନବରତ । ଠିକ୍ କଥା ଦୁନିଆ ଗତିଶୀଳ । ଏ ସାଇକେଲ୍ ବି ଗତିଶୀଳ—ପ୍ରତି ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଚକ୍ର ଅନୁସାରେ ହେଉଛି ମୁଁ । ହ୍ୱାଇଟ୍ ବ୍ଲଡ୍ ସେଲ୍ ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ବୁଲି ବୁଲୁଛନ୍ତି । କାଳିଆ ଦେହ ଉପରେ ଧାଡ଼ି ପ୍ରତି ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ଚେନ୍ ରିଆକ୍ସନ କରି ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଥାପରେ—ଥାପରେ ବି ।

ଡିନ୍ ସିଗାରେଟ୍ ଅବ୍ କଣ୍ଟ୍ରାଡିକ୍ସନ୍ ପର ଦିନେ ସଭା ମଞ୍ଚରେ ହେଗେଲ୍ ଟୋରିବାଦ କହିଥିଲେ । ଡିନ୍ ସିଗାରେଟ୍ ଅବ୍ କଣ୍ଟ୍ରାଡିକ୍ସନ୍ ଭିତରେ ବି ଏବଂ 'ବି—ନଟ୍ ବି' ଦୁଇଟି ବିପରୀତ ପଦାର୍ଥ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ଭବ ନୁହନ୍ତି । ଯେଉଁଠାରେ 'ବି' ଅଛି ସେଠାରେ 'ବି—ନଟ୍ ବି' ବା ତାର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଓ ଅନ୍ୟକାହାର ଉପସ୍ଥିତି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ହେଗେଲ୍ କହନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ବି ଅଛି ଠିକ୍ ସେହିଠାରେ 'ବି—ନଟ୍' ସମ୍ଭବ । କାରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦାର୍ଥ ତାର ନିଜର ଅପର (Every thing is it's own other).

ତେବେ ଠିକ୍ ଯେଉଁଠାରେ ମୁଁ ଅଛି ଠିକ୍ ସେହିଠାରେ ହିଁ ମୁଁ ନାହିଁ । ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ମୁଁ ଅନେକ ଦୂରରେ ଏକ ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ । ଯେଉଁଠାରେ ଅଛି ସେଉଁଠାରେ ନାହିଁ ଠିକ୍ କହି ହେବ ନାହିଁ । ଏଇଟି ହେଲା—ହେଗେଲ ତର୍କର ଟାଣ ଟଫିକଲଣି । ଠିକ୍ ଠିକ୍ 'ଦେଖା' ଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ମନେ ପଡ଼ ଦେଉଥିଲି ହେ......ଅରେ......ଅରେ ।

ଦେଖୋ କହନ୍ତି—

"ଯେ କୌଣସି ବସ୍ତୁ ଯେଉଁଠାରେ ଅଛି ସେହିଠାରେ ବୁଲିବ ଅଥବା ଯେଉଁଠାରେ ନାହିଁ ସେହିଠାରେ ବୁଲିବ ।"

ପୁଣି ଯେଉଁଠାରେ ଅଛି ସେଠାରେ ବୁଲିବ କିପରି ? ଯଦି ବୁଲେ ତେବେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ବୁଲିଗଲା । ତା ପରେ ଯେଉଁଠାରେ ଆଦୌ ନାହିଁ ସେଠାରେ ବୁଲିବ କିପରି ? ସେଠାରେ ତ ମୁଁ ଆଦୌ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ବସ୍ତୁ ଗତି ବା ତାର ଭ୍ରମଣ ସମ୍ଭବ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଠକି ଯାଉଥିଲି । ଏବେ ବୁଝୁଛି ବସ୍ତୁ ଠିକ୍ ଯେଉଁଠାରେ ଅଛି ସେହିଠାରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବୁଲିବା ସମ୍ଭବ— ହାଃ ହାଃ ଏଥର ।

ମୁଁ ଭାବୁଛି । ଗଣ୍ଡିଆ ଗାଡ଼ିର ପିଚ୍ ରାସ୍ତାରେ ସାଇକେଲ୍ କୁ ପଛକୁ ଉଠେଇ ମୁଁ ଅନେକ ଭାବୁଛି । ଟାୟାର୍ ପ୍ରତି ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ସରି ସରି ଯାଉଛି.....ସେ ପୁଣି ଅର୍ଥ ନଥିବ, ନମସ୍କାର ତାତା— ନା ବୁଝିଲି ସେ ପାଠ, ନା ବନ୍ଧୁ ସେ ଅଧ୍ୟାପକ । ତଥାପି ହଉ, ମୁଁ ଭାବୁଛି ।

ଥାପରେ— ବି ।

'ବସ୍ତୁ' ଓ 'ବସ୍ତୁ ନୁହେଁ' ଯୋଡ଼ିଏ ସଂଯୁକ୍ତ ବସ୍ତୁ ହୁଅନ୍ତି । (Thesis and antithesis combine in an antithesis.) ସେ ସଂଯୁକ୍ତ ବସ୍ତୁର ପୁଣି ଏକ ବିପରୀତ ବସ୍ତୁ ଅଛି ଯାହାସହିତ ମିଶି ଅନ୍ୟ ଏକ ସମନ୍ୱୟର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଏହାପର ଦୁନିଆଟାର ଗତି ଭାବୁଛି । ହେଗେଲ୍ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଏହିପରି ବସ୍ତୁ ଓ ବିପରୀତ ବସ୍ତୁର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଶେଷ ସମନ୍ୱୟ ବା ପରମ ବସ୍ତୁ ଧାରଣାର ସୃଷ୍ଟି ହେବ ବସ୍ତୁ ବାଳ ପରେ । ସେହିଠାରେହିଁ ଏହି ଗତି ରହିଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସମାପ୍ତି ।

ଲୋଗଙ୍କ—ଶ୍ରୀ ଅକ୍ଷୟ ନମିତ୍ରାଣୀ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଭୁଲନା କଲି— ଅରେ ଠିକ୍ ତ ।

ମୁଁ ଯେଉଁଠାରେ ଅଛି ଓ ଯେଉଁଠାରେ ନାହିଁ ଦୁଇଟା ଯାକର ଧାରଣା ବା ଉପସ୍ଥିତି ଯିବା ସମ୍ଭବ ହେବାରୁ ମୁଁ ଗତିଶୀଳ ନହେବା ପରେ ଗତି କରନ୍ତି । ତେବେ ମନଟା ଉଡ଼ାଟ ହେଲା ଏପରି ସେ ପରମ ଧାରଣା ବା (absolute idea) ହେ ମୁଁ ପହଞ୍ଚିବ । ସାରା ଗତିଶୀଳ ବସ୍ତୁ ଦୁନିଆଟାର ଶିବା ଏହିପରି

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଂଗନ-ତୁଳସୀ

ବହୁବାର ମୁଁ ମନେ କରିଛି ତାହାକୁ ପଚାରିବାକୁ ପୁରୁଷ କିମ୍ବା ସ୍ତ୍ରୀ ହେଉ— ଏ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା କେଉଁଠି । ଯେ ଫୁଲଟି ଫୁଟିନାହିଁ, ତାହାର ବ୍ୟଥିତ ବିକାଶ ଗ୍ରୀଷ୍ମ, ବର୍ଷା, ଶୀତ ଓ ହେମନ୍ତରେ ବୃନ୍ତଟିକୁ ବେଦନା ଦେଇ ଆସୁଛି ଅଥଚ ଇନ୍ଦ୍ରି ପାଖିନ, ତାହାର କ'ଣ କିଛି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ? ତାହା କ'ଣ ନଫୁଟି, ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇନାହିଁ ?

କଥାଟିଏ କହୁଁ

ଯେଉଁ କଥାଟା ବହୁବାର ମନକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରେ, ଖଟ ଆଗରେ ସ୍ଥିର ଓ ଶାନ୍ତ ଭାବରେ ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ବସିଥିବାର ଦେଖି ତାହା ବିଶେଷ ଭାବରେ ମନକୁ ସ୍ପନ୍ଦିତ କରୁଛି ।

'ଏଥିରୁ ଟିକିଏ କିଛି ଖାଆନ୍ତୁ' କହି ମୁଁ ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ଅନ୍ତର ଦେଇ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ମୋ ଆଗରେ ସେ ବସିଛନ୍ତି । ମୋର ଖାଇବା ବୁଝୁଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଶୀତ ଅପରାହ୍ଣର ସେ ଆଦର ମୁଁ ପାଶୋରି ପାରିବି ନାହିଁ । ତଥାପି ଆଖିରେ ତାଙ୍କର କୃତଜ୍ଞତା ନାହିଁ । ମୁହଁରେ ଜୀବନ ପ୍ରତି ସରାଗ ଭାବ ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ କେଶ ଶ୍ୱେତ ପାଲଟି ଗଲାଣି, ହାତ ଦୁଇଟିରେ ଶିରା ଗଣି ହୋଇ ଯାଉଛି ।

ଏହି ନାରୀକୁ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଅପଲକ ନେତ୍ରରେ ଦେଖୁଥିଲି ।

ଜୀବନ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଅସ୍ତରାଗ ସୁମିତ୍ରାର ଲଲାଟରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ । ନିସ୍ତବ୍ଧ ବନସ୍ପତି ଭଳି ସେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ରହି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ପୁଣି ଥରେ ଅନୁରୋଧ କଲି—

'—କିଛି ଖାଇବେନି ? ଆଉ ମତେ ଯେ ଏତେ ଜୁଆଉଛନ୍ତି ?'

ସୁମିତ୍ରା ସ୍ୱପ୍ନରୁ ଜାଗି ଉଠିଲା ଭଳି ମତେ କହିଲେ—

'—ନା, କିଶୋର, ତୁମେ କଣ ଜାଣିନି ମୁଁ ଏସବୁ ଛୁଏଁନି । କେବଳ

ଅଧ ବଡ଼ ପାତ୍ର କ୍ଷୀର ବା ଲିଅ ଦୁଧ ହେଲେ ମୋର ଚଳିଯାଏ ।'

ଜୀବନରେ ସମ୍ଭୋଗ କରିବାପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିର ଯେ ଉଚ୍ଛୁଳ ଅଭିଯାନ, ସେଥିରେ ସୁମିତ୍ରାର କୌଣସି ଆସକ୍ତି ନାହିଁ । ଏ' ହେଲା କିପରି ?

'—ତେବେ ଏଇ ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷୀର ଟୋପାଏ ପିଅନ୍ତୁ' କହି ଗ୍ଲାସଟି ବଢ଼ାଇ ଦେଲି ।

କାହାଣୀ

ସୁମିତ୍ରା ହାତ ଟେକି ନେବା ସମୟରେ ତାହା ତଳେ ଢଳି ଗଲା ।

'—ବଡ଼ ଲଜ୍ଜା ଦେଲେ, ଦୁର୍ବଳ ମୁଁ ହୋଇ ଗଲିଣି, ସମୟେ ସମୟେ ହାତ ଗୋଡ଼ ଥରୁଛି । ମତେ କ୍ଷମା କରିବେ ।' ଏତିକି କହି ସେ ଭଙ୍ଗା କାଚ ଗୋଟାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ।

ନାରୀର ଯେଉଁ ବଳୀନ ଭୁଜ କବି ମାନସରେ ଅନବଦ୍ୟ ଉପମା ଆଣେ, ନାରୀର ଯେଉଁ କ୍ଷୀଣ କଟି, ମୁଷ୍ଟି, ଚକ୍ଷୁ, ଗଣ୍ଡ କବି ତୂଳିରେ ଲୋଭନୀୟ ହୋଇ ପଡେ, ସେହି ହାତ ଆଜି ସୁମିତ୍ରାର ପଙ୍ଗୁ ହେବାକୁ ବସିଛି, କାଠି ନିଜର ଦେହର ଅସ୍ଥି କେତେଖଣ୍ଡି ବୁହାଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ହଠାତ୍ କାହିଁକି ସୁମିତ୍ରା ଭଙ୍ଗା କାଚ-ଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ାକ ଝରକାଟେ ଫିଙ୍ଗିଦେଇ ଆସି ମୋତେ ଧୀରେ କହିଲେ— 'କିଶୋର ମୁଁ ଜୀବନରେ ବାରବଣୀ ହୋଇଥିଲି ।'

'କାହିଁକି ?' ମୁଁ ପଚାରିଦେଲି ।

ଗୋଟାଏ ଅଭିମାନଥିଲା ସେତେବେଳେ; ପାଠପଢ଼ୁଥାଏ, ଭାବୁଥିଲି ଏକାକିନୀ ମୁଁ ଜୀବନକୁ କଟେଇ ଦେବି; ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶାନ୍ତିରେ । ଆଜି ଜୀବନର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦେଖୁଛି ଏଇ ଅଭିମାନ ମୋର କାଳ ହେଲା !

ମୁଁ ଜାଣେ ସୁମିତ୍ରା ବିବାହ କରିନାହାନ୍ତି, । ମୋ ପାଖରେ ଏପରି ଭାବରେ ମର୍ମକଥା ସେ କହିଦେବେ, ମୁଁ ଜାଣିନଥିଲି । କହିଲେ— 'ଆଜିକାଲି ଝିଅମାନେ ବିବାହ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ହିଁ ରକ୍ତର ତେଜ ଥିବାଯାଏ, ପୁରୁଷକୁ ଘୃଣା କରୁଥିବା ଯାଏ, ସେମାନେ ହୁଏତ କିଛିକାଳ କଟାଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ ତେଜ ଯେତେବେଳେ କମି ଆସେ, ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯେତେବେଳେ ମନର ଦମ୍ଭ ତୁଟିଆସେ, ସେତେବେଳେ ଫେରି ଚାହିଁଲେ ବେଳକୁ ଶରତର ନଦୀ କ୍ଷୀଣ ହୋଇଯାଇଛି, ତାପରେ ଧରନ୍ତି ଧର୍ମ ପୁସ୍ତକ, ବା ସିଲେଇକଳ ଧରି ପିଲାଙ୍କୁ ଟିଉସନ୍, ବା ନାରୀ ସେବା ସଦନ ପାଇଁ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ । ଏତିକି କ'ଣ ନାରୀ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ ? ”

କ୍ରମଶଃ ମତେ ଜଣାଗଲା ଭିତରେ ବ୍ୟାପାର କରୁଣ ହୋଇଯାଉଛି । ଦୂର ଆକାଶକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲି, ପକ୍ଷ ପିଟି ଗୋଟିଏ ନିସଙ୍ଗୀ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ିଯାଉଛି ।

—'ଟେଲିଗ୍ରାମ୍'

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ରାୟ

ସୁମିତ୍ରା ପିଅନ ହାତରୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ନେଲେ । କହିଲେ—'କିଶୋର, ପଢ଼ିଦିଅ' ପିଅନ ତାଙ୍କର ଦସ୍ତଖତ ନେଇ ଚାଲିଗଲା ।

ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ମୁଁ ପଢ଼ିଲି । ମୁହଁ ଟେକି ମୁଁ ସୁମିତ୍ରାଙ୍କୁ ଚାହିଁଲି । ସେ ଚାହାଣୀ ଭିତରେ ନିଃସ୍ୱକୁ ଅଧିକ ଦରିଦ୍ରତର କରିବାଭଳି ବୋଧହୁଏ କିଛି ଭାବ ଥିଲା; ତାହା ସୁମିତ୍ରା ଜାଣିପାରିଲେ । ପଚାରିଲେ—

(ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭଣାମାମୁଁ ସାଙ୍ଗରେ ବହୁତ କାଳ ଟରେ ଯେଉଁ ଉପକାର ପାଇଥିଲୁଁ ଓ ଗୋଟାଏ ଶକ୍ତ ବିପଦରୁ ବଞ୍ଚିଯାଇ ଥିଲୁ ସେଇଟି କଥାଟା କହୁଛି ।

ଅମେ ସବୁ ମିଶି ଗୋଟାଏ ଫିଷ୍ଟ କଲୁଁ । ଅମ ବୟସର ପିଲାଏ ଫିଷ୍ଟ କଲେ ଯାହାକୁଏ ସେଇଥାର ଭାବରେ । ଅର୍ଥାତ, ତାହାର ମୁରବିବୀ ଜାଣିବେ ନାହିଁ, ଅନ୍ୟ କେହି ଜାଣି ପାରିବେ ନାହିଁ, ଲୁଚି ଅପଣା ଭିତରେ ମଧ୍ୟ-ଶକ୍ତି ଗୁପ୍ତ ଭାବେ କାମ ହେବ । ଭଣାମାମୁଁ-କୁ ତ ବାଦ ଦେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଠିକ କଲୁ ଅଗରୁ କହିବା ନାହିଁ, ରନ୍ଧା ବଢ଼ା ସରିଲେ, ଯାଇ ଡାକି ଆଣିବା । ଅମର ମାମୁଙ୍କୁ ଜଣକ ଘରେ ସ୍କୁଲ ଲେଖା ମୁରବି କେହି ନ ଥାନ୍ତି, ତାହାର ଦାଣ୍ଡ ଘରେ ସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେଲା । ଦିନ ବେଳେ ସଉଦା ପତ୍ର କିଣା ହୋଇ ଅଟିଲା । ତାହା ଉପରେ ମାଂସ ଅଣିବାର ସ୍ଥିରଥିଲା, ସେ ଥିଲି ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଅଣ୍ଟ-ଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଖାସି ମୂଲ କରିବାରୁ କେ ଦେବାକୁ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ । ସେଥି-ପାଇଁ ସେ ରାଗରେ ତା ଖାସିଟାକୁ ଧରିଅଣି ଲୁଚେଇ ରଖିବ ବେଶି ରାତି ହେଲେ ତାକୁ ମାରିବା । ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ, ଶୁଣି କେତେଜଣ ଅନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲେ ଓ ତାକୁ ସାବାସି ଦେଲେ । ଏହି କଥା ନେଇ ଦମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଅନେକ ବାଦ ପ୍ରତିବାଦ ଲାଗିଲା—ଶେଷରେ ଏପରି ସ୍ଥିର ହେଲା, ଯେଉଁ କହି ଦେବ, ସେ ହେବ ସେଇମ୍ବା—ଅର୍ଥାତ ଖାସିଟା ମରି ନହେଲା ନାହିଁ କ୍ୟା ଲଡ଼ି ଦିଅ ଗଲା ନାହିଁ । ଦିନେଇକ ବେଳରେ ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା କଏ ! ଜଣଙ୍କୁ ଜଣାଉ ସବସ । ଏଣେ ତ ଫିଷ୍ଟ ତିଆରି ହେବାର ଯୋଗାଡ଼ । ଦାଓଁକାଟିଆ କାଟଲେ ଏହାପର ହୁଏ । ଏହି ସମୟରେ ଭଣାମାମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଖୁସି ପାଇ ଅସି ଅଟେ ଅଟେ ହାଜର । ମାମୁଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଯାଇ ଖବର ଜଣାଇଲେ । ମାମୁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଛେଳିର ମାଲିକ ଓ ମାଲିକାଣୀ ଅସି ଉପସ୍ଥିତ । ହାଡ଼ିଆ ମାଲ୍ କୁ ଦେଖି ଅମର ଫଚାସି ଉଡ଼ିଗଲା । ସେ ଅବସ୍ଥାରେ କେହି ଯଦି କେବଳ ପଳଉଥାନ୍ତି ତେବେ ସେଇ ଏକା ବୁଝିଥିବ । ଖଳ କହିଲୁ, ଭଣା କାହିଁ, ମାଂସ ଦିବ. କିଛି ଭାବି-

(ପାଞ୍ଚଶ ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

(ମଲାଟର ପୂର୍ବପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

ସମରେ ଗଡ଼ ଗଲ ସିଲ୍ଭ ଚରମରେ ପହଞ୍ଚିବାର ସମୟ ଲଗିବ । ମୋ ଷୃଦ୍, ଚଞ୍ଚଳ ପାଦବଦ୍ ଶୀତ, ପହଞ୍ଚିବା କଥା । କାହିଁ ? ଯେଉଁଠାରେ ସଡ଼କ ସମାପ୍ତି ହେବ ଓ ମୁଁ ପହଞ୍ଚିବି ପରମ ବନ୍ଧୁ ଘରେ……ମୁଁ ଏକଲା—ମନେ ଲଗିଲା ଯେପରି ମୁଁ ପାଇବସିଛି ପରମ ବନ୍ଧୁ । ପାଦେଖ ଅପେକ୍ଷା—ଏହା ପହଞ୍ଚିବ— ପହଞ୍ଚିଲେ ଅଛ ?……ପାଇବି ପରମ ବନ୍ଧୁ । ମନଃ। ପୁଲ ପୁଲ ସଂକୃଷ୍ଟ ହୋଇଗଲ ।

ତୁଲ୍ ଭର ଭଗ୍ନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ସାଇବଳଙ୍କର ଅଙ୍ଗୀନ ତରୁଣୀଙ୍କ ଦେହରେ ଅଘାତ ଲଗି । ସେ ଚକ୍ଷାର କରି ଉଠିଲେ । ତେବେ ପରମ ବନ୍ଧୁ ଲଭ କରି ମୁଁ ଏତେଦୂର ଅଦୃଷ୍ଟ ଯେ ଦଣ୍ଡାଦ୍ ଅପଣାକୁ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲି ନାହିଁ । ହଠାତ 'ଭଗ୍ନରେଖା' "ଭଗ୍ନରେଖା" ଚକ୍ଷାର କରି ଦଉଡ଼ି ଗଲି ପାଖକୁ, ଯେଉଁଠାରେ ଅଘାତ ପ୍ରାପ୍ତ ସାଇବେଲ୍ ଭୂମିରେ ନଡ଼ିଲ ବୈର୍ଯ୍ୟ ମାପୁଥିଲେ ଓ ତରୁଣୀଟି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଲୁଟିପଡ଼ି କ୍ରନ୍ଦନ କରିବାକୁ ଧରି ରଖିଥିଲେ ।

ମୋର ଚକ୍ଷାରରେ ସେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ଅଗାଇ ଗଲେ ମୋ ପାଖେ ।

ମୁହଁରେ ବାନ୍ଧିଦେଲା ହାସି କହିଲି "ହେପରି! ଦେବେଶ କଥିଲ ସତ୍ୟର ଅବଧାନ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁ ଧାର ଅଧର । ଦେଖ ଦାହାନ୍ତ ଚଳନ୍ତ ସାଇ-କଲ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚଳ ଓ ଅଚଳନ୍ତ, ଓ ଅପଣଙ୍କର ଉଭନ୍ନ ଦେଖା ଶରୀର, ସାଡ଼ୀଟା—ଅଃ! ଚମତ୍କାର ଭଙ୍ଗ ଅଛି—ହଠାତ୍ ଲଗେଇବା ନ ହୋଇ ଲଭ ଭଙ୍ଗରେ ବର୍ଷ ପଡ଼ାଇଲି 'ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅବା ଭଙ୍ଗ ଅଟେ ଧୂସର ହୋଇଛି ।' ଉତ୍ତାପ ଗାଲରେ ପାଇଲି ସୋହ ଏ ଚମ୍, ଚାପଟା ଗାଲ । ମନେ ମନେ ଭଲଲ ପଡ଼ିଲା ହେଲେ ଚରମ ବନ୍ଧୁ ପାଇ ଦଣ୍ଡ ଏହା ପାଇଲି ।

ଉପରକୁ ମୁହଁ ତୋଳି ଅନାଇଲି ମୋର ଦର୍ଶନ ଅତରବାଧଙ୍କ ଗଭୀର ଦର୍ଶିତ ସ୍ୱରୂପ ବେଦେଇତ ଲେଖ ଦର୍ଶନରେ । ଭୁଲତେବ ଦର୍ଶନ ତତ୍ତ୍ୱ ଲଭ କରିଥିଲେ ଦର୍ଶନ ବୋଧହୁଏ ଚଳେ । ଅଛ ମୁଁ ପାଇଲି ଭଚ୍ ଚତାର ଉପରେ ଗାଳ ବୋଝାମ—ସଂପଦରେ ହୋଝାମ—ସତ୍ୟା ଭରଲ ମୋତ ସାମନାରେ । ଉଡ଼ଣା ଯିବ ଚରା !

ହେଲେବଲଙ୍କର ସେହି ଦର୍ଶନ ଲଭରେ ଉନ-ଦାସ୍ତବ, ବାର୍ଣ୍ଣବତ ମାର୍ଦ୍ଦ୍ରସ୍ ଲେଖିଗଲେ ନୂତନ ଗ୍ରନ୍ଥ, ଉତ୍ତାର କରିଗଲେ ନୂଆ ସମସ୍ୟାଯୋଗୀ ଦର୍ଶନ—ଅଛମ୍ଭୁ ସେହି ଦର୍ଶନର ନୂତନ, ଅନରଙ୍କ ମତ, ସେଥିକୁ ଏତ ଲଗ୍ନରେ ଅନୁଭବ କରି ସମର୍ପିଗଲ ଏ ରଚନା ଲକ୍ଷ ଜନତା ହୋଇଛେ ।

—*—

'ଭଣାମାମୁ କାହିଁ ଅଛ ?'

କହିବାକୁ ମୁଁ ଠିକଏ ସମୟ ନେଲି । ମାମୁ ସୁନ୍ଦିତ୍ରା ବୋଧହୁଏ ଅଗରୁ ଜାଣି ପାରିଥିଲେ କହିଲେ—'ସେ ଗୁଣ୍ଡ ପାଉଛି, ନା ?'

ମୁ ହେବାଳ ତାଁ ତାର ମୁହଁ ଚେଇଁରେ ତଳେ ରହିଲ ।

ସେ ଲଗତ । ମୁଁ ତ ସୁଖ ଭଗରେ ବସି ରହେ । ଭଲୁଥାଏ ଏ ତରୁ ଜଣ ? ତୁମ ହିଁ ସାଗରର ସେତୁ ଭର ଗହନ ଭଦର ଅନୁଭବ ଅଛ ।

ସୁହଁ ଦେଖଲ ସୁମିତ୍ରା ଯାଏ ଭଠନ୍ତି । ବାଉ ଅର ଅବସ୍ଥା ହୋଇଯାଇଛି । କଥା କହିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।

ତେଣେ ଅଉ ବନ୍ଧୁରେ ସେ କହିଲେ,— '—ତରେଇ, ଅଣ ଅଛ, ମୋ ସାଗରର ଯେଉଁ ଶେଷ ସମ୍ବଳ ଥିଲା; ସେ ଅଣ ଲୁଚିଗଲା । ତେବେ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ଜାଣିବାର ମୋର ଦୁଃଖ । ବନ୍ଧୁ ଅନ୍ତ ସମେ ହେଲା, ମୋ ଭଣାମାମୁଙ୍କ ଭର ଶିକାର ଅଟେଇବ ଠକାଇ ସୁନ୍ଦୀପାଲ ଭଦିବାର ଦାସର ଚଳଗ ଲଭରେ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି, ସେହି ଲୁଚିହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଲୁଚ । ବୋଲଦ୍ରାଧା ପିଲାଟିଏ ଯେତେଲର ତାର ଉଣ୍ଡରେ ନୂଆ ବେଳାଠାରୁ ଦାସ ଭଦର ସାର୍ଥକତା ଅଛ ମୁଁ ଦେଖିଲିନାହିଁ । ଏବେ ମୁଁ ଯେଉଁ ଭୁଲ କରିଛି, ତାହା ଅନ୍ୟମାନେ ଏହର କରନ୍ତୁ ।

ସୁମିତ୍ରା ଉତ୍ତର ଦେଇଗଲେ । ସଂସାରର ବେଳାଭୂମି ଭିତରେ ପୁଣି ତୁଚ୍ଛ ତା ତେବେ ଲଭର ଦାସ ଚୁରୀ ଯାଇ ଦେବ ଶୁଣାଇଲେ ଦଳରେ, ତେବେ ସେ ଦୁଃସାଧ୍ୟ ମନେ ନାହିଁ । ସୁମିତ୍ରା ସେଦେଇ ଦେଖି ଅନ୍ତର ଚୁରୀ ଲଭରେ ରହିଗଲେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାର ବି କ୍ଷମତା ରହିଲା ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ଭିତରଟା ସେପରି ଫମ୍ପା ହୋଇଗଲା, ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟା ସତେକି ନେଳେଇ ପଡ଼ିଲା, ପାଟିରୁ ଅମୃତ ସ୍ୱର୍ଗ ଅଫା ଅଫା—ସବୁ ଅଙ୍ଗ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ନିସ୍ତେଜ । ଖାଲି ଛାତି ଭିତରଟା ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ଧଡ଼ାସ୍ ଧଡ଼ାସ୍ କରୁଥାଏ । ଉଃ, ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ସାତ ଶତ୍ରୁ ନ ପଡ଼ୁ । ଆମେ କେଉଁଠି ଅଛୁ କଣ କରୁଛୁ କି ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛୁ, ଏବେ କି ନିଜେ ଅଛୁ କି ନାହିଁ, ସେ କଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଭୁଲିଗଲି । ଏହିପରି ନିର୍ଜୀବ, କ୍ରିୟାହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ମନୁଷ୍ୟ କେତେକ୍ଷଣ ତିଷ୍ଠି ପାରେ ନାହିଁ ପରା ।

ହଠାତ 'ମାମୁଁ' କଣ କଲା ନା, ଖଣ୍ଡେ ଆଗକୁ ଯାଇ କିଛି ନ ଜାଣିଲା ପରି କହିଲା—"ହାଡ଼ିଆ ମା ନା କିଏ ଲୋ ! ଏତେବେଳେ ତୁ କୁଆଡ଼େ କି ?" ହାଡ଼ିଆ ମା କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା "ମାମୁଁ ସାଆନ୍ତେ, ତମେ ଏଇଠି ଅଛନା ! କଣ କରିବି କହିଲ, ବଡ ବେସ୍ତରେ ପଡ଼ିଛି ।"

ମାମୁ—ଆଁ ତୋର ବ୍ୟସ୍ତ କଣ ମ ? ହାଡ଼ିଆ ଦହି କଣ — ?

ହାଡ଼ିଆ ମା—ନା ଯେ ଛେଳିଟା ସଞ୍ଜ ବେଳୁଟାରେ—

ମାମୁଁ—ଓ, ଛେଳିଟା ? ସେଇ କାଳୀ ଛେଳୀଟା ?

ହାଡ଼ିଆ ମା—ନା, ନା, ନାଲି— ଖାସି ।

ମାମୁଁ—ଅରେ ହିଁ ହିଁ ସେଇ ନାଲି ଖାସି କଥା ତ ମୁଁ କହୁଛି । ହିଁ କିଏ ତୋର···

ହାଡ଼ିଆ ମା—ଏଇ ସଞ୍ଜ ବେଳୁଟାରେ ବୁଲୁଥିଲା, ସବୁ ଦେଖିଛନ୍ତି ଅଜ —

ମାମୁଁ—ହଜି ହେଲା କଣ ? କହି ପକାଉ ନାହୁଁ ।

ହାଡ଼ିଆ ମା—ସେଇ କଥା କହୁଛି ପରା । ସିଏ ଘରକୁ ଆସି ନାହିଁ ।

ମାମୁଁ— ଆହା, ବେଶ୍ ବ୍ୟସ୍ତ କରୁଥିବେ ତ ତା ଛୁଆ ଗୁଡ଼ାକ । ଦୁଧ ପିଇବା ଲାଗି ମେଁ ମେଁ ହୋଇ ଦେଖି ଦେଉ ନଥିବେ । ଏ ବ୍ୟସ୍ତରେ ହାଡ଼ିଆ ମା ମାମୁଁଙ୍କ କଥାରେ ହସି ପକାଇଲା । ପୁଣି ସମ୍ଭାଳି ନେଇ କହିଲା "ଖାସିଟାର ଛୁଆ କୁଆଡ଼ୁ ଆସିବେ ମ ?"

ମାମୁଁ—ମୁଁ ସେଇକଥା କହୁନାହିଁ କି । ସେଇ ଖାସିଟା ନିଜେ ଛୁଆଟାଏ ନା. ଅଜ କଣ ।

ହାଡ଼ିଆ ମା—ନା ସେ ଖାସିଟା ଛୁଆ କାହିଁକି ହେବ; ଏତେ ବଡ଼ ଖାସି ଏହି ସେଦିନ ତ ସେ ସାଇବାଲା ଦଶଟଙ୍କା ମୂଲ କରି ଗଲେ । ମୁଁ ରହିଲି ଛନ ଚଣ୍ଡାରେ । ଦେଇଥିଲେ ଯାଇ ଟଙ୍କା ଆଣନ୍ତା । ମୁଁ ଚଣ୍ଡାଳୁଣୀ ଅତି ଲୋଭ କରି— ହିଁ ମାମୁ ସାଆନ୍ତେ, ମୁଣ୍ଡ ଖାଇବଟି, କହିଲ ଏଣେ କେଉଁଠିକି ଆସିଥିଲା କି ?

...ହା କହି ସେ ଆମର ଆଡ଼କୁ ପାଦ ବଢ଼ାଇଲା । ଠିକ ବୁଝି ପାରିଲୁ ଯେ ହାଡ଼ିଆ ମା ଖାଲି ଖାଲିଟାରେ ଖୋଜିବାକୁ ଆସିନାହିଁ । କିଛି ଗୋଟାଏ ସନ୍ଧାନ କେଉଁଠି ପାଇ ଠଉରି ବାକୁ ଆସିଛି । ତା ମୁହଁ ଓ କୁହାଣିରୁ ଏ କଥା ବେଶ୍ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ତାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବାର ଦେଖି ଆମର ହାଲକ ଶୁଖିଲା । ଏତିକି ବେଳେ ବାପୁଡ଼ା ଖାସିଟା ତା ଖାମିଦର ପାଟି ଶୁଣି ବୋବାଳି ଉଠିଲା ମେଁ··· ।

...ଡିଆ ମା କାନକୁ ଶୁଭିଲା କି ! ଆମ ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ହାଡ଼ିଆ ମା ଟିକିଏ ଥୋ... କାଲୁଣୀ । ପୁନର୍ବାର ଏ ଅବସ୍ଥା ନ ଘ... ସେଥିପାଇ କୁଟୁନିଆ ବାଇ ଭିତରକୁ ଧାଇଁ... ଛେଳିର ମୁହଁକୁ ମୁଠେଇ ଧ...ଲା । ଏଣେ ମାମୁ ହାଡ଼ିଆ ମା ତରକି ଝଟ୍ ଚାଲି ଯାଇ କହିଲା "ଥାଅ ହାଡ଼ିଆ ମା, ମୁଁ ତୋ ଖାସି ଯଦି ଖୋଜି ଦେବି କଣ ଦେବୁ କହ ।" ହାଡ଼ିଆ ମା କହିଲା "ତମକୁ ସାଆନ୍ତେ ଦେବି କଣ; ମୁଁ ଗଣ୍ଡି ଲୋକ, ଜାଣିଥିଲେ କହିଦିଅ ଭଲା, ନେହୁରା ହେଉଛି ।"

ମାମୁଁ ସେଠିରୁ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ କହିଲେ "ଥାଉ, ମୁଁ କହି ଦଉଚି, ଚାଲିଯା ସେଇ ଦାସ ଘର ଖଳା ପଛଆଡ଼େ ଯେଉଁ ବାଉଁଶ ବୋଦା ଅଛି, ତାହାର ପୂର୍ବକୁ ଛେଳି ଶୋଇଛି ।"

ହାଡ଼ିଆ ମା କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ କହିଲା. "ସତ କହୁଚନା ସାଆନ୍ତେ, ମୋ ବାପ ତୁମେ, ସତ କହୁଚନା ?" କଣା ମାମୁ ରାଗ ହୋଇଯାଇ କହିଲେ "ସତ କହୁ ନାହି କଣି ମିଛ କହୁଛୁ ?" ପୁଣି ତତ୍ କ୍ଷଣାତ୍ କୋମଳ ହୋଇଯାଇ କହିଲେ "ତୁମ୍ଭେ କଣ ଜାଣିଅ ମୋର ଠାପରି ଲେଖା ଯେ ଗେଲ ହେବ । ମୁଁ ଯାହା କହି ଦଉଛି ଯା ଦେଖିବୁ—ଅଜ ବୁଝିବୁ ସତମିଛ ମୋ କଥାର । ହାଡ଼ିଆ ମା କହିଲା, "ନା ମୁଁ ମାଇପି ଲୋକ ପାରିବି ନାହିଁ, ମେସାଙ୍କରେ ଟିକିଏ ଆସନ୍ତୁ ମାମୁଁ ସାଆନ୍ତେ । ତମ ଗୁହ ମୂତ ଖାଉଛି ।" ଏହା କହି ସେ ମାମୁର ହାତ ଧରି ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ହାଡ଼ିଆ ମା ନ ଛାଡ଼େ ମାମୁ ସେଠୁ ଆମ ଭିତରୁ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ତା ସାଙ୍ଗରେ ପଠାଇଲେ । ସେ ବାହାର ହେବାରୁ ମାମୁଁ ଗୁହାଳି ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଅଳଗେଛେ ଛେଳିଟାକୁ ଟେକି ନେଇ ଦୂର ମାରିଲା ପରି ବାହାର ଚାଲିଗଲା । ଆମେ ସବୁ ଅବାକ୍ । କେହି କାହାରିକୁ କିଛି କହୁ ନାହିଁ । ଘଡ଼ିକ ପରେ ଆମଭିତରୁ ଯେ ହାଡ଼ିଆ ମା ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିଲେ ସେ ଦୁହେଁ ... ମାମୁଁ ଫେରି ଆସିଲେ ! (କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର

ସମ୍ପାଦକ ମହାଶୟ—

'ଝଙ୍କାର'ରେ ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ସଂସ୍କାର ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି କେତେ ଦିନ ହେଲା । ଏ ବିଷୟରେ ଅନେକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ମୋର କିଛି କିଛି ଆଗ୍ରହ ଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏ ଆଲୋଚନାକୁ ମୁଁ ଆଗ୍ରହର ସହିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଅଛି । ଲିପି ସଂସ୍କାରର ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ତାକୁ ସରଳ କରି ଛପା ଟାଇପରାଇଟର ଓ ଟେଲିଗ୍ରାମ୍ ଆଦି ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ କରିବା । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସାରା ଭାରତ ପାଇଁ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରଲିପିର ପ୍ରଚଳନ କରିବା କଥା ଉଠିଛି । ରାଷ୍ଟ୍ରଲିପି ପ୍ରଶ୍ନଟା ଖୁବ କଠିନ ନୁହେଁ, କାରଣ ଉର୍ଦ୍ଦୁକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଭାରତର ଅନ୍ୟ ସବୁ ଭାଷାର, ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ମୂଳତଃ ଏକ । ସବୁ ଭାଷାରେ ତାହା 'ଅ ଆ କ ଖ'—ଅବଶ୍ୟ ଲିପି ଭିନ୍ନେ ଭିନ୍ନେ । ଦେବନାଗରୀ ଲିପିକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଲିପି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବା କଥା । ଏଣେ ରୋମାନ ଲିପି ଗ୍ରହଣ କରିବା ପକ୍ଷରେ ଶିକ୍ଷିତ ମହଲରେ ଗୋଟିଏ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ରିକାରେ ଜଣେ ଲେଖକ ତା ସପକ୍ଷରେ ଲେଖିଥିବାର ଦେଖିଲି । ନାଗରୀ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଦୁନିଆରେ ସବୁଠାରୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ସୁସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା । ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଅତି ଅବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ଅଥାବର୍ଦ୍ଧିର ରୋମାନ ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଗ୍ରହଣର ଆଗ୍ରହ ଆମର ମାନସିକ ଆଳସ୍ୟ ଓ ଦାସତ୍ୱର ଲକ୍ଷଣ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ଯେ ଯାହା ହେଉ ସାରା ଭାରତ ପାଇଁ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରଲିପି ଗୃହୀତ ହେବା ଯାକେ ଓଡ଼ିଆ ଲିପିକୁ ଛାପାକାମର ଉପଯୋଗୀ କରିବା ପାଇଁ କିଛି ସଂସ୍କାର ଦରକାର ଦେଖାଯାଏ ।

ପ୍ରଥମତଃ ଓଡ଼ିଆ ଅକ୍ଷରର ଚୂଳି ଓ ଲାଞ୍ଜ କାଟିବାକୁ ହେବ । ସେଥି ପାଇଁ ଛପାରେ ବେଶୀ ଜାଗା ଦରକାର ହୁଏ ଓ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ସହଜରେ ଭାଙ୍ଗେ । ଏଥିପାଇଁ ି, ି, ୀ, ୁ, ୂ, ୃ, େ, ୈ, ୋ, ୌ, ୍, ୍ୟ (ଫଳା) ଆଦିଗୁଡ଼ିକୁ ଉପରୁ ତଳକୁ ହଟାଇ ଅକ୍ଷର ଆଗରେ ବା ପଛରେ ବସାଇବାକୁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଆକାର ନିମ୍ନମତେ ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ମୋର ସୂଚନା । କି=କ), କୁ=କ୍, କୃ=କ୍, କୂ=କ୍, କେ=ଟିକ ବା ~କ, କୋ=ଟିକା ବା ~କା । ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ପାଇଁ ହସନ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ହେବ ତେବେ — ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମାତ୍ର ଯଥା—ବଫଳା, ଯଫଳା ଓ ରେଫ ରଖାଯାଇ ପାରେ । ହସନ୍ତ ଲାଗିଲେ ଭାତରଙ୍କ ଅଧ୍ୟାବ—ଯଥା- ମାତର୍ । ଅକ୍ଷର ପଛକୁ ଆସିଗଲ ଓଳଟା କରିବାକୁ ହେବ । ଯଥା ଅଟ୍ । ନହେଲେ ଯଫଳା ସାଙ୍ଗରେ ବଣାହେବ । ଲାଞ୍ଜ ଥିବା ଅକ୍ଷର ଯଥା ଇ, ଈ, ଉ, ଊ, ଯ, ଳ, ହ, ର, ଲାଞ୍ଜକୁ ଲାଇନ ଭିତରକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ତାର ଆକାରରେ ଅଳ୍ପ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ହେବ । ଯଥା— ଇ, ଈ, ଉ, ଊ, ଚ, ଭ, ଯ, ହ, ଳ, । ଛ, ଝ, ଭ ର ଲାଞ୍ଜ ବିଲକୁଲ ଉଠେଇ ଦେଲେ କିଛି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅକ୍ଷର ସାଙ୍ଗରେ ତାହା ବଣା ହେବା ଆଶଙ୍କା ନାହିଁ ।

ଏହାଛଡ଼ା ଆଉ କେତେକ ଅକ୍ଷରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦରକାର । ଫକ୍ ଫଂ କରି ଦେଲେ ପଣ୍ଡିତ=ପଂଡିତ ହେବନାହିଁ । ଝର ଚୂଳି ଓ ଲାଞ୍ଜ ଉଭୟ ଅଛି । ତାକୁ କାଟି ଲାଇନ ଭିତରକୁ ଆଣିବାକୁ ହେବ । 'ଛ'ର ଦୁଇଟା ଅଂଶ ଦରକାର କଣ ? କେବଳ 'ଠ' ରଖିଲେ କାମ ହେବନାହିଁ ?

ଦେବନାଗରୀରେ ଅନେକେ ଅ ରେ ଆ କାର ଆ ଭଳି ଅ, ଅ ଆଦି ବ୍ୟବହାର କଲେଣି ଓଡ଼ିଆରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଚଳାଇଲେ ମନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ । ସେ ଯାହା ହେଉ, ମାତ୍ରା, ଚୂଳିକୁ ଯଦି ତୁରନ୍ତ ଲାଇନ ଭିତରକୁ ଅଣା ହୁଏ ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ଛପା ବେଶୀ ସୁଦୃଶ୍ୟ ହେବ ଓ ବହୁତ ଜାଗା କମିଯିବ ବା ଏ ସଂସ୍କାରଟା ଲୋକଙ୍କୁ ତେବେ ବେଶୀ ଅଡୁଆ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ଏଥିରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲେ ଦ୍ୱିତୀୟ କଦମ, ଅର୍ଥାତ କେବଳ ଅକ୍ଷରର ଆକୃତିରେ ସଂସ୍କାର କରାଯାଇ ପାରେ । ଆପଣ ଏ ସଂସ୍କାରଟା ଆରମ୍ଭ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ନା ?

ଶ୍ରୀ ମନମୋହନ ଚୌଧୁରୀ

କୁତୁ କୁତୁ

କୌଣସି ଯୁବକ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ଷ୍ଟ ଭେକରେ କୌଣସି ଯୁବତୀଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଥିଲେ । ଯୁବତୀ ଜଣକ ଠିକ୍ ଏ ଅଶକ୍ତି ମନେ କରି ମୁଖ ବିକୃତି କରିବାରୁ ସମବେତ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷିତ ହେବାର ଜାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ଉଚ୍ଚ ପଡ଼ି କହିଲେ—ଆଃ—ଡାକ୍ତର କେହୁ ଅଛନ୍ତି ? ମୁଁ ଯାହା ଡରୁଥିଲି ସେଇୟା ହେଲା—ମୋତେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ବି ଆଗରୁ କହିଥିଲେ ଯେ ମୋ ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ଟାରେ ପକ୍ଷାଘାତ ହୋଇ ପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖୁଛି—ଯେତେ ଚିମୁଟିଲେ ମଧ୍ୟ ଜାଣୁନାହିଁ ।'

ନିକଟ ବର୍ତ୍ତିନୀ ଯୁବତୀ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲେ—"ଆଜ୍ଞା କ୍ଷମା କରିବେ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଭୁଲ ବୁଝି ବିରକ୍ତ ହେଉଥିଲି । ଆପଣ ବସ୍ତୁତଃ ମୋର ବାଁ ଗୋଡ଼ଟାକୁ ଚିମୁଟୁଥିଲେ ।

\+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକୀ

ପ୍ରଦେଶ

ଗତ ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଘୋଷଣା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ରାଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନରେ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ଓ ତମ ଏକଷ ଓଡ଼ିଶା ମିଶ୍ରଣ ଫଳରେ ପ୍ରଦେଶରେ ଯାଇ ଗଡ଼ଜାତର ଶାସନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ସଭା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ରାଜ୍ୟ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି । ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ଜାତ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଜାଙ୍କ ଦାବି ଉଠାଯାଇ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରେରଣ ଦେଇ ଯାଇଛି । ନୀଳଗିରିର ଅରାଜକତା ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଏ ପରିସ୍ଥିତିର ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଛି । ରାଜା ଅଧିକାରୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସଂଘର୍ଷ ଲାଗି ରହିଲା, ତା ଫଳରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ଲୁଟ ତରାଜ, ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ଅଧିକ ହେଲା । ଏ ଅରାଜକତା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ନୀଳଗିରି ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଗତ ୩ ତାରିଖ ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସରକାର ଗଠନ କରି ରାଜାଙ୍କୁ ନୋଟିସ ଦେଲେ ଯେ ୨୪ ଘଣ୍ଟାରେ ରାଜ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ ନ କଲେ ସେମାନେ ଶାସନ ଭାର ହାତକୁ ନେବେ । ରାଜାଙ୍କୁ ଏହାପରେ ମନ୍ତ୍ରଣା ଦେବା ପାଇଁ ଗଡ଼ଜାତ ସେକ୍ରେଟେରୀ ବର୍ମା ଓ ଚୌଧୁରୀ ନିୟୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ୭ ତାରିଖରେ ରାଜା ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଦେଇ ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ସରକାର ଗଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ୭ ତାରିଖ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସଭାପତି ଗଡ଼ଜାତ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଓ ରାଜାଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ମୂଳକ ଶାସନ କ୍ଷମତା ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ରହିବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ସଭାପତି ତାଙ୍କର ସହିତ ଉଦ୍‌ଯୋଗରେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ରାଜା ସରକାରଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗ ନ କରି ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୃତ୍ତି ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ଅଧିକାରୀ ମାନେ ପୁଣି ରାଜାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଲୁଟ ତରାଜ ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି କଲେ । ୧୪ ତାରିଖ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ାଯିବା କଥା । କେବଳ ରାଜା ୨ ଜଣ ନେତାଙ୍କୁ ନେଇ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିବାକୁ କହିଲେ । ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ସଭାପତି ଏ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ନେଇ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜଣାଇ ଦେବା ପରେ ଓଡ଼ିଶା ମିଲିଟାରୀ ପୁଲିସ ଯାଇ ଶାନ୍ତି ଫେରାଇ ଆଣିଛନ୍ତି ।

ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ଜାତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସରକାର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ ବୋଲି ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି । ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ତାରିଖରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳର ଗୋଟି ଗୋଟି ଗଡ଼ଜାତ ସାର୍ବଭୌମ ଅଧିକାର ପାଇବାର ଦାବି ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ରାଜାମାନେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର୍ଯ୍ୟ ଦଖଲ କରିପାରିବେ ବୋଲି ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏ ମହଲ୍ଲୀ ମଧ୍ୟରୁ ବିଶୃଙ୍ଖଳ ଓ ମୟୂର ଭଞ୍ଜ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୩୧ ରେ ଗଡ଼ଜାତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗୋଟିଏ ସଂଘଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଗଢ଼ି ମହାରାଣୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରତିନିଧି ଶାସନ ଯୋଜନା ଘୋଷଣା କରି ଏବଂ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଏହାର ଅଫିସ ରହି ତାଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୟନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିନିଧି-ଶାସନ ପ୍ରଜାମାନେ ଏହି ବିଷୟ କ୍ଷମତା ପାଇବା ଦାବି କଲେ । ଏହାପରେ ପ୍ରଜାମାନେ ୧୪ ତାରିଖ ଅଗଷ୍ଟ ପରେ ଭାରତ ସରକାର ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା, ଯାତାୟାତ ଓ ବୈଦେଶିକ ବିଷୟ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କରିଛନ୍ତି । ଅଥଚ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ମାନଙ୍କ ଦତ୍ତ କ୍ଷମତା କେବଳ ପ୍ରତିନିଧି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସେନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ରଖିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଭାରତ ସରକାର ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳର ତଥାକଥିତ ପ୍ରତିନିଧି ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ଗ୍ରାହ୍ୟ କରି ନ ପାରନ୍ତି ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ସରକାର ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟଦଳ ଭାଙ୍ଗନ୍ତୁ । ଅନ୍ତର ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ନୀଳଗିରି ଶାସନ ଯୋଗୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାତକୁ ନେଇ ଯେଉଁପରି ସମ୍ମୁଖରେ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ଜାତକୁ ନେଇ ଦେବେ । ଫଳରେ ସେ ଗଡ଼ଜାତ ପଦବୀ ଓ ଗଡ଼ଜାତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ । ଦିଲ୍ଲୀରେ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଯୁକ୍ତ ମହାରାଜ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ବିଭାଗରେ କଥା ଭାଷା ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ବଗଡ଼ଜାତ ଅଞ୍ଚଳ କାଳାହାଣ୍ଡି ବା ପାଟଣା ପ୍ରଭୃତି ସରକାର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଓ ଭାରତ ସରକାର କର୍ମକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

ଗତ ୧୯ ତାରିଖରେ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମନ୍ତ୍ରୀ ଗାଡ଼ଗିଲଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଏକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ହୀରାକୁଦ ବନ୍ଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଯାଇଛି । ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଅତିଶୀଘ୍ର ହେବ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏଥିନିମନ୍ତେ ନୂଆ ଏକ, ଜଳସେଚନ ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ କମିଶନ ଏ କାମ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାରତ ସରକାର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଋଣ ସ୍ୱରୂପ ଦେବେ । ମୋଟରେ ୪୭,୪୧,୦୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଏଥିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ପାଖ ୧୫ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଏକର ଜମି ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉର୍ବର—ଅନ୍ତ ବାଇଶ ହଜାର ଘନ ମାଇଲ ।

୪ଲକ୍ଷ ୫ ହଜାର ସିମେଣ୍ଟ, ୨୫ ହଜାର ଟନ ଇସ୍ପାତ, ପେଟ୍ରୋଲ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଦରକାର ହେବ । ସମ୍ବଲପୁରରେ ଗୋଟିଏ ସିମେଣ୍ଟ କାରଖାନା ହେବ । ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ ।

ଯେଉଁ ଲୋକଙ୍କ ଘର ଦ୍ୱାର ବୁଡ଼ିଯିବ ତାଙ୍କର କ୍ଷତି ପୂରଣ, ପୁନର୍ବାସ ତଥା ପଶ୍ଚାତ ଜମିଆ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କମିଶନଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଚିଫ୍ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଓ ଶିଳ୍ପ ବିଭାଗ ଡାଇରେକ୍ଟରଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ପରାମର୍ଶଦାତା କମିଟି ଗଢ଼ିବେ । କେନ୍ଦ୍ର, ଜଳସେଚନ ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ କମିଶନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଉତ୍କଳ ସାରେ ରାଜ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଗୋଟିଏ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇଛି ।

କବି, ଲେଖକ, ସମ୍ପାଦକ, ଔପନ୍ୟାସିକ, ନାଟ୍ୟକାର ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ ଭାରତୀୟ ଶାସନ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଧିବେଶନ ଉପଲକ୍ଷେ ସାହିତ୍ୟିକ ନାରୀଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ କାଶୀଠାରେ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶ୍ରୀ କାଳିନ୍ଦୀଚରଣ ପାଣି-ଗ୍ରାହୀ ଶ୍ରମତୀ ସରଳା ଦେବୀ ପ୍ରଭୃତି ଯାଇଥିଲେ । ଉତ୍କଳଙ୍କ ସତେଜ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲେଖା ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଛି ।

ଦେଶ

ମଣିପୁରର ଶାସନଭାର ମଧ୍ୟ ଭାରତ ସରକାର ଆସାମ ସରକାରଙ୍କ ମାରଫତରେ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଦିଲ୍ଲୀରେ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଅଧିବେଶନ ଗତ ୧୭ ତାରିଖରେ ବସିଥିଲା । ସଭାପତି ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଛନ୍ତି । ଇସ୍ତଫା ଦେବାର କାରଣ ଜଣାଇ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୃପାଳନୀ ଯେଉଁ କାରଣ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା କଂଗ୍ରେସ ପକ୍ଷରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଚାର ବିଷୟ । ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଓ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗର ଅଭାବ ଉଭୟଙ୍କୁ ଦୁର୍ବଳ କରୁଛି ବୋଲି କହି ତାଙ୍କର ସଭାପତିତ୍ୱ ଏକଲା ଚଳିବାର କାରଣ ହୋଇଥିବ ଏହି ଅଣକାଳେ ସେ ଦେଶର ସମସ୍ତ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସାଙ୍ଗ-କର ବିବେକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଯୋଜନାରୁ ଗ୍ରହଣ କରୁ ନାହାନ୍ତି ବର୍ଜନ କରୁ ନାହାନ୍ତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଉଚିତ୍ । ଆମ ନେତାମାନେ ଯେତେ, ଯେଉଁ ସରକାର କର୍ମିବୃନ୍ଦ କାମ କରୁଥିଲେ, ଅନ୍ୟ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଭୁଲ ପାଇ ସତ୍ତ୍ୱେ କର୍ମବ୍ୟସ୍ତମାନେ ତାହାର ଲାଭ ନିଜରେ ଲୁଟ ଉଡ଼ିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଲୋକଂକ ସେବକ ବୋଲି ମଣେ କରୁଥାନ୍ତି ତାହାମଧ୍ୟ ସେ କହିଛନ୍ତି । କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ପାଇଁ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ଚଳୁଛି ତେଣୁ ତାହେଲେ ହୋଇଛି, ଯେଉଁପ୍ରତି ସେ ସଙ୍ଗେ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୃପାଳନୀଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ମତ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି । କୃପାଳନୀଙ୍କ ସ୍ଥଳରେ ଉତ୍କଳ ସରକାର ପ୍ରସାଦ ସର୍ବସମ୍ମତ କ୍ରମେ ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ ।

ନି. ଭା. କଂ. କମିଟି ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଶରଣାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି ତାହା ମୁଖ୍ୟତ ତିନୋଟି ଦିଗରେ । ପ୍ରଥମରେ ଭାରତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ ସେଥିରେ ପରିକଳ୍ପିତ ହୋଇଛି । ଦ୍ୱିତୀୟରେ କଂଗ୍ରେସ କୈଣସି ଦଳ ଉପରେ ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଛନ ଯଦି ଯଦି, ସେ ଅଧିକ ତାକୁ ସମର୍ଥନ କରେ । ତୃତୀୟରେ ପାକିସ୍ଥାନ ସହ କଥାଭାଷା କରି ଶରଣାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱ ସ୍ୱ ସ୍ଥାନରେ ପୁନର୍ବସତିର ଆୟୋଜନ କରାଯିବ ବୋଲି ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ସୂଚନା ଦେଉଛି । ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଂଗ୍ରେସ ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତାବ କରୁଅଛି ଯେ ରାଜାମାନେ ଯଦି ଲୋକମତର ସାର୍ବଭୌମ କ୍ଷମତା ବୋଲି ଗ୍ରହଣ ନ କରନ୍ତି ତେବେ କଂଗ୍ରେସ ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରି ନପାରେ ।

ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି କୌଣସି ଧର୍ମ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଯେପରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସେନାବାହିନୀ ଗଢ଼ୁଛନ୍ତି ତାହା ସାମ୍ପ୍ରଦ ଶାନ୍ତି ପକ୍ଷରେ ଅଶଙ୍କା ଅଛି ବୋଲି, କଂଗ୍ରେସ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ତାହାର ନିନ୍ଦା କରିଛି । ରାଜନୀତିରେ ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ନାମରେ ଦଳଗଠନକୁ ମଧ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ନିନ୍ଦା କରିଛି । କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସମ୍ପର୍କରେ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି କହିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାଦେଶିକ ଓ କେନ୍ଦ୍ର, ସର କାର ଯଥା ସମ୍ଭବ ଅବସ୍ଥା ବୁଝି କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠା-ଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । କାରଣ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପାଦନ ବାଧା ଧରୁଛି । ଏହାଛଡ଼ା କଂଗ୍ରେସ ସଂଗଠନର ନୂତନ ନିୟମାବଳି ରଚନା ଓ କଂଗ୍ରେସର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଟି କମିଟି ମଧ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଭାରତର ବୈଧାନିକ ସଭା ଦିଲ୍ଲୀରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାରୂପେ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଦିନ ମୌ. ଶ୍ରୀ ଗଣେଶ ବାସୁଦେବ ମାଭଲଙ୍କାର ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

କାଶ୍ମୀରଠାରେ ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟମାନେ ଅଗ୍ରଗତି କରୁଛନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ଗତ କାଶ୍ମୀର ଯାଇ-ଥିଲେ । ଶେଖ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଦେଇଛନ୍ତି । କାଶ୍ମୀର ଓ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଧୁତା ସ୍ଥାୟୀ ହେବାର ଆଶା କରି ଯାଉଛି । ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ମଧ୍ୟ ଜୁନାଗଡ଼ ଯାଇ ସେଠାରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ପାଇଛନ୍ତି ।

ଶୁଣାଯାଏ ପାକିସ୍ଥାନ ଅପରାଧ ସ୍ଥାନ ସହିତ ଯୋଗ ଶୀଘ୍ର ଦୂର ଅବାଧ ପ୍ରଚାର କରୁଛି । ଅପରାଧ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାଂଶ ତଥ୍ୟ କର୍ମସ୍ୱର ପାକି-ସ୍ଥାନ ଅଛନ୍ତି । କାଶ୍ମୀରରୁ ଭାରତ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରିତ କରୁ ବୋଲି ଅପରାଧ ସ୍ଥାନ ଭାରତକୁ ଜଣାଇଥିବାର ଖବର ମିଳେ । ପାକିସ୍ଥାନ ଭାରତକୁ ଏକ ଡକେଶ ରାଜ୍ୟ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ଅସ୍ଥାୟୀ ନିର୍ଯାତନରେ ବାଧ୍ୟତା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଦେଶ ସ୍ୱଜନ ଉପରେ ଶତକଡ଼ା ୫ ୩୯ କର ବସାଇ ଦେଇଛି । ପାକିସ୍ଥାନର ସୀମାନ୍ତ ସରକାର ଖଣ୍ଡିଆ କଂଗ୍ରେସ ନେତା ମେହେରଙ୍କ ଗଦଦାବା ଓ ଖାନ ସାହେବ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଛନ୍ତି ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ନିଜାମ ସରକାର ପ୍ରତିନିଧିରେ ଅଣେଷ ଅନେକ ତାରିଖର ସଙ୍ଗ ସହିତ ଓ ଡମାଏଠ ଅଣ ଦନ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ବିଶେଷ ଭାରତୀୟ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଦଳଙ୍କୁ ପରିଦର୍ଶନ ଓ ଭ୍ରମଣ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଉନାହାନ୍ତି । କୃଷ୍ଣା ଜିଲ୍ଲା ଭିତରେ ଥିବା ହାଇଦରାବାଦର ୨୫ ଗ୍ରାମ ଆପଣାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଶୁଣାଯାଏ ନିଜାମ ଶ୍ରୀ ରମାନନ୍ଦ ତୀର୍ଥଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରିବାକୁ ନିଜାମ କାହାନ୍ତି । ନଭେମ୍ବର ୨୫ ତାରିଖ ପରେ ଭାରତ ଓ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଭିତରେ ଏକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାରତ ସରକାର ନିଜାମଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତର ଯେଉଁ ସମ୍ବାଦ ସୈନ୍ୟ ପରିଚାଳନା (କମାଣ୍ଡ) ଚିଠିର ଭାରତରେ ଅନେକ ଲେଖକ ଅଧୀନରେ ଥିଲା ଡିସେମ୍ବରରେ ଶେଷ ହେବ ତାହା ଉଠିଯିବ । ଉଭୟ ଡୋମିନିୟନର କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଏହା ଅଣୁ ନିଷ୍ପତ୍ତିର କାରଣ ।

ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆରେ ନ ତେଲ ଦେଶ ଭାରତ ହେଉଛି ।

ବିଦେଶ

ମିଳିତ ଜାତି ସଂଘ ସାଧାରଣ କମିଟିର ଭାରତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଥିଲା ଯେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଓ ଭାରତର ଅଗୋଷ ମିଳାମିଶାରେ ଭାରତୀୟ ଗଠଳର୍ଷ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଥିଲା ତାହାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଉଭୟ ଭାରତ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଗାନ୍ଧିସ୍ଥାନ ସହ ଏକ ଗୋଲ ଟେବୁଲରେ ବସି ଆପୋଷ ମୀମାଂସା କରନ୍ତୁ ! ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ସେଠାରେ ଗୃହୀତ ହୋଇ ସାଧାରଣ ସଭାର ନିୟମାନୁଯାୟୀ ଦୁଇତୃତୀୟାଂଶ ସମର୍ଥନରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ନ ହେବାରୁ ଉଡ଼ିଗଲା ।

ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଷୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମେରିକା ରୁଷିଆ ଏକମତ ହେବାପରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସହ କମିଟି ଶେଷରେ ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ଆରବ ଓ ଇହୁଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ଦୁଇଟିରେ ବିଭକ୍ତ ହେବ, ଜେରୁଜିଲମ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଶାସନ ଅଧୀନରେ ରହିବ । ୧୯୪୮ ଏବଂ ଅସ୍ଥାୟୀ ଶାସନ ଚଳିବ । ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୪୮ ପହିଲାରେ ବ୍ରିଟେନ ସମସ୍ତ ସୈନ୍ୟ ଦଳକୁ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ସରକାର ଦୂରବାସ ଭିତରେ କରିବ ଇହୁଦୀ ଓ ଆରବ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନ ହେବ । ଏହି ଅସ୍ଥାୟୀ କାଳରେ ଦୁଇ ସରକାର ଉଭୟଙ୍କ ଅପଣ ଅପଣା ସୈନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବେ । ଏ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରିଟେନ ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷାକରିବ । ଜେରୁ ସେଲମ ଏକ ନିକ୍ଷେପାଧିକାର (ଟ୍ରଷ୍ଟି) ଅଧୀନରେ ରହିବ ବୋଲି ରୁଷ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ।

କୋରିଆର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁ ତଦାରଖ କମିଶନ ବସିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଆମେରିକା କମିଟିରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ତାହା ପୁଣି ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ଅଧିବେଶନରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଛି । ରୁଷ ଓ ତାର ସାଙ୍ଗ ପାଞ୍ଚ ମତ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ଦେବ ମିଳିତ ଶ୍ରମିକ ସଙ୍ଘ ଯେଉଁ ସୁପାରିସ କରିଛନ୍ତି ତାହା ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ସଭା ଗ୍ରହଣ କରି ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନଙ୍କ ଠାକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ଛାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଭାରତ ଚତୁଃଶକ୍ତିର ବିଶେଷ ଅଧିକାର (ଭିଟୋ) ବିଷୟ ଆଲୋଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗ ପକ୍ଷରେ ମାସଡ଼ଙ୍କ ନେତୃ ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ଉଠାଇ ଦେବା ପାଇଁ ରୁଷିଆ ଦାବୀ କରିଛି ।

ଏସ, ପର୍ତ୍ତୁଗାଲ, ଇଟାଲି, ଟ୍ରାନ୍ସଜୋର୍ଡାନ ଫିନଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଓ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆକୁ ସଭ୍ୟପଦ ଦିଆଯାଉ । ସମସ୍ୟାରେ ନିରାପତ୍ତା ସଭା ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ନାମ୍ବର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିଥିଲେ ତାହା ପୁନର୍ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ସଭା ସୁପାରିଶ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ଏଥି (ଆୟସଲଣ୍ଡ) ସଭ୍ୟକୁ ସପକ୍ଷରେ ଯାଇ ଏକ ଅଶୁଦ୍ଧିମତ ଗ୍ରହଣ କରିଛି ।

ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ଅସମ୍ବ୍ରାନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବସିବ ବୋଲି ଠିକ୍ ହୋଇଛି ।

ଲଣ୍ଡନର ଜେମା ଓ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ ମାର୍ଶଙ୍କ ବିବାହ ୨୦ ତାରିଖରେ ହୋଇଛି । ଉକ୍ତ ଦମ୍ପତ୍ତିଙ୍କର ଜାତୀୟ ଗତ ନଭେମ୍ବର ପ୍ରତ୍ୟେକ ମିଳିତ କଥା । ବହୁ ସଭ୍ୟର ଅର୍ଥିକ ଦେବା ପ୍ରଶ୍ନ ତାହା ତାହାଙ୍କରେ ବର୍ଜନ କରିଲେ ।

ଚୀନ ତଥା ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଧାନ ଗାଉବା ଚେଙ୍ଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡାକ୍ତର ଇସ୍ତଫା ଦେଇଛନ୍ତି । ଡାଃ ଷ୍ଟାଙ୍ଗପାଇ ନୂଆ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ।

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଶେଷ ସ୍ତମ୍ଭରେ)

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳାନୀ

ନବ ନିର୍ବାଚିତ

ଡ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ

ଚୀନ୍‌ର ନୂତନ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ

ହାଫିଜ କିପ୍ରୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଗରର ବଚାରଧାରା

— ସନ୍ଧାନୀ

ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳରେ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜାଙ୍କର ଏକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଇଉନିୟନ ବା ସଙ୍ଘ ଯେପରି ଜିଦ୍ୱୀତା ପ୍ରକଟ କରୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ଯେପରି ଅପ୍ରୀତିକର ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ନିରପେକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତେଜିତ କରିବ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ନୀଲଗିରି ଦଖଲ କରିଛନ୍ତି । ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ଜାତ ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ଅର୍ଥ ନୀଳଗିରିର ଅରାଜକତାକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ।

ଶୁଣାଯାଉଛି, ଭାରତ ସରକାର ଏ ଇଉନିୟନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାର ଅଧୀନସ୍ଥ ଫୌଜକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ନରସିଂହପୁରରେ ଏହି ଇଉନିୟନ ଫୌଜ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର କରିଛନ୍ତି, ଇଉନିୟନ ଏହି ଫୌଜ ବଳରେ ଗଡ଼ଜାତରେ ଯେପରି ସନ୍ତ୍ରାସ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି, ଏହାହିଁ ତାହାର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପରିଣତି ।

ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଯେ ଭାରତ ସରକାର ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଲଗାଏତ ସମସ୍ତ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ଗଡ଼ଜାତର ଶାସନ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ହାତରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବେ । ଏହା ଏକ ଶୁଭ ସୂଚନା ।

କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କି ? ଗଡ଼ଜାତରେ ଏକ ସୁସଙ୍ଗତ ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପାଇଁ ଅବଶ୍ୟକୀୟ ଆୟୋଜନର ପରିକଳ୍ପନା କରିବାରେ କାଳ ବିଳମ୍ବ ହେବା ମାରାତ୍ମକ ନୁହେଁ କି ?

ପ୍ରସଙ୍ଗ କ୍ରମେ ଆଉ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହି ଗଡ଼ଜାତ ମାନ ଅଧିକାର କରିବାକୁ ଯିବେ ନା ସେଠାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ । ଗଡ଼ଜାତଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶି ଏକ ଶାସନାଧୀନ ହେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ବିଧାନମାନ ସେଠାରେ ପ୍ରଚଳିତ ହେବା ବିହିତ ମନେହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଉପସ୍ଥିତ, ଏହା ଏକପ୍ରକାର ଅଧିକାର ବା ଜୁଲମ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇପାରେ । ଏବଂ ବଳ ଦ୍ୱାରା ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କର ବିରୋଧ ଦବାଇ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଭବିଷ୍ୟତର ବିଷ ବୀଜ ହୋଇ ରହିଯିବ । ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ସତର୍କତାର ସହିତ ଯିବାକୁ ହେବ । ଏପରି ସୈନ୍ୟ ଓ କର୍ମଚାରୀ ଗଡ଼ଜାତ ପ୍ରବେଶ କରିବା ଉଚିତ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନୈତିକତା ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟଭାବ ପ୍ରବଳ ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ।

ଏହି ସୈନ୍ୟ ଓ କର୍ମଚାରୀ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ । ଆମ୍ଭେମାନେ ପୂର୍ବ ସଂଖ୍ୟାରେ ତାର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲୁ । ନୀଳଗିରି ଦଖଲ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଗକୁ ଚଳାଇବାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲାପରି ଜଣା ଯାଉନାହିଁ । ଯଦି ସୈନ୍ୟ ବଳରେ ଗଡ଼ଜାତକୁ ମୋଗଲବନ୍ଦୀରେ ମିଶାଇବାକୁ ହୁଏ ତେବେ ସେ ସେନା କାହିଁ ସଂଗ୍ରହ ନ ହେଉଛି କାହିଁ ?

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉତ୍କର୍ଷତର ପନ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଅଛି । ତାହାର ଉଦାହରଣ ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଦେବୀ ନୀଳଗିରିରେ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ସାହସର ସହିତ ଓଡ଼ିଶାର ବେ ସରକାରୀ ଦେଶସେବକଗଣ ଯଦି ଅଧିବାସୀଙ୍କ ସହ ମିଶି ଯାଇ ପାରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସେବା କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଆପଣାର କରି ନେଇପାରନ୍ତି, ତେବେ ରାଜଶକ୍ତି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ତିଷ୍ଠି ପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ଆମର ଅନୁରୋଧ କଂଗ୍ରେସ ସହିତ ଲଢ଼ିବା ବେଳେ କଂଗ୍ରେସ ଯେପରି ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକବାହିନୀ ଗଠନ କରିଥିଲା ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ସେହିପରି ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ, ପ୍ରତି ସବ୍ ଡିଭିଜନରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବାହିନୀ ଶିକ୍ଷା ଶିବିର ଖୋଲି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଗଡ଼ଜାତ ସେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉ ।

ଏହା ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ବରଂ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ, ବାଧା ଦେବନାହିଁ ।

ଆମେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍କଳର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆହ୍ୱାନ କରୁଛୁ,—ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ମାହେନ୍ଦ୍ର ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ଏତେବେଳେ ନିଦ୍ରା ପରିହାର କଲେ ପାରିବାକୁ ହେବ । କେବଳ ବକ୍ତୃତା ଉତ୍ତେଜନା ଉକ୍ତି ପ୍ରଚାର କରି ଲାଭ ନାହିଁ । କାର୍ଯ୍ୟ ନକରି ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇବା ମୂର୍ଖତା ।

—✝—

କୁତୁକୁତୁ

ଭୁଲ ଅବଧାନେ ତାଙ୍କ ବେତ ବାଡ଼ିଟି ଜଣଙ୍କ ଘରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଥିଲେ । ମନେ ନପଡ଼ିବାରୁ ଘର ଘର କରି ଖୋଜି ଥିଲେ ଦଶଟି ଘର ଯାଇ ଏକାଦଶ ଘରେ ସେ ପଚାରିବାରୁ ଗୃହ ସ୍ୱାମୀ କହିଲେ—ଆପଣଙ୍କ ବେତ ବାଡ଼ି ଏଠି ଅଛି ।

ଏଗାର ଜଣଙ୍କ ଭିତରେ ତମେ ଏକା ସତ୍ୟବାଦୀ ଲୋକ । ଆଉ ଦଶଜଣ ଚୋର ନାହିଁ ବୋଲି ମନା କରି ଦେଲେ ହେ ! + + ×

(ସାପ୍ତାହିକ ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ ।)

ଫ୍ରାନ୍ସର ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ବାଇଦଅର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଶୁଣାଯାଏ

ସ୍ୱଦେଶରେ ସରକାରୀ ସୈନ୍ୟ ରହିବେ । ଅନେକତା ସରକାର ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ସାମରିକ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି ।

ମୌର ସରକାରୀ ଦଳ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ସହ ଯେଉଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ ତାହା ବିଫଳ ହୋଇଛି । ମୌର ସେ'ମାନ ଯାବତୀୟ ସମ୍ଭୋଗ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ହାତ ଅଛି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଉଠୁଛି ।

—※—

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୃତ୍ୟପୁର

ବନାରସ ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ‌ରେ ଭାରତୀୟ ଶାଖା ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀର ଉଦ୍ୟମରେ ଗତ ୩୧ । ୧୦ । ୪୭ ତାରିଖରୁ ୪ । ୧୧ । ୪୭ ତାରିଖ ଯାଏ ନିଖିଳ ଭାରତ ସାହିତ୍ୟିକ ସମ୍ମିଳନୀର ଅଧିବେଶନ ହୋଇଥିଲା, ତହିଁରେ ସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନ ହେଲେହେଁ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନାରୀ ମାନଙ୍କ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ସବୁ ଠାରୁ ବେଶି ବୋଲି ମନେ ହେଲା । ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶର ବହୁ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କର ସଭାନେତ୍ରୀ ରୂପେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଭାରତର ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମହିଳା ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁ । ପୁଣି ଭାରତୀୟ ଶାଖା ସମ୍ମିଳନୀର ସଂପାଦିକା ବମ୍ବେର ଶ୍ରୀମତୀ ସୋଫିୟା ୱାଦିଆଙ୍କ ତତ୍ପରତାରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ରୂପେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ନିଖିଳ ଭାରତ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏ ଦୁଇ ନାରୀଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ମନେହୁଏ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ କେତେକ ନାରୀ ଲେଖିକା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଲେଖିକା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେହି ସଭା ମଣ୍ଡପରେ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କିମ୍ବା ଆଲୋଚନାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ନଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶ୍ରୀ କାଳନ୍ଦୀ ଚରଣ ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ପ୍ରସାଦ ପଣ୍ଡା, ଶ୍ରୀ କାହ୍ନୁ ପ୍ରସନ୍ନ ଦାସ ଓ ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାଧର ନାଏକ ସଭ୍ୟ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀ କାଳନ୍ଦୀ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ ହୋଇ ଥିଲା ଓ ଶ୍ରୀ ଅନନ୍ତ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ କାଳନ୍ଦୀ ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ସଭାପତି ସେ ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢି ସାରିଲା ପରେ ମଗାଇ ନେଇଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶର ବଡ଼ ବଡ ସାହିତ୍ୟରଥୀ ଓ ପଣ୍ଡିତ ମାନେ ନାନା ବିଷୟକ ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢି ଥିଲେ ଓ ସେ ଗୁଡିକ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ତର୍ଜାତିକ ସାହିତ୍ୟ ସଭାର ସଭ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ କାଶୀ, ବିଜୟ ନଗର ମହାରାଜା ମାନେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଗୃହଭୋଜି ପ୍ରଥମ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାଛଡା ଥିଓସଫିକାଲ୍ ସୋସାଇଟିର କଳାଭବନରେ ଶ୍ରୀରାଧା ନାମ୍ନୀ ଜଣେ ବାଳିକା ଦ୍ୱାରା ଭରତ ନାଟ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଭାରତ ବିଖ୍ୟାତ ସାହାନାଇ ବାଦକ ବିସ୍ମିଲ୍ଲା ଖାଁଙ୍କ ଦଳ ସହିତ ତାଙ୍କ ସାହାନାଇ ବାଦ୍ୟ ଶୁଣାଇ ଥିଲେ । ସାହାନାଇ ମହୁରି, ତବଲା, ଗିନି ପିଶାବାଜା । ଡାକ୍ତର—ଅରୁଣ୍ଡେଲଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ରୁକ୍ମିଣୀ ଅରୁଣ୍ଡେଲ ଭାରତର ବ୍ରହ୍ମ ବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସେକ୍ରେଟେରୀ ଅଟନ୍ତି । ସେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ଆଡେୟାର ଠାରେ ତାଙ୍କର ନବ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ମଣ୍ଟେସରି ସ୍କୁଲ ସହିତ ଗୋଟିଏ ଭରତ ନାଟ୍ୟମ୍, ଓ ଭାରତ ସଙ୍ଗୀତ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ "କଳାକ୍ଷେତ୍ର" ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ସେହିଠାରେ ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାର ନୃତ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଓ ବୃଦ୍ଧିହୁଏ । ସେ ଭାରତରେ ବିଖ୍ୟାତ ନର୍ତ୍ତକୀ ହେବ ବୋଲି କଳାବିଦ୍ ମାନେ ସୂଚନା ଦେଇ ସାରିଲେଣି । ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧା ରୁକ୍ମିଣୀ ଅରୁଣ୍ଡେଲଙ୍କ ଝିଅଣୀ । ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ଗୋଟି ପିଲାଙ୍କ ବେଶ ଓ ନାଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୁପରିଚିତା ଶ୍ରୀ ଶାନ୍ତିଲତା ସାହୁଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ନୃତ୍ୟକଳା ଯେତିକି ଅଲୋଚିତ ଓ ବିଶ୍ଳେଷିତ ହୁଏ ଭାରତ ନାଟ୍ୟର ତାହା ଅପେକ୍ଷା ବେଶି ସେତିକି ଅବହେଳିତ ହୁଏ । ଆମର ପ୍ରାଚୀନ କଳାଗୁଡିକ ଲୋପ ପାଇ ଯାଉଥିବା କାଳରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ତହିଁର ଚର୍ଚ୍ଚା ଓ ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରଚୁର ଦେଖିଲେ ମନରେ ଖେଦ ଓ କ୍ଷୋଭ ଜାତ ହୁଏ । ଆମ ଦେଶର ଝିଅମାନେ ନୃତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ନାହିଁ, ଅଭିଭାବକଙ୍କ ମନ ବି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ଆଖଡା ଦଳ ବା ନୃତ୍ୟ ସଂଗଠନ ଥିଲା ସେ ଗୁଡିକ ଲୋପ ପାଇ ଯାଇଛି । ସୁତରାଂ ନୃତ୍ୟ ଶିକ୍ଷକ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିରଳ । ପୁରୀ ଓ ଗଞ୍ଜାମରେ ନୃତ୍ୟ ଗୁଡିକ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେବା ସର୍ବଥା ବାଞ୍ଛନୀୟ । ରାଜପରି- ପୋଷକତା ଲାଭ କରି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ ସରାଇକେଲାରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛଉନାଚ ବେଶି ରହି ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଗୌରବ ଲାଭ କରିଅଛି । କିନ୍ତୁ ସମଜରୁ ଓ ସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଗେ ଯେ ଉତ୍ସାହ ଓ ପୃଷ୍ଠ ପୋଷକତା ମିଳୁଥିବା କଥା ତାହା ଉଠିଯାଇ ଯାଇଛି । ବିଖ୍ୟାତ ବିସ୍ମିଲ୍ଲା ଙ୍କର ଯେ ସାହାନାଇ ବାଦ୍ୟ ଶୁଣିଲି ଓ ଯେ ବାଦ୍ୟ ମୋଗଲ ବାଦଶାହଙ୍କର ପ୍ରାସାଦର ଶିଖରରେ ବାଜୁଥିଲା, ତାହା ଶୁଣି ଆମ ମାନଙ୍କର ମହୁରୀ ଓ ତେଲଙ୍ଗା ବାଜାର ଏହା ଗୋଟିଏ ଉନ୍ନତର ସଂସ୍କରଣ ବୋଲି ମନେ ହେଲା । ଆମ ମହୁରିଆମାନେ ଯେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଛାନ୍ଦ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ମହୁରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ବଜାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୋତାର ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ତାହା ଅନେକ ଅନୁଭବ କରିଥିବେ । ଏହିବାଦ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱର ଉନ୍ନତି ଲୟର ଉନ୍ନତି ହେଲେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ବାଦ୍ୟର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିପାରନ୍ତା । ବନାରସର ସାଧାରଣ ଅଧିବାସୀଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଯେ ବିରାଟ କଳାଭବନ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି, ତାହା ଦେଖି ଆଖି ଝଲସି ପଡେ଼ । ଅଥଚ ଓଡ଼ିଶାର ଗାଁଏ ଗାଁଏ ବୁଲିଲେ କେତେ ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ମାଟିରୁ ଲେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ି କ୍ରମେ ଧୂଳିରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । ବାହାର ଲୋକେ ଏଠାକୁ ବୁଲିଆସି ସେ ସବୁ ଗୋଟାଇ ନେଇ ନିଜର କଳାଭବନ ଗଢୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କଳା ଧୂସର ଉତ୍କଳର ପ୍ରାଚୀନ କଳା ନିଦର୍ଶନ— ଏ ଦେଶରୁ ଲୋପ ପାଉଛି । ବିଲାତରେ ଆମ ଭୁବନେଶ୍ୱର ମୂର୍ତ୍ତି କୋଣାର୍କରୁ ମୂର୍ତ୍ତି ନେଇ ରଖାହୋଇଛି । ମୋଗଲ ଅମଳର ବହୁ ଚିତ୍ର ଓ ମୁଦ୍ରା ଏହି କଳା ଭବନରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ସାରନାଥ ଠାରେ ଯେ ବିରାଟ କଳା ଭବନ ଦେଖିଅଛି ତାହା ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ବିରାଟ । ପୁଣି ତହିଁରେ ସେ ସ୍ଥାନର ପୁରାତନ ବୌଦ୍ଧ ବିହାର ଓ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶୀୟ ବୌଦ୍ଧକଳା ରହିଥିବାର ଦେଖିଲି

Digitized by srujanika@gmail.com

[illegible] ରାଜପୁତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରାଚୀନ ବେଦର ଅନେକ ବଡ଼ ଋଷିମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତର ଆଳାପ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟାପ୍ଲୁତ କରିଥିଲେ । ବାରାଣସୀ ନଗରଟି କେବଳ ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ, କେବଳ ଅଧୁନିକ ପ୍ରାସାଦମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଶୋଭିତ । ଗଙ୍ଗାକୂଳେ ୨୮ ମାଇଲ ଦୀର୍ଘ ଏହି ନଗରଟିର ଦୃଶ୍ୟ ଅତି ରମଣୀୟ । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ରାଜାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁନ୍ଦର ସୋପାନ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଘାଟ ତିଆରି ହୋଇଛି ଓ ପ୍ରତ୍ୟହ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ନରନାରୀ ଏହି ଘାଟମାନଙ୍କରେ ସ୍ନାନ କରି ପୁଣ୍ୟ ଅର୍ଜୁଛନ୍ତି । ଭାରତ ବିଦ୍ୟାନଗରୀ ନାମରେ ପରିଚିତ ହୋଇ ବାରାଣସୀ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନର ପଣ୍ଡିତ, ମୁନି ଋଷି ଯୋଗୀ ଓ ଦାର୍ଶନିକମାନଙ୍କର ମିଳନ ତୀର୍ଥ ହୋଇ ଅଛି । ଭାରତରେ ସବୁ ଧର୍ମ ଗୁରୁଙ୍କ ଓ ଦାର୍ଶନିକମାନଙ୍କର ମଠ ବା ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ଏଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ପୁଣି ବହୁ ରାଜା ମହାରାଜାଙ୍କର ପ୍ରାସାଦ ମଧ୍ୟ ଗଙ୍ଗା କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଫ୍ରାନ୍ସ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶରୁ ମଧ୍ୟ କେତେ ବୈଦେଶିକ ସଂସ୍କୃତି ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଓ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ବହୁ ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ସହରରେ ରହି ଏ ଦେଶର ଧର୍ମ ଓ ଦର୍ଶନ ଶିକ୍ଷା ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଛନ୍ତି । ସ୍ୱିଜଲାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅପି କେହି କେହି ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଜଣେ ଫରାସି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଚୁଟି ରଖି ଆସୁଥିବାର ଦେଖିଲି ଓ ତାଙ୍କ ସଂଗେ କଥା ହୋଇ ବୁଝିଲି ଯେ ସେ ତାଙ୍କ ଦେଶପାଇଁ ଭାରତର ସାହିତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ଓ କଳା ବିଷୟରେ ଛନ୍ଦ ଭାଷାନ୍ତରିତ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଧନ୍ୟ ସେ ଦେଶ ! ଧନ୍ୟ ସେ ଜାତି ! ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଯେ ଦାମ୍ପଦନ ରହିଲୁ, ସେଥିରେ ବଡ଼ ହୋଇ ଅଙ୍ଗରୁ ଦକ୍ଷିଣ ମହିଳା ସ୍ୱେଚ୍ଛା-ସେବିକାଙ୍କ ରୂପ ଓ ଗତିବିଧି । ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ଆଇଏ ଠୁଁ ଆରମ୍ଭକରି ଏମେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଝିଅ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି । ଝିଅଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା ବୋର୍ଡିଂ ଓ ନାରୀ ଅଧ୍ୟାପକ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ବୋର୍ଡିଂ ବାହାରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଛ ସାତ ମାଇଲ ଦୂର ବାରାଣସୀ ସହରରେ ରହନ୍ତି ଓ ପଢ଼ିବନ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ଥାନ୍ତି । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସହିତ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଅବାଧ ମିଳନ ଓ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ ପ୍ରଭୃତି ଯେପରିକି ଦେଖି ମୋର ବାରମ୍ବାର ନିଜ ଦେଶ କଥା ମନେ ପଡ଼ୁଥାଏ । ଏଠାର ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ଝିଅମାନେ ପୁରୁଷ ପିଲାଙ୍କ ସହିତ ଯେଉଁଭଳି ସଙ୍କୋଚରେ ଚଳନ୍ତି ଓ କେତେକ ଛାତ୍ରମାନେ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେପରି ଅନ୍ୟାୟ ଅପମାନ ଓ କଦର୍ଯ୍ୟ ଭାବ ଭଙ୍ଗୀ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ତହିଁରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଜୀବନ କେତେ ନିମ୍ନ ସ୍ତରର ଓ କେତେ ହୀନ ହେୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛି ତାହା ସହଜରେ ଅନୁମାନ କରିହୁଏ । ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବିକାମାନଙ୍କର ସହକାରିତା ଓ ପରିଚର୍ଯ୍ୟା ଅତୁଳନୀୟ । ବିଦ୍ୟାର ଗର୍ବ ନାହିଁ ଏପରିକି ଲବ୍ଧପ୍ରତିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଠାରେ ମଧ୍ୟ ଆଭିଜାତ୍ୟର ଦମ୍ଭ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଝିଅମାନେ ଓ ପୁଅମାନେ ହିନ୍ଦୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଶିଖିବାର ରହିଛି ବୋଲି ମନେ ହେଲା । ଏ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମିଳନ ପରି ଭାରତର ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ଏକ ମିଳନ ତୀର୍ଥ ଅଟେ ।

—୦—

ଆଶାର ସପନ

ଶୀତର ନିଥର ଦିନ ଏ ନିବିଡ଼ ରାତି,
ଭବ କହେ—ଯେ ଏ ଧରଣୀର ଲୁହ ଭାସି ।
ମୋର ବନ୍ଧ ବନ୍ଧ ନୟନ ଖୋଜିଲେ ତୁମେ
ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋର—
ଦେଖେଁ ଛପି ଛପି ଅସିଛ ସପନେ ତୁମେ ।
ଶାନ୍ତିରେ ସେହି ସପନେ ଦେଖିବା ପରେ,
ଫୋଟିଥାଏଁ କେତେ ଆଶା ମୋର ହୃଦୟରେ,
ପାହାନ୍ତା ପବନ ଯେବେ ମୋର ଦେହେ ଲାଗେ
ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋର—
ତନ୍ଦ୍ରା ଛୁଟିଲେ ସପନ କ୍ଷଣିକେ ଭାଙ୍ଗେ ।
ଖୋଜେ ଘର ପାଖ ସବୁଠି ଆସିଛି ବୋଲି !
ଦେଖେ ବାର ବାର ଅଗଣ ଦ୍ୱାର ଖୋଲି;
ନାହିଁ ଦେଖେଁ ଆଉ ତୁମର ଅମଳ ରୂପ
ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋର—
ହାତେ ରଖି ମଥା ରହୁଥାଏଁ ଖାଲି ମୂକ— ।

କି କରୁଣ ସ୍ୱରେ ବାଜି ଉଠେ ମୋର ବୀଣା,
ଅଜାଣି ପ୍ରାୟ ଦୁନିଆ ଦିଶଇ ସିନା ।
ପଲକ ବିହୀନ ନିମୀଳିତ ଆଖିଧାର
ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋର—
ଅଶ୍ରୁର ବୃଥା ବନ୍ଧ କରେନା ସାର— ।
ଭାଙ୍ଗିଲେ ତପନ ପୂର୍ବ ଗଗନେ ଆସି
ବାତାୟନ ଦେଇ ଝଲସି କିରଣ ରାଶି
ଚମକ ଦିଏ ମୋ ନିଦ୍ରା ଭାବନା ନାଶି ।
ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋର—
ଶୋକ ଯାଏ ସେହି ଶୋକର ସ୍ୱପ୍ନରେ ଭାସି— ।
ଦିନଟା ଯାଉ ମୁଁ ବସି ଭାବେ ତୁମ କଥା,
ବ୍ୟାଧର ବାଣରେ ସମ ଦେହରେ ମୋତେ ବ୍ୟଥା,
ଦେଖେ ଆଖି ଆଗେ ଭ୍ରମର କୁନ୍ଦୁମେ ଚୁମେ
ପ୍ରିୟ ଗୋ ମୋର—
ଆସିବ ନାହିଁକି ଅଧୁର ସପନେ ତୁମେ ?

ଅନିମା ସର୍ଖେଲ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟେର ଡାଟେର ତାନାନାନା

ନରସିଂହପୁର ଲୋକଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଦଖଲ।—ମୁକ୍ତିପ୍ରିୟ ସମ୍ବାଦ।

...ରାସ୍ତା ବି ଦଖଲ।

× × ×

ରଜା ନଅର ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ—ଡଟୈବଚ।

...ପୁରବାସିନୀ ମାନେ ଓ୍ୟାଡ଼ର ଥିବେ।

+ × +

ଅନ୍ଧ୍ର ଓଡ଼ିଅ ଢକ୍ରତା ବଢ଼ାଅ ନାହିଁ—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ହେଉ ଲଢ଼ନ।

...ଢକ୍ରତା ନୁହେଁ—ମିରପଢା-ଭଲ୍ଲର ରଗ ବଢୁଛି।

+ + +

କଂଗ୍ରେସ ଦୁଇଭାଗ—ଡଟ୍ରେବ।

...ଭାଟେଗ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଭାଗେ ସୋସାଲିଷ୍ଟ।

+ + +

ଓଡ଼ିଶା ଖାଦ୍ୟ ନୀତିର ସଂଶୋଧନ ଅବଶ୍ୟକ—ଇତି ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ।

...ନୀତି ଯାଗାରେ ନେତା ହେବ କି?

+ + +

ଭଗବତୀ,ଶ୍ରାଦ୍ଧ ସଭା—ସମ୍ବାଦ।

...ଭଗବତୀଙ୍କ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ସ୍ଥଲ ନାହିଁତ?

× × ×

ଭାଗ ଗ୍ରୁପୀର ଦୁଇଭାଗ ହେଉ—ଦାବୀ!

...ହା ରେ ଅଭାଗା ସଂପାଦକ।

× × ×

ଗାନ୍ଧୀକଥା—କୃଷକ ହେଉ ଲଢନ

...ଗଲ୍ଣିଡ ଗଲ୍ଲ କଥାରେ ସଂଗାଢ।

× × ×

ମାଲଟେଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କର!—ଦୈନିକ ଅଶା ସଂପାଦକୀୟ।

ଦୁଇଟା ଧାନକଲ ବସାଇ ଦେଲେ ହେଲ।

+ + +

ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଅ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱନାଥ ଦାସ—ଇତି ପ୍ରକାଶନ୍ତ ସମ୍ବାଦ।

...ଯୌବନରେ ନାଂ୍ୟ ରହିଲେ ପ୍ରବାସେ।

+ + +

ଆକ୍ରମଣ କାରୀ ଛତ୍ରଭଙ୍ଗ ଦେଲେ—ସଂବାଦ।

ଛନା ଭାଙ୍ଗି ଦେଲେକି ?

× × ×

କଟକ ସହରରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଲା କାହିଁକି ?—ପ୍ରଶ୍ନ

...ମା ମାନଙ୍କୁ ପଚର ସାତ।

× + +

ବିଧାନସଭ ଲଟପଦ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲେ—ସଂବାଦ

...କେବଳ ଔଷଧ ବିଧାନ କରିବେ।

× × ×

ଖାଦ୍ୟ ହେଉଛି ନିର୍ବାଦ ଅର୍ଥନୀତି—ଗଣ ଧ୍ୱଜା

ଟଙ୍କାନୀତ ମଧ୍ୟ। 'ଖାଦ୍ୟ ପିଲେ ଭ୍ରୋଟ ନିସ୍ଥସ୍ତ ମିଳିବ

× × ×

କଟକରେ ନାଲିବାତି ଜାଳି ଦିଅ—ଭୂତପୂର୍ବ ଲଗ ନେତା।

...ଦ୍ୱିଅଳିଅ କଏ ହେବ। କାରଣ ପାକିସ୍ତାନରେ

× + ×

ରୁସିଅ ଅଣବିକ ବୋମା ବାହାର କଲ—ସଂବାଦ.

ଅଟେର ରେ କେଟା— ସମାନ ସମାନ!

× + ×

ନିଜାମ ପର୍ତ୍ତୁଗାଲ ସହ ବନ୍ଧୁ ବସିବ—ସଂବାଦ।

...ବୁଢ଼ଗଲ ଲୋକ କୁଟା ବି ଧରେ

× + ×

ଛତ୍ରିକଥା—ଗାନ୍ଧିକା [illegible]କା।

...ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏଯା ଏକମାତ୍ର ପାଥିକ।

+ × +

ମୋଦେଶ—ମାସିକ ପତ୍ର।

...ଓଡ଼ିଶା ଟା ଅଜ୍ କାହାର ହୋଇ ଗଲଣି କି? ଏ ତୋର ମୋର ଛୋଟ କଥା।

× + ×

ଲକ୍ଷ୍ୟ ତରଳ ଅଳତା—ସମାଜ ବିଜ୍ଞାପନ।

ଲଢଲେ ଲ ଲଗିଛି ଲଣ୍ଡିଅ ଗୋଟି ଲ ମଇସାଲେ ଲବାଲ—ଲବୁତ ଲେ।

× + ×

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ହେବ—ସଂବାଦ

...ଓଡ଼ିଅ ଅନ୍ଧ ହେଲେଣି।

× × ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ବେତାର ଷ୍ଟେସନ ଖୋଲିବ—ସଂବାଦ।

.. ବେତାର ବାର୍ତ୍ତାର ତ ଅଭାବ ନାହିଁ ଦେଶରେ।

+ × +

କଳାହାଣ୍ଡି ମହାରାଜ ଶରଣାର୍ଥୀଙ୍କୁ ଦଶହଜାର ଟଙ୍କା ଦାନ କରିଛନ୍ତି—ସଂବାଦ।

...ହାଣ୍ଡି କଳାରେ ନା ଯଶ କଳାରେ।

+ + +

ଗାଁ ଗହଳର ସୁଖ ଦୁଃଖ—ମାତୃଭୂମି ହେଉ ଲଢନ।

...ଶତ୍ରୁର ଗୁହ୍ମ ମ[illegible]।

× + +

ଅଜାଦ ମାଲଟିର ସଂ ଭାର ଗଠିତ ହେଲ—ସଂବାଦ

...ମାଲ ଅଜାଦ [illegible]ନା—କଲମ ଅଜାଦ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜହ୍ନକଥା—ପିଲାମାନଙ୍କ ପାକ୍ଷିକ ପତ୍ର। ୮ ପୃଷ୍ଠାର ମୂଲ୍ୟ ୦୵—ବାର୍ଷିକ ୫୦। ସମ୍ପାଦକ ଓ ପ୍ରକାଶକ ଶ୍ରୀପ୍ରଭାତ୍ କୁମାର ଦାସ। ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା, ଉତ୍କଳର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସାହିତ୍ୟିକ କାଳିନ୍ଦୀବାବୁଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ନେଇ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି। କେତେକ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ବିଷୟ ଗଳ୍ପ ଓ ପିଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଛୋଟ ଖବର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି।

ମୋ ଦେଶ—ଲୋକପ୍ରିୟ ଜାତୀୟ କବି ବୀରକିଶୋରଙ୍କ ସଂପାଦନାରେ ଆମ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦେବାପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପତ୍ରିକା ଖଣ୍ଡିଏ। ଉପରେ ଦ୍ୱିରଙ୍ଗ ଚିତ୍ର—କଳ୍ପନା ସୁନ୍ଦର, ଅଇଭରି ଫିନିସ୍ କାଗଜରେ ଛପା, କ୍ରାଉନ ୪ପେଜି ୩୨ପୃଷ୍ଠାର ମୂଲ୍ୟ ୦୵୧—ବାର୍ଷିକ ୫୵, ନାନା ଚିତ୍ରରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ। ପିଲଙ୍କ ପାଇଁ ଗଳ୍ପ କବିତା ଓ ନାନାଦି ଶିକ୍ଷଣୀୟ ବିଷୟ ଅଛି। ଏସଂଖ୍ୟାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛନ୍ତି—କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ, ଶ୍ରୀ ଜଗବନ୍ଧୁ ମହାପାତ୍ର, ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ନନ୍ଦ ଓ ଶ୍ରୀ ଉଦୟନାଥ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ପ୍ରଭୃତି। ଛପା ଆଉ ଟିକିଏ ସୁନ୍ଦର ହୋଇ ପାରନ୍ତା।

ଚିର ଜହର—ଶ୍ରୀ ବାଳକୃଷ୍ଣ ପଟ୍ଟନାୟକ। ଫୁଲସ୍କେପ ଅଠପେଜି ପୃ ୧୪ ଷ୍ଠା—ମୂଲ୍ୟ ଦୁଇଅଣା। ପୁସ୍ତିକାର ସର୍ବ ପ୍ରକାଶକ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜକୁ ଦାନ କରିଛନ୍ତି। ଏଥିରେ ଅ ଠାରୁ କ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦ୍ୟଅକ୍ଷର ଯୁକ୍ତ ୪୫ ପଦ କବିତା ଅଛି। ପ୍ରତି ପଦରେ ନୀତିଶିକ୍ଷା ଦିଆ ହୋଇଛି। ଭାଷା ଓ ଭାବ ପ୍ରାଞ୍ଜଳ।

ବାଂପଥେ—ଶ୍ରୀବଂଶୀଧର ପଟ୍ଟନାୟକ କ୍ରାଉନ ପେ ୮ ଜି ପୃ ୩୨ ଷ୍ଠା ମୂଲ୍ୟ ଛ'ଅଣା। ଜନୈକ ବିଖ୍ୟାତ ଯାତ୍ରୀର ମନୋବାଞ୍ଛା କବିତାକାରରେ ଗ୍ରଥିତ। ଭାବ ଓ ଭାଷା ପ୍ରବାହ ପ୍ରଶଂସନୀୟ। ନବୀନ କବିଙ୍କର ଲେଖନୀ ଜୟଯୁକ୍ତ ହେଉ, ଏତିକି କାମନା !

ଶେଫାଳୀ—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ, ପୃ ୧୦ ଷ୍ଠା। ରାଜକନିକା କୁଟୀର ସାହିତ୍ୟ ମାଳାର ପ୍ରଥମ କୁସୁମ। ଛନ୍ଦ ଓ ଭାଷାରେ ନୂତନତାର ଉନ୍ମେଷ ପରିସ୍ଫୁଟ। କବିଙ୍କୁ ସର୍ବତୋଭାବରେ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଛୁ।

ନିକୁଞ୍ଜରାଣୀ—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ। ପୃ ୧୬ ଷ୍ଠା। କୁଟୀର ସାହିତ୍ୟ ମାଳାର ୨ୟ ଅବଦାନ। ଛନ୍ଦ ମୁକ୍ତ ଓ ଭାଷା ଆବେଗମୟୀ। ମାଳାଟିର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର କାମନା କରୁଁ। ଆମ୍ଭ-ମାନଙ୍କ ମତରେ ଏ ଧରଣର ଲେଖା 'କୁଟୀର' ନାମରେ ସାର୍ଥକତା ଆଣୁନାହିଁ। ଗ୍ରାମ ଗହଳର କୁଟୀର ବାସୀଙ୍କ ଉପ-ଯୋଗୀ ବିଷୟ ସରଳ ପଦ୍ୟ ବା ଗଦ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ହୁଅନ୍ତା।

ମୂର୍ଚ୍ଛନା—ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ସିଂହ କ୍ରାଉନ ୮ପେଜି ପୃ ୨୭ ଷ୍ଠା। ପ୍ରକାଶକ ମହାପ୍ରସାଦ ବ୍ରଦାର୍ପ, କଟକ। ମୂଲ୍ୟ ବାରଅଣା। ଏଥିରେ ସତାବନଟି କବିତା ବା ସଙ୍ଗୀତ ଅଛି। ପ୍ରତି ସଙ୍ଗୀତରେ ରାଗ ଓ ତାଳର ସୂଚନା ରହିଛି। କବିଙ୍କ ମର୍ମବେଦନା ରସପ୍ଲୁତ ହୋଇ ଫୁଟି ଉଠିଛି ପ୍ରତି ସଙ୍ଗୀତରେ। ପଢ଼ିଲେ ଚିତ୍ତ ସ୍ୱତଃ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇଯାଏ। ଭାବ ଯେପରି ମଧୁର ଭାଷା ସେହିପରି ସୁନ୍ଦର।

ଉଦୟ (ପୂଜାସଂଖ୍ୟା)—କବିତା ଓ ଗଳ୍ପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ। ଦୁଇଚାରିଗୋଟି ଅତି ଉଚ୍ଚଧରଣର ଗଳ୍ପ ଓ ସୁପାଠ୍ୟ କବିତା ଏ ସଂଖ୍ୟାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା—ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଛି। ଅନୁକ୍ରମରେ ଏକୋକ୍ତି ମୁଁ. ଭଳି ଲେଖା ନ ଦେଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାଆନ୍ତା। ଉଦୟ ଯୋଜନା ତ୍ରୁଟିକର। ସେଥିପାଇଁ ସମ୍ପାଦକ ଧନ୍ୟବାଦାର୍ହ। ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟର ମନୋହାରିତା ଓ କଳାକୌଶଳ ନେହାତି।

ଝରଣା ଖୋଲ—ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି—ପ୍ରକାଶକ, ସାରସ୍ୱତ ଭଣ୍ଡାର, କଟକ। କ୍ରାଉନ ୮ପେଜି ପୃ୮୨ଷ୍ଠା ମୂଲ୍ୟନାହିଁ। ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟର ଶିଳ୍ପୀ ଗୋପାଳ ବାବୁଙ୍କ ଛବିଟି ସୁନ୍ଦର। ଏଥିରେ ୧୬ ଗୋଟି ଗଳ୍ପ ଅଛି। ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣବାବୁଙ୍କ ଭାଷାର ନୂତନତ୍ୱ ଅଛି। ଲେଖାର ଭଙ୍ଗୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ। ଖୁବ ଛୋଟକଥାରେ ସେ ବଡ଼ ବଡ ଭାବର ସୂଚନା ଦେଇ ନୂଆ ଢଙ୍ଗଟିଏ ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି ତଥା ଶିଳ୍ପର।

ଜୁଆର—ପ୍ରଯୋଜକ ଶ୍ରୀ ବଂଶୀଧର ଭୂୟାଁ—ପ୍ରବାସୀ ପ୍ରକାଶିନୀର ପ୍ରଥମ ଅବଦାନ। ପୃ ୧୨୦ ଷ୍ଠା ମୂଲ୍ୟ ୫୧। ଉତ୍କଳର କେତେଜଣ ଲବ୍ଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠ ଲେଖକଙ୍କ ରଚିତ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ ଏଥିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି। ଅଧିକାଂଶ ଗଳ୍ପ ସୁପାଠ୍ୟ। ସୁସାହିତ୍ୟ ପ୍ରଚାର ଦିଗରେ ପ୍ରଯୋଜକଙ୍କ ସଦୁଦ୍ୟମ ଯେପରି ସମୟୋପଯୋଗୀ ସେହିପରି ପ୍ରଶଂସନୀୟ ମଧ୍ୟ। ପ୍ରବାସୀ ପ୍ରକାଶିନୀର ଉନ୍ନତି କାମନା କରୁଁ। ବର୍ଦ୍ଧିତ୍ତ ବାଳିକାକୁ ବଙ୍ଗଳା ଅକ୍ଷରରେ ଛାପିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା।

କୁତୁକୁତୁ

ସବିତା—ବାଲେ ଅଧ ଏମିତି ମୁହଁ ମୁରେଇଛୁ କାହିଁକି ?

ଲଳିତା—ଏଣେ ବହିବ ରଜଣୀ—ଅଜ ପୋଖରୀ ଘାଟକୁ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଜଣେ ଯୁବକ କହିଥିଲେ ମାଛ ଧରୁଥିଲେ। ସେ ଥରେ ଚାହିଁମାରି ଦେଇ ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ କଣ୍ଠା ମୋ ଗଣ୍ଠିରେ ଲାଗି ଯାଇଛି ସେତେବେଳେ ସେ ଆଉ କଣ୍ଠା ଛଡାଇ କହିଲି ଟିକେ ସେଇଠି ରଖିଦେଇ ଧରିଗଲେ।

ରୂ (କଟକ)

ମଡାର୍ଣ୍ଣ ଯୁବତୀଙ୍କ ପ୍ରତି

ବ୍ରଜବୃନ୍ଦା ନଗ୍ନା ଏ ସାଜେ ମଣ୍ଡନ ନାହିଁ ।
ଏ ବେଶ ଦେଖିଲେ ସୁନ୍ଦର ନାଗର
ଏ ନାଗ କି ଘର ଛନ୍ତି ? ।ପଦ।

ପିନ୍ଧବଟି ଯେବେ ହାଡ଼ାଭ ଶାଢ଼ୀକୁ
ଚାମ୍ଫା ଭଉଁର ନାହିଁ
ଓଠ ଲିପଷ୍ଟିକ୍ ଥିଲେ ଗୋ ସୁନ୍ଦର
ମୁରୁକି ହସିବ ନାହିଁ ।୧।

ବାଟେଇ ବେଣୀକି ବାନ୍ଧିଥିବ ଯେବେ
ଫୁଲତ ଗୁଞ୍ଜିବ ନାହିଁ
ବ୍ଲାଉଜ ନ ପିନ୍ଧି ହିଁରଜା ଉହାଡ଼ୁ—
ଝଙ୍କି ଦେଲେ ହେବ ବାଇ ।୨।

କାନେ ମଲ୍ଲୀ ଭଳ ନାଇଥିବ ଯେବେ
ଦୋହଲି ଝୁଲିବ ନାହିଁ
କାନପୁରୀ କଳା ଚପଲ ପିନ୍ଧିଲେ
ହାଣ୍ଡବେଗ୍ ନେବ ନାହିଁ ।୩।

କୁଞ୍ଚିତ କୁନ୍ତଳ ଦୋହଲୁଥିଲେ ଭ୍ରଲେ
ଅପାଙ୍ଗ ହାଣିବ ନାହିଁ
ସିନ୍ଦୂର ଟିପାରେ ନେଉଛି ଗୁହିଁଲେ
ଯୁବା ମନ ନେବ ମୋହି ।୪।

ଯେତେ ସାଜେ ତମେ ନିଜକୁ ସାଜିଛ
ସୀମା ଅବା ତାର କାହିଁ ?
ସିନେମା ଗୃହର ପରଦାରୁ ଯେବେ
ଥରେ ଥରେ ଦିଅ ଗୁହିଁ ।୫।

ମଡ଼ାର୍ଣ୍ଣ ଯୁବତୀ ଗୋ ! ଫାନ୍ଦେ ପଡ଼ିବାକୁ
ଏତେ ଯୁବା କୃଷ୍ଣ କାହିଁ ?
ଶ୍ରୀପଦ୍ମ ଚାମ୍ପୁରେ ବନିତ ବଖାଣି
ଅଛିବ ବଦା ମାଗର ।୬।

ଶ୍ରୀ ରାଧାଶ୍ୟାମ ନାୟକ

—•—

ତମେ

ଜମନ ଲୁ । ବ୍ରିଅରେ ଦେଖିଲି ଜଣେ ତବ ଅଞ୍ଚଳ
ବିଜ୍ଞାନ ମୃଦ ନଦୀଲ ତା' ଦେଖି ହୋଇ ଉଠିଲାଣି ଚଞ୍ଚଳ ।

ଦର ପଦ୍ମତଳ ନୀଳ ଶାଢ଼ୀ ଉଡ଼ୁ ଜଣାଉଛି ତବ ଆଗମନୀ
ଧୀର ପଦକ୍ଷେପେ ଆସିଲ ଯେବେ ଗୋ ଲାବଣ୍ୟମୟୀ ପର ଅସ୍ମାଣୀ

ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ ନନ୍ଦୀ ନୟନ ଯୁଗଳ ତବ ଅର୍ଚ୍ଚିବା ପାଇଁ
ବର ଯୁବା ବୃଦ୍ଧ 'ଭଉଟ୍ରୋପ୍' ଧରେ ଚିଅ ହୋଇଗଲେ ଯାଇଁ

× × ×

ପଞ୍ଜାବୀ— ଚୋକା ଅନେକିଲ ଧୀରେ ନୂରଜାହାନର ଗୀତ
ଯୁଦ୍ଧ ଫେରନ୍ତା ସାଥି ଚିଅ ହେଲ ଜଣ ତା କର ସ୍ଫୀତ ।

ଶ୍ରୀ ବ୍ରମ୍ଭମୂର୍ତ୍ତି ଫୁଟିରେ ଅଧା ଗୋଡ଼େଇ ଲୁପେ ମୁରକି
ବେଦ ମହାପାତ୍ର ଅତ ତଡ଼ତରେ ପାର୍କର ଗୁଞ୍ଜି ଲୁଚେ ।

ଦୀର୍ଘରେଖା କାଏ ଅପଟୁ ବନ୍ଧୁ (ତବ) ନଜରେ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ
ଝୋଡ଼ ଗଳାରେ ଅରନ୍ଧିଲେ ତବ ଭ୍ରମର ବିଷୟ ନେଇ ।

× × ×

ଅସିଲ ତରୁଣୀ ମଗାଳପଟି ଖୋସି କାକଚକ୍ଷୁ କେଶଦାମେ
ଲାଗୁଥିଲା ସତେ ଅପସରୀ ଅବା ଓହ୍ଲାଇଛ ଧରା ଧାମେ ।

ଝୁଲଗଲ ଯେବେ ତନ୍ୱୀ ମଉକାଣୀ ବାସେ ମୋହି ଉଡ଼ପାଶ
ମୋରେ ଗୁହିଁ ଅବା କପି ଅଧରରେ ଫୁଟାଇଲ ଦରହାସ ।

ଅଙ୍କାଇନେ ଅଜ ଚରୁଣୀ ବଦ୍ରତୋ କହିଲ ସେ ଧନେ ଧନୀ
ତାର ପରଶୋଧ ପାଦ୍ରବନ କର ଟିକେ ବଖାଣୁଛୁ ଧନୀ ।

\+ + +

ପଞ୍ଜାବୀ କହେ କାନେ ଦୋଇହାତ 'କେଣ୍ଟିନ ଚଲୋ ପ୍ୟାର ?'
ବେବି କହେ 'ସଦ ଶନି ଭରଦବ ଫ୍ରେଞ୍ଚଜଣ୍ଟି ବ ମୋପାର୍କର'

ସୈନିକ ବନ୍ଧୁ ଧାଇଁ ଅସି ଯୋଗୀ କରିଦିଏ ହେଣ୍ଡ୍ ସେକ୍
ବ୍ରମ୍ଭମୂର୍ତ୍ତି ଅସି ପକେଟୁ ପ୍ୟାକେଟ କାଢ଼ିଦିଏ ଗୋଲ୍ଡ ଫ୍ଲେକ୍

ଦଶୁରଥା ଚିଏ ପାଠ କରୁଥିଲେ ରହିଲେଣି ତେଣେ ଭ୍ରମ
କୃତଜ୍ଞତା ମୋର ମାଗିବାକୁ ଅଗୋ ଭାଷା ସରିଲାଣି ଧନୀ !

ଶ୍ରୀ ଶିବବ୍ରତ ଦାସ ।

—•—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଶିଶୁଜଗତର କୋମଳ ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜ୍ଞାନର ପଥ ସୁଗମ କରାଇବା। ସୃଜନାତ୍ମକ ପ୍ରତିଭାର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିବା। ୨ । 'ଜଗତ'ର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ବୟସର ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କୋମଳମତି ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା, ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗଢ଼ି ତୋଳିବା।

(୧୮ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସହୀଦ ଜୀବନୀ ୫

୰ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ

ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖରୁ ଭାରତର ୪୦ କୋଟି ଲୋକ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଭାରତମାତା ପରାଧୀନତା ବନ୍ଧନରୁ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛି। ଏହି ମୁକ୍ତିର ମୂଳରେ ଅଛି ତ୍ୟାଗ। ଯେଉଁ ବୀରଗଣଙ୍କର ସର୍ବସ୍ୱ ତ୍ୟାଗରେ ଆଜି ଆମେମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପଭୋଗ କରୁଛେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୰ ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ ଗୁରୁ ଅନ୍ୟତମ।

ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଗୁରୁପାଲି ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ଅଛି। ସମ୍ବଲପୁରର ପ୍ରାଚୀନତମ ଚୌହାନ ମହାରାଜା ଏହି ଗୁରୁ ବଂଶର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଆଣି ଏଠାରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ। ଯଥେଷ୍ଟ ବୃତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ। ସେହି ଦିନଠାରୁ ଏହି ଗ୍ରାମର ନାମ ହୋଇଅଛି "ଗୁରୁପାଲି"।

ଏହି ଗୁରୁ ବଂଶରେ ୰ ଗଣେଶ ରାମଗୁରୁ ନାମକ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥିଲେ। ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ସର୍ବାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ। ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ମାତ୍ର ପୁତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ନୃସିଂହ ଗୁରୁ, କନିଷ୍ଠ ହେଉଛନ୍ତି ୰ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଗୁରୁ।

୰ ଦୁର୍ଗାପ୍ରସାଦ ଗୁରୁ ୧୯୧୨ରେ ଏହି ଗୁରୁପାଲି ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ବାଲ୍ୟକାଳରେ ସ୍ୱୀୟ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତା ନୃସିଂହଗୁରୁଙ୍କର ସଙ୍ଗରେ ରହି ବିଦ୍ୟାଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲେ। ପରେ ନୃସିଂହଗୁରୁ ପ୍ରାଇଭେଟ ଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ କଲିକତାକୁ ଗମନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏ ଘନ ଲେଖକ ମଧ୍ୟ ବହୁଦିନ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦୁର୍ଗା ଗୁରୁଙ୍କର ସାହଚର୍ଯ୍ୟରେ ଏକାଠି ଦେଶ ଲାଭ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇପାରିଥିଲି।

ନାନାଦି କାରଣ ବଶତଃ ସେ ସମ୍ବଲପୁର ଗଲେ ଓ ସେଠାରେ ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରେ ନାମ ଲେଖାଇଲେ କିନ୍ତୁ ନିଜର ଅସୁସ୍ଥତା ନିବନ୍ଧନ ସେ ଅଧିକ ଶ୍ରେଣୀ ଦୂରକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପାରିଲେନାହିଁ। ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଅଷ୍ଟମ କ୍ଲାସରୁ ତାଙ୍କର ପୋଥିରେ ଡୋର ପଡ଼ିଲା।

ଉପରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ-ଅଗ୍ରଜଙ୍କର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସେ ଆପଣାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟପଥ ବାଛି ନେଇଥିଲେ। ସେତେବେଳେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ନାମକୁ ମାତ୍ର କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ତାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସାଧାରଣ ଦୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତରାଳରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା। ୧୯୩୨ ରୁ ୧୯୪୦ ଯାଏ ପ୍ରାୟ ୮ବର୍ଷ କାଳ ୰ ଦୁର୍ଗା-ଗୁରୁ ତହିଁର ସେକ୍ରେଟେରିରୂପେ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ପରିଚାଳନା କରୁଥିଲେ।

୧୯୪୦ ପରେ କଂଗ୍ରେସରୁ ଅବ୍ୟାହତି ଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ପେପର ମିଲର ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଅତ୍ୟାଚାର ଶ୍ରବଣ କରି ସେଠାକାର "ଲେବର ୟୁନିୟନ"ରେ ଯାଇ ଯୋଗ ଦେଲେ। କହିଲେ ବୋଧହୁଏ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ଯେ କଂଗ୍ରେସର ମୂଳବୀଜ ସେ ପ୍ରଥମେ ସେହିଠାରେ ହିଁ ବପନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି। ଯାହାର ଫଳରେ ସେଠାକାର କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଜିଲ୍ଲାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନଅଂଶ ହୋଇ ପାରିଛି। ନିଜେ କୋଟିପତି ସେଠ ଡାଲମିଆ ତାଙ୍କୁ ମାସିକ ଟଙ୍କା ୨୦୦ ଓ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଗୋଟିଏ ଚାକିରିମଧ୍ୟ ଯାଚିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦୁର୍ଗାଗୁରୁ ଦେଶପାଇଁ ହସି ହସି ଏପରିକି ଉତ୍କୋଚକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଦେଇଥିଲେ।

୧୯୪୨ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଇ ଜେଲ ଯିବାପରେ ତାଙ୍କୁ ଯକ୍ଷ୍ମା ଆକ୍ରମଣ କଲା ଏବଂ ସରକାର ସେଥିସକାଶେ ତାଙ୍କୁ ବିନାସର୍ତ୍ତରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ। ମୋକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଧୀନଥିଲା। ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ଜନତାକୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ଯାଇ ସେହିଠାରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା। ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ନଥିଲେ। ସେ ଝିଅଟିକୁ 'ଜନତା' ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପାଇ-ଥିଲେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସେ ସେଠାରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରୁଅଛନ୍ତି। ତାଙ୍କର ନାମ 'ଶ୍ରୀମତୀ ଶୈଳସୁତା ଗୁରୁ'। ସାମୟିକ ପତ୍ରପତ୍ରିକାରେ ତାଙ୍କର ଲେଖାମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ। ଆଜି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସରେ ଜିଲ୍ଲାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କର୍ମୀ ୰ ଦୁର୍ଗାଗୁରୁଙ୍କର ସ୍ମୃତିକୁ ପୂଜା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ମୁଁ ନତଶିରରେ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି।

ଜୟହିନ୍ଦ୍।

ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦକିଶୋର ପଟେଲ (୨୦୨)

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ।

(୪୮) ଧଉମା ପାଠାଗାର, ବାଣପୁର ପୁରୀ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ରମାବତାର ରାମ। ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ରାମ। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୧୭। ଅଧିକାଂଶ ଓଡ଼ିଆ କାଗଜ ଆସେ। 'ଧ୍ରୁବଶକ୍ତି' ହାତଲେଖା ପତ୍ରିକା ବାହାରେ, — ବୈଦ୍ୟନାଥ— ନାଗ ୦୧୮

(୪୯) ଗୋପବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର, ଅଚ୍ୟୁତରାଜପୁର, ପୋଷ୍ଟ ବାଣପୁର। ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୧୩— ସମ୍ପାଦକ— ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମିଶ୍ର। ପରିଚାଳକ— ଶ୍ରୀ କେଶବ ମିଶ୍ର। —ନାଗ ୦୧୮

(୫୦) କୁମାର ପାଠାଗାର— କୁମାରଙ୍ଗ ଶାସନ— ବାଣପୁର— ସମ୍ପାଦକ ଓ ପରିଚାଳକ ଯଥାକ୍ରମେ ସର୍ବଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ଓ ବୈଷ୍ଣବ ମହାପାତ୍ର ଦ୍ୱୟ। —୦୧୮

[୫୧] ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ ପାଠାଗାର— ଉନରଡ଼ା— ଗଞ୍ଜାମ। ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୧୬

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା —ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଜିଲ୍ଲାବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ୮୦୩, ଇଂରାଜୀ ୩୮୪, ବଙ୍ଗଳା ୧୪, ସଂସ୍କୃତ ୨୯, ହିନ୍ଦି ୧୫ ତେଲଗୁ ୮ ମୋଟ ୧୬୩୩ । ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଆସେ— ବୈଦ୍ୟନାଥ ୮୦୯

[୫୨] ନାରାୟଣ ପାଠାଗାର— ନାରାୟଣ ପାଟଣା, କୁଲଡ଼, ଗଞ୍ଜାମ— ନାଗବନ୍ଧୁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଫଳରେ ଗତ ଜନ୍ମ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସଭାପତି ଟ୍ରେଷ୍ଟ ଶ୍ରୀ କମଳାକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ଓ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ— ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୨୦-- ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଆସେ । ସାହାଯ୍ୟର ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି-- ନାଗ ୮୦୯ ।

[୫୩] ରାଜଭବ ଲାଇବ୍ରେରୀ,--- ଜଙ୍କିଆ ଗଡ଼ସାହି, ପୋଷ୍ଟ କଣାସ-- ପ୍ରତି ପରିଚାଳକ ଓ ପୃଷ୍ଠ ପୋଷକ ଶ୍ରୀ ଦିଗମ୍ବର ରାଜତରା । ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ— ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦ । ଦିଗମ୍ବର ନାଗ ୪୦୩

[୫୪] ଉତ୍କଳ ଅ ସୋ ସି ଏ ସ ନ ପାଠାଗାର । ଜାମଶେଦପୁର । ପରିଚାଳନା ନରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାନ୍ତି । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୫୦, ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୫୦୦ । ସହକାର, ନବଭାରତ, ଚତୁରଙ୍ଗ, ଶଙ୍ଖ, କାଥଖଣ୍ଡ, ମନୋରଞ୍ଜନ ପ୍ରଭୃତି ମାସିକ, ଓଡ଼ିଶା ରିଭିଉ ଓ ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅର୍ଦ୍ଧ ମାସିକ; ଜଗତ, ନବୀନ, ଆଶା, ଓଡ଼ିଆ, ପ୍ରଜାବାଣୀ, କୃଷକ, ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ, ଜନତା, ଅବକାରବଚପ୍ରଭୃତି ସାପ୍ତାହିକ ଅର୍ଦ୍ଧସାପ୍ତାହିକ ମାତୃଭୂମି ଓ ସମାଜ ଆଦି ଦୈନିକ ଆସେ ।

(୫୫) କୃଷିର ପାଠାଗାର—ଜଗତସିଂହ ପୁର କଟକ, ଜ: କଟକ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୦୦ । ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, କମ୍ପାସ, ସହକାର ଓ ଡଗର ଆସେ । ତ୍ରୈମାସିକ ହାତ ଲେଖା ପତ୍ରିକା ବାହାରେ । ନାଗ-୮୫୩ ।

(୫୬) ଉଚ୍ଛଳୀ ପାଠାଗାର— ଉପରଅଣ୍ଡା; ପୋ: ପଟାମୁଣ୍ଡାଇ କଟକ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୭ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୫ । ଯୁଗ୍ମ ସଂପାଦକ ସର୍ବ ଶ୍ରୀ ଧବଳ ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ ଓ ଭାସ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ରାଉତ । କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଅର୍ଜୁନ ଚରଣ ସାହୁ । ଓଡ଼ିଆ ଇଂରାଜୀ ହିନ୍ଦି ଓ ବଙ୍ଗଳା ବହି ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦୦ ହାତଲେଖା ତ୍ରୈମାସିକ 'ଶ୍ରେଣି' ବାହାରେ । ନାଗ ୭୮୧ ।

(୫୭) ଅମରା ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ ପାଠାଗାର । ସ୍ଥାପନା ୧୯୨୫ । ପରିଚାଳକ ନାଗ ନଂ୮୨୧ ଶ୍ରୀ ସଦାନନ୍ଦ ପଣ୍ଡା । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ସଂସ୍କୃତ ହିନ୍ଦୀ ବଙ୍ଗଳା ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ୨୮୯ । ୨ଟି ଦୈନିକ, ୨ଟି ସାପ୍ତାହିକ ଓ ଖଣ୍ଡିଏ ମାସିକ ପତ୍ର ଆସେ । (ନାଗ ୮୨୧) ।

ଅବସର ବିନୋଦନ

(୧)

ତିନ୍ ଅକ୍ଷର ଯେଉଁ ନାମ ମୋହର
ପୁଷ୍କରିଣୀ ମଧ୍ୟେ ଅଛେ ମୋ ଘର ।
ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଏକ ହୋଇଲେ
'ଶୈଳ-ଚର୍ମ" ଅର୍ଥ ଅସଇ ଭଲେ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ସଂଯୋଗ ହୋଇ
"ଅଳ୍ପ" ଅର୍ଥକୁ ଅଟଇ ଭାଇ ।
ପ୍ରଥମ, ତୃତୀୟ ଯୋଗେ ସେ କରି
ତା ବଳେ ଲଗିଛ ଏ ଯୁଗ କଳି ।
କହ ନାଗ ଏବେ ନାମ ମୋହର ।

ଉତ୍ତରସବୁ ତା୧୧।୭ରେଖ ଭିତରେ ପଠାଇବା ଦରକାର ।

ଶ୍ରୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର, ଭଣା ନଂ ୮୨୫

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

୧—ତିନିଗୋଟି ଅକ୍ଷରରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ରଚନା କର ଯାହା ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ଖବର କାଗଜକୁ ବୁଝାଇବ ଏବଂ ଏହି ଶବ୍ଦଟିର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷର ତିନିଗୋଟି ଖବର କାଗଜର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷରକୁ ବୁଝାଇବ ।

୨—ଚାରିଗୋଟି ଅକ୍ଷରରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପର୍ବତର ନାମ କହ ଯାହାର ମୂଳ ଅକ୍ଷରକୁ ଲୋପ କରି ଦେଲେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଦ୍ୱୀପ ବୁଝାଇବ ଏବଂ ୨ୟ ଓ ୩ୟ ଅକ୍ଷର ମଧ୍ୟ କେବଳ ଏକ ଅଳଙ୍କାରକୁ ବୁଝାଇବ ।

୩—ଚାରିଗୋଟି ଅକ୍ଷରରେ ଗୋଟିଏ ନଦୀର ନାମ କହ ଯାହାର ୨ୟ ଅକ୍ଷରକୁ ଲୋପ କରି ଦେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ଜେଲାକୁ ବୁଝାଇବ ।

ଉତ୍ତର

୧ ସମାଜ—ସମାଜ, ମାତୃଭୂମି, ଜନତା ।
୨ ହିମାଳୟ ।
୩ ଗୋଦାବରୀ ।

ଶ୍ରୀ ବାମଦେବ ମିଶ୍ର

ନୂଆଁ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୯୦୯ । ଶ୍ରୀ ହରବଲ୍ଲଭ ପାତ୍ର C/o ଆର୍, ଏମ୍, ଦୁର୍ଗାପୁର । ପୋ:ଅ: ବେତନଟୀ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ୍ ଜ: ବାଲେଶ୍ୱର ।

୯୧୦ । ଶ୍ରୀମତୀ ହରିପ୍ରିୟା ଅଟାର୍ଜ୍ଜି ଗ୍ରାମ—ମୂଲ୍ୟା ଝଲମଙ୍ଗଳ ପାଠାଗାର ପୋ:ଅ: ନନ୍ଦନ ଜ: କଟକ ।

୯୧୧ । ଶ୍ରୀ ନିଳୋଚନ ମିଶ୍ର ବାରିପଦା ଜ:ଉ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପ୍ରେଜାର୍ ହୋଷ୍ଟେଲ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଷ୍ଟେଟ୍ ।

ନାଗବନ୍ଧୁ କୁପନ୍

ମୁଁ ଜଣେ ନାଗ/ନାଗୁଣୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ମୋର ବୟସ ୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ । ମୋର ଜନ୍ମ—ତା । । ମସିହା । ମୁଁ ସତ୍ୟ ସାହାସ ସେବା ଓ ଅହିଂସା ପାଳନ କରିବାକୁ ଯତ୍ନ କରିବି । ଦୟା କରି ନାଗବନ୍ଧୁ ଦଳରେ ମୋ ନାମ ଲେଖାଇ ଦେବେ । ମୁଁ ଏଥିସହ ବାର୍ଷିକ ଗୁଡ଼ା ୫ ୦ ୬ ର ଡାକଟିକଟ ସ୍ଥାୟୀ ଚାନ୍ଦା ୫ ୦ ୧ ପଠାଇଲି ।

ତୁମ ସ୍ନେହର ନାଗ/ନାଗୁଣୀ

ଠିକଣା

ତାରିଖ

✻ ଏହି କୁପନରେ ନକଲ ଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଜାଣନ୍ତି କି!

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ !

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କେମି-କ୍ୟାଲର ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାର ବିଶୁଦ୍ଧ ନାରିକେଳ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସୁବାସିତ କେଶତୈଳ

"କାମିନୀ"

ଏହାର ମୃଦୁମଧୁର ସୁରଭି ବହୁକ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦ ଦାୟକ । କୁନ୍ତଳର ସ୍ନିଗ୍ଧତା ବର୍ଦ୍ଧନରେ ଏହା ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଯେ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ

ଏଣ୍ଡ [illegible]

ବଣ୍ଡିସ୍ୱା

୨୧,ଏ ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ବଡ଼ାଲ ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକତା ।

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ହରାନ୍ତୁ ନାହିଁ

ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

ଆମ ଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଓ ଅନୁଭବୀ ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ର କମ୍ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆୟୁର୍ବେଦ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଚିକିତ୍ସାରେ ଗଣ୍ୟ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ମତ ସ୍ୱଦେଶୀ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କର ଓ ଚିକିତ୍ସା କର । ଯେଉଁମାନେ କଲେଜରେ ନ ପଢ଼ି ପାରିବେ ସେମାନେ ଘରେ ଥାଇ କାର୍ଯ୍ୟକରୀ ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବେ ଓ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ କଲେଜରୁ ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇପାରିବେ । ଆଜି ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ । ଔଷଧ ବାକ୍ସର ମୂଲ୍ୟ ୫·୫୦/ । ଏଡ଼ଭାନ୍ସ ୫୧୯ ପଠାଇଲେ ଭିଃ ପିଃ ରେ ପଠାଯିବ ।

ଠିକଣା—ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, **ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା**

[illegible] ଚନ୍ଦ୍ର ଆୟୁର୍ବେଦ ବିଦ୍ୟାଳୟ

ବିରଜା ଔଷଧାଳୟ, ପୋଃ ବଣାଇଗଡ଼ (ଓଡ଼ିଶା)

—[illegible]—

ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଚିତ୍ର ପାକ୍ଷିକ—

ଛାତ୍ରକଥା

ବାର୍ଷିକ ୨॥୦, ଷାଣ୍ମାସିକ ୧।୦, ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା ୦/୦ । ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଗଳ୍ପ, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ, ନାଟକ, ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଖବର, ଖେଳକଥା, ବିଜ୍ଞାନ ରହସ୍ୟ ପ୍ରଭୃତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଛାତ୍ର ଓ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗଳ୍ପ, କବିତା, ଚିତ୍ର ଓ ଫଟୋ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ସୁବିଧା ଦିଆ ଯାଉଛି । ପ୍ରତି ସ୍କୁଲ, କଲେଜ ଓ ସହରରେ ଏଜେଣ୍ଟ ଓ ସମ୍ବାଦଦାତା ଆବଶ୍ୟକ ।—

ମ୍ୟାନେଜର—ଛାତ୍ରକଥା, [illegible] ଚୌକ, କଟକ ।

ନୋଟିସ

ଘର ପାଖରେ ଥାଇ ..., ଇନସପେକ୍ଟର ବା କାନନଗୋ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ସର୍ଭେବହି ଖଣ୍ଡିଏ ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱାରିକାନାଥ ମହାପାତ୍ର, ... ଅଫିସ କଟକ ଠିକଣାରୁ ଡାକଦ୍ୱାରା ମଗାନ୍ତୁ ।

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinathpress, Bh... 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

୧୧ଶ ବର୍ଷ
DAGARO.
ORISSA'S MOST POPULAR & LEADING WEEKLY
୧୭ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପାରାୟଣ

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା ଟ ॰ ⁄ | ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬ ୧ | ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩। | ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ଟ ୧୦

Digitized by srujanika@gmail.com

୨୧ ଗ୍ରେ ଷ୍ଟ୍ରୀଟ, କଲିକତା ।

ଜାଣନ୍ତି କି?

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କମ୍ପାନୀର ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାର ବିଶୁଦ୍ଧ ନାରିକେଳ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସୁବାସିତ କେଶତୈଳ

"କାମିନୀ"

ଏହାର ମୃଦୁମନ୍ଦ ସୁରଭି ବହୁକ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଚିତ୍ତର ଆମୋଦ ଦାୟକ । କୁନ୍ତଳର ସୁ ଗଠନ ରେ ଏହା ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ।

ନିକଟସ୍ଥ ଯେ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ କିମ୍ବା ନମୁନା ପାଇଁ ଲେଖନ୍ତୁ

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ୍

ଏଣ୍ଡ ଭରାଇଟି ପ୍ରଡକ୍ଟସ୍

ବଣ୍ଡିଆ

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ

ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

ଆମ ଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଓ ଅନୁଭବୀ ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ର କମ୍ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆୟୁର୍ବେଦ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଚିକିତ୍ସାରେ ଶ୍ରେଣୀ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ମତ ଅନୁଯାୟୀ ଔଷଧ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ଓ ଚିକିତ୍ସା କର, ଯେଉଁମାନେ ନିଜ ଘରେ ରହି ପାରିବେ ସେମାନେ ଘରେ ରହି କାଶୀ ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାଇବେ ଓ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ କଲେଜରୁ ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇପାରିବେ । ଏଜଣ୍ଟ ଲୋଡ଼ା ଅଛନ୍ତି । ଔଷଧ ବାକ୍ସର ମୂଲ୍ୟ ୪୧୫୦/ । ଏଡଭାନ୍ସ ୧୦ ପଠାଇଲେ ଭି: ପି: ରେ ପଠାଯିବ ।

ଠିକଣା—ଭିଷକ, **ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା**

ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ ଆୟୁର୍ବେଦ ବିଶାରଦ

ବିରଜା ଔଷଧାଳୟ, ପୋ: ବଣାଇଗଡ଼ (ଓଡ଼ିଶା)

ଔଷଧ ଏବଂ ବିଳାସ

ଆୟୁର୍ବେଦାଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀ ମିହିର କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଅଦ୍ଭୁତ ବହୁମୂଲ୍ୟ ଉପାଦାନ ମାନଙ୍କ ସଂଯୋଗରେ ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ମତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କେଶ ରଚନାରେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ମହାସୁଗନ୍ଧ କେଶତୈଳ

"ଆଁଳା ବ୍ରାହ୍ମୀ"—ମସ୍ତିଷ୍କ ସ୍ନିଗ୍ଧ କାରକ, କେଶ ବର୍ଦ୍ଧକ

"ନର୍ମଦା"—କୁଞ୍ଚିତ କେଶର ସଞ୍ଚିତ ସମ୍ପଦ ।

ନୟନାଞ୍ଜନ—ମୁଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପ୍ରଭୃତି ଶିରରୋଗ, ଏବଂ ସମସ୍ତପ୍ରକାର ଚକ୍ଷୁରୋଗ ନାଶକ । ବଜାରର ଯେ କୌଣସି ଅଞ୍ଜନଠାରୁ ବହୁଗୁଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କାରକ

ସିଂହବାହିନୀ ଔଷଧାଳୟ

ନୂଆବଜାର, ବାଲେଶ୍ୱର

ସମସ୍ତ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଦୋକାନରେ ପାଇବେ ।

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ମନମୋହନ ଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ପଦରୁ ଯେଉଁଥି କାରଣରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ ଗତ କେତେ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆମ ସଂପାଦକେ ତାଙ୍କର ବିଚାରଧାରାରେ ସେଇ ଭାବ ଏପରିକି ସେଇ ଭାଷା ଚୋରାଇ ଆଣି ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି । ଲୋକେ ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି ଏଥିପାଇଁ ସଂପାଦକଙ୍କ ପୁସ୍ତକ କପି ରାଇଟ୍ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପଡ଼ାଯାଉ । ମତ ଏଭଳି ଚୋରି ଜଣେ ଇଂରାଜୀ ଲେଖିକା କରିଥିବାରୁ ଅମେରିକାର ଜଣେ ନିଗ୍ରୋ ଲେଖକଙ୍କ ବଂଶଧର ଠିକ୍ ଏହାପରି ଯେଉଁ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାଏର କରିଥିଲେ ତାହା ଚୋରି ଅଦାଲତରେ ଫଇସଲ ନହେବା ଯାଏ ମୁଲତବି ରହିଲା ।

× × ×

ଜଣେ କହନ୍ତି—ହୁଏତ ଆମର ସଂପାଦକଙ୍କ ଅଗାଧ ଭବିଷ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି । କିମ୍ବା ସେ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀଙ୍କ ପୂର୍ବର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସାଙ୍ଗ ହୋଇଥିବେ ଏବଂ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭଳି ତାଙ୍କ ଖିଅଲ୍ ସେଇ ମାର୍ଗ ଦଉଥିବ । ଅନ୍ୟ ଜଣେ କହନ୍ତି ଆପତ୍ତି କଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ତ ସ୍ୱୀକୃତି ନାହିଁ...ଅତଏବ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ମୁଲତବୀ ରହିଲା ।

× + +

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି କି କଂଗ୍ରେସ ସରକାର କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସହଯୋଗ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିଲୁଆ କହନ୍ତି କଂଗ୍ରେସ ସରକାର କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସହଯୋଗ ଲୋଡ଼ିବେ କାହିଁକି ? ଯେଉଁ ସିଡ଼ିରେ ମଣିଷ ଚଢ଼େ, ଉପରୁ ଥାଇ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ଦେଖେ ଯେ ସେ ଯେତେ ଉପରେ ଥିଲେ ବି ସିଢ଼ି ତଳେ ଥାଇ ତାର ବିଜୟ ଘୋଷଣା କରୁଛି ଫଳରେ କହୁ ହେଉଛି—ମୋ ଲାଗି ତୁ ବଡ଼ ସେତେବେଳେ ସେ ଭାବେ ଯେ ଏ ସିଢ଼ି ଥିବା ଯାକେ ତାର ବଡ଼ପଣ କାହିଁର ଲୋକ ମାନଙ୍କ ଆଖି—ନଥିଲା ପରି ସେ ସେହି ସିଢ଼ିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରେ । ଆମ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଠିକ୍ ସେଇଆ କରୁଛନ୍ତି । କଂଗ୍ରେସକୁ ହଟାଇ ଦେଇ କାଳେ ସେମାନେ ସର୍ବୋ ହେଉଥିଲେ ନିଜେ ନିଜ ଶାସନ ଚାଳନ । ଆ ଲୋ ପଞ୍ଚମ—ଏଇକି ବେଭାର ।

+ × +

ତରୁଣ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ମତରେ ପାଉଣ ସରକାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଥାଇଁ ଥାଇଁ ସତ୍ୟ ଚଳାଉଥାନ୍ତି, ସତ୍ୟ ସମାଜର ଦେବାରୁ ଏ ଦର୍ଶନ, ଛତର, ମଦ ମୁଣ୍ଡ, ଅମାଠିଆ, ଦେବମାନ ଥାଅ, ଦେବରେ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ ଲେଖ ରୂପେ ଉଙ୍କିମାରି ଲିଭାଇବାରେ ଥିବା ବାଟରେ ସେଠା, ସତ୍ୟସନ୍ଧ, ଖାଣ୍ଡୁ ଦରବାର, ନେତାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିରୁ ବୁଝା, ସ୍ୱଭାବ ବଶ, କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ମଣ୍ଡଳର ଅଗତା କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ଏ ଲେଖା ? କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କୁ 'ଉଦାସ ତ କଲେ ମଣିଷ କରିବା ଅଛି । ହେଉଛି । ସେଥିପାଇଁ ଚାଳ ଚଳନ ଆପିସରକୁ ଉଦାସ କରିବା ନାହିଁ । ତଳେଇବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରୀତିହାର ମଣା ସମୁଦାୟ ସମ୍ଭବରେ ଶତ ମୁଖରେ କହି ଯାଉଛନ୍ତି । ସରକାର କର୍ମଚାରୀ ମାନେ ଏବଂ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦଳର ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କର ଦାବି ପୂରଣ ଅନୁସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଶୀଘ୍ର ହୋଇବାକୁ ହେବ । ମଧ୍ୟ ଉପବାସ କରନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ସବୁ ଶେଷରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲୁ—

ଏତ ବଡ଼ ଦଳ ଦଳ

ବୁଢ଼ାବାଳେ ସିନା କରନ୍ତି ମାରନ୍ତି କରିବାର ସରକାର

+ + +

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀ କହିଛନ୍ତି—କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଓ ସୋସିଆଲିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିରେ ଅର୍ଥ ଓ ସାମାଜିକ ଶୋଷଣର ଏକମାତ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଇ ବାଟକୁ ନେଉଛି । ଆମର କ'ଣ ସେଇଭଳି ଅବସ୍ଥା କରିବାର ? କୃପାଳନୀ ସାହେବ ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଜାଙ୍କର ସମ୍ୟାନୁରୂପ ସଂସ୍କାରର ପରିଚାଳନା—ଜମି ଚାଷ କରି ଟିକିଏ ଦୁଃଖ ଜୀବ ଦେଖିଥାଆନ୍ତି । ମହାତ୍ମାଙ୍କ ସ୍ୱରାଜ ଓ ଯୋଜନା ଲୋକ ଦେଇ ମୁଖ୍ୟ କଲେ ସେ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇନେ । ଅନ୍ତ, ପାଷାଣ ଠାକୁର ପାଖେ ସବୁପ୍ରକାର ଲୋକ ବୃନ୍ଦ । ଦଳ ମାତ୍ର, ମତ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଯାହା ସବୁ ସେଇ ଠାକୁର ଏବା ପାଆନ୍ତି । ସେହିପରି ଏହି ସଂସ୍ଥା ବର୍ତ୍ତୀତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତା ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରଭାବ ଯାହା ହେବ ନାହିଁ ଆମ ସରକାର ପ୍ରଧାନମାନେ ବାବାଜୀ ମହନ୍ତଙ୍କ ଭଳି ତାକୁ ଅବାର କରିବା କଥା । କୃପାଳନୀ କଣ ମହନ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଦେବୋତ୍ତର ଅଧିକ ହେଲାପରି ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକ କରିପାରିବେ ?

× × ×

କୃପାଳନୀ ପୁଣି କହନ୍ତି—ଯତ ସମସ୍ତ ସବୁ ଉତ୍ପାଦନର ଅଧିକାର ହୁଏ ହେତେ ଅଫିସରମାନେ କିଂମାରେ ହେବେ । ସେଥିପାଇଁ ତ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବଡ଼ ଅଫିସର ଉଠାଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଏଭଳି ଅଫିସର ଦେବମାନଙ୍କ ଉପରେ ମହାଦେବ ହେବାକୁ ଏବା ଭାରତ ଭରେ ତା ଦୂରରେ । ସମସ୍ତେ କଣ ଏବା ଚୋପ୍ତି ଦେଇ ବସି ଥାଆନ୍ତେ ?

+ + +

ଯେଉଁ ଅଫିସରଙ୍କୁ ହାତେ ଆମ ନେତାମାନେ ଅଦକ ଓ ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ ବୋଲି କହୁଥିଲେ ଅଦ କଠାରୁ ଟାଙ୍ଗର ସଣ ଦର୍ଶନରେ ଅଧୀର ବୋଲି କୃପାଳନୀ ପୁଣି ପାନ ଧରନ୍ତି । କୃପାଳନୀ ବୋଧହୁଏ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ସର୍ବମଣି ବୋଲି ସୋହାଏ ପଦାର୍ଥ ଏ ଦୁନିଆରେ ଅଛି । ଆମ ନେତାମାନେ ସେଇ ସର୍ବମଣି । ତୁଳ୍ୟ ବେଲକ୍ଷଣି ଅଦକ ବସନ୍ତୁ, ତଳେ ସ୍ୱତ ତରଙ୍ଗବାଳ ହୁଏ, ଅପୂର୍ବ ପୁଣ ମଧ୍ୟ ପାଏ ।

+ × +

କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁସାରେ ଡାକ୍ତର ଶ୍ୟାମାପ୍ରସାଦ ଓ ତରୁଣ ସଂସଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳନୀ କହିଛନ୍ତି, କଂଗ୍ରେସ ସରକାରମାନେ ସେଇ ସଂସଦ ଅଙ୍କାରରୁ ଭଲ ଉଠାଇବେ ନା—ସେସବୁ ଅନ୍ତ୍ରଗତ ଅସମ୍ଭବ ଏବଂ କେବଳ ଭାବୀଙ୍କ ମୁର୍ଦ୍ଦିବ ବହିଁ ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱର ମୂଳ ରୂପେ ଚଳ ଯାଉଛି ବୋଲି କହିବେବେ । ଯାହାହେଉ ସୋହାଏ ଏଣ୍ଣା ଧରିବାକୁ ହେବ ।

କଲିଅସର କିନ୍ତୁ କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ଏ ମତରୁ ପୋଷଣ କରିପାରୁନାହିଁ । ହୁଏ ଏସ.ସ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେଥିରେ ? ଏ କଲ ଗାଁ କଥା ! ସମସ୍ତେ ତ ସେଇ ସୋହାଏ ପାଇବାର ସ୍ୱପ୍ନ । କିନ୍ତୁ ଭୁଲ ତାଙ୍କରେ

ଗୋଷ୍ଠୀର ପିତା ହେଲେ ସେ ନେହରୁ—କୃଷ୍ଣମେନନ । ଉଦାହରଣ । ସେ କଥା ଇଂରାଜମାନଙ୍କ ଉକ୍ତ ଦର୍ଶନରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦୌତ୍ୟରେ ନବ ଯୁଗରେ ଦେଖ ଦେଇଥିବାର ସେ ତୃଷ୍ଣା ମେଣ୍ଟାଇ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ, କୁଳଦେବତା ତ ଏଠି ପଥମ ପତ୍ନୀ ବେଶର ବେଢ଼ ଯାଉଛନ୍ତି । ଅନ୍ତ ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଉଭୟ ପଥମ ଚତ୍ୱର ପାଣି ବ ଆଣ୍ଡି ଦେଇ ନାହିଁ ନୂଆ ଓ ଅନ୍ତର ନୂଆ—

× ×

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନେଫେଡ଼ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଥଗିତ ରଖି ଦେଇଛନ୍ତି । ସମ୍ପ୍ରତି, ନେଫେଡ଼ର ଦେଶୀ ଚାଉଳ ବାହାରେ । ଏ ସ୍ଥଗିତ ବଡ଼ଲୋକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବାଗରେ । ଏକ ବର୍ଗୀକରଣ ଯୋଗୁଁ ଏଥିରୁ ସବୁ ଚାଉଳଙ୍କ ପଛ ଲୁଟିଗଲାଣି । ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଅଜାଣତରେ ସ୍ୱାର୍ଥପରଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ହେଉ । ଓଡ଼ିଶା ସ୍ଥଗିତରେ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ଯୋଗେ ନାଗରେ ସ୍ଥିର— ବେଶୀ ଲୋକେ ଜାଣନ୍ତି ଓଡ଼ିଶା ସ୍ଥିର ।

+ × +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଶେଷରେ ସବୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାଭାଷୀ ମାନ ବଙ୍ଗର ସେହି ମେଦିନୀପୁର ଓ ସିଂହଭୂମର ସୀମାକୁ ଉଠାଇ ଦେବେ । ତଥାପି ଏ ସରକାର ମେଦିନୀପୁର ନାମ ଭଳି ଥିବାଯାଏ ପ୍ରକୃତ ଅଧିକାର ମିଳିବ ଅସମ୍ଭବ । ସେଥିପାଇଁ ଅମର ପଣ୍ଡିତ ଏଣିକି ମିଳିବା ପାଇଁ ଏ ଦୁଇ ଅଞ୍ଚଳର ନାମ ସଲଭଣ୍ଡୀ ଓ ମୋଗଲଭାଗ ହେଉ । ଅନ୍ତ ମୋଗଲବନ୍ଦୀ ବୁଝିବା ସରଳ ହୋଇ ଯାଉ—ଓ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ବୁଝିବ—ଭଲବନ୍ଦୀ ହୋଇ ନାମାନ୍ତର ହାସଲ ।

+ + +

ଭାରତ ଦେଶମାନଙ୍କ ଶତାବ୍ଦୀ ପଞ୍ଚଭକ୍ତି ଦେବଲୋକଙ୍କ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଦେଉଛନ୍ତି । ଏବଂ ଖାଦ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ— ଗଣତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାଗତ ଅର୍ପଣର ରାଜଭକ୍ତି (loyality) ଜଣାଇ ପ୍ରଣିପାତ (greetings) ଦେଉଛନ୍ତି । ଅମର କବିଙ୍କ ଗୀତ ପଦ ଏଥର ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ଶୁଣିବେ—

ମହିମା ମହିମା ହେଉ ଜନାଙ୍କ ତାର
ଖାଦ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଧ ହେଉ ସମୁଦ୍ର ମୁଖ ।

+ × +

କୌଣସି ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ଭାରତ ସରକାର ବଜେଟ ପରେ ଦାମ ସମ୍ବାଦ ମାଧ୍ୟମଙ୍କ ଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଉପଯୋଗିତା ବୁଝି ସାରିଲେଣି । ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ସରକାର ପକ୍ଷରେ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଥିରରେ କହିଲେ । ଏବଂ ହେଲେ ସବୁ କର୍ମରେ ପ୍ରମାଣିତ ଅଛି ଯେ ଏହାର ଭାରତ ଯୋଗୁଁ ଜନତା ଉପରେ ହେବ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଶାସନ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହାର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅନ୍ୟାୟ ହୋଇ ଉଚିତ ନାହିଁ । ସାଧାରଣତଃ ଯେଉଁ ଯୌନ କଥା ବଳେ ରୂପ ନିଏ—ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କର ସେ Sublimated ବା ଉନ୍ନତ ହୋଇ ସମ୍ବାଦ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ଯେଉଁ କ୍ଷୁଧାର ପୋଷଣ ପ୍ରମାଣ—ମିଥ୍ୟା କଳ୍ପନା ।

+ + +

ବେଙ୍ଗଲୁରୁ ବର୍ଷଗଣ୍ଠି ହେଉଛି, ହେଉଛି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଉତ୍ସବ ବାଲ୍ୟକାଳୀ ପାଳିତ ହେଲେ । ପଣ୍ଡିତପାଳ ସେମାନଙ୍କ ନାଚ କରନ୍ତି । ନାଚର ଅର୍ଥ ମୂଢ଼ ନୃତ୍ୟ—ଉନ୍ମାଦନା । ଅନେକ ବର୍ଷ ଆଗରେ ଯେଉଁ ଫରାସୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରୁଥିଲେ, ଧାର୍ମିକ ଅଗ୍ରଦୂତ ହେଉ ସହରମାନେ ଏହି ବାଳକୀ ବାଣ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରେମର ଉତ୍ସବ ନୁହେଁ । ସେ ଯୁଗର ମହାଦେବ ମନ୍ଦିର ଉତ୍ସବ କରୁଥିଲେ, ଏ ଯୁଗକାଳର ମହାଦେବମାନେ ଉକ୍ତ ଉତ୍ସବ କରିବେ ସବୁ ଚେଷ୍ଟା ଯେ । ଏବଂ ଦୁଃଖର କଥା ଏ ଦାଣ ଦ୍ୱାରା ବାଳିକାଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ନ ହୋଇ ଗୋପାଳ ବାଳକମାନଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି । ଧନ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଦେଶ ! ଭାରତ ସରକାର ଟୈଶିଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ ଅସ ଉନ୍ନତି ନାହିଁରେ ଏହା ବାରାକୁ ଦେବେ ? ଉମ ନମସ୍କାର ଏହି ଟିକ ! ଉମ ବଡ଼ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ।

+ + +

ନୂଆଯାଏ ମନ୍ତ୍ରୀରେ ବସିଲା ପାଇ ଭାରତ ସରକାର ହେଉ ଅନ୍ତ୍ୟ ଅଧିକ ଦେଉଥିଲେ । ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହେଉଛନ୍ତି ବାରଣରୁ ସବୁ ସମାଚ ଯାଉଥିଲେ । ଏହାର ବାଣେ ମା ବଡ଼ା ଜାଣନ୍ତି । ହେବ ହେବ କହନ୍ତି ଯେ ଭାରତ ସରକାର ଏହାର ଉନ୍ନତି କରିବେ । କେନ୍ଦ୍ର ଠା ନଫରୁ ମହାଭାରତ ବେଦ, ସରକାରରେ ଏହି ସତ୍ୟ କହୁଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ । ଉଚିତ କହନ୍ତି, ଏ କଥା ସତ ହେଉ । ଭଗବାନଙ୍କ ଓଡ଼ିଆ ବେଦ, ଉ ମନ୍ତ୍ରୀପଦ ପାଇ । ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଭାଗ୍ୟ ଯାହା—ଯାହାର ବ ଶ୍ରମିତା କହନ୍ତି ନୁହେଁ ।

+ ÷ +

କେବଳ ସରକାର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟର ସେକ୍ରେଟେରି ପଦରେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଜଣକୁ ନିଆଯାଇଛି । ସଭାପତି ବାବୁଙ୍କ ଅନେକ କଥାର ଦେଖନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କଣ ହୋଇ ପ୍ରଦେଶର ଭାରତୀୟ ପଦକୁ ହେବାକୁ ଦେବ କରିବ ସେ ସ୍ଥାନ ପାଇବେ । ତାହାରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ସମ୍ମାନ ହୁଏ ? ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେତେ ସମସ୍ତେ ଅନ୍ୟ ଦଳ ଭଳିଆ ହୋଇଥାନ୍ତେ ତେବେ ତା ଆଶାକଲି । ଏବଂ ଜଣାଯାଏ ସମସ୍ତେ ଏକ—ଧର୍ମ ଏକ ।

× × ×

କଟକର ନଗରପାଳର ମହିଳା ସମିତିକୁ ଧନ୍ୟବାଦ । ଗୃହକର୍ମୀର ଦରେ ତାହାଙ୍କଠାରୁ ଟାକା ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିବେଶନ ବସାଯାଇଛି । ଏବଂ ଓଡ଼ିଆରେ ଏପରି ପଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆରେ ଅର୍ଦ୍ଧମାସିକ, ଅର୍ଦ୍ଧସାପ୍ତାହିକ ଅର୍ଦ୍ଧବାର୍ଷିକ ଆଦି ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଯାଏ । ତେଣୁ ମହିଳା ସମ୍ମେଳନକୁ ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଅଧିବେଶନ ବୋଲିଯାଇ ପାରେ ।

× × ×

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ନେତା ମାନଙ୍କର ପୋଷାଏ ଭିତର ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଅଛି ହୋଇ ସଂଯୁକ୍ତ ସାହୁ ବେମନ୍ତେ ଅପତ୍ତି ଉଠାଇଛନ୍ତି । ଏବଂ ସେ ଧମକ ଦେଇଛନ୍ତି ସେ ଏହାକୁ ପଦାରେ ପକାଇ ଦେବେ । ପଦାରେ ପଡ଼ି ହାଟରେ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ପୁଣି ପ୍ରକାଶ କରିବା କି ଲୋଡ଼ା ? ଧାଇଁଲା ସେ କଥା ଶୁଣିବ କିଏ ? ଯେଉଁ ବର୍ଗର ଦଳର ଲୋକେ ଶୁଣିବେ ସେମାନେ ତ ଦେଖିବେ—ସେ 'ଅନ୍ତି' ହୋଇ ଥାନ୍ତି ଏ ଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିକାଂଶ ସଂସ୍କୃତିବିତ ଦଳର ମନ୍ତ୍ର—ଅତିତ ଦେଖିଥିଲେ ବାପର ନାମ—ଗ୍ରାମ ନାମ ଦେଇ ନାମ୍ ।

+ × +

କଟକରେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଗୋଳ ଅବସରେ ରହିଗଲା । ନନବାବୁ ଓ ମାଳତୀ ଦେବୀ ଇଂରେଜ ପାର୍ଟିଙ୍କ ଅର ହେବ କରିବାରୁ ସଂଶୋଧନ କାହିଁକି ଅଛି । ତିନି ସଙ୍ଗ ଉଭୟଙ୍କୁ ପ୍ରଣିପାତ କରୁଛି । ଏବଂ କଥାର ଜଣାଇଛି । ବାସ୍ତବିକ ସବୁବାମରେ ଦୁଇ ଅଙ୍ଗୀ ଦୃଶ୍ୟରେ ଫଳବତୀ—ଏକାଙ୍ଗୀ ସେଠିରେ ନୁହଁନ୍ତି । ମାଳତୀର ଚନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଏକ ଦୁଇଅଙ୍ଗ ଥିଲା ।

× ×

ଦେଶପ୍ରାଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ସଭାପତି ହିସାବରେ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ଦେଶ ବିଭାଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ସହାଯେ ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ପ୍ରୟୋଜନ ତାହାପାଇଁ ଆବେଦନ କଲେ ତାହା ମିଳିବାକୁ ନାହିଁ । ସାହୁଙ୍କର ଉପସର୍ଗ (aproach) ଠାରେ ଚିଠିଏ ଭୁଲ୍ ରହି ଯାଇଛି । ସେ ଏଣୁ ଲେଖ ନେଇ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ନାମ କାଟିବାକୁ ସ୍ୱପ୍ନଥିବାରୁ କେବେ ହାତକୁ ଆସ ବୋଲି ଅଭାବରେ ଡେଇଁବାକୁ ନାହିଁ । ଏବଂ ସେ ଯଦି ଅନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶରୁ ଲୋକଙ୍କ ଏ ଦେଶ ଅଛି ମିଶ୍ରଣରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତେ ତେବେ ଦେଖନ୍ତେ ଅଛି କିଏ ହେବ ନ ହେବ ସେ ଏବେ ହେଲି ସରକାର ସାହାଯ୍ୟ ପାଆନ୍ତେ ଯେ ଏହି ସ୍ୱଦେଶ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକତା ରହନ୍ତା ନାହିଁ ।

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ୍ଧିଚକ୍ର

ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାରଙ୍କ ରାଜତ୍ୱରେ ଦାସ୍ୟ ଭାବ—ଗୋପ ଲୀଳା ।

ସବୁ ଗୋପୀ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରିୟପାତ୍ରୀ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲାଭଳି ଭାରତୀୟ-ମାନେ ଶ୍ୱେତ କୃଷ୍ଣଙ୍କର କୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରିୟ ଚେଲା ବନିଯିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି— ତନ, ମନ, ଧନ ଅର୍ପଣ କରି ।

ମଜାକଥା

ଟୋକା ସମୟ ଗୋପୀ ବାଳିକାଙ୍କ ମୁଁ ଯେ ଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲି ଏହା କହୁ-ଥିଲେ ଦୋଷ ହେବ ନାହିଁ । ମୁଁ ବି ଯେ ରାଧିକା (?) ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁ ନଥିଲି ଇମିତ ନୁହେଁ, ତେବେ ରାଧିକା ହେବା-ଲାଗି ଅନେକ ଯୋଗ୍ୟତା ଦରକାର । ତାହା ମୋର ନ ଥିଲା । ରାତି ଅଧରେ ବଂଶୀ ବାଜିଲେ ମୋର ବି ନିଦ ଭାଙ୍ଗୁଥିଲା, ଛଟପଟ ହେଉଥିଲି ।

ନଅ ହୋଇ ପୋଲିସ ଟ୍ରେନିଂରୁ ଫେରିଥାଏଁ । ସରକାରଙ୍କ ଖାକି ପୋଷାକ ବୋଲି ଗର୍ବ ଥାଏ । ଅଖିରେ ଭିକ୍ଟୋରିଆର ଚଷମା । ସୁତରାଂ ସବୁ ଜିନିଷ ମୋ ଆଖିକୁ ଲାଲ୍ ଦେଖାଯିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଜବୁସ ଅଫିସରେ ପକେଟ ଗରମ ଥାଏ ସବୁବେଳେ । ଗୃହିଣୀ ଟିଏ ବି ମନେ ମନେ ଖୁସି ହେଉଥାନ୍ତି । ଖର୍ଚ୍ଚ ବାର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିଲେ ବି ଟଙ୍କା । ସୁତରାଂ ଗୃହିଣୀର ଅଳଙ୍କାର ପରେ ମୋ ସଂସାରର ସଂସାର ରଙ୍ଗୀନ୍ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ଇମିତ ମଜାରେ ଥାଏଁ ।

ଷ୍ଟେସନ ଡାଏରୀ, ହାତକଡ଼ି, ହାଜତ କୋଠରୀ ଭିତରେ ବି ମୁଁ ସତ୍ୟ, ଶିବ, ସୁନ୍ଦରର ମଧୁର କଳ୍ପନା କରି ପାରୁ ଥିଲି ।

ବ୍ରିଟିସ୍ ସରକାରଙ୍କ ଅନ୍ନ ଛତ୍ର ତଳେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ ନିନ୍ଦା କରୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରୁ ଭଲ ପାଉ-ନଥିଲି ମୁଁ । ଖୋଦ୍ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଫେର୍ ସମାଲୋଚନା—ଏଥିରେ ଭକ୍ତର ଦ୍ରୋହ ସହିତ

କେତେବେଳେ ?...........ଏଇ କଂଗ୍ରେସିଆ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ସବୁ ମାଗି ବସିଲେ । ସବୁ ଅଛି ସରକାରଙ୍କର, ତାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଜାଣିଲେ ହେଲା । କାହିଁକି ଏଇ କଳା ଲୋକେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଚାହୁଁଛନ୍ତି ? ସ୍ୱାଙ୍କର ଅଯୋଗ୍ୟତା କଣ ? ଲଢ଼ା ହେଲେ ଚଳେଇ ପାରିବେ ତ ?

ଏଥରୁ ପଣ୍ଡ ଅସିଲା ଅପେ ଅପେ ।

......ଯୁଦ୍ଧରେ ଗାନ୍ଧୀବାଦ ଅଗେଇ ଯାଉଛି । ଲାଲ ପଗଡ଼ି ଫିକା ପଡ଼ି ଆସୁଛି । ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଅନଶନ ଗୁଣ୍ଡାମି ସମୁଦ୍ରପରି ମାତି ଉଠୁଥାଏ । ଆମକୁ ଦଣ୍ଡେ ହେଲେ ଫୁରୁସତ ନଥାଏ । ଆଉ କଟକଣା ନାହିଁ । ଛଡ଼ାବନ୍ଦ ବାଲିବ୍ୟାଗ ବାଟଘାଟରେ ମଲମ ପକେଇବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଗୃହିଣୀ ବି ଆଉ ଆନନ୍ଦ ଲକ୍ଷ୍ମ ଦେଖାଉ ନାହାନ୍ତି ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ ଶାଳଗ୍ରାମ

ଦିନେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମୋ ମନରେ ପାପ ଭୁଇଁଲା । ବଡ଼ ଯୋ ଯେଉଁଅଡ଼ୁ ସେ ଆଡ଼େ ଛଡ଼ା ଧରିବାକାଠ ଠିକ୍ କଲି । ଅଫିସର ପରଦାରେ ଅଜି ଦର୍ଶନ ଲାଲ ପଗଡ଼ି ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଗ୍ରହ । ଟାଳି ସତ୍ୟ ଅହିଂସା ସେବାର ଶକ୍ତ ଶତ୍ରୁ । କେତେ ଶତ୍ରୁ କଲି । କିନ୍ତୁ ତା ଭିତରକୁ ପଶି ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ବାର୍ଷିକ ଖଣ୍ଡେ ଦୋଇଁ ଅହିଂସା ଟ୍ରେନିଂ ଯିବାକୁ ଠିକ୍ କଲି । ବ୍ରିଟିଶ ବାନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗରେ ଚାନ୍ଦୀ ବାଦର ଭଳନା ବଳି ଗୋଟିଏ ଗୃହ ଛାଉଣି କରି ।

ଅସତ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର—ସତ୍ୟ ଅହିଂସା ବିପ୍ଳବ ଦଳର, ମଞ୍ଚ—ସହଯୋଗ, ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଅନଶନ, ଭୋଟ—ବନ୍ଦ, ଖଦଡ଼ ବସ୍ତ୍ରାନ୍ନ ।

ହଂସ ଖାଇଲା ପରି ମୂର୍ଚ୍ଛା ହୋଇଗଲି । ବାବାରେ ! ସ୍ୱାଧୀନତାର ଶପଥ ଛାଡ଼ ଫେଲ ଭଏ କଣ୍ଟା ଲଗା ଖାଇବାକି । ଡଲ ଚଲ ହେଲେ ପିଟା ମାଡ଼ଧର । ମନେ ମନେ କହିଲି, ଗୋରା ପରମ୍ପରା ପରି ଭୀରୁ ପାଦ ଦେବାଂ ନଗଛାପ ।......

ହେଲେ, ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଅଗ୍ରଗତିର ପରିଚୟ ସବୁଥିରେ ପାଇଛି । 'ସେବା ସହଜ ଛଡ଼ିବା ଧନ'........ ଅଣ ପାଏ ଇଂରାଜ ସରକାର ଭାରତକୁ କେବେହେଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବେ ନାହିଁ ।

ଅଗଷ୍ଟ ପନର ସକାଳେ, ସ୍ୱାଧୀନତା ଜନ୍ମମୁହୂର୍ତ୍ତ ନେତାଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ଝଂକୃତି, ଯୁନିୟନ ଜାକ୍ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉଡ଼ିଲା ତ୍ରିରଙ୍ଗା ପତାକା । ରାଜବନ୍ଦୀ ସବୁ ଖଲାସ । କଂଗ୍ରେସି-ଅଙ୍କ ମୁହଁରେ ବିଜୟ ହସ । ମୁହଁଟା ମୋର ଶୁଖି ପଡ଼ିଯାଇଥାଏ । ଅପେ ଅପେ କଣ୍ଠରୁ ବାହାରି ଅସିଲା ।

ହେ ପ୍ରିୟ ସରକାର ଗଲକି ଚାଲି
ଅଶ୍ରୁ ଧରେଇ ଦିଅନ ତାଳି ।

ହଠାତ୍ 'ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଜୟ' ଶୁଣି ମୋର ଶୋକ-ନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଆମରି ଦଳ ବି ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ଦେଖିକି ।

——'ଜୟ'

'ଗାନ୍ଧୀ ଜୟ' କହିଲି ସତ କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଟି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ସକଳ ଗାଡ଼ (Ccde) ମୁଖସ୍ଥ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ସେଇଠି ଅହିଂସା ଗାଡ଼ [code] କୁ ବୁଝିବାକୁ କାଳ କାଳ ଲାଗିବ ପରି ମନେ ହେବ ।

ଲେଖକ:—ଶ୍ରୀ ଶିବପ୍ରସାଦ ପଣ୍ଡିଆ

ଏବେ ବି ମୁଁ ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସା ଗାଡ଼ରୁ କିଛି ବୁଝିପାରିନି । ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ଆଉ ଜଣେ ବାଟ ନାହିଁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧୂମକେତୁ ନୁହେଁ

"ନା ନା ବୋଉ ତୋ'ର ବ୍ୟବଧାନକୁ ମୁଁ କଦାପି ସମର୍ଥନ କରିପାରୁନାହିଁ । ନାରୀର ଜୀବନ କେବଳ ଘରକୋଣରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ନୁହେଁ । ତୁମ ବା କହନ୍ତି ? କୁମାରୀ ନିର୍ବାଚନପ୍ରାର୍ଥୀ ହିସିବେ ।" ରେବତୀ ସେ ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟ ବୋର୍ଡିଂର ଭାଷଣରୁ । ସେଦିନଠି ସାପ୍ତାହିକ, ମାସିକ ଦୈନିକ କାଗଜ

କାହାଣୀ

ଉତ୍କଳ ମୋହନ ଗୋସ୍ୱାମୀ ଦୀର୍ଘ ଓ ଦର୍ଶନୀୟ ଚାକିରି ଜୀବନର ଏକଟି । ଘରର ବୋହୂଟିଏ ଦରକାର, ଘରକୋଣରେ ଜଳୁଥିବା ମଣିଷର ପ୍ରେମ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅନେକ କଳ୍ପନା ଚାଲିଥାଏ. ସେତେବେଳେ ଅଶୋକ ମଧୁର କଳ୍ପନା ଜଗତରେ ବାସ୍ତବ । ଆଜି ଶଯ୍ୟାରେ । ପ୍ରଥମ ତରୁଣୀ ମୁଖ ଅତି ଚେଷ୍ଟା ଅନ୍ତର ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତାହାର ମୁଖରେ ଅଦ୍ଭୁତ ସେମାନେ ଦର୍ଶନୀୟ ।

ରୂପ ସେ ଦିନ ବୋହୂ ହେବେ । ଗର୍ବିତ ମୁଖରେ ଦୋହୁ ପୁଣି ବୀଣା କହିଉଠିଲା, "ଯାହା ହେଉ ତୁମେ ମୁଁ ତୋ ସହିତ ଏକମତ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ । ମୁଁ ଅନେକ ଦେଶର ଅମର ବାର୍ତ୍ତା, ଅମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ମୁଁ ମନ ଭରିବା ସବୁ କରଣ କରିବାକୁ । ମୁଁ କହୁଛି ସବୁବେଳେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶାନ୍ତି ଅଶାନ୍ତିରେ ଦିନ କଟାଇବାକୁ । ମୁଁ ଅମର ନୁହେଁ ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କ ସେବା କରିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ତୋ'ର କଳ୍ପନାର ଅତି ପ୍ରାଚୀନ । ଶତାବ୍ଦୀର ପୂର୍ବ କାଳର । ତୁ ଯେଉଁ ଦର୍ଶନ ମହିଳାର ଉଦାହରଣ ଦେଉ ତାହା ମୋତେ ଅଯୌକ୍ତିକ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ତୁ ବୁଝିନୁ ଦର୍ଶନ ମହିଳାର ମାର୍ଜିତ ବସ୍ତୁ । ନାରୀ ସରଳତା ସତ । କିନ୍ତୁ ତାହାର ଜୀବନ କେବଳ ପୁରୁଷ-ସମ୍ମତ ନୁହେଁ । କଣ କହୁଛ କହିଲ ? ମୁଁ ଚାହେଁ ନାରୀର ଶିକ୍ଷା, ଚାରିତ୍ର ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି । ତାର ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ-ସୀମାବଦ୍ଧ ହେବାକୁ ନୁହେଁ ବା ଅଧିକ ଶିକ୍ଷାର ଜୀବନ ସେବାମୂର୍ତ୍ତି ହେବାକୁ ନୁହେଁ । ନାରୀର ଜନ୍ମ ସେଥି-ପାଇଁ ନୁହେଁ । ନାରୀ ଜୀବନ ସାମାଜିକ-ବସ୍ତୁରେ ବା ଜଡ଼ିତ ନେଟ କେତେବେଳା ପୂର୍ବରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ । କେଉଁ କଥାରୁ ସଙ୍ଗତ ? ତୁମେ ଯାହା ଶିଷ୍ଟ ମିଳନରେ ହିଁ ନାରୀର ମୁକ୍ତି........."

ବୋଉଁ ବଡ଼ପାଟି ଧରି ଧରି ହୋଇ ଆଉ ଉଠିଲା । ବୀଣା ଅଣି ଡାକିଲା ଘରକୁ ।

"ଭଲ ଭଲ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲା । ତୋର କଥା ବୀଣା ବାସ୍ତବ ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ତୁ ହେବ ଅର୍ଥ ଅର୍ଜନ କଣ ପାଇବୁ । ଏ ସବୁ ବାହାର ଜଗତରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ? ତୁମେ ...

ହୃଦୟର ସ୍ଥୂଳ ମିଳନ ଉପରେ ହେବ, କହିଲ ?" ବେଣୁ କହିଲା—

"ଯେପରି ହେଉଛି ପଦ୍ମ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରର ମିଳନ, ସେହିପରି ।" ବୀଣା ହୋଇ ଦେଇ କହି ଉଠିଲା. ବାହାରେ ଟିକ୍ ଟିକ୍ ଟିକ୍ ସମୟ ଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଆସିଲା । ସମୟ ଜଣାଇ ଚାଲି କରି ଚାଲିଗଲା ।

କଥାଟିଏ କହୁଁ

ଘଣ୍ଟି ପ୍ରବଳ ଝଡ଼ରାତିରେ ଅଶୋକ । ତୁଳୀଟିଏ ସମୟର ଶକ୍ତ କବଳରେ ରୋଗୀର ଜଳନ୍ତା ମଶାଲ ମୁଖରେ ଧୀରେ ଉଠିଲା ମୃତ୍ୟୁ ଦାଗ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯେପରି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଶାନ୍ତ ଓ ସୁପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଲା, ଜୀବନର ନାଟ ପଟରେ ପଡ଼ୁଯାଉ ନାହିଁ, ଭୁଲ ବାଟରେ ଯାଉନାହିଁ, ଜୀବନ ମାର୍ଗରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ । ଜୀବନ ଜଗତର ମଧ୍ୟ ସଚେତ ସମସ୍ତ ନାରୀ ଜାତିର ଦୁଃଖ ଓ ଦୈନ୍ୟ ନେଇ ।

"ଅତି ମୋ'ର ସାରା ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରକମ୍ପିତ । 'ମୋ'ର ପ୍ରାଣ ଅତି ଚଞ୍ଚଳ, ଅସ୍ଥିର, ଉଦ୍‌ବେଳିତ । ଓଃ, ଅତି ଚାରିଆଡ଼ ପ୍ରେମର ପ୍ରଥମ ପରଶ ! ଅଶୋକର ମୁଁ ଭଲପାଏ ଅଥଚ; ହୃଦୟ ବାହିନୀ ଶ୍ରେଣୀରୁ । ସେ ମଧ୍ୟ ମୋ ଭଲପାଇବାର ପ୍ରତିଦାନରେ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ......କିନ୍ତୁ ଯୁବକ ସବୁବେଳେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ, ବ୍ୟସ୍ତ, ଉତ୍କଣ୍ଠିତ । ଅଶୋକ ବେଳେବେଳେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ପାଖକୁ,...... ନିଜ ବନ୍ଧୁ ଘରେ ସେ ମାସେ ମୋର ଚରମ ସମ୍ପତ୍ତି । ପ୍ରଥମରେ ଘୃଣା ଅଭିଯୋଗ, ତା ପରେ ଅଭିଯୋଗ ସବୁ, ତା ପରେ ଅଭିମାନ, ମୁଁ ମନାକରି ଦେଉଥିଲି ପ୍ରଥମେ ରୁକ୍ଷ ଓ ରୂଢ଼ ଭାବରେ । କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷ ସେ, ଯୁବକ ସେ, ସେ ଅନ୍ତର ଦୋଷ କରି ଉଠିଲା । ତା'ର ଯୌବନ-ଶକ୍ତି ଅନ୍ତର ଅତିଶୟ ହୋଇଉଠିଲା । ମୁଁ ଯାହାକୁ ପ୍ରାଣଦାନ କରିଛି, ତାକୁ ଦେହ ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ କାହିଁକି ? ମୁଁ ଭାବିଲି, ଚନ୍ଦ୍ରାବଳି, ଅନ୍ୟକୁ ପଢ଼ିଛି ଦ୍ୱିତୀୟ, ତାଙ୍କୁ, ମାଙ୍କୁ, ସମାଜକୁ ବନ୍ଦ । ଧୂମକେତୁ ଭଳି ଉଠିଲା ମୋର ଯୌବନର ଏ ଅଭ୍ୟାଗତ । ମାତ୍ର ପରକ୍ଷଣରେ ଯୌବନର ଯୌବନଶ୍ରୀ ଧାରା ହେଲା ଜନ୍ମ । ମୁଁ ଅତି ମୋର ଦେହ ସମର୍ପଣ କରିଛି ଅଶୋକ ପାଖରେ । ମୁଁ ତ୍ୟାଗ କରିଛି ।...... ମାତ୍ର... ତାଙ୍କୁ ମୋର ସେ ଅଭିଳାଷ, ତାଙ୍କ ମୋର ଉପସ୍ଥିତ ଶରୀର ? ମୋର ଇଚ୍ଛା, ପ୍ରେମର ନିଜତ୍ୱ ଅନ୍ତେଷଣରେ ଯେ କେମିତି ସଙ୍କେତ ହେଲା ଅଭୂତ । ମୁଁ ଭୁଲିଥିଲି କଣ ? କରୁଛି କଣ ? ମୁଁ କଣ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟଯାତ୍ରୀ ଦଳରୁ ଜଣେ ? ମୋର ଆଦର୍ଶ କାହିଁ ? ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ କାହିଁ ? ପ୍ରେମର ମାୟା ଓ ଉଲ୍ଲାସ ଭିତରେ ଯେ ମୋତେ ଏକ ଅନନ୍ତ କ୍ଳାନ୍ତି-ପଥ ଚଳୁଣୀ କରି-ଦେଇଛି । ତାଙ୍କ ପଦ୍ମ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରର ମଧୁର ମିଳନ ତ ମୁଁ ବାସ୍ତବ ଜୀବନରେ ଖୋଜି ପାଉନାହିଁ । ପଦ୍ମକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଚନ୍ଦ୍ରର ତ ସନ୍ଧାନ ତ ମିଳୁନାହିଁ । ......ନା ନା ମୁଁ ଭୁଲ କରୁଛି । ପାଗଳ ପରି ଭାବୁଛି । ଅଶୋକ ହେଉ ମୋର ଜୀବନ-ସାଥି । କୁଟପାରିବ, ତାର ହୃଦୟ ବେଳେ ମଧ୍ୟ ଉଦାର ଓ ବିଶାଳ । ତାର ମନଭିତରେ ହିଁ ମୁଁ ନାରୀଜାତିର ନାରୀ ଜାତିର କାହିଁକି, ସମଗ୍ର ମାନବ ଜାତିର ମଙ୍ଗଳ କରିପାରିବି । ଏହି ମିଳନରେ ହିଁ ମୁଁ ଚନ୍ଦ୍ରର ସନ୍ଧାନ ପାଇବି । ମୋର ଅବସାଦ ବୋଧ କରିବାର କାରଣ ନାହିଁ । କ୍ଷୋଭ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହି ମିଳନରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣତ୍ୱ ପାଏ । ମୋର ଜୀବନ ଧନକୁ ମୁଁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଛି ।" ବୀଣା ଭାବସାଗରେ ଏହିପରି ପାଣିର ଅତଳରେ ସମାପ୍ତ କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ବସନ୍ତର ଲହରୀ ଦେଲା ।

ସେ ଦିନର ବୀଣା ଆଜି ବସନ୍ତ ଚୁମ୍ବିତ । ସେ ଆଜି ଯୌବନର ପ୍ରଥମ ପର୍ବରେ ଅବଲିପ୍ତ । ଅଶୋକ ତାକୁ ଭଲ ପାଇଛି । ବୀଣା ତାର ପ୍ରତିଦାନ ଦେଇଛି ସବୁ ହୃଦୟ ଦେଇ, ତାର ସମ୍ମୁଖରେ ଅତି ନୂତନ ପଥ ଉନ୍ମୁକ୍ତ । ବାସନ୍ତିକାର ଉଦ୍ୟୋ-ଗରେ ସେ ପଥ ପ୍ରାନ୍ତ ଅବହେଳିତ । କିନ୍ତୁ କେବଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତିରେ ସେ ନାରୀ ଜାତିର ଅମାବାସ୍ୟାକୁ ଦେଖିଲା ନାହିଁ, ଭୁଲି ଯାଇନାହିଁ । ସେ ତାର ପଥ ଅନୁଗାମିନୀ ।

ଲେ:—ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର

"କ୍ଷମାକର ବୀଣା, ମୁଁ ତମକୁ ବଶ କରି ହୋଇ-ପାରିବ ନାହିଁ । ମୋର ଆଦର୍ଶ ବଦଳିଛି । ମୁଁ ଏକ ଅଣ୍ଡାଳୀ ଅଶୋକର ବିବାହ କରିବ । ତମକୁ ବିବାହ କଲେ ଜୀବନରେ ଶାନ୍ତି ପାଇବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଏହି ସମସ୍ତଙ୍କ ଚିନ୍ତାର ଉପରେ । ତୁମେ ଏହିସମସ୍ତଙ୍କ ପରି ପଥ ଭ୍ରଷ୍ଟା । ତୁମେ ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନେ ଧରି ଦେଇଛ ତୁମ ମୋ'ର ଆଦର୍ଶକୁ ଭାଙ୍ଗିଛି । ମୁଁ ଆଉ ତମକୁ ଭଲ ପାଉନାହିଁ । ତୁମେ ଶତ୍ରୁ । ତୁମେ ତୁମକୁ ଧର୍ଷିତା ଦେଇଛ । ମୋ'ର ଦୋଷ ନୁହେଁ । ମୁଁ ତମକୁ ବିବାହ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ନାରୀ ଧର୍ମ ରହିଲାନାହିଁ । ଧର୍ମ ଦେଲେ ତା'ର ସୀମାବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବା ଅନୁଚିତ । ଆଦର୍ଶ ଦେଇ ମୁଁ କହେ । ଆଦର୍ଶ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାଉଥିବେଳେ ଯଉବନ ତୁମେତ ସଙ୍ଗରେ ଯାଉଛି । ମୁଁ ଅନ୍ୟ ସବର୍ଣ୍ଣର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀର ଅଶ୍ରୁ ସ୍ରୋତରେ ବନନ ବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗି କହିଲା, 'ଏତେ ଦିନ ମନେ ହେଉଥିଲା ତୁମର ଦରଦୀ ? ତା ହେଲେ ତୁମର ଏସବୁ ଏକ କଥା ପ୍ରତାରଣା । ଅବର୍ଣ୍ଣର ଅନ୍ତରାଳରେ ଅଶ୍ରୁକୁ ଦେଖିବାର କ୍ଷମତା ମନେ କର ନାହିଁ । ତାସୁଧରେ ଅନ୍ଧକାରରେ ତୁମେ ସୁସ୍ଥ ରଙ୍ଗ ଦେଖିଛ । ପଥ ଭ୍ରଷ୍ଟା ମୁଁ ? ଏକଥା ମନେ ପଡ଼ୁଛି । ତାହାପାଇଁ ମୁଁ କେଉଁ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟା ? ସାମାଜ୍ୟ ଜାତିର ଅନ୍ଧ ତୁମେ ବାପୁଡ଼ା । ଏ ଦେଶ ଜଗତ ଉପ-ସ୍ତରେ କ୍ଷୁଧା, ତୃଷା ବନ୍ଧନରେ, ନାରୀରେ କେଉଁଠି, ଦୁଃଖରେ ସମାଜର ଶତ୍ରୁତା ଓ ଅବହେଳାର ମୋ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ପ୍ରେମ ସବୁ ବଳ ତାହାହେଲେ ମିଛ, ଛଳନା ? ଓଃ ! ଏ ଭୟଙ୍କର ପ୍ରତାରଣାର ମୁଁ କି କେଉଁ ଜେଣ୍ୟ ?"

"ପ୍ରତାରଣା ନାହିଁ ଶାନ୍ତା, ବାହ୍ୟରେ ପ୍ରତାରଣା । ମୁଁ ତମକୁ ପ୍ରତାରଣା କରିନାହିଁ କେବେ, ମୋର ଯୌବନ ତୁମର ଯୌବନକୁ ପ୍ରତାରଣା କରିଥିଲା । ମୋର ଅବଶ୍ୟ ଯୌବନର ଜୀବନ ଦଶା ଲୁଟିଯାଇଛି ।"

ଓଃ ଯୁକ୍ତିର ଜାଲରେ ମୋତେ ଛନ୍ଦ ନାହିଁ ଧର୍ମାଣ ! ତମେ ମନେ ଭାବୁଛ କାହିଁକି ? ମୋର ଯନ୍ତ୍ରଣା ସବୁ ଅଶ୍ରୁର ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିବ । ତା'ର କଣ ଏଇ ପରି-ଣାମ, ଏଇ ପରିଣାମ ? କଣ୍ଟୋଇ ଭଲ, ଅଜଥରେ ଭଲମନ୍ଦ ଭଲ । ମୋ'ର ଯୌବନ, ମୋର ପୁରୁଷ ପ୍ରତି ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ, ମୋର ଚରମ ଅର୍ପଣ, ମୋର ନାରୀତ୍ୱ ସବୁ ତମେ ସମୂଳେ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେବାକୁ ଯାଉଛ । ଅଭିନୟ ଭଲମନ୍ଦ ଭଲ କଣ୍ଟୋଇ । ତୁମେ ଭୀରୁ ନୁହଁ ।"

"ତେବେ ମୁଁ ସମାଜର ଅନର୍ଥର ସହର ଦେବାକୁ ଚାହେଁନା । ମୁଁ ମୋ'ର ନୂଆ ସ୍ତ୍ରୀକାର କରୁ, ତମ ପ୍ରତି ମୋର ସବୁ ସ୍ନେହ ଟିକେ ଅନ୍ଧ ହେବ । ତେବେ ମୁଁ ତମକୁ କୋଉ ଦେବାକୁ ନାହିଁ, ଅନ ଖଣ୍ଡରେ ସନ୍ତୁ ଦ୍ୱାଣୀର ଦୁଃଖୁ ପଡ଼ି ମୁକ୍ତ ଯାଅ । ମୋର ଭୋର ହେଲା, ମୁଁ ଯାଏ ଆସେ ।"

"ଓଃ ! କେଣେର ୧୨ର ବେଳେ ଶୁଣିଯାଅ । କହିଯାଅ ମନେ ଏ ଦୂରେ ଫିଙ୍ଗାଦେଇ ପଳାଉଛ କାହିଁକି ? ଓଃ ! ଏଥିପାଇଁ ଉର୍ଦ୍ଧାର ଦର୍ଶନ ମୁଁ ଯେ"—

"ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ବାଦ୍ଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।"

ନରେଶର ବେଶ ବାହୁ ପିତର ଓ ଶବ୍ଦ ହୋଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ।

"ମୁଁ ସେଥିପାଇଁ ବାଦ୍ଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୋର ଏଇ ଯୌବନଶ୍ରୀ । ତୁମର ବି । ତୁମେ ଯେଉଁଦିନ ମୋ'ର ପିପାସା ଶାନ୍ତ କରିଥିଲ, ମୁଁ ବି ତମର ସେଥିପାଇଁ । ତମେ ମନେ ବେଦ ଦେଇଥିଲ ମୁଁ ବି ଦେଇଛି । ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ତା' ସତ । ତୁମେ କଣ ମନେ ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲ ? ତା' କଣ ସତ ନୁହେଁ ? ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଯେ ତୁମକୁ ଭୁଲିଯିବି ଏହା ବହିତ ତୁମର ଅଜଣା, ତାଙ୍କ ତୁମେ ମନେ ବୁଝିପାରିଥିଲ । ମୋ'ଠୁ ନୂଆଗୁଣ ସ୍ତନ, ତୁମର ନୂଆ ନମସ୍କାର ସଖା ।"

"ଏଥରେ ମୋ' ଅହଙ୍କାର ଯୌବନର ଶ୍ରୀ ପାଞ୍ଚି ଦେଲି । ତାଣିଦେବାକୁ ମୁଁ ଯାଉଛି କାହାଣୀ ଅଧିଆ ବାଟ ପଡ଼ିଛି । ତାକୁ ସମ୍ଭାଷଣ କରିବାକୁ ବେଳ ନାହିଁ - ଅନ୍ଧାରରୁ ଖସି ଯାଉଛି । ମୁଁ ଅଜ ହେବ ପୁଣ୍ୟ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତା ଓ ହୃଦୟର ଏକ ଚରମର ବସ୍ତ୍ରାନ୍ତ ଜଳ । ମୋ' ଅବଶ୍ୟ ଅଜ ମନେ ବନ୍ଧୁ କରୁଛି ।" ଶାନ୍ତା ତାଠାରୁ ପଛରେ ସବସ୍ତ୍ର ଶୂନ୍ୟ ଅକାଶକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ କହିଲା—ତା'ର ଅଶ୍ରୁଟା ସରଳ ହୋଇ ଅଦୃଶ୍ୟ । 'ମୋର ସଜନୀ ଅଜ ଚମ୍ପା, ଶୂନ୍ୟ । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଲୁଚିଥିବାରେ ହୋଇଛି ତାଙ୍କ ପରି ସମାପ୍ତି ।"

"ଛାଡ଼ ସେ କଥା । ଯାହା ହେବାର ହେଇ-ଗଲାଣି । ଗଲାବେଳେ ପେଟରେ ଅଣ୍ଟି ହେଉନାହିଁ । ଭଗା ଚନ୍ଦନକୁ ଯୋଡ଼ି ହେବ ନାହିଁ । ଯେ ଭାବରେ ତ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷ କାହାଣୀ ପେଟ ଅଟେ ? ମୁଁ ଶୁଣୁଥିଲି ଅଜ କେଉଁଠି ବୁଝି ନେଇ ପାରିଲି ଯାଇଛି ବୋଲି, ହୋଇଥାରେ ଭଗ୍ନ ହେବାକୁ । ତଥାପି ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା କହୁଛି ଶୁଣ । ମୋ' କଥା ଭଲ ନ ଲାଗି ପାରେ ରହଣି ହେବ । ମାତ୍ର ଯାହା ତାହାର କଥା ତାର ହେବ କହୁଛି । କେଉଁ ଦିନେ ମନ୍ଦାରର ନାଗ୍ରତ ଉଚ୍ଚ । ଏଇକଥା କଣ ଲୁଚି ରହୁନାହିଁ ? ତା' ପରେ ସେ ପିଲାଟି ବାହିଁର ତା ଟିକିଏ ବଡ଼ ଓ ନଇଁପ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନର ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ନ ପାରି ହୃଦୟର ଭରିଦେବ ? ତୋର ଜୀବନ ନ ଦେବ ସତ୍ୟ । ଏଥୋଇ ପାପ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । କେବଳ ମୁଁ ଅଜ ଦୃଢ଼ ସ୍ଥିର ହେଲି ମୁଁ ଯାହା କରୁଛି ତାହା ଠିକ୍ ।

ସେହି ଅଦମ ଯେଉଁଥିରୁ ସୃଷ୍ଟିକୁ ରକ୍ଷଣର ବଳ । ଅଜର ତା କଣ ଭାବ ହେଇ ଯାଉଛି ? ପୁରୁଷ ଭାବ ବେଶ ଏକ ନାରୀର । ତାର ସ୍ୱର ପାଇଁ ଧ୍ୱଂସ ହେଇ ଯାଏ ପୁରୁଷର ଅହଂକାର । ନାରୀ ହେଇ ତାର ଅନ୍ଧ ଲେଖନରେ ? ସେ ଯେ ଦେବୀ ଏହାହିଁ ପ୍ରତୀକ ତାହା ନୁହେଁ । ତାର ନାରୀତ୍ୱ ଅଦ୍ଭୁତ କରିପାରେ ମାତ୍ର ପୁରୁଷ ତାର ସହ ସହିଁବା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ତାହାପରେ ପଥରୁ ଦୌଡ଼ି ସଙ୍ଗରେ ମୁଖ ପେଟର ଶାନ୍ତା କହିଲା—'ନା ନା ସେଣୁ ତା ହେଉ ପରର ନା । ମୁଁ ଏହାଠାରୁ କେଉଁଠି ତୋର ଅବର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପର୍ଶ ନୁହେଁ । ମୋ'ର ସନ୍ତାନ ଯାଉଛି । କେବଳ ସେହି ଅବଶ୍ୟ ହେବ ସମୟରେ, ତାକୁ ଜନ୍ମରେ ମୁଁ କ୍ଷୀଣ ନୟନ ? କୋଟିଏ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ସାଂଗ ପୁରୁଷ ଜାତିକୁ ଦୋଷ ଦେବା ଅନ୍ୟାୟ । ତାକୁ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କେହି । ତା'ଙ୍କ ଭାଗ ସେନାପତି ମୁଁ ସାବଧାନ ହେଇ ରହିବି । ମୁଁ ବଢ଼ିଯିବ ସନ୍ତାନ, ସେହି ସାମଗ୍ରୀ ହୋଇ ପାରେ । ମାତ୍ର ମୁଁ ଛାଡ଼ି ଦେବି ସେହି ରୂପ ନେଇ ଦେଖିଲି ସେଣୁ । ତୋର ହୃଦୟାଗ୍ନି ମୁଁ କେବେ ପରନ ପାରିବି ନାହିଁ । ମୋର ପେଟର ଶିଶୁ ହେବ ଅନ୍ତରର ସୁନାର ପ୍ରେମ ସ୍ମୃତି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୂପାଚା ବଢ଼ିବ ମୁଁ ତା ବୁଝିବି । ତାକୁ ମନେ ରଖି ସଂସାରରେ ପଥରେ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଯୌବନର ମୁଁ ସମ୍ଭ୍ରମ କରୁଛି । ସେଣୁ ମୋର ଯୌବନ ଅଜ ଦାନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିବ ନାହିଁ ତତନ ହେବ ନାହିଁ । ମୋ'ର ଗର୍ଭ ଅଜ ଉନ୍ନତି ଓ ଶାନ୍ତି । କେଉଁଠି ମନେ ଧରୁଛି ସେଠି । ତା' ହେଉ, ପୁରୁଷ ପ୍ରତି ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧା ହେଇ ଯାଉଛି । ଏହି ସ୍ମୃତି ଭିତରେ ତା ସତ । ମାତ୍ର ମୁଁ ଏଇ କଥା ଓ ଶେଷ ନେଇ ରହିବି ସେ ପୁରୁଷ ନାମ ପଛରେ ଶ୍ରୋତା ନୁହେଁ । ନାରୀର ସମାଜର ପୁରୁଷ ଧର୍ମକୁ ନୁହେଁ । ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷର ଶିଶୁ ମଙ୍ଗଳର ହିଁ ଶକ୍ତି ଭଲ ଦେବ ତାକୁ ସେଣୁ ।

— ✳ —

କୁଟୁକୁଟୁ

ସ୍ୱାମୀ—(ନିର୍ବାଚନୀ ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତି) ମୁଁ ତୁମକୁ ... ଟିକିଏ ଭୋଟ ଦେବାକୁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ—... ଥିଲା ।

— ! —

Digitized by srujanika@gmail.com

ସା ପ୍ତା ହି କୀ

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଯାତାୟାତ ବିଭାଗ ସଚିବ ଡାଃ ଜନ୍ ମଥାଇ ସର୍ବପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ବିଧାନ ସଭାରେ ଆଗତ କଲେ । ଏହି ବଜେଟ୍ ହିସାବରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ତାରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୪୮ ଭିତରେ ଏ ବିଭାଗର ଆୟ ୧୦୭ କୋଟି ସ...ରେ ୫୧ କୋଟି ୨୪ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବିବିଧ ଆୟ ହେବ । ମାତ୍ର ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ଯଥା ଗୃହନାବାବ ୧୦୭ କୋଟି ୧୮ ଲକ୍ଷ ଓ ସୁଧ ...ବାବଦରେ ୧୩ କୋଟି ୪୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ଅତଏବ ମୋଟ ୧୨ କୋଟି ୩୮ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିରୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ମାସୁଲ ବଢ଼ାଇ ଦେବାର ଯୋଜନା ହୋଇଛି । ଏହା ଫଳରେ ୧ କୋଟି ୧୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଦାୟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଏ ବିଭାଗରେ ସରକାରଙ୍କର ୩ କୋଟି ୧୯ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେବ । ଦରମା କମିସନଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ରେଲବାଇ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା ବୃଦ୍ଧି ହେବାରୁ ଓ କୋଇଲା ଦର ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ସରକାରଙ୍କୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ଆସନ୍ତା ଜାନୁଆରୀ ଠାରୁ ତଦନୁସାରେ ମାସୁଲ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ପାସେଞ୍ଜର ଗାଡ଼ି ଯାତ୍ରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଇଲ ପ୍ରତି ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େ ତିନି ପାଇ ହିସାବ ଦେଇ ଥିବାବେଳେ ମୁଚା ଚାରି ପାଇ ଦେବେ ଏବଂ ମେଲ ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ୫ ପାଇ ଦେବେ । ଇଣ୍ଟର କ୍ଲାସ ପାସେଞ୍ଜର ଗାଡ଼ି ଯାତ୍ରୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଇଲ ପ୍ରତି ତିନି ପଇସାରୁ କିଛି କମ ଦେଉଥିବାବେଳେ ଅତେବ ପଇସା ଦେବେ ଓ ଡାକ ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ୩ ପଇସା ଦେବେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ରେ ୩୦୦ ମାଇଲ ଭିତରେ ୫୦/ ପ୍ରତି ମାଇଲ ପଡ଼ୁଥିଲା ଓ ଚତୁର୍ଥ ମାଇଲ ପ୍ରତି ତିନିପଇସା ପଡ଼ୁଥିଲା । ଏବେ ସବୁ ସମାନ ହୋଇ ମାଇଲ ପ୍ରତି ୫୦/୩ ପଡ଼ିବ । ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରୁ ୩ ମାଇଲ ଭିତରେ ମାଇଲ ୫୦/୪ ଓ ଚତୁର୍ଥ ମାଇଲ ପ୍ରତି ୫୦/୨ ପାଇ ପଡ଼ୁଥିଲା । ଏବେ ଅଳ୍ପ ମାଇଲ ପ୍ରତି ତାରତମ୍ୟ ନରହି ମାଇଲ ପ୍ରତି ସର୍ବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦଶ ପଇସା କରି ପଡ଼ିବ । ଏହାଛଡ଼ା ପାର୍ଶଲ ଖର୍ଚ୍ଚା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଛି ।

ରେଲବାଇ କର୍ମଚାରୀ ସଂଘର ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖ ଦାବୀକୁ ଉତ୍ତର ଦେଇ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲେ ଯେ (୧) କର୍ମଚାରୀ ମାନେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦରମା କମିଶନ ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତା ପାଇବେ ନୂଆ ଦୁଇଟି ଭତ୍ତା ପାଇବେ ତାହା କର୍ମଚାରୀର ନୂଆ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

କୁଶଳୀ [Skilled] କର୍ମୀମାନେ ଅନ୍ୟୂନ ୫ ୫୦୫ ରୁ ୧୩୦ ପାଇବେ । କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଭତ୍ତା ପାଇବେ [୩] ୧୯୩୧ ପରେ ନିଯୁକ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ମାନେ ଦରମା କମିଶନର ସୁପାରିଶ ଠାରୁ ଅଧିକ ବୈକଳ୍ପିକ ଦରମା ପାଇବେ ଏବଂ ଅସ୍ଥାୟୀ କାରଖାନା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବ । (୪) ଚାକରୀ ... ସମ୍ପର୍କରେ ଫେଡରେସନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଅର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ।

ରେଲବାଇ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଏକଳ ଦାବୀ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ସରକାର କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଭଡ଼ା ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଏକ ବିଲ ଆଣିଛନ୍ତି । ଏହିଦ୍ୱାରା ଶ୍ରମିକ ଦାବୀ ଦାନ ... ବିଧାନ ଟ୍ରେଡ ୟୁନିୟନ ବା ଶ୍ରମିକ ସଂଘ ମାନଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁର ଦେବାର ବିଧାନ ରହିଛି ତଥା ମାଲିକ ଓ ମୂଳିଆ ସମ୍ବନ୍ଧ ... ଚୁକ୍ତି ମାନର ତାଲିକା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ଏ ବିଲ୍ ଟି ମୂଳ ୧୯୨୬ ଟ୍ରେଡ ୟୁନିୟନ ଆଇନର ଅନ୍ୟତମ ସଂଶୋଧନ ।

୧୮୮୧ ରେ ପ୍ରଥମେ କାରଖାନା ଆଇନ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ତଦନୁସାରେ ନ ଘଣ୍ଟା ଖାଟଣି ଓ ମାସକୁ ୪ ଦିନ ଛୁଟି ତଥା ୭ ବର୍ଷ ତଳ ପିଲାଙ୍କୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇ ଥିଲା । ୧୮୯୧ କ... ଫାକ୍ଟରୀ ଅକ୍ଟ କାରଖାନା କମିଶନଙ୍କ ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ମଝିରେ ଅଧଘଣ୍ଟା ଛୁଟି ମିଳିବା ସାର ହେଲା । ୯ ବର୍ଷରୁ କମ ପିଲା କାମ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ୯ ରୁ ୧୪ ବର୍ଷ ପିଲାଙ୍କୁ ୭ ଘଣ୍ଟା କାମ ମିଳିବ । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ୧୧ ଘଣ୍ଟା କାମ କରିବେ—ମଝିରେ ଦେଢଘଣ୍ଟା ଛୁଟି ଏବଂ ସନ୍ଧ୍ୟା ୫ଟା ପରଠାରୁ ସକାଳ ୮ଟା ଯାଏ କାରଖାନାକୁ ଯିବେ ନାହିଁ—ରୋଗୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା । ଏହାପରେ ୧୯୨୫ ଜାନୁଆରୀରେ ଟେଡ ୟୁନିୟନ ଲ ... ମିତିରେ ଅସିଲା ଏବଂ ୧୯୨୬ରେ ତାହା ଶେଷ ରୂପ ନେଲା । ସେହି ଅବଧି ସାମାନ୍ୟ ଅଦଳ ବଦଳ ହୋଇ ଆଜିଯାଏ ଚଳି ଆସୁଛି ।

ଅଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଭୋଜନାଗାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଥର ଯୋଗ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ବଜେଟ୍ ମଧ୍ୟ ସାର ଷଣ୍ମୁଖମ୍ ଆଗତ କରିଛନ୍ତି । ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯୪୮ ଶେଷ ଯାଏ ସରକାରଙ୍କର ଆୟ ୧୬୧୧,୫ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ୧୯୭, ୩୯ କୋଟି ଟଙ୍କା—ନିଅଣ୍ଟ ୨୬, ୨୪. କୋଟି ଟଙ୍କା । କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲାଗୁ ଓ ସୁତା ଉପରେ ଟିକସ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ ଦୁଇ କୋଟି ଆୟ ହେବ ଓ ନିଅଣ୍ଟ ପ୍ରାୟ ୨୪ କୋଟି ଟଙ୍କା ପଡ଼ିବ । ଏହି ବଜେଟ ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଅନୁକୂଳ ଜଣାପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ସହିତ ଭାରତ ସରକାର ଙ୍କର ଏକ ସ୍ଥିତିସ୍ଥାପକ [(Stand still] ଚୁକ୍ତି ଭାରତ ସରକାର ଓ ହାଇଦ୍ରାବାଦର ପ୍ରତିନିଧି ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି । ଏ ଚୁକ୍ତି ବର୍ଷେଯାଏ ବଳବତ୍ତର ହେବ । ଶୁଣାଯାଏ ଏ ଚୁକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ନିଜାମ ବୈଦେଶିକ ଦୂତ ନରଖି ଏଜେଣ୍ଟ ରଖିବେ । ପାକିସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ । ଏମାନେ କେବଳ ଆର୍ଥିକ ସଂପର୍କ ରଖିବେ ଓ ରାଜନୀତିକ ସହଯୋଗ କରିବେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସ ସହିତ ଏମାନଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠତା ରହିବ । ନିଜାମ ଓ ଭାରତ ସରକାର ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଏଜେଣ୍ଟ ଜେନେରେଲ ନିଯୁକ୍ତ ହେବେ । ହାଇଦ୍ରାବାଦରୁ ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟ ଅପସାରିତ ହେବେ କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଶାନ୍ତି ପାଇଁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଯେପରି ଦାୟୀ—ସମଗ୍ର ଭାରତର ଶାନ୍ତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ 'ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବ । ଦେଶରକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ପୂର୍ବରୁ ଭାରତ ଓ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ଥିଲା ତାହାହିଁ କାଏମ ରହିବ ।

ନିଜାମ

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ନିଜାମ ଷ୍ଟେଟ୍ କଂଗ୍ରେସକୁ କେତେକ ସର୍ତ୍ତ ଦେଇ ରାଜ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଥିରେ କୁହାଯାଇଛି—ହାଇଦ୍ରାବାଦ ହାଇଦ୍ରାବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି ମୂଳ ଭିତ୍ତିରେ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାସନ ଦିଆଯାଇ ପାରେ । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଓ ଅସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥାୟୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ତଥା ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ସମାନ ସମାନ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ସଭ୍ୟ ରହିବେ । ଅସ୍ଥାୟୀ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ୪ ଜଣ ମୁସଲମାନ କେବଳ ଇତେହାଦୁଲ୍ ମୁସଲମିନ୍ ଦଳରୁ ରହିବେ—୩ ଜଣ ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସ ସଭ୍ୟ ରହିବେ ଓ ଜଣେ ହରିଜନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଭା ଦ୍ୱାରା ବଛା ହେବେ । ହାଇଦ୍ରାବାଦ କେଉଁ ଡୋମିନିୟନକୁ ଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଯାଏଁ କେହି ଉଚ୍ଚବାଚ୍ୟ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ନିଜାମ ମୁସଲମାନ ଓ ପୃଥିବୀର ଧନୀ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଶତକଡ଼ା ୮୮ ହିନ୍ଦୁ ତେଲଗୁ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଓ କାନାଡ଼ୀ । ଏମାନେ ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସର ନେତୃତ୍ୱ ମାନନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ସବୁ ମୁସଲମାନ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନଗର ସଂସ୍ଥା କଣ 'ଇତ୍ତେହାଦ୍—ଉଲ୍—ମୁସଲମିନ' ନେତୃତ୍ୱ ମାନନ୍ତି । ଏ ଦଳ ନିଜାମଙ୍କ ଜହାହରେ ଗଠିତ ଏବଂ ଏ...ତ ବଳ ଶାଳୀ ଯେ ଗତ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ନିଜାମ ପ୍ରତିନିଧି ମାନେ ଯେଉଁ ଚୁକ୍ତି ପତ୍ର ଭାରତ ସହ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ତାହା ଜବରଦସ୍ତି ଅଣି ରଖି ପକାଇଥିଲେ ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଷ୍ଟେଟ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ଶାସନ ଦାବୀକରି ୧୯୩୮ ରେ ସେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜାମ ଏହାକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କଲେ । ଦେବାନ ମହାରାଜା କିସନ୍ ଭଲ ଏ ବେଆଇନ ଉଠେଇ ନେଇଥିଲେ । ୧୯୪୬ ଜୁଲାଇ ଏକ ବିରାଟ ଅଧିବେଶନରେ ଏହା ନିଜାମ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲା, ଏବଂ ୭ ଅଗଷ୍ଟରେ ଭାରତରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଗତ ୩ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ୫୦୦୦ ଲୋକ ବନ୍ଦୀ ହେଲେଣି । ... ଗ୍ରାମ ଗ୍ରାମ କେତେ ଲୋକ ଆହତ ... ହୋଇଛନ୍ତି । ଏବେ ୭୦ଟି ଗ୍ରାମ ଆପଣାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।

କାଶ୍ମୀରରେ ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟ ଅଟକିଛନ୍ତି । କୋଟଲୀରେ ଯେଉଁ ପଦାତିକ ଆକ୍ରମଣ କାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅବରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଥିଲେ ଭାରତୀୟ ସେନା ସେମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ମହାରାଜା କାଶ୍ମୀର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଜାମାନେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ନ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ସେ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଲୋକ ବିଜାରୀମାନଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ହେବ ବୋଲି ସେଖ ଅବଦୁଲ୍ଲା ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାର ଲାଲ ଭାରତ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ପାକିସ୍ତାନର ବଡ ବଡ଼ କର୍ମଚାରୀ ଓ ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ସରକାର କାଶ୍ମୀର ଲୁଣ୍ଠନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ବିଦେଶ

ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ଦକ୍ଷିଣ ଅଫ୍ରିକା ସଂପର୍କରେ ଭାରତର ପ୍ରସ୍ତାବ ନାକଚ ହେବା ପରେ ଭାରତ ପ୍ରତିନିଧି ଆଉ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଲେ । ତାହା ଅଲୋଚିତ ହେବ । ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଭାଗ କମିଟି ସର୍ବଶେଷରେ ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଭାଗକୁ ହିଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲେ । ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ଉଭୟେ ବିପକ୍ଷରେ ଭୋଟ ଦେଇଥିଲେ । ନୂଆ ଗଠିତ ସାନସଭା (Little Assembly) ଉପରେ ଯାହା ... ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗବେଷଣା କରିବାକୁ ସାଙ୍କେତିକ କମିଟି ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛନ୍ତି ।

ଫ୍ରାନ୍ସରେ ରାମାଦିଅରଙ୍କ ଇସ୍ତଫା ପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସୋସାଲିଷ୍ଟ ନେତା ଏମ ବ୍ଲୁମଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିବାକୁ ଡକା ଯାଇଥିଲା । ସେ ନାସ୍ତି କରିବାରୁ ପପୁଲର ରିପବ୍ଲିକାନ ନେତା ଏମ ଶୁମ୍ୟାନ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଗଢ଼ିଛନ୍ତି । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରମିକ ଧର୍ମଘଟ ଅତି ବ୍ୟାପକ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଗ୍ରୀସରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ 'ଗଣ-ଭୋଟ ହୋଇଛି । ଲୋକେ ଭୋଟ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ବଡ଼ ଉଦାସୀନ ଦେଖାଗଲେ ।

ସିଲୋନକୁ ବ୍ରିଟିଶ କମନୱେଲଥ ମଧ୍ୟରେ ଡୋମିନିୟନ ହୋଇ ରହିବା ପାଇଁ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଆଇନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା । ତଦନୁସାରେ ପ୍ରଥମ ସିଲୋନ ଡୋମିନିୟନ ପାର୍ଲମେଣ୍ଟ ମଧ୍ୟ ବସି ସାରିଲାଣି । '୭ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ନୂଆ ବିଧାନ ଜାରି ହେଲା ପରେ ବ୍ରିଟେନ ଓ ସିଲୋନ ମଧ୍ୟରେ ... ମୀମାଂସା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କଥା ଭାଷା ଚାଲିଥିଲା । ସିଲୋନ ସ୍ୱାଧୀନ ବୋଲି ଆଗତ ହେବାର ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇ ସରକାର ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେଲା । ୧୮ ନଭେମ୍ବରରେ । ଆଇନରେ ପ୍ରଥମରେ ଲେଖାଯାଇଛି ସିଲୋନ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ବ୍ରିଟେନର ଆଉ ଦାୟିତ୍ୱ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଦେଶ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜାମାନେ ଢାମସେଧ ସ୍ତରରେ ସଭା କରୁଛନ୍ତି । ସରଦାର ପଟେଲ ଓଡ଼ିଆକୁ ଏକ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ସକ୍ରାନ୍ତରେ ଅଧିକାର ତଥା । ନୀଳଗିରିରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଶାନ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ଏଠି ଗୋଳମାଳରେ ନିଆଁ ଲଗାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ପ୍ରକାଶ ।

କଟକରେ ନିଖିଳ ଭାରତ ମହିଳା ସମ୍ମିଳନୀର ଦ୍ୱିବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଯାଇଛି ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରେମସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ।

—ଖା—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉପରର ବିଚାରଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ଜମିଦାରୀ କ୍ଷତିପୂରଣ

ଜମିଦାରୀ ଉଠିଯିବ । ତାପରେ ଜମିଦାର ମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ କି ନାହିଁ ତାହା ଭାବିବାର କଥା । ଗୋଟାଏ ପକ୍ଷରେ ଅକାଟ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଯେ ଜମି ଜମିଦାରର ନୁହେଁ; ତେଣୁ କ୍ଷତି ପୂରଣ କାହିଁକି ? ଅଧିକ ସେମାନଙ୍କୁ ଯାଇ ଲୁଣ୍ଠା-ଯାଉଛି ଓ ଜମିଦାର ମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟରୁ ବେଶି ଅଧିକ ପାଇଁ ଗଲେଣି- ଓଲଟି ତାଙ୍କର ଲୋକଙ୍କୁ ବା କେନ୍ଦ୍ରିୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଏତେ ବେଳେ ବର୍ଷର କ୍ଷତି ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ ଦେବା କଥା । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଯୁକ୍ତି ଉଠୁଛି ଯେ ଜମି ଜମିଦାରର ହେଉ ନହେଉ, ଜମିଦାରର ଗୋଟାଏ ସ୍ୱତ୍ୱ ନିଶ୍ଚୟ ରହିଛି । ସେ ସ୍ୱତ୍ୱଟା କିଣା ହୋଇ ମଧ୍ୟ ହୋଇଛି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାବର ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଭଳି ସୁତରାଂ ସ୍ୱତ୍ୱ ନାଶର କ୍ଷତିପୂରଣ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିବା ଉଚିତ । ଆଜି ଏକ ମଧ୍ୟମ ପନ୍ଥା ମହାତ୍ମାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ଜାତି ଆଗରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଛି । ତାର ରୂପ ହେଉଛି—କିଛି ଦିଆଯାଉ । ଜମିଦାର ମାନେ ଆଜି ସେମାନଙ୍କ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପାଖରେ ଭିକ୍ଷାର୍ଥୀ, ଦେଉଛନ୍ତି ଏକ ନୀଚ ଅଧଃମୂଲ୍ୟ ଭାବ ସେଥିରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଜମିଦାରୀ ନେବା ଦ୍ୱାରା ଯଦି କ୍ଷତି କାହାର ହୁଏ ତେବେ ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦେବା ଉଚିତ । ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ବିଚାର କରାଯାଏ ଯେ ଜମିଦାର ମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠି ନପାରେ— ତେବେ ତାହାର ପୂରଣ କରିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଆଦୌ ନଉଠୁ । କିନ୍ତୁ ଭିକ୍ଷୁକ କୁଳକୁ ପୋଷଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସରକାର କିମ୍ବା ଜମିଦାର କେହି ସୁରକ୍ଷିତ ହେବେ ନାହିଁ ।

ଜମିଦାରଙ୍କର ପ୍ରକୃତି ସ୍ୱତ୍ୱ ଆଇନତଃ ଏବଂ ନୀତିତଃ ଥାଉ ନଥାଉ ଗୋଟାଏ ବ୍ୟାପକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଅତିମ ଅସ୍ୱୀକାର କରିହେବ ନାହିଁ । ଏହି ଜମିଦାର ଗୋଷ୍ଠୀ ଉଚ୍ଛେଦ ଅନେକ ସମାଜର ଏକ ଅପରାଧୀ ଦଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି । ସେଉଁମାନେ ସରକାରୀ ବୃତ୍ତି ଧରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟରେ ଅର୍ଥ ଲଗାଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଅନ୍ୟ-ମାନେ ସମାଜର କ୍ଷୟ ରୋଗ । ସେମାନେ ସମାଜର ଅପହରଣ କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଦାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ କିଛି । ସମାଜର ଏ ବ୍ୟାଧିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ ହିଁ ହେବ । କିନ୍ତୁ କିପରି ?

ସମାଜରେ ଚୋର ଡକାଏତଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠି, ଏହି ଅପହରଣ କାରୀ, ଅକର୍ମଣ୍ୟ ଅଳସୁଆ ଓ ଶୋଷଣ-ପରାୟଣ ମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ସେଇଠି ହେବା ଉଚିତ । ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏତିକି ଯେ ଚୋର ଡକାଏତଙ୍କୁ ସମାଜ ଘୃଣ୍ୟ କରି ନାହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଜମିଦାର ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ସରକାର ଓ ସମାଜ ଉଭୟେ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରି ଆସିଥିଲେ । ସୁତରାଂ ଏ ପାପ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ । ସେଥିପାଇଁ ଏହାର ପ୍ରତିକାର ଅଧିକ ମାନବିକତାର ସହିତ କରିବାକୁ ହେବ । ବିଶେଷତଃ ଚୋର ଡକାଏତ ମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ବୋଲି କହି ଯେତେବେଳେ ସେ ବ୍ୟାଧି ନିରାକରଣ ମାଗ ଦାବୀ ଉଠୁଛି ସେତେବେଳେ ସମାଜର ଏହି ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକଗୁଡ଼ିକର ଆଳସ୍ୟ ଓ ଶୋଷଣ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବ୍ୟାଧିକୁ ଦୂର କରିବାର ଉପାୟ କରିବା ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତା ନହେଲେ ଜମିଦାରୀ ଛଡ଼ାଇ ନେବା ପରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ମୁକ୍ତି ଦେଲେ ସମାଜ ଅଧିକ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣର ପ୍ରତିଷେଧକ ଉପାୟ ନକଲେ ସମାଜର ବାତାବରଣ ଦୂଷିତ ହୋଇଯିବ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏମାନଙ୍କୁ ସାମାନ୍ୟ ଭତ୍ତା କି ବା ଭିକ୍ଷାଂଶ (dole) ଦାନଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦେଇ ମଧ୍ୟ ଏହି ରୁଗ୍ଣ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନାଶରୁ ରକ୍ଷା କରିବାର ଆଶା ବୃଥା ।

ସେଥିପାଇଁ ସରକାର କ୍ଷତି ପୂରଣରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା ନ ତୋଳି ଏମାନଙ୍କ କର୍ମଠ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ । କ୍ଷତି ପୂରଣ ନ ଦେଇ ଏମାନଙ୍କୁ ଦାଣ୍ଡରେ ଠିଆ କରାଇ ବେକାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇବା ଯେପରି ଅନୁଚିତ—ଏମାନଙ୍କ ହାତରେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଟଙ୍କାର ଅପବ୍ୟୟ ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାର ପଥ ଦେଖାଇ ଦେବା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅନ୍ୟାୟ ।

ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଜମିଦାର ବ୍ୟବସାୟରେ ଅର୍ଥ ଖଟାଇବେ । ସେଥିପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ମିଲ୍ ଆଦି ବସାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛନ୍ତି । ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାର ଏହିଭଳି କେତେକ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ଜମିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଏହି ଜମିଦାର ଶ୍ରେଣୀର ଭବିଷ୍ୟତ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବା କାମନା କରନ୍ତି । ସରକାର କଂଗ୍ରେସର ଆଦର୍ଶ ବିପରୀତରେ ମଧ୍ୟ ଦେଶକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ଶିଳ୍ପ ସଂଗଠନରେ ଧନୀ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏ ନୀତି ଏକ ମାରାତ୍ମକ ନୀତି । ଜମିଦାର ସଙ୍ଗେ ଜମିଦାରୀ ନାମ ଯିବ ସତ କିନ୍ତୁ ଏହି ଶିଳ୍ପ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କର ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ ଶତଗୁଣ ହୋଇଯିବ । ଏମାନଙ୍କ କବଳରୁ କୌଣସି ସରକାର ବର୍ତ୍ତିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷତି ପୂରଣର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇବା ନୁହେଁ । ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜମିଦାରଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁସାରେ, ଦକ୍ଷତା ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ । ଜମିଦାରୀ ନେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗରେ ବହୁ କର୍ମଚାରୀ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ପ୍ରଥମେ ଏମାନଙ୍କୁ ସେଥିରେ ନିଯୁକ୍ତି କରାଯାଇ ପାରେ । ଠାଉଟର ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପରାଧ ପ୍ରବୃତ୍ତିରୁ ପ୍ରଜା ସାଧାରଣଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଅଞ୍ଚଳର ସ୍ଥାନୀୟ ଜମିଦାରମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରି ଅନ୍ୟ ତହସିଲର ଆଦାୟରେ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦିଆଯାଇ ପାରେ । କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ-ଜନିତ ଅଳସ ମସ୍ତିଷ୍କ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କୁ ସତ୍ପଥକୁ ଆଣିବାର ଭାର ସରକାରର ବହନ କରନ୍ତୁ ।

ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କର ଅନ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ନକରନ୍ତୁ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକବିତା…

ହୋଇ ଥା'ନ୍ତି କି

ହୋଇ ଥା'ନ୍ତି କି ପ୍ରିୟାର ଅଧରର ଗାଢ଼ ଗୋ,
ଚୁମ୍ବୁଥିଲେ ରହି ଯାଆନ୍ତା ଜାଗର ଗନ୍ଧ ଗୋ ।

ହୋଇ ଥାଅନ୍ତି କି ଶ୍ରୀଚରଣର ହାଇହିଲ୍,
ଅବା 'ଇଭ୍‌ନିଂ ଏଠ' ଦିଶୁଥାନ୍ତି ଝଲମଲ୍ ।
ସ୍ପର୍ଶେ ତାହାର ଶିହରି ଯାଆନ୍ତା ତନୁ ଗୋ,
ଭାସି ଆସନ୍ତା କି ମଳୟ ପବନ ବନ୍ଧୁ ଗୋ ।

ବ୍ଲାଉଜ୍ ଯଦି ବା ହୋଇଥାଆନ୍ତି ମୁଁ ସନ୍ଧ୍ୟରେ,
ବକ୍ଷ ଛୁଅନ୍ତି ନିତି ସ୍ନେହପାଶେ ରହିରେ ।
ଚୁଡ଼ି ହୋଇଥିଲେ ଛୁଅନ୍ତି ଟିଜିଡ଼୍ କରଟି,
କଳାପିତା ହେଲେ ଭିଡ଼ନ୍ତି କବରୀ ଧାରଟି । !

ହୋଇ ଥା'ନ୍ତି କି କାନ ଫୁଲ ତୋର ସନ୍ଧ୍ୟା ଗୋ,
ସାଇତି ରଖନ୍ତି କେତେ ପ୍ରେମଭରା ବନ୍ଧ ଗୋ ।

ହୋଇଥା'ନ୍ତି କି ସରସ ପ୍ରେମର ଶଠାଇ,
ହସନ୍ତ ଗୋ ପ୍ରିୟା ଟେବୁଲ୍‌ରୁ ମତେ ଉଠାଇ ।
ଅବା ହୋଇଥିଲେ ଡ୍ରେସିଂରୁମ୍‌ର ବାଟିଗୋ,
ସ୍ନୋ—ପାଉଡରେ ଦେହ ଉଠୁଥାନ୍ତା ମାତି ଗୋ ।

ଘାସ ହୋଇଥିଲେ ଛୁଇଁ ମୋ' ପାଆନ୍ତା ଚରଣ,
ଫୁଲ ହୋଇଥିଲେ ଚୁମନ୍ତି ତା' ଓଠ ସରସ ।
ପତ୍ର ହୋଇ ମୁଁ ଫୁଟୁଥା'ନ୍ତି କି ସରରେ,
ଚିନ୍ତୁ ଧୋଇ ପ୍ରିୟା ଅଣନ୍ତା ମତେ ଘରରେ ।

ଦିନବାର ହେଲେ ପ୍ରିୟାତ ଧରନ୍ତା ମୋ' ନାମ,
ବରଷା ଦିନର ସ୍ନାତ ଶେଷବେଳ—ଏ ଯାମ ।
ଗୁଡ଼ର ହୋଇ ମୁଁ ଥାଅନ୍ତି କି ତାହା ପାଶରେ,
ବଳେ ଭିଡ଼ନ୍ତା ସେ ଅଛନ୍ତି ତା' ବାହୁ ପାଶରେ ।

ଛୁଅନ୍ତି କିଏ ମୁଁ ବର୍ଷା-ମୁଖର ରଜନୀ,
ବାତାୟନ ଖୋଲି ଅପେକ୍ଷେ ରହାନ୍ତା ସଜନୀ ।
ବିଜୁଳି ଆଲୋକେ ଦେଖନ୍ତି ତା' ମୁଖ ସରସ,
ବଜ୍ର କଟିନ ଛଡ଼ି ମୋ ଛୁଅନ୍ତା ହରଷ ।

ହୋଇଥା'ନ୍ତି କି ପ୍ରିୟା କଣ୍ଠର ହାର ଗୋ,
ବକ୍ଷ ପରଶ ଲଭୁଥାନ୍ତି ବାର ବାର ଗୋ ।

ଯଦୁନାଥ ଦାଶ ମହାପାତ୍ର

କବିତା…

ବେଦୁଇନ୍‌ର ଦେଶେ

(ମୁକ୍ତ ଛନ୍ଦ—ମାତ୍ରା ବୃତ୍ତ; ପଦ ୬।୭…୨ ମାତ୍ରା)

ଦିଗନ୍ତ ଯାଏ ପ୍ରାନ୍ତର ଖାଲି ଧୂସର ଓ ଗେରୁ ଲେଖା,
ମଝିରେ କେବଳ ଅଳ୍ପ ମରୁଦ୍ୟାନ,
ଅଙ୍ଗୁର ଖେଜୁ ଆଉ
ଚପଲ ଝାଉ ତରୁ ସଂଘର ନୀଳ ଛାୟା !
ସେଇ ବେଦୁଇନ୍ ଦେଶେ
ଗୁଲ ସହଚରୀ ରଚିବା ଅମର ଗୀତ
ପାରସୀ ବାଗିଚେ ଲାଲ ହୁଏ ଯହିଁ ଗର୍ବେ
ଡାଳିମ ଫୁଲର ମଧୁ
ଖଣରେ ତଣ୍ଡେଲ ବେଦୁଇନ୍ ବାରବଧୂ
ନଗ୍ନ ଦେହରେ ମଳୟ ଲଗାଏ ଅଙ୍ଗୁଳନା ଅନୁରାଗେ,
ଅଙ୍କଣେ ଅଳସୀ ନେତ୍ର
ଗୋରଚନା ଯହିଁ ଲେପି ଦେଇ ଯାଏ
ଅସ୍ତ ଅଚଳ ଯାଏ
ଅଗଣନ କଣ ଯାଏ ଧୂଳି ଝାଡ଼େ [illegible]
ସେଇ ବେଦୁଇନ ଦେଶେ
ଗୁଲ ସହଚରୀ ରଚିବା ଅମର ଗୀତ !
ଧନ ଶୋଷି ଯହିଁ ତମେ ଆଣିଦେବ ଜହ୍ନର ଲୁଟିବ ଥାଳ
ବୋର୍ଖାର ଫାଙ୍କ୍ ଦୁଇଟି ନଳୀନ ଆଖି
ଖେଳିବ ମତେ ଦେବ ସାଧ ଗୋଟିଏ ଛବି;
ଆରବୀ ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ଯହିଁ ସର୍ଜି ମରୁର ଦୁର୍ବ୍ୟ ଦଳେ
[illegible] ବାଣିଜ୍ୟେ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ଆଣିବ ସୁନିଶେଷେ
ବର୍ଣ୍ଣନ ଭୁଗେ ଅନାର ଓ ଗଜମୋତି
ଦିବସ ଆସିବ ଦ୍ୱିପ୍ରହର ମଣିତ ଚଳେ
ନୂତନ ଲଗନ ନୂତନ ସୁରରେ ପ୍ରିୟା ;
ସେଇ ବେଦୁଇନ୍ ଦେଶେ
ଚାଲ ସହଚରୀ ରଚିବା ଅମର ଗୀତ !
ଶସ୍ୟ ଶ୍ୟାମରେ ଅବନତ ଏଇ ମାଟି
ଦୁଷ୍ଟ ହେଲାଣି ଲୋକ ଓ ଶାସନ ଲୋଭେ
ଅସଂଯୋଗ ଓ ଯୋଜନାର ଲାଗି ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ପ୍ରାଣ;
ସେଇ ବେଦୁଇନ୍ ଦେଶେ
ମେଘ ଧୀମନ୍ତେ ନାହିଁ ଲାଗେ ଜଳ ରେଖା
ରୁକ୍ଷ ଜୀବନ ପୃଥ୍ୱୀ ହସଇ ଭୌତିକ ଅଭିମାନେ
ବାଣିଜ୍ୟ ବାମ୍ପ ବନ୍ଦରେ ଦ୍ୱୀପେ ଦ୍ୱୀପେ
ତୋଳେ ନାହିଁ କେବେ ଶ୍ଳାଘ୍ୟ ଗୁଞ୍ଜରଣ ।
ତଥାପି ଜୀବନେ ସହ ଦୁନ୍ଦୁଭିର ସୁର
ନୂତନ ଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରଥମ ସମାଜ ରଚେ ।
ସେଇ ବେଦୁଇନ୍ ଦେଶେ
ଗୁଲ ସହଚରୀ ରଚିବା ଅମର ଗୀତ ।
ଜନ୍ମ ପାଳନ କ୍ଷାରର ଅବାଦରେ
ଅମର କୁଟୀରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଧୂଳିକା [illegible]
ତାହାପରେ କେଉଁ ଶଶିର ଶିର୍ଣ୍ଣ ଗତେ
ବଳ [illegible] ମଧୁର ଚୁଳିକେ ଠାରେ
କମଳା ଲେମ୍ବୁ ବନେ
ଅମର କବର ଗଢ଼ିବାକୁ ଦେବା ଆଜି
ଲୟ୍‌ଲା ମଜନୁ ସମ;
ସେଇ ବେଦୁଇନ୍ ଦେଶେ

ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ହଂସପୁର

ଗତ ଏପ୍ରିଲ ସଂଖ୍ୟାରେ ରେଭେନ୍ସା ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟର କେତେକ ଛାତ୍ର ପ୍ରତିବା ଛାତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦର ନେଇ ସମାଲୋଚନା ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଦେଇଥିଲେ— ସେହି ସମାଲୋଚନାର ଶେଷଭାଗରେ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଏପରି ଧାରଣା କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗକୁ ମୁଁ ସମର୍ଥନ କରି ଦୁଇପଦ କହୁଛି—

ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା, ଅଭିନୟରେ ମାଷ୍ଟରାଣୀମାନେ କାହିଁକି ବଙ୍ଗଳା ମିଶାଇଲେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ— ଏହି ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଯେ ଛାତ୍ରୀମାନେ ବଙ୍ଗଳା ପୁରସ୍କାର ନିମନ୍ତେ ରାଜିହେଲେ କାହିଁକି ? ପୁଣି ନିଜରୁ ଗୋଟାଏ ଓଡ଼ିଆ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଜୋର ନ ଦେଲେ କାହିଁକି ?

ସମ୍ଭବତଃ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଏହି ଅସନ୍ତୋଷର ଭାବ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରେକ୍ଷା ... ଅରମ୍ଭ ହୋଇଥିବ— ଛାତ୍ରୀମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟ ଗୋଟିଏ ବା ଯୋଡ଼ିଏ ହେବ କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟ ହେବାର ସୂଚନା ପାଇଲେ, ସେତିକି ବେଳେ ଅସନ୍ତୋଷ ଭାବ ଜାଗି ଉଠିଥିଲା— ଛାତ୍ରୀମାନେ ଆଗରୁ 'ସମାଜ'ରେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ କେତେଜଣ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ବଙ୍ଗଳା ରୁଚି ମୁଗ୍ଧା ଅଟନ୍ତି— ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଆନୁକୂଲ୍ୟରୁ ଏ ସବୁ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ। ସେପରି ସ୍ଥଳରେ ଗୋଳମାଳ ନ କରି ବଙ୍ଗଳା ନ ଭାଙ୍ଗି ସେମାନେ ଅନେକ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କର ମାନ ମହତ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି କି ? ନିଜେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ପୁଣି ଏପରି ଗୋଳମାଳର ସୃଷ୍ଟିକରି ଅନେକ-ମାନଙ୍କୁ ଅପମାନ ନ ଦେଇ ସେମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିମତାର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି- ଛାତ୍ରୀମାନେ ମୂଳରୁ ରାଜି ନଥିଲେ ମାନେ, ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ପାଇବା ବେଳଠୁ ସେମାନେ ଯଦି ରାଜି ନଥିଲେ ତେବେ ଏ ଗୋଳମାଳ ହେଲା କିପରି ? ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ହେବା ବେଳେ କଣ ଛାତ୍ରୀମାନେ ନିଜର ମତ ଦେଇନ୍ତି ? ସେମାନଙ୍କୁ ସେତିକି ବେଳେ ପଚାରେ କିଏ ? ଓଡ଼ିଆଣୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଓ ବଙ୍ଗାଳୀ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀଙ୍କର ସାହ-ମତିରେ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ହୁଏ ।

ଛାତ୍ରୀଗଣ ଅଭିଯୋଗ କରି ନଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ବଙ୍ଗଳା ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷା କାଟିଯାଉ— ସେମାନେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟର ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଇଉରୋପର ଝିଅମାନେ ଯେଉଁମାନେ ବିଦୁଷୀ ସେମାନେ ୧୦।୧୨ ଭାଷା ଜାଣନ୍ତି । ଏଭଳି ଅଧିକ ଭାଷା ଜାଣିଲେ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବଢ଼େ ସିନା କମେ କି ? ଏହା ନିରେଟ ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ନିଜ ଦେଶର ଜାତିର ଭାଷାକୁ ଅବମାନନା କରି, ପର ଦେଶୀ, ପରଭାଷୀ, ପର ଜାତିକୁ ପୂଜା ପାଦରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବା ନିଜକୁ ଲଜ୍ଜା ନୁହେଁତ ଆଉ କଅଣ ?

ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଓଡ଼ିଶା "ଠାକୁର ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଦେଶ" କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏ ଉକ୍ତିଟା ବାଧିଲା, ସେମାନେ କି ସେହି କ୍ଲାସରୁ ପୋଥି ପତ୍ର ବାନ୍ଧି. ସ୍କୁଲରୁ ନାମ କଟାଇ. ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲେ ? ଏହା ଭେର ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ଖାଇବାରେ ଗାଳିବା ପରି ନୁହେଁଟି ଆଉ କଅଣ ?

ପୁଣି ସରଳା ଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଯେ ଆଜିକାଲି ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଓଡ଼ିଆଣୀ ବୋଲି ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଝିଅମାନଙ୍କର ଏ ଉନ୍ନତି କୋଉଠୁ ହେଲା ? ଏହି ବଙ୍ଗଳା ମାଷ୍ଟରାଣୀ-ମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ନୁହେଁତ ଆଉ କଅଣ ? ପ୍ରତି ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜରେ ଏମାନଙ୍କୁ ପୂରାଇ ଆଜି ଆମେ ଆମର ମୌଳିକତା ହରାଇ ସାରିବୁ । ଓଡ଼ିଆ ଘରର ଝିଅମାନେ ଘରୁ ପଳାଇବା ଅସମ୍ଭବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଯାହା ସ୍କୁଲରୁ ପାଆନ୍ତି ସେଠାରେ ସେମାନେ ଯାହା ଦେଖନ୍ତି, ଶିଖନ୍ତି ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ—

ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଆଜି ଝିଅମାନେ ଯେଉଁଭଳି ପାଠ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେତିକି ବଳ ଘରକୁ ଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ— ଚାହୁଁଛନ୍ତି— ଘରକରଣା ପାଇଁ— କିନ୍ତୁ ଛାତ୍ରୀଙ୍କର ବିବାହ ଉପରେ ଏତେ ଆକ୍ଷେପ କାହିଁକି ? ବିବାହ କରି କଣ ଦେଶର ଜାତିର ଉନ୍ନତି କରି ହୁଏନାହିଁ ? ଆମ ଦେଶରେ ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋଦାବରୀ ଦେବୀ ବିବାହ ପରେ ଦେଶର ଜାତିର ଓ ପରିବାରର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ତ ? ତେବେ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଯଥା ଆକ୍ଷେପ କାହିଁକି ?

ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି. ଯେ ଓଡ଼ିଆ ବାପା ମାଆମାନେ ବଙ୍ଗଳା ମାଷ୍ଟରାଣୀଙ୍କ ପଛ ଭକ୍ତ ହେବା ଓ ତାର କୃତଜ୍ଞ ରହିବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁକି ? ଯେଉଁମାନେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସି ନିଜର ଅନ୍ନ ସଂସ୍ଥାନ କରୁଛନ୍ତି । ଆମର ଟଙ୍କା ଓ ଆମର ଦାନ ଆମରି କୃପାରୁ ପାଉଣାରେ ପୁଣି ଆମର ଉପରେ ତାଙ୍କର ଘୃଣା ଅନାଦର ଓ ଅଭକ୍ତି ?— ସେଠାରେ କିପରି କୃତଜ୍ଞତା ଅର୍ପିବ ? ବଙ୍ଗାଳୀମାନେ ତ ଭଦ୍ର ପରିବାର ସମ୍ଭୂତ ଓ ଧନୀ ତେବେ ସେମାନେ ଏ ଦରିଦ୍ର ଓ ଠାକୁର ଗୁରୁଙ୍କର ଦେଶକୁ ଆସିବାକୁ ଗଲେ କାହିଁକି ? ତାଙ୍କ ଦେଶ କଅଣ ସେମାନଙ୍କୁ ପିତା ଲାଗୁଥିଲା ?

ବଙ୍ଗଳ ପିଲାଏ ଆଗ "ଦିଦି" 'ମାସୀମା' ଡାକୁଥିଲେ ଏବେ ଓଡ଼ିଆ ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ଡାକିଲେଣି । ତେବେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ କେତେ ଶୀଘ୍ର ହେଉନାହିଁ କି ? ଏପରି ଯଦି ଆମରି ଦେଶ ଓ ଆମରି ଜାତିର ଓ ଆମରିଏର ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ ତେବେ ଆମର ମୌଳିକତା କେଉଁଠି ରହିବ ? ତେଣୁ ପ୍ରତିବାଦକଙ୍କର ଏଥି ଉପରେ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ନ କରି ଠେଙ୍ଗା ମୁଣ୍ଡରେ ଠେଙ୍ଗା ପରି ଛାତ୍ରୀମାନେ ଦୋଷୀ— ସେମାନଙ୍କର ଦୁର୍ବଳତା ଭରି ରହିଛି— ଏଠିକି କହି ଆଉ ଗତକଥା ଶୋଚି କି ଲାଭ ? ଏପରି ଚାଲି ଭୁଲପଡ଼ିବା କଅଣ ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ନୁହେଁ ?

ଜଣେ ଛାତ୍ରୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ତାନାନାନା

ସାମନ୍ତ ସିଂହାର ସିଂହ ବିକ୍ରମରେ
ବଜାଇଚାଲିଣି ବିଜୟ ଭେରୀ
ମଙ୍ଗରାଜ ପରି ଅସ୍ମା ଭଉଁଲେଣି
ସଙ୍ଗ ମୋହଭାକୁ ଜାଡର ଭରୀ
...ଇତି ନାୟକ ଭବତା

ହେମନ୍ତ କାହାର ନାହିଁତ ହେମନ୍ତ
ଟୁଣ୍ଡିଲେ ଓଡ଼ିଆ ପକାଏ ଛେର
ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ବଢ଼େ ସେ ଗୋଦାବରୀ ।

× × +

ଖଣ୍ଡାୟତ-କ୍ଷତ୍ରିୟ ସଭା—ଇତି ନାୟକ
...ଖଣ୍ଡାୟତ ଶୁଦ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ କମ ଛଡା ?

+ × +

ଫୁଲମାଳର ଶୋଭ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଶିରୋନାମା ।
...ସୁତାମାଳ ସ୍ନେହରେ ପରିଣତ ହେଲଣି

+ × +

ଏବେ ମଧ୍ୟ ବେଳ ଅଛି—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପାଦକ ।
......ନାହିଁରେ ଫେଲ୍ ଦଅ ।

× × +

ମଣି ଓ କାଚ—ଉକ୍ତ କାଗଜ ସଂପାଦକୀୟ ।
କଚ କାଚ ମଣି ମଣି—
.. ...ଫେୟର ଦେବପାଣ୍ଡଙ୍କ ଦୋକାନରେ ଜଣା ଜଣ ।

+ + +

ଟେଡ଼ଜାତ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ—ସାରଙ୍ଗଧର
.. ମେଣ୍ଢାବାଲ ଓ ଜଡାଟେଲେ ।

× × +

ଅନ୍ଧାର ମୁଲକ—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ଶିରୋନାମା
.....କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ଗୋଲେକ ।

× × ×

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ପାଟିର ସାପ୍ତାହିକ ମୁଖପତ୍ର—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ।
......ମୁହଁ ତ ନାହିଁ-ଖାଲି ପତ୍ର ପଢ଼ୁଛୁ ।

× × +

ଓଡ଼ିଆ ଅମଲଙ୍କ ଦାବୀ—ସଂପାଦକ ।
......ନା ମଲ୍ଲ—ଅମଲ ପରି ?

× + +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ—ଇତି ନଗନ ।
......ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ ମାତ୍ର କିନ୍ତୁ ବିଜ୍ଞାପନର ବିନାମୂଲ୍ୟରେ ।

× + ×

ଭଞ୍ଜ ସାହିତ୍ୟରେ ମାନବିକ ଉପାଦାନ—ପ୍ରବନ୍ଧ
...ମାନବିକ ସଂପ୍ରଦାନ ଓ ଅପାଦାନ ଆଲୋଚନା ଭୁଲ୍ ।

× + ×

ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ପରିଣତି—ସମାଜ ସଂପାଦକୀୟ ।
...ଅଇଠଲ ବାଇଚକାଳି ମହାପାତ୍ର ।

+ × ×

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ପୁସ୍ତ ଶାଖା—ସମ୍ବାଦ
......ସ୍ୱଶାଖା ହେଲଣି

× + ×

ସାଧବ ଝିଅ—ଅଲୋକପୂର୍ଣ୍ଣା ଥିଏଟର୍
......କାଳିଗଳିକୁ ତ ଯିବୁ ନାହିଁ—ବୋଲେ ତୁ ଟି ।

× × +

ପୂର୍ବତେଜଜାତ ପୁନଯୁନ—ସମାଜ ସଂପାଦକୀୟ
......ମୂଳରୁ ନେବଦ ଅଟୁଛି ।

+ + +

ସର୍ବୋଦୟୀ ପ୍ରାଦେଶିକତା ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ—ଇତି ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକ ସଭାରେ ଡାକ୍ତର ଘୋଷ ।
......ଘଡ଼ ଘଡ ବୋଲ କାହାର ଅଜ୍ଞା ?

× × ×

ଶେଷ କେଉଁଠି ?—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂପାଦକୀୟ
......ସରକାର କୋଠି ଠିଁ ।

+ + ×

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନୀଳଗିରି ଦଖଲ କଲେ କାହିଁକି—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ନେହଡ଼ା ଲାଗନ ।
......ଖୁର୍ଣ୍ଣିରୁ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ମନେ ପଡ଼େ ନାହିଁକି ?

× × +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଶା—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।
......ବୈତରଣୀ ନଦୀ ମଧ୍ୟ ।

× × +

'ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ କାଗଜ' ଏକ ବ୍ରୁଟି ଯୁବକଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ହେବା ଉଚିତ—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂପାଦକ ।
......ବାକୀ ପ୍ରାପ୍ୟ ବଚନ ନଟବାଧତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ।

× × ×

ଲୀଗର ଚୈତନ୍ୟୋଦୟ—ମାତୃଭୂମି ସଂପାଦକ ।
......ଏତା ଭେତନ ଦୂରହୋଯାଉ କଥା ହୋଇଥିବ ।

+ × +

ଖାଇବା ଭାତରୁ ବସ୍ତା କାହାରୁଛି—ଇଧି ମାତୃଭୂମିରେ ମୋଟା ଚୁଡ଼ି ଅ ।
.. ...ଆପଣଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଯେ ବାହାରିଲା ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାସନ ବିଶୃଙ୍ଖଳା—ବ୍ରଜବନ୍ଧୁ ଦାସ ଏମ୍, ଏ, ବି, ଏଲ୍.
......ଓଟରେ ଓଟ ଟୋ ପିଟିରେ କୁଜ ।

+ × +

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଆଲୋଚନା ବୈଠକ—ମାତୃଭୂମି ସଂବାଦ !
......ସେଇଟି ଅଚମ୍ଭ ଓ ଖେଦ ।

+ + +

ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ କର୍ମ ପନ୍ଥା—ମାତୃଭୂମିରେ
......ବୁଧାନାଥଃ ଯେନ ଗତଃ ସ—

× + ×

ମହାତାବଙ୍କ ବାପ ଲଟେଙ୍କ ଛେଲକୁ ଖାଇବ—ଇତି ଓଡ଼ିଆ
......ଲଟଙ୍କ ଛେଲିଙ୍କ ମାଙ୍କ ଅପରାଧ ?

+ × ×

ଟୋକାମୁଣ୍ଡ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଛାଡ଼—ଓଡ଼ିଆ
......ଛାଡ଼ପତ୍ର ଲେଖିଦଅ ।

× + +

ଭାରତମାତା ଦାନ୍ତଧରା ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କୁ—ବିଜ୍ଞାପନ
...... ପାକିସ୍ତାନବାଦୀର ବୃତ୍ତି ?

+ × ×

ଅଧିକାରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲା ଛାଡ଼ି କଂଗ୍ରେସ—ସଂବାଦ
......ଅଧି ଖା—ଭାତ ଖା ।

× × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁଂସିଆର

ଗତ ଏପ୍ରିଲ ସଂଖ୍ୟାରେ ରେଭେନ୍ସା ବାଳିକା ବିଦ୍ୟାଳୟର କେତେକ ଛାତ୍ର ପ୍ରତିବା ଛାତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦର ଯେଉଁ ସମାଲୋଚନା ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଦେଇଥିଲେ— ସେହି ସମାଲୋଚନାର ବଦଳରେ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପକ୍ଷରୁ ଶ୍ରୀମତୀ କେ. ସେମାନଙ୍କୁ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗକୁ ପୁଣି ସମର୍ଥନ କରି ଦୁଇପଦ କହୁଛନ୍ତି—

ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା, ଅଭିନୟରେ ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀମାନେ କାହିଁକି ବଙ୍ଗଳା ମୁହାଇଲେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ— ଏହି ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଯେ ଛାତ୍ରୀମାନେ ବଙ୍ଗଳା ପୁରାଇବା ନିମନ୍ତେ ରାଜିହେଲେ କାହିଁକି ? ପୁଣି ସ୍କୁଲରୁ ଗୋଟିଏ ଓଡ଼ିଆ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଯୋର ନ ଦେଲେ କାହିଁକି ?

ସେମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏହା ଅସନ୍ତୋଷର ଭାବ ଦେଖାଇ ପ୍ରେଷ୍ଟା ସ୍କୁଲରେ ଥରେ ହୋଇଥିଲା— ଛାତ୍ରୀମାନେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟ ଗୋଟିଏ ବା ଯୋଡ଼ିଏ ହେବ କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟ ହେବାର ସୂଚନା ପାଇଲେ, ସେତିକି ବେଳେ ଅସନ୍ତୋଷ ଭାବ ଜାଗି ଉଠିଥିଲା— ଛାତ୍ରୀମାନେ ଆଗରୁ 'ସମାଜ'ରେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ କେତେଜଣ ଓଡ଼ିଆଣୀ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ବଙ୍ଗଳା ରୁଚି ମୁତାବକ ଅଛନ୍ତି— ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁକୂଳଂରୁ ଏ ସବୁ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସେପରି ସ୍କୁଲରେ ଗୋଳମାଳ ନ କରି ବଙ୍ଗଳା ନ ଶିଖି ସେମାନେ ଅନେକ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କର ମାନ ମହତ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି କି ? ନାଚକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ପୁଣି ଏପରି ଗୋଳମାଳର ସୃଷ୍ଟି କରି ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ଅପମାନ ନ ଦେଇ ସେମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିମତୀର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି- ଛାତ୍ରୀମାନେ ମୂଳରୁ ରାଜି ନଥିଲେ ମାନେ, ପ୍ରଥମ ସୂଚନା ପାଇବା ବେଳଠୁ ସେମାନେ ଯଦି ରାଜି ନଥିଲେ ତେବେ ଏ ଗୋଳମାଳ ହେଲା କାହିଁକି ? ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଦେବା ବେଳେ କଣ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦେଖନ୍ତି ? ସେମାନଙ୍କୁ ସେତିକି ବେଳେ ପଚାରିବା ଭଲ ? ଓଡ଼ିଆଣୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଓ ବଙ୍ଗାଳୀ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟରେ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ହୁଏ ।

ଛାତ୍ରୀଗଣ ଅଭିଯୋଗ କରି ନଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ବଙ୍ଗଳା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷା ଉଠିଯାଉ— ସେମାନେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ବଙ୍ଗଳା ଅଭିନୟର ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତବର୍ଷର ଝିଅମାନେ ଯେଉଁମାନେ ବିଦୁଷୀ ସେମାନେ ୧୦।୧୨ ଭାଷା ଜାଣନ୍ତି । ବେଶୀ ଅଧିକ ଭାଷା ଜାଣିଲେ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବଢ଼େ ସିନା କମେ କି ? ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ନିଜ ଦେଶର ଜାତିର ଭାଷାକୁ ଅବମାନନା କରି, ପର ଦେଶୀ, ପରଭାଷା, ପର ଜାତିଙ୍କୁ ପୂଜା ସାଦରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବା ନିଜକୁ ଲଜ୍ଜା ନୁହେଁ ତ ଆଉ କଅଣ ?

ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଓଡ଼ିଶା "ଠାକୁର ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ଦେଶ" କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଏ ଉକ୍ତିଟା ବାଧିଲା, ସେମାନେ କି ସେହି କ୍ଲାସରୁ ପୋଥି ପତ୍ର ବାନ୍ଧି, ସ୍କୁଲରୁ ନାମ କଟାଇ ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲେ ? ଏହା ବେଳର ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ଖାତାରେ ଗାଳିବା ପରି ନୁହେଁ ତ ଆଉ କଅଣ ?

ପୁଣି ସରଳା ଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଯେ ଆଜିକାଲି ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଓଡ଼ିଆଣୀ ବୋଲି ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ଝିଅମାନଙ୍କର ଏ ଉନ୍ନତି କୋଉଠୁ ହେଲା ? ଏହି ବଙ୍ଗଳା ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ନୁହେଁ ତ ଆଉ କଅଣ ? ପ୍ରତି ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜରେ ଏମାନଙ୍କୁ ପୂରାଇ ଦେଇ ଏଠି ଆମର ମୌଳିକତା ହରାଇ ସାରିଲୁଣି । ଓଡ଼ିଆ ଘରର ଝିଅମାନେ ଘରୁ ବାହାରୁ ଅଶିକ୍ଷିତ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଯାହା ସ୍କୁଲରୁ ପାଆନ୍ତି ସେଠାରେ ସେମାନେ ଯାହା ଦେଖିବ, ଶିଖନ୍ତି ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ—

ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଲେଖିଛନ୍ତି, ଯାର ଝିଅମାନେ ଯେତେ ମାଠ ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସେତିକି ବଡ଼ ଘରକୁ ଯିବାକୁ ଲାଗିଛନ୍ତି— ଯାଉଛନ୍ତି— ଘରକରଣା ଯାଉଁ— କିନ୍ତୁ ଛାତ୍ରୀଙ୍କର ବିବାହ ଉପରେ ଏତେ ଆକ୍ଷେପ କାହିଁକି ? ବିବାହ କରି କଅଣ ଦେଶର ଜାତିର ଉନ୍ନତି କରି ହୁଏନାହିଁ ? ଆମ ଦେଶରେ ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ମାଳତୀ ଚୌଧୁରୀ ଶ୍ରୀମତୀ ରମାଦେବୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଗୋଦାବରୀ ଦେବୀ ବିବାହ ପରେ ଦେଶର ଜାତିର ଓ ପରିବାରର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ତ ? ତେବେ ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଯଥା ଆକ୍ଷେପ କାହିଁକି ?

ପୁଣି ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳାଦେବୀ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି, ପଢ଼ ଓଡ଼ିଆ ବାପା ମାଆମାନେ ବଙ୍ଗଳା ମାଷ୍ଟ୍ରାଣୀଙ୍କ ପାଦ ଧୋଇ ପିଇବା ଓ ତାଙ୍କ କୃତଜ୍ଞ ରହିବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ କି ? ଯେଉଁମାନେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସି ନିଜର ଅନ୍ନ ସଂସ୍ଥାନ କରୁଛନ୍ତି । ଆମର ଟଙ୍କା ଓ ଆମର ଦାନ ଆମରି କୃପାରୁ ପାଉଛନ୍ତି ପୁଣି ଆମରି ଉପରେ ତାଙ୍କର ଘୃଣା ଅନାଦର ଓ ଅଭକ୍ତି ?— ସେଠାରେ କିପରି କୃତଜ୍ଞତା ଆସିବ ? ବଙ୍ଗାଳୀମାନେ ତ ଭଦ୍ର ପରିବାର ସମ୍ଭୂତ ଓ ଧନୀ ତେବେ ସେମାନେ ଏ ଦରିଦ୍ର ଓ ପାପୀ ଗୁରୁଜନ ଦେଶକୁ ଆସିବାକୁ ଗଲେ କାହିଁକି ? ତାଙ୍କ ଦେଶ କଅଣ ସେମାନଙ୍କୁ ପିତା ଲାଗୁଥିଲା ?

ବଙ୍ଗଳା ଦିନ୍ଦାଏ ଥରେ "ଓଡ଼ିଆ" 'ମାଣ୍ଡିଆ' ଡାକୁଥିଲେ ଏବେ ଓଡ଼ିଆ ଝିଅମାନେ ମଧ୍ୟ ଡାକିଲେଣି । ତେବେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ କେତେ ଶୀଘ୍ର ହେଉନାହିଁ କି ? ଏପରି ଯଦି ଆମରି ଦେଶ ଓ ଆମରି ଜାତିର ଓ ଆମରି ଘରର ଝିଅଙ୍କ ଉପରେ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ ତେବେ ଆମର ମୌଳିକତା କେଉଁଠି ରହିବ ? ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଏଥି ଉପରେ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ନ କରି କେଉଁଠା ମୁଣ୍ଡରେ ଠେଙ୍ଗା ମାରି ଛାତ୍ରୀମାନେ ଦୋଷୀ— ସେମାନଙ୍କର ଦୁର୍ବଳତା ଭରି ରହିଛି— ଏଠି କ'ଣ କହି ଆଉ ଗତକଥା ଶୋଚ କରିବ ? ଏପରି ଗାଳି ଲୁଚିପଡ଼ିବା କଅଣ ନିଜର ଦୁର୍ବଳତା ନୁହେଁ ?

ଜଣେ ଛାତ୍ରୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନାଟାନା

ସାମନ୍ତ ସିଂହାର ସିଂହ ବିକ୍ରମରେ
ବଜାଇଲେଣି ବିଜୟ ଭେରୀ
ମଙ୍ଗରାଜ ପରି ଅସ୍ଥା ଉଡ଼ାଇଲେଣି
ମଙ୍ଗ ମୋଡ଼ିବାକୁ ଜାତର ତରୀ
...ଇତି ନାୟକ କବିତା
ହେମନ୍ତ କାହାର ନାହିଁତ ତେମନ୍ତ
ଟୁଣ୍ଟେଲ ଓଡ଼ିଆ ପକାଏ ଛେର
ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ବଡ଼େ ସେ ଗୋଦାବରୀ ।

× × +

ଖଣ୍ଡାୟତ-କ୍ଷତ୍ରିୟ ସଭା—ଇତି ନାୟକ
...ଖଣ୍ଡାୟତ ଶୁଦ୍ର, ବ୍ରାହ୍ମଣ କମତିବା ?

+ × +

ଫୁଲମାଳର ଲୋଭ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଶିରୋନାମା ।
...ସୁତାମାଳ ଲୋଭରେ ପରିଣତ ହେଲଣି

+ × +

ଏବେ ମଧ୍ୟ ବେଳ ଅଛି—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପାଦକ ।
......ନାହିଁରେ ଠେଲ ଦିଅ ।

× × +

ମଣି ଓ କାଚ—ଜନ୍ମ କାଗଜ ସଂପାଦକୀୟ ।

କାଚ କାଚ ମଣି ମଣି—
.. ...ଲୋଭୀ ବେପାରୀଙ୍କ ଦୋକାନରେ କଣା ଜଣ ।

+ + +

ଚଉଜଗ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ—ସାରଙ୍ଗଧର
.. ମେଣ୍ଢାବାଲ ଓ ଜଡ଼ାତେଲେ ।

× × +

ଅନ୍ଧାର ମୂଲକ—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ଶିରୋନାମା ·
.....କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ଗୋଲେଇ ।

× × ×

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟଙ୍କ ପାଟିର ସାପ୍ତାହିକ ମୁଖପତ୍ର—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ।
......ମୁହଁ ତ ନାହିଁ-ଖାଲି ପତ୍ର ପଢ଼ୁଛି ।

× × +

ଓଡ଼ିଆ ଅମଲଙ୍କ ଦାବୀ—ସଂପାଦକ ।
......ନା ମଲ୍ଲ—ଅମଲ ପରି ?

× + +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଦେଶ—ଇତି ନବୀନ ।
......ଶିବୈଧର୍ଯ୍ୟ ମାତ୍ର କରୁଛି ବିଜ୍ଞାପନର ବିନାମୂଲ୍ୟରେ ।

× + ×

ଉଚ୍ଚ ସାହିତ୍ୟରେ ମାନବକ ଜଗାଦାନ—ପ୍ରବନ୍ଧ
...ମାନବକ ସଂପ୍ରଦାନ ଓ ଅପାଦନ ଅଲୋଚନା ଗ୍ଲ୍ ।

× + ×

ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ପରିଣତି—ସମାଜ ସଂପାଦକୀୟ ।
...ଅଇଲେ ବାଇକୋଳି ମହାପାତକ ।

+ × ×

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ପୁରୀ ଶାଖା—ସମ୍ବାଦ
......ବିଶାଖା ହେଲଣି

× + ×

ସାଧବ ଝିଅ—ଅଲନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣାଥିଏଟର
......ଭାଲିଗଲାକୁ ତୁ ଫିରୁ ନାହିଁ ଟି—ବୋଲେ ତୁ ଟି ।

× × +

ପୂର୍ବତେଲଙ୍ଗାଣ ନେତୃସମ୍ମିଳନୀ—ସମାଜ ସଂପାଦକୀୟ
......ମୂଳରୁ ନବେ ଅଛି ।

+ - +

ସର୍ବାଦୌ ପ୍ରାଦେଶିକତା ଛାଡ଼ିବାକୁ ହେବ—ଇତି ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକ ସଭାରେ ଡାକ୍ତର ଘୋଷ ।
......ଘଡ଼ ଘଡ଼ ବୋଲି କାହାର ଅଛି ?

× × ×

ଶେଷ କେଉଁଠି ?—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂପାଦକୀୟ
......ସରକାର କୋଠି ଠି ।

+ + ×

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାଲଗିର ଦଖଲ କଲେ କାହିଁକି—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ନେହିଁ ଲାଗନ ।
......ଖୁଣ୍ଟିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ମନେ ପଡ଼େ ନାହିଁକି ?

× × +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଶା—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।
......ବୈତରଣୀ ନଦୀ ମଧ୍ୟ ।

× × +

'ଉଚ୍ଚିମୁଖ ଛାତ୍ର' ଏବଂ ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକଙ୍କର ମନ ହେବା ଉଚିତ—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂପାଦକ ।
......ବାକୀ ପ୍ରାପ୍ୟ ବଚନ ନିବୋଧିତ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ।

× × ×

ନଗର ଚୈତନ୍ୟୋଦୟ—ମାତୃଭୂମି ସଂପାଦକ ।
......ତିଥି ଦେଖି ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଚାହୁଁ ହୋଇଥିବ ।

+ × +

ଖାଇବା ଲୋକଙ୍କୁ ବାସ୍ତା ଦାହାନ୍ତ—ଇତି ମାତୃଭୂମିରେ ମୋଟା ଲୁଚିଥା ।
.. ...ଅପଣାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଯେ ବାହାରିଲା ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶାସନ ବିଶୃଙ୍ଖଳା—ବ୍ରଜବନ୍ଧୁ ଦାସ ଏମ୍, ଏ, ବି, ଏଲ୍,
......ଓଠରେ ଓଠ ଚୋ ପିଟିରେ କୁଜ ।

+ × +

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଅଲୋଚନା ବୈଠକ—ମାତୃଭୂମି ସଂବାଦ !
......ଯେଉଁଠି ଅରମ୍ଭ ଓ ଶେଷ ।

+ + +

ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ କର୍ମ ଚିନ୍ତା—ମାତୃଭୂମିରେ
......ହିଧାନାଥଃ ଯେନ ଗତଃ ସା—

× + ×

ମହାତ୍ମାଙ୍କ ବାପ ଲଟଙ୍କ ଛେଲକୁ ଖାଇବ—ଇତି ଓଡ଼ିଆ
......ଲଟଙ୍କ ଛେଲିଙ୍କ ମାଙ୍କ ଅପରାଧ ?

+ × ×

ବୋରମୁହଁ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଛାଡ଼—ଓଡ଼ିଆ
......ଛାଡ଼ପତ୍ର ଲେଖିଦିଅ ।

× + +

ଭାରତମାତା ଦାନ୍ତଧରା ଗୁଣ୍ଡ—ବିଜ୍ଞାପନ
...... ପାକିସ୍ତାନବାବାର ବୁଣ୍ଡି ?

+ × ×

ଅପିକାରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜଲ ଛାଡ଼ି କଂଗ୍ରେସ—ସଂବାଦ
......ଅଫି ଖା—ଭାତ ଖାନା ।

× × +

Digitized by srujanika@gmail.com

୭୧ । ଭିଏଟ ସାହିତ୍ୟ ଓ କମ୍ୟୁନିଜମ୍

ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

କମ୍ୟୁନିଜମ୍‌ର ମୂଳଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଶ୍ରେଣୀହୀନ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ଗଠନ । କମ୍ୟୁନିଜମ୍‌ର ମାନବିକତା, ଦେଶ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଭୌଗୋଳିକ ସୀମାରେଖାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବାହାରେ ଯେଉଁ ରୂପରେ କମ୍ରେଡ୍ ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କୁ, କମ୍ୟୁନିଜମ୍‌ର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଦର୍ଶକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ୧୯୩୯ ମସିହା ପରଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୁଷ ସୈନିକଙ୍କୁ ଶପଥ ନେବାକୁ ପଡ଼େ···

"ମୋର ଜୀବନର ଅନ୍ତିମ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ମୋ ପିତୃଭୂମିର ସେବା କରିବ ।"

ସେ 'ପିତୃଭୂମି' କମ୍ୟୁନିଜମ୍‌ର ବିଶାଳ ପୃଥିବୀ ନୁହେଁ, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସୋଭିଏଟ୍ ରୁଷିଆ ।

କମ୍ୟୁନିଜମ୍‌ର ଏ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ନୀତିର ପରିଚୟ, ସମସାମୟିକ ସୋଭିଏଟ୍ ସାହିତ୍ୟରୁ ମିଳେ । ସୋଭିଏଟ୍ କବି ମାନଙ୍କର କବିତା, "ଜନନୀ ରୁଷିଆର ପବିତ୍ର ମାଟିର" ସ୍ତୁତିଗାନରେ ଅଣୁ ମୁଖର । କବି ଗ୍ରୁସେଭ୍ ୧୯୪୨ରେ ଯେ କବିତା ପାଇଁ ଷ୍ଟାଲିନ୍-ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ କବିତା ହେଉଛି— 'ମୁଁ ରୁଷୀୟ-ମାଟିର ସନ୍ତାନ ।' ସେହିବର୍ଷ ଷ୍ଟାଲିନ୍ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ଉପନ୍ୟାସ ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ ସେହିକଥା । ଅଷ୍ଟ୍ରୋବସ୍କୀଙ୍କର "ଗ୍ରେଟ୍ ମୁରାଭୀ" ଯ୍ୟାନଙ୍କର "ଚେଙ୍ଗୀଜ୍‌ଖାଁ" "ଫଲ୍ ଅଫ୍ ପ୍ୟାରିସ୍" ସବୁ କେବଳ ଅତୀତରେ ରୁଷିଆର ଜାତୀୟ ନେତା ମାନଙ୍କର ଜୀବନକଥା । ରୁଷିଆର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଓ ନାଟ୍ୟ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଏଇଆ । ଅଲେକ୍‌ସୀ ଟଲଷ୍ଟୟଙ୍କର "ପୀଟର" ଷ୍ଟାଲିନଙ୍କର ନିଜ ଜୀବନର ଏକ ନାଟ୍ୟ-ରୂପାୟନ ମାତ୍ର ।

ଶାସନ ତନ୍ତ୍ରକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନ ପଡ଼ିଲା, ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷା-ଧାରାକୁ ଶାସକ ମାନଙ୍କର ପ୍ରୟୋଜନ ବୋଧରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା । ତେଣୁ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲେଖାହେଲା ନୂଆ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ, ନୂଆ ଇତିହାସ । ପୁରାତନ ଘଟଣା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ପ୍ରୟୋଜନ ବୋଧରେ ନୂତନ ଅର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଜର୍ମାନୀରେ ହିଟଲର ଠିକ୍ ଏହି ପନ୍ଥା ଧରିଥିଲେ । ଫଳରେ ସ୍ପାର୍ଟାକାସ ଓ ଦାନ୍ତନଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଲେନିନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ପୂଜ୍ୟାସ୍ପଦ ବିପ୍ଳବୀ ମାନଙ୍କର ଇତିହାସକୁ କଦର୍ଯ୍ୟ ଓ କଳଙ୍କିତ କରି ଲେଖା ହେଲା— "ସେମାନଙ୍କ ବିପ୍ଳବ ଭିତରେ ଆଦର୍ଶ ଠାରୁ ଦସ୍ୟୁବୃତ୍ତି ଥିଲା ବେଶୀ ।"

କେବଳ ଏକମାତ୍ର ବିପ୍ଳବୀ— ଷ୍ଟାଲିନ୍ । [illegible] ବହୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଅତିମାନବ ।

ଏଇଥିପାଇଁ ସମସାମୟିକ ରୁଷ ସାହିତ୍ୟରେ ଆଉଜଣେ ଡଷ୍ଟୋଭେସ୍କି, ଆଉଜଣେ ଗର୍କୀ, ଆଉଜଣେ ଚେକଭ୍ କିମ୍ବା ଆଉଜଣେ ପୁଷ୍କିନ୍‌ଙ୍କର ସନ୍ଧାନ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ଆଜିର ସୋଭିଏଟ୍ ଲେଖକମାନଙ୍କ ମତରେ ସାହିତ୍ୟର ଆଦର୍ଶ ହେଉଛି ବୁଲେଟିନ୍ ଲେଖିବା । ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି "ପାର୍ଟି"କୁ ବଳବତ୍ତର କରିବା । କଳା ବା ସଂସ୍କୃତି ଆଜି ସବୁ ଯାହା ବହୁଳ ଅବଶିଷ୍ଟ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କର ଅଭିଧାନରେ ସେ ସବୁ କେବଳ ବୁର୍ଜୋୟା ମନର ଗୋଟାଏ ବିକାର । ଫଳରେ କେବଳ ବିକାଶ ଓ ପ୍ରଚାରଣା-ମୁଖୀ କବି ପ୍ରତିଭା ନିକଟରେ କାନ୍ତ ସୃଜନ-ଶକ୍ତି ଯେ ଏଠି ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଭିତରେ ବିଳୟ ପାଉଛି, ତାହାର ଇୟତ୍ତା ନାହିଁ । ବ୍ୟର୍ଥତାର ଏ ଗ୍ଲାନିରେ, ରୁଷୀୟ କବି ମାୟାକୋଭସ୍କିଙ୍କର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସମସାମୟିକ ସୋଭିଏଟ୍ ସାହିତ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଅତି ବଳିଷ୍ଠ ଓ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦ ।

—✦—

କବିତା···

ଧନ୍ୟାଧନ୍ୟା

ସମୀର-ଦୋଳାରେ ଦୋଳି ଖେଳେ ଫୁଲବଧୂ,
ଗାଇ ଗୀତ ଅଳି ଚୁମ୍ବେ ତାର ମୁଖ ମଧୁ,

ହସି ହସି ରବି ଆସେ କରଜାଳ ଢାଳି,
ଅବନତ ମୁଖେ ହସେ ଫୁଲ ସୁକୁମାରୀ ।

ଦୂରେ—ବହୁଦୂରେ ସୁଗନ୍ଧ ସମ୍ଭାଷଣେ,—
ଆଲିଙ୍ଗି ହସୁଛି ପ୍ରାଣ-ପୂର୍ଣ୍ଣ ମହୋଲ୍ଲାସେ ।

ଝୁଲୁଛି ଧାନ । ଦୂର୍ବା-ଶେଯ ମହାନନ୍ଦେ,—
ନାଚିଲ ଧରଣୀ ବୁଡ଼ିଅଛି ପ୍ରେମ ଛନ୍ଦେ ।

ଧନ୍ୟ ସେ ଆଙ୍କେ ଧରଣୀର ସ୍ୱର୍ଗ-ଛବି,
ଯେ ପ୍ରୀତିରେ ଗିର ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ସତ୍ୟ-ରବି ।

ସେ ପ୍ରୀତିରେ ଯାଉ ଏ ନାଚିଲ ଧରା ଭରି,
ମାଟିଧରା ହେଉ ବଇକୁଣ୍ଠ-ପୁର ପରି ।

ଶୈଳବାଳା

—✽—

ପ୍ରମାଦ

ଗତ ସଂଖ୍ୟାରେ ହଂସପୁର [illegible] ଲେଖିକା ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ଦେବୀ । ନାମ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ପାରିନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

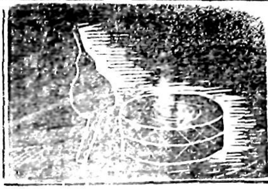

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର ଦେଶୀୟ ପ୍ରାଚୀନ କଳା, ... ଶିଳ୍ପ, ଜାତିର ଗୌରବ ବଢ଼ାଇବା ଯୁବମନର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବା । ୨ । 'ଉତ୍କଳ'ର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପରସ୍ପର ଭାବ ବିନିମୟ ଦ୍ୱାରା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମ, ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା, ସାହସ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭିମୁଖ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ ଊଣା ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସହୀଦ ଜୀବନୀ ୬

ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ

ଇଂରାଜୀ ସନ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ । କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ କମିଟୀ ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବ କଲେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ପାଇଁ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ କିପରି ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିପାରିବ ଏହା ଥିଲା କମିଟିର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।.........

ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦେଇ ଫେରୁଥାନ୍ତି ଜୟପୁର । ହଠାତ୍ ସେ ଗିରଫ ହୋଇ ବନ୍ଦୀହେଲେ କୋରାପୁଟ ଜେଲରେ । ପରେ ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଘେରାଉ ଏବଂ ଅଫିସରେ ଥିବା ଟଙ୍କା ପଇସା ଆଦି ଓ ସବୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ଜବତ୍ କରାଯାଇ କମିଟିର ସଭ୍ୟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାହୁ ଏବଂ ନବରଙ୍ଗପୁରର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ... ଠାକୁରଙ୍କୁ ହଠାତ୍ ଗିରଫ କରାଗଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଘୋଷ ରାଧୁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଠାରୁ ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନର ସନ୍ଦେଶ ନେଇ ଫେରିବେ ବୋଲି କୋରାପୁଟ ବାସୀ ଏଣେ ଉଦ୍‌ଗ୍ରୀବ, କିନ୍ତୁ ସେ ହୋଇଗଲେ ବନ୍ଦୀ ।—କ୍ରମେ କୋରାପୁଟ କାରାଗାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କ କୋଳାହଳରେ ଭରି ଉଠିଲା ।... .

କୋରାପୁଟ ହାଟରେ 'ଏକପଇସିଆ ଟିକସ' ଦେବାକୁ ଲୋକେ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ । ଏହ ହେଲା ଆନ୍ଦୋଳନର ଉପକ୍ରମ । ଏହି ଟିକସ ଦେବାକୁ ଲୋକେ ବହୁଦିନ ଅପତ୍ତି କରି ଆସୁଥିଲେହେଁ ସେଥିପାଇଁ ତାହା ତୀବ୍ର ଉଠିଲା ଏବଂ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସହାୟ କଲା ଜମିଦାର ମାନଙ୍କର ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର । ମାଲ୍‌କାନଗିରି ତାଲୁକ ଏବଂ ନବରଙ୍ଗପୁର ତାଲୁକମାନଙ୍କରେ ପୁଲିସ ପକ୍ଷରୁ ଗୁଳି ବର୍ଷଣ ଚାଲିଲା । ଏହି ଅତ୍ୟାଚାର ଦେଖି ଜଣେ ସାଧାରଣ ଯୁବକ ବାଧିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ୨୦୦୦ ଜନତାର ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇ ମାଥିଲି ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରାକଲେ । ବାଟରେ ଥିବା ମାଟି ଥାନାରେ ସେ ଟିକିଏ ବସି ବିଶ୍ରାମ ନେଲେ । ସେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ—ସରକାର ସହିତ ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇ ଦେବାକୁ ଏବଂ ଦେଶରୁ ପର ଶାସନ ଦୂରକରି ସ୍ୱାଧୀନ ଜାତୀୟ ସରକାର ସଙ୍ଗଠନ କରିବାକୁ । ଏହିକଥାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପୁଲିସ ଗର୍ଜି ଉଠିଲା ଯେ ତାଙ୍କର ବକ୍ତୃତା ଆପତ୍ତିଜନକ ଭେଣି ଆଇନ ଅନୁସାରେ ସେ ହେଲେ ବନ୍ଦୀ ।

÷ ÷ ÷

ତା ପରେ—ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲେ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ବିରାଟ ଜନତା, ସେମାନଙ୍କ ନେତାଙ୍କର ମୁକ୍ତି ଦାବି କରି । ପରିଣାମରେ ଗୋଲମାଲର ସୂତ୍ରପାତ ହେବା ଦେଖି ପୁଲିସ୍ ଜନତାକୁ ଛାଡ଼ିଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା । ପରେ ପରେ ଚାଲିଲା—ଲାଠି ଏବଂ ବନ୍ଧୁକର ଘନ ଘନ ଏବଂ ନିର୍ମମ ବର୍ଷଣ ।· · ·ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ ଛ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଶତାଧିକ ଲୋକ ହେଲେ ଆହତ । ଏତିକରେ ଅତ୍ୟାଚାର ବନ୍ଦ ହେଲା ନାହିଁ । ପୁଲିସକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ଲାଗି କେତେକ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।......ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ ଜନତାକୁ ଧମକାଇବାକୁ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ସେ ମଦଖାଇ ଆସିଥିଲା । ପ୍ରବଳ କଣାଯୋଗୁଁ ନିକଟସ୍ଥ ଗୋଟାଏ ପଥର ମୟ ଜେଜାଲରେ ପଡ଼ି ... ଣ ... ଗଲା । କେତେକ କହନ୍ତି, ପୋଲିସର ଲାଠି ଚାଳନା ବେଳେ ସେ ଆଘାତ ପାଇ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛି ।

÷ ÷ ÷

ସ୍ୱାପରେ ଅଭିଯୋଗ ୮।୧୦ ଦିନ । ଦିନେ ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍‌ଟର ଓ ଏସ୍: ପି: ଆସି କୋରାପୁଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କିପରି କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ ଓ ସମର୍ଥକ ମାନଙ୍କୁ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରି ହେବ ଏହି ଅଭିସନ୍ଧିରେ ... ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଲୁଣ୍ଠନ ଏବଂ ଅତ୍ୟାଚାର ......ସେହି ଯୁବକ ଓ ଅନ୍ୟ ... ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଅମୂଳକ ଅଭିଯୋଗ ଆଣାଗଲା ଯେ ସେମାନେ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡକୁ ହତ୍ୟାକରିଛନ୍ତି, ବିଚାର ହେଲା ରାୟ ଦିଆଗଲା—ଯୁବକଙ୍କୁ ଫାଶୀ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ଦ୍ୱୀପାନ୍ତର ଦଣ୍ଡ । ଶେଷୋକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୁଡ଼ିଏ ଖଲାସ ହେଲେ ଏବଂ ଅପିଲ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ଦଶଜଣଙ୍କୁ ହାଇକୋର୍ଟ ମୁକ୍ତ ଦେଲା । ଅଷ୍ଟର୍ଫର କଥା, ଅନ୍ତିମରେ ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ମୁକ୍ତିପାଇଁ ଯେପରି ଦାବୀ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତା' ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା ନାହିଁ । ଏହି ଫାଶୀ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ପାଟନା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଅପିଲ ହେବାରୁ ତାହା ନାକଚ କରିଦେଲେ । ତହିଁରେ ଯୁବକଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଅନୁମୋଦିତ ରହିଲା ତା' ଛଡ଼ା ଭାରତୀୟ ପିନାଲ କୋର୍ଡର (I. P. C.) ୩୦ ଧାରା ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ହେଲା ! କିନ୍ତୁ କୋର୍ଟରେ ଏ ଦଫାରେ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସ୍ପଷ୍ଟ ନଥିଲା । ରାୟରେ ଲେଖାଥିଲା ଯେ, ଯୁବକ ଜଣ ନେତା ଥିଲେ ଏବଂ ଜନତାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ପୁଲିସର ଲାଠିଗୁଳିରେ ବେଳେ ପୂର୍ବରୁ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ ।

...ଏହି ନିର୍ଭୀକ ଯୁବକ ତାଙ୍କର ଅଭିଯୋଗମାନ ଶୁଣି ଚଭୁଁଗିର ମିଥ୍ୟାମାନ ଜନତା ମଧ୍ୟରେ ବୀରପଣ ଫାଶୀ ଦଉଡ଼ିକୁ ଅଶ୍ରୁ ନେଇ ଚିରଦିନ ପାଇଁ

ଯୁବକ ହେଉଛନ୍ତି କୋରାପୁଟର ଅମର ସହୀଦ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାୟକ । ମାଲକାନଗିରି ତାଲୁକର ତେନ୍ତୁଲି ଗୁମା ଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ଘର ।

ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିରେ ଆଜି କୋରାପୁଟ ବାହିନୀ ଏକ ... ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଭିତ୍ତିର ହୋଇ ଉଠିଛି । ସେ ଅମର । ତାଙ୍କ ପଥରେ ସେ ଭଳି ଯୁବକ ଜନ୍ମଭୂମିର ସେବା ପାଇଁ ଅଗ୍ରସର ହୁଅନ୍ତୁ ଉତ୍କଳ ଭୂମିରୁ ।

ଶ୍ରୀ ସୁବାସଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ ... ୮୪

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ

ଭାରତ ଦେଶରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନାମ ଧାରଣ ଗବେଷଣା ଗୋଷ୍ଠୀ ଅନୁସାରେ ଜାତି ଭାଗ ବିଭାଗ କରି ଦିଆଯାଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଅଧିକାର ପ୍ରାଚୀନ ବଂଶଧରଙ୍କ ଦେଉଛି । ଏହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

କ ଗୋଷ୍ଠୀ—

ବାଲ୍ମୀକି, ସନତ୍କୁମାର, ଶଙ୍କର, ଜୟନ୍ତ, ମଧୁସୂଦନ, ଗୋପାଳ, ଭାଗବତ, ସଦାନନ୍ଦ, ଭବାନୀ, ଭିଷ୍ମ ।

ଖ ଗୋଷ୍ଠୀ—

ଚଇତନ, ଦୁର୍ଗା, ସ୍ମରଣ, ତୁଳସୀ, ଜନ, ସଦାଶିବ, ରାଜ, ଜୀବନ, ହନୁମାନ, ଜଗନ୍ନାଥ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶ୍ରୀଷ ।

ଗ ଗୋଷ୍ଠୀ—ଦେବନାଗ

କେଶରୀ ରାମେଶ୍ୱର, ଦେବଗଣ, ଜୀବନ, ସୁଧାକର, ସୁଦର୍ଶନ, ଜଗଦୀଶ ପଟ୍ଟନାୟକ ।

ଘ ଗୋଷ୍ଠୀ—ଷଷ୍ଠ

ଚୈତନ୍ୟ, ଅନନ୍ତ, ଶଶୀ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଜନ, ହରିହର, ସିନ୍ଧୁ, କାଳିଆ, ଜିତ, ଚନ୍ଦ୍ରା ।

ଙ ଗୋଷ୍ଠୀ—ଧର

ଜଣ, ଗଙ୍ଗା, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, କୃଷ୍ଣ, ଶିଖା ।

(ପ୍ରଶ୍ନ) [illegible]

[illegible] (ସଂଖ୍ୟା) [illegible] (କ)

[illegible] (ଖ)

[illegible] (ଗ)

[illegible] (ଘ)

[illegible] (ଙ)

ଉତ୍ତର

୧ । ଭାରତରେ ନୂଆ ଡାକଟିକଟ ।

୨୦।୧୧।୪୭ ସ୍ୱାଧୀନତା ସ୍ମରଣ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରଚଳିତ ହେବା ୨୧।୧୧।୪୭ ଠାରୁ ପ୍ରଚଳିତ ।

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୫୮ । ଜଗନ୍ନାଥ ପାଠାଗାର— ପୋ: ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ— ଗଞ୍ଜାମ— ପ୍ରାୟ ୫୦୦ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ।

୫୯ । ମନମୋହନ ପାଠାଗାର—ପୋ: ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ — ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ପୁସ୍ତକ ।

୬୦ । ମଙ୍ଗଳ ପାଠାଗାର— ବାହୁଅ, ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ— ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ।

୬୧ । ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ପାଠାଗାର, ଜଗନ୍ନାଥପୁର ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୫ । ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଶ୍ରୀ ମାଧବ ଦାସ । ୧୫୦ ପୁସ୍ତକ ଅଛି । (ଡଉରଞ୍ଜନ)

୬୨ । କୋଣାର୍କ ଯୁବକ ସଂଘ ପାଠାଗାର, ଉମୁରି, ପୋ: ସିଙ୍ଗପୁର । ଭ: ବୋଲଗଡ଼ । ପରିଚାଳକ ନଟବର ବେହେରା । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୦ । ଦୈନିକ-ସମାଜ, ଆଶା, ସାପ୍ତାହିକ ଜଗତ, ପ୍ରଜାବାଣୀ, [illegible], ଜନତା, ହିନ୍ଦୀ ହେରାଲ୍ଡ, ଶୋଣିତ, ବଙ୍ଗଳା ବସୁମତୀ ଓ ମାସିକ ଶଙ୍ଖ, ଝଙ୍କାର, ସହକାର ଓ ନବପ୍ରଭା ତଥା ଅର୍ଦ୍ଧ ସାପ୍ତାହିକ ମାତୃଭୂମି ଆସେ । (ସମନାଥ ୮୧୭)

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ପରଶୁରାମ—ତମେ ଏଥର ଏହାର ପ୍ରଶ୍ନ ପଠାଇଛ । ମୁଁ ଏହା ମନେକରୁଛି । ତୁମର କଥା ନାଗମାନେ ନାଗବଂଶ ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତମ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏକ ସୂଚନା ଅଛି । ତା ଉପରେ ତମେ ପୁରୁଣା ଡଗରର ନାମ ଦେଇ ପଠାଇବ । ତମ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ହେଉଛି— ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ଭାରତୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୋରା ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉଭୟ ପାକିସ୍ଥାନ ଓ ଭାରତ ଏକ ଲୋକଙ୍କ ଅଧୀନରେ ରହିବେ ସହଜରେ ସୁରକ୍ଷିତ ହେବ । ପାକିସ୍ଥାନ ପ୍ରଥମେ ରାଜି ହୋଇ ପରେ କହିଲା ଯେ ଡୋମିନିୟନରେ ଦୁଇ ଲୋକଙ୍କ ରହିବେ ତା ପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଲୋକଙ୍କ ମାଉଣ୍ଟବେଟନ ରହିବେ । ଏହା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଓ ବେଆଇନ ହେବାରୁ ଭାରତ ରାଜି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏବଂ କଂଗ୍ରେସ ସର୍ତ୍ତ ରଖିଲା ତାହା ରକ୍ଷାକରି ମାଉଣ୍ଟବେଟନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ନେତୃତ୍ୱ ସୁରକ୍ଷାରେ ଅଧିକାର ଯୋଗ କଲେ ତାହାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଉଦାରତା ଓ ଉଦ୍ଭାବନ ଜଣାଇବା ମଧ୍ୟ ହେଲା ।

ନୂଆ ନାତିଙ୍କ ନାମ

୧୧୨ । ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ମିଶ୍ର ବାଲେଶ୍ୱର ଜ: ଉ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପୋ: ଚଉର ବୋଲେଇ ମୟୂର ଭଞ୍ଜଷ୍ଟେଟ ।

୧୧୩ । ଦାଶରଥି ଖାମଲ, ଅଡ଼ଗ୍ରାମ ଉ: ଉ: ବିଦ୍ୟାଳୟ ୧ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର ପୋ: ଅ: ଅଡ଼ଗ୍ରାମ ଜ: କଟକ ।

ହାଉଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

କାହାରକୁ ମର୍ମାନ୍ତିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଅଂଶିକ ଫୁଲା, ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୁଷ୍ଟ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଅବସ୍ଥାରେ ଏଠାହିଁ ହେଉଛି ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ । ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା

ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ନୂତନ ଶୈଳୀ ଓ ନୂଆ କଥା
ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗୀ ନେଇ

ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

ଗାଳ୍ପିକ

ଲେଖକ—'ଡଗର'ର ସୁପରିଚିତ ପ୍ରିୟ

ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ସଂଯୁକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ୍‌ଙ୍କର ମୁଖବନ୍ଧ କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ । ତିନି ରଙ୍ଗ ଛବି ନାୟକର ପ୍ରଶସ୍ତି ସହ ମୂ ୧୦ ମାତ୍ର

ଛପା ଓ ବନ୍ଧାଇର ଉତ୍କର୍ଷତା

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିମିଟେଡ଼ ଚାନ୍ଦିନୀଚୌକ କଟକ

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinathpress, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର [illegible]	୧୭ଶ ସଂଖ୍ୟା

— ମୂଳ —

ମଜା କଥାରେ
ମଧୁର ଗଳ୍ପ ଶୁଣିବା
[illegible]ରେ
[illegible]
ଧାରାବାହିକ ଉପନ୍ୟାସ
'କଣାମାମୁଁ'
ମଜା କବିତାରେ
[illegible]
ଭାବର ଛାଟିରେ
[illegible] ।

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Dec. 8. 1947.	No. 17.

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୭୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୲
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାଣନ୍ତି କି?

ଓଡ଼ିଶାର ଧନ !

ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ

ସୁବିଖ୍ୟାତ କୋଣାର୍କ କେମି-
କାଲର ଅଭିନବ ଆବିଷ୍କାର ବିଶୁଦ୍ଧ
ନାରିକେଳ ତୈଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ସୁବାସିତ କେଶତୈଳ
"କାମିନୀ"

ଏହାର ମୃଦୁମନ୍ଦ ସୁରଭି କିଛିକ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦ ଦାୟକ । କୁନ୍ତଳର ସୁଗନ୍ଧତା ଦେବାରେ ଏହା ସର୍ବୋତ୍ତମ ।

ଆଜହିଁ ଯେ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ ଅଥବା ଆମ ଠିକଣାକୁ ଗୋଟିଏ ଲେଖନ୍ତୁ

କୋଣାର୍କ କେମିକ୍ୟାଲ
ଏଣ୍ଡ କଜମି ଫ୍ୟାକ୍ଟର୍
କଣ୍ଡିଆ

୬।୧ ଚିତ୍ପୁର ... ଷ୍ଟ୍ରିଟ, କଲିକାତା ।

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ — ହରାନ୍ତୁ ନାହିଁ

ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

ଆମ ଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଓ ଅନୁଭବୀ ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ର କମ୍ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆୟୁର୍ବେଦ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଚିକିତ୍ସାରେ ଗଣ୍ୟ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ମତ ସ୍ୱଦେଶୀ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କର ଓ ଚିକିତ୍ସା କର । ଯେଉଁମାନେ କଲେଜରେ ନ ପଢ଼ି ପାରିବେ ସେମାନେ ଘରେ ରହି ଆମ ଦ୍ୱାରା ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବେ ଓ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ କଲେଜର ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇପାରିବେ । ଆଜି ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ । ଔଷଧ ତାଲିକାର ମୂଲ୍ୟ ୦।୧୫ । ଏଡଭାନ୍ସ ଟଙ୍କା ... ଷ୍ଟାମ୍ପରେ ପଠାଇବ ।

ନାମ—ଡାକ୍ତର. ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା
... ଆୟୁର୍ବେଦ ...
ବିରଜା ଔଷଧାଳୟ, ପୋଃ ଦେଓଗଡ଼ (ଓଡ଼ିଶା)

ଭେଷଜ ଏବଂ ବିଳାସ

ଅପୂର୍ବ ... ଶ୍ରୀ ... ଆବିଷ୍କୃତ ... ଉପାଦାନ ମାନଙ୍କ ସଂଯୋଗରେ ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ମତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କେଶରଚନାରେ ଅପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ମହାସୁଗନ୍ଧି କେଶତୈଳ

"ଅଁଳା ବ୍ରାହ୍ମୀ"—ମସ୍ତିଷ୍କ ସ୍ନିଗ୍ଧ କାରକ, କେଶ ବର୍ଦ୍ଧକ

"ନର୍ମଦା"—କୁଞ୍ଚିତ କେଶର ସମ୍ପୃକ୍ତ ... ॥

ଆଶାଞ୍ଜନ—ମୁଣ୍ଡବିନ୍ଧା ... , ଏବଂ ... ॥ ... ଯେ କୌଣସି ଅଞ୍ଜନଠାରୁ ... ॥ ପ୍ରସ୍ତୁତ କାରକ

ସିଂହବାହିନୀ ଔଷଧାଳୟ

ନୂଆବଜାର, ବାଲେଶ୍ୱର

ସମସ୍ତ ସମ୍ମାନ ଦୋକାନରେ ମିଳେ ।

ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, **ପରିଚାଳନା ସମ୍ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ଗୁଣମୋହନଦାସ**

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର—୨୬ (ମାର୍ଗଶିର) ୯ ଇଂ ନ ୧୯୫୫ ୧୭ଶ ସଂଖ୍ୟା

'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ଙ୍କ ମତରେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମୁଖ୍ୟ ମାନେ କଂଗ୍ରେସର ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ଓ ଓଡ଼ିଶା କଂଗ୍ରେସ ସରକାରଙ୍କ ନୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ନିନ୍ଦା କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏହା ଯଦି ସତ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ବର୍ଣ୍ଣନାଚରଣର ସରକାର ଯେ ସବୁ କହୁଛନ୍ତି, ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଉଦାରତା ଅଥବା ଦୁର୍ବଳତା ।

କଥାଟା ଠିକ ହୋଇ ଉଠିଛି ଗୋଟାଏ ମୁହଁରୁ । ସରକାର ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଜାଣି ପାରିଲେଣି ଯେ ସମ୍ମିଳନୀର କର୍ତ୍ତାମାନେ ସ୍ୱାର୍ଥନ୍ୱେଷୀ ଅବିଶ୍ୱାସୀ ନେତା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ ଚଳାଇଛନ୍ତି କେବଳ ୫ ଜଣ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶିକି ।

ଯଦି କଥାଟା ସତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ସମ୍ମିଳନୀ ଭଳି ଦୁର୍ବଳ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରେ ଏହା କରିପାରିବା ଅସମ୍ଭବ ହେଉଥିଲେହେଁ, ପ୍ରସ୍ତାବଟା ଯେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପ୍ରଦ ଓ ମଙ୍ଗଳକର, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ସେହି ଭାଷାଭିତ୍ତିରେ ବଡ଼ ସମସ୍ୟାରେ ଓଡ଼ିଆ ଅଛନ୍ତି ଓ 'ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିବା ସେହି ଭାଷାଭିତ୍ତିର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ସୁତରାଂ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଯୋଜକ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଗୋଟାଏ ଶୁଭ ସଙ୍କେତ ।

ତେବେ ମହତାବଙ୍କ ମୁଖପତ୍ର ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଏଥିରେ ଖୁସି । କାରଣ ତାଙ୍କ ମତରେ ଏହା ହେଲେ ସେହି ଦାବିପତ୍ର ଗ୍ରହଣରେ ଓଡ଼ିଆ ସମସ୍ୟାଟି ହୋଇ ପଡ଼ିବ ।

ଏହି ମଧ୍ୟରେ ସଞ୍ଚୟର କେତେ ଅଂଶ ଓ ଜୋରପୂର୍ବକ ଅଣ୍ଡ଼ା ନେଇ ହେବ କାହିଁ କଥା ପଚାରିବାର କାହାର ହେବକି ପୁଣି, ଓ କେବଳ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ କି ? ଏହା ବଡ଼ ଅଧିକ ସମାଜର କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ହେବାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ବାହାରିବାର ଉପାୟ ଦେଖିବ ଓ ଯାହାକି ତଦନୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଉଦ୍ଭବ କାଏମ ହୋଇ ରହିଥିବ ।

\+ × +

ତାହା ଓ ଏକସଙ୍ଗେ ଉପରୁ ବଣ୍ଟନ କରିବା ଉଚିତ । ଅଭାବ ସବୁ ପଦାର୍ଥର କଣ୍ଟକଣା ଥାଉ ଏବ ହୃଦୟ ଯେ ମୁକ୍ତ ପାଇବେ ଏଥିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କଣ ଏହି ବଣ୍ଟନ ଯେଉଁ ଅମ ସଙ୍ଗରେ ଅଛନ୍ତି । କାରଣ ସତ୍ୟ କହିଲେ ଏ ଜାଗାରେ ଅଧିକ ଆଲୋକ ଦଅ (Light, more Light) ଭଳି କହି ହୋଇ ଦେବାତାରିକ ଅଧିକ ଅନ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ ସରକାର ଏହା କରିଛନ୍ତି । ଆଉ ପୁଣି କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ପର୍କ ଅଧିକ ମଧୁର କରିବା ଆଶାରେ ଏହି ବଣ୍ଟନ ଉଚିତ ହେଲେ ସରକାରଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଆଯାଉ ।

× × ×

ଉକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବର ସ୍ଥଗିତାଦ ବଡ଼ ଅନ୍ୟ ତରଫ ସତ୍ୟ ଏବ ତାହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ । ସେ କହିଲେ ତ ଏହି ବାନାମସ ନାମ ସବାଶେଷ ସରକାର ଜଗାବାଦ ପାଇବାର ଯୋଗ୍ୟ । କାରଣ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କଂଗ୍ରେସ ବାଲେ ମସ୍ତିଷ୍କ, ମେମ୍ବର୍, କ୍ଲେଟୋର୍ଡ, ପ୍ରଭୃତି ଅଧିକ ପ୍ରଭୃତିରେ ସ୍ୱବନ୍ଧୁ ପାଇ ଶିକାରୁ ଉପକୃତ ଜନଙ୍କ ପେଟ ଭାତଣା ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଭଗି ଦେହ ହେଉଥିଲା । ସେ ଭୁଲିତ ଏବେ ଯେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇ କେବଳ ସମସ୍ୟା ଦୂରରେ ଏହା ସରକାର ସମ୍ମାନ ପାଇବେକି ! ଆଉ ତ ଏବେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭର ନାହିଁରେ ସୁଦ୍ଧା ଉଠାଇବାର ମୁଦ୍ରା ନାହିଁ । ଏ ସ୍ୱଭାବ ଏବେ ତାହାର ହେବେ ? ଅତଏବ ସରକାରଙ୍କର ଏ ସବୁ ଅନୁରାଗ ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ନୁହେଁ ।

\+ + ×

ତାହା ଯୁକ୍ତ ତର୍କ ପରେ ସମ୍ପାଦକ ସବୁ ଦେଲେ ଯଥା:—"ଏ ସରକାର କେବଳ ପ୍ରଜାଙ୍କ ସରକାର ଥିବାରୁ ସମସ୍ତଙ୍କର; ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଧନୀ, ଦରିଦ୍ର, ଦେଶ ସେବକ, ଦେଶଦ୍ରୋହୀ, ସୈନ୍ଯ ସାଧୁ ସବୁ ସମାନ; ତେଣୁ କେବଳ ଧନର ସେ ସମବଣ୍ଟନ (equal distribution) କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହା କରିଛନ୍ତି । ବଡ଼ାଲୋକଠାରୁ କଂଗ୍ରେସ ଉପରେ ଗାଳିର ଓ ବଡ଼ ଲୋକଠାରୁ ଲୋପାସ ଶାସନ । କେଣପାଇଁ ଏବ କାମ ନ କରୁଛ କହିବ ! (ସମ୍ପା—ସମ୍ପା)

ଏହି ଭାଷଣ ପରେ ସେ ଉଠିବାରୁ ମୁଦ୍ରା ପ୍ରସ୍ତାବ ସର୍ବ ସମ୍ମତ କ୍ରମେ ଗୃହୀତ ହୋଇଗଲା ।

\+ + +

ଗଳିରିର ଏଡ଼ ଓଡ଼ିଶାର ଭଲ ସମୟ । କରିବା, ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସଙ୍ଗୀତ, ଭୂଗୋଳ, ବାଣିଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟବାଦ ଗରବ ଦାସତ୍ୱ ଉତ୍ସବର ହେବ— ମାଂସ ଓଡ଼ିଶାର ଦାମ ଦେବ ନାହିଁ । ସୁଯୋଗ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଏବ ତୋଷ ଶିଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭାରତ ସେତ ଏପ୍ରି ମାତ୍ର କରି ପାରିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ଜନତାର ସମ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ତାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଓଡ଼ିଶା— ସମ, ସମ, ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ଯେଉଁଠି ଋଣୀ ଜନତାର ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ତାରେ ଉତ୍ତିର୍ଣ୍ଣ ଭଲ ଋଣୀ ନୁହେଁ ।

× × ×

ଗଳିରିର କାହାଣୀର ଉତ୍ତର କଥା ସଭାରେ ମହଲ । ଏକ ସଭା କହିଲେ "ତୋ କେମିତି ଓଡ଼ ନମ୍ବର ଏକ" କାରଣ ସେ ଦକ୍ଷିଣର କାଠର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସହ ନଦେବ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କାଠରେ ବେତନ କାହିଁ । ପ୍ରଭୁ ଦେଉଥିଲେ ଯେତେ ଦ୍ୱିତୀୟ ତୋଷ ଭଳି ଦାୟିତ୍ୱ ସତ ଶୁଣ ହେଉ କରି ଥାଆନ୍ତି ଶୁଣନ୍ତି ହୋଇ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସତ୍ୟ କହିଲେ ଶ୍ରୀ ଦେବିଦାଶ ମହାନ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ ନମ୍ବର ଦୁଇ କାରଣ ସେ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଶିଳ୍ପୀ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଭଳି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ତାଳ ତ ଅଣି ନାହିଁ ତ ପାଟମଣ୍ଡ଼ପୀ ସର୍ବସ୍ୱ କର୍ତ୍ତା ହୋଇ ସତ ହେଉ କରି ପାରି ଥାଆନ୍ତି । ସେ ଅଣ୍ଡା ତାଙ୍କର ଓ ଗଳିରିର ପ୍ରଜାଙ୍କର ଉପକାର ପାଇଁ ଭୁଲ ହେବ । ଗୋଟାଏ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଶୀଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସତ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଗଳିରି ଗୋଟାଏ ଉପର ତଳର ଭଙ୍ଗ ହୋଇ ଦେଇ ଦିଆ !

ତୃତୀୟ ସଭ୍ୟ କହିଲେ "ନାହିଁ ନାହିଁ— ମହତାବ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ ନମ୍ବର ଏକ । କାରଣ ଗଳିରିକୁ ସେ ଯାଉଥିଲେ ସେଥିରେ ଅନ୍ୟ ସଭାପତି ମାନେ ଡେଇଁ ଗଲେ । ସେମାନେ ସାବଧାନ ହୋଇଗଲେ, ଯେପରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତାଙ୍କ ଉପରେ ହାତ ପକାଇବାର ସୁବିଧା ନ ପାଆନ୍ତି । ଏଥିରେ ମହତାବଙ୍କର ସହଯୋଗ ମିଶ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ସୁତରାଂ ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ପରିକଳ୍ପନା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇପାରି ନାହିଁ କି !

× × ×

ସର୍ବଶେଷ ସଭ୍ୟ ପଢ଼ି ଭାଷଣ ଦେଇ କହିଲେ "ମୋ ମତରେ ଗଳିରିରେ ହେଉଛନ୍ତି ସିଂହାସନ ନମ୍ବର ଏକ । କାରଣ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ହାତରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ, ସେ ତାଙ୍କର ସତ୍ୟ ଉପକାର ପାଇଁ ହୁଏତ କରନ୍ତେ । ପ୍ରଜାଙ୍କର ତ ଦେଶ । ଏମେ ତାଙ୍କର ସବୁ ଜଳସେଚନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋଇ ଉଠେ ସ୍ପଷ୍ଟ ତାଙ୍କ, ତାହାର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି। ତେଣୁ ସେ ଭାରତ ସରକାର ହାତରେ ସ୍ୱତଃ ନେତା ହୋଇ ବୁଝିବା ଭାର ବହନ୍ତି। ଭାରତ ସରକାର ତ ତାଙ୍କୁ ଦାବି ମାନୁନାହାନ୍ତି, ... ହେଉଛନ୍ତି। ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଭାର ଦେଇ ପ୍ରାୟତଃ ଓ ଅଧିକତଃ ତାଙ୍କର ସମ୍ମୁଖ ବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଅଛନ୍ତି।

ସମ୍ପ୍ରତି ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୁଏ। ସେମାନଙ୍କ ହାତରୁ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦେଶଥିବେ ତାଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ସ୍ୱରାଜ ଠାରେ ଦାବି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଓ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଜା ଲୋକ ମାନଙ୍କୁ ଦୁଇଟା; ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ମାତ୍ର ହେଲେ ସ୍ୱାଧୀନ ଶାସନର ବସ୍ତୁ ଭାବ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ମୁଖ ବା ହଁ ମାନ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବ ସର୍ବମାନ୍ୟ କରି ହେବାର ମୁଖ୍ୟ ତାଙ୍କର ଉଚିତ।

ପାକିସ୍ତାନର ମତବାଦ ହେଉଛନ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉ। କାରଣ, ସମ୍ଭବତଃ ସମସ୍ତ ମୂର୍ଖ ମୂର୍ଖ ଦେଶର ଭାରତରେ ସେହି ଏକା କରେ ପ୍ରଥମ। ମାଳିକାରେ ଯାହା ହେଲ (ମାଳିକାର ଭାରତର ଭଙ୍ଗର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ହେଲା) ତାହା ଅନ୍ୟ ହେଉଛି ହେଉ ନାହିଁ। ସେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ନାମ ମାଲବୀୟଙ୍କ ଓ ଦେଶ ଗାନ୍ଧି ଭାରତ ସବୁ ... ବି, ଉତ୍ତରାଖଣ୍ଡରେ ସେ ସମ୍ପାଦକ ଅଛନ୍ତି ପାଇବେ। ସମ୍ଭବତଃ ମାନଙ୍କୁ ଏହିପରି ଅଦ୍ଭୁତ କରିବାର ଦାୟା ନ ଗୋଲଗଲ।

\+ × +

ପୂର୍ବାର ପଣ୍ଡିତ—ଯାହାଙ୍କ ହାତରେ ବହୁକାଳ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ନେଇ ଦୁଲୁ—ସେ ଭାଲ ଭରେ ବସିଛନ୍ତି। ସେ ଚିଠାସବୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, ସମ୍ଭବତଃ ପ୍ରଜା ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ଉନ୍ନତି କଥା ତାଙ୍କ କପାଳରେ ଶୁଣ ବାଟରେ, ଯେପରି ଲକ୍ଷଣ ସବୁ ବଳ ତାଙ୍କର ଦାସ ଦମାଣ ଭଳି ଏହି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସବାରେ ସଚ୍ଚୋଟ ହୋଇଛନ୍ତି। ବେଳା, ପାଇଲା, ଗଣଭୋଟ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କଲ ଏଠି ପଡ଼ିଲ ଥଣ୍ଡା ନାହିଁ ? ସେ ନ ହୋଇ ବଡ଼ ? ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାର ସ୍ୱୀକାର କରିବେ ନ ଶୁଣନ୍ତି ସେ ତେବେ ସିନା କହିବେ—

ଜଗତ ସତ ହୋଇ . ଅଜବ ବଳ ଠାଉଁ
ଅଚିରେ କାହାରେ କହିବ ।

\+ + ×

ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଲୋକମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରତିବାଦ ନ ହେଲା ନ ହେଲାଣି— ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ଏହି ସର୍ବାର ପଟେଲ ହେଉ ଗୋଟିଏ ଭଲରେ କହିଲେ କ—ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ରାଜ୍ୟ; ତାହା ସହିତ ବୁଝାମଣା କରିବାକୁ ଗଲେ ... ସୁବିଧାରେ, ଧୀରଭାବରେ, କଥା ନ କହି ତାହା କରିବାକୁ ହେବ।

ତଥ ଲୋକଙ୍କ କହିବା ସିନା ଭାରି ଠାଇଁ, ନୋହିଲେ ପଢ଼େ କହନ୍ତୁ—ଜଗତର ସୁଖ ମେଷ ସଭା, ତେଣୁ ତା ସାଙ୍ଗରେ ଗଣମାନଙ୍କ ଯମାଯମ ଚାହାଁ ବୁଝାମଣା କରାଯିବା ଉଚିତ। ଆସରଫାକୁ ମେଷ ବଡ଼ଲର ଭାଇ ଯେପରି !

ଜାଣୁଅଛ ଦେବରେ ରହେ
ଜାଣୁ ବେଶରେ ଲଙ୍କ ମୋହେ ।

× × ×

ନେ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିବା ପରେ ପରେ ବୋଧହୁଏ ଦେଶରେ ମାସ ଭିତରେ ତା ଅଭାବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିଯିବ। ଶୁଣେଣି ପରିଷଦ—ଏହି କଣ୍ଟ୍ରୋଲରେ ଯେଉଁମାନେ ଲବର କରିଛନ୍ତି ସେ ଯିବେ କୁଆଡେ।

କେହି କେହି କହୁଛନ୍ତି ଏମାନଙ୍କ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନ ଭାଗରେ ଲଗାଇ ଦେବାପାଇଁ। ଅନେ କନ୍ତୁ— A. R. P. ଯେତେବେଳେ ଉଠିଲ, ସେ ସବେ କୁଆଡେ ? କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଅଫିସରଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ତାଙ୍କଠାରୁ ସୁଖ। ଅନେକ ଇତିମଧ୍ୟରେ ସବନର କମାଣି କରି ନେଇଛନ୍ତି। ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ଟୋକା ଚୋରବାରି ପାଇ ନଥିବେ, ସେମାନେ ସ୍ୱର୍ଗଦେବଙ୍କୁ ସ୍ୱର୍ଗ ସାରୁଣ୍ଡି ଲଗାଇ ପାରି କଲର ସାରୁଣ୍ଡିବେ ସିନା !

ଏଣେ 'ଗ୍ରୋ-ମୋର-ଫୁଡ' ନାମକ ଯେଉଁ ଅଧମ ତାରଣ ଚଳୁଛ ଅଛି ସେଥିରେ ଏହି କବେସ୍ତା କବେସ୍ତା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ହେବ ବୋଲି ଆମର ମତ। ଫର୍ଦ୍ଦଅଛତା, ଚୋଗସ ଗୋଲା ଖେଳ ସୁବିଧା ଜାଣ।

\+ + +

ଜମିଦାର ଉଚ୍ଛେଦ ଅଭନ କରିବା ଅଗରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହ ପ୍ରଜ୍ଞାପନା ଜାରି କରି ଦେଲେଣି ଯେ ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ କେହି ଜମି ମାଲିକ ଭାଗ ଚାଷୀକୁ ତାହାର ଜମି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ ଓ ଭାଗ ଚାଷୀ ଅଧାଅଧି ଫସଲ ଭାଗଭାଗ କରିବ। ମାଲିକଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚ ଭାଗରୁ ଦୁଇଭାଗ ଦେବେ। ଅବଶ୍ୟ ଏହା ମାଲିକମାନେ ଏହାକୁ ଭଲ।

କେବଳ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସରକାରଙ୍କର ଏ ଲୋକପ୍ରୀତି ଓ ବହୁତ ଭାରତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଯେପରି କଲ୍ୟାଣକର ହେଉପରି ନର୍ଦ୍ଦେଶ। ଗୋଟାଏ ଶ୍ରେଣୀର ଏକା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ମାଲିକମାନେ ଯେଉଁ ବଡ଼ୋଇବୋଲି ଭାବନ୍ତି,ଜନ୍ତାକୁ ଏହ ଧୀରମାରଣରେ (slow death) ତାହାର ଉଚିତ ନାହିଁ—ପରନ୍ତୁ ଯେ ମଣଷେ ତାଙ୍କ ଓ କରେଣା ଲଗେଲକୁ ମରଣଃ ତାଧିକନାହିଁ, କାରଣ ସେ ସମ୍ପର୍ଣ୍ଣ କେଶ ପାହାଚରେ ପଡ଼ିଥିବେ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଲେଖିଥିବେ।

ଯାହାହେଉ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତାଙ୍କର ଅବଧି ଭଜପ୍ରିୟତା ପୁନର୍ଜୀବିତ କରିବାପାଇଁ ଏ ଯେଉଁ ତଙ୍ଗ ଦୁଇଟ ମାଲିକ ଏଥିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ରାଜନୈତିକ ଚାତୁରୀ ଅଛି ଏହା।

\+ × ×

ତଙ୍ଗ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଏବେ ଅଭନ ଭାର କରିଲେଣି ନ ମୁଣ୍ଡ ପା ଚୋର ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛା ଚେଙ୍ଗସଙ୍କ ଧରିବା ମାନେ ସରାସର କଠୋର ବା କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ ଦେଇଥାଏ। ଏ ଦଣ୍ଡ ପୁଣି ମଣିଷ ମାର ଦଣ୍ଡ ଭଳି କଡ଼ା।

ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବାହାର ନ ଏପରି ଗୋଟାଏ ନେଇ ବଡ଼ ନାହାନ୍ତି ଲୋକ ଲେଖ ସଙ୍ଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା, ସମ୍ମୁଖ ମଧ୍ୟରେ ନ ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛା-ଚାର ଓ ମୁନଫା ଖୋର ନାହିଁ—ଯେଉଁ ଯଥାଏ ତାହା ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଅଗୋଚରେ ଥିବାରୁ ସେଥିର ଗୋଟାଏ ଚିହ୍ନ କଥା ଦରକାର ପଡ଼ନାହିଁ। ସଙ୍ଗରେ ଧ୍ୱନି ଉଠିଲା—ଜୟ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନ ଜୟ !

\+ + +

ଶ୍ୱାସ ଓ ଯକ୍ଷ୍ମା ର ବୀଜାଣୁ

ଏହା ଧନକେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ। ଆମର 'ଅକ୍ସମୋଡାଇନ' (ରେଜିଷ୍ଟର୍ଡ) ସେବନରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦିଆଯାଏ। ଏହି ଅମୂଲ୍ୟବୃଟି ସାଧୁ ମହାତ୍ମା ନାଗାଙ୍କ ଦତ୍ତ ଯେ କି ହାଜାର ହଜାର ରୋଗୀଙ୍କୁ ଜୀବଦାନ ଦେଇଅଛନ୍ତି। ପ୍ରତି ଶିଶି ଟଙ୍କା ରଙ୍ଗଛରେ ଶଠ ପତ୍ର ଲେଖିବେ।

W. DYE & Co
P. O. WARI, DACCA
(E. Bengal) [D]

Digitized by srujanika@gmail.com

ପୁରୁଷ ଦଳନ ସମିତି

ପୁରୁଷ ଦଳନ ସମିତିର ଏକ ଜରୁରୀ ବୈଠକ ଡକାଯାଇଥିଲା କେବଳ ମୋତେ ସମିତିରୁ ତଡ଼ିବାପାଇଁ । ମୁଁ ସମିତିର ସଂପାଦକ (ସଂପାଦିକା ଲେଖିଲି ନାହିଁ କି ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀଲିଙ୍ଗ ସୂଚକ ହେବାର କଥା ତାହା କଲିନାହିଁ, କାରଣ, ଆମ ସମିତି ପୁରୁଷର

ମଜାକଥା

ଦାନ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ) ଅଟେ ସମିତିର ମୁଖ୍ୟ ନୀତି ଲଙ୍ଘନ କରିଛି ପ୍ରଥମେ ମୁଁ । କୌଣସି ପୁରୁଷକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ— ଏହା ସମିତିର ମୌଳିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ବିବାହ ହେବାପାଇଁ — ସମିତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଧାରାବାହୀ ହେବାପାଇଁ — ସମ୍ମତି ଦେଇଛି । କାରଣ ମୁଁ ବୁଝିଛି ଯେ ସେ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ ସତ୍ତ୍ୱେ; ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ହୋଇ ଅନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକକୁ ଜୀବନର ସାଥୀରୂପେ ଅବା ମୁଁ ବାଛିଥିଲେ ଆପତ୍ତି ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ।

ସମିତିର ସବୁ ସଭ୍ୟ ଆଜି ପୁରା ଉତ୍ସାହରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ସବୁ କେତେ ପ୍ରକାର ମୋତେ ଦୋଷ କରୁଛନ୍ତି, ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ମୋପର ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି ବୈଠକ ସେହିପରି ଅବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଉଠିଛି ।

ଯଥାସମୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲା । ମୋ ପକ୍ଷରୁ କୈଫିୟତ ଦେଇ ମୁଁ କହିଲି— ମୁଁ ଯାହାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେ ପୁରୁଷ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀଜାତିର ମଙ୍ଗଳାକାଂକ୍ଷୀ । ତାଙ୍କ ପରି ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ ଯେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିର ପରମ ବନ୍ଧୁ, ଏକଥା ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ କିଏ ନ ଜାଣେ? ତାଙ୍କ ପରି ନୈଷ୍ଠିକ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ନାରୀଜାତିର ହିତୈଷୀ ଆଉ କେତେଜଣ ଅଛନ୍ତି? ତାଙ୍କ ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ଆଜି ସାରା ଓଡ଼ିଶା ପୂଜା କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ସବୁପ୍ରକାର ସୁଯୋଗ ସୁବିଧା ହାସଲ କରିବା ଓ ତାଙ୍କୁ ଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରେରଣା ଦେବାହିଁ ମୋର ଏ ବିବାହର ପ୍ରଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ମୁଁ ଆଉ କେତେ କଥା କହିଥାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ସଭାପତି ବାଧାପାଇ ବାଧ୍ୟହୋଇ ବସି ପଡ଼ିଲି ।

ସମିତିର ସଭାପତି ତଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଶ୍ରୀ କୁସୁମ ମଞ୍ଜରୀ ଦାସ ଉଠି କହିଲେ— "ହଁ, ଆପଣଙ୍କ ନୈଷ୍ଠିକ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ନାରୀ ଜାତି ହିତୈଷୀ ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ମୁଁ ଜାଣେ । ତାଙ୍କ ସୁଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭଲଭାବେ ଚିହ୍ନେ । ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକ ମୋ ବାପାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । ତାଙ୍କ ପୁଅ ମଧ୍ୟ ମୋର ସାଥୀ ।

"ତାଙ୍କ ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବା ପରେ ଆମମାନଙ୍କ ଯୌବନ ନେଇ ବାପା ଅତି ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ିଲେ । କେବଳ ଧର୍ମ ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ିବା, ପୂଜା କରିବା ଆଉ ଯୋଗ ସାଧନାରେ ମନୋନିବେଶ କରିବା ହେଲା ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାମ । ସେ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରତି ଯେମିତି ଅବହେଳା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

"ଆର୍ଥିକ ଦିଗରେ ବଞ୍ଚିବା ହେଲା ଯୋଗାଡ଼ କରିବା, ତେଣୁ ମୁଁ କୌଣସି କଲେଜରେ ନାମ ଲେଖାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଯୋଗକୁ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ନାରୀଜାତି ହିତୈଷୀ ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକ ହେଲେ ମୋର ଅଭିଭାବକ । କାରଣ ସେ ବାପାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସାଥୀ, ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । ବାପାଙ୍କ ଉପରୁ ଏ ଦାୟିତ୍ୱ ମୋର ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ନେଇ ଯେତେବେଳେ ସେ ହାତ ଧରିଲେ, ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଗଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ

'ସେତେବେଳେ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରି ମଧ୍ୟ ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚାର କରୁଥାନ୍ତି ନାରୀଜାତିର ପରମ ହିତୈଷୀ ବୋଲି । ତାଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ଦାନକରି, ନାରୀମଙ୍ଗଳ ସମିତିମାନ କରି, ନାରୀଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଉଦ୍ୟମ କରି ସେ ବହୁତ ନାମ କରିଥାନ୍ତି । ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା ପଢ଼ିଥାନ୍ତି, ଆଉ ଏପରି ଧର୍ମପ୍ରାଣ ନୈଷ୍ଠିକ ଯେ ତାଙ୍କ ଆସରେ କେବେ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର ନ ଥାଏ । ସିନେମା ଥିଏଟର ଦେଖିବା ତ ଏକାବେଳକେ ବନ୍ଦ । କୌଣସି ଉପନ୍ୟାସ, ନାଟକ ପଢ଼ିବା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମତରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଚରିତ୍ରର ପତନର କାରଣ ।

"ମୁଁ କଲେଜରୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଏ, ତାଙ୍କଠାରୁ ନାନା ଉପଦେଶ ନିଏ; ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀଙ୍କଠାରୁ ବହୁ ସୁନ୍ଦର ରାନ୍ଧିବା ଶିଖେ; ତାଙ୍କ ସୁଯୋଗ୍ୟ ପୁତ୍ରଙ୍କ ସହ ଅନେକ ଆଲୋଚନା କରେ । ସେ ସେତେବେଳେ ଏମ୍‌, ଏ, ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି, କେତେବେଳେ କେବେ କେବେ ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ଗଭୀର ଭାବ ଉଠୁଥାଏ ।

"କ୍ରମେ ଯୁବକଙ୍କ ବେଶୀ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲି । ମୁଁ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବାଟା ସୁବିଧା କରିବାର ଯେମିତି କମେଇ ଦେଲି, ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକ ସେତିକି ଆମ ଘରକୁ ଆସିବା ବେଶୀ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କ ଧର୍ମଗତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପଦେଶ ମୋ ଉପରେ ଯେତିକି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା, ମୁଁ ସେତିକି ଅଧିକ ବୋଧକଲି । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ମୋ ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ନ ଥିଲା, ପରେ ତାଙ୍କ ଅଗାଧ ସ୍ନେହର ପ୍ରତିଦାନ ସ୍ୱରୂପ ପାଇଁ ମୁଁ ଏଥିରେ ଭୋଗିବା ପ୍ରେମ ବୋଲି କହିବାରେ ଲାଗିଲି ।

"ଅଧ୍ୟାପକ ପ୍ରତ୍ୟହ ନିୟମିତ ଆମ ଘରକୁ ଆସିଲେ । ବହୁ ସମୟ ମୋ ପାଖରେ ବସି ଉପଦେଶ ଦେଲେ । କେତେ ସତ୍ୟ ଘଟନା ତଥା ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ, ଉଦାହରଣ ଦେଇ ଧର୍ମକଥା ବାଖ୍ୟାନ କଲେ । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସାଥିରେ ଅନେକ ସିନେମା ଥିଏଟର ଦେଖିବାର ଅଭ୍ୟାସ କରି ଶିଖିଲି, ତାଙ୍କ ସହିତ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଗଲି ।

"ଅନେକ ସିନେମାରେ ଦେଖିଥିବା ପ୍ରେମ-ମୂଳକ ଚିତ୍ର ଦେଖି କେତେ କଥାରେ ତାଙ୍କ ସାଥି (ସୁନ୍ଦରମାନଙ୍କ ବିଷୟ ବୋଧହୁଏ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ) ମୋ ପାଖରେ ଅର୍ଥ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ତାହାହିଁ ହୋଇଥିଲି । ତା'ପରେ ନାୟକ ନାୟିକାଙ୍କ ହାସ ପରିହାସ ଦେଖି ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ ଅଙ୍କ କାଳ ମୋ ନିଜ ହାତରେ ଚରିତ୍ର ଲଗିଲି, ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକ ତଥା ମନେ ମନେ ପୁଲକିତ ହୋଇ ଉଠୁଥାନ୍ତି ।

"ପରଦାର ଯୁବକ ଆଉ ଧରନ୍ତୁ" ଦେଖିବାହିଁ, ସେ ଅସିବା ପରଠୁଁ ମୋର ଜଣେ ଯୁବକ ସାଥୀଙ୍କ ସହ ଦାଣ୍ଡି ଏକାକୀ ଥିଏଟର ଦେଖିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଥିଲା । ସେ ବନ ତାଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପରିଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

"ଦେଖିଲି କ୍ରମେ ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକ ହୋଇ ଉଠିଲେଣି, ଏଣେ ଯୁବକ ଜଣେ ମଧ୍ୟ । ପରେ ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ସଭାସ୍ଥଳ କରି ଦେଲାରେ ଉଭୟଙ୍କ ଧର୍ମଘରର ଅଭ୍ୟନ୍ତର ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲି । ସେ ସମସ୍ତେ ବାପା ଘରେ ନ ଥିବେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଦେଲି ।

ଲେଖକ— ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପଣ୍ଡା

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ନୈଷ୍ଠିକ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ନାରୀଜାତି ହିତୈଷୀ ଯୁବ ଅଧ୍ୟାପକ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ସେପରିକା ମୁଁ ଚଉକିରୁ ହୋଇ ଉଠିଲି । ଅଜଣାରେ ମୋ ଶୋଇବା ଘରକୁ ପାଛୋଟି ନେଲି । ଦୁର୍ଯୋଗକୁ ସେ ଘରର କବାଟ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା, ତେଣୁ ଅନ୍ଧାରରେ ତାଙ୍କୁ ମୋ ଶଯ୍ୟାପରେ ବସାଇଲି ଓ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷମା ମାଗିଦେଲି ।

"ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଥାଳ ଭର୍ତ୍ତି ଆଣି ରଖିଦେଇ କହି ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଆଉ କିଛି ଖାଇବେ ଅଧ୍ୟାପକ ବସି ରହିଲେ । (ପର ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅମାବାସ୍ୟାର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା

ବାଂଲାରେ ଭାଗର ଦଶଙ୍କଶେଷ ସମସ୍ତେ ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି । ତାର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ନିକଟରେ ଘୋଡା ଗୋଡା ' ଯାତ୍ରୀମାନେ ଖ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇ ଦିଅନ୍ତି ।

କାହାଣୀ

ଉମା ଶୁଇଲା । ଗୋଟା ନ ହେଲେବି ଶିଳ୍ପ ବୌଦ୍ଧିକ ସଜା ଲାଙ୍ଗୁଳ ନରସିଂହ ଦେବଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ ବସି ମହାରାଣୀର ହାତଗଢ଼ା ଲାବଣ୍ୟମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ପରି ତାର ଗଠନ ସୌଷ୍ଠବ । ଦେହରେ ତାର ଧବଳ ହଂସର ଛଟା ଉମାପତିଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପରି ଶ୍ୱେତ-ବେଶ । ପଞ୍ଚମୀ ଚନ୍ଦ୍ରର ଲଜ୍ଜା । ଅର୍ଦ୍ଧନିମୀଳିତ ନୟନ ଭୁଲଟିରେ ପାରଦର ଚଞ୍ଚଳତା, ଅଭି ଯୌବନର ବିକାଶ । ଉମା ସତେ ଯେପରି ହେମନ୍ତ ସକାଳର ସଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ଅପରାଜିତା ଟିଏ !

ଉମା ଶୁଇଲେ—ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଉପରଁ ପଡ଼ିଥାଏ ଟିକିଏ ତଳକୁ, ମୟୂରର ପୃଷ୍ଠଦେଶ

(ମଜାକଥା ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

"ଏହି ସମସ୍ତ ପରେ ମୋର ଯୁବକ ବନ୍ଧୁ ଏଣି ପହଞ୍ଚିଲେ । ମୋର ପୂର୍ବ ଉପଦେଶ ମୁତାବକ ସୁବର୍ଣ୍ଣୀ ତାଙ୍କୁ ଚାଟେଇ ଏଣି ମୋ ଶୋଇବା ଘର ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଅପେକ୍ଷା କଲା । ସେଥର ପରେ ଶୋଉଛନ୍ତି, ଅଲ୍ପ ଶୀଘ୍ର ଭୋଜନ ଯାଉଛନ୍ତି । ମୋ ଶିକ୍ଷା ମୁତାବକ ସେ ଏପରୁ ଉଷୁମ ଥିଲା । ମୁଁ ଝରକାରେ ରହି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ, ଯୁବକ ଉଠନ୍ତି ଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗରେ ଏବାଟେ ସେବାଟେ ଅଧୀର ହୋଇଗଲେ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣୀ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଫଳ ଯୁବକ ବନ୍ଧୁ ମୋ ଶୋଇବାଘର ଭିତରକୁ ପଶି ବୋଧହୁଏ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ମୁଁ ଅଣ୍ଟା ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଥିବା ସୁଇଚ୍ ଟିପି ଦେଲି । ଘର ଭିତରର ଲାଇଟ ଅଳପ ହଠାତ୍ ଲିଭି ଗଲା, ତାପ ପରେ ଦ ଜଣ ମୁହଁ । ମୁହଁ ଦେଖା ହୋଇଛନ୍ତି-କାହାରି ପାଟିରୁ କଥା ବାହାରୁ ନାହିଁ—ମୁଁ ଖିଲ୍ ଖିଲ୍ ହୋଇ ହସି ଉଠିଲି ।

"ସେହି ଦିନ ଠାରୁ ଆମ ଉମାକାନ୍ତଙ୍କ ଶାଶୁ ଘର ତାଙ୍କ ମୁହଁଯାଚୀ ସନ୍ତାନ ଭଳି ଶାଶୁ ସଜ୍ଜ ହେଲା ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ହେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।"

ସନ୍ତୋଷଙ୍କ କଥାଶ ପରେ ଘଣ୍ଟିରେ ସେ ସ୍ଥାନଟା ଯୋଗଦେବାର କର୍ମ ଉଠିଲା, ସେହି ଅବସରରେ ଭିତରେ ମୁଁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସେଠାରୁ ଚାଲି ଆସିଥିଲି ।

—✽—

ନୀଳ ନଭ ପୃଷ୍ଠଦେଶ, ରୂପ ଭରସାନ୍ତ ଶୀଣ ଟିକିଟି ଅଗକୁ ଉଲ୍ଲ ତଳକୁ ଯାଇଥାଏ ହାଉଳ୍ ଘୋଡା ପଦାହତ ପାଦଦୁଇଟି ଶରୀରଠାରୁ ସରୁବେଳେ ଟିକିଏ ପଛେଇ ଦେଉଥିଲା ପରି ଜଣାପଡେ—ଠିକ୍ ଯେପରି ନୃତ୍ୟରତା ପକ୍ଷୀ ମହଳ ଟି ମତ ।

ଏଥାଟିଏ ବନ୍ଧୁ

ଏତେ ଥରେ ବି ଉମାର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟକୁ ମୁଁ ପସନ୍ଦ କରି ପାରେନି । ମୋ ମତରେ ମାରପେ ଭଲ ମନ ସବୁବେଳେ ମୁହଁରେ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଫୁଟାଇବାଟା ଗାର ଘୋଟାଏ ଲେଖ ଦେଖାଣିଆ ଜିନିଷ । ଅପରିଚିତ ଲୋକ ସହିତ ହେଲେ ବି ଚଳ, କିନ୍ତୁ ଅମାବାସ୍ୟାର ଅନ୍ଧକାର ପରି ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟମେଦୁରୀ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟତା ଉମା ମୋତେ ଅସ୍ୱସ୍ତିରେ ପକାଏ । ସାରା ମୋତେ ଚାହିଁ, ଏ ସର୍ବ ପାଞ୍ଚମାସ ଭିତରେ କଲେଜରେ କେବଳ ବେଳେବେଳେ ତା' ମୁହଁରେ ହସର ରେଖା ଦେଖି ନଥିବା କଥା ମନେ ପଡ଼ିନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସୁଧୀର ମଣିଷଏ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର । ଉମା ଯେ ତା' ପାଖରେ ବସେ, ହସ ହସି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୁଏ ତା'ର ଲୋପାଏ—ଏ କଥାର ପ୍ରମାଣ ଦେବାପାଇଁ ସେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଦିଏ । କିନ୍ତୁ ଏଣେ ଲେଖକ ରୂପେ ପରିଚିତ କବିର ଉମାର ଜଣେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସାହିତ୍ୟିକ ଭାବରେ ସହିତ ତା'ର ଆଳାପ ଥିବାର ବାଗାଡ଼ମ୍ବର କରେ, ଆଉ ସେହି ସୂତ୍ରରେ ଉମା ସହିତ ତା'ର ବନ୍ଧୁତ୍ୱର ଅବସ୍ଥା ଜଣା ପାଇଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଅବସର ଦେଏନି । ତା'ର ଏହ ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇଁ ସବୁ ମହଲରେ ସେ ଅସାଧାରଣ ଭବେବାଡ ହୁଏ ।

ସେ ଦିନ ବି'ଶ ହୋଇଥାଏ ବେତାଣି । କଲେଜ ନୁହେଁ, ଆଉ କୌଣସି କାମରେ ଉମା ସହିତ ମୋର ବି'ପଦ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ଦରକାର ପଡ଼ିଲା । ଉମା ଯେ ମୋତେ ଅଦେଖା ନ କରେ ଏ ଖବର ନାହିଁ । ତଥାପି ସୁଧୀରକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯିବାଟା ଅଧିକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ମନେକଲି । ସୁଧୀର ମଧ୍ୟ ମୋର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସମ୍ମତି ଦେଲା ।

ତା'ର ପାଣ୍ଡୁଲିପିଟାର ସୂଚନା ଦେଇ ତାକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେକଲି । ମୋତେ ଉତ୍ସାହ ଦେଇ ସେ ସବୁକଥା ଅଟେ ଅଟେ ।

ବାଟରେ ଅନେକ ଥର ପ୍ରତିଶୃତି ଉପରେ ଉଚ୍ଚ । ଦେଖିଲି, ଉମା ତାର ସାଥୀମାନଙ୍କରେ ପ୍ରିୟ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା । ସୂର୍ଯ୍ୟର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଅସ୍ତ ହେଲା ପରି ଉତ୍କଣ୍ଠିତ ହେଲାପର ଦଶାପର । ସୁଧୀର କହେ—ଉମା ଟାକୁ ଦେଖିଲେ ହସେ ଉମା ମୁହଁରେ ହସ—ହଁ ଅସ ସ୍ୱରର ଛନ୍ଦ—ଦେଖାଇବ ମୋର ଅଗ୍ରହ ଅଳଙ୍କାର ମାନିବନି । ମୁଁ ଚିନ୍ତା କଲି କଲି ନିର୍ଜନ ନଦୀକୂଳର ଅନ୍ଧାର ରାତିର—ହଁ ଅସ ସହର ଶାନ୍ତ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଉଦୟର ଅପେକ୍ଷା କରେ । ସୁଧୀର କାମିକର କଥାର ଶେଷ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଭବ କରି ସୁଖଦ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ହେଲା । କେବଳ ବାକିହେଲା ମୋର । ପାପର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ରୂପେ ଆହତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ତଳେ ପଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଅବସ୍ଥାକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଲି କୌଣସି ମତେ । ଅନ୍ୟ ଥର ହେଇ ଥିଲେ ସେଠାରେ ମୋତେ ବିଦ୍ରୂପ କରିବାକୁ, କେବଳ ଉମା ବାଟରେ ବସି ଭିତରେ ମୁହଁ ଲୁଚାଇ ଲୁଚାଇ ହସି ଉଠିଲା—ଅମାବାସ୍ୟାର ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ହେଲା । ମୁଁ ଅନନ୍ଦ ଓ ଉପହାସ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେଲି । ଯନ୍ତ୍ରଣା ଓ ଶାନ୍ତି—ତାର ଅନ୍ୟାସ୍ୱାଦ ଦୁହିଁଙ୍କର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ପାରିଲି ।

ସୁଧୀର ପାଖରେ ଉପରୁ ଅବସ୍ଥା ଲକ୍ଷ କରୁଥିଲା ଜିନିଷ ନିଜର ସେଣ୍ଟିମେଣ୍ଟାଲ, ଉମାର ହସ ତା'ର ପୌରୁଷର ଆଘାତ ଦେଲା ବୋଧହୁଏ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୁଚିଥିବା ନାଗ ଓ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ତାଡ଼ନା ଅବର୍ଣ୍ଣ ନେଇ ହେଉ ବରୁ ବରୁ ଏ ଦେଶର ଶିକ୍ଷିତା ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଉଚ୍ଚାର ସମାଲୋଚନା କରି ବସିଲା । ଉମା ଆଉ ସେଠାରେ ନଥିଲା ତାର ଯୁକ୍ତିର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ । ଥିଲେ ବି ଦେଇ ନଥାନ୍ତା ।

ଲେଖକ — ଭବ୍ୟ ଚାନ୍ଦନ

ମୁଁ ସୁଧୀରକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ କହିଲି—"ସେଇ ଅଳ୍ପ କେତେ ଉପହାସ କରନ୍ତି ସୁଧୀର । ମୁଁ ତ ସହିବା ନେଇ ।"

"କିନ୍ତୁ ଜାଣିଛୁନା ? ସମସ୍ତଙ୍କ ଅପରିଚିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖିଲେ ଅନେକ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାଟା ତା'ର ଘୋଟାଏ ସ୍ୱଭାବ, ଅନ୍ୟକୁ ଉପହାସ କରି ସେ ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରେ । ଏଇଟା ମୋର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ।"

"ଏଥିରେ ଉମା ଅଧିକ ଆନନ୍ଦ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାର ଅଛି କଣ ?"

"ଅଛି ଅନେକ, ତାର ଧାରଣା—ସତେ ଯେପରି ଏ ଦୁନିଆଁଟା ଯାଉଛି କେବଳ ତାର

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

[ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଅଂଶରୁ]

ତାଙ୍କଠୁ ଜାଣିଲି, ସେ ଆଜିଥି-ମା ବାର୍ଷିକ ଛୁଟି ଆସିବାରୁ ସହରକୁ ଆସିଥିଲା ବେଳକୁ ତାର ଗୋଡ଼ିଟା ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ଯେଁ—ଯେଁ ହେଉଛି । ଶୁଣି ଚିନ୍ତା ପାଇ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ।

ଏତେ ଦେଖିବା ପରେ ମୁଁ ଲମ୍ବା ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ପକାଇ ବସିଲି । ଏଥିରେ ଜଣେ, ଏ ନଂ କ-ମତ ଗ୍ରହଣ କଲା ଭାବରେ ଅତି ପରିଚ ନାହିଁ ।

କଣାମାମୁଁ ଅନେକ କାଳ ନହେଉ ପଛରେ, ଖାଲି ସେ ଛୁଣ୍ଡା ଓ ଛୁରୁମା ବୋଲି ଆମ ଭିତରୁ ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ ଦୋଷ ଦଅନ୍ତି, ସେମାନେ ବି ଏହି ଘଟଣା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ନଜରରେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ସରଳ, ଦେବପ୍ରେମୀ ଛୁରୁମା ଲୋକଟା ଭିତରେ ସେ ଏପରି ଉପସ୍ଥିତ ବୁଦ୍ଧି ଓ କର୍ମତତ୍ପରତା ଲୁଚି ରହିଥିଲା ତାହା ଏତେଦିନେ ଜଣା ପଡ଼ିଲା । ଏପରି ଗୁଣ ଗୁଡ଼ାକ ଏକା ସ୍ଥାନରେ ରଖିବା ପ୍ରକୃତ ଦେବୀଙ୍କର ଗୋଟାଏ ଚରମ ସୃଷ୍ଟି ।

ମନୁଷ୍ୟର ଗୋଟାଏ ସ୍ୱଭାବ ଅଛି, ଯେଉଁ ବେଳରେ ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ାକ ଏତେ ପ୍ରବଳ ହୁଏ ଯେ ତାହା ବାହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାକୁ ବାଟ ନ ପାଇ ଉଚ୍ଛୁଳା ଧଡ଼ିଆ ଭଳି ହୋଇଯାଏ … ହେଉଛି ଯୌବନର ପ୍ରଥମ ଭାଳେଣି । ଏତିକି ବେଳେ ଯଦି ଭଲ ଅଙ୍କୁର ବାଟ କାଟି ଦିଆଯାଏ ତେବେ ଭଲ ଅଙ୍କୁର ଯାଏ ନଚେତ୍ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହୋଇ ଖାଲି ଚିପ ନ ମାନି ଯେଉଁଣେ ଇଚ୍ଛା ସେଉଁଣେ ମାଡ଼ି ଚାଲିଥାଏ । ସେ ସମୟରେ —— ତାହା ବୁଝି ହୁଏ ନାହିଁ, ମାତ୍ର ମୁଁ ଏବେ ବୁଝୁଛି ଯେ ଆମ ଦଳଟା ସେହିପରି ଉପାଲପାଙ୍କିଆ ହୋଇ ହୋଇ ଅବାଟକୁ ମୁହାଁଇ ଥିଲା । ଯୌବନର ଅପ୍ରତିହତ ଉଦ୍ଦାମତାର ବେଗ ଅଟକି ରହିଥିଲା । ଗୋଟାଏ ସରଳ ବାଟ ମାମୁଁ ଆସି ଭଗୀରଥ ପରି ତାର ସେହି ବାଟଟା କଢ଼ାଇ ଦେଲେ । ମାମୁଁଙ୍କ ଉତ୍ସାହ ଓ ଉଦ୍ୟମରେ ଅଳ୍ପ ଦିନରେ ଆମର ସଂଗୀତ ଅଖଡ଼ା ଚାଲିଚେ ମନ୍ଦ ଚାଲି ଗଲା । ଆମ ଭିତରୁ ଦେଖା ଶିଖା ଗ୍ରାମରେ କେତେ କେହି ଗାଇଣା ବଜାଣା କିଛି କିଛି ଜାଣିଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ ସବୁ ଗାଁରେ ଜାଣିନ୍ତି । କିଏ ଦୁଇ ଗୁଡ଼ାଏ ଟୁଟକି ଗୀତ କିଏ ପଦେ ଦି ପଦ କୀର୍ତ୍ତନ କିଏ ତେରେକେଟେ ତା କିଏ ବା ଧେ-ଗା-ମା ଗା-ଗା ଭଳିଆ ହାର ମୋନିପୁରର ଗତ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଯାହା ହୁଏ ତାହା ହେଲା । ଦିନ ରାତି ଗାନା ନାନା, … ଠାଁ … ରେ ଧେଇତା ପୁରୁଣା ଚାଲିଲା । ଯେ ଯାହା ପାରିଲା ତାକୁ ଧରି ଆପଣାର

(କାହାଣୀ ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଶେଷରୁ)

ଅନାଇଁ ଅନାଇଁ ବାହାରୁ ଗଲି ପଢ଼ୁଛନ୍ତି । ବଳ ତାର ସ୍ଖଳନ ଏ ଦୁନିଆଁରେ ଅସମ୍ଭବ ।

ଏଥିପୂର୍ବରୁ ସୁଧୀର ଉମା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେଉଁସବୁ ଟୀକା ଟିପ୍ପଣୀ ଦେଉଥିଲା, ସେ ସବୁର ସତ୍ୟତା ମୁଁ ଏଥରୁ ବୁଝିନେଲି, କହିଲି—"ଭାଇରେ, ସେପରି କଥା ନୁହେଁ । ତା'ର ଧାରଣା ଯାହା ହେଉ, ଅମାବାସ୍ୟାରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅତଯାଏ ହୋଇନଥିଲା ଆମର । ସେ ହେବ ଏ ବଳିଦେଲା । ସେଥିରେ ଆମର ଗଲା କଣ ? ତୋର ସାହିତ୍ୟ ଲେଖା ପାଇଁ ଖୋରାକ ମିଳିଗଲା ।"

ନବକୁ ସାହିତ୍ୟିକ ବୋଲି ବୁଝି ସୁଧୀର ଚୁପ ହୋଇଗଲା । ଅପେକ୍ଷା ନବର ଫ୍ଲାସକ ଭଳି ।

+ × +

ସେ ଦିନ ଜବାହାର୍ ଲାଲ ଗଣ ସମ୍ମାନର ବାର୍ଷିକୋତ୍ସବ । ମାନ୍ୟବର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆସିବେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବେ । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚଟା ସମୟ ହେବ । ସୁଧୀର ଓ ମୁଁ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଅସୂରୁ ଘଣ୍ଟେ ଛୁଟ ଦେଖାଇ ଟାଉନ ହଲ ଯାଉ । ଅନ୍ୟ କେହି ନଥାନ୍ତି ।

ଉମା, ମୃଣାଳ ଓ ଶାନ୍ତ । ଦୌଡ଼ା ଦୌଡ଼ି ହୋଇ ଉଠି ଆସିଲେ ସିଡ଼ି ଉପରକୁ । ସେମାନେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏପରି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଉପସ୍ଥିତିରେ ପସନ୍ଦ କଲେନି ବୋଧହୁଏ ।

ନୂଆ ଶୋଭାଯାତ୍ରୀ ସାଇକେଲର ଅବତରଣରେ ଶେଷ ହେଲାପରେ, ଉମା ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେଲା ହେଲା ଦେଖି ପଚାରିଲା—ଟିକେ ମୋର ସାମନା ସିଟ ଉପରେ ।

ଯେଉଁ ଉଠାଇ ଦେବାର ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ମୋର ସାହସ ହେଲାନି । ମୃଣାଳ ଓ ଶାନ୍ତ ଅନ୍ତରାଳରେ ପାଖରେ—ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ହାତରୁ ପ୍ରାଇଜ୍ ନେବ ବୋଲି ଏକ ନୂଆ ଶାଢ଼ୀ ଉପରେ ଲଗାଇ ଦେଇଥିଲେ," ବେଶ ହୋଇଛି ।" ତାଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା କହିବାର ସୁଧୀରଟା ହସି ଉଠିଲା ଭୋ ଭୋ କରି ।

ମୁଁ ନୀରବ ଥାଏ ।

ଉମା କାହାରଠାରୁ ସହାନୁଭୂତି ନ ପାଇ ଶେଷରେ ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । ବେଞ୍ଚର ଲଗାପଟା ସଜାଡ଼ିନେଇ ହସି ହସି କହିଲା—"ସୁରବାବୁ, ଆପଣ ବସିବେନି ଯେ ?"

"କାହିଁକି, ଆପଣ ପଡ଼ିଲେ କହିଲେ ?" ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

"ହଁ"

"ବସ୍ତା ହେଲା ।"

"ଉଠାଇ ଦେବେନି ?"

"ଆପଣ ତ ସେଦିନ ମୋତେ ଉଠାଇ ଦେଇ ନଥିଲେ ।"

ଉମା ଲଜ୍ଜିତ ହେଲା । ଅପରାଧୀ ଭାବରେ ଅନାଇ କହିଲା—"ବନ୍ଧୁ ସେଦିନ ତ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପାରିଥିଲି ।"

ଦୁଷ୍ଟ ସୁଧୀର ଚିତ୍କାର କଲା—"ଓ ! ସେ ତ ଅମାବାସ୍ୟାର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା । ସେଥିପାଇଁ କଣ ଶୋକୁଛନ୍ତି ? ଏକ୍ସକ୍ୟୁଜ୍ ! ଏକ୍ସକ୍ୟୁଜ୍ !"

ତେବେ ତା ପରେ ନୁହେଁ—ତା ପରେ ସବୁ ଦିନ—ଉମା ମୋତେ ଦେଖିଲେ ହସେ । ଆଉ ମୁଁ ବି ତା'ର ଉତ୍ତର ଦିଏ ହସରେ ।

ସୁଧୀର ପ୍ରକୃତରେ ଅମର କଥା କହି ଦେଲା ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖେ—"ଅମାବାସ୍ୟାର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା" । ନିତି ନୂଆ ନୂଆ କଥା ମିଳେ । ଉପନ୍ୟାସର ଉପସଂହାର ଲେଖା ହୋଇ ପାରେ ନା ।

—o—

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଦ୍ୟା ଆହରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଦିନ ଦିକଟିଭ ପଟର ସମସ୍ତେ ବସିଲେ । ସେ ଏପରି ଏକ ଭଙ୍ଗ କାଳେ କିଛି ହେଲେ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏଥିରେ କାହାର କିଛି ସାଧ ମେଣ୍ଟିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଧାସ୍ ବାହ୍ଲ ରକମର ଗୋଟାଏ କିଛି କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଉଠିଲା । ତାହା ହେଲେ କୀର୍ତ୍ତନ କରିବେ, ଆଉ ଦଳେ ଚାହାଁଥିଲେ ନାଟକ ସଜାଇବେ । ଏହି ଦୁଇ ଦଳଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଠେଲାଠେଲି ଗୁଳ୍ଜି ଗୁଳ୍ଜି ମନାନ୍ତର ହେବାକୁ ବସିଲା । କୀର୍ତ୍ତନିଆ ଦଳ ଯୁକ୍ତି ଦେଖାଇଲେ କି କୀର୍ତ୍ତନକୁ ବଳି ସଂଗୀତ ନାହିଁ, ସେଥିରେ ଆନନ୍ଦ ବେଶି, ସେଥିରେ ମଜଲିସ ହାଟରେ ଧର୍ମଲାଭ, ସେଥିରେ ଖରଚ ଅଳ୍ପ, ସେଥିରେ ପରିଶ୍ରମ ବା ଝଞ୍ଜାଟ କମ । ଶେଷରେ ମୁରବି ମାନେ ସେଥିରେ ଆପତ୍ତି କରିବେ ନାହିଁ ବା ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକେ ଦୋଷ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ନାଟକିଆ ଦଳ କହିଲେ କି ନାଟକ ଟା ହେଲା ଢେର ବଡ଼ ଜିନିଷ । ତା ଭିତରେ କୀର୍ତ୍ତନ ବି ରହିବ, ରଙ୍ଗିଣି ନାଚ ବି ରହିବ, ଆଉ ସେଥିରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ରଞ୍ଜିବ, ତହିଁରେ ଧର୍ମ ବି ରହି ପାରେ, ସମାଜ ବି ରହିପାରେ, ରାଜନୀତି ବି ରହିପାରେ— ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା ରହିପାରେ । ଆଉ ତହିଁରେ ନବ ରସ ଥାଇ ଥିବାରୁ ଆନନ୍ଦ ଅଧିକ । ତା ଉପରେ ଅଛି ଏଇଟା କୀର୍ତ୍ତନଟା ହେଲା ମହୁରିଆ କଥା—

ଏକକୁ ଏକ ଦରଦ । ଯେଉଁ ମତକୁ ଯେତେ ଭିଡ଼ି ଧରି ଛାଡ଼ା ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ବୁଝିଲେ ଯେ କିଛି ରକମ ଆପୋଷ ମିମାଂସା ହେବା ଉଚିତ, ମାତ୍ର କେହି କାହାରି ନରମ ହେବାକୁ ନାରାଜ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଜଣାମାମୁଁ ଏକ କଥାରେ ବିବାଦ ଭଞ୍ଜନ କରିଦେଲେ । ସେ କହିଲେ "ନା—ନାଟକ ହେବ ନାହିଁ, କି କୀର୍ତ୍ତନ ହେବ ନାହିଁ. ସମସ୍ତେ ଖାଣ୍ଟି ସଂଗୀତ, ଯାହାକୁ ଅସଲ ସଂଗୀତ କୁହାଯାଏ । ସେ ନାଟକରେ ନାହିଁ କି କୀର୍ତ୍ତନରେ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ନକଲି, ସୁନା ଆଗରେ ଦରଙ୍ଗି ପିତ୍ତଳ, ହୀରା ଆଗରେ କାଚ । ଯଦି କିଛି ଶିଖିବାର ମନ ଅଛି ତ ଶିଖ 'ଖେଲଅତ ଗାଉନା ବଜାନା' । ବାସ୍ । ଛାଡ଼ିଦିଅ ତୁମର 'ଫୁଲ ରସିଆ ମନ ରସିଆ' ବା 'ନଦିଆ ନଗରେ ଶଚିର ଉଦରେ ଜନମ ଗଉର ରାୟ' ସେ ସବୁ ବାଜେ—ଖେଲ । ବୁଝିଲ ।"

ଆମେ ନିଜର ନିଜର ଗୋଟାଏ ଲେଖାଏ ଅର ଧର ଯେପରି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଥିଲୁ, ମିଳା ମିଶାର ସୁବିଧା ଟା ପାଇ ପ୍ରସ୍ତାବଟା ସର୍ବସମ୍ମତି କ୍ରମେ ଗୃହୀତ କରି ନେଲୁ । ତାହାର ମାନେ ଏଥିରେ ଜଣା ହେଲା ନାହିଁ ଅଥଚ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ଯେଣିକି ମାତ୍ର ଖେଲଅତି ଧରଣର ଗାଉନା—ବଜାନା ଜାଣିଛୁ କିଏ, ଓସ୍ତାଦ କେଉଁଠି ମିଳୁଛି । ମାମୁଁ ମଙ୍ଗୁଲିର ସ୍ୱୟଂ ଜଣେ ଯେ ଓସ୍ତାଦ୍ ଏକଥା ତ ଆମକୁ ଜଣା ନଥିଲା । କେବଳ ଏତିକି ମାତ୍ର ଜାଣିଥିଲୁ ଯେ ମାମୁଁ ଜଣେ ବଢ଼ିଆ ସମଝଦାର, କାରଣ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାନଙ୍କ ଗାଉଣା ମଜଲିସରେ ସେ ଆଗରେ ହୋଇ ବସନ୍ତି ଓ ସମ ପଡ଼ିଲେ ମୁଣ୍ଡ ଠୁଙ୍କାର ଓ ହାତ ହଲାଇ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ହାଃ କରି ଦିଅନ୍ତି । ମଝିରେ ମଝିରେ ବାହବା, ବାଳିହାରି ପ୍ରଭୃତି ମାରିବାକୁ ବି ଛାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମାମୁଁ ଯେତେବେଳେ କହିଲେ ସେ ସ୍ୱୟଂ ଆମକୁ ଶିଖେଇବେ, ଆମକୁ ଅପୂର୍ବ ଯେତିକି ଲାଗିଲା, ଆନନ୍ଦ ହେଲା ତତୋଧିକ । ଶୁଭ ବେଳରେ ନଅରୋଳ ଭିତରେ ଦିନେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠେଇଁ ବସି ବିସ୍ମିତ ସାର ହେଲା କି ଆମ ଭିତରୁ କିଏ କେଉଁ ଯନ୍ତ୍ର ଶିଖିବ । ଓ ଷାକ୍‌ରେଦ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଓସ୍ତାଦ୍‌ଜୀଙ୍କ ହୁକୁମ ହେଲା କି ପହିଲୁ କଣ୍ଠ ସାଧିବାକୁ ହେବ—ତାପରେ ଯନ୍ତ୍ର । ମାମୁଁ ନିଜେ ବାର ବରଷ କାଳ ସାଧନା କରି, କେତେ ମୁଲକ ସଫର କରି କେତେ ବଡ଼ ଓସ୍ତାଦଙ୍କଠୁ ତାଲିମ ନେଇ ତେବେ ଯାଇ ଏତେ ବଡ଼ ଓସ୍ତାଦ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଅଗତ୍ୟା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଓସ୍ତାଦ୍‌ଜୀ ପହିଲି ତାଲିମ୍ ଦେଲେ—ସା । ସମସ୍ତେ ଦୀର୍ଘ ଘଣ୍ଟାଏ ଲେଖାଏଁ ସା ଅଭ୍ୟାସ କରିବେ । ଏକା ଏକା ଭଲ ସାରିବା ପରେ ସମସ୍ତେ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ । ଏହାପରେ କାନ୍ଦଣା ଉଠାଇ ମୁଣ୍ଡି ହୁକୁମ ହେଲା ଅନ୍ଧାରିଆ ବେଳୁ ଉଠି ଅଧଘଣ୍ଟାଏ କଣ୍ଠ ସାଧିବା ଦରକାର । 'ସାରେଗାମାପାଧାନି' ଏଇ ସାତୋଟା ସ୍ୱର ସାଧିବାକୁ ସାତ ବର୍ଷ ଲାଗିବାର କଥା । ନିତିବ ପାଖରେ ଗୁରୁ ରହିଥିଲେ ଶୀଘ୍ର ହୋଇପାରେ । ସା ଟା ହାସଲ କରିବାକୁ ନ ସାରିଲେ ରେ—କୁ ଛୁଇଁବା ନିଷେଧ । କେବଳ ଉପରେ ଏତିକି ଯେ ସା ଟା ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଜାତି, ସେଇଟା ଭଲ ଭାବରେ ଆୟତ କରି ପାରିଲେ ବାକି ସହଜ ହୋଇଯାଏ ।

ଏହାପରେ କେତେଦିନ ଗଲା । ଗର୍ଭ ପର ଦିନ ରାତି ଭେଁ—ଭେଁ ହୋଇ ସଂଗୀତ ଉପରୁ ଆମ ସଭିଙ୍କର ମନ ଫାଟି ଗଲାଣି । ଏତିକି ବେଳେ ଓସ୍ତାଦ୍‌ଜୀ କହିଲେ ବଡ଼ ଭୋର ପାଣି ଭିତରେ ଅଣ୍ଟା ବୁଡ଼ ସ୍ୱର୍ ମସ୍କ [ସ୍ୱର ସାଧନା] କରିବାକୁ ହେବ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠିପତ୍ର

* ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା 'ଝଙ୍କାର' ରେ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତାମତ, ଅଭିଯୋଗ, ସମାଲୋଚନା ପ୍ରସ୍ତାବ (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଚିଠିପତ୍ର'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଚିଠି ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆକ୍ରମଣ ସମାଲୋଚନାର ବସ୍ତୁ ହେବ ନାହିଁ । ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ଚିଠିର ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି

—ସମ୍ପାଦିକା

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ 'ଝଙ୍କାର' ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟ !

ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାରୁ ଦେଶର ସାଧାରଣ ଧନୀ, ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଗତି କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଓ ବାଞ୍ଛନୀୟ । ମାତ୍ର ଏସବୁ କ୍ଷେତ୍ର-ରେ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଦେଶକୁ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ କେତେଦୂର ଯେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଧାନ କରିଛନ୍ତି ତାହା ଆମମାନଙ୍କୁ ଅଜଣା । ଭାରତ ବିଖ୍ୟାତ ବୋଟାନିଷ୍ଟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପରିଜା ମହାଶୟ ବର୍ତ୍ତମାନ 'ଗ୍ରୋ-ମୋର-ଫୁଡ' (ଅଧିକା ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ କରିବାରେ) ଏହାର ଅର୍ଥ ଯୋଗ୍ୟକରି ସାରିଲେଣି । ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଶା କରୁ ସେ ମହାଶୟ କୃଷି ଫାର୍ମକୁ ଲାଭୋ-ପଯୋଗୀ ରୂପେ ପରିଚାଳନ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଅନେକଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଇଥିବେ । ଯଦି ଏପରି ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଜମି ଓ ମୂଳଧନ ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରୁଥାନ୍ତି ତେବେ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନାମଧାମ ଜାଣିଲେ ଜମି ଓ ମୂଳଧନ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ । ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଏସବୁ ସୁବିଧା ମିଳିପାରିବ ।

ଆୟୁର୍ବେଦ ପ୍ରତି ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଛି କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ । ବିଦେଶୀ ଶାସନ ଯୋଗୁଁ ତାହାର ଅବସ୍ଥା କିପରି ହୋଇଅଛି ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା । ସର୍ବାଗ୍ରେ ତାହାର ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ନାନା ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବା ପ୍ରୟୋଜନ ବୋଲି ମନେ ହେଉଅଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିଜା ମହାଶୟ ଦେଶରେ ଫଳମୂଳର ବାଗାନ ବିସ୍ତାର କରି-ବାର ଚେଷ୍ଟାରେ ଅଛନ୍ତି । ଏତଦବେଳେ ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ଏବଂ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସୁବୁଦ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁ, ଯେପରି ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ବନୌଷଧି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବଗିଚା ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାରେ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜେ ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଓ ଜ୍ଞାନର ପରିଚୟ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ କରନ୍ତୁ ।

ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗଛର ଛବି ସହ ଉତ୍ପତ୍ତି ସମୟ ଓ ସ୍ଥାନ ତଥା ତାହାର ଉପକାରିତା, ବିଭିନ୍ନ ଭାଷାର ସ୍ଥାନୀୟ ନାମ-କରଣ ଇତ୍ୟାଦି ବିବରଣ ଏପରି ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇଥିବ ଯାହା ଦେଖି ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଗଛଟି ଚିହ୍ନିପାରିବେ ଓ ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ବିଷୟମାନ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବେ । ଏପରି ପୁସ୍ତକର ଅଭାବ ଓଡ଼ିଶା କାହିଁକି ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଅନୁଭୂତ ହେଉ-ଅଛି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।

ବଶମ୍ବଦ

ଶ୍ରୀସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ—

ବାରିପଦା ।

—(*)—

'ଝଙ୍କାର' ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟ

ଆପଣଙ୍କ ସୁନାମ ଧନ୍ୟ ପତ୍ରିକାରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ବିଷୟଟି ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ଜଣାଉଛି । ପ୍ରକାଶ କରି ବାଧିତ କରିବା ହେବ ।

ସମ୍ପ୍ରତି ତେଲଙ୍ଗୁ ଅନ୍ଧ୍ରବାସୀ ଜମିରି ଭଦ୍ରାଚଳ ଓ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ପତ୍ରପତ୍ରିକାରେ ଏ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳିଛି । ଏବେ ଅନ୍ଧ୍ରବାଣୀ ନାମକ ପତ୍ରିକା ପତ୍ରିକାରେ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ସେଥିରେ 'ଚିଲିକା' ହ୍ରଦ ଓ ତତ୍ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଅଞ୍ଚଳ ସବୁ ଅନ୍ଧ୍ରମୂଳ ବୋଲି ଦାବୀ କରାଯାଇଛି । କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆ ଯାଉଛି ଯେ 'ଚିଲିକା' ବୋଲି ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ନାହିଁ 'ଚିଲକା' ତେଲୁଗୁ ଶବ୍ଦ । ଅନ୍ଧ୍ର ଭାଷାରେ ଚିଲିକାର ଅର୍ଥ-ଅଲଗା-(Separate) ଚିଲିକା ସମୁଦ୍ର-ଠାରୁ ଅଲଗା ବୋଲି ଏହାର ନାମ କରଣ ହୋଇଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଯେଉଁ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଚିଲିକାର ଉପକୂଳରେ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ବାସ କରନ୍ତି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ତେଲଙ୍ଗା । ତୃତୀୟରେ ଚିଲିକା ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତି ଅଞ୍ଚଳ ମାନଙ୍କରେ ଥିବା ଦେବମନ୍ଦିରର ବିଗ୍ରହସବୁ ତେଲଙ୍ଗା ଢଙ୍ଗରେ ଲମ୍ବା ପିନ୍ଧନ୍ତି-ବିଶେଷତଃ ମୁଣ୍ଡରେ ଟୋପି ପୁରାପୁରି ତେଲଙ୍ଗା ଢଙ୍ଗର ।

ଏତଦ୍ ଭିନ୍ନ ଖୋର୍ଦ୍ଧାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ଧ୍ର-ମାନେ ତେଲଗୁ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳ ବୋଲି ଦାବୀ କରନ୍ତି ୧୯୪୮ ସାଲ ଜନ ଗଣନାରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେ ତେଲଗୁମାନେ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଥିଲେ ବୋଲି ସେମାନେ କହନ୍ତି ।

'ଚିଲିକା' ର ଓଡ଼ିଆ ନାମ—ଏ ବିଷୟରେ ସେ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ରିକାରେ ଆଲୋଚନା ହେଉ— । ଇତି

ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ରାୟଗୁରୁ ।

[illegible]

କୁତୁକୁତୁ

ଜଣେ ଲୋକ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଛାଡ଼ପତ୍ର (divorce) ଦେବା ପାଇଁ କଚେରୀରେ ଦରଖାସ୍ତ କରିଥିଲା । କିଛି ଦିନ ପରେ ସେ ପୁଣି ଆସି ଦରଖାସ୍ତ ଫେରାଇ ହାକିମଙ୍କୁ କହିଲା— "ହଜୁର ଏ ମକଦ୍ଦମା ମୁଁ ଉଠାଇ ନେବି ।

ହାକିମ—କାହିଁକି ?

ଲୋକ—ହଜୁର ମୋତେ ଡର ହେଉଛି ଛାଡ଼ପତ୍ର କଥା ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାଣିଲେ ଚୁଟି ମୁଠି ରଖିବ ନାହିଁ ।

× + +

ଜଣେ ମହିଳା ଦୋକାନକୁ ଯାଇ ଗୋଟାଏ ପିଆଲା କିଣିଲେ ତାଙ୍କ ପୋଷା କୁକୁର ପାଣି ପିଇବା ଲାଗି ।

ଦୋକାନୀ କହିଲା—ଏ ପିଆଲା ଉପରେ ଲେଖି ଦେବି କି "କେବଳ କୁକୁର ପାଇଁ" ବୋଲି ?

ମହିଳା—ସେପରି ଲେଖିବାର ଦରକାର ନାହିଁ, କାରଣ ମୋ କୁକୁର ପଢ଼ି ଜାଣେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସ୍ୱାମୀ ପାଣି ପିଅନ୍ତି ନାହିଁ । + + ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉପରର ବିଚାରଧାରା

— ସନ୍ଧାନୀ

କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସରକାର ମୁଖିଆମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପ ଓ ଅସୁନ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ବହୁତ ଆକ୍ଷେପ କରି ଶ୍ରୀମତୀ ଅରୁଣା ଆସଫ ଅଲ୍ଲୀ ଦିଲ୍ଲୀ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ପଦ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ। ଅରୁଣାଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ବଡ ଆପତ୍ତି ଯେ ଆସଫଲ ସରକାର ମୁଖିଆ ମାନେ କୌଣସି କଥାରେ ତାଙ୍କୁ ବା କୌଣସି କମିଟିକୁ ମାନିବୋଲି ପଚାରୁନାହାନ୍ତି। ଏହି ପ୍ରକାର ଆପତ୍ତି ପ୍ରାୟ ସବୁ ପ୍ରଦେଶରେ ଉଠୁଛି—ଓଡ଼ିଶାରେ ବି। ଏଥିରେ ଅବଶ୍ୟ ନାମମାତ୍ର ହୋଇ ରହିଥିବା କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ମୁଖିଆଙ୍କୁ ବାଧିବା କଥା।

କିନ୍ତୁ ବସ୍ତୁବାଦୀଙ୍କୁ ଗଲେ ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ହେବାର ବା ଅସନ୍ତୋଷ କରିବାର କୌଣସି ହେତୁ ନାହିଁ।

ପ୍ରଥମ କଥା—କିଏ କାହାକୁ ପଚାରେ? ସାନ ବଡକୁ ପଚାରେ। ତଳ ଥାକ ଉପର ଥାକର ମତ ନିଏ। ନିମ୍ନକର୍ମଚାରୀ ମୁନିବର ଅନୁମତି ନିଏ। ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ସବୁ ପ୍ରଦେଶରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ହୋଇଥିଲା, ବଡ ନେତୃମାନେ ସରକାରରେ ନରହି ଅଲଗା ଥିଲେ ଓ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ସବୁ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଥିଲେ। ତାର ନାମ ଥିଲା ହାଇକମାଣ୍ଡ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ସରଦାର ପଟେଲ। କିନ୍ତୁ ଦଳ ବାହାରେ ବସି ଜବାହାରଲାଲ, ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ, ଅଜାଦ, ରାଜଗୋପାଳଚାରୀଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ନେଉଥିଲେ। ଏହି ପାଞ୍ଚଜଣ ଥିଲେ ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବ—ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ଗାନ୍ଧିଜୀ। ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସ୍ୱଭାବତଃ ତାଙ୍କର ଇଙ୍ଗିତ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଚାଲୁଥିଲେ।

ସେତେବେଳର କଥା ଆଉ ଏବେ ଦଶବର୍ଷର ତଫାତ୍ ଅକାଶ ପାତାଳ ପ୍ରଭେଦ। ଏବେ ସେ ମୁଖିଆ ସବୁ ସମସ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରରେ। ପ୍ରଦେଶକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇ ଚଳାଇବାକୁ ସେମାନେ ଅଛନ୍ତି। ଏବେ ଅବସ୍ଥାରେ କିଏ କାହାଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ମତ ନେବାକୁ ଯିବ।

ଆଜି ପୁଣି କଂଗ୍ରେସ କମିଟିରେ ଯେଉଁମାନେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ସବୁ ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ନେତା। ପହିଲା ନମ୍ବର ଶ୍ରେଣୀର ସବୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ। ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅର୍ଥାତ ପଟେଲ, ଜବାହାରଲାଲ ଓ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ଅର୍ଥାତ କୃପାଳନୀ ଓ ଦଳ ହୁକୁମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ। ପ୍ରକୃତିର ନିୟମକୁ କିଏ ଲଙ୍ଘନ କରିବ। ସବୁବେଳେ ସାନ ଯେ ବଡର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁବ—ବଡ଼ କେବେ ସାନର ଅପେକ୍ଷା ରଖିବ ନାହିଁ। ଯଦି ରଖେ ତାହା କେବଳ ସୌଜନ୍ୟ ବା ଅନୁଗ୍ରହ। ସବୁ କଥାକୁ ହେଜି ବିଦ୍ରୋହ ବା ଘୋଷଣା ନ କରି ନେତାମାନଙ୍କର ଅନିର୍ବାର୍ଯ୍ୟକୁ ମୁଣ୍ଡ ପୋତି ସହି ନେବା ଉଚିତ।

\+ \+ \+

ସମଗ୍ର ଭାରତ ଓ ସିଂହଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ଗତ ବୈଠକରେ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି। ସେହି ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଆସାମ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କୈଳାସ ନାଥ କାଟଜୁ ଏକ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ। ତହିଁରେ ସେ କହୁଅଛନ୍ତି କି ଇଂରାଜୀ ଉଠି ଯାଉଥିବାରୁ କାହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ନାନା ମତ ଭେଦ ଘଟୁଛି ଓ ଆପଣା ଭିତରେ ମନାନ୍ତର ଆରମ୍ଭ ହେଲଣି। ସେଣୁ ତାଙ୍କ ମତରେ ସଂସ୍କୃତକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା କରି କାମ କରାଯାଉ। ତାହେଲେ ତହିଁରେ କେହି ଆପତ୍ତି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ। କାରଣ ଏହା ସବୁ ଭାଷାର ଜନନୀ ଓ ପବିତ୍ର ଦେବ ଭାଷା। ସବୁ ବେଦ, ଶାସ୍ତ୍ର, ପୁରାଣ, ପୂଜା, ମନ୍ତ୍ର, କ୍ରିୟା କାଣ୍ଡ—ସଂସ୍କୃତରେ ଚାଲୁଛି। ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟ ଦର୍ଶନ ପ୍ରଭୃତି ଅତି ଉନ୍ନତ। ଶବ୍ଦ ଭଣ୍ଡାର ମେଦଶାଳୀ, ଇତ୍ୟାଦି। କାଟଜୁଙ୍କର—ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବ—ଅତି କଲ୍ୟାଣକର। ମହାତ୍ମାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଲଭିଲେ ଏହା ସଫଳ ହୋଇପାରିବା ସମ୍ଭବ। ଦେଶବାସୀ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବା ଉଚିତ। ଭାଷା ସୂତ୍ରରେ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଓ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଜବାହାରଲାଲଜୀ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାଷଣ ଦେଉଛନ୍ତି। ମାତ୍ର ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ମତ ଯେ ଏହି ଭାଷା ସୂତ୍ରରେ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କର ନବଗଠନ ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ନୁହେଁ। ଏବେତ ଭାରତର ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ଅଶାନ୍ତି ଓ ଶ୍ରେଣୀ ବିବାଦ ପୂରି ରହିଛି। ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସୀମା ବିବାଦ ପୂରି ଗଲେ ଦେଶରକ୍ଷା ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇ ପଡିବ।

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମତରେ ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯେତେବେଳେ ହେବ ସେତେବେଳେ ପୁଣି ଏହି ବିବାଦ ଗଜେଇ ଉଠିବ। ସେଣୁ ଏପରି କିଛି କୌଶଳ କରିବା ଉଚିତ ଯଦ୍ୱାରା ସୀମା ବିବାଦର ପ୍ରଶ୍ନହିଁ ଉଠିବ ନାହିଁ କେବେହେଲେ।

ତାହା ହୋଇପାରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଉପାୟରେ। ଶାସନ ସୁବିଧାକୁ ଲକ୍ଷ ରଖି ଭୌଗଳିକ ନିୟମରେ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ କଲେ ଆଉ କେହି ଆପତ୍ତି କରି ପାରିବେ ନାହିଁ। ଏଥିରେ ଭାଷାର ପ୍ରଶ୍ନ ରହିବ ନାହିଁ। ସବୁ ପ୍ରଦେଶରେ ସବୁ ଭାଷା ଭାଷୀ ସମାନାଧିକାରରେ ରହିବେ—କେବଳ ଭାରତୀୟ ହୋଇ। ଯେ ଯାହାର ମାତୃଭାଷା ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବେ। ସରକାରୀ ଭାଷା ହେବ ଏକମାତ୍ର ସଂସ୍କୃତ କିମ୍ବା ହିନ୍ଦି।

ଏହି ନୀତିରେ ଆମେରିକା ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଦେଶ ମାନ ସଂଗଠିତ ହୋଇଛି। ଭାଷା ସୂତ୍ରରେ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ଦୋଷ ହେଉଛି ଯେ କାଳ କାଳକୁ ପ୍ରଦେଶ ବାସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୱେଷ, ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ କଟତା ଜୀବିତ ହୋଇ ରହିଥିବ। ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉପାୟରେ ସେ କଥା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ—ଓ କିଛି କାଳ ପରେ କେବେ ବିଶିଷ୍ଟତା ଭୁଲି ଯାଇ ଭାରତୀୟ ମନୋବୃତ୍ତି ଅବୋରି ନେବେ ଓ ଭାରତ ଏକ ସମଷ୍ଟିଗତ ମହାଜାତି ହୋଇ ଉଠିବ।

\+ \+ \+

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିବନ୍ଧ

ଓଡ଼ିଆ ଲିପି ଓ ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପରାଇଟର

ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗନାଥ ମହାପାତ୍ର

ଡ଼ଗର ସଂପାଦକ ମହାଶୟ,

ଆପଣଙ୍କ ବହୁଖ୍ୟାତ ସାପ୍ତାହିକର ଗତ ମାସ ଏବଂ ଚଳିତ ମାସର ସଂଖ୍ୟା ମାନଙ୍କରେ ଦୁଇଜଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଏବଂ ପ୍ରବୀଣ ଲେଖକ ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କେତେକ ଅକ୍ଷର ଅଧୁନିକ ହିନ୍ଦି ବର୍ଣ୍ଣମାଳା ଅନୁକରଣରେ ବାଦଦେଲେ ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପ ରାଇଟର ଓ ଲିନୋ ଟାଇପ କଳ ନିର୍ମାଣ ସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଦେଖାଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ଛପାଇ ଅଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ପାଠକ ଓ ପାଠିକା ଅବଗତ ଥିବେ ଯେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ୧୯୩୨ ମସିହାରେ ଜର୍ମାନରୁ ମୁଁ କେତେକ ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପରାଇଟର ମେସିନ୍ ଆଣିଥିଲି । ସେହି ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପ ରାଇଟରର ମୁଁ ଉଦ୍ଭାବକ ଏଜେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏକମାତ୍ର ବିକ୍ରେତା ରୂପେ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ଯାଏ ଅନେକ ଟାଇପ ମେସିନ ଜର୍ମାନରୁ ମଗାଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିକ୍ରୟ କରିପାରିଥିଲି । ଅବଶ୍ୟ ଏଥିପାଇଁ ମୋତେ ଦୀର୍ଘ ୩।୪ ବର୍ଷ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଦେଶବାସୀ ବା ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ପକ୍ଷରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ନାହିଁ । ଏ ବିଷୟ ବାମଣ୍ଡା ଦେବଗଡ଼ରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା 'ଶଙ୍ଖ' ପତ୍ରିକାରେ ସମ୍ବାଦ ଗତବର୍ଷ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଅବଗତ କରି ମୋ ପ୍ରତି ସମବେଦନା ଜ୍ଞାପନ କରି ମନ୍ତବ୍ୟ ଲେଖିଥିଲେ । ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ଭାଷାର ଟାଇପ କଳ ମାନଙ୍କରେ କେତେ ଗୋଟି ମୃତ ଥିବା କଥା, ମୁଁ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପରାଇଟରରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ମୃତ ରହିଥିବା ବୋଧହୁଏ ଅନେକ ଜାଣିନାହାନ୍ତି । ଉକ୍ତ ମେସିନରେ ୭ ଗୋଟି ମୃତ ଚାବି (dead keys)ମୁଁ ରଖିଥିବା ଯୋଗୁଁ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ମାତ୍ରା ଫଳା ଟାଇପ କଲାବେଳେ ମେସିନକୁ ଅଧିକ ଥର ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଏହି ୮୨ ବର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍କ, ମାତ୍ରା, ଫଳା ବିଶିଷ୍ଟ ଟାଇପ ରାଇଟରରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସବୁ ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ସଂଯୁକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣ, ଅଙ୍କ ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକଙ୍କରେ ଟାଇପ ହୁଏ ଏବଂ ଅତି ସହଜରେ ଶହ ଶହ ପୃଷ୍ଠା କାଗଜ ଟାଇପ ଓ ଛପା ହୁଏ । ଯେଉଁମାନେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ବୋର୍ଡ଼ର ମିଟିଙ୍ଗ ଏଜେଣ୍ଡା, ଅସିକା କୋ-ଅପରେଟିଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ଓଡ଼ିଆରେ ଟାଇପ ଓ ଲିଥୋ ହେଉଥିବା ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ଦେଖିଥିବେ ସେମାନେ ମୋର ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ସମର୍ଥନ କରିବେ । ଆହୁରି ମୋହର ଏହି ୮୨ ଅକ୍ଷର ଯୁକ୍ତ ମେସିନ key Board ଅବଲମ୍ବନରେ ଲିନୋ ଟାଇପ ମେସିନ ଓଡ଼ିଆରେ ମଧ୍ୟ ସହଜରେ ନିର୍ମାଣ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ଅମେରିକାର ଲିନୋ ଟାଇପ ଓ ମେସିନେରୀ ଲିଃ ର ମାନେଜିଙ୍ଗ ଡାଇରେକ୍ଟର ମୋ ଠାରୁ ସବୁବିଷୟ ବୁଝି ମତେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଜବାବ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ଅତଏବ ଉପରୋକ୍ତ କାରଣ ମାନଙ୍କରୁ ଓଡ଼ିଆ ବର୍ଣ୍ଣମାଳାର କୌଣସି ଅକ୍ଷର ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପ ରାଇଟର ଓ ଲିନୋ ମେସିନ କରିବା ସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ତର୍କ କରି କାଟିଦେବା ମୋର କ୍ଷୁଦ୍ର ବୁଦ୍ଧିରେ ସମୀଚୀନ ହେବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରେ ନାହିଁ । ଆଶା କରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିକ୍ଷିତ ବୁଦ୍ଧିମାନ ସାହିତ୍ୟିକ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ନିଜର ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେବେ ।

ଲିପି ସଂସ୍କାର

ନମସ୍କେ ସମ୍ପାଦକ 'ଡ଼ଗର' । ମୁଁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅନନ୍ତ ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଲିପି ସଂସ୍କାର ଯୋଜନାଟି ପଢିଲି । ମୋର ସାନ ପୁଅକୁ ସେ ବିଷୟଟି କହିଁ ହିବ ଭଲ ଲାଗିଲି । ଖାଲି ଓଡ଼ିଶା ନୁହେଁ, ଖାଲି ଭାରତ ନୁହେଁ, ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଯଦି ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଲିପି ହୁଅନ୍ତା ତେବେ ବହୁତ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ଅବଶ୍ୟ ହିନ୍ଦିକୁ ଭାରି ଆଦର କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏ କଥା ବୁଝିବାର ସହିତ ମୁଁ କହୁଥାଏ ଯେ ରୋମାନ ଲିପି ଯେତେବେଳେ ରହିଲା ଲେଖା ଯାଇ ପାରିବ ହିନ୍ଦି ଲିପି ସେତେବେଳେ ରହିଲା ଲେଖା ଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷକ ଏଇ କଥା ଗୋଟିଏ କ୍ଲାଶରେ ମୁଁ ଭଲରୂପେ ବୁଝାଇ ଦେଲି ତାପରେ ପଚାରିଲି କେଉଁଟା ଭଲ । ପିଲାଏ କହିଲେ ଏ ପ୍ରକାର ରୋମାନ ଲିପି ଭଲ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଆମର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଉଠି ଯାଉନାହିଁ । ଲିପି ବଦଳି ଯାଉଛି ମାତ୍ର । ସତ କଣ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଲୋକେ ଇଂରେଜଙ୍କ ନାମକୁ ଦୂର କଲେଣି ସତ । ରୋମିର ଦୋଷ କଣ ? ଏଟାତ ତାଙ୍କର ନୁହେଁ । ସେମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ମାତ୍ର । ଆମ କେତେ କଥାରେ ଗଣ୍ଡାଏ ହେବୁ ? ତେଣୁ ଆମ କଥା ଜଙ୍ଗଲରେ କାନ୍ଦିଲା ପରି କିନ୍ତୁ ଏ ଯଥାର୍ଥ କଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା ବୋଲି ଭାବୁଛି । ଇତି

ଆପଣଙ୍କର

ଜଣେ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ ।

—✝—

ଭୁଡ଼ୁକୁଡ଼ୁ

ପ୍ରହ୍ଲାଦଲାଲ ଗୋଟିଏ ପଇସା ଗିଳି ଦେଲା । ତାର ମା ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ କିଏ ଅଛି ଡାକ୍ତର ଡାକିଦିଅ ।

ପ୍ରହ୍ଲାଦଲାଲ ଡରି ଯାଇ କହିଲା — ମା ନା ଡାକ୍ତର ନୁହେଁ ମନ୍ତ୍ରୀ । କିଏ ଅଛି ମନ୍ତ୍ରୀ ଡାକିଦିଅ ।

ମା ପଚାରିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ କଣ କରିବେ ?

ପୁଅ—ବାପା କହୁଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ ସେମାନେ [illegible] ଟଙ୍କା ନିଜ ପାକେଟ ସେମିତି ଅଛି କେହି ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

+ × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରୁ ଡାଟରେ ଟାନାଟାନା

ସ୍ୱକଢା ପାଠ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଧର୍ମ—କୃଷକ ହେଡ଼ ଲାଇନ ।

...ଦଣ୍ଡ୍ରା ଦାରିଦ୍ୟ ।

\+ × +

ଚାଳ ମୂଳରେ ଟାଉଟର ଉପଦ୍ରବ—କୃଷକ ସଂବାଦ ।

...ଚୌକାସି ନାହାନ୍ତି କେହି ?

\+ × +

ସାମ୍ୟବାଦୀ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଗି କଂଗ୍ରେସର ଦାର୍ଶନିକ ପରିଚାଳକ ମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କି—ଇତି କୃଷକ ସମ୍ପାଦକୀୟ ।

...ତମେ ତାକୁ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ କଲ ।

× × +

ଅଗ୍ରୁର୍ଜ କୃପାଳାନୀଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ ବିରୋଧୀ ବୋଲି ବୋଧହୁଏ ଆମ ପ୍ରଦେଶର ନେତା ମାନେ ସାହାସ କରିବେ ନାହିଁ—ଇତି କୃଷକ ସମ୍ପାଦକୀୟ ।

...ଇଂରାଜୀରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି, ବଙ୍କ ଲୋକେ ଯେଉଁଠିକି ପାଦ ଦେଢ଼େଇବାକୁ ଡରନ୍ତି ମୂର୍ଖ ସେଠି ଧସେଇ ପଶନ୍ତି । × × ×

ଏତକ ଦେଲେ ମାଣେ ମାଡ ଚୋଖାଅ—ଇତି ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ ।

..ମାରନା ମୁଁ ମଲିଣି ।

× + ×

କଟକରେ ନେହେରୁ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ

.. ଏ କେଉଁ ନେହରୁ ଜନ୍ମହେଲେ ଜମ୍ମୁକାଶ୍ମୀର ଅଫିସରେ ?

× × +

ଅମୂଲ୍ୟାଞ୍ଜନ—'ଅଲଅ' ବିଜ୍ଞାପନ ।

...ତାର ଦର ନାହିଁଟି ?

\+ + +

ଇନ୍ଦ୍ର ପାଞ୍ଚ କୁଆଡେ ?—ଅଲଅ ସଂବାଦ ।

...ମହାନଦୀ ଗର୍ଭରେ ସାଇତା ହୋଇଛି । + + ×

ରୀତି ଓ ନୀତି ଅଲଅ ସଂପାଦକୀୟ ।

...ଶଠ ଓ ଶାଠ୍ୟ × ×

ଯାଣୁ, ତୁମେ ଯଉଥିଧାଇଁ ନସ୍ୱର [illegible] ଆମେ ସେ କଥାଟି ଜାଣ—ନାସ୍ତିକ

ସଂପାଦକୀୟରେ ପହରାଜଙ୍କ ବକ୍ରୋକ୍ତି ।

...ଚିତ ମରମ ଲାଗରେ ହାଣୁ ।।

× × +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଆଖି ଫିଟୁ—ଇତି ମାତୃଭୂମି ହେଡ ଲାଇନ—ଏକୋଇଶ ଦିନ ଯାଉ ।

\+ + ×

ଗାନ୍ଧୀ ଲକ୍ଷ ଯୋଗୀ—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।

...ଟାକା ସବୁ ଲକ୍ଷ ଶୋଷୀ ।

× × ×

ଆମ୍ଭେମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଭା ଟାଢୀଙ୍କାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ବୁଝୁନାହୁଁ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂପାଦକୀୟ

...ତେବେ ବୋଲିଥିବ ଯିଏ, ତାକୁ ଉଠେଇ ନ କଏ ?

\+ + +

ତଥାପି ତାଙ୍କ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।

.. କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ନିକଟ ଦୃଷ୍ଟି ରେ ତର୍ଜ୍ଜା ପ୍ରଭୃତି ଅସମ୍ଭବ କଥାରେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ।

× × +

ମୁସଲମାନ ଭାଇଙ୍କୁ ପଦେ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସଂପାଦକ

...ହାତେ ଦୂରେ ହୁଁ ତ ?

× + ×

ପୂର୍ବଗଡ଼ଜାତ ୟୁନିୟନକୁ ଭାରତ ସରକାର ସ୍ୱୀକାର କରୁ ନାହାନ୍ତି—ସଂବାଦ ।

.. ଶୀକାର କରନ୍ତୁ ।

× × +

ଶେଷ ସମ୍ବାଦ—ଇତି ସଂବାଦ ପତ୍ର ଶିରୋନାମା ।

...କାହାର ? ସଂପାଦକଙ୍କର ?

× × +

ସରକାରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ବହୁ ଦୁଶ୍ଚିନ୍ତା ଦୂର ହୁଅନ୍ତା—ମାତୃଭୂମି ।

...ଗୋବର ଦେଲେ ପବିତ୍ର ହୋଇଯିବ ।

× + ×

କରବନ୍ଧୁର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ—ପ୍ରଜାମିତ୍ର ପାଠଶା ।

...ବନ୍ଦ କଲୁ ଏଣ୍ଡ ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର ।

\+ × ×

'ଆମେ ନେତାମାନେ ସରକାର ହାତରୁ ନେବାପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଅମଲାଙ୍କୁ ଅଦକ୍ଷ ଓ ଅସାଧୁ ବୋଲି ଗାଳି କରୁଥିଲେ ଆଜି ସେମାନେ ହଠାତ୍ ସେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କଠାରେ ଅଶେଷ ଗୁଣାବଳି ଆବିଷ୍କାର କରୁଛନ୍ତି—କୃପାଳନୀ

...ଗୁଣ ଶହେଜ ଘୁଞ୍ଚିଅ

× × ×

ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ତଳେ ଯେଉଁ ଦୀର୍ଘସୂତ୍ରତା, ଦାସବୃତ୍ତି ଲାଳସା, ଦୁଷ୍ଟବିଭ୍ରତା, ମୁନାଫାଖୋର ଓ ଚୋରା ବଜାର ରହିଥିଲା ତାହା ଆଜି ଉଦ୍ଦାମ ପ୍ରବଳ ।—କୃପାଳାନୀ

...ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଛତ୍ରଛାୟା ତଳେ ?

\+ × +

ସରକାରୀ ଚାକରମାନେ ତାଙ୍କ ମତି ଗତି ବଦଳାଇ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ସନ୍ଦେହ ହେଉଛି କୃପାଳାନୀ

...ସତୀତ୍ୱ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି

× × ×

ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିତରଣକୁ ଆୟତ୍ତ ତଥା ପରିଚାଳନା କରିବାପାଇଁ ଆମର କଣ ଦକ୍ଷ ଓ ସାଧୁ କର୍ମଚାରୀ ଅଛନ୍ତି ?—କୃପାଳନୀ

...ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଦକ୍ଷ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି

\+ × +

ଯେଉଁ ପୁଲିସ ଓ ଗୁଣ୍ଡା ମାନେ କୁକୁର ଭଳି ଆମ ପଛରେ ସେଦିନ (ବ୍ରିଟିଶ ସହ ସଂଗ୍ରାମ ବେଳେ) ଗୋଡ଼େଇଥିଲେ ଆଜି ଚୋରାବଜାର ଓ ମୁନାଫାଖୋରଙ୍କୁ ଅଦାଲତରେ ହାଜର ନକର ସେମାନେ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?

...ମହାଦେବ ଗରଳ ପିଇଲା ପରି ସେମାନେ ତାକୁ ଲୋପ କରିବା ଚେଷ୍ଟାରେ ଅଛନ୍ତି ।

\+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଶ୍ୱ ପ୍ରେମିକ

ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଜ ମୁଁ ଦେଶ ପ୍ରେମ ମୋ ଧର୍ମ
ଅଣି ଅନେକ ଖାଲି କର୍ମ, କର୍ମ, କର୍ମ,

ଛୁଟିନେଇ ଓଡ଼ିଆ   ପାଠ ପଢ଼ ନାହିଁ
ଚେଷ୍ଟାଥାଅ ଭଲ ପଢ଼ିଅ,
ଚଷିନେଲେ ଖାଲି   ବସିଲ ଭୂଇଁରେ
ଧାନ ହେବ ବଡ଼ ବଢ଼ିଆ ।

ନ ଆସୁ ଓଡ଼ିଆ   ଯାଉ ସିଂହଭୂମ୍
କଟକ ବା ମିଶୁ ବଙ୍ଗେ,
ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ   ରାଜଧାନୀ କରି
ଯୁଝିବି ମୁଁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ।

ପ୍ଲାନ୍ କରୁଛୁ ବସି
କି କରି ପାରେ ମୁଁ   ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ରେ
ଦେଖୁଥାଅ ହସି ହସି । ୧

ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋତେ ଜଣାନାହିଁ କେଉଁ ଥାନ,
ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୁଃଖ ଶୁଣିଛନ୍ତି ଏଇ କାନ ।

ମୁହିଁ ପରା ଦିନେ   ଭମ ପର ହୋଇ
ଅଣ୍ଟେ କାଦୁଅରେ ବୁଲି
ମନ୍ତ୍ରୀହେବା ପାଇଁ   ଦ୍ରୁମଟାକୁ ଯାଇ
ଧରିଥିଲି ଭୋଟ ଝୁଲି,

ଭିକ ମାଗି ମାଗି   ବୁଲୁଥିଲି ଦେଶେ
ତୁମ ପାଇଁ ପରା ନିତ
ହଡକଣ୍ଠ ଅଜ   ଅସିଛା ତୁଣ୍ଡରେ
ଦିନ ମୋ ଯାଉଛି ବିତ ।

ସବୁ ସହୁଛି ମୁଁ   ଜୀବନରେ ଏହି
ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦଟି ପାଇଁ,
ଲୁହରେ ଓଡ଼ିଆ   ଏ ସମୟେ ଅଜ
ପାଟି ତୁଣ୍ଡ କର ନାଇ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଯେତେ   କରୁଣ କାହାଣୀ
ସବୁ ଅଛି ମୋତେ ଜଣା,
ତୁମେ କାହିଁପାଇଁ   ଅପଥାରେ ତହିଁ
ହେଉଅଛ ବାଟ ବଣା ।

[ମୁଁ ତ] ପ୍ଲାନ୍ କରୁଛି କଲି,
କି କରି ପାରେ ମୁଁ   ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇ ରେ
ଦେଖୁଥାଅ ଅ: ମଲା ।

ଜଣା ଅଧିକେ ମୁଁ ଓଡ଼ିଶାରେ ପରଚଳ
ବାଦେଶ ପାଇଁକି ବଢୁଛି ଏଣିକି ଚିନ୍ତା ।

ଏଇଥି ପାଇଁ ମୁଁ   ଗାନ୍ଧୀ ବୁଢ଼ା ପାଖେ
ଥରେ ଦୁହେଁ ଅନେକ ନୁହେଁ,
କେତେଥର ଯାଇ   ମନ୍ତ୍ର ଶିଖାଇଛୁ,
ବାକିଛନ୍ତି ଅନ୍ତ ଦୁହେଁ ।

ନେହରୁ ପଟେଲ   ଭଲକି ଜାଣନ୍ତି
ଅହମଦାବାଦ ଦେଖା,
ନିଜଗୁଣ ଗାଇ   ଶହେ କି ହଜାରେ
ଦେଲିଣି ମୁଁ ଖାଲି ଲେଖା ।

ଏବେ ଦୁଇ ଜଣ   ସାହା ହେବେ ଯଦି
ଘୁରିଏ ଓଡ଼ିଶା ମାଟି,
ଦିଲ୍ଲୀରେ ଯାଇ   ସଭିଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ
ବେଭନ ଦେବ କାଟି ।

ଭିଛି ଅଶା ଏ   ଅଛି ମୋ ହୃଦୟେ
ଜାଗନା ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ,
ଦିଲ୍ଲୀ ଗଲେ ମୁଁ   ସବୁ କରି ଦେବି
ଅନ୍ନ ଦାନା କେତେ ଲୁହ ।

ଓଡ଼ିଆ ଓଡ଼ିଆ   ଦୂର ପଳାଇଛ
ତାଙ୍କୁ କି ଓଡ଼ିଆ ପୁଏ,
ଚୌହାନ କୁଳରେ   ଜନମ ମୋହର
ମୁଁ — ତ ଓଡ଼ିଆ ନୁହେଁ ।

ମୁଁ ପ୍ଲାନ୍ କରୁଛି ବଳେ
ସବୁରି କବରେ   ସବୁରି ଗଛରେ
ଏକା ଦିଜା ମେଓ୍ୱା ଫଳେ ।

ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ଦେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଉନ୍ନତିର ପଥରେ ଚଳାଇବା! ଦେହମନର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀଣ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ କରିବା । ୨ । 'ଡଗର'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ପତ୍ର ବିନିମୟ ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରମାନଙ୍କ ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହାସ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସହିଦ ଜୀବନୀ ୬

ଶ୍ରୀମତୀ ପରିବେଓ୍ୱା

ଆଜି ଆମ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଛି । ଆଜି ଆମ ଭାରତ ଜନନୀ ଇଂରେଜର ଶାସନାଧୀନ ଶୋଷଣରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛି, କେତେ ବନ୍ଧୁକ ମୁନର ଭୁଷା ସହିବା ହୋଇଛି, ରୁଦ୍ଧକାରାଗାରର ଭୋଗ ହୋଇଛି ଓ ଆତ୍ମବଳୀ ଦିଆହୋଇଛି ତାହା ଅକଥନୀୟ । ଏହି ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ କେତେ ଯେ ବନ୍ଧୁକ ଗୁଳିର ଆଘାତରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି ଲୋକେ ତାହା କଥାରେ କହିହେବ ନାହିଁ । ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ଇରମରେ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ, ବାଳକ ପୁରୁଷ ମିଶି ୨୮ ଜଣ ମରିଥିଲେ । ତାହା ଅନେକ ହୁଏତ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା । ସେହି ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ କେତେ ବାଳକ କେତେ ଯୁବକ ଯେ ଦେଶପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା । ସେହି ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଦେଶପାଇଁ ପ୍ରାଣଦେଇ ଭାରତର ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିକୁ ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଉକ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପ୍ରକୃତି କିପରି ଥିଲା ସେ କିପରି ପ୍ରାଣ ଦେଇଥିଲେ ତାଙ୍କ ବିଷୟ ନିମ୍ନରେ କେତେକାଂଶ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଉକ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନାମ ପରିବେଓ୍ୱା । ଜାତିରେ ତେଲି । ଏହାଙ୍କର ଯେତେବେଳେ ୩୫ବର୍ଷ ସେତେବେଳେ ଏହାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀସୁଧାକର ସାହୁ ମରି ପଡ଼ିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅତେକୌ ପୁଅ ନ ଥିଲେ । ଗୋଟିଏମାତ୍ର ଝିଅଥିଲା । ସୁଧାକର ସାହୁ ମରିଗଲା ପରେ ପରିବେଓ୍ୱା ଝିଅଟିକୁ ପାଳିଛନ୍ତି । ନିଜର ଘରକୋଣିଆ ରଖିଥିଲେ । ଏହାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ବଡ଼ ଶୋଚନୀୟ ଥିଲା । ସେ ତାଙ୍କର ନିଜ ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଥାତ ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ବେପାର କରି କାଳାତିପାତ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତି ଖୁବ୍ ଧୀର ସ୍ଥିର ଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ମିଳାମିଶି ଚଳି ପାରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ ଓ ଅସ୍ଥିର ବ୍ୟବହାର ଦେଖିଲେ ଜଣା ପଡ଼ୁଥିଲା ସେ ଜଣେ ଯେପରି ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ବଂଶୀୟ ଲୋକ । ସାମାନ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଥିଲା । ତାଙ୍କର ଅଗାଧ ଦେଶ ପ୍ରେମଥିଲା । ସେ ନିକଟସ୍ଥ ସଭା ସମିତିରେ ସମସ୍ତ ସମୟରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ସଭାରେ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ହୁଏ ତାହା ସେ ପ୍ରାଣ ପଣେ ପାଳନ କରନ୍ତି । ସଭା ସମିତିରେ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦିଆ ହୋଇଥାଏ ସେ ଗାଁର ସ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କୁ ତାହା ବୁଝାନ୍ତି । ସେ ସଦା ସର୍ବଦା ସମୟ ପାଇଲେ ଅରଟ ସାହାଯ୍ୟରେ ସୂତା କାଟି ଖଦଡ଼ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଏପରି ଲୋକ ଥିଲେ ଯେ ଯଦି କେଉଁଠି ସଭା ସମିତି ହେଉଛି ବୋଲି ଶୁଣନ୍ତି ସେଠିକି କାମ ଥାଉନା କାହିଁକି ତାକୁ ଛାଡ଼ି ସେ ସଭା ସମିତିରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ଦୌଡ଼ି ଯାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଏହି ଉତ୍ତମ ପ୍ରକୃତି ଦେଖି ସାରା ଇରମ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିର ଆଦର୍ଶ ବୋଲି ମନେକରୁଥିଲେ ।

୧୯୪୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ସେହି ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଇରମରେ ହୋଇଥିବା ସମାଗମ ସ୍ଥଳକୁ ସେ ଦେଶର କେତେକ କଥା ଜାଣିବା ଅଭିଳାଷରେ ଯାଇଥିଲେ । ସେହି ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୭ଟା ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ପୋଲିଶର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଡଃ ଏସ୍ ଃ ପି କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ମହାନ୍ତି ବନ୍ଧୁକ ଧାରୀ ପୋଲିସଙ୍କ ସହ ଉକ୍ତ ଜନତାର ସମାଗମ ସ୍ଥଳରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ଡଃ ଏସ୍ ଃ ପି କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ମହାନ୍ତି ଆସି ଜନତାପରେ ଗୁଳି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପୋଲିସକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ତାଙ୍କର ଆଦେଶାନୁସାରେ ପୋଲିସ ମାନେ ଅତର୍କିତ ଭାବରେ ଜନତା ଉପରେ ଗୁଳି ଚଳାଇଲେ । ପୋଲିସ ଗୁଳି ଚଳାଇବା ଯୋଗୁ ଉକ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀ ପରିବେଓ୍ୱା ନିକଟସ୍ଥ ଜଣେ ଲୋକର ପିଣ୍ଡାକୁ ଉଠିଗଲେ ଓ ସେଠାରେ ବସି କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ କାନ୍ଦୁଥିବା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗୁଳି ଯାଇ ତାଙ୍କର ଛାତିରେ ବାଜିଲା । ଗୁଳିର ଆଘାତରେ ସେହିଠାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଉଡ଼ିଗଲେ । ସେ ମରିଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବୟସ ହୋଇଥାଏ ୬୭ ।

ସେ ମରି ନାହାନ୍ତି— ଆଜି ଲୋକ ମୁଖରେ ଅମର । ସେ ଦେଶପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଜଗତର ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିକୁ ନୂତନ ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଭବାନୀ (୪୮)—ଡଗରକୁ ଇଂରାଜୀରେ DAGARA ଲେଖିଲେ କେହି କେହି ଡଗର ବୋଲି ପଢ଼ିବାରୁ Dagaro ଲେଖାଗଲା । 'o' ବେଶି ଭଲ ଅ ହୁଏ ।

ସତ୍ୟ (୮୫୯)—ଗ୍ରାମ ସେବା ଓ ସୂତା କଟା ଅଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ କର ଧୀରେ ଧୀରେ ଦିଆଯିବ । ତମେ ଭଲ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛ । ସେ ମଧ୍ୟ ମୋ ମନରେ ଅଛି ।

ଅଜା ଅଦୃଶ୍ୟ—ଭଗବାନଙ୍କ ଭଳି—ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରିବ ନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧରଣୀ (୮୮୮) ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗ ର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସତ କହିବାର ସାହାସ କରିବା ।

ଉପେନ୍ଦ୍ର (୭୬୧) ଉପର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ସମ୍ପର୍କ ଗଠନ, କିମ୍ବା ଭାରତ ଛାତ୍ର ସଂଘ ଗଠନ କଥା ଶୁଣି ତୁମକୁ ଗୋଟିଏ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି । ଯେଉଁ ଶାସନ, ବଡ ଲୋକ ଗୁଣ୍ଡା ତୁମକୁ ବାଧା ଦେଉଛନ୍ତି ତାକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନିର୍ଭୀକ କାମ କରିଯାଅ । ଯୁବକ ସଂଘର ନୈତିକ ଦୃଢତା ଅର୍ଣ୍ଣବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ସ୍ୱତା କଥା ଆରମ୍ଭ କର । ନାଗ ଶ୍ରୁକର ଯେଉଁ ସାଧନା— ସତ୍ୟ ସେବା ଓ ସାହସ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର । ଯିଏ ସତ୍ୟ ପାଇଁ ଲଢ଼େ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ସେଇ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୀର

ଅନଳ—ତମେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରତି ଯୋଗିତା ପୁରସ୍କାର ଏକାଂଙ୍କା ଦେବାକୁ ମୋ ଉପରେ ଶେଷ ନିର୍ବାଚନ ଭାର ଦେଇଛ । ଅଛା ମୁଁ ଏଥର ନାଗମାନଙ୍କୁ କହୁଛି ସେମାନେ 'ସତ୍ୟ' ଉପରେ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ଅସନ୍ତା ୨୨।୧୨।୪୭ ଭିତରେ ପଠାନ୍ତୁ । ପ୍ରବନ୍ଧ ୧୫ ଧାଡ଼ି ଭିତରେ ହେବ । ଯାହାର ସବୁଠାରୁ ଭଲ ହେବ ତାହା ଲେଖା 'ଡଗର'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

—*—

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୬୩ ବଙ୍କାବ୍ରଦର୍ଶ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ଅର୍ଜୁନ-ଗଡା, ପୋ: ସିନ୍ଧୁହାଟ ବାଲେଶ୍ୱର । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୭—ଯଦୁବର କମ୍ପଟି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ —ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୧୦—ସମ୍ପାଦକ ଚନ୍ଦ୍ରଧର ଦାସ । ପରିଚାଳକ—ମାୟାଧର ବେହେରା । 'ମାତୃଭୂମି' ଓ 'ଡଗର' ଆସେ

୬୪ ପଲ୍ଲୀମଙ୍ଗଳ ପାଠାଗାର, ଶ୍ରୀଜଙ୍ଗା, ପୋ: ବେଠାର ବାଲେଶ୍ୱର । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୪— ସରକାରୀ—ଗ୍ରାମ୍ୟ ସମିତି । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୦ । ସଂପାଦକ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ପଣ୍ଡା । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ସମାଜ, ଡଗର, ଝଙ୍କାର ଆସେ । କୃଷ୍ଣଚରଣ (୮୯୮)

୬୫ ଜଗବନ୍ଧୁ ପାଠାଗାର, ଗୋପାଳଜୀ-ରୋଡ, କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୭ ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ । ୯ ଜଗବନ୍ଧୁ ନାଗରିକ ସ୍ମୃତିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସଭାପତି— ଶ୍ରୀସୁଦର୍ଶନ ଦାସ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ।

୬୬-ଗୋପାଳ ଗାନ୍ଧୀ ପାଠାଗାର— କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ— ପ୍ରତିଷ୍ଠା— ୧୯୪୪ । ଶିବ ନାରାୟଣ ପୁରରେ ତରୁଣ ସ୍ୱତକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ କରୁଣାକର ସାହୁ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦ । ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, 'ଡଗର' ଓ ମାତୃଭୂମି ଆସେ । 'ଗ୍ରାମବେଣୁ' ତ୍ରିମାସିକ ପତ୍ରିକା ବାହାରେ । (ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର)

୬୭ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦ୍ମ ପାଠାଗାର—କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ—ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୦୧ । ସ୍ଥାନୀୟ ହାଇ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ବୈକୁଣ୍ଠ ନାଥ ମିଶ୍ର । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୦ । ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ମାତୃଭୂମି, ଡଗର, ଶିଶୁ ଜଗତ, ନବଯୁଗ, ନବଭାରତ, 'ଝଙ୍କାର' ଭୈରବ, ପ୍ରଭାତ ଓ ଅମୃତ ବଜାର ଆସେ । 'ଯୁଗଧର୍ମ' ନାମରେ ମାସିକ ବାହାରେ ।

୬୮ ସନ୍ତୋଷ ଚାନ୍ଦ ପାଠାଗାର, କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ—ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୧୭ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଦାସ । ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ରମେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ (ମୋଟ) ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୦ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦ ।

୬୯ ତରୁଣ ପାଠାଗାର । ଇନ୍ଦ୍ରବନ୍ଧ । କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୬ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୫ । ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜକିଶୋର ମହାନ୍ତି । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୫୦ (ରମେଶ)

୭୦ ବିଧୁ ମୋହନ ଲାଇବ୍ରେରୀ— ସାନ ମୁଣ୍ଡଲି (କଟକ) ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା— କୁମାର ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚ: ରାୟ । ସଂପାଦକ— ସର୍ବ ଶ୍ରୀ ରଜନୀକାନ୍ତ ରାୟ ଓ ଶରତ କୁମାର ବଳ । ବହି ସଂଖ୍ୟା ୪୫୦ । ସମାଜ, ନାୟକ, ଶିଶୁ ଜଗତ, ଶଙ୍ଖ, ଚତୁରଙ୍ଗ ନବଭାରତ India—ପ୍ରଭୃତି ଆସେ

୬୧ ଓଡ଼ିଶା ନାଟ୍ୟ ସଂଘ ପାଠାଗାର ଡି: ସୁଧାଂଶୁ ଗୁରୁ । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୭ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୧୫ । (ପରଶୁରାମ ୪୧୪)

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ନୂଆ ଡାକଟିକଟ ।

୨୦।୧୧।୪୭ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଏହା ୧୫।୧୨।୪୭ ଠାରୁ ପ୍ରଚଳିତ ହେବ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨

ତିନୋଟି ଅକ୍ଷରେ ନାମଟି ତାହାର
ଉପବନେ ପାଏ ଶୋଭା
ଅତି ସୁଗନ୍ଧରେ ଜନ ମନ ରଞ୍ଜେ
ପଣ୍ଡିଥାଏ ସ୍ତିରୀ ଗଭା
ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅକ୍ଷର ମିଶିଲେ
ସବୁ ଦେବ ସେଇ ଖାଇ
ପୋଥି ପୁରାଣରେ ଶୁଣୁ ତାହାର
ଗୁଣ ଦୋଷ କିଛି ନାହିଁ ।
ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଅକ୍ଷର ମିଳନେ
ମିଳନକୁ ସେଇ ସାଥି
ଅନଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦିଅ ଅହେ ଭାଇ
ହୋଇଥିଲେ ନ ଗଣାତି ।
ଉତ୍ତର ତା ୨୨.୧୨ ଦ୍ୱାରା ପହଞ୍ଚିବା ଦରକାର

ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ନୂଆ ଡାକ ଟିକଟ ।

୨୦।୧୧।୪୭ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଏହା ୧୫।୧୨।୪୭ ଠାରୁ ପ୍ରଚଳିତ ହେବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଡାକ ଟ ୬ ୧ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୪ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଟଙ୍କା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମ୍ୟାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର
ପୋ। ଭଦ୍ରକ (B. N.Ry.)

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ଭାରତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିକିତ୍ସାଳୟ । ସ୍ୱାଭାବିକ ବା ଗଳିତ କୁଷ୍ଠ ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରିଆସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଆରୋଗ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଶରୀରରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅମୋଘ ସେବନୀୟ ଓ ଲାଗିବା ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)

୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାଓଡ଼ା

ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହ୍ୟାରିସନ ରୋଡ୍, କଲିକତା

ନୂତନ ଶୈଳୀ ଓ ନୂଆ କଥା
ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗୀ ନେଇ

ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

କାହାଣୀ

ଲେଖକ—'ଡଗର'ର ସୁପରିଚିତ ପ୍ରିୟ
ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କର ମୁଖବନ୍ଧ କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର ଆଶ୍ଳେଷ ଓ ତରୁଣ କବି ଗଡ଼ନାୟକଙ୍କ ପ୍ରଶସ୍ତି ସହ ମୂ ୧୦ ମାତ୍ର

ଛପା ଓ ବନ୍ଧାଇର ଅପେକ୍ଷାରେ

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିମିଟେଡ଼
ବାଲୁବଜାର କଟକ

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinathpress, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର [illegible] ୧୩୫୫ ସାଲ	୧୮ଶ ସଂଖ୍ୟା

—ସୂଚି—

ମଜା କଥାରେ

ଗଡାକଣ୍ଠ

କାହାଣୀରେ

ଧାରାବାହିକ ଉପନ୍ୟାସ

'ଭଣାମାମୁଁ'

ମଜା କବିତାରେ

ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରେୟସୀ

ଜୀରେ ଜାରେ

ଖଲୁଅ ବସ୍ତୁର ପ୍ରଭାବ ।

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Dec. 15. 1947.	No. 18.

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୬୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୨ ୲ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୴ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମ୍ୟାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ହାୱଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ ଧବଳ

ବାତରକ୍ତ ସ୍ପର୍ଶ ଶୂନ୍ୟତା ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା ଏକ୍‌ଜିମା, ସୋରାଇସିସ୍ ଦୂଷିତ କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗର ଆରୋଗ୍ୟର ଏହାହିଁ ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

ଦେହରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଲୁପ୍ତ ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ (H. K. K.)
୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ— ହାୱଡ଼ା
ଶାଖା—୪୨ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

ନୂତନ ଚିନ୍ତା ଓ ନୂଆ କଥା
ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗୀ ନେଇ

ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ

ବାହାରିଲା

ଲେଖକ—'ଡଗର'ର ସୁପରିଚିତ ପ୍ରିୟ
ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ ବଡାଳଙ୍କର ମୁଖବନ୍ଧ କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର ଶ୍ଳେଷପୂର୍ଣ୍ଣ ତରୁଣ କବି ଗଡ଼ନାୟକଙ୍କର ପ୍ରଶସ୍ତି ସହ ମୂ ୧ ୦ ୴ ମାତ୍ର

ଛପା ଓ ବନ୍ଧାଇର ବିଶେଷତ୍ୱ
ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିମିଟେଡ
ବାଲୁବଜାର କଟକ ।

ପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର—୧୪ (ମାର୍ଗଶୀର) ତା ୩୦ ନ ୧୯୫୩ ୧୮ଶ ସଂଖ୍ୟା

ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରରେ ମାନ୍ୟବର ମହତାବଙ୍କ ବକ୍ତୃତାରେ ଗପ୍‌ଟିଏ ଅଛି ବାହାରିଛି । ସେଥିରେ ମହତାବଙ୍କ କହନ୍ତି ଯେ ସରକାର ନେତା ପଣ୍ଡିତ ବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସରକାର ସମ୍ପର୍କରେ କଥାଭାଷା ହେଉଁ ହେଉଁ ସେ ଗପ ଭିତରେ ପଣ୍ଡିତ ବାବୁଙ୍କୁ କେତେକ କଡ଼ା କଥା ଶୁଣାଇ ଦେଲେ ଓ ଧମକ ମଧ ଦେଲେ । ମହତାବଙ୍କ ମାନନ୍ତି ଯେ ସେପରି କରିବାଟା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଭୁଲ ହୋଇଛି ।

ଅସାବଧାନରେ ଭୁଲ ଯଦି ହୋଇଥିଲା ତ ହୋଇଥିଲା ଏପରି ଭୁଲ ବାହାର ବା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ମହତାବଙ୍କ ଏ କଥାଟା ଠିକ ତାହାରୁ ବଡ଼ ଧରଣ ଭୁଲଟା ଯେ କଲେ ଏହା ତାଙ୍କ ଭଳି ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସଙ୍ଗତ । Himalayan Blunder ସ୍ୱୀକାର କରିବା ସାହସଙ୍କୁ ଶୋଭା ପାଇ ପାରେ ଏହା—ମାତ୍ର ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଅଜ୍ଞାତ ବା ଦୁର୍ଜ୍ଞେୟ ବୋଲି ଧରିବା ଅନ୍ୟାୟ ହେବନାହିଁ କେବଳ ।

କଥାରେ ଅଛି 'To err is human' ଅର୍ଥାତ୍ 'ଭୁଲ କରିବା ମାନବର ସ୍ୱଭାବ' । ତାହା ହେଲେ ମହତାବଙ୍କ ଯେ ଭୁଲଟା କଲେ ତାହା କ୍ଷମାର ଅଯୋଗ୍ୟ । କାରଣ ମହତାବଙ୍କ ତ human (ମାନବ) ନୁହନ୍ତି—ସେ ହେଲେ Superman (ଅତି ମାନବ) —ମହାମାନବ ମହତାବ !

× + +

ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପଢ଼ିବାରେ ପଢ଼ୁଆଙ୍କ ହାସ୍ୟ, ଅନ୍ତତଃ କୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମହତାବଙ୍କ ପୂର୍ବ ଭଲ ଭାବରେ କରି ପାରିବେ । ସେ ଏପରି ଭୁଲ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ କେବେ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାୟପଥରେ ସେ ପଶନ୍ତି ନାହିଁ । କୋଟିଏ ଅନ୍ୟାୟ ବିଚାର ହୋଇଗଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ତାହା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ପଚାରି ଦେଲେ । ଏଣିକି ହେ ଓଡ଼ିଶା ବାସୀ— ଶ୍ରୀ ମହତାବ ଯାହା କରନ୍ତି ତା' ଠିକ୍ । ସଂଶୟଙ୍କ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରାଯାଇ ନପାରେ ।

× × ×

ପଣ୍ଡିତ ବାବୁଙ୍କୁ ଏ ଧମକ ଦେବାରେ ମହତାବଙ୍କ ଭୁଲ କରନ୍ତୁ ବା ନକରନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମନୋବୃତ୍ତିଟା କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଅବହେଳାଜନକ ଦିଶି ପଡ଼ିଲା । ମୁଦ୍ଦତ ସୁସ୍ଥ ମହତାବଙ୍କ ଉପରେ କଣ ଅଛି ତାହା କେବେ ଜାଣିଲେ । ମୁତରାଂ ଓଡ଼ିଶାରେ ନାମ ସରକାର ଯେ ଅଛିରେ ସହାନୁଭୂତି ଏ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅନୁଭବ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଅତ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଧମକ ଦେଇ କାହିଁକି ଅପରାଧଙ୍କ ଉପରେ ସମସ୍ତ ପଡ଼ିବ ଏ ଜାଣି । କିନ୍ତୁ ମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଧମକ ବାରମ୍ବାର ନ ହୋଇ କେବଳ ଚମକଦାର ଗପର ଶୁଣିବା ପାଇଁ ରହିବେ ।

+ + +

ସରକାର ସ୍ୱଭାବ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଳିବ ନାହିଁ ଏବେ ସ୍ୱରୂପରେ ଭୀଷଣ ସୃଷ୍ଟି । ସମସ୍ତେ ମିଶିବା ମିଶିବା ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏଏ ବା—'କେହୁ' କହ ମୁଣ୍ଡ ହଲଉଛନ୍ତି । ଯାହାଁ ଯେତିକି ସ୍ୱରୂପ । ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଓ ସ୍ୱରୂପ । ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଅପମାନରେ ସମସ୍ତେ ସ୍ୱହୃଷ୍ଟ । ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଭଳି କୋଟିଏ କାମରଲା ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେବ ବୋଲି ମନେ ହେଉ ନାହିଁ । କାରଣ ହାଇଦ୍ରାବାଦ କେଉଁଠି ପଟେଲ କହିଲେ—ସେ ଯେଣୁ ଅଛନ୍ତି ଶିବଙ୍କର ସାପ—ପଟେଲ ଉପରେ କେଶାନ୍ତ ପ୍ରତାପ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ରଜାମାନେ କହିବେ—ମାର୍ ନା—ମୁଁ ମରିଛି । ଶୁଣାଯାଉଛି ନେତାମାନଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ କେତେକ ରଜା ଏ କଥା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଜାଣିଲେଣି ।

+ + +

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁଧାନାଥ ରଥ—'ସରକାର ସର୍ବାଙ୍ଗ ପାଇଁ ଅନ୍ଦୋଳନର ପୁରୋଧା ବୋଲି କିନ୍ତୁ କଲେକ୍ଟର, ଚିଟେନିସ୍, ବକ୍ତୃତା ଓ ଘଟଣା ମହତାବ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ମନେ ହେଲା ସୁଧାନାଥଙ୍କ ପତନରେ ଯେପରି 'ସମାଜର' ପତନ—ଏବଂ ସମାଜର ପତନରେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ଦୃଷ୍ଟି, ଏବଂ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରବୃତ୍ତିରେ ମହତାବଙ୍କର ଏକଛତ୍ର ଶାସନ ହେବନାହିଁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଗୌରଶଙ୍କର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସେବକ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗୌରଶଙ୍କର—ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ କଟକ ମଧ୍ୟରେ ପୋଲ୍ ମହତାବ ଓ ସୁଧାନାଥ ଯେତେବେଳେ ଏକାଠି ହେବେ ଉତ୍କଳର ଏକାଭିଳାଷ କାମନା କଲେ ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ଅବାକ୍ ! ଲୁହିଲେ—ଭାସିଲେ—କହନ୍ତ ନୂତନ ଜୀବନ ରେ ।

+ + +

ନରସିଂହପୁର ରାଜ୍ୟରେ ଯାଇ ପାଟନାର ମହାରାଜା ଏକ ୬୨ ପୃଷ୍ଠାର ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ଅନୁସାରେ ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାରୁ କଣାଯାଏ ପାଟଣା ଓ ନରସିଂହପୁର ପ୍ରଜାଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ହେବ । କାରଣ ଯେମିତି ଗୁରୁ ସେମିତି ଶିଷ୍ୟର ଅଭାବ ଏ ଦୁନିଆରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମହାରାଜେ ଜାଣିଥିବେ ଆଉ ଦରବାର ଧରି ଶୁଣି ଦିଅ ଯେପରି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ—ଗାଧ ନାମ ଧରି ରଜାଙ୍କର ଚିହ୍ନିବା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅସମ୍ଭବ ।

× × ×

କଳାହାଣ୍ଡିରେ ଗୁଣ୍ଡମାନେ ମିଶି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ସ୍କୁଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ପାଗଳର ସ୍କୁଲ୍, ସମାଜ୍ରଲ ବଦ୍ୟାଳୟ ବା ଅକାଡ଼ ଶିକ୍ଷାପୀଠ କୁହାଯାଇ ପାରେ । ବାସ୍ତବରେ ଏ ନୂଆ ଯୁଗରେ ଗୁଣ୍ଡମାନେ ନିଜେ ନିଜକୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇଲେ ଆଉ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ବିବାଦ ବା ଷ୍ଟ୍ରାଇକ୍ ରହିବ ନାହିଁ । ଲୋକମାନେ ଯଦି ସରକାର ହୋଇପାରିଲେ ଶାସିତ ଯେବେ ଶାସକ ହେଇ ପାରିଲେ—ଗୁଣ୍ଡ ବା ଶିକ୍ଷକ କାହିଁକି ନ ହେବେ—କିମ୍ବା ଛାତ୍ରେ ବା ନିଶ୍ଚେ କାହିଁକି ନହେବେ ?

÷ ÷ ÷

ପାକିସ୍ଥାନ ଷ୍ଟୋକ ଉପରେ କର ବସାଇବାରୁ କେନ୍ଦ୍ରର ସରକାର ମଧ୍ୟ ଷ୍ଟୋକ ଉପରେ କର ବସାଇ ଦେଲେ । ସୁତରାଂ କେନ୍ଦ୍ରରର ନାମ ଏଣିକି କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାନ ହେବା ଉଚିତ । କିନ୍ତୁ ଶୁଣାଯାଏ ପାକିସ୍ଥାନରେ ପାଗଳ ବାକି ମୌଲବୀ ମାନେ ଏହି ଷ୍ଟୋକ ଅଧିନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆପତ୍ତି କରିବାରୁ ପାକିସ୍ଥାନ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୁନର୍ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି । ଏବଂ ଭାରତ ସହିତ ଭାଗବଣ୍ଟା କଥାରେ ସେମାନେ ଆଉ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗ କରି ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ତ ସେପରି ଦାଢ଼ିବାଲା ଲୋକ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ନାହାନ୍ତି—ତେଣୁ ଏଠାରେ ଷ୍ଟୋକ ଉପରେ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ରହିଲା । ପ୍ରଜାଏ କେବଳ ଉପସ୍ଥିତ ଦାଢ଼ି ଲଗାଇ ଦେଲେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ।

+ × +

ଶୁଣାଯାଏ ବଙ୍ଗଳାରେ ଯେଉଁ ହରିଜନ ଅଧିନ ବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜମିପତ୍ର ଅଧିନ ହୋଇଛି—ତାହା ଦେଖି ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପାଟିରୁ ଲାଳ

ଖଲ୍ଲିକୋଟ । ତତ୍ପରେ ବଙ୍ଗୀୟ ସଂସ୍କାରକଙ୍କ କଥାନୁସାରେ ଯେଉଁ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଗଡ଼ର ଦାଖଲ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଏ ବେଳକୁ ସରକାର ଏ ଉପାଧିଟା ଲୋପ କଥା ନୁହେଁ । ପ୍ରଥମେ ଏହାର ଦାଖଲ ଉପରେ ଲେଖ ଚିଲିକା ଲୋକ ହେଲା । ଆମ ମତରେ ଏମିତି ସୋପାନ ଅଧୀନ ଦଶ ଟଙ୍କା ସେହିଁଏ ମଞ୍ଜୁର ପଡ଼ିଲା ନା । ଏବୁ କାପ୍ କ୍ଷୋଭ ଯାଇଛି ।

× +

ମଧୁରେଶ୍ୱରର ସୁନା ପ୍ରତାପ ଚନ୍ଦ୍ର, ଖଣ୍ଡଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ସମ୍ମତି ଦେଉଥିଲେ । ବଳୁ ଏବେ ଶିଖର ଚନ୍ଦ୍ର, ଓ ହେମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର, ଆମେ ପଢ଼ିଲାଣି । ଯାହା ହେଉ ପୁରଉତ୍ତ-ବାସୀ ଏଥର ନିଶ୍ଚୟ ମହାରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତାପ ବୃଦ୍ଧି ହେଉଛନ୍ତି ଶୀତଳ ଓ ମଧୁର ଶାସନ ଉପଭୋଗ କରିବେ । ତାଙ୍କର ସବୁ କଥାର ଦେଖିବ ।

କର୍ମିଜ ମଯୂର ଲକ୍ଷ ଶରଦ ବଗଜ
ବତେ ଯଥା ଦେଖା ଦେବା ପୁଚ୍ଛ ଥଲେ ସାତ ॥

+ + ×

ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସି ବଙ୍ଗାଳୀ, ତେଲେଙ୍ଗା, ମାରୁଆଡ଼ି, ବହୁ ପ୍ରକୃତ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ବାନାମାର ନାନା ଉପାୟରେ ମାଛ ହରେ ଲୁଣ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନେକ ହୁଙ୍କାର ତେଲୀ ଓଡ଼ିଆ ଉତ୍ତ ହୁଏ ପକାଉଛନ୍ତି । ଆମ ମନେ ହୁଏ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପ୍ରାଣ କଥା ଏହା ହୋଇ ନପାରେ । 'ବେହାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିହାର' 'ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ପାଇଁ ବଙ୍ଗଳା' ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାଦେଶିକ ବୋଲି ନାଦ ଶୁଣି, କେତେ ବେଳେ ଶିଖା ଓଡ଼ିଆ ଏପରି କହୁଛନ୍ତି ନାହିଁ । ଏବେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଶେଷରେ ଦେଉଛୁ—ଓଡ଼ିଶାଟା ସାମ୍ୟ-ବାଦର ମନ୍ତ୍ରଭୂମି, ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦେଶ— ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ଏଥିରୁ ଯେ ଆସିଲ, ସେ ହେଲ କ୍ଷେତ୍ରବାସୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଓଡ଼ିଆ ।

+ + +

'ଅଗ୍ରବାଣୀ' ନାମକ ଗଣ୍ଡିଏ ଚେଲିଗି ମାସିକରେ ପୂରପଣ୍ଡା ଅଭେଦ ସ୍ୱାମୀ ନାମକ ଜଣେ ଲେଖକ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ 'ଚିଲିକା' ହ୍ରଦ ଅନ୍ଧ୍ର ଦେଶ ଭିତରେ ରହିବା ଉଚିତ । କାରଣ, 'ଚିଲିକା' ବୋଲି ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆରେ ନାହିଁ । ତେଲୁଗୁ ଭାଷାରେ 'ଚିଲିକା ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ—ଅଲଗା କରିବା । ସମୁଦ୍ରରୁ ଚିଲିକା ଅଲଗା ହୋଇ ତେଲୁଗୁ ନାମ ଧରିଥିବାରୁ ଏହା ତେଲୁଗୁ ମୂଳକ ଅଟେ । ତାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୁକ୍ତି ଏହି ଯେ—ଚିଲିକାର ମଧ୍ୟଭାଗ ମାନେ ତେଲୁଗୁ ଦେଶ—ଅର୍ଥାତ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ତେଲେଙ୍ଗା ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଚିଲିକା କୂଳରେ ଥିବା ଗାଁର ଲୋକମାନେ ତେଲୁଗୁ ପଞ୍ଚମ ବେଶ ଚଳାଇ ଥାଆନ୍ତି ।

ଏତେକରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନହୋଇ ସେ ପୁଣି କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଗୋଉଡ଼ା ମୂଳକର ଅଧିବାସୀ ଅଧିକ ତେଲେଙ୍ଗା ଥିବାରୁ ଗୋଉଡ଼ା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶିବା ଉଚିତ ।

ଆମ ମତରେ ଯୁକ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଅକାଟ୍ୟ ଲାଗିଲେ ଆଉ କେତେଟା ଯୁକ୍ତି ଯୋଗି ଦେଲେ ଲେଖକଙ୍କ ଦେଶ ଅଧିକ ଅକାଟ୍ୟ ହୋଇ ଉଠନ୍ତା ।

୧ 'ଚିଲ୍ଲି' (chilly) ଇଂରେଜ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଲଙ୍କା ମରିଚ । ଲଙ୍କା ମରିଚ ତେଲୁଗୁ-ମାନଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଚିଲିକା ଅତି ପ୍ରିୟ ଓ ଅତି ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସେମାନେ ଚିଲିକାର ନାମ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

(୨) ଚିଲିକାର ପାଣି ଲୁଣିଆ । ତେଲେଙ୍ଗା-ମାନଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ସ୍ୱରୁଆଣି ମଧ୍ୟ ଲୁଣିଆ । ଏହି ବର୍ଣ୍ଣ ସାଦୃଶ୍ୟ ହେତୁ ଚିଲିକା ତେଲୁଗୁଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଓ ଆପଣାର ।

(୩) ତେଲେଙ୍ଗା ମୁକୁନ୍ଦଦେବ ମଧ୍ୟ ତେଲେଙ୍ଗା ଥିଲେ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜାଙ୍କ ଶେଷ ରାଜ୍ୟ ଗୋଉଡ଼ାରେ ତେଲେଙ୍ଗା ମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଦାବୀ !

+ × ×

ଏଣେ ବଙ୍ଗାଳୀ କହିଲେଣି ଯେ 'ଚିଲ' ଶବ୍ଦ ଝିଲର ଅପଭ୍ରଂଶ । ଝିଲ୍ଲୀ ଅର୍ଥ ବଙ୍ଗଳାରେ ହ୍ରଦ ବୁଝାଏ ।

× × +

ଜଣେ ବିହାରୀ କହିଲେଣି ଯେ 'ଚିଲିକା' ଅର୍ଥ ହିନ୍ଦିରେ କାନ୍ତି ବା ଶୋଭା । (ଶୋଭାର ଭଣ୍ଡାର—ସଧାନାଥ) ତେଣୁ ଚିଲିକା ବିହାର ସହିତ ମିଶିବା ଉଚିତ । ପୁଣି ଚିଲିକା ଅର୍ଥ ଉର୍ଦ୍ଦୁରେ— ମୋଟ ବା କଣ । ଚିଲିକାର ଆକାର କଣ ଭଳିଆ ଥିବାରୁ ତାହା ପାକିସ୍ଥାନରେ ରହିବା ଉଚିତ ।

× × ×

ଶେଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହିପରି ନାନା ତର୍କ ବିତର୍କ ଶୁଣିବୁ ସଦାଶିବ ପଣ୍ଡିତ ପଣ୍ଡାବର୍ଷ୍ଣ ମହାଶୟଙ୍କୁ ଅନେକ ଦେଲେ ଏ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରନ୍ତେ । ପଣ୍ଡିତେ ଅଧିକା ନାସ ଦୂର ଟପା ଜାଣିବାରୁ ବହୁ ସମୟ ସଫା ହୋଇ ପିଚାରୁ ଏମନ୍ତ କହିଲେ— 'ଚିଲିକା' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ 'ଝିଲ୍ଲୀକା' ବା ଝିଟକା । ଚିଲିକାର ଅକାର ଝିଟକା ପରି ଥିବାରୁ ତାହାର ନାମ ଚିଲିକା ହୋଇଅଛି ।

ତାପରେ 'ମଗଳ ମାଛିମ' ଚିଲିକାରେ ବହୁତ ଚଳ ବା ମତ୍ସ୍ୟଜୀବ ଚରିବଲ ଥିବାରୁ ତାର ନାମ ଚିଲିକା ହୋଇଅଛି ।

ଚିଲିକା କୂଳରେ ଏକପ୍ରକାର ବଣୁଆ ଘାସ ହୁଏ । ଯାହାର ନାମ ଚିଲ୍ଲୀ ।

ଶେଷରେ ଚଲ ବା ଚଲକ ଏକ ପୁରୁଣା ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅଟେ । ଯାହାର ଅର୍ଥ—ଭୁଲଗା ମଥା—

'ଭଙ୍ଗି କମାଣ ସେ କରେ କମ୍ପାଇଲେ
ନବ୍ୟଭରୁଝ ହୁ ଏକା ଚୋଟକେ'
(ବିଚିତ୍ର ରାମାୟଣ)

ଚିଲିକାର ଅକାର ଭୁଲଗା ପରି ବାଙ୍କ, ମଝି ମୋଟ ଓ ଦୁଇପାଖରେ ସରୁ ଥିବାରୁ ତାହା ନାମ ଚିଲିକା ହୋଇଅଛି । ଏହା ଖାଣ୍ଟି ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅଟେ ।

ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ ସର୍ବସାଧନ ଆନନ୍ଦରେ ହୁକା ହୁଏ କରି ଉଠିଲେ ।

+ + +

ଲୁଚକାଳି

ପୁତ୍ର—ମା ମୋର ଓଜନ କେତେ ଜାଣ ?

ମା—କେତେ ?

ପୁତ୍ର—ଏକ ମହଣ

ମା—କିନ୍ତୁ ସେ କହୁଲେ ଯେ, କୋଡ଼ିଏ ସେର ।

ପୁତ୍ର—କିନ୍ତୁ ବାପାତ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଓଜନ ସମୟେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲି ।

× + ×

ଗୋଟିଏ ଅଧୁନିକ ବିବାହର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର—

ସବିନୟେ ନିବେଦନ ।

ଅପଣଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆଶୀ-ର୍ବାଦ ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ । ପତ୍ରଦ୍ୱାରା ନିଷେଧ କରିଲି । ତ୍ରୁଟି ମାର୍ଜନା କରିବେ ।

(ଇତି)

× × ×

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିତ୍ରାକଥା

ସେତେବେଳେ ଟେ,ଠବ ଚାହାଲଲବେଲବ ସଚଣୀ ବହଲେ, "ତୁମେ ବାଃବ ବେଲ ପୁସ ଗିଚଛ ?"

"ଲସ୍ତୁଦ୍ଧ, ଗାଲ ଓଳବ ସବାଟେଶ", ମୁଁ ବହଲ ।

'ତେବେ ଏଲ ମୃଃ ବେସ୍ଟା ମୋ ଇଲଣୀଖ ବାଃବରେ ବେଲସିବ ସେଇଦାଟେ ଟଠଏ, ପାଲଚନ୍ତ ?'

ମଜାକଥା

'ଅଲବଚ୍ ପାଲଚ; ଚାହାଲ ସରେ ଉ ଅସ୍ତାଚ ଓବେଲଚ ।'

'ଏଠବେ ଉ ଇଲ ବଥା ।'

ଏରଚ ବହ ସେ ମୃଃ୍ବେସ୍ଟଏ ଅସି ମୋଟେ ବେଲ ବହଲ, 'ଚନ୍ଧୁ ଗ୍‌ଚ୍ ସାବଧାନ, ତୁମେ ଯେଇଁ ମୃଙ୍ଗଳା ବେଲବ—ଚଏ ପୁଣି ବାଃବେଲ—ଟେଳାହଲେ ବେଳଲେ ସଭ ସୁଲ ଗିବାଃା ବ ଉମ ପଷରେ ଅସମ୍ଭବ ନ୍ଦ୍ବେ ।'

'ମୋଟେ ବଣ ଏତେ ଅପଦାର୍ଥ ଠାଳଲେଲଲ ! ମୁଁ—ମୁଁ—'

'ବାଃ, ଉମେ—ଉମେ—ଉମ ବଥା ବଣ ମୋଟେ ଅଚଣା ଅଛ !' ସେ ଠୋ ଠୋ ଦଲ ଦ୍ଧସି ଉଠିଲ ।

ମୁଁ ସଚରେ ଲଜ ପାଇସଲ । ମଇମ ବଥାଃା ବହଦେଲ ଯେ !

ତେଥା ବଣ ଦ ଦଛଦନ ଅଗରୁ ମୋ ହାଚ- ଘଦ୍ଧଃା—ଅହା ଦ ମୁଠଇ ଘଡିଃା—ବେଠେ ମନ ବଲ ଗୁଉାଏଃଙ୍କା ବେଲ ବଣିଥିଲ—ବେସିବାଲୁ ଗିମିତ୍ତ ହଲଲ—ଃାଇମ୍ ବ ଇସ୍ଥଲ ସେମିତ୍ତ—ହିଁ, ସେଇ ଘଡିଃା, ସେଇ ଟେ,ନରେ ବେଇଁ ଶଳା ମାଲ ବେଲଥିଲ । ମୁଁ ବେହଅ ଦ୍ଧସଃାଏ ଦ୍ଧସି ବହଲ, 'ଓଃ ସେଃା ଯାଇ ବ୍ଲେଲ—ପିବ୍ପବେଃ୍—ଏବେ ଚଉ ସ୍ୱଃ୍ବେସଃା ବଣ........'

'ଓଗ ତୁମ ଚାହାଲୁଚ; ଲଜ ନାହିଁ ଅନ୍ଧୁଲ ବସୁଚ; ପିବ୍ପବେଃ୍ ଏମିତ୍ତ ହେଲମ ? ସେ ପବେଃ୍ ଵାଟ ଇଲ ବେଲଥାଅନ୍ତା ! ନଳ ହାଚରେ ପବ ଵାନ୍ଧଥିଲ ? ହାଚରୁ ଯେବେଠେବେଳେ ଚେଳଲଇ ଉମ ନାଵଲୁ ବ ବେବେଠେବେଳେ ଵାଟ ବେଲସିବ, ଚାଣି ପାଇବ ନାହିଁ ।'

ମାଲବନାଃାଇ ବଥାବତ୍ତ ବାଧିଲ । ମୁଁ ଘଡି- ଃାଲୁ ହାଚରେ ବାନ୍ଧ ବସିଥିଲ, ଟେ,ନରେ ଗ୍ଲ ଭଉ । ଗଭ ବେଳ । ଏଣେ ଅବା । ବେଠେବେଳେ ଟଠଏ ବ୍ଲେଲଇ ପଡ଼ୁଥିଲ । ଠିକ୍ ବେଳ ଇଣ୍ଡି ଶଳାମୋଇ......ସଭ......ଗିବା ପଦାର୍ଥ ଗଲ ।

ବହଲ, 'ଏଣିକ ମୁଁ ଗଚ୍ ସାବଧାନ ହୋଇ ଗଲଣି । ଠଚଙ୍କ ଗିନା ଲେବ ଣିଁସେ । ଚ୍ବେଲ- ଉବା ବଥା ଅଲ ଏ ସଚନରେ ନ୍ତ୍ରେ—ବଶେଷଚଃ ବେଳଗାଡ଼ରେ—ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବଲଚ । ବେଷବ ନାହିଁବ !'

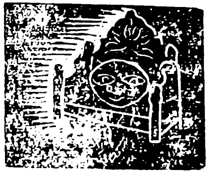

ମୋଇ ମନଲ ଗ୍ଲବ ବେଗି ସ୍ୱୀକାଇ ଟଠଏ ବସ୍ଥା ବେଲ ଦ ବଣ, ସେ ବଥିଁ ହୋଇ ବହଲେ, 'ଥାଇ, ଥାଇ, ଗିମିତ୍ତ ଅସାବଧାନରେ ବେଠେ ବଥା ହୋଇଯାଏ । ସେବଗି ଅଭ ନଦ ଦୁଃଖ ବଲ ବ'ଣ ହେବ । ଚନ୍ଧୁ ଏଲ ମୃଃ ବେସଃା ଗ୍‌ଚ୍ ସାବଧାନରେ ନବଚ । ଗଚ ଯାଦ ବ୍ଲେଲ, ଗଣ୍ଡ ସବୁ ଚେଳରେ । ଏଥିରେ ଗ୍‌ଚ୍ ଦାମିବା ଦାମିବା ପାଃଅଣ୍ଡ ଶାଢୀ ଅଲ ଚ୍ଲାହସ ଅଛି, ମଟେ ବେଗି ଥିବ ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାଉରେ

"ଘା' ଅଲ ବହବାଲୁ ହେବ ନାହିଁ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଉ ନଦଗ୍ର ପନ ଏଇ ନାହିଁ । ଦବ୍ବେ ଦବ୍ବେ ଯାଇଚ । ଯାହା ଏହ ସୃଃ୍ବେସ ଗଣ୍ଡବ । ଏଠବ ଅଲ......'

ସୁବଲ ।

ଗାଡିରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଭଭ ହେଇ ଭଭ । ଚାଚପୁଇ ବେଗତ ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡି ଗ୍ଲଭଲ ଚେଳଲୁ ଦୂଲଃା ଲେବ ଯଥି ହଅଁ ହୋଇ ପଶିଲେ । ଏଠି ଯାଗା ନାହିଁ, ଏଠି ଯାଗା ନାହିଁ ବହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ଦୂଲେଁଯାବ ବେଲ ପଶି ଅସିଲେ । ଉଚଣ ଗଦଉ ପୋଷାବ ଅଲଚଲେ ଗାଦ ହାଁଏ ବେଣ୍ଡ । ମୋହରୁ ଚାଅଁ ପାଖରୁ ଲଗି ବସିଗଲ । ମୁଁ ପାଖରେ ଥିବା ସୁଃ୍ବେସଃାଲୁ ଅନ୍ଧୁଲ ଃାଣି ଅସି ତା ଉପରେ ହାଚ ଦେଇ ବସିଲ, ଅଭ ସାବଧାନରେ ବତବ ନାହିଁ ।

ଗଦଉଅ ବସିଲ ଠିକ୍ ମୋ ଅଗ ବେଞ୍ଚରେ । ବେଶ୍ ଇଦ୍ଲେବର ଚେହେସ । ଗାଡି ଗ୍ଲଭଲ । ଗଦଉଅ ତା ହାଚ ବେଗରୁ ଗବେଣ୍ଡ ଗବଇ ବାଗଚ ବାହାଲ ବଲ ପଢିବାଲୁ ଅରମ୍ଭ ବଲ । ଅଲ ବେଣ୍ଡ- ବାଲ—ଲେବଃା ବାଙ୍ଗଲ ଓ ଅନ୍ଧକଟେଃା । ବେହଃା ବାଦ୍ଧୁଅ ମେଞାଏ ଲଉଲ ପଇ ସେ ବସିଲ ଅସି ଅସମରେ ଅସି ତୁଳଦେଇ ସ୍ୱପ୍ନଭ ମାଈବାଲୁ ଲଗିଲ । ନଦଲୁ ସଚେଚ ସାଙ୍ଗରେ ଧର ଅସିବ । ମଝିରେ ମଝିରେ ମୋ ଉପରଲୁ ନୂଙ୍କ ବ ପଡ୍ଥାଏ । ମୋଠଇଁ ଠେଲଃିଏ ପାଇଲେ ଟିଁ ଚେଇଁ ଉଠେ । ଅଧ ମିନିଃ ପରେ ଯଇ ବଥାଲୁ ଉଦବଥା

ବେବେଳେ ମୋଇ ନଳଇ ପଲ ହେଉଥାଏ ପବେ । ବାଅଁ ହାଚରେ ବନ୍ଧା ଏଗଃିଏ ସଭ । ସହିଁଲ । ସଡ଼ିଃା ଠିକ୍ ମୋହରୁ ବୃଚଥିବା ସଭ ଓଲ । ଇଲବଲ ମନ ଓ ଅସି ଦୂଇଃା ଏବଃଯୋଗ ବଲ ସ୍ୱପ୍ନ ବେଖିଲ । ହଁ, ଠିକ୍ ଥବେଲ ସେଇ ଘଡିଂସଇ—ସେଇ ସବୁଚ ! ଓଲବୁଲ ! ବେବଳ ଚାଃା ବଣ୍ଡ ଦୁଇଗ ।

ଏଇ ଷଣ ଲଚ ବହଲ, 'ମହାଶୟ ଃାଇମ୍ ବେଚେ ହେଲଣି ?'

ଗଦଉଅ ଶୁଣି-ନ ଶୁଣିଲ ପଲ ଶଇବ ।

'ବେଲଚ, ଶୁଣୁଚ ମହାଶୟ, ବେବୁଃା ବାଜଲଣି ବହବେ ନ ?'

ସେ ଚଃ୍କରି ମୋ ଅଚଳ ଅରେ ଗ୍ଲହିଁ ବେଲ ଘଡି ବେଖିଲ ଓ ବହଲ 'ଏଗାଇଃା ବଣ ।'

ଏ ସୁଯୋଗରେ ଅନ୍ଧୁଲ ଭଲବେ ଘଡିଃାଲୁ ବେଖିଲଲ । ମୋଇ ଅନୁମାନ ଏବଦମ ଠିକ୍ ।

ଦ' ଗ୍ଲବ ମିନିଃ ଗଲଲ । ବଥାଃା ଦ ଗ୍ଲବରେ ଅରମ୍ଭ ବଲବ ଗ୍ଲଭ ଗ୍ଲବ ବହ ପବାଇଲ

"ମହାଶୟ, ସଡ଼ିଃା ସୁଚର."

ହୁଁ ।

'ଠିକ୍ ମୋଇ ସଦୃଶଇ'

'ଘା ବେ ... ଃ୧୦(ପଦ୍ଧଭ ମୋଟେ ।'

'ବଲ୍ଲ ଯଇଁଲ ?'

'ମୋଟେ ଚଟେଣ ଚନ୍ଧୁଠାଲୁ'

'ଚନ୍ଧୁ ଏଇ ଘଡିଃା...ମୋ'ଇ'

ଲେବଃା ମୋ ଅଲ୍ଲୁ ଉଇଚ ମଗଚ ସ୍ୱହିଁଲ । ବହଲ,

'ଦ ଇବମ ଲେବ ଅଚଣ ! ଅପଣଙ୍କ ଘଡିଚ, ମୋ ଚ ଅଲୁ ଅସିଲ ବେମିତ୍ତ !'

'ଉଣବ ନଦଗ ଚାଇ ଅଚଣାରେ ଗିମିତ୍ତ ଅଲ ଉଣବ ହାଚଲୁ ଅସେ ।'

'ଚାଇ ମାନେ ? ଅପଣ ବଣ ବହବାଲୁ ସ୍ୱହାନ୍ତି ଯେ ମୁଁ—

'ଲସ୍ତୁଦ୍ଧ ବହପାରେ—ଯେବେଠେବେଳେ ସଡ଼ିଃା ବେଦ୍ଦୃଭ ମୋର ।'

ଲେଖକ — ଲଃ ପତ୍ନୀଦିନ

'ବେବେ ବଣ ମୁଁ ବ୍ଲେଇ ?'

'ଅପଣ ଧରୋଇ ପାଇନ୍ତି'

'ଏଠବେ ମୋଇ ଚନ୍ଧୁ ?'

'ସେ ବ ଧରୋଇ ପାଇନ୍ତି, ମାଏ ସେ ଯାହାଙ୍କ- ଠାରେ ପାଇଲେ ସେ ଯେ ବ୍ଲେଇ ନୂହେଁ ଚାହା ଏଏ ବହବ !'

'ଅପଣ ଗ୍ଲବ ଚଡି ଚଡି ବଥା ବସୁଛନ୍ତି, ବେଁଏସି ଉଦ୍ଲେବ......

'ଇସ ନଥିବେଇ୍ ବାଧ୍ୟହୋଇ ବହବାଲୁ ପଡଇ—ଯେଣ୍ ଏ ସଢ଼ ମୋଇ ।'

'ଚାଣନ୍ତ ଏଇ ବମ୍ପାନ ହଜାଇ, ହଜାଇ ବେ... ଇସ ଏବ ଇବମ ଏଭ ଚୃଅଇ ବଲେ ।'

'ଚାଲେ ଚନ୍ଧୁ ସବୁ ସଭଲେଚ ମୋନାଟ ଚେଗା ନଥାଏ । ଅଚଣ୍ଡିସ୍ତାଂଶ (ଉଲପୁସ୍ତା ବେସଲ୍ଲ)

Digitized by srujanika@gmail.com

"ଡାକ୍ତର ବାବୁ, ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ଦେବା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି, ଆପଣ ମୋ ପୁଅକୁ ବଞ୍ଚାନ୍ତୁ । ସେହି ମୋର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ ଆପଣଙ୍କ ହାତ ଧରୁଛି ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ।"

କାହାଣୀ

"ଅ-ହା, ଶ୍ରୀବାବୁ ଆପଣ ଡକ୍ଟର ଯୋଗୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣି ଏଥର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହରାଇ ବସିଲେ ଏମନ୍ତ ହେଲେ କାହାଣୀ ପୁଅ କିପରି ଭଲ ହୋଇଯିବ । ସ୍ଥିର ହୁଅନ୍ତୁ, ମୋର ପାଖରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଅଜ୍ଞ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଆତଙ୍କିତ ହେବାର କାରଣ ମୁଁ ତ କିଛି ଦେଖୁନାହିଁ ।"

ଆତଙ୍କର କ୍ଷୀଣ ଚିହ୍ନଏ ଶ୍ରୀ ବାବୁଙ୍କର ମୁଖମଣ୍ଡଳରୁ ଲିଭିଗଲା । ଆଶାର କ୍ଷୀଣ ରେଖାଟିଏ ଉଦୟ ହେଲା । ବ୍ୟସ୍ତତାର

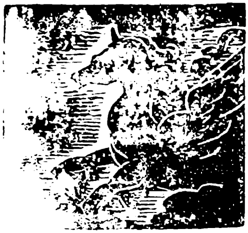

ସନ୍ଧ୍ୟାର ପରୁ ଯିବେ "ଡାକ୍ତର ବାବୁ ସବୁ ଭିଷକୁ କଥା ଦେଖିଲେ ।"

କଥାଟିଏ କହୁଁ

"ଦେଖନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ ବାବୁ ଏ ଯେଉଁ ରୋଗ ହୋଇଛି ସେଥିଲାଗି ଅଧିକ ଚିନ୍ତା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଆଉ ଏ ରୋଗ ସେମିତି ମାରାତ୍ମକ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ"……"କିନ୍ତୁ ?"

"ଏ ରୋଗ ଫଳରେ ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡର ଯେଉଁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଦୁର୍ବଳତା ଆସି ଯାଇଛି, ସେଇଥି ଲାଗି ଯାହା ଚିନ୍ତା ?"……

—"ବଞ୍ଚିବ ତେବେ ବାବୁପିଲା"—

"ଔଷଧ ଠିକ୍ ଦିଆଯାଉଛି ତେବେ ଖାଲି ଔଷଧ ଦେଲେତ ଚଳିବ ନାହିଁ, ତା ସାଙ୍ଗରେ ଭଲ ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା ଓ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ଜଗିରହିବା ଦରକାର । ପିଲାକୁ ଟିକିଏ ହେଲେ ଉଠାଇ ଦେବ ନାହିଁ । ଟିକିଏ ହେଲେ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ଯେପରି ସେ ନକରେ । ସାମାନ୍ୟ ଟିକିଏ ଭୁଲ ଚାଲିରେ ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯିବାର ଆଶଙ୍କା ଅଛି । ତେଣୁ ପିଲାର ଜୀବନର ଦାୟିତ୍ୱ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ଦେଲି ।" ଏତିକି କହି ଡାକ୍ତର ବାବୁ ଯିବାକୁ ଉଠିଲେ । "ନାହିଁ ନାହିଁ" କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀବାବୁ ଜବରଦସ୍ତି ପଚାଶ ଟଙ୍କା ପୁରାଇ ଦେଲେ । ଏହି ନାହିଁ ନାହିଁ ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀକୁ ନାହିଁ କଲାପରି କି ଅଭିନୟ ତାହା ଏଠା ଡାକ୍ତର ବାବୁ କହିପାରିବେ । ତେବେ ଏତକ ଠିକ୍ ଯେ ଡାକ୍ତର ବାବୁଙ୍କ ଶ୍ରୀ ବାବୁଙ୍କର ଟିକିଏ ଭଲ ପରିଚୟ ଥିଲା ।

ଲେଖକ— ପ୍ରଭୁପ୍ରସାଦ

× × ×

(ମହାଭାରତ ଅନ୍ତେ ୦୫)

'ଏଥିରେ କଣ ଆପଣଙ୍କ ନାମ ଲେଖାଅଛି ?

'ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି, ଯେଣୁ ଏହା ମୋ ଘଣ୍ଟା ଓ ମୁଁ ନିଜେ ମୋ ନାମର ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ଖୋଦାଇ କରିଛି ।

'ଅଚ୍ଛା, ଦେଖନ୍ତୁ ତ !

ଏହା କହି ସେ ଘଣ୍ଟାଟା ମୋର ହାତକୁ ଦେଲେ, ମୁଁ ନେଇ ଦେଖିଲି ଠିକ୍ ମୁଁ ଯାହା କହିଥିଲି, ସେଇ ତିନୋଟି ଅକ୍ଷର ଲେଖାଅଛି G. S. N. ଘଣ୍ଟା ଦେଖାଇ କହିଲି, 'ଦେଖନ୍ତୁ, ମୋର ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ନେଇ ଦେଖିଲେ ଓ ନିଜ ହାତରେ ରଖିଲେ । ମୁଁ କହିଲି,—

'ଘଣ୍ଟା ହାତରେ ରଖିଲେ ଯେ ! ମୋ ଘଣ୍ଟା ମୋତେ ଦେବେ ନାହିଁ ନା କଣ ?

ସେ କହିଲେ, 'ଏ କଥା କହୁଛନ୍ତି ! ଜ ବୋଧ !

କହିବେ ବୋଲି ମୋ ଘଣ୍ଟା ମୁଁ ନେଇଯିବି ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !

'ମୋତେ ପୁଲିସକୁ ଯିବାକୁ,'

'ନିଶ୍ଚୟ, ଏହି ଅନ୍ୟ ଷ୍ଟେସନରେ ମୁଁ ଓହ୍ଲାଇବି, ସେଇଠି ।'

'ଅଚ୍ଛା ।'

ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ଭିତରେ ଷ୍ଟେସନ ଆସିଗଲା । ଜଙ୍କସନ ଷ୍ଟେସନ । ଗାଡ଼ି ଷ୍ଟେସନମାଷ୍ଟର ସେ ସବୁ କରେ । ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିବା ଆଗରୁ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ବାବୁ ଘୋଡ଼ା ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲେ । ମୁଁ ବି ନାମିପଡ଼ିଲି । ଆଗଯାଇ ତାଙ୍କ ହାତ ଧରି ପଚାରିଲି । 'ପଳାଉଛନ୍ତି କଣ । ମୋ ଘଣ୍ଟା ଦେଇଯାନ୍ତୁ ।' ମୁଁ କହିଲି, ସେ ଲୁଚିଲେ । ଏଣୁ ଚିଣ୍ଟି ଲଗିଥିଲେ । ପାଖରେ ଥିବା ଲୋକ ଉପହାସ ଉପଭୋଗ କରୁଥାଆନ୍ତି ବୋଧେ ।

ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା । ମୁଁ କିଛି କହିଲି ନାହିଁ । ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ଘଣ୍ଟାଟା ମୋ ଉପରକୁ ଫୋପାଡ଼ିଦେଲେ ।

ମୁଁ ଶୂନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନେଇ ରହିଲି । ଘଣ୍ଟା ଟିକିଏ ଧରି ମୋ ହାତରେ ରଖିଲି ଓ ଘଣ୍ଟା-ଟାକୁ ଚାହିଁ ହାତରେ ରଖିଲି । ସେଠାରେ ସେହି ଜଣ ଓ ଆପଣ ଦୁହେଁ ବାଏକ ଅଭାବ ଲୋକ ସାଙ୍ଗେ ଚା ପାନ ହୋଇ ବସିଲେ ପାଇ ନଥିଲେ ।

ଭୟରେ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ମୋ ଦୁଃଖର କଥା । ଘଣ୍ଟା ଦେଖିଲି ଯେ ଯଥାର୍ଥ ସେଠି ନାହିଁ । ଖାଲି ଭିତରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦଣ୍ଡା ହୋଇଗଲା । ଅଠେଇଶ ବର୍ଷ ତାକୁ ଲଗାଇ । ଏହା ଉପରେ ବେଶି ରଙ୍ଗ ଆଉ ହୋଇଛି । ଦେଖିଲି ଠିକ୍ ଠାଉ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଦେହରୁ ସବୁ ରକ୍ତ ଶୁଖିଗଲାପରି ଜଣାଗଲା । ମୁହଁଟା ବୋଧହୁଏ କଳାକାଠ ପଡ଼ିଯାଇଥିବ । ଇଚ୍ଛାହେଲା କାନ୍ଦିପକାଇବି ।

ମୋର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ପାଖରେ ବସିଥିବା ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଶୁଣିଥିବା ସିଗାରେଟଟା ହାତରେ ଧରି କହିଲେ, 'ଆପଣ ଏଠିଥିବା ସୁଟକେସ୍ ଭୁଲି ଯାଇ ନାହାନ୍ତି ତ ?

ମୁଁ କହିଲି, 'ଅବଶ୍ୟ, ମୋ ସୁଟକେସ୍ !

'ଓ, ସେଟା ଆପଣଙ୍କର ? କିନ୍ତୁ ପଛ ଷ୍ଟେସନରେ ତ ସେ ପୋଲିସ ମୋଟା ଭଦ୍ରଲୋକ ତାକୁ ନେଇ ଓହ୍ଲାଇଗଲେ । ଆପଣମାନେ ବୋଧହୁଏ ଘଣ୍ଟା ଉଦ୍ଧାର ଯୁଦ୍ଧରେ ଲାଗିଥିଲେ ।

ମୁଁ ହତାଶ ହେଲାପରି ହୋଇ ଧପ୍ କରି ମୋ ସିଟ୍‌ରେ ବସିପଡ଼ିଲି । ଷ୍ଟେସନ ସେତେବେଳକୁ ଅଧମାଇଲ ପଛରେ ରହିଲାଣି ।

ଯାହା ହବାର ହୋଇଗଲା । ମୋର ଏହି ଶିକ୍ଷିତ ଜଗତ ଗଳ୍ପ ଶୁଣି କେହି ବିଶ୍ୱାସ କରିବ । କେହି ପାଠକ କୋଟିଏ ଦୁଃଖ ଦେଇ ପାରିବେ କି ?

ଗାଲ୍ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର । ସାହରେ ଖୁବ୍ ହୋ ଲାଗିଛି । ସବୁଆଡ଼େ ସରଗରମ ହୋଇ ଉଠିଛି । ଛକ ବଜାର ସବୁ ଯାଗାରେ ପନ୍ଦର ପନ୍ଦର ହୋଇ ଲୋକମାନେ ଠିଆ ହୋଇ ଚର୍ଚ୍ଚା ଚଳେଇ ଛନ୍ତି, ଏ ଗରମା ଗରମର କାରଣ ପଚାରିଲେ ସାହାର ଶତକଡ଼ା ନବେ ଜଣ କହନ୍ତି ଗାନ୍ଧି ରଜା ହେବ । ସ୍ୱାଃ' ଛଡ଼ା ବେଶୀ କିଛି ସେମାନେ କହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ କେତେ କହନ୍ତି ଇଂରେଜ୍ ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଗାଦି ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ଜଣେ ଅଧେ କହନ୍ତି ଇଂରେଜ୍ ନେହରୁ ନାଲ୍‌କୁ ଗାଦି ଦେଇ ଦେଲା । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ କହନ୍ତି ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲୁ । ତାର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲେ ସେମାନେ କହନ୍ତି "ମନ୍ତ୍ରୀ, କଂଗ୍ରେସିଆ ଦାସ ଓ ହରେ କହୁଛନ୍ତି ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲୁ" ସାହାର ସବୁଠାରୁ ବୁଢ଼ା ସନେଇ ମିସ୍ତ୍ରୀ କହେ "ଯାବତ ମୁରୁଖ ଛନ୍ତି ଆମର ସାହରେ । ଜରେ ବଡ଼ଠିସ୍

Digitized by srujanika@gmail.com

କଣ ? ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କ ଜୀବନୀରେ ଅଛି ବାଳ ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ ନାଟ୍ କରିଦେବେ ।" ଯାହା ହେଉ ଏଠାର ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ବାଳ ମଞ୍ଚସ୍ଥ କରିବାକୁ ହେବ ଆନନ୍ଦରେ ଦିନ କଟାଇ ବାକୁ ହେବ । ସେଥିଲାଗି ସମସ୍ତେ ଏ ଆୟୋଜନରେ ଲାଗି ଥାଆନ୍ତି । କିଏ ଚାନ୍ଦା ଆଦାୟ, କିଏ ଷ୍ଟେଜ ସଜ, କିଏ ଭେଷ ସଜ୍ଜା କିଣିବା, ଏହିପରି ସମସ୍ତେ କିଛିନା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପିଲାଟିକ ମନ ମାରିଦେଇ ବସିଥାଆନ୍ତି । ରାମ ଓ ହରି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଏପରି ବସି ଥିବାର ଦେଖି ପଚାରିଲେ "କିରେ ପିଲେ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ଏପରି କାହିଁକି ବସିଛ ?"......"ଆମ ମଣ୍ଟୁ ତ ମାସେ ହେଲା ଜରରେ ପଡ଼ିଛି ସେ ଥିଲେ ଆମେ କେତେ ମଜା କରିଥାନ୍ତୁ, ମୁଡି ନଡ଼ିଆରେ ଭସି ଥାଆନ୍ତୁ, କେତେ ପାଠକର ସାଙ୍ଗେ କଥେଇ ଦେଇ ଥାଆନ୍ତୁ। ସେତ ଘରେ ପଡ଼ିଛି ଅମେ କଣ କରିବୁ ।" ରାମ ସହାନୁଭୂତି ସୂଚକ କଣ୍ଠରେ କହିଲା— "ବାସ୍ତବିକ ହରି ମଣ୍ଟୁ ଟି ଯେପରି ପିଲା ତାର ଅଭାବଟ ଏମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଅନୁଭବ କରିବେ ପିଲାମାନଙ୍କର ସର୍ଦ୍ଦାରତ ସେ ଟିଏ, ଏଡେ ଟିକିଏ ପିଲାହେଲେ କଅଣ ହେବ ସବୁ କାମରେ ଅଗୁଆର । ଗାଣ୍ଡରେ ଯେଉଁ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କି ଜୟ ପାଟିଟାଏ କିଏ କରି ଦେବ ତେବେ ଗାଇଲା ପଥରରୁ ଉଠି ଅଥବ । ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ ଯେ ପୁଲିସ୍ ଘରେ ଏପରି ପିଲା, ଠିକ୍ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ ଘରେ ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ତ ଆହା ଆଜି ଯଦି ସୁସ୍ଥଥିଲେ ଏତେ ବେଳକୁ ତାର ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଓ ପାଟି ଆରମ୍ଭ କରି ଦଅନ୍ତାଣି । ଦେଖୁନ ଗୋଟିଏ ପିଲାଲାଗି ସମସ୍ତେ କିପରି ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ବସିଛନ୍ତି"......ଏହାପରେ ଦୁଇଜଣ ଯାକ ପିଲାଙ୍କୁ ବୁଝା ସୁଝି କରାଇ ଦେଇ ଯେ ଯାହା କାମରେ ଚାଲିଗଲେ ।......ପିଲାଙ୍କର ମନ କିନ୍ତୁ କାଜଥିରେ ନଥାଏ । କେତେବେଳେ କିଏ ଲୋକ ବାହାରେ ଯାଇ ମଣ୍ଟୁକୁ ଦେଖି ଆସୁଥାଏ, ଯେତେବେଳେ ନିଧାର୍ଯ୍ୟ(?) ଜାଣି ଗଲେ ଯେ ମଣ୍ଟୁ ଅଜ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ମନ ଦୁଃଖରେ ଯେ ଯାହା ଘରକୁ ଗୁଲିଗଲେ ।......

ରାତି ଯାଇ ସକାଳ ହେଲା । ଲୋକେ ନହବତ, ଶଙ୍ଖ, ତୂରୀ, ବେଣୁ ବଜେଇ ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦରକୁ ସ୍ୱାଗତ କଲେ । ବଣୁବାବୁ ପୁଅ ପାଖରେ ବସି ରହିଲେ । ତାଙ୍କର ଖାଲି ଭୟ ହେଉଥାଏ ଯେ ମଣ୍ଟୁ ଯେପରି ପିଲା ଯଦି ପାଟିତୁଣ୍ଡରେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇପଡ଼େ ତେବେ ବଡ଼ ବିପଦ । ସେ ପୁଅ ପୁଲିସ୍ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଥାଆନ୍ତି । କମରରେ ପିସ୍ତଲ ଝୁଲୁଥାଏ । ବହୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ହେଁ ସେ ଦିନ ପାଇଁ ଛୁଟି ମିଳି ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସହକର୍ମୀ ମାନେ ତାଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ବୁଝିପାରି ତାଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ପୁଅ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଘରେ ବସିଥିବେ ଯଦି ଅଚଳ ଅବସ୍ଥା ହୁଏ ତେବେ ଖବର ପଠାଇ ଦେଲେ ସେ ତୁରନ୍ତ ଅଫିସରେ ପହଞ୍ଚିବେ । ସେଇଥିଲାଗି ସେ ପୁଅ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ବସି ଥାଆନ୍ତି । ମନଟି ଗୋଟିଏ ନରକ କୁଣ୍ଡ ହୋଇଥାଏ କହିଲେ ଚଳେ । ମ୍ୟାଡେ ପୁଅ କୋଳେ ଉଠି ପଡ଼ିବ କି ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପଡ଼ିବ ସେ ଚିନ୍ତା । ସାହେ ଅଫିସରୁ କିଏ ଆସିଲାକି ସେ ଚିନ୍ତା । ସବୁ ପିଲାଙ୍କ ଆନନ୍ଦରେ ମାତି ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ନିଜ ପୁଅଟି ଏ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେଇ ନପାରି କି କଷ୍ଟ ପାଉଛି ସେ ଭାବନା, ଗୁରି ଅଙ୍କୁଶି ମନକୁ ଘାଣ୍ଟି ଦେଉଥାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ଲୁହ ଭରା ଆଖିକୁ ଲୁଚାଇ ରୁମାଲ୍‌ରେ ପୋଛି ଦେଉ ଥାଆନ୍ତି । ଦୂରରୁ ଝାଞ୍ଜ, ମୃଦଙ୍ଗର କୋଳାହଳ ଧ୍ୱନି ଘର ଭିତରକୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ହୋଇ ପଶୁଥାଏ ।

× + ×

ଗଉଡ଼ ନଥିଲେ ଗୋଠ କି ମିଛ, ମଣ୍ଟୁ ନଥିଲେ ପିଲାଙ୍କ ଦଳ ସେମିତି । ପଲ୍‌ଟାକି ଏଣେ ତେଣେ ବୁଲି ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଭିତରେ ବଡ଼ ବିଶୃଙ୍ଖଳା, କି କେଉଁଠି ପାଟି କଲଣି ତ "ନାଲି ଝଣ୍ଡାକି ଜୟ" କିଏ ପାଟି କରୁଛି "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିକି ଜୟ" କିଏ ପାଟି କରୁଛି "ପାକିସ୍ଥାନକୁ ଜୟ" କିଏ କହୁଛି "ଇନ୍‌କିଲାବ କି ଜୟ" କିଏ ବା "ଜିନ୍ଦାବାଦ୍ କି ଜୟ" କହିବାକୁ ଛାଡ଼ୁ ନାହିଁ । ରାମ ଓ ହରି ଯୁକ୍ତର ଧ୍ୱନି ଶୁଣି ହସି ହସି ଲୋଟା ପୋଟା ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ଏ ବିଶୃଙ୍ଖଳା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ପିଲା ଓ ବଡ଼ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି କିପରି "ବୋଲ" ଡାକିବାକୁ ହେବ, କଅଣ ଡାକିବାକୁ ହେବ ସବୁ କହି ଶିଖେଇ ଦେଲେ । ତା ପରେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାର ଆୟୋଜନ କଲେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସଭିଆଗରେ ପତାକା ଧରେଇ ଠିଆକଲେ । ତା ପଛକୁ କୀର୍ତ୍ତନିଆ ଦଳ ତା ପଛକୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ମାନେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି । ସଭି ଆଗରେ ରାମ ଓ ହରି ଥାଆନ୍ତି । ଠିକ ଏକ ସମୟରେ ବୋଲ କହି ପାରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ରାମ ଆରମ୍ଭ କଲା "ବୋଲ୍ ଭାଇ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିକି"—ସମୁଦ୍ର ଲହଡ଼ି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା ପରି ଆବାଜ୍ ବାହାରିଲା —"ଜ—ଅ—ୟ"—ରାମ ଓ ହରି ଖୁସି । ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଆଗେଇଲା ।

+ + +

"ବାପା ମୁଁ ଯିବ" ଖନ ଖନେଇ ମଣ୍ଟୁ କହିଲା ।

"ବାବୁରେ ଡାକ୍ତର ବାବୁ ମନା କରିଛନ୍ତି । ତୋ ଦେହ ଭଲ ହୋଇଯାଉ, ତୁ ଯାହା କହିବୁ; ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ତାହା କରି ଦେବ ।" ଦୂରରେ ଆଉ ଟିକିଏ ଜୋରରେ ଶୁଭିଲା "ଜ—ଅ—ୟ" । ମଣ୍ଟୁ ମନ ବୁଝିଲା ନାହିଁ । କହିଲା "ବାପା ନାହିଁ ମୁଁ ଯିବ ।" ବାରଣ୍ଡାରେ ହାତ ଗୋଡ଼ ଛାଟିଲା ।

"ବାବୁରେ କହିଲେ କଥା ମାନନ୍ତୁ । ଭଲ ପିଲାଏ କଥା ମାନନ୍ତି । ଡାକ୍ତର ବାବୁ ମନା କରିଛନ୍ତି ଗଲେ ଦେହ ବେଶୀ ଖରାପ ହୋଇଯିବ ।"

ପୁଣି ଆଉ ଟିକିଏ ଜୋରରେ ଶୁଭିଲା "ଜ—ଅ—ୟ" । ମଣ୍ଟୁ କପାଳ ଉପରେ ଟିକିଏ ଝାଳ ଦେଖାଗଲା । ସେମିତି ଛଟପଟ ହେଉଥାଏ । ସେହି ଏକା ଜିଦ "ବାପା ମୁଁ ଯିବ ।"

"ଛି ଏମିତିକା ଜିଦ୍ ଧରନ୍ତି, ବାବୁରେ ସେମିତି ହୁଅ ନା ଭଲ । ମୋ କଥା ଟିକିଏ ମାନ୍ ।"

ଏଥର ପରିଷ୍କାର ହୋଇ ଶୁଭିଲା— "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୟ" । ମଣ୍ଟୁ ସେତେବେଳେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବେକକୁ ଆପେଇ ଲାଣି । ବିଶୁବାବୁ ଚାକରକୁ ସାଇ ବଲରେ ପଠେଇ ଦେଲେ ଡାକ୍ତର ବାବୁ ପାଖକୁ ଆଉ ମଣ୍ଟୁକୁ ମାଡି ବସି ଅଣ୍ଟିସି ବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଆଉ ଥରେ ଜୋର୍‌ରେ ଶୁଭିଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି   !"

ମଣ୍ଟୁ ଉଠି ପଳେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା, କିନ୍ତୁ ବିଶୁବାବୁ ମାଡି ବସିଲେ ଓ ଅଣ୍ଟିସି ବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଡାକ୍ତର ବାବୁଙ୍କ ଉପଦେଶ, ମଣ୍ଟୁର ଏପରି ଅବସ୍ଥା, ଏକମାତ୍ର ପୁଅ ପ୍ରତି ମାୟା, ମମତା, ସବୁ ଯାକ ମିଶି ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ମନ୍ଥି ପକାଇଲେ ।

ଅଧିକ ଜୋର୍‌ରେ ଶୁଭିଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୟ" ପୁଣି ମଣ୍ଟୁର ସେହି ଉଠିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା । ବିଶୁବାବୁ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କାନ୍ଦି ପକେଇଲେ । ଲୁହର ଧାର ଛୁଟି କାମିଜରୁ ଖଣ୍ଡେ ଓଦା କରିଦେଲା । କାତର ସ୍ୱରରେ କହିଲେ "ମଣ୍ଟୁ ମେ ତେ ତାହିଁକି କଷ୍ଟ ଦେଉଛୁ, ଥରେ ତୋତେ କିପରି ବୁଝେଇବି ମୁଁ କି କଷ୍ଟ ପାଉଛି ।" ଏଥରକ କାନ ଅତଡା ପଡ଼ିଲା ଭଳି ଧ୍ୱନି ଶୁଭିଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୟ"—

ବିଶୁବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ "ଯାଇ ସେମାନଙ୍କ ପାଟି ଟିକିଏ ବନ୍ଦ କରାଇଦେଲେ ତ କମି ଯିବ । ସେହି ପାଟି ଲାଗିଛି ପିଲାଟା ଏପରି ହେଉଛି ।" ହତାଶଭରା କଣ୍ଠରେ ବିଶୁବାବୁ କହିଲେ "ଏହି ପାଟି ମୁଁ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟରେ ତ ବନ୍ଦ କରି ପାରିନି । ୧୯୫୭ ଅକ୍ଟୋବରରେ ପାରିବି କୁଆଡୁ ।"

ପୁଣି ସେହି ଯେପରି ଆବାଜ "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଜୟ" ମଣ୍ଟୁ ବେଶୀ ଜୋରରେ ଛାଟିପିଟି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । "ଯିବି" ବୋଲି ଆଉ କହି ପାରିଲା ନାହିଁ ଖାଲି ବାପା ବାପା ।" ବିଶୁବାବୁ ଆଉ କଅଣ କରିବେ ଭାବି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଡାକ୍ତର ବାବୁ କହିଥିଲେ ଟିକିଏ ପରିଶ୍ରମ ଉଠିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ବି ମନା । ଇଏତ ଏତେ ଛଟପଟ ହେଲାଣି, ତାପରେ ମଧ୍ୟ କେତେଥର ମଧ୍ୟ ଉଠିବାକୁ ବସି- ଲାଣି । ଆଶଙ୍କାରେ ହୃଦୟ କମ୍ପି ଉଠିଲା !

ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଗଲା. ଚେତନ. ହେଉଥିବ କହିଲେ "ଓଃ ଭଗବାନ !" ଅବସ୍ଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବୁଝି ନ ଥିବାରୁ ବିଶୁବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧରି ବସିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ "ତାକୁ ଟିକିଏ ଝାଡି କେଇପଦ ଦେଖେଇ ଆଣ ତାହାହେଲେ ସେ ସ୍ଥିର ହେବ, ବିଶୁ- ବାବୁ ରାଗିହୋଇ କହିଲେ "ହଉ ବାବା, ମୁଁ ତୋତେ ଡାକେଇ ନେଇ ପାଉଛି ଦେଖାଇ ଆଣିବାକୁ ଥୟ ହୋ" । ମଣ୍ଟୁ ଟିକିଏ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଆସିଲା, ଆଉ କିଛି କହିଲା ନାହିଁ ତାର ଆଖିପତା, କାନ ତଳ ତଳ ସେତେ- ବେଳକୁ କଳାପଡ଼ି ଆସିଲାଣି । ଡର ଡର ହୋଇ କେଣ୍ଟିରୁ ତାକୁ ଉଠେଇଲେ । ଖଟରେ ଅଣ୍ଟାଇ ଦେଇ ଘରଭିତରକୁ ବାହାରୁଥିଲେ ଠିକ ଏହି ସମୟରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ସେ ମଣ୍ଟୁକୁ ବିଶୁବାବୁଙ୍କ କୋଳରେ ଦେଖି ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲେ—"ଆହା ଆପଣ କଅଣ କଲେ, ଆପଣ ଉଠେଇଲେ କାହିଁକି ?" ମଣ୍ଟୁ ମୁହଁଟା ଛେପଅଡ଼େ ଥିଲା ଡାକ୍ତରବାବୁ ଚଟାପଟ୍ ଗୁହଁ ଦେଲେ ବେଳକୁ, ମୁହଁଟା କଳାପଡ଼ି ଗଲାଣି ଦେହଟା ଧ ପାଉଁଶିଆ ଦିଶିଲାଣି । "ହା ହା ବଞ୍ଚିଲା ରଙ୍ଗ, ଝଗ" ବୋଲି କହି ଡାକ୍ତରବାବୁ ଅଳକୁ ଇନ୍‌ଜେକ୍‌ସନ୍ ଗୋଟିଏ ଦେଇଟି ଫୋଡିଲେ ମଣ୍ଟୁ କଅଣ ଯେପରି କହିବାକୁ ପାଟିଟା ଆଁ କଲା । କିନ୍ତୁ କିଛି କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ପାଟିଟା ସେମିତି ମେଲା ହୋଇ ରହିଗଲା । ଡାକ୍ତରବାବୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦାମିକା ଇନ୍‌ଜେକ୍‌ସନ୍ କଅଣ ଫୋଡ଼ିଲେ । ଯେତେବେଳେ ମୁହଁରେ ଲୁଗା ଘୋଡାଇ ଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଯାଇ ସମସ୍ତେ ବୁଝିଲେ । ବିଶୁବାବୁଙ୍କ କଠିନ ହୃଦୟ ବି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ଆଉ ଅନ୍ୟଙ୍କ କଥା ସମ୍ଭରେ କିଏ ! ସେଦିନ ଭାରତ ଓ ମଣ୍ଟୁର ଦୁହେଁ ଦୁହେଁ ମୁକ୍ତିପାଇଗଲେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ବୁଝାଇବୁଝାଇ କରାଇବାରୁ ବିଶୁବାବୁ ଟିକିଏ ସ୍ଥିରହୋଇ ବସିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମନଟା ଓଲଟପାଲଟ ହୋଇ ୧୯୪୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସପାଏ ଡେଇଁଡେଇଁ ବା ପଛକୁ ଚାଲିଗଲା । ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା ତାଙ୍କ ଆଖିଆଗରେ ଛାୟାଚିତ୍ରପରି ନାଚିଗଲା ।

ବିଶୁବାବୁ ବିସ୍ଫାରିତ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ କହିଲେ "ଡାକ୍ତରବାବୁ କି ଭାଗ୍ୟ ପରିହାସ । ନାନା ଦୈବତ ଠିକ୍ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇଛି ।" ଡାକ୍ତରବାବୁ ହସିଦେଇ କହିଲେ "କଅଣ ଗୁଡାଏ ବକୁଛ"———

ପ୍ରଳାପ ନୁହେଁ ଡାକ୍ତରବାବୁ ସତ୍ୟଘଟନା ଆପଣ ଟିକିଏ ସ୍ଥିରହୋଇ ଶୁଣନ୍ତୁ । କହି ସାରିଲେ ଟିକିଏ ଦୁଃଖଭାର ଲଘୁ ହୋଇଯିବ !

÷ ÷ ÷

ଏହି ଅଗଷ୍ଟମାସ, କିନ୍ତୁ ତାହା ୧୯୪୨ର, ମଫସଲ ଥାନାରେ ମୁଁ ଥାଏ । ଗୁପ୍ତ ଆଦେଶ ଆମାରେ ଲେଖାଥାଏ । "ମଫସଲରେ ଥାନା ହିଁ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜମୁକୁଟର ପ୍ରତୀକ ତାହାର ଗୌରବ ଯେ ସଙ୍କଟସମୟରେ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ଥାନାପ୍ରତି କୌଣସି ଆକ୍ରମଣ ହେଲେ ଅତି କଠୋରତାର ସହିତ ଦମନ କରିବାକୁ ହେବ । ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେବ । ଅତୀତରେ ତୁମ୍ଭେ ଯେପରି ହୃଦୟତାର ସହିତ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜମୁକୁଟର ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା କରିଛ ସେହିପରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତୁମଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଏ । ତୁମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତୁଲାଇବାକୁ ଏହି ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ସବୁ ପଠେଇଲୁ । ଅକୁଣ୍ଠିତ ଚିତ୍ତରେ ତାହା ବ୍ୟବହାର କରିବ ।"

÷ ÷ ÷

ଠିକ୍ ଏହି ସମୟ, ଗ୍ରାମବାସୀ ଥାନା ଚଢ଼ାଉ କରିବାକୁ ଆସିଲେ । ମୁଁ ଥାନା ରକ୍ଷା କରିବାର ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଚଟାପଟ୍ କରିନେଲି । ଦୁଇଟା ମେସିନ୍‌ଗନ୍ ସବୁ ରାଇଫଲ୍ ସହିତ ଥାନାର ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଜଗେଇ ଦେଲି । ମୁଁ ନିଜେ ଠିକ୍ ଏମିତିଆ ପୋଷାକ ଓ ଏହି ରିଭଲ୍‌ଭର୍‌ଟା ଧରି ଏଣେ ତେଣେ ହେଉଥାଏ । ଉନ୍ମତ୍ତ ଜନତା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କି ଜୟ· ଜହରଲାଲ କି ଜୟ" କହିକହି ଥାନାଆଡେ ମାଡ଼ିଆସିଲେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରରେ ସଜ୍ଜିତ ଦେଖି ଟିକିଏ ଅଟକି ଗଲେ । ମୁଁ ବଡପାଟିକରି ଜନତାକୁ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ଶେଷପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉପରର ବିଚାରଧାରା

— ସନ୍ଧାନୀ

ଗୁଣ୍ଡାରାଜ ବନ୍ଦ କର

କଟକରେ—ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀରେ ସେଦିନ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଦ୍ୱେଷ ଦେଖା ଦେଲା। ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ମହରମ। ତାର ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ମଧ୍ୟ ହେଲା ହିନ୍ଦୁ ପର୍ବ କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ। କାର୍ତ୍ତିକେଶ୍ୱର ମେଢ଼ ବିସର୍ଜନ ନେଇ ମଧ୍ୟ ଅଶାନ୍ତ ଅବସ୍ଥା ହେଲା। ଏହାର କାରଣ କଣ? ମୂଳ କେଉଁଠି?

ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଦ୍ୱେଷର ମୂଳ ସର୍ବତ୍ର ଯାହା ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ କାରଣାନ୍ତର ଖୋଜିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ। ଦଣ୍ଡନୀତି ବା କ୍ଷମତା ରାଜନୀତି (Power politics) ହିଁ ଏହାର ଜନକ। କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଣ୍ଡ ନୀତିର ନେତା କିଏ?

ଯେଉଁ ଦିନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାୟକମାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗୀକ୍ର ଓ ସହାନୁଭୂତି ପାଇ ବ୍ଲେକ ବଜାର ଓ ରେସନ କମିଟି ଆଦିକୁ ଆୟତ୍ତ କରି ସମାଜର ମାନ୍ୟ ଗଣ୍ୟ ହୋଇବାର ସ୍ପୃହା ରଖୁଥିଲେ, ଅଳ୍ପ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଉଠିବାର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କର ଆସନ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହେବାରୁ ସେମାନେ ତାହାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଉପାୟାନ୍ତର ଖୋଜି ବସିଲେ। ଏହି ବ୍ଲେକ ବଜାର, ଗୁଣ୍ଡାମି, ଓ ଅନ୍ୟାୟର କର୍ତ୍ତା ଓ ସହାୟକ ମାନେ ହିନ୍ଦୁ ଥିବାରୁ ହିନ୍ଦୁ ସଂପ୍ରଦାୟର ଧର୍ମ ପ୍ରବଣତାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ ଓ ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ କରି ଶସ୍ତା ତଥା ସହଜ ନେତୃତ୍ୱ ନେବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ। ଏମାନେ ଅବସ୍ଥାକୁ ଏପରି ଅନାୟତ୍ତ କରି ଦେଲେ ଯେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସାହସ, ବୀରତା, ଓ ନିରପେକ୍ଷତା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜନତାଠାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭଦ୍ର ବ୍ୟବହାର ବରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା। ସାଂପ୍ରଦାୟିକତାର ବିଶାଳ ବହ୍ନି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଚୌଧୁରୀ ଦମ୍ପତି ଏବଂ କେତେକ ଜନ ସେବକ ତଥା ସ୍ଥାନୀୟ ପୁଲିସଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଗୁଣ୍ଡା ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ ପ୍ରଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଦଣ୍ଡଧାରୀଙ୍କ ସମୀପକୁ ଅବାଧ ପ୍ରବେଶାଧିକାରର ସୁଯୋଗ ନେଇ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ବିସର୍ଜନ ଉତ୍ସବରେ ଶୋଭା ଯାତ୍ରା ଅବସରରେ ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ ନ ହେଲେହିଁ ହିନ୍ଦୁ ଜନତାଙ୍କ ହାତରେ ଲାଠି ଠେଙ୍ଗା ଦେଇ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ସଂଖ୍ୟା ଲଘିଷ୍ଠ ଓ ଦୁର୍ବଳ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଆଗରେ ହିନ୍ଦୁ ଦର୍ପ ଦମ୍ଭ ଓ ଅଭିମାନର ପ୍ରଦର୍ଶନୀ କଲେ। ଏବଂ କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ପର ଦିନ ମୁସଲମାନ ମାଂସ ଦୋକାନ ମାନଙ୍କରୁ ହିନ୍ଦୁମାନେ ସଉଦା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ମନା କରିଦେଲେ!

ସୁଖର କଥା କ୍ରମେ ଏ ବାତାବରଣ ପରିଷ୍କାର ହୋଇ ଯାଉଛି। ମୁସ୍‌ଲିମ୍ ଲିଗ୍‌ର ଅବସାନ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସଦ୍‌ଭାବ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସହାୟକ ମଧ୍ୟ ହୋଇଛି।

ତଥାପି ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଧିନାୟକ ମାନେ ଯଦି ଗୁଣ୍ଡା, ବ୍ଲେକବଜାରୀ ଅସଚ୍ଚରିତ୍ର ହୀନ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ଦେଶର ସାମାଜିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ବିଭ୍ରାଟ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ। ରାଜଧାନୀରେ ଯେଉଁ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ତାର ପ୍ରଭାବ ସମଗ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଉପରେ ପଡ଼ିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି। ତେଣୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନାୟକ ମାନଙ୍କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁ ଯେ ଏ ଜଘନ୍ୟ ଗୁଣ୍ଡା ରାଜ ବନ୍ଦ କର। ପୁଲିସ ଏ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଦଣ୍ଡ ଦିଆହେଉ।

(କାହାଣୀ ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପୂର୍ବପୃଷ୍ଠା ଉତ୍ତରୁ)

ଥାନା ଆଗରେ ୨୦ ହାତ ଦୂରରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ଆମ୍ବଗଛକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆସିଲେ ବାଧ୍ୟହୋଇ ଗୁଳି କରିବୁ ବୋଲି ବୁଝାଇ ଦେଲି। ଜନତା ଟିକିଏ ଭୟଭୀତ ଭଳି ଜଣାଗଲା କିନ୍ତୁ ସେ ଟୋକାଟି—ବେଦ୍ ମଣ୍ଡଳ—ତାର ବୟସ ହେବ, ହାତରେ ତାଙ୍କର ପତାକାଟି ଧରି ଛୁଟି ଆସିଲା। ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଗୁଳିର ହୁକୁମ ଦେଲି। ପିଲଟା ପାଗଳ କିମ୍ବା ଷ୍ଟେନ୍‌ଗନ୍, ମେସିନ୍‌ଗନ୍ ଓ ରାଇଫଲ୍‌ର ଭୟ ଜାଣିନାହିଁ। ମୁଁ ଷ୍ଟେନ୍‌ଗନ୍‌ଟା ହାତରେ ଧରି ଟିକିଏ ଆଗେଇ ଯାଇ ଦୂରରେ ତାକୁ ଅଟକାଇ ଦେଲି। ମୋ ଜୀବନ ଭିତରେ ଏପରି ମୁହଁ ଦେଖିନାହିଁ। ତା ମୁହଁରୁ ଗୋଟାଏ ଜ୍ୟୋତି ବାହାରୁ ଥାଏ। ସେ ଠିକ୍ ହୋଇଯାଇ ପାଟି କଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି କି ଜୟ।" ତା ଭାଇଟା ମୋତେ ଦେଇ କହିଲା "ସ୍ଲେଭ୍" ଦ୍ୱିଗୁଣ ଉତ୍ସାହରେ ସେ ଚିତ୍କାର କଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି କି ଜୟ।"

ଗୋଟାଏ ଚେତାବନୀ ଦେଲି। ସେ ଆହୁରି ଜୋରରେ କହିଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି କି ଜୟ।" ଷ୍ଟେନଗନ୍ ଲଗି ରାଇଫଲର ମୁଣ୍ଡଟାକୁ ତା ଛାତି ଉପରେ ରଖିଲି। ତଥାପି ସେ କହୁଥାଏ "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି କି ଜୟ।" ତାହାର ସାହସ ଦେଖି ଜନତା ଆଗେଇଲା। ମୁଁ ଦେଖିଲି ପିଲାଟିକୁ ଜବତ୍ ନ କଲେ ଜନତା ନିଶ୍ଚୟ ଆଗେଇ ଆସିବ। ପିସ୍ତଲଟା ଟେକି ଦୂରରୁ ପେଲି ଦେଇ କହିଲି "ଖବରଦାର ଆଉ ଥରେ ପାଟି କଲେ ଏହି ରିଭଲଭରଟା ଦେଖିବୁ"

ଏହା କହି ଷ୍ଟେନଗନ୍‌ଟା ଗୋଟାଏ ସିପାହୀ ହାତକୁ ଦେଲି। ରିଭଲଭର୍‌ର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲେ ତାର ଚେତନା ହେବ ବୋଲି ଭାବିଥିଲି। ଦେଖାଇବା ଭଳି ସ୍ୱରରେ ପୁଣି କହିଲା "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି—କି—ଜୟ।" ମୁଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପରାସ୍ତ ହେଲି ଗୋଟାଏ ଛୋଟ ପିଲା ପାଖରେ। ମୋ ଆଙ୍ଗୁଠିଟା ଅପମାନ ସହି ପାରିଲା ନାହିଁ। ଟାଣିଦେଲି ଘୋଡ଼ାଟାକୁ। ପିଲାଟି ଶେଷଥର ପାଇଁ କହିଲା—'ମ-ହା-ତ୍ମା-ଗା ନ୍ଧି-କି-ଜ-ୟ'

ତା ପରେ ହେଲା ଗଣ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧ। ଅସଂଗଠିତ ଶକ୍ତି, ସଂଗଠିତ ଶକ୍ତି ଆଗରେ ପରାସ୍ତ ହେଲା।

÷ + ×

ଜନତା ଅପସରି ଯିବାବେଳେ, ପିଲାଟି ପଡ଼ିଥିବା ଜାଗାକୁ ଗଲି। ପିଲାଟି ପତାକାକୁ ଦୃଢ଼ମୁଷ୍ଟିରେ ଧରି ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା। ତାର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟିକୁ ଦେଖି ନିଜକୁ ଧିକ୍କାର ଆସିଲା। ହଠାତ୍ କଅଣ ହେଲା। ପିଲାଟିର ପାଟିରୁ "ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିକି ଜୟ" ଧ୍ୱନି ଛାଡ଼ି ନେବାକୁ ତାକୁ ଦେଖାଗଲି। କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ ଭାବରେ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ବୋଲି ଯେତେ ମନକୁ ବୁଝେଇଲି ମନ ବୁଝିଲା ନାହିଁ। ଏମିତିଆ ଗୋଟାଏ ପିଲା ଏହି ରିଭଲଭରରେ ତାର ମୁହଁରୁ "ମହାତ୍ମା-ଗାନ୍ଧିଜୟ" ଧ୍ୱନି ଛଡ଼ାଇ ନେଇଥିଲି। ଆଜି ସେହି ଉପସ୍ଥମାସ, ମୁଁ ସେହିପରି ଗୋଟାଏ ପିଲାକୁ ସେହି ରିଭଲଭରରେ ଧରିଛି। ସେହି ପିଲା ମୁହଁରୁ ଯେଉଁ ଧ୍ୱନିକୁ ମୁଁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇଥିଲି, ସେହି ଧ୍ୱନି ଆଜି ମୋଠାରୁ ମୋ ପିଲାକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଲା! ଭାବିଲେ ଏଇଟା ଦାରୁଣ ଅଥଚ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରତିଶୋଧ ନୁହେଁ କି?

—୦—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଘୋଷାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

ଆଜ କାହାର କେଉଁଠି ଦେଖିଲି ମୋ ହୃ ଗୋଟିକ ଗୋଟି ପାଗଳପଣ ଖେଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସମସ୍ତେ ମନେ ମନେ ଜାଣି ପାରିଲେ କି ମାମୁର ଓସ୍ତାଦ ପଣିଆ ଗୋଟାଏ ଓସ୍ତାଦମନ୍ତ୍ର ।

ଏହି ସମୟରେ ଆସିଲା ଗୋଟାଏ ସର୍କସ ଦଳ । ସର୍କସ ଦେଖିବା ଜାଗାରେ ଫଗୀର ଅଖଡ଼ା ଟିକେ ଫଯର ଫାଟି । ମାମୁ ମଜକୁର ତ ଏକଦମ ମସଗୁଲ୍ । ସର୍କସବାଲାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଖୁବ ଦୋସ୍ତି ଜମାଇ ନେଲେ ସେ । ଦିନରାତି ସର୍କସ କାମରେ ବ୍ୟସ୍ତ । କୁଲି ଯୋଗାଇବା, ବସାଟିକେ କରିବା, ବଜାର ସଉଦା କରିବା, ଡାକ୍ତର ଖାନାରୁ ଦରବେଇ ଆଣିଦେବା ପ୍ରଭୃତି କାମରେ ସାରାଦିନ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ବିଦେଶୀ ମୁସାଫିର ଲୋକ— ଏତିକି ଠିକଏ ନ କଲେ ହଇରାଣ ହେବେ ଯେ ! ରାତିବେଳକୁ ବି ଲୋକ ବସାଇବା, ଗୋଳମାଳ ବନ୍ଦ କରିବା, ପାଣି ଯୋଗାଇବା କାମରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଆମର ମାମୁ ।

ସର୍କସ ଖେଳସାରି ଚାଲିଗଲା । ମାମୁ ପାଇଲେ ଖଲସ୍ କିନ୍ତୁ ସରକସ୍ର ଢେର୍ କଟିଲା ନାହିଁ ସହଜରେ । ଆମ ଭିତରେ ପ୍ରାୟ ସର୍କସ ଗପ । ବାଘ ସିଂହ ଆରମ୍ଭ କରି ଜୋକର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟୀକା ଟିପ୍ପଣୀ କରିବାକୁ ଆମକୁ ଭାରି ଖୁସି ଲାଗେ । ତାର ଉପରେ ମାମୁଙ୍କ ଭାଷଣର କଥା ଛାଡ଼ । ଏବେ ମାମୁ ଆସିଗଲେ ସର୍କସ ଗଳ୍ପଟା ଜମିଉଠେ ବେଶି, ଆମ ଭିତରେ ତର୍କ ଯୁକ୍ତି ଆଉ ପଡ଼ିରହେ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସବୁ ମୀମାଂସା ମାମୁଙ୍କ ମୁହଁରେ । ସେ ପରା ଅଥରିଟି !

ଥରେ ଏଥିରୁ ଜଣକେହେ ଏତେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ଯେ, ଧରି ବସିଲେ, ଆମେ ସର୍କସ କରିବା । ମାମୁଙ୍କ କାନରେ କଥାଟା ପଡ଼ିଲା । ସେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଯାଇ କହିଲେ, "ଆରେ ସର୍କସ କଥା ତୁମେ କଣ ଜାଣିଛ । ସର୍କସ କରିବାଟା କଣ ମାହାଲିଆ ପଡ଼ିଛି । ବାଘ ଲେଡ଼ା, ସିଂହ ଲେଡ଼ା, ହାତୀ ଲେଡ଼ା, ଘୋଡ଼ା ଲେଡ଼ା—ତାପରେ ସବୁଠୁ ଲୋଡ଼ା ଯୁଆଣ ଟୋକା । ସେ ସବୁ କଥା ଛାଡ଼ ।"

କୁସୁନିଆ ଭାଇ ଟିକିଏ ବଡ଼ଲୁହା । ସେ କହିଲା, "ନାଇଁ ଆମେ ସେ ସବୁ କରିବୁ ନାହିଁ, ଆମେ କରିବୁ ଖାଲି ବ୍ୟଙ୍ଗ କସରତ ।"

ମାମୁଁ ହୋ ହୋ କରି ହସିଉଠି କହିଲେ,— "ଓହୋ, ତୁମେ କରିବ ଗୋଟିପୁଅ ନାଚ ଆଉ ଅରର ଗଉଡ଼ ବାଜା, ନାଇଁ ?"

ଆମେ ସବୁ ତୁନି ପଡ଼ିଗଲୁଁ । ତାପରେ ମାମୁଁ ଗମ୍ଭୀର ଭାବ ଧାରଣ କରି ଭାଷିଲେ, "ଶୁଣ; ସର୍କସଟା ଖେଳଘର କଥା ନୁହେ ହୁକମତ୍ ଆଉ ହିକମତ୍ ଏ ଦୁଇ ନଥିଲେ ସର୍କସ ହୁଏନା । ହୁକମତ ମାନେ କ୍ଷମତା ଆଉ ହିକମତ୍ ମାନେ କୌଶଳ !" ଦୁଇ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ଟଙ୍କା ବଜାଇବାର ମୁଦ୍ରା ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।

ସର୍କସର ବାଘବାଘୁଣୀଠୁଁ ଆରମ୍ଭ ଗାଡ଼ିବାଲାକେ ସବୁ ଠିକଣା କଥା ମୋତେ ମାଲୁମ । ଦେଖିଲ ନାହିଁ, ଏଇ ସର୍କସବାଲା କେମିତି ମୋତେ ଦଣ୍ଡେ ଘଡ଼ିଏ ହେଲେ ଛାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ ।

ବଦୁଟା ଟିକିଏ ଚଟିଲା । ସେ କହିଲା, "ଆମେ ଜାଣିଥିଲୁଁ ମାମୁଁ ସେତେବେଳେ ଜଣେ ବଡ଼ ଓସ୍ତାଦ, ନହେଲେ କେଉଁ ଥିଏଟରରେ ଚିଏଟ-ନରେ ଟିଲେ । ସର୍କସ ଖେଳୁଅଡ଼ ଟୋଳିଭ କାହାରିକୁ ଜଣା ନଥିଲା ।"

ମାମୁଁ ଏତିକିରେ ଟିକି ଉଠିଲେ ପରି କହିଲେ, ଛ୍ୟାଃ—ଛ୍ୟାଃ—ଥୁଃ— ଟୋଏରେ ! ହଉ, ମାଙ୍କଡ଼ଆ ଆଉ ମାଙ୍କିନିଆ କାମ ? ମୁଁ ତାକୁ ଘୃଣା କରେ । ଅପର କେଲୁଅଡ଼ ଗାଉଡ଼ି ଶିଖା ବଡ଼ ବଡ଼ କ୍ଲାଉନ୍ ଫ୍ଲାଇଙ୍ଗ ଟ୍ରାପିଜ୍ଙ୍କଠୁଁ । ଆମ ଭିଆଣକୁ ସେସବୁ ଆସୁଥିଲା । ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଠି ଥିଲା କି ନା ! ସେ ଜାଗା ଏବେ କାହିଁ ! ତାଙ୍କ ରାଗ ରାଗିଣୀରେ ବାଘ, ସିଂହ ଗୋ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ, ବଡ଼ ଅହିରାଜ, ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼, ଧାଇଁ ଆସୁଥିଲେ । ଉଡ଼ନ୍ତା ଚଢ଼େଇ ଖସି ପଡ଼ୁଥିଲେ । ଜଣେ ଲଖନୌବାଲା ଓସ୍ତାଦ ଆସି ରହିଥାଏ, ପହଞ୍ଚିଗଲା ଜଣେ ଗ୍ୱାଲିଅରବାଲା, ଲାଗିଗଲା ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ଲଢେଇ । ଆମ ରାଣୀବାଗ ଆମ୍ବ ତୋଟାରେ ବସିଲା ମଜଲିସ୍ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ପିଲା ଲାଗିଲା ଚଢ଼ାଉ ଉତାର ବାଜା । ଜଣେ ଗୋଟାଏ କି ଆଳାପ କଲା ଯେ ଗଛରୁ ଦୁଲ ଦାଲ କରି ଆମ୍ବ ଝଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆର ଓସ୍ତାଦ ହସି ଦେଲା । କହିଦେଲା ଫୁସ୍ ? ସିଏ କି ଛାଡ଼ନେବାଲା । ସେ ସେତେବେଳେ ରାଗ ବିସ୍ତାର କରି ଗିଟକିରି ମାନ ଛାଡ଼ି ଦୁନ ଦୋହୁନ, ତ୍ରେହୁନକୁ ଉଠାଇଲା,— ଆଉ କିଏ ସମ୍ଭାଳେ ? ଝର ଝର କରି ଗଛରୁ ପତ୍ରଗୁଡ଼ାକ ଝଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବୃହୁଁ ବୃହୁଁ ଏତେବଡ଼ ତୋଟାଟା, ଯା ବଡ଼ବଡ଼ ଝାଙ୍କଡ଼ା ଗଛ— ବିଲକୁଲ୍ ହୋଇଗଲେ ଲଣ୍ଡା !…ଇଏତ ଆଖିରେ ଦେଖିବା କଥା ।

କୁସୁନିଆ ଭାଇ କହିଲା, "ତମେ କଣ କରୁଥାଅ ସେତେବେଳେ ମାମୁଁ ?"

ଅମେ— ଅମେ— ଅରେ ଅମେ ସବୁ ପିଲା ଯେ । ଅମେ ଅମ୍ବ ସାଉଁଟି ଖାଇବାରେ ଲାଗିଥାଉଁ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଡାଟରେ ଡାଟରେ ଟାନାନାନା

କଥା ଓ ମଞ୍ଜି

ଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ ଧ୍ୱଜ ଓ ସମସ୍ତେ ତାହା ଶିଖନ୍ତୁ ବୋଲି ଲର୍ଡ କାର୍ଟନ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ କରିଛନ୍ତି ।

…ସବୁ କୁକୁର ବାରଣାସୀ ଗଲେ ଅଇଣ୍ଠା ପତର ଚାଟିବ କିଏ ।

"ଲୋକେ ଆଜିକାଲି ଆନନ୍ଦ କଥା ଆପଣା ଅବତାର କଥା ଖାଲି ଭାବୁଛନ୍ତି—ଭାରତ କଥା ଭାବୁ ନାହାନ୍ତି ।

[ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ]

…ସମସ୍ତେ ଯେବେ ମହାତ୍ମା ହେବେ ଗାନ୍ଧି ମହାତ୍ମାଙ୍କ ନାଆ ବୁଡ଼ିଯିବ ନାହିଁକି ?

ଜୀବନକୁ ଯେତିକି ଭଲ ପାଇବ ମରଣକୁ କି ସେତିକି ଭଲ ପାଅ ।"

[ହରି ଜନରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀ]

…ବିପରୀତ ପ୍ରକୃତିର ଦୁଇ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଭଲ ପାଇ 'ଦାରୁଭୂତୋ ମୁରାରି' ହେବା ନାହିଁତ ।

ସର୍ବ ରୋଗହର ମାତୃଶକ୍ତି—ମାତୃଭୂମିର ବିଜ୍ଞାପନ ।

…ମାତୃ ଭୂମିର ଶକ୍ତି ?

ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣାରେ ଶିକ୍ଷାଶ୍ରୀ—ସମାଜ ବିଜ୍ଞାପନ ।

…ଶିକ୍ଷାର କିଏ ? କାଳିବାବୁ ?

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ସମସ୍ୟା ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ ପଟେଲ କଟକ ଆସିବେ—ସଂବାଦ ।

…କଣ ପଟାପଟି କର ?

"ପାଲେଷ୍ଟାଇନ ବିଭାଗ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜୀବନ ଦେଇ ଲଢ଼ିବାକୁ ମରକ୍କୋ ଠାରୁ ଅଫଗାନ ସ୍ଥାନ ଯାଏ ସବୁ ମୁସଲମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।—ଆରବ ଲିଗର ସେକ୍ରେଟେରୀ ।

…ପାକିସ୍ଥାନର କି ଦୋଷ ସେ ତା ନାଆଁ ମଣ୍ଡଳ ନାହିଁ ? ସେ କଣ ମୁସଲିମ ଜଗତରୁ ବାହାର ?

ଗଡ଼ଜାତ ମାନ ଇଉନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍‌କୁ ଅର୍ଥ ଦାନ କରିଲେ ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷତି ନାହିଁ ବୋଲି କହି ଦିଆଯାଉ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।

…କେଉଁଠି ? ଇଉନାଇଟେଡ୍ ଷ୍ଟେଟ୍‌ରେ ନା ଦୁନିଆରେ ?

"ଲର୍ଡ କାର୍ଟଙ୍କୁ ବକ୍ତୃତା ଦେଲାବେଳେ କେତେକ ଫେଲେଣ୍ଡ ଫିନଯାଲ ବୁଲାଉଥିଲେ"—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର

…ଅଖି ବନ୍ଦ କରି ନା କାନ ବନ୍ଦ କରି ? ଅଖିରେ କଣ ବକ୍ତୃତା ଶୁଣା ଯାଏ ।

ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସମାବର୍ତ୍ତନ ସଭାକୁ କେତେକ ଫେଲୋ ପଦ୍ଧତିଗତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଆସି ନଥିଲେ ଓ କେତେକ ଘ୍ରାଣ ଭଉଗାଧ [ସୁଟ] ଦେଖାଯାଉ ନଥିଲେ ।

[ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର]

…ସ୍ୱୟଂବର ସଭା ନୁହେଁ ତ ।

"ସଂସ୍କୃତକୁ ବସ୍ତ୍ରଭୂଷା ଉଦ୍ଧାର ଅର୍ଥ ସେଇ ପୁରୁଣା ଯୁଗରୁ ଫେରିଯିବା"—ମାତୃଭୂମି ।

…ଓଡ଼ିଆ 'ଶ୍ରୀ' ବାଳକୃଷ୍ଣ କର "ପଣ୍ଡିତ" ନୁହଁନ୍ତି ପରା !

"ଇଂରେଜ ଆମ ଦେଶକୁ ଦେବାଳିଆ ବିକଳ ଓ ବେହାଲ ଅବସ୍ଥାରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆମକୁ ବଡ଼ ହଲପଟାରେ ପକାଇ ଯାଇଛନ୍ତି—ସଭାପତି ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ।

…ସାମ ହଟେଇ ଜାହ୍ନୁ ନେହରୁ । ନେଡ଼ାଙ୍କ ଅଛି ପ୍ରତିବାଦୀ ।

ନୂଆ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ବିଧାନ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରେସକୁ ୧୯୪୮ ଅଦାଲତ ଗୁଳାଯିବ ।

…ଫୁଲ ଯେତେବେଳେ ଘୁଞ୍ଚି ଘୁଞ୍ଚି ଯାଉଥିବ, ଅନ୍ତ ଏ ଯାଏ ତେ ଅଭାବ ହେବ ।

ଆମେ ଆମେରିକା ଠାରୁ ସହଯୋଗ ରଖିଛୁଁ—(ପଣ୍ଡିତ ଜବାହାର ଲାଲ)

…ମୁଖ ମୁନ୍ଦ୍ରରେ ହାତେ ତ ତେଲ ଘଣ୍ଟରେ ହାତେ ।

ଟୁକୁଡ଼ କୁଡ଼

ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା ତାଙ୍କ ସାନ ପୁଅକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ବଜାର ସଉଦା କରି ଗଲେ । ସଉଦା କରି ସାରି ଦେଖିଲେ ସେ ବହୁତ ଗୁଡ଼ାଏ ହୋଇ ଯାଇଛି । ତହୁଁ ସେ ପୁଅକୁ କହିଲେ, ମୋ ଦେହ ଖରାପ ଲାଗୁଛି, ତୁ ଏ ଗୁଡ଼ାକ ଧର । ପୁଅ କହିଲା, ହଉ, ତୁ ନ ପାରିବୁ ତ ମୁଁ ସବୁ ଜିନିଷ ତଳ ଧରୁଛି, ଆଉ ତୁ ମୋତେ କାଖ କର ।"

ମିଃ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଘରକୁ ମିଃ ଦାସ ଯାଇଥିଲେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖାଇ । ଖାଇବା ବେଳେ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର ଦୁଇବର୍ଷର ପିଲାଟି ଗୁରପଟେ ବୁଲବୁଲୁ ଥାଏ । ମିସେସ୍ ମହାପାତ୍ର କହିଲେ, "ଦେଖନ୍ତୁ ଏ ପିଲା ବର୍ଷେ ହେଲା ଏହିପରି ବୁଲିଲାଣି ।" ଏ କଥା ମିଃ ଦାସ ଶୁଣି ଚମକିପଡ଼ି କହିଲେ, "ଆଁ !—ତେବେ ଆପଣ ତାକୁ ବସେଇବାକୁ କିଛି ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

Digitized by srujanika@gmail.com

ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରେୟସୀ

ଅଗୋ ମୋର ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରେୟସୀ,
ଜୀବନର ଅର୍ଦ୍ଧ ପଥେ ଆଣି କହ
କେଉଁଠି ଲୀନ ତବ ମୁଖ ଶଶି ?
ମଧୁରେ ଭରା ତୁମ ଅଙ୍ଗଭରା ନବ ନେହ ହିଲ୍ଲୋଳ
ଆଜି କାହିଁ ଶେଷ ସୂଚିଲେ, ଛାଡ଼ି ଅନ୍ତରାଳ ?
ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ସୋପାନେ ଯେବେ ଯେବେ ପଥ
ଭବିଷ୍ୟର ଆଶା ସ୍ୱପ୍ନ ଘେନି
ଅସିଥିଲ ମନ ମୋର ମୋହି
ଦେଇଥିଲି ଶ୍ରମ ପୂଜା ଅର୍ଘ୍ୟ ତୁମର ପ୍ରଣୟ ଲଭି ଖାଲି
ତୁମେ ସଖି, ଦେଇଥିଲ ଦାନ
'ଥର୍ଡ'ର ବରଣ ମାଳା ତୋଳି ।
ସେଇଦିନୁ
ତୁମପାଖେ ପ୍ରଣୟ ବନ୍ଧନେ
ଯୁକ୍ତ ହେଲା ମୋହର ଜୀବନ ।
ସେଇଦିନୁ
ତୁମେ ମୋତେ ଭୁଲିନାହଁ ମନୁ
ତୁମ ଦାବୀ ପୂରଣର ଲାଗି
ଯାଚିତର କରୁଛି ମୁଁ ତନୁ
ସେହି ଦିନୁ ।
କିନ୍ତୁ ତୁମେ ପ୍ରିୟା
ଜୀବନେ ସୃଜିଲ ମୋର ଦୁଃଖର କୁହେଳି ମାୟା ।
ରୂପକ୍ରମ ବଦଳିଛି କେତେ ଆକାଶର ଜଳଦ ସମାନ
କେବେ ବା ସୁନେଲି ଅଙ୍ଗ, କେବେ ବା କୃଷ୍ଣାୟମାନ
ସାପ୍ତାହିକ, ମାସିକ, ଟର୍ମିନେଲ୍
ଷାଣ୍ମାସିକ, ବାର୍ଷିକ-ମାଧ୍ୟମ ।
ଟେଷ୍ଟ, ପ୍ରିଟେଷ୍ଟ, ଫାଇନେଲ୍ ପରେ
ତୁମରୂପ ସପ୍ଲି-କମ୍ପ୍ଲିମେଣ୍ଟର
କେତେ କେତେ ତୁମର ଆକ୍ରମେ
ବରଷକେ କେତେ କେତେ ବାର
ଭୁଲିନାହଁ ମତେ ଏତେ ସଖି,
ଅହା ! ପ୍ରଣୟ କି କେବେ ଭୁଲିବାର ?
ଅଜଙ୍କିନୁ ତୁମ ଆଗମନ,
ଜୀବନେ ଉଠାଏ ମୋର
ଭୟ ଅଭ ଅଶଙ୍କା ତୋଫାନ ।

ସ୍ୱଭାବ ସୁଲଭ ରୂପରତ
ଅକସ୍ମାତ୍ ଲଭି ଅଛି କେଶଣି
[ଏବେ] ଅଧରର ଲିପ ଷ୍ଟିକ୍ ଲେପା
କାଜଳ ଆଖିର ଚାହାଣୀ
ସ୍ନୋର ବୋଳାଛ ରଙ୍ଗେ
ସ୍ନୋ-ସ୍ନାତ ଶ୍ରୀମୁଖ ମଣ୍ଡଳ
ଲଗାଇଛ ଗାଢ ନୀଳମାଠର
ଅର୍ଦ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ର ରୂପ ଯେ କୁନ୍ତଳ
ଲୋଲିତ ଚର୍ମରେ ଆଜି
ଭରିଅଛ କୃତ୍ରିମ କୋମଳ
କୋଟରସ୍ଥ ଦୀପ୍ତିହୀନ ନେତ୍ରେ
ସୁଦାଶିକି କରଛ ଚଞ୍ଚଳ
ହାୟ ସଖି, ଏତେ ପ୍ରସାଧନ
ବିଫଳ ବିଫଳ ସବୁ ଆଜି
ଦାରୁଣତନ ରୂପ ତୁମ ହୃଦେ
ଶଙ୍କାର ଦୁନ୍ଦୁଭି ଉଠେ ବାଜି
ଆଜି ତୁମେ କଙ୍କାଳଡାକିନୀ
ଅନ୍ତରେ ଜଗାଅ ଶତ ଧକା
'ଥର୍ଡ'ର ବରଣମାଳା ନାହିଁ
ହାତେ ଖାଲି 'ଫେଲ୍ ଫେଲ୍' ଧକ୍କା
ସେଦିନ ତୁମର ଗୃହେ
ଆହ୍ଲାଦେ ଯାଇଛି କେତେ ବାର
ଆଜି କିନ୍ତୁ ଡରେ ମାତରେ ଘୃଣି
ଦୂରୁ ଦେଖି ତୁମର ଦୁଆର ।
ଅଭିନବ ଅନ୍ୱେଷଣା ରୂପୀ
ଅଗୋ ଅଗୋ ରୂପସୀ ପରୀକ୍ଷା
କେ ଅଛନ୍ତୁ ଦେଇଥିଲା କହ
ତୁମରେ ଏ ଟଙ୍କ ପ୍ରେମ ଦୀକ୍ଷା ?
ରୂପଥାଉ ନ ଦେଖାଅ ନେତ୍ରେ
ହୃଦେ ଅଭ ଦିଅ ନାହିଁ ଜ୍ୱାଳା
ଆଜି ମୋର ଏତିକି ମାଗୁଣି—
[ଉଠେନା ଯଦିଓ ଆଜି
ତୁମ ପ୍ରତି ପ୍ରେମର ଉଚ୍ଛାଣି]
ହେଉ ପଛେ ଶୁଷ୍କ ଓ ମଇଳା
କ୍ଷୀଣ ମୋର କଣ୍ଠେ ଦିଅ ସହି
ଖାଲି ଏକ ବି.ଏ. ଡିଗ୍ରି-ମାଳା ।

ଶ୍ରୀ ରାଜେନ୍ଦ୍ରନାଥ ପରିଡ଼ା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚିଠା

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା 'ଡଗର' ରେ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତାମତ, ଅଭିଯୋଗ, ସମାଲୋଚନା ସୂଚନା (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଚିଠା'ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଚିଠି ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂକ୍ଷେପ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଦ୍ୱେଷ ସମାଲୋଚନାର ବସ୍ତୁ ହେବ ନାହିଁ । ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ଚିଠିର ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି

—ପରିଚାଳକ

ଚିଲିକା

ପ୍ରିୟ ମହାଶୟ,

ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ରକୁ ଏବଂ ମାଡ୍ରାଜରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା ଅଗ୍ରବାଣୀ ନାମ୍ନୀ ପତ୍ରିକାକୁ ପଢିଲି । ମଧ୍ୟ 'ଚିଲିକା' ତତ୍ତ୍ୱାନୁସନ୍ଧାନ କଲି ।

ଗୋପୀନାଥ ନନ୍ଦ ଶବ୍ଦକୋଷର ୪୪୮ ପୃଷ୍ଠାରେ "ଚିଲି, ଚିଲୀ, ଚିଲ୍ଲି, ଚିଲ୍ଲୀ" ଏହି ଚାରି ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଭ୍ରୂଲତା ବୋଲି ଦତ୍ତ ।

ଆପ୍ଟେ ସଂସ୍କୃତାଙ୍ଗ୍ଳ କୋଷରେ ଚିଲ୍ଲିକା ଏବଂ ଝିଲ୍ଲିକା ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱୟର ଅର୍ଥ କୀଟ ବିଶେଷ ବୋଲି ଦତ୍ତ । ପ୍ରହରାଜ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କୋଷରେ ଚିଲିକା-ଲୁଣିସର ବୋଲି ମାତ୍ର ଦତ୍ତ ।

ତେଲୁଗୁ କୋଷ ମାନଙ୍କରେ 'ଚିଲକା' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଶୁଗ ଏବଂ ଫଡା ବୋଲି ଦତ୍ତ । ମଧ୍ୟ ସେ ଶବ୍ଦକୁ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ସୁନ୍ଦା ଫଡା ବୋଲି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

ଶବ୍ଦର ଅଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦୀର୍ଘାକ୍ଷର ମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆମାନେ ହ୍ରସ୍ୱକରି ଉଚ୍ଚାରୁଥିବାରୁ ଚୀଲିକା ଚିଲିକା ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ସମ୍ଭବପର । ଯେ ସର ପୂର୍ବେ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ସହିତ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦର ହୋଇଥିଲା । ଏବେ ବାଲୁକା ବଶରୁ ମିଶ୍ରଣ ଦୂର ହୋଇ ଥିଲେହେଁ ତାର ମୁହାଣ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ତାହାପ୍ରଥମେ 'ସମୁଦ୍ର ଚୀଲିକା' ନାମରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ସମୁଦ୍ରସମ୍ବନ୍ଧ ଦୂର ହେବାପରେ 'ଚିଲିକାସମୁଦ୍ରମ୍' ନାମକୁ ବହୁ ନାମାର୍ଥ ଗ୍ରହଣରୁ 'ଚୀଲିକା' ବୋଲିଇ ଓଡ଼ିଆ ଉଚ୍ଚାରଣରେ ଚିଲିକା ହୋଇଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ବିକ୍ରମଦେବ ବର୍ମା, ଜୟପୁର

ଗଡଜାତ ଛାତ୍ର

ମାନନୀୟ ସଂପାଦକ ମହାଶୟ

ଗତ ତା୬ ଋଖ ରେ 'ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ଗଡ଼ଜାତ ଛାତ୍ରଙ୍କ ସୁମାଗ୍' ଶୀର୍ଷକ ସମ୍ବାଦ ସମାଜରୁ ପଢିବାକୁ ପାଇ ନାନା ପ୍ରକାରେ ପ୍ରମାଦ ଗଣିଲୁଣି । ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଓ ଗଡଜାତ ମିଶ୍ରଣ ନେଇ କେହି କୌଣସି ପ୍ରକାର ସ୍ଥାୟୀ ମତ ଘୋଷଣା ନକରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ଏ କେଉଁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ନୀତିରେ ପ୍ରଦେଶରେ ଥିବା ନିବାହ ଛାତ୍ର ଏବଂ ଅମଲା ମାନଙ୍କୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ବାସନ୍ଦ କରିବାକୁ ସରକାର ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛନ୍ତି ? 'ନଈ ନ ଦେଖୁ ଲଙ୍ଗଳା' ହେବା ନ୍ୟାୟରେ ଏ ଯେଉଁ ନୀତ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ତାଫଳରେ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କ ମନରେ ଯେ ସ୍ମୃତିଲ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ତାର ପରିଣାମ ପ୍ରତି କେହି ହେଲେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିଛନ୍ତିକି ? ଏ ପ୍ରକାର ଭେଦାଭେଦ ନୀତି ଯଦି ଗଡଜାତ ମାନଙ୍କରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ଦାୟୀ କିଏ ? ଆମକୁ ହିଇବାଣି କରି ଜନମତ ଗ୍ରହଣ କରିବା-ଅପେକ୍ଷା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସହଜ ଉପାୟ କଣ ସରକାର ଉଦ୍ଭାବନ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ?

ଗୁରୁଜନ ହିସାବରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ଦେବରେ ଏ ଘଡ଼ସନ୍ଧି ଅବସ୍ଥାରେ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ହିସାବରେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦର୍ଶାଇ ଭବିଷ୍ୟତ ଅସନ୍ତୋଷରୁ ଆମକୁ ରକ୍ଷାକରିବେ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ରିୟା ଦାଶ ।

—✽—

ଅଣଓଡ଼ିଆ ଭାବ

ସମ୍ପାଦକ 'ଡଗର' ମହାଶୟ,

ଗତ ସପ୍ତାହ 'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'ର ଟୀକା ଟିପ୍ପଣୀରେ ଅଣ-ଓଡ଼ିଆ ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ବୋଲି ସେ ଲେଖା ଯାଇଛି ଏବଂ କୁହା ଯାଇଛି "ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ ଦୁର୍ବଳ ନହେଲେ ଆମେ ଅଣ-ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ପୋଷା ମାନନ୍ତୁ" ତାର ପ୍ରତିବାଦ କରି ମୁଁ କହୁଛି ଯେ ମେଡ଼ିକେଲରେ ଯେଉଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଣ—ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଫେସର ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କାହାର ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏମିତି କେତେଜଣ ପ୍ରଫେସର ବା ଶିକ୍ଷକ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ଜାଗିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶାରେ ରୁଜିରି କରି ଓଡ଼ିଶାର ଦାନାଖାଇ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଘୃଣା ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା କେଉଁ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ର ସହ୍ୟ କରିବ । ଯୋଗ୍ୟତା ବୁଝାଇ ଦେଇ ଏଭଳି ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ କଲେଜରେ ରଖିବା ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କର ଦୁର୍ବଳତା ନୁହେଁ ତ ଆଉ କଣ ?

ଆଉ ମଧ୍ୟ ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ପ୍ରଫେସର ଅଫ୍ ସର୍ଜରି ଯେଉଁ ଅର୍ଦ୍ଧ-ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରା ଯାଇଛି ତାଙ୍କର କେଉଁ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି ? ଓଡ଼ିଶାରେ କଣ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଯୋଗ୍ୟ ଡାକ୍ତର ମିଳିଲେ ନାହିଁ ? ତାଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ରହସ୍ୟ ମୟ । ଭାଗ୍ୟକୁ ସେ ବଦଳି ହୋଇ ଚାଲେଣି ତାଙ୍କ ଜାଗାରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ ।

ଜଣେ ମେଡ଼ିକେଲ କଲେଜ ଛାତ୍ର ।

—✽—

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧। ଉତ୍କଳର କିଶୋର ପ୍ରାଣରେ ନବଜାଗରଣ ଆଣିବା, ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ାଇବା, ଚରିତ୍ରର ବିକାଶ ଓ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନା କରିବା। ୨। 'ଡଗର'ର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ପତ୍ର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ପାଠକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା। ୩। ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି କିଶୋରଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା। ୪। ସତ୍ୟ, ସେବା ତ୍ୟାଗ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ବୁଦ୍ଧ କରିବା।

(୧୮ବର୍ଷରୁ ତଳ ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

କାଇପଡ଼ା ସହୀଦ (୮)

ମାନବ ଜୀବନ ନୁହଁଇ କେବଳ
ବର୍ଷ ମାସ ଦିନ ଦଣ୍ଡ,
କର୍ମେ ଜୀବନର କର୍ମ ଏକାକାର
ଜୀବନର ମାନ ଦଣ୍ଡ।

ଓଡ଼ିଶାର ମଧ୍ୟମଣି ସ୍ୱର୍ଗତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ କଥା ଟିକି। ଯାହା ସେ ପଚର ବର୍ଷ ଆଗରୁ କହି ଯାଇଥିଲେ ତାହା ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଘଟିଲା।

କାଇପଡ଼ା ପରି ଛୋଟ ଗାଁଟିରେ ମଧ୍ୟ 'ଭାରତଛାଡ଼' ବାଣୀ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା। ଗାନ୍ଧୀ ନେହେରୁ ପ୍ରଭୃତି ନେତା ମାନଙ୍କ ଜେଲ୍ ବରଣ ଶୁଣି ଲୋକମାନେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୀନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ। 'କର—ବା—ମର'—ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଜନତା ଏ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଲେ। ସେମାନେ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକ ଦଳ ଗଢ଼ି, ସରକାର ସହିତ ସମସ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲେ।

ଇତ୍ୟବସରରେ କେତେକ ଯୁବକ ତା୧୭।୮।୪୨ ରେ କାଇପଡ଼ା ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସର କେତେକ କାଗଜ ପତ୍ର ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ ପୋଡ଼ି ଦେଲେ। କିନ୍ତୁ ଏ ସାମାନ୍ୟ କାଣ୍ଡର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା—ରକ୍ତମୁହାଁ ପୁଲିସ ଫୌଜଙ୍କ ବନ୍ଧୁକ। ଏହାକୁ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ତା୨୫।୮।୪୨ରେ ବନ୍ଧୁକ ଧାରୀ ପୋଲିସଫୌଜ ସହ ଯାଜପୁରର ସେକେଣ୍ଡ ଅଫିସର ଜଣେ ଡେପୁଟି କଲେକ୍‌ଟର ଓ ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ପୁଲିସ ଡେପୁଟି ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ଓ ବିଞ୍ଝାରପୁର ଥାନାର ପୋଲିସ ସବ୍‌ଇନ୍‌ସପେକ୍‌ଟର କାଇପଡ଼ାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ।

ତା୨୬।୮।୪୨ରେ ଗହ୍ମା ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସକାଳେ କୌଣସି ନେତାଙ୍କ ବିନା ଆହ୍ୱାନରେ କାଇପଡ଼ାରେ ଗୋଟିଏ ସଭା ହେବ ବୋଲି ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ଶହ ଗ୍ରାମବାସୀ ନଦୀ ପାରି ହୋଇ ଆସିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ତାହା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ପୋଲିସ କହିଲେ। ଜନତା ନ ଯିବାରୁ ଅଗ୍ରଣୀ ୨ ଜଣ କୁ ଗିରଫ୍ କରାଗଲା। ତା ପରେ ଅପରାହ୍ଣରେ ଗୋଟିଏ ସଭା ହୋଇ ଏହି ନିରପରାଧ ୨ ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେବା ପାଇଁ ପୁଲିସ ପାଖରେ ନିବେଦନ କରିବାର ଠିକ ହେଲା। ତାପରେ ଲୋକମାନେ ଯାଇ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଏହି ସମୟରେ ସେକେଣ୍ଡ ଅଫିସରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ୨୦।୨୦ ଫୁଟ ଦୂରରୁ ଗୁଳି କରା ହେଲା।

ଏହି ଗୁଳି କାଣ୍ଡ ଫଳରେ ୪ଜଣ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇ ଥିଲେ। ସେମାନଙ୍କର ନାମ—ହାଟ ସାହିର ଶ୍ରୀ ମାୟାଧର ଭୂୟାଁ, କୃଷ୍ଣ ନଗର ନିବାସୀ ଶ୍ରୀ ହାଡ଼ିବନ୍ଧୁ ପଣ୍ଡା, ଶ୍ରୀ ସାନନ୍ଦସ୍ୱାଇଁ ଓ ଚେର ପୁର ନିବାସୀ ଶ୍ରୀ ସାଉଁଟି ମଲିକ। ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ଏହି ଘଟଣାରେ ଗୋଟିଏ ୫।୬ ବର୍ଷର ବାଳିକା ଟିଏ ମରିଥିଲା। ଯେଉଁବେଳେ ପୋଲିସ ମାନେ ତାହାର ବାପକୁ ବାନ୍ଧି ନେଇଥିଲେ ସେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କର ପଛେ ପଛେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀରେ ବୁଡ଼ି ମରିଥିଲା। ଏହି ବାଳିକାଟିର ନାମ ଶ୍ରୀମତୀ ଅବଲା।

ଏ ଘଟଣାର ଅନେକ ଦିନ ପରେ ସରକାରୀ ଇସ୍ତାହାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ଯେ କେବଳ ଏକ ଜଣ ମାତ୍ର ଲୋକ ଏ କାଣ୍ଡରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇ ଥିଲା। ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାର ଏ ତଦନ୍ତ ବିଷୟରେ ଉଦାସୀନ।

ସହୀଦ୍ ମାନଙ୍କର ପରିଚୟ—

୰ସାନନ୍ଦ ସ୍ୱାଇଁ—ସେ ଜଣେ କଂଗ୍ରେସ ସେବୀ ଥିଲେ। ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସେ ମରଣ ସେନାରେ ନାମ ଲେଖାଇ ଥିଲେ। ସେ ଗ୍ରାମ କମିଟି କଂଗ୍ରେସର ସମ୍ପାଦକ ଥିଲେ। ତାଙ୍କ ବାପଙ୍କ ନାମ ୰ସପନ ସ୍ୱାଇଁ। ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ୪୨ ବର୍ଷ ହୋଇଥିଲା।

୰ସାଉଁଟି ମଲିକ ଏହାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ନାମ ୰ରାମଧର ମଲିକ ଓ ମାତା ଶ୍ରୀ ଯେମା ଦେବୀ। ସାଆନ୍ତ ମାଆ ଶ୍ରୀରାଜେଶ୍ୱରୀ ଦେବୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଜୀବିତ। ସେ ଉତ୍ସାହୀ ସାହାସୀ ଓ ନ୍ୟାୟ ପରାୟଣ ଯୁବକ ଥିଲେ। ସେ ଗ୍ରାମର ବହୁତ ହିତ ସାଧନ କରୁଥିଲେ। ମଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ୨୫ ବର୍ଷ। ୰ହାଡ଼ିବନ୍ଧୁ ପଣ୍ଡା। ୰ମହେଶ୍ୱର ପଣ୍ଡାଙ୍କ ପୁଅ। ମାଙ୍କ ନାମ ବୃନ୍ଦ ଦେବୀ। ଏ ଜଣେ ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଜ୍ଞ ଯୁବକ ଥିଲେ। ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଦିନ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟା ଛାଡ଼ି ସେ ସଭାକୁ ଯାଇଥିଲେ। ସେ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଗିରଫ ହୋଇଥିବା ଲୋକ ମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ସଚେଷ୍ଟ ଥିଲେ। ମଲା ବେଳକୁ ତାଙ୍କୁ ୩୨ ବର୍ଷ।

୰ମାୟାଧର ଭୂୟାଁ—ଶ୍ରୀ ଘନ ଭୂୟାଁଙ୍କର ପୁଅ। ସେ ବଡ଼ ସାହସୀ ଲୋକ ଥିଲେ। ଅଗଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସେ 'ମରଣ ସେନା'ରେ ନାମ ଲେଖାଇ ଥିଲେ ସେ କାଇପଡ଼ା ସଭାକୁ ଗଲାଦିନ କହି

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାଇଅଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଲଢ଼େଇକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ହୁଏତ ଆଉ ନଫେରି ପାରନ୍ତି । ମଲାବେଳକୁ ସେ ୩୨ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ।

ସ୍ଥୂଳତଃ ସତ୍ୟ, ସରଳତା, ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିରୋଧ, ସାର୍ବଜନୀନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆଗ୍ରହ ଏସବୁ ସହୀଦଙ୍କ ଭୂଷଣ ଥିଲା ।

ଦେଶର ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳର ଉତ୍ତେଜନା ପଟ୍ଟଡ଼ାଣୀ ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଓ ବନ୍ଦୀ ଭାଇ ମାନଙ୍କ ମୁକ୍ତି, ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ମୂହୂର୍ତ୍ତକେ ନିଜନିଜର ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କରିଦେଲେ । ଏମାନେ ସହୀଦ ରୂପେ ସମସ୍ତ ଦେଶ ବାସୀଙ୍କର ପୂଜ୍ୟ । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା ସମସ୍ତଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଧର୍ମ । ଏ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ ନକରି ଦେଶବାସୀ ସ୍ୱରାଜ ପାଳନ ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଏ ଜଗତରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ଦେବତାବି ମରେ, (କିନ୍ତୁ) ସାର୍ଥକ ମରଣ ତାର ଯାର ଲାଗି ମାଟି ଗୋଡ଼ ଝୁରେ ।—

—ଶ—

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୭୨ । ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ପ୍ରଗତି ପାଠାଗାର—ଗୋପିନାଥପୁର ଶାସନ—ପୋ: ବୁଗୁଡ଼ା, ଗଞ୍ଜାମ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୭ । ପରିଚାଳକ ରାଠୀ ମୋହନ ରାୟଗୁରୁ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା—୨୦୦ (ଘନଶ୍ୟାମ ୮୯୨)

୭୩ । ବଲ୍ଲଭାନନ୍ଦ ଲାଇବ୍ରେରୀ—ଠେଙ୍ଗଡ଼, ପୋ: ବୈରୀ—କଟକ । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୭—ସଂପାଦକ ହାଡ଼ିବନ୍ଧୁ ଦାସ—ପରିଚାଳକ ବୈରାଗୀ ଚରଣ ଦାସ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୧୫

୭୪ । ଯୁଗଜ୍ୟୋତି ପାଠାଗାର, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗଞ୍ଜାମ—ସ୍ଥାପନା ୧୦୪୬ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୦—ପରିଚାଳକ—ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ—ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୯୬୪ । ଶଙ୍ଖ, ସହକାର, ନବଯୁଗର ଚତୁରଙ୍ଗ, ଶତାବ୍ଦୀ, ପ୍ରଭାତ, ଜହ୍ନମାମୁଁ, ରାଷ୍ଟ୍ରଦୀପ, ଭଞ୍ଜପ୍ରଦୀପ ଓ ଦୈନିକ ଆଶା ଆସେ

୭୫ । ବାଣୀବିନୋଦ ପାଠାଗାର, ଗଣ୍ଡନା, ପୋ: ହାଙ୍ଗଣାପଲ୍ଲୀ, ଗଞ୍ଜାମ । ପରିଚାଳକ—ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୦ । ତିନିଖଣ୍ଡ ସାମୟିକ ପତ୍ର ଆସେ

୭୬ । ବୀଣାପାଣି ପାଠାଗାର—ପଦାଗାଁ—ଖଣ୍ଡାପଡ଼ା । ସ୍ଥାପନା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫—୧୯୪୭— ପରିଚାଳକ ବୀଣାପାଣି ସଙ୍ଘ । ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୫୦ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୪୦ ଡଗର, ସମାଜ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର, ସହକାର ଆସେ

୭୭ । ନବଶକ୍ତି ପାଠାଗାର, ଭୂଷାପଡ଼ା ବାଣପୁର ପୁରୀ । ଯୁକ୍ତ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଶଶିକାନ୍ତ ଦାସ ଓ ନବଘନ ଦାସ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୫୦ । ନବଶକ୍ତି ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସଂଘ ପାଠାଗାର ସମ୍ପର୍କ, ଶାନ୍ତି ଓ ମୁକ୍ତି ଓ ସାଥି ପକ୍ଷିକ ଦ୍ୱିମାସିକ ଓ ତ୍ରୟମାସିକ ହସ୍ତାକ୍ଷରପତ୍ର ବାହାରେ—(ଟିକିଟ ୯୨୫)

ଅଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର

ଘନଶ୍ୟାମ (୮୯୨)— Sale-Tax— ବିକ୍ରି କର ନେବା କଥା । ଲୋକପ୍ରିୟ ସରକାର ହୋଇଥିବାରୁ ଏ ଅର୍ଥ ଲୋକ ହିତରେ ଲଗିବାର ଆଶା କରାଯାଏ ।

ଯୁଗଳ—ଅଣ୍ଡା ଖାଇବା ଲୋକଙ୍କ ହିସାବ ଉତ୍ତମ ପାଇଲ କେଉଁଠୁ ? ଏହା ଠିକ୍ ନୁହେ । ତଥାପି ଅଣ୍ଡା ଖାଇବା ହେବାର କାରଣ ଉପଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପେଟରେ ଅଭାବ । ତା ଛଡ଼ା ଯେଉଁ ମାନେ ଅତ ବେଶି ପଢନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଅଣ୍ଡା ଖାଇବା ହେବାର ଭୟ ଅଛି । ଅଣ୍ଡାର ବ୍ୟାୟାମ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ।

ଯଶୋଦା, (୮୯୦) ଯେଉଁମାନେ ଜେଲ ଭିତରେ ଜେଲ ବାହାରେ ମରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନ ତୋଳିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ସେ ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ ଦେଶପାଇଁ ଏବଂ ଦେଶପାଇଁ ମରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ବୋଲି ଜେଲରେ ମରି ପାରିଲେ । ଘରେ ରହିଥିଲେ ସେ ସରକାରଙ୍କ କେଉଁଦେଲ ଖାଲସ ଖାଇ ପାରି ଥାନ୍ତେ । ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ମରିବାପାଇଁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥାଇ କୌଣସି ଯୁଦ୍ଧ ଚଳିବା ଯାଗାକୁ ଦୈବାତ ଯାଇ ନଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାହା ଦେଖାଇବାକୁ ଅଛି ସ୍ୱୀକାର ମରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ସମ୍ମାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତଥାପି ସେ ଦେଶ ବଳ ତ ? ସେଥିପାଇଁ ତାର ବଡ଼ ମରନାହାନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ସ୍ୱାଧୀନ ମରିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ କଏ କେବଳ ନୌତିକ ଦେଶ ସେବାଇବାକୁ ଅଛିଥିଲା, ତାହା ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟକର । ସେ କଥାର କହିନାହିଁ ଯେ ତା ମନକଥା ଆମେ ଜାଣିବୁ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ୩

ମୋ ନାମ ଅଟନା ତିନି ଅକ୍ଷର

ମଝିକି ଛାଡ଼ିଲେ ମାଡ଼ିବ ଡର

ଓଲଟାଇ ତାକୁ ଫୁଙ୍କିଲେ ନଳ

ସେ ଦୁଇ ଅକ୍ଷର ଉଠିବ ଜଳ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପାଖରେ ପ୍ରଥମ ଥୁଅ

ସାଜ ହେବାପାଇଁ ପାଇବ ପୁଅ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ତୃତୀୟ ଦଥର ଗୋଟି

ନଯା ନାଗଭାଇ ଅଯଥା ଲୁଟି ।

ତୃତୀୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ନ ମଲେ ମନ୍ଥ

କାଳୁଟି ହୁଅଇ ଧାଡ଼ ଅନ୍ତ ।

ନଖେଡ଼ ବନ୍ଧା ଟି ହେବାକୁ ଥିଲେ

ଓଲଟାଇ ତାକୁ ପଡ଼ୋନ୍ଦି ପିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋର ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ

ନାଗ ଭାଇ ରଖ ମୋର ସମ୍ମାନ ।

—୨୮ । ୧୨ । ସୁଦ୍ଧା ଉତ୍ତର ପତ୍ରଅଙ୍କ

ନୂଆନାଗଙ୍କ ନାମ

୯୧୪ । ଶ୍ରୀ ହରପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ, ଢେଙ୍କାନାଳ ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ । ୯୧୫ । ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦ କିଶୋର ମହାରଣା ୯ମ ଶ୍ରେଣୀ ଇନ୍ଦ୍ରବତୀର ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ବୁଗୁଡ଼ା ପୋଃ ଅଃ ବୁଗୁଡ଼ା ଜିଃ କଟକ । ୯୧୬ । ଶ୍ରୀ ଧନେଶ୍ୱର ରାଉତ, ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ, ଜନକହାର ଉଚ୍ଚ ଇଂରାଜୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଜଗତ ପୋଃ ଅଃ ଜଗତ ଜିଃ କଟକ । ୯୧୭ । ଶ୍ରୀମତୀ ସରଳା କୁମାରୀ, ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ଛାତ୍ର, ଦାମୋ ନିଃ ଉଃ ସ୍କୁଲ ଗ୍ରାମ, ପୋଃ ଅଃ ଦାମୋ ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୯୧୮ । ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ଦତ୍ତ, ଅଡଙ୍ଗ ବଜାର ପୋଃ ଅଃ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୯୧୯ । ଶ୍ରୀ ଦେବେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ C/o ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଦାସ, ଗ୍ରାମ ନାଖିଗମ୍ବ ପୋଃ ଅଃ ବାଲେଶ୍ୱର । ୯୨୦ । ଶ୍ରୀ ଭରତଖଣ୍ଡ ବାବୁ C/o କୁମାର ସାହେବ ବନ୍ଦ୍ରକଲ୍ପ ଇଷ୍ଟେଟ୍, ଗ୍ରାମ ହାଣ୍ଡିବାରିଗଡ଼ ପୋଃ ଅଃ ଭଉଣୀବହୁଲ ଭ: ଏନ୍: ଆର । ୯୨୧ । ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାରାଣୀ ସ୍ୱାଇଁ (ଛାତ୍ରୀ) C/o ଶ୍ରୀ ଶଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର, ହରଗୋବିନ୍ଦ ଭବନ ଅଣ୍ଡା—ପୋଃ ଅଃ ସତ୍ୟବାଦୀ ଜିଲ୍ଲା କଟକ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ହିନ୍ଦୁ ପ୍ରେ

ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

ଆମ ଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଓ ଅନୁଭବୀ ଲୋକେ ଚିତ୍ର ଦେମ୍ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆୟୁର୍ବେଦ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଶିକ୍ଷାରେ ଗଣ୍ୟ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ନେହୁରଙ୍କ ମତ ସ୍ୱଦେଶୀ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କର ଓ ଚିକିତ୍ସା କର । ଯେଉଁମାନେ କଲେଜରେ ନ ପଢ଼ି ପାରିବେ ସେମାନେ ଘରେ ଆମ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବେ ଓ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟାର୍ଡ କଲେଜରୁ ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇପାରିବେ । ଆଜି ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ । ଔଷଧ ବାକ୍ସର ମୂଲ୍ୟ ଟ୧୫୷/ । ଏଡ଼ଭାନ୍ସ ଟ୫୯ ପଠାଇଲେ ଭି: ପି: ରେ ପଠାଯିବ ।

ଠିକଣା—ପରିଚାଳକ, **ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା**
ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ ଆୟୁର୍ବେଦ ବିଶାରଦ
ବିରଜା ଔଷଧାଳୟ, ପୋ: ବଣାହାଡ଼ (ଓଡ଼ିଶା)

ଓଡ଼ିଶାର ଉପନ୍ୟାସ ଜଗତରେ ନୂଆ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ କରିଛି

ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର

ଭୁଲ୍

ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ ଓ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଵଚନ ମନର ଵଚନ କାହାଣୀ କହୁଛି

"ଏଗାରଟା" ଓ "କ୍ଷଣିକା";

ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଜୀବନ୍ତ ଗୀତାବଳି

"ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ"

ଭାରତର ପ୍ରତି କଣ୍ଠରେ ମୁଖରିତ ହେଉ

—✠—

(କଟକର ସବୁ ବହି ଦୋକାନରେ ପାଇବେ)

ଉର କୁଟିର ଆମେରିକାନ ଘଡ଼ି

ସୁନ୍ଦର ଡିଜାଇନ, ମଜବୁତ୍ କଳକବ୍ଜା—ସୁନ୍ଦର ଡିଜାଇନ ୩ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି । ଗୋଲ୍ କମ୍ପାସ ବ୍ରୋଞ୍ଜ କ୍ରୋମିଅମ କେସ୍ ଟ୧୫୯ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଟ୧୬୯ ଚଉଡ଼ା ସାଇଜ ଟ୨୪୯ ଏଜନ୍ ମଝିରେ ସେକେଣ୍ଡ କଣ୍ଟାସହ ଟ୩୮୯ ୧୫ ଜୁଏଲ ଯୁକ୍ତ ଟ୩୬୯ ଲମ୍ବା ସାଇଜ ୧୫ ଜୁଏଲ ଯୁକ୍ତ ଟ୩୮୯ ରୋଲ୍ଡ ଗୋଲ୍ଡ ୧୦ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି । ଲେଡ଼ିଜ ଟ୫୦୯ ୧୫ ଜୁଏଲ୍ ସହ ଟ୪୫୯ ଡାକଖର୍ଚ୍ଚା ଟ୦୷ ଦୁଇଟି ଘଡ଼ି ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ନେଲେ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚା ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ହାତବନ୍ଧା ଫିତା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଡ଼ି ସହିତ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଦିଆଯାଏ ।

ଆମେରିକାନ

ଫାଉଣ୍ଟେନପେନ ।

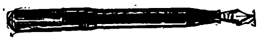

ସୂକ୍ଷ୍ମ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଲେଖି ହେବ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗରେ—ସୁନା ପ୍ଲେଟିଂକରା ନିବ୍ କ୍ଲିପ ସହ ଟ ୨୴ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଟ ୯ ସ୍ପେଶାଲ ଟ୬୯ ! ୧୪ କେରେଟ ସୁନା ନିବ୍ ସହ ଟ୬୯ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଟ୮୯ ଡାକ ଟିକଟ ଟ୦୷, ତିନୋଟି କଲମ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ନେଲେ ଡାକ ଖର୍ଚ୍ଚା ଲାଗେ ନାହିଁ ବାରଟି କଲମ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ କିଣିଲେ ଶତକଡ଼ା ଟ୧୨୯ ହାରରେ କମିଶନ ଦିଆଯାଏ ।

AMERICAN TRADING Co [D]
Po. Box No 12204 CALCUTTA—5

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinathpress, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI | Monday. Dec. 22. 1947. | No. 19.

ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା

ଉତ୍କଳ କେଶରୀ

ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ

ଗଭର୍ଣ୍ଣର କାଟ୍‌ଜୁ

ଆପଣମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର ଭିତ୍ତି ପତ୍ତନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଉତ୍କଳ ଇତିହାସରେ ଆପଣମାନେ ଅମର । 'ଡଗର' ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ କରି ଆଶା କରୁଛି ଯେ ଆପଣମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଉତ୍କଳ ପୂର୍ଣାଙ୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୬୲ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୲ ଅଗ୍ରୀମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ ଡଗର ଠିକଣାରେ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ରାଇମୋହନଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର—ଧନୁ (ନବୀନ) ତା ୭ ନ ୧୩୫୫ ୧୯ଶ ସଂଖ୍ୟା

ଓଡ଼ିଶାରୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚକ୍ରଧର ଗଡ଼ ଅବସର ନେଲେ। ଓଡ଼ିଶା ବର୍ତ୍ତମାନ ଚକ୍ରର ସ୍ଥାନ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଚକ୍ରଙ୍କ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି। ତାହେଲେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗଡ଼ ଗଡ଼ ଚକ୍ର ପ୍ରବଳ। ଏଣ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ଅନ୍ତ ସେ ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରହତ୍ରାବ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି। ତେଣୁ ସେ ଚକ୍ରର ଗ୍ରହଙ୍କ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରୁଛି। ଓଡ଼ିଆମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରୁ ଟଙ୍କ ଟଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର କଳା ପାଇବାରେ ଲଗାଇ ଥିବାରୁ ସେ ଟଙ୍କଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଉଛି।

× + +

ସଂବାଦ ମିଳୁଛି ଯେ ଟଙ୍କଙ୍କ ସ୍ୱାଗତ ଜନତା ଏତେ ଭିଡ଼ ହୋଇଥିଲା ଯେ କେତେକ ଦୁର୍ବଳ ଲୋକ ଗୃହ ପାଉନ୍ତି ନାହିଁ ହୋଇ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ରହିଗଲେ। ଏବଂ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଗ୍ରାମରେ ଫେରିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ମନେ ହୁଏ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ମଧ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଥିବ।

÷ + ×

ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଥମ ଯେ ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ବଢ଼ିବ ଅବଶ୍ୟ ବୁଝ ଯାଇ ନେଲେ। ତଥାପି ସେମାନଙ୍କର ପଦ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିବ। ଫଳରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି ଦରକାର ବାଦଶାହ। ଏମାନେ ସେହିପରି ଜଣେ ଜଣେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାଦଶା ହୋଇ ରହିବେ। ଜନନେତା ମାନେ ମୁକ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନ ସମ୍ରାଟ ମାତ୍ର ଆଉ ସତ୍ତାର ରାଜାମାନେ— ମୁକ୍ତ ଯୁକ୍ତ ଅସମ୍ରାଟ। ଯାହାହେଉ ଏଥର ସବୁ କମାରମାନେ ପାଠ କରନ୍ତୁ।

ମେଘ ଗର୍ଜିଲା ଟୁପୁରୁ ଟୁପୁରୁ
ବେଙ୍ଗର ମାଡ଼ଲି ସଭା,
ସାରୁ ପତ୍ରରେ ବେଙ୍ଗଟିଏ ବସି
ଅଟେ ଡୋଲାଉଛ ରଡ଼ା।

ଶୁଣାଯାଏ ଚାଳିଚେଲର ପତ୍ନୀ ଆପଣାର 'ତ' ଶ୍ରେଣୀର ରଡ଼ା ହୋଇ ତାଙ୍କର ବାଟକୁ ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧଯୁଦ୍ଧ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। କିନ୍ତୁ ଭାରତ ସରକାର ପ୍ରସ୍ତାବ ମୋଟେ ମାନିଲେ ନାହିଁ। ସେତ ମୋଟେ। ସେ ତ ମାନନ୍ତି। ମାତ୍ର ରଡ଼ାକୁ ସତ୍ୟ ମାରି ଥିଲେ ବି ସେ ଦେଇ ଥାନ୍ତା। ଚାଳି ଚେଲ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଥାନ୍ତେ। ଅନ୍ୟଥା ସ୍ଥାନ ପଛେ ପଛେ ଚାଳିଚେଲ ନିଜେ ହେଉଛ ମଧ୍ୟ। କିନ୍ତୁ ମୋଟନ୍ ଚାଳିଚେଲଙ୍କୁ ସେତେ ଦେଇଥିଲେ ହୋଇଥାନ୍ତା ରଡ଼ା ଚାନ୍ଦ ପଡ଼ ପଡ଼ ଥାନ୍ତା "ଭଗବୃପକ୍ଷ ଟୋପ ଅଧିକ ବଜାଇବା ପାଇଁ ଏକ ବେତା ଅଟେ ବହିତ ତେ ମହାତ୍ମା!"

× + +

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତରେ ଦଶ କଥା ଅବଶ୍ୟ ହେଲା ସେଥିପାଇଁ ମହାରାଜଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ନ ଦେଲେ ଅକୃତଜ୍ଞତା ହେବ। କିନ୍ତୁ ଏ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ତ। ଜନତ ଜାଗମ ଜାଗିଲ ଏକାଠି କ୍ଷମାରେ ମିଳିଥାଏ। ଜମାଟ ହୁଙ୍କାର କରୁଛନ୍ତି ସେତେ। ତେବେତ କହୁଛନ୍ତି ମଝିରେ ମହାରାଜ ଏଠାଏ ଯେ ଗଡ଼ରକୁ ଜଣାଇଥିଲେ ତାହା ହେବନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର—ଯାହା ଅନ୍ୟ କଥାରେ ଲକ୍ଷଣ ଚାଟୁ ମନ୍ତ୍ର ବଡ଼ମାଏ।

× × ×

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ ଜାଗ୍ରତ ଭାରତରେ ଉନ୍ନତ ମୋହନ କଲେଜ ସଙ୍ଗେ ସମ୍ପର୍କ ଓ ହେଉଛ ମଧ୍ୟ ଥିଲା। ଏଣା କର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସୌଭାଗ୍ୟ ଶୁଣ ଯେଉଁରୁ ସଭାପତି ଘଟରେ ଅପଯାଏ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି— ଅଧିକା ଚଳି ମୋହନଲଲ ସେହିପରି ପଟ୍ଟନାୟକ କୁଣ୍ଡରେ ଏବ ଚାରିତ ମନୋଯୋଗର ପରିଚୟ ଦେଉଛି।

+ + ×

ଆସାମରେ ଭୂକମ୍ପ ହେବା ଫଳରେ ଦୃଶ୍ୟ ଦାଗ-ସୂଣ କହନ୍ତେ ସମାଜ ଚାପ ଶାସନ ତଳେ ସମାଜ ଏପରି ହେବ ଯେ ସେଠି ବେତନ ଦ୍ୱାରା ଓ କମରେ କାମ କରିବା ଲୋକେ ଅନ୍ନ ଓ ଅର୍ଥର ଭାଗ ପାଇବେ। ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ମୁଣ୍ଡ ଓ ଗୋଡ଼ରେ କାମ ଚଳେଇବ ତାଙ୍କର ଜଣ ଏକ ଭାଗ ନାହିଁ। ସେ ସମାଜରେ ଜଣା ଯାଉଛି ବାହାର ଅଳ ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲାଗିବ ନାହିଁ ତ ତଳ-ଭାଗ ଅବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ। ଗୋଡ଼ ବାମ ହାତ ଭୂଲେଇ ନବ। ଆଉ କଲମ ହୋଇ ଗୋଡ଼ରେ କାମ କରିବା ହେବ ସମ୍ଭବତଃ କବିଙ୍କ ପତ୍ନୀ ହୋଇ ଯିବ ଓ କଣ୍ଟକ ଟେମ ପଶର ଜନମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଶିବ ରହିବ ହିଂସା ବଢ଼ୁଥିବ ହୋଇ ଅହିଂସା ସମାଜ ନଷ୍ଟ ହେବ।

+ + ×

ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କ ଲଣ୍ଡନ ଗମନ ସଂପର୍କରେ କଳ୍ପନା ହେଉ କହନ୍ତି ଏଣିକି ଗ୍ରାମ ଓ ସହର ଭାରତରେ 'ସାମ୍ୟବାଦ ଭଉଁରେ ଯାଉ' ଭାରତର ରହନ୍ତୁ। ଏତ କଥା। ସହର ଯେତେବେ ଶୋଷଣ କରୁଛି ମଫସଲକୁ ମଫସଲ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସହରକୁ ଶୋଷଣ କରିବା ଦରକାର। ତା ନ ହେଲେ ପଟ ଚଳିବ ନାହିଁ। ଦେଶର ବର୍ଣ୍ଣ ଧର୍ମ ଭଗ୍ନ ରହିବ। କିନ୍ତୁ ମଫସଲ ସଂଖ୍ୟା ଯେତେବେ ଯେ ଯାଏ ସହରକୁ ଶୋଷି ଆରମ୍ଭ କରେ ତେବେ ଅବସ୍ଥା କଣ ହେବ? ସହର ସବୁ ଲୋପ ପାଇଯିବ ଯେ। ଆଉ ସାମ୍ୟ ବା ମାନ ଏବ ଦରକାର ପଡ଼ିବ ନାହିଁ। ତେଣୁ ଭାରତ ସରକାର ଯେଉଁ ସୂତ୍ରକୁ ଅନ୍ତର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଲ କଲେ। ଆଉ ଏହି ସାମ୍ୟ ମାନର ବର୍ଣ୍ଣ ଠିକ୍ କରିବା ପାଇଁ ମହାରାଜଙ୍କ ଭଳି ବଂଶର ମାନ ଠିକ କରନ୍ତୁ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବେଶ ଶୀଘ୍ର ଦେଶ ଭିତରେ ଲାଭ ବାହାରରେ ହୋଇ ଘୋଷଣା କରି କହନ୍ତି —ଏହାର ନାମ ହେବ—ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ। ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି— ସ୍ୱାଧୀନତାଟା ଆମର ନିଜସ୍ୱ ହୋଇନାହିଁ—ବୋଧହୁଏ ଇଂରେଜ ସରକାରଠୁଁ ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଭଲ ଆଣିଛୁ। ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ମୂଳ ଅସଲ ଦେବ ଶୋଧ କରିବୁଁ ତା ମୂଳେ ମୂଳେ।

× × ×

ପାଠ ସ୍ଥାନରେ ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତେ ସୁଜନ ସ୍ଥଳେର ମଧ୍ୟ ଗୁଣ ପାଇଁ ଅନେକବା ଯିବେ। ବୋଧହୁଏ ସୁଜନ ଙ୍କ ନାମ ଅନୁସାରେ ସେ ଗୁଣର ନାମ ହେବ 'ସୁଜନ ଗୁଣ'। ଆଉ ସ୍ଥାନ ସେ ଗୁଣର ମୁଖ ସବ ଓ ବାହାର ନଥିଲେ ଶେଷରେ ଲକ୍ଷଣ ଟାଳ ପୋଲନି ଗୁଣ ରନ ସବୁ ଅଟ ସାଥ ବନ୍ଧ କରିବେ, ହୋଇ ଯେଉଁ ଅଣ୍ଡା ହେଉଛି ତା ମିଛ ନହୋଇ ପାରେ। ଏଣେପରେ ଉସ୍ଥାନରେ ମୁଖ ଦେବା ଓ ଦେବା ମନା।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ସତ୍ତ ଭାରତରେ ଅଚଳ ହାରମୋନିଅମ ସଙ୍ଗ ଦେବାପାଇଁ ଲାଗନ୍ତେ ମହାତ୍ମା ପ୍ରଭାବ ଓ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନେ ଏକମତ। ବୁଝିଅଛେ ସ୍ୱାଗତ ମତଲବ ଯେପରି ଅନ୍ୟମତ ନାହିଁ ଓଡ଼ିଶାର ମହାରାଜ ମତ ଛଡ଼ା ସେଠାରେ ଅନ୍ୟ ମତ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ସେଥିପାଇଁ ମହାରାଜ କହୁଛନ୍ତି ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଭାବ—

ମାନେଙ୍କ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ ସର୍ବଭେଦ ସଭ୍ୟତା
ଅହଂ ତ୍ୱାଂ ସର୍ବ ପାପେଭ୍ୟୋ ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚ

Digitized by srujanika@gmail.com

ପଣ୍ଡିତ ଜବାହର ଲାଲ ନେହେରୁ ସମ୍ପ୍ରତି ବଷିତ ଷଠ ସଭାରେ ବକ୍ତୃତା ଦେଇ କହିଲେ— ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଭାବ ରେଖ ଚଳନ୍ତି ନାହିଁ—ଏମ ଭାରତକୁ ଅପରେ ଉଡି ଉଡ ଦେଶରେ ଯିବ କହନ୍ତି । କଥାଟା ଦେଖ ଉଲ ମଜାର । ଯାହା ହେଉ ଭାରତ ପୁଣି ଯେ ଏକ ବସ୍ତୁ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ଏମ ଅପରାଧ ନିଜର ଲୋକ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନ ବସ୍ତୁ ଧର ସ୍ୱଦେଶକୁ ନେଇ ଓ ବସ୍ତୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଭାବ ଦେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । କେବଳ ଉଠାଇ ଉପରେ ଯାଇ ହେଉଛି । କାରଣ ନିଜରେ ଏକ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବ ମାନ ଓ ଦେଶର ବସ୍ତୁ ଭାଷାର ଦେଶର ଦେଖି ବଡ ବା ଛୋଟ ନେବ ଯେଉଁ ସେଠ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପିତ ।

× × +

ନେହେରୁଙ୍କ ପୁଣି କହିଲେ ବଡ ଶିକ୍ଷା ସବୁ ବସ୍ତୁ ହାତରେ ଦେଲେ ଛଆଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ୟମ ପାଇଁ ଅବସର ଅନୁଦ୍ୟାପ୍ତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ହେବ ଓ ସଙ୍ଗରୁ ଦେଶ ସରକାର ନାହିଁ । ଏଭଳି ମତ ମତ ବା ଭାବ ନହୋଇ ବସ୍ତୁ ବା ବାସ୍ତବ ହେଲେ ଖୁବ୍ ଭଲ କଥା ।

\+ + +

ଡେମୋକ୍ରାସି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପଣ୍ଡିତଜୀ କହିଲେ ବାସ୍ତବରେ ଅଧିକ ଶକ୍ତ ଅପ୍ରତିହୋଇ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଅଧିକ ମିଛ, ଅଧିକ ଠକାମି, ଅଧିକ ଦ୍ୱେଷ, ଅଧିକ ନାଲି ଫିତା, ୭ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଅଧିକ ମଦ ଅଧିକ ଭୁଲ, ଅଧିକ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ର, ଅଧିକ ଅଫିସର, ଅଧିକ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଭାବ, ଶୋଷଣ ଅନ୍ୟାୟ ଅଧିକ ଦୁର୍ନୀତି ବଢିଛି । ଅତଏବ ଏହା ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି ।

ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ମିଳନ ଫଳପ୍ରଦ ନୁହେଁ । ରୁଷିଆ ଦାବିକଲା ପୂର୍ବପୂରୁ ଜର୍ମାନୀ ଠାରୁ କ୍ଷତି ପୂରଣ ଦେବାଇବି । ଏଣୁ ଆମେରିକା ଏ ଦାବୀ ଭଲା ସହ୍ୟ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଆମେରିକା ଓ ରୁଷ୍ ଦେଶ୍ ଭାବ ଗାହାସ ମଧ୍ୟ ଚଳାଇ ଦେବେ । ଜର୍ମାନ ପାଇଁ ଆମେରିକା ଦେଶରେ ଅଭ ଦାଉ ଉଦାର ନାହିଁ । ରୁଷ୍ ମଧ୍ୟ ଜର୍ମାନ ପ୍ରତି ବମ୍ପା ଉଦାର ହୋଇ ତାକୁ ସହଜରେ ନମାଉ ଚୋଇମ କରି ଉଠି ଦେବାକୁ ସତ ହେବାକୁ ସାଜଦ୍ଧ ଦାମ ପାଇଲା । ପରେ ଶେଷରେ ରୁଷ ପ୍ରତିନିଧି ମୋଲୋଟୋଭ ଓ ଆମେରିକା ପ୍ରତିନିଧି ମାର୍ଶାଲ ଅଧିକାଂଶ ଦମତା କରି ଏକଯୋଗ ହେଲେ । ଉଭୟେ ଉଭୟ ଦେଶର ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧ କରିଥିବେ ଏବଂ ଜର୍ମାନ ଯାତନା ସହନ ମଧ୍ୟ ।

\+ + ÷

ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁଙ୍କୁ ସଂବର୍ଦ୍ଧନା କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସଭା ହୋଇଥିଲା ସେଥିରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏପରି ଲୋକ ସମାବେଶ ଇତିହାସରେ କେବେ ହୋଇନାହିଁ । ମାତ୍ର ଏଣୁ ଅଧିକ ୧୦ ଲକ୍ଷ ହେବ ବୋଲି—ତାହା ଏଭଳି ଇତିହାସରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି । ଯେଉଁମାନେ ଏହି ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ଧନ୍ୟ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କଲେ ।

\+ + +

ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ନିଜର ଉପାଧି ଗ୍ରହଣ ଶେଷରେ ଶାନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅଛି ଦେଇଛନ୍ତି । ମହାତ୍ମାଙ୍କର ମହାଦେବ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ପୁଣି ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶିବଙ୍କ ଶକ୍ତି ଅସ୍ତ୍ର ଦେବାକୁ ପଡିଲା । ଦୁର୍ଗା ଶାକ୍ତଙ୍କର 'ଶକ୍ତି' ସ୍ୱର୍ଗରୁ । ମାତ୍ର ଶିବ ବା ମଙ୍ଗଳ ହୋଇ ବସି ରହିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ କଥା ଏବେ ଶୁଣନ୍ତୁ ।

\+ ÷ +

ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ଓଡ଼ିଶା ରାଜାମାନଙ୍କର ତ୍ୟାଗ-ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏମ ଓଡ଼ିଶାରେ ସୋଟିଏ ପ୍ରତାପ ଅଛି—ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ବାଧା ନେଇ—ବିନା... ସେ ଦେବା ନାହିଁ ।

ବାକିଟା ପାଠକେ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ !

÷ × +

ବର୍ତ୍ତମାନ ମିଶ୍ରଣ ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଲାଗିଲେ ଦେବେ ଏମ୍ଭା ବାଧାଗରେ ନିହେଁ । କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁତା ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରେମ (love) ଫଳରେ ଯେପରି ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଥିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେହିପରି ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ନମ୍ର ପକ୍ଷ ଯେତେ କଲେ ନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ ପାରେ ଲଭ 'ଚରକ' ।

\+ + ×

ପାଟ ସ୍ଥାନରୁ ୭୫ ହୋଇ ୧୨ ନଗଦ ଦେଇ ଥିବାରୁ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲ ଏଣା କରନ୍ତୁ ପାଟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟିର ଏ ଉଦାରତାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବ ।

ବଡ଼ାବ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେହ ଭଲ ପାଉନ୍ତି ନାହିଁ ମାତ୍ର ଭାରତ ପାଟସ୍ଥାନ ଭାବରେ ବଡାକୁ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀତାକୁ ଭରସି କଥାକୁ ଭଲ ପାଉଥାରୁ ପାଟସ୍ଥାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାର ମନବାଞ୍ଛା ପୂରଣ କରିବ ।

× × ×

ବିହାର ସରକାର ଅଫିସର ବାଙ୍ଗ ଦେଶ କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଛାଡି ଦେଲେ । ମାତ୍ର ପାପ ଉଚିତ ମିଳାରୁ ବୋଧହୁଏ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସମ୍ଭବତଃ ପାପ ଲଦି ଭୁଲି ଦେଲେ ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି ହୋଇସାର । ଏବେ ସେମାନେ ଦଳୀ ଯାଏ ବନ୍ଦ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏଣା ଉପଯୋଗୀ ଗୋଟିଏ ଲଢ଼ୁ ଧରି ଅଛିବେ ।

\+ × +

ଲଢ଼େଇ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସର୍ବାଦୌ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ଦଖଲ କରି ଶାନ୍ତି ଶୃଙ୍ଖଳା ସ୍ଥାପନ କରୁଛନ୍ତି । ଶାନ୍ତିଟା ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ । ତାତ ଶୃଙ୍ଖଳାଟା ପ୍ରତିବାଦ କରିବାଙ୍କ ପାଇଁ ରଖିଲେ ବିଲୁପ ସର୍ବ ଭଳ ରଚନତା ସୂଚନା ।

÷ ÷ ÷

ବଙ୍ଗାଳ ଉତ୍କଳ ର ହେଉଛି । ବିଶେଷତଃ ଅଦାଲତରେ ବିଶେଷ ବିଶେଷ ଶାନ ଅଛି ମାନ ଥିବାରୁ ବଙ୍ଗାଳ ଉତ୍କଳ ହୋଇବାକୁ ସୁବିଧା । ଦେଶେ ପଢ଼ିବ ବୋଲି ଗଣ୍ଡକରୁ ଗଣ୍ଡେ ଯାଉ । ଏନ୍ତା ନାହିଁ । ବଙ୍ଗଳାପୁର ଓ ସଧାମୋହନ ସାନ୍ତ ଧନ୍ୟ ସଦାଶିବ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କୁ ବଡ଼ାଲ୍ ଜେଲୀ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେବେଣିବ, ସମ୍ଭବ ହେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱଭାବ ।

÷ ÷ ÷

ବ୍ୟାଏସ ସଜାମଙ୍କୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେଉ ଧରିଛି, ଜପତ ବା ଲୁଟିବା ଦେଶର ଭାଗ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ସମ୍ଭବ ବର୍ଦ୍ଧିତା ।

÷ ÷ ÷

କୁଛ୍ କୁଛ୍

ଜଣେ ... ଅଧୁନିକା ବୟସ୍କା ମହିଳା ... ଜଣେ ସୁନ୍ଦର ଯୁବକ ... ଏକା ଟେବୁଲରେ ଖାଉଥିଲେ । ମହିଳାଟି ଯୁବକ ସହିତ ଖୁବ ... ଲଗାଇ ବାକ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଯୁବକ ... ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଶେଷରେ କହିଲା "ଆପଣ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲେ ନା ?"

"ନିଶ୍ଚୟ"

"ମନେ ଅଛି କି ସେଠି ଜଣେ ପିଲା ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଭାବ ଭାବ ଲଗାଇ ଥିଲା ?"

"ଓହୋ ! ତମେ ବୋଧହୁଏ ସେଇ !"

"ନା—ନା— ସେ ମୋର ବାପା !"

\+ × +

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି କି ଗୋ ସେହି !

ସିଏ ଅସୁର ନୁହେଁ ଆଉ ନ୍ରମ ପର ମଣିଷ । ତେବେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ତାକୁ ଡରନ୍ତି ଯେମିତି ଅସୁରକୁ ଡରନ୍ତି, ଭୂତକୁ ଡରନ୍ତି ବା ଭଗବାନକୁ ଡରନ୍ତି । ତାଠୁ ବଳି ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକ କେହି ହୋଇ ପାରନ୍ତି ଏକଥା କେହି କଳ୍ପନା କରି ପାରନ୍ତିନି । [କେହି କହିଲେ ଅବଶ୍ୟ ଆମ ଗାଁର କେହି ଚୋର ମହଲର] ମାନ ବଡ

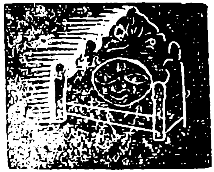

ମିଲ ତ୍ରୁଅଙ୍କ ମା ବୋଉକୁ ହାଣି ଅଣି ଚୋଟ ଚଟି ମାରୁଥା ଓ ତାହାକୁ ଫୁଟେଇ କରି ଦେଉଥା ତା ପକ୍ଷରେ ଏକ ନୁହେଁ । ଗାଆରେ ଲୋକ ଧରି ଲୋକ ବେଳେ ଧପାଧ ପକାଇ ଦାନ୍ତ ସବୁ ପିଟି ଦେଇ ଛଡ଼ାଇ ଘର ଜାଳଗାର କରିଦେବା ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ପଛରେ ଭାବାନ ବିଷର ଲଗେଇବା ଅନେକ ଥର ସିଏ କରିଛି—ତଣେ ବୁଝେଇ ଦେଖି ପାଇଥିଲେ ଯେ ତା ଦେହ ଟିମି ଟପି ପାଟିବାରେ ଲାଗି ତାର ଠାସ ଫେରସ୍ତ ତାହାର କବଳ ଅଣିଥିଲେ । ଅନେକ କହନ୍ତି ସେ ବୁଝେଇ ଓ ହାତରେ ଦଃ ଖଣ୍ଡା ଧରି ଥାଏ । ଅନେକ କହନ୍ତି ଖଣ୍ଡା ନୁହେଁ ବନ୍ଧୁକ— ଅନେକ କହନ୍ତି ସେ ବାଗ ଯାଇ ବାଉଁସ କାମରଶ୍ରୀ ହାତରେ ଏମିତି ବିଦ୍ୟା ସାଧି ଅଛି ଯେ

ମଜାକଥା

ତାର କାନ୍ଥ ଭେଦ କରୁଛ ନାହିଁ—ବଡ଼-ବଡ଼ିଆ ପଇସା ବାଲଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ଛୋଟ ଛୋଟିଆ ଗରିବ ଟୁକୁଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କର ତାକୁ ଡର—ଲୋକଟା ଯେମିତି ନୃଶଂସ ସେମିତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ । ଜଣଙ୍କ ଦେହରୁ ଜୀଅନ୍ତା ଛାଲ ଛଡ଼ାଇ ଦେବା ତା ପକ୍ଷରେ ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ । କାହାର ଦେହ ଯାକ କାଟି ସେଥିରେ ଲୁଣ ଦେଇ ଗରମ ତେଲ କଡ଼େଇରେ ଭାଜିଦେବା କେଉଁ ନୂଆ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ— ଲୋକେ କହନ୍ତି ତା ପକ୍ଷରେ ସବୁ ସମ୍ଭବ । ସ୍ତ୍ରୀ-ଲୋକ ମାନଙ୍କ ଦାଣ୍ଡ ମଝିରେ ଲଙ୍ଗଳା କରିବା ସତୀର ସତୀତ୍ୱ ନଷ୍ଟ କରିବା କମ୍ବା କାହାର ପିଠିରେ ଚିଠା ପାଞ୍ଚଣ ଛେଚିଲ ଚର୍ମ ଦେବା ସବୁ କଥା ହିଁ ଏ କରିଚ । ଗାଁ ପୁରୋହିତଙ୍କ ବଳେ ତର ବାସ ଓ ଅଛି—ଠାକୁରଙ୍କ ପୁଷ୍ପସେବ ମାଡ଼ରେ ରକ୍ତର ଛରକାସ ଖୋଲେଦେଇଥିଲା ବଣ୍ଡାଳଟା । ଅନେକ କହନ୍ତି ସେ ବୁଝେଇ ନାଚେ ଯା ଇଚ୍ଛା ତା ଖାଇଦେବ—ସାପ, ବେଙ୍ଗ, ଝିଟିପିଟି ଠେମ୍ପାଇଠେଲି-ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କଙ୍କଡ଼ା । ବିଛା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବାଶ୍ରଅଟା ବୁଝେଇ ସବୁ ଖାଇଦିବ—ତେବେ ଅନେକ କହନ୍ତି ଏକଥା ସତ ନୁହେଁ, ସିଏ କେବେ ଏକ ତକଣ ଖାଏ କଲ୍ମଷା ମାଁ ଯୋଗେ ଟୁଟିନ୍ଦା ଇଆ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଖୋଇବାରେ ବେଶି ଆନନ୍ଦ ପାଏ । ସେଷ ଜାବେଳ ଇଣ୍ଡାମି ସବୁ କଥାରେ ସିଏ ଧୁରନ୍ଧର । ତା ଅପରେ ଯିଏ ପଡ଼େ ତାକୁ ସବୁକରେ ପିଟି ପିଟି ପିଠି ଫଟେଇ ଦିଏ । ସାଧାରଣ ପିଲା ବୁଢ଼ା କନ୍ୟା ଝିଅ ଯେ କାହାରିକୁ ପାଣିରେ ବୁଡ଼େଇ ସବୁ କାରୁ କରି ମାରି ପକେଇଲେ ତାକୁ ଆନନ୍ଦ ଲାଗେ । କଅ-ଣୁଜା ଧରି ଗୋଟାକୁ ଗୋଟା ଘର ପୋଡ଼ି ପକେଇଲେ ତାକୁ ମଜାଲାଗେ—କେତେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଙ୍କ ବାଳରେ କିରାସିନ ତେଲ ଢାଳି ନିଆଁ ଲଗେଇ ପୋଡ଼ି ଦେଇଚି ସୋ ଅର ଶେଷ ଭିତରୁ କେଶେ କୋଇ କହନ୍ତି ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ

ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟରେ ତା ପାଇକୁ ସବୁ କନ୍ଥର ମନ ବଳେ ସୁଖରେ । ଶୁଣାଯାଏ ସେ ସାତଥର ବାହା ହୋଇଥିଲା ଏଣୁ ସ୍ତ୍ରୀ ମୃତ୍ୟୁଙ୍କ ଗୋଟାକ ପରେ ଗୋଟାଏ ଏମିତି ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିଚି ସେ କଥା ଶୁଣିବା ଯେମିତି ଭୟାବହ ସେମିତି (?) କଣ ଠିକ ସନ୍ଧା । ପଡ଼ନ୍ତୁ । ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ବୁଝେଇ ଗରମ ପାଣି ଢାଳି ତାକୁ ମାରି ପକେଇ ଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀର କଲା ଚମଟା ଝୁଲରେ ବନ୍ଧି ଉଠାଇ ଦେବା ଫଳରେ ସିଏ ମରି ଯାଇଥିଲା— ତୃତୀୟର ନାକ କାନ କାଟି ଲୁଣରେ ପକେଇ ପକେଇ ଥିଲା—ଚତୁର୍ଥର ଆଖି ଉପାଡ଼ି ମରାଇ ପକାଇ ତାର ପ୍ରାଣ ନେଇଥିଲା—ପଞ୍ଚମ (ବା ଷଷ୍ଠ) ପେଟର ପିଲା ବାହାର କରି ଦେଇଥିଲା । ଷଷ୍ଠ (ବା ପଞ୍ଚମ) କୁ ଜଳନ୍ତା ଚୁଲିରେ ମୁହେଁଇ ମାରି ପକେଇ ଥିଲା । ସପ୍ତମ ଯିଏଚ ଦେଖିବାକୁ ଭାରି ସୁନ୍ଦର ବୋଲି କହନ୍ତି (ଅନେକ କହନ୍ତି ତାର ଦାନ୍ତ ଗୁଡ଼ାକ ହେଲେ ଉଞ୍ଚ ନୀଚ) ତାକୁ ବୁଝେଇ ମାରିନି । ଲୁଚେଇ ଥିବ ଉଇ ପାଏ ତାକୁ ଘର ଗୋଟାଏ ଉଞ୍ଚ ଉପରେ ବାଉଁଶର ଜିଅଁସ ତୋଳେଇ ତାକୁ ଜଣୀ ପରି କରି ରଖିଚି । ଲୋକଟାକୁ ଆମ ଗାଁରେ ସମସ୍ତେ ଯମଠାରୁ ବେଶି ଡରନ୍ତି—ଏପାଖରେ ଯେତେ ରକମର ପାପ ଥାଇପାରେ ସବୁ ସିଏ କରିଚି—ମୁଁ ତ ପ୍ରାୟ ତାର ସବୁ ଦୁର୍ଗୁଣ କଥା କହି ସାରିଲି । ଦେଖାଯାଉ । ଶେଷ କଥା କହିଲି, ଜୀବାଏର କଥା କହିଲି, ପର ସ୍ତ୍ରୀ ହରଣ କଥା କହିଲି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର କଥା କହିଲି, ଚୁରି ଅତ୍ୟାଚାର କଥା କହିଲି, ତୁମେ ଗୋଟାଏ କଥା ଶୁଣ ନାହିଁ, ଏସ ଯେ ମିଛୁଆ, ଏକ କହେ, ସେ ଭୀଷଣ ମିଛୁଆ—ସବୁବେଳେ ମିଛ କଥା କହେ । ଆମ ଗାଁରେ ଲୋକଟାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଭୟ—ତା ନାଁ ଧରିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଆତଙ୍କ ପଶି ଯାଏ । ତା କଥା ମୋର ନୋଟ ବହିର 'ଜବର' ରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଛି କଣ ମାତ୍ର ଉପନ୍ୟାସ ଲେଖିବି କେଜାଣି ? କାରଣ ତାର ନାଁଟା ବି ସେହି ଧରଣର—'ନାହମାମୁଁ' ନା ଧରିଲେ ଆମ ଗାଁରେ ମଣିଷ ହିଏ ଦେଖିଲେ—ସବୁ ଲଙ୍କା ହୋଇ ଯେ ମୁହଁରେ ଯାଇ ଲୁଚନ୍ତି । ତା ନାଁ ନାହିଁ ମାମୁଁ କେତେବେଳେ ରହିଲା ମୁଁ କେବେ ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହିଁ ଭୟରେ ତା ନାଁ ଶୁଣି କମ୍ପାଇ ଡର ଲାଗେ । ନାହିଁ ମାମୁଁ ଅସି ଧରି ନେଉଥିବ ବୋଲି ମୋ ବନ୍ଧୁ ପିଲ-ବେଳେ ମଣିଷ ଓଲଟ ଥରେ ଗାଁକୁ ମୋ ଘର ନୁହେଁ ଗାଁ । ଯାହାର ସବୁ ବୋଲି ସବୁ ପିଲଙ୍କ ଉଠାଇ ଆସୁଛନ୍ତି—ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କର ତା ନାଁ ଶୁଣି କହି ଦେଇ ଶୁଖି ଯାଉଥିଲେ କେତେ ଲୁଚି ପିଲଙ୍କ କଥା କଣ କହିବା । କଥା ହେଲା ନାହିଁ ମାମୁଁ କହିଲେ ତା ଭିତରେ ମାମୁଙ୍କ କେହି ଦେଖନ୍ତିନି— ମିଠାଶୁଣା ତରଣୀ ମଧ୍ୟାଦିତ୍ରୀ ଭାତ୍ରାଣୀ, ଭୂତ, ବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱପ୍ନ କହିଲେ ଆମେ ମନରେ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ଅଦ୍ଭୁତ ଛବି କଳ୍ପନା କରୁଚୁ, ନାହିଁ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଆମେ ସେମିତି ଜାଣେ ସବୁ । ନାହିଁ ମାମୁଁଙ୍କୁ ମୁଁ କେବେ ହେଲେ ଦେଖିନାହିଁ—ତା ନଖଗୁଡ଼ିକରେ ଆଉ ଗାଁରେ କଥାରେ ତାକର ଗଳ୍ପ ଶୁଣା ଯାଉଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାକୁ ଆଖିରେ ଦେଖିଥିବା ଲୋକ କେହି ବର୍ତ୍ତମାନ ବଞ୍ଚି ନାହାନ୍ତି । ଆମ ଗାଁର ପୁରୁଣା ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ମାନେ କହନ୍ତି ନାହିଁ ମାମୁଁ ବୁଝେଇ ଆମ ଗାଁ ଅରିଆଡ଼େ ଏକଲା ପତ୍ରେଇ ଯାଉଥିବ ଦେବେ ସିଏ ମନ୍ତ୍ର ସାଧନା କରି ଅମର ହୋଇଥିବା ହେତୁ କେବେ ଯେ ଫେରି ନ ଆସିବ ଏଏ କହନ୍ତି । ମୋଟ କଥା ସିଏ ଭୟଙ୍କର ହେଲେବି ତାର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ବାଦ ଆମ ଗାଁକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ ଆସିଥିବା ହେତୁ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ଉଦ୍ବେଗ ଖୋଳଣା କରେଇ—ସମସ୍ତେ ଭାବନ୍ତି କେବେ ହଠାତ୍ ସିଏ ଆସିବ ।

ଲେଖକ—ଦେବ ମହାପାତ୍ର ।

ବାନ୍ଧ କହଙ୍କର କଣାମାମୁଁ ଅଚ୍ଚିଲିଣି ମୋର ପ୍ରଥମେ ଯେମିତି ଗୋଟାଏ ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଆମ ଗାଁରୁ ନାହିଁମାମୁଁ ଯାଇ କରି ତାଙ୍କ ଗାଁରେ ବୋଧ ହୁଏ କଣାମାମୁଁ ସାଜିଚି । ତାପରେ ମୁଁ ଯାଇ ତାହାକୁ ଦେଖିବ କଣା ମାମୁଁଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲି ପରେ ଦେଖିଲି ମୋର ସେପରି ସନ୍ଦେହ କରିବା ଏକଦମ ନିରର୍ଥକ । ନାହିଁ ମାମୁଁଟା ନିହାତି ଗୁଣ୍ଡାଟାଏ । ସିଏ କେବେ ସିଏ ନୁହେଁ ନ ସିଏ କେବେ ସିଏ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁଚି ନାହିଁମାମୁଁ ଠାରୁ କଣା ମାମୁଁ ହେଉ ଭଲ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

ରକ୍ତର ଆହୁତି

ଧାର ତାବଣର ଛେଷ ମନ ଅସିଥାଏ,

ଚାରି ଶ୍ୟାମଳତା ଉପରେ ମୁକ୍ତା ଝରୁର ଚାନ୍ଦ ନିଶିର ଅଙ୍କି ଚୁଲିଛି । ପୃଥିବୀର ଝଞ୍ଜା ତୋଫାନ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଉଛି—ତେବେ ପ୍ରକୃତିର ଅଶାନ୍ତି ଚାନ୍ଦ ମର ଯାଉଛି—କିନ୍ତୁ ମଣି ମାନେ ହୃଦୟର ବେଦନା—ହୃଦୟର ଉପାଣିତ ପ୍ରକୃତି । ଯେଉଁ ପ୍ରକୃତି ମଣିଷ ଭିତରେ ଥାଇ ମଣିଷକୁ ଦେଖାଇ ଅସିଛି ଅନନ୍ତ—ସେଇ ପ୍ରକୃତି ଅଜି ଧ୍ୱଂସର ଚାନ୍ଦ ଦେଖାଇ ଚୁଲିଛି—ସେଇ ପ୍ରକୃତି ଆଜି ମନୁ-

କାହାଣୀ

ଷ୍ୟର ଅଧୋଗତିର ଚାନ୍ଦ ବିଭିଷିକା ଦେଖାବାକୁ ଉନ୍ମୁଖ ।

ମଣିଷ ଜାତି—ଭାରତୀୟର ପ୍ରକୃତି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଯେଉଁ ଅମର କାବ୍ୟଗାଥା ଉନ୍ମୋଚିତ କରି ପାରିଛି, ତାହାକୁ ଚାନ୍ଦ କରି—ସେହି ଶତ ସାଧନାକୁ ଉପସଂହାର କରି ବୋଧହୁଏ ଅତି ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱାସ ହରେଇଛି । ମନୁଷ୍ୟ ଜାତି ଅଜି ଯୁଦ୍ଧ ମାତିଛି ପ୍ରକୃତି ସହକାରେ । ପ୍ରକୃତି ଏ ଅଦମ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ତଳେ ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟକୁହିଁ ମାରିବାକୁ ଶିକ୍ଷା କରିଛି ବୋଧହୁଏ ! ଭାରତ ବର୍ଷ ଯେ ଶତାବ୍ଦ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମୁନି ଋଷିଙ୍କର ଯେ ଅବାସ ସ୍ଥଳ, ଯାହାର ଦର୍ଶନ ପୃଥିବୀର ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଅଦର ପାଇ ଅସିଛି, ସେହି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାରତରେ ଜଳି ଉଠିଲା ଅଗ୍ନି—ଉଦୟ ହେଲା ପ୍ରଳୟ ସେହି ତା ୧୬ ରିଖ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୪୬ ।

କଲିକତାର ହରିସନ ରୋଡ ଉପରେ ଅମେ କେତେଜଣ ମିଶି ମେସ୍ ଟିଏ ଗଢ଼ି-ଅଛୁଁ ! ମେସ ପାଖରେ କେତେଜଣ ବଙ୍ଗାଳି ଭଦ୍ରଲୋକ ଥାଆନ୍ତି । ଅତୁଲ ବାବୁଙ୍କର ଘରଟି ଅମର ମେସ୍ କୁ ଲାଗି । ଅତୁଲବାବୁ ଇମ୍ପିରିଅଲ ବେଙ୍କର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଅତି ମଧୁର ଓ ସେ ଜଣେ ଅମାୟିକ ଧରଣର ଲୋକ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଅଳାପ କରି ଅନେକ ସମୟ କଟାଏଁ । ତାଙ୍କ ଝିଅ ରାଣୀ ମୋ ସହିତ ବେଶ ମିଶେ, ଖେଳେ । ସେ ମୋତେ ତାର ଯେପରି ଏକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ଧରି ନେଇଥାଏ । ଅତୁଲ ବାବୁଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତା ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ ମୋତେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଏ ତୁଲକଣ

ଙ୍କର ଭଲ ପାଇବା ଯେପରି ମୋତେ ବାନ୍ଧି ପାରି ନଥିଲା ରାଣୀର ବନ୍ଧନ ସେତେ ନିବିଡ଼-ତର ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । କଲେଜରୁ ଅସିଲା ବେଳକୁ ତା ଲାଗି ଉଦବେଗ କହିନା କହି ଅଣେ । କଲେଜରୁ ଅସିଲେ ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଅସେ । ଏହି ପ୍ରତିଦିନ ଯିବା ଅସିବା ଭିତରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିଲା ଏକ ଭଲ ପାଇବାର ତାଜମହଲ । ଅତୁଲ ବାବୁ ଢେର କଥା କହନ୍ତି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟହ ତାଙ୍କର ବୈଠକ ଘରଟି ସରଗରମ ହୋଇଉଠେ । ରାଣୀର ଦରଫୁଟା କଥା—ତାର ରୁଦ୍ରପଲ ବାଛରେ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ପରି ସ୍ନିଗ୍ଧ

କଥାଟିଏ କହୁଁ

ସୁନ୍ଦର ମୁଖଶ୍ରୀ ମୋ ମନରେ କୁହୁକ ଲଗାଏ । ତାର ଅଙ୍ଗ ସୌଷ୍ଠବ ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଥିଲା ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତରର ସ୍ୱପ୍ନ— କଳ୍ପନା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଙ୍ଗ ଚାଳନାରେ ପରିସ୍ଫୁଟ ହୁଏ ପଦ୍ମ ତାର ନିଖୁଣ ଭ୍ରୂ ତଳେ ଯେପରି ସମସ୍ତ ରୂପଶ୍ରୀ ଧରିରଖିଛି କିଏ । ତାର ବୟସର ଚପଳତା ତାକୁ ଯେପରି ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର କରି ଦେଇଛି । ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇଅସେ । ରସ୍ତାଟା ସରଗରମ ହୋଇଉଠେ । ରାଣୀ ପାଖକୁ ଅସି କହେ "ଦାଦା ବୁଲିବା ଯିବା ।" ତାର ଅଳଅଳ କଥା ଭିତରେ ମୋ ମନ ହଜିଯାଏ । ତାକୁ ଧରି ବୁଲି ବାହାରେ । ପ୍ରତିଦିନର ଘଟନା ବଳି ସେ ମୋତେ କହେ । ଯେଉଁଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ-ତନ ପାଇଥାଏ କଥାଟି କହିସାରି ମୋ ଅଡ଼କୁ ଅନାଏ ଯେପରି ସେ ମୋଠାରୁ ପରିସମାପ୍ତିଟାକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହେଁ । ମୁଁ ତାକୁ ଅଶ୍ୱାସନା ଦିଏ । ଅତୁଲବାବୁ ନିକଟରେ ତା ଲାଗି ଓକିଲତି କରିବ ବୋଲି ମଧ ଜଣାଏ । ସେ ହସେ । ତାର ସେଇ ଅସରନ୍ତି ହାସ୍ୟ ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଥାଏ ! ଯୁଗଯୁଗାନ୍ତରର କମନୀୟ ମଧୁରତା ।

ଭାରତର ଗଗନ ନିଷ୍ପ୍ରଭ ହୋଇ ଉଠିଛି କଳଙ୍କ—ରଞ୍ଜନରେ ଅଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇ । ଅକାଶର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ତାରକା ମଳିନ ହୋଇ ଉଠିଛି । ଦେଶର ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କର ଉପଦେଶ—ସାଧୁ ସାଧୁ ହେ ପାଗଳର ପ୍ରଳାପ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀର ଶିକ୍ଷାଗୁରୁ ଏ ଭାରତ—ନିଜର ସଭ୍ୟତା—ଗୁରୁତ୍ୱ ଭୁଲିଯାଇ ରକ୍ତ ପିପାସୁ ହୋଇ ଉଠିଛି । ମଣିଷ ମଣିଷ ଭିତରେ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଛି । ଭାରତୀୟ ଭାରତୀୟ ବକ୍ଷରେ ଛୁରି ମାରିବାର ପ୍ରୟାସ କରୁଛି । ଧନ୍ୟରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାରତ, ସହସ୍ର ମହସ୍ର ଋଷି ମୁନିଙ୍କର ପୂଜିତ ଭାରତ ବର୍ଷ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ତା ୧୬ ରିଖ । କଲେଜଟା ବେଶି ଦୂର ନୁହେଁ । ଅମେ ଏଥି ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣିଛୁଁ ସହରରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଚୁଲିଛି । କିନ୍ତୁ ସେଥିକୁ ଭୟ ନକରି କଲେଜ ଯାଉଥିଲୁଁ । ସେଦିନ କାହିଁକି ମୋତେ ଭାରି ଉଦାସ ଲାଗିଲା । ମନରେ ମୋର ଯେପରି ଏକ ତୀବ୍ର ପୀଡ଼ା ଅଜ୍ଞାତ ବ୍ୟାଘାତରେ ଛିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କରି ଦେଲା । କଲେଜ ଯିବା ଅଗରୁ ରାଣୀ ଅସି କହିଲା । ତାର ଉଦାସ କଣ୍ଠ । ସରଳ ସୁନ୍ଦର ଶିଶୁଟିର ଏ କାତର ମିନତି ଯେପରି ବିଚଳିତ କରିଦେଲା । "ଦାଦା ଅଜକେ ଯେଓନା—ଗୋଲମାଲ ହଚ୍ଛେ" ତାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନୟନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଏକ ଦୁଃଖର ଛାୟା ଭ୍ରୂକୁଟି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ତାହା ବଡ଼ ମର୍ମନ୍ତୁଦ—କରୁଣ । ଶେଷ ଭିକ୍ଷା ତାର ମାଗିବା ପାଇଁ

ଲେଖକ— ଶ୍ରୀ ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଅସିଛି ମୋର ନିକଟକୁ । ମୋର କଣ୍ଠ ମଧ ଅତି ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାକୁ ପ୍ରବୋଧ ଦେଇ ଫେରିଲି । କିଏ ଜାଣିଥିଲା ଏତେବଡ଼ ଭଲ ପାଇବାର ଅବସାନ ଏତେ ସହଜ—ଏତେ ନିକଟରେ । ଗଲାବେଳେ ବିଦାୟର—ଜୀବନର ଶେଷ ଅଶାର ଚୁମାଟିଏ ଦେଇ । କେଇଟି ସେ ସରଳ ହୋଇ ଉଠିଲା—ସହଜ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମୁଁ ଚାଲି ଅସିଲି । କଲେଜରେ ଶୁଣିଲି ଗୋଲମାଳ ଲାଗି ଯାଉଛି—ହରିସନ ରୋଡରେ ରକ୍ତର ସ୍ରୋତ

(୭୨ପୃଷ୍ଠା ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିବନ୍ଧ ..

ଯୋଜନା ବା ପରିକଳ୍ପନା

(ବାଲେଶ୍ୱର କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପକ ନିର୍ମଳକୁମାର ଦାସଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ବକ୍ତୃତାର ସାରାଂଶ)

ଆଜକାଲି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ଯୋଜନାର ପ୍ରୟୋଜନ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଅଛି । ପ୍ରଥମେ ଏହାର କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ସଭ୍ୟତାର ସାଧାରଣ ବିକାଶ ବା ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ସମୟରେ ଯୋଜନା ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ । କାରଣ ମନୁଷ୍ୟର କ୍ଷମତା ଥାଏ ଅସୀମ ଓ ଜୀବନ ଯାପନର ପ୍ରଣାଳୀ ମଧ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ବିଶେଷତଃ ସମାଜର ବନ୍ଧନ ଶିଥିଳ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଥାଏ ଓ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନ ଯାପନର ସାମ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନାନା ଦିଗରେ ଅଭାବ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ ଓ ଜୀବନ ଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ନାନା ଭାବରେ କୃତ୍ରିମ ଓ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ହୋଇ ପଡ଼େ; ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି ଭେଦ, ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ଭେଦ, ଅର୍ଥର ସ୍ୱାଧୀନତାର ଭେଦ ଏବଂ ବୀତଧାନର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ଧନିକର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ବିଳାସ ବ୍ୟସନ ସହିତ ବିଳାସର ଉପାଦାନ ସୃଷ୍ଟିକାରକ ଶ୍ରମିକ ମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଶକ୍ତତା ମଧ୍ୟରେ ବିରୋଧ ଘଟି ସମାଜ ନୀତିକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ କରିଦିଏ ସେତେବେଳେ ଯୋଜନା ବା ପରିକଳ୍ପନାର ପ୍ରୟୋଜନ ସ୍ୱତଃ ଅନୁଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ସମାଜରେ ପୁନର୍ବାର ସାମ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନାନା ପ୍ରକାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇ ଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହିପରି ଯୁଗସନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ମନୁଷ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଗତିକରୁଥିବାରୁ ଯୋଜନା ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ ।

ଯୋଜନା କିନ୍ତୁ ସହଜ ନୁହେଁ । ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ସମୟରେ ଅନେକ ବିଷୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ପ୍ରଥମରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେପରି କଳ୍ପନାଟି ବଛଦେଲେ ଚଳବ ନାହିଁ, ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପରିଶ୍ରମୀ ସତ୍ସ୍ୱଭାବାପନ୍ନ ଓ କଳ୍ପନାଶକ୍ତିଯୁକ୍ତ କର୍ମୀର ଆବଶ୍ୟକ, କାରଣ ମନ୍ଦ କର୍ମୀ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପରିକଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେପରି କଳ୍ପନା କେବଳ ବିରୋଧ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନହୋଇ ବାସ୍ତବରେ ଲୋକର ଉନ୍ନତି ଦିଗରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ଦେଶରେ ଯଦି ୧୦ ଜଣ ଲୋକ ମାସିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦଶ ଲୋକ ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସିକ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରୁଥାନ୍ତି ତେବେ ଧନୀ ଲୋକ ମାନଙ୍କ ଟଙ୍କା ଗରିବ ଲୋକ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିଦେଇ ତାଙ୍କର ଆୟକୁ ଟ୧୦୧୯ କରାଯାଇ ପାରେ କିନ୍ତୁ ଏପରି ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ବୃଥା କାରଣ ତାହାଦ୍ୱାରା ଧନିକର କ୍ଷତି ହେଲେହେଁ ଗରିବର ବିଶେଷ ଲାଭ ହେଉନାହିଁ । ବରଂ ଧନିକର ସାହାଯ୍ୟ ସହାନୁଭୂତିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଶ୍ରମିକର ଆୟ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଭାବରେ ହ୍ରାସ ହୋଇ ଯାଇପାରେ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏଠାରେ ବିରୋଧ ଉପରେ ପରିକଳ୍ପନାଟି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଏହାଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଉପକାର ହେବା ସମ୍ଭବପର ହେଉନାହିଁ । ପରିକଳ୍ପନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଯେପରି ଗରିବ ଲୋକଙ୍କର ଆୟ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତତଃ ଟ୪୦୦ ହେବ ଓ ଧନିକର ଯଦି କ୍ଷତି ହେବ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତତଃ ତାହାର ଜୀବନ ଯାପନର ମାନ ନିତାନ୍ତ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହେବନାହିଁ । ତୃତୀୟରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ପରିକଳ୍ପନାଟି ସମଗ୍ର ଭାବରେ ହେବା ଉଚିତ । ଆମେ ଯଦି ଝୋଟ ବିଷୟରୁ ଲାଭ ଦେଖି ଜମିରେ କେବଳ ନଳିତା ବୁଣିବାକୁ ଲାଗିବା ତେବେ ସମୟରେ ଆମକୁ ଧାନ କିଣିବାକୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ିବ ଅର୍ଥାତ ଝୋଟରୁ ଲାଭ ଯାହା ତାହା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖୁଁ ଯେ ଇଂରେଜ ଜାତି ଉପନିବେଶ ଆଦିରେ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାରରେ ମନଦେବା ଦ୍ୱାରା, ଧନୀହୋଇ ଅଛି କିନ୍ତୁ ଖାଦ୍ୟ ସକାଶେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜାତିଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହେବାରୁ ତାକୁ ଜୀବନ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷ ନୌବାହିନୀ ରଖିବାକୁ ପଡୁଅଛି ଓ ଶିଳ୍ପଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ବିକ୍ରୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନାନା ନୀତି ଅନୁସରଣ କରି ବିଶେଷ ସୈନ୍ୟ ସମାବେଶ କରିବାକୁ ପଡୁଅଛି । ଏଣୁ ଶିଳ୍ପଦ୍ୱାରା ଯାହା ଲାଭ ହେଉଛି ତାହା ଯୁଦ୍ଧୋପକରଣରେ ବ୍ୟୟିତ ହେଉଅଛି ଓ ଧନବୃଦ୍ଧିରେ ହେଁ ସୁଖସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ହେଉନାହିଁ । ଚତୁର୍ଥରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ପରିକଳ୍ପନା କେବଳ ସାମୟିକ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ଏହା ଭବିଷ୍ୟତ ମଙ୍ଗଳ ନିମନ୍ତେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଭବିଷ୍ୟତ୍ ନିମନ୍ତେ ହୋଇଥିଲେ ଅତୀତକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଏଡ଼େଇ ପାରେନାହିଁ । ପରିକଳ୍ପନା ବର୍ତ୍ତମାନ କାଳରେ କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଓ ଅତୀତ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ସୋଭିଏ ଋଷର ବଡ଼ ପରିକଳ୍ପନାରେ ଗଢ଼ି ଉଠିବାର ଦେଖି ଯଦି ଆମ୍ଭେମାନେ କହୁଁ ଯେ ସମ୍ପ୍ରତିକୁ ନକଲ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅତୀତରେ ହୋଇଥିବାସବୁ ପରିହାର ଦେବା ଦରକାର ତାହାହେଲେ ମନୁଷ୍ୟ ରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଓ ଯେଉଁ ମାନଙ୍କ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନାଟି ଗଠିତ ହେଲା ସେମାନେ ଉଦ୍ବାସ୍ତୁ ହେବା ଭଳି ଅତ୍ୟ କଷ୍ଟ ଲାଭ ହେଲା ନାହିଁ । ଅତୀତ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରଖି ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିକଳ୍ପନା କରିବାକୁ ହେଲେ ବିଶେଷ ଭୟର ଭାବ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଉତ୍ପନ୍ନ ନ କରି ଭବିଷ୍ୟତ୍ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇପଡ଼େ । ଶେଷରେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ ଯେପରି କଳ୍ପନାଟି ସମସ୍ତଙ୍କର ଉନ୍ନତି କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉଚିତ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଯଦି କେବଳ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଜମିଦାର ପରିକଳ୍ପନା କରି ନିଜ ପ୍ରଜାର ସତ୍ତ୍ୱ ବା ଅଧିକାର ଲୋପକରି ତାର ଜମି ନେଇ, ତାର ପରିବାରକୁ ଉଦ୍ବାସ୍ତୁ କରି ଜମିଦାରୀ ବଢ଼ାଏ ତେବେ ତାହା ଧନିକର ପରିକଳ୍ପନା ହେବ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଜାର ଉନ୍ନତିର ସହାୟକ ହେବ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଯଦି ଜଙ୍ଗଲ କାଟି ଦେଇ ନିଜସ୍ୱାର୍ଥ ଅନ୍ୟ ବୃତ୍ତିର ପରିକଳ୍ପନା କରନ୍ତି ତେବେ ହୁଏତ ବର୍ଷାର ଅଭାବରେ ଓ ପ୍ରବଳ ପ୍ରବାହରେ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱୟଂ ମରୁ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରେ, ଯାହା ହେଲେ ନଗରର ପରିକଳ୍ପନା ହୁଏ ଲୋକ ମାଲେରିଆରେ ଦେଶ ବିଧ୍ୱସ୍ତ ହୋଇଯାଇ ପାରେ ଅତଏବ ପରିକଳ୍ପନା ସମୟରେ ସବୁ ଦିଗରେ ଦୃଷ୍ଟିରଖି ମନୁଷ୍ୟର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ସମୃଦ୍ଧ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ଏପରି କଳ୍ପନା କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇପଡ଼େ ।

ମୋଟ ଉପରେ ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ପରିକଳ୍ପନା ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ବିକାଶ ପାଇଁ, ମାନବିକତାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ, ମନୁଷ୍ୟର ଦେବତ୍ୱ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଅଛି । ଆମର ପରିକଳ୍ପନା ତାର ପରିପୋଷକ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଯଦି ଗୋଟିଏ କେନାଲ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗାଁର ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଏ ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ଜବରଦସ୍ତି କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ସେଠି ପରିକଳ୍ପନାର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ, କାରଣ ଗାଁର ଲୋକଙ୍କ ଜମିପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦିଆଯାଇ ପାରେ ମାତ୍ର ବାସସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ମମତା ତାର ମୂଲ୍ୟ ଦେବା ଅସମ୍ଭବ । ଏଠାରେ କେନାଲ କଟାଇ ନେବାହିଁ ଉଚିତ । ପୃଥିବୀ କେନାଲ ନହେଲେ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ ଲୋକଙ୍କର କ୍ଷତିହୁଏ ତେବେ ଅଳ୍ପ ଲୋକଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଯୋଜନା କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇପାରେ । ମନୁଷ୍ୟର ହିତପାଇଁ ପରିକଳ୍ପନା, ଏଣୁ ମନୁଷ୍ୟର ପ୍ରୀତି, ମମତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ସବୁ ଉପରେ ଅବହିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତାହାର ଜୀବନ ସୁଖ, ନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତାକୁ ଶାନ୍ତିମୟ ଆନନ୍ଦରେ ଉଦ୍ଭାସିତ, ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ସମନ୍ୱିତ ସୁସ୍ଥ ସମାଜରେ ଯାହାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସବୁ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରୟାସ ଓ ପ୍ରଯତ୍ନ ହେବ । ଲୋକେ ଅଙ୍ଗୀଭୂତ ରହିଲେ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠାରେ ଦେଖନ୍ତୁ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ବାଧ୍ୟବାଧକ ଭାବରେ, ସବୁ ଶାସନକୁ ମାନିଲେ ସ୍ୱାଧୀନ ଚରିତ୍ରର ଉନ୍ନତି ନାହିଁ, ସଂଯମ ଜୀବନର ହେତୁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଅନୁଷ୍ଠାନ ରହିବ । ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାର ଶିଖରରେ ଥରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାମତ ଏଣି ଥକାଇଦେବୁ, ଏକ ଜୀବନରେ ଭାଗ ପରେ ଅନେକ ଲାଭ ଅଧିକ ହେବ, ଅଧିକ ଜୀବନ ଶାନ୍ତରେ ଅନୁପାତ ଯୁକ୍ତ ହେବାକୁ ବଳିଷ୍ଠ ହେବେନାହିଁ । ପରିକଳ୍ପନାର ଯେଉଁ ଏହିପରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିବ ସେଥିରେ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ । ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ସମୟରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେଖିବା ପ୍ରୟୋଜନ ।

ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନ ସୁଖ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନି ଜିନିଷର ପ୍ରୟୋଜନ ଥାଏ । ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନର ପ୍ରଧାନ ଆବଶ୍ୟକ ତିନୋଟି—ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ବାସସ୍ଥାନ । ଖାଦ୍ୟର ପରିକଳ୍ପନା ସହିତ କୃଷିର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି । ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଡାକ୍ତର-ଖାନା ନିମନ୍ତେ ଲୋକେ ଦାବି କରୁଅଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଡାକ୍ତରଖାନା ଅପେକ୍ଷା ଖାଦ୍ୟ ଅଧିକ ପ୍ରୟୋଜନ ଓ ଯଥେଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ଥିଲେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଡାକ୍ତରଖାନାର ପ୍ରୟୋଜନ ଅନୁଭବ ହେବନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ଅଭାବ ଓ ସଂଯମ ଅଭାବ ଦ୍ୱାରା ରୋଗର ପ୍ରଶମନ କରିବାର ପରିକଳ୍ପନା ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ, ଏକ ଦେଶର ଡାକ୍ତରଙ୍କ ବା ଶଯ୍ୟା ଧାଇମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଦେଖାଇ ଅନ୍ୟ ଦେଶର ଡାକ୍ତରଖାନାର ସଂଖ୍ୟା ତୋଳିବା ଭୁଲ ପରିକଳ୍ପନାର ନିଦର୍ଶନ । ପୂର୍ବ ଦେଶର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଶତକଡ଼ାର ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କ ଜନହିତରେ ଅଧିକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଅନୁଦାନ, ଲୋକଙ୍କ ଅସାଧୁତାରେ ଚମତ୍କାର ମାନଙ୍କର (ଉତ୍ପାଦ ଦେବା ଦ୍ୱାରା) ଅନୁଦାନ ଓ ଲୋକଙ୍କର ଦେଶୀ ଦାନରେ ଲୋକଙ୍କର ମୁନାଫାରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଲାଭ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯେଉଁ କୌଣସି ପରିକଳ୍ପନା ଦ୍ୱାରା ଦୂର କରାଯାଏ ତେବେ ତାହା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ ବୋଲାଯିବ ହେବ । ଏପରି ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ଯେ । ଏସବୁର କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇ ନପାରେ ।

ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟ କେବଳ ଜୀବନ ସୁଖ ସବୁ ନାହିଁ, ସେ ସବୁ ଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଉପାର୍ଜନ, ଚରିତ୍ରର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ନୈତିକ ବଳ ଅର୍ଜନ । ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ସମୟରେ ଏସବୁ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ । ଶିକ୍ଷା ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ହେବା ଦରକାର, ଏଣୁ ନୈତିକ ଶିକ୍ଷାର ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟାୟାମ ଶିକ୍ଷା, ଶରୀରର ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ ମାନଙ୍କୁ ସୁଗଠ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବାଳୁ ଶିକ୍ଷା, ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅସ୍ତ୍ରଶିକ୍ଷା ଏ ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ । ଏ ସବୁର ମାନଙ୍କ ଉଚିତ ପରିପୋଷକ ଓ ଏହାର ଅଭାବରେ ମନୁଷ୍ୟର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଲାଭ ହୋଇପାରେ ମାତ୍ର ତାହାର ସ୍ଥାୟିତା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିନ ନାହିଁ । ଏହାସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୂର୍ବ ତା ମନରେ ଭଲ ନୈତିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ରିକ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ ଓ ଶାନ୍ତିଶୃଙ୍ଖଳା, ସଂଯମ, ପରୋପକାର ବୃତ୍ତି, ଅନୁଶାସନ ଉନ୍ନତ ଯାପନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ସମୟରେ ସମସ୍ତ ଭାବରେ ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେପରି ଏହିସବୁ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପାରେ ତାହାର ପ୍ରଯତ୍ନ କରିବାକୁ ହେବ । ଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଯେପରି ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଯୁଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ସେହିପରି ଶାନ୍ତି ସମୟରେ ମାନବତାର ପରିପୋଷକ ଏହିସବୁ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଭାବରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ପରିକଳ୍ପନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଆମମାନଙ୍କୁ ପରିକଳ୍ପନା କରିବା ସମୟରେ ଏ ସବୁ ଦିଗ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ । ଏଣୁ ପରିକଳ୍ପନା ଅତି କଠିନ ବିଷୟ ଓ ନାନା ବିଷୟର ସାପେକ୍ଷ । କେବଳ ଉପରଠାଉ କରି କାମ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ଅପବ୍ୟୟ ହୁଏ ଏବଂ ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଯେପରି ଭାବରେ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି, ସମସ୍ତ ଯେପରି ଚରମ ବିଳାସ ବ୍ୟସନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି, ସାମାଜିକ ବିବେଧ ଯେପରି ଉଗ୍ର ହୋଇ ଉଠିଛି ସେଥିରେ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ପରିକଳ୍ପନା କରି ସାଧୁ ଭାବରେ ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇ ଉଠିଛି ।

—*—

(ବାଉଣ ପୃଷ୍ଠା ପରରୁ)

ଛୁଟିଛି । ଜଳୌକ ଅକ୍ରମିତ ହେବା ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । Safe guard ପାଇଁ ମିଲିଟାରୀ ଡାକି ଆସିଲେ, ମଣିଷ ଜାତିର ଗୌରବ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଭାଇ ଭାଇର ରକ୍ତରେ ନିଜ ନିଜର ହସ୍ତ ରଂଜିତ କରି ଜଙ୍ଗଲର ପେଟରେ ସେଦିନ ବେଳେ ରକ୍ତର ସ୍ରୋତ ଛୁଟିଲା ଆଖିରେ ମୋର ଶାନ୍ତି ନଥିଲା । କାନରେ ମୋର ଅର୍ତ୍ତନାଦ ସ୍ପନ୍ଦନ ବାଜୁନଥିଲା । ମୁଁ ଖାଲି ଭାବୁଥାଏ ସେଇ ରାଣୀ କଥା । ତାର ସରଳ ସହଜ ମୁଖର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଫେରି ଫେରି ନାଚି ଉଠୁଥିଲା ଆଖି ଆଗରେ । ତାର ଅର୍ତ୍ତନାଦ ଯେପରି ସେହି ଜନ ଗହଳି ଭିତରୁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉଛି । ଦୁଇଥର ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି, କିନ୍ତୁ କେଉଁଠି ଗୁଳିଏ ଛୁଟିଆସି ମୋର ପଥରେ ସ୍ତମ୍ଭରୂପେ ଠିଆ ହେଲା ।

ଗଗନ ପୂରି ଶବ୍ଦ ଉଠୁଛି 'ଅଲ୍ଲାହୋ ଅକବର' 'ଜୟହିନ୍ଦ' ତାପରେ ରକ୍ତର ସ୍ରୋତ ବହୁ ଚାଲିଛି । ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜ ସଭ୍ୟତାର ଚରମ କୋଣରେ ଉପନୀତ ! ମନେ ହେଲା ଏଇ କୋଟି କୋଟି ନୃତ୍ୟ ତାଳରେ ନାଚି ଉଠନ୍ତି ଝଂଝା, ଅନ୍ତେ ପ୍ରଳୟ କରନ୍ତି ।

ସେଦିନ ଚଳ—ତାଅରଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବସାକୁ ବାହାରିଲୁ । ଅମେ ଠିକ୍ କଲୁ ପଳାଇ ଯିବା । ବସା ନିକଟରେ ମଟର ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ଓହ୍ଲାଇ ; ଅସି ଅତୁଲବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଚାଲିଲି ।

ନୟନ ମୋର ନିଶ୍ଚେଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ହୃଦୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବନ୍ଧ ଯେପରି ବନ୍ଦ ହୋଇ ଥିଲା । ଅଙ୍ଗର ଶିରା ପ୍ରଶିରା ତଳେ ଯେପରି କିଏ ମନ୍ତ୍ର ବାଣୀ ଶୁଣାଇ ଦେଲା । ଶିହରି ଉଠିଲି । ଆସନ୍ନ-ପ୍ରସବା ରାଣୀର ମାତା ରକ୍ତ ସ୍ନାନ କରି—ଶୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଚିର ଦିନ ଲାଗି । ପିଣ୍ଡାଟା ରକ୍ତରେ ମଖା ହୋଇଛି ନଗ୍ନମୂର୍ତ୍ତି—ଗର୍ଭରେ ଛୁରିଟିଏ । ମନେ ହେଉଥିଲା ଜର୍ଜରିତ ପତିତ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ । ଦୁଆର ନିକଟରେ ପଡ଼ିଛି ରାଣୀ । * ରାଣୀର ବୁକୁରେ ଏକ ତୀର୍, ଛୁରୀ ନିକଟରେ ତାର ପତି ଅତୁଳବାବୁ । ଭାଇ ପାଗଳଙ୍କ ଭଳି ଦେଖୁଛି । ହାୟରେ ମନୁଷ୍ୟର ସଭ୍ୟତା—ସୁକୁମାର ଶିଶୁ, ଆସନ୍ନ ପ୍ରସବା ନାରୀ କଣ୍ଠରେ ଛୁରୀ ମାରିବା କଣ ସେଇ ଆଦିମ କାଳରୁ ସ୍ତରେ ସ୍ତରେ ଶିକ୍ଷା ହୋଇ ଆସିଛି । ରାଣୀ ! ଅସ୍ପଷ୍ଟ ବେଦନାରେ କଣ୍ଠ ମୋର ଆର୍ତ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଡାକିଲି ହେ ରୁଦ୍ର ! ହେ ଶିବ ! ରକ୍ଷାକର ହେ ବ୍ରହ୍ମା—ହେ ସ୍ରଷ୍ଟା ଆସ ପ୍ରଳୟଙ୍କର ! ହେ ମହାଦେବ ତୁମର ସେହି ଭୈରବ ଡମ୍ବରୁ ବଜାଅ—ପ୍ରଳୟ କର—ଝଞ୍ଜା ସୃଷ୍ଟି କର । ଏ ମଣିଷ ସମାଜକୁ ନିର୍ବାଣ କରିଦିଅ । ଶୁଣିଲି ଡାକିଲା—'ଗୁଳିଆ—ବାପଦା!' ବୁକୁ ଭିତରୁ ଏକ ଅଗ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହେଲା । ଭାବିଲି ନା ନା ଏ ପଶୁ ଠାରୁ ହୀନ ସମାଜକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରେ ନା—ଶୁଣିଲି ମୋତେ କୋଳକୁ ଟାଣିନେଲା ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ରାଣୀକୁ ଚୁମ୍ବନ କଲି ! ଡାକିଲି, ରାଣୀ ! ଯେପରି ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ଦାଦା !

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

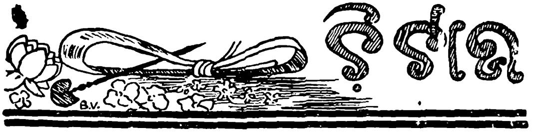

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା 'ଜଗତ' ରେ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ଅଭିମତ, ଅଭିଯୋଗ, ସମାଲୋଚନା ଓ ସୂଚନା (Suggestions) ପତ୍ରାକାରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଏଟି ଯଥାସମ୍ଭବ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । କୌଣସି ଚିଠିରେ ପତ୍ର ଲେଖକଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା ନଥିଲେ ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ । ଚିଠିର ସଂକ୍ଷେପ କରିବା କ୍ଷମତା ସଂପାଦକମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ରହିଲା । ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଦ୍ୱେଷ ସମାଲୋଚନାର ବସ୍ତୁ ହେବ ନାହିଁ । ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ଚିଠିର ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି—ସମ୍ପାଦକ

ପ୍ରତିବାଦ

ମାନନୀୟ ସମ୍ପାଦକ "ଜଗତ" ମହାଶୟ,

ଗତ ସପ୍ତାହ [ଡିସେମ୍ବର ତା୧୫ରିଖ ସୋମବାର] ଜଗତରେ ଜଣେ ମେଡିକାଲ ଛାତ୍ରଙ୍କର ଯେଉଁ ବେନାମି ପତ୍ରଟି ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି, ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଢଙ୍ଗରେ ଲେଖିଛନ୍ତି "......ଙ୍କୁ ଏମିତି କେତେ ଜଣ ପ୍ରୋଫେସର ଶିକ୍ଷକ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ତାଙ୍କପ୍ରତି ବିଦ୍ୱେଷ ଭାବ ଲାଗିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚାକିରି କରି ଓଡ଼ିଶାର ଦାନା ଖାଇ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଘୃଣା ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା କେଉଁ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ର ସହ୍ୟ କରିବ ।......" ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ କରି ମୁଁ କହୁଛି ଯେ ଏଠାରେ ଏପରି କେହି ଓଡ଼ିଆ ବା ଅଣଓଡ଼ିଆ ପ୍ରୋଫେସର ନାହାନ୍ତି ଯେଉଁ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ଏ ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅମୂଳକ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ମନରେ ବିଦ୍ୱେଷ ଆଣିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥପର ଜଘନ୍ୟ ମନୋଭାବାପନ୍ନ ଲୋକ ଏପରି ଧୂଆଁବାଣ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ । ଓଡ଼ିଶା ମେଡିକଲ କଲେଜ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ମୁଁ ଦାବୀ କରୁଛି ଯେ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର କେଉଁ ପ୍ରୋଫେସର ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା କରନ୍ତି ତାହା ସେ ସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ ଓ ତାର ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରମାଣ ଦିଅନ୍ତୁ । ତା ନହେଲେ ଏପରି ଭିତ୍ତିହୀନ କଥାର କିଛି ମୂଲ୍ୟନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ ମୋର ଅନୁରୋଧ ଯେ ସେ ମହାଶୟ ନିଜର ନାମଟି ବି ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ । ତାହାହେଲେ ମେଡ଼ିକାଲର ଛାତ୍ର ଭାଇମାନେ ସେ ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଚିହ୍ନି ରଖିବେ ।

ଶ୍ରୀ ଦିବାକର ଶର୍ମା
ସମ୍ପାଦକ ମେଡିକାଲ କଲେଜ
ଛାତ୍ରସଂଘ

ଚିଲିକା

ମହାଶୟ,

ଗତ ସଂଖ୍ୟା ଜଗତରେ ଶ୍ରୀ ପ... ରାଯ୍ଗୁରୁ, ଓ୍ୱାଲ୍ଟେୟରଙ୍କ ପତ୍ରରୁ ପ୍ରକାଶ ଯେ ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ 'ଆନ୍ଧ୍ରବାଣୀ' ପତ୍ରିକାରେ ଚିଲିକା ଓ ତତ୍ ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସେମାନଙ୍କ ଅବାସ୍ତବ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଚିଲିକା ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ନୁହେଁ—ଆନ୍ଧ୍ର । ଏହା କହିବା ଆନ୍ଧ୍ର ଭାଇମାନଙ୍କର ଏକ ଦୁର୍ନିମନୀୟ ଅର୍ବାଚୀନତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟକିଛି ନୁହେଁ । ଚିଲିକା ଶବ୍ଦ ଓଡ଼ିଆ କି ଆନ୍ଧ୍ର ଏ ବିଷୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ, ଇତିହାସ ତତ୍ତ୍ୱ ଘାଣ୍ଟି ଗବେଷଣା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର କୋଟିକଣ୍ଠ—ନିତୀ କହୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରବଚନ ଏହାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଦେବ । ଯେତେବେଳେ ଅତିରିକ୍ତ ବୃଷ୍ଟି ହୋଇ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଜଳମୟ ହୋଇ ଯାଏ ସେତେବେଳେ ଏ ଦେଶର ଅବାଳବୃଦ୍ଧ ବନିତା କହୁଥାନ୍ତି "ଚାରିଆଡ଼େ ଚିଲିକା ମୟ ହୋଇ ଯାଇଛି" । ପୁଣି ଅସମ୍ଭବ ବ୍ୟାପାର ବା ଯାହା ଘଟିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଳ୍ପ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକ କହୁଥାନ୍ତି " ଅକାଶ କର୍ଯ୍ୟାଁରୁ ଚିଲିକା ମାଛ" । ତାହେଲେ ଚିଲିକା ଓଡ଼ିଶାର ଦେଶଜ ଶବ୍ଦ ନୁହେଁ କିପରି ?

ଆନ୍ଧ୍ର ଭାଷରେ ଚିଲିକା ଶବ୍ଦ ଥାଇ ପାରେ ଓ ଏହାର ଅର୍ଥ ଅଲଗା [Separate] ହୋଇପାରେ । ଏହା ବୋଲି ଚିଲିକା ଓ ତତ୍ ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ଦାବୀ କରିବା ଏକ ଶିଶୁ ଜନୋଚିତ ଚପଳତା । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ଭଉଣୀକୁ ଅପା କହନ୍ତି ଏବଂ ତେଲଗୁ ମାନେ ମଧ୍ୟ ଭଉଣୀକୁ ଅପ୍ପା କହନ୍ତି । ତା ହେଲେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ଏହି ଅପ୍ପା ଶବ୍ଦ ଲାଗି ଦାବିକରନ୍ତୁ ।

ଚିଲିକା ବଙ୍ଗୋପସାଗରରୁ ଅଲଗା । ଚିଲିକା ଅର୍ଥ ଆନ୍ଧ୍ର ଭାଷାରେ 'ଅଲଗା' । ତେଣୁ ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ଚିଲିକା ଦାବୀ କରୁଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆମେ କହୁଛୁ ଚିଲିକା ସଂସ୍କୃତ "ଚିକ୍ଲିଗା" ଶବ୍ଦରୁ ଅପଭ୍ରଂଶ । "ଚିକ୍ଲିଗା" ଅର୍ଥ ଭ୍ରୂଲତା । ଚିଲିକା ପ୍ରିୟ ଉତ୍କଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଭ୍ରୂଲତାସ୍ୱରୂପ । ଭ୍ରୂଲତାର ବର୍ଣ୍ଣ-ସାଦୃଶ୍ୟ ଚିଲିକା ନୀଳାମ୍ବୁ ରାଶି । ପୁଣି ଚିଲିକାର ଆକୃତି ସହିତ ଭ୍ରୂ ବା ଭ୍ରୂଲତାର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନ ହୋଇ ଆନ୍ଧ୍ରର ହେବ କେଉଁ ଯୁକ୍ତି ବଳରେ ?

ଚିଲିକାର ଜଳ ଭୂଭାଗରେ ... ଅଞ୍ଚଳରେ ... ଥାଇ ପାରନ୍ତି ... ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ... ସ୍ଥାନରେ ... ପାଉଥାନ୍ତି । ଏହା ... ଓ ... ଆନ୍ଧ୍ର ... ଦାବୀ କରିବା ଏକ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ... । ... ସ୍ୱରୂପରେ ... ଓ ... ଅନ୍ୟ ... । ... ହେଉଥାନ୍ତି । ... ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ... ଦାବି କରୁ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

ଉପସଂହାରରେ କହାଯାଇ ପାରେ ଆନ୍ଧ୍ର ମାନଙ୍କର ଏ ଅସମ୍ଭବ ଦାବୀ ... ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶକୁ ... ବଳରେ ... ଅଧିକାରରେ ... ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳର ... ଦୃଢ଼ତା ବା ... ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ । ... ସୀତା ... ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣସିଂହଙ୍କ ... ଓ ... ପ୍ରସାଦ ... ଆନ୍ଧ୍ରମାନଙ୍କରେ ... ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ... । ଫଳରେ ଆନ୍ଧ୍ରମାନେ ... ବ୍ୟସ୍ତ । ପରିଣାମରେ ... ନ ପାରିବେ ... । ସେତେବେଳେ ଆମେ ... ପୁଣି ଦେଖା ନଯାଏ ... ।

ଶ୍ରୀ ବାମଦେବ ମିଶ୍ର (... ହାଇସ୍କୁଲ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉତ୍କଳର ବିଚାରଧାରା

—ସନ୍ଧାନୀ

ପ୍ରାଦେଶିକ ଗଡ଼ଜାତ ଏବଂ ମୋଗଲବନ୍ଦୀ ଉଭୟ ଏକ ଶାସନତନ୍ତ୍ର ଅଧୀନରେ ଶାସିତ ହେବାରେ ସମଗ୍ର ଉତ୍କଳର ମଙ୍ଗଳ ଏ ବିଷୟରେ ଦ୍ୱିଧା ମତ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନେତା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଯେଉଁ ଆତଙ୍କ ବାଦ ସୃଷ୍ଟି କଲେ—ଆପଣାର ମୁଖ ପତ୍ରରେ ତଥା ସଭା ସମିତିରେ—ତାହା ଗଡ଼ଜାତ ନେତାମାନଙ୍କ ବିବୃତି ଫଳରେ ଅତି ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲା । ଏହି ଆତଙ୍କ-ବାଦ ମୂଳରେ ଏକ ମାତ୍‌ସ୍ୟ 'ଆତଙ୍କ' ଆତ୍ମ ଗୋପନ କରି ରହିଛି । ମହତାବଙ୍କର ଏକ ବିବୃତିରେ ଛୋଟ-ନାଗପୁର ଓ ଓଡ଼ିଶାର ମିଶ୍ରଣରେ ଅଯଥା ଆଶଙ୍କା ସେଇ ଆତଙ୍କର ଏକ ବିକାର ମାତ୍ର । ଯଦି ପ୍ରାକୃତିକ ଏବଂ ଭୌଗୋଳିକ ଉତ୍କଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଛୋଟନାଗପୁର ଓ ଓଡ଼ିଶା ଏକତ୍ର ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ସର୍ବନାଶ ହେବାର ଭୟ ଯେତିକି ନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଆ ନେତୃତ୍ୱର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସନ୍ଦେହ ଓ ଆଶଙ୍କା ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ । ଯେଉଁମାନେ ଗଡ଼ଜାତ ଓ ମୋଗଲବନ୍ଦୀର ମିଶ୍ରଣରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଆଧିକ୍ୟକୁ ବରଦାସ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ଛୋଟନାଗପୁରର ମିଶ୍ରଣରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରାବଲ୍ୟକୁ ସହ୍ୟ ନକରିବାର ମୂଳରେ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂଯୁକ୍ତ ମୋଗଲ-ବନ୍ଦୀ ଓ ଗଡ଼ଜାତ ପ୍ରଦେଶରେ ଶୋଷଣ କରିବା ମନୋବୃତ୍ତି ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ଥାଇ ନପାରେ । ଗଡ଼ଜାତ ଏବଂ ସିଂହଭୂମ ଯଦି ଓଡ଼ିଶା ସହିତ ମିଶେ ବା ଅନ୍ତତଃ ସିଂହଭୂମର ଓଡ଼ିଆ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳ ମିଶେ ତେବେ ଛୋଟନାଗପୁରର ଆଦିବାସୀ ମାନେ ଯଦି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ନ କରନ୍ତି ତେବେ ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରଦେଶ ଠାରୁ ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶରେ ମିଶିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମୀଚୀନ ।

ଯଦି ନିରପେକ୍ଷ ହେବାକୁ ହୁଏ ତେବେ ଛୋଟନାଗପୁର ବିହାରରେ ଥିବାଯାକେ ତତ୍ ସଂଲଗ୍ନ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼-ଜାତସ୍ଥ ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବିହାର ସହିତ ମିଶାଇ ଦେବା ଉଚିତ । ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ଆଦିବାସୀମାନେ ଦାବି କରନ୍ତି । ଏପରିକି ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀମାନେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ମାତୃଭାଷା କରି ନେଲେଣି ସେମାନେ ଯଦି ସେମାନଙ୍କର ଆଦିବାସୀ ଭାଇଙ୍କ ସହ ମିଶି ରହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ସୁବିଧା ଦେବା ଉଚିତ । ମାତ୍ର, ସେମାନେ ଯେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ସହ ମିଶି ଏକ ଉତ୍କଳୀୟ ପରିବାରରେ ଆବଦ୍ଧ ହେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଆମର ଦ୍ୱାର ରୁଦ୍ଧ କରିଦେବା ଉଚିତ ହେବ କି ?

ଯେଉଁ ନେତା ମାନେ ଆଜି ଛୋଟ-ନାଗପୁର ମିଶ୍ରଣରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପ୍ରାବଲ୍ୟର ବିଭୀଷିକା ଦେଖି ଶଙ୍କିତ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ଟେଟେନ୍‌ହାମ୍, ମାଲ୍‌ଟିର ରିଜାଙ୍କଠୁ କମ୍ ଅପରାଧୀ ନୁହନ୍ତି । ରାଜାମାନେ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଉତ୍କ୍ଷିପ୍ତ କରି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠିଆ କରାଇ ସ୍ୱାର୍ଥସିଦ୍ଧି କରୁଛନ୍ତି ଆଜି ଆମ ଓଡ଼ିଆ ନେତାମାନେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରି ଆଦିବାସୀ-ବିରୋଧୀ ମନୋଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରି ନିଜର ନେତୃତ୍ୱର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରୁନାହାନ୍ତି କି ?

ଆଜି ଯଦି ସରଳ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ଆଦିବାସୀ ମାନେ ତାଙ୍କର ଓଡ଼ିଆ ଭାଇଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଏକ ବୃହତ୍ତର ଉତ୍କଳୀୟ ସଭ୍ୟତା ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ତେବେ ତାର ବିରୋଧ-ତାକୁ ଜଘନ୍ୟ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି ବୋଲି ବୋଲିବାକୁ ହେବ । ପୃଥିବୀରୁ କଳା ଗୋରା ଭେଦ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଚିତ୍କାର ଉଠିବା ବେଳେ ଆଜି ଓଡ଼ିଆ ଆର୍ଯ୍ୟ ନେତା, ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତାରେ ଅନ୍ଧ ହୋଇ, ହୀନ କଳୁଷିତ ମନୋବୃତ୍ତିରେ ଆଦିବାସୀ ଆତଙ୍କବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ।

ଆଜି ଯଦି ଆଦିବାସୀଙ୍କଠାରେ ଆଦି-ବାସୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନରେ ଆମର ଅତୀତର ଅନ୍ଧ ଆତ୍ମମର୍ଯ୍ୟାଦା ଭୁଲିବାକୁ ହୁଏ ତେବେ ସେଥିପାଇଁ ଆମକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ହେବ ।

ଆଜି ଆମ ଆଗରେ ଆର୍ଯ୍ୟ ଅନାର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ଆଦିବାସୀ, ଅନ୍ତ୍ୟବାସୀର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ସଭ୍ୟତା ଆର୍ଯ୍ୟର ସଭ୍ୟତା ନୁହେଁ—ଓଡ଼ିଶାର ଜଗନ୍ନାଥ ଆର୍ଯ୍ୟର ଦେବତା ନୁହେଁ—ଓଡ଼ିଶାର ବଡ଼ଠାକୁର ଶବରରେ ଦେବତା—ଓଡ଼ିଶାର ରକ୍ତ ଅନାର୍ଯ୍ୟର ରକ୍ତ । ଅନାର୍ଯ୍ୟ ବୋଲି କହି ଆପଣାକୁ ଖର୍ବ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆର ପୌରୁଷ ଖର୍ବ ନହେଉ । ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦ ଘୃଣ୍ୟ ନୁହେଁ । ଅନାର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତା ଆର୍ଯ୍ୟ ସଭ୍ୟତାଠାରୁ ନୀଚ ନୁହେଁ । ମୂର୍ଖ ଅନାର୍ଯ୍ୟକୁ ଯେତେ ହୀନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁ ପଛକେ ଇତିହାସ, ମନୁଷ୍ୟର ଜ୍ଞାନ ତାହା କ୍ରମେ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ଏବଂ କରିବ ।

ଉତ୍କଳର ଆର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ; ଯେଉଁ ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ଧ ଲୋକେ ଆର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅନାର୍ଯ୍ୟର ଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଶ ଦ୍ରୋହୀ, ସମାଜ ଦ୍ରୋହୀ ମାନବ ଦ୍ରୋହୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ପଶୁ ଆଖ୍ୟା ଦେବା ଉଚିତ ।

—*—

Digitized by srujanika@gmail.com

କଥା ଓ ମଞ୍ଜି

ବ୍ରାଟଲ୍ସର ଭଟ୍ଟାଳଟରେ ଛଳା ପ୍ରଦର୍ଶନୀ—ସଂବାଦ

…ଗୋସ୍ୱଙ୍କ ଅମଳ ଗଳ୍ପ—ଏଣିକି ଛଳାଙ୍କ ଦର୍ଶନୀ ଗ୍ରନ୍ଥ ।

\+ \+ \+

ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ୍ ?—ସୂଚନା

…ଉପର ବଉଡ଼ା ଖସୁଚ୍ଛି ।

× × ×

ପଟେଲ ପାଣ୍ଠିକୁ ଦାନ—ସ୍ୱସାବ

…ମାର୍ଗଶିର ମାସେ, ଉତ୍ତରାୟଣରେ, ଚତୁର୍ଥୀ ତିଥୌ ଶତଭିଷା ନାମ ନକ୍ଷତ୍ରେ—ଭରଦ୍ୱାଜ ଗୋତ୍ରେ ଶ୍ରୀ…ଥୁକୁଲ ।

\+ × +

ଇନାମ ଦାରଙ୍କ ସଭା—ସଂବାଦ

…ଇମାନ ଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ?

\+ × +

କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୈତ୍ରୀ ଶିଥିଳତା ଦେଖା ଯାଉଛି ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କ ଅଗ ମନରେ ବଦ୍ଧମୂଳ ହେଉ—ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର

…ବିନା ତେଲ ମର୍ଦ୍ଦନରେ ?

\+ \+ \+

ଭାରତର ଭାଗ୍ୟ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କ ହାତରେ—ଇତି ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ପକ୍ୱାସା ।

…ହାତ ଗଣ୍ଠିରେ ନୁହେଁତ ?

× × ×

ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସନରେ ଏ ଅରାଜକତାର ପ୍ରତିକାର କଣ ?—ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ କାନନଗୋ

…ମହତାବଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀରୁ ଛାଡି ରଙ୍ଗା କରଦେବା

× × ×

ବନ୍ତ (ମହତାବଙ୍କ ଥାନା) ରେ ହରିଜନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର—ସଂବାଦ

…ଜାଗଣି ହରି ବନ୍ତ ଘୋଡ଼ କଟକରେ ରହିଲେଣି ।

× × ×

"ମୋ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜଘନ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର ହେଉଛି ।"—ଇତି ଗଡ଼ଜାତ ନେତା ପବିତ୍ର ମୋହନ

… ସେ କଣ ଅପବିତ୍ର ହେଲେ କି ?

× × ×

"ପଦେ—" ଦୈନିକ ଆଶା

…ନା ହାଣ୍ଡି ?

× × ×

"ଦୈନିକ ଆଶା" ନବ କଳେବର—ତାଙ୍କ ମାନେଜର

…ସାପ୍ତାହିକ, ଦୈନିକ ବା ଘଣ୍ଟାକ ଆଶା ହେବ କେବେ ?

\+ × +

ବାହା ନଗାରେ ପୁଲିସ ଜମିଦାରଙ୍କ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ

…ଖାଲି ବାହା ନା ହାତ ଗୋଡ଼ ବି ଲଗାଇଥିଲ ସାଥୀ ?

× × ×

ରଜାଙ୍କ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗିଛି—ଇତି ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ

ଥିଲରୁ ତ ଭାଙ୍ଗିଲା—ତମର ନ ଭାଙ୍ଗେ

× + ×

ରାଜପ୍ରେମ ପ୍ରତି ସାବଧାନ—ମୁକ୍ତିଯୁଦ୍ଧ

…ତା ପ୍ରତିକ କି ଜୁହାର ହେଉଛି ବାରବାର

× + ×

"ସ୍ୱାଗତ ପଟେଲ"—ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର ମାନଙ୍କ ସମ୍ପାଦକୀୟ

…ସ୍ୱାଗତ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜା । ଇତି ଉଗବାଃ ।

× + ×

ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରତିପତ୍ତି ଥିଲେ ଆମର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିପତ୍ତି ଅଛି—ପତ୍ରାଙ୍କ ପ୍ରତି ମହତାବ

…ଆପଣ ଦେଉଳ ତୋଳିଲେ ଆମେ—

\+ + +

ଆମ କ୍ଷତି, କ୍ଷତି ଅଚିନାନ୍ତ—ମହତାବଙ୍କ ତାଣ୍ଡବ ଭାଷା ।

…ଇଥାଗି ଗୋଟି ସାଗରେ ଉପାଳ ପାରୁଛ ବନ୍ଧୁ ।

\+ × +

କଂଗ୍ରେସର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିର୍ଜ୍ଜୀବ ଲୋକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନୀରସ ମନ୍ତ୍ର ହୋଇଛି—ପଞ୍ଚାଭ

…ଓଡ଼ିଶା କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାଇନ ମିଳେ ମହତାବ ଜୀବନ୍ୟାସ ଦେଇଛନ୍ତି ।

× + +

କଂଗ୍ରେସର ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ ପ୍ରସ୍ତାବ ରୁଫୀ ଦେବାରେ ଆଗରେ ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ସତ୍ୟ ଓ ସଟୁର୍ଷ୍ଟ ପରୀଣ ବଳି ପଡ଼ିଲା—ଇତି ପଞ୍ଚାଭ

…କେବଳ ଆଘ୍ରାଣଂ

× × ×

ମୋ ଉପରେ ବ୍ୟଥା ଚଉକ ପକାଉଛନ୍ତି—ଇତି ପବିତ୍ର ମୋହନ ।

…ହରେ ହରେ—କୃଷ୍ଣ ଚଉକ । ରାଧାଚଉକ ନୁହେଁ

× × ×

"ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଯୁବକ ପ୍ରାଣର ସମସ୍ତ ଉନ୍ମାଦନା ନୁହେଁ ।"—ଇତି ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଟୀକା

…ଉନ୍ମାଦନାର ପ୍ରତିକାର ଭାର ମହତାବଙ୍କ ଉପରେ

\+ × ×

ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକେ ସମୟର ଗତି ଅନୁସାରେ ଚାଲି ଥାଆନ୍ତି—ଇତି ମହତାପୀ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ।

…ମେଘ ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ, ଛତା ସେଇ ଆଡ଼କୁ—ଇତି ବୁରୁଝାଙ୍କ ଛନ୍ଦ

\+ + +

ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ 'ସମାଜ' ବାଦ ସ୍ଥାପନା—ଅସାମରେ ଜୟ ପ୍ରକାଶ

'ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର' ବାଦ ନୁହେଁ ? 'କୃଷକ' ବାଦ ?

\+ + +

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରିୟାର ଜବାବ

(୯୭ଶ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେବେ" କବିତାର ଉତ୍ତର)

ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେବେ ଜୀବନ ପ୍ରିୟର
ହୃଦିଲଗ୍ନ ହାଫ୍ ନେଟ,
ବିରହ-ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ହୋଇ କିଆଁ
ମରୁଥାନ୍ତି ଅହର୍ନିଶ ?
ମେଣ୍ଟାଇ ନାଅନ୍ତି ଅଧରର ତୃଷ୍ଣା
ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତା ମୋ ଜୀବନର ଆଶା
ସାର୍ଥକ ହୁଅନ୍ତା କୁଆଁର ପୁନେଇଁ
ନିର୍ଜଳା ଉପବାସ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ପ୍ରିୟ ଭାନହୁବଲ
ବିଲମ୍ବିତ ଗାଲମୁଚ୍ଛ,
ସାରା ଜୀବନଟା ଅକୁଳ ପରାଣେ
ଝୁରନ୍ତି କାହିଁକି ତୁଚ୍ଛା ?
ହୋଇ ଥାନ୍ତି ଯଦି ଅସଲ ଏସେନ୍ସ
ପାରନ୍ତେ କି ଏଣ୍ଡ ମୋହର ରୋମାନ୍ସ
ପେଶଲ ଗଣ୍ଡର ଉଷ୍ଣ ପରଶ
ପାଉଥାନ୍ତି ମନଇଚ୍ଛା ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ପ୍ରିୟଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ
ସ୍ନୋ ପାଉଡର କ୍ରୀମ,
ଜୀବନଟା ସିନା ହୁଅନ୍ତା ମୋହର
ବେଦୁଇନ-ଦେଶ-ଡ୍ରୀମ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ମୁହିଁ ସିଗାରେଟ
ନବ୍ୟ ଜଗତର ସଭ୍ୟତା ନିରେଟ
ଜାଳିଦେଇ ପ୍ରାଣ, ପିଅନ୍ତି ତ ଥରେ
ଓଠାଧରୁ ପ୍ରେମ ଷ୍ଟ୍ରୀମ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି କୁଞ୍ଚିତ କେଶରେ
ଜରମାନୀ ପେଲ୍‌ଟ କ୍ୟାପ୍
କଳ୍ପନା ବାସ୍ତବ ମଝିରେ କି ଅଉ
ରହିଯାନ୍ତା ଏତେ ଗ୍ୟାପ୍ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ହାତ ବନ୍ଧା ଘଡ଼ି
ଭିଡ଼ି ମୁଁ ଧରନ୍ତି କର ହରଡଡ଼ି ।
ରିମ୍‌ଲେଶ୍ ଫ୍ରେମ ହୋଇ ମୁଁ ନାକରେ
ଝରନ୍ତି ଇନକିଲାବ୍ ।
ଛତ ପକେଟର ଗୋଲାପୀ କାଗଜ
ଥାଆନ୍ତି ଯଦି ମୁଁ ହୋଇ,
ମୋ ପ୍ରିୟ ହାତର ପିଠେ ଫାଉଣ୍ଟେନ
ଯାଆନ୍ତା ମୋ ବୁକେ ବହି ।

ମୋ ପ୍ରିୟ ହୃଦର ପ୍ରଣୟ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ
ଶର ବିରହର ତପତ ନିଶ୍ୱାସ
ମୋର ବୁକୁ-ତଳ ଯାତନା ସକଳ
ନିଅନ୍ତା କ୍ଷଣକେ ଧୋଇ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ମୋ ପ୍ରିୟତମର
କେଟେରସ୍ ଫିଲ୍ମବଲ,
ଲୁଚି ମୁଁ ନାଅନ୍ତି ବକ୍ଷପଟରେ ମୋ
ପ୍ରିୟତମ ସ୍ୱୀଟ୍ ଡଲ ।
ଠେପଟେଭେବେଲେ ପ୍ରିୟ ନିଷ୍ଠୁର କୁଞ୍ଜରେ
ଅଧ ନିମିଳିତ ମୁଗ୍ଧ ଆଖିରେ
ଅଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତେ ଅକୁହା ବେଦନା,
ପ୍ରାଣେ ତା କରନ୍ତି ଫିଲ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ପ୍ରିୟ ଉଦ୍ୟାନର
ମିଠା ମିଠା ନାଲି ରୋଜ
କେତେ ଆତରରେ ଚୁମ୍ବନ୍ତି ତାଙ୍କ
ସଲଜ ସୁନ୍ଦର ନୋଜ୍
ନୀତି ନୀତି କେତେ ଝରୁଥାନ୍ତା ପରା
କୁମାରୀ କୋମଳ ବକ୍ଷେ ମୋ ଅସରା
ତରୁଣ-ଜୀବନ-ଅସିଲ-ପ୍ରେମର
ମନ ମତାଣିଆ ଡୋଜ୍ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ନଭେଲ ବହିର
ଖଣ୍ଡିଏ ପୁରୁଣା ପେଜ ।
ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣର ପ୍ରଣୟ ସାଗର
ମଝିରେ ଯେଉଁଠି ବ୍ରିଜ୍
ଦଣ୍ଡିଏ ଯାଗାରେ ପ୍ରିୟ ଦୁଇ ଘଡ଼ି
ବାର ବାର ଥର ଥର ତାକୁ ପଢ଼ି
ସ୍ମୃତି ରଙ୍ଗରେ ଫିଟାଇ ଦିଅନ୍ତେ
ପ୍ରେମର ମଟୁଆ ମେଜ୍ ।
ପ୍ରିୟ ପେଟ୍‌ଶଜ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଯଦି
ଟେକ୍‌ସଟବୁକ୍ ହୋଇ ଥରେ,
ପାଆନ୍ତି ତ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗର ପରଶ
ଛ ମାସ ବରଷକରେ ।
ଅସନ୍ତା ତ ଦିନେ ଛୁଟି ଏକ୍ସମାସ
ସେସନର ଶେଷ ଏପ୍ରିଲ ମାସ
ଅସନ୍ତା ପରୀକ୍ଷା ନାଶନ୍ତା ବେଦନା
ମିଡ୍ ନାଇଟ ଲାଇଟରେ ।

ଶ୍ରୀ ଭୀମଚରଣ ମଲ୍ଲିକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଝୋଷାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

'ହୁଁ, ତାପରେ କଣ ହେଲା ?' ମୁଁ ପଚାରିଲି।

'ତା ପରେ ? ହଁ। ତା'ପରେ ସାରା ଅଖର ହୋଇଗଲା। ଘରଅଡ଼ୁ ବାହାବାହା ବାହାବାହା ପଡ଼ିଲା। ବୋପା ଥିଲେ— ନାନା ଯେତେବାପା ହୁଁ ଯେତେବାପା ତାଙ୍କ ଗାଦିରୁ ଉଠିପଡ଼ି, ଧାଡ଼ିରୁ ହୀରା ମୁଦିଟା କାଢ଼ି ସେ ଓସ୍ତାଦଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଠିରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲେ। ସେ ଗାଉଥିଲେ— ତୋଡ଼ି।

ଶୁଣିଥିଲି ଓସ୍ତାଦ ମୁହଁ ଦେଖି କରି ବର୍ଷ ଥାଆନ୍ତି ତୁନିହୋଇ। ଧ୍ୱୁପଦ ତାଙ୍କ ପାଳି ପଡ଼ିଲା। ଯନ୍ତ୍ର ତାନପୁରା ଖଞ୍ଜା। ସିଏ ବା ଦାଦରା। ସମସ୍ତେ ଭାବିଲେ—ଏଥର ତ ନୁଆ କଣ। କାହିଁ ମୁହଁରେ ପଡ଼ି ନ ଯାଉଛୁ।

"ଯାହାହେଉ, ବିଦେଶୀ ମୁସାଫିର ଲୋକ, ଅଭ୍ୟାଗତ। ନ ଶୁଣିଲେ ଅପମାନ ମଣିବ। ଆମକୁ ବା କି। ସମସ୍ତେ ଧୀର ହୋଇ ବସି ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ।"

ଆଳାପ ଚାଲିଲା। ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସ ପବନ ନିରୁଦ୍ଧ କରିଛି। ଗୁଳୁଗୁଳା ଗରମ। ଗ୍ରୁହୁଁ ଗ୍ରୁହୁଁ ସିର ସିରଅ ଦକ୍ଷିଣା ପବନ ଝପଟି ଆସିଲା। ନିରେଳ ବସନ୍ତ ହାଉଆ। ଲୋକେ ଚଟିକା ହୋଇ ଏଣେ ତେଣେ ଚାହିଁଲେ।"

"କହିଲେ ତମେ ପରତେ ଜବନ ମୋ ଆଖିରେ ଦେଖିବା କଥା—ଅନେ ନିବେଇବା କଥା। ଗ୍ରୁହୁଁ ଗ୍ରୁହୁଁ ଲଣ୍ଡା ଆମ୍ବଗଛ ଗୁଡ଼ାକ କଅଁଳ ଉଠିଲେ। ହନୁମନ୍ତ କୁହୁକ ଦେଖିଛ ? ଆମ୍ବ ଠାକୁର ପୋତ ଢେଲା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କମିତ ... କରିଦେବ, ସେସ ଗଛ ଗ୍ରୁହୁଁ ଗ୍ରୁହୁଁ ବଢ଼ିନ ... ଫଳ ଫଳେ, ଆମ୍ବ ପାଚେ ... ମିଠା। ଛନକା ଛନକା ... ।

... ପଚାରିଲି କି ରାଗ ଗାଇଲା କି ସେ ଓସ୍ତାଦ ?

ମାମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ "ଅରେ ... !"

ମୁଁ କହିଲି, "ରାଗ ରାଗିଣୀର ଯଦ ... ସ୍ୱା ... ଅମର ଯାହା ... ଦେଇ ରଙ୍ଗ ଗୀତ ଗାଇ ତ ... ଥିଲେ।"

ମାମୁ କହିଲେ, 'ନ ହେବ ... ? ଏଡ଼େ ସେ ରାଗର ଅସଲ ... ଯାଉଥିଲେ। ସେ କେଲ୍ଥଉ ... ।

"ମୁଁ— ଅଛା ଏଇ ଯେ ... ଝଡ଼ ବାଅ ... ଖରା, ଉଗ୍ର ସବୁର ପଛରେ ... ରାଗ ... ରାଗିଣୀ ରହିଛି ? ମାମୁଁ— ... ! ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥିତ, ପ୍ରଳୟ ସବୁ ... ଏହାର ବଳରେ।

... । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ... କଥା ? ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଆଖିରେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ ବି ବାପାଙ୍କଠୁଁ ଆଉ ଆଉ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଛି ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ। ତେବେ ଶୁଣ। ଏତିକି କହି ମାମୁ ଝାଡ଼ି ଝୁଡ଼ି ହୋଇ ଉଠି ବସିଲେ। ଧଡ଼ିକୁ ରଣିକୁ ବାହାରିଲେ।

ମାମୁ କହିଲେ, "ସେ ମୋ ଜନ୍ମ ଆଗରୁ। ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ମା ପେଟରେ ଥାଏ। ବାପା ଥିଲେ ଭାରି ଶିକାରୀ। ଦିନେ ଶିକାରକୁ ଯାଇ ଚିତା ହାତରେ ଲେଉଟି ଆସିଲେ। ମିଛାକ ଭାରି ଖରାପ। ବୈଠକ ଖାନାରେ ତ ନିତ ସଙ୍ଗୀତ ମଜଲିସ ବସେ। ବାପା ସେଦିନ ଥକାରେ ହେଉ ବା ମନ ଦୁଃଖ-ରୁ ହେଉ ମଜଲିସକୁ ଗଲେ ନାହିଁ। ଜଣେ କର୍ଣ୍ଣାଟୀ ଓସ୍ତାଦ ଥାଆନ୍ତି, ସେ ବାପାଙ୍କର ସାଙ୍ଗ। ସେ ଯାଇ ଡାକିଲେ। ବାପା ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ସବୁ କଥା, ଶୁଣି ସେ କହିଲେ, "ଏଥିପାଇଁ ଏତେ ମନ-ଦୁଃଖ ! ଆଛା ମୁଁ କାଲି ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି ଜଙ୍ଗଲକୁ। ଗୋଟାଏ ଗଛ ଉପରେ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧି ଦେବ। ସେଇଠି ବସି ମୁଁ ବଇଁଶୀ ବଜେଇବି; ପଲ୍ଲକୁ ପଲ୍ଲ ଜନ୍ତୁ ଆପେ ଆସି ଜୁଟିବେ। ସେଇଠି ତୁମ ମନ ଇଚ୍ଛା ଶିକାର କରିବ।

କଥାଟା କିନ୍ତୁ ଛପି ରହିଲା ନାହିଁ। ଘରଅଡ଼େ ପ୍ରଚାର ହୋଇ ଗଲା। ଏପରି ସହଜ ଶିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ଲୋଭରେ ଯେ ପାରିଲା ସିଏ ଶିକାର କରିବାକୁ ସଜ ହେଲା। ଏକଥା ଯାଇ ଆମ ଜେଜେଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା। ସେ ଥିଲେ ଯେପରି ରସିକ ସେହିପରି ପରମାର୍ଥୀ। ଚବିଶ ଏକାଦଶୀ, ଷଡ ଜୟନ୍ତୀ କରନ୍ତି। ବାପାଙ୍କ ଜୀବ ହତ୍ୟା କରିବାଟା ତାଙ୍କର ପସନ୍ଦ ନୁହେଁ। କେବଳ ରାଜବଂଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରଖି ମୃଗ ମାଂସ ପବିତ୍ର ବୋଲି ଖାଆନ୍ତି। ସଂକ୍ରାନ୍ତି, ପୁନେଇ, ଅମାବାସ୍ୟା ଛାଡ଼ି। ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ମହାରାଜ ! କ୍ଷତ୍ରିୟ ଧର୍ମ ତ୍ୟାଗ କରୁଛନ୍ତି। ବଇଁଶି ବଜେଇ ଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ଜୁଟେଇ ମାରିବା। ମହାପାପ। କିନ୍ତୁ ବାପା ଥିଲେ ଭାରି ଏକଜିଦିଆ, ଉଗ୍ରମେଜା ଲୋକ। ଜେଜେ ହେଲେଣି ବୁଢ଼ା, କାଳେ ତାଙ୍କ କଥା ନ ରଖିବେ,—ଅପମାନ ହେବ, ବଡ଼ ଅଡ଼ୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ। ଆଉ ଜଣେ ଓସ୍ତାଦ ଥାଆନ୍ତି ସେତେବେଳେ, ସେ ବୁଢ଼ା ଓ ସନ୍ୟାସୀ, କାଶୀରେ ତାଙ୍କ ମଠ। ଜେଜେଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ସେ। ସଂଗୀତ ଗାଆନ୍ତି ନାହିଁ। ଗାଇଲେ ଖାଲି ରାମ ନାମ ଭଜନ କରନ୍ତି। ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି ଯେ, ମୁଁ କେଉଁଟାଏ ହେବା ଯାଏ ସେ ଜୀବ ଥିଲେ। ସେ ଦେହ ଛାଡ଼ିଲେ ବ୨୪୨- ପରେ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରିୟାର ଜବାବ

(୧୭ଶ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେବେ" କବିତାର ଉତ୍ତର)

ହୋଇଥାନ୍ତି ଯେବେ ଜୀବନ ପ୍ରିୟର
ହ୍ୱାଇଟ୍‌ଲଙ୍ଗ ହାଫ୍ ନେଟ,
ବିରହ-ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ହୋଇ କିଆଁ
ମରୁଥାନ୍ତି ଅହର୍ନିଶ ?
ମେଣ୍ଟାଇ ନିଅନ୍ତି ଅଧରର ତୃଷା
ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତା ମୋ ଜୀବନର ଆଶା
ସାର୍ଥକ ହୁଅନ୍ତା କୁଆଁର ପୁନେଇଁ
ନିର୍ଜଳା ଉପବାସ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ପ୍ରିୟ ଜାନନ୍ଦୁଙ୍କ
ବିଲମ୍ବିତ ଗାଲମୁଛ,
ସାରା ଜୀବନଟା ଅକୂଳ ପରାଣେ
ଭାବନ୍ତି କାହିଁକି ତୁଚ୍ଛା ?
ହୋଇ ଥାନ୍ତି ଯଦି ଅସଲ ଏଟସନ୍‌ସ
ପାରନ୍ତେ କି ଏଡ଼ି ମୋହର ରୋମାନ୍‌ସ
ପେଶଲ ଗଣ୍ଡର ଉଷ୍ମ ପରଶ
ପାଉଥାନ୍ତି ମନଇଚ୍ଛା ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ପ୍ରିୟଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ
ସ୍ନୋ ପାଉଡର କ୍ରିମ,
ଜୀବନଟା ସିନା ହୁଅନ୍ତା ମୋହର
ବେଦୁଇନ-ଦେଶ-ଡ୍ରିମ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ମୁହିଁ ସିଗାରେଟ
ନବ୍ୟ ଜଗତର ସଭ୍ୟତା ନିଟରେଟ
ଜାଳିଦେଇ ପ୍ରାଣ, ପିଅନ୍ତି ତ ଥରେ
ଓଠାଧରୁ ପ୍ରେମ ଷ୍ଟ୍ରିମ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି କୁଞ୍ଚିତ କେଶରେ
ଜରମାନୀ ଫେଲ୍‌ଟ କ୍ୟାପ୍
କଳ୍ପନା ବାସ୍ତବ ମଝିରେ କି ଆଉ
ରହିଯାନ୍ତା ଏତେ ଗ୍ୟାପ୍ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ହାତ ବନ୍ଧା ଘଡ଼ି
ଭିଡ଼ି ମୁଁ ଧରନ୍ତି କର ହରଘଡ଼ି ।
ରିମ୍‌ଲେଶ୍ ଫ୍ରେମ ହୋଇ ମୁଁ ନାକରେ
ଝୁଲନ୍ତି ଇନକିଲପ୍ ।
ଛୁଟ ପକେଟର ଗୋଲାପୀ କାଗଜ
ଟାରନ୍ତି ଯଦି ମୁଁ ହୋଇ,
ମୋ ପ୍ରିୟ ହାତର ପିଠ ଫାଉଣ୍ଟେନ
ଯାଆନ୍ତା ମୋ ବୁକେ ବହି ।

ମୋ ପ୍ରିୟ ହୃଦର ପ୍ରଣୟ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ
ଚିର ବିରହର ତପତ ନିଶ୍ୱାସ
ମୋର ବୁକୁ-ତଳ ପାଉନା ସକଳ
ନିଅନ୍ତା କ୍ଷଣକେ ଧୋଇ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ମୋ ପ୍ରିୟତମର
କେଟେସ ଫିଲ୍ମ ବଲ,
ଛପି ମୁଁ ନିଅନ୍ତି ବକ୍ଷପଟେ ମୋ
ପ୍ରିୟତମ ସ୍ନାପ୍ ଉଇଲ ।
ଶେଯଛେବେଳେ ପ୍ରିୟ ନିଭୃତ କୁଟୀରେ
ଅଧ ନିମିଳିତ ମୁଗ୍ଧ ଆଖିରେ
ଅଜାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତେ ଅକୁହା ବେଦନା,
ପ୍ରାଣେ ତା କରନ୍ତି ଫିଲ୍ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ପ୍ରିୟ ଉଦ୍ୟାନର
ମିଠା ମିଠା ନାଲି ରୋଜ
କେତେ ଆଦରରେ ଚୁମ୍ବୁଥାନ୍ତି ତାଙ୍କ
ସଲଜ ସୁନ୍ଦର ନୋଜ୍
ନୀତ ନୀତ କେତେ ଝରୁଥାନ୍ତା ପରା
କୁମାରୀ କୋମଳ ବକ୍ଷେ ମୋ ଅସରା
ତରୁଣ-ଜୀବନ-ଅସିଲ-ପ୍ରେମର
ମନ ମତାଣିଆ ଡୋଜ୍ ।
ହୋଇଥାନ୍ତି ଯଦି ନଭେଲ ବହିର
ଖଣ୍ଡିଏ ପୁରୁଣା ପେଜ ।
ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣର ପ୍ରଣୟ ସାଗର
ମଝିରେ ଯେଉଁଟି ବ୍ରିଜ୍
ଦଣ୍ଡକ ଯାଗାରେ ପୂରା ଦୁଇ ଘଡ଼ି
ବାର ବାର ଥର ଥର ତାଙ୍କୁ ପଢ଼ି
ମୃଦୁ ରାଇଜରେ ପିଠାଇ ଦିଅନ୍ତେ
ପ୍ରେମର ମଟୁଆ ମେଜ୍
ପ୍ରିୟ ସେଠ୍‌ଚିଜ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଯଦି
ଟେକ୍‌ସଟବୁକ୍ ହୋଇ ଥରେ,
ପାଆନ୍ତି ତ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗର ପରଶ
ଛ ମାସ ବରଷକରେ ।
ଅସନ୍ତା ତ ଦିନେ ଛୁଟି ଏକସ୍‌ମାସ
ସେସନର ଶେଷ ଏପ୍ରିଲ ମାସ
ଅସନ୍ତା ପରୀକ୍ଷା ନାଶନ୍ତା ବେଦନା
ମିଡ୍‌ନାଇଟ ଲାଇଟରେ ।

ଶ୍ରୀ ଭୀମଚରଣ ମଲ୍ଲିକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଘୋଷାମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

'ହୁଁ, ତାପରେ କଣ ହେଲା ?' ବହିଲି ।

'ତା ପରେ ? ହଁ । ତା'ପରେ ବାପା ଅଖର ହୋଇଗଲା । ସ୍ୱରଅଭ୍ୟା କ୍ୟାବାତ୍ କ୍ୟାବାତ୍ ରଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ବାପା ଅମଳ—ନାନା ଯେତେବାପା ହଁ ଯେତେବାପା ତାଙ୍କ ଗାଦରୁ ଉଠିପଡ଼ି, ଧାଡିରୁ ଧାଇଁ ମୁଦଟା କାଢି ସେ ଓସ୍ତାଦଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଳିରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲେ । ସେ ଗାଉଥିଲେ—ତୋଡ଼ି ।

ସ୍ୱଅଳୀଆ ଓସ୍ତାଦ ମୁହଁ ଉଠ୍ୟ କରି ବସି ଥାଅନ୍ତି ତ୍ରିକାଳେ । ଧ୍ୟାପରେ ତାଙ୍କ ପାଳି ପଡ଼ିଲା । ଯନ୍ତ୍ର କବାଲି ତାନପୁରା ଖଞ୍ଜି । ସିଏ ବା ଉଦାସ । ସମସ୍ତେ ଭାବିଲେ—ଏଥିରେ ନବିଆ ନାଚ କଣ । କାହୁଁ ମୁହଁରେ ଥଟ କଥାକୁ ଯାଉଛି ।

"ଯାହାହଉ, ବିଦେଶୀ ମୁସାଫିର ଲୋକ, ଅଭ୍ୟାଗତ । ନ ଶୁଣିଲେ ଅପମାନ ମଣିବ । ଆମକୁ ବି ନିନ୍ଦା । ସମସ୍ତେ ଧୀର ହୋଇ ବସି ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।"

ଅଳାପ ସ୍ୱଲିଲା । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସ ପବନ ନିରୁଞ୍ଝ କରିଛି । ଗୁଡ଼ିମୁଳ ଗରମ । ସ୍ୱହୁଁ ସ୍ୱହୁଁ ସିବ ସିରଅ ଦକ୍ଷିଣା ପବନ ଝପଟେ ଅସିଲା । କିରେଳ ବସନ୍ତ ହାଉଅ । ଲୋକେ ତଟସ୍ଥା ହୋଇ ଏଣେ ତେଣେ ସ୍ୱହୁଁଲେ ।"

"କହୁଲେ ତମେ ପରତେ ଜବନ ମୋ ଅଖିରେ ଦେଖିବା କଥା—ଅଙ୍ଗେ ନିବେଦିବା କଥା । ସ୍ୱହୁଁ ସ୍ୱହୁଁ ଲଣ୍ଡା ଅମ୍ବଗଛ ଗୁହ୍ଳକ କଅଁଳ ଜୁଠିଲେ । ସାତୁମ୍ବଡ଼ ଲୁହୁକ ଦେଖିଛ ? ଅମ୍ବ ଠାକୁର ପୋତ କେଳା ସବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କମିତ ସାହୁଦିଏ, ନସ ଗଛ ସ୍ୱହୁଁ ସ୍ୱହୁଁ ବଢ଼ି ଚାଲିଲେ, ଫୁଲ ଫୁଟିଲେ, ଅମ୍ବ ପାରେ ଠାକୁ ଗହ ମିଠା । ଛନକା ଛନକା ନିଳା ନାଲି ଦେଖିଲା ।

ବା ପଗୁରିଲା କି ସ୍ୱଗ ଗାଇଲା କି ସେ ଓସ୍ତାଦ ?

ମାମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ "ଅରେ ବସନ୍ତ ନ !"

ମୁଁ କହିଲି, "ରାଗ ରାଗିଣୀର ଯଦି ଥିବ ସ୍ୱର ତେବେ ଅମର ଯାହା ମଧ୍ୟ ରୋମାଞ୍ଚିତ ପାରମ୍ପରିକ ଗୀତ ଗାଇ ତ କାନ୍ଦି ପାଉଥିଲା।"

ମାମୁ କହିଲେ, 'ନ ହେବ କାହିଁକି ? ଏକା ସେ ସ୍ୱରର ଅସଲ ହୁନ ଜାଣି ପାରିଲେତ । ସେ କେଲ୍‌ଅଭ୍ୟ ଏବେ କେଉଁ ଜାହାନ୍ତି !

"ମୁଁ— ଅଛା ଏଇ ଯେ ମେଘ ବର୍ଷୁଛି, ଝଡ଼ ବାଅ ବହୁଛି, ଗଛ, ଉପ ସବୁର ପଛରେ କେଉଁ ରାଗ ରାଗିଣୀ ରହିଛି ? ମାମୁଁ—ନାହିଁ କିଏ କହିଲା ! ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥିତି, ପ୍ରଳୟ ସବୁ ସଙ୍ଗୀତରେ ଏହାର ଚାଳନା ।

ଶୁଣିବ । ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ! ରାଗିଣୀର ଅନ୍ତରାଳ କଥା ? ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଅଖିରେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ ବି ବାପାଙ୍କଠୁଁ ଆଉ ଆଉ ବୁଢାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଣିଛି । ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ । ହେଇ ଶୁଣ । ଏତିକି କହୁ ମାମୁ ଝାଡି ଝୁଡ଼ି ହୋଇ ଉଠି ବସିଲେ । ଧଡି କାରଣକୁ ବାହାରିଲେ ।

ମାମୁ କହିଲେ, "ସେ ମୋ ଜନ୍ମ ଅଗରୁ । ମୁଁ ବୋଧ ହୁଏ ମା ପେଟରେ ଥାଏଁ । ବାପା ଅମଳ ଥିଲେ ସ୍ୱର ଶିକାରୀ । ଦିନେ ଶିକାରକୁ ଯାଇ ଦୁଇଟା ହାତରେ ଲେଉଟି ଅସିଲେ । ମିଛାକ ସ୍ୱର ଖରାପ । ବୈଠକ ଖାନାରେ ତ ନିତ ସଙ୍ଗୀତ ମଜଲିସ୍ ବସେ । ବାପା ସେଦିନ ଥକାରେ ହେଉ ବା ମନ ଦୁଃଖରୁ ହେଉ ମଜଲିସ୍‌କୁ ଗଲେ ନାହିଁ । କାଶୀ କଣ୍ଟାଁଠୀ ଓସ୍ତାଦ ଥାଅନ୍ତି, ସେ ବାପାଙ୍କର ସାଙ୍ଗ । ସେ ଯାଇ ଡାକିଲେ । ବାପା ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ସବୁ କଥା, ଶୁଣି ସେ କହିଲେ, "ଏଥି ପାଇଁ ଏତେ ମନ-ଦୁଃଖ ! ଅଛା ମୁଁ କାଲି ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବି ଜଙ୍ଗଲକୁ । ଗୋଟାଏ ଗଛ ଉପରେ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧି ଦେବ । ସେଇଠି ବସି ମୁଁ ବଇଁଶୀ ବଜାଇବି; ପଲକୁ ପଲ ଜନ୍ତୁ ଆପେ ଆସି ଜୁଟି ହେବେ । ସେଇଠି ତୁମେ ମନ ଇଚ୍ଛା ଶିକାର କରିବ ।

କଥାଟା କିନ୍ତୁ ଛପି ରହିଲା ନାହିଁ । ସ୍ୱରଅଡ଼େ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ଗଲା । ଏପରି ସହଜ ଶିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ଲୋଭରେ ସେ ପାରିଲା ସିଏ ଶିକାର କରିବାକୁ ସଜ ହେଲା । ଏକଥା ଯାଇ ଅମ ଜେଜେଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ଥିଲେ ଯେପରି ରସିକ ସେହି ପରି ପରମାର୍ଥୀ । ଚବିଶ ଏକାଦଶୀ, ଷଡ ଜୟନ୍ତୀ କରନ୍ତି । ବାପାଙ୍କ ଜୀବ ହତ୍ୟା କରିବାଟା ତାଙ୍କର ପସନ୍ଦ ନୁହେଁ । କେବଳ ରାଜବଂଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷି ମୃଗ ମାଂସ ପବିତ୍ର ବୋଲି ଖାଅନ୍ତି । ସଂକ୍ରାନ୍ତି, ପୁନେଇ, ଅମାବାସ୍ୟା ଗୁଡ଼ । ଏକଥା ଶୁଣି ସେ ମହାରାଜ ! କ୍ଷତ୍ରିୟ ଧର୍ମ ତ ଯା ନୁହେଁ । ବଇଁଶୀ ବଜାଇ ଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ଜୁଟି କରି ମାରିବା ମହାପାପ । କିନ୍ତୁ ବାପା ଥିଲେ ଭାରି ଏକଜିଦିଆ, ଉଗ୍ରମେଜା ଲୋକ । ଜେଜେ ହେଲେଣି ବୁଢା, କାଳେ ତାଙ୍କ କଥା ନ ରହେ,—ଅପମାନ ହେବ, ବଡ ଅଡୁଆରେ ପଡ଼ିଲେ । ଅଉ କଣେ ଓସ୍ତାଦ ଥାଅନ୍ତି ସେତେବେଳେ, ସେ ବୁଢା ଓ ସନ୍ୟାସୀ, କାଶୀରେ ତାଙ୍କ ମଠ । ଜେଜେଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ସେ । ସେ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଗାଇଲେ ଖାଲି ରାମ ନାମ ଭଜନ କରନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଛି ଯେ, ମୁଁ କେତେଟାଏ ହେବା ବେଳେ ସେ ଜୀଇ ଥିଲେ । ସେ ଦେହ ଛାଡିଲେ ବ୨୪୨-ର୍ଷରେ ।

[କ୍ରମଶଃ]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

୧ । ଶିଶୁମନର କୋମଳ ପ୍ରାଣରେ ପଠନାଭ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି, ଜ୍ଞାନର ପରିସର ବଢ଼ାଇବା! ଚରିତ୍ରରେ ତେଜ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତାର ସାଧନା କରିବା । ୨ । '[illegible]'ର ମାଧ୍ୟମରେ ପତ୍ର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନେହ ପ୍ରୀତି ଓ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା । ୩ । ମାତୃଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଅନୁରାଗ ବଢ଼ାଇବା । ୪ । ସତ୍ୟ, ସେବା ସାହାସ ଓ ଅହିଂସା ସାଧନାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ କରିବା ।

(୧୮ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ବାଳକ ବାଳିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ)

ସହୀଦ ଜୀବନୀ

ଏଙ୍କୁଡ଼ ରତନ ସୁବୁଦ୍ଧି ୯

ପ୍ରିୟ ନାନାଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ମାନେ,

ଆଜି ଯାହାଙ୍କର ଜୀବନୀ ଆପଣ ମାନଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଯାଉଛି । ସେ ଏ ଦେଶର କୌଣସି ଜନନାୟକ ନୁହନ୍ତି । ସେଥିଲେ ନୀରବ ସାଧକ । ଏବଂ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଜି ତାଙ୍କର କର୍ମଭୂମି ଏବଂ ଜନ୍ମଭୂମି ମଧ୍ୟ ନୀରବ ।

ସେ ଅମର ପନ୍ଥ ଜଣେ ୧୬ବର୍ଷର ବାଳକ ଥିଲେ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଏ ଦେଶର ଅଧିକାଂଶ ପିଲାଙ୍କ ପରି ପଢିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇ ନଥିଲା । ଘର ଝାଂଶର ଚିଙ୍କାମରେ । କିନ୍ତୁ ବାଣପୁରରେ ସେ ପିଲାଟି ଦିନରୁ ବଢି ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାଁ ଝଲ୍ଲ ସୁବୁଦ୍ଧି ।

୧୯୨୨ ପୂର୍ବର ଘଟଣା । ସେ ସମୟରେ ପୁରୀରେ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ବସିବାର ଠିକ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୋଟିଏ ଉନ୍ମାଦନାର ସ୍ରୋତ ଛୁଟିଥାଏ । ଗ୍ରହଅଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ଗ୍ରୁଲଥାଅନ୍ତି । ଅମର ରତନ ପଶିଲେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ଶ୍ରେଣୀ ଭୁକ୍ତ ହୋଇ । କୁହୁଣ୍ଡ କ୍ୟାମ୍ପରେ ଥାଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଇଂରେଜ ସରକାର କଂଗ୍ରେସକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କଲା । ଏବଂ ତା ପରେ ଲାଗିଲା ଅସହଯୋଗ । ପୁରୀରେ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ପାରିଲାନି । ଅସହଯୋଗର ସ୍ରୋତରେ ୧୬ ବରଷର ରତନ ଝାସଦେଲେ ।

ସେ ବାନର ସେନା ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇ ପିକେଟିଂ କରି ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ବାଣପୁରରେ ଗିରଫ ହେଲେ । ସେ ଥରକ ତାଙ୍କୁ ଦେଢ଼ମାସ ଜେଲ ହୋଇଥିଲା । ତା ପରେ ଖଲାସ ହେବା-କ୍ଷଣି ପୁନର୍ବାର ପିକେଟିଂ କଲେ । ଏବଂ ଏହାପରେ ପିକେଟିଂ କରି ଓ ବେଆଇନ ସଭାରେ ଯୋଗଦେଇ ଥର ଥର କରି ୬ ଥର ଗିରଫ ହେଲେ । ଫଳରେ ଉନ୍ମାଦନା ବଢିଥିଲା ଏବଂ ମନରେ ଜାଗିଲା ଭୀଷ୍ମ ପ୍ରତିଜ୍ଞା "ଭାରତ ପରାଧୀନ ଥିବାଯାଏ ମୁଁ ବାହାରେ ରହିବି ନାହିଁ ।" ବାସ୍ତବିକ୍ ତା ହେଲା । ସେ ଟାଙ୍ଗୀ ଉପକୂଳରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗଦେଇ ଗିରଫ ହେଲେ । ଏବଂ ଏଥର ତାଙ୍କୁ ଦେଢ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ ଜେଲ ଦଣ୍ଡର ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇ ପାଟଣା କ୍ୟାମ୍ପ ଜେଲକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା । ଥରକୁ ଥର ଜେଲ ବରଣ କରି ତାଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁଣି ଜେଲରେ ସୁଚିକିତ୍ସାର ଅଭାବ । ତେଣୁ ପରାଧୀନ ଭାରତରୁ ସେ ମୁକ୍ତି ପାଇଲେ । ଆଉ ଫେରିଲେନି··· ।

ଆଜି ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ । କିନ୍ତୁ ରତନ ଆଉ ଫେରିବେନି । ତଥାପି ତାଙ୍କର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଆଦର୍ଶ ଆମ ଆଗରେ ପଡ଼ି ରହିଛି । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ମଧ୍ୟ ଗର୍ବ ଏବଂ ଗୌରବର ବିଷୟ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା ବାଣପୁରର ଇତିହାସରେ ଭୁଲରେ ଦିନେ ସୁଦ୍ଧା ରତନଙ୍କର ନାମ ପଡ଼ି ନାହିଁ । ଯେପରିକି ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି ତାଙ୍କର ସହକର୍ମୀ ମାନେ ମଧ୍ୟ । ତଥାପି ଆଜି ୨୫ବର୍ଷ ପରେ ଭାରତର ଜଣେ ଧୀମାନ ନାଗରିକ ରୂପରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଗତ ଆତ୍ମାକୁ ମୋର ନମସ୍କାର । ଜୟହିନ୍ଦ୍ ।

ବୈଦ୍ୟନାଥ "୪୧୮"

ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ

୭୮ । ସତ୍ୟଂରମ୍ଭା କ୍ଲବ ଲାଇବ୍ରେରୀ, ସତଲମା, ପୋ: ବରଗାଁ, ସମ୍ବଲପୁର । ସ୍ଥାପନା ୧୯୪୩ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୪୦ । ପରିଚାଳକ ଓ ସଂପାଦକ ଗଣନାଥ ପ୍ରଧାନ । ଯୁଗ୍ମ ସଂପାଦକ, ଶ୍ରୀ ରଘୁନାଥ ସାହୁ । କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ— ଶ୍ରୀ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ସାହୁ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୫୦ । ଚକ୍ରରଙ୍ଗ, ଶଙ୍ଖ, କଲ୍ୟାଣ, ଝଣାଳ ଉତ୍କଳ, ଡଗର, କୃଷକ, ଅମୃତ ବଜାର ଓ ସମାଜ ଆସେ

୭୯ । ଜବରଚନ୍ଦ୍ର ରଘୁନାଥ ପାଠାଗାର ଝାଂଶପୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଙ୍ଘ, ପରିଚାଳକ— ଶ୍ରୀ ସୁଦାମ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଠୀ । ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଗନ୍ତାୟତ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୪୫୦ । ଅମୃତ ବଜାର, ସମାଜ, ନବୀନ, ଓଡ଼ିଆ, ଓଡ଼ିଶା ଫାଷ୍ଟ, ଶତାବ୍ଦି, ଚଣ୍ଡୀଶ୍ରୀ, ବୀଣା, ଓଡ଼ିଶା ନ୍ୟୁଅର୍ଦ୍ଧୀ, ଡଗର ପ୍ରୋଗ୍ରେସ ଆଦି ଆସେ

୮୦ । ସେବାସମିତି ଲାଇବ୍ରେରୀ, ଜମ୍ବୁଲା, ପୋ: ନୈବିଗ, କଟକ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି ପଣ୍ଡା (୮୬୩) ସେକ୍ରେଟେରୀ ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି । ସଭ୍ୟସଂଖ୍ୟା ୧୧ ।

୮୧ । ବୀଣାପାଣି ଲାଇବ୍ରେରୀ, ଶାସନ, ପୋ: ସିଂଲା, ବାଲେଶ୍ୱର ସ୍ଥାପନା ୧୯୨୬ । ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ୰ କୃପାସିନ୍ଧୁ ଦାସ । ପରିଚାଳକ ରାମହରି ଦାସ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୮୦୦

୮୨ । ଅପର୍ଣ୍ଣା ଲାଇବ୍ରେରୀ— ବରଳା ମଧ୍ୟ ଶାସନ, ପୋ: ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ପୁର, କଟକ । ପ୍ରତିଷ୍ଠା ୧୯୪୫ । ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ୍ରୀ ୰ ଅପର୍ଣ୍ଣା ଦେବୀ ସଂପାଦକ ଶୁକଦେବ ପଣ୍ଡା । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୬୦୦

୮୩ । ଅପର୍ଣ୍ଣା ଲାଇବ୍ରେରୀ (ଶାଖା)—୧୪ ଗଣ୍ଡକା ରୋଡ଼ ଟି. ଆର. ଡାଇପ, ଜମସେଦପୁର । ସଭ୍ୟ ୨୦ଜଣ । ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୦୦ ସମାଜ, ଡଗର, ନବଭାରତ ସହକାର ଆସେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

୮୪ । 'ଅପର୍ଣ୍ଣା ଲାଇବ୍ରେରୀ' ଗିରିଧାରୀ ହାଇସ୍କୁଲ ବଥଦା ମଧ୍ୟଗ୍ରାମ, ପୋ: ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱରପୁର ଜିଲ୍ଲା କଟକ ସମ୍ପାଦକ ୰ ମାତୃଦେବୀ ଅପର୍ଣ୍ଣାଦେବୀଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । ୧୯୪୫

ସମ୍ପାଦକ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ବ୍ରହ୍ମା ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଗୌରଙ୍ଗଚରଣ ବ୍ରହ୍ମା । ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୫୦୦ ଓ ହିନ୍ଦି ବଙ୍ଗଳା ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୦

୮୫ । ରାମେଶ୍ୱର କ୍ଲବ—ପଞ୍ଚପଲ୍ଲୀ—୧୯୪୪ ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୫୦—ମୋଟ ଜମା ଟ ୪୬୯ ୰/ ୬ ସେକ୍ରେଟେରୀ ଶ୍ରୀ ପୂର୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ବି, ଏସ୍, ସି, ଟିଟାଗଡ଼ ପେପର ମିଲ୍‌ସ ସୁପର ଭାଇଜର—ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଟ ୧୦୦୦୯ ଦାନ କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଛନ୍ତି । ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୨୦୦ରୁ ଅଧିକ ସବୁ ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ । ଗରୀବ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଦିଆଯାଏ । ଅଜ ଗରୀବ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ କିଛି ଟଙ୍କା ପ୍ରତିବର୍ଷ ଗ୍ରାମରେ କ୍ଲବ ତରଫରୁ ଦିଆଯାଏ । ଗ୍ରାମର ଭିଲେମାନ ପଢ଼ି ଯାନ୍ତି ନେଇଯାଏ କ୍ଲବରୁ, 'ଡଗର', 'ସମାଜ', 'କୃଷକ' 'ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା' ପ୍ରଭୃତି ପତ୍ରିକା ଯାଏ ହିନ୍ଦି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ଓ ପ୍ରତି ଦିନ ରାତିର ନିରକ୍ଷର ଲୋକଙ୍କୁ ପଢ଼ା ଯାଏ ।

—✝—

ଅଜାଙ୍ଗ ଉତ୍ତର

ବୈଦ୍ୟନାଥ (୧୦୧)—ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଧର୍ମଘଟ ଅତି ଚରମ କଥା । ସଙ୍ଗତିକ କାରଣ ନ ହେଲେ ଧର୍ମଘଟ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଛାତ୍ର ପାଠ ନ ପଢ଼ିଲେ ଛାତ୍ରଙ୍କର ହିଁ ଅନିଷ୍ଟ । ସେଥିପାଇଁ ଧର୍ମଘଟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବିଚାର କରିବ ଯେଉଁ ଦାବୀରେ ଧର୍ମଘଟ କରୁଛ ସେ ଦାବି ପୂରଣ ନହେଲେ ତମର ବିଦ୍ୟାର୍ଜନର ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯାହା ତାହା ସାଧିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ବା ଯେଉଁ ବିଷୟ ତମର ବିଦ୍ୟାଧ୍ୟୟନର ମୌଳିକ କାରଣରେ ବାର୍ ହୋଇଚାଲିଛି କରୁଛ ତାହାର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଡ଼ା ଛାଡ଼ିଦେଇ ଧର୍ମଘଟ କରିବ । ଅଟକ ପ୍ରଥମା ସ୍ୱେଚ୍ଛାର କାରଣ କି ତମେ ବିଚାର କର ।

ଚକ୍ରଧର— କାଇପଡ଼ା ସମ୍ବାଦର ଲେଖକ ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର—ନାଗ ନଂ ୮୬୮ ।

—✱—

ଅବସର ବିନୋଦନ [୪]

ଜାନୁଆରୀ ୫ ପୂର୍ବରୁ ପଠାଇବ ।

ପ୍ରଶ୍ନ—ତିନି ଅକ୍ଷରରେ ଏହି ଗୋଟିଏ ନାମ କୁହ—ଯାହା ଛାତ୍ର ଓ ଶିକ୍ଷିତ ମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟ ପ୍ରୟୋଜନ । ପ୍ରଥମ ଅକ୍ଷର ଲୁପ୍ତ କରିଦେଲେ କୌଣସି ଫଳର ନାମ ହେବ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅକ୍ଷର ଲୁପ୍ତ କରିଦେଲେ ରାଜା ଅଧୀନସ୍ଥ କୌଣସି କର୍ମଚାରୀକୁ ବୁଝାଇବ । ତୃତୀୟ ଅକ୍ଷର ଲୁପ୍ତ କରିଦେଲେ ଖେଳିବାର ତାସର ଏକ ଖଣ୍ଡକୁ ବୁଝାଇବ । ଉତ୍ତରଟି ଓଲଟାଇ ପଢ଼ି ଆସିଲେ ଗଡ଼ଜାତର ଅଦିମ ଭାଷାର ଶବ୍ଦ ବୁଝାଇବ ।

(ଅନିଲ)

ଅବସର ବିନୋଦନ ୧(?)—ଉତ୍ତର କମଳ । ସମସ୍ତ ଉତ୍ତର ଦାତାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଠିକ ।

ଅବସର ବିନୋଦନ ୨—ଉତ୍ତର ନଅଳ । ବୈକୁଣ୍ଠ (୯୧୨) ଜାନକୀ, ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ, ଧୀରେନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି (୮୬୩) ବୈଦ୍ୟନାଥ (୮୦୯) ରାମ ନାରାୟଣ (୮୪୬) ଭବାନୀ (୪୪୮) କାର୍ତ୍ତିକ ଓ ଅନିଲ, କୁଳମଣି (୯୬୯) ସୁବାସ ଚନ୍ଦ୍ର (୮୫୩)ଙ୍କ ଉତ୍ତର ଠିକ ।

—❀—

ନାଗଙ୍କ ଅନୁରୋଧ

ନାଗ ମାନେ ଗୋଟିଏ ଚିଠିରେ ନାନା ବିଷୟ ନ ଲେଖିବାକୁ ଅନୁରୋଧ । ଯଦି ଗୋଟିଏ ନାଗ ନାନା ବିଷୟରେ ଯୋଗ ଦିଏ ତେବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଛୋଟ କାଗଜରେ ଲେଖି ଲଫାପାରେ ପଠାଇବେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଜଣେ ନାଗ ଯଦି । ୧ । ଅଜାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବେ ୨ । ଉତ୍ତର ପଠାଏ ।୩। ଅବସର ବିନୋଦନର ଉତ୍ତର ଦିଏ । ୪ । ଅବସର ବିନୋଦନ ଲେଖେ । ୫ । ପାଠାଗାର ସମ୍ବାଦ ଦିଏ ବା ୬ । ସାଧାରଣ ଲେଖା ପଠାଏ ତେବେ ସେ ୬ଟି ବିଷୟ ୬ଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କାଗଜରେ ନ ଲେଖିଲେ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ଯଥାର୍ଥ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଅଜାଙ୍କର ପକ୍ଷେ ହୋଇପାରେ ।

ଅପର ବର୍ଷରୁ ଅଜା ଯେଉଁମାନଙ୍କ ହେଲାଣି ସେମାନେ ପ୍ରତି ସେଥିରେ ଯୋଗ ନ ଦିଅନ୍ତୁ

ଯେଉଁ ନାଗ ମାନେ ଅବସର ବିନୋଦନ ପଠାଉଛନ୍ତି ତାର ଉତ୍ତର ସଙ୍ଗରେ ନପଠାଇଲେ ଗୃହୀତ ହେବ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଉତ୍ତର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରକାଶ ହୋଇବ ଯଥା ସମୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

ନାଗମାନେ ନମ୍ବର ନ ଦେଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବେ ନାହିଁ ଓ ଲେଖା ଗୃହୀତ ହେବ ନାହିଁ ।

—✱—

ନୂଆ ନାଗଙ୍କ ନାମ

୯୬୨ । ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ ବିହାରୀ ମିଶ୍ର (ସ୍ଥାୟୀ) ମାରଫତ— ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ମିଶ୍ର, ଓକିଲ ଝଣ୍ଡିମେଣ୍ଟଲ୍, କଟକ । ୯୬୩ । ଶ୍ରୀ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ [ସ୍ଥାୟୀ] ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ [A] ଉପେନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ ହାଇସ୍କୁଲ, ରସୁଲକୋଣ୍ଡା, ଗଞ୍ଜାମ ।୯୬୪। ଶ୍ରୀ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ ୧ମ ବାର୍ଷିକ କଳା ସମ୍ବଲପୁର କଲେଜ ୧୦୪ ।୯୬୫। ଶ୍ରୀମାନ ଶଶିକାନ୍ତ ଦାସ, [ସ୍ଥାୟୀ] ବାଣପୁର ବାଣପୁର ହାଇସ୍କୁଲ । ଜି: ପୁରୀ ।୯୬୬। ଶ୍ରୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରପ୍ରସାଦ ନନ୍ଦ, ଖରସୁଆଁ ଷ୍ଟେ: ହା: ଏମି ସ୍କୁଲ, ୭ମ ଶ୍ରେଣୀ, ପୋଃ ଅଃ ଖରସୁଆଁଗଡ଼ [ବଡ଼ାରପଡ଼ା] ଜିଃ ସିଂହଭୂମ ।୯୬୭। କୁମାର ହଟକିଶୋର ଦାସ vill— କୋଡ୍ରାବଡ଼ାର ପୋଃ ଅଃ ଗୁଜ୍‌ଲଅଗଞ୍ଜ ବାଣୀହାଟ ସ୍କୁଲ ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ ଜିଃ କଟକ । ।୯୬୮। ଶ୍ରୀ ଧନେଶ୍ୱର ପଟେଲ ଏକାଦଶ (ଖ) ଶ୍ରେଣୀ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲ ।୯୬୯। ଶ୍ରୀ କୁଳମଣି ମହାନ୍ତି ସାଃ ମୂଳବସନ୍ତ ପୋଃ କୁଅଁପାଳ ଜିଃ କଟକ ହାଲ ସାଃ ବାରିପଦା ମୟୂରଭଞ୍ଜ ।୯୭୦। ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ଦାସ, ଗ୍ରାମ ଅଡ଼ାଳପଙ୍କ ପୋଃ ଅଃ ଅଡ଼ାଳପଙ୍କ ଜିଲ୍ଲା—ବାଲେଶ୍ୱର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ   ସୁବର୍ଣ୍ଣାବସର

ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ।

ଆମ ଦେଶର ବିଦ୍ୱାନ ଓ ଅନୁଭବୀ ଯୋଗ୍ୟ ଛାତ୍ର କମ୍ ନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆୟୁର୍ବେଦ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଚିକିତ୍ସାରେ ଗଣ୍ୟ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ନେହେରୁଙ୍କ ମତ ସ୍ୱଦେଶୀ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କର ଓ ଚିକିତ୍ସା କର । ଯେଉଁମାନେ କଲେଜରେ ନ ପଢ଼ି ପାରିବେ ସେମାନେ ଘରେ ଥାଇ କାର୍ଯ୍ୟକରି ଆୟୁର୍ବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ପାରିବେ ଓ ଗଭର୍ଣ୍ଣମେଣ୍ଟ ଫେକଲ୍ଟିବୋର୍ଡ କଲେଜର ଡିପ୍ଲୋମା ପାଇପାରିବେ । ଆଜି ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ ଔଷଧ ବାକ୍ସର ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧୫୷/ । ଏଡଭାନ୍ସ ଟ ୫୲ ପଠାଇଲେ ଭିଃ ପିଃ ରେ ପଠାଯିବ ।

ଠିକଣା—କବିରାଜ, **ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା**
ବୈଦ୍ୟରତ୍ନ ଆୟୁର୍ବେଦ ବିଶାରଦ
ବିରଜା ଔଷଧାଳୟ, ପୋଃ ବଣାଇଗଡ଼ (ଓଡ଼ିଶା)

ଓଡ଼ିଶାର ଉପନ୍ୟାସ ଜଗତରେ ନୂଆ ଯୁଗ ଆରମ୍ଭ କରିଛି
ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବାବୁଙ୍କର

ଭୁଲ୍

ଜୀଅନ୍ତା ମଣିଷ ଓ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ

ବଡ଼ ମନର ବଡ଼ କାହାଣୀ କହୁଛି

"ଏଗାରଟା" ଓ "କ୍ଷଣିକା",
ଜାତୀୟ ଜୀବନର ଜୀବନ୍ତ ଗୀତାବଳୀ

"ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ"
ଭାରତର ପ୍ରତି କଣ୍ଠରେ ମୁଗନ୍ଧର ଢେଉ

—❀—

(କଟକର ସବୁ ବହି ଦୋକାନରେ ପାଇବେ)

ହାଓଡ଼ା କୁଷ୍ଠ କୁଟୀର

କୁଷ୍ଠ   ଧବଳ

[illegible]
ସର୍ବାଙ୍ଗିକ ବା ଆଂଶିକ ଫୁଲା ଏକ୍‌ଜିମା, ଶୋଥରକ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚର୍ମରୋଗ ଅବେଦୀତ ଏହାହିଁ ଦର୍ଶିତ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ।

[illegible]
ସ୍ଥାନର ଧଳା ଦାଗ ଦାଗ ଅଡ଼ାଷ୍ଟ୍ରାର୍ଯ୍ୟ ସେବନୀୟ ଓ ଲାଗୁ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଚର୍ମର ପାଇଁ ଭଲପ୍ର ହୁଏ ।

ରୋଗ ଲକ୍ଷଣ ଜଣାଇ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପତ୍ର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା—ପଣ୍ଡିତ ରାମପ୍ରାଣ ଶର୍ମା କବିରାଜ
(H. K. K.)
୧ ନଂ ମାଧବ ଘୋଷ ଲେନ୍, ଖୁରୁଟ—ହାଓଡ଼ା ।
ଶାଖା—୩୬ ନଂ ହାରିସନ ରୋଡ଼, କଲିକତା

ନୂତନ ଚିନ୍ତା ଓ ନୂଆ କଥା
ନୂତନ ଦୃଷ୍ଟି ଭଙ୍ଗୀ ନେଇ

ଅଷ୍ଟକୋଣୀ

[illegible]
ଲେଖକ—'ଡଗର'ର ସୁପରିଚିତ ପ୍ରିୟ
ଶ୍ରୀ ଦେବ ମହାପାତ୍ର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କର ମୁଖବନ୍ଧ କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କର ବିଶ୍ଳେଷଣ ତରୁଣ କବି ଗଡ଼ନାୟକଙ୍କର ପ୍ରଶସ୍ତି ସହ   ମୂ ୫ ୦୲ ମାତ୍ର

ଛାପା ଓ ବନ୍ଧେଇର ବିଶେଷତ୍ୱ
ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ:—ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ ସହଯୋଗ ସମିତି ଲିମିଟେଡ
ବାଲୁବଜାର କଟକ

Printed & Published by G. C. Mahapatra at the Gopinathpress, Bhadrak 1947.

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆନନ୍ଦ, ଆଲୋକ ଓ ଅଗ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ
ଉତ୍କଳର ସର୍ବାଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ
ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ର

ଏକାଦଶ ବର୍ଷ	ସୋମବାର ତା, ୧୪ ପୌଷ ୧୩୫୫ ସାଲ	୨୦ଶ ସଂଖ୍ୟା

—ସୂଚି—

ମଜା କଥାରେ
ମୁଁ ନେତା ହେଲି
କାଶ୍ମୀରେ
ଆକାଶ ଛଇ
ଧାରାବାହିକ ଉପନ୍ୟାସ
'କଣାମାମୁଁ'
ମଜା କବିତାରେ
ଇଉନ୍ଭରସିଟି ଦେଲହାଦା, ବୁଢ଼ା ବଦନା ହେଉଛି
ସୁଣ ପରୀକ୍ଷା, ହଂସପୁର, ଛୋଟଭ,
ବାଇଆ ବଗୁର ପ୍ରଭୃତି ।

"DAGARO"

ORISSA'S MOST POPULAR WEEKLY
of
Light, Lead & Laughter

Vol XI	Monday, Dec. 29. 1947.	No. 20.

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୭୲ ଷାଣ୍ମାସିକ ଟ ୩୷
ରାଜ ସଂସ୍କରଣ ବାର୍ଷିକ ଟ ୧୦୲

Digitized by srujanika@gmail.com

ସାପ୍ତାହିକ ଡଗରର ନିୟମାବଳୀ

୧ । ସାପ୍ତାହିକ 'ଡଗର' ପ୍ରତି ସୋମବାର ଦିନ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

୨ । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୨୲ ଓ ଷାଣ୍ମାସିକ ମୂଲ୍ୟ ସଡାକ ଟ ୩୲ ଅଗ୍ରିମ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ।

୩ । ଚାନ୍ଦା ପଠାଇଲା ବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ସେମାନେ ମନିଅର୍ଡ଼ର କୁପନରେ ନିଜ ନାମ, ଠିକଣା ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।

୪ । ଏଜେଣ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ ଡଗର ଦୁଇଅଣାରେ ପାଇ ପାରିବେ । ବିଶେଷ ସଂଖ୍ୟାର ମୂଲ୍ୟ ଅଲଗା ।

୫ । ବିଜ୍ଞାପନର ଦର ପାଇଁ ମ୍ୟାନେଜର 'ଡଗର'ଙ୍କ ଠାକୁ ଲେଖି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ।

୬ । ଗ୍ରାହକମାନେ ଚିଠିପତ୍ର ଲେଖିଲା ବେଳେ ନିଜର ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ଉଲ୍ଲେଖ ନକଲେ ଉତ୍ତର ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

୭ । କୌଣସି ଗ୍ରାହକ 'ଡଗର'ର କୌଣସି ସଂଖ୍ୟା ନପାଇଲେ ପ୍ରଥମେ ପୋଷ୍ଟଅଫିସରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ତାପରେ 'ଡଗର' ଅଫିସକୁ ଜଣାଇଲେ ତାର ବିହିତ ପ୍ରତିକାର ଡଗର ଅଫିସ କରିବେ ।

୮ । ଲେଖା, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ, ଡଗର ଠିକଣାରେ ହିଁ ପଠାଇବାକୁ ହେବ ।

୯ । ଲେଖା ଫେରି ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛାଥିଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଡାକଟିକଟ ଥିବା ଦରକାର ।

ମ୍ୟାନେଜର ଡଗର
ପୋ: ଭଦ୍ରକ (B. N. Ry.)

ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମହାପାତ୍ର, ପରିଚାଳନା ସଂପାଦକ—ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜମୋହନଦାସ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୁକାହୁକା ହୁଆ

ବିଲୁଆ ବିଚାର

୧୧ଶ ବର୍ଷ— ସୋମବାର—ଧନୁ (ପୌଷ) ଦ ୧୪ ନ ୧୩୫୬ ୨୦ଶ ସଂଖ୍ୟା

ବିହାର ସରକାର ଷଢେଇକଲା ଓ ଖରସୁଆଁ ପାଇଁ ଦାବି କରି ଏକ ହୁଲ-ସ୍ଥୂଲ ଲଗେଇ ଦେଲେଣି—ହାଙ୍ଗାମା ମଚେଇ ଦେଲେଣି । ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କ ବିହାର ପ୍ରୀତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବୋଲି ବିହାର ସରକାର ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗାଳି ବିହାରରେ ସବୁ ସମାଧାନ ହୁଏ ନାହିଁ । ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆହାର ପ୍ରୀତି ମଧ୍ୟ ଅଛି । ବିହାର ନେତା ମାନେ ହୋ ମାନଙ୍କର ଆହାର ପ୍ରୀତିଟାକୁ ସନ୍ଧାନ କଲେ ସହଜରେ ସିଂହଭୂମ ସଢେଇକଲା ଖରସୁଆ ସବୁ ଯାକ ତାଙ୍କ ଉଦରସ୍ଥ ହୋଇ ପାରନ୍ତା ।

\+ + +

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାରଙ୍ଗଧର ଦାସ ଷଢେଇକଲାରେ ଆଦିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସାରଙ୍ଗ ରବରେ ସେ ସବୁ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଭୁଲେଇ ପାରିବେ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ । ଇଂରାଜି ଗଳ୍ପର ସେ ସାରଙ୍ଗଧାରୀ ଯେପରି ମୂଷା ଓ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ନଈରେ ଭସାଇ ଦେଇଥିଲା ସେହିପରି ବିହାରୀ ଗଣ୍ଡଗୋଳ କାରୀ ମୂଷା ଓ ରାଜାଙ୍କ ଅନୁଚର ବଳଦମାନଙ୍କୁ ସାରଙ୍ଗ ରବରେ ମୁଗ୍ଧ କରାଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରେଖାରେ ଭସାଇ ଦେବେ ବୋଲି ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ । ସାରଙ୍ଗଧରବାବୁ ତେଣେ ବସ୍ତର ଓ ସାରଙ୍ଗ ଗଡ଼କୁ ଚାହିଁବେ କି ? ସେମାନେ ନାଗପୁରୀ ନାରଙ୍ଗୀ ଖାଇଲେଣି । ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସୁରଙ୍ଗ ଦେଖି ।

\+ + +

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗଡ଼ଜାତ ମାନଙ୍କୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ୨ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ କଲେ । ଏହାପରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓ ସିଂହଭୂମ ଆସିଲେ ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଯୋଗରେ ଓଡ଼ିଶାର କଟକ ପୁରୀ ବାଲେଶ୍ୱର ଆଦି ଜିଲ୍ଲାବାସୀ ମାନେ ସିଦ୍ଧହୋଇ ଯିବେ । କିନ୍ତୁ ତେଣେ ବସ୍ତର ଯେ ଯାଉଛି ତାର କାରଣ ଯୋଗୀ ମାନଙ୍କର ବସ୍ତ୍ରର ଦରକାର ନଥାଏ । ସେମାନେ ଦିଗମ୍ବର ।

× × ×

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶାଇବା ଯୋଗୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମହତାବଙ୍କୁ ଅମର ଶହୀଦ କରି ଗୋଟିଏ ଜୀବନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି । ସେଥିପାଇଁ ଉଠାଯାଉଥିବା ପାଣ୍ଠିକୁ ବିଲୁଆ ସଭା ତାର ଆପଣା ଶରୀରରୁ ମଧ୍ୟ କିଛି କାଟି ଦାନ କରିବାକୁ ରାଜି । କିନ୍ତୁ ମହତାବଙ୍କ ସେ ଜନା ଚାହାଁନ୍ତି ବିଲକୁଲ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ଖାଣ୍ଟି ଚେଳାମାନଙ୍କ ନେତା ରୂପରେ ବସ୍ତର ସାରଙ୍ଗ ଗଡ଼କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଏହି ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଅଶ୍ରୁତ ପୂର୍ବ ତ୍ୟାଗ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ମୃତିଉତ୍ସବ ପାଳନ କରି—ଏକ ବିଶାଳ ସ୍ମୃତିସ୍ତମ୍ଭ ତୋଳିଦେବା ଉଚିତ ।

\+ + +

ଏନା ଭିତରରେ ବସ୍ତର ଯେ ଓଡ଼ିଶାରୁ ଖସିଗଲା ଏଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବଦାନ୍ୟତା ହିଁ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ଯେମିତି ହନୁମାନ ଦାନ କଲେ—। ବଳି ତିନିପାଦ ଭୂଇଁ ଦାନ କଲା ବଳି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବସ୍ତର ସାରଙ୍ଗ ଗଡ଼ ସାଙ୍ଗକୁ ତୃତୀୟ ପାଦ ତୋଷପୃଷ୍ଠ ଦେବେ । ଯୁଗ ଯୁଗକୁ ଦାନୀ-ପଣେ ନାମ ରହିଯିବ ମହତାବଙ୍କର ।

× + ×

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶା ସାଙ୍ଗରେ ନ ମିଶି ଅଲଗା ଗୋଠ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ରହିଗଲା । ଭଞ୍ଜ ଭୂମି ଯେତେବେଳେ ସେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଇଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶନ୍ତା ବା କେମିତି ? ବିଶେଷତଃ ମୟୂର ମାନେ ମେଘ ଦେଖି ନାଚନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତ ମେଘ ନୁହନ୍ତି । ସେ କେବଳ ଗର୍ଜିଲା ମେଘ । ବର୍ଷିଲା ମେଘ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ନାଡ଼ ଛାପି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଆପଣା ଗଞ୍ଜରେ ରହିଲେ । ମାତ୍ର ଆମର ଭୟ ହୁଏ, ଶେଷରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଲୋକେ ନ ଗାଆନ୍ତୁ—ଏକୁଟିଆ ପାଣି—ଓଡ଼ିଆ ଦଉଡ଼ି ଛୁଇଁଗଲା ବଂଗଳା ଦଉଡ଼ି ଟାଣ ।'

× ÷ ×

କଲିକତାରେ ପ୍ରବାସୀ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମେଳନ ୨୨ ତାରିଖରେ ହେଲା । ପୁଣି କମାରହାଟିରେ ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମେଳନୀ ୨୯ ତାରିଖରେ ହେଉଛି । ଉତ୍କଳ ନାମଟା ପୁରୁଣା । ତେଣୁ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମେଳନୀର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ଅଧିବେଶନ । ଓଡ଼ିଶାଟା ନୂଆ ହେବ, ତେଣୁ କମାରହାଟି ସମ୍ମେଳନୀର ନାମ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମେଳନୀ । ପ୍ରଥମ ସମ୍ମେଳନୀର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସଭାପତି ସୁପରିଚିତ ପୁରାତନ କଂଗ୍ରେସ ଓ ଓଡ଼ିଆ କର୍ମୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହୁରା । ଦ୍ୱିତୀୟ ସମ୍ମେଳନୀର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ପତି ଅଖ୍ୟାତ ହେଲେହେଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ନୁହନ୍ତି । ଏପରି ଯେ ବଦ୍-ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ନାମ ମଧ୍ୟ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା । ମାତ୍ର 'ହେ' ଓ 'ହୁ' ର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଉପାୟ । କବି ବଞ୍ଚି ଥିଲେ ଗାଇଥାନ୍ତେ—
ବେହୁରା ବେକାରର ପଦ
ଏକାର ଉକାର ଭେଦ,
ଚୁକାଇରେ ଗଢ଼ା ନଥ ତହିଁ ଉଚିତ,
ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟ—
ମତେ ବେହେରା ସୁବେଦୀ
ଙ୍କୁ ନ ଶୁଣି ବେହୁରା ହଦ କଥିତ,
ବିପଥର ପ୍ରାସ୍ତେକ ମଣି-
ବାରେ ବାର ବାର ନାଚେ
ସେ ନୀଳମଣି ।

\+ ÷ ×

ଓଡ଼ିଶାର କୌଣସି ନୂତନ ସମ୍ବାଦପତ୍ର କଲିକତା ରାଏ ବେହୁରାଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ସ୍ଥାପିତ ଓଡ଼ିଆ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ବିକୃତ ଭାବରେ ସମାଲୋଚନା କରିବାରୁ କଲିକତା ଓଡ଼ିଆ ଯୁବ ସଂଘ କାଗଜର ନିନ୍ଦାବାଦ କଲେ । ତାହାକୁ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପୋଡ଼ିବା ପାଇଁ କେତେକ କହିଲେ । ମାତ୍ର ବାଲ୍ୟ ସଙ୍ଘ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛି ଯେ ସେ ସବୁ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କଳା ମୁହଁରେ ଚୂନ କାଳି ଦେଲେ, ପୋଡ଼ା ପାଉଁଶକୁ ଅଧିକ ପୋଡ଼ିଲେ, ମଡ଼ା ଉପରେ କୋରଡ଼ା ବାଡ଼େଇଲେ କ୍ଷତି କାହାର ? ମୋ-ଜୀ କଲିକତା ବାର୍ତ୍ତା ଲେଖକଙ୍କୁ ଛେପ ନ ପକାଇ ଚୂନା ପଡ଼ିଗଲେ ଭଲ ।

÷ × ÷

କୈବଲ୍ୟ କୁଟୀରରେ ହରିଜନ ଛାତ୍ର ମାନଙ୍କ ଭାର ସରକାର ନେଇଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଛାତ୍ରମାନେ କେବଳ ଉପବାସରୁ ପେଟେ ପେଟେ ଖାଇ ଶୋଇଲେଣି । ସରକାର ହରିଜନ ମାନଙ୍କୁ 'ହରି'ଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଜନକରି ଜାଣିବାଏ ଲେଖା କୈବଲ୍ୟ ଦାନ କଲେ ହରିଜନଙ୍କର ପେଟ ପୁରି ଯିବ—ଓ ସେମାନେ ପୁରା ନଯାଇ କେବଳ ସରକାର ତୋଟିକି ଗୁହାଁ—'ହର ହର' ବାଣୀ ହେଉଥିବେ ।

× × +

କେତେକ ଗ୍ରାଜୁଏଟ୍ ଯୁବକଙ୍କୁ କୃଷି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଗଲା । ସେମାନେ ଭରସା କରିଥିଲେ ଯେ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଚାକିରି ଦେବେ । ନହେଲେ ଏ ଶିକ୍ଷାରୁ କି ଫଳ ଫଳିବ । ଏଣିକି ଚାକିରି ନପାଇ ସେମାନେ ଆପତ୍ତି କରୁଛନ୍ତି । ସରକାର ବୋଧେ କିଛି କିଛି ମିଛିଆ ଦେଇ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ଏଭଳି ଆପତ୍ତି ଉଠାଉଛନ୍ତି । ତା ନହେଲେ ସେ କେମିତି ଆପତ୍ତି କରନ୍ତେ ? ସରକାରଙ୍କର କଣ କୃଷି ଦରକାର ? ସରକାରଙ୍କ ଖବର କାଗଜ ଓ ପ୍ରଶଂସା ଲେଖା । ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଉପୁଜାଅ ବୁଲି—ଅଧିକ ତୋଷାମଦ ଓ ଖବର କାଗଜ ଉପୁଜାଇଲେ ଦେଖିବେ ସେମାନେ ଆଶୁ ଫଳ ପାଇବେ ।

× + ×

ସମାଜ ଓ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଚୋର ଉଠାଇ ଚଳାଇଥିଲେ । ଚଳାଇ ଛନ୍ତି । ଗୁଣ୍ଡା, ବଂଶ ପ୍ରଭୃତି ଉପଦ୍ରବକୁ ସବୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି ବନ୍ଦ କରାଇଥିଲେ । ଦେଶର ବୈଷ୍ଣବ ଭକ୍ତିରେ । ଅନ୍ତଃସ୍ଥ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଶାନ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଉପବାସକୁ ଶରଣ ରୂପରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳରେ ପାଉଥାଏ ବୋଲି ମାନିଥିବାରୁ ଏପରି ହେଲା । ଏକ ସଖା ରୂପରେ ଯଦି ସେମାନେ ଉପବାସ ଅଭ୍ୟାସ କରି ପାରିଥାନ୍ତେ ତେବେ ବେଶ ଭଲ ଯେ ପାଇଥାନ୍ତା ତାର ସୀମା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଶରୀରରେ ଅନ୍ଧକାର ଭାବରେ ସେମାନେ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଉଦାହରଣରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବଣ୍ଟିପୁ ହରିଜାତି, ଦେଶରେ ସବୁଣ ରୂପରେ, ହ୍ରାସରେ ବାଂଶ ଓ ଉପବାସ ହୋଇ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଉପବାସଙ୍କ ଶରୀରରେ ସେମାନେ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଓ ମୁକ୍ତି ପାଉଥିଲେ । ଉଦ୍ଯୋଗରେ ହଁଠାରେ ବୋଧହୁଏ ସେହି ଜନ୍ମ ଜନ୍ମରୁ ଗୋଟିଏ ତୋଳି କେତେକଙ୍କ ମତ । ସେମାନେ ଅଣ୍ଡର ଜନ୍ମ ଯେ ଯେ ନୂତନ ଭିତରୁ ଅନ୍ୟ ଜଗତ ପ୍ରଭାବକୁ । ଉପବାସ ନାମ 'ଶ୍ରମଣ'। ସମାଜର ଶରୀର ହେଉ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରସିଦ୍ଧି । ତା'ପରେ ମୁକ୍ତିର ଦ୍ୱାର ଖୋଲିଯାଏ ।

× × ×

ସମ୍ପାଦକ ମିଶ୍ରଙ୍କ ସେହି ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସମାଜକୁ ଶତ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ଉପରେ ନାଉ ଚଳାଇଲେ, ସମ୍ପାଦକ ଯେତେବେଳେ ୧୯୩୨ ରୁ ଛାଡ଼ି ବସିଲେ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ନାଗଦ । ଏବେ ପୁଣି ସ୍ୱରାଜ ହେଲ ଟେକ ଜନ୍ମା ସ୍ୱରାଜ, ସମାଜ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସମ୍ପାଦକୀୟର ପରେ ଶ୍ରଣା ଦେଶ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ସ୍ୱାଭାବିକ ଉନ୍ନତି. ମାତ୍ର ଯୁକ୍ତିର ପାଶ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ସେ ଯାହାହେଉ ତାଙ୍କ ବାହାରରେ ଯେତେଥର ଯୋଗ ଗ୍ରହଣ, ସେଥର ତାଙ୍କ ଶାନ୍ତି ଅଟେ ତାର ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତାଙ୍କ ଉଚ୍ଚପଦ ଦେବାରେ ଜମା ତାଙ୍କ ଅନୁଗୃହୀତମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି କାମରେ ଦେଇଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ।

\+ + ÷

ଓଡ଼ିଶାର ଗୋଟିଏ ପଞ୍ଚାଯୋଗୀର ହାତରେ ବଡ଼ା କାଗଜ ସମ୍ପାଦକ ଦଳ ହରେଇଥରେ ଜେଲଠାରୁ ସାମ୍ବାଦ ଦେବା ନ୍ତିଦେଖ ଭଲ କାଗଜର ଅନ୍ତରର ସତ୍ୟ ସମାଚାର ଓ ପ୍ରଚାରିତ ସଙ୍ଗେ ତୁଳନା କରି ତାହାର ପରିଣାମ ସେହି କାଗଜର ପରିଣାମ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ହେଉଛିବାର ଏକ ପ୍ରକାର ଭବିଷ୍ୟତ୍ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଲେ । କାଗଜଟି ପଢ଼ଙ୍କରେ ଅପବାଦ 'ପଦକ' ଅର୍ଥ୍ୟା ହେଉ ଡକାଇ. 'ମଣ୍ଡଳରେ ଦୁଃଖବାଦ' । କାରଣ ସେ କାଗଜ ସତ୍ୟ ଓ ନ୍ୟାୟ ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ନାହିଁ ଦାବୀ । ମିଛଟାକୁ କାଇଁକି କହିଲେ ସତ୍ୟହୁଏ । ବୋଧହୁଏ ସେହି ସୂତ୍ରରେ ଭକ୍ତ କାଗଜଟି ମିଥ୍ୟାକୁ କାରମ୍ବାର ପ୍ରଚାର କରି ସତ୍ୟ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ।

× × ×

ସେତେବେଳର ସତ୍ୟ ସମାଚାରଙ୍କ ନାମ ଥିଲା— ଜନ୍ମ ଅସ୍ତାଚାର । ଜନ୍ମସ୍ତାଚାର ହେଉ ତତ୍କାଳୀନ ସରକାର କାଗଜକୁ ଜପ୍ତ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହିଭଳି ସରକାର କାଗଜର ନାମ ସତ୍ୟ ଅସ୍ତାଚାର ବା ଗୋଲାମ ଅସ୍ତାଚାର ନାମ ଦେଲେ ଲୋକଙ୍କ ମନରୁ ଅନେକ ସନ୍ଦେହ ଦୂର ହୁଅନ୍ତା ।

\+ + +

କୁତୁକୁତୁ

ସରକସ୍ ଦେଖି ଦେଖି ପିଲା ପଚାରିଲା —"ବାପା ଏ କନ୍ଥା କଣ ?"

ବାପା—ଏ ହେଉଛି ସିଂହ; ଏ ଯେତେ ମନ କରିବ ବଡ଼ ମଣିଷକୁ ଗୋଟାସମେତ ଗିଳିଦେବ ।

ପିଲା—[କିଛିକ୍ଷଣ ଭାବି] ଅଚ୍ଛା ବାପା, ଯଦି ଏ ସିଂହ ବାହାର ତମକୁ ଗିଳି ପକାଏ, ମୁଁ ଏବେ କିଏ ଧରିବ ଯାଇଁ ଚାହିଁବି ?+

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୁଁ ନେତା ହେଲି

ହଁ, କଣ କହୁଥିଲ ? ହଁ, ମୁଁ କେମିତି ନେତା ହେଲି ? ନାହିଁ ! ଅରେ, ତୁମେ ଜାଣିନ ଯେ ? ତଥାପି ହେଲେ ମୁଁ ଜଣେ ନେତା ନୋହି ? ଶୁଣ, ଏଇ ଆସରରେ ମୋର ସବୁ କଥା କହିବି । ତା ପରେ ତୁମେ ବିଚାର କରିବ ମୁଁ ନେତା ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ କି ନା ।

ହଁ, ଅଗ୍ରର ଗୋଟିଏ କଥା ଜାଣି ରଖ । ମୁଁ ନେତା—ଅର୍ଥାତ୍ ଛୋଟନେତା—ସ୍ୱାଧୀନ ଯୁଗର ଦେଶବାସୀଙ୍କର ନେତା । ଏମିତି ପୁରୁଣା ଟାଇପ ଗୋଟିଏ, ତାଙ୍କ ଭଳିଆ ନେତା ନୁହେଁ—କହେନ

ମଜାକଥା

ପହିଲା ଗାଡ଼ା ନେତା । ସାମ୍ୟବାଦରେ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ସାମ୍ୟବାଦୀ । ଗାନ୍ଧି ଖଦୀ ମୂଲକ ମୋର ପ୍ରାଣ । (ଅବଶ୍ୟ ଆମ ଗାଁ ଅଟେ ମୁଁ ବର୍ଷକ ଭିତରେ ଦୁଇ ଦିନ ପାଇଁ ଯାଏ ଯାନ ହିସାବ ଅଛି ବୋଲି ।) ପ୍ରଧାନ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ମୋର ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ, ତତ୍ ସଂଲଗ୍ନ ହଷ୍ଟେଲ ଦ୍ୱୟ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଟାଉନହଲ ।

ଦେଖିଲ, ଗୋଟିଏ କଥା କହୁ କହୁ ସେକ୍ରେଟେରିଏଟ୍ରୁ ଯାଇ ଢେଙ୍କାନାଳରେ ଉଠିଲିଣି । ତମେ ଅଳ ମଝିରେ ଗୋଳମାଳ କରନାହିଁ । ଶୁଣ ।

ସେଇ ବର୍ଷ ଆମ ଗାଁ ପାଖ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କରି ମୁଁ ଏଠି କଲେଜରେ ନାଁ ଲେଖାଇଲି । ଏଠାର ଗୁଡ଼ିଏ ଚଳନ ଢଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗ ସବୁ ମତେ ନୂଆ ନୂଆ ଲାଗୁଥାଏ । ଏଠାର ବେଶ ଭୂଷା କଥା ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରତି ଗୋଟାଏ ଘୃଣା ଆସୁଥାଏ ମନରେ । ଏଣୁ ମୋର ବୁଦ୍ଧିର ତାରିଫ କରିବ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ମୁଁ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥା ସଙ୍ଗରେ ନିଜକୁ ଖାପ ଖୁଆଇ ନେଲି ।

ସବୁ ସିନା ହେଲା—ଗୋଟିଏ କଥାରେ ଜନ ଅଡ଼ୁଆରେ ପଡ଼ି ଗଲି । କଲେଜ ଗିରାର ଦୁଇ ସ୍ୱର ତଳ ହୋଇଛି ବୋଲି ନାହିଁ ଯୋଗାଏ ଚିଲ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ଲମ୍ବା ଖାତା ଧରି ମୋ ପାଖରେ ହାଜର । ଭଲକ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ଟମଡ଼ା ବ୍ୟାଗ୍ । ପରିଧାନରେ ଖଦଡ଼ ଲୁଗା ଓ ପଞ୍ଜାବୀ ଏବଂ ତା ଉପରେ ଜହର କୋଟ୍ । ମୁଣ୍ଡରେ ଗାନ୍ଧି ଟୋପି । ଅଲଗଣେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଲୁଗା ଓ ବଡ ମଇଳା ବାନିଷ ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ୱଭାବ ଅଯତ୍ନ ଉଦ୍ଧ୍ୟସ୍ତ । ଦେଖିଲେ ମନେହେବ ,ସବୁବେଳେ ଯେମିତି କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଆରମ୍ଭ କଲେ—'ତୁମେ ଛାତ୍ର-ସଙ୍ଘର ସଭ୍ୟ ହୁଅ । ଏହା ସବୁ ମତବାଦ ଛାତ୍ରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଏ ବର୍ଷର ପୁରୁଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଜନା—ଭରର ଏହାର ପ୍ରଥମ ଉଦ୍ଘାଟକ ଓ ସଭାପତି ।

ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଅଭିଷ୍ଟ ମୋ ମୁହଁଟା ତୁଲାଇ ଦେଇ କହିଲେ—'ଭଲକରି ଶୁଣହୋ ।

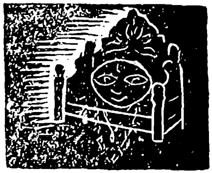

ସେ ସ୍ୱଭାବ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ । ଦେଶଦ୍ରୋହୀ । ତୁମେ ଖାଣ୍ଟି କଂଗ୍ରେସର ମେମ୍ବର ହୁଅ । କଂଗ୍ରେସ ନେତା ମାନଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତାରେ ଏହା ଗଠିତ । ଏକ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ପ୍ରେମୀ ଛାତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନ ।'

ତାପରେ ପ୍ରଥମ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱିତୀୟଙ୍କୁ ପଞ୍ଚମ ବାହିନୀ, ଦେଶଦ୍ରୋହୀ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ କହି ଗାଳି ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀ-ଚାଟୁକ, reactionary, disrupter ଇତ୍ୟାଦି କହିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ମାଙ୍କଡ଼ ହାତରେ

ମଝିରେ ପଡ଼ି ଛାତ୍ରନେତା ଦୁହିଙ୍କର ବାଗଯୁଦ୍ଧ ଦେଖୁଥାଏ । ସ୍ୱରାଜର ସ୍ୱରୂପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର କୌଣସି ଧାରଣା ନଥିଲା । (ଅଳ୍ପ ତାକୁ ମୁଁ ଜଣେ ବଡ଼ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦିଏ) ମୁତରାଂ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ କଥାରୁ ଯାହା ବୁଝିଥିଲି ସତ୍ୟରେ ଅବଗତ । ଓଳ କିଣ୍ଟି ସେ ଦୁହିଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଯିବ ଭିତରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ମୁଁ ଖସିଆସିଲି ।

ସେ ଦିନ ଠାରୁ ଦୁହିଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ବାଟ କାଟି ଚାଲିଯାଏ ।

ବର୍ଷ ପରେ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇସାରି ମାମୁ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲି । ମାମୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ——M. L. A. ମୋର ଭବିଷ୍ୟତ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ଶେଷରେ ମୋତେ ଛାତ୍ର କଂଗ୍ରେସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ (ଏ ଉପଦେଶ ଦେଇ କହି ପାରନ୍ତି) ଦେଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର କଲ୍ୟାଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ସେ କହିବାକୁ ଭୁଲି ନଥିଲେ ।

ମାମୁଙ୍କ ସବୁ ଫେର ସଭ୍ୟ ହେଲି । ଦେଖିଲି ପ୍ରକୃତରେ ମାମୁ ଠିକ୍ କଥା କହିଛନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ନେତା ମାନେ ଆମର ପୃଷ୍ଠପୋଷକ । ଖବର କାଗଜ ସମ୍ପାଦକ ଆମର ସମର୍ଥକ । ମାମୁଙ୍କ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ପଡ଼ାଶୁଣା ପାଇଁ ଆଉ ବେଶୀ ଦବାବ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ।

ମୋର ରୁମ୍ ମେଟ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାବୁ—ଫିଫ୍ଥ ଇୟରର ଛାତ୍ର । ଇଂଲିଶରେ ସହିତ ବି, ଏ, ପାସ୍ କରିଥାନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ଅନର୍ସ ପାଇ । ତେଣୁ ମୋ ଅପେକ୍ଷା ତାଙ୍କର ଟିକିଏ ବେଶୀ ପ୍ରଭାବ ଥାଏ ଛାତ୍ରଙ୍କ ଭିତରେ । ତାଙ୍କ ସହିତ କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରି ତାଙ୍କୁ ମେମ୍ବର କଲି । ସେ ମଧ୍ୟ ସଭାସମିତିରେ ଯାଇ ଥାଆନ୍ତି ନାହିଁ ଦଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ ବଡ଼ ଶୁଣା କଥା ମାନ ବାଢ଼ନ୍ତି । ମୋର

ଏ ଭାବଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି ସେ ପ୍ରଥମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । କହିଲେ—'ଏ ଯୋଗୀନ, ତୁମେ ଶେଷ ଅବ ବେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବାବୁଙ୍କ ଦେଖିଲେ ଉଠୁଥିଲ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କର୍ମୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ଯେ !' 'ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁ, ଦୁନିଆଯେ ବଦଳି ଯାଉଛି । ତାକୁ ଦେଖିଁ ଅବକାଶ ଥିଲା ଅଥ ସେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦରକାର ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ।'

ପୂର୍ଣ୍ଣବାବୁଙ୍କ ନେଇ ଏଣିକି ମିଟିଂର ଚିନ୍ତା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଇଣ୍ଟରେଷ୍ଟ ବୋଲି ଅଠ ଦଶ ଥର ମିଟିଂ ଡାକି ଏବଂ ଆମ ସେକ୍ରେଟେରି, ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଓ ୪୦ଜଣ ପ୍ରତିନିଧି ଏହି ସମୟ ଲେଖାଏ ଦିନ ଦଶ୍ଟା ପରେ ବାଟ ନେତା ହେବାକୁ ଦେଖି ଲାଗିଲେ ।

ହଂସା ହେଲା ମୋର । ଏବେ ମେମ୍ବର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ନ ମୁଁ । ପ୍ରକୃତରେ ଗତର ଏତ ଥର ପ୍ରେସ୍ କନ୍ଫରେନ୍ସ—ମିଟିଂ ହେଲେ ଟାଉନହଲ, ଫଲ୍ମାନ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର ଭାର ମୋ ଉପରେ । ଉଥିପାଇଁ ମୋତେ କର୍ମୀ ଛଡ଼ା ନେତା ବୋଲି କେହି ସ୍ୱୀକାର କରିଲେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ମୋର ଅନ୍ତରେ ପୂର୍ଣ୍ଣଟା ନେତା ହୋଇ ଗଲି । ଆଉ କେଜାଣି ।

ତା ପରେ ପରି ସଭାରେ ମୁଁ ବକ୍ତୃତା ଦେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ବକ୍ତୃତା ଶେଷରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ମାନଙ୍କ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ (ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ଦେଶଦ୍ରୋହିତା କେଉଁଠାରେ ମୋତେ ଏହି ଜଣା ନଥିଲା । ଗାନ୍ଧି ୧୯୪୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ମନେ ଉଠିଥିଲା) ଏବଂ ତା ସଙ୍ଗେ ଛାତ୍ର ସଂଘକୁ ମଧ୍ୟ ଗାଳି ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । ଫଳରେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ଭିତରେ ମୁଁ ବଡ଼ ନେତା ମାନଙ୍କ (ଓଡ଼ିଶା ନେତା ଅବଶ୍ୟ) ମହଲରେ ଜଣା ଶୁଣା ହୋଇ ପଡ଼ିଲି । ଶେଷରେ ଏବେଶ ବାହାଘ—ସ୍ତ୍ରୀ ମୂଲକ' ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇ ସଭା ଭଙ୍ଗ କଲି । ଖବର କାଗଜ ସମ୍ପାଦକ ଓ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଲେଖା ଥିଲେ । ତେଣୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଦିନ 'ଯୋଗେନ, ବରୁଣ ସଭାମଣ୍ଡପରେ ସଭା, 'ଛାତ୍ରନେତା ଯୋଗେନ, ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଉତ୍ତେଜନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷଣ', 'ସାଥୀ ଯୋଗେନ, ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇ ପରେ ସଭା ଭଙ୍ଗ ହେଲା ।' ଇତ୍ୟାଦି ଖବର ଏକ କାଗଜରେ ବାହାରିଲା ।

ଲେଖିକା ରମା ଦେବୀ

ବହୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନେଇ,ପଡ଼ା ଛାଡ଼ି ଛାତ୍ର-ଜଗତରେ ସଭାପତି ହେଲି । (ଛାତ୍ରଜଗତ ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ୮୦ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିନ ଛାଡ଼ି ପିଲା ଆସିଥିଲେ—ଏ ମଧ୍ୟ ଦେଶରେ ଅନ୍ୟ ଦେଶେ ଅଛି କେତେ ?)

ତା ପରେ ଆଉ ବେଶୀ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହୋଇ ନାହିଁ । ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବାରୁ ମାମୁ ସାମାନ୍ୟ ବିରକ୍ତ ହେଲେ । ଏଣୁ ମୋ କାର୍ଯ୍ୟ କଳାପରେ ସେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । (ଅସଲ କଥା ତାଙ୍କୁ ଆଉ ପଇସା ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁନଥିଲା ।)

ଗଲା ବର୍ଷ କଥା କଏ । ଏ ବର୍ଷ ତ ତମେ ମୋତେ ଦେଖୁଛ । ଗତର ମଫସଲ ଯେଉଁଠି କହିବ ସାଥୀ ଯୋଗୀନଙ୍କ କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣିବେ ।

ହଁ—ନା ଏଥରୁ ସାଥୀଙ୍କାର ବୁଝି ନ ଯାଅ ଯେମିତି ।

—*—

ଆକାଶ-କଥା

ଚିତ୍ରମୟ ଜୀବନରେ ଅନୁଭୂତି ଚେତନା ନେବାକୁ କେମିତିକା ଗଳି ଧରିବାକୁ ଜାଣେ । ସେଇ ଜୀବନ ଭୀରତା ମଣିଷର ନଅର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ପ୍ରଣତ । ମୁଁ ଜାଣେ ଯେଉଁ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରାଣରେ ସ୍ପନ୍ଦନ ଅଟକା, କଣ୍ଠ ମୁଖର କରେ, ରସ ତାରକାକୁ ପ୍ରାଣମୟ କରେ ସେଇ ଅନୁଭୂତି ମୋର ସାଧନାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତି ।

କାହାଣୀ

ସେଇ ଅତୀତ ଅନୁଭୂତିର ଗୋଟିଏ ସ୍ମୃତି — ଆଜିବି ମୋର ଜୀବନ ଉପନ୍ୟାସରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଙ୍କିତ ।

ନୂଆ ବର୍ଷ ସନ୍ଧ୍ୟା — ପ୍ରଥମ ପଞ୍ଚମୀର ଚାନ୍ଦ ନୀଳ ଦର୍ପଣରେ ସୁକୁମାରୀ ତରୁଣୀ ଭଳି ହସି ହସି ଦେଖି ଯାଉଥିଲା — ତା'ର କୋମଳ କିରଣ ହେମନ୍ତ ଶୀତ ଧୂପ ଉଡ଼ିବାକୁ ଅତୀତ ଭିତରେ ରୂପାୟନ କରିବାରେ ଲାଗିଥିଲା ସେ ଦିନ । ଶିରୀଷ କୋମଳା କାଳ୍ପନିକ ରଶ୍ମୀଙ୍କର ସ୍ପର୍ଶର ସ୍ପନ୍ଦନ ବଢ଼ାଇ ମଧୁରୀ ଉପଭୋଗ କରି ସେମାନଙ୍କର ଅତୀତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ ଜୀବନର ସଜୀବ କଳ୍ପନାରେ ପ୍ରମତ୍ତ ଥିଲେ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଅନ୍ଧକାର ଚୋରା ପରି ମୋ ଘରେ ପଶିଲା । ହଠାତ୍ ଅଳିଅ ଭିତରେ କେଉଁଠି କେଉଁ ଦୂରରୁ କରୁଣ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଏକ କଣ୍ଠ ଶୁଭିଲା ।

ବ୍ୟଥା ଯେତେବେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ତର ମଧ୍ୟରେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ମେଘର ସ୍ୱରୂପ ଧରେ ସେତେବେଳେ ସେ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ପାରେ ନାହିଁ । ମଣିଷ ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ବ୍ୟଥା ଅନେକ କହି ଶୁଣାଏ । ଆଉ ସେଥିରେହିଁ ସେ ଦେହ ଦୁଃଖର ତୃପ୍ତିରେ ଶାନ୍ତି କରେ । ସେଇ ଶାନ୍ତି ରୂପ ବର୍ଷା ପଥରରେ ବ୍ୟଥା ଧୂଆ ହୋଇ ଯାଏ ।

ଚାସ ହୋଇଥିବ ! ଦୁର୍ବଳ ଚେତନାକୁ ମନରେ ଭରିଥିଲେ ବା ପୁଷ୍ପିତ ଲତାର ଶିହରଣ ଶୁଣିଲେ ମଣିଷ ଚାସ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ କରେ ବେଳାଣି । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଅନ୍ତର ସ୍ପର୍ଶ ତାର ନାରୀ ହୋଇ ଥିବ ନାହିଁ କି ? ସବୁ ସମୟରେ ଚାସ ଭଲ ଲାଗେ ବା କାମନା କରିବା ବା କ୍ଷୁଧା ମେଣ୍ଟିବା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଦେଶ ଓ ଦଶର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାଟା କାମ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼େ ନାହିଁ କି ?

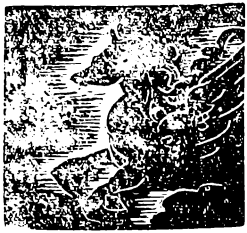

ତା — ସେ ମହିଳାଟିଏ । ଏଡ଼ ଭଙ୍ଗା ଘର ହୃଦୟର ସର୍ବହରା ଶ୍ରେଣୀର ଜଣେ । ଅନ୍ଧକାର ରାତି ବାସନ୍ତୀ ଏକଣ ଗାଉ ଗାଉ । ଅନ୍ଧକାରର ଭୀଷଣ ସମୟରେ କେଉଁଠା ପଡ଼ିଛି । ଏବେ ବାଟରେ ଶୁଣିଲି — "ହଁ, ଘରର କେତେ ବାସ୍ତ ପାଇବେ" ?

ହୃଦୟର ସୁପ୍ତ ପ୍ରବୃତ୍ତିଟା ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଶାରଦ ଗଲି । ଦେଖିଲି ସାମ୍ନା ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ । ଦେଖିଲି ସଂଶୀ ସେ ଯେତେ ମୋତେ ଅପଣାର କରି ନେଲା । କହିଲି "ବାବୁ" ଏମିତି ଡାକିବାର ପରଟା ତଳେ ଥୋଇ ଦେଇ ସେ କହିଥିଲା, "ଘରର କେତେ ବାସ୍ତ ପାଇବେ ?"

କଥାଟିଏ କହୁଁ

ପାଗଳଟାଏ ହୋଇଥିବ । କଲ୍ଲୁ ପରୀକ୍ଷାରେ କାହିଁ ମନ୍ଦିରରୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଏହି ପାଗଳାମି ଭଳ ବୋଲି ଶୁଣିଛି । ସେଥିପାଇଁ ପାଗଳାମିଟା ଯାଉ ଓ କାହା କାହା ପାଖରେ ସହାନୁଭୂତି ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼େ, ତାହା ଭଳ ଦରଦ ଅବର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ କେବେ କେବେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ।

ତା' ପରେ ସେ ଫେର୍ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା "ବାବୁ, ସେ କଣ ମରିଛି ? ଯେଉଁଠି ତାର ଘର ପଡ଼ିଥିବାଟା ପୋଡ଼ା ହୋଇଛି ସେଇଠି ଏବେ ପଡ଼ି ଦୁଃଖ କରୁଛି । ସେ ଯେ ସବୁରେ ମୋତେ କହେ, ମୁଁ ତ ତମକୁ ଛାଡ଼ିଲି — ତମେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ବାହା ହୋଇ ପଡ଼" ।

"କିଏ ସେ ?" ମୋ କଣ୍ଠରେ ସହାନୁଭୂତିରେ ଭରିଗଲା । "ସେଇ ଅମର — ଅମର କଅଣ ମରେ ?" ଅମର ନାଁଟାକୁ ସେ ଦୁଇ ତିନିଥର କହି ପକେଇଲା ।

ନିଜର ଶୁଭ୍ର, ପାଣ୍ଡୁରର ପରିଶ୍ରମୀ ଆଉ ସୌରଭ ଭରା ଯେଉଁ ସମ୍ପଦ ତାର ଅନ୍ତରାଳରେ ସେ ବହୁଥିଲା ତା'ର ପାପ ପରି ଅପରିମିତ ଦାସତ୍ୱ ପାଶରେ ପ୍ରଣତ ହୋଇବାକୁ ମୁଁ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ଉଠିଲି ।

ତଳଭାଗ ପରଟା ତଳେ ଥାଏ । ନୀଳ ଅକାଶର ଅଗଣ୍ୟ ମହିମା ଭିତରେ ଯେଉଁ ଶୁଭ୍ର ତାରକାଟି ତାର ଜଳୁଥିଲା ତନୁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଭାସିତ କରି ଯାଉଥିଲା ତା'ର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ସେଇ ଘର — ତଳ ଭିତରେ ପଡ଼ିଥାଏ ।

"ଆଉ ଗୋଟାଏ ବାହାହେଲ ନାହିଁ ?" ଅଜ୍ଞାତରେ କହି ପକେଇଲି ।

ସେଇଟାର ... ତାରକା ଫିକା ହୋଇ ଉଠିଲା । ଧୂଆଁରେ ଗଳାରେ ଚରଣ ମିଶାଇ ସେ ଯେପରି ମୋତେ ହଁ ଅଟିରେ ଦେଖି କହିଲା — "ଅମରର ମରିବାହିଁ ବାବୁ ? ମୋ' ପାଖରେ ସେ ସବୁବେଳେ ଅଛି । ମୋ ଜଗରେ ସବୁବେଳେ ତାର କଥା ଶୁଣେ ।"

ସତ କହୁଛି, ସେତେବେଳେ ନିଜକୁ ଟିକିଏ ଛୋଟ ମନେକଲି । ହୃଦୟର କ୍ଷୋଭଟା ମୋ ଅଧରେ ବ୍ୟାପକ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଛୋଟପଣ ସେତେବେଳେ କଠୋର ସ୍ୱରୂପ ଧାରଣ କଲା, ମୋର ଅନୁମାନର ସାମାନ୍ୟ ଭୁଲ ପଡ଼ିଲା ।

ମୋର ହାତ ଗର୍ବ ଉନ୍ନତର ପାଇଲି ସେ । ପୁଣି କହିଲା "ସ୍ୱାଧୀନତାର ଯୁଦ୍ଧ ପାଖରେ ଯେତେବେଳେ ଅମର ନାଆଁଟା ଲଗିଲା, ସେତେବେଳେ ଭୟ ହୋଇଥିଲା ବା ସବୁ ନାହିଁ । ତ ପାଖରେ ପାହାଡ଼ । ଅମର ମୋ ବାହାରେ ହାତ ଧରାଇ ଗଣ୍ଡ ଉପରର ସାହୁ ପାଣିଅଟକ ସ୍ୱର୍ଗ କହିଲା — "ଦେଶ ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗରେ ଜଣ ଅଧିକା ମୁକ୍ତ ନିଶ୍ଚୟ ।"

ସତକୁ ସତ ଏହି ଦେଶରେ ସେ ମୁକ୍ତ ପାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ତଳଭାଗ ପରଟା ତଳେ ଥୋଇ ଦେଇ ମୁଁ ଦେଖି ତାକୁ ଓଡ଼ା ପିନ୍ଧାଇବାକୁ ଦେଲି, କହିଲି "ଘରର କେତେ, ବାସ୍ତ ପାଇବେ ଯେ ଦି' ତିନି ଗଣ୍ଡ ଯୋଗେଇବେ ।"

ତା ପରେ ତାର ଭିତର — ଆଉ ସେଥିରେ — ହଁ, ସେ ଅଟି ଭୁଲିଛି । ସେହି ଗୋଟି ତଳ୍ ତଳ୍ ଦେହ ଉଷ୍ଣତା ପରି ତଳ୍ ତଳ୍ ଅଟି ଅଭ ହୋଇଲି ପର ମନ୍ଦ କଥା ଏବେ ବି ଅଟି ଅଗ୍ରରେ ଝୁଲୁଛି । ବାବୁ, ତାହା କଲେ କଅଣ ଅଧିକା ମୁକ୍ତ ମିଳିବ ବା ସବୁ ଅମର ହୋଇ ପାରିବେ ?"

ଏ ଉତ୍ତର ଦେବା ଖୁବ ପାରିଲି ନାହିଁ । ତାତ୍କାଳିକ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଭଳି ଯଦି କେହି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବୁଝା ଭଣ୍ଡାର ଥାଏ ତୋ'ର ଆଉ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମର ଘୋଷଣା, ପୃଥିବୀର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ବ୍ୟାପ୍ତ । ଏହି ସର୍ବହରା ମହାଭାରତ ଅମ୍ଳାନ ଅଟେ ସେଇ ମୁକ୍ତ ବାଣୀ ପ୍ରଚାର

ଲେଖକ — ଶ୍ରୀ ବିଭୂଭୂଷଣ ଗୁରୁ

କରୁଛି, ତାହିଁ ପରି ପ୍ରବଳ ଆଉ କଅଣ ହୃଦୟର ପରିଚୟ ପ୍ରଣୟ ?

ଶବ ସତ୍ୟକୁ ଅଙ୍ଗ ସେଦିନ ନିଜର ପଡ଼ିଲା ଭରା ସଭା ଭିତରେ । ସେଇ ଅବାକ ବର୍ଷାର ପ୍ରତିବିମ୍ବ — ଟେକିବ ଯାହାକୁ କହନ୍ତି 'ଅରୁନ୍ଧତୀ' । ତନୁ ଏହା ଅମର ତା ଅମରାବତୀ — ଅମରାବତୀର ଅଧୀ ନାମ ନୁହେଁ କି ?

ପାଗଳ କଳ କେବେ ଯାଇ ସଭାରେ ତାଳଗୀ ଓ ଅନୁମାନକାର କଣ୍ଠର ମାଳା ପିନ୍ଧାଇ ଥାନ୍ତି ସେଇ ଲେଖକର ବୀଣ୍ଟିରୁ ପାଖରେ ମୁଁ ପରାଜିତ ହେଲି ।

ତେବେ ଏହି ପରିବାରରେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଜଳାଶୟ ଦୀପାଳି ଜଳୁଛି ନାହିଁ କି ?

— * —

Digitized by srujanika@gmail.com

ଓସ୍ତା ମାମୁଁ

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର

ହଁ, ସେ ବଜାନ୍ତି ବୀଣା ଯନ୍ତ୍ର । ସେ ପ୍ରକୃତି ସେ ବୀଣା ନୁହେ । ଏକେବାରେ କଚ୍ଛପୀ ବୀଣା; ଯଉଁ ବୀଣା ସ୍ୱୟଂ ମହାଦେବ[illegible]

କେଜେ ତାଙ୍କୁ ଯାଇ କହିଲେ । ସନ୍ୟାସୀ କହିଲେ,— "ଏଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କଣ ! ମୁଁ ତାର ପ୍ରତିକାର କରିବି । ଟିକାଏତ ସାହେବ, (ମାନେ, ବାପାଙ୍କୁ କିଛି କହିବାର ଦରକାର ନାହିଁ । ବାବା ବିଶ୍ୱନାଥ କରିବେତ ସେ ଅନାଡ଼ି ଓସ୍ତାଦର ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା ହୋଇଯିବ ।"

ତହିଁ ଆରଦିନ ବାପା ଯଥାକାଳରେ ଶିକାରକୁ ଗଲେ । ସାଙ୍ଗରେ କର୍ଣ୍ଣାଟୀ ଓସ୍ତାଦ । ଅତି ସୌଖିନ ଶିକାରୀ ଓ ଦେଖଣାହାର ଅସୁମାର । ଜହ୍ନରାତି ରାତରେ ହେବ ଶିକାର ।

ମଞ୍ଚା ଉପରେ ବସିଲେ ଓସ୍ତାଦ ଓ ବାପା । ଆଖ ପାଖ ଗଛରେ ଚଢ଼ିଲେ, ବାକି ଲୋକଯାକ । ତଳେ ରହିବାକୁ ଓସ୍ତାଦ ତାଗିଦ୍ କରି ଦେଇଥିଲେ । କାରଣ, ଖାଲି ଯେ ମିରିଗ, ଠେକୁଆ, ସମ୍ବର, ଚିତଲ, ଆସିବେ ତାହାତ ନୁହେ ବଇଁଶୀ ନାଦ ଯେତେ ବାଟ ଯିବ, ତା ଭିତରେ ଯେତେ ଜନ୍ତୁ ଥିବେ ସମସ୍ତେ ଆସିବେ । ସେଥିରେ ବାଘ ଥିବେ, ଭାଲୁ ଥିବେ, ଚିତାଥିବେ, ଗଧିଆ ଥିବେ, ଏପରି କି ବଡ଼ ବଡ଼ ଅହିରାଜ ବି ସମ୍ଭାଳି ନୋହି ଧାଇଁବେ ।

ଲୋକେ ଗୁହିଁ ବସିଛନ୍ତି, ଓସ୍ତାଦ କେତେବେଳେ ତାର ହିକମତ୍ ଦେଖାଇବ । ବସି ବସି ସମସ୍ତେ ବିରକ୍ତ । ଭାବୁଥାନ୍ତି, ଓସ୍ତାଦ ମଜାକ କରି ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଧପେଇଲା ଖାଲି । ଓସ୍ତାଦ କିନ୍ତୁ ମଞ୍ଚା ଉପରେ ଅଖିବୁଜି ମୌନହୋଇ ବସିଥାଏ । ବୋଧହୁଏ ଧ୍ୟାନରେ ।

ରାତି ଅଧ ବେଳକୁ ବଇଁଶୀ ବାଜି ଉଠିଲା । ସୁରଟା ଯିମିତି ଜମି ଉଠିଲା ଗଛଗୁଡ଼ାକ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଲୋକେ ଜୀବନ ବିକଳରେ ଡାଳ କୁଣ୍ଢେଇଥାନ୍ତି । ଦେଖି ଦେଖି ଆସିଲେ ଜନ୍ତୁ । ଗୁରୁଖଞ୍ଜ ଉପରକୁ ମୁହଁ ଟେକି ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଧାଇଁଛନ୍ତି ଅଗଣିତ ଜନ୍ତୁ । ବାଘ, ଭାଲୁ, ହାତୀ, ଶମ୍ବର, ମିରିଗ, ବାହୁଟିଆ— କେତେ କିଏ କଳିପାରିବ ! ଏ ନାଟ ଦେଖି ସମସ୍ତଙ୍କ ଅକଲ ଗୁଡ଼ୁମ୍ । ମାରୁଛି କିଏ !

କେତେବେଳେ ବାପାଙ୍କର ହୁସ ପଡ଼ିଲା । ତାଙ୍କର ମନେପଡ଼ିଲା, ଶିକାର କରିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କାହାକୁ ମାରିବେ ଏଇକଥା ତାଙ୍କୁ ବିଚଳିତ କରିପକାଇଲା । ଶେଷରେ "ଅଖିବୁଜି ଫାଏର କରିବେ ବୋଲି ନଳୀ ଉଠାଇ-ଛନ୍ତି, ଅକସ୍ମାତ୍ ଜନ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଧୁକ ଅଡ଼ ଛୁଟ ମାଇଲପରି ଛିନ୍ ଛତ୍ର ହୋଇ ପଳେଇଗଲେ ଯୁଅଡ଼େ ସିଅଡ଼େ । ଶିକାରୀ ସ୍ତମ୍ଭିଭୂତ ହୋଇ ରହିଗଲେ ।!

ଗୋଟାଏ ଯେତେବେଳେ ଥଣ୍ଡା ପଡ଼ିଲା, ଶୁଣାଗଲା, ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ବୀଣାର ଝଙ୍କାର । ବଇଁଶୀ ନାଦ ସେତେବେଳକୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଏତେଗୁଡ଼ାଏ ଲୋକ ମନମରା ହୋଇ ରାତିପାହାନ୍ତି ବେଳକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ବାପାଙ୍କ ମନ ଏକଦମ୍ ଯାଇଛି ଘରଘର । ଜନ୍ତୁଗୁଡ଼ାକ ଯଦି ଆସିନଥାନ୍ତେ, ସେ—ବା ଗୋଟାଏ କଥା ହୋଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ପାଖକୁ ଆସି ଥୋପ ହଲେଇ ପଳାଇଯିବା ତାଙ୍କ ବୀରତ୍ୱ ଓ ପୌରୁଷକୁ ଯେଉଁ ଝାପଟ କଲାପରି ହେଲା, ସେଇଟା ତାଙ୍କୁ ବାଧିଲା ସବୁଠୁଁ ବେଶୀ । ସେ ରାତିରେ ଦୁଃଖରେ, ଥକାରେ, ଅନିଦ୍ରାରେ ଆସି ଶୋଇପଡ଼ିଲେ । ଓସ୍ତାଦ ବିରାଗ ଲଜ୍ଜାରେ ଅପମାନରେ, କାହାରିକୁ ମୁହଁ ଦେଖେଇ ପାରିଲାନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ରହସ୍ୟଟା ଜଣା ପଡ଼ିବାକୁ ବେଶି ସମୟ ଲାଗିଲାନାହିଁ । ତା ଭେଦ ବାହାର କଲା ଜେଜେବାପାଙ୍କ ଦହଲିଜି ଭଣ୍ଡାର ହସ୍ତୁର ବାରିକ । ହସ୍ତୁର ବାରିକ ଜେଜେବାପା ଓ ସନ୍ୟାସୀ ଛଡ଼ା କଥାଟା କେହି ଜାଣିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ 'ମନଭେଦ' ହୋଇଗଲା ଷଡ଼କର୍ଣ୍ଣ ଦୋଷରୁ । [illegible]ର ବାରିକ ଗାଁଆ ଲୋକ ଗୁଳି ହମ୍ମନ୍ତଙ୍କ ଠିକରେ କହିଦେଇ ରଣ ପକାଇ ଆସିଲା ଯେ କଥାଟା ସେ ଯେପରି ପ୍ରକାଶ ନକରେ । ବାବାଜୀଆନ୍ତଙ୍କ ହୁକୁମରେ ସେ କାଶୀ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗଲା ଲଟି ଭିତରକୁ ରାତି ଅଧରେ । ସେଠି ସେ କୁଦାମୂଳକୁ ବସି ବୀଣା ବଜାଇଲା । ସେତେବେଳକୁ ବଇଁଶୀ ଶବ୍ଦ ହେଉଥାଏ । ଆଉ ଜନ୍ତୁ-ଗୁଡ଼ାକ ଅଥାନଥା ହୋଇ ଧାଇଁଥାଆନ୍ତି ସେଇଆଡ଼କୁ । କିଛି ବେଳ ଯାଇଛି, କଣ ହେଲା କେଜାଣି ସେଇଜନ୍ତୁ ଲେଉଟି ଦଉଡ଼ମାଇଲେ ଯେ ମୁଁ ତ ଛାଡ଼ିବା ! ବାବାଜୀଟା କି କିମିଆ ଜାଣେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ମାମୁଁ ଟିକିଏ ଦମ୍ ମାରି କହିଲେ,— "ଦେଖିଲ, ଏବେ ରାଗିଣୀର ହୁନର ।"

ବଦୁ କହିଲା, "ଦକ୍ଷିଣୀ ଓସ୍ତାଦ କି ରାଗ ବଜେଇ ଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ଉଚାଟ କରି ଟାଣିଲା ?"

ମାମୁଁ— ସେଇଟାତ ଜାଣିବାକଥା ! ସମସ୍ତେ କଣ ପାରନ୍ତି ? ସାଧନା କରିବାକୁ ହୁଏ । ଯଉଁ ରାଗ ବଇଁଶୀରେ ବାଇ କୃଷ୍ଣ ଷୋଳସହସ୍ର ଗୋପୀଙ୍କୁ ମୋହୁଥିଲେ, ଗୋପୀଏ କଦମ୍ବ ମୂଳକୁ ଧାଇଁଥିଲେ ଏ ସେହିରାଗ । ରାଗ ମୋହନା ।

(କ୍ରମଶଃ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା 'ଝଙ୍କାର'ରେ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କର ମତାମତ, ଆଲୋଚନା, ସମାଲୋଚନା ସୂଚନା (Suggestions) ପ୍ରଭୃତି 'ଚିଠିରେ' ପ୍ରକାଶ ପାଇବ। ଚିଠି ଗୁଡ଼ିକ ଯଥା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବାର ଦରକାର। କୌଣସି ଚିଠିରେ ପୂରା ଦସ୍ତଖତ ଓ ଠିକଣା ନଥିଲେ ତାହା ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହେବ। ଚିଠିର ସଂକ୍ଷେପ କରିବାର କ୍ଷମତା ସଂପାଦକମଣ୍ଡଳୀର ରହିଲା। କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଦ୍ୱେଷ ସମାଲୋଚନାର ସ୍ଥାନ ହେବ ନାହିଁ। ସଂପାଦକ ମଣ୍ଡଳୀ ଚିଠିର ମତାମତ ପାଇଁ ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି—ଲେଖକଗଣ।

ପତ୍ରପତ୍ରିକା

ଝଙ୍କାର ସମ୍ପାଦକ ମହୋଦୟଙ୍କ ସମୀପେଷୁ—

ମହାଶୟ,

ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଶା ଦେଶରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର କାଗଜ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ପାଇ ପୁଣି ଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି। କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର 'ଝଙ୍କାର' କାଗଜ ଦୀର୍ଘଦିନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ଯେ ଏଯାଏ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ରହି ପାରିଛି। ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଉଛି।

ଆମର ଏହି ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ବାହାରୁଥିଲେ ହେଁ ବଙ୍ଗଳା ଦେଶର ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଭଳି, କେତେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି କହିଁକି? ଆଜି ଅଗ୍ରଗାମୀ ବଙ୍ଗଳାର କାଗଜ ଗୁଡ଼ିକ ସେଥିରେ ଆମେ ଦେଖୁ, ରାଜନୀତି ଅର୍ଥନୀତି ଇତିହାସ, ଭୂଗୋଳ, ବିଜ୍ଞାନ, ସଙ୍ଗୀତ, ଖେଳ, କ୍ରୀଡ଼ା କୌତୁକ, ସିନେମା ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଓ ସମାଲୋଚନା ଦେଖୁ, କିନ୍ତୁ ଏଥିରୁ ବିଷୟ ଥାଇ କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ କାଗଜ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମ ଏ ଦେଶରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇ ନାହିଁ। ଯେଉଁ କାଗଜ ବା ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେହି ସାମାନ୍ୟ ରାଜନୀତି, ଅର୍ଥନୀତି, ଜାତିଭେଦ ତତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ରଚନା ପ୍ରକାଶ କରୁ ଅଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ସିନେମା କଥା ଥିଏଟର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ବା ଖବର କାଗଜ ଧାରା ବାହିକ ଭାବରେ ସମାଲୋଚନା ବା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି ନାହିଁ।

ଆମ ଦେଶର ଲୋକେ ଯଦିଓ ସିନେମା ଥିଏଟର ଦେଖନ୍ତି ତେବେ ତାର ଦର୍ଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶତକଡ଼ା ଜଣେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ଅନ୍ୟ ମାନେ କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ତାକୁ ବା ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଆସିନି ନାହିଁ।

ମୋର ଆଶା ଆପଣ ଯଦି ଏ ବିଷୟରେ ଚିତ୍ତ ମନ ଦିଅନ୍ତେ ତାହା ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ପତ୍ରିକାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ ହୁଅନ୍ତା ଏବଂ ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ପୁଅ ଝିଅ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରି ପାରନ୍ତେ ଏବଂ କଥାଚିତ୍ର ଦର୍ଶନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗବେଷଣା ମଧ୍ୟ କରିବାର ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତେ।

ଶ୍ରୀ ହରନାରାୟଣ ମିଶ୍ର, ବେଡ଼ନାଗୀ

(ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି—ସଂ:)

ସେଲ୍ ଟାକ୍ସ

ଝଙ୍କାର ସଂପାଦକ ମହାଶୟ,

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଆଇନ (୧୯୪୭)ରେ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର କେତେକ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଉପରେ ଟିକସ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ଟିକସଟିର ନାମ ସେଲ୍‌ଟାକ୍ସ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି। ଆଇନରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣା ଯାଉ ଅଛି ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀ କେବଳ ଲାଭ କରୁଥିବା ଯୋଗୁଁ ଏହି ଟ୍ୟାକ୍ସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବ। ମାତ୍ର ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଠାରୁ ସବୁ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ତିନି ଟଙ୍କାରେ ଏକ ପଇସା ଆଦାୟ କରୁ ଅଛନ୍ତି। ଯେଉଁ ଜିନିଷ ଟାକ୍ସ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ହେବ ସେତେବେଳେ ସରକାର ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ତାହାର ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଦେଲେ ଜନ ସାଧାରଣ ଜାଣିଶୁଣି ଜିନିଷ ଆଦି ତାଙ୍କ ଦେୟ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଟଙ୍କା ପିଛା ପଇସେ ଦେଇପାରେ ହେବ ଅସନ୍ତେ। ମାରୁଆଡ଼ିଙ୍କ ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ ଏ ଗୋଳମାଳ ଅଧିକ ଦେଖାଯାଉଛି। 'ସେଲ୍‌ଟାକ୍ସ'ରେ ବା ଆପତ୍ତି କାହିଁକି ହୁଅନ୍ତା। ମାଉ ମାଉ ଭଣ୍ଡାରଘରକୁ ମାଇ କଥାଟି ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ସତ୍ୟ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହର ବା ସହରରେ ଦେଖାଯାଏ ଜନ-ସାଧାରଣଙ୍କର ଉପକାର ଓ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ୱଦେଶ ସରକାର ଯଥା ସାଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ଅଛନ୍ତି ଓ କରିବେ। ଏହି ସେଲ୍‌ଟାକ୍ସଟି ତାହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପ୍ରମାଣ। ଏ ବିଷୟ ମୁଁ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ରକୁ ଲେଖି ଥିଲି। ମାତ୍ର ମୋ ଲେଖା ତାଙ୍କ ଅଫିସ ଫାଇଲରେ ପଡ଼ିଲା। ତୁମ 'ଝଙ୍କାର'ଟି ସହରେ ସହରେ ସମ୍ବାଦ ଦେବା ଭାଇ। ଏ ବିଷୟଟି ସହର ସହର ଜଣା-ଇବା ପାଇଁ ଛାପିଲିବୁ କହଲି।

ଶ୍ରୀ ନୀଳକଣ୍ଠ ମିଶ୍ର
ଭୁବନେଶ୍ୱରପୁର

ଭାଗଚାଷୀ ଆଇନ ନୂଆ

୨୯—୧୧ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯେଉଁ ଭାଗଚାଷୀ ଅର୍ଡିନାନ୍‌ସ ଜାରି କରି ଅଛନ୍ତି ତାହା ସମାଜ-ରେ ଯେଉଁ ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ସେ ଭାଷା ସାଧାରଣଙ୍କର ଯେପରି ଦୁର୍ବୋଧ ସେହିପରି ମଧ୍ୟ କେତେକ ସତ ଦୈନିକ କେତାଙ୍କର ଅର୍ଥ ଅର୍ଥାନ୍ତର କରିବାର ଅନୁକୂଳ। ୩୩ ଏକର ଜମି ଉପରେ ବହୁତ ଦଳ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅର୍ଥ କରୁ ଅଛନ୍ତି। ମୂଳ ଓଡ଼ିଆ ଅଂଶ କଥାଟି ୩୩ ଏକର ଜମି ଥିବା ଲୋକ ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତ କରନ୍ତି ବେଳେ ଆଉ କେତେକ କହନ୍ତି ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଭାଗ ଚାଷୀ ସବୁ ସ୍ଥଳରେ ୩ ଭାଗ ପାଇବା ବେଳେ ଜମିର ମାଲିକ ଦୁଇ ଭାଗ ପାଇବ। ମାତ୍ର ଶ୍ରୀ ନୀଳମଣି ପ୍ରଧାନ, କଟକ ଜିଲ୍ଲା କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ସମ୍ପାଦକ, କହନ୍ତି ପ୍ରେସ ନୋଟ ବା ଇସ୍ତାହାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସମାଧାନ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ। ଏଥିପାଇଁ ଏହି ପ୍ରକାଶିତ ଆଇନର ସଂଶୋଧନ ଲାଗି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦରକାର। ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଇନ ବା ଜରୁରୀ ଆଇନ କରା ନ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। କାରଣ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଆଇନ ନୁହେଁ। ସରକାର ଯେଉଁ ଅର୍ଥ କରିବାକୁ ଯାଉଅଛନ୍ତି ତାକୁ କେବଳ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବୁଝାଇଲେ ଆଇନ ହୋଇ ଯିବ ନାହିଁ।"

ଏ ସନ୍ଦେହକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ୧୬।୧୨।୪୭ ରେ ଯେଉଁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦେଇ ଅଛନ୍ତି ସେଥିରେ କହନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ଜମିଦାର ଓ ପ୍ରଜାଙ୍କର ୩୩ ଏକର କମ ବା ଅଧିକ ଜମି ଥିଲେ ସେମାନେ ଭାଗରେ ଦେଇଥିବା ଜମିର ଅମଳର ଦୁଇ ପଞ୍ଚମାଂଶରୁ ଅଧିକ ନେଇ ପାରିବ।
(ସମାଜ ୧୮।୧୨।୪୭)

ମାତ୍ର ଏହି ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ୧୬.୧୨ର "ମାତୃଭୂମି"ରେ ଯେପରି ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ସେଥିରୁ ଜଣାଯାଏ ଜମିର ମାଲିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ଫସଲର ଦୁଇ ପଞ୍ଚମାଂଶ ପାଇବାକୁ ହକ୍‌ଦାର। ତେବେ କେଉଁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଠିକ୍? ଯଦି ସରକାର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଇନ କରି ନାହାନ୍ତି ତେବେ ଏହା ଏ ଦେଶରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ କି ନା? ଆପଣ ସରଳ ଭାଷାରେ ଝଙ୍କାରରେ ଏ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ। ଶ୍ରୀ କାମଦେବ ମିଶ୍ର, ଭଦ୍ରକ

(ମାତୃଭୂମି ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦିଅନ୍ତୁ—ସଂ: ଝ:)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଊଗରର ବିଚାରଧାରା

—ସମ୍ବାନା

ବସ୍ତର ରାଜ୍ୟ

ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ଓଡ଼ିଶା ସାଙ୍ଗରେ ମିଶିବାରେ ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବା ପଡ଼ିଗଲା । ସମସ୍ତ ଅନେକରେ ଉନ୍ମତ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଲୋକଙ୍କର ଅଭିବାଦନରେ ସରକାରଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରିଆଳ ମାନେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ବିହାର ସରକାର ସରେଇକଳା ଓ ଖରସୁଆଁ ପାଇଁ ସରକାର ସ୍ୱଭାବରେ ତୁମୁଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପଟେଲ ଓଡ଼ିଶାର ନାମ ସାର ଛତିଶ ଗଡ଼ ରାଜ୍ୟ-ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ-ପ୍ରଦେଶ ସହ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଗଲବେଳେ ଆମ ସରକାରୀ ନେତୃଗଣ ବସ୍ତର ଓ ସାରଙ୍ଗଗଡ଼ ବିଷୟରେ ତୁନି ପଡ଼ିଲେ । ଫଳରେ ସାରଙ୍ଗ ଗଡ଼ ଓ ବସ୍ତରର ଭାଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ସହ ଏକ ହୋଇ ଶରବଦନ ପାଇଁ ଯଉ ମୁଦ ଦିଆ ହୋଇଗଲା । ଆମ ସରକାର କୌଣସି ଉଚ୍ଚବାଚ୍ୟ ମଧ୍ୟ କଲେ ନାହିଁ । ଭାରତ ସରକାର ସବୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ରାଜ୍ୟଙ୍କ ସଂବଧରେ ଯେଉଁ ନୀତି ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓଡ଼ିଶା ଗଡ଼ଜାତ ସେଇ ନୀତିରେ ଓଡ଼ିଶା ସହ ଏକତ୍ର ହେଲା । ସେଥିରେ ଆମର ବାହାଦୁରୀ ବିଶେଷ ନାହିଁ । ତଥାପି ସେଇ ଟଙ୍କରେ ଆମ ନେତାମାନେ ବସ୍ତରକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ଆଜି ହୁଏତ ଓଡ଼ିଶା ବା ଓଡ଼ିଶା ଜନତାର ଆଖି ଫିଟି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଓଡ଼ିଶା ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କର ଏ ତ୍ରୁଟି—ଏ ଅବହେଳାକୁ କ୍ଷମା କରିବ ନାହିଁ । ବରଂ ଏହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୋଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ ବୋଲିବ ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜ

ମୟୂର ଭଞ୍ଜ ଆଜି ଅଲଗା । ଓଡ଼ିଶା ଠାରୁ ସେ ଅଲଗା ରହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଏହାର ପରିଣାମ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଉଭୟ ପକ୍ଷରେ ମାରାତ୍ମକ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହି ଓଡ଼ିଶାଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ରାଜ୍ୟ ହେବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରେ । ଆମେ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କଲେ ମଧ୍ୟ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଲୋକପ୍ରିୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳ ଓ ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରୁଛୁ ସେମାନେ ବିଶାଳ ଉତ୍କଳର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଓଡ଼ିଶାଠାରୁ ପୃଥକ୍ ହେଲେ ତାହା ସିଂହଭୂମି-ଓଡ଼ିଶା ମିଶ୍ରଣର ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ସମୟରେ ବଙ୍ଗ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୀତିରେ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ବଙ୍ଗଳାରେ ମିଶିଯାଇ ପାରେ । ସରେଇକଳା ଓ ଖରସୁଆଁ ମଧ୍ୟ ବାହାର ଯିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ଜାତିର ଏହି ଅକଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଦାୟୀ ନ ହେଉ ଏହାହିଁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ବାସୀଙ୍କଠାରେ ଆମର ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଗଲେ ମୟୂର ଭଞ୍ଜର ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କର ଏଭଳି ବିଗାଡ଼ିଛଡ଼ା ମନୋଭାବ ପାଇଁ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ ହିଁ ଦାୟୀ । ପ୍ରଥମରୁ ଗଡ଼ଜାତର ଲୋକପ୍ରିୟ ନେତା ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁଭଳି ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା ତାହା ଅତି ଅଭଦ୍ର ବୋଲି କହିଲେ ଚଳେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକଙ୍କୁ ଧମକଚମକ ମଧ୍ୟ ଦିଆଗଲା । ସର୍ଦ୍ଦାର ପଟେଲଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନେତା ମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏପରି ଭ୍ରାନ୍ତ ଧାରଣା ଦିଆଗଲା ଯେ ସେ ମଧ୍ୟ କହିଲେ. ସ୍ୱେର (ରଜା)ଙ୍କ ହାତରୁ ଶାସନ ନେଇ ଡାକୁ (ପ୍ରଜାନେତା)ଙ୍କ ହାତରେ ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାର ବର୍ତ୍ତମାନ ଶାସନ ମଧ୍ୟ ଏପରି କଦର୍ଯ୍ୟ ଆକାର ଧରିଛି ଯେ ପ୍ରକୃତରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଜବର ଦସ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବ ନହେଲେ ଗଡ଼ଜାତର ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ ଗଡ଼ଜାତର ସ୍ୱେର (ରଜାଙ୍କ ହାତରୁ ଖସିଆସି ଓଡ଼ିଶାର ଡାକୁ (ଅମଲା) ଶାସନ ଅଧୀନରେ ରହିବାକୁ ସ୍ପୃହଣୀୟ ମନେ କରିବେ ନାହିଁ । ପଟେଲଙ୍କ ବ୍ଲକ୍ କ୍ରୀଟ୍ ଅରମ୍ଭ ନହୋଇ ଥିଲେ ଅନେକ ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରହିଥାନ୍ତେ । ଆଜିମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ନେତୃ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମୁଖରୁ ଧମକ ଧ୍ୱନି ବାହାରୁଛି—'ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ବାଧ୍ୟ କର ।' ଏହାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ଶତ୍ରୁ ରାଜ୍ୟ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବ । ଏଭଳି ଜବରଦସ୍ତ ସଂପ୍ରସାରଣ ନୀତି ନାଜୀବାଦ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶା, ଭୟ ଦେଖାଇ ମୟୂରଭଞ୍ଜକୁ ଆୟତ୍ତ କରିପାରେ ପରନ୍ତୁ—ମୟୂରଭଞ୍ଜର ହୃଦୟକୁ ନୁହେଁ ।

ଗଡଜାତ ଶାସନ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗଡ଼ଜାତ ଶାସନରେ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣୁଛନ୍ତି । ବହୁ ଅଯୋଗ୍ୟ ଓ ନିମ୍ନସ୍ତରୀ ଅଯୋଗ୍ୟ ଅଫିସର ମାନଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ପଠାଯାଇଛି । ଯେପରି ଶୁଣାଯାଉଛି ଅକର୍ମଣ୍ୟ ବହୁ ଅଫିସର ଓଡ଼ିଶାରୁ ଗଡ଼ଜାତକୁ ପଠାଯାଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁ ନୀତିରେ ଶାସନ ଚାଲିଛି ଗଡ଼ଜାତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶାସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଗଡ଼ଜାତ ବାସୀ କ୍ରମଶଃ ଅଧିକ ଅଧିକ ଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିବେ ଏଥି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଗଡ଼ଜାତରେ ରଜାମାନଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା ଆଜି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ସାର୍ବଭୌମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜ୍ୟରେ ଯେଉଁ ସରଳ ଶାସନ ଥିଲା ତାର ଅବସାନ ସ୍ପୃହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଗଡ଼ଜାତରେ ଯେଉଁ ଅମଲା ମାନେ ଶାସନ କରୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନକୁ ଓଡ଼ିଶାର ସେହି ଶ୍ରେଣୀର ଅମଲା ମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ସମାନଙ୍କ ସେମାନଙ୍କୁ ନେବା ପାଇଁ ସମାଗଲା ବରଂ ତାକୁ ଶୁଣାଇ ମୋଗଲ-ବନ୍ଦୀର ଅନ୍ଧକାର ମଣିଷଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ପଠାଇବା ଠିକ । ତା ନକରି ସେଠା ଅମଲାଙ୍କ ଅମାନ ଉଚିତକୁ ଅମଲ ଏଠାରୁ ପଠାଇବା ନୀତି ଅତି ବ୍ୟଙ୍ଗ ସାଠା ଏବଂ ଏହା ସ୍ୱାର୍ଥର ଅପ୍ରୀତିକର ।

—✽—

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଜାକବିତା

ଇଉନ୍ ଭର୍ସିଟି କଲା ଯାହା

ଇଉନ୍‌ଭର ସିଟି କଲ ଯାହା
ବସି ଭାବୁଅଛି   ଭାବି ପାରୁ ନାହିଁ
ଧରିବି ମୁଁ କେଉଁ ରାହା ।

'ନିଉ କୋର୍ସ' ବଦଳାଇ
ଛ, ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ   ସିଲେବସନ୍ ସବୁ
ପାରିଲ ନାହିଁ ଛପାଇ

ପରେ ବାହାରିଲା ବହି
ଅଧେ ପାଇଗଲେ   ସିଲେବସନ୍ ସବୁ
(ଅଉ) ଅଧକୁ ଅଣ୍ଟିଲା ନାହିଁ ।

ଫ୍ରୋଜ ବହିଟାକୁ ଡର
ଫିଫ୍‌ଟି ମାର୍କସ   ଫର୍ଷ୍ଟ କୋର୍ସ ଦେଖି
ଛାତି ହୁଏ ଥର ଥର

ସାଇନସ ପାଠଟା ଥୋଇ
ଏପାରେଟସ ମୋଟେ ନାହିଁ
ବ୍ଲାକ୍ ବୋର୍ଡ ପରେ   ଫିଗର କାଟି କାଟି
ଶିକ୍ଷକ ଯାନ୍ତି ବୁଝାଇ ।

ସଂସ୍କୃତକୁ ମୋର ଡର
କମ୍ପଲସରି କରି   ରଖି ଦେଲା ତାକୁ
କାନ ମୋଡ଼ିବ ଏଥର

ମାଥମେଟିକସ୍ ଅପେ ନାହିଁ
ଜିଓଗ୍ରାଫି ପାଠ   ଅଡ଼ୁଆ ଲାଗଇ
ମାପ୍ ଡ୍ରଇଁ ଖାତା ନାହିଁ ।

ଫିଜିଓଲଜି ଅଡ଼ସନାଲ
ବ୍ଲଡ୍ ସରକୁଲେସନ   ଫଟି ଫଟି ମୋର
ପୂର ଅଧିଲାଣି କାଳ

ଅମ ଇଉନିଭର ସିଟି
ଫଟି ଫାଇଭ   ପାଶ କରିଗଲେ
ବାକି ଏ କିଲିଲେ ଛାତି

କି ବୋଲି କହିବି ତାହାକୁ
ଏକଜାମିନେସନ ମୋର   ପାଖରେ ଥିବାରୁ
ଜଣାଉଛି ଚଉ ବାହାକୁ

ଶ୍ରୀ ଉମାଶଙ୍କର ପଣ୍ଡା

ଚାହା ବନ୍ଦନା

ନମସ୍ତେ ନମସ୍ତେ 'ଚାହା' ତ୍ରିଲୋକ ମୋହିନୀ,
ଥଣ୍ଡା ବିନାଶିନୀ ଅହା, ଆରାମଦାୟିନୀ ।
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଭବରଣୀ, ନିଷ୍ଠ ସ୍ୱଭାବ ସଂପନ୍ନା;
ମର ଜଗତରେ ଏକା ଅମୃତ ସମାନା ।
ଦରିଦ୍ର-କୁଟୀରେ ପରା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସ୍ୱରୂପିଣୀ,
ଧନୀର ପ୍ରସାଦେ ସିନା ବିଳାସ ଗୃହିଣୀ ।
ତୃଷ୍ଟ ଅଧରେ ତୋ'ର ଚୁମ ଦେଲେ ଥରେ,
ଅଠା କାଠି ଯାଏ ଲାଗି, ସଦା ଫୁର୍ତ୍ତି ମନେ ।
ବିଚିତ୍ର ରଂଗିଣୀ ଅଗୋ, ଦିଗନ୍ତ ବ୍ୟାପିନୀ,
ପିଅଲାର ତତା ମୁଖେ ଆହ୍ଲାଦ ସଂଚାରଣୀ ।
ତୋ' ବିହୁନେ ପିପାସିତ ପାଟି ବାଜେ ଖଣା,
ପଞ୍ଚମା 'ଖାଇନା' ଭୁଲେ ଛୁଦ୍ର କ୍ରନ୍ଦନୀ ।
ଦଖଲ୍ କରିଛୁ ସାରା ବିଶ୍ୱର ବିପଣୀ.
ଯତ୍ର ତତ୍ର ହୁଏ ଦୃଷ୍ଟ 'ତୋ'ର ରୂପଠାଣି ।
ଶତ୍ରୁ ମିତ୍ର ନାହିଁ ଭେଦ ରମ୍ୟ ସର୍ବ ସ୍ଥଳେ,
ଶୁଦ୍ଧ କିମ୍ବା ଶାନ୍ତ ସଦା ଥାଉ ଲୋକମେଳେ ।
କଳା, ଗୋରା, ଡେଙ୍ଗା, 'ଗେଁଠେ' ସର୍ବେ ତୋ' ଭକତ,
ତୋ' ରୂପ ସ୍ୱମର ଶକ୍ତି ସବୁରି ବିଦିତ ।
ରୋକି ନ ପାରନ୍ତି କେହି ତୋର ଯାତ୍ରା-ପଥ,
କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପାରନି ଦାଉ ସାଧି ତୋ' ସହିତ ।
ଲଗ୍‌ଲାଭ ଗୃହ-ଦେବୀ ଦାର୍ଜିଲିଂ ବାସିନୀ;
'ଟଗା' କର ମୋତେ କୃପା କଟାକ୍ଷରେ ହାଣି ।

ଲେଖକ— 'ହରାଫୁଲ'

ନବୀନ କବିର ସ୍ୱପ୍ନ

ସପନେ ଶଯ୍ୟାପରେ
ନବୀନ କବିର ଲେଖନୀ ମୁନରୁ ଅଶାର କବିତା ଝରେ ।
ଅବିରାମ ତାର ଲେଖନୀ ଚାଳନା...... ଜଳ୍ପି ଉଠେ ହୃଅ
କେତେ ନୂଆ ଭାବ ଦେଇ ସେ କବିତା ଦମ୍ଭେ କରିଛି ଠିଆ ।
ଯତନ ହସ୍ତାକ୍ଷରେ
ଲଫାପା ଉପରେ ଠିକଣାଟା ଲେଖି ପକାଇଲା ଡାକଘରେ
ଛାପା ଅକ୍ଷରେ ନାଁଟା ଦେଖିବ କେତେ ଯେ ତାହାର ଆଶା
କବି ବୋଲି ତା'ରେ କହିବେ ସଭିଏ
ଯାଏନା ସେ ଅଉ ହସା
ସପନେ ନବୀନ କବି
ଛାପା କାଗଜରେ ବିଚରଣ କରେ ଦେଖାଇ କବିତା ଛବି
× × ବହୁଦିନ ପରେ ରିପ୍ଲାଇ କାର୍ଡ କହିଗଲା କାନେ କାନେ
'ସତ' ନା 'ସପନ' ନବୀନ କବି ସେ ପାରିଲାନି ବୁଝିମାନେ
ଲେଖିଛନ୍ତି ସଂପାଦକ—
'ଲେଖାର ବାଟକୁ ଆସିନାହିଁ ତୁମେ, କବିତା ଅପରିପକ୍ୱ ।

ଶ୍ରୀ ଶିବ ପ୍ରସାଦ ପଣ୍ଡିଆ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନୂଆଯୁଗ

ନାରୀ ଓ ୧୯୪୭ ଭାରତ

୧୯୦୭—ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରଖ—ଭାରତୀୟଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସ୍ମରଣୀୟ ଦିବସ । ୨୦ ବର୍ଷ ପରେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ହାତରୁ ପରାଧୀନତା ଶୃଙ୍ଖଳ ଛିଣ୍ଡିଗଲା—ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ଖାଲି ଏତିକିରେ କଣ ସରିଲା ? ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିଲେ ସୁଦ୍ଧା କଣ ଆମ୍ଭେ ଆମ୍ଭର ଚିର ପୋଷିତ ରାମରାଜ୍ୟ ପାଇଅଛେ ? ନୂଆ ଖାଲିର ଅତ୍ୟାଚାର କ'ଣ ନାରୀ ଉପରୁ ଚାଲି ଗଲାଣି ? ଏହିପରି ବହୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଆମ୍ଭ ମନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ।

ଅଗଷ୍ଟ ପନ୍ଦର ଭାରତୀୟଙ୍କ ମନରେ ଗୋଟାଏ ଐତିହାସିକ ଦିବସ ହୋଇ ରହିଛି ଓ ବହୁ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ରହିଥିବ ।

କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ଆଜି ଅନାହାର, ଅତ୍ୟାଚାର, ଭାଇ ଭାଇର ବିଦ୍ରୋହ, ବିଦ୍ୱେଷ କଳହ ଇତ୍ୟାଦି ପୂରି ରହିଅଛି । ଆଜି ନାରୀ ଜାତି ଉପରେ ନୂଆ-ଖାଲିର ଅତ୍ୟାଚାର, କାଶ୍ମିର ଅତ୍ୟାଚାର, ବିହାରର ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ନଳଗିରିର ଅତ୍ୟାଚାର ଚାଲିଛି ।

ମହାମାନବ ବାପୁଜୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତି ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର, ମାତୃ ଜାତିର ଅବମାନନା ନୂଆଖାଲିରେ ଦେଖି ଅଶ୍ରୁ ମୋଚନକରି କହିଥିଲେ "ନାରୀ ଜାତି ସୀତା ସାବିତ୍ରୀଙ୍କର ବଂଶଧର ।" ସେମାନେ ଦୁର୍ବଳ ନୁହଁନ୍ତି । ନିଜକୁ ବଳଅନ କରନ୍ତୁ, ନିଜ ଉପରେ ଭରସା ରଖନ୍ତୁ"—ଯେଉଁ ସୀତା ସତୀଙ୍କର କ୍ରୋଧାଗ୍ନି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଲଙ୍କାକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଥିଲା ତାଙ୍କରି ବଂଶଧର ଆମ୍ଭେ-ମାନେ—ତଥାପି ଆମ୍ଭେ ଅବଳା ? କାହିଁକି ? ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର ଚାଲିଛି, ଚାଲିଥିବ, ଆମ୍ଭେ ସହୁଥିବା, କଣପାଇଁ ? ଏହାର ସମାଧାନ କଣ ନାହିଁ ? ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ନାରୀତ୍ୱ ନିଜତ୍ୱ ନେଇ ଚାଲିବାକୁ ହେବ । ନିଜକୁ ନିଜ ଗୋଡରେ ଠିଆ କରାଇ ଶିଖି-ବାକୁ ହେବ । ନିଜର ମାତୃତ୍ୱକୁ, ନିଜର ଗୌରବକୁ, ନିଜର ମାନକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେବ ।

ଆମ୍ଭେ ଦେଖୁଛୁଁ ରୁଷିଆ ଆଜି ଏତେ ଉନ୍ନତ କେବଳ ନାରୀ ଜାତି ଯୋଗୁଁ । ଗତ ମହାଯୁଦ୍ଧରେ ରୁଷିଆର ନାରୀ ସବୁ ଦିଗରେ ସବୁବେଳେ ଦେଶକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ଭାରତରେ ନାରୀ ଆଜି କେଉଁଠି ? ବହୁ ପଛରେ ପଡି ରହିଛି କାହିଁକି ? ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ଜାତି ଏତେ ପଛରେ ପଡ଼ି ରହିବା ଯେପରି ଲଜ୍ଜାର ବିଷୟ ସେହିପରି କ୍ଷୋଭର ବିଷୟ । ଆମ୍ଭ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେହି କହିବେ ପୁରୁଷ ନାରୀ ଅଧଃପତନର ମୂଳ । ପୁରୁଷ କେବଳ କହେ କିନ୍ତୁ ଆଗକୁ ଟାଣି ନେଇ ପାରେ ନାହିଁ । ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ପୁରୁଷ କାହିଁକି ଦେଉ ନାହିଁ ? ହଁ ମୁଁ ତାହା ସ୍ୱୀକାର କରିବା ତଥାପି ଭଉଣୀମାନେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବି, ସଦା ନିଜେ ନିଜର ମନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ କରିବା ବଡ କଥା ନ ଭାବିବା ! ବେଶି କଥା ନ ଶିଖିବା, ତେବେବି କଣ ପୁରୁଷ ଆମ ପାଇଁ ଦାୟୀ ।

ଆଜି ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ । ସେଥିରେ ନାରୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା, ମୁକ୍ତିର ପାଖେ ପାଖେ ଆଗେଇ ଚାଲିବା, ପୁରୁଷଙ୍କୁ ସବୁ ଦିଗରେ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇବା ତେବେ ଯାଇ ଆମ୍ଭେ ଆମ୍ଭର ଅର୍ଦ୍ଧାଙ୍ଗିନୀ ନାମ ସାର୍ଥକ କରି ପାରିବା । ଆଜି ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ମିଳିଛି ତା ପାଇଁ କଣ କେବଳ ପୁରୁଷ ଦାୟୀ ନା, ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଦାୟୀ ? ଉଭୟେଦାୟୀ । ତଥାପି ଆଜି ଚାରିଆଡ଼େ ହତ୍ୟାର ବିଭି-ଷିକା, ଅତ୍ୟାଚାରର ନିଆଁ, ଏହି ସମୟରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଣ ? ଏପରି ବିକ୍ଷୁବ୍ଧ ଦେଶର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନ କରି ଆମ୍ଭେ କେବେ ରାମରାଜ୍ୟର ସ୍ୱପ୍ନ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ପାରୁ ?

ଏସବୁ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନ ହେଲେ, ନାରୀ ଜାତି ଯେ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷିତ ଉନ୍ନତ ହୋଇଛି ତା କହିବ ଏହା ଆଶା କରିପାରୁ ? ଏହି ପାଇଁ ଆମର କଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁ ନାହିଁ ।

ଲେଖିକା—**ଶ୍ରୀମତୀ ସରୋଜିନୀ ଦେବୀ**

—*—

କୁତ-କୁତୁ

"କିହୋ, ଟଙ୍କାଟା ଦେଲନାହିଁ ?

"କି ଟଙ୍କା ?

ଯଉଁ ଟଙ୍କା ଧାର ନେଇଥିଲ ମୋଠାରୁ ଗତ ତା୧୯ରିଖ ଦିନ ?

"ସତେ !...ମୋର ସବୁକଥା ମନେ-ଅଛେ କେବଳ ତିନ୍‌ଟା କଥା ଛଡା ।—ପ୍ରଥମରେ ନାଁଟାର ଚେହେରା, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ତାରିଖ ଆଉ ତୃତୀରେ ସଂଖ୍ୟା ।

\+ + ×

Digitized by srujanika@gmail.com